

საქართველოს პარლამენტის
ილია ჭავჭავაძის სახელობის
ეროვნული ბიბლიოთეკა

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი ილიას კაბინეტი

„ილიას ფონდი“

2007

გორგაძე ილია, მიქაბერიძე მათა,
ლომჯარია თინა, ბარნაბიშვილი ნანა

ილია ჭავჭავაძე

ბიობიბლიოგრაფია

II

1907-2007

თბილისი

2007

სარედაქციო კოლეგია

ბედუკაძე ანდრო

გორგაძე ილია

მინაშვილი ლადო (რედაქტორი)

მიქაბერიძე მაია

რედაქტორის აგან

მოზღვავებული ინფორმაციის დროში ვცხოვრობთ, როცა ასკეცად იზრდება ბიბლიოგრაფიული ლიტერატურის მნიშვნელობა, ხშირად დიდი შრომა უნდა დახარჯოს კაცმა, რომ მისთვის საინტერესო საკითხზე მეცნიერების რომელიმე დარგში საჭირო ლიტერატურის რამდენადმე სრული სია შეადგინოს, გარკვეული ინფორმაცია მოიპოვოს. ზოგჯერ არა მარტო დაუდევრობა, გულგრილობა, ანგარიშგაუწევლობა სხვათა შრომის მიმართ, არამედ ბიბლიოგრაფიის უქონლობაც არის იმის მიზეზი, რომ უკვე გამოკვლეულის, დადგენილის ხელახლა დად-გენას ვლამობთ, პოეტის თქმისა არ იყოს, “არ ვუსმენთ ერთმანეთს”, გაკვალულ გზას ხელახლა ვკვალავთ, უფრო სწორად, ვტკეპნით.

ბიბლიოგრაფიული ლიტერატურის თვალსაზრისით სახარბიელო ვითარება არც ილიასმცოდნეობაში გვაქვს. თითქმის ნახევარი საუკუნის წინ, 1966 წელს, თინა ნაკაშიძისა და ნინო კორძიას ავტორობით გამოიცა “ილია ჭავჭავაძის ბიობიბლიოგრაფია”, რომელიც მოიცავს პერიოდს ილიას სამოღვაწეო ასპარეზზე გამოსვლიდან (1857 წ.) მისი ვერაგული მკვლელობის წლის (1907 წ.) ჩათვლით. მართალია, ამ წიგნის შექმნით ძალიან დიდი საქმე გაკეთდა, მაგრამ ფაქტია, რომ მას შემდეგ არ გამოქვეყნებულა ერთი ნაშრომიც კი, გარდა ორიოდ სარეკომენდაციო ხასიათის წიგნისა, რომელიც მეტნაკლები სისრულით გაგვითვალისწინებდა 1907 წლის შემდეგ ილიას თხზულებათა კრებულების, ცალკეული ნაწარმოებების გამოცემის ისტორიას, იმ უმდიდრეს მეცნიერულ-კრიტიკულ ლიტერატურას, რომელიც მასზე შეიქმნა. არა და ი. ჭავჭავაძის მრავალმხრივი ინტერესების გამო უსაზღვროდ მდიდარია ეს მასალა. იგი მოიცავს როგორც საკუთრივ ლიტერატურის და ხელოვნების, ასევე ჟურნალისტიკის, საზოგადოების ისტორიის, იურისპრუდენციის, ფილოსოფიის, პედაგოგიკის, ეკონომიკის, სოფლის მეურნეობის... სფეროებს, და ეს იმიტომ, რომ ილია ჭავჭავაძე საქართველოს სულიერი და პრაქტიკულ-საზოგადოებრივი ცხოვრების წარმმართველი იყო მე-19 საუკუნის მეორე ნახევარში. ილია ჭავჭავაძის სახელი მოაზროვნე საქართველოს სახელს უტოლდება.

ბუნებრივია, ილია ჭავჭავაძის პიროვნებაზე, მის მოღვაწეობასა და სულიერ მემკვიდრეობაზე დიდძალი ლიტერატურა შეიქმნა მონოგრაფიების, ცალკეული ნარკვევების, სტატიების, წერილებისა და ესეების სახით. გარდა საკუთრივ ილია ჭავჭავაძის შესახებ შექმნილი ნაშრომებისა, ილიას შემდეგ პრაქტიკულად არ არსებობს წიგნი, ნარკვევი, რომელიც მე-19 საუკუნის ქართულ მწერლობას, საზოგადოებრივ აზროვნებას თუ საერთოდ ქართულ ცხოვრებას ეხებოდეს და მასში ილია ჭავჭავაძის მონუმენტურ ფიგურასთან, მის ღვაწლთან რაიმე ასპექტით მიმართება არ იყოს დამყარებული.

გასათვალისწინებელია ისიც, რომ სწორედ მეოცე საუკუნეში გაიშალა ფართოდ ილიას ღვაწლის, მისი შემოუსაზღვრელი მემკვიდრეობის მეცნიერული შესწავლა. მეოცე საუკუნეში, მოყოლებული 1937 წლიდან, რამდენიმე გზის აღინიშნა ილიას გრანდიოზულ-იუბილე, რომელთა დროსაც ინტენსიურად ქვეყნდებოდა ილიას თხზულებათა კრებულები, თუ ცალკეული ნაწარმოებები, აურაცხელი მეცნიერულ-კრიტიკული თუ პუბლიცისტურ-ესეისტური ლიტერატურა.

გასაგებია, რომ ამგვარი ვითარება ერთობ ართულებს ილიაზე ბიბლიოგრაფიის შედგენას. საქმეს ისიც აძნელებს, რომ გასული საუკუნის 80-90-იანი წლებიდან, ეროვნული მოძრაობის აღზევებისას და შემდგომაც საქართველო დაიფარა ჟურნალ-გაზეთებით, რომელთაგან ბევრის აღწერა-დამუშავება ყოველთვის არ ხდებოდა და არც ახლა ხდება. არა და ილიაზე ლიტერატურის ძალიან დიდმა სიუხვემ, მისი ცხოვრებისა და ტრაგიკული აღსასრულის, ნაღვაწის უფრო ღრმად შესწავლის სურვილმა კიდევ უფრო გაამძაფრა, გადაუდებელ ამოცანად აქცია მწერლის სრული ანოტირებული ბიბლიოგრაფიის შედგენისა და გამოცემის აუცილებლობა.

წინამდებარე წიგნის შემდგენლებმა გაბედეს, ამ რთულ საქმეს შეჭიდებოდნენ და შეექმნათ ილიას ბიო-ბიბლიოგრაფია, რომელიც მოიცავდა მთელ ერთ საუკუნეს – XX საუკუნეს. მათ კარგად იციან ილიას შეგონება – მთავარია არსებობდეს ასეთი წიგნი და შემდეგ მისი უფრო სრულქმნის სურვილიც გაჩნდება.

ბიო-ბიბლიოგრაფიაში შესულია საქართველოში და მის ფარგლებს გარეთ გამოცემული ლიტერატურა როგორც ქართულ, ასევე რუსულ და სხვა ენებზე. სამწუხაროდ, უცხოეთში გამოცემული მასალის მეტი სისრულით თავმოყრა და ბიბლიოგრაფიაში შეტანა ამ ეტაპზე ვერ ხერხდება გარკვეული ობიექტური მიზეზების გამოც.

წიგნი ნავარაუდევია თ. ნაკაშიძისა და ნ. კორძაიას მიერ დაწყებული დიდი საქმის გაგრძელებად, ილია ჭავჭავაძის ბიო-ბიბლიოგრაფიის მეორე ტომად. ამიტომ, მასალის ბიბლიოგრაფიული აღწერილობის სტრუქტურა მიახლოვებულია პირველ ტომთან. ბიო-ბიბლიოგრაფია შედგება ორი განყოფილებისაგან. პირველში თავმოყრილია ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა კრებულების თუ ცალკეული თხზულების გამოცემები 1907 წლიდან მოყოლებული, ვიდრე 2007 წლამდე. ამ განყოფილებას დამატების სახით ერთვის ილიას ნაწერების ის პუბლიკაციები, რომელთა ილიასეულობა მოგვიანებით დადგინდა და ამდენად თ. ნაკაშიძისა და ნ. კორძაიას მიერ შედგენილ წიგნში ვერ მოხვდა.

ბიო-ბიბლიოგრაფიის მეორე განყოფილება ეთმობა ლიტერატურას ილია ჭავჭავაძის შესახებ. ამ განყოფილების მასალა ანოტირებულია. წიგნს მისი მოხმარების გაადვილების მიზნით ერთვის საძიებლები.

გასაგებია, რომ წიგნი არ იქნება დაზღვეული ხარვეზებისაგან. ბუნებრივია, აღმოჩნდება ისეთი მასალა, რომელიც არაა ბიბლიოგრაფიაში შეტანილი. წიგნის შემდგენლები ილიას ბიობიბლიოგრაფიაზე მუშაობას დასრულებულად არ თვლიან, ისინი კვლავ აგრძელებენ წიგნის შევსებაზე ფიქრს. ყოველი საქმიანი შენიშვნა, მითითება გამორჩენილ მასალაზე ჩვენ მიერ მადლობის გრძნობით იქნება მიღებული, რათა გარკვეული მასალის დაგროვების შემთხვევაში მოხერხდეს დამატებითი წიგნის სახით მისი გამოცემა, ან საუკეთესო შემთხვევაში, ხელახალი უფრო სრულყოფილი გამოცემის მომზადება.

ილიას ბიობიბლიოგრაფიის წიგნად დასტამბვა, ვფიქრობთ, ბევრ სიკეთეს ჰპირდება სრულიად სხვადასხვა დარგში მომუშავე სპეციალისტებს, პროფესორ-მასწავლებლებს, სტუდენტ-ახალგაზრდობას, მკითხველთა ფართო წრეს.

ბიობიბლიოგრაფია წარმოაჩენს და სააზროვნო მიმოქცევაში ჩართავს ბევრ პუბლიკაციას, ამჟამად საერთოდ მივიწყებულს ან მხოლოდ სპეციალისტების ვიწრო წრისთვის ცნობილს. წიგნი ხელს შეუწყობს კომპლექსური ძიების გაშლას ილია ჭავჭავაძის და საერთოდ, ქართული ლიტერატურულ-საზოგადოებრივი აზროვნების ისტორიის სფეროში.

ბიობიბლიოგრაფიამ გარკვეულწილად უნდა გააადვილოს განზრახული მონუმენტური ნაშრომის – ილია ჭავჭავაძის ენციკლოპედიის – შექმნა.

წინამდებარე წიგნი საშუალებას მოგვცემს ინტერნეტის დახმარებით საჭირო ინფორმაციის გაცემის, მიღების, უცხოური გამოცდილების ათვისების და სამამულო მეცნიერების საუკეთესო ტრადიციების პოპულარიზაციისათვის.

ილია ჭავჭავაძის ნაწერები

1907

1. **ადარც ნატვრა:** [ლექსი]. – წიგნ.: ჩვენი მწერლობა, I (მგოსნები) / შედგენილი ს. გორგაძის მიერ. – ტფ., 1907. – გვ. 51
2. **ბატონი და ყმა: დრამა სამ მოქმედებად** [გადმოკეთებული "გლახის ნაამბობიდან" შ. დადიანის მიერ]. – წიგნ.: ილიას დღე ჭიათურაში. – ტფ., 1907. – გვ. 25-35
3. **ბედნიერი ერი:** [ლექსი]. – წიგნ.: ჩვენი მწერლობა, I (მგოსნები) / შედგენილი ს. გორგაძის მიერ. – ტფ., 1907. – გვ. 44
4. **გაზაფხული (ტყემ მოისხა ფოთოლი):** [ლექსი]. – ჟურ. "ნიშადური". – 1907. – №59. – გვ. 8.
5. **განდეგილი:** ლეგენდა / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. – ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგად. გამოცემა №86. – ტფ., 1907. – II. – 30 გვ. – (სახალხო ბიბ-კა, №5).
6. **გამოცანები. კიდევ გამოცანები:** [ლექსები]. – "ნიშადურის კრებული". წიგნი I, 1907. – გვ. 8-10
"ნიშადურის" კრებული გამოიცა ილიას გარდაცვალების შემდეგ.
7. **გლახის ნაამბობი** / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. – ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგად. გამოცემა №85. – ტფ., 1907. – II. – 144 გვ. – (სახალხო ბიბ-კა, №8).
8. **გუთნის დედა** (ერთ ბედს ქვეშა ვართ...): [ლექსი]. – წიგნ.: ჩვენი მწერლობა, I (მგოსნები) / შედგენილი ს. გორგაძის მიერ. – ტფ., 1907, გვ. 51
9. **დაბნელდა სული:** [ლექსი]. – წიგნ.: "ჩვენი მწერლობა". I მგოსნები / შედგ. ს. გორგაძის მიერ. – 1907. – გვ. 37.
10. **დედა და შვილი.** / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. – ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგად. გამოცემა №87. – ტფ., 1907. – II. – 16 გვ. – (სახალხო ბიბ-კა, №4).
11. **ილია ჭავჭავაძის რჩული ლექსები** / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. – ტფ., 1907. – 39გვ.
შინაარსი: ხმა სამარადამ. ქართლის დედას. როდემდის. ელეგია. ნანა. პოეტი. მუშა. მწუხარება. იანიჩარი. უსულდგმულო ცხოვრება. ნიკოლოზ ბარათაშვილი. მესმის, მესმის. მას აქეთ, რაკი შენდამი. გაზაფხული. ჩემო კალამო. გუთნის დედა. ლოცვა. ბედნიერი ერი. რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით. პარიჟი. რჩევა. ჩემო კარგო ქვეყანავ. ბაზალეთის ტბა.
12. **კაკო ყაჩაღი.** პოემა/ ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. – ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგად. გამოცემა №82. – ტფ., 1907. – II. – 31 გვ. – (სახალხო ბიბ-კა, №2).
13. **კაცია-ადამიანი?!** / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. – ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგად. გამოცემა №84. – ტფ., 1907. – II. – 146 გვ. – (სახალხო ბიბ-კა №7).
14. **მგზავრის წერილები** / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. ტფ.: ქართველთა შორის წერა კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების გამოცემა №89. – სტ. "ძმობა". – 1907. – 14, IIIგვ.

15. მგზავრის წერილები / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგად. გამოცემა №86. – ტფ., 1907. – II. – 40გვ. – (სახალხო ბიბ-კა №10).
16. მითხარით, რისთვის: [ლექსი]. – გაზ. "ისარი". – 1907. – №232
17. ნიკოლოზ გოსტაშაბიშვილი / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით – ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების გამოცემა №89, 1907. – 8გვ. –სახალხო ბიბ-კა №13
18. რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით: [ლექსი] – წიგნ.: "ჩვენი მწერლობა". I მგოსნები / შედგ. ს. გორგაძის მიერ. – 1907. – გვ. 45.
19. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან. – ქუთაისი, 1907. – 31 გვ., ჭილაძის და ამხ. სტამბა
20. რისთვის მიყვარხარ: [ლექსი]. – გაზ. "ისარი". – 1907, №228
იგივე: გაზ. "ჩვენი გზა". – 1907, №37
21. რჩეული ლექსები / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. – ტფ.: ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების გამოცემა №80, 1907. – 24გვ.
22. სიმღერა (სად მიგყევარ მდინარე): [ლექსი]. – წიგნ.: ჩვენი მწერლობა, I (მგოსნები) / შედგენილი ს. გორგაძის მიერ. – ტფ., 1907, გვ. 51
23. უსულდგმულო ცხოვრება: [ლექსი]. – წიგნ.: "ჩვენი მწერლობა". – I (მგოსნები). – შედგ. ს. გორგაძის მიერ. – თფ. – 1907. – გვ. 54.

1908

24. ავტობიოგრაფია (დაწერილი ბროკჰაუზის ლექსიკონისათვის). – ჟურ. "განათლება". – 1908. – №1. – გვ. 17-22.
25. აჩრდილი / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. – ტფ.: ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების გამოცემა №94, 1908. – 29 გვ. – პორტრ. – (ილია ჭავჭავაძის სახალხო ბიბ-კა №3).
26. გლეხთა განთავისუფლების პირველ-დროების სცენები / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. – ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების გამოცემა №91, 1908. – 42 გვ. – პორტრ. – (ილია ჭავჭავაძის სახალხო ბიბ-კა №11).
27. დედა და შვილი (სცენა მომავალი ცხოვრებიდან) [პოემა]. – ჟურ. "ფასკუნჯი". – 1908. – №1.
28. ელეგია: [ლექსი]. – ჟურ. "საქართველო", 1908. – №1.
29. კაკო [დაუმთავრებელი მოთხრობა]. – გაზ. "ფასკუნჯი". – 1908. – №5, №6.
30. [ლექსები, მოთხრობები, შეგონებები] / წიგნ.: გუთანი - ოჯახსა და სკოლაში საკითხავი წიგნი / ი. ოცხელი, თ. მთავრიშვილი, ს. ყიფიანი. – ქუთაისი: თ. მთავრიშვილი წიგნის მაღაზიის გამოცემა, 1908. – გვ. 19-20
შინაარსი: დედა-ჩიტი. ბელურა [მოთხრობა ივ. ტურგენევისა, თარგმნილი ი. ჭავჭავაძის მიერ]. მშობლიური კერა. გლეხის შვილის ნაამბობი. მღვდლის გულკეთილობა. მოყვასის სიყვარული. კეთილისა წილ ბოროტი. ყრმას. ქართველის დედას. ჩემო კარგო ქვეყანავ. ლოცვა. პოეტი. მუშა. შრომისა და ცოდნის მნიშვნელობა. გუთნის დედა. სწავლის საჭიროება.

31. მეფე დიმიტრი თავდადებული / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. _ ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების გამოცემა №93, 1908. _ 40გვ. _ (ილია ჭავჭავაძის სახალხო ბიბ-კა №11).
32. ოთარაანთ ქვრივი / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. _ ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების გამოცემა №93, 1908. _ 120გვ. _ (ილია ჭავჭავაძის სახალხო ბიბ-კა №9).
33. პასუხი ქართველ სტუდენტებისადმი. _ ჟურ. “ნიშადური”. _ 1908. _ 30აგვ. №59
34. რა გითხრათ? რით გაგახაროთ? _ ჟურ. “ნიშადური”. _ 1908. _ №23. _ გვ. 2-3
35. სარჩობელაზედ / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. _ ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების გამოცემა №90, 1908. _ 32გვ. _ (ილია ჭავჭავაძის სახალხო ბიბ-კა №12).
36. უცნაური ამბავი / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. _ ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების გამოცემა №95, 1908. _ 32გვ. _ (ილია ჭავჭავაძის სახალხო ბიბ-კა №14).
37. ქართველ სტუდენტების სიმღერა: [ლექსი]. _ წიგნ.: წყარო / შედგენილი არ. ქუთათელაძის მიერ. ტფ., 1908. _ გვ. 120
38. ციურნი ხმები. _ “ფასკუნჯი”. _ 1908. _ №5-6
39. Рассказ нищего: [Отрывок из повести]\ пер. Дм. Чолокаев. – газ. «Закавказье». – 1908. –2 марта.

1909

40. ილია ჭავჭავაძის ნაწერები. I: კრიტიკა / ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების გამოცემა №97, 1909. – 127 გვ.
 შინაარსი: ორიოდ სიტყვა თავად რევაზ შალვას ძის ერისთავის კაზლოვიდგან “შეშლილის” თარგმნაზედა. ახალი დრამების გამო. აკაკი წერეთელი და “ვეფხისტყაოსანი”. ნიკოლოზ ბარათაშვილი (პატარა წერილი ერთის წერილიდამ ამოღებული). რა მიზეზია რომ კრიტიკა არ გვაქვს.
41. პოლემიკური წერილები / ტფ.: ქართ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების გამოცემა №99, 1909. – 48 გვ.
 შინაარსი: კატკოვის პასუხად. ბ-ნ იანოვსკის წერილის გამო. ოსმალის საქართველო. ვიცინოთ თუ ვიტიროთ.
42. [ლექსები]: მუშა. ქართლის დედას. გავსწორდეთ ბედო. დაბნელდა სული. პოეტი. მას აქეთ, რაკი. ჩემო კალამო. სატრფოვ ხშირად / წიგნ.: ახალი ჩანგი. წიგნი III, /შედგ. მიხ. გაჩეჩილაძის მიერ. _ ტფ.: გამოცემა “სორაპანისა”, 1909. – გვ. 498-505.
43. აი ისტორია / ტფ.: ქართ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგად. გამოცემა №99, 1909. – 176 გვ.
 წიგნში შესულია “აი ისტორიის” სერიის 12 წერილი, რომლებიც დაიწერა ივ. ჯაბადარის მიერ “სევერნი ვესტნიკის” 1909 წლის თებერვლისა და მარტის ნომრებში დაბეჭდილი წერილების “Письма о Грузии”-ის საპასუხოდ.
44. თ. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ [ლექსი]. – გაზ. “ფასკუნჯი”. – 1909. - №11.
45. მეც შავ თვალებს [ლექსი]. – გაზ. “ფასკუნჯი”. – 1909. - №6.
46. სიზმარი (ი. ჭავჭავაძის დაუბეჭდავი ლექსი). – გაზ. “ფასკუნჯი”. – 1909. - №3.

47. **ცხოვრება და კანონი:** [წერილები] / ტფ.: ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების გამოცემა №98. – 1909. – 131 გვ.
წიგნი შეიცავს შვიდ წერილს. მეექვსე წერილია “მომრიგებელი მოსამართლეობა ჩვენში”.
48. [Произведения]: Человек, люби! Элегія. Мать и сынъ. – в кн.: Сборникъ стихотвореній грузинскихъ поэтовъ \ въ русскомъ переводе княгини С.В. Амираджиби. – М., Тип. В.М. Саблина, 1909. – с. 55-66.

1910

49. **ნ. ბარათაშვილი:** კრიტიკული წერილი / წიგნ.: ნ. ბარათაშვილის ლექსები და წერილები. – ტფ.: წიგნის მაღაზია “ცოდნის” გამოცემა №45, 1910. – გვ. I – XVII.

1911

50. **მოწყალეო ბატონო დიმიტრი ივანეს ძე. 1885 წ. 28 აგვ.** – გაზ. “თემი”. – 1911. – 30 მაისი. _ №21.
წერილის ადრესატია დიმიტრი ყიფიანი
51. **ბატონყმობის გაუქმება (1861-1911)** / წიგნ.: ბატონყმობის გაუქმება. – ტფ.: ჟურ. “ჯეჯილის” გამოცემა, 1911. – გვ. 35-38.
52. **Разбойник Габро:** (Рассказ нищего) /Пер. с груз. Гр. и Вл. Джафари; Под ред. и вступит. ст. об авт.: [Князь Илья Григорьевич Чавчавадзе] А. Хаханова. – М.: «Польза» В Антик и К⁰, 1911. – 80 с. – (универсальная биб-ка № 379)
53. **Разбойник Габро:** (Рассказ нищего) /Пер. с груз. Гр. и Вл. Джафари; Под ред. и вступит. ст. об авт.: [Князь Илья Григорьевич Чавчавадзе] А. Хаханова. – М.: «Польза» В Антик и К⁰, [1911]. – 80 с.

1912

54. **ზალცმანი ხ. კონრად კიფერი:** [პირველი გამოცემის წინასიტყვაობა ი.ჭავჭავაძის]. – წიგნ.: ზალცმანი ხ. კონრად კიფერი. – თბ., 1912. – გვ. I – XXII.

1913

55. [ლექსები]: ხმა გულისა. დაკარგული ედემი. – გაზ. “თემი”. – 1913. _ №147.

1914

56. **ილია ჭავჭავაძის თხზულებანი** / მიხეილ გედევანიშვილის გამოცემა; სარედაქციო კოლეგია: კ. აბაშიძე, იოს. გედევანიშვილი, ივ. გომართელი, ივ. ზურაბიშვილი, გ. ლასხიშვილი, იაკ. ფანცხავა, ნ. ჩიგოგიძე, ივ. ჯავახიშვილი; მხატვ.: ჰ. ჰრინვესკი. – ტფ. წიგნის გამომცემელ ქართველ ამხანაგობის სტ.,
ტომი I. – 1914. – [839]გვ. – წანართი: გამომცემლისაგან / მ. გედევანიშვილი [გვ. 1-4]; ი. ჭავჭავაძის ბიოგრაფია / გრ. ყიფშიძე. გვ. I- XXXVI; K“ილია ჭავჭავაძე” (კრიტიკული მიმოხილვა) / კიტა აბაშიძე. გვ. XXXVII- XVIII; შენიშვნები გვ. I-XXVIII.

შინაარსი: ავტოგრაფები. ლექსები: ყვარლის მთებს. სანთელი. ხმა სამარიდამ. სიმღერა. გუთნის დედა. ლოცვა (“მამაო ჩვენო”). მეც შავ თვალებს. გიყვარდეს. მთვარეს. სიზმარი (“ტიალ სივრცეში”). ვიხილე სატრფო.- ლოთის რჩევა.- პავლოვის პარკი.- ლოცვა (“ოდეს დემონი”). “ერთხელ სჯდა ჩემთან”. “მარტო მივცურავ”. “დაე, თუნდ მოვკვდე”. ქართველის დედას. რისთვის მიყვარხარ? ს...ს. (“მაშინ დავსტკბები”). ს. ჩ-სას (“მას აქეთ, რაც მე შენ შემეყვარდი”). “ბევრი ვიტანჯე”. სიზმარი (“ძმათ სურვილით”). უცხოეთში. გაზაფხული (“ვიმ გაზაფხული”). ჩიტი. ხმა გულისა. “ერთხელ მეც ძმანო”. “გავსწორდეთ ბედო!” “მითხარ მიყვარხარ”. მეცა მქონია კარგი მამული (მიბაძვა). ციურნი ხმები. “მითხარით, რისთვის”. ძმის სიკვდილზედ. ტუჩთა მიკონვა...სიხარული (მიბაძვა)... “მაშინ დავსტკბები”. ელეგია. როდემდის. დაკარგული ედემი. ალაზანს. ნანა.

პოემები: აჩრდილი. დედა და შვილი. ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდამ. მეფე დიმიტრი თავდადებული. განდეგილი.

მოთხრობანი: ვლადიკავკასიიდან ტფილისამდე. გლახის ნაამბობი. კაცია-ადამიანი?! გლებთა განთავისუფლების პირველდროების სცენები. სარჩობელაზედ. ნიკოლოზ გოსტაშაბიშვილი. ოთარაანთ ქვრივი. ამბავად გაგონილი.

ვარიანტები: ლექსები: გაზაფხული (ეს გაზაფხული). სიხარული. გუთნის დედა. ჩიტი (“უსტვენ და უსტვენ”). ქართველის ნანა ქართველის აკვანზედ. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. ქართველ სტუდენტების სიმღერა. მეფანტურე. მწუხარება. გაზაფხული (“ტყეს შეესხა ფოთოლი”). ბაზალეთის ტბა.

ყრმობის ლექსები: სიტკბოება თვის მამულში. “ჭაბუკობაზედ”. “დაღონებული არ ვიცი რაზედ.” მოთქმა საწყლისა.

ნაწყვეტები: “რად გვინდა, ვინ ხარ?”. “ორხმიანი საახალწლო ოპერეტი”.

მოთხრობა: კაკო. “დარდთა მოთქმითა.” დასაწყისი მოთხრობისა “კოლა”.

წინასიტყვაობა: კაცია-ადამიანი?! კატო (პირველი ვარიანტი). კატო (მეორე ვარიანტი). ზოგიერთი ხანა მოთხრობისა “მარგალიტი ლექში”. უღელტეხილი. მოთხრობა. “დედის ანდერძი”. უცნაური ამბავი.

შენიშვნები.

1915

57. აჩრდილი. _ ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების გამოცემა №90. – სექციის გამოცემა 9/108, 1915. – 23 გვ.
58. კაკო ყაჩაღი. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდამ: პოემა. _ ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების გამოცემა №94. – სექციის გამოცემა. – 8/108. – 1915. – 24 გვ.
59. ნიკოლოზ გოსტაშაბიშვილი. _ ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების გამოცემა №90. – სექციის გამოცემა 6/108, 1915. – 8 გვ.
60. სამაჰმადიანო საქართველო / ნიკო მარი, ილია ჭავჭავაძე, პეტრე უმიკაშვილი. _ ტფ., 1915. _ 47გვ.

61. **სარჩობელაზედ.** _ ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების გამოცემა №90. – სექციის გამოცემა 9/108, 1915. – 23 გვ.
62. **წერილი ილია ოქრომჭედლიშვილისადმი.** _ გაზ. “თემი”. _ 1915. _ №127
63. **Разбойник Габро: (Рассказ нищего) /Пер. с груз. Гр. и Вл. Джафари; Под ред. и вступит. ст. об авт.: [Князь Илья Григорьевич Чавчавадзе] А. Хаханова.** – М.: «Полюза» В Антик и К⁰, 1915. – 80 с.

1916

64. **ნიკოლოზ ბარათაშვილი.** – გაზ. “ცხოვრება”. – 1916. - №17-18. – გვ. 18-19.
65. **[თარგმნილი ლექსები]:** ვიხილე სატრფო (თარგმანი ჰეინედან). ბედა მქადაგებელი (გეტესი). ცრემლსა შინა ნუგეში (შილლერიდან). – წიგნ.: ჩანგი, ტ. II, შედგენილი გ. გაჩეჩილაძის მიერ.
66. **[თხზულებები]:** პოეტი. მუშა. ბედნიერი ერი. რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით. ქართველის დედა. ბაზალეთის ტბა. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. ვლადიკავკასიდან ტფილისამდე. კაცია-ადამიანი?! – წიგნ.: გომელაური ი. სკოლებში შესასწავლი ქართველი მწერლები / ი. გომელაური. _ წიგნ. II. _ თბ., 1916. – გვ. 1-68.

1917

67. **[ლექსები, მოთხრობები, შეგონებები]:** დედა-ჩიტი. ბელურა (თარგმანი ი. ტურგენევიდან). მშობლიური კერა. გლეხის შვილის ნაამბობი. მღვდლის გულკეთილობა. მოყვასის სიყვარული. კეთილისა წილ ბოროტი. ყრმას. ქართველის დედას. ჩემო კარგო ქვეყანავ. ლოცვა. პოეტი. მუშა. შრომისა და ცოდნის მნიშვნელობა. გუთნის დედა. სწავლის საჭიროება. – წიგნ.: გუთანი. ოჯახსა და შკოლაში საკითხავი წიგნი / შედგ. ი. ოცხელის, თ. მთავრიშვილის და ს. ყიფიანის მიერ. ქუთ. – 1917. – გვ. 35-48.
68. **[თხზულებები]:** ყვარლის მთებს. სიმღერა. გავსწორდეთ ბედო. პოეტი. მას აქეთ რაკი. ჩემო კალამო. აღარც ნატვრა და აღარც იმედი. ელეგია. გუთნის დედა. აჩრდილი (პოემა). კაკო ყაჩალი (პოემა). კაცია-ადამიანი?! ბედნიერი ერი. რა ვაკეთეთ? რას ვშვრებოდით. ჩემო კარგო ქვეყანავ. ოთარაანთ ქვრივი. ქართველის დედას. დედა და შვილი. გლახის ნაამბობი. დიმიტრი თავდადებული (პოემა). განდეგილი (პოემა). – წიგნ.: ჩვენი ახალი მწერლობა. წიგნი I / შედგენილი ს. გორგაძის მიერ. _ ქუთაისი, 1917. – გვ. 17-38.

1918

69. **განა ეს კაცია? ძველი თავადიშვილის სახლკარი. ზამთარი.** – წიგნ.: ქრესტომათია საშუალო სასწავლებლის I კლასის კურსი / შედგენილი ი. ოცხელის მიერ. _ ქუთაისი: “განათლებას” გამოცემა, 1918. – გვ. 20-25.
70. **დედაშვილობა [მოთხრობა].** – წიგნ.: ქართული ქრესტომათია საშუალო სასწავლებლის II კლასის კურსი / შედგენილი ი. ოცხელის მიერ. _ ქუთაისი: “განათლების” ამხანაგობის გამოცემა, 1918. – გვ. 5-8.

1919

71. **განდეგილი:** ლეგენდა / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. _ ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების გამოცემა №154, 1919. – 31 გვ.
72. **გლახის ნაამბობი** / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. _ ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების გამოცემა №166. – ქართველთა ამხანაგობის სტ., 1919. – 162 გვ.
73. **კაკო ყაჩაღი. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან.** ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. _ ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების გამოცემა №156, 1919. – 40 გვ.
74. **კაცია-ადამიანი?!** / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. _ ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგად. გამოცემა №178, 1919. – 174 გვ.
75. **მგზავრის წერილები** / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. _ ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების გამოცემა №156, 1919. – 40 გვ.

1920

76. **[თხზულებანი].** _ წიგნ.: გომელაური ივ. სკოლებში შესასწავლი ქართველი მწერლები. წიგნი მესამე. მე-4 გამოცემა. _ თფ., 1920. _ გვ. 3-88.
შინაარსი: პოეტი. ქართველ დედას. ბაზალეთის ტბა. ნიკოლოზ ბარათაშვილზე. ვლადიკავკავიდან თფილისამდე. კაცია ადამიანი?
77. **განდეგილი:** ლეგენდა / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. _ ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგად. გამოცემა №218. – სამხედრო სამინისტროს სტ., 1920. – II. – 32 გვ.
78. **კაკო ყაჩაღი:** პოემა / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. _ ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგად. გამოცემა №217. _ სამხედრო სამინისტროს სტ., 1920. – II. – 32 გვ.
79. **ოთარანთ ქვრივი** / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. _ ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგად. გამოცემა №190. – სამხედრო სამინისტროს სტ., 1920. – 119 გვ.
80. **სარჩობელაზედ (პატარა ამბავი)** / ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. _ ტფ.: ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგად. გამოცემა №222. – სტ. “ცხოვრება”, 1920. – 31 გვ.

1922

81. **ილია ჭავჭავაძის ხელნაწერები:** 1. წერილები პეტრე უმიკაშვილთან (3 წერილი); 2. წერილები ვასილ მაჩაბელთან (2 წერილი); მარჯორი უორდროპთან; ნიკო ცხვედაძესთან (2 წერილი) / გ. ლეონიძის შესავალი წერილით, პუბლიკაციითა და შენიშვნებით. – გაზ. “ბახტრიონი”. – 1922. – 30 ოქტ. - №17. – გვ. 2-3; 13 ნოემბ. - №19. – გვ. 2-3.
82. **ილია ჭავჭავაძის წერილი დიმიტრი ყიფიანისადმი, დაბეჭდილი 1887 წლის ღვინობისთვის 30-ში ”ივერიაში”.** _ გაზ. “ლომისი”. – 1922. _ №11.

83. ეკატერინე სარაჯიშვილისას [ლექსი]. – გაზ. “ლომისი”. – 1922. - №4.

1923

84. ილია ჭავჭავაძის ხელნაწერები. _ გაზ. “რუბიკონი”. _ 1923. _ 11 მარტი, №7

1924

85. კაცი-ადამიანი!? / ავტორის მოკლე ბიოგრაფიით – ტფილისი: წიგნ. გამომც. და გამავრც. ქართ. საზოგად. გამოცემა №240, 1924. – 150 გვ.
86. პარიზი. კომუნის დამარცხებაზე: [ლექსი]. – ჟურ. ”დროშა”. – 1924. – №10. – გვ. 20

1925

87. ნაწერების სრული კრებული ცხრა [ათ] ტომად შედარებული პირველ-წყაროებთან და შევსებული ახალი ტექსტებით / პავლე ინგოროყვას და ალ. აბაშელის რედაქციით. – ტფილისი: ქართული წიგნი, 1925 – 1929. ტომი I: ლექსები და პოემები. – თბ., 1925. – 471გვ.

ლექსები: ყვარლის მთებს. უცხოეთში. ქართველის დედას. ნანა. ელეგია. დაკარგული ედემი. იანიჩარი. ქართველ სტუდენტების სიმღერა. გაზაფხული. “მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული”. მტკვრის პირას. გ. აბხ.... “ჩემო კარგო ქვეყანავ”. ბაზალეთის ტბა. კითხვა-პასუხი. მუშა. “მესმის, მესმის სანატრელი”. გუთნისდედა. 1871 წელი 23 მაისი (კომუნის დაცემის დღე). “დაე, თუნდ მოვკვდე, არ მეშინიან”. ციურნი ხმები. “როცა წუხილი მჩაგრავს უწყალო”..... თ. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. პოეტი. თ. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. “ჩემო კალამო, ჩემო კარგო, რად გვინდა ტაში?” მეც შავ თვალებს. ლოთის რჩევა. “ვიხილე სატრფო: იგი ცრემლ ჰღვრიდა”. “ერთხელ ჯდა ჩემთან ქალი ლამაზი”..... “მაშინ დავსტკბები სრულის სამოთხით”. რისთვის მიყვარხარ? “მითხარით, რისთვის”. ხმა გულისა. ალაზანს. მძინარე ქალი. ს...ჩ...სას. ჩ...სას. “ჩემო მკვლელო! ვიცი, ვიცი”. “გახსოვს, ტურფავ”. “ვაი მას-ვისაც ვაძლევდი მსხვერპლად”. “აღარც ნატვრა და აღარც იმედია”. ღამე. სანთელი. გაზაფხული. ჩიტი. სიმღერა. გიყვარდეს. ლოცვა (“მამაო ვენო”). სიზმარი (“ტიალ სივრცეში”). როდემდის. ლოცვა (“ოდეს დემონი ურწმუნოების”). “მარტო მივცურავ ცხოვრების ზღვაში.” “ბევრი ვიტანჯე”. გავსწორდეთ ბედო. “ოჰ, სად არიან, სიჭაბუკე, სიტკბონი შენნი”. ძმის სიკვდილზედ. მწუხარება. “დაბნელდა სული”. “უსულდგმულო ცხოვრება”. კ.ბ. მ-სას. დამაკვირდი. ხმა სამარიდამ. რა ვაკეთეთ, რას ვმვრებოდით. ბედნიერი ერი. პასუხის პასუხი.

პოემები: აჩრდილი. ქართველის დედა. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდამ. მეფე დიმიტრი თავდადებული. განდეგილი.

თარგმანები: ბედა მქადაგებელი (გეტედან). “რა ტკბილ არს” (ვალტერ სკოტიდან). ცრემლთა შინა ნუგეში (შილლერიდან). სტიროდეთ (ბაირონიდან). ჭემმარიტება (პუშკინიდან). ანგელოზი (პუშკინიდან). წინასწარმეტყველი (პუშკინიდან). “როცა შევყურებ მე შენს თვალებსა” (ჰეინეიდან). “ლოყით მოეპყარ ჩემსა ლოყასა” (ჰეინეიდან). “მეცა მქონია კარგი მამული” (მიხაძეა ჰეინესი). “ჩრდილნი მაღალ მთებისა” (რიუკერტიდან). კართა თანა (რიუკერტიდან). სიხარული (მიხაძეა). ჰაჯი-აბრეკი (ლერმონტოვიდან). სიზმარი (ლერმონტოვიდან). წინასწარმეტყველი (ლერმონტოვიდან). ციცაბი კლდე (ლერმონტოვიდან). “ზღვათა მფლობელის ვენეციის” (ანდრე შენიეიდან). ირლანდიისადმი (ტომას მურიდან).

ლექსებისა და პოემების პირვანდელი ვარიანტები: ყვარლის მთებს. ნანა ქართველისა (პირველი ვარიანტი). ქართველის ნანა ქართველის აკვანზედ (მეორე ვარიანტი). ქართველ სტუდენტების სიმღერა (პირველი ვარიანტი). ქართველ სტუდენტების სიმღერა (მეორე ვარიანტი). გაზაფხული. ბაზალეთის ტბა (პირველი ვარიანტი). ბაზალეთის ტბა (მეორე ვარიანტი). მუშა. გუთნისდედა. “ჩემო სიმღერავ, ნუ დადუმდები”. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. თ. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. ს...ს (მაშინ დავსტკბები). “ჩემო კალამო! რად გვინდა ტაში”. “ერთხელ მეც, ძმანო, მეც მყვარებია”. მწუხარება. აჩრდილი. ქართველის დედა (“დედა და შვილი”) (პირველი ვარიანტი). ქართველის დედა (ადგილები მეორე ვარიანტიდან). პირვანდელი ესკიზები “კაკო” (ორი ესკიზი). მეფანტურე (პირვანდელი ესკიზები პოემისა დიმიტრი თავდადებულის).

ნაწყვეტები: მწირი (ლერმონტოვიდან). გამოცანები. კიდევ გამოცანები. რჩევა. “რად გვინდა ვინ ხარ”. ორ-ხმიანი საახალწლო ოპერეტი. ირაკლი. კაენი (ნაწყვეტი ბაირონით). პავლოვსკის პარკი. ს.....ს (“მას აქეთ რაც შენ მე შემეყვარდი”). “მითხარ, მიყვარხარ”. სიზმარი. “დაღონებული, არ ვიცი რაზედ”. ალბომში კნეინას ნ. ანდრონიკოვისას. პატარა ჩიტი (თარგმანი. პირველი ვარიანტი). ჩიტი (მეორე ვარიანტი).

კომენტარი ილიას ზოგიერთ ნაწარმოებთან (წერილი პავლე ინგოროყვასი).

ილიას ნაწარმოებთან ტექსტი და ქრონოლოგია (წერილი პ. ინ-ვასი)

88. **რჩეული ლექსები.** -- ტფ.: ქართული წიგნი, 1925წ. – 38გვ. – (უნივერსალური სახალხო ბიბლიოთეკა №1).
შინაარსი: მუშა. ”მესმის, მესმის”. გუთნის-დედა. კომუნის დაცემის დღე. ყვარლის მთებს. უცხოეთში. ქართველის დედას. ნანა. ელეგია. დაკარგული ედემი. იანიჩარი. ქართველ სტუდენტების სიმღერა. გაზაფხული. ”მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული”. მტკვრის პირას. ”ჩემო კარგო ქვეყანავ.” ბაზალეთია ტბა. ლოცვა. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. პოეტი. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. ”ჩემო კალამო, ჩემო კარგო, რად გვინდა ტაში”. რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით. ბედნიერი ერი.
89. **აჩრდილი.** – ტფილისი: ქართული წიგნი, 1925. – 23 გვ. – (უნივერსალური სახალხო ბიბ-კა №2).
90. **განდეგილი.** – ტფილისი: ქართული წიგნი, 1925 [კანზე: 1926]; ს.ს.მ.უ.ს. პოლიგრაფტრესტის სტ. – 24 გვ. – (უნივერსალური სახალხო ბიბ-კა №5)
91. **განდეგილი.** – ტფილისი: ქართული წიგნი, 1925; საქ. სახკომსაბჭოს სტ. – 24 გვ. – (უნივერსალური სახალხო ბიბ-კა №13)
92. **გლახის ნაამბობი.** – ტფილისი: ქართული წიგნი, 1925. – 111 გვ. – (უნივერსალური სახალხო ბიბ-კა №8)
93. **დედა და შვილი.** – ტფილისი: ქართული წიგნი, 1925, 11 გვ. – (უნივერსალური სახალხო ბიბ-კა №3)
94. **კაცია-ადამიანი!?** – ტფილისი: ქართული წიგნი, 1925. – 118 გვ. – (უნივერსალური სახალხო ბიბ-კა №6)
95. **მგზავრის წერილები.** – ტფ.: ქართული წიგნი, 1925. – 30 გვ. – (უნივერსალური სახალხო ბიბ-კა №7)
96. **რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან.** – ტფილისი: ქართული წიგნი, 1925. – 23 გვ. – (უნივერსალური სახალხო ბიბ-კა №12)

97. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან. – ტფილისი: ქართული წიგნი, 1925. – 32 გვ. – (უნივერსალური სახალხო ბიბ-კა №4)

1926

98. ნაწერების სრული კრებული ცხრა [ათ] ტომად შედარებული პირველ-წყაროებთან და შევსებული ახალი ტექსტებით / პავლე ინგოროყვას და ალ. აბაშელის რედაქციით. – ტფილისი: ქართული წიგნი, 1925 – 1929. ტომი II: თბ., 1926. – 351გვ.

მოთხრობები: მგზავრის წერილები. გლახის ნაამბობი. კაცია-ადამიანი. გლახთა განთავისუფლების პირველ-დროების სცენები. კაცია-ადამიანის წინასიტყვაობის პირვანდელი ვარიანტები.

ილიას ნაწარმოებთა ტექსტი და ქრონოლოგია. მოთხრობები (წერილი პავლე ინგოროყვასი).

99. ტომი III: თბ., 1926. – 310გვ.

მოთხრობები: სარჩობელაზედ. ნიკოლოზ გოსტაშაბიშვილი. ოთარაანთ ქვრივი.

დაუმთავრებელი მოთხრობები. ვარიანტები. ნაწყვეტები: დიამბეგობა-პირველი ვარიანტი. მეორე ვარიანტი. ნაწყვეტი "მარგალიტი ლექში". კოლა-პირველი ვარიანტი. მეორე ვარიანტი. კაკო. უღელტეხილი. კატო-პირველი ვარიანტი. მეორე ვარიანტი. რამდენიმე ხანა მოთხრობისა "მარგალიტი ლექში". მოთხრობა ("იგი წავა და სხვა მოვა ტურფასა საბაღნაროსა"). გუბე - პირველი ნაწყვეტი. მეორე ნაწყვეტი.- ცხოვრების გამონაცადი და გამონაფიქრი. დედის ანდერძი. პატარა ამბავი. ამბავად გაგონილნი ნაკვესები. უცნაური ამბავი.

ილიას ნაწარმოებთა ტექსტი და ქრონოლოგია.

მოთხრობები (წერილი პავლე ინგოროყვასი)

100. აჩრდილი. – ტფ.: ქართული წიგნი, 1926. – 23გვ.
101. აჩრდილი [პოემა]. – ჟურ. „მნათობი“. – 1926. - №3. – გვ. 105-126.
102. ოთარაანთ ქვრივი. – ტფილისი: ქართული წიგნი, 1926. – 91 გვ. – (უნივერსალური სახალხო ბიბ-კა №10)
103. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან. – ტფილისი: ქართული წიგნი, 1926. – 32გვ.
104. სარჩობელაზედ [პატარა ამბავი]. – ტფილისი: ქართული წიგნი, 1926. – 22 გვ. – (უნივერსალური სახალხო ბიბ-კა №9)

1927

105. ნაწერების სრული კრებული ცხრა [ათ] ტომად შედარებული პირველ-წყაროებთან და შევსებული ახალი ტექსტებით / პავლე ინგოროყვას და ალ. აბაშელის რედაქციით. – ტფილისი: ქართული წიგნი, 1925 – 1929.

ტომი IV: წერილები ლიტერატურაზე და ხელოვნებაზე. – თბ., 1927. – 441გვ.

შინაარსი: წინასიტყვაობა. ორიოდ სიტყვა თ. რევაზ ერისთავის კაზლოვიდგან "შეშლილის" თარგმანზედა. პასუხი. საქართველოს

მოამბეზედ. სხარტულა (-რედაქტორი და მისი რაინდი ბაქია). სხარტულა (-გიორგი თუმანიშვილზედ). საქართველო (ზოგიერთი რამ). რა მიზეზია, რომ კრიტიკა არა გვაქვს. იოსებ დავითაშვილის გარდაცვალების გამო. მოკლე ბიოგრაფია იოსებ დავითაშვილისა. აკაკი წერეთელი და ვეფხისტყაოსანი. ახალი დრამების გამო. წერილები ქართულ ლიტერატურაზე. მოკლე ბიოგრაფია ვახტანგ ორბელიანისა. სიტყვა გრიგოლ ორბელიანის დასაფლავებაზე. სიტყვა ნიკოლოზ ბარათაშვილის ნემტის გადმოსვენებაზე. სფირიდონისა და თადეოზის ბაასი. წერილი მეგობართან. სარდიონ მესხიევის კრიტიკის გამო. “ცისკარი” 1857-1862 წლამდინა. ხელოვნება და მეცნიერება.

ილიას ნაწარმოებთა ტექსტი და ქრონოლოგია (წერილი პავლე ინგოროყვასი)

106. ტომი V: ერი და ისტორია. _ თბ., 1927. _ 290გვ.

შინაარსი: აი ისტორია [თორმეტი წერილი]. დამატება წერილებისა “აი ისტორია” [წერილი მეშვიდე. წერილი მეთოთხმეტე]. გზა-და-გზა და სხვათა შორის. Новое издание-ს წერილის გამო. ძველი საქართველოს ეკონომიური წყობის შესახებ. დავით აღმაშენებელი. ლუარსაბ წამებული. ასის წლის წინათ. ერი და ისტორია. ხალხის ჩვეულებათა შესწავლის შესახებ.

წერილები ლიტერატურასა და ხელოვნებაზე: პოეზიის ახალგაზრდა მოყვარულთ. ქართული ხალხური მუსიკა. ბ-ნი გამყრელიძე სვიმონ ლეონიძის როლში.

ილიას ნაწარმოებთა ტექსტი და ქრონოლოგია (წერილი პ. ინ-ვასი)

107. ტომი VI: რედაქციისაგან. საქართველოს მატთანე. შესავლის მაგიერ . _ თბ., 1927. _ 370გვ.

შინაარსი: I. მეცხრამეტე საუკუნე. II. რა გითხრათ? რით გაგახაროთ?

შინაური მიმოხილვები:

I 1879 წელი, იანვარი

II. 1879 წელი, თებერვალი

III. 1879 წელი, აპრილი

IV 1879 წელი, ივლისი-აგვისტო

V. ვისს ნათესა ვმკით (მიმოხილვა 1879 წ.)

VI 1881 წელი, იანვარი

VII. 1881 წელი, მარტი

VIII. 1881 წელი, მაისი

IX. 1881 წელი, ივლისი

X. 1881 წელი, სექტემბერი

XI. 1881 წელი, ნოემბერი

XII. 1881 წელი, დეკემბერი

XIII 1882 წელი, მარტი

XIV. 1882 წელი, აპრილი-მაისი

XV. 1882 წელი ივნისი

XVI 1882 წელი, ივლისი-აგვისტო

XVII. 1882 წელი, სექტემბერი

XVIII. 1882 წელი, ნომბერი

XIX. 1882 წელი, დეკემბერი

- XX 1883 წელი, იანვარი
 XXI. 1883 წელი, თებერვალი
 XXII. 1883 წელი, აპრილი
 XXIII. 1883 წელი, მაისი
108. კაკო ყაჩაღი (ლექსი). – ქუთაისი: გამოც. აღ. შახ-ბარათოვისა №147, 1927. – 16 გვ.
109. ი. ჭავჭავაძის სიტყვა წარმოთქმული ი. დავითაშვილის დაკრძალვაზე. – წიგნ.: ი. დავითაშვილი. ლექსები. – ტფილისი: სახელგამი, 1927. – 400 გვ.
110. შექსპირი უილიამ. მეფე ლირი / ივ. მაჩაბლისა და ი. ჭავჭავაძის თარგმანი ინგლისურიდან. – ტფილისი: ქართული ფილმი, 1927. – 190 გვ.

1928

111. ნაწერების სრული კრებული ცხრა [ათ] ტომად შედარებული პირველ-წყაროებთან და შევსებული ახალი ტექსტებით / პავლე ინგოროყვას და ალ. აბაშელის რედაქციით. – ტფილისი: ქართული წიგნი, 1925 – 1929. ტომი VII: საქართველოს მატთანე. – თბ., 1928. – 350გვ.

შინაარსი: რედაქციისაგან. შინაური მიმოხილვები:

- XXIV. 1883 წელი, აგვისტო
 XXV. 1883 წელი, ოქტომბერი
 XXVI. 1883 წელი, ნოემბერი
 XXVII. 1885 წელი, თებერვალი
 XXVIII. მიმოხილვა 1892 წლისა
 XXIX. მიმოხილვა 1895 წლისა

მახლობელნი და შორეულნი: დიმიტრი ყიფიანი. სიტყვა გაბრიელ ეპისკოპოსის დასაფლავების დღეს. ილია ოქრომჭედლიშვილი. ბესარიონ ღოღობერიძე. მიხეილ ყიფიანი. ნინო ბაგრატიონი. იასე ანდრონიკაშვილი. ალექსანდრე როინაშვილი. ასი წლის თავი ერეკლე მეფის გარდაცვალებიდან.

სახალხო განათლების საკითხებზე: ვიცინოთ თუ ვიტროთ. საზოგადოება შეუძლებელ მოსწავლეთა შემწეობისათვის. ქართულ საშუალო სასწავლებლის დაარსების საჭიროებაზე. ბ-ნ იანოვსკის წერილისა გამო. ქალი მასწავლებელი. ქართველი სტუდენტობა რუსეთში. ჩვენი ხალხი და განათლება. ისევ განათლების საკითხებზე. სოფლის მეურნეობის ქალთა სასწავლებლის შესახებ.

დამატებანი საქართველოს მატთანისა:

შინაური მიმოხილვა 1879 წ. მარტი

შინაური მიმოხილვა 1879 წ. მაისი-ივნისი

შინაური მიმოხილვა 1881 წ. თებერვალი

შინაური მიმოხილვა 1883 წ. სექტემბერი (ცენზურის მიერ შემოკლებული ტექსტი).

ილიას ნაწარმოებთა ტექსტი და ქრონოლოგია (წერილი პ. ინ-ვასი)

112. ტომი VIII: ცხოვრება და კანონი. – თბ., 1928. – 371 გვ.

შინაარსი: ცხოვრება და კანონი: წერილი პირველი. წერილი მეორე. წერილი მესამე. წერილი მეოთხე. წერილი მეხუთე. წერილი მეექვსე (მომრიგებელი მოსამართლეობა ჩვენში). წერილი მეშვიდე და უკანასკნელი.

პოლემიკური წერილები “ცხოვრება და კანონის” გამო”: წერილი პირველი. წერილი მეორე. ხიზნების საქმე. ნარკვევი პირველი. ხიზნების საქმე. ნარკვევი მეორე. კერძო და სათემო მიწათმფლობელობა. საზოგადოებრივი ცხოვრების ნაკლნი და მისი ეკონომიური მიზეზები. დედათა საქმე: წერილი პირველი. წერილი მეორე. წერილი მესამე. უკანონოდ-შობილთა უფლება. ებრაელთა საკითხზე. პედაგოგიის საფუძვლები. ქართველი ერი და ღვაწლი წმინდა ნინოსი. შობა მაცხოვრისა. საადღომო. საზოგადოება და ზნეობა.

ილიას ნაწარმოებთა ტექსტი და ქრონოლოგია (წერილი პ. ი.)

113. ტომი IX: პრესა.პოლემიკა.ფელეტონები. _ თბ., 1928. _ 404 გვ.

შინაარსი: რედაქციისაგან. კატკოვის პასუხად. ქართული პრესა: ივერიის წინასიტყვაობა (I). ივერიის წინასიტყვაობა (II). ჩვენი ლიტერატურის დღევანდელი ყოფა. “შინაურ საქმეთა” გამო. მითამ და “ახალი რაზმის კაცი” ანუ ორი ფელეტონი. ახალი დასის მოლოდინში. “თერგ-დალეულნი” და ახალი თაობა. ბულვარის აკადემია. სანდალას წიგნის გამო. უარმყოფლობა ჩვენში. პოლემიკა ნოე ჟორდანიასთან. ნუთუ?

ფელეტონები: “კარგი რამ მჭირდეს, გიკვირდეს, ავი რა საკვირველია.” ღმერთმა ნუ დაგაბეროთ. საახალწლოდ. პატარა საუბარი. გომართელის ფილოსოფია და არჩილ ჯორჯაძის ფსიხოლოგია.

პამფლეტი: ჩვენი ეხლანდელი სიბრძნე-სიცრუე.

სომხური პრესა: მეთაური. 9 დეკემბერს, 1887 წელს. მეთაური. 4 თებერვალს, 1889 წელს.

კავკასიის რუსული პრესა:

მეთაური. 17 აპრილს, 1886 წელს

მეთაური. 19 დეკემბერი, 1887 წელს

მეთაური 22 იანვარს, 1888 წელს.

მეთაური 19 იანვარს, 1888 წელს.

მეთაური 17 იანვარს, 1898 წელს.

მეთაური 19 იანვარს, 1898 წელს

პამფლეტები კავკასიის რუსულ პრესაზე: ამბავი ყბად-ასაღები და წყალ-წასაღები. სახელდახელო.

დამატება: ფ. მახარაძე-თავის გამართლებაც ასეთი უნდა (პასუხად ილია ჭავჭავაძეს).

ილიას ნაწარმოებთა ტექსტი და ქრონოლოგია (წერილი პ. ინ-ვასი).

114. რჩეული ლექსები. _ თბ.: სახელგამი, 1928. _ 42გვ. _ (სასკოლო ბიბლიოთეკა).

შინაარსი: მუშა. ”მესმის მესმის”. გუთნის-დედა. კომუნის დაცემის დღე. ყვარლის მთებს. უცხოეთში. ქართველის დედას. ნანა. ელეგია. დაკარგული ედემი. იანიჩარი. ქართველ სტუდენტების სიმღერა. გაზაფხული. ”მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული”. მტკვრის პირას. ”ჩემო კარგო ქვეყანავ”. ბაზალეთის ტბა. ლოცვა. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. პოეტი. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. ”ჩემო კალამო”. რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით. ბედნიერი ერი.

115. აჩრდილი. – ტფილისი: სახელგამი, 1928. – 24 გვ. _ (სასკოლო ბიბ-კა)

116. განდეგილი. – ტფილისი: სახელგამი, 1928. – 24 გვ. _ (სასკოლო ბიბ-კა)

117. გლახის ნაამბობი. – ტფილისი: სახელგამი, 1928. – 122 გვ. _ (სასკოლო ბიბ-კა)

118. კაცია-ადამიანი?! – ტფილისი: სახელგამი, 1928. – 125 გვ. _ (საშკოლო ბიბ-კა)

119. მგზავრის წერილები. – ტფილისი: სახელგამი, 1928. – 33 გვ. – (სასკოლო ბიბ-კა)
120. მეფე დიმიტრი თავდადებული: პოემა ილია ჭავჭავაძისა. – ტფილისი: საამხანაგო ქართული წიგნის მაღაზიის გამოცემა, 1928. – 31 გვ.
121. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან. – ტფილისი: სახელგამი, 1928. – 23 გვ. – (საშკოლო ბიბ-კა)
122. წერილები ქართულ ლიტერატურაზე. – თბ: ქართული წიგნი, 1928. – 45გვ. – (უნივერს. სახალხო ბიბ-კა №11)

1929

123. ნაწერების სრული კრებული ცხრა [ათ] ტომად შედარებული პირველ-წყაროებთან და შევსებული ახალი ტექსტებით / პავლე ინგოროყვას და ალ. აბაშელის რედაქციით. – ტფილისი: ქართული წიგნი, 1925 _ 1929.
- ტომი X: წერილები უცხოეთზე. – თბ., 1929. – 305გვ.
- შინაარსი: ირლანდია და ინგლისი (საისტორიო-საეკონომიო ნარკვევი). ევროპის დიდი და პატარა ონავრები. მილიტარობა ევროპაში. ისევ ევროპის მილიტარობის შესახებ. ევროპის მილიტარობა და ამერიკის მერმისი.
- აღმოსავლეთის შინაური ვითარება: აზია წინად და ეხლა. დღევანდელი სპარსეთი. მაჰმადიანთა გაერთების საკითხი.
- დღიური უცხოეთის საპოლიტიკო ცხოვრებისა:
საპოლიტიკო მიმოხილვა 1882 წელი, იანვარი
საპოლიტიკო მიმოხილვა 1882 წელი, თებერვალი.
ევროპა 1886 წელს.
- ევროპა და აღმოსავლეთი: ბალკანეთის საქმეები. აშლილობა კრიტის კუნძულზე. ახლო აღმოსავლეთი და ინგლისის დღევანდელი პოლიტიკა. ოსმალეთის არეულობა და ევროპა. ოსმალეთის სომეხთა განწირვა. კრიტის ახალი აშლილობა და ოსმალეთის საკითხი-წერილი პირველი. წერილი მეორე. ახლო აღმოსავლეთი და ხმელთა-შუა ზღვის საკითხი.
- ახლო და შორი აღმოსავლეთის პოლიტიკის საკითხები:
-წერილი პირველი
-წერილი მეორე
-წერილი მესამე
- მუშათა ყოფა-ცხოვრების საქმე ევროპაში. ინგლის-ირლანდიის ურთიერთობის გარშემო:
I (16 მაისი, 1886 წ.)
II (19 მაისი, 1886 წ.)
III (20 ივნისი, 1886 წ.)
IV (18 ივლისი, 1886 წ.)
V (24 თებერვალი, 1889 წ.)
- საფრანგეთის საქმეთა შესახებ: ომის წინ. პრეზიდენტისა და მთავრობის შეცვლა საფრანგეთში და მისი საზოგადოებრივი მიზეზები.
- უცხოეთის ქრონიკა: ქალების არჩევნების უფლება და ინგლისის პარლამენტი. პოლიაკების განდევნა პრუსიიდან. სამეგრელოს მთავრის კანდიდატობა ბოლგარეთში. მმართველობის შეცვლა ბრაზილიაში.

ილიას ნაწარმოებთა ტექსტი და ქრონოლოგია {შენიშვნები პ. ინ-ვასი}

124. განდევილი. _ ტფ.: ქართული წიგნი, 1929. _ 24გვ. _ (უნივერსალური სახალხო ბიბ-კა, №13)
125. ოთარანთ ქვრივი. – ტფილისი: სახელგამი, 1929. – 102 გვ. _ (სასკოლო ბიბ-კა)
126. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან. – ტფილისი: ქართული წიგნი, 1929. – 23 გვ. _ (უნივერსალური სახ. ბიბ-კა №12)
127. სარჩობელაზედ. – ტფილისი: სახელგამი, 1929. – 25 გვ. _ (სასკოლო ბიბ-კა)

1931

128. ავტობიოგრაფია. _ ჟურ. „მნათობი“. _ 1931. _ №5. _ გვ. 7-12.

1933

129. [ლექსები და მოთხრობები]. – წიგნ.: ლიტერატურული ქრესტომათია. მეორე ნაწილი. ათწლეულების IX ჯგუფისა და ტექნიკუმების II კურსისათვის. – ტფილისი: სახელმწ. გამომცემლობა, 1933. – გვ. 3-106.

შინაარსი: ელეგია. ბედნიერი ერი. პასუხის პასუხი. ჩემო კარგო ქვეყანავ. აჩრდილი. განდევილი. ოთარანთ ქვრივი. მგზავრის წერილები.

130. წერილი ნიკო ნიკოლაძისადმი. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1933. _ №8-9

1935

131. აჩრდილი. _ ტფ.: სახელგამი, 1935. _ 22გვ. _ (მასიური ბიბ-კა)

132. განდევილი: [პოემა]. _ თბ.: სახელგამი, 1935. _ 23გვ.

133. რჩეული ლექსები / რედ.: შ. რადიანი. _ ტფ.: სახელგამი, 1935. _ 39გვ. _ (მასიური ბიბლიოთეკა).

შინაარსი: მუშა. ”მესმის მესმის”. გუთნის-დედა. კომუნის დაცემის დღე. ყვარლის მთებს. უცხოეთში. ქართველის დედას. ნანა. ელეგია. დაკარგული ედემი. იანიჩარი. ქართველ სტუდენტების სიმღერა. გაზაფხული. ”მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული”. მტკვრის პირას. ”ჩემო კარგო ქვეყანავ”. ბაზალეთის ტბა. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. პოეტი. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. ”ჩემო კალამო”. რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით. ბედნიერი ერი.

134. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან: პოემა / რედ.: შ. რადიანი. – ტფილისი: სახელგამი, 1935. – 23 გვ. _ (მასიური ბიბ-კა)

135. საანდაზო ლექსები ილია ჭავჭავაძის ამოკრეფილი / რედ., წინათქმა და შენიშვნები ი. გრიშაშვილის. _ ტფილისი: კომუნისტური განათლება, 1935. _ 206გვ.

1936

136. ილია ჭავჭავაძის ავტობიოგრაფია. _ გაზ. “ლიტ. საქართველო”. _ 1936. _ 18 ივლ.,

137. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან: პოემა მცირე მცოდნეთათვის. – ტფილისი: სახელგამი, 1936. – 23 გვ.

138. ჩემი თარიარალი: [ლექსის რეფრენი / პუბლიკაცია ი. ბალახაშვილის]. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1936. – №12.
 იგივე: წიგნ.: ილია ჭავჭავაძის მოწაფეობა და სტუდენტობა / – ი. ბალახაშვილი თბილისი, 1937. – გვ. 63-65.
139. Кациа-адамиани / Пер. А. Неймана. – Тфл. Зак.Гиз., 1936. – XIV [1], 118, [2] с.
140. разбойник Како (отрывок из поэмы) \ пер с груз. Б. Брика. – газ. «Правда». – 1936. – 4 сент.

1937

141. თხზულებანი: სრული კრებული ხუთ ტომად / რედ. Pპავლე ინგოროყვა და ალ. აბაშელი. – თბ.: სახელგამი, 1937 – 1962
- ტომი I: ლექსები, პოემები, მოთხრობები / შალვა რადიანის შესავალი წერილით. – თბ., 1937. – XVIII, 851გვ.
- შინაარსი: ლექსები: ყვარლის მთებს. სანთელი, ხმა სამარიდამ. გაზაფხული (ვიმ გაზაფხული). ჩიტი. (ვგალობ და ვგალობ). გუთნის-დედა. სიმღერა. მეც შავ თვალებს. გიყვარდეს. სიზმარი (ტიალ სივრცეში). ლოცვა (მამაო ჩვენო). უცხოეთში. ლოთის რჩევა. როდემდის. ლოცვა (ოდეს დემონი). ვიხილე სატრფო. ერთხელ ჯდა ჩემთან ქალი ლამაზი. მარტო მივცურავ ცხოვრების ზღვაში. დაე თუნდ მოვკვდე. ქართველის დედას. მაშინ დავსტკბები სრულის სამოთხით. ბევრი ვიტანჯე. რისთვის მიყვარხარ?. მითხარით რისთვის. ჩემი თარიარალი. ხმა გულისა. გავსწორდეთ ბედო! ვაი, მას-ვისაც ვაძლევდი მსხვერპლად. ციურნი ხმები.ნანა. ელეგია. მტკვრის პირას. ოჰ, სად არიან, სიჭაბუკე, სიტკბონი შენნი? დაკარგული ედემი. ალაზანს. მძინარე ქალი. მწუხარება. მუშა. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. ს...ჩ...სას. ჩ...სას. პოეტი. მესმის, მესმის სანატრელი. ქართველ სტუდენტების სიმღერა. ჩემო მკვლელო. კანვოელი. გახსოვს, ტურფავ. დაბნელდა სული? უსულდგმულო ცხოვრება. როცა წუხილი ძმის სიკვდილზედ. ღამე. გაზაფხული (ტყემ მოისხა ფოთოლი). მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული. ჩემო კალამო. გ. აბხ. 1871 წელი 23 მაისი (კომუნის დაცემის დღე). ბედნიერი ერი. რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით. გამოცანები. კიდევ გამოცანები. პასუხის პასუხი. რჩევა. ჩემო კარგო ქვეყანავ, რაზედ მოგიწყენია. აღარც ნატვრა და აღარც იმედია. კ. ბ. მ-სას. ბაზალეთის ტბა. დამაკვირდი. კითხვა-პასუხი. ორ-ხმიანი საახალწლო ოპერეტი. რად გვინდა, ვინ ხარ, სიღამ ხარ.
- პოემები: აჩრდილი. ქართველის დედა (სცენა მომავალ ცხოვრებიდან). რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან. მეფე დიმიტრი თავდადებული. განდევნილი.
- თარგმნილი ლექსები: ჩიტი. ბედა მქადაგებელი (გეტე). “რა ტკბილ არს” (ვალტერ სკოტი). ცრემლთა შინა ნუგეში (შილლერი). სტიროდეთ! (ლორდ ბაირონი). ჭემმარიტება (პუშკინი). ანგელოზი (პუშკინი). წინასწარმეტყველი (პუშკინი). “როცა შევეყურებ მე შენს თვალებს” (ჰეინე). “ლოყით მოეპყარ ჩემსა ლოყასა” (ჰეინე). “მეცა მქონია კარგი მამული” (მიხაძე ჰეინესი). “ჩრდილნი მაღალ მთებისა” (რიუკერტი). კართა თანა (რიუკერტი). სიხარული (მიხაძე). ჰაჯი-აბრეკი (ლერმონტოვი). მწირი (ლერმონტოვი). სიზმარი (ლერმონტოვი).

წინასწარმეტყველი (ლერმონტოვი). ციცაბო კლდე (ლერმონტოვი). “ზღვათა მფლობელის ...” (ანდრე შენიე). ირლანდიისადმი (ტომას მური).

მხატვრული პროზა: მგზავრის წერილები. გლახის ნამშობი. კაცია-ადამიანი?! გლეხთა განთავისუფლების პირველ-დროების სცენები. სარჩობელაზედ. ნიკოლოზ გოსტაშაბიშვილი (საახალწლო მოთხრობა). ამბავად გაგონილნი. ოთარაანთ ქვრივი.

დაუმთავრებელი მოთხრობები: დიამბეგობა (პირველი და მეორე ვარიანტი). ცხოვრების გამონაცადი და გამონაფიქრი. უღელტეხილი. კატო (პირველი და მეორე ვარიანტი). მარგალიტი ლექში (მესამე ვარიანტი). ზოგიერთი ხანა მოთხრობისა “მარგალიტი ლექში”. მოთხრობა. გუბე (პირველი და მეორე ნაწყვეტი). დედის ანდერძი. პატარა ამბავი. უცნაური ამბავი (ეტიუდი). მაჭანკალი (კომედია ორ მოქმედებად. პიესა, კაცია-ადამიანიდან გადმოკეთებული).

ვარიანტები: ყვარლის მთებს. გუთნის დედა. ს...ს. “ერთხელ მეც ძმანო”... ვარიანტები ლექსისა “ნანა”. მწუხარება. მუშა. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. ვარიანტები ლექსისა “ქართველ სტუდენტების სიმღერა”. გაზაფხული (“ტყემ მოისხა...”). “ჩემო კალამო”. ვარიანტები ლექსისა ბაზალეთის ტბა”. აჩრდილი. “ქართველის დედი”-ს პირვანდელი ვარიანტები. პირვანდელი ესკიზები პოემისა “ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან”. პირვანდელი ესკიზები პოემისა “მეფე დიმიტრი თავდადებული”. კოლა (პირველი და მეორე ვარიანტი). კაკო (მოთხრობა) “კაცია-ადამიანის” წინასიტყვის პირვანდელი ვარიანტები (ოთხი ვარიანტი).

სხვადასხვა: ყრმობის ლექსები: “დაღონებული, არ ვიცი რაზედ”. ალბომში კნენა ნატალია ანდრონიკოვისას. პატარა ჩიტი (თარგმანი). “მიყვარს გაზაფხული...”

ლექსები, უარყოფილნი პოეტის მიერ: პავლოვსკის პარკი. ს...ს. “მითხარ მიყვარხარ”. “ტუჩთა მიკონვა”. სიზმარი. ზოგიერთს.

დაუმუშავებელი შავები და ნაწყვეტები: ირაკლი (ნაწყვეტი). ლექსების ფრაგმენტები. კაენი (ნაწყვეტი, ბაირონით). მანფრედი (ნაწყვეტი, ბაირონით). დემონი (ნაწყვეტი, ლერმონტოვიდან).

სახელდახლონი: ეკატერინე სარაჯიშვილისას. კოლა ერისთავს. ნიკო ხიზანაშვილს.

ნაკვესები. კომენტარები (კომენტარების ავტორი: პავლე ინგოროყვა).

142. აკაკი წერეთელი და ”ვეფხისტყაოსანი. _ გაზ. ”კომუნისტი. _ 1937. _ 6 მაისი, №102

იგივე: წიგნ.: ქართველი მწერლები შოთა რუსთაველს. _ თბ., 1937. _ გვ. 204-212

143. გლახის ნამშობი: მოთხრობა. – თბილისი: ფედერაცია. – 1937. – 116 გვ.

144. დაე, თუნდ მოვკვდე, არ მეშინიან: [ლექსი]. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1937. _ №5. _ გვ.3

145. ილია ჭავჭავაძე (1837-1907): ილია ჭავჭავაძის დაბადებიდან 100 წლისთავისათვის. _ თბილისი, 1937. _ 30 გვ.

მცირე ფორმატის ამ ბროშურაში ერთად შეკრებილია ილიას ბიოგრაფია, რამდენიმე ლექსი, ბიბლიოგრაფია მის შესახებ და ა.შ.

146. ილია ჭავჭავაძის ავტობიოგრაფია. – გაზ. “მნათობი”, 1937. _ №5. – გვ. 7-12;

147. კაცია-ადამიანი!?: მოთხრობა. – თბილისი: ფედერაცია. – 1937. – 127 გვ.

148. ლექსები, პოემები, მოთხრობები / წინასიტყვ. ავტ.: შ. რადიანი; რედ.: შ. რადიანი, ა. აბაშელი. – თბ.: სახელგამი, 1937. – 584გვ. – (ქართული კლასიკური მწერლობა).

შინაარსი. ლექსები: ყვარლის მთებს. სანთელი. ხმა სამარიდამ. გაზაფხული. ჩიტი. გუთნის-დედა. სიმღერა. მეც შავ თვალებს. გიყვარდეს. სიზმარი. ლოცვა. ღამე უცხოეთში. ლოთის რჩევა. როდემდის. პავლოვსკის პარკი. ლოცვა “(ოდეს დემონი)”. ვიხილე სატრფო... ერთხელ ჯდა ჩემთან... მარტო მივცურავ.... დაე, თუნდ მოვკვდე. ქართველის დედას. მაშინ დავსტკბები. ბევრი ვიტანჯე. ს..ს. რისთვის მიყვარხარ? მითხარით. ჩემო თარიარალი. ხმა გულისა. მითხარ, “მიყვარხარ”. მეცა მქონია კარგი მამული (მიბადვა ჰეინესადმი). გავსწორდეთ, ბედო! ვაი, მას-ვისაც. ტუჩთა მიკონვა. სიხარული (მიბადვა). ციურნი ხმები. ნანა. ელეგია. მტკვრის პირას. ოჰ, სად არიან სიჭაბუკე, სიტკბონი შენნი? დაკარგული ედემი. ალაზანს. სიზმარი. მძინარე ქალი. მწუხარება. მუშა. თ. ალექსანდრე ჭავჭავაძეს. ს..ჩ..სას. ჩ..სას. პოეტი. მესმის, მესმის სანატრელი. ქართველ სტუდენტების სიმღერა. ჩემო მკვლელო! თ. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. ჩემო მკვლელო! ვიცი, ვიცი. ზოგიერთს. იანიჩარი. გახსოვს, ტურფავ, ჩვენს დიდ ბაღში. დაბნელდა სული, გარშემოც ბნელა. უსულდგმულო ცხოვრება. როცა წუხილი მჩაგრავს უწყალო. ძმის სიკვდილზედ. გაზაფხული. მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული. ჩემო კალამო. გ. აბხ... 1871 წელი 23 მაისი (კომუნის დაცემის დღე). რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით. ბედნიერი ერი. გამოცანები. კიდევ გამოცანები. პასუხის პასუხი. რჩევა. ჩემო კარგო ქვეყანავ, რაზედ მოგიწყენია! აღარც ნატვრა და აღარც იმედია. კ.ბ.მ-სას. ბაზალეთის ტბა. დამაკვირდი. კითხვა-პასუხი. რად გვინდა ვინ ხარ, სიღამ ხარ. ორ-ხმიანი საახალწლო ოპერეტი. ეკატერინე სარაჯიშვილისას.

პოემები: აჩრდილი; ქართველის დედა; რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან; მეფე დიმიტრი თავდადებული; განდეგილი.

თარგმანები: ჩიტი. ბედა მქადაგებელი (გეტედან). “რა ტკბილ არს” (ვალტერ სკოტიდან). ცრემლთა შინა ნუგეში (შილლერიდან). სტიროდეთ (ბაირონიდან). ჭეშმარიტება (პუშკინიდან). ანგელოზი (პუშკინიდან). წინასწარმეტყველი (პუშკინიდან). “როცა შევყურებ მე შენს თვალებსა” (ჰეინეიდან). “ლოყით მოეპყარ ჩემსა ლოყასა” (ჰეინეიდან). “ჩრდილნი მალალ მთებისა” (რიუკერტიდან). კართა თანა (რიუკერტიდან). ჰაჯი-აბრეკი (ლერმონტოვიდან). სიზმარი (ლერმონტოვიდან). წინასწარმეტყველი (ლერმონტოვიდან). ციცაბი კლდე (ლერმონტოვიდან). “ზღვათა მფლობელის ვენეციის” (ანდრე შენიეიდან). ირლანდიისადმი (ტომას მურიდან).

მოთხრობები: მგზავრის წერილები; გლახის ნაამბობი; კაცია-ადამიანი!?!; სცენები გლეხთა განთავისუფლებიდან; სარჩობელაზედ; ნიკოლოზ გოსტაშვილი; ოთარაანთ ქვრივი

149. ლექსები და პოემები. – თბ.: ფედერაცია, 1937. – 207გვ.

შინაარსი. ლექსები: ყვარლის მთებს. სანთელი. ხმა სამარიდამ. გაზაფხული (“ვიმ გაზაფხული”). ჩიტი. გუთნის-დედა. სიმღერა. მეც შავ თვალებს. გიყვარდეს. სიზმარი. ლოცვა (“მამაო ჩვენო”). ღამე უცხოეთში. ლოთის რჩევა. როდემდის. ლოცვა “(ოდეს დემონი)”. ვიხილე სატრფო...

ერთხელ ჯდა ჩემთან... მარტო მივცურავ... დაე, თუნდ მოვკვდე. ქართველის დედას. მაშინ დავსტკბები. ბევრი ვიტანჯე. რისთვის მიყვარხარ? მითხარით. ხმა გულისა. გავსწორდეთ, ბედო! ვაი, მას-ვისაც. ციურნი ხმები. ნანა. ელეგია. მტკვრის პირას. ოჰ, სად არიან. დაკარგული ედემი. ალაზანს. მძინარე ქალი. მწუხარება. მუშა. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. ს..ჩ..სას. ჩ...სას. პოეტი. მესმის, მესმის. ქართველ სტუდენტების სიმღერა. ჩემო მკვლელო! იანიჩარი. გახსოვს, ტურფავ. დაბნელდა სული. უსულდგმულო ცხოვრება. როცა წუხილი. ძმის სიკვდილზედ. გაზაფხული ("ტყემ მოისხა"). მას აქეთ, რაკი შენდამი. ჩემო კალამო. გ. აბხ... კომუნის დაცემის დღე. რა ვაკეთეთ, რას ვმვრებოდით. ბედნიერი ერი. გამოცანები. პასუხის პასუხი. რჩევა. ჩემო კარგო ქვეყანავ. აღარც ნატვრა.კ.ბ.მ-სას. ბაზალეთის ტბა. დამაკვირდი. კითხვა-პასუხი. ღამე.

პოემები: აჩრდილი; ქართველის დედა; რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან; მეფე დიმიტრი თავდადებული; განდევილი.

150. თხზულებანი: მოთხრობები და აფორიზმები / შეადგინა და დასაბეჭდად მოამზადა ლ. ხარებათმა: მთარგმნ.: ს. გაზათი, პ. ფუხათი, გ. ძათიათი, ნ. ხანიკათი, ლ. ხარებათი. _ ცხინვალი : ირისთონი, 1937. _ 328 გვ., 6ფ. ილ. _ ოსურ ენაზე

151. მაჭანკალი (ილიას ახლად აღმოჩენილი კომედია. პუბლიკაცია, წინასიტყვაობა და კომენტარები ი. გრიშაშვილისა). – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1937. – 29 მაისი. - №12. – გვ. 4.

152. მოთხრობები. _ თბ.: ფედერაცია, 1937. _ 432გვ.|

შინაარსი: მგზავრის წერილები; გლახის ნაამბობი; კაცია-ადამიანი?!; სცენები გლეხთა განთავისუფლებიდან; სარჩობელაზედ; ნიკოლოზ გოსტაშვიშვილი; ოთარაანთ ქვრივი.

153. ოთარაანთ ქვრივი: მოთხრობა. – თბილისი: ფედერაცია, 1937. – 94 გვ.

154. ორი წერილი ნიკოლოზ ერისთავისადმი. ეპიგრამები: ნიკო ხიზანიშვილის სურათზე; კოლა ერისთავს. (ილიას კერძო წერილები და ეპიგრამები). – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1937. – 29 მაისი. - №12. – გვ. 6.

155. ორი ფელეტონი "ივერიიდან". - ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". _ 1937. _ №3, გვ. 35-38.

ჟურნალი აქვეყნებს გაზ. "ივერიაში" დაბეჭდილ ილიას ორ ფელეტონს. ერთი გამოქვეყნდა 1886 წ. 27 ნოემბერს და ეხება სათავადაზნაურო ბანკის თეატრში დადგმულ ორ სპექტაკლს: "დავიდარაბა" და "ბარაქალა მასწავლებლო", სადაც მოცემულია მსახიობების და პიესების შეფასება. მეორე დაიბეჭდა იმავე წლის 4 დეკ. ნომერში. მასში გადმოცემულია ავტორის შეხედულებები კომედიაზე, სიცილის ხელოვნებაზე. იგი აანალიზებს ქართულ თეატრში წარმოდგენილ კომედიას "ალერსთა ბადე".

ფელეტონს წინ დართული აქვს ვ. ჩ-ს განმარტება

156. პოეტი: [ლექსი]. – ჟურ. "მნათობი". – 1937. - №5. – გვ 4.

157. პოეზიის ახალგაზრდა მოყვარულთ. – ჟურ. "ჩვენი თაობა". – 1937. _ №5-6. – გვ. 223-25.

ეს წერილი პირველად დაიბეჭდა 1886 წელს გაზეთ "ივერიის" 139-ე ნომერში მეთაური წერილის სახით.

158. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან: პოემა მცირე მცოდნეთათვის. – თბილისი: სახელგამი, 1937. – 23 გვ.
159. რჩეული ლექსები და პოემები – თბ.: სახელგამი, 1937. – 130 გვ. – (სასკოლო ბიბლიოთეკა. მხატვრული ლიტერატურა).
 შინაარსი: ლექსები: გუთნის-დედა. ქართველის დედას. გავსწორდეთ ბედო. ნანა. ელეგია. მუშა. თ. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. პოეტი. ქართველ სტუდენტების სიმღერა. თ. ნიკოლოზ ბარათაშვილი. გაზაფხული. მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული. ჩემო კალამო, ჩემო კარგო, რად გვინდა ტაში? ბედნიერი ერი. პასუხის პასუხი. ჩემო კარგო ქვეყანავ, რაზედ მოგიწყენია! ბაზალეთის ტბა.
 პოემები: აჩრდილი. ქართველის დედა. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან. მეფე დიმიტრი თავდადებული. განდევილი.
160. Избранное /Пер. с груз., [S.L.]: Заря Востока, 1937. - XIV,[1], 360,[2] с.
 содержание: Человек ли он?; Рассказ нищего; Вдова из дома Отарова; Виселица; Путевые записки (от Владикавказа до Тбилиси).
161. Повести и рассказы/Пер. с груз. Е. Гогоберидзе. – М.: Гослитиздат, Худ. лит., 1937. – XXIII, 400 с.
 Содержание: Записки проезжего; Рассказ нищего; И это человек?; Сцены из времён освобождения крестьян; У виселицы; Николоз Госташабишвили; Вдова из дома Отарова.
162. Стихи и поэмы/Пер. с груз. Б. Брика; Биографические сведения: Х. Рачвелишвили; О творчестве И. Чавчавадзе: Ш. Радиани.– Тб.: изд. и тип. Заря Востока, [1937]. – XVI, 125 с.
 Содержание: стихи: Горам Кварели; Свеча; Птичка; Весна; Совет бражника; Пусть умру – не услышать вам жалоб; Пахарь; Чёрные очи; Мать грузина; Алазани; Элегия; Поэт; Муша; Помнишь, помнишь; Слышу я звуки желанные; Янычар; О Николозе Бараташвили; Александру Чавчавадзе; Перо моё любимое, к чему нам одобрение?; Весна; В день падения Коммуны; Как поступали; Счастливая нация; Моя милая родина, отчего ты уныла?; Ответ на ответ; Б.М.; Базалетское озеро.
 Поэмы: Призрак; Разбойник Како; Отшельник.
163. Будет день: [стих.] \ пер. с груз. Борис Брика. – газ. «Правда». – 1937. – 12 сент., №252. – с. 4
164. Из поэмы «Призрак» (написана в 1859 году) \ пер. с груз. Б. Брика. – газ. «Правда». – 1937. – 29 мая, №146. – с. 4.
165. Песня Грузин-студентов: [стих.] \ пер. с груз. Борис Брик. – газ. «Правда». – 1937. – 12 сент., №252. – с. 4.
166. Поэт: стих. \ пер. с груз. Б. Брика. – газ. «Правда». – 1937. – 29 мая, №146. – с. 4.
167. Человек ли он?! \ Пер. с груз. А. Неймана.; Ред.: Леван Асатиани; Худож.: Н. Жуков – Тб.: Заря Востока, 1937. – 130 с.

1938

168. 1871 წელი, 23 მაისი. კომუნის დაცემის დღე: [ლექსი]. – გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1938. – 18 მარტი

169. **კაკო ყაჩალი (ნაწყვეტი).** – წიგნ.: ქართული ქრესტომათია: დამხმარე წიგნი უმაღლესი სკოლების რუსული სექტორებისათვის / შემდგ.: სტ. ჩხენკელი, მ. ხუბუა = Грузинская хрестоматия: учеб. пособие для русских секторов ВУЗ-ов. – თბ., 1938. – გვ. 25.
170. **ლუარსაბის სიზმარი.** – წიგნ.: ქართული ქრესტომათია: დამხმარე წიგნი უმაღლესი სკოლების რუსული სექტორებისათვის / შემდგ.: სტ. ჩხენკელი, მ. ხუბუა = Грузинская хрестоматия: учеб. пособие для русских секторов ВУЗ-ов. – თბ., 1938. – გვ. 55-62.
171. **მოთხრობები** / [რედ.: შ. რადიანი]. – თბ.: სახელგამი, 1938. – 296გვ. – (სასკოლო ბიბ-კა).

შინაარსი: მგზავრის წერილები; კაცია-ადამიანი?!; გლახთა განთავისუფლების პირველ-დროების სცენები; სარჩობელაზე; ნიკოლოზ გოსტაშაბიშვილი; ოთარაანთ ქვრივი

172. **პედაგოგიური თხზულებანი** / პროფ. გ. თავზიშვილის რედაქციით და წინასიტყვაობით; პედაგოგიკის სამეც.-კვლევითი ინ-ტი. – თბ.: სახელგამი, 1938. – 497გვ.
173. **Избранные стихи и поэмы**/В переводах Бориса Брика. - М.: Гослитиздат, 1938. - 183 с.

содержание: поэмы: Разбойник Како; Призрак; Дмитрий самопожертвовател; Отшельник.

Стихи: Горам Кварели; Свеча; Птичка; Весна; Чёрные очи; Мать грузина; Алазани; Люби; Песня; Пахарь; На чужбине; Совет бражника; Рыдавшую над розою поблекшей; На смерть брата; Однажды спросила; Пусть умру; Холод и сумрак царят; Много мук я изведаль; Отчего люблю; Небесные звуки; Г. Абхази; Колыбельная; Элегия; Вернись, о молодость; Песня грузин-студентов; Жизнь, ползущую в пыли; Если горем сжимается грудь; Александру Чавчавадзе; Софье Чайковской; Поэт; Муша; Слышу, слышу звук; О Николозе Бараташвили; Помнишь, помнишь, как бывало; Янычар; Потерянный рай; Весна; Перо моё любимое; В день падения коммуны; Счастливая нация; Ответ на ответ; Как поступали, или история Грузии в XIX столетии; Моя милая родина; Базалетское озеро.

1939

174. **არსენას ლექსი და კაკო ყაჩალი** / ი. ჭავჭავაძისა; რედ., წინასიტყვ. და შენიშვნები პლატონ კეშელავასი – თბ.: ფედერაცია, 1939. – 132გვ.
175. **აჩრდილი (ავტოგრაფი).** – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე: საიუბილეო კრებული. – თბ., 1939. – გვ. 343-356.
176. **ბარათები.** – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე: საიუბილეო კრებული. – თბ., 1939. – გვ. 395-396.
177. **ი. ჭავჭავაძის კერძო წერილები** [სიმონ ხუნდაძის არქივიდან]. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე: საიუბილეო კრებული. – თბ., 1939. – გვ. 405
178. **მაჭანკალი (ავტოგრაფი).** – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე: საიუბილეო კრებული. – თბ., 1939. – გვ. 3567-390.

179. წერილი გიორგი ჟურულისადმი. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე: საიუბილეო კრებული. – თბ., 1939. – გვ. 397
180. წერილი გრიგოლ საყვარელიძისადმი. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე: საიუბილეო კრებული. – თბ., 1939. – გვ. 404
181. წერილი ელისაბედ გრიგოლის ასულის საგინაშვილისადმი. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე: საიუბილეო კრებული. – თბ., 1939. – გვ. 390-393.
182. წერილი ვასილ მაჩაბლისადმი. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე: საიუბილეო კრებული. – თბ., 1939. – გვ. 398-403.
183. წერილი ნიკო აბხაზისადმი. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე: საიუბილეო კრებული. – თბ., 1939. – გვ. 394
184. Два рассказа / Пер. с груз. Е. Гогоберидзе. – Тб.: изд-во и тип. Заря Востока, 1939. – 61 с. – (биб-ка груз. худож. лит-ры).
Содержание: Сцены из времён освобождения крестьян. Николоз Госташабишвили.

1941

185. თხზულებანი: სრული კრებული ხუთ ტომად / რედ.: პავლე ინგოროყვა. – თბ.: სახელგამი, 1937 _ 1962
- ტომი 2: წერილები ლიტერატურაზე და ხელოვნებაზე. პრესა. ერი და ისტორია. წერილები სახალხო განათლების საკითხებზე. – თბ., 1941. – 668გვ.
- შინაარსი: ორიოდე სიტყვა თ. რევაზ შალვას ძის ერისთავის მიერ კაზლოვის "შემლილის" თარგმნაზედა. პასუხი. საქართველოს მოამბეზედ. ზოგიერთი რამ. აკაკი წერეთელი და "ვეფხის-ტყაოსანი". წერილები მეცხრამეტე საუკუნის ქართულ ლიტერატურაზე. მოკლე ბიოგრაფია ვახტანგ ორბელიანისა. პოეზიის ახალგაზრდა მოყვარულთ. რა მიზეზია, რომ კრიტიკა არა გვაქვს. იოსებ დავითაშვილის გარდაცვალების გამო. ახალი დრამების გამო. ბ-ნი გამყრელიძე სვიმონ ლეონიძის როლში. ქართული ხალხური მუსიკა. სიტყვა წარმოთქმული გრიგოლ ორბელიანის დასაფლავებაზე. სიტყვა წარმოთქმული ნიკოლოზ ბარათაშვილის დასაფლავებაზე. კატკოვის პასუხად. ივერიის წინასიტყვაობა [I]. ივერიის წინასიტყვაობა [II]. ჩვენი ლიტერატურის დღევანდელი ყოფა. მითამ და "ახალი რაზმის კაცი" ანუ ორი ფელეტონი. ახალი დასის მოლოდინში. "თერგ-დალეულნი" და ახალი თაობა. ბულვარის აკადემია. უარყოფილობა ჩვენში. სომხური პრესა: მეთაური. 9 დეკემბერი, 1887 წ. მეთაური. 4 თებერვალი, 1889 წ. მეთაური. 17 აპრილი, 1886 წ. მეთაური. 19 აპრილი, 1887 წ. მეთაური. 22 იანვარი, 1888 წ. მეთაური. 19 იანვარი, 1888 წ. მეთაური. 17 იანვარი, 1898 წ. მეთაური. 19 იანვარი, 1898 წ. ფელეტონები: სხარტულა. რედაქტორი და მისი რაინდი ბაქია. სხარტულა (გ. თუმანიშვილზედ). "კარგი რამ მჭირდეს გიკვირდეს, ავი რა საკვირველია". ღმერთმა ნუ დაგაბეროთ. საახალწლოდ. ამბავი ყბად-ასალები და წყალ-წასალები. სახელდახელო. ჩვენი ეხლანდელი სიბრძნე სიცრუისა. პატარა საუბარი. ი. გომართელის ფილოსოფია და ა. ჯორჯაძის ფსიხოლოგია. ერი და ისტორია: ოსმალის საქართველო. აი ისტორია. დამატება წერილებისა "აი ისტორია" (წერილები VII და XIV). გზა-და-გზა და სხვათა შორის. Новое Обозрение-ს წერილის გამო. სომეხთა მეცნიერნი და ქვათა ღაღადი. ძველი

საქართველოს ეკონომიკური წყობის შესახებ. დავით აღმაშენებელი. ლუარსაბ წამებული. ასის წლის წინათ. სანდალას წიგნის გამო. ხალხის ზნე-ჩვეულებათა შესწავლის შესახებ. საქართველოს ძველი ისტორიისა და მწერლობის განძი. საისტორიო მუზეუმის დაარსების გამო. ერი და ისტორია.

მახლობელნი და შორეულნი: დიმიტრი ყიფიანი. ბესარიონ ლოლობერიძე. ნინო ბაგრატიონი. იასე ანდრონიკაშვილი. მიხეილ ყიფიანი. ილია ოქრომჭედლიშვილი. ალექსანდრე როინიშვილი. სიტყვა თქმული გაბრიელ ეპისკოპოსის დასაფლავების დღეს. ასი წლის თავი ერეკლე მეფის გარდაცვალებიდან. წერილები სახალხო განათლების საკითხებზე: ბ-ნ იანოვსკის წერილის გამო. პედაგოგის საფუძვლები. ვიცინოთ თუ ვიტროთ. საზოგადოება შეუძლებელ მოსწავლეთა შემწეობისათვის. ქართულ საშუალო სასწავლებლის დაარსების საჭიროებაზე. ქალი მასწავლებელი. ქართველი სტუდენტობა რუსეთში. ჩვენი ხალხი და განათლება. თავად-აზნაურობის გულგრილობა სწავლა-განათლების საქმეში. ისევ განათლების საკითხებზე. ქალთა სასწავლებელი. დედათა უფლების საქმე და ქალთა განათლება. ქალთა განათლების საკითხებზე. სარდიონ მესხიევის კრიტიკის გამო. ცისკარი 1857-1862 წლამდინა. ხელოვნება და მეცნიერება. ვისრამიანი დაბეჭდვის გამო. პავლე ინგოროყვა. ილიას ნაწარმოებთა ტექსტი და ქრონოლოგია.

1942

186. **ქართველის დედა.** _ თბ.: საბლიტგამი, 1942. _ 12გვ.
187. **Мать и сын** (Сцена из будущей жизни) /Пер. с груз. Б. Серебрякова. – Тб.: Заря Востока, 1942. – 20 с.

1945

188. [Стихи]: Пусть умру \ пер. Б. Брика. Матери грузина \ пер. В. Державина. Элегия. Поэт \ пер. Б. Брика. Слышу звук цепей. Весна (На рощах...). Славная родина. Ты перо \ пер. А. Кочеткова. Базалетское озеро \ пер. В. Державина. – В кн.: Антология грузинской патриотической поэзии. – Тб.: Заря Востока, 1945. – с. 46-52

1946

189. **მეფე დიმიტრი თავდადებული** [ვუძღვნი თ. პეტრე ნაკაშიძეს] / მხატვ.: ს. მაისაშვილი. _ თბ.: საბლიტგამი, 1946. _ 31გვ.
190. **Der Kasbek / Der See von Basaleti.** \ Ubers. Von R. Bleichsteiner. In: Neue georgische Dichter. -Wien,1946. - S. 8-10

1947

191. [თბილისის საადგილმამულო ბანკის გამგეობისა და ზედამხედველი კომიტეტის სამმომრის წერილი] დიმიტრი ყიფიანის მეუღლის ნინო იაგორის ასული ყიფიანისადმი [დ. ყიფიანის გარდაცვალების გამო]. _ საისტორიო მოამბე, ტ.3. _ 1947. _ გვ. 498.

ხელმოწერა: თავმჯდომარე ზედამხედველი კომიტეტისა – თავადი დავით ყიფიანი; თავმჯდომარე ბანკის მმართველობისა – თავადი ილია ჭავჭავაძე [წერილის თარიღი 1887 წელი, დადგენილია ვ. გუნიას მიერ]

192. ილიაჭავჭავაძის წერილი დიმიტრი ყიფიანისადმი წერა-კითხვის საზოგადოებისათვის წიგნებისა და სასწავლო ნივთების პეტერბურგში შექმნის საქმის მოგვარების შესახებ. – საისტორიო მოამბე, ტ. III. – 1947. – გვ. 372.
193. ილია ჭავჭავაძის წერილი დიმიტრი ყიფიანის მკვლელობის გამო. – საისტორიო მოამბე, ტ. 3. – 1947. – გვ. 499-500
194. Избранное/ Ред. В. Гольцева и Д. Шенгелая. [вступит. Статья: Ш. Радиани], Тб.: Заря Востока, 1947: тип. им. Мясникова, - XXXII, 468 с.

Содержание: стихотворения и поэмы: Горам Кварели - пер. Н. Заболоцкий; Свеча - пер. М. Талов; Птичка - пер. М. Талов; Весна - пер. С. Шервинский; Пахарь - пер. В. Звягинцев; Люби! - пер. М. Талов; Пусть я умру... - пер. Н. Заболоцкий; Грузинке-матери - пер. В. Звягинцев; К Алазани - пер. К. Липскеров; Элегия - пер. Н. Заболоцкий; Поэт - пер. В. Звягинцев; С.С-ой - пер. М. Талов; Не оттого я плачу... - пер. М. Талов; Колыбельная - пер. В. Звягинцев; К Николаю Бараташвили - пер. С. Шервинский; Не считай что жизнь бездушная... - пер. Б. Серебряков; Муша - пер. М. Талов; С. Ч[айковск]ой - пер. М. Талов; Слышу звук цепей спадающих... - пер. В. Державин; Душа моя мрачна... - пер. Б. Серебряков; Весна - пер. В. Державин; На берегу Куры - пер. Б. Серебряков; С тех пор... - пер. М. Талов; Моё перо... - пер. С. Шервинский; Г. Абхази - пер. Б. Серебряков; День падения Коммуны - пер. С. Шервинский; Славная родина... - пер. С. Шервинский; К. Б. М. - пер. Б. Серебряков; Базалетское озеро - пер. В. Державин; Мать и сын - пер. Б. Серебряков; Видение - пер. Б. Серебряков; Несколько картин, или случай из жизни разбойника - пер. А. Тарковский; Димитрий Самопожертвователь - пер. Н. Заболоцкий; Отшельник - пер. Н. Заболоцкий.

Повести и рассказы: Записки проезжего - пер. Е. Гогоберидзе; Рассказ нищего - пер. Е. Гогоберидзе; И это человек? - пер. Е. Гогоберидзе; Сцены из времён освобождения крестьян - пер. Е. Гогоберидзе; Николоз Госташибшвили - пер. Е. Гогоберидзе; У виселицы - пер. Е. Гогоберидзе; Вдова из дома Отарова - пер. Е. Гогоберидзе.

1948

195. რჩეული ნაწერები ორ წიგნად / რედ. პავლე ინგოროყვა. – თბ.: საბჭოთა მწერალი, 1948.

ტ. 1: ლექსები. პოემები. – 171 გვ.

შინაარსი: ლექსები: ყვარლის მთებს; ხმა სამარიდამ; გუთნის დედა; გიყვარდეს; სიზმარი; ლოცვა; უცხოეთში; როდემდის; *** (დაე თუნდ მოგვკდე); ქართველის დედას; *** (მაშინ დავსტკბები სრულის სამოთხით); ჩემი თარიარალი; ხმა გულისა; *** (ვაი მას-ვისაც ვაძლევდი მსხვერპლად); ციურნი ხმები; ნანა; ელეგია; მტკვრის პირას; *** (ოჰ, სად არიან, სიჭაბუკევე, სიტკბონი შენნი?); დაკარგული ედემი; ალაზანს; მწუხარება; მუშა; ალექსანდრე

ჭავჭავაძეს; ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ; ჩ...სას; პოეტი; *** (მესმის, მესმის სანატრელი); ქართველ სტუდენტების სიმღერა; *** (ჩემო მკვლელო); იანიჩარი; *** (გახსოვს ტურფავ); *** (დაბნელდა სული); *** (უსულდგმულო ცხოვრება); ძმის სიკვდილზე; ღამე; გაზაფხული; *** (მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული); *** (ჩემო კალამო, ჩემო კარგო, რად გვინდა ტაში); გ. აბხ...; 1871 წელი 23 მაისი; რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით; ბედნიერი ერი; პასუხის პასუხი; *** (ჩემო კარგო ქვეყანავ, რაზედ მოგიწყენია!..); *** (აღარც ნატვრა და აღარც იმედია!..); კ. ბ. მ-სას; ბაზალეთის ტბა; კითხვა-პასუხი; ბედა მქადაგებელი (გოეტედან); სტიროდეთ (ბაირონიდან); წინასწარმეტყველი (პუშკინიდან); *** (მეცა მქონია კარგი მამული!..) მიბამვა ჰეინესი; წინასწარმეტყველი (ლერმონტოვიდან); *** (ზღვათა მფლობელი ვენეციის) ანდრე შენიედან; ირლანდიისადმი (ტომას მურიდან).

პოემები: აჩრდილი; ქართველის დედა; რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან; მეფე დიმიტრი თავდადებული; განდევნილი

196. ტ. 2. მხატვრული პროზა; _ 349 გვ.

შინაარსი: მგზავრის წერილები; გლახის ნაამბობი; კაცია ადამიანი?!; სარჩობელაზედ; ოთარანთ ქვრივი. წერილები: საქართველოს მოამბეზედ; აკაკი წერეთელი და ვეფხვის-ტყაოსანი; წერილები ქართულ ლიტერატურაზე; ზოგიერთი რამ; ოსმალს საქართველო; კატკოვის პასუხად; რა გითხრათ? რით გაგახაროთ?; მეცხრამეტე საუკუნე.

197. ლექსები / რედ. პავლე ინგოროყვა; გამომშვები მ. ჯაფარიძე. – თბ.: საბჭოთა მწერალი, 1948. _ 174გვ.

შინაარსი: ყვარლის მთებს; გუთნის დედა; ლოცვა; უცხოეთში; *** (დაე თუნდ მოვკვდე); ქართველის დედას; *** (მამინ დავსტკბები); ხმა გულისა; ციურნი ხმები; ნანა; ელეგია; მტკვრის პირას; *** (ოჰ, სად არიან, სიჭაბუკვე); დაკარგული ედემი; ალაზანს; მწუხარება; მუშა; ალექსანდრე ჭავჭავაძე; ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ; პოეტი; *** (მესმის, მესმის); იანიჩარი; *** (გახსოვს, ტურფავ); *** (დაბნელდა სული); *** (უსულდგმულო ცხოვრება); გაზაფხული; *** (მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული); *** (ჩემო კალამო); გ. აბხ.; 1871 წელი 23 მაისი; *** (ჩემო კარგო ქვეყანავ); *** (აღარც ნატვრა და აღარც იმედია); კ. მ. მ-სას; ბაზალეთის ტბა.

პოემები: აჩრდილი; ქართველის დედა; რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან; მეფე დიმიტრი თავდადებული; განდევნილი.

1949

198. მოთხრობები / საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო; რედ.: თ. აბაშვილი; მხატვ.: ალ. ავალიანი. – თბ.: საბლიტგამი, 1949. _ 188 გვ.

შინაარსი: მგზავრის წერილები; ოთარანთ ქვრივი; გლახის ნაამბობი

199. წერილები. I / იოსებ ბოცვაძის რედაქციით, წინასიტყვაობითა და შენიშვნებით. – სოხუმი: აფხ. სახელგამი, 1949. _ 200 გვ.

შინაარსი: ადრეული ბარათი (1875 წ.); ნენე ანდრონიკაშვილისადმი (1858 წ. 13 მარტისთვის); ანიკო ვაჩნაძისადმი (1858 წ.); გ. სულხანიშვილისადმი (1858 წ.); ნინო აფხაზისადმი (1859 წ. 18 თებ.), მასვე (1873 წ.); მამიდა მაკრინესადმი (1860 წ. 14 მაისი); ილია წინამძღვრიშვილისადმი (1860 წ.);

კირილე ლორთქიფანიძისადმი (1864 წ. 24 აგვისტო), მასვე [უთარილოდ], მასვე (1868 წ. 19 დეკ.), მასვე [უთარილოდ], მასვე (1872 წ. 9 დეკ.), მასვე (1873 წ. 29 იანვ.), მასვე (1873 წ. 14 მარტი), მასვე (22 ივლ.); დავით ერისთავისადმი (1871 წ. 11 დეკ.), მასვე (1872 წ.); მასვე [უთარილოდ]; პეტრე ნაკაშიძისადმი (1871წ. 19 მარტი); პეტრე უმიკაშვილისადმი (1872 წ. 21 ივნ.), მასვე (1872 წ. 1 სექტ.), მასვე (1873 წ.), მასვე (1885 წ. 14 სექტ.), მასვე (1890 წ. 31 მარტი); ვასილ მაჩაბლისადმი (1873 წ. 3 აგვ.), მასვე (1873, 10, 15 მარტი, 15 ივნ.); ნიკო ნიკოლაძისადმი (1873 წ. 18 იანვ.), მასვე (1873 წ.); ალ. საგინაშვილისადმი (3 ოქტ.); ნინო ანდრონიკაშვილისადმი (3 აგვ.); კოტე ყიფიანისადმი (1880წ. 27 ივლ.); ილია ოქრომჭედლიშვილისადმი (1881 7 ნოემბ., 5 იანვ.); იონა მეუნარგიასადმი (1885 წ. 20 დეკ.), მასვე [უთარილოდ]; ავაკი წერეთლისადმი (1886 წ. 5 იანვ.); დიმიტრი ყიფიანისადმი (1885 წ. 28 აგვ.); სოფრომ მგალობლიშვილისადმი (1887 წ. 9 ივლ.); მარჯორი უორდროპისადმი (1894, 20 სექტენბერი); ალექსანდრე ნანეიშვილისადმი (31 აგვისტო), მასვე (5 სექტ., 31 ოქტომბერი); პეტერბურგის ქართველ სტუდენტებისადმი (1897 წ.); ლუარსაბ ბოცვაძისადმი (1897 წ. 13 ენკენისთვე), მასვე (1898 წ.); ანთიმოზ ჯუღელისადმი (1899 წ. 5 აპრ.); კოლა ერისთავისადმი (23ნთებ.), მასვე [ხუთი წერილი უთარილოდ]; ნიკო ხიზანიშვილისადმი (2 ნოემბ.), მასვე [სამი წერილი უთარილოდ]; გრიგოლ საყვარელიძისადმი; გრიგოლ ყიფშიძისადმი; მასვე [ათი წერილი]; ნიკო ცხვედაძისადმი (1900 წ. 14 ივლ.), მასვე (1900 წ. 1 აგვ.), მასვე (1 ოქტ.); ალექსი გულისაშვილისადმი (14 ნოემბ.); მიხეილ ჩიკვაძისადმი (4 ივლ.); იოსებ ორბელიანისადმი (15 იანვ.); ელისაბედ საგინაშვილისადმი (29 იანვ.), მასვე [უთარილოდ], მასვე (23 მაისი), მასვე (9 ივლ.), მასვე (18 ივლ.), მასვე (22 სექტ.), მასვე (1873 წ.), მასვე (1873 წ.), მასვე (1873 წ.), მასვე (1874 წ.), მასვე (1874 წ.), მასვე (14 თებ.), მასვე (19007 წ. 24 აპრ.), მასვე (19 აპრ.), მასვე [სამი წერილი უთარილოდ], ეკატერინე სტაროსელსკისადმი (26 თებ.), მასვე (1875 ან 1876 წ.); მოსე მემარნიშვილისადმი [უთარილოდ], მასვე 1905 წ. 8 მარტი, მასვე (ორი წერილი 19606 წ.); მოურავისადმი (სანდროსადმი ოთხი წერილი უთარილოდ); ნოშრევან ჯაფარიძისადმი (1904წ. 12 აპრ.), მასვე (1904 წ. 29 მაისი), მასვე (1904 წ. 9 ივლ.), მასვე (1905 წ. 10 ივნ.), მასვე (1907 წ. 1 აგვ.); გიგო აფხაზისადმი (27 თებ.); გიორგი ჟურულისადმი (1906 წ.)

1950

- 200.** თხზულებათა სრული კრებული 10 ტომად /პ. ინგოროყვას რედაქტორობით; საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია. რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ისტორიის ინ-ტი. _ თბ.: სახელგამი, 1950 _ 1957. ტომი 2: მხატვრული პროზა. თბ., 1950. _ 639გვ.

შინაარსი: მგზავრის წერილები; გლახის ნაამბობი; კაცია-ადამიანი?!; სარჩობელაზედ; ნიკოლოზ გოსტამაზიშვილი; ამბავად გაგონილნი; ოთარაანთ ქვრივი [მოთხრობები]. გლეხთა განთავისუფლების პირველ-დროების სცენები (პიესა). მაჭანკალი; დაუმთავრებელი მოთხრობები: დიამბეგობა; ცხოვრების გამონაცადი და გამონაფიქრი; უღელტეხილი; კატო; ზოგიერთი მოთხრობები: მარგალიტი ლექში; მოთხრობა “იგი წავა და სხვა

მოვა ტურფასა საბალნაროსა”; გუბე; დედის ანდერძი; პატარა ამბავი; უცნაური ამბავი (ეტიუდი).

ვარიანტები: კოლა; კაკო; “კაცია- ადამიანის “ წინასიტყვის პირველი ვარიანტი.

სხვადასხვა: ნაკვესები; მოთხრობის გეგმის ფრაგმენტი “უბრალო ბრალეული”.

ილიას ნაწარმოებთა კომენტარი.

სარედაქციო შენიშვნები პავლე ინგოროყვასი.

- 201. Избранные произведения/** пер. с груз., [Ред. и вступит. статья: В.В. Гольцева. Примеч. Л. Асатиани], М.: Гослитиздат, 1950: Образцовая тип. им. Жданова, - 424 с.

Содержание: стихотворения: Горам Кварели - пер. *Н. Заболоцкий*; Весна - пер. *С. Шервинский*; Птичка - пер. *М. Талов*; Пахарь - пер. *А. Кочетков*; На чужбине - пер. *А. Тарковский*; Женщина прекрасная со мною... - пер. *А. Тарковский*; Пусть я умру... - пер. *Н. Заболоцкий*; Грузинке-матери - пер. *В. Звягинцев*; Страдал и я... - пер. *Н. Заболоцкий*; Колыбельная - пер. *А. Кочетков*; Элегия - пер. *Н. Заболоцкий*; К Алазани - пер. *К. Липскеров*; Юность, где сладость твоя? - пер. *А. Тарковский*; Под бременем печали изнывая... - пер. *А. Тарковский*; Пустую жизнь без вдохновения... - пер. *А. Тарковский*; Темно вокруг, и на душе темно... - пер. *А. Тарковский*; Поэт - пер. *В. Звягинцев*; Муша - пер. *Н. Заболоцкий*; Александру Чавчавадзе - пер. *А. Тарковский*; С. Ч[айковск]ой - пер. *М. Талов*; Слышу звук цепей спадающих... - пер. *В. Державин*; Николаю Бараташвили - пер. *С. Шервинский*; Песня грузинских студентов - пер. *Н. Заболоцкий*; Весна - пер. *Н. Заболоцкий*; С тех пор, как я тебя люблю... - пер. *М. Талов*; Моё перо... - пер. *К. Липскеров*; Г. Абхази - пер. *Н. Заболоцкий*; День падения Коммуны - пер. *С. Шервинский*; Как поступали, или История Грузии XIX века - пер. *Н. Заболоцкий*; Ответ на ответ - пер. *Н. Заболоцкий*; Базалетское озеро - пер. *В. Державин*.

Поэмы: Видение - пер. *Н. Заболоцкий*; Мать и сын - пер. *Н. Заболоцкий*; Несколько картин, или случай из жизни разбойника - пер. *А. Тарковский*; Димитрий Самопожертвователь - пер. *Н. Заболоцкий*; Отшельник - пер. *Н. Заболоцкий*.

Проза: Рассказ нищего - пер. *Е. Гогоберидзе*; И это человек? - пер. *Е. Гогоберидзе*; Сцены из времён освобождения крестьян - пер. *Е. Гогоберидзе*; У виселицы - пер. *Е. Гогоберидзе*; Вдова из дома Отарова - пер. *Е. Гогоберидзе*.

1951

- 202. თხზულებათა სრული კრებული 10 ტომად /პ. ინგოროყვას რედაქტორობით; საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია. რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ისტორიის ინ-ტი. _ თბ.: სახელგამი, 1951 _ 1957.**

ტომი 1: ლექსები. პოემები / [წიგნში შესულია ილია ჭავჭავაძის ბიოგრაფია პავლე ინგოროყვას ავტორობით]. _ თბ., 1951. _ 500გვ.

შინაარსი: ლექსები: ყვარლის მთებს; სანთელი; ხმა სამარიდამ; გაზაფხული; ჩიტი (ვგალობ და ვგალობ); გუთნისდედა; სიმღერა; მეც შავ

თვალეხს; გიყვარდეს; სიზმარი (“ტიალ სივრცეში”); ლოცვა (“მამაო ჩვენო”); უცხოეთში; ლოთის რჩევა; როდემდის; ლოცვა (“ოდეს დემონი”); ... (“ვიხილე სატრფო”); *** (“ერთხელ ჯდა ჩემთან ქალი ლამაზი”); *** (“მარტო მივცურავ ცხოვრების ზღვაში”); *** (“დაე, თუნდ მოვკვდე”); ქართველის დედას; *** (“მაშინ დავსტკბები”); *** (“ბევრი ვიტანჯე”); რისთვის მიყვარხარ?; *** (“მითხარი რისთვის”); ხმა გულისა; გავესწორდეთ ბედო!; *** (“ვაი მას, ვისაც ვაძლევდი მსხვერპლად”); ციურნი ხმები; ნანა; ელეგია; მტკვრის პირას; *** (“ოჰ, სად არიან სიჭაბუკე, სიტკბონი შენნი”); დაკარგული ედემი; ალაზანს; მძინარე ქალი; მწუხარება; მუშა; ალექსანდრე ჭავჭავაძე; ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ; ს...ჩ...სას; ჩ...სას; პოეტი; *** (“მესმის, მესმის სანატრელი”); ქართველ სტუდენტების სიმღერა; *** (“ჩემო მკვლელო”); იანიჩარი; *** (“გახსოვს ტურფავ”); *** (“დაბნელდა სული”); *** (“უსულდგმულო ცხოვრება”); *** (როცა წუხილი); ძმის სიკვდილზედ; ღამე; გაზაფხული; (“ტყემ მოისხა ფოთოლი”); *** (“მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული”); *** (“ჩემო კალამო”); გ. აბხ...; 1871 წელი 23 მაისი (კომუნის დაცემის დღე); რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით; ბედნიერი ერი; გამოცანები; პასუხის პასუხი; რჩევა; *** (“ჩემო კარგო ქვეყანავ”); (“ალარც ნატვრა და ალარც იმედია”); კ.ბ.მ-სას; ბაზალეთის ტბა; დამაკვირდი; კითხვა-პასუხი; ორ-ხმიანი საახალწლო ოპერეტი; *** (“რად გვინდა ვინ ხარ”).

პოემები: აჩრდილი; ქართველის დედა; რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან; მეფე დიმიტრი თავდადებული; განდეგილი.

თარგმნილი ლექსები: ჩიტი; (“ყოვლთ უწინარეს”); ბედა მქადაგებელი (გეტედან); *** (“რა ტკბილ არს”-ვალტერ სკოტიდან); ცრემლთაშინა ნუგეში (შილლერიდან); სტიროდეთ (ბაირონიდან); ჭემმარიტება (პუშკინიდან); წინასწარმეტყველი (პუშკინიდან); (“როცა შევეყურებ”-ჰეინეიდან); *** (“ლოყით მოეპყარ ჩემს ლოყასა”-ჰეინეიდან) *** (“მეცა მქონია კარგი მამული”-მიბაძვა ჰეინესი); *** (“ჩრდილნი მაღალ მთებისა”- რიუკერტიდან); კართათანა (რიუკერტიდან); სიხარული (მიბაძვა); ჰაჯი აბრეკი (ლერმონტოვიდან); სიზმარი (ლერმონტოვიდან); წინასწარმეტყველი (ლერმონტოვიდან); ცოცაბო კლდე (ლერმონტოვიდან); *** (“ზღვათა მფლობელი”-ანდრე შენიეიდან); ირლანდიისადმი (ტომას მურიდან);

ვარიანტები: ყვარლის მთებს; გუთნისდედა; ს...ს; *** (“ერთხელ მეც ძმანო, მეც მყვარებია”); ნანა ა. პირველი ვარიანტი; ნანა ბ. მეორე ვარიანტი; მწუხარება; მუშა; ალექსანდრე ჭავჭავაძე; ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ; ქართველ სტუდენტების სიმღერა: ა. პირველი ვარიანტი; ბ. მეორე ვარიანტი; გ. მესამე ვარიანტი; *** (“ჩემო სიმღერავ, ნუ დადუმდები”); გაზაფხული (“ტყემ მოისხა ფოთოლი”); *** (“ჩემო კალამო”); ბაზალეთის ტბა: ა. პირველი ვარიანტი; ბ. მეორე ვარიანტი; აჩრდილი; პირველი ვარიანტი; ქართველის დედა; პირველი ვარიანტი; ქართველის დედა. ადგილები მეორე ვარიანტიდან; ა. ბ. პირვანდელი ესკიზები “კაკო”; მეფანტურე (პირვანდელი ესკიზები პოემისა “დიმიტრი თავდადებული”); ა. პირველი ესკიზი; ბ. მეორე ესკიზი.

სხვადასხვა: ყრმობის ლექსები: *** (“დაღონებული არ ვიცი რაზედ”); ალბომში კნ. ნატალია ანდრონიკოვისას; პატარა ჩიტი (თარგმანი). ლექსები დაწუნებული პოეტის მიერ: პავლოვსკის პარკი; ს...ს (“მას აქეთ, რაც შენ მე

შემიყვარდი”); *** (“მითხარ მიყვარხარ”); *** (“ტუჩთა მიკონვა”); სიზმარი (“ძმაო, სურვილით”).

ზოგიერთი დაუმუშავებელი დედნები და ნაწყვეტები: ირაკლი (ნაწყვეტი); ლექსების ფრაგმენტები; ა. დიამბეგის შვილს “ნანა”; ბ. “ერთხელ ვიყავ ბედნიერი”; გ. “რითაც ვიყავ მოქადული”; კაენი (ნაწყვეტი ბაირონიდან); მანფრედი (ნაწყვეტი ბაირონიდან); დემონი (ნაწყვეტი ლერმონტოვიდან). სახელდახელონი: ეკატერინე სარაჯიშვილისას; კოლა ერისთავს; ნიკო ხიზანიშვილს.

ილიას ნაწარმოებთა კომენტარი-პავლე ინგოროყვასი

ილიას ნაწარმოებთა ტექსტი და ქრონოლოგია (სარედაქციო შენიშვნები)-პ.

ო.

203. განდეგილი. _ თბ.: სახელგამი, 1951. _ 22გვ.

204. ოთარაანთ ქვრივი. _ თბ.: სახელგამი, 1951. _ 76გვ.

205. პოეტი. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1951. _ №7. _ გვ. 31.

1952

206. თხზულებანი: სრული კრებული ხუთ ტომად / რედ.: პავლე ინგოროყვა. _ თბ.: სახელგამი, 1937 _ 1962

ტომი III: საქართველოს მატიაწე. ცხოვრება და კანონი. წერილები უცხოეთზე _ თბ., 1952. _ 636გვ.

შინაარსი: მეცხრამეტე საუკუნე. რა გითხრათ, რით გაგახართ? შინაური მიმოხილვა 1879 წ. იანვარი. შინაური მიმოხილვა 1879 წ. თებერვალი. შინაური მიმოხილვა 1879 წ. აპრილი. შინაური მიმოხილვა 1879 წ. ივლისი-აგვისტო. ვისს ნათესსა ვმკით? (შინაური მიმოხილვა 1879 წ.) შინაური მიმოხილვის მაგიერი 1881 წ. იანვარი. შინაური მიმოხილვა 1881 წ. მარტი. შინაური მიმოხილვა 1881 წ. მაისი. შინაური მიმოხილვა 1881 წ. ივლისი. შინაური მიმოხილვა 1881 წ. სექტემბერი. შინაური მიმოხილვა 1881 წ. ნოემბერი. შინაური მიმოხილვა 1881 წ. დეკემბერი. შინაური მიმოხილვა 1882 წ. მარტი. შინაური მიმოხილვა 1882 წ. აპრილი-მაისი. შინაური მიმოხილვა 1882 წ. ივნისი. შინაური მიმოხილვა 1882 წ. ივლისი-აგვისტო. შინაური მიმოხილვა 1882 წ. სექტემბერი. შინაური მიმოხილვა 1882 წ. ნოემბერი. შინაური მიმოხილვა 1882 წ. დეკემბერი. შინაური მიმოხილვა 1883 წ. იანვარი. შინაური მიმოხილვა 1883 წ. თებერვალი. შინაური მიმოხილვა 1883 წ. აპრილი. შინაური მიმოხილვა 1883 წ. მაისი. შინაური მიმოხილვა 1883 წ. აგვისტო. შინაური მიმოხილვა 1883 წ. ოქტომბერი. შინაური მიმოხილვა 1883 წ. ოქტომბერი. შინაური მიმოხილვა 1883 წ. ნოემბერი. შინაური მიმოხილვა 1885 წ. თებერვალი. შინაური მიმოხილვა 1892 წლისა. შინაური მიმოხილვა 1895 წლისა. ცხოვრება და კანონი. პოლემიკური წერილები ”ცხოვრება და კანონის გამო.” ხიზნების საქმე. ნარკვევი I. ”-----” ნარკვევი II. კერძო და სათემო მიწათმფლობელობა. საზოგადოებრივი ცხოვრების ნაკლნი და მისი ეკონომიური მიზეზები. პოლემიკა ნოე ჟორდანიასთან. უმეცრობის ფართი-ფურთი. ახალი უმეცრობანი ბ-ნ ნოე ჟორდანიასი. ქარაფშუტობა, ორთავიანობა და ორპირობა უმეცარისა. ისევ და ისევ ბატონ ნოე ჟორდანიას უმეცრობანი და მისი წაჯგვ-უკუჯგეობანი. ირლანდია და ინგლისი.

მილიტარობა ევროპაში.. ისევ ევროპის მილიტარობის შესახებ. ევროპის მილიტარობა და ამერიკის მერმისი. ევროპის დიდი და პატარა ონავრები. საპოლიტიკო მიმოხილვა 1882 წ. იანვარი. საპოლიტიკო მიმოხილვა 1882 წ. თებერვალი. ევროპა 1886 წელს. აზია წინათ და ეხლა. დღევანდელი სპარსეთი. მაჰმადიანთა გაერთიანების საკითხი. ბალკანეთის საქმეები. აშლილობა კრიტის კუნძულზე. ახლო აღმოსავლეთის და ინგლისის დღევანდელი პოლიტიკა. ოსმალეთის არეულობა და ევროპა. ოსმალეთის სომეხთა განწირვა. კრიტის ახალი აშლილობა და ოსმალეთის საკითხი. ახლო აღმოსავლეთი და ხმელთაშუა ზღვის გზების საკითხი. ახლო და შორი აღმოსავლეთის პოლიტიკის საკითხები. მუშათა ყოფა-ცხოვრების საქმე ევროპაში. დედათა საქმე. ინგლის-ირლანდიის ურთიერთობის გარშემო. ომის წინ. პრეზიდენტისა და მთავრობის შეცვლა საფრანგეთში და მისი საზოგადოებრივი მიზეზები. ქალების არჩევნების უფლება და ინგლისის პარლამენტი. პოლიაკების განდევნა პრუსიიდან. სამეგრელოს მთავრის კანდიდატობა ბოლგარეთში. მმართველობის შეცვლა ბრაზილიაში. შინაური მიმოხილვა 1879 წ. მაისი-ივნისი. შინაური მიმოხილვა 1881 წ. თებერვალი. შინაური მიმოხილვა 1883 წ. სექტემბერი (ცენზურის მიერ შემოკლებული ტექსტი).

პავლე ინგოროყვა. ილიას ნაწარმოებთა ტექსტი და ქრონოლოგია.

- 207. Избранное: [стихотворения, поэмы, проза]/[вступит. Статья: Ш. Радиани], пер. с груз., Тб.: Заря Востока, 1952. - 420 с.**

Содержание: стихотворения: Горам Кварели – *пер. Н. Заболоцкий*; Свеча – *пер. М. Талов*; Птичка – *пер. М. Талов*; Весна – *пер. С. Шервинский*; Люби! – *пер. М. Талов*; Пахарь – *пер. А. Кочетков*; На чужбине – *пер. А. Тарковский*; Женщина прекрасная со мною... – *пер. А. Тарковский*; Пусть я умру... – *пер. Н. Заболоцкий*; Грузинке-матери – *пер. В. Звягинцев*; Страдал и я... – *пер. Н. Заболоцкий*; Колыбельная – *пер. А. Кочетков*; Элегия – *пер. Н. Заболоцкий*; Одинок, плыву в житейском море... – *пер. Б. Серебряков*; С.С-ой – *пер. М. Талов*; Звуки небесные – *пер. Б. Серебряков*; Потерянный рай – *пер. Б. Серебряков*; Рассчитаемся, судьба! – *пер. Б. Серебряков*; К Алазани – *пер. К. Липскеров*; Юность, где сладость твоя? – *пер. А. Тарковский*; Не считай, что жизнь бездушная... – *пер. Б. Серебряков*; Под бременем печали изнывая... – *пер. А. Тарковский*; Пустую жизнь без вдохновения... – *пер. А. Тарковский*; Темно вокруг, и на душе темно... – *пер. А. Тарковский*; Помнишь, милая, с тобою... – *пер. Б. Серебряков*; Поэт – *пер. Б. Серебряков*; Мой мучитель, знаю, знаю... – *пер. Б. Серебряков*; Тоска – *пер. Б. Серебряков*; Спящей женщине – *пер. Б. Серебряков*; Муша – *пер. Н. Заболоцкий*; Александру Чавчавадзе – *пер. Б. Серебряков*; С. Ч[айковск]ой – *пер. М. Талов*; Слышу звук цепей спадающих... – *пер. В. Державин*; Николаю Бараташвили – *пер. С. Шервинский*; Душа моя мрачна... – *пер. Б. Серебряков*; Песня грузинских студентов – *пер. Н. Заболоцкий*; На берегу Куры – *пер. Б. Серебряков*; Весна – *пер. Н. Заболоцкий*; С тех пор, как я тебя люблю... – *пер. М. Талов*; Моё перо... – *пер. К. Липскеров*; Г. Абхази – *пер. Н. Заболоцкий*; День падения Коммуны – *пер. С. Шервинский*; Как поступали, или История Грузии XIX века – *пер. Н. Заболоцкий*; Ответ на ответ –

პერ. *Н. Заболоцкий*; Славная родина... - პერ. *С. Шервинский*; К. Б. М. - პერ. *Б. Серебряков*; Базалетское озеро - პერ. *В. Державин*.

Поэмы: Видение - პერ. *Н. Заболоцкий*; Мать и сын - პერ. *Н. Заболоцкий*; Несколько картин, или случай из жизни разбойника - პერ. *А. Тарковский*; Димитрий Самопожертвователь - პერ. *Н. Заболоцкий*; Отшельник - პერ. *Н. Заболоцкий*.

Прозა: Записки проезжего. От владикавказа до Тифлиса - პერ. *Е. Гогоберидзе*; Рассказ нищего - პერ. *Е. Гогоберидзе*; Человек ли он? - პერ. *Е. Гогоберидзе*; Сцены из времён освобождения крестьян - პერ. *Е. Гогоберидзе*; Николоз Госташабишвили - პერ. *Е. Гогоберидзе*; У виселицы - პერ. *Е. Гогоберидзе*; Отарова вдова - პერ. *Е. Гогоберидзе*.

1953

208. თხზულებათა სრული კრებული 10 ტომად /პ. ინგოროყვას რედაქტორობით; საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია. რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ისტორიის ინ-ტი. _ თბ.: სახელგამი, 1951 _ 1957.

ტომი 3: წერილები ლიტერატურაზე და ხელოვნებაზე. პრესა. ფელეტონები. _ თბ., 1953. _ 512გვ.

შინაარსი: ორიოდ სიტყვა თ. რ. ერისთავის კაზლოვის მიერ “შემლილის” თარგმნაზედა; პასუხი; საქართველოს მოამბეზედა; ზოგიერთი რამ; ჩვენი ლიტერატურის დღევანდელი ყოფა; გოგოლის “რევიზორის” საიუბილეოდ; პოეზიის ახალგაზრდა მოყვარულთ; ქართული თეატრი; ქართული ხალხური მუსიკა; რა მიზეზია, რომ კრიტიკა არა გვაქვს; იოსებ დავითაშვილის გარდაცვალების გამო; ა. მოკლე ბიოგრაფია იოსებ დავითაშვილისა; აკაკი წერეთელი და “ვეფხისტყაოსანი”; გაბრიელ სუნდუკიანცის “პეპო” და სომხის ლიტერატორები; ახალი დრამების გამო; ბ-ნი გამყრელიძე სვიმონ ლეონიძის როლში; წერილები ქართულ ლიტერატურაზე; მოკლე ბიოგრაფია ვახტანგ ორბელიანისა; სიტყვა გრიგოლ ორბელიანის დასაფლავებაზე; სიტყვა ნიკოლოზ ბარათაშვილის ნემტის გადმოსვენებაზე.

პრესა: “ივერიის” წინასიტყვაობა (I); “ივერიის” წინასიტყვაობა (II); ფიქრი და შენიშვნა; მითამ და “ახალი რაზმის კაცი” ანუ ორი ფელეტონი; ახალი დასის მოლოდინში; ბულვარის აკადემია; უარყოფელობა ჩვენში; “თერგდალეულნი” და ახალი თაობა.

ფელეტონები: სხარტულა (I); სხარტულა (II); “კარგი რამ მჭირდეს გიკვირდეს, ავი რა საკვირველია”; ღმერთმა ნუ დაგაბეროთ. საახალწლოდ; ამბავი ყბად-ასაღები და წყალ-წასაღები; სახელდახელო; ჩვენი ეხლანდელი სიბრძნე-სიცრუე; პატარა საუბარი; ი. გომართელის ფილოსოფია და არჩილ ჯორჯაძის ფსიხოლოგია.

დამატება: წერილები ლიტერატურაზე და ხელოვნებაზე. დაუმთავრებელი წერილები და ნაწყვეტები; სარდიონ მესხიევის კრიტიკის გამო; “ცისკარი” 1857წლიდან-1862 წლამდინა; ხელოვნება და მეცნიერება; ვისრამიანის დაბეჭდვის გამო; მამის მკვლეელი.

სარედაქციო შენიშვნები-პავლე ინგოროყვასი.

209. ილია ჭავჭავაძე რუსული ენისა და ლიტერატურის შესახებ. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1953. – 15 ნომბ.
210. რჩეული ნაწარმოებები. _ სტალინირი (ცხინვალი): სამხრ. ოსეთის სახელგამი, 1953. _ 285გვ. _ ტექსტი ოსურ ენაზე
211. Илья Чавчавадзе о Некрасове: [Слово Ильи из газеты «Иверия» о Некрасове]. – газ. «Заря Востока». – 1953. – 8 янв., С. 3

1954

212. ველარ განუძლებს ქვეყანა ძველი... [ლექსი] / ტექსტის ბოლოს: ილია. – გაზ. “კომუნისტის ხმა” (თელავი). – 1954. – 8 ივლ.
213. ორიოდ სიტყვა თავად რევაზ შალვას ძის ერისთავის კაზლოვიდგან “შემლილის” თარგმანზედა. _ წიგნ.: ქართული ლიტერატურის კრიტიკის ისტორიიდან: ქრესტომათია. I / შეადგინა... ს. ხუციშვილმა. _ თბ., 1954. _ გვ. 164-178
214. მოთხრობები. _ თბ.: საბლიტგამი, 1954. _ 244გვ.
215. პასუხი (ვუძღვნი თ. ალ. ვახტანგის ძე ჯ.-ორბელიანს და იმ პირთა, ვინც ყურადღება აღირსეს ამ სტატიას) _ წიგნ.: ქართული ლიტერატურის კრიტიკის ისტორიიდან: ქრესტომათია. I / შეადგინა... ს. ხუციშვილმა. _ თბ., 1954. _ გვ. 199-218.
216. საქართველოს მოამბეზედ _ წიგნ.: ქართული ლიტერატურის კრიტიკის ისტორიიდან: ქრესტომათია. I / შეადგინა... ს. ხუციშვილმა. _ თბ., 1954. _ გვ. 275-286.
217. სიტყვა წარმოთქმული ნიკოლოზ ბარათაშვილის ნემტის გადმოსვენებაზე 1889 წ. 25 აპრილს. _ წიგნ.: თხზულებანი / ნ. ბარათაშვილი. _ ტფ., 1954. _ გვ. 3-5
218. Человек ли он?! : Повесть/Пер. с груз. Е. Гогоберидзе; послесл. Е. Лундберга. – М.: Гослитиздат, 1954. – 96 с.

1955

219. თხზულებათა სრული კრებული 10 ტომად /პ. ინგოროყვას რედაქტორობით; საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია. რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ისტორიის ინ-ტი _ თბ.: სახელგამი, 1951 _ 1957.

ტომი 4: ერი და ისტორია. წერილები სახალხო განათლების საკითხებზე. _ თბ., 1955. _ 405გვ.

შინაარსი: ოსმალის საქართველო; აი ისტორია; დამატება წერილებისა აი ისტორია; გზა-და-გზა და სხვათა შორის; Новое видение-ს წერილის გამო. ძველი საქართველოს ეკონომიური წყობის შესახებ; დავით აღმაშენებელი; ლუარსაბ წამებული; საქართველოს ძველი ისტორიისა და მწერლობის განძი; ხალხის ჩვეულებათა შესწავლის შესახებ; სანდალის წიგნის გამო; ერი და ისტორია; საისტორიო მუზეუმის დაარსების გამო; ასის წლის წინათ; ახლობელნი და შორეულნი: დიმიტრი ყიფიანი; ბესარიონ ლევანის ძე ღოღობერიძე; ნინო ბაგრატიონი; იასე ანდრონიკაშვილი; მიხეილ ყიფიანი; სიტყვა თქმული გაენათის მონასტერში გვაბრიელ ეპისკოპოსის

დასაფლავების დღეს; ილია ოქრომჭედლიშვილი; ალექსანდრე როინაშვილი; ასი წლის თავი ერეკლე მეფის გარდაცვალებიდან.

წერილები სახალხო განათლების საკითხებზე: ბ-ნ იანოვსკის წერილის გამო; პედაგოგის საფუძვლები; ვიცინოთ თუ ვიტყვით; საზოგადოება შეუძლებელ მოსწავლეთა შემწეობისათვის; ქართულ საშუალო სასწავლებლის დაარსების საჭიროებაზე; ქალი მასწავლებელი; ქართველი სტუდენტები რუსეთში; ჩვენი ხალხი და განათლება; სამეურნეო დაბალი სკოლების შესახებ; წინამძღვრიანთ-კარის ქართული სამეურნეო სკოლა; ხილნარობისა და მევენახეობის სასწავლებელთა შესახებ; თავად-აზნაურობის გულგრილობა სწავლა-განათლების საქმეში; ისევ განათლების საკითხებზე; ქალთა სასწავლებელი; დედათა საქმე და ქალთა განათლება; სოფლის მეურნეობის ქალთა სასწავლებელი წოდებრიობის წინააღმდეგ განათლების საქმეში; ოძისის სამეურნეო სკოლის საკითხებზე; სატექნიკო და სახელოსნო სასწავლებელთა შესახებ.

სარედაქციო შენიშვნები-პავლე ინგოროყვასი.

220. ტომი 5: საქართველოს მატთანე. _ თბ., 1955. _ 407გვ.

შინაარსი: შესავლის მაგიერ: მეცხრამეტე საუკუნე. რა გითხრათ? რით გაგახაროთ?; შინაური მიმოხილვა 1879 წ. იანვარი; შინაური მიმოხილვა 1879 წ. თებერვალი; შინაური მიმოხილვა 1879 წ. აპრილი; შინაური მიმოხილვა 1879 წ. ივლისი-აგვისტო; ვის ნათესა ვმკით (მიმოხილვა 1879 წლისა); შინაური მიმოხილვის მაგიერი 1881 წ. მარტი; შინაური მიმოხილვა 1881 წ. მაისი; შინაური მიმოხილვა 1881 წ. ივლისი; შინაური მიმოხილვა 1881 წ. სექტემბერი; შინაური მიმოხილვა 1881 წ. ნოემბერი; შინაური მიმოხილვა 1881 წ. დეკემბერი; შინაური მიმოხილვა 1882 წ. აპრილი-მაისი; შინაური მიმოხილვა 1882 წ. ივლისი; შინაური მიმოხილვა 1882 წ. ივლისი-აგვისტო; შინაური მიმოხილვა 1882 წ. სექტემბერი; შინაური მიმოხილვა 1882 წ. ნოემბერი; შინაური მიმოხილვა 1882 წ. დეკემბერი; შინაური მიმოხილვა 1883 წ. იანვარი; შინაური მიმოხილვა 1883 წ. თებერვალი; შინაური მიმოხილვა 1883 წ. აპრილი; შინაური მიმოხილვა 1883 წ. მაისი; შინაური მიმოხილვა 1883 წ. აგვისტო; შინაური მიმოხილვა 1883 წ. ოქტომბერი; შინაური მიმოხილვა 1883 წ. ნოემბერი; შინაური მიმოხილვა 1885 წ. თებერვალი; შინაური მიმოხილვა 1892წლისა; შინაური მიმოხილვა 1895 წლისა.

დამატება: შინაური მიმოხილვა 1879 წ. მაისი-ივნისი; შინაური მიმოხილვა 1881 წ. თებერვალი; შინაური მიმოხილვა 1883 წ. სექტემბერი.

სარედაქციო შენიშვნები-პავლე ინგოროყვასი.

221. თხზულებანი: სრული კრებული ხუთ ტომად / რედ. პავლე ინგოროყვა. _ თბ.: სახელგამი, 1937 _ 1962

ტომი IV: წერილები სახალხო მეურნეობის საკითხებზე. _ თბ., 1955. _ 392გვ.

შინაარსი: ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკური ცხოვრების საზრუნავი. ძველი და ახალი ჩვენი ეკონომიკური ცხოვრებისა. ჭირნახულის მომყვანთა გაერთიანებულ ამხანაგობათა შესახებ. ხილისა და ბოსტნეულის გამსაღებელი საზოგადოება. ჩვენი სოფლის მეურნეობა და შეკავშირების საჭიროება. კახეთის სოფლის მეურნეთა კავშირი. ჩვენი სოფლური მეურნეობის შესაძლებლობანი და ბიუროკრატიზმი. ჩვენი სარჩელი სოფლის მეურნეობის

მკირფას დარგებზე. მორწყვის საქმე წინათ და ეხლა. ღვინის ქართულად დაყენება. ჩვენი მევენახეობის საჭიროებანი. მევენახე გლებთა მდგომარეობა. მცენარეთა შენაცვლების საკითხი მევენახეობაში. ფილოქსერა. ვაზის სნეულებანი. ვენახების წამლობის შესახებ. ჩვენი ღვინოების საბაზროდ ქცევის საკითხი. ელექტრონის გამოყენება მეღვინეობაში. ბამბის მოყვანის საქმე და ბაზრის საკითხი. პურეულით ვაჭრობის საქმე ჩვენში. პურეულის ყიდვა სამხედრო უწყების მიერ. სიმინდის საქმე იმერეთში. ჩვენი მესაქონლეობის საჭიროებანი. კახეთის რკინიგზა. ჩვენი ეკონომიკური საჭიროებანი და გზების საკითხი. ისევ კახეთის რკინის-გზის საკითხზე. სამეურნეო დაბალი სკოლების შესახებ. წინამძღვრიანთ-კარის ქართული სამეურნეო სკოლა. ხილნარობისა და მევენახეობის სასწავლებელთა შესახებ. ოძისის სამეურნეო სკოლის საკითხზე. სატექნიკო და სახელოსნო სასწავლებელთა შესახებ. კავკასიის სასოფლო მეურნეობის საზოგადოების შესახებ. ჩარჩული კაპიტალი და ჩვენი მრეწველობა. შავი-ქვის მრეწველობის მიმდინარე საქმეებზე. ნავთის საქმე კავკასიაში. ნავთის ბაჟი. ადგილობრივ შავ ნავთზე და უცხოეთიდან შემოტანილ ნავთზე ბაჟის დადების საკითხის გამო. ნავთის საქმის მომავალი კავკასიაში. საადგილ-მამულო გადასახადის საქმე. სატამოჟნო პოლიტიკა ევროპაში, ფრიტრედერობა და პროტექციონობა. ნ. ნიკოლაძე და მისი შეხედულება ბანკზე. თბილისის ქართული საადგილ-მამულო ბანკის მორიგი კრების გამო. თბილისის ქართული საადგილ-მამულო ბანკის მორიგი კრების გამო. თბილისის და ქუთაისის ქართული საადგილ-მამულო ბანკების შეერთების საკითხებზე. საგლებო ბანკის საკითხებისათვის. საგლებო გამსესხებელ-შემნახველი საზოგადოებანი და მოკლევადიანი კრედიტის საკითხი გლებობისათვის. ქუთაისის ბანკის საქმე. ქუთაისის ბანკის საქმეთა გამო. თბილისის საურთიერთო სამეურნეო კრედიტის საზოგადოება. ქუთაისის ბანკის შესახებ. ისევ ქუთაისის ბანკის შესახებ. კრედიტი საქართველოს მევენახეობისათვის.

პავლე ინგოროყვა. ილიას ნაწარმოებთა ტექსტისათვის (სარედაქციო შენიშვნებისათვის)

- 222.** ილია ჭავჭავაძე თეატრის შესახებ / კრებული შეადგინა, შესავალი წერილი და შენიშვნები დაურთო ნოდარ გურაბანიძემ; რედ.: დიმიტრი ბენაშვილი, დ. ჯანელიძე; საქართველოს თეატრალური საზოგადოება. _ თბ.: "ხელოვნება," 1955. _ 150 გვ.: 1 ფ. პორტრ.

შინაარსი: სტატიები: საქართველოს მოამბეზედ. ხელოვნება და მეცნიერება. ქართული თეატრი _ ქართული სცენა, რა არის სცენა საზოგადოდ და რა უნდა იყოს ჩვენთვის საკუთრივ ქართული თეატრი; ჩვენი თეატრის გამო; ქართული დრამატული საზოგადოება; გოგოლის "რევიზორის" საიუბილეოდ; ქართული თეატრი; ქართული ხალხური მუსიკა. ახალი დრამების გამო. ბ-ნი გამყრელიძე სვიმონ ლეონიძის როლში. გ. ერისთავის და ზ. ანტონოვის შესახებ. **წერილები:** კოტე ყიფიანისადმი; ილია ოქრომჭედლისადმი; მასვე; ვასო აბაშიძეს; პეტრე უმიკაშვილისადმი; დავით ერისთავისადმი; მასვე; ვასილ მაჩაბლისადმი; მასვე; ილია ჭავჭავაძე და გაზ. "ივერიის" თანამშრომლები – ვასო აბაშიძეს.

სიტყვა: ილია ჭავჭავაძის სიტყვა ქართული სცენის დაარსებიდან 50 წლის შესრულების დღესასწაულზე.

223. მოთხრობები. _ თბ.: საბლიტგამი, 1955. _ 244გვ.

შინაარსი: გლახის ნაამბობი; კაცია-ადამიანი?!; ოთარაანთ ქვრივი

224. სარჩობელაზედ: პატარა ამბავი. _ თბ.: საბლიტგამი, 1955. _ 20გვ.

225. Избранные произведения/пер. с груз. Е. Гогоберидзе, Тб.: Заря Востока, 1955 - 286 с.

содержание: Рассказ нищего; Человек ли он?; Сцены из времён освобождения крестьян; Николоз Госташабишвили; У виселицы; Отарова вдова.

1956

226. თხზულებათა სრული კრებული 10 ტომად /პ. ინგოროყვას რედაქტორობით; საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია. რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ისტორიის ინ--ტი. _ თბ.: სახელგამი, 1951 _ 1957.

ტომი 6: ცხოვრება და კანონი: [წერილები]. _ თბ., 1956. _ 306გვ.

შინაარსი: “ცხოვრება და კანონი”; ხიზნების საქმე; ნარკვევი პირველი (1880); ხიზნების საქმე. ნარკვევი მეორე (1886); პოლემიკური წერილები “ცხოვრება და კანონის” გამო; კერძო და სათემო მიწათმფლობელობა; საზოგადოებრივი ცხოვრების ნაკლი და მისი ეკონომიკური მიზეზები; უმეცრების ფართი-ფურთი (პოლემიკა ნოე ჟორდანიასთან); ახალი უმეცრობანი ბ-ნ ნოე ჟორდანიასი (პოლემიკა ნოე ჟორდანიასთან); ქარაფშუტობა, ორთავიანობა და ორპირობა უმეცარისა (პოლემიკა ნოე ჟორდანიასთან); ისევ და ისევ ბ-ნ ჟორდანიას უმეცრობანი და მისი წაჯგე-უკუჯგეობანი (პოლემიკა ნოე ჟორდანიასთან).

227. ტომი 7: წერილები სახალხო მეურნეობის საკითხებზე. _ თბ., 1956. _ 516გვ.

შინაარსი: ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკური ცხოვრების საზრუნავი; ძველი და ახალი ჩვენი ეკონომიური ცხოვრებისა; ჭირნახულის მომყვანთა გაერთიანებულ ამხანაგობათა შესახებ; ხილისა და ბოსტნეულის გამსაღებელი საზოგადოება; ჩვენი სოფლის მეურნეობის შეკავშირების საჭიროება; კახეთის სოფლის მეურნეთა კავშირი; ჩვენი სოფლური მეურნეობის შესაძლებლობანი და ბიუროკრატიზმი; ჩვენი სარჩელი სოფლის მეურნეობის ძვირფას დარგებზე; მორწყვის საქმე წინათ და ეხლა; ღვინის ქართულად დაყენება; ჩვენი მევენახეობისა და მეღვინეობის საჭიროებანი; მევენახე გლეხთა მდგომარეობა; მცენარეთა შენაცვლების საკითხი მევენახეობაში; ფილოქსერა; ვაზის სნეულებანი; ვენახების წამლობის შესახებ; ჩვენი ღვინოების საბაზროდ ქცევის საკითხი; ელექტრონის გამოყენება მეღვინეობაში; ბამბის მოყვანის საქმე და ბაზრის საკითხი; პურეულით ვაჭრობის საქმე ჩვენში; პურეულის ყიდვა სამხედრო უწყების მიერ; სიმინდის საქმე იმერეთში; ჩვენი მესაქონლეობის საკითხები; ჩვენი ეკონომიური საჭიროებანი და გზების საკითხი; კახეთის რკინიგზა; ისევ კახეთის რკინიგზის საკითხზე; კავკასიის სასოფლო მეურნეობის საზოგადოების შესახებ; ჩარჩული კაპიტალი და ჩვენი მრეწველობა; შავი ქვის მრეწველობის მიმდინარე საქმეებზე; ნავთის საქმე კავკასიაში; ნავთის ბაჟი; ადგილობრივ შავ ნავთზე და უცხოეთიდან შემოტანილ ნავთზე ბაჟის დადების საკითხის გამო; ნავთის საქმის მომავალი კავკასიაში; საადგილმამულო გადასახადის საქმე; სატამოჟნო პოლიტიკა ევროპაში; ფრიტრედერობა და პროტექციონობა; ნ. ნიკოლაძე და მისი

შეხედულება ბანკზე; ტფილისის ქართული საადგილმამულო ბანკის მორიგი კრების გამო; ტფილისის ქართული საადგილმამულო ბანკი [ჰოლემიკა დიმიტრი ყიფიანთან და აკაკი წერეთელთან]; ტფილისის და ქუთაისის ქართული საადგილმამულო ბანკების შეერთების საკითხებზე; საგლეხო ბანკის საკითხისათვის; საგლეხო გამსესხებელ-შემნახველი საზოგადოებანი და მოკლევადიანი კრედიტის საკითხი გლეხობისათვის; ქუთაისის ბანკის საქმეთა გამო; ტფილისის საურთიერთო სამეურნეო კრედიტის საზოგადოება; ისევ ქუთაისის ბანკის შესახებ; კრედიტი საქართველოს მევენახეთათვის.

228. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან / ილუსტრაციები უჩა ჯაფარიძისა. – თბ.: საბლიტგამი, 1956. – 32 გვ.

229. რჩეული. – სტალინირი (ცხინვალი): სამხრ. ოსეთის სახელგამი, 1956. – 357გვ. – ტექსტი ოსურ ენაზე

1957

230. თხზულებათა სრული კრებული 10 ტომად /პ. ინგოროყვას რედაქტორობით; საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია. რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ისტორიის ინ-ტი. – თბ.: სახელგამი, 1951 – 1957.

ტომი 8: საზოგადოებრივი ცხოვრების დღიური. – თბ., 1957. – 364გვ.

შინაარსი: გაზეთი “კავკაზი” და ქართველი ხალხი (ტფილისი, 19 დეკ; 1887 წ.); ისევ გაზეთ “კავკაზის” გამოლაშქრების გამო (ტფილისი, 22 იანვარი, 1888 წ.); ავლაბრელების საქმე; საგაზეთო შენიშვნები თბილისის გამგეობის მიმდინარე საქმეებზე. 1891-1899 [“ივერიის” მოწინავეები 1891წ. 30 იანვ., 6 მარტი, 16 ნოემბ. 1892წ. 8 იანვ., 18 იანვ., 12 ნოემბ; 1893წ. 21 ნოემბ; 1897წ. 16 მაისი; 1899წ. 26 იანვ.]; ქვათა ღაღადი; ჩვენი გლეხობა და ტყით სარგებლობის საქმე; სოფლის მოხელეთა არჩევანი; გლეხთა მამულების ვალში გაყიდვა; სოფლის უფროსის არჩევანი; სოფლის მმართველობის რეფორმის საკითხზე; სახასო გლეხთა მამულების გაყიდვა; ქართული გაზეთის “დროების” რედაქტორის ივანე მაჩაბელის გასამართლება; დასავლეთის “ეტიკეტი”; “შინაურ საქმეთა” გამო; გაზეთ “ივერიის” მარცხი; კრიტიკული აზრის უქონლობა; პრესა და პირადობა; გაზეთ “მშაკის” გამოხდომა; ყალბი და ნამდვილი; არ გათეთრდება ყორანი; გაზეთი “მეურნე”; გიორგი თუმანოვის და მისი ამქრის აზრები; ბათუმის პორტო-ფრანკოს გაუქმება; საქართველოდან და კავკასიიდან ჯარისკაცთა გაწვევის გამო; იმიგრაცია საქართველოდან; ათონის ქართული სავანის შესახებ; წოდებათა თანასწორობა; თვითმოქმედებისათვის; კვალად თვითმოქმედების შესახებ; სტატისტიკის საკითხებზე; თავად-აზნაურობის უქმობით ჩვენი მიწა-წყლის დაკარგვა; დედათა საქმის გამო; სამართალი და ზღვევა; ერობის საკითხი და დეპუტატთა საკრებულო; უკანონოდ შობილთა უფლება.

231. ტომი 9: წერილები უცხოეთზე. სიტყვები. ნუთუ. ავტობიოგრაფია. – თბ., 1957. – 325გვ.

შინაარსი: ირლანდია და ინგლისი; მილიტარობა ევროპაში; ისევ ევროპის მილიტარობის შესახებ; ევროპის მილიტარობა და ამერიკის მერმისი; ევროპის დიდი და პატარა ონავრები; საპოლიტიკო მიმოხილვა. 1882 წელი, თებერვალი; ევროპა 1886 წელს; აზია წინათ და ეხლა; დღევანდელი

სპარსეთი; მაჰმადიანთა გაერთიანების საკითხი; ბალკანეთის საქმეები; აშლილობა კრიტის კუნძულზე; კრიტის ახალი აშლილობა და ოსმალეთის საკითხი; ახლო აღმოსავლეთი და ინგლისის დღევანდელი პოლიტიკა; ოსმალეთის არეულობა და ევროპა; ოსმალეთის სომეხთა განწირვა; ახლო აღმოსავლეთი და ხმელთაშუა-ზღვის გზების საკითხი; ახლო და შორი აღმოსავლეთის პოლიტიკის საკითხები; მუშათა ყოფა-ცხოვრების საქმე ევროპაში; დედათა საქმე; ინგლის-ირლანდიის ურთიერთობის გარშემო (1886-1889); ომის საფრთხის წინ; ქალების არჩევნების უფლება და ინგლისის პარლამენტი; პოლიაკების განდევნა პრუსიიდან; ნუთუ? (პასუხად “მოგზაურის” კორესპონდენციისა); სამეგრელოს მთავრის კანდიდატობა ბოლგარეთში; ებრაელთა საკითხი; მმართველობის შეცვლა ბრაზილიაში; სიტყვა დავით ჩუბინაშვილის პატივსაცემად 18 სექტემბერს, 1881 წელს; სიტყვა ილია ჭავჭავაძისა ტფილისის ქართული საადგილმამულო ბანკის წლიურ კრებაზე 20 მაისს, 1895 წელს; ილია ჭავჭავაძის სიტყვის მოკლე ჩანაწერი თავად-აზნაურობის კერძო თათბირზე 6 მარტს, 1905 წ.; ილია ჭავჭავაძის ავტობიოგრაფია (დაწერილია ბროკჰაუზ-ეფრონის რუსული ენციკლოპედიური ლექსიკონისათვის 1902-1903 წ.წ.)

232. თხზულებანი / პავლე ინგოროყვას შესავალი წერილით. _ თბ.: სახელგამი, 1957 _ 546გვ.

შინაარსი. ლექსები: ყვარლის მთებს; სანთელი (“ვზივარ და შევჭვრეტ ჩემ-წინ სანთელსა”); ხმა სამარიდან (“სამართალს ფულითა ვჭრიდი”); გუთნისდედა (“ერთს ბედქვეშა ვართ, ლაბავ, მე და შენ..”) სიზმარი (“ტიალ სივრცეში ოხრად ვნახე ბნელი უფსკრული..”); ლოცვა (მამაო ჩვენო, რომელიცა ხარ ცათა შინა); უცხოეთში (“მთვარე მიცურავს დინჯადა ცაზე..”); დაე თუნდ მოვკვდე, არ მეშინიან; ქართველის დედას (ქართველის დედაო! ძუძუ ქართველისა..); მაშინ დავსტკბები სრულის სამოთხით; ჩემი თარიარალი (ჰე, ძმანო! ნეტავი ჩვენა, ჰარიარალი..); ხმა გულისა; ვაი, მას ვისაც ვაძლევდი მსხვერპლად; ციურნი ხმები; ნანა (ნანა, შვილო, ნანინა); ელეგია; მტკვრის პირას; ოჰ, სად არიან, სიჭაბუკე, სიტკბონი შენნი?; დაკარგული ედემი; ალაზანს (მდინარევ, ჩემის მშობლიურ მთის ცრემლით შემდგარო!); მწუხარება; მუშა; ალექსანდრე ჭავჭავაძე; ნიკოლოზ ბარათაშვილზე (ვაი დაკარგეთ!.. უღმრთო იყო შენი სიკვდილი); პოეტი; მესმის, მესმის სანატრელი; ქართველ სტუდენტების სიმღერა; ჩემო მკვლელო! ვიცი, ვიცი; იანიჩარი; გახსოვს, ტურფავ ჩვენს დიდ ბაღში; დაბნელდა სული, გარშემოც ბნელა; უსულდგმულო ცხოვრება; ძმის სიკვდილზე; ღამე; გაზაფხული; ...მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული; ჩემო კალამო, ჩემო კარგო, რად გვინდა ტაში?; გ. აბხ... (ღმერთო! აკურთხე ამ ყრმისა ძალნი); 1871 წელი 23 მაისი; რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით ანუ საქართველოს ისტორია მეცხრამეტის საუკუნისა (“ერთხელ მე და პაპაჩემი”...); ბედნიერი ერი; პასუხის პასუხი (ჩვენ უჩინონი); ჩემო კარგო ქვეყანავ რაზედ მოგიწყენია! აღარც ნატვრა და აღარც იმედია! კ. ბ. მ-სას (ნუ, ნუ მაყვედრი, რომ ყოველს ჩვენგანს); ბაზალეთის ტბა; კითხვა-პასუხი (კარგი რამა ხარ, ჩემო ქვეყანავ); ბედა მქადაგებელი (გოეთედან); სტიროდეთ! ებრაული მელოდია (ბაირონიდან); წინასწარმეტყველი (პუშკინიდან); (მიბაძვა ჰეინესი); მეცა მქონია კარგი

მამული! წინასწარმეტყველი (ლერმონტოვიდან); (ანდრე შენიედან); ირლანდიისადმი (ტომას მურიდან).

პოემები: აჩრდილი (ვუძღვნი ივ. პოლტორაცკის და ილია წინამძღვრიშვილს); ქართველის დედა (სცენა მომავალ ცხოვრებიდან); ვუძღვნი პეტრე ნაკაშიძეს; რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან; მეფე დიმიტრი თავდადებული (ვუძღვნი თ. პეტრე ნაკაშიძეს); განდეგილი (ვუძღვნი ოლღა ჭავჭავაძეს).

მოთხრობები: მგზავრის წერილები; ვლადიკავკასიდან ტფილისამდე; გლახის ნაამბობი; კაცია-ადამიანი?!; სარჩობელაზე; პატარა ამბავი; ოთარაანთ ქვრივი;

წერილები: გლახთა განთავისუფლების პირველდროების სცენები; საქართველოს მოამბეზე; აკაკი წერეთელი და “ვეფხისტყაოსანი”; წერილები ქართულ ლიტერატურაზე; ზოგიერთი რამ; ოსმალს საქართველო; შინაური მიმოხილვა; 1879 წელი, თებერვალი; შინაური მიმოხილვა - 1882 წელი, სექტემბერი; შინაური მიმოხილვა 1883 წელი, აგვისტო; ბ-ნ იანოვსკის წერილისა გამო; რა გითხრათ? რით გაგახაროთ? (წერილი); მეცხრამეტე საუკუნე (წერილი); სხარტულა; უფალო რედაქტორო (ფელეტონი); ღმერთმა ნუ დაგაბეროთ (ფელეტონი); სიტყვა ილია ჭავჭავაძისა გლახობისადმი მიმართული სოფელ წინამძღვრიანთ-კარში სამეურნეო სასწავლებლის გახსნის დროს; სიტყვა წარმოთქმული გრიგოლ ორბელიანის დასაფლავებაზე (25 მარტს 1883 წელს); სიტყვა, წარმოთქმული ნიკოლოზ ბარათაშვილის ნეშტის გადმოსვენებაზე (25 აპრიი 1893 წელს).

233. რჩეული ლექსები. – თბ.: საბჭ. მწერალი, 1957. – 49გვ.

შინაარსი: ყვარლის მთებს. გუთნის-დედა. ლოცვა. დაე თუნდ მოვკვდე, არ მეშინიან. ქართველის დედას. მაშინ დავტკბები სულის სამოთხით. ხმა გულისა. ვაი, მას-ვისაც ვამღევდი მსხვერპლად. ციურნი ხმები. ნანა. ელეგია. მტკვრის პირას. ოჰ, სად არიან, სიჭაბუკე, სიტკბონი შენნი? ალაზანს. მუშა. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. ნიკოლოზ ბარათაშვილი. ჩ...სას. პოეტი. მესმის, მესმის სანატრელი. იანიჩარი. გახსოვს, ტურფავ, ჩვენს დიდ ბაღში. დაბნელდა სული, გარშემოც ბნელა. უსულდგმულო ცხოვრება. გაზაფხული. მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული. ჩემო კალამო, ჩემო კარგო, რად გვინდა ტაში? გ. აბხ. 1871 წელი 23 მაისი. პასუხის პასუხი. მეცა მქონია კარგი მამული.

234. ასტყდა ომი [1877-78 წწ. რუსეთ-თურქეთის ომი] / პუბლიკაცია და შენიშვნები პ.კეშელავასი. – ჟურ. “მნათობი”. – 1957. – №1. – გვ. 183. – წერილს ერთვის ილიას ავტოგრაფი

235. აფორიზმები / ამოკრებილი ბორის კანდელაკის მიერ. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1957. – 57გვ.

236. აჩრდილი (ვუძღვნი ივ. პოლტორაცკის და ილია წინამძღვრიშვილს). – თბ.: საბჭოთა მწერალი, 1957. – გვ. 20.

237. გამოუქვეყნებელი წერილები თბილისის სასულიერო აკადემიის რექტორისადმი [სერაფიმისადმი] / შ. გოზალიშვილის შენიშვნებით. – ჟურ. “მნათობი”. – 1957. – №9. – გვ. 153-165.

238. განდეგილი (ვუძღვნი ოლღა ჭავჭავაძეს). – თბ.: საბჭ. მწერალი, 1957. – 23 გვ.

239. გლახის ნაამბობი: [მოთხრობა]. – თბ.: საბჭ. მწერალი, – 1957. – 88გვ.

240. დაე თუნდ მოკვდე, არ მეშინიან... – გაზ. “კომუნიზმის გზით” (წულუკიძე). – 1957. – 16 ოქტ;
 იგივე: გაზ. “სტალინელი” (გორი). – 1957. – 22 ოქტ.;
 იგივე: გაზ. “კომუნიზმისაკენ” (კასპი). – 1957. – 23 ოქტ.;
 იგივე: გაზ. “ლენინელი” (ზესტაფონი). – 1957. – 22 ოქტ.;
241. დაღამდა (ნაწყვეტი “მგზავრის წერილებიდან”). – გაზ. “კომუნიზმის გზით” (წულუკიძე). – 1957, 16 ოქტ.
242. ილიას აფორიზმები / ამოკრებილი ბორის კანდელაკის მიერ. – თბ.: საბჭ. მწერალი, [1957]. – 57გვ.
243. ილია ჭავჭავაძის აზრები თეატრალურ ხელოვნებაზე. – ჟურ “საბჭ. ხელოვნება”. – 1957. – გვ. 34
244. კაცია-ადამიანი?! – თბ.: საბჭოთა მწერალი, 1957. – 96გვ.
245. მგზავრის წერილები. ვლადიკავკასიიდან ტფილისამდე. – თბ.: საბჭ. მწერალი, 1957. – 24 გვ.
246. მეფე დიმიტრი თავდადებული: [პოემა]. (ვუძღვნი თ. პეტრე ნაკაშიძეს). – თბ.: საბჭ. მწერალი, 1957. – 28 გვ.
247. ოთარანთ ქვრივი: [მოთხრობა] / ავტოლითოგრაფები თ. ყუბანეიშვილის. – თბ.: საბლიტგამი, 1957. – 64 გვ.
248. ოთარანთ ქვრივი : [მოთხრობა]. – თბ.: საბჭ. მწერალი, 1957. – 74 გვ.
249. პოეტი : [ლექსი]. – გაზ. “საბჭოთა აფხაზეთი”. – 1957, 19 ოქტ.
 იგივე: გაზ. ”კოლექტიური შრომა”(გუდაუთა). – 1957, 20 ოქტ.
 იგივე: გაზ. “სტალინელი”(სოხუმი). – 1957, 22 ოქტ.
250. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან: [პოემა]. – თბ.: საბჭ. მწერალი, 1957. – 20გვ.
251. სალექსიკონო მასალა / პუბლიკაცია და შენიშვნები შ. ძიძიგურის. – ცალკე ამონაბეჭდი ჟურ. “მნათობიდან”. – 1957. - №10. – გვ. 72-182.
252. სარჩობელაზედ. პატარა ამბავი. – თბ.: საბჭ. მწერალი, 1957. – 20გვ.
253. ჩემო კალამო, ჩემო კარგო, რად გვინდა ტაში?: [ლექსი]. – გაზ. – “სოციალისტური რუსთავი”. – 1957. – 20 ოქტ.
254. წერილები ოლღა გურამიშვილი-ჭავჭავაძისადმი / შ. გოზალიშვილის პუბლიკაცია: ორი წერილი. 1873წ. 15 იანვ., 1873წ 16 მარტი. – ჟურ. “ცისკარი”. – 1957. – №5
255. წერილი ოლღა გურამიშვილი-ჭავჭავაძისადმი / შ. გოზალიშვილის პუბლიკაცია: 1873წ. 4 მაისი. – ჟურ. “დროშა”. – 1957. – №9
256. Избранные сочинения / Пер. с груз. – Тб.: Заря Востока, 1957 : тип. изд-ва “Заря Востока”.

Т. 1: Стихи и поэмы. – 166 с.

Содержание: стихи: Горам Кварели - пер. Н. Заболоцкий; Свеча - пер. М. Талов; Птичка - пер. М. Талов; Весна – пер. С. Шервинский; Люби! - пер. М. Талов; Пахарь – пер. А. Кочетков; На чужбине – пер. А. Тарковский; Женщина прекрасная со мною... - пер. А. Тарковский; Пусть я умру... - пер. Н. Заболоцкий; Грузинке-матери - пер. В. Звягинцевой; Страдал и я... - пер. Н. Заболоцкий; Колыбельная - пер. А. Кочетков; Элегия - пер. Н. Заболоцкий; Одинок, плыву в житейском море... – пер. Б. Серебряков; С.С.-ой - пер. М. Талов; Звуки небесные - пер. Б. Серебряков; Потерянный рай - пер. Б.

Серебряков, Рассчитаемся, судьба! - пер. *Б. Серебряков*, К Алазани – пер. *К. Липскеров*, Юность, где сладость твоя?.. - пер. *А. Тарковский*, Под бременем печали изнывая... - пер. *А. Тарковский*, Пустую жизнь без вдохновения... - пер. *А. Тарковский*, Темно вокруг, и на душе темно... - пер. *А. Тарковский*, Помнишь, милая, с тобою... - пер. *Б. Серебряков*, Поэт - пер. *Б. Серебряков*, Мой мучитель, знаю, знаю... - пер. *Б. Серебряков*, Тоска - пер. *Б. Серебряков*, Спящей женщине - пер. *Б. Серебряков*, Муша - пер. *Н. Заболоцкий*, Александру Чавчавадзе - пер. *Б. Серебряков*, С. Ч[айковск]ой - пер. *М. Талов*, Слышу звук цепей спадающих... - пер. *В. Державин*, Николаю Бараташвили - пер. *С. Шервинский*, Песня грузинских студентов - пер. *Н. Заболоцкий*, На берегу Куры - пер. *Б. Серебряков*, Весна - пер. *Н. Заболоцкий*, С тех пор, как я тебя люблю... - пер. *М. Талов*, Моё перо... - пер. *С. Шервинский*, Г. Абхази - пер. *Н. Заболоцкий*, День падения Коммуны - пер. *С. Шервинский*, Как поступали, или История Грузии XIX века - пер. *Н. Заболоцкий*, Ответ на ответ - пер. *Н. Заболоцкий*, Славная родина... - пер. *С. Шервинский*, К. Б. М. - пер. *Б. Серебряков*, Базалетское озеро – пер. *В. Державин*.

Поэмы: Видение - пер. *Н. Заболоцкий*, Мать и сын - пер. *Н. Заболоцкий*, Несколько картин, или случай из жизни разбойника – пер. *А. Тарковский*, Димитрий Самопожертвователь - пер. *Н. Заболоцкий*, Отшельник - пер. *Н. Заболоцкий*.

257. Т. 2: повести и рассказы. – 334 с.

Содержание: Рассказ нищего; Человек ли он?; У виселицы; Николоз Госташабишвили; Отарова вдова; Сцены из времён освобождения крестьян.

258. Вдова Отарашвили \ Пер. с груз. Е. Гогоберидзе. – Тб.: Заря Востока, 1957. - 65 с.

259. Десятнадцатый век \ Пер. Г. Чикваидзе. – жур. «Лит. Грузия. – 1957. – №3. – с. 37-38

260. По поводу статьи «Сакартвелос моамбе» \ [Пер. Г. Чикваидзе]. - Жур. «Лит. Грузия». – 1957. №3. с. 38-41.

261. Сто лет назад \ [Пер. Г. Чикваидзе]. - Жур. «Лит. Грузия». – 1957. №3. с. 41-46.

1958

262. Лирические стихотворения / Пер. с груз. Б. Серебрякова., под. ред. А. Кутатели. – Тб.: Заря Востока, 1958. – 91 с.

Содержание: Горам Кварели; Свеча; Весна; Птичка; Пахарь; Песня; Чёрные глаза...; Люби!; Молитва; На чужбине; Совет пьющего; Доколе?; Молитва; Видел любимую деву...; Как-то сидел я с девушкой милой...; Одинок, плыву в житейском море...; Пусть я умру, я в страхе не поникну...; Матери грузина; Тогда лишь райское познаю наслажденье...; Много страдал я...; За что люблю?; Скажите, почему во мне растёт желанье...; Голос сердца; Рассчитаемся, судьба!; О, горе мне!; Звуки небесные; Колыбельная; Элегия; На берегу Куры; О юность, где же, где, скажи, твои улады?...; Потерянный рай; Алазани; Спящей женщине; Тоска; Муша; Александру Чавчавадзе; Николаю Бараташвили; С. Ч[айковск]ой; Ч...ской; Поэт; Слышу, слышу звук желанный...; Песня грузинских студентов; О, мучительница!...; Янычар; Помнишь, милая, с

тобою...; Душа моя мрачна...; Не считай, что жизнь бездушная...; Когда меня печаль гнетёт немая...; На смерть брата; Весна; С той поры, когда познал я, что люблю тебя, отчизна...; Рукоплесканья нам к чему, перо, о дорогое?...; Г. Абхаз; День падения Коммуны; Почему ты приуныла, милая страна?...; Надежды нет, и нет во мне желаний...; К. Б. М. ; Базалетское озеро; Вопрос и ответ; Ночь.

- 263.** [поэзия]: Горам Кварели \ пер. Н. Заболоцкий; Пахарь \ пер. Б. Брик; Грузинке-матери \ пер. В. Звягинцева; Колыбельная \ пер. А. Кочетков; Элегия \ пер. Н. Заболоцкий; Юность, где сладость твоя; Под бременем печали изнымая... \ пер. А. Тарковский; Поэт \ пер. В. Звягинцева; Моё перо, о дорогое \ пер. С. Шервинский; Муша \ пер. Н. Заболоцкий; Слышу, слышу звук желанный... \ пер. В. Державин; С. Ч[айковск]ой \ пер. В. Звягинцева; День падения Коммуны \ пер. С. Шервинский; Базалетское озеро \ пер. В. Державин; К Алазани \ пер. Д. Голубков; Весна (лес расцветает нарядный...) \ пер. Н. Заболоцкий; Славная Родина \ пер. С. Шервинский; Несколько картин, или случай из жизни разбойника \ пер. А. Тарковский; Отшельник \ пер. Н. Заболоцкий. – в кн.: Антология грузинской поэзии \ – М.: Художественная литература, 1958. – с. 298-329
- 264.** Острожскому епископу Серафиму. – в кн.: Деятели грузинской культуры в России. – Тб., 1958. – с. 31
- 265.** Передовая статья газеты «Иверия». – в кн.: Деятели грузинской культуры в России. – Тб., 1958. – с. 42-44.
- 266.** Сто лет назад \ [Пер. Г. Чиквидзе]. – в кн.: Деятели грузинской культуры в России. – Тб., 1958. – с. 23-31.
- 267.** Lines to a Georgian mother. Elegy., Spring., Bazaleti lake., The Hermit. (In the book: Anthology of Georgian poetry). – Тб., 1958. - 57-76 p.
- 268.** სარჩობელაზედ. _ წიგნ.: “Kamenite Cesty Gruzie”. – Praha, 1958. - 211-230 p. _ ჩეხურ ენაზე.
- 269.** კაცია-ადამიანი?! _ წიგნ.: “Kamenite Cesty Gruzie”. – Praha, 1958. - 91-208 p. _ ჩეხურ ენაზე.
- 270.** Fruhling. Konig Dimitri, der Aufopfernde (Auszuge) \ Ubers. Von K. Tschenkeli. In: Tschenkeli, K. Einfuhrung in die georgische Sprache. Bd. 2.- Zurich, 1958. - S. 405, 410-411, 587-614.

1959

- 271.** ლექსები, პოემები, მოთხრობები. _ თბ.: ცოდნა, 1959. _ 146გვ. _ (მოსწავლის ბიბ-კა)
- 272.** ბუვიე ა. იზა / თარგმანი ი. ჭავჭავაძის; ზ. ჭუმბურიძის რედაქციით და ბოლოსიტყვაობით; [პლ. კეშელავას წერილით “ა. ბუვიე და მისი რომანი “იზა”]. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1959. _ 403გვ.

1960

- 273.** ჩვენი საუნჯე: 20 ტომად. ტომი 7: ილია ჭავჭავაძე. რჩეული. _ თბ.: ნაკადული, 1960. _ 362გვ.

შინაარსი: ლექსები: ყვარლის მთებს. სანთელი. გუთნის-დედა. ლოცვა. უცხოეთში. დაე თუნდ მოგვკვდე. ქართველის დედას. მაშინ დავსტკბები. ხმა გულისა. ვაი მას-ვისაც ვაძლევდი მსხვერპლად. ციურნი ხმები. ნანა. ელეგია. მტკვრის პირას. ოჰ, სად არიან სიჭაბუკე? დაკარგული ედემი. ალაზანს. მწუხარება. მუშა. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. პოეტი. მესმის, მესმის. იანიჩარი. დაბნელდა სული. უსულდგმულო ცხოვრება. ღამე. გაზაფხული. მას აქეთ, რაკი შენდამი. ჩემო კალამო. გ. აბხ. 1871 წელი 23 მაისი. ჩემო კარგო ქვეყანავ. კ. ბ. მ-სას. ბაზალეთის ტბა.

პოემები: აჩრდილი. ქართველის დედა. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან. მეფე დიმიტრი თავდადებული. განდეგილი.

მოთხრობები: მგზავრის წერილები. გლახის ნაამბობი. კაცია-ადამიანი?! სარჩობელაზედ. ოთარაანთ ქვრივი.

274. იდიდოს და გაუმარჯოს! – გაზ. “ლიტ. გაზეთი”. – 1960. – 2 დეკ. – ამოღებულია 1882 წლის სექტემბრის “შინაური მიმოხილვიდან”.

275. ილია ჭავჭავაძე ენის შესახებ / შემდგ.: ეთ. გელაშვილი; რედ. ვ. ჯიბუტი. – თბ.: ცოდნა, 1960. – გვ. 66.

წიგნში ამოკრეფილია ილიას მოსაზრებები ქართულ სალიტერატურო ენასთან დაკავშირებით. ილიას შეხედულებები ავტორის მიერ დასათაურებულია თემატიკის მიხედვით.

276. პატარა საუბრები. ღმერთმა ნუ დაგაბეროთ. – კრ: ფელეტონები. – თბ., 1960. – გვ. 5-16.

277. ფელეტონები: ილია, ვაჟა, აკაკი / საქ. ჟურნალისტთა კავშირი. – თბ.: საქ. კპ ცკ-ის გამ-ბა, 1960. – 46გვ.

278. განდეგილი / მთარგმნ.: გ. ბესთაევი. – სტალინირი (ცხინვალი): სამხრ. ოსეთის სახელგამი, 1960. – 23გვ. – ტექსტი ოსურ ენაზე

279. ოთარაანთ ქვრივი / თარგმანი გ. ჯატიევისა. – სტალინირი (ცხინვალი): სამხრ. ოსეთის სახელგამი, 1960. – 92გვ. – ტექსტი ოსურ ენაზე

280. Сочинения в 2-х томах: Пер. с груз. / [Предисл. Г. Маргвелашвили] - М.: Гослитиздат, 1960

Т. 1: Стихи и поэмы. – 200 с.

содержание: Горам Кварели - пер. Н. Заболоцкий; Свеча - пер. М. Талов; Голос из могилы - пер. М. Талов; Весна (Вот идёт весна...) - пер. Б. Серебряков; Птичка - пер. Б. Серебряков; Пахарь - пер. Б. Серебряков; Песня - пер. Б. Серебряков; Чёрные глаза - пер. Б. Серебряков; Люби! - пер. М. Талов; На чужбине - пер. Б. Серебряков; Совет гуляки - пер. Б. Серебряков; Молитва (Если служитель...) - пер. Б. Серебряков; Видел любимую деву... - пер. Б. Серебряков; Женщина прекрасная со мною... - пер. А. Тарковский; Одинок, плыву в житейском море... - пер. Б. Серебряков; Пусть я умру... - пер. Н. Заболоцкий; Грузинке-матери - пер. В. Звягинцева; Тогда познал бы я... - пер. М. Талов; Страдал и я... - пер. Н. Заболоцкий; За что люблю? - пер. Б. Серебряков; Скажите, почему... - пер. Б. Серебряков; Голос сердца - пер. К. Арсенева; Рассчитаемся, судьба! - пер. Б. Серебряков; Звуки небесные - пер. Б. Серебряков; Колыбельная - пер. Б. Серебряков; Элегия - пер. Н. Заболоцкий; На берегу Куры - пер. Б. Серебряков; О юность, где же, где, скажи, твои улады?... - пер. Б. Серебряков; Потерянный рай - пер. Б. Серебряков; К Алазани - пер. Б.

Серебряков, Спящей женщине - пер. *Б. Серебряков*, Тоска - пер. *Б. Серебряков*, Муша - пер. *Н. Заболоцкий*, Александру Чавчавадзе - пер. *Б. Серебряков*, С. Ч[айковск]ой - пер. *М. Талов*, Поэт - пер. *Б. Серебряков*, Слышу звук цепей спадающих... - пер. *В. Державин*, Песня грузинских студентов - пер. *Б. Серебряков*, Николозу Бараташвили - пер. *С. Шервинский*, О мучительница... - пер. *Б. Серебряков*, Янычар - пер. *Б. Серебряков*, Душа моя мрачна... - пер. *Б. Серебряков*, Пустую жизнь без вдохновения... - пер. *А. Тарковский*, Под бременем печали изнывая... - пер. *А. Тарковский*, На смерть брата - пер. *Б. Серебряков*, Весна (Лес в листве зелёной...) - пер. *Б. Серебряков*, С тех пор, как я тебя люблю... - пер. *М. Талов*, Моё перо... - пер. *С. Шервинский*, Г. Абх... - пер. *Н. Заболоцкий*, День падения Коммуны (1871 год, 23 мая) - пер. *С. Шервинский*, Как поступали, или История Грузии XIX века - пер. *Н. Заболоцкий*, Загадки - пер. *М. Талов*, Ещё загадки - пер. *М. Талов*, Ответ на ответ - пер. *Н. Заболоцкий*, Совет - пер. *М. Талов*, Почему ты приуныла... - пер. *Б. Серебряков*, Надежды нет... - пер. *Б. Серебряков*, К. Б. М. - пер. *Б. Серебряков*, Базалетское озеро - пер. *В. Державин*, Вдумайся - пер. *К. Арсенева*, Вопрос и ответ - пер. *М. Талов*.

Поэмы: Видение - пер. *Н. Заболоцкий*; Мать и сын - пер. *А. Тарковский*; Несколько картин, или случай из жизни разбойника - пер. *Н. Заболоцкий*; Димитрий Самопожертвователь - пер. *Н. Заболоцкий*; Отшельник - пер. *Н. Заболоцкий*.

281. Т. 2: проза/Пер. с груз. Е. Гогоберидзе. - 308 с.

содержание: Человек ли он?; Записки проезжего; Рассказ нищего; Сцены из времён освобождения крестьян; У виселицы; Николоз Госташабишвили; Отараант-вдова.

282. Zlata Kalebka. [Prelozili Miroslav Cervenka a Vaclav A. Cerny Kresbami vyzdobila Lucie Weisbergrova]. - Praha: Svet Sovetu, 1960. - 107 p

1961

283. თხზულებათა სრული კრებული 10 ტომად /პ. ინგოროყვას რედაქტორობით; საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია. რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ისტორიის ინ-ტი. - თბ.: სახელგამი, 1951-1957.

ტომი X. მიმოწერა. / რედ.: პ. ინგოროყვა. - თბ., 1961. - 636გვ.

ილიას წერილები სხვადასხვა პირებისადმი 1857-1907 წ.წ. წერილები ნინო ჭავჭავაძე- აფხაზისადმი. წერილი ნენე ანდრონიკაშ-ვილისადმი. წერილი ანიკო ვაჩნაძისადმი. წერილი გაბრიელ სულხანიშვილისადმი. წერილები მაკრინე ჭავჭავაძე-აფხაზისადმი. წერილი ილია წინამძღვ-რიშვილისადმი. წერილები კირილე ლორთქიფანი-ძისადმი. ბარათი ლევან ჯანდიერისადმი. წერილი პეტრე ნაკაშიძისადმი. წერილები დავით ერისთავისადმი. წერილები პეტრე უმიკაშვი-ლისადმი. წერილები სერგეი მესხისადმი. წერი-ლები ნიკო ნიკოლაძისადმი. წერილები ვასილ მაჩაბლისადმი. წერილები ელისაბედ ჭავჭავაძე-საგინაშვილისადმი. წერილი იოსებ ორბელიანი-სადმი. წერილი ალექსანდრე საგინაშვილისადმი. წერილი ეკატერინე გურამიშვილ-სტაროსელსკი-სადმი. წერილები გიგო აფხაზისადმი. წერილები რაფიელ

ერისთავისადმი. წერილი კოტე ყიფიანი-სადმი. წერილები ალექსანდრე ნანეიშვილისადმი. წერილები ილია ოქრომჭედლიშვილისადმი. დეპეშა სერგეი მესხის გარდაცვალების გამო. წერილი დიმიტრი ბაქრაძისადმი. წერილი წ.-კ. საზოგადოების წიგნსაცავის გამგისადმი. წერილი გიორგი თუმანიშვილისადმი. წერილი დიმიტრი ყიფიანისადმი. წერილი დავით მესხისადმი. წერილები იონა მეუნარგიასადმი. წერილი გაზეთ "ივერიის" თანამშრომლებისადმი. წერილები აკაკი წერეთლისადმი. წერილები გრიგოლ ყიფშიძისადმი. დეპეშები მ. ემინისადმი. წერილი ვასო აბაშიძისადმი. წერილი სოფრომ მგალობლიშვილი-სადმი. წერილი ლუკა ისარლიშვილისადმი. ჭერი-ლი ეპისკოპოს ალექსანდრე ოქროპირიძისადმი. წერილი არტემ ფირალოვისადმი. წერილი ნინო ანდრონიკაშვილი-ჯორჯაძისადმი. წერილი ეპისკოპოს გაბრიელ ქიქოძისადმი. წერილი გიორგი თარხნიშვილისადმი. დეპეშა დავით ჩუბინაშვილის გარდაცვალების გამო. დეპეშა დავით ჩუბინაშვილის ბიბლიოთეკის გამო. დეპეშა ე. ერისთავი-სადმი. წერილი მარჯორი უორდროპისადმი. ჭერი-ლი ბაბაღე ნაკაშიძისადმი. წერილი პეტერბურგის ქართველ სტუდენტებისადმი. წერილი დავით კარიჭაშვილისადმი. წერილი ექვთიმე თაყაიშვილი-სადმი. წერილი ლუარსაბ ბოცვაძისადმი. წერილი ანთიმოზ ჯულელისადმი. წერილი ალექსი გული-საშვილისადმი. წერილი გრიგოლ საყვარელიძი-სადმი. წერილები საგურამოს მოურავ სანდროსადმი. წერილები ნიკო ცხვედაძისადმი. დეპეშა რაფიელ ერისთავის გარდაცვალების გამო. ეპე-შები რაფიელ ერისთავის ოჯახისადმი. დეპეშა გიორგი ორბელიანისადმი. წერილი ვლადიმერ მიქელაძისადმი. წერილები მოსე მემარნიშვილი-სადმი. წერილი ვაჟა-ფშაველას თარგმანის გამო. წერილები გიორგი ჟურულისადმი. წერილი ალექსანდრე ყიფშიძისადმი. ბარათი სახელმწიფო კანცელარიის ხაზინადარის მიმართ. ბარათი სახელმწიფო კანცელარიისადმი.

განყოფილება II. ილიას წერილები ოლღა გურამიშვილისადმი. 1863წ.

განყოფილება III. ილიას წერილები ოლღა გურამიშვილისადმი 1864-1907წ.

განყოფილება IV. დედნები რუსული წერილებისა და დეპეშებისა.

პავლე ინგოროყვა. სარედაქციო შენიშვნები. ილია ჭავჭავაძის მიმოწერა.

ილიას შემოქმედების მატთანე.

- 284.** 1871 წელი, 23 მაისი. კომუნის დაცემის დღე: [ლექსი]. – გაზ. "ჭიათურის მაღაროელი". _ 1961. _ 18 მარტი;
იგივე: გაზ. "კომუნიზმისაკენ" (კასპი). _ 1961. _ 17 მარტი
- 285.** დედა-ჩიტი: [მოთხრობა]. – კრ. "ნაკადული". – 1961. – 14 გვ.
- 286.** ვაჟა-ფშაველა ჩემს თვალში. [ილიას გამონათქვამი ვაჟა-ფშაველაზე. ავტოგრაფის ფოტოპირი]. – გაზ. "თბილისი". – 1961. – 28 ივლისი.
- 287.** შენზე ამბობენ, პოეზიის რაინდო!: [ი. ჭავჭავაძე, ა. წერეთელი და პ. პავლენკო ვაჟა-ფშაველას შესახებ]. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1961. _ 26 ივლ.
- 288.** წერილები ილია ჭავჭავაძისა ოლღა თადეოზის ასულ გურამიშვილისადმი 1863 წლისა (ილიასა და ოლღას ქორწინებამდე) / პირველი პუბლიკაცია პავლე ინგოროყვას მიერ. _ ჟურ. "ცისკარი". _ 1961. _ №3. _ გვ. 81-128
- 289.** [აჩრდილი. კაკო ყაჩაღი. განდეგილი. _ ბუდაპეშტი, 1961. _ 84გვ.]. _ უნგრულ ენაზე.

290. [ელეგია. გაზაფხული. პოეტი. ალაზანი. 23 მაისი 1871 წლის. _ წიგნ.: ქართული პოეზიის ანთოლოგია. _ 1961. _ გვ. 111-117]. _ პოლონურ ენაზე.

1962

291. თხზულებანი: სრული კრებული ხუთ ტომად / რედ. პავლე ინგოროყვა. _ თბ.: სახელგამი, 1937 _ 1962.

ტომი 5: წერილები ლიტერატურაზე და ხელოვნებაზე. საზოგადოებრივი ცხოვრების დღიური. სხვადასხვა თხზულებანი. ილიას მიმოწერა. _ თბ., 1962. _ 782გვ.

შინაარსი: ქართული თეატრი. გოგოლის "რევიზორის" საიუბილეოდ. მოკლე ბიოგრაფია იოსებ დავითაშვილისა. მამის მკვლეელი. პიესა: ფიქრი და შენიშვნა. საზოგადოებრივი ცხოვრების დღიური: ავლაბრელების საქმე. საგაზეთო შენიშვნები. ჩვენი სოფელი და ტყეებით სარგებლობის საქმე. სოფლის მოხელეთა არჩევანი. გლეხთა მამულების ვალში გაყიდვა. ქართული გაზეთის "დროების" რედაქტორის ივანე მაჩაბელის გასამართლება. "შინაურ საქმეთა" გამო. გაზეთ "ივერიის" მარცხი. საზოგადო საქმის მსახურთა სახელის დაცვისათვის. კრიტიკული აზრის უქონლობა. პრესა და პირადობა. ყალბი და ნამდვილი. გაზეთი "მეურნე". ბათუმის პორტო-ფრანკოს გაუქმება. საქართველოდან და კავკასიიდან ჯარისკაცთა გაწვევის გამო. იმიგრაცია საქართველოდან. ათონის ქართული სავანის შესახებ. წოდებათა თანასწორობა. თვითმოქმედებისათვის. კვალად თვითმოქმედების შესახებ. სტატისტიკის საკითხებზე. თავად-აზნაურთა უქმობით ჩვენი მიწა-წყლის დაკარგვა. დედათა საქმის გამო. სამართალი და ზღვევა. ერობის საკითხი და დეპუტატთა საკრებულო. "უკანონოდ შობილთა" უფლება. სიტყვები: სიტყვა დავით ჩუბინაშვილის პატივსაცემად. სიტყვა თბილისის ქართული საადგილმამულო ბანკის წლიურ კრებაზე 20 მაისს 1895 წელს. ილია ჭავჭავაძის სიტყვის მოკლე ჩანაწერი თავად-აზნაურობის კერძო თათბირზე 6 მარტს 1905 წელს. წერილი რედაქციის მიმართ (1905 წ. 6 მარტის სიტყვის გამო). ნუთუ?! ილიას ავტობიოგრაფია. მოკლე კონსპექტი სიტყვისა სიკვდილით დასჯის მოსპობის შესახებ.

ილია ჭავჭავაძის მიმოწერა: წერილი ნინო ჭავჭავაძე-აფხაზისადმი. წერილი ნენე ანდრონიკა-შვილისადმი. წერილი ანიკო ვაჩნაძისადმი. ჭერი-ლი გაბრიელ სულხანიშვილისადმი. წერილები მაკრინა ჭავჭავაძე-აფხაზისადმი. წერილი ილია წინამძღვრისადმი. წერილები კირილე ლორ-თქიფანიძისადმი. ბარათი ლევან ჯანდიერისადმი. წერილი პეტრე ნაკაშიძისადმი. წერილი დავით ერისთავისადმი. წერილები პეტრე უმიკაშვილისადმი. წერილი სერგეი მესხისადმი. ჭერილები ნიკო ნიკოლაძისადმი. წერილები ვასილ მაჩაბ-ლისადმი. წერილები ელისაბედ ჭავჭავაძე-საგინაშვილისადმი. წერილი იოსებ ორბელიანისადმი. წერილი ალექსანდრე საგინაშვილისადმი. წერილი ეკატერინე გურამიშვილ-სტაროსელსკისადმი. წერილი გიგო აფხაზისადმი. წერილები რაფიელ ერისთავისადმი. წერილი კოტე ყიფიანისადმი. წერილები ალექსანდრე ნანეიშვილისადმი. ჭერი-ლები ილია ოქრომჭედლიშვილისადმი. დეპეშა სერგეი მესხის გარდაცვალების გამო. წერილი დიმიტრი ბაქრაძისადმი. წერილი წ. კ. საზოგადოების

ბიბლიოთეკის წიგნთსაცავის გამგისადმი. წერილი გიორგი თუმანიშვილისადმი. წერილი დიმიტრი ყიფიანისადმი. წერილი დავით მესხისადმი. წერილი იონა მეუნარგიასადმი. წერილი გაზეთ "ივერიის" თანამშრომლებისადმი. წერილი აკაკი წერეთლისადმი. წერილები გრიგოლ ყიფშიძისადმი. დეპეშები მ. ემინისადმი. წერილი ვასო აბაშიძისადმი. წერილი სოფრომ მგალობლიშვილისადმი. წერილი ლუკა ისარლიშ-ვილისადმი. წერილი ეპისკოპოს ალექსანდრე ოქროპირიძისადმი. წერილი არტემ ფირალოვისად-მი. წერილი ნინო ანდრონიკაშვილ-ჯორჯაძისადმი. წერილი ეპისკოპოს გაბრიელ ქიქოძისადმი. წერილი გიორგი თარხნიშვილისადმი. დეპეშა დავით ჩუბინაშვილის გარდაცვალების გამო. დეპეშა დავით ჩუბინაშვილის ბიბლიოთეკის გამო. დეპეშა ე. ერისთავისადმი. წერილი მარჯორი უორდროპისადმი. წერილი ბაბალე ნაკაშიძისადმი. წერილი პეტერბურგის ქართველ სტუდენტ-ტებისადმი. წერილები დავით კარიჭაშვილისადმი. წერილი ექვთიმე თაყაიშვილისადმი. წერილი ლუარსაბ ბოცვაძისადმი. წერილი ანთიმოზ ჯუღელისადმი. წერილი ალექსი გულისაშვილი-სადმი. წერილი გრიგოლ საყვარელიძისადმი. წერილები საგურამოს მოურავ სანდროსადმი. წერილები ნიკო ცხვედაძისადმი. დეპეშა რაფიელ ერისთავის გარდაცვალების გამო. დეპეშები რაფიელ ერისთავის ოჯახისადმი. დეპეშა გიორგი ორბელიანისადმი. წერილი ვლადიმერ მიქელაძე-სადმი. წერილები მოსე მემარნიშვილისადმი. წერილი ვაჟა-ფშაველას თარგმანის გამო. წერილები გიორგი ჟურულისადმი. წერილი ალექსანდრე ყიფშიძისადმი. ბარათი სახელმწიფო კანცელარიის ხაზინადარის მიმართ. ბარათი სახელმწიფო კანცელარიისადმი. ღია წერილი გაზეთ "Русь"-ის რედაქტორისადმი. ილიას წერი-ლები ოლღა გურამიშვილისადმი 1863 წ. წერილები 1-60. ილიას წერილები ოლღა გურამიშვილისადმი 1864-1907 წ. დედნები რუსული წერილებისა და დეპეშებისა.

პავლე ინგოროყვა. ილია ჭავჭავაძე (ნარკვევი).

პავლე ინგოროყვა. ილიას შემოქმედების მატთანე.

სარედაქციო შენიშვნები.

292. გაზაფხული: [ლექსი]. _ გაზ. "ლენინელი" (ზეესტაფონი). – 1962. – 25 ნოემბ.;
იგივე: კრ. "ძილისპირული". – თბ., 1962. _ გვ. 7-8
293. გლახის ნაამბობი: [მოთხრობა]. – კრ.: "მონადირის წიგნი". – თბ., 1962. – გვ. 24-25.
294. დაე თუნდ მოვკვდე, არ მეშინიან... _ გაზ. "სამგორი". – 1962. – 27 ნოემბ.;
295. ილიას აფორიზმები. – გაზ. "მებრძოლი" (ზუგდიდი). – 1962. – 27 ნოემბ.;
იგივე: გაზ. "ლენინელი" (ზეესტაფონი). – 1962. – 25 ნოემბ.
296. კრიტიკული შენიშვნები გლეხთა განთავისუფლების დებულების პროექტზე / პ. რატინის პუბლიკაცია. – ჟურ. "დროშა". – 1962. - №11. – გვ. 5-6.
297. [ლექსები]: ჩემო კარგო ქვეყანავ...; ჩემო კალამო, ჩემო კარგო, რად გვინდა ტაში; ტყემ მოისხა ფოთოლი... _ ჟურ. "საქართველოს ქალი". _ 1962. _ №11. _ გვ. 3
298. [ლექსები, მოთრობები]: გაზაფხული. ნანა. ბაზალეთის ტბა. დედა ჩიტი. ნიკოლოზ გოსტაშვილი. _ წიგნ.: პატარა საუნჯე: [კრებული]. ტ. 1. _ ტბ., 1962. _ გვ. 48-58.

299. ნიკოლოზ გოსტაშაბიშვილი: [მოთხრობა]. – ჟურ. “დილა”. – 1962. – №4. – გვ. 4-6.
300. სხარტულა / [ამოკრებილია ბ. კანდელაკის მიერ]. – თბ.: ლიტ. გაზეთი, 1962. – 61გვ.
301. ქართველის დედას: [ლექსი]. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1962. – 25 ნოემბ.
302. ჩემო კალამო: [ლექსი]. – გაზ. “ალაზნის განთიადი” (თელავი). – 1962. – 29 ნოემბ.
303. «Видение»: [отрывок из поэмы] /Пер. Н. Заболоцкий. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. – 26 ноября
304. Настанет день: [стих.] /Пер. Н. Заболоцкий. – газ. «Заря Востока». – 1962. – 25 ноября
305. Поэт: [стих.] / Пер. Б. Серебряков. – газ. «Батумский рабочий». – 1962. – 24 ноября

1963

306. ილ. ჭავჭავაძის სიტყვა წარმოთქმული სოფელ წინამძღვრიანთკარში: (წინამძღვრიანთკარის სას.-სამ. სასწავლებლის გახსნის დღეს 1883 წ. 4 სექტემბრის). – თბ. – 1963. – 7 გვ.
307. კაცია-ადამიანი?! – წიგნ.: ქართული მოთხრობა. XIX-XX საუკუნეები. – თბ., 1963. – გვ. 149-223
308. მოთხრობები / მთარგმნ.: ო. ჟვანია და გ. პაპასქირი. – სოხუმი: აფხაზეთის სახელგამი, 1963. – 342გვ. – ტექსტი აფხაზურ ენაზე

1964

309. გაზაფხული: [ლექსები უმცრ. სასკოლო ასაკის ბავშვთათვის] / ი. ჭავჭავაძე, ა. წერეთელი, ვაჟა-ფშაველა. – მე-2 გამოცემა. – თბ.: ნაკადული, 1964. – [8]გვ.
310. ლექსები, პოემები, მოთხრობები: [მე-10 კლასის მოსწავლეთათვის]. – თბ.: ცოდნა, 1964. – 132გვ. – (მოსწავლის ბიბ-კა)
311. სიტყვა კახეთის მევენახეთა ამხანაგობის ყრილობაზე. სიტყვა თბილისის სათავადაზნაურო სკოლის შესახებ. სიტყვა ნადიმზე. [1893 წ.]. – გაზ. “ახალ. კომუნისტი”. – 1964. – 23 მაისი.
312. Человек ли он? \ пер. с груз. Е. Гогоберидзе. – в кн.: Грузинские повести XIX века. – Тб., 1964. – с. 147-233.
313. [კაცია-ადამიანი?! ოთარაანთ ქვრივი /თარგმანი ქართულიდან. – კიევი, 1964. – 251გვ.]. – უკრაინულ ენაზე.

1965

314. აფორიზმები და სენტენციები [ქართველ მწერალთა]. – წიგნ.: დამაკვირდი / აფორიზმები და სენტენციები “ივერიიდან” ამოკრიბა, შეადგინა, წინასიტყვაობა და შენიშვნები დაურთო ალ. სიგუამ. – თბ.: ლიტერატურა და ხელოვნება, 1965. – გვ. 145-147

315. ნიკოლოზ გოსტაშაბიშვილი: საახალწლო მოთხრობა / [მხატვ.: ელენე ახვლედიანი]. – თბ.: ნაკადული, 1965. – 13გვ. – (უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვთათვის)

1966

316. დედაშვილობა. ნაწყვეტი მოთხრობიდან “ოთარაანთ ქვრივი”. – კრებ. “შენი უფროსი მეგობარი”. – თბ., 1966. – გვ. 259-263.
317. ერის დიდება, სიამაყე: [დ. გურამიშვილის, ილიას, აკაკის, ვაჟას გამონათქვამები რუსთაველზე]. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1966. – 25 სექტ.
318. ლექსები, პოემები, მოთხრობები. – თბ.: განათლება, 1966. – 129გვ. – (მოსწავლის ბიბ-კა)
319. ქართველების გულის საუნჯე (ნაწყვეტი “გლახის ნაამბობიდან”). – გაზ. “გამარჯვების გზა” (ხაშური). – 1966. – 24 სექტ.
320. Весна. – Тб.: Накадули, 1966. – [15] с.

1967

321. დედა სამშობლო...: (ავტორიზმები). – გაზ. “მებრძოლი” (ზუგდიდი). – 1967. – 28 იანვ.
322. ჟამი ჩემია და ჟამისა მე ვარ იმედი: (სიტყვა წარმოთქმული ნ. ბარათაშვილის ნემტის გადმოსვენებაზე 1893 წ. 25 აპრილს). – გაზ. “ახალი სვანეთი” (მესტია). – 1967. – 28 დეკ.
323. ქართველის დედას: [ლექსი]. – წიგნ.: მსოფლიოს პოეტები დედას. – თბ., 1967. – გვ. 97-98
324. Сто лет назад: [О присоединении Грузии к России]. – В кн.: Летопись дружбы грузинского и русского народов с древних времён до наших дней. Т. 1., 2 – ое доп. Изд. – Тб., 1967. – С. 112-119

1968

325. რა არის ხიზნობა. – ჟურ. ”საბჭ. სამართალი”. – 1968. – №5. – გვ. 65-68.
ჭავჭავაძის ეს წერილი დაბეჭდილი იყო რუსულ ჟურნალ ”იურიდიჩესკოე ობოზრენიემი” (1884წ. №164). იგი აღმოაჩინა და ქართულად თარგმნა ვ. ჟვანიამ.
326. სიტყვა ილია ჭავჭავაძისა: [ნ. ბარათაშვილის ნემტის გადმოსვენებისას 1893წ. აპრილში] – ჟურ. “მნათობი”. – 1968. – №8. – გვ. 7-8.
327. Слово, сказанное при перенесении праха Николоза Бараташвили (25 апреля 1893 года). – жур. «Лит. Грузия». – 1968. – №9. – с. 142-143

1969

328. დიდი ილია ქართველ ახალგაზრდობას. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1969. – 18 ივლ.
ჭავჭავაძის წერილი “ქართველი ახალგაზრდობის სამეურნეო ცოდნის საჭიროება” / ვ. სიდამონიძის პუბლიკაცია

329. მგზავრო კეთილო: [ლექსები]. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1969. _ 76გვ.
 330. სარჩობელაზედ. _ თბ.: ნაკადული, 1969. _ 26გვ. _ (“ნაკადულის” ბიბ-კა / კ. ლორთქიფანიძის რედ., ერთი მოთხრობის ბიბ-კა №79)

1970

331. აფორიზმები და სენტენციები [ქართველ მწერალთა]. _ წიგნ.: დამაკვირდი / [გაზეთ “ივერიიდან ამოკრიბა და შეადგინა ალექსანდრე სიგუამ. _ თბ.:საქ. კპ ცკ-ის გამ-ბა, 1970. _ გვ. 79. _ (“დროშის” ბიბ-კა №2).
 332. განდეგილი: [პოემა]. _ თბ.: ნაკადული, 1970. _ 29გვ.
 333. ნიკოლოზ გოსტაშაბიშვილი. საახალწლო მოთხრობა. – გაზ. “სამშობლო”. – 1970. – 25 დეკ.
 334. An die Berge von Kwareli \ Ubers. Von A. Endler. In: Sinn und Form. 22. - 1970. - S. 1452-1453

1971

335. ილია ჭავჭავაძის წერილი ჭადრაკზე. – გაზ. “ლელო”. – 1971. – 12 მაისი.
 336. Tchavtchavadze Ilia / Bordas-Encyclopedie., Vol.9 – [Bruxelle, 1971]. - 110 p.
 337. An die Berge von Kwareli. Hor endlich. Seit ich mich um dich Sorge. Der Dichter. Pariser Kommune (Ubers. Von A. Endler); Elegie (Ubers. Von R. Kirsch). In: Georgische Poesie aus acht Jahrhunderten. – Berlin, 1971. - S. 135-141

1973

338. პოეტი: [ლექსი]. _ გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1973. – 5 ოქტ.
 339. სიბრძნის წყარო. [აფორიზმები და მორალისტური შეგონებები ამოკრეფილი ი. ჭავჭავაძის „ივერიიდან“. ს. სხირტლადის მიერ]. _ გაზ. „სოფლის ცხოვრება“. _ 1973, 3, 12 ოქტ.
 340. შემოდგომა. _ გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. _ 1973. _ 21 ოქტ.
 341. ჭკუის სარკე: [აფორიზმები] / გამონათქვამები და პუბლიკაცია ს. სხირტლადისა. _ გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. _ 1973. _ 23 იანვ.

1974

342. რჩეული. 2 წიგნად / [შემდგენელი ნ. ალანია]. _ თბ., 1974
 წიგნი I: ლექსები. პოემები. წერილები. _ 233 გვ.
 შინაარსი. ლექსები: ყვარლის მთებს. გუთნის-დედა. ***დაე თუნდ მოვკვდე, არ მეშინიან.... ქართველის დედას. ხმა გულისა. ციური ხმები. ნანა. ელეგია. *** ოჰ, სად არიან, სიჭაბუკევე, სიტკბონი შენნი?. ალაზანს. მუშა. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. პოეტი. *** მესმის, მესმის სანატრელი.... . იანიჩარი. ***გახსოვს, ტურფავ, ჩვენს დიდ ბაღში.... . გაზაფხული. *** მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული..... . *** ჩემო კალამო, ჩემო კარგო, რად გვინდა ტაში?. 1871 წელი 23 მაისი. პასუხის პასუხი. *** ჩემო კარგო ქვეყანავ, რაზედ მოგიწყენია!. ბაზალეთის ტბა. კითხვა-პასუხი.

პოემები: აჩრდილი. ქართველის დედა. რამოდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან. განდევილი.

წერილები: საქართველოს მოამბეზედ. ზოგიერთი რამ. ოსმალს საქართველო. სიტყვა დავით ჩუბინაშვილის პატივსაცემად 18 სექტემბერს, 1881 წელს. საქართველოს ძველი ისტორიისა და მწერლობის განძი. სიტყვა, წარმოთქმული გრიგოლ ორბელიანის დასაფლავებაზე. სიტყვა, თქმული წინამძღვრიანთ-კარის სამეურნეო სკოლის დაარსების გამო. წერილები ქართულ ლიტერატურაზე. დავით აღმაშენებელი. დედათა საქმე და ქალთა განათლება. სიტყვა, წარმოთქმული ნიკოლოზ ბარათაშვილის ნემტის გადმოსვენებაზე. სიტყვა, თქმული გაენათის მონასტერში გაბრიელ ეპისკოპოსის დასაფლავების დღეს.

343. წიგნი II: მოთხრობები. – 334 გვ.

შინაარსი: მგზავრის წერილები. კაცია-ადამიანი?!. გლახის ნამბობი. სარჩობელაზედ. ოთარაანთ ქვრივი.

344. დედა-ჩიტი: [მოთხრობა]. – გაზ. “სამშობლო”. – 1974. – 8 მარტი

345. მჭერმეტყველება / ფარტაზის, ლისიუსის, ციცერონის, ი. ჭავჭავაძის, ა. ლუნარჩარსკის გამონათქვამები / მემდგენელი ე. გიორგაძე. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1974. – 12 თებ.

346. ქართველის დედას: [ნაწყვეტი ამავე სახელწოდების ლექსიდან]. – გაზ. “სამშობლო”. – 1974. – 8 მარტი

347. An die Berge von Kwareli / Übers. Adolf Endler. (Im Buch: Georgische Poesie aus acht Jahrhunderten). – Berlin, [1974]. – S. 133-134

348. Der Dichter. / Übers. Adolf Endler. (Im Buch: Georgische Poesie aus acht Jahrhunderten). – Berlin, [1974]. – S. 138

349. Elegie. / Übers. Raiber Kirsch. (Im Buch: Georgische Poesie aus acht Jahrhunderten). – Berlin, [1974]. – S. 135

350. Hor endlich, endlich ich sie wieder... / Übers. Adolf Endler. (Im Buch: Georgische Poesie aus acht Jahrhunderten). – Berlin, [1974]. – S. 136

351. Pariser Kommune / Übers. Adolf Endler. (Im Buch: Georgische Poesie aus acht Jahrhunderten). – Berlin, [1974]. – S. 139

352. Seit ich mich um die sorge. / Übers. Adolf Endler. (Im Buch: Georgische Poesie aus acht Jahrhunderten). – Berlin, [1974]. – S. 137

353. Vaterland / Georgische Poesie aus acht Jahrhunderten. – 2. Aufl., Berlin, 1974. – s. 137

1975

354. ილია ჭავჭავაძის საახალწლო მილოცვა. 1886 წლის გაზეთ “ივერიის” პირველი ნომრის მოწინავე. ქ. თბილისი]. – ჟურ. “დროშა”. – 1975. – №1. – გვ. 10.

355. კაცია-ადამიანი?! / ილ. თ. მირზაშვილისა _ თბ.: ნაკადული, 1975. _ 170გვ

356. ქართველის დედას: [ლექსი]. – გაზ. “ყვარელი”, 1975, 8 მარტი

357. Несколько картин, или случай из жизни разбойника: поэма / Пер. с груз. А. Тарковского. – Тб.: Мерани, 1975. – 39 с.

1976

358. ილია და აკაკი იაკობ გოგებაშვილის შესახებ (“დედა ენის” 100 წლისთავი). – გაზ. “განახლებული თუმეთი” (ქვემო ალვანის მეცხვარეობის საბჭოთა მეურნეობის). – 1976. – 5 ნომბ.

359. Стихотворения и поэмы/Ред.: А.П. Межирова; Вступ. ст. и сост. Б.Д. Жгенти; Примеч. Э.Д. Шарашенидзе – Л.: Сов. писатель. Ленинград. отд-ние, 1976. – 247 с. (Б-ка поэта. Большая серия. 2-е изд.).

Содержание: Стихи: Горам Кварели - пер. *Н. Заболоцкий*; Свеча - пер. *М. Талов*; Голос из моголы-пер. *М. Талова*; Весна - пер. *В. Шефнера*; Пахарь - пер. *А. Кочетков*; Песня - пер. *В. Шефнера*; Черные глаза я видел тоже - пер. *В. Шефнера*; Сон - пер. *В. Шефнера*; Молитва (К стопам твоим...) - пер. *В. Шефнер*; На чужбине - пер. *А. Тарковский*; Совет бражника - пер. *Б. Брик*; Не пора ли понять - пер. *В. Шефнер*; Молитва (Если демон лжи...) - пер. *В. Шефнер*; Помню, любимая долго, протяжно рыдала... - пер. *В. Шефнер*; Женщина прекрасная со мною... - пер. *А. Тарковский*; В море жизни плыву, одинокий, я... - пер. *Вс. Рождественский*; Пусть я умру, в душе боязни нет... - пер. *Н. Заболоцкий*; Грузинке-матери - пер. *В. Звягинцева*; Страдал и я. И я отлично знаю... - пер. *Н. Заболоцкий*; Почему я тебя полюбил? - пер. *В. Шефнер*; Я блаженствовать мог бы, как в раю... - пер. *Вс. Рождественский*; Скажи, зачем запала в сердце грусть?... - пер. *В. Шефнер*; Мой тариарали - пер. *Вс. Рождественский*; Глас сердца - пер. *В. Шефнер*; Рассчитаемся, судьба! - пер. *Вс. Рождественский*; Та, которой вручил я судьбу свою... - пер. *В. Шефнер*; Звуки небесные - пер. *В. Шефнера*; Колыбельная - пер. *А. Кочеткова*; ; Элегия - пер. *Н. Заболоцкий*; На берегу Куры - пер. *Б. Серебряков*; Юность, где сладость твоя?... - пер. *А. Тарковский*; Потерянный эдем - пер. *Вс. Рождественский*; К Алазани - пер. *К. Липскеров*; На смерть брата - пер. *В. Шефнер*; Спящей женщине - пер. *Вс. Рождественский*; Тоска - пер. *Вс. Рождественский*; Муша - пер. *Н. Заболоцкий*; Александру Чавчавадзе - пер. *В. Шефнер*; С. Ч[айковск]ой - пер. *В. Шефнер*; Поэт - пер. *В. Шефнер*; Слышу звук цепей... - пер. *В. Державин*; Песня грузинских студентов - пер. *Н. Заболоцкий*; Николаю Бараташвили - пер. *С. Шервинский*; О мучительница - пер. *Вс. Рождественский*; Милая, ты сад наш помнишь... - пер. *В. Шефнер*; Темно вокруг... - пер. *А. Тарковский*; Пустую жизнь без вдохновения... - пер. *А. Тарковский*; Под бременем печали изнывая - пер. *А. Тарковского*; Весна - пер. *Н. Заболоцкий*; С тех пор как я любви к тебе почувствовал волнение - пер. *Вс. Рождественского*; О перо моё, друг мой, - для дела живого - пер. *Вс. Рождественского*; Ночь - пер. *Вс. Рождественский*; Г. Абхази - пер. *Н. Заболоцкий*; День падения Коммуны - пер. *В. Шефнер*; Как поступали, или История Грузии XIX века - пер. *Н. Заболоцкий*; Загадки - пер. *М. Талов*; Ещё загадки - пер. *М. Талов*; Ответ на ответ - пер. *Евг. Евтушенко*; Совет - пер. *Вс. Рождественский*; Славная родина, что ты сегодня грустна? - пер. *С. Шервинского*; Забыты мечты и надежды... - пер. *В. Шефнер*; К. Б. М. - пер. *Вс. Рождественский*; Базалетское озеро - пер. *В. Державин*; Приглядись! - пер. *Вс. Рождественский*; Вопросы-ответы - пер. *В. Шефнер*.

Поэмы: Видение - пер. *Н. Заболоцкий*; Мать и сын - пер. *Н. Заболоцкий*; Несколько картин, или случай из жизни разбойника - пер. *А. Тарковский*; Дмитрий Самопожертвователь - пер. *Н. Заболоцкий*; Отшельник - пер. *Н. Заболоцкий*.

1977

360. თბულებანი ორ ტომად / [შეადგინა ნ. ალანიამ]. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1977.

ტომი I: [ლექსები. პოემები. თარგმნილი ლექსები. მოთხრობები. სცენები. პიესა]. – 612გვ.

შინაარსი: ლექსები: ყვარლის მთებს. სანთელი. ხმა სამარიდამ. გაზაფხული (ვიმ გაზაფხული). ჩიტი. გუთნის-დედა. სიმღერა. მეც შავ თვალებს. გიყვარდეს. სიზმარი. ლოცვა (მამაო ჩვენო). უცხოეთში. ლოთის რჩევა. როდემდის. ლოცვა (ოდეს დემონი). ვიხილე სატროფო. ერთხელ ჯდა ჩემთან. მარტო მივცურავ. დაე თუნდ მოვკვდე. ქართველის დედას. მაშინ დავსტკბები. ბევრი ვიტანჯე. რისთვის მიყვარხარ? მითხარით, რისთვის. ჩემი თარიარალი. ხმა გულისა. გავსწორდეთ, ბედო! ვაი მას-ვისაც ვაძლევდი მსხვერპლად. ციურნი ხმები. ნანა. მტკვრის პირას. ოჰ, სად არიან სიჭაბუკე? დაკარგული ედემი. ალაზანს. მძინარე ქალი. მწუხარება. მუშა. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. ნიკოლოზ ბარათაშვილზე (ვაი დაგვარგეთ). ჩ..სას. პოეტი. მესმის, მესმის. ქართველი სტუდენტების სიმღერა. ჩემო მკვლევო. იანიჩარი. გახსოვს ტურფავ. დაბნელდა სული. უსულდგმულო ცხოვრება. როცა წუხილი. ძმის სიკვდილზე. ღამე. გაზაფხული (ტყემ მოისხა). მას აქეთ, რაკი შენდამი. ჩემო კალამო. გ. აბხ. 1871 წელი 23 მაისი. რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით. ბედნიერი ერი. გამოცანები. კიდევ გამოცანები. პასუხის პასუხი. რჩევა. ჩემო კარგო ქვეყანავ. აღარც ნატვრა და აღარც იმედია. კ. ბ. მ-სას. ბაზალეთის ტბა.დამაკვირდი. კითხვა-პასუხი. ორხმიანი საახალწლო ოპერეტი. რად გვინდა, ვინ ხარ...

პოემები: აჩრდილი. ქართველის დედა. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან. მეფე დიმიტრი თავდადებული. განდევნილი.

თარგმნილი ლექსები: ჩიტი. ბედა მქადაგებელი (გეტედან). რა ტკბილ არს (ვალტერ სკოტიდან). ცრემლთა შინა ნუგეში (შილერიდან). სტიროდეთ (ბაირონიდან). ჭეშმარიტება (პუშკინიდან). ანგელოზი (პუშკინიდან). წინასწარმეტყველი (პუშკინიდან). როცა შევეყრებ (ჰეინეიდან). ლოყით მოეპყარ (ჰეინეიდან). მეცა მქონია კარგი მამული (მიხაძეა ჰეინესი). ჩრდილნი მაღალ მთებისა (რიუკერტი). კართა თანა (რიუკერტი). სიხარული (მიხაძეა). სიზმარი (ლერმონტოვი). წინასწარმეტყველი (ლერმონტოვი). ცივაბი კლდე (ლერმონტოვი). ზღვათა მფლობელის (ანდრე შენიე). ირლანდიისადმი (ტომას მური).

მოთხრობები: მგზავრის წერილები. გლახის ნაამბობი. კაცია-ადამიანი?! სარჩობელაზე. ნიკოლოზ გოსტაშაბიშვილი. ამბავად გაგონილი. ოთარაანთ ქვრივი.

სცენები. პიესა: გლახთა განთავისუფლების პირველ-დროების სცენები. მაჭანკალი.

361. ტომი 2: [წერილები ლიტერატურასა და ხელოვნებაზე. ახლობელნი და შორეულნი. პრესა. ერი და ისტორია. წერილები სახალხო განათლებას და მეურნეობის საკითხებზე]. – 434გვ.

შინაარსი: წერილები ლიტერატურასა და ხელოვნებაზე: ორიოდე სიტყვა თავად რევაზ შალვას ძის ერისთავის კაზლოვის მიერ “შემლილი”-ს თარგმნაზე. პასუხი. საქართველოს მოამბეზე. ზოგიერთი რამ. ჩვენი ლიტერატურის დღევანდელი ყოფა. გოგოლის “რევიზორის” საიუბილეოდ. პოეზიის ახალგაზრდა მოყვარულთ. ქართული თეატრი. ქართული ხალხური მუსიკა. რა მიზეზია, რომ კრიტიკა არა გვაქვს. აკაკი წერეთელი და

“ვეფხისტყაოსანი”. გაბრიელ სუნდუკიანცის “პეპო” და სომხის ლიტერატორები. ახალი დრამების გამო. ბ-ნი გამყრელიძე სვიმონ ლეონიძის როლში. წერილები ქართულ ლიტერატურაზე.

ახლოებლნი და შორეულნი. სიტყვა, წარმოთქმული გრიგოლ ორბელიანის დასაფლავებაზე. სიტყვა, წარმოთქმული ნიკოლოზ ბარათაშვილის გადმოსვენებაზე. იოსებ დავითაშვილის გარდაცვალების გამო. მოკლე ბიოგრაფია იოსებ დავითაშვილისა. მოკლე ბიოგრაფია ვახტანგ ვახტანგის ძის თავ. ჯამბაკურ-ორბელიანისა. სიტყვა, დავით ჩუბინაშვილის პატივსაცემად 18 სექტემბერს, 1881 წელს. დიმიტრი ყიფიანი. ბესარიონ ლევანის ძე ღოდობერიძე. სიტყვა, თქმული გაენათის მონასტერში გაბრიელ ეპისკოპოსის დასაფლავების დღეს. ალექსანდრე როინაშვილი. ილია ოქრომჭედლიშვილი. ასი წლის თავი ერეკლე მეფის გარდაცვალებიდან.

პრესა: “ივერიის” წინასიტყვაობა. სხარტულა. ღმერთმა ნუ დაგაბეროთ. პატარა საუბარი. კატკოვის პასუხად. დედათა საქმის გამო. მეცხრამეტე საუკუნე. რა გითხრათ? რით გაგახაროთ?

ერი და ისტორია: ძველი საქართველოს ეკონომიური წყობის შესახებ. დავით აღმაშენებელი. ლუარსაბ წამებული. ასის წლის წინათ. საისტორიო მუზეუმის დაარსების გამო. ერი და ისტორია. ათონის ქართული სავანის შესახებ. ხალხის ჩვეულებათა შესწავლის შესახებ.

წერილები სახალხო განათლების და მეურნეობის საკითხებზე: ქართული საშუალო სასწავლებლის დაარსების საჭიროებაზე. საზოგადოება შეუძლებელ მოსწავლეთა შემწეობისათვის. თავად-აზნაურობის გულგრილობა სწავლა-განათლების საქმეში. ხილნარობისა და მევენახეობის სასწავლებელთა შესახებ. წინამძღვარიანთ-კარის ქართული სამეურნეო სკოლა. სამეურნეო დაბალი სკოლების შესახებ. ჩვენი ხალხი და განათლება. ქართველი სტუდენტობა რუსეთში. ქალი მასწავლებელი. ისევ განათლების საკითხებზე.

362. ილია ჭავჭავაძის ორი უცნობი წერილი / პუბლიკაცია და შესავ. წერილი ვ. გურგენიძის. – გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1977. – გვ. №6.

363. ქართული პოეზია: თხუთმეტ ტომად. ტომი 7: ილია ჭავჭავაძე / წინასიტყვ. ავტ.: ს. ჩიქოვანი. _ თბ.: ნაკადული, 1977. _ 371გვ.

შინაარსი: ლექსები: ყვარლის მთებს. სანთელი. ხმა სამარიდამ. გაზაფხული. ჩიტი. გუთნის-დედა. სიმღერა. მეც შავ თვალებს. გიყვარდეს. სიზმარი. ლოცვა. უცხოეთში. ლოთის რჩევა. როდემდის. ლოცვა. ვიხილე სატრფო. ერთხელ ჯდა ჩემთან. მარტო მივცურავ. დაე, თუნდ მოვკვდე. ქართველის დედას. მაშინ დავსტკბები. ბევრი ვიტანჯე. რისთვის მიყვარხარ? მითხარით, რისთვის. ჩემი თარიარალი. ხმა გულისა. გავსწორდეთ, ბედო! ვაი მას-ვისაც ვაძლევდი მსხვერპლად. ციურნი ხმები. ნანა. ელეგია. მტკვრის პირას. ოჰ, სად არიან სიჭაბუკევე? დაკარგული ედემი. ალაზანს. მძინარე ქალი. მწუხარება. მუშა. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. ს.. ჩ..სას. ჩ..სას. პოეტი. მესმის, მესმის. ქართველი სტუდენტების სიმღერა. ჩემო მკვლელო. იანიჩარი. გახსოვს ტურფავ. დაბნელდა სული. უსულდგმულო ცხოვრება. როცა წუხილი. ძმის სიკვდილზედ. ღამე. გაზაფხული. მას აქეთ, რაკი შენდამი. ჩემო კალამო. გ. აბხ. 1871 წელი 23 მაისი. რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით. ბედნიერი ერი. გამოცანები. კიდევ გამოცანები. პასუხის პასუხი. რჩევა. ჩემო კარგო ქვეყანავ. აღარც ნატვრა და აღარც იმედია. კ. ბ. მ-

სას. ბაზალეთის ტბა. დამაკვირდი. კითხვა-პასუხი. ორხმიანი საახალწლო ოპერეტი. რად გვინდა, ვინ ხარ...

პოემები: აჩრდილი. ქართველის დედა. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან. მეფე დიმიტრი თავდადებული. განდეგილი.

ლექსიკონი

- 364.** ყვარლის მთებს: [ლექსი]. _ გაზ. "სამშობლო". _ 1977. _ 30 დეკ.
365. [Стихи]: Когда печаль находит на меня; Перо моё дорогое \ пер. с груз. Е. Евтушенко. – жур. «Дружба народов». – 1977. - №10. - с. 19-20.

1978

- 366.** ბაზალეთის ტბა: [ლექსი]. – გაზ. "კომუნიზმის გზა" (დუშეთი), 1978, 3 ივნ.;
იგივე: გაზ. "სამგორი" (გარდაბანი), 1978, 16 მაისი
367. გაზაფხული: [ლექსი]. _ გაზ. "თბილისი". – 1978. – 27 მაისი;
იგივე: გაზ. "გამარჯვება" (გომი). – 1978. – 27 მაისი;
იგივე: გაზ. "ლენინელი" (საქ. პოლიტექნ. ინ-ტი). – 1978. – 27 ოქტ.; _ გვ.7-8
368. გაზაფხული. – ქართველის დედას. [ლექსები]. – გაზ. "ლენინის დროშით" (ორჯონიკიძე). – 1978. – 27 მაისი.
369. დაე თუნდ მოგვკდე, არ მეშინიან... [ლექსი]. _ გაზ. "შრომის დროშა" (გეგეჭკორი). – 1978. – 29 მაისი;
იგივე: გაზ. "კომუნიზმის გზა" (დუშეთი). – 1978. – 3 ივნ.;
იგივე: გაზ. "თბილისის უნივერსიტეტი". – 1978. – 26 მაისი;
იგივე: გაზ. "წითელი დროშა" (ახალციხე). – 1978. – 20 აპრ.
370. დამაკვირდი: [ლექსი]. – გაზ. "განთიადი" (კასპი). – 1978. – 25 მაისი
371. ელეგია: [ლექსი]. – გაზ. "შრომის დროშა" (გეგეჭკორი). – 1978. – 29 მაისი;
იგივე: გაზ. "ასპინძა". – 1978. – 25 მაისი.
372. თავისუფლებავ, შენ ხარ კაცთა ნავსაყუდარი... [ნაწყვეტი პოემიდან "ქართველის დედა"]. – გაზ. "ასპინძა". – 1978. – 29 ოქტ.
373. თერგი და მყინვარი. [ნაწყვეტი "მგზავრის წერილებიდან"]. – გაზ. "შრომის დროშა" (გეგეჭკორი). – 1978. – 29 მაისი.
374. ილიას აფორიზმები. – გაზ. "წითელი დროშა" (ახალციხე). – 1978. – 20 აპრ.
375. ი. ჭავჭავაძის მიერ ზოგიერთი ბრძნული გამონათქვამი. – გაზ. "განახლებული მესხეთი" (ადიგენი). – 1978. – 18 მარტი.
376. ილია ჭავჭავაძის გამონათქვამებიდან. – გაზ. "დარიალი" (ყაზბეგი). – 1978. – 25 აპრ.
377. ილია ჭავჭავაძის ერთ-ერთი უცნობი წერილი. [ვ. გურგენიძის პუბლიკაცია]. – გაზ. "ბორჯომი". – 1978. – 27 მაისი.
378. ლექსები: პოეტი; დაე თუნდ მოგვკდე, არ მეშინიან...; დამაკვირდი. – გაზ. "კომუნიზმის დროშით" (წალენჯიხა). – 1978. – 25 მაისი.
379. ლექსები: პოეტი; დაბნელდა სული...; მესმის, მესმის... – გაზ. "შუქურა" (ახალქალაქი). – 1978. – 6 მაისი.
380. ლექსები: გაზაფხული; ბაზალეთის ტბა; დაე თუნდ მოგვკდე, არ მეშინიან...; რომ ბედში მყოფი შენ ძმად მიგაჩნდეს. – გაზ. "დილა". – 1978. - №8. – გვ. 9-10.
381. [ლექსები]: ტყემ მოისხა ფოთოლი; ჩემი მამული საქართველო დღეს მიცოცხლდება!. _ გაზ. "შრომის დროშა" (გეგეჭკორი). _ 1978. _ 29 მაისი

382. მარად და ყველგან... [ლექსი]. – გაზ. “ასპინძა”. – 1978. – 22 ივნ.
383. ნაწყვეტი პოემიდან “აჩრდილი”. – გაზ. “კომუნიზმის გზით” (წულუკიძე). – 1978. – 17 ივნისი.
384. ორი თვალი: (ნაწყვეტი “ოთარანთ ქერივიდან”). – გაზ. “სამშობლო”. – 1978. – 14 მარტი.
385. პოეტი: [ლექსი]. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1978. – 28 მაისი;
 იგივე: გაზ. “ლენინელი” (გალი). – 1978. – 30 მაისი;
 იგივე: გაზ. “სამგორი” (გარდაბანი). – 1978. – 16 მაისი;
 იგივე: გაზ. “ლენინელი” (სოფ. რუხი, ზუგდიდის რ-ნი). – 1978. – 31 მაისი;
 იგივე: გაზ. “მებრძოლი” (ზუგდიდი). – 1978. – 6 ივნ.;
 იგივე: გაზ. ”ჭიათურის მალაროელი”. – 1978. – 30 მაისი;
 იგივე: გაზ. “კომუნიზმის გზით” (წულუკიძე). – 1978. – 6 ივნ.;
 იგივე: გაზ. “ენგურის მუშა” (ენგურქალაქადკომბინანტი). – 1978. – 2 ივნ.;
 იგივე: გაზ. “კომუნიზმისაკენ” (ოჩამჩირე). – 1978. – 1 ივნ.;
 იგივე: გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1978. – 27 მაისი;
 იგივე: გაზ. “საბჭ. აგრონომი” (საქ. სას.-სამ. ინ-ტი). – 1978. – 2 ივნ.;
 იგივე: გაზ. “მეგობრობა” (გალის რ-ნი). – 1978. – 9 ივნ.;
 იგივე: ჟურ. “საქ. ქალი”. – 1978. - №5. – გვ. 5;
386. სამშობლო მთებო!... [ლექსი]. – გაზ. “ყვარელი”. – 1978. – 1 ივნ.
387. ტყემ მოისხა ფოთოლი: [ლექსი]. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1978. – 25 მაისი;
 იგივე: გაზ. “ახალი თიანეთი”. – 1978. – 30 მაისი
388. ქართველის დედაო, ძუძუ ქართველისა...: [ლექსი]. – გაზ. “ლენინის დროში” (ორჯონიკიძე). – 1978. – 27 მაისი
389. ქართველის დედას: [ლექსი]. – გაზ. “კომუნიზმის გზით”(წულუკიძე). – 1978. – 16 მაისი;
 იგივე: გაზ “განახლებული აზაშა”. – 1978. – 7 მარტი
390. ჩემო კალამო: [ლექსი] – გაზ. “კოლხეთი” (ცხაკაია). – 1978. – 27 მაისი;
 იგივე: გაზ. “კომუნიზმის გზით” (წულუკიძე). – 1978. – 11 მაისი;
 იგივე: გაზ. “წინსვლა” (თერჯოლა). – 1978. – 27 მაისი
391. ჩემო კარგო ქვეყანავ...: [ლექსი]. – გაზ. “ასპინძა”. – 1978. – 25 მაისი
392. ჩვენი დიდი წინაპრები საქართველოს ბუნების შესახებ / პუბლიკაცია ვ. სიდიამონიძის. – ჟურ. “საქართველოს ბუნება”. – 1978. №10. – გვ. 22-23
393. ციურნი ხმები; ნიკოლოზ ბარათაშვილზე: [ლექსები]. – გაზ. “მუქურა” (ახალქალაქი). – 1978. – 23 მაისი
394. ცოდნა სინათლეა. – გაზ. “ლენინელი” (საქ. პოლიტექნ. ინ-ტი). – 1978. – 27 ოქტ.
395. ჭკუა ურჩევს, ენა იტყვის: [სხარტულები და აფორიზმები / ამოკრიბა და წინასიტყვაობა დაურთო ბ. კანდელაკმა]. – თბ.: მერანი, 1978. – 62გვ.
396. ჭკუის სარკე. – გაზ. “გამარჯვების დროშა”. – 1978. – 18 მაისი
397. [Стихи]: Голос сердца; Молитва; На берегу Мтквари; Поэт; Свеча \ пер. М. Синельникова. – жур. «Лит. Грузия». – 1978. - №5 – с. 96-100
398. [стихи]: На берегу Мтквари; Молитва; Поэт; Свеча; Голос сердца \ пер. М. Синельников. – жур. «Лит. Грузия». – 1978. - № 5. - С. 96-100
399. Собрание сочинений: В 2-х томах: Пер. с груз./[Сост.: М. Лохвицкий; Редкол.: Г. Абашидзе и др.]. - Тб.: Мерани, 1978

Т. 1: Стихотворения и поэмы. - 200 ст.

Содержание: стихотворения: Горам Кварели - пер. *Н. Заболоцкий*; Свеча – пер. *М. Талов*; Голос из могилы – пер. *В. Шефнер*; Весна - пер. *В. Шефнер*; Пахарь – пер. *А. Кочеткова*; Песня - пер. *В. Шефнер*; Чёрные глаза я видел тоже... - пер. *В. Шефнер*; Возлюби – пер. *Я. Козловский*; Сон - пер. *В. Шефнер*; Молитва (К стопам твоим...) - пер. *В. Шефнер*; На чужбине – пер. *А. Тарковский*; Совет бражника – пер. *Б. Брик*; Не пора ли понять - пер. *В. Шефнер*; Молитва (Если демон лжи...) - пер. *В. Шефнер*; Помню, любимая долго, протяжно рыдала... - пер. *В. Шефнер*; Женщина прекрасная со мною... - пер. *А. Тарковский*; В море жизни плыву, одинокий, я... – пер. *Вс. Рождественский*; Пусть я умру, в душе боязни нет... – пер. *Н. Заболоцкий*; Грузинке-матери – пер. *В. Звягинцева*; Страдал и я. И я отлично знаю... - пер. *Н. Заболоцкий*; Почему я тебя полюбил? - пер. *В. Шефнер*; Я блаженствовать мог бы, как в раю... - пер. *Вс. Рождественский*; Скажи, зачем запала в сердце грусть?.. - пер. *В. Шефнер*; Мой тариарали - пер. *Вс. Рождественский*; Глас сердца - пер. *В. Шефнер*; Рассчитаемся, судьба! - пер. *Вс. Рождественский*; Та, которой вручил я судьбу свою... - пер. *В. Шефнер*; Небесные голоса - пер. *Я. Козловский*; Колыбельная - пер. *Я. Козловский*; Элегия - пер. *Н. Заболоцкий*; На берегу Куры – пер. *Б. Серебряков*; Юность, где сладость твоя?.. - пер. *А. Тарковский*; Потерянный эдем - пер. *Вс. Рождественский*; К Алазани – пер. *К. Липскеров*; На смерть брата - пер. *В. Шефнер*; Спящей женщине - пер. *Вс. Рождественский*; Тоска - пер. *Вс. Рождественский*; Муша - пер. *Н. Заболоцкий*; Александру Чавчавадзе - пер. *В. Шефнер*; С. Ч[айковск]ой - пер. *В. Шефнер*; Поэт - пер. *В. Шефнер*; Слышу звук цепей... – пер. *В. Державин*; Песня грузинских студентов - пер. *Н. Заболоцкий*; Николаю Бараташвили – пер. *С. Шервинский*; О мучительница - пер. *Вс. Рождественский*; Милая, ты сад наш помнишь... - пер. *В. Шефнер*; Темно вокруг... - пер. *А. Тарковский*; Пустую жизнь без вдохновения... - пер. *А. Тарковский*; Когда печаль находит меня... – пер. *Евг. Евтушенко*; Весна - пер. *Н. Заболоцкий*; Отчий край мой... – пер. *А. Козловский*; перо моё дорогое... – пер. *Евг. Евтушенко*; Ночь - пер. *Вс. Рождественский*; Г. Абхази - пер. *Н. Заболоцкий*; День падения Коммуны - пер. *В. Шефнер*; Как поступали, или История Грузии XIX века - пер. *Н. Заболоцкий*; Загадки – пер. *М. Талов*; Ещё загадки - пер. *М. Талов*; Ответ на ответ – пер. *Евг. Евтушенко*; Совет - пер. *Вс. Рождественский*; Славная родина... – пер. *Я. Козловский*; Забыты мечты и надежды... - пер. *В. Шефнер*; К. Б. М. - пер. *Вс. Рождественский*; Базалетское озеро – пер. *В. Державин*; Приглядиись! - пер. *Вс. Рождественский*; Вопросы-ответы - пер. *В. Шефнер*.

Поэмы: Видение - пер. *Н. Заболоцкий*; Мать и сын - пер. *Н. Заболоцкий*; Несколько картин, или случай из жизни разбойника – пер. *А. Тарковский*; Дмитрий Самопожертвователь - пер. *Н. Заболоцкий*; Отшельник - пер. *Н. Заболоцкий*.

400. Т. 2: Повести и рассказы. - 374 ст.

Содержание: Рассказ нищего – пер. *Ю. Давыдова*; Человек ли он? – пер. *М. Бирюковой*; Отарова вдова – пер. *Г. Хуцишвили*; У виселицы – пер. *М. Бирюковой*; Сцены из времён освобождения крестьян – пер. *Е. Гогоберидзе*;

Николоз Госташабишвили – пер. *Е. Гогоберидзе*; Записки путника – пер. *М. Бирюковой*.

1979

401. გაზაფხული / [მხატვ.: თ. ჩუბინიძე]. – თბ.: ნაკადული, 1979. – [8]გვ.
402. ილია ჭავჭავაძის ზოგიერთი ბრძნული გამონათქვამი / [შეკრიბა თ. ჭოხონელიძემ]. – გაზ. “განახლებული მესხეთი” (ადიგენი). – 1979. – 8 მარტი.
403. ნიკოლოზ გოსტაშაბიშვილი: [მოთხრობა სას. ასაკის ბავშვთათვის] / მხატვ.: ს. ცინცაძე – თბ.: ნაკადული, 1979. – 10გვ.
404. Стихотворения и поэмы/Пер. с груз.; Вступ. ст. и сост. Б.Д. Жгенти; Примеч. Э.Д. Шарашенидзе – Л.: Сов. писатель. Ленинград. отд-ние, 1979. – 317 с. (Б-ка поэта. Малая серия. 3-е изд.).

Содержание: стихотворения: Горам Кварели – пер. *Н. Заболоцкий*; Свеча – пер. *М. Талов*; Голос из могилы – пер. *В. Шефнер*; Весна – («С неба – радость нам...») пер. *С. Шервинский*; Пахарь – пер. *А. Кочетков*; Песня – пер. *В. Шефнер*; Чёрные глаза я видел тоже... – пер. *В. Шефнер*; Сон – пер. *В. Шефнер*; Молитва («К стопам твоим припав, о боже правый...») – пер. *В. Шефнер*; На чужбине – пер. *А. Тарковский*; Совет бражника – пер. *Б. Брика*; Не пора ли понять – пер. *В. Шефнер*; Молитва («Если демон лжи и сомненья») – пер. *В. Шефнер*; «Помню любимая долго, протяжно рыдала...» – пер. *В. Шефнер*; «Женщина прекрасная со мною...» – пер. *А. Тарковский*; «В море жизни плыву одинокий я...» – пер. *Вс. Рождественский*; «Пусть я умру, в душе боязни нет...» – пер. *Н. Заболоцкий*; Грузинке-матери – пер. *В. Звягинцев*; «Страдал и я. И я отлично знаю...» – пер. *Н. Заболоцкий*; Почему я тебя полюбил? – пер. *В. Шефнер*; «Я блаженствовать мог бы, как в раю...» – пер. *Вс. Рождественский*; «Скажи, зачем запала в сердце грусть?» – пер. *В. Шефнер*; Мой тариарали – пер. *Вс. Рождественский*; Глас сердца – пер. *В. Шефнер*; Рассчитаемся, судьба! – пер. *Вс. Рождественский*; «Та, которой вручил я судьбу свою...» – пер. *В. Шефнер*; Звуки небесные – пер. *В. Шефнер*; Колыбельная – пер. *А. Кочетков*; Элегия – пер. *Н. Заболоцкий*; На берегу Куры – пер. *Б. Серебряков*; «Юность, где сладость твоя?...» – пер. *А. Тарковский*; Потерянный эдем – пер. *Вс. Рождественский*; К Алазани – пер. *К. Липскеров*; На смерть брата – пер. *В. Шефнер*; Спящей женщине – пер. *Вс. Рождественский*; Тоска – пер. *Вс. Рождественский*; Муша – пер. *Н. Заболоцкий*; Александру Чавчавадзе – пер. *В. Шефнер*; С. Ч[айковск]ой («Ах, зачем очаровала...») – пер. *В. Шефнер*; Поэт – пер. *В. Шефнер*; «Слышу звук цепей спадающих...» – пер. *В. Державин*; Песня грузинских студентов – пер. *Н. Заболоцкий*; Николаю Бараташвили – пер. *С. Шервинский*; «О, мучительница! Знаю...» – пер. *Вс. Рождественский*; «Мылая, ты сад наш помнишь...» – пер. *В. Шефнер*; «Темно вокруг, и на душе темно...» – пер. *А. Тарковский*; «Пустую жизнь без вдохновения...» – пер. *А. Тарковский*; «Под бременем печали изнывая...» – пер. *А. Тарковский*; Весна («Лес расцветает нарядный...») – пер. *Н. Заболоцкий*; «С тех пор, как я любви к тебе почувствовал волненье...» – пер. *Вс. Рождественский*; «О перо моё, друг мой, – для дела живого...» – пер. *Вс. Рождественский*; Ночь – пер. *Вс. Рождественский*; Г. Абхази – пер. *Н.*

Заболоцкий; День падения Коммуны - пер. В. Шефнер; Как поступали, или История Грузии XIX века - пер. Н. Заболоцкий; Загадки - пер. М. Талов; Ещё загадки - пер. М. Талов; Ответ на ответ - пер. Н. Заболоцкий; Совет - пер. Вс. Рождественский; «Славная родина, что ты сегодня грустна?...» - пер. С. Шервинский; «Забыты мечты и надежды ранние...» - пер. В. Шефнер; К. Б. М. - пер. Вс. Рождественский; Базалетское озеро - пер. В. Державин; Приглядишься! - пер. Вс. Рождественский; Вопросы-ответы - пер. В. Шефнер.
Поэмы: Видение - пер. Н. Заболоцкий; Мать и сын - пер. Н. Заболоцкий; Несколько картин, или случай из жизни разбойника - пер. А. Тарковский; Димитрий Самопожертвователь - пер. Н. Заболоцкий; Отшельник - пер. Н. Заболоцкий.

1980

405. დაე თუნდ მოგვკვდე, არ მეშინიან, მაგრამ კი ისე რომ ჩემი კვალი...”, “ყვარლის მთებს”: [ლექსები]. – გაზ. “ყვარელი”. – 1980. – 2 ნომეზ.
406. ეკატერინე სარაჯიშვილისას: [ლექსი]. – ჟურნ. “საბჭ. ხელოვნება”. – 1980. - №8. – გვ. 69.
 ლექსი ჩართულია გ. შარაძის წერილში “ილიას ერთი ლექსი და მისი ადრესატი”.
407. [ლექსები]: ყვარლის მთებს; გუთნის დედა; ლოცვა; დაე, თუნდ მოგვკვდე; ქართველის დედა; ნანა; ელეგია; ალაზანს; მუშა; ალექსანდრე ჭავჭავაძეს; ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ; პოეტი; მესმის, მესმის სანატრელი; იანიჩარი; გაზაფხული; მას აქეთ; ჩემო კალამო; რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით ანუ საქართველოს ისტორია მეცხრამეტე საუკუნისა; ბედნიერი ერი; ჩემო კარგო ქვეყანავ; ბაზალეთის ტბა; აჩრდილი (ნაწყვეტები); – წიგნ.: ქართული კლასიკური პოეზიის ანთოლოგია. თბ.: მერანი. – 1980. – გვ. 188-215.
408. ქართველი ერი და ღვაწლი წმინდა ნინოსი. – ჟურ. “ჯვარი ვახისა”. – 1980. – №1. – გვ. 10-13
409. წერილი მარჯორი უორდროპისადმი. 1896წ. 26თებ. / [გ. შარაძის პუბლიკაცია]. – მრავალთავი. ნაკვ. VII. – 1980. – გვ. 185
410. [Стихи]: Молитва. Свеча. Голос сердца. На берегу Мтквари. Поет \ Пер. М. Синельникова. - в кн.: Синельников М., Аргонавтика: Стихи; пер. из груз. поэтов. – Тб., 1980. – с. 161-164

1981

411. გაზაფხული: [ლექსი]. – გაზ. “სამშობლო”. – 1981. – 17 აპრ.
412. დაე თუნდ მოგვკვდე, არ მეშინიან... [ლექსი]. – გაზ. “ყვარელი”. – 1981. – 1 ნომეზ.;
 იგივე: გაზ. “ბორჯომი”. – 1981. – 10 ოქტ
413. წერილი მარჯორი უორდროპისადმი [ფოტოპირი] / გ. შარაძის პუბლიკაცია. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1981. – 29 მარტი
414. წერილი პეტერბურგის ქართველ სტუდენტებისადმი. – გაზ. “განთიადი” (ონი). – 1981. – 29 აგვ.

415. Die Mutter des Pflugs \ Übers. Von R. Neukomm. - In: Neue Züricher Zeitung. Nr. 295. - 1981. 19. und 20. 12.

1982

416. ქართველის დედას: [ლექსი]. - გაზ. "ყვარელი". - 1982. - 30 ოქტ.
417. Сто лет назад... - газ. «Веч. Тбилиси». - 1982. - 8 апр.

1983

418. ზაასი. - ბებერი დედაკაცი. - ძალი. - მათხოვარი / [ივ. ტურგენევი. ილია ჭავჭავაძის თარგმანი]. - გაზ. "კომუნისტი". - 1983. - 2 ოქტ.
419. ოთარანთ ქვრივი / [მხატვ.: სამეული] - თბ.: ნაკადული, 1983. - 111 გვ.
420. ქართველის დედას: [ლექსი]. - ჟურ. "ცისკარი". - 1983. - №3. - გვ. 2
421. Внутреннее обозрение: Отрывки. - В кн.: Сквозь столетия. - Тб., 1983. - с. 210-212
422. Грузинское студенчество в России (1886). - В кн.: Сквозь столетия. - Тб., 1983. - с. 37-38
423. Дело матерей и женское образование (отрывок). - в кн.: Сквозь столетия. - Тб., 1983. - с. 309
424. Из внутреннего обозрения.- в кн.: Сквозь столетия. - Тб., 1983. - с. 306-307.
425. Из статьи «Тергдалеული» и новое поколение. - в кн.: Сквозь столетия. - Тб., 1983. - с. 308.
426. Из статей о гоголевских днях 1886 года. - В кн.: Сквозь столетия. - Тб., 1983. - с. 249-251
427. К юбилею «Ревизора» Гоголя - В кн.: Сквозь столетия. - Тб., 1983. - с. 250-251
428. Н.В. Шелгунов. - в кн.: Сквозь столетия. - Тб., 1983. - с. 363-364
429. О русской литературе. - В кн.: Сквозь столетия. - Тб., 1983. - с. 308
430. [Ответ А. Пиралишвили]. - В кн.: Сквозь столетия. - Тб., 1983. - с. 362-363.
431. Сто лет назад: [О присоединении Грузии к России]. - В кн.: Сквозь столетия. - Тб., 1983, С. 82-87
432. [Стихи]: Горам Кварели. Пусть я умру. Страдал и я... Элегия \ пер.: Н. Заболоцкого. - в кн.: Симфония лози: Грузинская поэзия в переводах русских поэтов. - М., 1983. - с. 63-66
433. [Стихи]: Пустую жизнь без вдохновенья; Темно вокруг, и на душе темно \ пер. А. Тарковского- в кн.: Симфония лози: Грузинская поэзия в переводах русских поэтов. - М., 1983. - с. 84-85
434. [Стихи]: Чайковской \ пер. В. Шефнера; Пусть я умру, в душе боязни нет \ пер. Н. Заболоцкого; Слышу звук цепей спадающих \ пер. В. Державина; О мучительница \ пер. Вс. Рождественского; Базалетское озеро \ пер. В. Державина. - в кн.: Двойная радуга: Стихи и проза русских и грузинских писателей. - М., 1983. - с. 85-87. - (Б-ка дерево дружбы).

435. თბზულეზანი / შეადგინა მურმან ლეზანიძემ; წინასიტყვაობა პავლე ინგოროყვასი. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1984. _ 942გვ.

შინაარსი: ლექსები: ყვარლის მთებს. სანთელი. გუთნის-დედა. სიმღერა. გიყვარდეს. სიზმარი. ლოცვა. უცხოეთში (დაე თუნდ მოვკვდე, არ მეშინიან). ქართველის დედას. (მაშინ დავსტკბები სრულის სამოთხით). რისთვის მიყვარხარ? ჩემი თარიარალი. ხმა გულისა. (ვაი მას, ვისაც). ციურნი ხმები. ნანა. ელეგია. მტკვრის პირას. (ოჰ, სად არიან). დაკარგული ედემი. ალაზანს. მწუხარება. მუშა. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. პოეტი. (მესმის, მესმის). (ჩემო მკვლელო). იანიჩარი. (გახსოვს, ტურფავ). (დაბნელდა სული). (უსულდგმულო ცხოვრება). (როცა წუხილი). ძმის სიკვდილზედ. ღამე. გაზაფხული. (მას აქეთ, რაკი შენდამი..). (ჩემო კალამო). გ. აბხ... 1871 წელი, 23 მაისი. რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით ანუ საქართველოს ისტორია მეცხრამეტე საუკუნისა. ბედნიერი ერი. პასუხის პასუხი. (ჩემო კარგო ქვეყანავ). ბაზალეთის ტბა. დამაკვირდი. კითხვა-პასუხი. ბედა მქადაგებელი (გოეტედან). სტიროდეთ (ბაირონიდან). ჭემმარიტება (პუშკინიდან). ანგელოზი (პუშკინიდან). წინასწარმეტყველი (პუშკინიდან). ჩრდილნი მალაღ მთებისა (რიუკერტიდან). კართა თანა (რიუკერტიდან). მეცა მქონია კარგი მამული (მიბაძვა ჰეინესი). წინასწარმეტყველი (ლერმონტოვიდან). სიზმარი (ლერმონტოვიდან). ზღვათა მფლობელის (ანდრე შენიედან). ირლანდიისადმი (ტომას მურიდან).

პოემები: აჩრდილი. ქართველის დედა. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდამ. მეფე დიმიტრი თავდადებული. განდეგილი.

პროზა: მგზავრის წერილები. გუბე. გლახთა განთავისუფლების პირველდროების სცენები. სარჩობელაზედ. ნიკოლოზ გოსტაშვილი. ამბავად გაგონილნი. კაცია-ადამიანი?! გლახის ნაამბობი. ოთარაანთ ქვრივი.

წერილები: საქართველოს მოამბეზედ. ზოგიერთი რამ. ოსმალს საქართველო. ვიცინოთ თუ ვიტროთ?კატკოვის პასუხად. ბ-ნ იანოვსკის წერილის გამო. წინამძღვრიანთ-კარის ქართული სამეურნეო სკოლა. ჩარჩული კაპიტალი და ჩვენი მრეწველობა. იმიგრაცია საქართველოდან. ქართველი სტუდენტობა რუსეთში. ბატონი ერმოლოვი. აკაკი წერეთელი და “ვეფხისტყაოსანი”. დავით აღმაშენებელი. ერი და ისტორია. საისტორიო მუზეუმის დაარსების გამო. აი, ისტორია. ისევ განათლების საკითხებზე. წერილები ქართულ ლიტერატურაზე. რა გითხრათ, რით გაგახაროთ? ასი წლის თავი ერეკლე მეფის გარდაცვალებიდან. გგიორგი თუმანოვისა და მისი ამქარის აზრები. სატექნიკო და სახელოსნო სასწავლებელთა შესახებ. ასი წლის წინათ (პირველად შემოსვლა რუსის ჯარისა ტფილისში). მეცხრამეტე საუკუნე. ქვათა ღაღადი.

საქართველოს მატთანე (საჟურნალო ყოველთვიური შინაური მიმოხილვები):

შინაური მიმოხილვა (1879 წელი, თებერვალი).

ვისს ნათესსა ვმკით? (მიმოხილვა 1879 წლისა).

შინაური მიმოხილვის მაგიერი (1881 წელი, იანვარი).

შინაური მიმოხილვა (1881, მარტი).

შინაური მიმოხილვა (1881, მაისი).
შინაური მიმოხილვა (1882, მარტი).
შინაური მიმოხილვა (1882, სექტემბერი).
შინაური მიმოხილვა (1883, აგვისტო).

საპოლიტიკო მიმოხილვანი: საპოლიტიკო მიმოხილვა. მუშათა ყოფა-ცხოვრების საქმე ევროპაში. ინგლის-ირლანდიის ურთიერთობის გარშემო. ომის საფრთხის წინ. სამეგრელოს მთავრის კანდიდატობა ბოლგარეთში. ებრაელთა საკითხზე. დედათა საქმე. მილიტარობა ევროპაში. ევროპის მილიტარობა და ამერიკის მერმისი. აშლილობა კრიტის კუნძულზე. ევროპის დიდი და პატარა ონავრები. პრეზიდენტისა და მთავრობის შეცვლა საფრანგეთში და მისი საზოგადოებრივი მიზეზები. ოსმალეთის სომეხთა განწირვა. ახლო აღმოსავლეთი და ხმელთაშუა ზღვის გზების საკითხი.

სიტყვები: სიტყვა ილია ჭავჭავაძისა გლეხობისადმი მიმართული სოფელ წინამძღვრიანთ-კარში სამეურნეო სასწავლებლის გახსნის დროს. სიტყვა, წარმოთქმული გრიგოლ ორბელიანის დასაფლავებაზე. სიტყვა, წარმოთქმული ნიკოლოზ ბარათაშვილის ნემტის გადმოსვენებაზე. სიტყვა, თქმული გაენათის მონასტერში გაბრიელ ეპისკოპოსის დასაფლავების დღეს. სიტყვა ილია ჭავჭავაძისა ტფილისის ქართული საადგილმამულო ბანკის წლიურ კრებაზე 20 მაისს, 1895 წელს. ილია ჭავჭავაძის სიტყვის მოკლე ჩანაწერი თავად-აზნაურობის კერძო თათბირზე 6 მარტს, 1905 წელს. ილიას წერილი რედაქციის მიმართ.

436. თხზულებანი / [შეადგინა მურმან ლებანიძემ; წინასიტყვაობა პავლე ინგოროყვასი; მხატვარი ლადო გრიგოლია] . _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1984. _ 942გვ. _ (მსოფლიო ლიტერატურის ბიბ-კა / სარედ. საბჭო: გრ. აბაშიძე, მ. ბაქრაძე, ბ. ბრეგვაძე და სხვ.; პირველი სერია, ტ. 63).

შინაური: **ლექსები:** ყვარლის მთებს. სანთელი. გუთნის-დედა. სიმღერა. გიყვარდეს. სიზმარი. ლოცვა. უცხოეთში (დაე თუნდ მოვკვდე, არ მეშინიან). ქართველის დედას. (მაშინ დავსტკბები სრულის სამოთხით). რისთვის მიყვარხარ? ჩემი თარიარალი. ხმა გულისა. (ვაი მას, ვისაც). ციურნი ხმები. ნანა. ელეგია. მტკვრის პირას. (ოჰ, სად არიან). დაკარგული ედემი. ალაზანს. მწუხარება. მუშა. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. პოეტი. (მესმის, მესმის). (ჩემო მკვლელო). იანიჩარი. (გახსოვს, ტურფავ). (დაბნელდა სული). (უსულდგმულ ცხოვრება). (როცა წუხილი). ძმის სიკვდილზედ. დამე. გაზაფხული. (მას აქეთ, რაკი შენდამი..). (ჩემო კალამო). გ. აბხ... 1871 წელი, 23 მაისი. რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით ანუ საქართველოს ისტორია მეცხრამეტე საუკუნისა. ბედნიერი ერი. პასუხის პასუხი. (ჩემო კარგო ქვეყანავ). ბაზალეთის ტბა. დამაკვირდი. კითხვა-პასუხი. ბედა მქადაგებელი (გოეტედან). სტიროდეთ (ბაირონიდან). ჭეშმარიტება (პუშკინიდან). ანგელოზი (პუშკინიდან). წინასწარმეტყველი (პუშკინიდან). ჩრდილნი მაღალ მთებისა (რიუკერტიდან). კართა თანა (რიუკერტიდან). მეცა მქონია კარგი მამული (მიბაძვა ჰეინესი). წინასწარმეტყველი (ლერმონტოვიდან). სიზმარი (ლერმონტოვიდან). ზღვათა მფლობელის (ანდრე შენიედან). ირლანდიისადმი (ტომას მურიდან).

პოემები: აჩრდილი. ქართველის დედა. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან. მეფე დიმიტრი თავდადებული. განდევილი.

პროზა: მგზავრის წერილები. გუბე. გლახთა განთავისუფლების პირველდროების სცენები. სარჩობელაზედ. ნიკოლოზ გოსტაშაბიშვილი. ამბავად გაგონილნი. კაცია-ადამიანი?! გლახის ნაამბობი. ოთარაანთ ქვრივი.

წერილები: საქართველოს მოამბეზედ. ზოგიერთი რამ. ოსმალს საქართველო. ვიცინოთ თუ ვიტყვით? კატკოვის პასუხად. ბ-ნ იანოვსკის წერილის გამო. წინამძღვრიანთ-კარის ქართული სამეურნეო სკოლა. ჩარჩული კაპიტალი და ჩვენი მრეწველობა. იმიგრაცია საქართველოდან. ქართველი სტუდენტობა რუსეთში. ბატონი ერმოლოვი. აკაკი წერეთელი და “ვეფხისტყაოსანი”. დავით აღმაშენებელი. ერი და ისტორია. საისტორიო მუზეუმის დაარსების გამო. აი, ისტორია. ისევ განათლების საკითხებზე. წერილები ქართულ ლიტერატურაზე. რა გითხრათ, რით გაგახაროთ? ასი წლის თავი ერეკლე მეფის გარდაცვალებიდან. გიორგი თუმანოვისა და მისი ამქარის აზრები. სატექნიკო და სახელოსნო სასწავლებელთა შესახებ. ასი წლის წინათ (პირველად შემოსვლა რუსის ჯარისა ტფილისში). მეცხრამეტე საუკუნე. ქვათა დაღადი.

საქართველოს მატთანე (საჟურნალო ყოველთვიური შინაური მიმოხილვები):

შინაური მიმოხილვა (1879 წელი, თებერვალი). ვისს ნათესა ვმკით? (მიმოხილვა 1879 წლისა). შინაური მიმოხილვის მაგიერი (1881 წელი, იანვარი). შინაური მიმოხილვა (1881, მარტი). შინაური მიმოხილვა (1881, მაისი).

შინაური მიმოხილვა (1882, მარტი). შინაური მიმოხილვა (1882, სექტემბერი). შინაური მიმოხილვა (1833, აგვისტო).

საპოლიტიკო მიმოხილვანი: საპოლიტიკო მიმოხილვა. მუშათა ყოფა-ცხოვრების საქმე ევროპაში. ინგლის-ირლანდიის ურთიერთობის გარშემო. ომის საფრთხის წინ. სამეგრელოს მთავრის კანდიდატობა ბოლგარეთში. ებრაელთა საკითხზე. დედათა საქმე. მილიტარობა ევროპაში. ევროპის მილიტარობა და ამერიკის მერმისი. აშლილობა კრიტის კუნძულზე. ევროპის დიდი და პატარა ონავრები. პრეზიდენტისა და მთავრობის შეცვლა საფრანგეთში და მისი საზოგადოებრივი მიზეზები. ოსმალეთის სომეხთა განწირვა. ახლო აღმოსავლეთი და ხმელთაშუა ზღვის გზების საკითხი.

სიტყვები: სიტყვა ილია ჭავჭავაძისა გლეხობისადმი მიმართული სოფელ წინამძღვრიანთ-კარში სამეურნეო სასწავლებლის გახსნის დროს. სიტყვა, წარმოთქმული გრიგოლ ორბელიანის დასაფლავებაზე. სიტყვა, წარმოთქმული ნიკოლოზ ბარათაშვილის ნემტის გადმოსვენებაზე. სიტყვა, თქმული გაენათის მონასტერში გაბრიელ ეპისკოპოსის დასაფლავების დღეს. სიტყვა ილია ჭავჭავაძისა ტფილისის ქართული საადგილმამულო ბანკის წლიურ კრებაზე 20 მაისს, 1895 წელს. ილია ჭავჭავაძის სიტყვის მოკლე ჩანაწერი თავად-აზნაურობის კერძო თათბირზე 6 მარტს, 1905 წელს. ილიას წერილი რედაქციის მიმართ.

437. **ქართული პროზა** / [შემდგენელნი: გ. გვერდწითელი, ნ. ებრალიძე, რ. თვარაძე; სარედ. კოლეგია: გრ. აბაშიძე, ნ. დუმბაძე, ე. მალრაძე, ა. სულაკაური, გ. ფანჯიკიძე, თ. ჭილაძე, ვ. ჯავახაძე, რ. ჯაფარიძე]. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1981 _

წიგნი VIII: ილია ჭავჭავაძე _ 1984. _ 512გვ.

შინაარსი. მოთხრობები: მგზავრის წერილები; გლახის ნაამბობი; კაცია-ადამიანი?!; სარჩობელაზედ; ნიკოლოზ გოსტაშაბიშვილი; ამბავად გაგონილნი; ოთარაანთ ქვრივი; გლეხთა განთავისუფლების პირველდროების სცენები.

დაუმთავრებელი მოთხრობები: დიამბეგობა; ცხოვრების გამონაცადი და გამონაფიქრი; უღელტეხილი; კატო; “მარგალიტი ლექსში. მოთხრობა; გუბე; დედის ანდერძი; პატარა ამბავი; უცნაური ამბავი.

ვარიანტები: კოლა; კაკო; “კაცია-ადამიანის” წინასიტყვაობის პირვანდელი ვარიანტები.

438. [ექსები]: ჩემო კალამო, ჩემო კარგო, რად გვინდა ტაში? ელეგია. – გაზ. “ყვარელი”. – 1984. – 4 ნოემბ

439. Поэт. [стих.] / Пер. Н. Баазов. – газ. «Заря Востока». – 1984. – 27 окт.

1985

440. რჩეული ნაწარმოებები: 5 ტომად / სარედ. კოლ.: გ. გვერდწითელი, რ. ინანიშვილი, ნ. დუმბაძე, გ. ფანჯიკიძე, ი. ქემერტელიძე, ს. ცაიშვილი, ვ. ჯავახაძე _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1985 _ 1987.

ტომი I / ტომი შეადგინეს, შესავალი წერილი და შენიშვნა დაურთეს გ. გვერდწითელმა და ს. ცაიშვილმა. _ 1985. _ 367გვ.

შინაარსი: ლექსები: ყვარლის მთებს. სანთელი. ხმა სამარიდამ. გაზაფხული (“ვიმ, გაზაფხული”). ჩიტი. გუთნის დედა. სიმღერა. მეც შავ თვალებს. გიყვარდეს. სიზმარი. ლოცვა (“მამაო ჩვენო”). უცხოეთში. ლოთის რჩევა. როდემდის. ლოცვა (“ოდეს დემონი”). (“ვიხილე სატრფო...”). (“ერთხელ ჯდა ჩემთან...”). (“მარტო მოვცურავ”). (“დაე თუნდ მოვკვდე”). ქართველის დედას. (“მაშინ დავტკბები”). (“ბევრი ვიტანჯე”). რისთვის მიყვარხარ? (“მითხარით რისთვის”). ჩემი თარიარალი. ხმა გულისა. გავსწორდეთ, ბედო! (ვაი, მასვისაც ვაძლევდი მსხვერპლად). ციურნი ხმები. ნანა. ელეგია. მტკვრის პირას. (“ოჰ, სადარიან, სიჭაბუკევე”). დაკარგული ედემი. ალაზანს. მძინარე ქალი. მწუხარება. მუშა. ალექსანდრე ჭავჭავაძეს. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ (“როს წარვიკითხე”). ს...ჩ...სას. ჩ...სას. პოეტი. (“მესმის, მესმის”). ქართველ სტუდენტების სიმღერა. (“ჩემო მკვლელო”). იანიჩარი. (“გახსოვს, ტურფავ”). (“დაბნელდა სული”). (“უსულდგმულო ცხოვრება”). წუხილი (“როცა წუხილი”). (“ჩემო სიმღერავ, ნუ დადუმდები”). ძმის სიკვდილზედ. ღამე. გაზაფხული. (“მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან”). (“ჩემო კალამო”). გ. აბხ... 1871 წელი, 23 მაისი. რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით...ბედნიერი ერი. გამოცანები. კიდევ გამოცანები. პასუხის პასუხი. რჩევა. (“ჩემო კარგო ქვეყანავ”). (“ადარც ნატვრა და ადარც იმედია”). კ.ბ.მ-სას. ბაზალეთის ტბა. დამაკვირდი. კითხვა-პასუხი. ორ-ხმიანი საახალწლო ოპერეტი. (“რად გვინდა ვინ ხარ”).

პოემები: აჩრდილი. ქართველის დედა. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდამ. მეფე დიმიტრი თავდადებული. განდევილი.

თარგმნილი ლექსები და პოემები: ჩიტი. ბედა მქადაგებელი (გეტედან). (“რა ტკბილ არს”-ვალტერ სკოტიდან). ცრემლთა შინა ნუგეში (შილერიდან). სტიროდეთ (ბაირონიდან). ჭეშმარიტება (პუშკინიდან). (“როცა შევყურებ”-ჰეინეიდან). (“ლოყით მიეპყარ ჩემსა ლოყასა”-ჰეინეიდან). (“მეცა მქონია კარგი

მამული“-მიზაძვა ჰეინესი). (“ჩრდილნი მაღალ მთებისა“-რიუკერტი-დან). კართა თანა (რიუკერტიდან). მწირი (ნაწყვეტი, ლერმონტოვიდან). სიზმარი (ლერმონტოვიდან). წინასწარმეტყველი (ლერმონტოვიდან). (“ზღვათა მფლობელის“-ანდრე შენიედან). ირლანდიისადმი (ტომას მურიდამ).

სცენები. პიესა: გლეხთა განთავისუფლების პირველ-დროების სცენები. მაჰანკალი.

- 441. რჩეული ნაწარმოებები:** 5 ტომად / სარედ. კოლ.: გ. გვერდწითელი, რ. ინანიშვილი, გ. ფანჯიკიძე, ი. ქემერტელიძე, ს. ცაიშვილი, ე. ჯავახიძე _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1985 _ 1987.

ტომი II / ტომი შეადგინეს ს. ცაიშვილმა და გ. გვერდწითელმა, 1985. _ 479გვ.

შინაარსი: მოთხრობები: მგზავრის წერილები. გლახის ნაამბობი. კაცია-ადამიანი?!. სარჩობელაზედ. ნიკოლოზ გოსტაშაბიშვილი. ამბავად გაგონილნი. ოთარაათ ქვრივი.

დაუმთავრებელი მოთხრობები: დიამბეგობა. ცხოვრების გამონაცადი და გამონაფიქრი. უღელტეხილი. კატო. “მარგალიტი ლექში”. მოთხრობა. გუბე. დედის ანდერძი. პატარა ამბავი. უცნაური ამბავი.

ვარიანტები: კოლა. კაკო. “კაცია ადამიანის” წინასიტყვაობის პირვანდელი ვარიანტი.

- 442. თხზულებანი:** ლექსები, პოემები, მოთხრობები, წერილები / შეადგინა, წინასიტყვაობა, შენიშვნები და ლექსიკონი დაურთო ლადო მინაშვილმა. _ თბ.: ნაკადული, 1985. _ 565გვ.

შინაარსი: “მარად და ყველგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა!” / შემდგენლის წინასიტყვაობა.

ლექსები: ყვარლის მთებს. გუთნის- დედა. გიყვარდეს. დაე თუნდ მოვკვდე. ქართველის დედას. რისთვის მიყვარხარ? ნანა. ელეგია. მუშა. თ. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. თ. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. პოეტი. მესმის, მესმის. იანიჩარი. გახსოვს, ტურფავ. გაზაფხული. მას აქეთ, რაკი. ჩემო კალამო. 1871 წელი, 23 მაისი. რა ვაკეთეთ, რას ვმზრებოდით. ბედნიერი ერი. გამოცანები. პასუხის პასუხი. ჩემო კარგო ქვეყანავ. ბაზალეთის ტბა. კითხვა-პასუხი.

პოემები: აჩრდილი. ქართველის დედა. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან. მეფე დიმიტრი თავდადებული. განდევილი.

მოთხრობები: მგზავრის წერილები. გლახის ნაამბობი. კაცია-ადამიანი?! სარჩობელაზედ. ნიკოლოზ გოსტაშაბიშვილი. ოთარაანთ ქვრივი.

წერილები ლიტერატურაზე: ორიოდე სიტყვა თავად რევაზ შალვას ძის ერისთავის კაზლოვის მიერ “შემლილის”თარგმნაზედა. საქართველოს მოამბეზედ. ზოგიერთი რამ. პოეზიის ახალგაზრდა მოყვარულთ. წერილები ქართულ ლიტერატურაზე.

სიტყვები: სიტყვა, წარმოთქმული გრიგოლ ორბელიანის დასაფლავებაზე. სიტყვა, წარმოთქმული ნიკოლოზ ბარათაშვილის ნემტის გადმოსვენებაზე.

შენიშვნები და კომენტარები. ლექსიკონი.

- 443. გაზაფხული:** [ლექსი] / ილ. გ. როინიშვილი. _ ჟურ. ”დილა”. _ 1985. _ №9. გვ. 10

- 444. დავით აღმაშენებელი.** _ გაზ. “ნორჩი ლენინელი”. – 1985. – 15 თებ.;

- 445. ერი და ისტორია.** – გაზ. “ნორჩი ლენინელი”. – 1985. – 16 ოქტ.

446. ილია ჭავჭავაძის ახლადგამოვლენილი წერილი კრიტიკაზე: [გაზ. "ივერია", 1898 - №29] / პუბლიკაცია ლ. სანაძისა. – ჟურნ. "კრიტიკა". – 1985. – გვ. 124-129.
447. ილიას გამონათქვამი სოფელზე. – ჟურნ. "საქ. სოფლის მეურნეობა". – 1985. – №5. – გვ. 19.
448. [ლექსები]: ქართველის დედას; ხმა გულისა; გახსოვს, ტურფავ, ჩვენს დიდ ბაღში; რისთვის მიყვარხარ. – გაზ. "სამშობლო". – 1985. – 10 ივლ.
449. [ლექსები]: მას აქეთ, რაკი შენდამი...; ელეგია; გაზაფხული; დაე, თუნდ მოვკვდე; – გაზ. "რუსთავის მშენებელი". – 1985. – 4 მაისი.
450. [ლექსები]: დაე, თუნდ მოვკვდე, არ მეშინიან; ჩემო კალამო, ჩემო კარგო. – გაზ. "განახლებული აბაშა". – 1985. – 28 თებ.
451. მუშა. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან: [ლექსები]. – გაზ. "სამშობლო". – 1985. – 9 აგვ.
452. ნიკოლოზ გოსტაშვილი: (საახალწლო მოთხრობა). – გაზ. "სამშობლო". – 1985. – 1 იანვ.
453. პირველი ქროლა ახალის ცხოვრებისა. – გაზ. "თბილისი". – 1985. – 31 დეკ.
გაზეთი აქვეყნებს მწერლის გამონათქვამებს, რომლებიც ამოკრებილია მისი პუბლიკაციებიდან.
454. უ.ნ. ნიკოლაძე და მისი შეხედულება ბანკზე. – ჟურ. "ეკონომისტი". – 1985. – №1. – გვ. 99-101
455. ქართველი ერი და ღვაწლი წმინდა ნინოსი. – ჟურ. "ჯვარი ვაზისა". – 1985. – №1. – გვ. 10-14
456. შინაური მიმოხილვა. 1882, სექტემბერი. – წიგნ.: აკაკი წერეთელი რევოლუციამდე ქართულ ლიტერატურულ კრიტიკაში. – თბ., 1985. – გვ. 22-24
წერილში ილიას მიერ შეფასებულია აკაკი წერეთლის თელავში წარმოთქმული სიტყვა. იგი წერს: "სიტყვა აკაკი წერეთლისა თქმული თელავში კახელების წინაშე: "ამაზე მშვენიერი სიტყვა ჩვენ არ გვახსოვს ქართულ ენაზედ. კითხულობთ და გიკვირთ, გიკვირთ და კითხულობთ. არ იცით რა რას დაამჯობინოთ, სიტყვა აზრს, თუ აზრი სიტყვას, ისე შეზავებულია, ისე შეხამებულია, ისე შეხორცებულია სიტურფე სიტყვისა აზრის მშვენიერებასთან, ყოველი წესი ორატორის ხელოვნებისა დაცული და ხმარებული, რომ სიტყვამ ისე გასჭრას, როგორც მთქმელს განუზრახავს, და აზრმა და გრძნობა იმ გზით მიაღწიოს დანიშნულ ადგილამდე, როგორც მთქმელს სურვებია...."

1986

457. რჩეული ნაწარმოებები: 5 ტომად / სარედ. კოლ.: გ. გვერდწითელი, რ. ინანიშვილი, გ. ფანჯიკიძე, ი. ქემერტელიძე, ს. ცაიშვილი, ე. ჯავახიძე – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1985 – 1987.
ტომი III / ტომი შეადგინეს და შენიშვნები დაურთეს ს. ცაიშვილმა და გ. გვერდწითელმა, 1985. – 479გვ.
შინაარსი: წერილები ლიტერატურაზე და ხელოვნებაზე: ორიოდ სიტყვა თავად რევან შალვას ძის ერისთავის კოზლოვის მიერ "შემლილის"

თარგმანზედა”. პასუხი. საქართველოს მოამბეზედ. ზოგიერთი რამ. ჩვენი ლიტერატურის დღევანდელი ყოფა. გოგოლის ”რევიზორის” საიუბილეოდ. პოეზიის ახალგაზრდა მოყვარულთ. ქართული თეატრი. ქართული ხალხური მუსიკა. რა მიზეზია, რომ კრიტიკა არა გვაქვს. იოსებ დავითაშვილის გარდაცვალების გამო. მოკლე ბიოგრაფია იოსებ დავითაშვილისა. აკაკი წერეთელი და ”ვეფხისტყაოსანი”. გაბრიელ სუნდუკიანცის პეპო და სომეხი ლიტერატორები. ახალი დრამების გამო. ბ-ნი გამყრელიძე სვიმონ ლეონიძის როლში. წერილები ქართულ ლიტერატურაზე. მოკლე ბიოგრაფია ვახტანგ ვახტანგის ძის თავ. ჯამბაკურიან-ორბელიანისა. სიტყვა წარმოთქმული გრიგოლ ორბელიანის დასაფლავებაზე. სიტყვა, წარმოთქმული ნიკოლოზ ბარათაშვილის ნემტის გადმოსვენებაზე.

პრესა: ”ივერიის წინასიტყვაობა (I). ”ივერიის წინასიტყვაობა” (II). ფიქრი და შენიშვნა. მითამდა ”ახალი რაზმის კაცი” ანუ ორი ფელეტონი. ახალი დროის მოლოდინში. ბულვარის აკადემია. უარმყოფლობა ჩვენში. ”თერგდალეულნი” და ახალი თაობა.

ფელეტონები: სხარტულა (I). სხარტულა (II). ”კარგი რამ მჭირდეს, გიკვირდეს, ავი რა საკვირველია”. ღმერთმა ნუ დაგაბეროთ. სახალწლოდ. ამბავი ყბად-ასაღები და წყალ-წასაღები. სახელდახელო. ჩვენი ეხლანდელი სიბრძნე-სიცრუე. პატარა საუბარი. გომართელის ფილოსოფია და არჩილ ჯორჯაძის ფსიხოლოგია.

დამატებანი და წერილები ლიტერატურასა და ხელოვნებაზე: დაუმთავრებელი წერილები და ნაწყვეტები. სარდიონ მესხიევის კრიტიკის გამო. ”ცისკარი” 1857 წლიდან-1862 წლამდინა. ხელოვნება და მეცნიერება. სფირიდონისა და თადეოზის ბაასი. ”ვისრამიანის” დაბეჭდვის გამო. წერილი მეგობართან. ფრაგმენტი. ”მამის მკვლელი”.

- 458. **აზრთა საუფლოში:** გასაუბრება დიდ წინაპართან / შემდგ.: გ. შალამბერიძე. – გაზ. ”თბილისი”. – 1986. – 8 სექტ.; გაზ. ”სამშობლო”. – 1986. – ნოემბ.
- 459. **ბრძნული აზრების წყაროსთვალი / შეკრიბა ვ. შავგულიძემ.** – გაზ. ”სოფ. ცხოვრება”. – 1986. – 6, 13, 29 აგვ., 4, 24 სექტ., 16 ოქტ., 16, 19 ნოემბ., 11 დეკ.; 1987. _ 4, 25 იანვ.; 5, 15, 20 თებ.; 14, 20 მარტი, 24 აპრ.; 7 მაისი; 5, 13 აგვ.
- 460. **დედა-ჩიტი:** [მოთხრობა]. – გაზ. ”წიგნის სამყარო”. – 1986. - №21
- 461. **დიდი ილია ბრძანებდა:** [ი. ჭავჭავაძის აზრი კრიტიკის შესახებ]. – ჟურნ. ”კრიტიკა”. _ 1986. - №4. – გვ. 8-9;
- 462. **დიდი ილია ბრძანებდა:** [ი. ჭავჭავაძე ჟურნალის დანიშნულების შესახებ]. – ჟურნ. ”კრიტიკა”. _ 1986. - №6. – გვ. 3-5.
- 463. **ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნი: ქართული პოემა. წიგნი 3.** _ თბ., 1986. _ გვ. 19-106.

შინაარსი: აჩრდილი; ქართველის დედა; რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან; მეფე დიმიტრი თავდადებული; განდევილი.

- 464. **ილია ჭავჭავაძის ბრძნული გამონათქვამები / შეადგინა ც. სანიკიძემ.** _ თბ.: განათლება, 1986. _ 237გვ.
- 465. **ილია ჭავჭავაძის უცნობი წერილები:** რამდენიმე სიტყვა ნიკოლოზ ბერძენოვზე; ცნობა რუსთაველზე; უცხო სიტყვათა დაბინავების შესახებ ქართულში; ცრემლის დენითა და სისხლით დაწერილი; ჩვენი წარსულის დიდებული, თუმცა უბედური ეპიზოდი; ახალგაზრდობის სამეურნეო

- ცოდნის საჭიროება; წმ. შუმანიკი მთავარ მოწამე. – ჟურნ. “განთიადი”. – 1986. – №6. – გვ. 150-159.
- 466.** კაცია-ადამიანი?! _ თბ.: მეცნიერება, 1986. – 127 გვ.
1869 წელს პეტერბურგის სამეცნიერო აკადემიის სტამბაში მ. ბეთანაშვილის მიერ გამოცემული წიგნის ფაქსიმილ. გამოცემა
- 467.** [ლექსები]: ჩემო კარგო ქვეყანავ, რაზედ მოგიწყენია; მესმის, მესმის სანატრელი; დაე, თუნდ მოვკვდე, არ მეშინიან. _ გაზ. “შრომითი მამაცობისათვის” (რუსთავის საწარმოო გაერთ. ქიმბოჭკო). _ 1986. _ 4 დეკ.
- 468.** ლექსნი პროზითა: ბაასი; ბებერი დედაკაცი; ძალლი; მათხოვარა; “გაიგონებ მსჯავრსა სულელისასა”; სულელი; ბელურა / ივ. ტურგენევისა. თარგმ. ილია ჭავჭავაძისა; პუბლიკაცია გ. შარაძისა. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1986. – 2 ოქტ.
- 469.** მამულო საყვარელო: [ილია ჭავჭავაძის შეხედულებები პატრიოტიზმის შესახებ]. _ გაზ. “ყვარელი, 1986. _ 9 ოქტ.
- 470.** მეფე დიმიტრი თავდადებული. – თბ.: ნაკადული. – 1986. – 40 გვ.
- 471.** პოეზიის ახალგაზრდა მოყვარულთ. – გაზ. “ნორჩი ლენინელი”. – 1986. – 24 მარტი.
იგივე: ჟურ. “ნობათი”. _ 1986. _ №2. _ გვ. 3-6
- 472.** პოეტი: [ლექსი]. _ გაზ. “კომუნისტი”. – 1986. – 17 მაისი
- 473.** სარჩობელაზედ: [მოთხრობა] / მთარგმნ.: ნ. ცისკარიშვილი, გ. დაუშვილი, ნ. ამაშუკელი, ნ. კალატოზიშვილი; რედ.: ი. პეტროვა, გ. მარგველაშვილი. _ თბ.: განათლება, 1986. _ 78გვ. _ ტექსტი ქართულ, ინგლისურ, გერმანულ და ფრანგულ ენებზე
- 474.** სარჩობელაზედ: [მოთხრობა]. _ გაზ. “სამშობლო”. _ 1986. _ 18 აპრ.
- 475.** სიტყვა თქმული გაენათის მონასტერში გვაბრიელ ეპისკოპოსის დასაფლავების დღეს (1896წ.). _ ჟურ. “ჯვარი ვაზისა”. _ 1986. _ №2. _ გვ. 43-44
- 476.** ღმერთმა ნუ დაგაბეროთ. _ გაზ. “ახ. კომუნისტი”. _ 1986. _ 1 იანვ.
- 477.** Записки проезжего. От Владикавказа до Тифлиса: [отрывок]. – газ. «Сов. Осетия». – 1986. – 18 сент.
- 478.** Пахарь; Грузинке-матери; Поэт; Песня грузинских студентов; Базалетское озеро. [стихи]. – газ. «Сов. Осетия». – 1986. – 18 сент.
- 479.** Свеча; «По морю жизни я плыву один...»; Голос сердца; Рассчитаемся с тобой, судьба; На берегу Куры; Ночь; Вопросы - ответы; К Алазани; На смерть брата; «Раем бы я наслаждался сполна...»: стихи / Пер. А. Кушнера. – жур. «Кавкасион». – 1986. – № 4. – С. 282-286

1987

- 480.** თხზულებათა სრული კრებული ოც ტომად / ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა აკადემიური გამოცემის მთავარი სარედაქციო კოლეგია: გიორგი ციციშვილი (მთავარი რედაქტორი), გ. აბაშიძე, გრ. აბაშიძე, ი. აბაშიძე, ალ. ბარამიძე, თ. გამყრელიძე, ლ. გორგილაძე, გ. ენუქიძე, ა. თავხელიძე, ალ. იოსელიანი, ალ. კალანდაძე, ქ. ლომთათიძე, გ. მერკვილაძე, ე. მეტრეველი, პ. რატიანი, გ. ფანჯიკიძე, ნ. ფოფხაძე, რ. ლლონტი, გ. შარაძე, ჯ. ჩარკვიანი, ო. ჩერქეზია, დ. ჩხიკვიძილი, ს. ცაიშვილი, ვ. ძიძიგური, შ. ძიძიგური, ე. ხარაძე, ნ. ჯანბერიძე, გ. ჯიბლაძე, ზ. ჭუმბურიძე (პ/მგ რედ.). _ თბ.: მეცნიერება; საბჭ. საქართველო, 1987 _

ტომი I: პოეზია / ტომის რედ.: გიორგი აბაშიძე; ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა, ვარიანტები და შენიშვნები დაურთო რუსუდან კუსრაშვილმა; ტომს იკონოგრაფიული მასალა და ფოტოდოკუმენტები დაურთო გურამ შარაძემ; მხატვარი გიორგი ლომიძე. თბ., 1987. _ 542გვ.

შინაარსი: რედაქციისაგან. ილია ჭავჭავაძე (1837-1907). ლექსები: ყვარლის მთებს. სანთელი. ხმა სამარიდამ. ღამე. გაზაფხული (ვიმ გაზაფხული). ჩიტი. სიმღერა. გუთნისდედა. მეც შავ თვალებს. გიყვარდეს. სიზმარი. ლოცვა (მამაო ჩვენო), უცხოეთში, როდემდის, ლოცვა, ვიხილე სატრფო, ერთხელ ჯდა ჩემთან. მარტო მივცურავ. დაე, თუნდ მოვკვდე. ქართველის დედას. ბევრი ვიტანჯე. რისთვის მიყვარხარ? მაშინ დავსტკბები. ჩემი თარიარალი. მითხარი რისთვის. ხმა გულისა. მეც მქონია კარგი მამული. გავსწორდეთ ბედო! ვაი მას. სიხარული. ციური ხმები. ალაზანს. ნანა. ელეგია. მტკვრის პირას. ოჰ, სად არიან. დაკარგული ედემი. ძმის სიკვდილზედ. მძინარე ქალი. მწუხარება. მუშა. თ. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. თ. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ (როს წავიკითხე). ს...ჩ...სას. ჩ...სას. პოეტი. მესმის, მესმის. ქართველ სტუდენტების სიმღერა. თ. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ (აღარა გვეყვებარ). ჩემო მკვლელო. მეფანდურე. იანიჩარი. გახსოვს ტურფავ. წუხილი. დაბნელდა სული. უსულდგმულო ცხოვრება. ჩემო სიმღერავ. გაზაფხული (ტყემ მოისხა ფოთოლი). მას აქეთ. ჩემო კალამო. გ...აბს. 1871წ. 23 მაისი. რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით ანუ საქართველოს ისტორია მეცხრამეტე საუკუნისა. ბედნიერი ერი. გამოცანები. კიდევ გამოცანები. პასუხის პასუხი. რჩევა. ჩემო კარგო ქვეყანავ. აღარც ნატვრა. კ. ბ. მ-სს. ბაზალეთის ტბა. დამაკვირდი. კითხვა-პასუხი. ორხმიანი საახალწლო ოპერეტა. რა გინდა ვინ ხარ.

პოემები: აჩრდილი, ქართველის დედა. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან. მეფე დიმიტრი თავდადებული. განდეგილი.

სხვადასხვა: ყრმობის დროინდელი ლექსები. რწყილთაგან ტანჯვაი და მათი ამბავი. დავსწერ სოფლისა ქებასა. ჩემი გონებიდან განუმორებელო დაო ნინავ! სიტკბოება თავის მამულში. ჭაბუკობაზედ. დაღონებული არ ვიცი რაზედ. მოთქმა საწყლისა. ალბომში კნეინის ნატალია ანდრონიკოვისას. კნიაჟნა თიკო ჭავჭავაძის ალბომში.

ავტორის მიერ დაწუნებული ლექსები: პავლოვსკის პარკი. ს...ს. მითხარ, მიყვარხარ. ტუჩთა მიკონვა. სიზმარი (მამაო სურვილით).

ექსპრომტები: კოლა ერისთავს. ეკატერინე სარაჯოვისას.

ფრაგმენტები: ჯერეთ ყრმა ვიყავ. ერთხელ ვიყავ. სამი სიკვდილი. დიამბეგის შვილს. რითაც ვიყავ მოხარული. ირაკლი.

ვარიანტები. შენიშვნები. კომენტარები

481. რჩეული ნაწარმოებები: 5 ტომად / სარედ. კოლ.: გ. გვერდწითელი, რ. ინანიშვილი, გ. ფანჯიკიძე, ი. ქემერტელიძე, ს. ცაიშვილი, ე. ჯავახაძე _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1985 _ 1987.

ტომი IV / ტომი შეადგინეს და შენიშვნები დაურთეს სარგის ცაიშვილმა და გურამ გვერდწითელმა. _ 1987. _ 447გვ.

შინაარსი: ერი და ისტორია: ოსმალოს საქართველო. აი, ისტორია. დამატება წერილებისა "აი ისტორია". გზა-და-გზა და სხვათა შორის. ძველი საქართველოს ეკონომიკური წყობის შესახებ. დავით აღმაშენებელი. ლუარსაბ წამებული. საქართველოს ძველი ისტორიისა და მწერლობის განძი. ხალხის

ჩვეულებათა შესწავლის შესახებ. ერი და ისტორია. საისტორიო მუზეუმის დაარსების გამო. მეცხრამეტე საუკუნე. რა გითხრათ? რით გაგახაროთ? ასი წლის წინათ.

წერილები სახალხო განათლების საკითხებზე: ბ-ნ იანოვსკის წერილისა გამო. პედაგოგის საფუძვლები. ვიცინოთ თუ ვიტროთ. საზოგადოება შეუძლებელ მოსწავლეთა შემწეობისათვის. ქართული საშუალო სასწავლებლის დაარსების საჭიროებაზე. ქალი მასწავლებელი. ქართველი სტუდენტობა რუსეთში. ჩვენი ხალხი და განათლება. სამეურნეო დაბალი სკოლების შესახებ. სიტყვა წინამძღვრიანთკარის სამეურნეო სკოლის გახსნაზე. წინამძღვრიანთკარის ქართული სამეურნეო სკოლა. ხილნარობისა და მევენახეობის სასწავლებელთა შესახებ. თავად-აზნაურობის გულგრილობა სწავლა-განათლების შესახებ. ისევ განათლების საკითხებზე. ქალთა სასწავლებელი. წოდებრიობის წინააღმდეგ განათლების საქმეში. ობისის სამეურნეო სკოლის საკითხებზე. სატექნიკო და სახელოსნო სასწავლებელთა შესახებ.

ცხოვრება და კანონი: ცხოვრება და კანონი. პოლემიკური წერილები „ცხოვრება და კანონის“ გამო.

ახლობელი და შორეული: დიმიტრი ყიფიანი. ბესარიონ ლევანის-მე ღოღობერიძე. ნინო ბაგრატიონი. იესე ანდრონიკაშვილი. მიხეილ ყიფიანი. სიტყვა თქმული გაენათის მონასტერში გაბრიელ ეპისკოპოსის დასაფლავების დღეს. სიტყვა დავით ჩუბინაშვილის პატივსაცემად 18 სექტემბერს, 1881 წელს. ილია ოქრომჭედლიშვილი. ალექსანდრე როინაშვილი. ასი წლის თავი ერეკლე მეფის გარდაცვალებიდან. სიტყვა ილია ჭავჭავაძისა ტფილისის ქართული საადგილმამულო ბანკის წლიურ კრებაზე 20 მაისს, 1895 წელს.

პუბლიცისტური წერილები.

- 482. რჩეული ნაწარმოებები:** 5 ტომად / სარედ. კოლ.: გ. გვერდწითელი, რ. ინანიშვილი, გ. ფანჯიკიძე, ი. ქემერტელიძე, ს. ცაიშვილი, ე. ჯავახიძე – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1985 – 1987.

ტომი V: პუბლიცისტური წერილები / ტომი შეადგინეს და შენიშვნები დაურთეს სარგის ცაიშვილმა და გურამ გვერდითელმა. – 1987. – 445გვ.

შინაარსი: კატკოვის პასუხად. ათონის ქართული სავანის შესახებ. წოდებათა თანასწორობა. ქვათა ღაღადი. ნუთუ?

ავტობიოგრაფია (დაწერილი ბროკჰაუზ-ეფრონის რუსული ენციკლოპედიური ლექსიკონისათვის, 1902-1903წ.წ.).

საქართველოს მატთანე: შინაური მიმოხილვები.

- 483. თხზულებანი:** ლექსები, მოთხრობები, პოემი, პუბლიცისტიკა, სიტყვები, მიმოწერა / შეადგინა და განმარტებები დაურთო გივი ბოჯგუამ. – თბ.: განათლება, 1987. – 335გვ. – (სასკოლო ბიბ-კა)

შინაარსი. ლექსები: გაზაფხული (ვიმ გაზაფხული). ჩიტი. უცხოეთში. დაე, თუნდ მოვკვდე. ჩემო თარიარალი. გავსწორდეთ, ბედო! ნანა. მუშა. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. ქართველ სტუდენტების სიმღერა. უსულდგმულო ცხოვრება. ჩემო სიმღერავ, ნუ დადუმდები. ღამე. გაზაფხული (ტყემ მოისხა ფოთოლი). მას აქეთ, რაკი შენდამი. ჩემო კალამო. გ. აბხ... რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით. ბედნიერი ერი. კითხვა-პასუხი. გახსოვს, ტურფავ? გიყვარდეს. ლოცვა. ვიხილე სატრფო. ერთხელ ჯდა

ჩემთან. მარტო მივცურავ. მაშინ დავსტკბები. რისთვის მიყვარხარ? ხმა გულისა. ციურნი ხმები. ოჰ, სად არიან. მძინარე ქალი. ს..ჩ..სას. ჩ..სას. ჩემო მკვლელო. გახსოვს, ტურფავ. აღარც ნატვრა.

მოთხრობები: გლახის ნაამბობი. სარჩობელაზედ. ნიკოლოზ გოსტამბიშვილი. ამბავად გაგონილნი.

პოემები: ქართველის დედა. მეფე დიმიტრი თავდადებული.

პუბლიცისტიკა: ილია ჭავჭავაძის ავტობიოგრაფია. ორიოდე სიტყვა თავად რევაზ შალვას ძის ერისთავის კაზლოვის მიერ “შემლილის” თარგმნაზედა. საქართველოს მოამბეზედ. ”კაცია-ადამიანის” წინასიტყვაობის პირვანდელი ვარიანტები (მეოთხე ვარიანტი). ვიცინოთ თუ ვიტყვით? ბატონი იანოვსკის წერილის გამო. კატკოვის პასუხად. წინამძღვრიანთ-კარის ქართული სამეურნეო სკოლა. ერთი და ისტორია. ისევ განათლების საკითხებზე. წერილები ქართულ ლიტერატურაზე. ასე წლის თავი ერეკლე მეფის გარდაცვალებიდან. სატექნიკო და სახელოსნო სასწავლებელთა შესახებ. მეცხრამეტე საუკუნე.

სიტყვები: სიტყვა ილია ჭავჭავაძისა გლეხობისადმი მიმართული წინამძღვრიანთკარის სამეურნეო სკოლის გახსნის დროს. სიტყვა, წარმოთქმული გრიგოლ ორბელიანის დასაფლავებაზე. სიტყვა, წარმოთქმული ნიკოლოზ ბარათაშვილის ნემტის გადმოსვენებაზე.

მიმოწერა: ნინო ჭავჭავაძე-აფხაზისადმი. ილია წინამძღვრიშვილისადმი. კირილე ლორთქიფანიძისადმი. პეტრე ნაკაშიძისადმი. დავით ერისთავისადმი. პეტრე უმიკაშვილისადმი. ნიკო ნიკოლაძისადმი. ვასილ მაჩაბლისადმი. მარჯორი უორდროპისადმი. ოლა გურამიშვილი-ჭავჭავაძისადმი.

განმარტებანი.

484. ავტობიოგრაფია [დაწერილი რუსული ენციკლოპედიური ლექსიკონისათვის 1902-1903 წლებში]. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 22 ოქტ.
485. “...ან შენ როგორ სძლებ უწუთისოფლოდ...” [ნაწყვეტი პოემა “განდეგილიდან”. – გაზ. “მედიცინის მუშაკი” (თბილ. სახელმწ. სამედ. ინ-ტი). – 1987. – 31 ოქტ.
486. აჩრდილი: (ორი თავი პოემიდან). – ჟურნ. “მნათობი”. – 1987. – №10. – გვ. 92-93.
487. აჰა, ერთი კიდევ ახალი წელიწადი... – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 1 იანვ.
488. ბაზალეთის ტბა.: [ლექსი]. – ჟურნ. “საქ. ბუნება”. – 1987. – №10. – გვ. 2.
489. ბრძნული აზრების წყაროსთვალი / შეკრიბა ვ. შავგულიძემ. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1987. – 4, 25 იანვ., 5, 15, 20 თებ., 14, 20 მარტი
490. გაზაფხული: [ლექსი]. – ჟურნ. “პიონერი”. – 1987. – №10. – გვ. 2;
იგივე: ჟურნ. “დილა”. – 1987. – №10. – გვ. 5
491. განდეგილი. – თბ.: მერანი, 1987. – 69გვ.
492. გუთნის დედა: [ლექსი]. – ჟურნ. “მნათობი”. – 1987. – №10. – გვ. 31.
493. დაე თუნდ მოგვკვდე, არ მეშინიან... [ლექსი]. – გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1987. – 26 ოქტ.;

იგივე: გაზ. “ახალი კოლხეთი” (ფოთი). – 1987. – 27 ოქტ.

იგივე: წიგნ.: “დროშის” ბიბლიოთეკა, წიგნი მე-3. – თბ., 1987. – გვ. 3

494. დავით აღმაშენებელი. – ჟურნ. “ეკონომისტი”. – 1987. - №10. – გვ. 13-16
495. დედავ, ისმინე ქართველის ვედრება: [ლექსი]. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 23 ოქტ.
496. დედათა საქმე. – ჟურნ. “ეკონომისტი”. – 1987. - №13. – გვ. 102.
497. დიდი ილია ბრძანებდა: [ი. ჭავჭავაძე ადამიანის დიდბუნებოვანების შესახებ]. – ჟურნ. “კრიტიკა”. – 1987. _ №2. – გვ. 3-4
498. დიდი ილია ბრძანებდა. [ი. ჭავჭავაძე სიბერის შესახებ]. – ჟურნ. “კრიტიკა. – 1987. - №1. – გვ. 10
499. ელეგია: [ლექსი]. – წიგნ.: “დროშის” ბიბლიოთეკა, წიგნი მესამე. – თბ., 1987. – გვ. 4
500. “ვართლაო!”: [ზოგი რამ მწერლის პუბლიცისტური წერილებიდან]. – გაზ. “ენგურის მუშა” (ს/გ “საქქალაქმრეწვი”). – 1987. – 27 მარტი.
501. ილიას სიბრძნის წყაროდან. გამრჯელი ჩვენში მარტო სოფელია / შეკრიბა მ. ვანიშვილმა. – გაზ. “სოფლის ცხვორება”. – 1987. – 27 სექტ.
502. ილია ჭავჭავაძის სიტყვა სიკვდილით დასჯის მოსპობის შესახებ. სიკვდილისათვის: მოკლე კონსპექტი. – ჟურ. “ჯვარი ვაზისა”. – 1987. _ №1. – გვ. 73.
- ტექსტი დაწერილია ილიას ხელით, ფანქრით და მელნით. დაცულია ლიტერატურის მუზეუმში
503. კაცია-ადამიანი?! / [რედ.: მილიცა ჯაფარიძე; ბოლოსიტყვაობა რევაზ ჯაფარიძისა]. – თბ.: მერანი, 1987. – 126 გვ.
504. კითხვა-პასუხი: [ლექსი]. – ჟურნ. “მნათობი”. – 1987. - №10. – გვ. 85-86.
505. [ლექსები]: დაე, თუნდ მოვკვდე, არ მეშინიან...; მას აქეთ რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული. – გაზ. “კოლმეურნე” (ქედა). – 1987. – 22 ოქტ.
506. [ლექსები]: დაე, თუნდ მოვკვდე არ მეშინიან...; მას აქეთ რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული...; ჩემო კარგო ქვეყანავ, რაზედ მოგიწყენია. – ჟურნ. “დროშა”. – 1987. - №9. – გვ. 1.
507. [ლექსები]: დაე, თუნდ მოვკვდე, არ მეშინიან; თუ თვით არ ვიღწვით?...; მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული... – გაზ. “ქუთაისი”. – 1987. – 15 ოქტ.
508. [ლექსები]: დაბნელდა სული, გარშემოც ბნელა...; გაზაფხული. – ჟურნ. “მნათობი”. – 1987. - №10. – გვ. 68.
509. [ლექსები]: გავსწორდეთ ბედო; ელეგია; დაკარგული ედემი. – ჟურნ. “მნათობი”. – 1987. - №10. – გვ. 50.
510. [ლექსები]: ჩემო კარგო ქვეყანავ; ჩემო კალამო...; ტყემ მოისხა ფოთოლი. – გაზ. “სამგორი” (გარდაბანი). – 1987. – 31 ოქტ.
511. [ლექსები]: ჩემო კალამო, ჩემო კარგო, რად გვინდა ტაში...; დაე თუნდ მოვკვდე, არ მეშინიან...; ჩემო კარგო ქვეყანავ; პოეტი. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 23 ოქტ.
512. [ლექსები]: პოეტი; ჩემო კალამო, ჩემო კარგო, რად გვინდა ტაში?; მძინარე ქალი; მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული. – გაზ. “ელექტრიკოსი” (თბილ. საწარმოო გაერთ. “ელექტროაპარატი”). – 1987. – 18 აგვ.;
იგივე: გაზ. “სამთო ქიმია” (საწარმოო გაერთ. “სამთო ქიმია”). – 1987. – 12 აგვ.

- 513.** [ლექსები]: “მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული...”, “ჩემო კალამო, ჩემო კარგო, რად გვინდა ტაში?”, “ბედნიერი ერი”. – ჟურნ. “მნათობი”. – 1987. – №10. – 70-71.
- 514.** [ლექსები]: ლოცვა; როდემდის; დაე, თუნდ მოვკვდე, არ მეშინიან...”. – ჟურნ. “მნათობი”. – 1987. – №10. – გვ. 35-36.
- 515.** [ლექსები]. – წიგნ.: შოთა, ილია, აკაკი, ვაჟა... და გალაკტიონი / შემდგ.: გურამ ფანჯიკიძე. – თბ., 1987. – გვ. 39-76.
- შინაარსი:** ყვარლის მთებს. გუთნის დედა. დაე, თუნდ მოვკვდე, არ მეშინიან. ქართველის დედას. რისთვის მიყვარხარ? ხმა გულისა. ნანა. ელეგია. პოეტი. მესმის, მესმის სანატრელი. გახსოვს, ტურფავ, ჩვენს დიდ ბაღში. დაბნელდა სული, გარშემოც ბნელა. გაზაფხული. მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული. ჩემო კალამო. ბედნიერი ერი. პასუხის პასუხი. ჩემო კარგო ქვეყანავ. ბაზალეთის ტბა. დამაკვირდი. კითხვა-პასუხი.
- 516.** ლექსები / შემდგენელ-რედაქტორი და წინასიტყვ. ავტორი ვენერა კავთიაშვილი. – თბ.: მერანი, 1987. – 83 გვ. – პარალელური თავფურცელი და ტექსტი ქართულ და გერმანულ ენებზე.
- შინაარსი:** ყვარლის მთებს (ადოლფ ენდლერი). გუთნის დედა (რუთ ნოიკომი). ქართველის დედას (არტურ ლაისტი). ყაზბეგი (რობერტ ბლაიხშტაინერი). ელეგია (რაინერ კირში). არაგვი (ნაწყვეტი პოემიდან “აჩრდილი”. არტურ ლაისტი). მესმის, მესმის (ადოლფ ენდლერი). ჩემო მკვლელო! ვიცი, ვიცი! გახსოვს, ტურფავ. პოეტი. გაზაფხული (არტურ ლაისტი). მას აქეთ, რაკი (ადოლფ ენდლერი). ჩემო კალამო (არტურ ლაისტი). 1871 წელი, 23 მაისი. პარიზის კომუნის დღე (ადოლფ ენდლერი). ბაზალეთის ტბა (რობერტ ბლაიხშტაინერი). კითხვა-პასუხი (არტურ ლაისტი). სალამო ალაზნის ველზე (არტურ ლაისტი). ნაწყვეტი პოემიდან “კაკო ყაჩაღი”.
- 517.** ლირიკა / [შემდგენელ-რედაქტორი გურამ გვერდწითელი; მხატვ.: დ. გაბაშვილი] – თბ.: მერანი, 1987. – 157გვ.
- შინაარსი:** სანთელი. ხმა სამარიდამ. გაზაფხული. ჩიტი. გუთნის-დედა. სიმღერა. მეც შავ თვალებს. გიყვარდეს. უცხოეთში. ლოთის რჩევა. ლოცვა. ვიხილე სატრფო... ერთხელ ჯდა ჩემთან... მარტო მივცურავ.... დაე, თუნდ მოვკვდე. ქართველის დედას. მაშინ დავსტკბები. ბევრი ვიტანჯე. რისთვის მიყვარხარ? მითხარით. ჩემი თარიარალი. ხმა გულისა. გავსწორდეთ, ბედო! ვაი, მას-ვისაც. ციურნი ხმები. ნანა. ელეგია. მტკვრის პირას. დაკარგული ედემი. მძინარე ქალი. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. ს..ჩ..სას. ჩ..სას. პოეტი. მესმის, მესმის. ქართველ სტუდენტების სიმღერა. ჩემო მკვლელო! იანიჩარი. გახსოვს, ტურფავ. დაბნელდა სული. უსულდგმულო ცხოვრება. წუხილი. ჩემო სიმღერავ. ძმის სიკვდილზედ. ღამე. გაზაფხული. მას აქეთ, რაკი შენდამი. ჩემო კალამო. გ. აბხ.... 1871 წელი, 23 მაისი. რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით. ბედნიერი ერი. გამოცანები. კიდევ გამოცანები. პასუხის პასუხი. რჩევა. ჩემო კარგო ქვეყანავ. კ.ბ.მ-სას. ბაზალეთის ტბა. დამაკვირდი. კითხვა-პასუხი. ორ-ხმიანი საახალწლო ოპერეტი. რად გვინდა, ვინ ხარ, სიდამ ხარ.
- 518.** ლოცვა: [ლექსი]. – “წიგნის სამყარო”. – 1987. – №20. – გვ. 7.
- 519.** მამულო, საყვარელო!...: [ლექსები]. – ქუთაისი: საბჭ. საქართველო, ქუთაისის ფილიალი, 1987. – 107გვ.

შინაარსი: ყვარლის მთებს. სანთელი. ხმა სამარიდამ. გაზაფხული. ჩიტი. გუთნის-დედა. სიმღერა. მეც შავ თვალებს. გიყვარდეს. სიზმარი. ლოცვა. უცხოეთში. ლოთის რჩევა. როდემდის. ლოცვა. ვიხილე სატრფო... ერთხელ ჯდა ჩემთან... მარტო მივცურავ... დაე, თუნდ მოვკვდე. ქართველის დედას. მაშინ დავსტკბები. ბევრი ვიტანჯე. რისთვის მიყვარხარ? მითხარით. ჩემო თარიარალი. ხმა გულისა. გავსწორდეთ, ბედო! ვაი, მას-ვისაც. ციურნი ხმები. ნანა. ელეგია. მტკვრის პირას. ოჰ, სად არიან. დაკარგული ედემი. ალაზანს. მძინარე ქალი. მწუხარება. მუშა. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. თ. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. ს..ჩ..სას. ჩ...სას. პოეტი. მესმის, მესმის. ქართველ სტუდენტების სიმღერა. ჩემო მკვლელიო! იანიჩარი. გახსოვს, ტურფავ. დაბნელდა სული. უსულდგმულო ცხოვრება. წუხილი. ჩემო სიმღერავ. ძმის სიკვდილზედ. ღამე. გაზაფხული. მას აქეთ, რაკი შენდამი. ჩემო კალამო. გ. აბხ... 1871 წელი, 23 მაისი. რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით. ბედნიერი ერი. პასუხის პასუხი.

- 520. მარად და ყველგან...** [ლექსი]. – გაზ. “საქ. აგრონომი” (საქ. სსრ სას.-სამ. ინ-ტი). – 1987. – 26 ოქტ.
- 521. მას აქეთ, რაკი:** [ლექსი]. – გაზ. “მებრძოლი” (ზუგდიდი). – 1987. – 27 ოქტ.;
 იგივე: გაზ. “გამარჯვება” (სოფ. გურჯაანის რ-ნში). – 1987. – 27 ოქტ.;
 იგივე: გაზ. “წინსვლა” (თერჯოლა). – 1978. – 27 მაისი;
 იგივე: გაზ. “ახალი ცხოვრება” (საჩხერე). – 1987. – 22 ოქტ.
 იგივე: წიგნ.: “დროშის” ბიბლიოთეკა, წიგ. მესამე. – თბ., 1987. – გვ. 4.
- 522. მგზავრის წერილები:** (ნაწყვეტი). – გაზ. “საბჭ. სვანეთი” (ლენტეხი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 523. მეფე დიმიტრი თავდადებული:** [პოემა]. – გაზ. “სამშობლო”. – 1987. – 28 ოქტ.
- 524. [მოთხრობები]:** მგზავრის წერილები; გლახის ნაამბობი; ოთარაანთ ქვრივი. – ბათუმი: საბჭ. აჭარა, 1987. – 178გვ.
- 525. ნ. ნიკოლაძე, ე. თაყაიშვილი.** – ჟურნ. “დროშა”. – 1987. - №2. – გვ. 13.
- 526. ნათელი აზრები.** მოვალეობის გარეშე უფლება არ არსებობს. ერი და ისტორია; მეცხრამეტე საუკუნე. – ჟურნ. “ეკონომისტი”. – 1987. - №9. – გვ. 88-89.
- 527. ოთარაანთ ქვრივი / საქ. სსრ მეცნ. აკადემია.** – თბ.: მეცნიერება, 1987. – 87 გვ. ეძღვნება ი.ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავს.
- 528. ოსმალის საქართველო:** [ნაწყვეტი]. – გაზ. “წითელი დროშა” (ახალციხე). – 1987. – 10 ოქტ.
- 529. პასუხის პასუხი:** [ლექსი]. – “მნათობი”. – 1987. - №10. – გვ. 77.
- 530. პედაგოგის საფუძველები.** – ჟურნ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 1987., №10. – გვ. 4-19.
- 531. პოეტი:** [ლექსი]. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 21 ოქტ.;
 იგივე: ჟურნ. “დილა”. – 1987. - №10. – გვ. 3;
 იგივე: გაზ. “გამარჯვების დროშა” (ბოლნისი). – 1987. – 24 ოქტ.
 იგივე: წიგნ.: “მწიგნობარი-87”. – თბ., 1987. – გვ. 31.
- 532. პოეზია:** ჩემო კალამო. ელეგია. მას აქეთ, რაკი. დაე, თუნდ მოვკვდე. – წიგნ.: დროშის ბიბლიოთეკა. წიგნ. 3. – თბ., 1987. – გვ. 3-5.
- 533. პოეტი. ბაზალეთის ტბა:** [ლექსები]. – გაზ. “ლენინელი” (გალი). – 1987. – 15 ოქტ.

534. პოეტი. ჩემო კარგო ქვეყანავ: [ლექსები].- გაზ. "ილია" (საქ. მწერალთა კავშირის ქუთაისის განყ-ბის ერთდროული ლიტ. გაზეთი). – 1987. – 15 ოქტ.
535. პოეტი. ელეგია: [ლექსები]. – გაზ. "საბჭ. ოსეთია". – 1987. – 22 ოქტ.
536. რამდენიმე სურათი მე-19 საუკუნის საქართველოს ცხოვრებიდან: [ნაწყვეტები ილია ჭავჭავაძის ლექსებიდან და მოთხრობებიდან / რედ.-შემდგ.: ლ. ლომთაძე]. – თბ., 1987. – 281 გვ.
537. რა კარგი რამა ხარ, ჩემო ქვეყანავ... [ლექსი]. – გაზ. "საბჭ. ოსეთი". – 1987. – 22 ოქტ.
538. საახალწლო მილოცვა. – ჟურნ. "საქ. სოფლის მეურნეობა". – 1987. - №1. – გვ. 4.
539. სარჩობელაზედ: პატარა ამბავი / [იტალ. თარგმნა ლუიჯი მაგაროტომ]. – თბ.: ნაკადული. – 1987. – 59 გვ. – ტექსტი იტალ. და ქართ. ენებზე.
540. სიბრძნის გამონაშუქი. – გაზ. "თბილისი". – 1987. – 22 ოქტ. გასაუბრება დიდ წინაპართან მისი დაბადების 150 წლისთავის გამო.
541. სიბრძნის წყაროსთვალი. – გაზ. – "კომუნისტი". – 1987. – 22 ოქტ.
542. სიტყვა, წარმოთქმული ნიკოლოზ ბარათაშვილის ნემტის გადმოსვენებაზე (25 აპრილს 1893 წელს). – გაზ. "ილია" (საქ. მწერალთა კავშირის ქუთაისის განყ-ბის ერთდროული ლიტ. გაზეთი). – 1987. – 15 ოქტ.
543. სტიროდეთ (ებრაული მელოდია). ბაირონისა / თარგმანი ი. ჭავჭავაძისა. – ჟურ. "ჯვარი ვაზისა". – 1987. – №1. – გვ. 69
544. ტყემ მოისხა ფოთოლი...: [ლექსი]. – გაზ. "კოლხეთი" (ცხაკაია). – 1987. – 13 ივნ.
იგივე: გაზ. "კომუნისტი" (ოჩამჩირისაკენ). – 1987. – 24 ოქტ.
545. ქართველნი დედაკაცნი...: [ქართველი ქალის როლსა და დანიშნულებაზე]. – გაზ. "ქუთაისი". – 1987. – 26 სექტ.
546. ქართველის დედას: [ლექსი]. – ჟურ. "მნათობი". – 1987. – №10. გვ. 41;
იგივე: გაზ. "კომუნისტი" (წითელწყარო). – 1987. – 10 მარტი
547. ქართველის სამკვიდროვ, ქვეყნის თვალად დაბადებულ: [ნაწყვეტი პოემიდან "აჩრდილი"]. – გაზ. "სამთო ქიმი" (თბილ. საწარმოო გაერთ. "სამთო ქიმი"). – 1987. – 23 სექტ.
548. ქართული თეატრი. – ჟურ. "თეატრალური მოამბე". – 1987. – №5. – გვ. 41-45
549. ყვარლის მთებს: [ლექსი]. – ჟურ. "მნათობი". – 1987. – №10. – გვ. 3-4;
იგივე: ჟურ. "საქ. ბუნება". – 1987. – №10. – გვ. 2;
იგივე: ჟურ. "ექო". – 1987. – №3. – გვ. 17;
იგივე: გაზ. "ყვარელი". – 1987. – 24 ოქტ.;
იგივე: გაზ. "თბილისის უნივერსიტეტი". – 1987. – 23 ოქტ.
550. შობა მაცხოვრისა; საადგომო; დავით აღმაშენებელი (დავით აღმაშენებლის მოსახსენებელი დღისათვის – 26 იანვრისათვის); ათონის ქართული სავანის შესახებ; ოსმალოს საქართველო: [წერილები]. – ჟურ. "ჯვარი ვაზისა". 1987. – №1. – გვ. 34-41
551. ჩემო კალამო, ჩემო კარგო, რად გვინდა ტაში... [ლექსი]. – გაზ. "მედიცინის მუშაკი" (თბილ. სახელმწ. სამედ. ინ-ტი). – 1987. – 31 ოქტ.
იგივე: დროშის ბიბ-კა, წ. 3. – 1987. – გვ. 3
552. ჩემო კარგო ქვეყანავ; დაბნელდა სული: [ლექსები]. – ჟურ. "მნათობი". – 1987. – №10. – გვ. 80-81;

- იგივე: გაზ. “წიგნის სამყარო”. _ 1987. _ №20. _ გვ. 7;
- იგივე: გაზ. “სამთო ქიმია” (თბილ. საწარმოო გაერთ. “სამთო ქიმია”). _ 1987. _ 23 სექტ.;
- იგივე: გაზ. “ლენინელი” (ზესტაფონი). _ 1987. _ 27 ოქტ.
- 553. ცოდნა სიმდიდრეა:** სიტყვა გლუბობისადმი მიმართული სოფელ წინამძღვრიანთკარში სამეურნეო სასწავლებლის გახსნის დროს (1883წ. 4 სექტ.). – ჟურნ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 1987. - №10. – გვ. 20-22.
- 554. ძვირფას კოლხიდელთ:** [ლექსი]. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1987. – 8 სექტ.
- 555. წერილები ლიტერატურაზე. პუბლიცისტური წერილები / [შემდგენელი და წინასიტყვაობის ავტორი ლადო მინაშვილი]. _ თბ.: ნაკადული, 1987. _ 176გვ.**
 შინაარსი: ორიოდ სიტყვა თავად რევაზ შალვას ძის ერისთავის მიერ კოზლოვიდგან ”შემლილის” თარგმნაზედა; საქართველოს მოამბეზედ; ზოგიერთი რამ; პოეზიის ახალგაზრდა მოყვარულთ; წერილები ქართულ ლიტერატურაზე; სიტყვა, წარმოთქმული გრიგოლ ორბელიანის დასაფლავებაზედ; სიტყვა, წარმოთქმული ნიკოლოზ ბარათაშვილის ნემტის გადმოსვენებაზე; ოსმალს საქართველო; შინაური მიმოხილვა; ვისს ნათესა ვმკით?; კატკოვის პასუხად; ბ-ნ იანოვსკის წერილისა გამო; ქართველი სტუდენტობა რუსეთში; დავით აღმაშენებელი; ერი და ისტორია; აი ისტორია; რა გითხრათ? რით გაგახაროთ?; ასი წლის თავი ერეკლე მეფის გარდაცვალებიდან; მეცხრამეტე საუკუნე.
- 556. ჭკუა ურჩევს, ენა იტყვის:** [აფორიზმები და გამონათქვამები / შეადგინა ბორის კანდელაკმა]. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1987. _ 87გვ.
- 557. მოთხრობები და აფორიზმები / შემდგ.: ლ. ხარებათი. _ ცხინვალი: ირისტონი, 1987. _ 328გვ. _ ტექსტი ოსურ ენაზე**
- 558. თხზულებანი:** [ლექსები და მოთხრობები]. _ სოხუმი: ალაშარა, 1987. _ 55გვ. _ ტექსტი აფხაზურ ენაზე
- 559. თხზულებანი / მთარგმნელები: მარჯორი და ოლივერ უორდროპები; [ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა და შენიშვნები დაურთო ი. ფოფხაძემ]. _ თბ.: განათლება, 1987. _ 87გვ. _ ტექსტი ინგლისურ ენაზე**
- 560. Базалетское озеро: [стих.]/Пер. В. Державин. - газ. «Молодёжь Грузии». – 1987. - 22 окт.**
- 561. Весна: [стих.]/Пер. Н. Заболоцкий. - газ. «Заря Востока». – 1987. - 23 окт.**
- 562. Возлюби; Он пьёт бессмертье полной чашею в награду за свои дела: [стихи]/Пер. Я. Козловский, В. Шефнер. - газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. - 22 окт.**
- 563. «Голоса, что мне слышны...»: [стихи] / Пер. Я. Козловский. - газ. «Молодёжь Грузии». – 1987. - 22 окт.**
- 564. Голос сердца: [стих.] / Пер. А. Кушнер. - газ. «Молодёжь Грузии». – 1987. - 22 окт.**
- 565. Горам Кварели; Почему я тебя полюбил?; Не пора ли понять?; Глас сердца; «Женщина прекрасная со мною говорила раннею весною...»: [стихи]. – газ. «Сов. Осетия». – 1987. - 24 сент.**
- 566. Грузинке-матери; К Алазани: [стихи]/Пер. В. Звягинцева. - газ. «Заря Востока». – 1987. - 23 окт.**
 იგივე: გაზ. «Молодёжь Грузии». – 1987. - 22 окт.

567. «Да, родина была и у меня...»; Ночь; «Слышу, слышу звук отрадней...»: [стихи]/ Пер. Коринтели. – жур. «Лит. Грузия». – 1987. - № 10. - С. 54
568. Матери-Грузии: [стих.]/Пер. З. Габуния, С. Гандлевского, Е. Моховой, В. Никитина, Л. Озерова, И. Розовского, Вл. Сарисвили, Л. Фоменко, В. Штрокова. – жур. «Лит. Грузия». – 1987. - № 10. - С. 6-17
569. «Моё перо, зачем нам рукоплесканья?...»; «Слышу, слышу долгожданный...»; Люби!: [стихи]/Пер. Л. Гвелесиани. - газ. «Молодёжь Грузии». – 1987. - 20 окт.
570. Молитва: [стих.]/Пер. В. Шефнер. - газ. «Молодёжь Грузии». – 1987. - 22 окт.
571. О журнале «Сакартвелос моамбе»; Внутреннее обозрение (май 1881 года); Девятнадцатый век: Статьи. – жур. «Лит. Грузия». – 1987. - № 10. - С. 31-53
572. Песня: [стих.]/ Пер. В. Шефнер. - газ. «Молодёжь Грузии». – 1987. - 22 окт.
573. Поэт; «Для чего нам награда»; «С тех пор...»: [стихи] / Пер. Н. Баазов. - газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. - 21 окт.
574. Поэт; Песня; Пахарь; Элегия; Свеча; Песня грузинских студентов; Слышу звук; Весна: [стихи]. – газ. «Сов. Аджария». – 1987. - 21 окт.
575. Поэт; Потерянный рай; «Пустую жизнь...»; «Пусть я умру...»; «Страдал и я...»: [стихи] / Пер. Н. Заболоцкий. - газ. «Сов. Абхазия». – 1987. - 9 окт.
576. Поэт; Пускай умру...; «Слышу, слышу...»: [стихи] / Пер. И. Квачахия. - газ. «Сов. Абхазия». – 1987. - 23 окт.
577. Поэт; «Пусть я умру...»: [стихи] / Пер. В. Шефнер, Н. Заболоцкий. - газ. «Заря Востока». – 1987. - 23 окт.
578. Поэт; «Пусть я умру...»; Грузинке-матери: [стихи]/Пер. В. Шефнер, Н. Заболоцкий, В. Звягинцев. - газ. «Железнодорожник Закавказья». – 1987. - 28 окт.
579. Поэт; Потерянный рай; Пустую жизнь...; Пускай умру...; Слышу, слышу...; Страдал и я...:[стихи] / Пер. Б. Серебряков, А. Тарковский, И. Квачахия, Н. Заболоцкий. - газ. «Коммунистиური შრომა» (Сухуми). – 1987. - 24 окт.
580. «Пусть я умру...»: [стихи] / Пер. Н. Заболоцкий. - газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. - 22 окт.
581. Слово, произнесённое при перенесении праха Николоза Бараташвили: [25 апр. 1893 года] / Пер. Б. Пастернака. – жур. «Лит. Грузия». – 1987. - № 6. - С. 3-5
582. Сон: [стихи]/Пер. В. Шефнер. - газ. «Молодёжь Грузии». – 1987. - 22 окт.
583. Стихи. Поэмы. Повести. Рассказы / Пер. с груз. – Тб.: Мерани, 1987. – 350 с.

Содержание: стихотворения: Горам Кварели – пер. Н. Заболоцкий; Свеча – пер. А. Кушнер; Голос из могилы – пер. В. Шефнер; Весна – пер. В. Шефнер; Пахарь – пер. А. Кочетков; Песня – пер. В. Шефнер; Чёрные глаза я видел тоже... – пер. В. Шефнер; Возлюби – пер. Я. Козловский; Сон – пер. В. Шефнер; Молитва – пер. В. Шефнер; На чужбине – пер. А. Тарковский; Совет бражника – пер. Б. Брика; Не пора ли понять – пер. В. Шефнер; Молитва – пер. В. Шефнер; «Помню любимая долго, протяжно рыдала...» – пер. В. Шефнер; «Женщина прекрасная со мною...» – пер. А. Тарковский; «По морю жизни я плыву один...» – пер. А. Кушнер; «Пусть я умру, в душе боязни нет...» – пер. Н. Заболоцкий; Грузинке-матери – пер. В. Звягинцев; «Страдал и я...» – пер. Н. Заболоцкий; Почему я тебя полюбил? – пер. В. Шефнер; «Раем бы я наслаждался

сполна...» - пер. А. Кушнер; «Скажи, зачем запала в сердце грусть?» - пер. В. Шефнер; Мой тариарали - пер. Вс. Рождественский; Голос сердца - пер. А. Кушнер; Рассчитаемся с тобой, судьба! - пер. А. Кушнер; «Та, которой вручил я судьбу свою...» - пер. В. Шефнер; Небесные голоса - пер. Я. Козловский; Колыбельная - пер. Я. Козловский; Элегия - пер. Н. Заболоцкий; На берегу Куры - пер. А. Кушнер; «Юность, где сладость твоя?...» - пер. А. Тарковский; Потерянный эдем - пер. Вс. Рождественский; К Алазани - пер. А. Кушнер; На смерть брата - пер. А. Кушнер; Спящей женщине - пер. Вс. Рождественский; Тоска - пер. Вс. Рождественский; Муша - пер. Н. Заболоцкий; Александру Чавчавадзе - пер. В. Шефнер; Ч[айковск]ой - пер. В. Шефнер; Поэт - пер. В. Шефнер; «Слышу звук цепей спадающих...» - пер. В. Державин; Песня грузинских студентов - пер. Н. Заболоцкий; Николаю Бараташвили - пер. С. Шервинский; «О, мучительница! Знаю...» - пер. Вс. Рождественский; «Мылая, ты сад наш помнишь...» - пер. В. Шефнер; «Темно вокруг, и на душе темно...» - пер. А. Тарковский; «Пустую жизнь без вдохновения...» - пер. А. Тарковский; «Когда печаль находит на меня...» - пер. Евг. Евтушенко; Весна - пер. Н. Заболоцкий; «Отчий край мой...» - пер. Я. Козловский; «Перо моё дорогое...» - пер. Евг. Евтушенко; Ночь - пер. А. Кушнер; Г. Абхази - пер. Н. Заболоцкий; День падения Коммуны - пер. В. Шефнер; Как поступали, или История Грузии XIX века - пер. Н. Заболоцкий; Загадки - пер. М. Талов; Ещё загадки - пер. М. Талов; Ответ на ответ - пер. Евг. Евтушенко; Совет - пер. Вс. Рождественский; Славная родина - пер. Я. Козловский; «Забыты мечты и надежды ранние...» - пер. В. Шефнер; К. Б. М. - пер. Вс. Рождественский; Базалетское озеро - пер. В. Державин; Приглядись! - пер. Вс. Рождественский.

Поэмы: Видение - пер. Н. Заболоцкий; Мать и сын - пер. Н. Заболоцкий; Несколько картин, или случай из жизни разбойника - пер. А. Тарковский; Димитрий Самопожертвователь - пер. Н. Заболоцкий; Отшельник - пер. Н. Заболоцкий.

Повести и рассказы: Рассказ нищего - пер. Ю. Давидов; Человек ли он? - пер. М. Бирюков; Отарова вдова - пер. Г. Хуцишвили; У виселицы - пер. М. Бирюков; Николоз Госташабишвили - пер. Е. Гогоберидзе; Записки путника - пер. М. Бирюковой.

- 584. Человек ли он?! :** Повести и рассказы/Пер. с груз.; Сост.: М. Бирюкова; Вступ. статья: С. Цаишвили. - М.: Худож. литература, 1987. - 284, [2] с.

Содержание: Рассказ нищего \ пер. Ю. Давыдова; Человек ли он?! \ пер. М. Бирюковой; Отарова вдова \ пер. Г. Хуцишвили; У виселицы \ пер. М. Бирюковой; Сцены из времён освобождения крестьян \ пер. Е. Гогоберидзе; Николоз Госташабишвили \ пер. Е. Гогоберидзе; Записки путника \ пер. М. Бирюковой.

- 585. Человек ли он? :** Повесть/Пер. с груз. М. Бирюковой. - Тб.: Мерани, 1987. - 88 с.
- 586. Элегия:** [стихи]/Варианты переводов З. Габуниа, Я. Гольцмана, Вл. Еременко, С. Заславского, Н. Соколовской, Л. Фоменко. - жур. «Лит. Грузия». - 1987. - № 8. - С. 6-9
- 587. The Hermit/Transl. from the Georgian by Marjory Wardrop.** Facsimile ed. With an afterword by Guram Sharadze. - Тб.: Merani, 1987. - 70 p.

588. Works / Transl. by Marjory and Oliver Wardrops. – Tbilisi: Ganatleba, 1987. – 86 p.
589. Das Vaterunser \ Übers. Von B. Kahl – A. Chotiware. - In: Aufgestanden gegen den Tod. Offenbach. - 1987. - S. 141

1988

590. თხზულებათა სრული კრებული ოც ტომად./ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა აკადემიური გამოცემის მთავარი სარედაქციო კოლეგია: გიორგი ციციშვილი (მთავარი რედაქტორი), გ. აბაშიძე, გრ. აბაშიძე, ი. აბაშიძე, ალ. ბარამიძე, თ. გამყრელიძე, ლ. გორგილაძე, გ. ენუქიძე, ა. თავხელიძე, ალ. იოსელიანი, ალ. კალანდაძე, ქ. ლომთათიძე, გ. მერკვილაძე, ე. მეტრეველი, პ. რატიანი, გ. ფანჯიკიძე, ნ. ფოფხაძე, რ. ლლონტი, გ. შარაძე, ჯ. ჩარკვიანი, ო. ჩერქეზია, დ. ჩხიკვიშილი, ს. ცაიშვილი, ვ. ძიძიგური, შ. ძიძიგური, ზ. ჭუმბურიძე (პ/მგ რედ.), ე. ხარაძე, ნ. ჯანზერიძე, გ. ჯიბლაძე – თბ.: მეცნიერება; საბჭ. საქართველო, 1987 –

ტომი II: მოთხრობები და პიესები / ტომის რედაქტორი გიორგი ჯიბლაძე; ტექსტი გამოსაცემად მოამზადეს, ვარიანტები და შენიშვნები დაურთეს ეთერ შარაშენიძემ და ლეილა სანაძემ; ტომს იკონოგრაფიული მასალა და ფოტოდოკუმენტები დაურთო გურამ შარაძემ; მხატვარი გიორგი ლომიძე. – თბ., 1988. – 668 გვ.

შინაარსი: რედაქციისაგან. მოთხრობები: მგზავრის წერილები. კაცია-ადამიანი?! გლახის ნაამბობი. ამბავად გაგონილი. სარჩობელაზედ. ოთარაანთ ქვრივი. ნიკოლოზ გოსტამაზიშვილი.

პიესები: გლეხთა განთავისუფლების პირველდროების სცენები. მაჭანკალი.

დაუმთავრებელი მოთხრობები: დიამბეგობა. ცხოვრების გამონაცადი და გამონაფიქრი. კოლა. კაკო. გუბე. ზოგიერთი ხანა მოთხრობისა “მარგალიტი ლექში”. კატო. იგი წავა და სხვა მოვა ტურფასა საბადნაროსა. უღელტეხილი. უცნაური ამბავი. პატარა ამბავი. დედის ანდერძი.

591. ტომი III: მხატვრული თარგმანები / ტომის რედაქტორი გურამ შარაძე; ტექსტი გამოსაცემად მოამზადეს, ვარიანტები, შენიშვნები და კომენტარები დაურთეს იზა დობორჯგინიძემ, მანანა იამანიძემ (დასავლეთევროპული ლიტერატურის თარგმანები) და თეიმურაზ ჩავლეიშვილმა რუსული ლიტერატურის თარგმანები); ტომს იკონოგრაფიული მასალა და ფოტოდოკუმენტები დაურთო გურამ შარაძემ; მხატვ.: გიორგი ლომიძე. – თბ., 1988. – 765გვ.

შინაარსი: რედაქციისაგან (გ. შარაძე). პოეზია: ჩიტი; ი. პოლონსკი. ბედა მქადაგებელი; ვ. სკოტი “ო, რა ტკბილი არს..”; ფ. შილერი. ცრემლთა შინა ნუგეში; ჯ. ბაირონი. სტიროდეთ! ა. პუშკინი. ანგელოზი; ა. პუშკინი. ჭეშმარიტება; ა. პუშკინი. წინასწარმეტყველი; ჰ. ჰაინე. როცა შევყურებ; ჰ. ჰაინე. ლოყით მოეპყარ...; რიუკერტი. ჩრდილნი მაღალ მთებისა; ჰ. ჰაინე. მეცა მქონია; მ. ლერმონტოვი. ჰაჯი-აბრეკი; რიუკერტი. კართა თანა; მ. ლერმონტოვი. მწირი; მ. ლერმონტოვი. ციცაბო კლდე; მ. ლერმონტოვი. სიზმარი; მ. ლერმონტოვი. წინასწარმეტყველი; ა. შენიე. ზღვათა მფლობელის...; ტ. მური. ირლანდიისადმი; ნ. ნეკრასოვი. ნატვრა.

დაუმთავრებელი და ფრაგმენტული თარგმანები: ჯ. ბაირონი. კაენი; ჯ. ბაირონი. მანფრედი; მ. ლერმონტოვი. დემონი.

პროზა: ა. დოდე. უკანასკნელი გასაკვეთი; უბინაო კაცი ნიუ-იორკში; ჯ. იაშკიჩი. შვილი მოხუცებული ჰამზასი; გ. ებერსი. რამე თუ კაცი ვარ; ა. დოდე. თურკოსი კომმუნელთა შორის; ჟ. კლარეტი. ერთი უბედურთაგანი; ი. ტურგენევი. „ლექსნი პროზითა“.

დრამა: უ. შექსპირი. მეფე ლირი.

ვარიანტები. კომენტარები. შენიშვნები.

592. აზრები / შეადგინა გ. კალანდარიშვილმა; [რედ.: ს. ყუბანეიშვილი]. – თბ.: სახ. უნ-ტის გამ-ბა, 1988. – 107გვ.
593. ბედნიერი ერი: [ლექსი]. – გაზ. „პროგრესი“ (თბილ. საწარმოო გაერთ.). – 1988. – 1 ნომბ.
594. გაზაფხული: [ლექსი]. – გაზ. „ტყიბული“. – 1988. – 17 დეკ.
595. ოსმალის საქართველო. 1877წ. – ჟურ. „ჯვარი ვაზისა“. – 1988. – №4. – გვ. 58-60.
596. პოეტი: [ლექსი]. – გაზ. „ლიტ. საქართველო“. – 1988. – 11 ნომბ.
597. ქართველის დედას: [ლექსი]. – გაზ. „ლენინელი“ (პოლიტექ. ინ-ტი). – 1988. – 5 მარტი.
598. ყვარლის მთებს: [ლექსი]. – გაზ. „სამშობლო“. – 1988. – 20 ოქტ. – გვ. 4;
იგივე: გაზ. „ყვარელი“. – 1988. – 24 ოქტ.
599. წერილი პეტრე ნაკაშიძისადმი (1871 წ. 29 აგვ.). – ჟურნ. „კრიტიკა“. – 1988. – №3.
600. [Стихи]: Поэт; «Пустую жизнь без вдохновения...» / Пер. В. Шефнер, А. Тарковский. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1988. – 7 нояб.

1989

601. თხზულებათა სრული კრებული ოც ტომად./ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა აკადემიური გამოცემის მთავარი სარედაქციო კოლეგია: გიორგი ციციშვილი (მთავარი რედაქტორი), გ. აბაშიძე, გრ. აბაშიძე, ი. აბაშიძე, ალ. ბარამიძე, თ. გამყრელიძე, ლ. გორგილაძე, გ. ენუქიძე, ა. თავხელიძე, ალ. იოსელიანი, ალ. კალანდაძე, ქ. ლომთათიძე, გ. მერკვილაძე, ე. მეტრეველი, გ. ფანჯიკიძე, ნ. ფოფხაძე, რ. ლლონტი, გ. შარაძე, ჯ. ჩარკვიანი, ო. ჩერქეზია, ს. ცაიშვილი, ვ. ძიძიგური, შ. ძიძიგური, ზ. ჭუმბურიძე (პ/მგ რედ.), ე. ხარაძე, ნ. ჯანბერიძე, გ. ჯიბლაძე – თბ.: მეცნიერება; საბჭ. საქართველო, 1987 –

ტომი IV: მხატვრული თარგმანები / ტომის რედაქტორები: ზურაბ ჭუმბურიძე, გურამ შარაძე; ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა, ვარიანტები და შენიშვნები დაურთო იზა დობორჯგინიძემ; ტომს იკონოგრაფიული მასალა დაურთო გურამ შარაძემ; მხატვარი გიორგი ლომიძე. – თბ., 1989. – 524გვ.

შინაარსი: ძალდატანებული ქორწინება. კაცისკვლა. ქრთამი. სახლი ბაზილიოსი, ტარტიუფისა და ამხ.

ვარიანტები და შენიშვნები.

602. აზრები / შეადგინა გ. კალანდარიშვილმა; [რედ.: ს. ყუბანეიშვილი]. – თბ.: სახ. უნ-ტის გამ-ბა, 1989. – 96გვ.

603. ბედნიერი ერი: [ლექსი]. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1989. – 7 ნოემბერი. – გვ. 8-9
604. გილოცავთ დამდეგ ახალ წელს: [ი. ჭავჭავაძის, ვაჟა-ფშაველასა და გაბრიელ ეპისკოპოსის წერილები]. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1989. – 27 დეკ.
605. გუბე. – გაზ. “ქართული ფილმი”. – 1989. – 2 აგვ.
606. დავით აღმაშენებელი. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1989. – 8 თებ. – გვ. 10;
იგივე: გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1989. – 7 თებ.
იგივე: ჟურნ. “დროშა”. – 1989. – №2. – გვ. 12.
იგივე: ჟურნ. “ჯვარი ვაზისა”. – 1989. – №1. – გვ. 12-13.
იგივე: გაზ. “სამშობლო”. – 1989. – 5 თებ.
607. დედავ ღვთისათ: [ლექსი]. – გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1989. – 25 ოქტ.
608. ლექსები. პოემები / შემდგენლები: დ. ალანია, ნ. გურგენიძე; წინასიტყვ. ავტ.: სარგის ცაიშვილი. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1989. – 198გვ.
შინაარსი. ლექსები: ყვარლის მთებს. დაე, თუნდ მოვკვდე. ბევრი ვიტანჯე. ელეგია. მუშა. ქართველ სტუდენტების სიმღერა. გაზაფხული. გ. აბხ....რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით ანუ საქართველოს ისტორია მეცხრამეტე საუკუნისა. პასუხის პასუხი. ბაზალეთის ტბა.
პოემები: აჩრდილი. ქართველის დედა. მეფე დიმიტრი თავდადებული. განდეგილი.
609. [ლექსები]. – წიგნ.: ქართული საბავშვო პოეზიის ანთოლოგია / შემდგ.: გივი გეგეჭკორი; მხატვ.: თენგიზ მირზაშვილი. – თბ.: ნაკადული, 1989. – გვ. 64-69.
შინაარსი: გაზაფხული (ტყემ მოისხა ფოთოლი). ბაზალეთის ტბა. ნანა. დამაკვირდი.
610. ლოცვა: [ლექსი]. გაზ. “ალაზნის განთიადი” (თელავი). – 1989. – 6 მაისი
611. ლოცვა. ჩემო კარგო ქვეყანავ: [ლექსები]. – გაზ. “ახალი შირაქი” (წითელწყარო). – 1989. – 13 ივლ.
612. ოსმალის საქართველო. – ჟურნ. “ჯვარი ვაზისა”. – 1989. – №1. – გვ. 12-13.
613. პოეზიის ახალგაზრდა მოყვარულთ: [ილიას რჩევა]. – გაზ. “ნორჩი ლენინელი”. – 1989. – 22 მარტი.
614. რისთვის მიყვარხარ: [ლექსი]. – გაზ. “სახალხო განათლება”. – 1989. – 19 ივლ.
615. რა გითხრათ? რით გაგახაროთ?: (წინაპართა ანდერძი). – გაზ. “ნორჩი ლენინელი”. – 1989. – 4 იანვ.
616. სააღდგომოდ. – გაზ. “სამშობლო”. – 1989. – 5 მაისი.
617. სადილი შერვაშიძეთა სახლში. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1989. – 5 აპრ.
1903 წ. პრინც ა. ოლდენბურგის მიერ რეალური სასწავლებლის დაარსებაში მონაწილეობისათვის ქ. გაგრასა და შემდეგ სოხუმში ჩასული დეპუტაციის ხელმძღვანელის ი. ჭავჭავაძის სიტყვა წარმოთქმული გ. შერვაშიძის ბაღში. სიტყვა თან ერთვის სტატიას (პუბლიკაცია გ. შარაძისა).
618. სანოტარო დებულების 168-ე მუხლი და მისი შეფარდება თბილისის საოკრუგო სასამართლოს მიერ / [ქართულად თარგმნა ვ. აბაშმაძემ]. – ჟურნ. “საბჭ. სამართალი”. – 1989. – №5. – გვ. 35-42
619. სიბრძნის კოლოფი – გაზ. “წითელი არბოშიკი” (წითელწყარო). – 1989. – 18 თებ.
620. 613_ი. ჭავჭავაძის ბრძნული გამონათქვამები.

621. ქართველის დედაო!: [ლექსი]. – გაზ. “შრომითი მამაცობისათვის” (რუსთავი საწარმოო გაერთ. “ქიმბოჭკო”). – 1989. – 4 მარტი.
622. ჩემო კალამო, ჩემო კარგო, რად გვინდა ტაში: [ლექსი]. – ჟურნ. “რიწა”. – 1989. – №4. – გვ. 2.
623. ჩემო კალამო, ჩემო კარგო, რად გვინდა ტაში?... ლოცვა: [ლექსები]. – გაზ. “ქართული ფილმი”. – 1989. – 13 დეკ.
624. ჩემო კარგო ქვეყანავ: [ლექსი]. – გაზ. “კოლხეთი” (ცხაკაია). – 1989. – 25 მაისი; იგივე: გაზ. “კოლმეურნე” (სიღნაღი). – 1989. – 25 მაისი; იგივე: გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1989. – 14 აპრ.; იგივე: გაზ. “ელმავალმშენებელი” (თემქა). – 1989. – 8 მარტი.
625. ძველი საქართველოს ეკონომიური წყობილების შესახებ. – გაზ. ”ზანსი”. – 1989. – 20 დეკ.
626. ხილის და ბოსტნეულის გამსაღებელი საზოგადოება. – ”სოფლის ცხოვრება”. – 1989. – 18 ოქტ.
627. Николоз Госташабишвили/Пер. Е. Гогоберидзе. – Тб.: Накадули, 1989. – 10 с.
628. Гутнис-деда: [стихи]/Комментарий Г. Асатиани. – Пер. Б. Цараховой. – жур. «Кавкасиони». – 1989. - № 6. - С. 407-409
629. Давид Строитель. – газ. «Нар. образование». – 1989. - 12 февр. С. 10.
630. Записки проезжего \ пер. З. Ахвледиани; Ответ Ал. Вахтанговичу Дж.-Орбелиани и всем лицам, проявившим внимание к моей статье \ пер. М. Бирюковой; Размышления и заметки \ пер. Т. Шамиль; Внутреннее обозрение (1882г., сент.); Слово, произнесённое на похоронах Григола Орбелиан; Слово И. Чавчавадзе, обращённое к крестьянам при открытии сельскохозяйственного училища в с. Цинамдзгвриანт-Кари \ пер. З. Ахвледиани; В чём причина, что у нас нет критики \ пер. М. Бирюковой. – жур. «Кавкасиони». – 1989. - № 6. - С. 37-69
631. Мученик: [Луарсаб II – царь Картли (XVII в.)]. - газ. «Юный ленинец». – 1989. - 30 июня
632. Николоз Госташабишвили \ Пер. Е. Гогоберидзе; Худож.: М. Джабуа. – Тб.: Накадули, 1989. – 10с.
633. Обед в саду Шервашидзе: [Публ. выступл. И. Чавчавадзе в саду Г. Шервашидзе в Сухуми./Подготовил Г. Шарадзе]. - газ. «Нар. образование». – 1989. - 9 апр., С. 7.
634. Славная родина: [стихи]/Пер. Я. Козловский. - газ. «Заря Востока». – 1989. - 26 мая
635. Стихи. Поэмы / Пер. Н. Заболоцкого; Сост.: Д. Алания, Н. Гургенидзе. – Тб.: Сабч. Сакартвело, 1989. – 200 с. – (Общество книголюбов ГССР).
Содержание: стихи: Горам Кварели; Пусть я умру...; Страдал и я...; Элегия; Муша; Песня грузинских студентов; Весна; Г. Абхази; Как поступали, или история Грузии XIX века; Ответ на ответ; Базалетское озеро.
Поэмы: Видение; Мать и сын; Димитрий Самопожертвователь; Отшельник.
636. Юным любителям поэзии. - газ. «Юный ленинец». – 1989. - 24 марта

637. ახალმა მშენებელმა აღთქმამ... [ილიას შეხედულებანი ქრისტიანობაზე, მის მნიშვნელობაზე ქართველი ერისათვის]. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1990. – 12 აპრ.
638. გოგოლის “რევიზორის” საიუბილეოდ. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1990. – 13 ივლ.
639. დავით აღმაშენებელი / გამოსაც. მოამზადა ზ. სარჯველაძემ. – თბ.: ხელოვნება, 1990. – 10გვ.
640. ლუარსაბ წამებული / გამოსაც. მოამზადა ზ.სარჯველაძემ. – თბ., “ხელოვნება”. – 1990. – 9გვ.
641. მორწყვის საქმე წინათ და ახლა. _ ჟურ. “კვალი”. _ 1990. _ №8. _ გვ. 10.
იგივე: გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. _ 1990. _ 16 იანვ.
642. რა გითხრათ? რით გაგახართ? – გაზ. “ახალი საქართველო”. – 1990. – 7 დეკ.
643. საზოგადოება და ზნეობა. _ საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე (ისტორიის, ეთნოგრაფიის და ხელოვნების სერია). – 1990. - №3 – გვ. 174-175
644. სააღდგომოდ / გამოსაც. მოამზადა ზ. სარჯველაძემ. – თბ.: ხელოვნება, 1990. – 5 გვ.
645. სააღდგომოდ: [ჩანახატი]. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე (ისტორიის, ეთნოგრაფიის და ხელოვნების სერია). – 1990. - №2. – გვ. 179-180.
646. საახალწლოდ / გამოსაც. მოამზადა ზ.სარჯველაძემ. – თბ.: ხელოვნება. – 1990. – 10 გვ.
647. საგაზეთო შენიშვნა. – გაზ. “საქართველო”. – 1990. _ №4(9).
შენიშვნა დაწერილია თბილისის ქალაქის გამგეობის არჩევნების თაობაზე.
648. საშობაოდ / გამოსაც. მოამზადა ზ. სარჯველაძემ. _ თბ.: ხელოვნება, 1990. _ 10 გვ.
649. ქართველი ერი და ღვაწლი წმინდა ნინოსი. _ საქ. მეცნ აკად. მაცნე. ისტორიის, ეთნოგრაფიის და ხელოვნების ისტორიის სერია. _ 1990. _ №1. _ გვ. 176-178
650. ღვინის ქართულად დაყენება. _ გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. _ 1990. _ 1 თებ., 29 აპრ., 28 მარტი
651. შინაური მიმოხილვა: [პუბლიცისტური წერილი]. _ ჟურ. “განთიადი”. _ 1990. _ №10. _ გვ. 3-4
652. შობა მაცხოვრისა. _ ჟურ. “მაცნე”, საქ. მეცნ აკად., ისტორიის...სერია”. _ 1990. _ №4. _ გვ. 205-207
653. ჩვენი სარჩელი სოფლის მეურნეობის ძვირფას დარგებზე. _ გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. _ 1990. _ 11 იანვ.
წერილი ეხება ილიასდროინდელ საქართველოში მიწათმოქმედების პრობლემებს.
654. Армянские учёные и вопящие камни/Пер. с груз. Н.Н. Алексев-Месхиев. – Баку: Элм, 1990.-123 с.
655. Небесные голоса; Колыбельная: [стихи]/Пер. Ю. Юрченко. – жур. «Лит. Грузия». – 1990. - № 6. - С. 3-5
656. О христианстве в Грузии. - газ. «Нар. образование». – 1990. - 15 апр., С. 3.
657. «Юность где сладость твоя?...»: [стих.]/Пер. А. Тарковский. - газ. «Риони». – 1990. - 22 дек.

658. თხზულებათა სრული კრებული ოც ტომად./ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა აკადემიური გამოცემის მთავარი სარედაქციო კოლეგია: გიორგი ციციშვილი (მთავარი რედაქტორი), გ. აბაშიძე, გრ. აბაშიძე, ი. აბაშიძე, ალ. ბარამიძე, თ. გამყრელიძე, ა. თავხელიძე, ალ. კალანდაძე, ქ. ლომთათიძე, გ. მერკვილაძე, ე. მეტრეველი, გ. ფანჯიკიძე, რ. ლლონტი, გ. შარაძე, ჯ. ჩარკვიანი, ს. ცაიშვილი, ვ. ძიძიგური, შ. ძიძიგური, ზ. ჭუმბურიძე (პ/მგ რედ.). – თბ.: მეცნიერება; საბჭ. საქართველო, 1987 –

ტომი V: კრიტიკა / ტომის რედაქტორი გიორგი აბაშიძე; ტომი გამოსაცემად მოამზადეს, ვარიანტები, შენიშვნები და საძიებლები დაურთეს ეთერ შარაშენიძემ, ლამარა მეგრელიშვილმა, ცისანა ყიფშიძემ, ლამარა შავგულიძემ და ლევან ჭრელაშვილმა; მხატვარი გიორგი ლომიძე. – თბ., 1991. – 721გვ.

შინაარსი: წერილები ლიტერატურასა და ხელოვნებაზე: ორიოდ სიტყვა თავად რევან შალვას ძის ერისთავის კაზლოვიდგან “შეშლილის” თარგმნაზედა. პასუხი (ვუძღვნი თავ. ალ. ვახტანგის ძე ჯ. ორბელიანს და იმ პირთ, ვინც ყურადღებას აღირსებს ამ სტატიას). სფირიდონის და თადეოზის ბაასი. სარდიონ მესხიევის კრიტიკის გამო. საქართველოს მოამბეზედ. სხარტულა (უფალო რედაქტორო). ზოგიერთი რამ. კარგი რამ მჭირდეს, გიკვირდეს, ავი რა საკვირველია. ფიქრი და შენიშვნა. შექსპირის “ვენეციელი ვაჭარი” ქართულ სცენაზე. სხარტულა (“ივერიის” რედაქციას). შინაური მიმოხილვა. სიტყვა წარმოთქმული გრიგოლ ორბელიანის დასაფლავებაზე. “ვისრამიანის” დაბეჭდვის გამო. ჩვენი ლიტერატურის დღევანდელი ყოფა. დასავლეთის ეტიკეტი. გოგოლის “რევიზორის” საიუბილეოდ. პოეზიის ახალგაზრდა მოყვარულთ. (ჩვენი საზოგადოების გულგრილობა თეატრისადმი). თეატრის როლი ერის ცხოვრებაში. ზოგიერთი დადგმის შესახებ ქართულ სცენაზე. ქართული თეატრი და მაყურებელი. ბარბარე ჯორჯაძის პიესა “რას ვეძებდი და რა ვპოვე”. “ცოლი მეუღლე ქართულ სცენაზე”. გაბრიელ სუნდუკიანცის “ხათაბალა”. ქართული ხალხური მუსიკა. ახალი პიესები ქართულ სცენაზე. თეატრის რეცენზენტი. წერილები გადაღმიდან (ხელმოწერა: შენი სფირიდონ ჩიტორელიძე). ქართული თეატრის ნაკლოვანებანი. “გავიყარენით” და “ხანუმა”. “თამარ ცბიერი” და “მეჯლისი იტალიელებით” ქართულ სცენაზე. რა მიზეზია, რომ კრიტიკა არა გვაქვს. ისევ “თამარ ცბიერის” დადგმის გამო. ჰამლეტი შექსპირისა. იოსებ დავითაშვილის გარდაცვალების გამო. მოკლე ბიოგრაფია ი. დავითაშვილისა. აკაკი წერეთელი და “ვეფხისტყაოსანი”. პასუხი ნიკო ნიკოლაძეს. ბულვარის აკადემია. ყალბი და ნამდვილი. დიმიტრი ყიფიანი. კრიტიკული აზრის უქონლობა. დრამატიული საზოგადოების გასაჭირი. იონა მეუნარგიას მომავალი ლექციები გრიგოლ ორბელიანზე. თერგდალეულნი და ახალი თაობა. ორნი არიან, ტოლნი არიან ანუ აგანგალა, განგალა, შავროვი და სანდალა. სანდალას წიგნის გამო. უარმყოფელობა ჩვენში. გაბრიელ სუნდუკიანცის “პეპო” და სომხის” ლიტერატორები. დედათა საქმის გამო. წერილები სხვადასხვა რაგინდარაზე. დიმიტრი ბაქრაძის გარდაცვალების გამო. დიმიტრი ბაქრაძის ღვაწლი. კარგად წაკითხვა წასაკითხისა. ერნესტო როსი მეფე ლირის როლში. წერილი მეგობართან. თ. დავით გიორგის ძე

ერისთავი (ნეკროლოგი). ახალი დრამების გამო. გრ. ელისევი. ნიკოლოზ ვასილის ძე შელგუნოვი. დავით ერისთავის “სამშობლოს” განახლებული დადგმა. წერილები ქართულ ლიტერატურაზე. ბ-ნი გამყრელიძე სვიმონ ლეონიძის როლში. სიტყვა წარმოთქმული ნიკოლოზ ბარათაშვილის ნემტის გადმოსვენებაზე. მოკლე ბიოგრაფია ვახტანგ ვახტანგის ძის თავ. ჯამბაკურიან-ორბელიანისა. სიტყვა წარმოთქმული რაფიელ ერისთავის იუბილეზე. კრიტიკა სანათურია ლიტერატურისა. სიტყვა წარმოთქმული ქართული თეატრის იუბილეზე. ცისკარი 1857 წლიდან- 1862 წლამდინა. ხელოვნება და მეცნიერება. მამის მკვლეელი.

სამიებლები: პიროვნებანი. პერიოდული გამოცემანი. გეოგრაფიული სახელები

659. დამაკვირდი: [ლექსი]. – ჟურნ. “რიწა”. – 1991. - №4. – გვ. 64
660. “დედაო ღვთისავ! ეს ქვეყანა შენი ხვედრია...” [ლექსი]. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1991. – 24 მაისი. – გვ. 1.
661. ილია: (პასუხი თ. გ. თუმანოვს) 1898 წლის “ივერიაში” გამოქვეყნებულ “პატარა საუბარში” მოხსენებულ მცნება “დედაკაცობის” გაკრიტიკების გამო. – გაზ. “თავისუფალი საქართველო”. – 1991. – 4 ოქტ.
662. იუმორი /შეკრიბა გიორგი გაბუნიაძე. _ გაზ. “პოლიტიკა”. _ 1991. _ №7
663. პოლიტიკური იუმორი /შეკრიბა გიორგი გაბუნიაძე. _ გაზ. “პოლიტიკა”. _ 1991. _ №11-12
664. ფიქრები ქართულ ხასიათზე. _ გაზ. “თავისუფალი საქართველო”. _ 1991. _ 27 სექტ.
665. ჩვენი აზრი სწავლა-აღზრდის სისტემის შესახებ. _ გაზ. “ერი”. 1991. _ 6 მარტი
666. ჩვენი ხალხი და განათლება. _ გაზ. “ქართული ფილმი”. _ 1991. _ 22 მაისი
667. «Страдал и я. И я отлично знаю...»: [стихи]/Пер. Н. Заболоцкий. - газ. «Риони». – 1991. - 6 апр.

1992

668. ასე ფიქრობდა ილია [ი. ჭავჭავაძის შეხედულებები ქართველ ხალხზე]. – გაზ. “კვალი”. – 1992. - №11-12. – გვ. 42.
669. ბედნიერი ერი: [ლექსი]. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1992. – 18 იანვ.
იგივე: გაზ. “ნერგი”. – 1992. – 17 იანვ.;
670. ”ივერიის” ფოსტა. _ წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე და საგრამატიკო პაექრობა (1886-1894 წწ.) / კრებული _ თბ., 1992. _ გვ. 81-86
671. ილია და სასოფლო-საზოგადო საქმე. ეკონომიკური რეფორმა. წარსულის გამოცდილებიდან. – გაზ. “ერი”. – 1992. – 27 მარტი. – გვ. 10.
672. ოლღა გურამიშვილს [კვირა, 3 თებერვალი, 1863 წელი]. _ წიგნ.: სიყვარული, სიყვარული: (გამოჩენილ ადამიანთა სატრფიალო ბარათები). _ თბ., 1992. _ 137-139.
673. პასუხის პასუხი: [ლექსი]. _ გაზ. “თავისუფალი საქართველო”. – 1992. – 20 ივნ. გვ. 1.
674. სააღდგომოდ. – გაზ. “მადლი” (საქ. საპატრიარქო). – 1992. - №8. – აპრ.
675. სარწმუნოება ჭემმარიტებაა გულისა. _ გაზ. “ერი”. _ 1992. _ 24-30 აპრ.

676. ტფილისი, 10 ოქტომბერი. _ წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე და საგრამატიკო პაექრობა (1886-1894 წწ.) / კრებული _ თბ., 1992. _ გვ. 86
677. უწყება საგრამატიკო საკითხთა განხილვის შესახებ _ წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე და საგრამატიკო პაექრობა (1886-1894 წწ.) / კრებული _ თბ., 1992. _ გვ. 23-24
678. ქართველის დედას: [ლექსი]. _ გაზ. "ლემი". 1992. _ 28 თებ.
679. ჩემო კალამო...: [ლექსი]. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1992. _ 10 ივლ., №26
680. "ჩვენ მოგვივიდა...კორესპონდენცია...", ტფილისი, 17 იანვარს _ წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე და საგრამატიკო პაექრობა (1886-1894 წწ.) / კრებული _ თბ., 1992. _ გვ. 21-22
681. ძმობა და ერთობა არის იგი კლდე, რომელზედაც უნდა აშენდეს დიდი სასახლე ჩვენი ცხოვრებისა: სიტყვა ილია ჭავჭავაძისა ტფილისის ქართული საადგილმამულო ბანკის წლიურ კრებაზე 20 მაისს, 1895 წელს / მცირე განმარტება ა. სიგუასი. _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 1992. _ 20 მაისი
682. წერილი აკაკის. _ გაზ.: "ლიტ. საქართველო". _ 1992. _ 19 ივნ.
683. წერილი ოლღა გურამიშვილ-ჭავჭავაძისადმი / ლ. მეფარიშვილისა და ნ. კოტინოვის პუბლიკაცია. _ საქ. მეცნ. აკად. მაცნე. ენისა და ლიტ-რის სერია. _ 1992. _ №1
684. «Я стою на коленях...»; «Когда демон нерья...»/Пер. В. Никитина. – жур. «Лит. Грузия». – 1992. - № 7. - С. 3
685. Не пора ли понять: [стихи]/Пер. В. Шефнер. - газ. «Риони». – 1992. - 18 апр.

1993

686. ამას ვამბობ და ვლაღაღებ... რედ.-შემდგ.: / [გივი ლობჯანიძე, გიორგი გაბუნია]. _ ქუთაისი: "სტამბის" საგამომც. ცენტრი, 1997. _ 582გვ.
687. იანიჩარი: [ლექსი]. – გაზ. "სიტყვა ქართული". – 1993. – 30 იანვ.
688. ილიას ღიმილი / შეკრიბა გიორგი გაბუნიაძე. _ გაზ. "კაბადონი-8". _ 1993. _ 19 მარტი, №1; 30 მარტი, №2
689. ილია ჭავჭავაძე - ამას ვამბობ და ვლაღაღებ... / შეკრიბა გიორგი გაბუნიაძე. _ გაზ. "საქართველოს რესპუბლიკა". _ 1993. _ 9 ნოემბ., №242.
690. მხნე იყავ და გაძლიერდი!: [საახალწლო წერილი]. – გაზ. "სიტყვა ქართული". – 1993. – 1 იანვ.
691. საახალწლო. – ჟურნ. "განთიადი". – 1993. - №1-2. – გვ. 3-6.
692. სასოფლო ბანკები. – გაზ. "ბანკი". – 1993. – 6, 13 ნოემბ.
693. სიტყვა ილია ჭავჭავაძისა ტფილისის ქართული საადგილმამულო ბანკის წლიურ კრებაზე (20 მაისს, 1895 წელს). _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1993. _ 1 იანვ.
694. ყალბი და ნამდვილი: [დიდ წინაპართა ნააზრევიდან]. _ გაზ. "კვარი". _ 1993. _ იანვ.
695. ყვარლის მთებს: [ლექსი]. _ წიგნ.: შვიდი მთიები: [კრებული]. _ თბ., 1993. _ გვ. 17

1994

696. ქვათა ღალადი / [რედ.: თენგიზ სანიკიძე]. _ თბ.: სამშობლო, 1994. _ 164გვ.

697. ჩარჩული კაპიტალი და ჩვენი მრეწველობა (ლითოგრაფიის ქვისმადნის აღმოჩენის გამო). – გაზ. “ივერია”. – 1994. – №36

1995

698. Die vertauschte Braut: Erzählung /Aus dem Georg. Von Kristiane Lichtenfeld. Hrsh. Und mit einem Nachw. Von Leonhard Kossuth. – Lpz.: LKG, 1995. - 127 s.

1996

699. ქართული მწერლობა 30 ტომად / შემდგ.: ა. ბაქრაძე, რ. თვარაძე; სარედ. კოლეგია: ა. ბაქრაძე, ა. ბრეგაძე, რ. თვარაძე, თ. მაღლაფერიძე, შ. ნიშნიანიძე, რ. სირაძე, მ. ფოცხიშვილი, თ. ჩხაიძე, ს. ცაიშვილი, გ. ციციშვილი, ო. ჭელიძე, ზ. ჭუმბურიძე, ჯ. ჭუმბურიძე – თბ.: ნაკადული.

ტომი 11: ილია ჭავჭავაძე: პოეზია, პროზა, წერილები, სიტყვები / ტომის რედ.: ლ. მინაშვილი. – თბ., 1996. – 704გვ.

შინაარსი: პოეზია: ყვარლის მთებს. სანთელი. გუთნის- დედა. სიმღერა. გიყვარდეს. სიზმარი. ლოცვა. უცხოეთში. როდემდის. დაე, თუნდ მოვკვდე. ქართველის დედას. მაშინ დავსტკბები. ბევრი ვიტანჯე. რისთვის მიყვარხარ? ჩემო თარიარალი. ხმა გულისა. გავსწორდეთ, ბედო! ვაი, მას-ვისაც. ციურნი ხმები. ნანა. ელეგია. მტკვრის პირას. ოჰ, სად არიან. დაკარგული ედემი. ალაზანს. მწუხარება. მუშა. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. პოეტი. მესმის, მესმის. ქართველ სტუდენტების სიმღერა. ჩემო მკვლელო! იანიჩარი. გახსოვს, ტურფავ. დაბნელდა სული. უსულდგმულო ცხოვრება. წუხილი. ჩემო სიმღერავ. ძმის სიკვდილზედ. ღამე. გაზაფხული. მას აქეთ, რაკი შენდამი. ჩემო კალამო. გ. აბხ... 1871 წელი, 23 მაისი. რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით ანუ საქართველოს ისტორია XIX საუკუნისა. ბედნიერი ერი. გამოცანები. კიდევ გამოცანები. პასუხის პასუხი. რჩევა. ჩემო კარგო ქვეყანავ. აღარც ნატვრა. კ. ბ. მ-სას. ბაზალეთის ტბა. დამაკვირდი. კითხვა-პასუხი. აჩრდილი. ქართველის დედა. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან. მეფე დიმიტრი თავდადებული. განდეგილი.

პროზა: მგზავრის წერილები. გლახის ნაამბობი. კაცია-ადამიანი?! სარჩობელაზედ. ნიკოლოზ გოსტამაზიშვილი. ოთარაანთ ქვრივი.

წერილები. სიტყვები: ორიოდე სიტყვა თავად რევაზ შალვას ძის ერისთავის კაზლოვიდგან “შემლილის” თარგმნაზედა. წერილები ქართულ ლიტერატურაზე. კატკოვის პასუხად. ბ-ნ იანოვსკის წერილისა გამო. დავით აღმაშენებელი. რა გითხრათ? რით გაგახაროთ? ქვათა ღაღადი. სიტყვა წარმოთქმული გრიგოლ ორბელიანის დასაფლავებაზე. სიტყვა წარმოთქმული ნიკოლოზ ბარათაშვილის ნეშტის გადმოსვენებაზე.

ბოლოსიტყვა / ლ. მინაშვილი.

700. ილია აკაკის შესახებ / შეკრიბა გიორგი გაბუნიაძე. – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 1996. – 21 ივნისი, №100
701. ილია ვაჟას შესახებ / შეკრიბა გიორგი გაბუნიაძე. – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 1996. – 26 ივლისი. – გვ. 10.

702. ილია ჭავჭავაძე ბავშვებზე / შეკრიბა გიორგი გაბუნიაძე. _ გაზ. “დილის გაზეთი”. _ 1996. _ 1 ივნისი, №86
703. ილია ჭავჭავაძის სიტყვა: [წარმოთქმული 1903 წელს ეპისკოპოს ალექსანდრეს (ოქროპირიძე) იუბილესთან დაკავშირებით]. _ გაზ. “საბა”. _ 1996. _ მაისი, გვ.8
704. მუდამ სიმართლის მთქმელი ილია / შეკრიბა გიორგი გაბუნიაძე. _ გაზ. “დილის გაზეთი”. _ 1996. _ 24 მაისი, №80
 გაგრძელება: გაზ. “დილის გაზეთი”. _ 1996. _ 27 მაისი.
 გაგრძელება: გაზ. “დილის გაზეთი”. _ 1996. _ 4 ივლ., №109
 გაგრძელება: გაზ. “დილის გაზეთი”. _ 1996. _ 26 ივლ., №127
 გაგრძელება: გაზ. “დილის გაზეთი”. _ 1996. _ 13 სექტ., №160
 გაგრძელება: გაზ. “დილის გაზეთი”. _ 1996. _ 4 აგვ., №109
 გაგრძელება: გაზ. “დილის გაზეთი”. _ 1996. _ 8 სექტ., №199
 გაგრძელება: [ილია ჭავჭავაძის სიტყვამოსწრებულობა]. _ გაზ. “დილის გაზეთი”. _ 1996. _ 8 ნოემბ
705. სიტყვა თქმული გაენათის მონასტერში გაბრიელ ეპისკოპოსის დასაფლავების დღეს. _ ჟურ. “საქართველოს მოამბე”. _ 1996. _ №1. _ გვ. 109-112
706. ქართული ხალხური მუსიკა: [ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტური წერილი]. _ გაზ. ივერია-ექსპრესი. _ 1996. _ იანვ., №2
707. წმინდა ნინო. _ წიგნ.: დაუჯდომელი წმიდისა დედისა ჩუენისა და მოციქულთა სწორისა ქალწულისა ნინო ქართველთ განმანათლებლისა. _ 1996. _ გვ. 3-6
708. წმინდა ნინო განმანათლებელი. _ გაზ. “საქ. მოამბე”. _ 1996. _ №1. _ გვ. 15-17

1997

709. თხზულებათა სრული კრებული ოც ტომად./ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა აკადემიური გამოცემის მთავარი სარედაქციო კოლეგია: გიორგი ციციშვილი (მთავარი რედაქტორი), გ. აბაშიძე, გრ. აბაშიძე, ი. აბაშიძე, ალ. ბარამიძე, თ. გამყრელიძე, ა. თავხელიძე, ალ. კალანდაძე, ქ. ლომთათიძე, გ. მერკვილაძე, ე. მეტრეველი, გ. ფანჯიკიძე, რ. ღლონტი, გ. შარაძე, ჯ. ჩარკვიანი, ს. ცაიშვილი, შ. ძიძიგური, ზ. ჭუმბურიძე (პ/მგ რედ.)_თბ.: მეცნიერება, 1987 _
 ტომი VI: პუბლიცისტური წერილები 1863-1882 / ტომის რედაქტორი: ალ. კალანდაძე; ტექსტი გამოსაცემად მოამზადეს, ვარიანტები და შენიშვნები დაურთეს ეთერ შარაშენიძემ და ლეილა სანაძემ; მხატვ.: გიორგი ლომიძე. თბ., 1997. _ 720გვ.
 შინაარსი. რედაქციისაგან. პუბლიცისტური წერილები: თხზულება ყმაწვილების აღზრდაზედ. რედაქციისაგან. სიტყვა თქმული სათავადაზნაურო კრებაში ბანკის მნიშვნელობის შესახებ. სიტყვა (წარმოთქმული 3 თებერვალს თფილისის თავადაზნაურობის კრებაში). უ. ნ. ნიკოლაძე და მისი შეხედულება ბანკზე. სიტყვა წარმოთქმული თფილისის თავადაზნაურთა კრებაში მაისის 18-ს. “ივერიის” წინასიტყვაობა. “კავკასიის სამეურნეო საზოგადოების” გამო. ჩვენი ქალაქის ჯანმრთელობის საქმე. ასტყდა ომი. ოსმალოს საქართველო (ყოველი ერი თვისის ისტორიით სულდგმულობს...). ვიცინოთ თუ ვიტყვით. საპოლიტიკო მიმოხილვა (მართლა და ცხარი ბაასი გაიმართა ინგლისის პალატაში...). ჩვენი გლეხობა

და ტყეებით სარგებლობის საქმე. საპოლიტიკო მიმოხილვა (უცნაური მდგომარეობაა სწორედ...). საპოლიტიკო მიმოხილვა (ეხლანდელმა საფრანგეთის საქმეებმა მოგვაგონეს ერთი გამოჩენილის რუსის მწერლის სიტყვები...). საპოლიტიკო მიმოხილვა (საფრანგეთი. ახალს სამინისტროში ბურთი და მოედანი, როგორც ეტყობა, ზონაპარტიელებს დარჩენიათ...). ქალების არჩევნების უფლება და ინგლისის პარლამენტი. ფიცი გვწამს და ბოლო გვაკვირვებს. სოფლის მოხელეთა არჩევანი. საპოლიტიკო მიმოხილვა (საკვირველი რამ არის საფრანგეთის ქვეყანა). დარიბ მოსწავლეთა დამხმარე საზოგადოება. საპოლიტიკო მიმოხილვა (ჩვენებმა ყარსი აიღეს...). საპოლიტიკო მიმოხილვა (საფრანგეთი. აი დეპუტატთა პალატის წევრთა არჩევანიც გათავდა...). გლეხთა მამულების ვალში გაყიდვა. საპოლიტიკო მიმოხილვა (საფრანგეთი. დღე და დღე საფრანგეთის საქმეები უფრო მძიმდება...). საპოლიტიკო მიმოხილვა (საფრანგეთი. განწირულებითი მდგომარეობა საფრანგეთისა არამც თუ მისუსტდა, დღე და დღე უფრო ძლიერდება). საპოლიტიკო მიმოხილვა (საფრანგეთი. მაკ-მაჰონს ძალიან გაუჭირდა საქმე). საპოლიტიკო მიმოხილვა (პლევნის დაპყრობამ რუსთა მიერ ჯერ კიდევ შიგნეული ძარღვები არ დაუჭიმა ევროპის პოლიტიკას). გლეხები და საიჯარო მამულები. საპოლიტიკო მიმოხილვა (ყველანი მოელოდნენ, რომ პლევნის აღების შემდეგ უსათუოდ შერიგება ჩამოვარდებაო...). საპოლიტიკო მიმოხილვა (მას აქეთ, რაც საფრანგეთში მაკ-მაჰონი ძალაუწებურად დაემორჩილა ხალხის ნებას...). სამღვდელოების სამსახური ქვეყნის წინაშე. საპოლიტიკო მიმოხილვა (ახალმა წელიწადმა შესანიშნავი ამბავი მოგვიტანა ოსმალის ომის შესახებ). საპოლიტიკო მიმოხილვა (რუსის ჯარი თანდათან წინ მიდის...). საპოლიტიკო მიმოხილვა (დაიწყებს კაცი ლაპარაკს თუ არა ეხლანდელ პოლიტიკაზედ, წახვალ-წამოხვალ და ისევ ინგლისზედ შედგები...). შერიგების თაობაზედ ხმები (ლონდონიდან 14(26) იანვარს შემდეგი ამბავი მოვიდა). შერიგების თაობაზედ (შეჰსწყდა, დროებით მაინც, თუ არ სამუდამოდ, ამოდენა სისხლის ღვრა). საპოლიტიკო მიმოხილვა (ინგლისი. საპოლიტიკო მდგომარეობა ერთი და იგივეა...). საპოლიტიკო მიმოხილვა (ინგლისი. გარეშე საქმეთა ახალმა მინისტრმა სოლსბერიმ... ყველა სახელმწიფოებს გაუგზავნა ცირკულიარი...). სოფლის უფროსის არჩევანი. საპოლიტიკო მიმოხილვა (ახალს რასმეს აღმოსავლეთის საქმის შესახებ ვერც დღეს მოგახსენებთ). საზოგადოება შეუძლებელ მოსწავლეთა შემწეობისათვის. საპოლიტიკო მიმოხილვა (პირველ თიბათვეს ბერლინში შეიყარა...). საპოლიტიკო მიმოხილვა (კონგრესის სჯა და მოლაპარაკება...). საპოლიტიკო მიმოხილვა (კონგრესი გათავდა, მაგრამ ხვალინდელს დღეს...). ქართულ საშუალო სასწავლებლის დაარსების საჭიროებაზე. შინაური მიმოხილვა (აღმოსავლეთის საქმე და ჩვენ). შინაური მიმოხილვა (აჭარა და ქობულეთი). ბესარიონ ლევანის ძე ლოღობერიძე (ნეკროლოლი). შინაური მიმოხილვა (ბესარიონ ლოღობერიძის დასაფლავება). შინაური მიმოხილვა (ნუთუ ახლმა ნიავმა...). შინაური მიმოხილვა (ჩვენებური კლასიკური გიმნაზია...). შინაური მიმოხილვა (ძნელი მოვალეობა...). ვისს ნათესსა ვმკით? ძველი საქართველოს ეკონომიური წყობის შესახებ. ცხოვრება და კანონი. შინაური მიმოხილვის მაგიერ. ბატონ იანოვსკის წერილისა გამო. შინაური მიმოხილვა (ახლადგამართული ბაასი). შინაური მიმოხილვა (რუსეთი და

მისი საპოლიტიკო...). შინაური მიმოხილვა (დასაწყისი უარყოფელის...). შინაური მიმოხილვა (სახელმწიფო მამულების...). სიტყვა დავით ჩუბინაშვილის პატივსაცემად. შინაური მიმოხილვა (ლოდინი). შინაური მიმოხილვა (ქვეყანა ვისია?). შინაური მიმოხილვა (კიდევ ლოდინი). საპოლიტიკო მიმოხილვა (ეგრეთწოდებული პოლიტიკოსებისაგან...). კატკოვის პასუხად. პოლიტიკური მიმოხილვა (როცა ჩვენ “ივერიის”...). შინაური მიმოხილვა (რა უნდა ჰქონდეს...). შინაური მიმოხილვა (გაზაფხული ჩვენში...). შინაური მიმოხილვა (ადამიანი ცალკედ). შინაური მიმოხილვა (რა ქნას...). პოლიტიკური მიმოხილვა (კვლავ გამოვიდა...).

დაუმთავრებელი თხზულება: ხიზნების საქმის თაობაზე.

სავარაუდონი: უფ. სკანდელის გადაწყვეტილების საპასუხოდ. ხილად. ტექსტისათვის.

შენიშვნები და კომენტარები (გვ. 609).

საძიებელი (გვ. 689).

- 710. ამას ვამბობ და ვლადადებ:** [ილია ჭავჭავაძის აფორისტული გამონათქვამები.../ რედ.-შემდგ.: გ. ლობჯანიძე, გ. გაბუნია]. – ქუთაისი: ქუთაისის გ. ტაბიძის სახ. ს/ს საზ-ბა “სტამბის” საგამომც. ცენტრი, 1997. – 582გვ.
- 711. ამას ვამბობ და ვლადადებ / შეკრიბა** გ. გაბუნია. – ჟურ. “აწმყო შობილი წარსულისაგან”. – 1997
- 712. ბედნიერი ერი:** [ლექსი]. – გაზ. “თვალთაი”. – 1997. – 6-12 აგვ.
- 713. გონების ძალას უნდა მოეხდინა ეროვნული ყოფის გააქტიურება:** [საპოლიტიკო მიმოხილვა; ინგლის-ირლანდიის ურთიერთობის გარშემო; ომის საფრთხის წინ; ებრაელთა საკითხზე; დედათა საქმე; მილიტარობა ევროპაში; ევროპის მილიტარობა და ამერიკის მერმისი; პრეზიდენტის და მთავრობის შეცვლა საფრანგეთში და მისი საზოგადოებრივი მიზეზი; ახლო აღმოსავლეთი და ხმელთაშუა ზღვის გზების საკითხის]. – გაზ. “რანი ვართ ქართველნი”. – 1997. – გვ. 12.
- 714. დამაკვირდი:** [ლექსი]. – გაზ. “ცისკარი”. – 1997. – 27 სექტ.
- 715. ერი და ისტორია.** – გაზ. “სახ. გაზეთი”. – 1997. – 8-14 აპრ. – გვ. 14
- 716. ილია ადამიანის ბუნების, არსისა და რაობის შესახებ / შეკრიბა** გ. გაბუნია. – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 1997. – 4 ივლ.
- გაგრძელება:** გაზ. “დილის გაზეთი”. – 1997. – 15 ივლ., №140
- 717. ილია ადამიანის ბუნებრივი ინსტიქტებისა და ადამიანური თვისებების შესახებ / შეკრიბა** გ. გაბუნია. – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 1997. – 26 ივლ., №150
- 718. ილია დიპლომატიის, პოლიტიკისა და ქვეყნის შესახებ / შეკრიბა** გ. გაბუნია – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 1997. – 27 აგვ., №177
- 719. ილია ერის, ეროვნებისა და ერობის შესახებ / შეკრიბა** გ. გაბუნია. – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 1997. – 9 აგვ., №162
- 720. ილია ისტორიის შესახებ / შეკრიბა** გ. გაბუნია. – გაზ. “მთაწმინდა”. – 1997. – დეკემბერი – №14
- 721. ილია ოჯახის, ხალხის, დროებისა და ცხოვრების შესახებ / შეკრიბა** გ. გაბუნია. – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 1997. – 13 აგვ. – გვ. 12

722. ილია საზოგადოების, საზოგადოებრივი საქმის, სახელმწიფოს პროგრესისა და ცივილიზაციის შესახებ / შეკრიბა გ. გაბუნიაძე. – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 1997. – 2 აგვ., №156
723. ილია საქართველოს, ქართველობის, მამულისა და მამულიშვილობის შესახებ / შეკრიბა გ. გაბუნიაძე. – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 1997. – 10 ნომბ., №239
724. ილია ქართველთა ნაკლის შესახებ / შეკრიბა გ. გაბუნიაძე. – გაზ. “მთაწმინდა”. – 1997. – 13 სექტ., №13
725. ილია ჭავჭავაძე ლიტერატურისა და ხელოვნების შესახებ. ორ წიგნად: კრებული / სარედ. კოლეგია: გიორგი აბაშიძე, ნიკო ბერძენიშვილი, კორნელი დანელია, იუზა ევგენიძე, თენგიზ კიკაჩიშვილი, როინ მეტრეველი, ლადო მინაშვილი (მთავარი რედაქტორი), სალომე ყუბანეიშვილი, ჯუმბერ ჭუმბურიძე, ელგუჯა ხინთიბიძე, სოლომონ ხუციშვილი – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1997-1998. – (ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილ. სახელმწ. უნ-ტი, ილიას კაბინეტი).

წიგნი I / შეადგინეს, კომენტარები და საძიებელი დაურთეს გიორგი აბაშიძემ, იუზა ევგენიძე, ოლეგ ლაბარტყავამ, ლადო მინაშვილმა, სალომე ყუბანეიშვილმა, ჯუმბერ ჭუმბურიძემ და სოლომონ ხუციშვილმა; დამატებისათვის მასალა მოამზადა ივანე ჯაგოდნიშვილმა. – თბ., 1997. – 339გვ.

შინაარსი: “ილია ჭავჭავაძე ლიტერატურათმცოდნეობის და ხელოვნების საკითხების შესახებ” / შესავალი წერილი გრ. კიკნაძისა.

ლექსები: ჩიტი. გუთნისდედა. დაე თუნდ მოვკვდე. ჩემი თარიარალი. წერილი გაბრიელ სულხანიშვილისადმი [1858]. აჩრდილი. წერილი ნინო ჭავჭავაძე-აბხაზისადმი, 18 თებ. 1859. ციური ხმები. კაკო. თ. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. თ. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. პოეტი. ზოგიერთს. წუხილი. ჩემო სიმღერავ, ნუ დადუმდები. ორიოდ სიტყვა თავად რევაზ შალვას მის ერისთავის კაზლოვის მიერ “შემლილის” თარგმნაზედა. პასუხი. სარდიონ მესხიევის კრიტიკის გამო. სფირიდონისა და თადეოზის ბაასი. წერილი ილია ოქრომჭედლიშვილისადმი. მას აქეთ, რაკი... ჩემო კალამო. მგზავრის წერილები. ”საქართველოს მოამბეზედ”. ხელოვნება და მეცნიერება. მასალები ”ცისკრის” წარმოების გასარჩევად. გლახის ნაამბობი. წერილი ოლღა გურამიშვილისადმი [3 თებ. 1863]. წერილი ოლღა გურამიშვილისადმი [9 თებ. 1863]. წერილი ოლღა გურამიშვილისადმი [15 მარტი. 1863]. კაცია-ადამიანი, მითამ ესეც წინასიტყვაობაა. კაცია-ადამიანი. სხარტულა. წერილი კირილე ლორთქიფანიძისადმი [1864წ. 24 აგვ.]. წერილი კირილე ლორთქიფანიძისადმი [1864]. წერილი კირილე ლორთქიფანიძისადმი [1868წ. 19 დევ.]. წერილი პეტრე ნაკაშიძისადმი. [1871წ. 19 მარტი]. წერილი პეტრე ნაკაშიძისადმი [29 აგვ. 1871წ.]. გამოცანები. კიდევ გამოცანები. წერილი დავით ერისთავისადმი [11 დევ. 1871წ.]. წერილი დავით ერისთავისადმი [ივლისი 1871წ.]. წერილი პეტრე უმიკაშვილისადმი [1872წ. 30 აგვ.]. წერილი კირილე ლორთქიფანიძისადმი [9 დევ. 1872წ.]. ზოგიერთი რამ. წერილი ნიკო ნიკოლაძისადმი [18 იანვ. 1873]. წერილი კირილე ლორთქიფანიძისადმი [23 იანვ. 1873წ.]. წერილი ოლღა გურამიშვილი-ჭავჭავაძისადმი [12 სექტ. 1873წ.]. წერილი კირილე ლორთქიფანიძისადმი [29 იანვ. 1873წ.]. წერილი კირილე ლორთქიფანიძისადმი [1873წ.]. წერილი ოლღა გურამიშვილი -

ჭავჭავაძისადმი [15 იანვ. 1873წ.]. წერილი ოლღა გურამიშვილი-ჭავჭავაძისადმი [1 თებ. 1873წ.]. წერილი ოლღა გურამიშვილი-ჭავჭავაძისადმი [1 მარტი. 1873წ.]. წერილი ოლღა გურამიშვილი-ჭავჭავაძისადმი [16 მარტი 1873წ.]. წერილი ოლღა გურამიშვილი-ჭავჭავაძისადმი [23 მარტი. 1873წ.]. წერილი ოლღა გურამიშვილი-ჭავჭავაძისადმი [4 მაისი. 1873წ.]. წერილი ოლღა გურამიშვილი-ჭავჭავაძისადმი 28 ივლ.. 1873წ.]. წერილი ოლღა გურამიშვილი-ჭავჭავაძისადმი [5 დეკემბრისთვე 1873წ.]. წერილი ოლღა გურამიშვილი-ჭავჭავაძისადმი [20 ნოემბ. 1873წ.]. წერილი ოლღა გურამიშვილი-ჭავჭავაძისადმი [14 დეკ. 1873წ.]. წერილი ნიკო ნიკოლაძისადმი [6 დეკ. 1873]. წერილი პეტრე უმიკაშვილისადმი [1873]. წერილი ვასილ მაჩაბლისადმი. [15 ივნ. 1874]. რამდენიმე სიტყვა ნიკოლოზ ბერძენოვზე. წერილი ვასილ მაჩაბლისადმი [12 მარტი, 1875]. წერილი კირილე ლორთქიფანიძისადმი [1875]. წერილი ოლღა გურამიშვილი-ჭავჭავაძისადმი [1875]. ოსმალის საქართველო. საქართველოს მატიაწე. ტფილისი (შექსპირის ვენეციელი ვაჭარი ქართულ სცენაზე). სხარტულა ("ივერიის" რედაქციას). შინაური მიმოხილვა, 1879 წელი, თებერვალი. შინაური მიმოხილვა, 1879 წელი, აპრილი. შინაური მიმოხილვა, 1879 წელი, ივლის-აგვისტო. წერილი კოტე ყიფიანისადმი 27 ივლ. [1880]. ბ-ნ იანოვსკის წერილის გამო. შინაური მიმოხილვა 1881 წელი თებერვალი. შინაური მიმოხილვა 1881 წელი მაისი. სიტყვა დავით ჩუბინაშვილის პატივსაცემად 18 სექტ., 1881 წელს. წერილი ილია ოქრომჭედლისადმი 22 ოქტ. [1881]. წერილი ილია ოქრომჭედლისადმი 7 ნოემბ. [1881]. შინაური მიმოხილვა 1881 წელი, ნოემბერ. შინაური მიმოხილვა 1881 წელი, დეკემბერი. კატკოვის პასუხად. შინაური მიმოხილვა 1882 წელი, მარტი. შინაური მიმოხილვა 1882 წელი, ივნისი. შინაური მიმოხილვა [1882 წელი, სექტემბერი]. წერილი ნიკო ნიკოლაძისადმი 28, II 1883. სიტყვა წარმოთქმული გრიგოლ ორბელიანის დასაფლავებაზე. შინაური მიმოხილვა 1883 წელი, აგვისტო. "ვისრამიანის" დაბეჭდვის გამო. მითამ და "ახალი რაზმის კაცი ანუ ორი ფელეტონი. ქართული წარმოდგენა. "ივერიის" წინასიტყვაობა. ღმერთმა ნუ დაგაბეროთ. წერილი გაზეთ "ივერიის" მომავალ თანამშრომელთადმი.

კომენტარები.

- 726. ლექსები** / იდეურ-მხატვრული ანალიზი ლადო მინაშვილისა; რედ.-გამომცემელი: გიორგი გოგოლაშვილი; ბესარიონ ჯორბენაძის საზოგადოება. – თბ.: ბ. ჯორბენაძის საზ-ბის სარედ.-საგამომც. საბჭო, 1997. – 44გვ. – (აბიტურიენტის ბიბ-კა).

შინაარსი: ყვარლის მთებს. ქართველის დედას. ელეგია. პოეტი. (მესმის, მესმის...). (მას აქეთ...). (ჩემო კალამო...). პასუხის პასუხი. (ჩემო კარგო ქვეყანაზე...). ბაზალეთის ტბა. გუთნის-დედა.

ილია ჭავჭავაძის ლექსები (ბოლოსიტყვაობა ლ. მინაშვილისა).

- 727. მუდამ სიმართლის მთქმელი ილია.** აკროსტიქი: "ილია ჭავჭავაძე"; კროსვორდი: "ილია ჭავჭავაძე" / მოამზადა გ. გაბუნიაძე. – გაზ. "დილის გაზეთი". – 1997. – 16 ოქტ., №218.

გაგრძელება: გაზ. "დილის გაზეთი". – 1997. – 30 ოქტ., №230

- 728. ორი ობოლი:** [მოთხრობა / შენიშვნები ლ. ჭრელაშვილისა]. – კალმასობა 1997. – 4 ნოემბ. №9 გვ. 5; 18 ნოემბ. №10. – გვ. 1-2.

729. რანი ვართ: [წერილები]. – გაზ. “რანი ვართ ქართველნი?!” – 1997. – №9. – გვ. 6-9.
730. რა არის სცენა საზოგადოდ და რა უნდა იყოს ჩვენთვის საკუთრივ. – გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. – 1997. – 19 აპრ.
731. სიმვლო სარწმუნოებისა: უცნობი პამფლეტი / ტექსტი გამოსაცემად მოამზადეს... აპოლონ სილაგაძემ და ვახტანგ გურულმა. – თბ.: სამშობლო, 1997. – 20 გვ.
732. ყვარლის მთებს: [ლექსი]. – გაზ. “სახალხო გაზეთი”. – 1997. – 4-10 მარტი
733. ჩარჩული კაპიტალი და ჩვენი მრეწველობა; (ლითოგრაფიის ქვის მადნის აღმოჩენის გამო). – “რანი ვართ ქართველნი?!” – 1997. – №9. – გვ. 10-11
734. ***[ლექსი (ტომას მურიდამ) / ი. ჭავჭავაძის თარგმანი]. – “რანი ვართ ქართველნი?!” – 1997. – №9. – გვ. 23.
735. Молитва (к стопам твоим...) \ пер. В. Шефнера. – жур. «Лит. Грузия». – 1997. – №7-12. – с.4

1998

736. ილია ჭავჭავაძე ლიტერატურისა და ხელოვნების შესახებ. ორ წიგნად: კრებული / სარედ. კოლეგია: გიორგი აბაშიძე, ნიკო ბერძენიშვილი, კორნელი დანელია, იუზა ევგენიძე, თენგიზ კიკაჩიშვილი, როინ მეტრეველი, ლადო მინაშვილი (მთავარი რედაქტორი), სალომე ყუბანიეშვილი, ჯუმბერ ჭუმბურიძე, ელგუჯა ხინთიბიძე, სოლომონ ხუციშვილი. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1997-1998. – (ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილ. სახელმწ. უნ-ტი, ილიას კაბინეტი)

წიგნი II / შეადგინეს, კომენტარები და საძიებელი დაურთეს გიორგი აბაშიძემ, იუზა ევგენიძე, ოლეგ ლაბარტყავამ, ლადო მინაშვილმა, სალომე ყუბანიეშვილმა, ჯუმბერ ჭუმბურიძემ და სოლომონ ხუციშვილმა; დამატებისათვის მასალა მოამზადა ივანე ჯაგოდნიშვილმა. – თბ., 1998. – 465გვ.

შინაარსი: წერილი აკაკი წერეთლისადმი 5 იანვარი, 1886. ჩვენი ლიტერატურის დღევანდელი ყოფა. შინაურ საქმეთა გამო. ირლანდია და ინგლისი. დასავლეთის ეტიკეტი. გოგოლის ”რევიზორის” საიუბილეოდ. პოეზიის ახალგაზრდა მოყვარულთ. ქართული თეატრი (ჩვენი საზოგადოების გულგრილობა თეატრისადმი). თეატრის როლი ერის ცხოვრებაში. ქართული თეატრი (ზოგიერთი დადგმის შესახებ ქართულ სცენაზე). ქართული გაზეთის ”დროების” რედაქტორის ივანე მაჩაბლის გასამართლება. ქართული თეატრი და მაყურებელი. ქართული თეატრი (ბარბარე ჯორჯაძის პიესა ”რას ვეძებდი და რა ვპოვე”). ქართული თეატრი (”ცოლი-მეუღლე” ქართულ სცენაზე). ქართული თეატრი (გაბრიელ სუნდუკიანცის ”ხათაბალა”). ქართული ხალხური მუსიკა. ქართული თეატრი (ახალი პიესები ქართულ სცენაზე). ქართული თეატრი (თეატრის რეცენზენტი). წერილი გადაღმითგან. ქართული თეატრი (ქართული თეატრის ნაკლოვანებანი). ქართული თეატრი (”გავიყარნეთ” და ”ხანუმა”). დამაკვირდი. ქართული თეატრი (”თამარ ცბიერი” და ”მეჯლისი იტალიელებით” ქართულ სცენაზე). ისევ ”თამარ ცბიერის” დადგმის გამო.

ქართული თეატრი (ჰამლეტი შექსპირისა). რა მიზეზია, რომ კრიტიკა არა გვაქვს. იოსებ დავითაშვილის გარდაცვალების გამო. მოკლე ბიოგრაფია იოსებ დავითაშვილისა. აკაკი წერეთელი და "ვეფხისტყაოსანი". მილოცვის წერილი ვასო აბაშიძისადმი. პასუხი ნიკო ნიკოლაძეს. ბულვარის აკადემია. ყალბი და ნამდვილი. დიმიტრი ყიფიანი. ოთარაანთ ქვრივი. ხალხის ჩვეულებათა შესწავლის შესახებ. კრიტიკული აზრის უქონლობა. გაზეთი "მეურნე". დრამატული საზოგადოების გასაჭირი. იონა მეუნარგიას მომავალი ლექციები გრიგოლ ორბელიანზე. "თერგდალეულნი" და ახალი თაობა. პედაგოგის საფუძვლები. ორნი არიან, ტოლნი არიან, ანუ აგანგალა განგალა შავროვი და სანდალა. სანდალას წიგნის გამო. უარმყოფლობა ჩვენში. პრესა და პირადობა. გაბრიელ სუნდუკიანცი და სომხის ლიტერატორები. პროფესორი მკურნალთა შორის. დედათა საქმის გამო. წერილები სხვადასხვა რაგინდარაზე. აი ისტორია. "Новое обозрение"-ს წერილის გამო. წერილი გრიგოლ ყიფშიძისადმი. (1889-1890წწ.). კარგად წაკითხვა წასაკითხისა. ერნესტო როსი მეფე ლირის როლში. წერილი მეგობართან. თ. დავით გიორგის ძე ერისთავი (ნეკროლოგი). ახალი დრამების გამო. გრ. ელისევი. ნიკოლოზ ვასილის ძე შელგუნოვი. თეატრის მატთანე (დავით ერისთავის "სამშობლოს" დადგმა). მამის მკვლელი. წერილი გრიგოლ ყიფშიძისადმი – 1892 წ. 11 მარტი. წერილები ქართულ ლიტერატურაზე. ბ-ნი გამყრელიძე სვიმონ ლეონიძის როლში. ი. ჭავჭავაძე ვაჟა-ფშაველას "ქუჩის" შესახებ. სიტყვა წარმოთქმული ნიკოლოზ ბარათაშვილის ნეშტის გადმოსვენებაზე. მოკლე ბიოგრაფია ვახტანგ ვახტანგის ძის ჯამბაკურიან-ორბელიანისა. წერილი ნიკოლოზ რევაზის ძის ერისთავისადმი. ორშაბათი (უთარილო). წერილი მარჯორი უორდროპისადმი 8/20 სექტემბერი 1894. ორხმიანი საახალწლო ოპერეტი. სიტყვა ილია ჭავჭავაძისა ტფილისის ქართული საადგილმამულო ბანკის წლიურ კრებაზე – 20 მაისს 1895წ. სიტყვა წარმოთქმული რაფიელ ერისთავის იუბილეზე. საიუბილეო ადრესი რაფიელ ერისთავისადმი. შინაური მიმოხილვა 1896 წლის 4 იანვარი. ჩვენი ახლანდელი სიბრძნე-სიცრუისა. წერილი მარჯორი უორდროპისადმი 2 თებ., 1896წ. კრიტიკა სანათურია ლიტერატურისა. წერილი ლუარსაბ ბოცვაძისადმი [1898]. რად გვინდა, ვინ ხარ. ქვათა ღაღადი. სიტყვა წარმოთქმული ქართული თეატრის 50 წლის იუბილეზე. წერილი ედგარდო მადალენისადმი-28 იანვ. 1901წ. სამძიმრის დეპეშა ილია ჭავჭავაძისა რაფიელ ერისთავის გარდაცვალების გამო. ვასო აბაშიძის სასცენო მოღვაწეობის 25 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო ადრესი. წერილი ქ.შ. წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების გამგეობისადმი ვაჟა-ფშაველას მიერ შესრულებული შილერის "ორლენელი ქალწულის" თარგმანის გამო. ნუთუ? მოკლე კონსპექტი ილია ჭავჭავაძის სიტყვისა სიკვდილით დასჯის მოსპობის შესახებ. წერილი აკაკი წერეთლისადმი [უთარილო]. წერილი გრიგოლ ყიფშიძისადმი [უთარილო]. წერილი ნინო ანდრონიკაშვილი-ჯორჯაძისადმი.

**დამატება: (ილია ჭავჭავაძე ლიტერატურისა და ხელოვნების შესახებ მოგონებათა მიხედვით).
 "ქვეყნის სამსახური ყველგან მსხვერპლია" – ლ.
 მინაშვილის ბოლოსიტყვაობა.**

737. ასი წლის თავი ერეკლე მეფის გარდაცვალებიდან. – გაზ. "ზანსი-PLUS". – 1998. – 11-13 იანვ.
- ილია ჭავჭავაძის სიტყვა ერეკლე II-ის გარდაცვალებიდან 100 წლისთავთან დაკავშირებით 1898 წლის 12 იანვარს.
738. დიდ ილიას უთქვამს. მუდამ სიმართლის მთქმელი ილია / შეკრიბა გ. გაბუნიაძე. – გაზ. "დილის გაზეთი". – 1998. – 9 ნოემბ., №256
739. ებრაელთა საკითხზე. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1998. – 4-11 სექტ
740. ილია – 160: [ილია ჭავჭავაძე თეატრის შესახებ]. – გაზ. "ქართული თეატრის დღე". – 1998. – 14 იანვ.
741. მეფე დიმიტრი თავდადებული / [ინგლ. თარგმნა დონალდ გრეიფილდმა; მხატვრობა ჰენრიკ ჰრინევსკისა. – თბ.: "მერანი". – 1998. – 80 გვ. ტექსტი ქართ. და ინგლ. ენებზე
742. О евреях: [Илья Чавчавадзе о евреях и антисемитском движении в Азии, Европе, Африке и Америке]. – жур. «Лит. Грузия». – 1998. – № 7-9. – С. 11-12
743. King Dimitri's sacrifice/Transl. by Donald Rayfield., ill. By Henrik Hrinevski - Tb.: Merani, 1998. – 80 p.

1999

744. ასი წლის წინათ. – გაზ. "2000". – 1999. – №14. – 23 თებ. – 8 მარტი.
- ი. ჭავჭავაძის ეს ტრაქედი ეხება პირველად რუსის ჯარის თბილისში შემოსვლას.
745. ილიას ღიმილი. მუდამ სიმართლის მთქმელი ილია / შეკრიბა გ. გაბუნიაძე. – გაზ. "დილის გაზეთი". – 1999. – 9 ნოემბ., №257
746. ილია ჭავჭავაძე: ლახვა სხვისი უფლებისა შეუწყნარებელია / შეკრიბა გ. გაბუნიაძე. – გაზ. "დილის გაზეთი". – 1999. – 10 დეკ., №284
747. ლოცვა (მამაო, ჩვენო). – ჟურ. "საქართველოს მოამბე" / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. – 1999-2000. – №3-4. – გვ. 6.
748. რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით ანუ... საქართველოს ისტორია მეცხრამეტე საუკუნისა: [ლექსი, 1871 წ. 24 აგვისტო]. – გაზ. "კოლხური კომპი". – 1999. – 8-14 სექტ.

2000

749. ილიას ღიმილი. მუდამ სიმართლის მთქმელი ილია / შეკრიბა გ. გაბუნიაძე. – გაზ. "დილის გაზეთი". – 2000. – 9 ნოემბ., №257
750. ი. ჭავჭავაძე: [გამონათქვამები]. – წიგნ.: ნაზირიშვილი ნუნუ. "მასწავლებლის სამახსოვრო": გამოჩენილ პედაგოგთა ბრძნული გამონათქვამები / რედ.: პროფ. ზ. ჭუმბურიძე. – თბ., 2000. – 62-79.
- კრებულში მოცემულია ილიას ის გამონათქვამები, რომლებიც მხოლოდ პედაგოგიკის საკითხებს შეეხება
751. ქადაგებანი. სიტყვანი. მოძღვრებანი / [შემდგ.-რედ.: თინათინ კობალაძე]. – თბ.: საქართველოს საპატრიარქო, "ჯვარი ვაზისა", 2000. – 111გვ.

2001

- 752.** აირევი ივერია ანუ გათავებული ქართველობა: [კრებული]; მე-2 გამოც. (პ. ნაცვლიშვილის წინასიტყვაობით). – თბ.: პაატა ნაცვლიშვილის გამ-ბა, 2001. – 32გვ.
შინაარსი: ბედნიერი ერი. ჩვენი საზოგადოების ფიზიონომია. “კარგი რამ მჭირდეს, გიკვირდეს, ავი რა საკვირველია”. ყალბი და ნამდვილი. პრესა და პირადობა.
 კრებულში გამოყენებულია ახალი ქართული კალიგრაფიული შრიფტი “სამშობლო”, რომელიც ემყარება ილია ჭავჭავაძის ხელნაწერ ასოებს. წიგნი სწორედ ამ შრიფტის ერთგვარი პრეზენტაციაა.
- 753.** დიდი ერისკაცი მოგვიწოდებს / შეკრიბა გ. გაბუნიაძე. – გაზ. “თბილისი”. – 2001. – 14 ივლ., №79
- 754.** ზოგიერთი რამ. – გაზ. “საგურამო”. – 2001. – №1. – გვ. 3-6.
- 755.** ილია გვმოდღვრავს / შეკრიბა გ. გაბუნიაძე. – გაზ. “თბილისი”. – 1997. – 30 ივნ. №73
- 756.** ილიას ღიმილი / შეკრიბა გ. გაბუნიაძე. – გაზ. “თბილისი”. – 2001. – 23 აგვ., №96
გაგრძელება: გაზ. “თბილისი”. – 2001. – 25 აგვ., №97
- 757.** ნიკოლოზ გოსტაშაბიშვილი: საახალწლო მოთხრობა [ქართ. და სპარს. ენ. / ქართულიდან სპარსულად თარგმნა ნომადი ბართაიამ; რედ.: ფარდინ ქომაი]. – თბ.: ინტელექტი. – 2001. – 16 გვ.

2002

- 758.** ბედნიერი ერი: [ლექსი]. – “ლიტერატურული საქართველო”. – 2002. – 8-14 ნოემბ. - №45. – გვ. 1
- 759.** “ივერიის” წინასიტყვაობა: [გამოხმაურება “ივერიის” პირველი ნომრის გამოსვლასთან დაკავშირებით]. – გაზ. “ახალი ეპოქა”. – 2002. – 15-18 მარტი.
- 760.** ილია-165: [ი. ჭავჭავაძის] წერილები წერილები სახალხო განათლების საკითხებზე. – გაზ. “ახალი განათლება”. – 2002. – 31 ოქტ.-6 ნოემბ., №32
- 761.** კარგად წაკითხვა წასაკითხისა. – გაზ. “მადლი”. – 2002. – მაისი. - №5. – გვ. 11.
- 762.** ცხოვრება და კანონი: [კუბლიცისტური წერილი]. – გაზ. “24 საათი”. – 2002. – 14 სექტ. (№104). – გვ. 13
- 763.** გაზაფხული: [ლექსი]. თურქულ ენაზე / თარგმნა ნური მერჯანმა. – ჟურ. “ახალი ხიდი”. – 2002. – №2. – გვ. 13
- 764.** პოეტი: [ლექსი]. თურქულ ენაზე / თარგმნა ნური მერჯანმა. – ჟურ. “ახალი ხიდი”. – 2002. – №2. – გვ. 13

2003

- 765.** ამბავად გაგონილნი. – წიგნ.: გახსოვდეს ვისი გორისა ხარ! [კრებული ბავშვებისათვის] / შემდგ.-რედაქტორი: ჯენეტ ბაჯელიძე. – თბ.: ფირმა “დღე”, 2003. – 1143-144.
- 766.** გაზაფხული: [ლექსი]. – წიგნ.: გახსოვდეს ვისი გორისა ხარ! [კრებული ბავშვებისათვის] / შემდგ.-რედაქტორი: ჯენეტ ბაჯელიძე. – თბ.: ფირმა “დღე”, 2003. – 117-120

767. **გაზაფხული:** [ლექსი]. – მზეო, ამოდი, ამოდი...: საზავშო ლექსების ანთოლოგია / შეადგინა ალცაზარ კაციტაძემ. – თბ.: ცისარტყელა, 2003. – გვ. 31.
768. **დედათა საქმე.** – გაზ. “24 საათი”. – 2003. – №168. – გვ. 5.
769. **დღეს ისეთი დღეა, რომ თითოეულ სიტყვას დიდი სიფრთხილით უნდა მოვეპყროთ / შეკრიბა გ. გაბუნიაძე.** – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 2003. – 9 ნოემბ., №262
770. **ევროპის მილიტარობა და ამერიკის მერმისი.** – გაზ. “24 საათი”. – 2003. – 1 მარტი.
771. **ვაჟა-ფშაველას მოთხრობა ”ქურის” შესახებ.** – წიგნ.: ქართველი მწერლები ვაჟა-ფშაველას შესახებ / შეადგინეს: იუზა ევგენიძემ, ლადო მინაშვილმა, ჯუმბერ ჭუმბურიძემ; რედ.: ჯ. ჭუმბურიძე. – თბ., 2003. – გვ. 166
772. **ილია ჭავჭავაძე: მე მყვარებია, კიდევ მიყვარს და მეყვარება:** ილიას სატრფიალო-სასიყვარულო სტრიქონები ოლღა გურამიშვილისადმი / შეკრიბა გიორგი გაბუნიაძე. – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 2003. – 14 თებ., №34
773. **კრიტიკული აზრის უქონლობა.** – გაზ. “24 საათი”. – 2003. – 12 აპრ.
774. [ლექსი – მიძღვნილი თამარ მეფისადმი. ტექსტი]. – წიგნ.: კირთაძე ნ. ნათელი ქრისტესი. წიგნი 1. – თბ., 2003. – გვ. 252.
775. **მეფეთა მეფე დავითი, ძე გიორგისა, მესიის მახვილი.** – წიგნ.: კირთაძე ნ. ნათელი ქრისტესი. საქართველო. წ.1. – თბ., 2003. – გვ. 206.
776. **ნიკოლოზ გოსტაშაბიშვილი.** – წიგნ.: გახსოვდეს ვისი გორისა ხარ! [კრებული ბავშვებისათვის] / შემდგ.-რედაქტორი: ჯენეტ ბაჯელიძე. – თბ.: ფირმა “დღლ”, 2003. – 71.
777. **პრეზიდენტისა და მთავრობის შეცვლა საფრანგეთის და მისი საზოგადოებრივი მიზეზები.** – გაზ. “24 საათი”. – 2003. – 29 მარტი.
778. **ტუხულოვა ი. ლუარსაბი და დარეჯანი / ილია ჭავჭავაძის მოთხრობა “კაცია-ადამიანის?!” ქართული და ფრანგული სცენური ვერსიები ადაპტირებული ირინა ტუხულოვას მიერ.** – თბ.: ენა და კულტურა, 2003. – 81გვ.
779. **ქვათა ღალადი.** – გაზ. “ასავალ-დასავალი”. – 2003. – №30, 28 ივლ.-3 აგვ.; №31, 4-1- აგვ.; №32, 11-17 აგვ.; №33, 18-24 აგვ.; №34, 25-31 აგვ.; №35, 1-7 სექტ.; №36, 8-14 სექტ.; №37, 15-21 სექტ.; №38, 22-28 სექტ.; №39, 29 სექტ.-5 ოქტ.; №40, 6-12 ოქტ.; №41, 13-19 ოქტ
780. **წერილები განათლების საკითხებზე [ილია ჭავჭავაძის წერილები ადამიანის აღზრდასა და სწავლაზე].** – გაზ. “ახალი განათლება”. 2003. – №29
781. **წერილი გრიგოლ ყიფშიძისადმი.** – წიგნ.: ქართველი მწერლები ვაჟა-ფშაველას შესახებ / შეადგინეს: იუზა ევგენიძემ, ლადო მინაშვილმა, ჯუმბერ ჭუმბურიძემ; რედ.: ჯ. ჭუმბურიძე. – თბ., 2003. – გვ. 166
782. **წერილი ქ.შ. წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების გამგეობისადმი, ვაჟა-ფშაველას მიერ შესრულებული შილერის “ორლენელი ქალწულის” თარგმანის გამო.** წიგნ.: – ქართველი მწერლები ვაჟა-ფშაველას შესახებ / შეადგინეს: იუზა ევგენიძემ, ლადო მინაშვილმა, ჯუმბერ ჭუმბურიძემ; რედ.: ჯ. ჭუმბურიძე. – თბ., 2003. – გვ. 166
783. **Матери–Грузии:** (стихотворение). – В кн.: Грузинская поэзия : в русских переводах (XIX- XXвв.) /И. Саришвили . – Тб.: Мерани, 2003. – С.5

2004

784. აფორიზმები = Афоризмы / თარგმნა და შეადგინა ეთერ უთურგაშვილმა. _ თბ., 2004. _ 27გვ. _ ტექსტი ქართულ და რუსულ ენებზე
785. კაცია-ადამიანი?! / [ნაირა გელაშვილის წინასიტყვაობით]. _ თბ.: ზაკურ სულაკაურის გამ-ბა, 2004. – 155 გვ. _ (ყველა დროის საუკეთესო ქართული მცირე რომანი).
786. ლოცვა: [ლექსი]. _ გაზ. “კვირის პალიტრა”. – 2004. - №5. – 2 თებ. – გვ. 16.
787. მგზავრის წერილები / შესავალი წერილი და კომენტარები სოლომონ ხუციშვილისა; [რედ. გოგი სალიაშვილი]; თსუ. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა. – 2004. – 85 გვ. (უნივერსიტეტი სკოლას)
788. შინაური მიმოხილვა: [ილია მოხელეებისა და მოხელეთა შესახებ]. _ გაზ. “ლიტ. საქართველო”. _ 2004. _ 9-15 იანვ.
789. შექსპირი უილიამ. მეფე ლირი: 5 მოქმედებიანი ტრაგედია / თარგმანი ივანე მაჩაბლისა და ილია ჭავჭავაძისა; [რედ.: ნუგზარ წიკლაური; მხატვ.: რევაზ ებრაელიძე]. _ თბ.: ლიტერა, საარი, 2004. _ 144გვ.

2005

790. თხზულებათა სრული კრებული ოც ტომად./ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა აკადემიური გამოცემის მთავარი სარედაქციო კოლეგია: გურამ ბენაშვილი (მთავარი რედაქტორი), ზურაბ ჭუმბურიძე (მთ. რედაქტორის მოადგილე), გიორგი აბაშიძე, ანდრო ბედუკაძე, თამაზ გამყრელიძე, თამაზ ტყემელაძე, გურამ შარაძე, ჯანსუღ ჩარკვიანი, გიორგი ციციშვილი, თამაზ წივწივაძე, ელგუჯა ხინთიბიძე _ თბ, 1987 _

ტომი VII: პუბლიცისტური წერილები. 1882-1886 / ტომის რედაქტორები: დავით თევზაძე და აკაკი ხინთიბიძე; ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა, ვარიანტები და შენიშვნები დაურთო ლამარა გვარამიამ; მხტვ.: გიორგი ლომიძე; _ თბ.: ილიას ფონდი, 2005. _ 688გვ.

შინაარსი: რედაქციისაგან. პუბლიცისტური წერილები: შინაური მიმოხილვა (მოხელეობის ბედი). წერილი პირველად იბეჭდება ჟურ. “ივერიის” პუბლიკაციის შემდეგ. შინაური მიმოხილვა (ბ-ნ მეისნერის პროექტი). შინაური მიმოხილვა (ბ-ნ მეისნერის პროექტი. ბევრი სთქვეს). შინაური მიმოხილვა (ქუთაისის ბანკი). შინაური მიმოხილვა (შორიდამ თითქო ვართ რანიძე). შინაური მიმოხილვა (წლევეანდელი კრება ბანკისა). შინაური მიმოხილვა (ყველაფერი საოცარია ამ უცნაურს დროში). შინაური მიმოხილვა (მითამ და “ახალი რაზმის კაცი”). შინაური მიმოხილვა (ამას წინათ ბატონყმობის გადავარდნამდე). შინაური მიმოხილვა. შინაური მიმოხილვა (გაუქმდა განსაკუთრებული მთავარმართველობა). შინაური მიმოხილვა (ბევრი რამ გვაკლია ჩვენ, ქართველებს). ჩვენი სტუმარი არტურ ლაისტი. შინაური მიმოხილვა (დადგა მარხვა სინანულისა). ღმერთმა ნუ დაგაბეროთ (წავიდა ძველი წელიწადი). “ივერიის” წინასიტყვაობა. ავღანისტანის საქმე. ბოლგარიის ამბები. წერილი პირველად იბეჭდება თხზულებათა კრებულში: ქალი მასწავლებელი. წერილი პირველად იბეჭდება ილიას თხზულებებში. სახასო გლეხთა მდგომარეობა. წმინდა ნინოს

დღესასწაული. ბალკანის სახელმწიფოები. პარნელი და ირლანდიის საკითხი. ქართული ენის ნორმების შესახებ. პოლიაკების განდევნა პრუსიიდან. შინაურ საქმეთა გამო. მე და ჩვენ დავით მეფის ხსოვნის დღე. შინა და შინაურობა. აღმოსავლეთის საქმე და დიპლომატია. გლეხკაცობა და საკომლო მამული. ბისმარკის პოლიტიკა. სახელმწიფო ტყეების საქმე. ბისმარკი და პრუსიის ლანდტაგი. ივანე აქსაკოვის გარდაცვალება. ბისმარკი და რომის პაპი. გლადსტონი და სალუსბიერი ირლანდიის საკითხში. ქართველი სტუდენტობა რუსეთში. რუსეთის გავლენის შესუსტება ბულგარიაში. ავსტრია და რუსეთი ბოლგარიის საკითხში. საფრანგეთი 1886წელს. დიდი ბრიტანეთი. ინგლისის კოლონიები. ავსტრო-ვენგრია. ავსტრია და მისი ეროვნული პრობლემები. იტალია. იტალია და რომის პაპი. მეორეხარისხოვანი სახელმწიფოები ევროპაში. ბისმარკის საგარეო პოლიტიკა. ეკონომიკური განწყობილება გერმანიაში. გერმანიის შინაური საქმეები. ბურჟუათა წყობა გერმანიისა. სამეურნეო დაბალი სკოლების შესახებ. კერძო და სათემო მიწათმფლობელობა. სახასო გლეხთა მამულების შესახებ. კახეთის რკინიგზა. ბალკანის ნახევარკუნძული და ევროპის სახელმწიფოები. ბისმარკი და გლადსტონი. რუსეთის საზღვაო გზები. მუშათა ყოფაცხოვრების საქმეები ევროპაში. სახასო სოფლის მიწები. ისევ აღმოსავლეთის საქმის გამო. რუსეთის “მირ” და სოფლის მამულები. ბალკანეთის საქმეები. მამულების დაყოფა სოფლის განაჩენში. საპოლიტიკო ყოფა ევროპაში. მუშათა ანღრევა. მამულის დაზღვევა სეტყვისაგან. გლადსტონის კანონპროექტი ირლანდიის შესახებ. ირლანდია და ინგლისი. ეკონომიკური წყობა ინგლისისა. მიწათმფლობელობა ინგლისისა. მიწათმფლობელობა შოტლანდიისა. ირლანდიის ისტორია. ირლანდიის დაპყრობა. ირლანდიის სილატაკის მიზეზები. მოუსავლიანობა ირლანდიაში. აჯანყებები ირლანდიაში. იერიში მიწათმფლობელობაზე ინგლისში. გლადსტონის კანონი მიწათმფლობელების მიმართ. საბერძნეთი და ბალკანის საქმეები. თავად-აზნაურობის გულგრილობა სწავლა-განათლების საქმეში. გლადსტონის კანონპროექტის გამარჯვება. ქრისტე აღსდგა. საბერძნეთი და ევროპის ქვეყნები. ევროპა ომის მოლოდინში. პარლამენტი და გლადსტონის კანონპროექტი. მომრიგებელი სასამართლოს შესახებ. მოსავლის მავნებლებთან ბრძოლის შესახებ. სერბიის განსაცდელი. ახალი დასის მოლოდინში. საბერძნეთი თოფქვეშ. ჩვენი მევენახეობის და მეღვინეობის საჭიროებანი. ევროპა ომის წინ. საზოგადოებათა საანგარიშო კრებები. გლადსტონის ღვაწლი.

შენიშვნები და კომენტარები (გვ. 603). საძიებლები (გვ. 654).

791. თ. ილია ჭავჭავაძის სიტყვა [გრიგოლ ორბელიანის დარძალვაზე]. – წიგნ.: გრიგოლ ორბელიანი ქართულ ლიტერატურულ კრიტიკაში (1860-1899) / ქრესტომათია გამოსაცემად მოამზადა, შესავალი, შენიშვნები, კომენტარები და საძიებელი დაურთო ნარგიზა მესხიამ; რედ.: პროფ. თენგიზ კიკაჩიშვილი. – თბ., 2005. – გვ. 215-235.

792. [თხზულებანი]. – წიგნ.: ახალი ქართული ლიტერატურის ქრესტომათია. X კლასელებისა და აბიტურიენტებისათვის. I ნაწილი / შემდგ.: ნაირა ცხვედიანი; რედ.: ნათელა ჩიტაური]. – თბ., 2005. – გვ. 53-297.

შინაარსი: ყვარლის მთებს. ელეგია. ჩემო კარგო ქვეყანავ. მესმის, მესმის. მას აქეთ, რაკი. ბაზალეთის ტბა. ქართველის დედას. პოეტი. ჩემო კალამო.

პასუხის პასუხი. ლოცვა. დაე, თუნდ მოვკვდე. კითხვა-პასუხი. ბედნიერი ერი. აჩრდილი. განდევილი. სარჩობელაზედ. ოთარაანთ ქვრივი. კაცია-ადამიანი?! მგზავრის წერილები.

793. ორიოდ სიტყვა თავად რევაზ შალვას ძის ერისთავის მიერ კაზლოვიდგან "შემლილის" თარგმნაზედა (ფრაგმენტი). – წიგნ.: გრიგოლ ორბელიანი ქართულ ლიტერატურულ კრიტიკაში (1860-1899) / ქრესტომათია გამოსაცემად მოამზადა, შესავალი, შენიშვნები, კომენტარები და საძიებელი დაურთო ნარგიზა მესხიამ; რედ.: პროფ. თენგიზ კიკაჩიშვილი. – თბ., 2005. – გვ. 75-76

794. შინაური მიმოხილვა. "ივერია". 1883. №9. – წიგნ.: გრიგოლ ორბელიანი ქართულ ლიტერატურულ კრიტიკაში (1860-1899) / ქრესტომათია გამოსაცემად მოამზადა, შესავალი, შენიშვნები, კომენტარები და საძიებელი დაურთო ნარგიზა მესხიამ; რედ.: პროფ. თენგიზ კიკაჩიშვილი. – თბ., 2005. – გვ. 192-194.

ილია ჭავჭავაძის ამ წერილში დიდი ადგილი ეთმობა გრიგოლ ორბელიანს.

2006

795. თხზულებათა სრული კრებული ოც ტომად /ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა აკადემიური გამოცემის სარედაქციო კოლეგია: გურამ ბენაშვილი (მთავარი რედაქტორი), გიორგი აბაშიძე, ანდრო ბედუკაძე, გურამ შარაძე, ზურაბ ჭუმბურიძე (მთავ. რედ. მოადგილე)

ტომი IX: პუბლიცისტური წერილები. 1887 / ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა, შენიშვნები და საძიებელი დაურთო ცისანა ყიფშიძემ; ტომის რედაქტორი: რუსუდან კუსრაშვილი; მხატვ.: გიორგი ლომიძე; საქ. მეცნ. აკადემია, შოთა რუსთაველის სახ. ქართული ლიტ-რის ინ-ტი – თბ.: ილიას ფონდი, 2006. – 755გვ.

შინაარსი: პოლემიკური წერილები "ცხოვრება და კანონის" გამო. წერილი პირველი. პურეულით ვაჭრობის საქმე ჩვენში. ბამბის მოყვანის საქმე და ბაზრის საკითხი. იასე ანდრონიკაშვილი. ბისმარკის სიტყვა სამხედრო კანონის შესახებ. საფრანგეთის საერთაშორისო მდგომარეობის განმტკიცებისათვის ზრუნვა. აჟიოტაჟი ბისმარკის სიტყვის გამო. ბელგიის საომარი მზადება. ნავთის საქმე კავკასიაში. საშემოსავლო გადასახადის შემოღება. საფრანგეთსა და გერმანიას შორის ურთიერთობის გამწვავება. ევროპის წვრილ სახელმწიფოთა საომარი მზადება. ჭაჭის არყის გამოხდაზედ შეღავათიანი საბაჟო წესების შემოღების შესახებ. პარლამენტი თუ სამინისტრო. სალუსბერის სამინისტროს გასაჭირი. ბულგარეთის საქმის მშვიდობიანად დამთავრების ცდა. იტალიის მიერ მასსოვას დაპყრობის მცდელობა. "ზემსკი ნაჩალნიკის" შემოღების აუცილებლობა. აბისინიის სახელმწიფოს რაობა. იტალიისა და აბისინიას შორის ურთიერთობის გამწვავება მასსოვას გამო. დამაბული პოლიტიკური ვითარება ევროპაში. ბისმარკის ავტორიტეტის შესუსტება გერმანიაში. ერმოლოვი და ჩრდილო-კავკასიის ღვინოები. ევროპის პოლიტიკის ცვალებადობა. ადგილობრივ შავ ნავთზე და უცხოეთიდან შემოტანილ ნავთზე ბაჟის დადების საკითხის გამო.

ჩვენი სოფლური მეურნეობის შესაძლებლობანი და ბიუროკრატიზმი. ღვინო – ჩვენი ქვეყნის სიმდიდრის წყარო. ეგვიპტე – ევროპის სახელმწიფოთა ერთმანეთში მოურიგებლობის მიზეზი. ღვინის ქართულად დაყენება. ბისმარკის მუქარა. ღირსეულის დაფასება. გერმანიის შემფოთების მიზეზი. მამულების გამიჯვნის უკეთ მოწყობისათვის. საფრანგეთსა და გერმანიას შორის დაძაბულობის შენელების ცდები. ავსტრიის ორჭოფული პოლიტიკა. პოლემიკური წერილები "ცხოვრება და კანონის" გამო. წერილი მეორე. ტრაგედია რკინიგზაზე. სიწყნარე ევროპის პოლიტიკურ სარბიელზე. ევროპის საომარი მზადება. ზნეობრივი სიწმინდის მნიშვნელობა ერის მერმისისათვის. შნებელეს საქმე. გამოფენის მოწყობის უპერსპექტივობა. კვლავ შნებელესა და გაუჩის შესახებ. პოლიტიკის ფერისცვალება ბალკანეთის ნახევარკუნძულზე. ავლაბრელების საქმე. კრედიტის როლი ქვეყნის ეკონომიკაში. ღვინის წარმოების გასაუმჯობესებელი ღონისძიებანი. ევროპის პოლიტიკური მდგომარეობა. გერმანიასა და საფრანგეთს შორის ახალი ხიდის გადების ცდა. ბისმარკის დიპლომატიური სვლები. სიწყნარე ევროპის პოლიტიკაში. "ზონის საქმის" ამოტივტივება. პურეულის ყიდვა სამხედრო უწყების მიერ. გერმანიის მბრძანებლობას ევროპაში აღსასრული დაუდგა. საფრანგეთის პოლიტიკა გერმანიისკენ გადაიხარა. ტოკვა ევროპის თანასწორობის სასწორისა. ინგლისი ინდოეთის შენარჩუნების გზების ძიებაშია. კალიების შემოსევა სიღნაღის მაზრაში. კანონის წინაშე თანასწორობა საზოგადოების წესიერი აგებულების საფუძვლის ქვაკუთხედეა. ჩვენი მესაქონლეობის საჭიროებანი. საფრანგეთის ორჭოფული პოლიტიკა. ხანძრისაგან შენობების დაზღვევის შემოღება. რომის პაპების ბრძოლა ძველი დიდების აღსადგენად. ტფილისის უღარიბეს მკვიდრთათვის საკვირაო სკოლის გამართვის სიკეთე. სატამონჟო პოლიტიკა ევროპაში, ფრიტრედერობა და პროტექციონობა. მორიგების მცდელობა ინგლისსა და ოსმალებს შორის ეგვიპტის თაობაზედ. ინგლისში შექმნილ დამხმარე საზოგადოებათა სიკეთე. დიმიტრი სულხანისძე ჭავჭავაძის ანდერძი. მთავარ-მინისტრის შეცვლა სერბიაში. ბისმარკის ზღვარდაუდებელი ბატონობა. გერმანიის მიერ არასწორად გადადგმული ნაბიჯი. მევენახე გლეხთა მდგომარეობა. რა არის თავისუფლება. კანონის ცოდნა და მისი ფარად გამოყენების აუცილებლობა. გაზეთ "ივერიის" მარცხი. სახასო გლეხთა მამულების გაყიდვა. პოლიტიკური ამინდის შეცვლა გლადსტონის სასარგებლოდ. სწავლა-განათლება ერის წარმატების საწინდარია. პოლიტიკის სისწორის ორმხრივი ტოკვა. "საგლეხო ბანკის" გარშემო. მკურნალი დ. ერისთავი. ბულგარეთის ისტორიაში ახალი ხანის დადგომა. საერთაშორისო სასამართლოს შემოღების აუცილებლობა. კვლავ ბულგარეთის შესახებ. ბისმარკი და ევროპის პოლიტიკა. სათავადაზნაურო სკოლებში სწავლების ხასიათის ძირეულად შეცვლის აუცილებლობა. გიმნაზიების ერთი დიდი ნაკლი. ისეთი დაწესებულების საჭიროება, სადაც შესაძლებელი იქნება გართობა, გასაუბრება, დასვენება... გერმანიის პოლიტიკა ბულგარეთთან მიმართებაში. საქმის სიყვარული წარმატების საწინდარია. ერის ჯანმრთელობა სახელმწიფოს ერთი უდიდესი საზრუნავია. შეუწყნარებელი გულგრილობა საზოგადო საქმისადმი. სამრეწველო და სამეურნეო ნაწარმთა გამოფენის მოწყობის შესახებ. მამულების გამოსყიდვის ოქმის შედგენის ხარჯის განსაზღვრის აუცილებლობა. სიყალბე ნავთის

მრეწველობაში. საფრანგეთის მთავრობის დაუდგრომელობა. ევროპის სახელმწიფოთა დაინტერესება მაროკოთი. გენერალ კაფფარელის საქმე. ყალბი და ნამდვილი. დიმიტრი ყიფიანის გარდაცვალება. ყრმობა დიმიტრი ყიფიანისა. პირველდაწყებით სკოლებში სწავლების გაუმჯობესების საკითხი. რუვიეს სამინისტროს გადადგომა. ვენახების და ჭირნახულის წინახედობა და მისი საწინააღმდეგო ზომები. ბისმარკის ორპირი პოლიტიკა რუსეთის მიმართ. საფრანგეთის ზნეობრივი ძალ-ღონე მამულის სიყვარულში. გაზეთ "მშაკის" გამოხდომა. ევროპის საომარი მზადება. ევროპის პოლიტიკურ ასპარეზზე მყუდროებამ დაისადგურა. ამერიკის შეერთებული შტატების მიერ დაგროვილი ჭარბი სიმდიდრე. ბათუმის ჰავის ავკარგიანობის შესახებ. გაზეთი "კავკაზი" და ქართველი ხალხი. ხალხის ჩვეულებათა შესწავლის შესახებ. ქრისტეშობის მოლოცვა. ქუთაისი საქალაქო არჩევნების მოლოდინში. საზოგადო საქმის მსახურთა სახელის დაცვისათვის. თვითმოქმედებისათვის.

შენიშვნები და კომენტარები. "ტექსტისათვის". საძიებლები.

- 796. ლექსები. პოემები. მოთხრობები / შეადგინა და განმარტებები დაურთო... ნანა სუხიტაშვილმა; მხატვ.: ლევან სილაგაძე. _ თბ.: ანბანი, 2006. _ 159გვ. _ (საყმაწვილო ბიბლიოთეკა).**

შინაარსი: ლექსები: ყვარლის მთებს. გუთნის დედა. ლოცვა ("მამაო ჩვენო"). დაე თუნდ მოვკვდე. ქართველის დედას. ნანა. ელეგია. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. პოეტი. მესმის, მესმის. მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან...". ჩემო კალამო. ბედნიერი ერი. ჩემო კარგო ქვეყანავ. ბაზალეთის ტბა.

პოემები: აჩრდილი. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდები ყაჩაღის ცხოვრებიდან.

მოთხრობები: მგზავრის წერილები. კაცია-ადამიანი?! ოთარაანთ ქვრივი.

- 797. მხარი მხარს მივცეთ...და ამ წინდებულ ახალ წელიწადს იმას ვაქმნევინებთ, რაც ჩვენ გვინდა და არა იმას, რაც მას ჰსურს!. _ ჟურ. "თბილისური უწყებანი, _ 2006. _ №1.**

1899წლის 31 დეკემბრის "ივერიაში" დაბეჭდილი საახალწლო მილოცვა.

- 798. [რჩეული წერილები]:** შინაური მიმოხილვა (1879 იანვარი, თებერვალი, აპრილი; 1881 მაისი, ივლისი, დეკემბერი); ქართველი სტუდენტობა რუსეთში; ჩვენი ხალხი და განათლება; პედაგოგიის საფუძვლები; აი ისტორია; მეცხრამეტე საუკუნე. _ წიგნ.: შესავალი თანამედროვე აზროვნებაში. II. _ თბ., 2006. _ გვ. 110-189

- 799. ყვარლის მთებს:** [ლექსი]. _ გაზ. "24 საათი". _ 2006. _ 30 დეკ., №292, _ (ლიტერატურული ჩანართი "ილია ჭავჭავაძე_169", გვ. 1.)

2007

- 800. [ლექსები]. _ წიგნ.: მიყვარხარ...: ქართული სატრფიალო პოეზია. _ [თბ.]: პალიტრა, 2007. _ გვ. 44-47.**

შინაარსი: ხმა გულისა. ს..ჩ..სას. გახსოვს, ტურფავ.

- 801. წერილები ერთგულებისა და სიყვარულის დასტური. _ ჟურ. "კარიბჭე". _ 2007. _ №12, 15-28 ივნისი. _ გვ. 12-13.**

ჟურნალში გამოქვეყნებულია ფრაგმენტი ილია ჭავჭავაძის წერილიდან ოლღა გურამიშვილისადმი.

802. [თხზულებანი. ელექტრონული ვერსია]. – www.nplg.gov.ge/gsdll/cgi-bin/library.exe

შინაარსი: ბიოგრაფია. [ლექსები]: 1871 წელი 23 მაისი. ალაზანს. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. ბაზალეთის ტბა. ჩემო კალამო, ჩემო კარგო, რად გვინდა ტაში. ჩემო კარგო ქვეყანავ, რაზედ მოგიწყენია. ციურნი ხმები. დაბნელდა სული, გარშემოც ბნელა. დაე, თუნდ მოვკვდე, არ მეშინიან. დაკარგული ედემი. ელეგია. გ. აბხ... ღამე. გაზაფხული. გუთნის დედა. იანიჩარი. ქართველის დედას. კ.ბ.მ...სას. ყვარლის მთებს. ლოცვა. მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული. მაშინ დავსტკბები. მწუხარება. მტკვრის პირას. მუშა. ნანა. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. ოჰ, სად არიან, სიჭაბუკევე, სიტკბონი შენი. პოეტი. სანთელი. უცხოეთში. უსულდგმულო ცხოვრება. ვაი მას, ვისაც ვაძლევდი მსხვერპლად. ხმა გულისა. [პოემები]: აჩრდილი. განდეგილი. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდამ. ქართველის დედა. მეფე დიმიტრი თავდადებული. [მოთხრობები]: გლახის ნაამბობი. კაცია-ადამიანი?! მგზავრის წერილები. ოთარაანთ ქვრივი. სარჩობელაზედ. [პუბლიცისტური წერილი]: ქვათა ღაღადი.

803. [თხზულებანი. ელექტრონული ვერსია]. – www.nplg.gov.ge/ebooks/authors.htm

შინაარსი: ლექსები: დაბნელდა სული, გარშემოც ბნელა. დაე თუნდ მოვკვდე, არ მეშინიან. ვაი, მას – ვისაც ვაძლევდი მსხვერპლად. მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული. მაშინ დავსტკბები სრულის სამოთხით. მესმის, მესმის სანატრელი. ოჰ, სად არიან, სიჭაბუკევე, სიტკბონი შენნი?. უსულდგმულო ცხოვრება. ჩემო კალამო, ჩემო კარგო რად გვინდა ტაში? ჩემო კარგო ქვეყანავ, რაზედ მოგიწყენია!. 1871 წელი. 23 მაისი (კომუნის დაცემის დღე). ალაზანს. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. ბაზალეთის ტბა. გ. აბხ... გაზაფხული. გუთნის-დედა. დაკარგული ედემი. ელეგია. იანიჩარი. კ. ბ. მ.-სას. ლოცვა. მტკვრის პირას. მუშა. მწუხარება. ნანა. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. პოეტი. სანთელი. უცხოეთში. ქართველის დედას. ღამე. ყვარლის მთებს. ციურნი ხმები. ხმა გულისა. **პოემები:** აჩრდილი. განდეგილი. მეფე დიმიტრი თავდადებული. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდამ. ქართველის დედა. **მოთხრობები:** გლახის ნაამბობი. კაცია-ადამიანი?! მგზავრის წერილები. სარჩობელაზედ. ოთარაანთ ქვრივი.

804. [თხზულებანი. ელექტრონული ვერსია]. – www.literatura.iatp.ge

შინაარსი: ლექსები: ბაზალეთის ტბა. ბედნიერი ერი. გაზაფხული. გუთნის დედა. დაბნელდა გული, გარშემოც ბნელა. დაე, თუნდ მოვკვდე, არ მეშინიან. დამაკვირდი, ელეგია. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. კითხვა – პასუხი. ლოცვა (მამაო ჩვენო, რომელი ხარ ცათა შინა). ლოცვა (ოდეს დემონი ურწმუნოების). მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული. მეცა მქონია კარგი მამული. მწუხარება. ნანა. პასუხის პასუხი. პოეტი. რა ვაკეთეთ, რას ვმვრებოდით ანუ საქართველოს ისტორია მეცხრამეტის საუკუნისა. როდემდის. უცხოეთში. ქართველის დედას. ღამე. ჩემო კარგო ქვეყანავ, რაზედ მოგიწყენია. ყვარლის მთებს. ხმა გულისა. **პოემები:** აჩრდილი. განდეგილი. მეფე დიმიტრი თავდადებული. ქართველის დედა. **პუბლიცისტიკა:** ორიოდე სიტყვა თავად რევაზ შალვას მე ერისთავის კოზლოვიდგან „შემლილის“ თარგმნაზედა.

პასუხი. დავით აღმაშენებელი. რა გითხრათ? რით გაგახაროთ? შობა მაცხოვრისა. საახალწლოდ. ქართველი ერი და ღვაწლი წმინდა ნინოსი. ქვათა ღალადი.

805. [ლექსები. ელექტრონული ვერსია]. _ www.children.iatp.ge/main_red

შინაარსი: ქართველის დედას. გაზაფხული, ბაზალეთის ტბა. ლოცვა. ჩემო კარგო ქვეყანავ. ბედნიერი ერი. ელეგია. პოეტი. ყვარლის მთებს. ...მას აქეთ. ... ჩემო კალამო. ... დაე თუნ მოგვკვდე. დამაკვირდი.

806. ილია ჭავჭავაძე: ბიოგრაფია, შემოქმედება, გალერეა, ხელნაწერები, ამონარიდი, მოგონებები [ელექტრონული ვერსია]. _

www.23school.caucasus.net

შინაარსი: პოემები: აჩრდილი. ქართველის დედა. რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან. მეფე დიმიტრი თავდადებული. განდეგილი.

ლექსები: ყვარლის მთებს. სანთელი. ხმა სამარიდან. გაზაფხული. ჩიტი. გუთნის დედა. სიმღერა. გიყვარდეს. სიზმარი. ლოცვა. ერთხელ ჯდა ჩემთან ქალი ლამაზი. ლოცვა (ოდეს დემონი ურწმუნოების). უცხოეთში. დაე, თუნდ მოგვკვდე. ქართველის დედას. რისთვის მიყვარხარ? მითხარით, რისთვის ჩემ თავთანა მსურს მაშინ დავსტკბები..., ჩემი თარიარალი. მეცა მქონია კარგი მამული. ხმა გულისა. გავსწორდეთ ბედო! ვაიმას... ციურნი ხმები. ნანა. ელეგია. მტკვრის პირას. ოჰ, სად არიან... დაკარგული ედემი. ალაზანს. მძინარე ქალი. მწუხარება. მუშა. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. პოეტი. მესმის, მესმის. ქართველი სტუდენტების სიმღერა. ჩემო მკვლელი... როდემდის. იანიჩარი. გახსოვს ტურფავ. დაბნელდა სული. უსულდგმულო ცხოვრება. როცა წუხილი მჩაგრავს უწყალო, მძის სიკვდილზედ. ღამე. მას აქეთ რაკი. ჩემო კალამო. გაბხ... 1871 წელი. 23 მაისი. რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით. ბედნიერი ერი. პასუხის პასუხი. ჩემო კარგო ქვეყანა. აღარც ნატვრა და აღარც იმედია.... კ.ბ.მ – სას. ბაზალეთის ტბა. დამაკვირდი. კითხვა-პასუხი. **პროზა:** გლახის ნაამბობი. კაცია-ადამიანი?! ოთარაანთ ქვრივი. მგზავრის წერილები. სარჩობელაზედ. **პუბლიცისტიკა:** დავით აღმაშენებელი. რა გითხრათ, რით გაგახაროთ? ქართველო ერი და ღვაწლი წმინდა ნინოსი. ქვათა ღალადი. შობა მაცხოვრისა. საახალწლოდ. ლუარსაბ წამებულის მოსახსენებელი დღისათვის 21 ივნისისათვის.

807. [თხზულებები. ელექტრონული ვერსია]. _ www.lib.ge

შინაარსი: ლექსები და პოემები: დაბნელდა სული, გარშემოც ბნელა. ,დაე თუნდ მოგვკვდე არ მეშინიან. ვაი, მას – ვისაც ვამღევდი მსხვერპლად. მას აქეთ, რაკი შენდამი ვცან მე სიყვარული. მაშინ დასტკბები სრულის სამოთხით. მესმის, მესმის სანატრელი. ოჰ, სად არიან, სიჭაბუკევე, სიტკბონი შენნი? უსულდგმულო ცხოვრება. ჩემო კალამო, ჩემო კარგო რად გვინდა ტაში? 1871 წელი. 23 მაისი (კომუნის დაცემიოს დღე). ალაზანს. ალექსანდრე ჭავჭავაძე. აჩრდილი. ბაზალეთის ტბა. გ. აბხ..., გაზაფხული. განდეგილი. გუთნის-დედა. დაკარგული ედემი. ელეგია. იანიჩარი. კ. ბ. მ.-სას. ლოცვა. მტკვრის პირას. მუშა. ჩემო კარგო ქვეყანავ, რაზედ მოგიწყენია! მწუხარება. ნანა. ნიკოლოზ ბარათაშვილზედ. პოეტი. სანთელი. ქართველის დედას. ღამე. ჩემო კარგო ქვეყანავ, რაზედ მოგიწყენია ყვარლის მთებს. ციურნი ხმები. ხმა გულისა.

808. ლუარსაბ წამებულის [ელექტრონული ვერსია]. _

www.sisauri.tripod.com/religion/luarsab.htm

809. [თხზულებები]. _ www.geolit.ge

დამატება

ილია ჭავჭავაძის ნაწერები, რომლებიც არ
შესულა თ. ნაკაშიძისა და ნ. კორძაიას მიერ შედგენილ
ბიბლიოგრაფიაში

ილია ჭავჭავაძის ნაწერები (დამატება)

1874

810. რამდენიმე სიტყვა ნიკოლოზ ბერძენოვზე. _ გაზ. "დროება". _ 1874. _ 11
ოქტომბერი, №444.- ხელმოწერა: Z.

1877

811. ასტყდა ომი. _ გაზ. "ივერია". _ 1877. _ №8, გვ.1.
ხელმოუწერელი. დაცულია ილიას პირადი არქივის №217 ხელნაწერთა
კრებულში.
812. საპოლიტიკო მიმოხილვა. ინგლისი (მართლა ცხარე ბაასი). _ გაზ. "ივერია". _
1877. _ №11, გვ. 6-9.
ხელმოუწერელი. დაცულია ილიას პირადი არქივის №217 ხელნაწერთა
კრებულში.
813. საპოლიტიკო მიმოხილვა. (უცნაური მდგომარეობაა სწორედ რომ...). _ გაზ.
"ივერია". _ 1877. _ №12, გვ. 3.
ხელმოუწერელი. დაცულია ილიას პირადი არქივის №217 ხელნაწერთა
კრებულში.
814. საპოლიტიკო მიმოხილვა. (ეხლანდელ საფრანგეთმა საქმეები...). _ გაზ.
"ივერია". _ 1877. _ №13, გვ. 4-7
815. საპოლიტიკო მიმოხილვა. (საფრანგეთი. ახალს სამინისტროში ბურთი და
მოედანი). _ გაზ. "ივერია". _ 1877. _ №14, გვ. 3-7.
ხელმოუწერელი. დაცულია ილიას პირადი არქივის №217 ხელნაწერთა
კრებულში.
816. საპოლიტიკო მიმოხილვა. (საკვირველი რამ არის საფრანგეთის ქვეყანა). _
გაზ. "ივერია". _ 1877. _ №33, გვ. 2-3.
ხელმოუწერელი. დაცულია ილიას პირადი არქივის №217 ხელნაწერთა
კრებულში.
817. საპოლიტიკო მიმოხილვა. (ჩვენებმა ყარსი აიღეს). _ გაზ. "ივერია". _ 1877. _
№37, გვ. 6-8.

ხელმოუწერელი. დაცულია ილიას პირადი არქივის №217 ხელნაწერთა კრებულში.

- 818. საპოლიტიკო მიმოხილვა.** (საფრანგეთი. აი დეპუტატთა პალატის წევრთა არჩევანიც). _ გაზ. "ივერია". _ 1877. _ №38, გვ. 8-10.

ხელმოუწერელი. დაცულია ილიას პირადი არქივის №217 ხელნაწერთა კრებულში.

1878

- 819. საპოლიტიკო მიმოხილვა.** (ახალმა წელიწადმა შესანიშნავი ამბავი მოგვიტანა). _ გაზ. "ივერია". _ 1878. _ №1, გვ. 3.

ხელმოუწერელი. დაცულია ილიას პირადი არქივის №217 ხელნაწერთა კრებულში.

- 820. საპოლიტიკო მიმოხილვა.** (რუსის ჯარი თანდათან მიდის სტამბულისაკენ). _ გაზ. "ივერია". _ 1878. _ №2, გვ. 4-6.

ხელმოუწერელი. დაცულია ილიას პირადი არქივის №217 ხელნაწერთა კრებულში.

- 821. საპოლიტიკო მიმოხილვა.** (დაიწყებს კაცი ლაპარაკს თუ არა ეხლანდელ პოლიტიკაზედ). _ გაზ. "ივერია". _ 1878. №3, გვ. 5-6.

ხელმოუწერელი. დაცულია ილიას პირადი არქივის №217 ხელნაწერთა კრებულში.

- 822. შერიგების Nთაობაზედ ხმები** (ლონდონიდან 14 იანვარს შემდეგი ამბავი მოვიდა). _ გაზ. "ივერია". _ N1878. _ №3, გვ.6-7.

ხელმოუწერელი. დაცულია ილიას პირადი არქივის №217 ხელნაწერთა კრებულში.

- 823. შერიგების თაობაზედ** (შესწყდა დროებით მაინც, თუ არა სამუდამოდ). _ გაზ. "ივერია". _ 1878. _ №4, გვ. 4-6.

ხელმოუწერელი. დაცულია ილიას პირადი არქივის №217 ხელნაწერთა კრებულში.

- 824. საპოლიტიკო მიმოხილვა.** (ინგლისი, გარეშე საქმეთა მინისტრმა სოლსბერიმ...). _ გაზ. "ივერია". _ 1878. _ №14, გვ. 542-544.

ხელმოუწერელი. დაცულია ილიას პირადი არქივის №217 ხელნაწერთა კრებულში.

- 825. საქართველოს მატთანე.** ტფილისი. შექსპირის "ვენეციელი ვაჭარი" ქართულ სცენაზე. _ გაზ. "ივერია". _ 1878. _ №14, გვ. 1-2.

დაიბეჭდა გაზეთის მეთაურ წერილად. ხელმოუწერელი.

- 826. საპოლიტიკო მიმოხილვა.** (ახალ რასმეს აღმოსავლეთის საქმის შესახებ). _ გაზ. "ივერია". _ 1878. _ №17, გვ. 4-6

- 827. საპოლიტიკო მიმოხილვა.** (ყველანი მოელოდნენ პლევენის აღებას). _ გაზ. "ივერია". _ 1878. _ №43, გვ. 1-2

1879

- 828. კლარეტი ჟ. ერთი უბედურთაგანი** [მოთხრობა / თარგმ. ი.ჭავჭავაძის]. _ ჟურ. "ივერია". _ 1879. _ №7-8. _ გვ. 38-91; №9-10, გვ. 67-110.

1884

829. “ვისრამიანის” დაბეჭდვის გამო. – წიგნ.: ვისრამიანი. რედაქტორობით ი. ჭავჭავაძის, ალ. სარაჯიშვილისა და პ.უმიკაშვილისა. – ტფ., 1884. – წინასიტყვაობის ილია ჭავჭავაძისეული ნაწილი.
830. **Особое мнение представителя земельного банка, князя И. Г. Чавчавадзе, по вопросу об установлении максимальной нормы для оценки земельных имуществ.** – Спб.: 1884. – [1], VII-VIII, 165-188 л.
Вырезка из “Сборник материалов и постановлений по вопросам, подлежавшими обсужд. V- го съезда.”

1886

831. **ვიგები და ტორები.** ტფილისი, 8 იანვრი. – გაზ. “ივერია”. – 1886. – №3, გვ. 1-2.
ინგლისის არჩევნების: ლეიბორისტებისა (ვიგები) და კონსერვატორების (ტორები) შესახებ.
832. **წმინდა ნინოს დღესასწაული.** – გაზ. “ივერია”. – 1886. – №18, გვ. 1
833. **გოგოლის “რევიზორის” საიუბილეოდ.** – გაზ. “ივერია”. – 1886. – №83, გვ. 1
დაიბეჭდა ხელმოუწერლად, გაზეთის მეთაურ წერილად.
834. **წიგნი გადაღმითგან. წერილი პირველი** [ქურდობა-ავაზაკობის მოსპობის საკითხისათვის] – გაზ. “ივერია”. – 1886. – 2 დეკ., №261 – ხელმოწერა: სფირიდონ ჩიტორელიძე.
835. **წერილები გადაღმითგან** (წერილი მეორე). – გაზ. “ივერია”. – 1886. – 30 ნოემბ., №260, გვ. 1-2; 2 დეკ., №261, გვ. 1-3. – ხელმოწერა: სფირიდონ ჩიტორელიძე.
ევროპელების, კერძოდ ელიზე რეკლიუს აზრი ქართველებზე; ჰაჯი-მურადის სურათი; რუბინშტეინის ოპერა; ეკ. გაბაშვილის ენა; ჟურ. “თეატრის” წერილები; დავით სოსლანი და ილია ხონელი ქართული ენის შესახებ.
836. **ქართული თეატრის ნაკლოვანებები.** – გაზ. “ივერია”. – 1886. – 4 დეკ., №265, მეთაური წერილი, ხელმოუწერელი.

1887

837. **პასუხი ნიკო ნიკოლაძეს.** – გაზ. “ივერია”. – 1887. – 11 ოქტ., №211, გვ. 1-2. – დაიბეჭდა მეთაურ წერილად, ხელმოუწერელი.

1888

838. **დრამატული საზოგადოების გასაჭირი.** – გაზ. “ივერია”. – 1888. – 31 იანვ., №23, გვ. 1-2.
დაიბეჭდა მეთაურ წერილად, ხელმოუწერელი.

- 839.** ორნი არიან, ტოლნი არიან ანუ აგანგალა, განგალა შავროვი და სანდალა. – გაზ. “ივერია”. – 1888. – №191, გვ. 1-2; №192, გვ. 1-2; №193, გვ.1-2. ხელმოუწერელი
- 840.** უარმყოფლობა ჩვენში. – გაზ. “ივერია”. – 1888. – 16 სექტ. – №193, გვ. 1-2. – ხელმოუწერელი, გაზეთის მეთაური.

1889

- 841.** წერილები სხვადასხვა რაგინდარაზე (წერილი პირველი). – გაზ. “ივერია”. – 1889. – №85, გვ. 1-3. – ხელმოწერა: სფირიდონ ჩიტორელიძე.
თავადაზნაურთა ლტოლვა ქალაქისაკენ; სასმელი წყლის უვარგისობა თბილისში; ზნე-ჩვეულებათა შეცვლა თბილისელ სომხებს შორის.; შთამომავლობათა აღრევა.
- 842.** საპოლიტიკო მიმოხილვა. (ყველანი მოელოდნენ პლევენის აღებას). – გაზ. “ივერია”. – 1889. – № 43, გვ. 1-2
- 843.** წერილები სხვადასხვა რაგინდარაზე (წერილი მეორე). პატივცემულო თადეოზ. – გაზ. “ივერია”. – 1889. – №88. – გვ. 1-2. – ხელმოწერა: სფირიდონ ჩიტორელიძე.
ძველი ქართული სიმღერები და საკრავები; იაკობ სვიმონის ძე ტარტაკოვის კონცერტით აღტაცებული; ნარ-დონი და საქართველოს ისტორიის შესწავლა.
- 844.** “დადგა ახალი წელიწადი და ნება გვიბოძეთ ასე გიკვლიოთ”. – გაზ. “ივერია”. – 1889. – №1, გვ. 1.
გაზეთის მეთაური, ხელმოუწერელი.
- 845.** “ბულანჟე ამოირჩია პარიჟმა...” – გაზ. “ივერია”. – №14. – გვ. 1.
გაზეთის მეთაური, ხელმოუწერელი.
- 846.** “რა არის სიმდიდრე ერისა? – ასში და ათასში ერთის ოქროში ჯდომა...” – გაზ. “ივერია”. – 1889. – №15, გვ. 1.
გაზეთის მეთაური, ხელმოუწერელი. წერილის ბოლოში ფანქრით მიწერილი აქვს “ი”.
- 847.** “ეგრეთწოდებულს “სამთა კავშირს” შედგენილს გერმანელ პოლიტიკოსთა მიერ...” – გაზ. “ივერია”. – 1889. – №17, გვ. 1.
გაზეთის მეთაური, ხელმოუწერელი.
- 848.** “გაზეთებს დღეს ჩრდილში აქვთ მიყენებული ყველა სხვა საქმეები...” – გაზ. “ივერია”. – 1889. – №20, გვ. 1.
გაზეთის მეთაური, ხელმოუწერელი.
- 849.** “განმეორება იქნება ათასჯერ თქმულისა...” – გაზ. “ივერია”. – 1889. – №22, გვ. 1.
გაზეთის მეთაური, ხელმოუწერელი.
- 850.** “ჩვენმა მკითხველებმა უკვე იციან, რომ კომიტეტი საადგილმამულო გაწერისა...” – გაზ. “ივერია”. – 1889. – №32, გვ. 1.
გაზეთის მეთაური, ხელმოუწერელი.

1890

851. “ახალმა წელიწადმა ერთი საყურადღებო ამბავი...” – გაზ. “ივერია”. _ 1890. _ №3, გვ. 1.
გაზეთის მეთაური, ხელმოუწერლად.
852. “ბოლგარიამ ხელახლად ააყაყანა ევროპა.” – გაზ. “ივერია”. _ 1890. _ №5, გვ. 1.
გაზეთის მეთაური, ხელმოუწერელი.
853. “ერთი უდიდესი საჭიროება სახელმწიფოსი.” – გაზ. “ივერია”. _ 1890. _ №29, გვ. 1.
გაზეთის მეთაური, ხელმოუწერელი.
854. “ამ ბოლო ხანებში ძალიან გახშირდა...” – გაზ. “ივერია”. _ 1890. _ №7, გვ. 1.
გაზეთის მეთაური, ხელმოუწერელი.
855. “საკვირველი კაცი ბრძანდება ახლანდელი ახალგაზრდა იმპერატორი...” – გაზ. “ივერია”. _ 1890. _ №22, გვ. 1.
გაზეთის მეთაური, ხელმოუწერელი.
856. ვასო აბაშიძის სასცენო მოღვაწეობის 25 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო ადრესი. – გაზ. “ივერია”. _ 1890. _ №75.
ხელმოწერა: ი. ჭავჭავაძე, მ. საფაროვა და სხვ.
857. [წერილები ქართულ ლიტერატურაზე]. – გაზ. “ივერია”. _ 1890. _ №39; №77.
უსათაურო. ხელმოუწერელი
858. წერილი მეგობართან. _ გაზ. “ივერია”. _ 1890. _ №178.
ხელმოწერა: სფირიდონ ჩიტორელიძე.
ამ სათაურით ილიამ ორი წერილი გამოაქვეყნა. ორივე სფირიდონ ჩიტორელიძის ფსევდონიმით.

1891

859. “ჩვენ რა დროს არ გვჯერებია, რომ ეგრედწოდებული...” – გაზ. “ივერია”. _ 1891. _ №34, გვ. 1.
გაზეთის მეთაური, ხელმოუწერელი.
860. ილიას პასუხი _ ივ. მაჩაბლის “წერილი რედაქციის მიმართ”, საბანკო არჩევნების გამო. – გაზ. “ივერია”. _ 1891.

1892

861. დოდე ა. თურქოსი კომუნელთა შორის [მოთხრობა / თარგმ. ი. ჭავჭავაძის] – წიგნ.: ი. ჭავჭავაძის თხზულებანი. ტ. III, _ ტფ. 1892, გვ. 231-235.

1893

862. “ამას წინედ მემკვიდრე ცესარევიჩი...” – გაზ. “ივერია”. _ 1893. _ №17.
გაზეთის მეთაური.

1897

863. პოლიტიკური მიმოხილვა.. – გაზ. “ივერია”. _ 1897. _ №1, გვ. 1.
გაზეთის მეთაური, ხელმოუწერელი.

1898

864. პატივცემულმა ან. ფურცელაძემ. – გაზ. “ივერია”. _ 1898. _ №267, გვ. 1.
გაზეთის მეთაური, ხელმოუწერელი.
865. კრიტიკა სანათურია ლიტერატურისა. – გაზ. “ივერია”. _ 1898. _ 8 თებ. _ №29,
გვ. 1.
გაზეთის მეთაური, ხელმოუწერელი.

1900

866. *Abenddämmerung im Alesanthale* / Georgische Dichter / Übers. von Arthur Leist. –
Dresden: Lpz., 1900,. - S. 49-50
867. *Am Ufer des Kur* / Georgische Dichter/Übers. von Arthur Leist. – Dresden: Lpz., 1900. - S.
59
868. *An die Aragwa* / Georgische Dichter / Übers. von Arthur Leist. – Dresden: Lpz., 1900. - S.
57-58
869. *An meine Feder* / Georgische Dichter / Übers. von Arthur Leist. – Dresden: Lpz., 1900. - S.
53
870. *Auf den Tod des Dichters Nikolaus Barataschwili* / Georgische Dichter / Übers. von Arthur
Leist. – Dresden: Lpz., 1900. - S. 55-56
871. *Aus der Dichtung “Der Einsiedler”* / Georgische Dichter / Übers. von Arthur Leist. –
Dresden: Lpz., 1900. - S.63-64
872. *Der Dichter* / Georgische Dichter / Übers. von Arthur Leist. – Dresden: Lpz., 1900. - S.50-
51
873. *Der Gewitter* / Georgische Dichter / Übers. von Arthur Leist. – Dresden: Lpz., 1900. - S.57
874. *Der Kasbek* / Georgische Dichter / Übers. von Arthur Leist. – Dresden: Lpz., 1900. - S.56
875. *Die schlafende Jungfrau* / Georgische Dichter / Übers. von Arthur Leist. – Dresden: Lpz.,
1900. - S.61
876. *Frage und Antwort* / Georgische Dichter / Übers. von Arthur Leist. – Dresden: Lpz., 1900. -
S.53-55
877. *Fruhling* / Georgische Dichter / Übers. von Arthur Leist. – Dresden: Lpz., 1900. - S.49
878. *Gedenkts du, Teure* / Georgische Dichter / Übers. von Arthur Leist. – Dresden: Lpz., 1900.
- S.60-61
879. *In der Fremde* / Georgische Dichter / Übers. von Arthur Leist. – Dresden: Lpz., 1900. -
S.51-52
880. *Ich sah die Teure* / Georgische Dichter / Übers. von Arthur Leist. – Dresden: Lpz., 1900. -
S.59-60
881. *O Jugend* / Georgische Dichter / Übers. von Arthur Leist. – Dresden: Lpz., 1900. - S.52
882. *O maid, die du mich qualst* / Georgische Dichter / Übers. von Arthur Leist. – Dresden: Lpz.,
1900. - S.62
883. *O Uberglucklich wurde ich mich wahren* / Georgische Dichter / Übers. von Arthur Leist. –
Dresden: Lpz., 1900. - S. 62

1902

884. ილია ჭავჭავაძის წერილი ილია ოქრომჭედლიშვილისადმი. – გაზ. “ივერია”.
_ 1902. _ №230, _ გვ. 2.
წერილი ჩართულია განყოფილებაში – “ჩვენებური ამბები.”

ლიტერატურა ილია ჭავჭავაძის შესახებ

ლიტერატურა ილია ჭავჭავაძის შესახებ

1908

885. აბაშიძე გიორგი. ვერა ვერ მოჰკლეს: [ლექსი]. _ გაზ. “საქართველო”. _ 1908. _
№2, გვ. 3
886. აბაშიძე კიტა. აკაკი წერეთელი. _ ქუთაისი, 1908. _ 52გვ. (სალირიკო პოეზია).
წიგნი მიძღვნილია აკაკი წერეთლის ლიტერატურული მოღვაწეობის
ორმოცდაათი წლისთავისადმი. მასში დახასიათებული და შეფასებულია
მგოსნის ლირიკული შემოქმედება. წიგნის დასასრულს კ. აბაშიძე პარალელს
ავლებს ილიასა და აკაკის შემოქმედებებს შორის.
887. აბაშიძე კიტა. აკაკი წერეთელი. _ გაზ. “დროება”. _ 1908. _ 7 დეკ., №17.
წერილში აკაკი წერეთლის ღვაწლის შეფასებისას ავტორი წერს, რომ მას
უნდა მიუზღინოთ ადგილი ნ. ბარათაშვილისა და ი. ჭავჭავაძის გვერდით.
888. აბაშიძე კიტა. ცხოვრება და ხელოვნება. ქართული ენის დაცემა. _ ჟურ.
“განათლება”. _ 1908. _ №7-8. _ გვ. 89-101.
ქართული სალიტერატურო ენის დაცემის შესახებ ჩვენში გავრცელებული
აზრის უარსაყოფად ავტორი მოიშველიებს მაგალითებს ძველი და ახალი
მწერლობიდან. კერძოდ, ვრცელი ციტირებით ერთმანეთს ადარებს
საუკეთესო ნიმუშებს “ვისრამიანიდან” და “გლახის ნაამბობიდან”,
“ვეფხისტყაოსნიდან” და “განდეგილიდან”, არაკის განმარტებას “ქილილა და
დამანადან” და ილიას ლექციიდან “ჩვენი ეხლანდელი სიბრძნე-სიცრუე.”
წერილის დასასრულს ავტორი შენიშნავს: “ეს ვრცელი ციტატა იმიტომ
მოვიყვანეთ, ჯერ ერთი იგი საუკეთესოდ ამტკიცებს, რომ ჩვენი ენა დაცემისა
კი არა განვითარებისა და გამშვენიერებისაკენ წასულა”.

- 889. აი რა შეგვიძინა წარსულმა წელმა.** _ გაზ. "ნიშადური". _ 1908, №20, გვ.1.
 ჟურნალის პირველ გვერდზე ამ სათაურით გამოქვეყნებულია ფოტო, რომელზეც აღბეჭდილია მოკლული ილია ჭავჭავაძე კუბოში.
- 890. ახალი ამბავი.** _ გაზ. "დასაწყისი". _ 1908. _ 4 მარტი, №1, გვ. 1.
 გაზეთი საზოგადოებას აუწყებს, რომ ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის ნახევარი წლის თავზე სხვადასხვა საზოგადოებებმა მთაწმინდაზე გადაიხადეს ილიას სულის მოსახსენებელი პანაშვიდი.
- 891. ახალი ამბავი.** _ გაზ. "დასაწყისი". _ 1908. _ 4 მარტი, №1, გვ.1.
 გაზეთი მკითხველს აუწყებს, რომ უახლოეს დროში დასრულდება ილიას მოკვლის საქმის განხილვა.
- 892. ახალი ამბავი.** _ გაზ. "აზრი". _ 1908. _ №21, გვ.1.
 გაზეთი მკითხველს აცნობს, რომ დაკავებულია კიდევ ერთი მკვლელთაგანი ილია ჭავჭავაძისა _ ლომა ხიზანაშვილი, რომელიც გამოტყდა დანაშაულში და აღიარა, რომ ამ საქმის მონაწილენი არიან ვანო ინაშვილი და გიორგი ბერბიჭაშვილი.
- 893. ახალი ამბები.** _ გაზ. "მერცხალი". _ 1908. _ 8 აპრ., №4, გვ. 3.
 ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელმა საზოგადოებამ მხატვრებთან ერთად განიხილა იაკობ ნიკოლაძის მიერ წარმოდგენილი ილია ჭავჭავაძის ძეგლის პროექტი და მოიწონა.
- 894. ახალი ამბები.** _ გაზ. "ნაპერწკალი". _ 1908. _ 17 ივნ. _ №18, გვ. 1.
 გაზეთი მკითხველს აუწყებს, რომ ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებაში განიხილეს ილია ჭავჭავაძის ძეგლის აგებისა და დაწესებულებათა მიერ თანხის გაღების საკითხი.
- 895. ახალი ამბები.** _ გაზ. "ეკალი". _ 1908. _ 27 აგვ., გვ. 1.
 ჭიათურის შავი ქვის საბჭომ ილია ჭავჭავაძის ძეგლის ასაგებად შესწირა ხუთასი მანეთი.
- 896. ახალი ამბები.** _ გაზ. "შურდული". _ 1908. _ 2 სექტ., გვ. 1.
 31 აგვისტოს მთაწმინდის პანთეონში ილია ჭავჭავაძის საფლავზე გადახდილი იქნა ილიას მოსახსენიებელი პანაშვიდი.
- 897. ბახტაძე ილია.** ბათუმის ამბები. _ ჟურ. "ჩვენი კვალი". _ 1908, 7 სექტ, №16.
 წერილში ნათქვამია, რომ "ბათუმის გოლოსის" რედაქციის ინიციატივით 31 აგვისტოს ბათუმის ძველ სობორში გადაიხადეს ილია ჭავჭავაძის სულის მოსახსენიებელი პარაკლისი. ავტორი აღშფოთებულია იმის გამო, რომ ილიას სიკვდილის წლისთავი "ბათუმის გოლოსის" გარდა არავის გახსენებია და არც არავის აღუნიშნავს.
- 898. ბოლქვაძე მ.** ილია ჭავჭავაძე რუსეთში (1906-1907). _ ჟურ. "განათლება". _ 1908. _ №3-4, გვ. 107-116.
 წერილში თანმიმდევრულად არის აღწერილი ილიას მოღვაწეობა რუსეთის სახელმწიფო საბჭოში, სახელმწიფო სათათბიროში, ავტონომისტ-ფედერალისტთა კავშირის პირველ სათათბიროში.
- 899. ბრილილი.** დიდებულ ილიას. _ ჟურ. "ნიშადური". _ 1908. _ №29. გვ. 2.
 წერილი დაწერილია ილიას ტრაგიკულად დაღუპვიდან ექვსი თვის შემდეგ. მასში გამოხატულია პოეტისა და საზოგადო მოღვაწისადმი დიდი მოწიწება, ამავე დროს _ ამ დანაკლისით გამოწვეული გულისტკივილი.

- 900. გაბაშვილი ეკატერინე.** ფიქრი და მოგონებანი ილია ჭავჭავაძის შესახებ. _ ჟურ. "განათლება". _ 1908. _ №1. _ გვ. 23-28.
წერილში გადმოცემულია ავტორის მწარე ფიქრები და განცდები, რაც მან მიიღო 1907წ. 7 სექტემბერს საგურამოში. აქვე ავტორი იხსენებს ილია ჭავჭავაძესთან პირველი შეხვედრით გამოწვეულ სიხარულსა და აღტაცებას.
- 901. გეგეჭკორი ლადო.** ბულბული: [ლექსი მიძღვნილი ილიასადმი]. _ ჟურ. "ნიშადური". _ 1908. _ 30 აგვ. №59.
- 902. გერმანაშვილი მ.** ილია ჭავჭავაძის ხსოვნას: [ლექსი]. _ გაზ. "ნიშადური". _ 1908. _ 7 სექტ. №60.
- 903. გვარამაძე კონსტანტინე.** სარკე ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა ანუ დახასიათება მოკლეთ და მარტივად. შედგენილი მესხი კონსტანტინე გვარამაძის მიერ. _ თბ., 1908.
- 904. გოგებაშვილი იაკობ.** ილიას მეორედ მოკვლის წადილი. _ გაზ. "საქართველო". _ 1908. _ №9.
წერილის დაწერის მიზეზი გახდა იონა მეუნარგიას მიერ ქუთაისში ილიას დაბადების დღეს სალიტერატურო საღამოზე წაკითხული ლექცია. წერილის ავტორი აღშფოთებულია მეუნარგიას გამონათქვამით. "ჯერ მას, მეუნარგიას არ გაუცვეთნია ის წაღები, რომლითაც იგი ილიას დასაფლავებას დაესწრო, როდესაც იგი წყევლა-კრულვას უგზავნიდა ჩვენი დიდების მხეც მკვლელებს და დღეს კი მას თითქოს ტალახში სვრის". ბევრად უფრო საკვირველია საღამოზე დამსწრე საზოგადოების საქციელი...ლექტორი მთელ საათს მიწასთან ასწორებდა მათ სათაყვანებელ ილიას.
- 905. გოგებაშვილი იაკობ.** ილიას ფონდის შესახებ. _ გაზ. "ნიშადური". _ 1908. _ №20.
- 906. გოგებაშვილი იაკობ.** მეუნარგიას ჭორები ილიას შესახებ. _ გაზ. "საქართველო". _ 1908. _ №11.
- 907. გოგებაშვილი იაკობ.** ქართული პოეზიის იალბუზი. _ წიგნ.: აკაკის საიუბილეო კრებული. _ თბ., 1908. _ გვ. 34-39.
აკაკის პოეზიის შეფასებისას ავტორი ეხება აკაკისა და ილიას იდეურ ურთიერთობას, ილიასადმი აკაკის ღრმა პატივისცემას იგი გოეთესა და შილერის ურთიერთობის მოშველიებით აღწერს: "აკაკისა და ილიას შორის პირად მეგობრობას ადგილი არ ჰქონია, მაგრამ იდეური ურთიერთობა და პატივისცემა კი დიდი იყო. ამ მხრივ აკაკი შილერს გვაგონებს. წაიკითხეთ თელავში ნათქვამი სიტყვა აკაკისა, კამათი მისი ილიასთან "ვეფხისტყაოსნის" შესახებ, ბოლოს მისი სიტყვა ილიას დაკრძალვის დროს და თქვენ უდიდეს სიამოვნებას იგრძნობთ, როდესაც დარწმუნდებით, რომ აკაკი უპირატესობას აძლევს ილიას."
- 908. გოგებაშვილი იაკობ.** წერილი რედაქციისადმი. ფრიად საყურადღებო შუამდგომლობა. _ გაზ. "დროება". _ 1908. _ 11 დეკ. №20.
რედაქციისადმი მიმართვა გამოწვეულია ილია ჭავჭავაძის ქვრივის ოლღა ჭავჭავაძის შუამდგომლობით გუბერნატორისადმი მისი მეუღლის (ილიას) მკვლელების შეწყნარების თხოვნით. შემდგომში იაკობი თავის ამ წერილს აძლევს სათაურს: "სამაგალითო შუამდგომლობა უკვდავი ილიას მეუღლისა."
- 909. გომართელი ივანე.** ილია ჭავჭავაძის პოეზიის ერთი მხარე. _ ჟურ. "ჩვენი კვალი". _ 1908. _ №15, გვ. 230-232.

წერილში ავტორი მიმოიხილავს ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებას და მიაჩნია, რომ ილიას შემოქმედების ერთადერთი და უმთავრესი მიზანი არის “ზედისაგან დაჩაგრულთა სიყვარული, მათი შემსუბუქებისათვის ზრუნვა და მათი ცხოვრების გაუმჯობესების წყურვილი”. ავტორის აზრით, ერის დაჩაგრული ნაწილისადმი ზრუნვა, თავისი გრძნობა და სიყვარული ჩვენს პოეზიაში ილიაზე ღრმად, ილიაზე მძლავრად არავის გამოუთქვამს.

910. გომართელი ივანე. კრიტიკული ესკიზი. – წიგნ.: აკაკის საიუბილეო კრებული. – თბ., 1908. – გვ. 46-47.

წერილი, რომელიც აკაკი წერეთლის საიუბილეო დღესასწაულის დროსაა დაწერილი. გათვალისწინებულია აკაკის საიუბილეო კრებულში გამოსაქვეყნებლად. ავტორი აკაკი წერეთლის შემოქმედებას მიმოიხილავს ქართული მწერლობის თავკაცების ნიკოლოზ ბარათაშვილისა და ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებასთან ერთად: “ბარათაშვილი, ილია ჭავჭავაძე და აკაკი წერეთელი სამებაა, რომელიც წარმოადგენს ქართველი ერის სიწმინდეს, დიდებას, მშვენიერებას და სიამაყეს. მე-19 საუკუნის განმავლობაში სამივემ ქართული პოეზია ააყვავეს და ევროპის პოეზიას ამოუყენეს გვერდით.”

ავტორი პარალელს ავლებს მოწინავე ევროპული ქვეყნების მწერლობასა და პოეზიასთან. “თუ ინგლისში ამაცობენ ბაირონით, ჩვენ შეგვიძლია ვიამაყოთ ბარათაშვილით; თუ ფრანგები ამაცობენ ვიქტორ ჰიუგოთი, ჩვენ შეგვიძლია ვიამაყოთ ილია ჭავჭავაძით, თუ რუსები ამაცობენ პუშკინით, ჩვენ შეგვიძლია ვიამაყოთ აკაკი წერეთლით.”

911. გომელაური ი. პედაგოგიური აზრები ილია ჭავჭავაძის თხზულებებში. – ჟურ. “განათლება”. – 1908. – №1, გვ. 29-40.

ავტორი მსჯელობს ი. ჭავჭავაძის პედაგოგიურ შეხედულებებზე. იგი წერს: “ჩვენი მიზანიც სწორედ ის არის, რომ შეძლებისდაგვარად გადავაბათ ერთმანეთზე სხვადასხვა მოთხრობებში გაფანტული პედაგოგიური აზრები და სურათები და ამნაირათ გავითვალისწინოთ, რომლისკენ უთითებდა დიდებული პოეტი-ბელეტრისტი.”

912. გუნია ვალერიან. კიდევ ილიას მკვლევლობის შესახებ. – გაზ. “ისარი”. – 1908. – 23 თებ. №44.

ამ წერილის გამო გაზეთის “ნიშადურის” რედაქტორი ვალერიან გუნია დამნაშავედ ცნეს, როგორც სასამართლო პროცესამდე პოლიტიკური მოკვლევის საჯაროდ გამცხადებელი. სასამართლოს გადაწყვეტილებით ვ. გუნიას მიესაჯა სამხედრო საპყრობილეში 7 დღით პატიმრობა და ჯარიმის გადახდა 10 მანეთის ოდენობით. შემდგომში გუნიამ გაასაჩივრა სასამართლოს გადაწყვეტილება და მიაღწია იმას, რომ მას მიესაჯა 3 დღით პატიმრობა და 5 მანეთის გადახდა.

913. (გუნია ვალერიან.) მონადირე. სადღეისოდ (ისეთი საძაგელი არა არის რა, როგორც უწმინდურის ხელში ჩავარდნილი კალამი... – გაზ. “ნიშადური”. – 1908. – 8 ივნ; №47. – გვ. 14-15.

ავტორი ექომაგება გრიგოლ რობაქიძეს, რომლის შესახებაც “ნაშა ჟიხნში” გამოაქვეყნა წერილი ვინმე ყარიბმა (პ. გელიეშვილმა). მან გრიგოლ რობაქიძე გალანძღა იმის გამო, რომ ამ უკანასკნელმა პატივისცემა გამოხატა ილია ჭავჭავაძისადმი და გაიმეორა ილიას მოკვლის შესახებ ხალხში გავრცელებული ვერსია. წერილის ბოლოს, მინაწერში P.S. ნათქვამია, რომ

სათავადაზნაურო ბანკში სეკრეტარის თანამდებობაზე ასახელებდნენ პ. გელეიშვილს – ყარიბს. ეს ფაქტი წერილის ავტორს მიაჩნია სამარცხვინოდ და თვლის, რომ ასეთ ადამიანს, რომელიც ილიას უწოდებს “Тюиный труп”-ს, ადგილი არ უნდა ჰქონდეს ამგვარ დაწესებულებაში.

914. (გუნია ვალერიან) მონადირე. ანტონ აღმაშენებელი. – ჟურ. “ნიშადური”. – 1908. – 7 სექტ. №60, გვ. 13-16.

ეს არის პასუხი ანტონ ფურცელაძის მიერ გაზეთ “ამირანში” (1908, №147) გამოქვეყნებულ წერილზე, რომელიც ეხება ილია ჭავჭავაძის ფონდს და რომელშიც გაკრიტიკებულია ვალერიან გუნია.

915. (გუნია ვალერიან) მონადირე. ლევ ტოლსტოი და ილია ჭავჭავაძე. – ჟურ. “ნიშადური”. – 1908. – 30 აგვ, №59, გვ. 7-8.

ავტორი პარალელურად ახასიათებს ამ ორ დიდ მოღვაწეს – ილიას, როგორც საქართველოს ღირსეულ შვილს და ლევ ტოლსტოის, როგორც რუსეთის დიდ მწერალს. წერილის ბოლოს იგი წერს: “ვინ არის უფრო ბედნიერი? დიდი რუსეთის დიდებული ბრწყინვალე გენიოსი თავის ოთხმოცი წლის იუბილეს დროს, თუ პატარა საქართველოს დიდი ილია – ერის მადლი და წმინდა სისხლი შორ-გზაზე დანთხეული?! არც ერთი, არც მეორე!”

916. (გუნია ვალერიან) ქართველი. პოეტის მკვლევები. – გაზ. “ნიშადური”. – 1908. – №38.

წერილი გამოწვეულია გაზეთ “ისარში” (1908, №44) გამოქვეყნებული ილიას ერთ-ერთი მკვლელის აღსარებითი ჩვენების გამო. წერილის ავტორი ააღელვა “ისარში” გამოქვეყნებულმა ცნობამ და პირდაპირ აცხადებს, რომ ილიას მკვლევები არიან “აღვირახნილი” და ზნეგახრწნილ არსებათა ბრბო, რომელიც სოციალიზმის ნიღაბს ატარებს. “ამ უგუნურთა და ფანატიკოსთა ბრბომ, თავიანთ დემაგოგ-ბელადების შთაგონებით იმთავითვე უარყო ქართველი ეროვნება, დაგმო ქართული ენა და წარსული, დაგმო ქართველი ერი და მისი თავისუფალი მართვა-გამგეობა და გადაიქცა სხვა ერის სოციალ-შოვინისტთა ლაქიებათ და ცენტრალიზმის სახელით ახალი მონობის მღალადებლათ...“აი ამ ქართველი ეროვნების უარმყოფელმა ბრბომ იმთავითვე შეიძულა საქართველოს მოამაგენი, წრფელი მოღვაწენი, უანგარო მუშაკნი და მათ შორის ყველაზე მეტად და უდიერად – ილია ჭავჭავაძე... მათ მოჰკლეს ილია” – წერდა ვალერიან გუნია.

917. გურამიშვილი ოლღა. ილია ჭავჭავაძის ქვრივის თხოვნა თბილისის გუბერნატორისადმი. – გაზ. “დროება”. – 1908. – 13 დეკემბერი, №22.

ოლღა გურამიშვილი თხოვნით მიმართავს თბილისის გუბერნატორს, რომ შეიწყალოს ილიას მკვლევები, რადგან ადამიანის სიკვდილით დასჯა თვით ილიას მრწამსს ეწინააღმდეგებოდა.

918. დემონი (ქუჩუ ქავთარაძე). ილიას საფლავს: [ლექსი]. – ჟურ. “ნიშადური”. – 1908. – 30 აგვ. №59.

919. ევდოშვილი იროდიონ. სამშობლო (ვუძღვნი ი. ჭავჭავაძეს): [ლექსი]. – ჟურ. “ნიშადური”. – 1908. – 2 მარტი, №29.

920. ევდოშვილი იროდიონ. წერილი მეგობრისადმი. – ჟურ. “ნიშადური”. – 1908. – №38.

წერილი ჩართულია ვ. გუნიას წერილში "პოეტის მკვლევლები". მასში პოეტი გამოხატავს თავის აღშფოთებას ილიას მოკვლის გამო და წერს: "ამ მოკლე წერილით ვერ გამოვთქვამ ყველა იმას, რაც შხამის ტბა ტრიალებს ჩემს გულში და ეს ტბა ჩემმა მეგობრებმა დაატრიალეს.. კარგა ხანია, რაც იმ გველებმა სისინი დაიწყეს. ეს მოხდა იმ დროს, ამგვარმა გადაგვარებულმა "გადამთხვეულმა ილიას მოხუც ნაჭირნახულებრივ გულს ტყვია დაახალეს. ეს ტყვია მეც მომხვდა. აქ გაწყდა ჩემსა და მათ შორის შემაერთებელი ძაფი".

921. ვანო ინაშვილი და გიორგი ბერბიჭაშვილი: [ილიას მკვლევლები]. – გაზ. "აზრი". – 1908. – №21, გვ. 1.

ილიას მკვლევლების შესახებ.

922. ვინ იყო ილია ჭავჭავაძე. – ჟურ. "მიწა". – 1908. – №2, გვ. 6-13.

წერილი დაწერილია ილიას მკვლევლობის ერთი წლის თავზე. წერილში აღნიშნულია ილიას დიდი ღვაწლი ქართველი ხალხისა და თვით საქართველოს წინაშე. ეს წერილი 1914 წ. გორში წიგნად გამოსცა ი. კერესელიძემ.

923. ვინ მოკლა ილია ჭავჭავაძე. – გაზ. "ისარი". – 1908. – 23 თებ., №44.

წერილში სიტყვა-სიტყვით მოყვანილია წინამურთან დაკავებული ერთ-ერთი ექვმიტანილის, გ. ხითაშვილის ჩვენება, რომელიც მან მისცა ბოქაულს. ამ ჩვენებაში ხითაშვილი დეტალურად აღწერს ილიას მკვლევლობას და ასახელებს მკვლევლობაში მონაწილე პირებს.

924. [ცნობა]: თბილისის სათავადაზნაურო საადგილმამულო ბანკი აცხადებს, რომ კვირას, 2 მარტს გაიმართება ილიას სულის მოსახსენიებელი პანაშვიდი. – გაზ. "აზრი". – 1908. – 2 მარტი, №27, გვ.1.

925. ია. წარუხოცველი სირცხვილის წლისთავი. – ჟურ. "ნიშადური". – 1908, 30 აგვ, №59, გვ. 2. წერილში გამოხატულია ილიას მოკვლით გამოწვეული სინანული. ავტორი წერს: "რაც დრო გავა, რაც უფრო მეტად მოვშორდებით 30 აგვისტოს 1907წ. სამარცხვინო აქტს, მით უფრო მეტის ძლიერებით, მეტის შეგნებით და აღშფოთებით, უსაზღვრო ზიზღით აღბეჭდილი იქმნება ქართველთა გულსა და ხსოვნაში ის უმაგალითო "ხამობა", რამაც იმსხვერპლა "ჩვენი ილია"!

926. ილია ჭავჭავაძე. – გაზ. "ნიშადური". – 1908. – 30 აგვ., №59.

"ნიშადურის" ეს ნომერი მთლიანად ეძღვნება ილია ჭავჭავაძის ხსოვნას. აქ გამოქვეყნებულია მისი ლექსები, პოეტისადმი მიძღვნილი ლექსები და ფოტოები.

927. ილია ჭავჭავაძე (მოკლე ბიოგრაფია). – წიგნ.: ჭავჭავაძე ი. ოთარაანთ ქვრივი. 1908. გვ. I-II.

ასეთივე ბიოგრაფიები წამძღვარებული აქვთ 1908 წელს გამოცემულ ილიას ნაწარმოებებს: "აჩრდილი", "გლებთა განთავისუფლების პირველ დროების სცენები", "მეფე დიმიტრი თავდადებული", "სარჩობელაზედ", "უცნაურ ამბავი".

928. ილია ჭავჭავაძის გარდაცვალების წლისთავი. – ჟურ. "მათრახი". – 1908. – №1, გვ. 4-5.

ჟურნალში გამოქვეყნებულია ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და გარდაცვალების ამსახველი ფოტომასალა.

929. ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობის მონაწილის ფშავლიშვილის მოკვლა გაქცევის დროს. – გაზ. "დროება". – 1908, 12 დეკ. №27, გვ. 3.

- 930.** ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობის საქმე. _ გაზ. “დროება”. _ 1908. _ №10. _ გვ. 3.
ინფორმაცია ილია ჭავჭავაძის მკვლელთა სასამართლო პროცესის დაწყების შესახებ.
- 931.** ილია ჭავჭავაძის მოკვლის საქმე. _ გაზ “ალი”. _ 1908, 3 დეკ. №2, გვ. 3.
გაზეთი იტყობინება, რომ ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობის საქმის განხილვას უახლოეს დღეებში იწყებს სასამართლო; სასამართლომ გამოიტანა დასკვნა, რომ ილია ჭავჭავაძე გახდა ავაზაკთა მსხვერპლი.
- 932.** ილია ჭავჭავაძის ძეგლის მოდელი. _ ჟურ.”განათლება”. _ 1908. _ №3-4, გვ. 136.
ჟურნალი აქვეყნებს ძეგლის ვარიანტის ფოტო ასლს.
- 933.** იმერელი ქალი. ილია ჭავჭავაძის ხსოვნას: [ლექსი]. _ ჟურ. “ნიშადური”. _ 1908. _ 7 სექტ. №60.
- 934.** იმედაშვილი გ.) თომა პუსა. ილიასებური: [ლექსი]. _ ჟურ. “ნიშადური”. _ 1908. _ 3 აპრ. №36.
ლექსი შექმნილია ილიას “გაზაფხულის” (“ტყემ მოისხა ფოთოლი”) მოტივზე.
- 935.** კელენჯერიძე მელიტონ) ტონკმელი. აჩრდილი. (სცენები) ვუძღვნი თავად ი. ჭავჭავაძის ხსოვნას (შედგენილს მისივე ნაწერების მიხედვით და გადაკეთებით). _ ჟურ. “შინაური საქმეები”. _ 1908. _ 27 აპრ. №3.
- 936.** კელენჯერიძე მელიტონ.) ტონკმელი. გლოვა თ-დი ილია ჭავჭავაძისა თქმული მთაწმინდაში, საფლაგზე დაკრძალვის დღეს: [ლექსი]. _ ჟურ. “შინაური საქმეები”. _ 1908. _ №1. _ გვ. 4-8.
- 937.** კენტი. ბიბლიოგრაფია “სარკე ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა ანუ დახასიათება მოკლეთ და მარტივად”. შედგენილი მესხი კონსტანტინე გვარამაძის მიერ. _ ჟურ. “ემშაკის მათრახი”. _ 1908. _ 15 ივნ, №35, გვ. 6-7.
რეცენზიის ავტორი, ვინმე კენტი თავიდან ბოლომდე გესლიან-ღვარძლიანი ტონით დასცინის წიგნს, მის ავტორს და თვით ილიასაც კი. მისთვის მიუღებელია, რომ კონსტანტინე გვარამაძე ილიას გენიოსად მიიჩნევს.
- 938.** კი. აჩრდილი _ ჟურ. “ემშაკის მათრახი”. _ 1908. _ 11 მაისი, №30. _ გვ. 8-9.
ლექსი გაფორმებულია ოსკარ შმერლინგის კარიკატურით, რომელშიც ვ. გუნია წარმოადგენს “მგოსნის” (ილიას) აჩრდილს.
- 939.** კორტოხა. ილია ჭავჭავაძის: [ლექსი]. _ ჟურ. “ნიშადური”. _ 1908. _ 30 აგვ, №59.
- 940.** ლელაშვილი მ. ილია: [ავროსტიხი]. _ ჟურ. “ნაკადული”(მცირეწლ.). _ 1908. _ №23, გვ. 24.
- 941.** ლორთქიფანიძე ნ. შთაბეჭდილებანი (ილიას ძეგლი და სინანულის დღეები). _ ჟურ. “ნიშადური”. _ 1908. _ 14 სექტ. №61, გვ. 6-7.
ავტორი მხარს უჭერს საზოგადოების იმ ნაწილს, რომელთა სურვილი იყო, ილიას ძეგლი დადგმულიყო ქალაქის ცენტრში. წერილის დასკვნით ნაწილში ავტორი გულისტკივილს გამოხატავს ილიას მკვლევლობის გამო.
- 942.** მეტრეველი ლევ. ილიას საღამო სახაზინო თეატრში (27 ოქტომბერს). _ ჟურ. “ჩვენი კვალი”. _ 1908. _ 2 ნოემბ. №24, გვ. 387-388.
- 943.** მეტრეველი ლევ. ცოტა რამ ქართულ მხატვრულ ლიტერატურაზე. _ ჟურ. “ჩვენი კვალი”. _ 1908. _ №7. _ გვ. 107-109.
ავტორს მიაჩნია, რომ მისი თანამედროვე მწერლების ნაწერების გამოსაცემად სასურველია გამოყენებული იქნას ილიას ფონდი. მისი აზრით,

- “ეს იქნება ილიას უკვდავი ძეგლი. ეს იქნება დაგვირგვინება იმ დიადი წმიდა საქმისა, რომლისთვისაც დღეს პატივსა სცემს ილიას ქართველი ხალხი”.
- 944. მიქელაძე ვლ.** მუდამ მომზადებული ილია. _ ჟურ. “ნიშადური”. _ 1908. _ 30 აგვ. №59, გვ 4-5.
- ავტორი ჟურნალში აქვეყნებს მისადმი ილია ჭავჭავაძის მიერ გაგზავნილ ბარათს და სთხოვს საზოგადოებას ყურადღება მიაქციონ ილიასეულ ფრაზას: “რადგანაც ჩვეულებად მაქვს მოუმზადებლად არსად წავეჩხირო.” ავტორი ფიქრობს, რომ ამ ფრაზაში კარგად ჩანს ილიას ხასიათი, მისი პასუხისმგებლობის დონე _ მიუხედავად დიდი განათლებისა, ილია მაინც თვლიდა საჭიროდ გამუდმებით შეევსო ცოდნა და მომზადებული მისულიყო ნებისმიერ ღონისძიებაზე.
- 945. (მკითხველი).** ილიას “ჭირისუფლები”. _ ჟურ. ”მათრახი”. _ 1908, 31 აგვ. №1, გვ. 5.
- წერილში მიმოხილულია ილიას მკვლევლობისა და მის შემდგომ პერიოდში პრესაში წარმოებული პოლემიკა მკვლევებს (სოციალ-დემოკრეტებსა) და მცველებს შორის. დასასრულს ავტორი ასკვნის, რომ ბრძოლა გაამწვავა ნ. ჟორდანიას წერილმა (ჟურნ. “ჩვენი გზა”, 1907, №28), რომელშიც ილია შედარებული იყო ხის ნაფოტთან. “აი ამაზე აშენდა ერთი აურზაური_ილია ნაფოტს შეადარა ნ. ჟ.მო, გაიძახიან ყოველდღე. ამას გაიძახიან სოც._ფედერალისტი, ფედერალისტი, “ნიშადური”, ასევე გაიმეორა ანარქისტების “ცის ნამმა”თავის პირველ ნომერში. აი ასეთმა ხალხმა იკისრა ჭირისუფლობა და ასეთი სამსახური გაუწია მის სახელს.”
- 946. მოკლეს ილია** (ჩაწერილი ია კარგარეთელის მიერ) [ნოტები და სიმღერის ტექსტი]. _ ჟურ. “ნიშადური”. _ 1908, 23 მარტი, №34, გვ. 16.
- 947. მჭედლიშვილი ი.** დაობლდა ვარდი: [ლექსი ილიას მკვლევლობის გამო]. _ ჟურ. “ნიშადური”. _ 1908. _ №60.
- 948. ნავთლულელი შ.** მთაო წმინდაო: [ლექსი წაკითხული ილია ჭავჭავაძის საფლავზე 2 მარტს]. _ ჟურ. “ნიშადური”. _ 1908. _ 9 მარტი, №30, გვ. 6
- 949. ნაკაშიძე ნინო.** ყველას ვისაც უყვარს ილია ჭავჭავაძე. _ გაზ. “დროება”. _ 1908. _ 5 დეკ, №15, გვ. 2.
- ავტორი მოუწოდებს საზოგადოებას, გაითვალისწინონ ილიას ჰუმანისტური პრინციპები, მისი თვალსაზრისი ადამიანის სიკვდილით დასჯის შესახებ და გამოვიდნენ ილიას მკვლევების შეწყალების მოთხოვნით.
- 950. 31 აგვისტოს,** დღეს სრულდება ერთი წელიწადი ილიას მკვლევობიდან: [მეთაური წერილი]. _ ჟურ. “ჩვენი კვალი”. _ 1908. _ 31 აგვ, №15, გვ. 1-2.
- 951. პაშა.** გაზაფხული (ილიასებური): [ლექსი]. _ გაზ. “ნიშადური”. _ 1908. _ 1 ივნ. №46.
- ლექსი შექმნილია ილიას ლექსის “გაზაფხულის” მოტივზე.
- 952. პირველი წლისთავი** ილია ჭავჭავაძის გარდაცვალებისა მთაწმინდის ეკლესიის გალავანში. _ ჟურ. “მათრახი”. _ 1908. _ 7 სექტ. №7, გვ. 2.
- 953. ჟურ. “ჩვენი კვალის”** რედაქცია აქვეყნებს წერა-კითხვის საზოგადოების პროგრამას, თუ როგორ უნდა წარიმართოს ილია ჭავჭავაძის ხსოვნის საღამო 27 ოქტომბერს საარტიტო საზოგადოების თეატრში. _ ჟურ. “ჩვენი კვალი”. _ 1908. _ 5 ოქტ. №20, გვ. 313.

954. რობაქიძე გრიგოლ. აკაკი და ილია (ნაწყვეტი წერილიდან). – ჟურ. “ფასკუნჯი”. – 1908. – №5.

წერილის აღნიშნულ ნაწყვეტში ავტორი ერთმანეთს ადარებს ქართული მწერლობის ორ გოლიათს და წერს: “აკაკისა და ილიას დაპირისპირება მეტად ძნელია, მათი მხატვრული ბუნება სულ სხვადასხვაა”. ავტორის აზრით, მათი შეპირისპირება ასე წარმოგვიდგება: “აკაკი მსუბუქია, ილია მძიმე. აკაკი დაჰქროლავს, მიიმართვის. აკაკი სჩქეფს, ილია დუღს. აკაკი ჰქმნის და არ ცდილობს; ილია ცდილობს და ჰქმნის. აკაკიმ არ იცის და სთხზავს; ილია სთხზავს და იცის. აკაკი შეჰქმნის და მიზანს შემდეგ იხილავს, ილია ჯერ მიზანს ხედავს და მერე შეჰქმნის. აკაკი ბუნებრივია; ილია უფრო “ხელოვნურია”. აკაკი იქ, სადაც სულს შეუბერავს და წააქცევს, ილიას ძლიერი მოჰქნევს სჭირდება.”

955. სადღეისოდ. ილიას ფონდის შესახებ. – ჟურ. “ნიშადური”. – 1908. – 15 ივნისი, №48.

წერილი წარმოადგენს პასუხს იაკობ გოგებაშვილის №20-ში გამოქვეყნებულ წერილზე, რომელშიც საყვედური იყო გამოთქმული ქართველი საზოგადოების მიმართ ილიას ფონდისადმი უსულგულო დამოკიდებულების გამო. წერილში ჩამოთვლილია, თუ ვინ რა წვლილი შეიტანა ამ ფონდისათვის და როგორ იქნა იგი გამოყენებული.

956. სასამართლო. ილია ჭავჭავაძის მოკვლა. (28 და 29 ნოემბერს კავკასიის სასამართლომ განიხილა ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის საქმე). – გაზ. “ალი”. – 1908. – 2 დეკ. №24. – გვ. 3.

957. სასამართლო. ილია ჭავჭავაძის მოკვლა. – გაზ. “დროება”. – 1908. – 30 ნოემბ. №11, გვ. 2, №12, გვ. 2-3.

დაწვრილებით არის წარმოდგენილი თუ როგორ აღწერეს სასამართლო პროცესზე ილიას მკვლელებმა ეს ფაქტი. აქვე მოცემულია მოწმეთა ჩვენებები.

958. საუკეთესო პატივისცემა. – აღმანახი “აკაკი”. – 1908, მე-2 გამოცემა.

აღმანახი ბეჭდავს საზოგადოების მოთხოვნას ილია ჭავჭავაძის მკვლელებისათვის სიკვდილით დასჯის განაჩენის შეცვლის შესახებ.

959. (სამაგლიშვილი გიორგი) ივერიელი. ილია ჭავჭავაძის ხსოვნას: [ლექსი]. – ჟურ. “შინაური საქმეები”. – 1908. – №18, გვ. 3.

960. სოფ. ახალქალაქში ეკატერინე გაბაშვილის და სხვათა თაოსნობით გაიმართა წარმოდგენა დრამისა “ბატონი და ყმა”. – ჟურ. “ჩვენი კვალი”. – 1908. – 27 ივლ, №10, გვ. 158.

961. (სურგულაძე) პ. ილია ჭავჭავაძის ფონდი. – ჟურ. “განათლება”. – 1908. – №1, გვ. 125-140.

წერილის ავტორი მიზანშეწონილად მიიჩნევს, რომ ილიას ფონდისათვის შეგროვილი თანხა უნდა მოხმარდეს ეროვნული ლიტერატურის განვითარებას. ჟურნალის რედაქცია არ ეთანხმება ავტორს და მიიჩნევს თანხა გამოყენებული იქნას მდაბიო ხალხის განათლებისათვის.

962. სხვადასხვა ამბები. – ჟურ. “ჩვენი კვალი”. – 1908. – 22 ივნ., №5, გვ. 71.

ცნობა იმის შესახებ, რომ წერა-კითხვის საზოგადოების კრებაზე განიხილეს ილია ჭავჭავაძის საფლავზე ძეგლის დადგმის საკითხი.

963. სხვადასხვა ამბები. – გაზ. “ჩვენი კვალი”. – 1908. – 30 აგვ. №11. გვ. 16.

გამოქვეყნებულია ცნობა, რომ სათავადაზნაურო ბანკმა ილიას ძეგლის ასაგებად გამოჰყო თანხა 2500 მანეთის ოდენობით.

964. სხვადასხვა ამბები. _ ჟურ. "ჩვენი კვალი". _ 1908. _ 7 სექტ. №16, გვ. 251.

ცნობა იმის შესახებ, რომ ტფილისის ქალაქის საბჭოს 9 სექტემბრის კრებას განსახილველად წარედგინება ილია ჭავჭავაძის სახელობაზე ქალაქში სკოლის დაარსების საკითხი.

965. სხვადასხვა ამბები. _ ჟურ "ჩვენი კვალი". _ 1908. _ 19 ოქტ. №22, გვ. 345.

ჟურნალი საზოგადოებას აუწყებს, რომ ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის შესახებ წინასწარი გამოძიება დასრულდა.

966. სხვადასხვა ამბები. _ ჟურ. "ჩვენი კვალი". _ 1908. _ 2 ნოემბ, №24, გვ. 380.

ქუთაისელ მოღვაწეთა მიერ 27 ოქტომბერს ილიას ფონდის სასარგებლოდ გამართული საღამო.

967. ფოფხამე ვლ. ცხოვრება და მწერლობა. _ ჟურ. "შინაური საქმეები". _ 1908. _ 7 სექტ. №18. გვ. 1-2.

ავტორი მკითხველ საზოგადოებას უზიარებს თავის შეხედულებას ილია ჭავჭავაძის მკვლელობასთან დაკავშირებით. იგი წერს: "ილია ჭავჭავაძის უეცარმა და მხეცურმა სიკვდილმა თავის დროზე აღძრა და ააღელვა საზოგადოთ მთელი კავკასია და კერძოდ მთელი საქართველო და ჩვენც ნებას ვაძლევთ ჩვენს თავს ეხლა მაინც გავუზიაროთ ჩვენი შთაბეჭდილებანი ჩვენი ახალი ჟურნალის მკითხველებს ქართული მწერლობის ასეთი სამწუხარო დანაკლისის გამო". წერილში ავტორი მოკლედ მიმოიხილავს ილიას მხატვრულ შემოქმედებასა და მისი მოღვაწეობის მთელ არეალს.

968. ფურცელამე ანტონ. (მისი 50 წლის დღესასწაულის გამო). _ გაზ. "დროება". _ 1908. _ 26 ნოემბ. №7, გვ. 2-3.

მიუხედავად იმისა, რომ წერილი აკაკი წერეთლის იუბილეს ეძღვნება, მასში ილია ჭავჭავაძის პიროვნებასაც დიდი ადგილი ეთმობა. ავტორი წერს: "ძვირად თუ რომელსამე პოეტის სახელს ჰქონია ამგვარი მომხიბლავი ძალა ხალხის გონებაში, რაც ამ სახელს. აკაკი!.. ილია! აი ორი სახელი, რომელიც ნახევარი საუკუნის განმავლობაში ტკბილად ჰხიბლავდა და ამაყებდა შემეცნებული ქართველის გულს!"

969. ქართული დრამატიული საზოგადოების გამგეობა და დრამატული დასი საზოგადოებას გაზეთის საშუალებით აუწყებს 2 მარტს ილიას სულის მოსახსენიებელ პანაშვიდის გადახდის შესახებ. _ გაზ. "აზრი". _ 2 მარტი. _ №27, გვ. 1.

970. ქართული ეროვნული ხელოვნება. _ ჟურ. "ნიშადური". _ 1908. _ 23 მარტი, №34.

ქვეყნდება ილია ჭავჭავაძის ძეგლის პროექტის ფოტოსურათი, რომელიც უნდა დაიდგას მამადავითზე (ავტორი იაკობ ნიკოლაძე).

971. ქუთაისის ქრონიკა. _ ჟურ. "ჩვენი კვალი". _ 1908. _ 19 ოქტ. №22, გვ. 355.

ქრონიკაში ნათქვამია, რომ ქუთაისის საზოგადოება ემზადება ილია ჭავჭავაძის საღამოს გამართვისათვის, რომელსაც უხელმძღვანელებენ დავით კლდიაშვილი, პ. ყიფიანი და სხვები.

972. (შმერლინგი ოსკარ). ძველი ცოდვა: [კარიკატურა]. _ ჟურ. "ნიშადური". _ 1908. _ №40.

კარიკატურაზე გამოხატულია: ჟურ. “მოგზაურის” რედაქციიდან მისგანვე შექმნილ “ჭორებში” ჩაფლული ფილიპე მახარაძე ტელეფონით დავალებას აძლევს საგურამოში მყოფ შეიარაღებულ უცნობს.

973. (ცნობა). – ჟურ. “ნიშადური”. – 1908. – №30-40.

ჟურნალის ყოველ მომდევნო ნომერში გამოქვეყნებულია ცნობა, რომ “ნიშადურის” ხელის მომწერებს სააღდგომოდ დაურიგდებათ ნობათად ილია ჭავჭავაძის დიდი სურათი და “ნიშადურის კრებული” (მეორე წიგნი).

974. (დიმისტარაშვილი) კორტოხა. ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – ჟურ. “ნიშადური”. – 1908, 30 აგვ. №59.

975. წარუბოცელი სირცხვილის წლისთავი. – ჟურ. “ნიშადური”. – 1908. – 30 აგვ. 59, გვ. 2_ხელმოწერა: ია.

წერილში გამოხატულია ილიას მოკვლით გამოწვეული სინანული. “რაც დრო გავა, რაც უფრო მოვშორდებით 30 აგვისტოს 1907წ. სამარცხვინო აქტს, მით უფრო მეტის ძლიერებით, მეტის შეგნებით და აღშფოთებით, უსაზღვრო ზიზღით აღბეჭდილი იქნება ქართველთა გულსა და ხსოვნაში ის უმაგალითო “ხამობა”, რამაც იმსხვერპლა ჩვენი ილია.

976. წერა-კითხვის საზოგადოების გამგეობა მოსახლეობას აუწყებს, რომ მთაწმინდაზე 2 მარტს გადახდილი იქნება წირვა და სულის მოსახსენიებელი პანაშვიდი. – გაზ. “აზრი”. – 1908. – 2 მარტი, №27, გვ.1.

977. წლის თავი. – გაზ. “შურდული”. – 1908. – 2 სექტ. №1. _ხელმოწერა: ე.

ილიას მოკვლის ერთი წლისთავისადმი მიძღვნილ ამ წერილში ავტორი აღშფოთებას გამოთქვამს იმის გამო, რომ მგოსნის სიკვდილი პოლიტიკურმა პარტიებმა თავიანთი პოლიტიკური მიზნების საშუალებად გამოიყენეს. წერილის ავტორი გულისხმობს ჟურნალ “ნიშადურში” გამოქვეყნებულ წერილს, სადაც გამოთქმული იყო მოსაზრება, რომ ილია მოკვლეს მისმა პარტიულმა მოწინააღმდეგეებმა.

978. В Тифлисе: [განცხადებები]. – გაზ. «Кавказ». – 1908. – 24 ავგ.

ილია ჭავჭავაძის სიკვდილიდან ერთი წლისთავის გამო ქშწკგ საზოგადოების ინიციატივით წმ. დავითის ეკლესიაში ჩატარებული პანაშვიდისა და ლიტურგიის შესახებ.

979. В честь И. Чавчавадзе. – გაზ. «Закавказское обозрение». - 1908. –26 окт. – с. 3.

განცხადება 27 ოქტომბერს თბილისის თეატრში ილია ჭავჭავაძის დაბადების დღის აღსანიშნავი საღამოს ჩატარების შესახებ.

980. Вечер Ильи Чавчавадзе [в Телави]. – გაზ. «Закавказское обозрение». - 1908. –31 окт. – с. 3.

განცხადება ქშწკგ საზოგადოების ინიციატივით 27 ოქტომბერს თბილისში ილია ჭავჭავაძის დაბადების დღის აღსანიშნავი საღამოს ჩატარების შესახებ.

981. Вечер в память И.Г. Чавчавадзе. – გაზ. «Закавказское обозрение». - 1908. –31 окт.

ილია ჭავჭავაძის დაბადების დღის აღსანიშნავი საღამოს ჩატარების შესახებ ბათუმში.

982. Грузинский спектакль. – გაზ. «Закавказье». – 1908. – 16, 17 янв.

თბილისის თეატრში გამართული ახალი წარმოდგენის, “ბატონი და ყმის”, შესახებ, რომელიც შ. დადიანმა ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოების გადაკეთებით შექმნა.

- 983. Дело об убийстве к. И.Г. Чавчавадзе:** Информация о слушании дела в Кавказском военно-окружном суде при открытых дверях. - газ. «Закавказское обозрение». - 1908. - 29 нояб. - с. 2.
- 984. Дело об убийстве к. И.Г. Чавчавадзе:** [Информация о завершении дела в скором будущем]. - газ. «Закавказье». - 1908. - 2 марта.
ინფორმაცია ილია ჭავჭავაძის მკვლელობაში ეჭვიტანილთა დაკავების შესახებ.
- 985. К годовщине смерти кн. И.Г. Чавчавадзе:** [информация газеты о мероприятиях , намеченных к 31 августа]. - газ. «Закавказье». - 1908. - 28 авг., с. 2-3.
გაზეთის ინფორმაციის თანახმად 31 აგვისტოს დილის 10 საათზე ქმწკვ საზოგადოების ინიციატივით გაიმართება მწერლის სულის მოსახსენებელი პანაშვიდი და ლიტურგია; ქალაქის მმართველობის დადგენილებით სავალდებულოა მმართველობის სრული შემადგენლობის დასწრება პანაშვიდზე; თბილისის გამგეობა რუსეთის დუმის წინაშე დააყენებს საკითხს, რომ თბილისის ერთ-ერთ სკოლას მიენიჭოს ილია ჭავჭავაძის სახელი; გროვდება ძეგლის ასაგები თანხა.
- 986. Каргаретели И.** Характеристика грузинских народных песень, их виды и культурно-общественное значение. - газ. «Закавказское обозрение». - 1908. -2 нояб. - с. 2- 3.
ქართული ხალხურ მუსიკის ხასიათზე მსჯელობისას ავტორს თავისი მოსაზრებების დასტურად მოაქვს ილია ჭავჭავაძის გამონათქვამები და მაგალითები მისი ნაწარმოებებიდან; უწოდებს მას XIX “საუკუნის უდიდეს პოეტსა და საზოგადო მოღვაწეს”.
- 987. Объявление о розыске Гиголы он же Георгий Петрович Бербичашвили, он же Тадиашвили.** Приметы: 30 лет, ср. роста, полного телосложения, волосы, усы, борода русые, лицо рябоватое. Всякий, кому известно местонахождение обязан сообщить. Тиф. окружной суд. - газ. «Кавказ». - 1908. - 13 сект.
- 988. Озургеты:** О проведении вечера в честь И. Чавчавадзе. - газ. «Закавказское обозрение». 1908. -31 окт. - с. 3
- 989. Помещик и крепостной.** - газ. «Закавказье». - 1908. - 24 янв., с. 1.
თბილისის დრამატული ქართული თეატრის სპექტაკლის (“ბატონი და ყმა”) პრემიერის შესახებ, რომელიც ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოების მიხედვით შექმნა შ. დადიანმა.
- 990. Правление общества распространения грамотности среди грузин.** - газ. «Кавказ». - 1908. -31 авг.
ცნობა ილია ჭავჭავაძის ტრაგიკული დაღუპვიდან ერთი წლისთავზე 31 აგვისტოს ჩატარებული პანაშვიდისა და ლიტურგიის შესახებ.
- 991. Правление тифлисского дворянского земельного банка.** . - газ. «Кавказ». - 1908. - 31 авг.
ცნობა 31 აგვისტოს ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის ერთი წლისთავთან დაკავშირებით თბილისში ჩატარებული პანაშვიდის შესახებ.
- 992. Судебная хроника:** дело бывшего редактора газеты «Исари» Валериана Гуния. - газ. «Закавказское обозрение». 1908. - 3 окт. - с. 3.

ინფორმაციაში აღნიშნულია, რომ ვალერიან გუნის მიესაჯა 7 დღით თავისუფლების აღკვეთა და 10 მანეთი ჯარიმა იმისათვის, რომ მან გაზეთ “ისარში” (1908წ., 23 თებ.) გამოაქვეყნა ილიას მკვლელობაში ერთ-ერთი ეჭვმიტანილის, გ. ხიზანიშვილის ჩვენება, სადაც იგი ასახელებს მკვლელობის დამკვეთებს და შემსრულებლებს.

- 993. Тифлисская жизнь:** [О чтениях произведения И. Чавчавадзе «Рассказ нищего» г-жей Н.Б. Кипиани в аудитории общества народных развлечений]. – газ. «Закавказье». – 1908. – 29 янв., с. 2.

ქრონიკაში აღნიშნულია, რომ მხატვრული კითხვა ანშლაგით მიმდინარეობდა.

- 994. Тифлисская жизнь:** [Хроника дня]. – газ. «Закавказье». – 1908. – 24 янв., с.3.

თბილისის დრამატული ქართული თეატრის სპექტაკლის (“ბატონი და ყმა”) პრემიერის შესახებ, რომელიც ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოების მიხედვით შექმნა შ. დადიანმა.

- 995. Тифлисская жизнь:** [Хроника дня]. – газ. «Закавказье». – 1908. – 27 янв., с. 3.

განცხადებაში ნათქვამია, რომ ნ.ბ. ყიფიანმა ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოები “გლახის ნამბობი” წაიკითხა ხალხური გასართობების საზოგადოების აუდიტორიაში.

- 996. Тифлисская жизнь:** Сообщение о выдаче аванса правлением общества грамотности скульптору Як. Николадзе для приготовления моделей магильного памятника И.Г. Чавчавадзе. – газ. «Закавказье». – 1908. – 14 февр., с.2.

ინფორმაციაში მითითებულია, რომ ილიას საფლავის ძეგლის მოდელები დამზადდება თბილისში, ხოლო თვით ბიუსტი – პარიზში, ი. ნიკოლაძის სახელოსნოში.

- 997. Тифлисская жизнь:** [Сообщение о переведении из кутайской тюрьмы Ерм. Долидзе, подозреваемого в убийстве И. Чавчавадзе, в метехский замок]. – газ. «Закавказье». – 1908. – 7 февр., с. 3.

განცხადებაში უარყოფილია ილიას მკვლელობაში ეჭვმიტანილი დოლიძის სიკვდილის ფაქტი ქუთაისის ციხეში და აღნიშნულია, რომ იგი გადმოყვანილია მეტეხის ციხეში.

- 998. Тифлисская жизнь:** Сообщение о посещении членами правления об-ва грамотности на горе св. Давида могилы И. Чавчавадзе. – газ. «Закавказье». – 1908. – 7 февр., с.3.

განცხადებაში უარყოფილია ილიას საფლავის მოუვლელობის ფაქტი. აღნიშნულია, რომ ქმწგ საზოგადოების წევრებთან ერთად მოქანდაკე ი. ნიკოლაძეც იმყოფებოდა, რომელსაც ძეგლის აგების პროექტის შესრულება ჰქონდა დავალებული.

- 999. Тифлисская жизнь:** Информация о похищении сбора с благотворительного вечера в честь И. Чавчавадзе в Озургетах двумя студентами. Сообщение газ. «Батумсий голос». – газ. «Закавказское обозрение». – 1908. – 2 нояб. – с. 3

- 1000. Тифлисская жизнь:** Информация о проведении концерта с участием В. Сараджишвили сбор с которого предназначен для фонда И. Чавчавадзе. – газ. «Закавказское обозрение». – 1908. – 21 нояб. – с. 2

- 1001. Убийцы И.Г. Чавчавадзе уже доставлены в Тифлис.** – газ. «Закавказье». – 1908. – 16 февр., с. 2.

ქრონიკაში აღნიშნულია, რომ ილიას მკვლევლები უკვე გადმოყვანილნი არიან თბილისში. გვარები არ სახელდება. მოყვანილია მკვლევლების განცხადება, რომ ისინი არ ელოდნენ ასეთი ხმაურის ატეხვას ილიას მკვლევლობის შემდეგ და იყვნენ ძალიან განცვიფრებული ამ ფაქტით.

1002. Хаханов, А. Князь И.Г. Чавчавадзе, как этнограф. – [Б.М.]. - 1908. – 14 с.

1003. Хаханов А. Педагогический журнал «Ганатлеба»: Библиография: О выходе в свет 1-го номера грузинского научно-педагогического журнала. – газ. «Закавказье». – 1908. – 29 янв. – с. 3.

ბიბლიოგრაფიაში განხილულია ჟურნალის შინაარსი, კერძოდ: ილია ჭავჭავაძის პედაგოგიური შეხედულებები, რომლებიც ამოკრებილია სხვადასხვა ნაწარმოებიდან; ხაზგასმულია ილიას “უცნაური ამბავის” გამოყენება რედაქციის მიერ, რომელიც, ავტორის აზრით, დაუმთავრებელ შთაბეჭდილებას ქმნის; საუბარია ეკ. გაბაშვილის “ფიქრებისა და მოგონებების” შესახებ და ა.შ.

1909

1004. ვაჟა-ფშაველა. შენდამი (ვუძღვნი ილია ჭავჭავაძის ხსოვნას): [ლექსი]. – აღმანახი “ერთობა”. – 1909. – №1, გვ. 1-2.

იგივე: წიგნ.: ვაჟა-ფშაველა. ცრემლები. თბ., 1909.

1005. მიმდინარე წლის... (ცნობა). – ჟურ. “იალქანი”. – 1909, №6, გვ.13. ინფორმაცია ილია ჭავჭავაძის ფონდის სასარგებლოდ ფულის შეგროვების შესახებ.

1006. Амираджиби С.В. Кн. Илья Григорьевич Чавчавадзе: (краткая биография). – в кн.: Сборникъ стихотворенийъ грузинскихъ поэтовъ \ въ русскомъ переводе княгини С.В. Амираджиби. – М., Тип. В.М. Саблина, 1909. – с. 54.

1007. Poinson Ch., Gobetchia M. [Lettre sur la literature georgienne]. – rev. “Mercure de France”. – 1909. 16 juillet.

ვრცელ წერილში ზოგადად მიმოიხილულია ქართული ლიტერატურა, ძირითადი ადგილი კი ეთმობა ილია ჭავჭავაძისა და აკაკი წერეთლის ცხოვრებასა და შემოქმედებას.

1910

1008. ბაქრაძე ვ. “განდეგილის” გასამართლება. – გაზ. “ჩვენი გაზეთი”. – 1910. – №62

1009. განდეგილის გასამართლება. – ჟურ. “სხივი”. – 1910. – №15, გვ.15.

ინფორმაცია ილია ჭავჭავაძის პოემის “განდეგილის” მთავარი გმირის ლიტერატურული გასამართლების შესახებ.

1010. ვაჟა-ფშაველა. ილიას საღამო: [ლექსი]. – გაზ. “სახალხო გაზეთი”. – 1910. – 4 ნოემბ. №149, გვ.2

1011. ვაჟა-ფშაველა. ქურდის თავზე ქუდი იწვის. – გაზ. “სახალხო გაზეთი”. – 1910. – 6 ნოემბერი, №151, გვ.3.

ვაჟა-ფშაველა ეხმაურება გაზეთ “საქმის” 1910წ. №84-ში მოთავსებულ (გრ. უროტაძის) წერილს, რომელშიც ავტორმა ქუთაისში გამართულ ილია ჭავჭავაძის ხსოვნის საღამოზე ილია ჭავჭავაძე შავრაზმელად მოიხსენია.

1012. ილია ჭავჭავაძის ძეგლი. – ჟურ. “ნაკადული” (მოზრდ). – 1910. – №9. – გვ. 21-22.

ინფორმაცია იმის შესახებ, რომ იაკობ ნიკოლაძის პროექტით მთაწმინდაზე განზრახულია ილია ჭავჭავაძის ძეგლის დადგმა.

1013. (უროტაძე გრ.) ღალა. ილია ჭავჭავაძის საღამო ქუთაისში. – გაზ. “საქმე”. – 1910. – №84

1014. «Грузинские писатели». кн. вторая \ сост. И. Гомелаури: библиография. – газ. «Закавказье». – 1910. – 5 сент.

ინფორმაციაში ნათქვამია, რომ გამოვიდა ახალი წიგნი “ქართველი მწერლები”, რომელშიც შევიდა ილია ჭავჭავაძის, აკაკი წერეთლის, გიორგი წერეთლისა და სხვათა ნაწარმოებები.

1015. К-ри Мих. С панихиды [годовщины трагической смерти И. Чапвчавадзе]. – газ. «Закавказье». – 1910. – 31 авг.

სტატიის ავტორი გულისტკივილით აღნიშნავს ხალხის სიმცირეს ილიას პანაშვიდზე მისი გარდაცვალებიდან მესამე წლისთავზე.

1016. Панихида на могиле поэта кн. И.Г. Чавчавадзе. – газ. «Закавказье». – 1910. – 31 авг.

გაზეთი აქვეყნებს ინფორმაციას ილიას პანაშვიდის ჩატარების შესახებ. მიმოიხილავს აკაკი წერეთლის მიერ წარმოთქმულ სიტყვას პანაშვიდის შემდეგ, რომელიც, გაზეთის რედაქციის აზრით, სამართლიანად საყვედურობს ქართულ ინტელიგენციას მათი ინდიფერენტული განწყობილების გამო საქართველოს საუკეთესო შვილების მიმართ.

1017. Правление «общ-ва распространения грамотности ср. груз. населения: [Сообщение об отслужении литургии и панихиды в связи с трехлетней годовщины трагической кончины незабываемого поэта Ильи Григорьевича Чавчавадзе в храме св. Давида]. – газ. «Закавказье». – 1910. – 29 авг.

1018. [Сообщение телавского филиала общ-ва распространения грамотности ср. груз. населения об отслужении панихиды в годовщину трагической смерти лучшего сына Грузии Ильи Чавчавадзе 29 авг. в телавском кафедральном соборе]. – газ. «Закавказье». – 1910. – 26, 27 авг.

1911

1019. აბაშიძე კიტა. თ-დი ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: აბაშიძე კიტა. ეტიუდები XIX საუკუნის ქართული ლიტერატურის შესახებ. ტომი I. – ქუთაისი, თ. მთავრიშვილისა და ამხანაგობა წიგნის მაღაზიის გამოცემა, 1911. – 274გვ.

წიგნის VI ნაკვეთში საუბარია ილია ჭავჭავაძის როლზე ქართულ საზოგადოებაში პროგრესული იდეების დამკვიდრების საქმეში. ავტორი მიიჩნევს, რომ ილიას გამოჩენამდე ქართველ ერს თითქმის არავითარი პროგრესული იდეალი არ გააჩნდა. ილია ჭავჭავაძე და მისი თანამოაზრეები შეებრძოლნენ ჩვენი საზოგადოების მაშინდელ მამამთავრებს და ქართველი საზოგადოება სრულიად ახალ გზაზე დააყენეს, მიძინებულ ერს იდეალი დაუსახეს.

1020. აბაშიძე კიტა. ილია ჭავჭავაძე და ლევ ტოლსტოი (ოთარაანთ ქვრივი და პლატონ კარატაევი). – წიგნ.: აბაშიძე კ. ეტიუდები XIX საუკუნის ქართული

ლიტერატურის შესახებ. ტომი I. ქუთაისი, თ. მთავრიშვილისა და ამხანაგობა წიგნის მაღაზიის გამოცემა, 1911. _ 274გვ.

ავტორი ერთმანეთს ადარებს ილიას ოთარაანთ ქვრივსა და ლევ ტოლსტოის რომანის “ომი და მშვიდობის” ერთ-ერთ პერსონაჟს პლატონ კარატაევს. ავტორი მიიჩნევს, რომ პლატონ კარატაევისაგან განსხვავებით, რომელიც მორჩილად უხრის ქედს უსამართლო ბედს და ამაში ხედავს ცხოვრების სიბრძნეს, ოთარაანთ ქვრივი ილია ჭავჭავაძეს გამოყვანილი ჰყავს ბოროტების წინააღმდეგ მედგარ მებრძოლად.

1021. ახალციხელი. ილიას საფლავზედ. _ გაზ. “თემი”. _ 1911. _ 5 სექტ. №35, გვ. 2.

წერილში გამოთქმულია გულისტკივილი და გულისწყრომაც გარდაცვალების ოთხი წლისთავზე ილიას საფლავთან ხალხის მცირე რაოდენობის შეკრების გამო.

1022. გ-კა. სალიტერატურო საღამო. _ გაზ. “მნათობი”. _ 1911. _ №32.

ავტორი უპირისპირდება კ. აბაშიძის მოსაზრებას, რომლითაც მან ილია ჭავჭავაძე დაიცვა ბ. ბოსლეველის ბრალდებისაგან. ბ. ბოსლეველს მიაჩნდა, რომ “განდეგილი ილიას პესიმიზმის ხატებაა”, რასაც ეთანხმება წერილის ავტორიც.

1023. გ-კა. “განდეგილი” ილია ჭავჭავაძისა ბ-ნი კ. აბაშიძის წერილის გამო. _ გაზ. “მნათობი”. _ №52, 53.

ავტორი ილია ჭავჭავაძის პოზიციის შესახებ ეკამათება კ. აბაშიძეს და დასკვნის სახით აცხადებს, რომ ილია ჭავჭავაძე განდეგილს თანაუგრძნობს და თავისი ნაწარმოებით ადასტურებს განდგომილობას.

1024. თბილისი, 31 ოქტომბერი (მეთაური წერილი). _ გაზ. “თემი”. _ 1911. _ 31 ოქტ. №43, გვ. 1.

სარედაქციო წერილში დახასიათებულია ილია ჭავჭავაძის ღვაწლი, რომელსაც მოწამეობრივი ხასიათი ჰქონდა და არ შეეძლო არ მიექცია მაღლიერი ქართველი ერის შეგნებული ნაწილის ყურადღება. და, აი ამიტომაც მისი დაბადების დღეს, 27 ოქტომბერს ერის მოწინავე ნაწილმა დააწესა დღესასწაული “ილიას დღე”. წერილის დიდი ნაწილი ეთმობა მოწოდებას შემდგომში ამ დღესასწაულის ღირსეული აღნიშვნისათვის, რათა ყველამ კარგად შეიგნოს და გაითვითცნობიეროს ილია ჭავჭავაძის მნიშვნელობა ქართველი ერისა და საერთოდ საქართველოსათვის.

1025. თორაძე ა. აკაკისა და ილიას შემოქმედება. _ გაზ. “კოლხიდა”. _ 1911. _ 1 მაისი, №28.

წერილში ზოგადად დახასიათებულია აკაკისა და ილიას გამოსვლა სამწერლო ასპარეზზე და ფასდაუდებელი ღვაწლი მშობელი ხალხის წინაშე.

საუბარია, აგრეთვე, ილიასა და აკაკის შემოქმედებით პარალელებზე.

1026. რუშაველი ფ. კიდევ ილია ჭავჭავაძის “განდეგილის” შესახებ. _ გაზ. “თემი”. _ 1911. _ 12 დეკ. №49, გვ. 2-3..

პოლემიკა გამოწვეულია კიტა აბაშიძის კრიტიკული წერილით გაზ. “მნათობი” (1911, №№52, 53) “განდეგილის” შესახებ გამოქვეყნებული ვინმე გ-კას მოსაზრებაზე.

ავტორი სწერს: “გ-კას ვერ გაუგია პოემის აზრი, ამიტომ იგი თვითონ გამოთქვამს თავის მოსაზრებას “განდეგილის” შესახებ. დიახ, ცხოვრებიდან გასვლა ნადირის და ქარის საქმეა და არა ადამიანისაო, გვეუბნება პოემა...”

ასეთია პოემის დედა-არსი და ჩემის აზრით შემცდარია ის, ვინც ასკეტიზმისადმი სიმპატიას დასწამებს. ვინც იცის ილიას ნაწარმოები, მისი მსოფლმხედველობა, ის ამას ვერ დასწამებს ავტორს”.

1027.სამოქალაქო პანაშვიდი წიწამურში. _ გაზ. “თემი”. _ 1911. _ 17 ოქტ. №41, გვ.1-2.

გაზეთში მიმოხილულია “სახალხო გაზეთში” დაბეჭდილი ნ. ძიძიგურის წერილი, რომელშიც საუბარია მასწავლებელ წითლიძის, მღვდელ ჯალიაშვილის და წინამძღვრიანთკარის მოწაფეების მიერ გადახდილ ილიას სულის მოსახსენებელ პანაშვიდზე.

1028.ჯორჯაძე არჩილ. თხზულებანი. წიგნი პირველი: ეროვნული პრობლემის გარშემო. _ ტფ., 1911. _ 271გვ.

წიგნის 228-ე გვერდზე ქვეყნდება 1905 წლის 1 აპრილს სათავად-აზნაურო კრების მონაწილეთა, მათ შორის ილია ჭავჭავაძის, მიერ წარმოთქმული სიტყვების ფრაგმენტები, რომლებიც საქართველოს ავტონომიის საკითხებს ეხება.

1912

1029.გ-რი. ჩვენებური “ურა” პატრიოტები; “დეკუტატის არჩევანი”. _ აღმანახი. 1912. _ №2, გვ 7-8.

წერილში უარყოფილია ფედერალისტების ბრალდება, თითქოს ილია ჭავჭავაძის გაუთავებელმა კრიტიკამ და მასთან ბრძოლამ შექმნა ატმოსფერო, რამაც განაპირობა მისი მკვლელობა.

1030.ილიას საღამო ბაქოში _ გაზ. “სახალხო გაზეთი”. _ 1912. _ 31 ოქტ. №737, გვ. 2.

საღამოს მოკლე ანგარიში. აქ გაიმართა ილიას დაბადებიდან 75 წლისთავის აღსანიშნავი იუბილე; ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების გამგეობა აუწყებს საზოგადოებას, რომ 29 აგვისტოს ქვაშვეთის ეკლესიაში გადახდილი იქნება ილიას გარდაცვალების ხუთი წლისთავის წირვა და სულის მოსახსენიებელი პანაშვიდი, ხოლო 30 აგვისტოს პანაშვიდი გაიმართება წიწამურში.

1031.ილიას საღამო ოდესაში. _ გაზ. “სახალხო გაზეთი”. _ 1912. _ 7 ნოემბერი.

ინფორმაცია იმის შესახებ, რომ 28 ოქტომბერს ოდესაში მყოფი ქართველების თაოსნობით გაიმართა ილიას მოსახსენიებელი საღამო.

1032.ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა გამოცემა. _ გაზ. “სახალხო გაზეთი”. _ 1912. _ 26 სექტ. №707, გვ. 2.

გაზეთი აცნობს საზოგადოებას იმის შესახებ, თუ როგორი იქნება მიხეილ გედევანიშვილის მიერ გამოცემული ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა სრული კრებული.

1033.ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა საგანგებო გამოცემა. _ გაზ. “სახალხო გაზეთი”. _ 1912. _ 20 ნოემბერი, №754.

გაზეთი აქვეყნებს ანგარიშს ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა გამოცემის შესახებ.

1034.ისარი. ილიას საღამო ქუთაისის ქართულ გიმნაზიაში _ გაზ. “სახალხო გაზეთი”. _ 1912. _ 18 ნოემბერი. _ №753, გვ. 3.

- 1035. ლეონიდე გიორგი.** ორი მსხვერპლი. ილია ჭავჭავაძეს და დიმიტრი ყიფიანს: [ლექსი]. – ჟურ. “განათლება”. – 1912. – №9. – გვ. 704
- 1036. ჩიანელი დია.** ილიას საღამო ხარკოვში. – გაზ. “სახალხო გაზეთი”. – 1912. – 10 ნოემბერი, №746.
 გაზეთი იუწყება, რომ ქ. ხარკოვის ქართულმა სათვისტომომ გადაიხადა ილია ჭავჭავაძის იუბილე-საღამო.
- 1037. წერეთელი ალ.** ილია ჭავჭავაძე როგორც პოეტი ხელოვანი. – გაზ. “სახალხო გაზეთი”. – 1912. – 24 ნოემბერი, გვ.2-3; 25 ნოემბ. გვ. 3-4.
 წერილში ავტორი ილიას შემოქმედებას განიხილავს, როგორც პოეტი_ხელოვანის ნაღვაწს და არგუმენტების მოშველიებით აქარწყლებს იმ კრიტიკოსთა აზრს, რომლებიც ილიას მხატვრულ შემოქმედებას სუსტად მიიჩნევენ. წერილში განხილულია პოემა “დიმიტრი თავდადებული”, “განდეგილი”, “აჩრდილი”, “კაკო ყაჩაღი”, და რამდენიმე ლექსი.
- 1038. წულუკიძე მ.** “განდეგილი” ილია ჭავჭავაძისა. – გაზ. “თემი”. – 1912. – №80, 81.
 ავტორი მაღალ შეფასება აძლევს პოემას და მიაჩნია, რომ იგი თავისი მნიშვნელობით მსოფლიო მწერლობის საუკეთესო ნიმუშებს უტოლდება.
- 1039. Грузинский вечер в Юрьеве.** – газ. «Закавказье». – 1912. – 18 февр.
 წერილი ეხება იურიევის (რუსეთი) სტუდენტების მიერ მოწყობილ ქართულ მხატვრულ-ლიტერატურულ საღამოს. აღწერილია დარბაზის მორთულობა და ყვავილებითა და სიმწვანით შემკული თამარ მეფის, შოთა რუსთაველის, ილია ჭავჭავაძის, აკაკი წერეთლისა და ალექსანდრე ყაზბეგის პორტრეტები.
- 1040. Мачабели М.** Обзор печати. – газ. «Закавказье». – 1912. – 9 марта.
 ავტორი საჯარო ბოდიშის მოხდას სთხოვს არჩილ ჯორჯაძეს “სახალხო გაზეთში” გამოქვეყნებული წერილის გამო, რომელიც ეხება მ. მაჩაბლისეულ ინფორმაციას ილია ჭავჭავაძის, თითქოსდა, დადებითი დამოკიდებულების შესახებ სიკვდილით დასჯასთან დაკავშირებით.
- 1041. Мачабели М.** Предводителям и депутатам грузинского дворянства Тифлисской губернии: Запрос.. – газ. «Закавказье». – 1912. – 15 марта.
 ვრცელ მიმართვაში სხვა საკითხებთან ერთად ავტორი უარყოფს ილია ჭავჭავაძის მიმართ შეურაცხყოფელ გამონათქვამებს 1909 წელს პეტერბურგში სათავადაზნაურო საბჭოს სხდომაზე. იგი აღნიშნავს და ადასტურებს თავის ღრმა პატივისცემას ქართველი თავადაზნაურებისა და ილია ჭავჭავაძის მიმართ.
- 1042. Нацвалов (Мировой посредник):** 75-летняя годовщина рождения Ильи Чавчавадзе. – газ. «Закавказье». – 1912. – 28 окт.
 ინფორმაცია სიღნაღში ილიას დაბადებიდან 75 წლისთავზე პანაშვიდის გადახდისა და ამ შემთხვევის გამო ნაცვლიშვილის მიერ გამოგზავნილი დეპეშის შესახებ.
- 1043. Панихида по кн. И.Г. Чавчавадзе.** – газ. «Закавказье». – 1912. – 31 авг.
 გაზეთი აქვეყნებს ინფორმაციას ილიას მოსახსენიებელი პანაშვიდის გადახდის შესახებ მკვლელობიდან 5 წლისთავზე ქაშუეთის ეკლესიაში წკვ საზოგადოების ინიციატივით. პანაშვიდს ესწრებოდნენ საზოგადოების წევრები, გაზეთ “სახალხო გაზეთის” თანამშრომლები და სხვა. ინფორმაციაში ნათქვამია, აგრეთვე, რომ პანაშვიდი გადაიხადეს წინამურთანაც.

1044. Сочинения Ильи Чавчавадзе: [Объявление о подписке издания сочинений И. Чавчавадзе в дорогом переплете Михаилом Гедеванишвили]. - газ. «Закавказье». - 1912. - 6, 11, 13, 18, 20, 25 июля, 1, 24, 26, 29, 30 авг., 26, 28, сент., 5, 17 окт.

გაზეთი აქვეყნებს ინფორმაციას მიხეილ გედევანიშვილის მიერ ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა გამოცემის შესახებ.

1045. Чолокаев Д. (Князь, помощник председателя). 75-летняя годовщина рождения Ильи Чавчавадзе. - газ. «Закавказье». - 1912. - 28 окт.

ინფორმაცია სიღნაღში ილიას დაბადებიდან 75 წლისთავზე პანაშვიდის გადახდისა და ამ შემთხვევის გამო თავად ჩოლოყაშვილის მიერ გამოგზავნილი დეპეშის შესახებ.

1046. III. Д. К юбилею артистки М.М. Сапаровой-Абашидзе. - газ. «Закавказье». - 1912. - 19 янв.

ძირითად საკითხთან ერთად საუბარია, აგრეთვე, ქართული დრამატული საზოგადოების ჩამოყალიბებაზე, რომელთა დამაარსებლებად სხვა საზოგადო მოღვაწეებთან ერთად დასახელებულნი არიან დიმიტრი ყიფიანი და ილია ჭავჭავაძე. აღნიშნულია საზოგადოების დამსახურება ქართული დასისა და დრამატურგიის განვითარების საქმეში.

1913

1047. (აბაშიძე კიტა). ერთი პილატეთაგანი. ჯვარს აცვ, ჯვარს აცვ ეგე! _ ქუთაისი: ს. გერსამიას გამოცემა, 1913. _ 48 გვ.

იგივე: (აბაშიძე კიტა). ერთი პილატეთაგანი. ჯვარს აცვ, ჯვარს აცვ ეგე! _ გაზ. "ერი". _ 1913.

წერილის დაწერის მიზეზი გახდა ილიას მკვლელობიდან რამდენიმე წლის შემდეგ იმ ცილისწამების გამეორება, რომლითაც ამართლებდნენ მის მკვლელობას. წერილის ავტორი ილიას მკვლელობაში ბრალს დებს საკუთარ თავსაც, როგორც ერთ-ერთ წევრს "პილატეების ერისა" რომელმაც ასეთი მკვლელობა დაუშვა. წერილი იწყება ქრისტეს ჯვარცმისა და ილიას მოწამებობრივი სიკვდილის შედარებით. ავტორი ასაბუთებს, რომ ილიას უფრო სასტიკად მოექცნენ მისი მკვლელები, ვიდრე ქრისტეს. წერილში წარმოდგენილია მთელი ისტორია იმისა, თუ საიდან და როდის დაიწყო ბრძოლა "მესამე დასელებმა", ილიას და მისი ეროვნული პოლიტიკის წინააღმდეგ.

1048. ახალი ამბავი. ილიას სახელობის ბიბლიოთეკა. _ გაზ. "სახალხო გაზეთი". _ 1913. _ 18 დეკ. №1071, გვ. 1.

1049. ახალი ამბავი (ილია ჭავჭავაძის სახლის გამოსასყიდად შეგროვდა 1500 მანეთზე მეტი) _ გაზ. "სახალხო გაზეთი". _ 1913. _ 3 დეკ. №1058. გვ. 2.

1050. ახალი ამბავი (სოფელ ყვარელში ილია ჭავჭავაძის სახელობის ბიბლიოთეკის შესაკეთებლად ახალი კლუბის საგანგებო კრებამ დაადგინა გადადოს 400 მან.). _ გაზ. "სახალხო გაზეთი". _ 1913. _ 8 დეკ. №1063, გვ. 3.

1051. ახალი ამბავი. ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა საგანგებო გამოცემა _ გაზ. "სახალხო გაზეთი". _ 1913. _ 5 დეკ. №1060.

თხზულებათა კრებულის ნაწილი გამოიცა, ნაწილი კი აგვიანებს იმის გამო, რომ მკაზმავე ვერ ასწრებს.

1052. ახალი აშხავი _ ილიას სახსოვრად. _ გაზ. "სახალხო გაზეთი". _ 1913. _ 7 ნოემბ. №1037, გვ. 2.

გაზეთი ბეჭდავს განცხადებას, რომ ილიას ნაწერების გამომცემელმა მ. გედევანიშვილმა წერა-კითხვის საზოგადოებას ილიას კაბინეტის მოსართავად გაუგზავნა მხატვარ გრინვესკის მიერ შესრულებული ყველა ნახატი, რომლებიც მოთავსებულია ახალ საგანგებო გამოცემაში.

1053. გაბაშვილი რევაზ. ილია ჭავჭავაძე და ფილიპე მახარაძე. _ ჟურ. "კლდე". _ 1913. _ №29.

წერილი მიმართულია სოციალ-დემოკრატების წინააღმდეგ. ავტორის აღშფოთებას იწვევს ილიას მკვლელობიდან ექვსი წლის შემდეგ იმ ადამიანებისა და ჯგუფების გააქტიურება, რომლებიც თითქმის ამართლებდნენ ამ მკვლელობას. "ფილიპე მახარაძე და მისი ამქარნი იმეორებს იმავე ცილისწამებას. ჩვენ იძულებულნი ვართ ვიფიქროთ, რომ შემქმნელნი ილიას მკვლელობის იდეისა და დამბადებელნი სწორედ სოციალ-დემოკრატები არიან".

1054. გამსახურდია კონსტანტინე. მცირე შეკითხვა (ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების საყურადღებოდ). _ გაზ. "სახალხო გაზეთი". _ 1913. _ 8 დეკ. №1063, გვ. 3.

მოსკოვში მყოფი კ. გამსახურდია შემთხვევით იგებს, რომ ვინმე ბაქრაძეს განუზრახავს ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა გამოცემა რუსულად, რომელიც ეღირება 18 მანეთი. წერილის ავტორი წერა-კითხვის საზოგადოებას სთხოვს, სასწრაფოდ შეატყობინონ, ხომ არ აუღია ბატონ ბაქრაძეს რუსულად გამოცემის უფლება, რათა დროულად გაიგონ რა მოსაზრებით აპირებს ხსენებული პირი ილიას ნაწერების გამოცემას.

1055. (განცხადება). _ გაზ. "განთიადი". _ 1913. _ 25 აგვ. №20.

გაზეთ "თემის" თანამშრომლებმა: ვ. მალაქიაშვილმა, იასამანმა, ბ. გელაზანიამ და გ. ტაბიძემ პროტესტის ნიშნად დატოვეს გაზეთი, რადგან არ ეთანხმებოდნენ ილიას მკვლელობასთან დაკავშირებულ საკითხთან გაზეთის პოზიციას. მათ განაცხადეს: "ჩვენ სრულებით ვეთანხმებით გაზ. "თემის" წინააღმდეგ მიმართულ მუშათა საპროტესტო წერილების აზრს, ქართულ პრესაში საერთოდ და კერძოდ "თემში" არაკორექტულ პოლემიკას ილიას მკვლელობის გამო, ამიტომ ხსენებულ გაზეთში თანამშრომლობას დღეიდგან თავს ვანებებთ."

1056. ქართული პრესა. _ გაზ. "განთიადი". _ 1913. _ №6. _ გვ. 1.

რუბრიკაში "ქართული პრესა" რედაქცია ეხმაურება გაზეთ "თემის" №135-ში ნომერში გამოქვეყნებულ მოწინავე წერილს, რომელშიც გაკვირვებაა გამოხატული მის მიმართ გამოთქმული პროტესტის გამო. "განათლების" რედაქცია მიიჩნევს, რომ გრიგოლ დიასამიძემ ("თემის" რედაქტორი) შეცდომა დაუშვა ფილიპე მახარაძესთან კამათის დროს, როცა ერთი მხრივ, ილიას წინააღმდეგ გამოქვეყნებულ ფაქტებს ჭორი უწოდა, მეორე მხრივ კი იქვე წამოაყენა წინადადება, გამოეკვლიათ ილიას გლეხებთან დამოკიდებულების საკითხი.

1057. [სარედაქციო წერილი]. _ გაზ. "განთიადი". _ 1913. _ №6. _ გვ. 1.

გაზ. “განთიადის” გამოხმაურება “სახალხო გაზეთისა” და “ბათუმის გაზეთს” შორის მიმდინარე პოლემიკაზე ილიას განდიდების მიმართ განსხვავებული თვალსაზრისის გამო.

1058.საპროტესტო წერილები. _ გაზ. “განთიადი”. _ 1913. _ №7, 11.

გაზეთის რამდენიმე ნომერში გამოქვეყნებულია საქართველოს სახვადასხვა კუთხიდან გამოგზავნილი საპროტესტო წერილები გაზეთ “სახალხო გაზეთის” ირგვლივ “შემოკრებილი ჯგუფის” მიმართ, რომლებიც, წერილის ავტორთა თქმით, ქვეყანაში მომხდარ ყველანაირ სისამაგლეს, მათ შორის ილიას მკვლელობასაც, მიაწერენ “მესემედასელებს”.

1059.გოგიჩაიშვილი ფილიპე. უკვდავი ბოროტება. _ გაზ. “სახალხო გაზეთი”. _ 1913. _ №892.

წერილი მიმართულია სოციალ-დემოკრატების წინააღმდეგ. ავტორი მათ უწოდებს ილიას მკვლელებს, ხოლო ფილიპე მახარამეს ამ უკვდავი ბოროტების იდეოლოგს _ “საქართველოს ჰეროსტრატეს”. ავტორი აღშფოთებულია იმის გამოც, რომ ფ. მახარამე კვლავ აგრძელებს წერას და კამათს ამ უკვდავი ბოროტების გარშემო.

1060.დედარიანი სეით. საზოგადოებრივი აზრები მე-XIX საუკუნის სიტყვა-კაზმულ მწერლობაში. _ ჟურ. “განათლება”. _ 1913. _ №8. _ გვ. 588-589; №9. _ გვ. 659-670; №10. _ გვ. 762-768

1061.დიმ. ჯაშის მოხსენება. დ. სამტრედია: [ინფორმაცია]. _ გაზ. “იმერეთი”. _ 1913. _ №59. _ გვ. 3.

წერილში ნათქვამია, რომ 1913 წლის 10 აგვისტოს, შაბათს, ადგილობრივ საკრებულოს დარბაზში ილია ჭავჭავაძის ნამოურავალმა დიმიტრი ჯაშმა წაიკითხა მოხსენება ილიას მკვლელობასთან დაკავშირებით. მან თქვა, რომ მიუდგომლად აღწერდა ორივე მიმართულების ჯგუფის საქციელს და უარყო ხმები, რომ იგი რომელიმე მიმართულების დავალებით მოეწყო ილიასთან სამუშაოდ. დ. ჯაშმა ისაუბრა, თუ როგორ მომზადდა ნიადაგი ილიას მოკვლისათვის, რომელიც, მისი თქმით, ორი წლით ადრე იყო დაგეგმილი, მაგრამ არ განხორციელდა, რადგან ილია რუსეთის სახელმწიფო საბჭოს წევრი იყო და ხშირად იმყოფებოდა პეტერბურგში.

1062.ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა საგანგებო გამოცემა. _ გაზ. “სახალხო გაზეთი”. _ 1913. _ 29 ოქტ. №1029, გვ. 1.

განცხადება ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა გამოცემის განზრახულებათა შესახებ.

1063.ილია ჭავჭავაძის საფლავზე ძეგლის კურთხევა. _ გაზ. “თემი”. _ 1913. _ 6 მაისი, №122.

გაზეთი აქვეყნებს ცნობას მთაწმინდაზე 5 მაისს ილიას ძეგლის კურთხევისა და პანაშვიდის გადახდის შესახებ. პანაშვიდამდე სიტყვები წარმოთქვეს ეპისკოპოსმა ანტონმა, დავით კარიჭაშვილმა, ხოლო პანაშვიდის შემდეგ _ აკაკი წერეთელმა, რის შემდეგაც მანვე ჩამოხსნა საბურველი ძეგლს. წერილში ჩართულია აკაკის სიტყვა და მისივე “ნუ მოწამლავთ მოხუცის გრძნობას.”

1064.ლვისტი არტურ. მოგონება ილია ჭავჭავაძეზე. _ ჟურ. “განათლება”. _ 1913. _ №5. _ გვ. 361-368

- 1065. ლეჩუმელი რ.** ცილისმწამებლებს (ილია ჭავჭავაძის საფლავზე): [ლექსი]. – გაზ. “ჩვენი წყარო”. – 1913. – №8-18, 12 მაისი, გვ.12.
 ლექსში ავტორი ცდილობს გამოხატოს ილიას მოკვლით გამოწვეული გულისტკივილი, თუმცა ლექსის მთელი პათოსი მიმართულია მათ წინააღმდეგ, ვინც ილიას მკვლელობაში მარქსისტებს ადანაშაულებს.
- 1066. ნაკაშიძე ი.** სიკვდილით სიკვდილის დათრგუნვა. ილია ჭავჭავაძის ხსოვნას. – ჟურ. “ნაკადული” (მოზრდილთათვის). – 1913. – №5, გვ. 38-42.
 წერილის ავტორი გულისტკივილით საუბრობს იმ დიდ დანაკლისზე, რაც ქართულმა საზოგადოებამ განიცადა ილიას ტრაგიკული აღსასრულის გამო.
 იგი აღნიშნავს, რომ ილია ჭავჭავაძის საფლავზე შეიძლება ასეთი წარწერის გაკეთებაც: “მოწინავე მოღვაწენი იმიტომ გვტოვებენ ამ წუთი-სოფელში, რომ მათი ძვირფასი საქმე განვაგრძოთ, მათ ნაწერებში მჩქეფარი უკვდავი გრძნობა დაჩაგრულ ხალხს ვრცლად მოვფინოთ.”
- 1067. რუს-იმერელი [იურკევიჩი ვიქტორ].** ილიას ხსოვნას: [ლექსი]. – ჟურ. “განათლება”. – 1913. – №5. – გვ. 544-545
- 1068. საზოგადოების საყურადღებოდ.** – გაზ. “სახალხო გაზეთი”. – 1913. – 8 დეკემბერი, №1063, გვ. 3.
 ილია ჭავჭავაძემ, თავისი ქონება და სახლი თბილისში უანდერძა ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებას. სახლის ვალისაგან გათავისუფლება ვერ მოხერხდა და ბოლოს შეუძლებელი გახდა მისი გადახდა. ბანკი აღარ იცდიდა და იძულებული იყო კერძო პირისთვის მიეყიდა სახლი. ამ გარემოებამ შეაშფოთა საზოგადოება, პოეტის ყველა თაყვანისმცემელი და გამოითქვა სურვილი დახმარებოდნენ ქ. შ. წ. გ. ს გამგეობას და ფულის შეკრება ეკისრათ, რათა სახლი გათავისუფლებულიყო ვალისგან.
- 1069. ფ. მ. [მახარაძე ფილიპე].** მეორე მხარესაც მოვუსმინოთ! – გაზ. “ჩვენი წყარო”. – 1913. – №5-15. – 21 აპრილი, გვ. 7-9, გაგრძელება №6-16, 28 აპრილი, გვ. 5-7.
 წერილის დაწერის კონკრეტული მიზეზი იყო ია ეკალაძე-ცინცაძის, ბ. ლასხიშვილის და ფ. გოგიჩაიშვილის მიერ გამოქვეყნებული წერილები, რომლებშიც ისინი ბრალს დებდნენ “მოგზაურს” 1905 წელს ვ. ნ-ს წერილის – “საგურამოს და ჭოპორტის საზოგადოება” – გამოქვეყნების გამო. ფ. მ. ცდილობს ახსნას, თუ რატომ გამოაქვეყნა ეს წერილი “მოგზაურმა” და, ამავე დროს, ბრალს დებს ფედერალისტ-ავტონომისტებს, რომ მათ ფაქტიურად ვერ დაიცვეს ილია ჭავჭავაძე მძიმე ბრალდებებისაგან.
- 1070. ქიქოძე გერონტი.** ილია ჭავჭავაძე - მგოსანი და მოაზროვნე. – გაზ. “სახალხო გაზეთი”. – 1913. – №887.
 ავტორი აანალიზებს ილია ჭავჭავაძის მხატვრულ შემოქმედებას და აცხადებს, რომ “ილია ჭავჭავაძემ თავის შემოქმედებაში, როგორც ფორმის ისე შინაარსის მხრივ, დიდი მრავალფერადობა და ცვალებადობა გამოაშკარავა, მაგრამ ამ გარემოებას მისი მხატვრული სტილის მთლიანობა ოდნავადაც არ დაურღვევია. პირიქით, თამამად შეგვიძლია ვსთქვათ, რომ ჩვენ ახალ მწერალთ შორის ლიტერატურული სტილის შემუშავებაში ბარათაშვილის გარდა არავის არ მიუძღვის ისეთი დიდი ღვაწლი, როგორც კაცია-ადამიანის?!” და “განდეგილის” ავტორს.“
- 1071. წულუკიძე მ.** ილია ჭავჭავაძე. – გაზ. თემი”. – 1913. – №147.

წერილის ავტორი აცხადებს, რომ ილია ჭავჭავაძე, როგორც მწერალი და ხელოვანი, მთელ ერს ეკუთვნის, მაგრამ, როგორც მწერალი-მოაზროვნე, ის არ არის მთელი ერის სულიერი ცხოვრების, მისი მიმართულების გამომხატველი. ავტორის აზრით, ილიამ “ოთარაანთ ქვრივით” გამოხატა ორი დაპირისპირებული წოდების შერიგების სურვილი, რითაც ფაქტიურად უარყო კლასობრივი ბრძოლა.

1072. წულუკიძე მ. ჩატეხილი ხიდი. _ გაზ. თემი”. _ 1913. _ №148.

წერილის ავტორი აგრძელებს პოლემიკას ილია ჭავჭავაძის “ოთარაანთ ქვრივის” გარშემო და აცხადებს, რომ წოდებათა შორის ჩატეხილი ხიდის გამთელების სურვილი ძველი ურთიერთობების აღდგენას

1073. ხახანაშვილი ალექსანდრე. აკაკი წერეთელი. _ წიგნ.: ხახანაშვილი ალ. ქართული სიტყვიერების ისტორია. XIX საუკუნე / დ. კარიჭაშვილის რედაქტორობით. _ თბ., 1913. _ გვ. 134-54.

აკაკის შემოქმედების განხილვისას ნარკვევის ავტორი საუბრობს აკაკისა და ილიას შემოქმედებებში უმთავრეს მოტივთა თანხვედრებზე. კერძოდ, პოეტის დანიშნულების თვალსაზრისზე, ქართველი ქალის გმირული ხასიათის აკაკისეულ და ილიასეულ დასურათხატებაზე და სხვა.

1074. ხახანაშვილი ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: ხახანაშვილი ალ. ქართული სიტყვიერების ისტორია. XIX საუკუნე / დ. კარიჭაშვილის რედაქტორობით. _ თბ., 1913. _ გვ. 85-114.

წიგნში მიმოხილულია ილია ჭავჭავაძის შემოქმედება, მისი პროზაული და პოეტური ნაწარმოებები. ნაჩვენებია ილიას შეხედულებები სოციალური თუ ეროვნული საკითხებისადმი.

1075. ხახანაშვილი ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძის ხანა. _ წიგნ.: ხახანაშვილი ალ. ქართული სიტყვიერების ისტორია. XIX საუკუნე / დ. კარიჭაშვილის რედაქტორობით. _ თბ., 1913. _ გვ. 81-85.

წიგნის ამ მონაკვეთში საუბარია XIX საუკუნის 60-იანი წლების შესახებ, რომლის დროსაც მნიშვნელოვანი გარდატეხა მოხდა ქართულ საზოგადოებაში. ავტორი ამ ეპოქას უწოდებს ილია ჭავჭავაძის ხანას, რადგან ეს ძვრები სწორედ მისი წინამძღოლობით ასპარეზზე გამოსულ ახალ თაობასთან არის დაკავშირებული.

1076. (ჯაჯანაშვილი არჩილ). ჯ-შვილი. ჩატეხილი ხიდი _ გაზ. “სახალხო გაზეთი”. _ 1913. _ 31 ოქტომბერი, №1031, გვ. 2-3.

ავტორი უპირისპირდება მ. წულიკიძისა და სხვების მოსაზრებებს, თითქოს ილია ჭავჭავაძემ “ოთარაანთ ქვრივში” უარი თქვა წოდებრივი უთანასწორობის მოსპობისათვის ბრძოლაზე და დაპირისპირებულ წოდებათა შერიგება სცადა. მისი აზრით, ილიას მიზანი იყო არა მარტო ადამიანის სოციალური ბორკილებიდან გათავისუფლება, არამედ პიროვნული მთლიანობის აღდგენა. “ოთარაანთ ქვრივში” კარგად გამოჩნდა, რომ ბატონყმობის გადავარდნის შემდგ თავადასა და გლეხს შორის ხიდი მაინც ჩატეხილი დარჩა, რომელსაც აღდგენა სჭირდებოდა.

1077. Беридзе Ш. Непонятый гений: Илья Григорьевич Чавчавадзе, как поэт-гражданин: Жизнь и творчество писателя, 1837-1912: Реф., чит. в актовом зале Харьковского университета 4 нояб. 1912 г., на лит. вечере, по случаю 75-лктие

со дня рождения поэта \ Студ. Ш. Беридзе. – Харьков: Тип. М.И. Левина, 1913. – 22 с.

1078. Натиев Д. Обитель св. Давида в Грузии, место погребения А.С. Грибоедова, И.Г. Чавчавадзе и других, с 17-ю иллюстрациями. изд. третье. – Тфл.: тип. канц. наместника Е.И.В. на Кавказъ, 1913. – 48с.

წიგნის 21-22-ე გვერდებზე წარმოდგენილია ილია ჭავჭავაძის ცხოვრების მოკლე მიმოხილვა, რომელსაც ახლავს მისი საფლავის ფოტო.

1914

1079. აბაშიძე კიტა. ილია ჭავჭავაძე (კრიტიკული მიმოხილვა). – წიგნ.: ჭავჭავაძე ი. თხზულებანი. ტ. I. – თბ.: მიხ. გედევანიშვილის გამოცემა, 1914. – გვ. LXXXVII-GXVIII.

წიგნში ვრცლად და დეტალურად არის მიმოხილული ილია ჭავჭავაძის მხატვრული შემოქმედება და ილია ჭავჭავაძის საზოგადოებრივი მოღვაწეობა.

1080. ახალი ამბები: გაზ. “აზრი”. – 1914. – 9 მაისი, №48. – გვ. 2.

მცირე ინფორმაციაში ნათქვამია, რომ გაზეთის რედაქციამ დიდი ჯიხანიშიდან მიიღო წერილი, რომელშიც გამოხატულია აღშფოთება “მამულიშვილთა” ხულიგნური საქციელის გამო, როცა მათ ხელი შეუშალეს პ. გელეიშვილს ლექციის – “ილია ჭავჭავაძე როგორც პოეტი და პუბლიცისტი” – წაკითხვის დროს.

1081. ახალი ამბები: გაზ. “აზრი”. – 1914. – 11 მაისი, №50. – გვ. 1.

რუბრიკაში “პრესა” გამოქვეყნებულია ხელმოუწერელი წერილი, სადაც გამოთქმულია აღშფოთება “მამულიშვილთა” მიერ პ. გელეიშვილის ლექციის – “ილია ჭავჭავაძე როგორც პოეტი და პუბლიცისტი” – ჩაშლის გამო.

1082. აღ. ჟ-ნი. როგორი უნდა იყოს კრიტიკა? – გაზ. “აზრი”. – 1914. – 24 მაისი, №60. – გვ. 1-2.

წერილში ავტორი ამართლებს პ. გელეიშვილს და მიაჩნია, რომ მას უფლება ჰქონდა თავისი აზრები გამოეთქვა ილია ჭავჭავაძის შესახებ. იგი ადანაშაულებს ქუთაისში პ. გელეიშვილის ლექციის დროს მომხდარი არეულობის მოთავეებს და მათ უწოდებს ცრუ “მამულიშვილებს”.

1083. გედევანიშვილი მიხეილ. გამომცემლისაგან. – წიგნ.: ჭავჭავაძე ი. თხზულებანი ტ. I. – თბ.: მიხ. გედევანიშვილის გამოცემა, 1914. – გვ. 1-4.

1084. [განცხადება]. – გაზ. “აზრი”. – 1914. – 22 აპრ., №33. – გვ. 1.

განცხადებაში წერია: “27 აპრილს ქუთაისში პ.პ. გელეიშვილი ქართულ ენაზე წაიკითხავს ლექციას: ი. ჭავჭავაძე როგორც მხატვარი და პუბლიცისტი. პროგრამაშია: 1) ილია ჭავჭავაძე, როგორც საქართველოს ცხოვრების გამომხატველი თავის ბელეტრისტულ ნაწარმოებებში. 2) ქართული საზოგადოებრივი აზროვნების მდგომარეობა XIX საუკუნეში. 3) ი. ჭავჭავაძის მნიშვნელობა ქართული საზოგადოებრივი აზრის ისტორიაში. 4) ფილოსოფია ხმლისა და გუთნისა. 5) ხმალი და გუთანი და მათი ურთიერთული დამოკიდებულება. 6) თავად-აზნაურობა, როგორც ისტორიული მატარებელი ხმლისა და მფარველი და ბურჯი მამულისა. 7) გლეხკაცობა როგორც მიწის მუშა და მარჩენალი სამშობლოსი. 8) სოციალური კონცეპცია ი. ჭავჭავაძისა. 9) სახელმწიფოს ორი დედაბოძი: თავად-აზნაურობა და გლეხკაცობა. 10) ი.

ჭავჭავაძე გლეხების მიწით განთავისუფლების წინააღმდეგი. 11) სინდისი, როგორც ორი წოდების შემაერთებელი დასამაბამი. 12) ჩატეხილი ხიდი. 13) ცდა ჩატეხილი ხიდის აღსადგენათ. 14) იდეალიზაცია ძველი ფეოდალური საქართველოსი. 15) ბატონ-ყმობის ურთიერთობის არსებობის უარყოფა საქართველოში. 16) ფეოდალები. თავადები – მამებია და გლეხები – კი შვილები. 17) ილია ჭავჭავაძე, როგორც მეთაური ჩვენში ბატონ-ყმობის უარყოფელთა სკოლისა და ამ სკოლის საფუძვლის ჩამყრელი. 18) ძველი და ახალი. 19) მართობა ილია ჭავჭავაძისა და მისი სულიერი დრამა. 20) სიკვდილი პოეტისა. 21) დახასიათება პოეტისა. 22) დასკვნა.

1085. გელეიშვილი პეტრე. ილია ჭავჭავაძე როგორც პოეტი და პუბლიცისტი. ლექცია პ. გელეიშვილისა. – თბ., 1914. – 200 გვ.

წიგნში ილია ჭავჭავაძე დახასიათებულია, როგორც რეაქციონერი მემამულე, ხოლო მისი შემოქმედება გამოცხადებულია, როგორც რეაქციული და ანტიხალხური.

1086. გელეიშვილი პეტრე. ილიას სოციალური შეხედულება (პ. გელეიშვილის ლექცია). – გაზ. “თემი”. – 1914. – №161.

ავტორი შეეცადა საზოგადოებას დაუმტკიცოს, რომ ილია ჭავჭავაძე გლეხთა მიწით განთავისუფლების წინააღმდეგი იყო. ამის დასტურად მან მოიტანა 250 მებატონის მიერ ხელმოწერილი დოკუმენტი, რომელშიც ისინი გლეხთა მიწით განთავისუფლების წინააღმდეგ გამოდიოდნენ. ამ სიაში ეწერა ვინმე “კნიაზ ილია ჭავჭავაძეც”. პ. გელეიშვილი მას აიგივებს მწერალ ი. ჭავჭავაძესთან.

1087. გელეიშვილი პეტრე. კიდევ ერთხელ. (III) – გაზ. “აზრი”. – 1914. – 3 ივნ., №67. – გვ. 2.

წერილი ეხება ქუთაისში ჩატარებული ლექციის დროს მომხდარ არეულობას, როდესაც მას არ მისცეს ლექციის გაგრძელების საშუალება. პ. გელეიშვილი ბუნებრივად მიიჩნევს ილია ჭავჭავაძის კრიტიკას და არეულობის მომწყობებს ადანაშაულებს ხულიგნობაში.

1088. გელეიშვილი პეტრე. მცირე შენიშვნა. – გაზ. “აზრი”. – 1914. – 5 ივნ., №69. – გვ. 2.

ავტორი ეხმაურება გაზეთ “თემში” (26 მაისი, №178) მის საპასუხოდ დაბეჭდილ წერილს, რომელშიც გაბათილებულია პ. გელეიშვილის მტკიცება, თითქოს ილია ჭავჭავაძე გლეხების მიწიანად განთავისუფლების მოწინააღმდეგე იყო.

აქვეა მინაწერი P.S., რომელშიც იგი აცხადებს, რომ ქუთაისის გუბერნატორის განკარგულებით მას აეკრძალა ილია ჭავჭავაძეზე ლექციების წაკითხვა არა მარტო ქუთაისში, არამედ ქუთაისის გუბერნიაშიც.

1089. დევდარიანი სეით. საზოგადოებრივი აზრები მე-19 საუკუნის სიტყვაკაზმულ მწერლობაში. – ჟურ. “განათლება”. – 1914. – №1, გვ. 1-13.

წერილში განხილულია XIX საუკუნის 60-იანი წლების ქართულ მწერლობაში საზოგადოებრივისა და ინდივიდუალიზმის ურთიერთობის საკითხი.

ავტორი თვლის, რომ ამ პერიოდის ქართული მწერლობა დატვირთულია პუბლიცისტიკით და აღნიშნავს: “...ამ ტენდენციამ ბევრი რამ დააკლო ილიას და აკაკის პოეტურ შემოქმედებას, და უმეტესად ილიას. ილია უფრო მეტად

გაეტაცნა პუბლიცისტიკას პოეზიაში და თუ ილია პოეზიაშიც პუბლიცისტიკობდა, აკაკი პუბლიცისტიკაში პოეტობდა. წერილში აკაკის “თორნიკე ერისთავის” და ყაზბეგის “მოდღვრის” გარდა განხილულია ილიას “განდეგილი”.

1090. დავიწყებული – ილიას მამული ყვარელში. – გაზ. “თემი”. – 1914. – 31 მარტი, №169. – გვ. 3.

ავტორის მიზანია, საზოგადოების ყურადღება მიაპყროს ილია ჭავჭავაძის მამულის მოვლა-პატრონობის აუცილებლობის საკითხს.

1091. [დიასამიძე გ.] გლეხთა განთავისუფლების საქმე და ილია ჭავჭავაძე. – გაზ. “თემი”. – 1914. – 26 მაისი, №178.

გაზეთის სარედაქციო წერილში გაბათილებულია პეტრე გელეიშვილის საბუთი, თითქოს ილია ჭავჭავაძე არ ემხრობოდა გლეხთა მიწიანად განთავისუფლების საკითხს. ნაჩვენებია ილიას საწინააღმდეგოდ წამოყენებული ბრალდების სრული უსაფუძვლობა.

1092. ვინ იყო ილია ჭავჭავაძე (ამოღებულია ჟურნალ “მიწიდგან”). – გორი, 1914. – 15 გვ.

ბროშურას არ ჰყავს ავტორი. მასში გამოთქმულია დიდი გულისტკივილი ილიას ტრაგიკული სიკვდილის გამო. მოცემულია მწერლის შემოქმედებისა და საზოგადოებრივი ცხოვრების ანალიზი. ავტორი ხაზგასმით განიხილავს ილიას სწორედ იმ ნაწარმოებებს, რომლებშიც დაგმობილია სოციალური უსამართლობა, გამოხატულია მშრომელი ადამიანებისადმი პატივისცემა. ავტორი აცხადებს, რომ ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის გამართლება სამარცხვინო ფაქტია.

1093. [ინფორმაცია]. – გაზ. “იმერეთი”. – 1913. – 14 აგვ., №123. – გვ. 1.

წერილში გამოხატულია აღშფოთება იმის გამო, რომ საზოგადოებაში აღმოჩნდნენ ძალები, რომლებიც ილია ჭავჭავაძის სახელს აუგად მოიხსენიებენ, მით უმეტეს მაშინ, როცა ახლოვდება ილიას დალუპვის მეექვსე წლისთავი.

1094. კოტეტიშვილი ვახტანგ. ილია ჭავჭავაძე. – ჟურ. “ნაკადული” (მოზრდ.). – 1914. – №9. – გვ. 43-52.

წერილში მიმოხილულია ილია ჭავჭავაძის მხატვრული შემოქმედება.

1095. როსტომაშვილი-ჭავჭავაძე ე. [მოწოდება]. – გაზ. “კლდე”. – 1914. – 20 აპრ.

ავტორი საუბრობს ილიასეული სახლკარის სავალალო მდგომარეობაზე ყვარელში და მისი მოვლა-პატრონობის აუცილებლობაზე.

1096. [მ. ტ-ძე] ტოროშელიძე მალაქია. ილია ჭავჭავაძის შემოქმედება და მისი ნაწერების საერთო ხასიათი. – სამტრედია: “ვ. ხარებავა და ამხ.” წიგნის მალაზიის გამოცემა, 1914. – 42 გვ.

წიგნში ილია ჭავჭავაძე დახასიათებულია როგორც რეაქციონერი, ანტიხალხური ბუნების პიროვნება. ამავე პათოსითაა განხილული მისი შემოქმედებაც.

1097. სან-საე. პ. გელეიშვილის ლექცია ილია ჭავჭავაძეზე. – გაზ. “თემი”. – 1914. – 3 თებ., №161.

ავტორი კრიტიკულად განიხილავს პ. გელეიშვილის ლექციას “ილია ჭავჭავაძე როგორც პოეტი და პუბლიცისტი”. მის მთავარ ნაკლად კი მიიჩნევს

საქართველოს ისტორიაში მხოლოდ უარყოფით მომენტებზე აქცენტის გაკეთებას.

1098. ქიქოძე გერონტი. პოეზია და სინამდვილე. – გაზ. “სახალხო ფურცელი”. – 1914. – №15.

ავტორი საუბრობს სინამდვილისადმი შემოქმედთა დამოკიდებულების შესახებ. იგი წერს: “ყველაზე დიდი პრინციპიალურად მნიშვნელოვანი ნაბიჯი წინ, სინამდვილის დაპყრობაში რუსთაველის შემდეგ ბარათაშვილმა და ი. ჭავჭავაძემ გადასდგეს.”

1099. ყიფშიძე გრიგოლ. ილია ჭავჭავაძე. ბიოგრაფია. – წიგნ.: ჭავჭავაძე ი. თხზულებანი ტ. I, მიხ. გედევანიშვილის გამოცემა, 1914. – გვ. I-LXXXVI.

1915

1100. აბაშიძე კიტა. ილია და აკაკი (მოდღვარი და წინასწარმეტყველი). – წიგნ.: ორი სიტყვა. – თბ., 1915. – 24 გვ.

წიგნში დაბეჭდილი ეს წერილი ავტორის მიერ მოხსენებად იყო გათვალისწინებული აკაკის მოსახსენებელ დილაზე 1915 წლის 23 მარტს, მაგრამ მომხსენებლის ავადმყოფობის გამო მისი წაკითხვა არ მოხერხდა. წერილში ნაჩვენებია, რომ ილიასა და აკაკის სახელები ქართველი ერისათვის განუყრელი და განუშორებელია და, როგორც ავტორი ამბობს, “ეს ორი სახელი დიდ მოძღვართა ქართველი ერის გენიოსობამ, ქართველი ერის ისტორიული ცხოვრების ქარტეხილმა ერთად შეაკავშირა, შესჭიდა.” “საერთო თვისება, არსებითი ხასიათი ილიასა და აკაკის მწერლობისა არის მოძღვრება და წინასწარმეტყველება.”

1101. აბრამიშვილი მ. გატეხილი პიროვნება (აკაკის სამარადისო ხსოვნას). – გაზ. “სამშობლო”. – 1915. – 28 ივლ, №140, გვ. 2-3.

აკაკისადმი მიძღვნილ წერილში ავტორი საუბრობს ილია ჭავჭავაძის შესახებაც. იგი წერს: “ილია ძლიერი ნებისა და ფხიზელი გონების პიროვნება იყო. მას სურდა, არა მარტო საქართველოს ეროვნული სახე აღედგინა, არამედ თავისი პიროვნებაც ფართოდ გაეშალა, მისი სიტყვა ხშირად ძლიერი, მოურიდებელი და დამოუკიდებელი იყო... ილიამ და აკაკიმ შექმნეს ეროვნული სახე ჩვენი, დროთა ტრიალში დამტვრეული, მაგრამ თავისი ინდივიდუალური პიროვნება კი დაჰკარგეს, მათ მოგვცეს ეროვნული სახე თავისი პიროვნების უარყოფით. ილია პიროვნების შენარჩუნების ბრძოლის ველზე დაეცა ვერაგულად”

1102. ვაჟა-ფშაველა. – ჟურ. “განთიადი”. – 1915. – №13, გვ. 1-4.

ჟურნალის მე-3 გვერდზე აღნიშნულია, რომ ილია ჭავჭავაძემ ვაჟა-ფშაველას ჰონორარი სტრიქონობით დაუნიშნა, რომელსაც პერიოდულად უზრდიდა ხოლმე.

1103. ვაჟა-ფშაველა. ღია წერილი ბ. ზ. ჭიჭინაძის გამო. – გაზ. “სახალხო ფურცელი”. – 1915. – 19 აპრ, №262, გვ. 3.

საუბარია ილია ჭავჭავაძისა და ივანე მაჩაბლის ურთიერთდამოკიდებულების შესახებ. ავტორი ეკამათება ზაქარია ჭიჭინაძეს ამ ორი პიროვნების ურთიერთობის არასწორად გაშუქების გამო.

- 1104. კველიძე ვ.** სიტყვა აკაკის შემოსვენებაზე ქაშვეთის ეკლესიაში 5 თებერვალს 1915წ. _ გაზ. “თემი”. _ 1915. _ 23 თებ, №208, გვ.3.
 სიტყვაში მოხსენიებულია ილია ჭავჭავაძე: “ერთი მეორეზე ხელიდან გეცლება საუკეთესო შვილები! დაკარგე შენი დიმიტრი ყიფიანი, მაგრამ გეგულეობდა ილია ჭავჭავაძე. მოგიკლეს ილია, სამაგიეროდ შეჰხაროდი აკაკის. დღეს კი გემშვიდობება აკაკიც, ის მიდის იქ, სადაც განისვენებენ დიმიტრი და ილია.”
- 1105. ნიკოლაძე ნიკო.** კრიტიკა: აკაკი წერეთელი და ილია ჭავჭავაძე დღესასწაულებზე 9 ივნისი, 1889 წელს. _ ჟურ. “განთიადი”. _ 1915. _ №9. _ გვ. 26-29.
 პასუხი გაზეთ “ტიფლისსკი ლისტოკში” გამოქვეყნებულ წერილზე, რომელშიც გაკრიტიკებულია ნ. ნიკოლაძის ფელეტონი ი. ჭავჭავაძისა და ა. წერეთლის შესახებ.
- 1106. სო-ლი.** ხარფუხის კლუბში. _ ჟურ. “თეატრი და ცხოვრება”. _ 1915. _ №44, გვ.15.
 ჟურნალში გამოქვეყნებულია მასალა ხარფუხის კლუბში ილიას ხსოვნის საღამოს გამართვის შესახებ.
- 1107. ტაბიძე ტიცინ.** მოჯამაგირე და ბოჰემა. _ გაზ. “საქართველო”. _ 1915. _ №173.
 ავტორს მოჰყავს ქართველ და უცხოელ პოეტთა ბოჰემური ცხოვრების მაგალითები. ავტორი ამ შემთხვევაში მიმართავს და საუბრობს “მოჯამაგირეებზე”, რომლებიც ლიტერატურული ცხოვრების პარალელურად იძულებულნი იყვნენ ჩვეულებრივი მოკვდავებით ემუშავათ. “დიახ, ჩვენ გვყავდნენ და გვყვანან დიდი მოჯამაგირეები. თქვენ წარმოგიდგენიათ ბაირონი ბანკის კანტორაში?” _ კითხულობს ავტორი და იქვე პასუხობს: “რასაკვირველია არა! მაგრამ ილია ჭავჭავაძემ თავის დროის, ნების, ნიჭის ნახევარი ამ გარეშე საქმეს მოახმარა. ის მარჯვენა, რომელიც წერდა “აჩრდილს” და “კაკო ყაჩაღს” ცეცხლოვან სტრიქონებს, მთელი დღეები ფურცლავდა ბეჯითად კანტორის წიგნებს.”
- 1108. ფანცხავა იაკობ.** იძულებითი განმარტება. _ ჟურ. “განთიადი”. _ 1915. _ №1. _ 1 იანვ., გვ. 20-26; №5. _ 1 მარტი, გვ. 17-20.
- 1109. ფაშალიშვილი ს.** მამისმკვლელნი: ლექსი ი. ჭავჭავაძეს. _ ჟურ. “თეატრი და ცხოვრება”. _ 1915. _ №45, გვ. 8.
- 1110. ჭუბაბრია გ.** მოქალაქეობრივი ჰანგები ილ. ჭავჭავაძის ნაწარმოებებში. _ პეტროგრადის უნივერსიტეტის ქართველ სტუდენტთა სამეცნიერო წრის შრომათა კრებული. _ 1915.
- 1111. ხომლედი [ფანცხავა რომანოზ].** კრიტიკა. ილია ჭავჭავაძე, როგორც ლირიკოსი-პოეტი. _ ჟურ. “განთიადი”. _ 1915. _ №11. _ გვ. 25-31.
 გაგრძელება: ჟურ. “განთიადი”. _ 1915. _ №12. _ გვ. 21-25;
 გაგრძელება: ჟურ. “განთიადი”. _ 1915. _ №13. _ გვ. 1-4;
 გაგრძელება: ჟურ. “განთიადი”. _ 1915. _ №14. _ გვ. 13-18;
 გაგრძელება: ჟურ. “განთიადი”. _ 1915. _ №15. _ გვ. 15-20;
 გაგრძელება: ჟურ. “განთიადი”. _ 1915. _ №16. _ გვ. 18-22;
 გაგრძელება: ჟურ. “ცხოვრება”. _ 1915. _ №1. _ გვ. 25-27;
 გაგრძელება: ჟურ. “ცხოვრება”. _ 1915. _ №2-3. _ გვ. 27-31;
 გაგრძელება: ჟურ. “ცხოვრება”. _ 1916. _ №1. _ გვ. 17-21.

წერილების სერიაში ვრცლად არის მიმოხილული ილიას შემოქმედება და მოღვაწეობა, მისი შეხედულებები ეკონომიკისა და საზოგადოებრივი ცხოვრების სხვადასხვა საკითხზე, ბრძოლა ბატონყმობის წინააღმდეგ. მოცემულია ილია ჭავჭავაძის ბიოგრაფია და დახასიათებულია მისი შემოქმედების ძირითადი მომენტები. ცალკეულ მონაკვეთებში ავტორი აანალიზებს ილიას ნაწარმოებების (მაგალითად, “დიმიტრი თავდადებული”, “დედა და შვილი”, “განდეგილი”) თემატიკასა და ლიტერატურულ-ესთეტიკურ მხარეს, მწერლის პუბლიცისტურ მემკვიდრეობას.

ავტორის აზრით, “უკვდავი ილია ჭავჭავაძე ბევრად უფრო მაღლა დგას, როგორც ბელეტრისტი, ვიდრე ლირიკოსი-მგოსანი”.

1112. ხომლელი [ფანცხავა რომანოზ]. ჩვენი ახალი ლიტერატურის ისტორიიდან. – ჟურ. “განთიადი”. – 1915. – №8, გვ. 20-23.

წერილში საუბარია ილია ჭავჭავაძისა და ნიკო ნიკოლაძის ურთიერთობის შესახებ. აქვე მოყვანილია ნაწყვეტი ნიკო ნიკოლაძის წერილიდან, სადაც იგი აცხადებს, რომ ილია ჭავჭავაძის საზოგადოებრივ ცხოვრებაში დასაბრუნებლად მან დიდი წვლილი გასწია.

1916

1113. ბახტაძე ილია. ილია ჭავჭავაძე და ივანე მაჩაბელი. – ჟურ. “ცხოვრება”. – 1916. – №6, გვ. 11-16.

წერილში საუბარია ილია ჭავჭავაძესა და ივანე მაჩაბელს შორის გამწვავებული ურთიერთობის შესახებ.

1114. ხომლელი [ფანცხავა რომანოზ]. ილია ჭავჭავაძე და ხონელი. – ჟურ. “ცხოვრება”. – 1916. – №10, გვ. 19-21.

წერილში საუბარია ილია ჭავჭავაძისა და ილია ხონელის (ბახტაძის) შორის გართულებულ ურთიერთობის შესახებ. ავტორის თქმით, ილია ხონელი და მასთან ზოგიერთი მწერალი და მოღვაწე გულით მოწადინებული იყვნენ ილია ჭავჭავაძე, როგორც დიდი საერო მწერალი, სრულიად ჩამოსცილებოდა ბანკს და მთელი თავისი ენერჯია მხოლოდ და მხოლოდ ქართული მწერლობისათვის მოეხმარა. ამიტომ იყო, რომ ილია ხონელი ბანკის თავმჯდომარედ ივანე მაჩაბელს უჭერდა მხარს და არა ილია ჭავჭავაძეს, რაც იწვევდა ილია ჭავჭავაძის უკმაყოფილებას.

1115. ხომლელი [ფანცხავა რომანოზ]. კრიტიკა. ილია ჭავჭავაძე, როგორც ლირიკოსი პოეტი. – ჟურ. “ცხოვრება”. – 1916. – №1, გვ. 17-21.

წერილში მიმოხილულია ქართულ ლიტერატურულ კრიტიკაში ილიას პოემა “განდეგილის” შესახებ გამოთქმული მოსაზრებები.

1116. (ხუნდაძე) სილოვან. კრიტიკული შენიშვნები. აკაკი და ილია. – ჟურ. “თეატრი და ცხოვრება”. – 1916. – №48.

წერილში ავტორი კრიტიკულად აფასებს საზოგადოებაში გავრცელებულ აზრს, თითქოს აკაკის ბუნებრივი ნიჭი აქვს მგოსნობის, ხოლო ილიას არაბუნებრივი “ხელოვნური”. ამასთან ავტორი არასწორად და უსაფუძვლოდ მიიჩნევს ილიასა და აკაკის შედარებას რუსთაველთან და ამბობს: “მე წინააღმდეგი ვარ იმისა, ვისმე რუსთაველობა ვაკუთვნოთ. მაგრამ თუ

მაინცდამაინც გნებავთ ილიასა და აკაკის შორის არჩევანი მოვახდინოთ ჩვენი დროის რუსთველობაში, არჩევანი ილიას უნდა ხვდეს, ხოლო არადანი აკაკის.

1917

1117.(გამსახურდია კონსტანტინე) აბაშისპირელი ვ. ილია ჭავჭავაძე თუ არჩილ ჯორჯაძე. _ გაზ. "სახალხო ფურცელი". _ 1917. _ 21 მარტი, №824, გვ. 2; 22 მარტი, №825, გვ. 2; 29 მარტი, №830, გვ. 2-3.

ავტორის კვლევის ობიექტია, როგორც თვითონ წერს: "ილია ჭავჭავაძე პუბლიცისტი," "ილია ჭავჭავაძე პირველი პიონერი ქართული სალი ნაციონალიზმისა," "პირველი მენერგე ეროვნული იდეებისა."

წერილში ავტორი საუბრობს არჩილ ჯორჯაძის შესახებ. ავტორი ამ ორ მოღვაწეს უწოდებს მკლავმაგარ მედროშეს ჩვენი სოციალური ცხოვრებისა, ორ ძალოვან მესაჭეს ქართული აზროვნების გენიისა. ავტორი სინანულს გამოთქვამს იმის გამო, რომ ილიამ არჩილი "ვერ იცნო" და მასზე სარკაზმით შეზავებული ფელეტონიც კი გამოაქვეყნა. მაგრამ თვით არჩილ ჯორჯაძემ ილია ყველა მის თანამედროვე კალმოსნებზე მაღლა დააყენა და დააფასა.

1118.ლეისტი არტურ. მოგონება ილია ჭავჭავაძეზე. _ ჟურ. "განათლება". _ 1917. _ №3. _ გვ. 177-179; №4-5. _ გვ.241-247.

1918

1119.ლეისტი არტურ. მოგონება ილია ჭავჭავაძეზე. _ ჟურ. "განათლება". _ 1918. _ №1.

1120.ჭიჭინაძე ზაქარია. ილია ჭავჭავაძის აზრები "ვეფხისტყაოსნის" შესახებ. _ ჟურ. "რუსთაველი". _ 1918. _ №2, გვ. 5-6.

წერილში საუბარია ილიას შეხედულებაზე "ვეფხისტყაოსნის" შესახებ.

პოემის გმირთა ხასიათისა და ცხოვრების წესის გამო ილიას "ვეფხისტყაოსანი" მიაჩნდა ორიგინალურ, ქართულ ნაწარმოებად და არა სპარსულიდან თარგმნილად.

1121.ხუნდაძე სილოვან. აკაკი წერეთელი. _ ქუთაისი, 1918. _ 151 გვ.

აკაკი წერეთლის ცხოვრებისა და შემოქმედების განხილვისას ავტორი წიგნის თითქმის ყველა თავში _"სამშობლოს სიყვარული," "თანამედროვე ქართველობა," "პოეტის რაობა-დანიშნულება," "გლეხობის საკითხი," "პირადული და შემოქმედებითი ტემპერამენტი" და სხვა _ პარალელს ავლებს ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და შემოქმედების შესაბამის მახასიათებლებთან.

1919

1122.გაფრინდაშვილი ვ. შენიშვნები ლირიკაზე. _ ჟურ. "მეოცნებე ნიამორები". _ 1919. _ №3.

ლირიკაზე საუბრისას ავტორი მოიხსენიებს ილია ჭავჭავაძეს. ავტორი წერს: "ლირიკა მონოლოგია...ხანდახან ერთი ლირიკული კვნესა გადასწონის მრავალტომიან რომანს..." ილია ჭავჭავაძის "ტყემ მოისხა ფოთოლი" არის შედეგრი, რომელსაც ვერ შეედრება ვერც მისი "განდეგილი".

1123. ლეისტი არტურ. ილია ჭავჭავაძე თბილისში: [მოგონება ილია ჭავჭავაძეზე]. დასასრული. _ ჟურ. "განათლება". _ 1919. _ №1. _ გვ. 56-63

1124. ხუნდაძე სილოვან. ქართული ლიტერატურის სახელმძღვანელოები. VI. ილია ჭავჭავაძე. _ ქუთაისი: მერანი, 1919. _ 79 გვ.

სახელმძღვანელოში დეტალურად არის განხილული ილიას ცალკეული ნაწარმოებები, რომელიც მისი შემოქმედების შემსწავლელთათვის არის განკუთვნილი.

ილიას ღვაწლის შეფასების შემდეგ ავტორი წერს, რომ იგი იყო საუკეთესო შვილი მე-19 საუკუნის ქართველი ერისა, ქართველების დარაჯი და დამცველი შინა და გარე მტრებისაგან სიტყვითა და კალმით, მთელი ერის დამამშვენებელი ნახევარი საუკუნის განმავლობაში.

1920

1125. ილია ჭავჭავაძე (ბიოგრაფია). _ წიგნ.: ჭავჭავაძე ი. სარჩობელაზედ. _ თბ, 1920. _ გვ. 5-6.

ასეთივე ბიოგრაფია წამმღვარებული აქვს ამ წელს გამოცემულ ილიას ნაწარმოებებს: "განდეგილს," "კაკო ყაჩაღს," "ოთარაანთ ქვრივს."

1126. ილიასათვის. _ გაზ. "ერთობა". _ 1920. _ №14.

გაზეთში გამოქვეყნებულია განცხადება, რომ კვირას, 18 იანვარს დილის 11 საათზე წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების გამგეობის ინიციატივით მამადავითის ეკლესიაში ჩატარდა ი. ჭავჭავაძის, ა. წერეთლის, დ. ყიფიანის ხსოვნის აღსანიშნავი პანაშვიდი და წირვა. წირვა გადაიხადა ეპისკოპოსმა ლეონიდემ. პანაშვიდს დიდძალი საზოგადოება დაესწრო. დაესწრნენ რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარე, მინისტრები, დამფუძნებელი კრების წევრები და საზოგადოების სხვა წარმომადგენლები.

1921

1127. გომართელი ივანე. გასული (1920 წლის) სიტყვაკაზმული მწერლობა. _ ჟურ. "ცისარტყელა". _ 1921. _ №14. _ გვ. 59-95.

ავტორი მიმოიხილავს წინა წლის გამოქვეყნებულ ლიტერატურულ ნაწარმოებებს და ამავე დროს, მსჯელობს ლექსის შინაარსისა და ფორმის რაობაზე. მისი აზრით, ლექსს სხეულიც აქვს და ტანისამოსიც. მისი სხეული აზრია, ხოლო ტანისამოსი _ გარეგანი მოკაზმულობა, ფორმა. იგი წერს: "ახლო წარსულში ჩვენს პოეზიას ჰქონდა დიდი ნაკლი: გარეგნობას, ტანისამოსს ნაკლებ ყურადღებას აქცევდა." ავტორი სწორედ ამ კონტექსტში მოიხსენიებს ილია ჭავჭავაძეს და აცხადებს, რომ "ილია დატვირთულია ამ ნაკლით."

1922

1128. არსენიშვილი ა. გამოგონილი საუკუნეები. _ გაზ. "ბახტრიონი". _ 1922. _ 1 ივლისი, №1.

ქართულ პოეზიაზე საუბრისას ავტორი ილიას პროზას ადარებს ბალზაკის შემოქმედებას. იგი ილიაზე წერს: "ეს შემოქმედი მეტად ქართული ბუნების

მატარებელი და გამომხატველია თავისი ცხოვრების მთელი საქმით... თავისი პროზით. მისი “გლახის ნაამბობის” სტილი დიდი დაძლევაა ქართული პროზისა. თუ ილიამ, როგორც ბალზაკმა, ვერ “გამოიგონა საუკუნე,” ვერ შექმნა “ადამიანური კომედიის” მასშტაბები, მან “გლახის ნაამბობით” შექმნა იმდენად ტკბილი და დამატყვევებელი ქართული, რომ მას თამამი უფლება აქვს XIX საუკუნის პოეზიის ბატონებს გაუსწორდეს.”

1129. გამსახურდია კონსტანტინე. ილია ჭავჭავაძე. _ გაზ. “ლომისი”. _ 1922, 17, IX. _ №3, გვ. 2-3.

ავტორი ეხება ილიას პიროვნებას. იგი წერს: “თუ საქართველოს მასშტაბით მივალთ ილიასთან, აქ ყველაზე უწინ მისი პიროვნება გეცემათ თვალში. არც ერთ ქართველ მწერალს გასულ საუკუნეში ისეთი ლოდიკურად გამიჯნული და მტკიცე მსოფლმხედველობა არა ჰქონია, როგორც ილია ჭავჭავაძეს. გარდა ამისა ილია ჭავჭავაძეს ჰქონდა ის, რაც მის საუკუნეში არამც თუ არც ერთ ქართველ მწერალს, არცერთ ქართველს არა ჰქონია, ეს იყო პიროვნება.”

1130. გამსახურდია კონსტანტინე. იაკობ ნიკოლაძე. _ გაზ. “ლომისი”. _ 1922. _ 10 დეკ. №15.

იაკობ ნიკოლაძის შემოქმედების 25 წლისთავის საიუბილეო წერილში ავტორი უმაღლეს შეფასებას აძლევს მის მიერ შექმნილ ილიას ძეგლს მთაწმინდაზე_”მგლოვიარე საქართველოს” და გამოთქვამს სურვილს, მოასწროს იგი ღმერთმა, რომ იაკობ ნიკოლაძე “მომღიმარე საქართველოს” ძეგლს აგებდეს მეორე დიდი ქართველი პოეტის, აკაკი წერეთლის მიტოვებულ საფლავზე.

1131. ვაჟა-ფშაველა. ილია ჭავჭავაძის სახსოვრად; ილიას საღამო: [ლექსები]. _ წიგნ.: ვაჟა-ფშაველა. თხზულებანი. ტ. I. _ თბ., 1922

1132. ზედგენიძე ნ. ძეგლები ტფილისში. _ ”გ. ტაბიძის ჟურნალი”. _ 1922. _ №1, გვ. 12.

თბილისში განლაგებული ძეგლების დახასიათებას ავტორი იწყებს იაკობ ნიკოლაძის მიერ შესრულებული ილია ჭავჭავაძის ძეგლით “მწუხარე საქართველო”. იგი მაღალ შეფასებას აძლევს ამ ძეგლს.

1133. იაშვილი პაოლო. პოეტი საქართველოში. _ გაზ. “ბახტრიონი”. _ 1922. _ 1 ივლ. №1.

“თუ საქართველოს პოეტების ქვეყანა ერქვა, რამდენი იყო ნამდვილი პოეტი?” _ კითხულობს ავტორი და მოიხსენიებს ბარათაშვილს, ორბელიანს, ვაჟა-ფშაველას, რუსთაველს, აკაკის, ილიას. “სასიხარულოა, რომ ილია ჭავჭავაძე სიკვდილამდის დევის ფეხებზე იდგა, მაგრამ განა პოეზიის სისხლით იყო სავსე ეს ფეხები? ილიას უშველა დიდმა ჭკუამ და გრანდიოზულმა ნებამ.”

1134. ილიას საფლავზე (12 სექტემბერს თხუთმეტი წლისთავი გარდაცვალებიდან) _ გაზ. “ლომისი”. _ 1922. _ 17 სექტ. №3.

გაზეთში გამოქვეყნებულია კათოლიკოს ამბროსის, ვ. ბარნოვის და კ. გამსახურდიას მიერ ილიას საფლავთან წარმოთქმული სიტყვების მოკლე შინაარსი.

1135. ილიას ნაწერების გამოცემა. _ გაზ. “ბახტრიონი”. _ 1922. _ 18 სექტ., №11, გვ. 3.

ქვეყნდება ცნობა იმის შესახებ, რომ მიხეილ გედევანიშვილს განზრახული აქვს ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა მეორე ტომის გამოცემა.

- 1136. ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა II და III ტომების გამოცემა.** _ გაზ. “ზახტრიონი”. _ 1922. _ 13 ნოემბ. №19, გვ. 4.
წერილში ნათქვამია, რომ მიხეილ გედევანიშვილმა მიმართა სახკომსაბჭოს თხოვნით, რათა დაუბრუნდეს მის მიერ 1914 გამოცემული ი. ჭავჭავაძის თხზულებათა I ტომის დივიდენდი 3000 მანეთის (ოქროთი) ოდენობით II და III ტომების გამოცემის ხარჯების დასაფარავად.
- 1137. ლაისტი არტურ.** საგურამო. _ გაზ. “ზახტრიონი”. _ 1922. _ 18 სექტ, №12, გვ. 2.
ავტორი იხსენებს ეპიზოდებს ილია ჭავჭავაძის სახლ-კარის მშენებლობისა და აქ მოწყობილ წვეულებების შესახებ.
- 1138. ლეონიძე გიორგი.** ილია ჭავჭავაძე. _ გაზ. “ზახტრიონი”. _ 1922. _ 11 სექტ. №10, გვ. 1.
ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობის თხუთმეტი წლისთავისადმი მიძღვნილ წერილში საუბარია მწერლის ცხოვრებისა და შემოქმედების უმთავრეს მომენტებზე.
- 1139. ილია ჭავჭავაძის პანაშვიდი.** _ გაზ. “ზახტრიონი”. _ 1922. _ 18 სექტ, №11, გვ. 3.
გამოქვეყნებულია ცნობა 12 სექტემბერს მთაწმინდაზე ილია ჭავჭავაძის სულის მოსახსენებელი პანაშვიდის ჩატარების შესახებ.
- 1140. მა-რა.** _ გაზ. “ლომისი”. _ 1922. _ 18 თებ. №25, გვ. 3.
ავტორი იხსენებს ჟურნალ “კავშირში” (1922, №15, 16) გამოქვეყნებულ ს-ანის წერილებს ილია ჭავჭავაძის შესახებ და მიუთითებს, რომ აქ გამოჩნდა ის ღრმა ცვლილება, რომელიც მოხდა ქართველი ხალხის ერთ ნაწილში ილიას ლიტერატურული მოღვაწეობის დაფასების მხრივ. იყო დრო, როცა ილიას სამწერლო მოღვაწეობას სახელს უტეხდნენ, ს-ანი თავისი წერილებით კი “მჭევრმეტყველურად ამტკიცებს რამდენად შემცდარი, რამდენად დაბრმავებული იყო ილია ჭავჭავაძის წინააღმდეგ მიმართული “კრიტიკა”. წერილის ავტორი თვლის, რომ ს-ანის წერილებით გვიან, მაგრამ მაინც ობიექტურად შეფასდა ილიას ღვაწლი.
- 1141. მჭედლიშვილი ი.** ილიასა და აკაკის საფლავზე: [ლექსი]. _ წიგნ: მჭედლიშვილი ი. _ ლექსები. წიგ. I _ თბ., 1922. _ გვ. 87.
- 1142. ორბელიანი გრიგოლ.** წერილები ილია ჭავჭავაძესთან. _ გაზ. “ზახტრიონი”. _ 1922. _ 3 დეკ. №21, გვ. 2.
ქვეყნდება გრიგოლ ორბელიანის ილიასადმი გაგზავნილი ორი წერილი:
ჩემო ბატონო, კნიაზ ილიავ! 18 მაისი 1879_ხელმოწერა: თქვენის ბრწყინვალეებისა მორჩილი მოსამსახურე თ-დი გრიგოლ ორბელიანი;
ჩემო მოწყალეო ბატონო კნიაზო ილია! 2 ნოემბ. 1879_ხელმოწერა: თ. გრიგოლ ორბელიანი.
წერილები გამოაქვეყნა და შენიშვნები დაურთო გ. ლეონიძემ.
- 1143. ს.[დედარიანი ს.].** კაცია-ადამიანის მგოსანი ილია ჭავჭავაძე (15 წელიწადი სიკვდილის შემდეგ_30 აგვისტო, 1907-1922 წწ.). _ ჟურნ. “კავშირი”. _ 1922. _ №15. _ გვ. 26-32; №16, გვ. 58-64.
წერილის ავტორი მსჯელობს ი. ჭავჭავაძის შემოქმედებაზე და გამოკვეთს მის მთავარ მამოძრავებელ იდეას. იგი თვლის, რომ ილიას მსოფლმხედველობაში მეტი მნიშვნელობა აქვს პიროვნებას, პიროვნულ მისწრაფებებს, ვიდრე საზოგადოებრივი წესწყობილების ფორმებს.”

ილია გრძნობდა, რომ ბატონყმობის გაუქმება, საზოგადოებრივი წესწყობილების შექმნა თავისთავად ვერ მოგვცემს ამქვეყნიურ სამოთხეს, ვერ გარდაქმნის “კაცს” “ადამიანად”. “სამოთხის შენების” საფუძველი თვით ადამიანის გულში, მის სურვილში დევს.

1144. ხუნდაძე სილოვან. შოთა რუსთაველი (ქართული ლიტერატურის სახელმძღვანელო) – ქუთაისი, 1922. – 200 გვ.

წიგნის ერთი მონაკვეთი ეხება აკაკისა და ილიას კამათს “ვეფხისტყაოსანზე.”

1923

1145. არსენიშვილი ა. ჩალურსმული ოცნება. – გაზ. “ქართული სიტყვა”. – 1923. – 9 დეკ. №4.

ალექსანდრე ყაზბეგისადმი მიძღვნილ ამ წერილში ავტორი პარალელს ავლებს ილია ჭავჭავაძესთან. “თუ ილია ჭავჭავაძე ქართული მე-19 საუკუნის დამძიმებული ფიქრია... ალექსანდრე ყაზბეგი უთუოდ მისი ოცნება.”

“... ჩვენ მოწმენი ვართ ეხლა ილიას იკონოგრაფიის ჩასახვის. იგი დაწყებულია. ჩვენ ვიცით მთავარი ხაზები “ილიადის” ან ილიანასი”. თანამედროვენი იწყებენ მისი დროის ლაბორატორიის ანალებს... მაგრამ თანამედროვენი თითქმის ვერაფერს გვეუბნებიან იმის შესახებ, თუ როგორ გარდიქცა პანთეონის ნანგრევად ის, ვინც დაიმსხვრა იკაროსივით.”

1146. გომართელი ივანე. პოეზიის გარშემო. – ჟურ. “თეატრი და ცხოვრება”. – 1923. – №1, გვ. 3.

პოეზიის შესახებ მსჯელობისას ავტორი სხვა დიდ მგოსნებს შორის ახსენებს ილიასაც: “ილია, აკაკი, ვაჟა დიდი მგოსნები არიან მხოლოდ იმის გამო, რომ ცრემლსა და გოდებაში აპოლოლო და დიონისო არ ჩაახრჩეს.”

1147. კოტეტიშვილი ვახტანგ. სიტყვის დაპყრობა. – გაზ. “რუბიკონი”. – 1923. – №4.

ავტორი საუბრობს ქართული სალიტერატურო ენის შესახებ, ქართული სიტყვის ძლიერების შესახებ. მისი თქმით, ქართული სიტყვა მეთვრამეტე-მეცხრამეტე საუკუნეებში დაკნინდა და მხოლოდ ილია ჭავჭავაძის გამოჩენის შემდეგ დაიწყო მისი ხელახალი აღორძინება. იგი წერს: “... მეთვრამეტე-მეცხრამეტე საუკუნეში ქართულ სიტყვას რიხი ეკარგება... ამოდ სწუხდა გრ. ორბელიანი ენის წახდენას. მას ისიც ვერ გაეგო საიდან მოდიოდა მტერი და ამრეხილი ლეოპარდივით ეძგერა დარიალიდან მომავალ ილია ჭავჭავაძეს, რომელსაც მოჰქონდა დიდი რისხვა. ი. ჭავჭავაძემ ჩამოიტანა ქართულ მწერლობაში ხევის ყინვა, ქუხილი და სიწმინდე. მას აქეთ დაიწყო ქართული სიტყვის ფასის აწევა.”

1148. ლეისტი არტურ. მოგონებანი ილია ჭავჭავაძეზე. – წიგნ.: ლეისტ ა. საქართველოს გული. – ტფ.: სახელმწ. გამ-ბა, 1923. – გვ. 1-56

1149. ლეონიძე გიორგი. ილია ჭავჭავაძის ხელნაწერები. – გაზ. “რუბიკონი”. – 1923. – 11 მარტი. – №7, გვ. 1.

წერილში ავტორი გამოთქვამს წუხილს, რომ ილია ჭავჭავაძე და მისი შემოქმედება შეუსწავლელია და აყენებს საკითხს “რათა მომავალ სრულ თხზულებათა გამოცემაში სრულიად აღსდგეს ყველა ნაწერების ტექსტი და კანონი. მისი სიკვდილის მერე ჩვენ არ ვიცით რა ბედში იმყოფება მის არქივში

დატოვებული მასალები, ტექსტები და სურათები, რომლებიც იყო შემზადებული მომავალი II და III ტომებისათვის. მწერალთა კავშირები ეხლავე უნდა შეუდგნენ ამ გაბნეული მასალების შემოკრებას და გადმოტანას ხელოვნების სასახლეში, სადაც შეიძლება მოეწყოს ჭავჭავაძის მუზეუმი” – წერდა გ. ლეონიძე.

1150. ტაბიძე ტიციან. დადაიზმი და ცისფერი ყანწელები. – ჟურ. “მეოცნებე ნიამორები”. – 1923. – №10, გვ. 12-16.

წერილის ავტორი ეხება თანამედროვე ლიტერატურულ მიმდინარეობებს და ამავე დროს, საუბრობს მთელ ქართულ მწერლობაზეც. იგი ახსენებს ილია ჭავჭავაძესაც და თავისებურ შეფასებას აძლევს მის შემოქმედებას: “... რუსთაველის შემდეგ მთელ მწერლობაში მოსჩანდა მხოლოდ ილია ჭავჭავაძე. მართალია ის იდგა, როგორც დარიალი, მას ეხეთქებოდა ყოველი შესაძლებლობა ქართული კულტურის ასახვისა, ის იყო ავტორი პროზის, პუბლიცისტი, ჟურნალისტი, ისტორიკოსი, ბანკირი, ორატორი, საზოგადო მოღვაწე, მეცენატი, პოლიტიკოსი და კიდევ სხვა, აგრეთვე პოეტიც, უფრო გამართლებული წიწამურით, მაგრამ ყველაფერი ეს არ იძლეოდა „pass.”

1151. ტაბიძე ტიციან. ირონია და ცინიზმი. პრობლემა მემარცხენეობის პოეზიაში. – ჟურ. “მეოცნებე ნიამორები”. – 1923. – №9, გვ. 8-11.

ავტორი საუბრობს ქართველ პოეტთა მსოფლმხედველობაზე. იგი განსაკუთრებით გამოჰყოფს ილიას და წერს: “ილია ჭავჭავაძე 70-იან წლებში კომუნის დამარცხების დროს მაინც გრძნობს ანალოგიებს, სხვა პოეტებისათვის კი პოლიტიკური ანალოგიაც არ ყოფილა... მთელი ტრაგიზმი ქართული პოეზიის ის იყო, რომ პოეტები ჩამორჩნენ მშობლიურ პრიმიტივის და ევროპის რადიუსი ყოველთვის უარდა გვერდით ტფილისს. თუ ილიასათვის არ არსებობდა ეს პრობლემა, მით უმეტეს ეს არ იყო აკაკისათვის, იმიტომ უნდა ითქვას მთელი მეცხრამეტე საუკუნის არა მარტო პოეზიის, არამედ ყველა იდეოლოგია მარტო ილია ჭავჭავაძემ გადაიტანა.”

1924

1152. დევიდარიანი სეით. ოქტომბერი და ინტელიგენცია. – ჟურ. “მნათობი”. – 1924. – №6. – გვ. 225-236.

წერილის დასაწყისი მთლიანად ეძღვნება ილია ჭავჭავაძეს. ავტორი იხსენებს, რომ ილიას გარდაცვალებიდან 15 წლისთავის გამო მან გამოაქვეყნა ჟურნალ “კავშირში” ვრცელი წერილი, რომელშიც მაღალი შეფასება მისცა დიდი მწერლის ღვაწლს. ამის შემდეგ მამია ორახელაშვილმა თავის მოხსენებაში მუშების კრებაზე ეს წერილი დაასახელა, როგორც ერთ-ერთი მაგალითი იმისა, რომ ქართველი ინტელიგენცია ვერ ურიგდება საბჭოთა ხელისუფლებას. მ. ორახელაშვილმა ილიას უწოდა “ნაციონალისტი მწერალი”, ხოლო მისი ქება მიიჩნია საბჭოთა ძალაუფლების გაკიცხვად. ავტორის მიზანია, დაიცვას ილია ასეთი ბრალდებებისაგან. მას საილუსტრაციოდ მოაქვს რამოდენიმე სტროფი “აჩრდილიდან”, აგრეთვე, პარიზის კომუნისადმი მიძღვნილი ლექსი და აცხადებს: “ამ სტრიქონების დამწერს ვერ ეთქმის ნაციონალისტი. ეს ცოდვა ი. ჭავჭავაძეს თან ახლდა როგორც პუბლიცისტს, პოლიტიკურ მოაზრეს, მაგრამ როგორც პოეტს იმას არ

უჭირდა საერთაშორისო მსოფლმხედველობის მალლობზე ასვლა. ის უგალობდა ერს და “შრომის სუფევას”. სტიქია მისი შემოქმედების მიდიოდა ეროვნულ ფარგლებიდან მსოფლიო ფარგლებში, მისი ეროვნული წუხილი ექსოვებოდა მსოფლიო წუხილს.”

1153. კალაძე რ. ეგნატე ნინოშვილის ისტორიული დანიშნულება და მისი პიროვნების მნიშვნელობა. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1924. _ №7-8. _ გვ. 285-292.

წერილის დასაწყისში ავტორი მიმოიხილავს საქართველოს პოლიტიკურ მდგომარეობას და აღნიშნავს: “60-იანი წლების “მოღვაწეებმა”... ილია ჭავჭავაძის ხელოვნებით ერთი მხრით, მეორე მხრით პოეტ აკაკის მგოსნობით საქართველოს მკვდარი პოლიტიკური მდგომარეობის ხელოვნური “აღდგენა” სცადეს რადაცნაირი ნაციონალური ოპორტუნიზმით და ბიუროკრატიული ლიბერალიზმის იმედით... 1887 წელს თავადაზნაურობასა და გლეხებს შორის “ჩატეხილი ხიდის” შეკეთება-გამთელება მოინდომა... ილია ჭავჭავაძემ... მან გაზეთ “ივერიის” საშუალებით ბურჟუაზიულ ტენდენციას ომი გამოუცხადა, პრესის მონოპოლიაც ხელში აიღო, რადგან გაზ. “დროება” შეჩერდა და ბურჟუაზიული ინტელიგენციაც თავის გავლენის ქვეშ დააყენა.”

1154. მაჩაბელი ტ. პარიზის კომუნა და მწერლობა. _ ჟურ. დროშა”. _ 1924. _ №10. _ გვ. 16-18.

წერილში ნათქვამია, რომ ილია ჭავჭავაძე ქართული პოეზიის სახელით პირველად მიესალმა პარიზის კომუნას. მან იგრძნო კომუნის ტრაგედია, როგორც დაჩაგრული ერის შვილმა და “გამოიტირა კომუნის დამარცხება მეტად შინაარსიანი ლექსით,” (წერილში მოყვანილია ამ ლექსის ორი სტროფი.)

1155. მახარაძე ფილიპე. საუბარი სხვადასხვა საგნებზე. _ წიგნ.: მახარაძე ფ. თბუღლებათა კრებული: წერილები სხვადასხვა საკითხებზე / რედ.: ს. ჩიხლაძე. _ ტფ.: სახელგამი, 1924. _ გვ. 267-277.

აღნიშნულ გვერდებზე ავტორი აკრიტიკებს ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების საქმიანობას ილია ჭავჭავაძის თავმჯდომარეობის პერიოდში. აქვეყნებს საზოგადოების ანგარიშებს და მიუთითებს დარღვევებზე. ავტორი ეხება, აგრეთვე, ილიას ეროვნულ ეკონომიკურ პროგრამას, რომელსაც ბურჟუაზიულს უწოდებს: “იგი (ილია) ჰქადაგებდა, რომ ჩვენი ხსნა მამა-პაპეულ მეურნეობაშია, რომ გლეხები სოფლებიდან ქალაქში არ გადასახლდნენ, რადგან იმ შემთხვევაში დიდი მამულების პატრონები უმუშა-ხელოთ დარჩებიან. ილია ჭავჭავაძე ჰქადაგებდა თავად-აზნაურობისათვის მეტი უფლება-უპირატესობის მინიჭებას. ილია ჭავჭავაძე იყო ნატურალური მეურნეობის დამცველი და თავადაზნაურობის მეზაირალტრე”.

1156. მუშები და გლეხები კაპიტალისტების და მემამულეთა წინააღმდეგ. _ წიგნ.: მეცნიერულ-პოპულარულ და პოლიტიკურ საუბართა კრებული / ახალგაზრდათა კომუნისტური კავშირი. _ ტფ.: ს.ა.კ.კ. ცეკას გამოცემა, 1924. _ 99გვ.

წერილში მემამულეთა ბატონობისა და გლეხის დუხჭირი ცხოვრების დასახასიათებლად მოყვანილია ილია ჭავჭავაძის “კაცია-ადამიანი?”, კერძოდ, ლუარსაბ თათქარიძის ოჯახის ავლა-დიდების აღწერა [“ლუარსაბი ბუხებს

ითვლიდა ჭერზე, მაგრამ ამ დროს მისი ყმები შრომობდნენ და ბატონიც მათი შრომის ნაყოფით ცხოვრობდა”].

1157. ნიკოლაძე ნიკო. მოგონებანი სამოციან წლებზე. _ ჟურ. “კავკასიონი”. _ 1924. _ №3-4. _ გვ. 81-105.

მოგონებებში ავტორი 85-ე გვერდზე ახსენებს ილია ჭავჭავაძეს.

1158. (სონღულაშვილი ირ.) ჰეროსტრატოსი: (მოთხრობა). _ ჟურ. “დროშა”. 1924. _ №6. _ გვ. 3-5. ხელმოწერა: იროდიონ სონღული.

მოთხრობაში ავტორს, სავარაუდოდ, “ჰეროსტრატოსად” გამოყვანილი ჰყავს ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის მოთავე ფილიპე მახარაძე.

1159. ჭიჭინაძე ზაქარია. პარიზის კომუნა და ქართველი საზოგადოება. _ ჟურ. “დროშა”. _ 1924. _ №10. _ გვ. 22-24.

პარიზის კომუნის მიმართ ქართული საზოგადოების დამოკიდებულებაზე საუბრისას ავტორი იხსენებს ილიასაც: “ილია ჭავჭავაძემ ლექსიც კი უძღვნა. ამ ლექსს “პარიზი” ჰქვია და იქ ასეთი სტრიქონებია:

“კვლავ ეწამა მოყვასთათვის
საოცარი იგი ერი,
კვლავ დაიდგა დიდ წამების
მან გვირგვინი მშვენიერი.”

1160. ჯაში უ. ცოტა რამ პირველი გაფიცვის შესახებ თბილისის სტამბებში (1898-1907წწ.). _ ჟურ. “ჩირაღდანი”. _ 1924. _ №12-13. _ გვ. 9.

წერილში აღნიშნულია, რომ ილია ჭავჭავაძემ გაზეთის მდივნის ა. ახნაზაროვის მეშვეობით პოლიციას დააპატიმრებინა “ივერიის” სტამბის გაფიცვის მონაწილე ასოთამწყობი. აქვე ავტორი გამოთქვამს აზრს, რომ “...ი. ჭავჭავაძეს საზოგადოდ სომხის ერი სძულდა, მაგრამ როგორ მოხდა, რომ განსაკუთრებული ყურადღებით და ნდობით უყურებდა ა. ახნაზაროვს, როგორც სომეხს და მთელი რედაქციაც მის სრულ განკარგულებაში იყო იმ ხანებში, ეს რაღაც გაუგებრობას იწვევს...”

1925

1161. გომართელი ივანე. ილია ჭავჭავაძე და მისი მხატვრული შემოქმედება. _ ჟურ. “ახალი კავკასიონი”. _ 1925. _ №1-2, გვ. 244-264.

წერილში წარმოდგენილია ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების ვრცელი მიმოხილვა. ავტორი თავდაპირველად ახალიზებს იმ სოციალურ-პოლიტიკურ ვითარებას, როდესაც ილია ჭავჭავაძე გამოვიდა სამწერლო ასპარეზზე, შემდეგ კი მწერლის თხზულებებს განიხილავს იდეურ მხატვრული თვალსაზრისით.

1162. გომართელი ივანე. “ჯაყოს ხიზნები” და ჩვენი ცხოვრება. _ გაზ. “ახალი გზა”. _ 1925. _ №17, გვ. 2-3.

წერილის დასაწყისში ნაჩვენებია, თუ როგორ არის გადაწყვეტილი თავადური ინტელიგენციისა და გლეხობის ურთიერთკავშირი ი. ჭავჭავაძის “ოთარანთ ქვრივისა” და მ. ჯავახიშვილის “ჯაყოს ხიზნებში.” ავტორი წერს: “თეიმურაზი იგივე არჩილია ილია ჭავჭავაძისა, ხოლო თუ არჩილი არ გვეჩვენება ისე უზადრუკად, დონდლოდ იმიტომ, რომ ის დამოკიდებულია მეფის წყობილებაზე. თავად-აზნაურობის ბატონობა იმის საფუძველს

შეადგენს და ამიტომ ისიც ბატონია. თეიმურაზს კი ეს საფუძველი გამოაცალა რევოლუციამ და ამიტომ გამოაშკარავდა მისი უბადრუკობა, სიმჩვარე. ილია ჭავჭავაძეს ემინოდა ამ რევოლუციის. მას უნდოდა წოდებათა შეთანხმება, მორიგება, ჩატეხილი ხიდის გამრთელება.”

1163. გორგაძე ს. ახალი სალიტერატურო ქართულის ისტორიიდან. მეორე საფეხური (1860-1875). _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1925. _ №3, გვ. 186-204.

წერილის ეს ნაწილი მთლიანად ეძღვნება ი. ჭავჭავაძის როლს ახალი ქართული სალიტერატურო ენის ყოველმხრივი რეფორმის საკითხის დასმას და მისი ცხოვრებაში დანერგვის ისტორიას.

1164. დევდარიანი სეით. მარქსიზმი და ხელოვნება. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1925. _ №1. _ გვ. 234-244.

წერილში სხვა მწერლებთან ერთად ნახსენებია ილია ჭავჭავაძეც. ავტორი უარყოფითად აფასებს ილიას ღვაწლს! იგი წერს: “ი. ჭავჭავაძეს დიდი საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ცოდვა მიუძღოდა იმ წყობილებაში, რომელმაც წარმოშვა “კაკო ყაჩაღები” და ამ ცოდვას ის აღიარებს, როცა სწერს:

“ნიავო, ჩემო ნიავო,
ნუ სჩაგრავ ტყეში კაკოსა.”

1165. კალაძე რ. 1905 წელი და ქართული მწერლობა. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1925. _ №11-12, გვ. 272-284.

ძირითად საკითხთან ერთად ავტორი ეხება 60-იანი წლების მწერლების პროგრამა-ტაქტიკას, მათ დამოკიდებულებას რუსეთის მსხვილი ბიუროკრატიის მიმართ და აღნიშნავს: “1905 წელს ჩვენში მოესწრენ... 60-იანი წლების დიდი მწერლები: ილია, აკაკი, ანტონ ფურცელაძე და სხვები, მაგრამ მეორე თაობის (ილია ჭავჭავაძე, დიმიტრი ყიფიანი და სხვა) პროგრამა-ტაქტიკა სხვა იყო: ბანკი და ლოიალური ლიბერალიზმი_ეს იყო პროგრამა. რუსეთის მსხვილი ბიუროკრატიის წინაშე მლიქვნელობა, მისი ზეიმი, “ქართველური” გამასპინძლება_ეს იყო მათი ტაქტიკა.”

1166. კალაძე რ. აკაკი. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1925. _ №2. _ გვ. 187-195.

წერილი დაწერილია აკაკის გარდაცვალებიდან ათი წლისთავის გამო. მასში ერთი მხრივ, კრიტიკულად არის შეფასებული აკაკის პოეზია, რომელსაც ავტორი თანამედროვე ეტაპზე ჩამორჩენილს უწოდებს, (ამავე კონტექსტში ახსენებს ავტორი ილია ჭავჭავაძესაც. იგი წერს: “საქართველოს მეორე ძველმა ფეოდალურმა გვარმაც, ჭავჭავაძეების გვარმა მოგვცა თავის დროზე არანაკლები სახელგანთქმული მგოსანი_ილია, მაგრამ პროლეტარულმა რევოლუციამ დღემდე იგი დავიწყებას მისცა.” რატომ? _კითხვას სვამს ავტორი და იქვე პასუხობს _ ”ამის სრულიად დამაკმაყოფილებელ პასუხს მოგვცემს ჩვენი ამ ორი დიდი მგოსნის ორი ლექსის შედარება: პოეზიის დანიშნულება და მგოსნის როლი ცხოვრებაში. ... აკაკი თავს კოლექტივის თანასწორუფლებიან წევრად სთვლის... თავს ხალხის მეგობრად სახავს, ხოლო ილიას კი იმავე ხალხის (ერის) ავტორიტეტად, მბრძანებელ ორგანიზატორად მოაქვს თავი. ეხლა ყველასათვის ცხადი უნდა იყოს, თუ რატომ შეიყვარა აკაკი მთელმა ქართველმა მშრომელმა ხალხმა, ხოლო ილია კი არა.” წერილს აქვს მინაწერი, რომ მასში გამოთქმული მოსაზრებების ნაწილს რედაქცია არ ეთანხმება.

1166¹. კოტეტიშვილი ვახტანგ. ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: კოტეტიშვილი ვ. ქართული ლიტერატურის ისტორია. მე-XX – დღევანდლამდე. ნაწილი მე-II. – ქუთაისი, 1925. – გვ. 100-162.

ავტორი ვრცლად მიმოიხილავს ილია ჭავჭავაძის საზოგადოებრივ მოღვაწეობასა და შემოქმედებას. იგი ილიას უწოდებს XIX საუკუნის მეორე ნახევრის ცენტრალურ ფიგურას, რომელთანაც იკრიბებოდა საკითხთა ჯაჭვის ყველა რგოლი. იგი აანალიზებს ილიას შეხედულებებს სოციალურ და ეროვნულ საკითხებზე, ქართველ ხალხზე, ადამიანის დანიშნულებაზე და ა.შ.

წერილში დიდი ადგილი ეთმობა ილიას შემოქმედებას. ავტორის აზრით, ქართული რეალისტური პროზა სწორედ ილიამ შექმნა, XIX საუკუნის პირველ ნახევარი კი მოსამზადებელი პერიოდი იყო. ილიას ენას ახასიათებს შინაგანი რიტმი, მისი მოთხრობები აზრებით არის გაჯერებული, რომლებიც სადა სასაუბრო ენით არის გადმოცემული.

1166². კოტეტიშვილი ვახტანგ. მე-60 წლები, როგორც ახალი პერიოდის დასაწყისი ქართულ ლიტერატურაში: თერგდალეულები და სალიტერატურო კრიტიკის აღორძინება. – წიგნ.: კოტეტიშვილი ვ. ქართული ლიტერატურის ისტორია. მე-XX – დღევანდლამდე. ნაწილი მე-II. – ქუთაისი, 1925. – გვ. 75-100.

ნარკვევში ავტორი მსჯელობს თერგდალეულების მოღვაწეობის იმ მხარეზე, რომელიც ქართული სალიტერატურო კრიტიკის აღორძინებას ეხება. იგი განსაკუთრებით გამოჰყოფს ილია ჭავჭავაძეს და აცხადებს, რომ ილია იყო პირველი ქართველი კრიტიკოსი, რომელმაც ლიტერატურა აზროვნების საგნად აქცია.

1167. ჭიჭინაძე ვ. ალიტერაცია ქართულ შაირში და “ვეფხისტყაოსნის” პრობლემა. – ჟურ. “მნათობი”. – 1925. – №5-6. – გვ. 220-261.

ალიტერაციაზე მსჯელობისას ავტორი ეხება აკაკისა და ილიას შემოქმედებას და წერს, რომ “აკაკი წერეთლისა და ილია ჭავჭავაძის ნაწერებში ალიტერაციით გამართული ლექსები და ცალკე სტრიქონები მხოლოდ ბედნიერ გამონაკლისს წარმოადგენენ.” წერილის ავტორს თავისი მოსაზრების საილუსტრაციოდ მოაქვს რამდენიმე მაგალითი ამ ორი პოეტის შემოქმედებიდან.

1168. ხომლედი [ფანცხავა რომანოზ]. ქართული ლიტერატურა. (თავები) IV, VI, VIII. – ჟურ. “ახალი გზა”. – 1925. – №16, გვ. 9-10; №18, გვ. 6-7; №20, გვ. 7-9.

წერილის IV თავში აღნიშნულია, რომ 1861 წელს ჟურნალ “ცისკარში” დასტამბული ილიას პირველივე კრიტიკული გამოსვლით, ილიას მიერ ჟურნალ “საქართველოს მოამბის” დაარსებით საქართველოში იწყება ახალი პერიოდი, რომელსაც ავტორი უწოდებს ილია ჭავჭავაძის პერიოდს. იგი აღნიშნავს, რომ “საქართველოს მოამბე” იყო პირველი ევროპული ჟურნალი საქართველოში, რომელმაც პირველმა ატეხა მკაცრი და ულმობელი კრიტიკა დრომოჭმული ძველისადმი. მომდევნო თავებში მიმოიხილულია ილიას ჟურნალისტური მოღვაწეობა 1877-1886 წლებში. წერილის დასასრულს აღნიშნულია “ივერიის” (როგორც ჟურნალისტის, ასევე გაზეთის) ნაკლი, რომ მას თავის არსებობის მანძილზე არ ჰქონია კრიტიკული განყოფილება.

1169. გელიეშვილი პეტრე. ჩვენი ახლო წარსულიდან, მასალები “მესამე დასის” ისტორიისათვის. – ჟურ. “მნათობი”. – 1926. – №8-9 (28-29). – გვ. 240-266.

წერილის დაწერის მიზანი, როგორც თვითონ ავტორი აღნიშნავს, არის მიაწოდოს მკვლევარებს მასალები “მესამე დასის” წარმოშობის შესახებ. ავტორი თავისებურად ხსნის ი. ჭავჭავაძისა და “მესამე დასელთა” დაპირისპირებას. იგი წერს, რომ ილია გაეცნო მათ პროგრამას და მიხვდა, რომ “მართლა დაბადებულა ახალი ძალა, რომელიც ომს უცხადებს მთელ ქართულ ნაციონალისტურ აზროვნებას და სრულიად წინააღმდეგ მიმართულებას აძლევს მას.”

1170. გიორგაძე გრიგოლ. “თერგ-დალეულნი”. – წიგნ.: გიორგაძე გ. ფეოდალური ურთიერთობა საქართველოში. – ტფ., 1926. – გვ. 191-194.

ილია ჭავჭავაძე ბატონყმური ურთიერთობის შესახებ.

1171. კაპანელი კონსტანტინე. ქართული სული ესთეტიურ სახეებში. წიგნი პირველი – ტფ., 1926. – 111 გვ.

წიგნში ავტორი აანალიზებს ქართული ლიტერატურის კლასიკოსთა ნაწარმოებებს. მისი მიზანია, განსაზღვროს, თუ როგორ არის მათში წარმოდგენილი ქართული ხასიათი, ტემპერამენტი, სული. წიგნის მეოთხე თავი “სოციალური პრობლემები” ეთმობა ილია ჭავჭავაძეს. ავტორი მსჯელობს იმ ნაწარმოებებზე, რომლებშიც ჩანს ილიას პოზიცია და შეხედულებები სოციალური საკითხებისადმი. პოემა “აჩრდილის” განხილვისას ავტორი აცხადებს, რომ ილია უმღერდა რევოლუციას და მისი რეაქციონერად გამოცხადება დიდი შეცდომა იყო. ავტორი ბოლოს დასკვნის სახით აცხადებს: “ილია ჭავჭავაძე მხატვარია გარკვეული სოციალური განცხადების და სული მისი თითქმის გარბის წრიულ კოსმიური რომანტიზმიდან სოციალურ ეპოსში, სადაც იგი დგას როგორც უძლეველი ტიტანი, მებრძოლი თავის ერისათვის, მისი ისტორიული რენესანსისათვის, მისი ლამაზი, კარგად დაწყობილი ცხოვრებისათვის.”

1172. მახარაძე ფილიპე. მიმდინარე მომენტი და ქართული მწერლობის ამოცანები (ბოლოსიტყვა წარმოთქმული ქართულ მწერალთა კავშირის ყრილობაზე). – წიგნ.: მახარაძე ფ. თხზულებათა კრებული ტომი V, სახელმწიფო გამოშვება, 1926, გვ. 253.

სხვა საკითხებთან ერთად ავტორი ახსენებს ი. ჭავჭავაძესაც და მიაკუთვნებს მას იმ მწერალთა რიცხვს, რომლებიც “სწერდნენ მუშა ბოქულაძეზე, სწერდნენ ბორკილების დამტვრევაზე, პარიზის კომუნაზე და სხვა, ვერ იცავდნენ ბოლომდე ლოგიკას... 1905 წელს, როდესაც გლეხკაცობა აზვირთებული იყო, ილია ჭავჭავაძე ისე იქცეოდა, როგორც უბრალო მემამულე.”

1173. მახარაძე ფილიპე. საიუბილეო ბროშურა. მცირე შენიშვნა ბ-ნ მეგახლავარძის წიგნაკის გამო (თ. ილ. ჭავჭავაძე, ბიოგრაფიული და კრიტიკული ეტიუდი). – წიგნ.: მახარაძე ფ. თხზულებათა კრებული. ტომი V – ტფ.: სახელმწ. გამ-ბა, 1926. – გვ. 91-98.

ავტორი აკრიტიკებს მიხეილ ნასიძის (მეგახლავარ) წიგნს “თ. ილია ჭავჭავაძე. ბიოგრაფიული და კრიტიკული ეტიუდი.” იგი თვლის, რომ ნასიძე გადაჭარბებით აფასებს ილიას ღვაწლს, რომ ი. ჭავჭავაძის შემოქმედება და საზოგადოებრივი მოღვაწეობა სრულებითაც არ იყო პროგრესული მოვლენა.

1174. ჟურული ვ. მთაწმინდიდან წიწამურამდე: [ლექსი]. – ჟურ. “ქართული მწერლობა”. – 1926. – №4-5, გვ. 71-73.

1175. ქიქოძე გერონტი. ილია ჭავჭავაძე და აკაკი წერეთელი. რეფორმიზმი და რომანტიკა. – ჟურ. “ქართული მწერლობა”. – 1926. – №1, გვ. 17-19.

ავტორის მიზანია გაარკვიოს, თუ რა იყო ის ძირითადი, რითაც ეს ორი შემოქმედი ასე პოპულარული გახდა ქართულ საზოგადოებაში. იგი წერს, რომ ორივენი მეზრდოლი ტემპერამენტით იყვნენ აღჭურვილნი, მაგრამ “ილია ჭავჭავაძე” სოციალური რეფორმატორი იყო ამ სიტყვის უღრმესი მნიშვნელობით. ეს შეურიგებელი რეფორმისტული სული მან ყველა დარგში გამოიჩინა. ავტორი პარადოქსად მიიჩნევს, რომ სწორედ მისმა სულიერმა მემკვიდრეებმა, მესამე დასელებმა ის თითქმის რეაქციონერად გამოაცხადეს. ავტორი თვლის, რომ დიდად დასაფასებელია ი. ჭავჭავაძის მოქალაქეობრივი გამბედაობა, რადგან მან, არისტოკრატიის წარმომადგენელმა, შეძლო კავშირი გაეწყვიტა საკუთარი სოციალური წრის ტრადიციებთან.

1176. ხუროძე ვ. ბიბლიოგრაფია (ვახტანგ კოტეტიშვილი. “ქართული ლიტერატურის ისტორია.” მე-19 საუკ. ნაწ. II გამომც. “მეცნიერება საქართველოში”, 1925, 291 გვ. ფასი 2 მანეთი). – ჟურ. “მნათობი”. – 1926. – №10-11 (30-31) გვ. 251-253.

რეცენზენტი მიმოიხილავს ვ. კოტეტიშვილის წიგნს, აღნიშნავს მის დადებით და უარყოფით მხარეებს. წიგნის ერთ-ერთ დიდ ნაკლად მიაჩნია, ილიას შემოქმედების შეფასება. იგი თვლის, რომ ავტორმა ამ საკითხში მარცხი განიცადა, რადგან ვერ დაასაბუთა, თუ რატომ თვლიდა ილიას დიდ მწერლად. ასევე, არ აჩვენა ილიას სოციალური პროგრამა, მისი კონსერვატიზმი, “ვერ შეამჩნია, კონსერვატიზმზე დამყნობილი გლეხის ნაროდნიკული იდეალიზაცია და სხვა.”

1927

1177. აბაშიძე გრ. ილია ჭავჭავაძე და ახალგაზრდა მწერლები. – ჟურ. “ჩვენი თაობა”. – 1927. – №5-6. – გვ. 30-34.

1178. ად-ლი ვ. როგორ არ უნდა იწერებოდეს ინტელიგენციის ისტორია – ამხ. ს. ხუნდაძის “ქართველი ინტელიგენციის პროფილი მე-19 საუკუნეში” გამოსვლის გამო – ჟურ. “მნათობი”. – 1927. – №2, გვ. 240-246.

რეცენზიის სათაურშივე ჩანს რეცენზენტის კრიტიკული დამოკიდებულება ს. ხუნდაძის წიგნის მიმართ. იგი ბევრ საკითხში არ ეთანხმება ავტორს, მათ შორის, 60-იანი წლების მოღვაწეთა შეფასებაში. კრიტიკოსი თვლის, რომ “მამათა” და “შვილთა” ბრძოლა და ერთი წოდების შიგნით ბრძოლა იყო არა ორ სხვადასხვა ფენას შორის წინააღმდეგობა. “შვილებს” არ გააჩნიათ რაიმე რეალური პროგრამა. რეცენზენტი თვლის, რომ ავტორი უსაფუძვლოდ აპოლოგეტობს.

1179. ბ-ლი ვ. ილია ჭავჭავაძე, კაპანელი და “კომუნისტის” კრიტიკოსი მო-ლი (კ. კაპანელის “ქართული სული ესთეტიურ სახეებში”-გამოსვლის გამო). – ჟურ. “პროლეტარული მწერლობა”. – 1927. – №1, გვ. 109-115.

რეცენზენტი კრიტიკულად უდგება ილია ჭავჭავაძის ღვაწლის კონსტანტინე კაპანელისეულ შეფასებას. იგი აცხადებს, რომ წიგნში ილია

გამოყვანილია მარქსისტული შეხედულებების მქონე მწერლად, თუმცა სინამდვილეში იგი ვერ გამოვიდა თავისი კლასის ინტერესების ჩარჩოდან. იგი არა თუ ქადაგებს სოციალისმს, არამედ მთელი ძალით ეწინააღმდეგება მას.

რეცენზიის ბოლოს ავტორი აკრიტიკებს გაზეთ “კომუნისტის” კრიტიკოსს მო-ლის, რომელსაც დადებითი რეცენზია გამოუქვეყნებია ვ. კაპანელს ამ წიგნზე. ავტორი თვლის, რომ “კომუნისტის” კრიტიკოსს შეცდომაში შეჰყავს მკითხველი საზოგადოება.

1180. ბერეჟიანი სიმონ. ილია ჭავჭავაძე. _ გაზ. “თეთრი გიორგი” (პარიზი). _ 1927. _ №9.

1181. ქართული მწიგნობრობის ისტორიისათვის (მასალები ნიკ. მიწიშვილის რედაქციით). _ ჟურ. “ქართული მწერლობა”. წელიწადი მეორე. _ 1927. _ ოქტ., №10.

ჟურნალის 118-ე გვერდზე საუბარია ილია ჭავჭავაძეზე, რომელმაც 1863 წელს დააარსა პირველი ქართული ყოველთვიური ჟურნალი ”საქართველოს მოამბე”.

1182. ქ. რ. [რაჭველიშვილი ქრისტეფორე]. ბიბლიოგრაფია (კონსტანტინე კაპანელი. ქართული სული ესთეტიკურ სახეებში. წ. პირველი. ქართული ლიტერატურა. თემატური ანალიზი სოციოლოგიური თვალთახედვით ზ. 6×10. გვ. 258. ფ. 2მ-60კ.). _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1927. _ №7. _ გვ. 245-246.

რეცენზენტი დადებითად აფასებს ვ. კაპანელის წიგნს. იგი მთლიანობაში იზიარებს ავტორის მიერ ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების შეფასებას, მაგრამ არ ეთანხმება მას “განდევლის” ანალიზის დროს. რეცენზენტი წერს, რომ ავტორი იძლევა “განდევლის” გულუბრყვილო განმარტებას მისი თქმით, “განდევლი” ეხება ქრისტიანობის დამახასიათებელ კოლიზიას: სულისა და მატერიის შეჯახებას, ვ. კაპანელი კი ამ საკითხს მეტად ამარტივებს.

1183. ხუნდაძე სიმონ. სოციალიზმის ისტორიისათვის საქართველოში. ტომი პირველი _ ტფ.: სახელგამი, 1927. _ 250გვ.

წიგნის მე-2 თავში, რომელსაც ეწოდება “60-იანი წლების ჩვენი ახალი თაობის ინტელიგენცია”, ავტორი საუბრობს იმ სოციალურ და ეკონომიკურ საფუძვლებზე, რომელშიც აღმოცენდა 60-იანი წლების ქართული ლიბერალიზმი. იგი აცხადებს, რომ 60-იანი წლების ახალი თაობის წარმომადგენელთა და უპირველესად, ილია ჭავჭავაძის ნაწერებში ჩანს როგორც ბურჟუაზიულ-დემოკრატიული მისწრაფებები, ისე თავადაზნაურული იდეოლოგიის ნაშთები და სოციალისტური აზროვნების ელემენტები. ამ მოსაზრების დასაბუთების მიზნით ავტორი განიხილავს ილიას მთელ შემოქმედებას.

1184. ხუნდაძე სიმონ. ქართველი ინტელიგენციის პროფილი მეცხრამეტე საუკუნეში. _ ტფ.: სახელგამი, 1927. _ 125 გვ.

წიგნის ერთ-ერთ თავში _ “ქართული ლიბერალიზმი” _ ავტორი საუბრობს ილია ჭავჭავაძეზე, როგორც 60-იანი წლების ქართველი ლიბერალიზმის საუკეთესო წარმომადგენელზე. იგი წერს, რომ “ილია, როგორც პოლიტიკური მოღვაწე და პუბლიცისტი, ვერ იშორებს თავიდან სავსებით თავადაზნაურულ იდეოლოგიას, მაგრამ ცდილობს შეუთანხმოს იგი ახალ ცხოვრების ქროლვას და შეარიგოს მომავალი წოდება ახლად მომავალ

პროგრესულ ძალას, გამოაბას სასიკვდილოდ გამზადებული თავად-ახნაურობა ეკონომიკურად მომქმედი სოციალური კლასის გემს.”

1928

1185. ა[სათიან]ი ლ. ლიტერატურული ტრადიცია და ძიება. – ჟურ. “მემარცხენეობა”. – 1928. – №2. – გვ. 58-59.

წერილში სხვა საკითხებთან ერთად ავტორი ახსენებს ილია ჭავჭავაძესაც: “... აკაკი წერეთელი და ილია ჭავჭავაძე იმიტომ იყვნენ თავისი ეპოქის უდიდესი სიტყვის ოსტატები, რომ თანამედროვე თემატიკა დაამუშავეს შესაფერისი მეტყველებითი საშუალებებით და შესაბამისი ფორმალური ხერხებით...”

1186. ასათიანი ლევან. თანამედროვე ლიტერატურა და კლასიკოსები. ილია ჭავჭავაძე და “ცისკარი”. – ჟურ. “ქართული მწერლობა”. – 1928. – №12. – გვ. 96-104.

წერილში ნათქვამია, რომ “თერგდალეულთა” თაობამ ილიასა და აკაკის მეთაურობით თავდაპირველად თანამშრომლობა დაიწყო იმ დროს გამომავალ ჟურნალ “ცისკართან”. მაგრამ ამ ჟურნალში ძირითადად ქვეყნდებოდა “მაღალი სტილით” დაწერილი პუბლიკაციები, რაც ახალგაზრდა მოღვაწეებისთვის მიუღებელი იყო. ავტორი წერს: “ახალგაზრდა ავტორებმა შეგნებულად უარყვეს ტრადიციული ოსტატობა და წამოაყენეს საკუთარი მეთოდები მხატვრული ფაქტების კეთებისა.” წერილში აღწერილია ილიასა და “ცისკრის” ურთიერთობა.

1187. გაწერელია აკაკი. ახალი ლექსალობის შესახებ. – ჟურ. “მემარცხენეობა”. – 1928. – №2. – გვ. 29-34.

თხრობითი ლექსის ტიპზე საუბრისას ავტორი აღნიშნავს, რომ ამ ტიპის ლექსის საქართველოში დამკანონებლები არიან ილია ჭავჭავაძე, ვაჟა-ფშაველა, აკაკი წერეთელი და სხვები. თხრობითი ლექსის მხატვრული შესრულების მაგალითად მას მოჰყავს “კაკო ყაჩაღი,” “აჩრდილი,” “გამზრდელი” და სხვა პოემები.

1188. ვაჟა-ფშაველა. ილია ჭავჭავაძის სახსოვრად: [ლექსი]. – წიგნ.: ვაჟა-ფშაველა. თხზულებანი ტ. 1. – 1928.

1189. ზანდუკელი მიხეილ. თერგდალეულნი და ხალხოსნები ქართულ ლიტერატურაში (ისტორიულ-ლიტერატურული გამოკვლევის ცდა). – ტფილისი: უნ-ტის გამოცემა, 1928_318 გვ.

წიგნში შეფასებულია თერგდალეულთა როლი ქართული კულტურის აღორძინების საქმეში. განხილულია რამდენიმე საკითხი: თერგდალეულნი 1861 წლამდის; “მამათა” და “შვილთა” მსოფლმხედველობა და მათი ბრძოლის ხასიათი; თერგდალეულები “საქართველოს მოამბეში”, ეროვნული საკითხი თერგდალეულთა შემოქმედებაში; თერგდალეულთა დამოკიდებულება ბატონყმობასთან; ხალხოსნური მიმართულების ელემენტები თერგდალეულთა შემოქმედებაში; თერგდალეულთა შემოქმედების რღვევა და მისი მიზეზები.

1190. ჯავახიშვილი მიხეილ. ახალი სალიტერატურო ქართულისათვის. – ჟურ. “მნათობი”. – 1928. – №11-12. – გვ. 219-241.

ავტორი საუბრობს, თუ როგორ ხდებოდა ახალი სალიტერატურო ქართული ენის დამკვიდრება. იგი აღნიშნავს ილია ჭავჭავაძის დიდ დამსახურებას ამ საქმეში. ავტორის თქმით, “ამ ადამიანმა თანაბარი მიჯნები ჩაუყარა ახალ ლიტერატურას და ახალ ქართულსაც.” წერილში აღწერილია “მამათა” და “შვილთა” ბრძოლა ენის საკითხებზე.

1929

1191. ქიქოძე პლ. ვის ხელშია, კლასიკოსები. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1929. _ №4. _ გვ. 135-150.

წერილის ავტორი აღნიშნავს, რომ კლასიკურ მწერლობას დიდი ზეგავლენა აქვს მკითხველთა ფართო მასებზე, ამიტომ საჭიროა მათ ნაწარმოებებს მიეცეს მარქსისტული, კომუნისტური ინტერპრეტაცია. ამ ჭრილში განიხილავს იგი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებასაც. ავტორი წერს, რომ, მართალია, უკვე გამომუშავებულია ილიაზე მარქსისტული შეხედულება (ფ. მახარაძე, პ. გელეიშვილი და სხვა), მაგრამ კარგი იქნებოდა მისი ნაწარმოების გამოცემა კერძო გამომცემელთა ხელში არ მოხვედრილიყო და მარქსისტული კომენტარები მაინც მისცემოდა მათ. აქვე იგი ასახელებს იმ კრიტიკოსებს, რომლებიც, მათი აზრით, არასწორად აშუქებენ ი. ჭავჭავაძის შემოქმედებას.

1930

1192. ბიბინეიშვილი ბარონ. “კვალი” და კამათი ი. ჭავჭავაძესთან. _ წიგნ.: ბიბინეიშვილი ბ. მეოთხედი საუკუნის მანძილზე. მე-2 შესწ. გამოცემა. _ ტფ., 1930. _ გვ. 15-16.

წიგნის ავტორი, ბოლშევიკი და ფ. მახარაძის მომხრე, მოკლედ საუბრობს “კვალის” დამოკიდებულებაზე ილია ჭავჭავაძის მიმართ და მიაჩნია, რომ ილია ჭავჭავაძე ხელს უშლიდა ახალი ცხოვრების დაწყებას.

1931

1193. ბენაშვილი დ., შავგულიძე შ., ნაროუშვილი ფრ., ქიქოძე პ. ბოლშევიზმი თუ სოციალ-ფედერალიზმი? _ წიგნ.: ბრძოლა კლასიკოსებისათვის _ ტფილისი: სახელგამი, 1931, გვ. 78-98.

წერილში გატარებულია აზრი, რომ სამოციანელები არა თუ ილაშქრებდნენ ბატონყმობის სისტემის წინააღმდეგ, არამედ ცდილობდნენ მის გაუმჯობესებას. ავტორებს ილია ჭავჭავაძის საზოგადოებრივი მოღვაწეობა და მხატვრული შემოქმედება მიაჩნია იმის საილუსტრაციოდ, რომ “ფედერალური ლიბერალები... ფეოდალიზმის, ფეოდალური კლასის და მისი ინტელიგენციის გადარჩენის მიზნით ფეოდალიზმისა და კაპიტალიზმის “შეგუებას” ცდილობდნენ.” წერილში გაკრიტიკებულია ის ლიტერატორები, რომლებიც ილია ჭავჭავაძეს მიიჩნევდნენ ბატონყმობის წინააღმდეგ აქტიურ მებრძოლად.

1194. ბიბინეიშვილი ბარონ. “კვალი” და კამათი ი. ჭავჭავაძესთან. – წიგნ.: ბიბინეიშვილი ბ. მეოთხედი საუკუნის მანძილზე. მე-3 შვეს.-შესწ. გამოცემა. – ტფ., 1931. – გვ. 15-16.

წიგნის ავტორი, ბოლშევიკი და ფ. მახარაძის მომხრე, მოკლედ საუბრობს “კვალის” დამოკიდებულებაზე ილია ჭავჭავაძის მიმართ და მიაჩნია, რომ ილია ჭავჭავაძე ხელს უშლიდა ახალი ცხოვრების დაწყებას.

1195. გაწერელია აკაკი. ჟანრის შესახებ. – გაზ. “სალიტერატურო გაზეთი”. – 1931. – 21 დეკ., გვ. 4.

წერილში მოხსენებულია “მამათა და შვილთა ბრძოლა”. ი. ჭავჭავაძის სახელი ნახსენები არ არის, მაგრამ შინაარსობრივად მას ეხება. ციტატა წერილიდან: “მე-19 საუკ. ქართულ მწერლობაში, ახალი სოციალური ძვრების წყალობით მოხდა ძველი სისტემის შეცვლა ახლით. ეს ფაქტი აღინიშნა “მამათა და შვილთა” ცნობილი ბრძოლით. გრიგოლ ორბელიანი სწყევლიდა ახალი ლიტერატურული სისტემების თავის ჩენას.”

1196. კაპანელი კონსტანტინე. გარდატეხის პერიოდი. ილ. ჭავჭავაძე. – წიგნ.: კაპანელი კ. ქართული ლიტერატურის სოციალური გენეზისი. – თბ., 1931. – გვ. 148-179

ავტორი აღნიშნავს, რომ ილია ჭავჭავაძეს მოღვაწეობა მოუწია მკვეთრი სოციალური ცვლილებების, საზოგადოებრივ-პოლიტიკური გარდატეხის პერიოდში. მისი თქმით, “ილია ჭავჭავაძემ ყურადღება არ მიაქცია იმას, რომ ფეოდალური არისტოკრატის მაგიერ საქართველოში შემოდიოდა ახალი კლასი, რომელსაც შემოჰქონდა ყველაფერი, რაც მაშინასა და კაპიტალს მოაქვს”. მის “ერონული მთლიანობის იდეას მესამე დასი ფილიპე მახარაძისა და ნოე ჟორდანიას მეთაურობით უპირისპირებდა ისტორიული კანონის აუცილებლობას და მუშათა კლასის შემოქმედებით პერსპექტივას, რომელიც მარქსიზმის თვალთახედვით პირდაპირ გამომდინარეობდა კაპიტალისტურ წარმოებიდან და რომელსაც ილია ჭავჭავაძე არ აქცევდა ყურადღებას”.

1197. კაპანელი კონსტანტინე. ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: კაპანელი კ. ქართული ლიტერატურის სოციალური გენეზისი. – თბ., 1931. – გვ. 180-181.

ავტორის აზრით, ილია ჭავჭავაძის ”ესთეტიური იდეალია სოფელი და გლეხი თავისი პრიმიტიული ყოფა-ცხოვრებით, მარტივი აზრებით და გულუბრყვილო განცდებით”. მისი “შემოქმედებითი ტენდენცია თითქოს გაურბის ქალაქს, მრეწველობას და ელტვის სოფელს, გლეხს, მიწას; ილია ჭავჭავაძის ესთეტიური კონცეპცია თავდება გეოპოლიტიკით, მიწისა და გლეხის იდეალით.

1198. მახარაძე ფილიპე. მდგომარეობა თანამედროვე ქართულ მწერლობაში. – წიგნ.: ბენაშვილი დ., შავგულიძე შ., ნაროუშვილი ფრ., ქიქოძე კ. ბრძოლა კლასიკოსებისათვის – ტფილისი: სახელგამი, 1931. – გვ. I_XVIII.

წიგნის წინასიტყვაობაში ავტორი მიესალმება ახალგაზრდა პროლეტარული ავტორების მიერ ამ კრებულის გამოცემას. იგი წერს, რომ მანამდე ქართული ლიტერატურის ისტორია და კრიტიკა ჩაბარებული ჰქონდათ მუშათა კლასისათვის სრულიად უცხო ელემენტებს, რომლებმაც კერპად გაიხადეს ილია ჭავჭავაძე. ავტორი შესავალი წერილის დიდ ნაწილს უთმობს როგორც თვით ილია ჭავჭავაძის, ასევე მის შესახებ დაბეჭდილი დადებითი ხასიათის ნაშრომთა კრიტიკას.

1199. ქიქოძე პ. ვის ხელშია კლასიკოსები. – წიგნ.: ბენაშვილი დ., შავგულიძე შ., ნაროუშვილი ფრ., ქიქოძე პ. ბრძოლა კლასიკოსებისათვის – ტფილისი: სახელგამი, 1931, გვ. 5-33.

ავტორი თვლის, რომ მშრომელ მასებზე კლასიკური მწერლობის მავნე ზემოქმედების შესუსტების მიზნით საჭიროა მათი მარქსისტული, კომუნისტური კრიტიკა, კომუნისტური ინტერპრეტაცია. კლასიკოს მწერლებიდან, რომლებიც, მისი აზრით უარყოფითად მოქმედებენ პროლეტარებზე, ავტორი ასახელებს ილია ჭავჭავაძესაც.

1932

1200. ამირეჯიბი შალვა. ილია ჭავჭავაძე – ჟურნ. “სამშობლო” – პარიზი, 1932, №12

1201. ბენაშვილი დ., ნატროშვილი გ., ჟღენტი ბ. ორგანოტროპიზმის ფილოსოფია საბჭოთა სკოლებში. – გაზ. “სალიტერატურო გაზეთი”. – 1932. – 11 თებ, გვ. 3.

წერილში მოცემულია ფილოსოფოს კ. კაპანელის წიგნის “ქართული ლიტერატურის სოციალური გენეზისის” კრიტიკა, რომელშიც კაპანელს ილია მოხსენებული ჰყავს “ტიტანური გამძლეობის” მქონე მლაღადებლად კლასთა უთანასწორობის შესახებ. ავტორების აზრით, “ილია ჭავჭავაძის ასეთი შეფასება სოციალ-ფედერალისტური სიყალბეა და ეწინააღმდეგება სინამდვილეს.”

1202. ბენაშვილი დ., ნატროშვილი გ., ჟღენტი ბ. ყურადღება ლიტ. სახელმძღვანელოებს: სოციალ-ფედერალიზმის მორიგი ეპიგონი. – გაზ. “სალიტერატურო გაზეთი”. – 1932. – 21 თებ, გვ. 4.

სტატიაში გაკრიტიკებულია ს. გაჩეჩილაძის სახელმძღვანელო “სამუშაო წიგნი ლიტერატურაში,” რადგან მასში ილია ჭავჭავაძე აღიარებულია საზოგადოებაში ახალი იდეების შემომტანად, ბატონყმობის წინააღმდეგ მებრძოლად. ავტორთა აზრით, უნდა აიკრძალოს აღნიშნული სახელმძღვანელო, რადგან, როგორც წერილშია აღნიშნული, “ამხ. გაჩეჩილაძის მავნე წიგნი ხელს უშლის ჩვენი პროლეტარული ახალგაზრდობის კლასიკურ აღზრდას.”

1203. ბიბინეიშვილი ბარონ. “კვალი” და კამათი ი. ჭავჭავაძესთან. – წიგნ.: ბიბინეიშვილი ბ. მეოთხედი საუკუნის მანძილზე. მე-4 შვეს.-შესწ. გამოცემა. – ტფ., 1932. – გვ. 13-14.

წიგნის ავტორი, ბოლშევიკი და ფ. მახარაძის მომხრე, მოკლედ საუბრობს “კვალის” დამოკიდებულებაზე ილია ჭავჭავაძის მიმართ და მიაჩნია, რომ ილია ჭავჭავაძე ხელს უშლიდა ახალი ცხოვრების დაწყებას.

1204. ბუაჩიძე ბენიტო. ამხ. ბენიტო ბუაჩიძის სიტყვა წარმოთქმული საქ. პროლეტმწერალთა ასოციაციის VI პლენუმზე. – გაზ. “სალიტერატურო გაზეთი”. – 1932. – 21 იან, გვ. 2.

ბ. ბუაჩიძე თავის გამოსვლაში აკრიტიკებს მ. დუდუჩავას და ს. ხუნდაძის კონცეფციას ი. ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობის შესახებ. იგი წერს: “რეაქციონერ მწერლებთან ბრძოლა იყო და არის ჩემი მუშაობის უდიდესი საგანი.”

1205. ბუაჩიძე ბენიტო. წერილი რედაქციის მიმართ. – გაზ. “სალიტერატურო გაზეთი”. – 1932. – 11 თებ, გვ. 4.

გამოხმაურება ფ. მახარაძის “კომუნისტში” (№248) გამოქვეყნებულ წერილზე ბენიტო ბუაჩიძის მიმართ. ბუაჩიძე ამართლებს თავის პოზიციას ილიასთან დაკავშირებით. იგი წერს: “ილია ჭავჭავაძე არ იყო მებრძოლი ბატონყმობის წინააღმდეგ, არამედ ის იყო თავადაზნაურობის მოწინავე, ჭკვიანი წარმომადგენელი, ე. ი. ყველაზე ძლიერი და მძაფრი რეაქციონერი.”

1206. გამსახურდია კონსტანტინე. ილია ჭავჭავაძე: [მოგონებიდან]. – გაზ. ”ლომისი”. – 1932. – 17 სექტ., №3

1207. ვისია ეს აზრები? – გაზ. “მუშა”. – 1932. – 6 მარტი.

გაზეთში გამოქვეყნებულია პროლეტარულ მწერალთა ერთი ჯგუფის კოლექტიური წერილი, რომელსაც ხელს აწერდნენ: ბ. ბუაჩიძე, ა. მაშაშვილი, კ. ლორთქიფანიძე, პ. საყვარელიძე. წერილის ავტორები ეხმაურებიან გაზეთ “ახალგაზრდა კომუნისტში” (1932 წ. 3 თებ.) გამოქვეყნებულ ფრ. ნაროუშვილის ლექსს “თავადი ილია ჭავჭავაძე” და არა თუ აკრიტიკებენ მას, არამედ კიდევ უფრო აღრმავებენ მასში გამოთქმულ აზრებს და ახალ-ახალ ბრალდებებს თხზავენ ილიას წინააღმდეგ. წერილის დასაწყისში მოწონებულია ნაროუშვილის პოზიცია, მაგრამ შემდეგ საყვედურს გამოთქვამენ იმის გამო, რომ ნაროუშვილი ბოლომდე ვერ ჩასწვდა ილიას მემამულურ ბუნებას. მათი აზრით, “ილია ჭავჭავაძე, როგორც მწერალი, პუბლიცისტი, სახელმწიფო მოღვაწე, მემამულე, თავადაზნაურობის იდეოლოგი იყო, მისი მოწინავე, საუკეთესო, ჭკვიანი და მოხერხებული მებრძოლი. ეს კი ნიშნავს, რომ ის მძაფრი რეაქციონერი იყო.” მთავარი ბრალდება, რაც პროლეტარულ მწერალთა ჯგუფმა წამოუყენა ფრ. ნაროუშვილს იყო ის, რომ იგი “შეუგნებლად იმეორებს მებრძოლი შოვინისტური პარტიების გესლიან პროვოკაციას. სწორედ ფედერალისტები, ნაციონალ- დემოკრატები, პროლეტარიატისადმი კლასიკური ზიზლით აღსავსენი ამტკიცებენ, რომ “ერის ბელადი” ილია ჭავჭავაძე მოკლეს მარქსისტებმა, მშვიერი კლასის ბელადებმა.”

1208. კედია სპირიდონ. ილია ჭავჭავაძე (ერთი თვალის გადავლებით). – “საქართველოს გუშაგი”. – პარიზი. – 1932. – №1

1209. მესხი ს. გამოცანებისა და კიდევ გამოცანების შესახებ. – ”მნათობი”. – 1932. – №8-9, გვ. 202.

1210. ნაროუშვილი ფრიდონ. თავადი ილია ჭავჭავაძე: [ლექსი] – გაზ. “ახალგაზრდა კომუნისტი”. – 1932. – 3 თებ.

იგივე: ჟურ. “პროლეტარული მწერლობა”. – 1932. – №1-2. – გვ. 148-149.

ნაროუშვილის ამ ლექსში გატარებულია აზრი, რომ ილიას, როგორც ტიპურ მემამულეს, კლავენ არა მარქსისტები, არამედ მის მიერვე დაჩაგრული გლეხები, რომლებიც იძულებული გახდნენ გაყაჩაღებულიყვნენ.

1211. ნოზაძე ვიქტორ. ილია და დამოუკიდებლობის საკითხი. – ჟურნ. “კავკასიონი” (პარიზი). – 1932. – №8

1212. პროზის საწარმოო თათბირი. – გაზ. “სალიტერატურო გაზეთი”. – 1932. – 24 აპრ. – გვ. 1-2.

გაზეთის რედაქცია აქვეყნებს ინფორმაციას მწერალთა კავშირში ჩატარებული თათბირის შესახებ. აქვე დაბეჭდილია თათბირზე გამომსვლელი მწერლების სიტყვები, რომლებშიც გამოჩნდა განსხვავებული დამოკიდებულება ქართული კლასიკური მწერლობისადმი. მაგალითად, კ.

გამსახურდია თავის გამოსვლაში ამბობს: “მე არ ვმაღავ, რომ მე მაქვს გურამიშვილიდან, ჭავჭავაძიდან, ორბელიანიდან და აზნაურობიდან გამოყოლილი ცოდვები, ჩემთვის ძნელია ამ ცოდვებიდან თავის დაღწევა.”

1213.საქ. საბჭ. მწერლების საგანგებო ყრილობა: კამათი ამხ. გ. ყურულიშვილის მოხსენების გარშემო. _ გაზ. “სალიტერატურო გაზეთი”. _ 1932. _ 12 ივლ, გვ. 2.

ყრილობაზე გამომსვლელი პ. ჩხიკვაძის სიტყვაში მოხსენებულია ილია. მომხსენებელი აკრიტიკებს კ. გამსახურდიას ილიას “უსუსურ პოლიტიკოსად” მოხსენიების გამო. ციტატა მომხსენებლის სიტყვიდან: “თუ ის (ილია) ძლიერი იყო შემოქმედებაში, ის გაცილებით უფრო ძლიერი და ჭკვიანი იყო როგორც პოლიტიკოსი.” ამავე ყრილობაზე სიტყვით გამოსვლისას ილიას ახსენებს ტ. ტაბიძე. ციტატა: “ჩვენ ნაციონალიზმის გავლენის ქვეშ ვართ. ხალხს, რომელიც გაიზარდა ილია ჭავჭავაძის, აკაკი წერეთლის და ვაჟა-ფშაველას შემოქმედებაზე, გვაქვს ეს გავლენა.”

1214.ფირცხალავა სამსონ. ილია ჭავჭავაძე თავის პოეზიაში (მისი გარდაცვალების 25 წლისთავის გამო). _ გაზ. “დამოუკიდებელი საქართველო”. _ 1932. _ (სექტემბერი). _ გვ. 12-14

1215.ქიაჩელი ლეო. ჰ და ს ზმნებში ხმარების ნორმის დადგენისათვის. (პროფ. აკაკი შანიძის მოხსენების გამო). _ გაზ. “ლიტ. გაზეთი”. _ 1932. _ 12 ივნ. გვ. 2.

წერილი ეხება ახალი ქართული ენის შექმნის საკითხს. აქვე მოხსენებულია ილია ჭავჭავაძე, რომელსაც ენაში კახური დიალექტი შეჰქონდა.

1216.ყურულიშვილი გ. ამხ. გ. ყურულიშვილის საბოლოო სიტყვა საქართველოს საბჭოთა მწერლების საგანგებო ყრილობაზე. _ გაზ. “სალიტერატურო გაზეთი”. _ 1932. _ 25 აგვ. გვ. 2.

სიტყვაში დიდი ადგილი ეთმობა ი. ჭავჭავაძეზე მსჯელობას. გამომსვლელი აკრიტიკებს კ. გამსახურდიას, რომელსაც უთქვამს “ილია პოლიტიკური მოღვაწე კი არა, მხოლოდ მწერალი იყო.” გამომსვლელი ასაბუთებს ილიას პოლიტიკურ მოღვაწეობას და აღნიშნავს, რომ ილიას პოლიტიკური მოღვაწეობა გარკვეული მსოფმლხედველობის მატარებელი იყო.

1217.შ. ჭ. გამომცემლობა “ფედერაცია”. _ გაზ. “სალიტერატურო გაზეთი”. _ 1932. _ 11 აპრილი, გვ. 3.

საინფორმაციო წერილი ეხება ახლად დაარსებული გამომცემლობის “ფედერაციის” საქმიანობას. გამომცემლობამ განაახლა დროებით შეჩერებული წიგნების ბეჭდვა, მათ შორის ილია ჭავჭავაძის ნაწერების სრული კრებულის მეთერთმეტე ტომი.

1218.ბველი ბრძოლა ახალ ფორმებში (პასუხად ილია ჭავჭავაძის თანამედროვე ჭირისუფლებს). _ გაზ. “ახალგაზრდა კომუნისტი”. _ 1932. _ 9 მარტი.

ეს წერილები გამოქვეყნდა პროლეტარულ მწერალთა კოლექტიური წერილის “ვისია ეს აზრები?” (გაზეთი “მუშა”, 1932, 6 მარტი) საპასუხოდ. მას ხელს აწერენ: ნ. ზომლეთელი, პ. ჩხიკვაძე, პ. ქორიძე, გრ. ბუხნიკაშვილი, ფრ. ნაროუშვილი, გ. ნატროშვილი, ივ. ჯაფარიძე, გ. ლომიძე, დ. ბენაშვილი, შ. შავგულიძე, გ. მდივანი. ისინი უპირისპირდებიან პროლეტარული მწერლების მიერ წამოყენებულ ბრალდებას იმის შესახებ, რომ “ფრ. ნაროუშვილი შეუგნებლად იმეორებს მეზრძოლი შოვინისტური პარტიების გესლიან პროვოკაციას,” თითქოს ილია ჭავჭავაძე მოკლეს მარქსისტებმა.

წერილის ავტორები აცხადებენ, რომ პროლეტარული მწერლების აზრები ფედერალისტთა აზრების გაგრძელებაა: “თქვენ აგრძელებთ ძველ ბრძოლას ახალ ფორმებში, რომ ამ ბრძოლაში თქვენი აზრები კონტრევოლუციონური ფედერალიზმის რესტავრაციის კიდევ ერთ ამკარა ცდას წარმოადგენს.”

1219. ხუნდაძე სიმონ. დავით კლდიაშვილის “მემუარები,” გვ. 373, 1932 წ. სახელგამი: [რეცენზია]. _ გაზ. “სალიტერატურო გაზეთი”. _ 1932. _ 14 მარტი, გვ. 2.

რეცენზიაში აღნიშნულია: “ი. ჭავჭავაძემ მხოლოდ ოთხგვერდიანი ავტობიოგრაფია დაგვიტოვა.”

1220. ხუნდაძე სიმონ. სერგეი მესხის კერძო წერილები. _ ჟურნ. “მნათობი”. _ 1932. _ №8-9. _ გვ. 202.

მეცხრე წერილში სერგეი მესხი ახსენებს ილიას პამფლეტებს “გამოცანები-იგი ადრესატს წერს: თფილისში ჰყვავის... ლიტერატურა. ორი ისეთი ხელნაწერი პამფლეტი გამოვიდა აქ ამ დღეებში, რომელმაც მთელი ქალაქი შეძრა...”

1221. ჯავახიშვილი მიხეილ. დისკუსია. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1932. _ №1-2. _ გვ. 232-235.

სიტყვაში, რომელიც ავტორმა წარმოთქვა საქართველოს საბჭოთა მწერლების ფედერაციაში გამართულ დისკუსიის დროს, იგი სხვა საკითხებთან ერთად ახსენებს ილია ჭავჭავაძესაც. იგი წერს, რომ ილიას ნიჭთან ერთად “მას გამოუღეველი შრომის უნარი მოეპოვებოდა და უმთავრესად ამ უნარის წყალობით გაავსო მან მე-19 საუკუნის მეორე ნახევარი.” სიტყვის სხვა მონაკვეთში ავტორი ილიას ანატოლ ფრანსთან შედარებით უპირატესობას ანიჭებს. ფრანსის შემოქმედებაში არ ასახულა მუშების და გლეხების ცხოვრება. ილია ჭავჭავაძე კი, ავტორის თქმით, “პოლიტიკურად გაცილებით უფრო მარჯვნივ იდგა ვიდრე ფრანსი, მაგრამ მან შეჰქმნა “კაკო ყაჩაღი”, “კაცია ადამიანი?”, “გლახის ნაამბობი” და ბევრი იმგვარი ნაწარმოები, რომელზედაც ჩვენი ახალი თაობა იზრდება.”

1222. ჯავახიშვილი მიხეილ. სიტყვა საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირის პირველ პლენუმზე. _ გაზ. “სალიტერატურო გაზეთი”. _ 1932. _ 26 იანვარი. _ №2.

თავის გამოსვლაში სხვა საკითხებთან ერთად მომხსენებელი შეეხო გაზეთ “სალიტერატურო გაზეთს”, რომელსაც უსაყვედურა ილია ჭავჭავაძის ხსოვნისადმი უპატივცემულობა: “25 წელი შესრულდა ილია ჭავჭავაძის გარდაცვალებიდან. გაზეთს ეს არ აღუნიშნავს, ორი სიტყვითაც არ უხსენებია. შეიძლება ეს მომხდარიყო რომელიმე რესპუბლიკაში?”

... მე რომ თქვენ ადგილზე ვიყო დაწვერდი წერილს... ილიაზედაც დავწერდი, თუმცა მასაც რეაქციონერს ეძახით. მაგრამ მის ლექსებზე ახალგაზრდობა იზრდება. თუ დღევანდელი ცხოვრებიდან აქამდე ვერ ვხედავდი დამეწერა რამე, ეს იმის მიზეზი იყო, რომ მხოლოდ გუშინ დავასრულე თარგმნა “არსენასი”.

1223. ზანდუკელი მიხეილ. თერგდალეულნი. – წიგნ: ზანდუკელი მიხ. ახალი ქართული ლიტერატურა. II. – ტფ., 1934. – გვ. 254-350.

ავტორი გადმოსცემს თერგდალეულთა ჯგუფის გამოსვლას ქართული მწერლობის სარბიელზე და დასძენს, რომ ეს არის უდავოდ დიდი მოვლენა არა მარტო ქართულ ლიტერატურაში, არამედ ქართველი ხალხის საზოგადოებრივი აზროვნებისა და მისი კულტურული ცხოვრების ისტორიაში. თერგდალეულთა იდეებს, მათ ხედვას მომავლისაკენ და მისწრაფებებს კარგად აყალიბებს თერგდალეულთა ბელადი ილია ჭავჭავაძე ლექსში “პოეტი”.

1224. ზანდუკელი მიხეილ. ილია ჭავჭავაძე. წიგნ: ზანდუკელი მიხ. ახალი ქართული ლიტერატურა. II. – ტფ., 1933 [ყდაზე 1934]. – გვ. 254-350.

ავტორი საუბრობს ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების ხასიათზე, მისი პოეზიის ძლიერ და სუსტ მხარეებზე. იგი ილიას მსოფლმხედველობას განიხილავს XX საუკუნის 30-იანი წლების შესაბამისი იდეოლოგიური თვალსაზრისით და წერს, რომ მას ჰქონდა არასწორი წარმოდგენა კლასთა შორის უთანასწორობის მოსპობის გზებზე. “ოთარაანთ ქვრივის” ანალიზის დროს ავტორი აცხადებს, რომ “სწორედ აქ მჟღავნდება სუსტი ადგილი ილია ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობისა”, რადგან “გათანასწორებისაკენ შეიძლება წავიდეთ კლასთა შორის ბრძოლის გამწვავების და არა შერიგების გზით.”

მთლიანობაში წიგნის ავტორი მაღალ შეფასებას აძლევს ილიას შემოქმედებას და აღნიშნავს მის დიდ დამსახურებას ქართული კულტურის შესახებ.

1225. კულიკი ი. მთლიანობის შექმნის დემონსტრაცია: საკავშირო ორგკომიტეტის პლენუმის შედეგების შესახებ: ამხ. ი. კულიკის მოხსენება საქ. საბჭოთა მწერლების პლენუმზე. – გაზ. “სალიტერატურო გაზეთი”. – 1933. – 11 იანვ. გვ. 1, 2.

მოხსენებაში გამომსვლელი ეხება ქართულ ლიტერატურულ მემკვიდრეობას. აღნიშნავს ი. ჭავჭავაძის გარშემო მიმდინარე დაპირისპირებას მწერალთა შორის. გამომსვლელის აზრით, “ჭავჭავაძის ნაწარმოებები არ გამოხატავენ თანამედროვე იდეოლოგიას, მაგრამ მისი რამოდენიმე ნაწარმოების ჩართვა ლიტერატურულ მემკვიდრეობაში შესაძლებელია”.

1226. მელაძე ვ. გაკვრით კლასიკოსებზე. – ჟურ. “მნათობი”. – 1933. – №1. – გვ. 153-176; №11, გვ. 164-184.

ავტორი გამოდის იმ მოსაზრების წინააღმდეგ, რომ “თერგდალეულები” ილია ჭავჭავაძის მეთაურობით ბატონყმობის წინააღმდეგ იბრძოდნენ. ამ აზრის დამამკვიდრებლად იგი მიიჩნევს არჩილ ჯორჯაძეს, კიტა აბაშიძეს და საერთოდ ფედერალისტებს. ავტორი აცხადებს, რომ მიუხედავად ფ. მახარაძის მიერ მათი შეხედულების უარყოფისა, მაინც გამოჩნდა ისეთი ხალხი, რომლებიც გამოდიან “გაკოტრებული იდეოლოგიისა და რეაქციონურ მსოფლმხედველობის დამცველებად.” ასეთ კრიტიკოსთა შორის იგი ასახელებს მიხეილ ზანდუკელსაც. წერილში ნახევარზე მეტი ადგილი ეთმობა ილია ჭავჭავაძის შესახებ მ. ზანდუკელის შეხედულებების კრიტიკას.

1227. რადიანი შ., თაბუკაშვილი შ. ილია ჭავჭავაძე: (ბიოგრაფია) – წიგნ: ლიტერატურული ქრესტომათია. ათწლეულების IX ჯგუფისა და ტექნიკუმების

II კურსისათვის. მეორე ნაწილი – ტფილისი: სახელმწ. გამომცემლობა, 1933. – გვ. 3-4.

1228. სულავა ა. ფილიპე მახარაძე როგორც ლიტერატურის კრიტიკოსი – [თბილისი]: ფედერაცია, 1933. – 65 გვ.

იგივე: ჟურ. “მნათობი”. – 1933. – №1-2. – გვ. 193-214.

წიგნში ავტორი საუბრობს ფილიპე მახარაძის ლიტერატურული მოღვაწეობის შესახებ. იგი აღნიშნავს, რომ ფ. მახარაძე ებრძოდა “ქართული ინტელიგენციის რეაქციონურ-ნაციონალისტურ ჯგუფებს.” ავტორი მიმოიხილავს მის იმ წერილებს, რომლებშიც ილია ჭავჭავაძე გამოცხადებულია რეაქციონერ მწერლად, მებატონეთა კლასის ტიპურ წარმომადგენლად.

1229. ხუნდაძე სიმონ. ივანე მაჩაბელი. – გაზ. “სალიტერატურო გაზეთი”. – 1933. – 6 აგვ. გვ. 4.

წერილში საუბარია ივანე მაჩაბლის მოღვაწეობაზე, მის დამოკიდებულებაზე ი. ჭავჭავაძის მიმართ. “მაჩაბელი უწუნებს ჭავჭავაძეს მოღვაწეობას, რომ ცუდად მუშაობს, ზარმაცობს, საბანკო საქმის არაფერი ესმის...”

1230. ხუნდაძე სიმონ. ილია ჭავჭავაძის კერძო წერილები და ავტობიოგრაფია. – ჟურ. “მნათობი”. – 1933. – №8-9. – გვ. 267-286.

ჟურნალი აქვეყნებს ი. ჭავჭავაძის წერილებს გ. სულხანიშვილისადმი, ნინო აფხაზისადმი, კ. ლორთქიფანიძისადმი, პეტრე უმიკაშვილისადმი, ნიკო ნიკოლაძისადმი. წერილებს თან ახლავს ს. ხუნდაძის შენიშვნები.

1934

1231. ამირეჯიბი შალვა. ისტორია საქართველისი და უდარდელი კაცის ისტორია. – გაზ. “საქართველოს გუმაგი”. – პარიზი, 1934, №7.

წერილში უარყოფითად არის შეფასებული ნოე ჟორდანიას მოღვაწეობა და მისი დამოკიდებულება ილია ჭავჭავაძის მიმართ.

1232. ბერია ლავრენტი. ამხ. ლავრენტი ბერიას სიტყვიდან საქართველოს კომუნისტური პარტიის მე-9 ყრილობაზე. – გაზ. “სალიტერატურო გაზეთი”. – 1934. – 31 იანვ, გვ. 1.

გამომსვლელი მიმოიხილავს კომუნიზმის მშენებლობის მიღწევებს. ციტატა: “დიდი მიღწევები გვაქვს ქართველი კლასიკოსების გამოცემის საქმეში. გამოცემულია და იცემა შ. რუსთაველის, ე. ნინოშვილის, ა. წერეთლის, ი. ჭავჭავაძის და სხვათა ნაწარმოებები.”

1233. გამსახურდია კონსტანტინე. ქართული ენის მაგისტრალური ხაზი. – გაზ. “სალიტერატურო გაზეთი”. – 1934. – 24 მაისი, გვ. 3.

სტატიაში სხვადასხვა მოსაზრებებთან ერთად, ასეთი თვალსაზრისიც არის მოცემული: “მე აბსოლიტურად ვეწინააღმდეგები იმ რეფორმას, რომელსაც ილია ჭავჭავაძე ეწეოდა. ასევე ვეწინააღმდეგები ქართული ენის გაიმერლების ტენდენციას...”

1234. ზანდუკელი მიხეილ. ილია ჭავჭავაძე და აკაკი წერეთელი. – წიგნ.: ახალი ქართული ლიტერატურის ისტორია: პროგრამა და მეთოდური მითითებანი. შედგენილი მიხ. ზანდუკელის მიერ. – ტფილისი, 1934. – გვ. 8-10.

პროგრამა შედგენილია განათლების სახალხო კომისარიატის დაუსწრებელი პედაგოგიკის სტუდენტებისათვის.

1235. ლასხიშვილი გიორგი. მემუარები (1885-1915). – ტფ.: პოლიტკატორდელთა საზ-ბის გამოცემა №9, 1934. – 306გვ.

მოგონებებში დიდი ადგილი ეთმობა ილია ჭავჭავაძესთან ურთიერთობას.

1236. მგელაძე ვლასა. ილია ჭავჭავაძის მოკვლა 1907წ. – წიგნ.: 26 მაისი – პარიზი, 1934.

1237. მიწიშვილი ნიკოლო. ქართული ენა. – გაზ. “სალიტერატურო გაზეთი”. – 1934. – 30 აპრ, გვ. 4.

სტატიაში ავტორი ეხება დისკუსიას მწერალთა შორის ქართული ენის შესახებ. გამოთქმულია მწერლის თვალსაზრისი ამ საკითხის ირგვლივ. ერთ-ერთი ასეთია: ციტატა: “ჩვენი ამოცანაა ახალ ქართულ ენაში მთლიანობდეს ილიას მარღვი და აკაკის სიმსუბუქე-სოციალიზმის მაჩვენებელზე გამრავლებული.”

1238. ტოროშელიძე მალაქია. ენის შესახებ. – გაზ. “სალიტერატურო გაზეთი”. – 1934. – 24 მაისი, გვ. 1.

სტატიაში მწერალი ეხმაურება დისკუსიას ენის შესახებ. აღნიშნავს, რომ მე-19 საუკუნის 60-იან წლებში ერთმანეთს დაუპირისპირდა ორი მიმართულება, ძველი და ახალი. ძველი გრიგოლ ორბელიანის და ახალი ილია ჭავჭავაძის მეთაურობით. “გრ. ორბელიანი, ფეოდალიზმის და თავადაზნაურობის პირწავარდნილი დამცველი, იცავდა ძველ საეკლესიო ენას, ხოლო ილია ჭავჭავაძე-იმავე თავადაზნაურობის დამცველი, მხოლოდ ახალ შეცვლილ პირობებში ექომდაგებოდა ახალ ენას.”

1239. ტოროშელიძე მალაქია. ქართული ლიტერატურა: მოხსენება მწერალთა საკავშირო ყრილობაზე 20 აგვისტოს. – ჟურ. “მნათობი”. – 1934. – №7-8. – გვ. გვ. 220-255.

ქართული საბჭოთა ლიტერატურის პრობლემებზე საუბრის წინ მომხსენებელი მოკლედ შეეხო ქართული ლიტერატურის ისტორიას და მისი განვითარების მთავარ ეტაპებს.

ჟურნალის 246-255 გვერდებზე იგი საუბრობს XIX საუკუნის 60-იან წლებზე და ილია ჭავჭავაძეზე. მისი თქმით, “ილია ჭავჭავაძე 60-იანი წლების უდიდესი ფიგურაა, რომელიც თავისი პოეტური და პუბლიცისტური ნაწარმოებებით ძლიერ გავლენას ახდენს ქართულ ლიტერატურაზე”. მ. ტოროშელიძე ახსენებს ილიას შემოქმედების ორგვარ შეფასებას, როდესაც სხვადასხვა პოლიტიკური შეხედულების კრიტიკოსები მის პუბლიცისტურ ნაწარმოებებს უპირისპირებდნენ მისსავე მხატვრულ თხზულებებს. პირველში ხედავდნენ რეაქციულ ან კონსერვატულ მიმართულებას, ხოლო მეორეში – პროგრესულს. მ. ტოროშელიძეს ორივე ეს შეფასება შეცდომად მიაჩნია. მისი თქმით, “უკანასკნელ ხანს (პროლეტარულ მწერალთა ასოციაციის – რაპის – ხანებში) მოუნდომეს გადაყრა როგორც უვარგის ნაგავს, მის მხატვრულ ნაწარმოებებსაც და ამით იჩენდენ კლასიკური მემკვიდრეობის ათვისებისა და გამოყენების სრულ უუნარობას”.

მ. ტოროშელიძე ეხება ი. ჭავჭავაძის მხატვრული შემოქმედების სხვადასხვა საკითხს და აღნიშნავს მწერლის მთავარ მიღწევებს.

1240.Торшелидзе М. Грузинская литература: доклад на первом всесоюзном съезде советских писателей. – М.: Художественная литература, 1934. – 88с.

ბრომურის 33-43-ე გვერდებზე ავტორი საუბრობს ილია ჭავჭავაძეზე, როგორც XIX საუკუნის 60-იანი წლების ქართული მწერლობის საუკეთესო წარმომადგენელზე.

1935

1241.ასათიანი ვლ. აკაკი, როგორც კრიტიკოსი. _ გაზ. “ლიტერატურული გაზეთი”. _ 1935. _ 12 თებ, გვ. 4.

სტატიაში ლაპარაკია “ვეფხისტყაოსნის” აკაკისეულ შეფასებაზე. ავტორი იმოწმებს ილიას დამოკიდებულებას “ვეფხისტყაოსნთან” დაკავშირებით. ციტატა წერილიდან: “სავსებით სამართლიანად შენიშნავდა ილ. ჭავჭავაძე, რომ აკაკიმ ამით “ვეფხისტყაოსნის” კრიტიკის ვრცელი სარბიელი, შეცდომით ან განგებ ვიწრო ფარგლებში მოაქცია.” ეს რომ ასე იყოს, მისი თხზულება პამფლეტი იქნებოდა.”

1242.ასათიანი ვლ. ბოსლეველი (ესტატე მჭედლიძე). _ გაზ. “ლიტ. საქართველო”. _ 1935. _ 24 იანვ, გვ. 3.

წერილში განხილულია ილიას თანამედროვე კრიტიკოსთან _ ბოსლეველთან _ კიტა აბაშიძის პოლემიკა “განდეგლის” გარშემო შექმნილი უარყოფითი საზოგადოებრივი აზრის გამო, რაშიც კ. აბაშიძე ბოსლეველს ადანაშაულებს. მოყვანილია ციტატა კ. აბაშიძის ეტიუდებიდან “ყველა მისი (ბოსლეველის) აზრით სჯიდა ილ. ჭავჭავაძის ახალ პოემას.” წერილის ავტორი კრიტიკულად აფასებს კიტა აბაშიძისეულ მსჯელობას და მისაღებად მიაჩნია ბოსლეველის აზრი ილიას “პესიმისტური შეხედულებების” შესახებ, რომლითაც “ფეხს წინ ვერ წავდგამთ.”

1243.გომიაშვილი ვ. რეალიზმის გზით. _ ჟურ. ”საბჭ. ხელოვნება”. _ 1935. _ №5. _ გვ. 45.

მსახიობი ვასილ გომიაშვილი გამოხატავს თავის განცდებს იმასთან დაკავშირებით, რომ წილად ხვდა დიდი ბედნიერება განესახიერებინა ილია ჭავჭავაძისეული ლუარსაბის სახე სპექტაკლში “ჩატეხილი ხიდი”. იგი წერს: “ვღელავდი, როდესაც დიდი ილიას დიდი სახის სცენურ განსახიერებას მოვკიდე ხელი. ადვილი საქმე ხომ არ არის ლუარსაბის განსახიერება; ყველა კრიჭაში გიდგას, რადგან ყველა იცნობს მას, ილიას ყოველ მკითხველს თავისი საკუთარი წარმოდგენა აქვს შემუშავებული და ყველა ისინი თეატრში მოდიან საკუთარი წარმოდგენის მიხედვით ხორცშესხმული ლუარსაბი იხილონ. რამდენი ერთის მოლოდინს გაამართლებ. ზოგი ელოდება საცოდავ ლუარსაბის სიბრალულის აღმძვრელ სახეს, ზოგი მოითხოვს ილიას ეპიგრაფს მივყვე და ლუარსაბს მოყვრულად უძრახო, ზოგი კი მოელის ჩემგან გამანადგურებელი სისასტიკით, წარბმეუხრელი დაუზოგველობით აქტიორულ ენაზე ვამხილო ლუარსაბის სახით განსახიერებული მუქთახორების წოდება.” ვ. გომიაშვილმა არჩევანი გააკეთა და როგორც თვითონ წერს: “თეატრი და მასთან ერთად მეც დაუზოგველი და სასტიკი აღმოვჩნდით მუქთახორათა დახასიათებისას.”

1244. დუდუჩავა მამია. აკაკი წერეთლის ადგილი საზოგადოებრივ ბრძოლაში. _ გაზ. "ლიტ. გაზეთი". _ 1935. _ 12 თებ, გვ. 6.

სტატიაში მოცემულია აკაკის შემოქმედების შესახებ არსებული ზოგიერთი თვალსაზრისის კრიტიკა. მის მსოფლმხედველობას ავტორი უკავშირებს ილიას მსოფლმხედველობას. რედაქციის მინაწერი: "ვათავსებთ ამხ. მ. დუდუჩავას წერილს დისკუსიის წესით. განსაკუთრებით სადაოდ მიგვაჩნია აკაკის სრული იდეური გაიგივება ილია ჭავჭავაძესთან."

1245. ლეონიძე გიორგი. მასალები ილია ჭავჭავაძის ბიოგრაფიისათვის. _ ლიტერატურული მემკვიდრეობა: [კრებული]. წიგნი I. _ ტფ., 1935. _ გვ. 546-575.

გიორგი ლეონიძე აქვეყნებს ილია ჭავჭავაძის ცნობილი გამომცემლის, მიხეილ გედევანიშვილის არქივის იმ ნაწილს, რომელიც ილია ჭავჭავაძეს ეხება.

1246. მანსვეტაშვილი იაკობ ჩემი წარსულიდან. ნანახი და გაგონილი: [მოგონებანი]. _ ჟურ "მნათობი". _ 1935. _ №6. _ გვ. 188-212; №10. _ გვ. 186-212; №11-12. _ გვ. 216-236

1247. მესხი დ. მოგონებანი. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1935. _ №1. _ გვ. 140-157; №2. _ გვ. 197-204.

1248. მიწიშვილი ნიკოლო. იღბლიანი. _ გაზ. "ლიტ. გაზეთი". _ 1935. _ 12 თებ, გვ. 2.

სტატიაში მოყვანილია ამონარიდები პოეტის შეხედულებიდან სხვადასხვა მწერალთა შესახებ. ციტატა: "დრამატული წუთი აგვირგვინებს ილია ჭავჭავაძის მაღალ შინაარსიან ცხოვრების გზასაც."

1249. რაჭველიშვილი ქ. აკაკი წერეთელი. _ გაზ. "ლიტ. გაზეთი". _ 1935. _ 30 იანვ., გვ. 2.

წერილში განხილულია აკაკის შემოქმედების დეტალურად შესწავლის გზები. ნახსენებია ილიაც.

1250. სილვი ა. დისპუტი "ჩატეხილი ხიდის" გარშემო. _ ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". _ 1935. _ №5. _ გვ. 46-47.

წერილში საუბარია 1935 წლის 19 ნოემბერს თსუ-ში გამართული დისპუტის შესახებ კ. მარჯანიშვილის თეატრში დადგმული სპექტაკლის "ჩატეხილი ხიდის" (პიესის ავტ. შ. დადიანი) გამო. გადმოცემულია გამომსვლელთა პოზიციები სპექტაკლის ნაკლისა თუ ღირსების შესახებ.

1251. ქიქოძე პლ. პრობლემურ-პუბლიცისტური ლიტერატურულ კრიტიკის დასაცავად _ გაზ. "ლიტ. გაზეთი". _ 1935. _ 18 იანვ, გვ. 2.

"ლიტ. გაზეთის" მთ. რედაქტორის წერილში საბჭოთა კრიტიკის დანიშნულებაზე მოხსენებულია ილია ჭავჭავაძე შემდეგ კონტექსტში: "კიტა აბაშიძე არ წააგებდა, მოიგებდა კიდევ, თავისივე კლასის თვალთახედვით, რომ ეგნატეს შემოქმედების თავისებური ახსნა მაინც მოეცა. მაგრამ ის კლასი, რომელსაც კიტა გამოხატავდა, სრულებით არ იყო პროგრესული ძალა და არ შეემლო თუგინდ ეგნატეს მისაკუთრების ცდა მაინც ჩაეტარებინა ისე, როგორც ილიამ დავითაშვილის მისაკუთრება სცადა."

შენიშვნა: წერილში არ არის მოცემული რომელ დავითაშვილზეა ლაპარაკი. იმ ხანად ორი დავითაშვილია ცნობილი: ი. დავითაშვილი _ თვითნასწავლი პოეტი, დაიბადა ყმა გლეხის ოჯახში. ილია იყო მისი პირველი ბიოგრაფი. დავითაშვილი შიო_ლიტერატორი. ავტორი

წერილის „ჩატეხილი ხიდი“, „ოთარაანთ ქვრივი“-მ. ილია ჭავჭავაძის მოთხრობის შესახებ.”

1252. ჩაჩიბაია ვ. ზოგიერთი შთაბეჭდილება – ჟურ. „საბჭ. ხელოვნება“. – 1935. – №5, გვ. 37-40.

წერილის ავტორი თავდაპირველად გამოხატავს აღფრთოვანებას მსახიობთა ოსტატობის გამო. შემდეგ კი გამოთქვამს რამდენიმე შენიშვნას. მაგალითად, იგი თვლის, რომ ილიას სხვადასხვა მოთხრობის პერსონაჟთა ერთ პიესაში შემოყვანა, ერთი და იმავე ისტორიულ პერიოდში მათი მოქმედება შეცდომაა და ეს იწვევს ეპოქათა აღრევას. ეს მოთხრობები დაიწერა XIX საუკუნის სხვადასხვა ათწლეულში და პერსონაჟთა ქცევა და აზროვნება მოცემულ დროს შეესაბამება.

1253. ჯანელიძე დ. „ჩატეხილი ხიდი“. – ჟურ. „საბჭ. ხელოვნება“. – 1935. – №5. – გვ. 41-44.

რეცენზენტი მაღალ შეფასებას აძლევს ვ. მარჯანიშვილის თეატრში დადგმულ სპექტაკლს „ჩატეხილი ხიდი“ (შ. დადიანის პიესა) და მიაჩნია, რომ გამოთქმული კრიტიკა ეპოქათა აღრევის შესახებ არასწორია. ავტორის აზრით, „საბჭოთა თეატრის მოღვაწეობა იყო ეჩვენებინა არა მარტო 60-იანი წლების ეპოქა, არამედ ნათელეყო ილიას პოლიტიკურ-საზოგადოებრივი მიმართულების მარცხიც, რაც წოდებათა შორის ჩატეხილი ხიდის გამართლების ცდის დამარცხებაში გამოიხატა“.

1936

1254. ამისულაშვილი მ. აპრილის დამე კახეთში: [ლექსი] (ი. ჭავჭავაძის ხსოვნას). – ჟურ. „ჩვენი თაობა“. – 1936. – №5-6. – გვ. 43-44.

1255. ახნაზაროვი არტემ. ილია ჭავჭავაძე და მეფის ცენზურა. – გაზ. „ლიტ. საქართველო“. – 1936. – 31 ივლ. – გვ. 2.

წერილში ასახულია ილიას და კავკასიის ცენზორის დ. ისარლოვის შეხვედრის ამბავი.

1256. გამოფენა ილია ჭავჭავაძის ხსოვნისათვის ქუთაისში. – გაზ. „კომუნისტი“. – 1936. – 28 სექტ. – № 225

1257. გიასელი [სამხარაძე გ.] ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – ჟურ. „ჩვენი თაობა“. – 1936. – გვ. 4

1258. დევდარიანი სეით. ილია ჭავჭავაძე. – გაზ. „ლიტ. საქართველო“. – 1936. – №13, 16 აგვ. – გვ. 2, 4.

სტატიაში ავტორი განიხილავს 20-იანი წლების მარქსისტულ კრიტიკას ილიას შემოქმედებასთან დაკავშირებით. ადარებს პუშკინისა და ჭავჭავაძის შემოქმედებას. ამტკიცებს ჭავჭავაძის შემოქმედების პროგრესულობას და ხალხურობას პუშკინის შემოქმედებასთან შედარებით. ავტორი ერთგვარად ცდილობს ახსნას ილიას მიმართ უარყოფითი დამოკიდებულება იმ პერიოდის აუცილებლობით.

1259. დევდარიანი სეით. ილია ჭავჭავაძე: ფილოსოფია, სოციოლოგია, ესთეტიკა. – გაზ. „ლიტ. საქართველო“. – 1936. – 15 სექტ. – გვ. 3.

ავტორი ეხება "ღვთის მადლს" ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. მის სოციოლოგიურ მსოფლმხედველობას ორი ეპოქის შეჯახებისას, განიხილავს პოემა "აჩრდილს".

1260. ვაჟა-ფშაველა ილია ჭავჭავაძის სახსოვრად: [ლექსი დაწერილია 1907 წელს]. – წიგნ.: რჩეული ნაწერები / ვაჟა-ფშაველა. – თბ.: ფედერაცია, 1936. – გვ. 109-110

1261. ილია ჭავჭავაძე - საბჭოთა კავშირის ხალხთა ენებზე. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1936. _ 21 სექტ. _ გვ. 4.

ინფორმაცია ილიას თხზულებათა საიუბილეო თარგმანების შესახებ სსრკ-ს ხალხთა ენებზე. კერძოდ: რუსულ, უკრაინულ, სომხურ, ბელორუსულ და სხვა ენებზე.

1262. ილია ჭავჭავაძის დაბადების ასი წლისთავი. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1936. _ 8 ივნ. _ გვ.1.

გაზეთის ინფორმაცია საქ. მწერალთა კავშირის პრეზიდიუმის სხდომის შესახებ ილიას საიუბილეო ღონისძიებებთან დაკავშირებით.

1263. ილია ჭავჭავაძის იუბილესათვის. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1936. _ 24 მაისი.

რედაქციის ინფორმაცია საქ. მწერალთა კავშირის სხდომაზე მიღებული ღონისძიებების შესახებ ილიას 100 წლისთავის აღსანიშნავად.

1264. ილიას იუბილესათვის მზადება: ილიას კომიტეტში. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1936. _ 23 ოქტ. _ გვ. 1.

სტატიაში საუბარია ღონისძიებებზე იუბილესთან დაკავშირებით. კომისიის ხელმძღვანელია ვ. მირცხულავა

1265. ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების საღამო თბილისის მაუდის ფაბრიკის კლუბებში. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1936. _ 22 ოქტ.

1266. ილიას მკვლელობა და დაკრძალვა. - გაზ. "კომუნისტი". _ 1936. _ 12 სექტ.

გაზეთის გვერდზე ქვეყნდება წერილები და სხვადასხვა მასალა ილიას მკვლელობისა და მისი დაკრძალვის შესახებ.

1267. ლეონიდე გიორგი. ილიას სურათზე: [ლექსი]. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1936. _ 24 ივლ.

1268. მ.გ. მწერალთა სახლი საგურამოში. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1936. _ 5 ივნ. წერილში საუბარია ილიას სახლმუზეუმში მწერალთა შემოქმედებითი კერის მოწყობის შესახებ.

1269. მანსვეტაშვილი იაკობ მოგონებანი: ნახული და გაგონილი / ლევან ასათიანის რედაქციით, წინასიტყვაობით და შენიშვნებით. – თბ.: "ფედერაცია", 1936. – 273 გვ.

მოგონებების ავტორი წიგნის მე-13 – 24-ე თავებში აღწერს 1886-1890 წლებში გაზეთ "ივერიაში" მუშაობის პერიოდს და ილია ჭავჭავაძესთან შეხვედრის ეპიზოდებს. აღნიშნული თავების შინაარსია:

"ოთარაანთ ქვრივის" დაწერა. ნიკო ნიკოლაძის აზრი მოთხრობაზე; ილიას ხასიათის თვისებები. ილიას ცუდი განწყობილება ი. მაჩაბელთან; ქართველ თავად-აზნაურობის თავდასხმა ილიაზე; ილიას და ნიკო ნიკოლაძის დუელი; ილიას მიერ გენერალ სუმბათაშვილის დუელში გამოწვევა; მწვავე პოლემიკა ნ. ნიკოლაძის "Остров"-თან; სხვადასხვა იარაღი მტრებთან საბრძოლველად: გამოცანები ბობოლებზე; ილიას გალაშქრება "Московские ведомости"-ის რედაქტორ კატკოვისა და განათლების მზრუნველ იანოვსკის წინააღმდეგ;

ილია კერძო ცხოვრებაში; ილია საგურამოში; ილია მესაკუთრე; ილიას სტუმრები: არტურ ლეისტი, მორფილი, მარჯორი უორდროპი; ილიას პურადობა. ილიაობა საგურამოში; ილიას მეუღლე – ოლღა თადეოზის ასული; განწყობილება ცოლ-ქმარს შორის და სხვა; ილიას ჩადგომა საადგილმამულო ბანკის სათავეში; ილიას აზრი ვანო მაჩაბელზე; ბანკის შემფასებელთა ხრიკები; და-ძმა უორდროპები ბანკის სხდომაზე; უღმობელი ბრძოლა ილიასა და ივანე მაჩაბელს შორის ბანკში დარჩენის გამო; ივ. მაჩაბლის ხელახალი არჩევა; ილიას გნცხადება წასვლის შესახებ; მაჩაბლის არჩევის უკანონოდ ცნობა და ილიას დაბრუნება ბანკში; ივ. მაჩაბლის უკვალოდ დაკარგვა და ძებნა; აკაკი და ილია;

1270. მეუნარგია იონა. ნანახი და განაგონი ილიას ცხოვრებიდან. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1936. _ № 5. _ გვ. 230-249.

წერილში ვრცლად არის აღწერილი ილიას ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ამსახველი მრავალი ეპიზოდი.

1271. ნიკოლაძე ა. ილია და ბელინსკი. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1936. _ 12 სექტ.

ავტორი საუბრობს ილიას ესთეტიკურ შეხედულებებზე

1272. რადიანი შალვა. ი. ჭავჭავაძის მხატვრული შემოქმედება. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1936. _ №12. _ გვ. 173-208.

წერილის პირველ ნაწილში ავტორი საუბრობს XIX საუკუნის შუა წლებში რუსეთის საზოგადოების მოწინავე ნაწილში გავრცელებულ პროგრესულ იდეებზე. მათი გავლენის შესახებ ქართველ სტუდენტებზე, კერძოდ ილიაზე, რომლებმაც სამშობლოში სცადეს ამ იდეების დანერგვა.

წერილის მეორე და ძირითად ნაწილში მიმოხილულია ილიას პოეტური და პროზაული ნაწარმოებები.

1273. რაჭველიშვილი ქ. ილიას პუბლიცისტიკა; მზადება ილიას იუბილესათვის; ი. ჭავჭავაძის განყოფილება მწერალთა მუზეუმში. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1936. _ 12 სექტ. _ გვ. 3.

1274. რაჭველიშვილი ქ. ილია ჭავჭავაძე სამოციან წლებში. _ ჟურ. "ჩვენი თაობა". _ 1936. _ №4. _ გვ. 57-64.

წერილში განხილულია ილია ჭავჭავაძის მოღვაწეობა XIX საუკუნის სამოციან წლებში. მის მიერ ჟურნალ "საქართველოს მოამბის" გამოცემა, რომლის გარშემო შემოიკრიბა ქართველ მწერალთა ახალგაზრდა თაობა.

1275. საგურამოელი გლეხების მოგონებანი. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1936. _ 12 სექტ. მოგონებები ძირითადად ილიას მკვლელობის ფაქტს ეხება.

1276. სამზადისი ილია ჭავჭავაძის იუბილესათვის. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1936. _ 14 ოქტ.

ინფორმაცია ილიას სრული აკადემიური გამოცემის მომზადებისა და მისი ძეგლის პროექტზე გამოცხადებული კონკურსის შესახებ.

1277. ტაბიძე ტიციან ქართული ლიტერატურის კლასიკოსი. _ ჟურ. "მშრომელი ქალი". _ 1936. _ №11. _ გვ. 11-12.

წერილში მიმოხილულია ილიას შემოქმედების ძირითადი ასპექტები.

1278. ქიქოძე გერონტი. ილია ჭავჭავაძე. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1936. _ 30 სექტ. _ გვ. 1.

ავტორი ეხება ილიას უმართებულო კრიტიკას 20-იან წლებში. განიხილავს ილიას ბრძოლას ქართული ენისათვის, ჰუმანისტური მსოფლმხედველობისათვის და ამ ბრძოლის პროგრესულ მნიშვნელობას.

- 1279. ქიქოძე გერონტი.** ილია ჭავჭავაძე და აკაკი წერეთელი (რეფორმიზმი და რომანტიკა). – წიგნ.: ქიქოძე გ. წერილები ხელოვნებაზე. – თბ.: ფედერაცია, 1936. – გვ. 15-23.

ავტორს მიაჩნია, რომ ილია ჭავჭავაძე სოციალური რეფორმატორი იყო ამ სიტყვის უღრმესი მნიშვნელობით. ეს შეურიგებელი რეფორმისტული სული მან ყველა დარგში გამოიჩინა. მისმა შემოქმედებამ ყველა სფერო მოიცვა: ლიტერატურა, ენა, სწავლა-განათლება, პრესა, ფინანსები, ყოფა-ცხოვრება. “როცა მან საზოგადოებრივი ასპარეზი დასცალა,” საქართველო უკვე აღარ ჰგავდა 50-60-იანი წლების საქართველოს და ამ ცვლილებებში დიდი წვლილი სწორედ მას მიუძღოდა. ავტორის აზრით, უდიდესი პარადოქსია, რომ ილიას “უახლოესმა სულიერმა მეგვიდრეებმა, მესამე დასელების უმრავლესობამ იგი რეაქციონერად გამოაცხადა” და ნაციონალისტური სივიწროვე დააბრალა.

- 1280. ჩავლეიშვილი ალექსანდრე.** ილ. ჭავჭავაძის ესთეტიკური შეხედულებანი : [წერილი]. – ჟურ. “მნათობი”. – 1936. – №4. – გვ. 90-133.

- 1281. "ჩემი თარიარალი"** [ლექსი – რეფრენის შესახებ პუბლიკაცია ი. ბალახაშვილის]. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1936. – №12.

- 1282. ცაიშვილი ს.** ილიას და აკაკის მოსწრებული სიტყვები. – გაზ. “კომუნისტური განათლება”. – 1936. – 18 იანვ.

- 1283. ჯავახიშვილი მიხეილ.** რომანში მთავარი გმირები ზედმეტმა მასალამ მიჩქმალა. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1936. – 23 ოქტ. – №17.

წერილში, რომელიც კ. გამსახურდიას "მთავრის მოტაცებას" ეხება, მხატვრული პროზის საკითხებზე მსჯელობისას ავტორი აღნიშნავს, რომ "ევროპული ბელეტრისტიკის დამწყები საქართველოში ილია ჭავჭავაძე გახლავთ და სხვა არავინ".

- 1284. ჯავახიშვილი მიხეილ.** წიწამურა. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1936. – 18 ივლ. – გვ. 2.

წერილში მწერალი იხსენებს ილიას მკვლევლობის ფაქტებს. აღწერს მკვლევლობის ერთ-ერთ ორგანიზატორთან – დ. ჯაშთან შეხვედრას საგურამოში მკვლევლობის მეორე დღეს. 1910 წლის შეხვედრას ამავე პიროვნებასთან მეტეხის ციხეში. აღნიშნავს, რომ დ. ჯაში იმ ხანებში, სატახტო ქალაქების გავლენიანი გაზეთების კორესპონდენტად ითვლებოდა.

- 1285. ჯაჯანაშვილი არჩილ.** სამი შეხვედრა ილიასთან. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1936. – 24 მაისი. – გვ. 3.

წერილში აღწერილია ილიას ორი შეხვედრა გიმნაზიის მოწაფეებთან და მესამე შეხვედრა 1906 წელს თავადაზნაურთა დეპუტატების საკრებულოში. წერილს ერთვის ილიას მიერ აღნიშნულ თათბირზე წარმოთქმული სიტყვის ტექსტი.

- 1286. Табидзе Тициан.** Классики грузинской литературы (И. Чавчавадзе). – газ. «Заря Востока». – 1936. – 1 ноябр.

- 1287. На языке музыки и живописи.** – газ. «Заря Востока». – 1936. – 11 ноября.

ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების მიხედვით შექმნილი მუსიკალური და ფერწერული ნამუშევრების შესახებ.

- 1288. აბაშიძე გრიგოლ.** ილია ჭავჭავაძე: [ლექსი]. _ ჟურ. "პიონერი". _ 1937. _ №5. _ გვ. 3.
- 1289. აბაშიძე გრიგოლ.** ილია ჭავჭავაძე და ახალგაზრდა მწერლები. _ ჟურ. "ჩვენი თაობა". _ 1937. _ №5-6. _ გვ. 30-34.
წერილში საუბარია ილიას დამოკიდებულებაზე ახალგაზრდა მწერლების მიმართ. ავტორი აღნიშნავს, რომ ილია ყურადღებას არ აკლებდა ნიჭიერ ახალგაზრდებს და ღირსეულს თვითონ უკვალავდა გზას. ამის მაგალითად წერილში მოყვანილია ვაჟა-ფშაველასადმი ილიას დამოკიდებულება.
- 1290. აბაშიძე გრიგოლ.** ი. ჭავჭავაძის პოეტიკის სათავეები. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 20 მაისი. _ გვ. 5.
წერილში გადმოცემულია თვალსაზრისი ილიას პოეტური იდეალის ჩამოყალიბების შესახებ. რუსული და დასავლური აზროვნებისა და გემოვნების ზეგავლენაზე ახალგაზრდა ილიაზე, "ცისკრის" კონსპექტის ანალიზი. ძველი ქართული პოეზიისადმი ილიას დამოკიდებულება.
- 1291. აბზიანიძე გიორგი.** პუშკინი და აკაკი. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 18 თებ. _ გვ. 2.
წერილი ეხება აკაკის დამოკიდებულებას პუშკინის მიმართ, სადაც ავტორი ილიასაც იხსენიებს. ციტატა წერილიდან: "აკაკი და ილია პუშკინს უდიდეს გენიოსად სთვლიდნენ."
- 1292. ავჩიანი ს.** ილია ჭავჭავაძე სომხურ ენაზე. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 15 მაისი.
ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა სომხური თარგმანების კრებულის გამოცემის შესახებ.
- 1293. აროსია გრიგოლ.** პოეტის დაღუპვა: [ლექსი]. _ ჟურ. "პიონერი". _ 1937. _ №5. _ გვ. 4.
- 1294. არსენიშვილი ა.** ილია ჭავჭავაძე. _ ჟურ. "ჩვენი თაობა". _ 1937. _ №5-6 _ გვ. 50-56.
წერილში განხილულია ილიას შემოქმედების ძირითადი ასპექტები, მწერლის მსოფლმხედველობა, მისი საზოგადოებრივ-პოლიტიკური საქმიანობა.
- 1295. ასათიანი ვ.** ილია და გარიბალდი. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 8 ივნ.
ავტორი სტატიაში მსჯელობს ილიასა და გარიბალდის მსგავსებაზე. ადარებს ილიასა და გარიბალდის პიროვნებებს. "თუ გარიბალდი ხალხს ემსახურებოდა იარაღით, ილია იგივეს აკეთებდა კალმით" - ნათქვამია წერილში.
- 1296. ასათიანი ვ.** ილია ჭავჭავაძის უცნობი კონსპექტი "ცისკრის" მწერლებზე. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 20 აპრ. _ გვ. 3.
წერილში მოცემულია ილიას მიერ ჟურ. "ცისკარში" 1857-1863 წლებში გამოქვეყნებული ნაწარმოებების კრიტიკული მიმოხილვა. სტატიაში მოყვანილია ნაწყვეტები კონსპექტიდან, რომელიც მაშინ არ დაიბეჭდა. ილია ენის არქაულობას უწუნებს "ცისკრის" მწერლებს და ახალ მოლექსეებს "ძველებთან" ხელოვნურ მიმსგავსებას საყვედურობს. ციტატა კონსპექტიდან:

"ეგ იმისთანა ჟურნალია, რომელიც დაგვიანებულა და უკან დარჩომია ცხოვრებასა. ცხოვრება წინ წასულა და ის კი უკან მოსჩანჩალებს, როგორც ფეხმოტეხილი ცხვარი თავის ფარასა".

1297. ასათიანი ვ. მე-60-ე წლები და ილია ჭავჭავაძე. – ჟურ. "ჩვენი თაობა". – 1937. – №5-6. – გვ. 57-72.

წერილის ძირითადი ნაწილი ეთმობა XIX საუკუნის 60-იანი წლების რუსეთის საზოგადოებრივი ცხოვრების მიმოხილვას. გაანალიზებულია, თუ რა პროგრესული მიმდინარეობების ზეგავლენა განიცადეს საქართველოდან წასულმა სტუდენტებმა, რომელთა შორის ილია ჭავჭავაძეც იყო.

1298. ასათიანი ლევან. ილია ჭავჭავაძე და 60-იანი წლები. – ჟურნ. "კომუნისტური აღზრდისათვის". – 1937, №5-6. – გვ. 139-144.

წერილში საუბარია XIX საუკუნის 60-იან წლებზე, როცა ილია ჭავჭავაძემ მოუხდა აქტიურად ჩაბმულიყო საქართველოს საზოგადოებრივ და ლიტერატურულ ცხოვრებაში. განხილულია ის ძირითადი საკითხები, რომლებითაც თერგდალეულები ილიას მეთაურობით ცდილობდნენ პროგრესული იდეების დამკვიდრებას საზოგადოებრივი ცხოვრების სხვადასხვა სფეროში, იქნებოდა ეს ბატონყმობის საკითხი, სალიტერატურო ენის რეფორმა, ადამიანის ზნეობრივი სრულყოფილების საკითხი და თუ სხვა.

1299. ასათიანი ლევან. ილია ჭავჭავაძე პუშკინის მთარგმნელი. – ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". – 1937. – №1. – გვ. 33-37.

წერილში განხილულია ილიას მთარგმნელობითი მუშაობის ეტაპები, მისი ინტერესები მსოფლიო ლიტერატურის ნიმუშების შერჩევის თვალსაზრისით. დასახელებულია რუსული ლიტერატურიდან ილიას მიერ თარგმნილი ლერმონტოვისა და პუშკინის ნაწარმოებები.

წერილის ავტორი განმარტავს, რატომ შეჩერდა ილიას არჩევანი პუშკინის სამ ლექსზე: "ჭეშმარიტება", "ანგელოსი" და "წინასწარმეტყველი". აანალიზებს, თუ რა გამოძახილს პოულობს პუშკინის შემოქმედება ილიას მსოფლმხედველობაში.

1300. ასათიანი ლევან. პუშკინი და ი. ჭავჭავაძე. – ჟურ. "ჩვენი თაობა". – 1937. – №1. – გვ. 51-53.

წერილში საუბარია ილიას მიერ ა. პუშკინის ნაწარმოებების თარგმანებზე.

1301. აცანელი ტ. ილიასეული სახლი ყვარელში. – გაზ. "კომუნისტი". – 1937. – 2 აპრ.

ილია ჭავჭავაძის სახლმუზეუმის აღდგენა-რეკონსტრუქციის შესახებ.

1302. ახვლედიანი დ. ილია ჭავჭავაძე: [ლექსი]. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1937. – 29 მაისი. – გვ. 3

1303. ბალახაშვილი ი. ილია ჭავჭავაძის მოწაფეობა და სტუდენტობა: ბიოგრაფიული ნარკვევი / რედ. გერონტი ქიქოძე. – თბ.: ფედერაცია, 1937. – 102 გვ.

წიგნი 17 თავისგან შედგება. მასში დაწვრილებით არის გადმოცემული ჭავჭავაძეთა გვარის გენეალოგია, ყვარლის კარმიდამოს აღწერილობა, ილიას დაბადება და ბავშვობა, მოწაფეობისა და სტუდენტობის ხანა და მისწრაფებები.

- 1304. ბალახაშვილი ი.** ილია ჭავჭავაძე და მეფის ცენზურა. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 4 აპრ.
- წერილში გადმოცემულია ცენზურის მიერ განსაკუთრებული ზედამხედველობის დაწესების შესახებ ილია ჭავჭავაძის მიმართ და მოყვანილია ილიას ნაწარმოებების აკრძალვის მაგალითები.
- 1305. ბალახაშვილი ი.** ილია ჭავჭავაძე და სამოციანი წლების პეტერბურგის ქართველ სტუდენტთა წრე. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1937. _ №5. _ გვ. 13-20.
- წერილში დახასიათებულია პეტერბურგის უნივერსიტეტში მოღვაწე ქართველ სტუდენტთა წრე და ილიას როლი ამ წრის საქმიანობაში.
- 1306. ბალახაშვილი ი.** ილია ჭავჭავაძე და პეტერბურგის სტუდენტთა მოძრაობა. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 30 აპრ. _ გვ. 3-4.
- წერილში მოყვანილია ილიასა და კობტა აბხაზის პროტესტის ეპიზოდი უნივერსიტეტში შემოღებულ ახალ რეჟიმთან დაკავშირებით და ამის გამო უნივერსიტეტის დატოვების გადაწყვეტილების მიღება მათ მიერ.
- 1307. ბალახაშვილი ი.** ილია ჭავჭავაძის ლიტერატურული დებიუტი. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 30 იანვ. _ გვ. 6.
- წერილში გადმოცემულია ი. ჭავჭავაძის პირველი ლექსის დაწერის ისტორია, რომელიც 1852 წელს მიუძღვნა თავისი დისწულის, ნ. ჭავჭავაძის ვაჟის _ გიგოს დაბადებას. ლექსი სტატიაში სრულად არის მოყვანილი.
- 1308. ბარათაშვილი მ.** ილიას: [ლექსი]. - ჟურნ. "რემედას". _ 1937. _ №6-7. _ გვ. 6.
- 1309. ბარამიძე ალექსანდრე.** ილია ჭავჭავაძე _ "ვირსამიანის" წინასიტყვაობის ავტორი. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 20 მაისი. _ გვ. 4.
- სტატიაში ალ. ბარამიძეს განხილული აქვს ილიას მეცნიერული თვალსაზრისი "ვირსამიანის" სპარსულ წარმოშობასთან დაკავშირებით. მოყვანილია სხვადასხვა ვერსიები ნაწარმოების ორიგინალობის შესახებ, რომელთა შორის, ყველაზე მართებულად, ალ. ბარამიძე ილია ჭავჭავაძის ვერსიას მიიჩნევს.
- 1310. ბენაშვილი დიმიტრი.** ილია ჭავჭავაძე. _ ჟურ. "პიონერი". _ 1937. _ №5. _ გვ. 1-3.
- წერილში ავტორი მოკლედ მიმოიხილავს ილიას შემოქმედებას და განუმარტავს ჟურნალის პატარა მკითხველებს, თუ რით იყო ილია ჭავჭავაძე გამორჩეული სხვა მოღვაწეთა შორის.
- 1311. ბილანიშვილი ა.** ილიას: [ლექსი]. _ ჟურნ. "ოქტომბრელი". _ 1937. _ №6. _ გვ. 16
- 1312. ბობოხიძე კ.** ილია ჭავჭავაძისადმი: [ლექსი]. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1937. _ №5. _ გვ. 67-68
- 1313. გაბაშვილი ეკატერინე.** ილიასთან მოგზაურობა მცხეთას, ინგლისელი მწერალი ქალის მარჯორი უორდროპის შესახებდრად. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1937. _ №5. _ გვ. 155-158.
- მოგონებაში აღწერილია ახალგაზრდა ეკატერინე გაბაშვილის შეხვედრა ილიას ოჯახთან, გამგზავრება მცხეთაში მარჯორი უორდროპის შესახებდრად.
- 1314. გაბაშვილი ეკატერინე.** ჩემი ლიტერატურული მუშაობის ეპიზოდი. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 20 ივნ. _ გვ.3.

- წერილში ე. გაბაშვილი იხსენებს ილიასთან შეხვედრას და მის რჩევას – წეროს გლეხთა ცხოვრების შესახებ, გააგრძელოს მწერლობაში თავდაპირველად არჩეული გზა.
- 1315. გაბესკირია ვიქტორ.** ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – გაზ. "კომუნისტი". – 1937. – 12 სექტ. – გვ. 3.
- 1316. "განდეგილი" ფრანგულ ენაზე.** – გაზ. "კომუნისტი". – 1937. – 4 თებ. – გვ. 4.
გაზეთში გამოქვეყნებულია ინფორმაცია "განდეგილის" ფრანგულ ენაზე გამოცემის შესახებ. პოემა თარგმნა ე. ორბელიანმა.
- 1317. გაფრინდაშვილი ვალერიან.** ილია ჭავჭავაძე [ლექსი]. – წიგნ.: გაფრინდაშვილი ვ. ლექსები. – ტფ.: ფედერაცია. – 1937. – გვ. 94-95.
იგივე: ჟურ. "მნათობი". – 1937. – №5. – გვ. 65-68.
- 1318. გაწერილია აკაკი.** დიდი პოეტი და მოქანდაკე. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1937. – 20 მაისი. – გვ. 4.
წერილში შეფასებულია ილია ჭავჭავაძის დიდი ღვაწლი ქართველი ერის წინაშე. "ილია ჭავჭავაძე იყო ინტელექტუალური სინდისი თავისი ეპოქისა. მან საკუთარ მხრებზე გადაიტანა მძიმე და რთული ბრძოლა ნაციონალური კულტურის დაცვისა და აყვავებისათვის" – ნათქვამია წერილში.
- 1319. გასელი.** ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – ჟურ. "ჩვენი თაობა". – 1937. – №5-6. – გვ. 48.
- 1320. გოგიავა კლიმენტი.** "მოჰკლეს ილია!... მაგრამ ვერ მოჰკლეს! ვერა...". – გაზ. "კომუნისტი". – 1937. – 26 მაისი. – გვ. 3.
ავტორი სტატიაში დაწვრილებით იხსენებს მკვლელობის დღეს. ბოლოს კი ასკვნის, რომ "ვერ მოჰკლეს" ილია, ვინაიდან სამუდამოდ დაიმკვიდრა ადგილი თავის თხზულებებში.
- 1321. გოგიავა კ. ბალახაშვილი ი.** ილია ჭავჭავაძის მოწაფეობა და სტუდენტობა: [ბიბლიოგრაფია]. – გაზ. "კომუნისტი". – 1937. – 4 სექტ. – გვ. 4.
წერილში მოცემულია ი. ბალახაშვილის წიგნის ბიბლიოგრაფიული მიმოხილვა.
- 1322. გოგიჩაიშვილი ფილიპე.** როგორ დაიწერა "ნუთუ?". – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1937. – 20 მაისი. – გვ. 5.
სტატიაში საუბარია 1905 წელს ჟურ. "მოგზაურში" გამოქვეყნებულ წერილზე, სადაც ანონიმი ავტორი ბრალად სდებს ილიას გლეხებთან სასტიკ ურთიერთობას. მოყვანილია ნაწყვეტი გაზ. "ივერიისათვის" გაგზავნილი ილიას პასუხიდან, რომელშიც ანონიმის ბრალდებებს "მტკნარ სიცრუეს" უწოდებს.
- 1323. გრიშაშვილი იოსებ.** მაჰანკალი. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1937. – 29 მაისი. – გვ. 4.
ილიას ახლად აღმოჩენილი კომედია. პუბლიკაცია, წინასიტყვაობა და კომენტარები ი. გრიშაშვილისა.
- 1324. გრიშაშვილი იოსებ.** "ილია და მებრვე". – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1937. – 20 ივნ. – გვ. 3.
ავტორი ეხება ილიას მიერ შემოღებულ ტერმინს – "მებრვე", რაც რუსული – "и таму подобный" –ს შესატყვისია. წერილში მოყვანილია ამონაწერები გაზ. "ივერიაში" გამოქვეყნებული სტატიებიდან, რომლებშიც "ივერიის" ავტორების მიერ ეს ტერმინია გამოყენებული. დასკვნაში ავტორი აღნიშნავს,

რომ განსხვავებით ილიას მიერ შემოღებული სხვა ტერმინებისაგან, როგორცაა: "უღელტეხილი", "ნაკვეთი" და სხვა, "მებრვეს" ნაცვლად, ქართულ ენაში დამკვიდრდა სულხან-საბასეული - "და მისთანა".

1325. გრიშაშვილი იოსებ. ილია და "მეფე ლირი". _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 9 მაისი. _ გვ. 3.

ნარკვევი გვაცნობს ი. ჭავჭავაძისა და ივ. მაჩაბლის მიერ შექსპირის "მეფე ლირის" ერთობლივად თარგმნის პროცესს.

1326. გრიშაშვილი იოსებ. პუშკინის ძეგლის ისტორიისათვის. - გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 18 თებ. _ გვ. 6.

წერილში მოთხრობილია, თუ როგორ გამოეხმაურა ილია ჭავჭავაძე თბილისში პუშკინის ძეგლის გახსნას. აქვე მოყვანილია ციტატა გაზ. "ივერიაში" (1893, №133) გამოქვეყნებული ილიას წერილიდან: "შარშან ზაფხულში ძეგლი დაუდგეს რუსეთის გამოჩენილ პოეტს პუშკინს, ახლა კი საჭიროა ქართველმა საზოგადოებამ იფიქროს შოთა რუსთაველის ძეგლის ასაგებათ".

1327. გუგუშვილი პაატა. ილია ჭავჭავაძის მკვლელობა. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 10 სექტ. _ გვ. 3,4.

წერილში ავტორი საარქივო დოკუმენტურ მასალაზე დაყრდნობით გადმოსცემს ილიას მკვლელობის ამსახველ ფაქტებს. აქვეა განხილული დ. ჯაშის ხელმძღვანელობით შედგენილი ილიას მკვლელობის გეგმა. (დ. ჯაში ილიას მოურავი იყო, რომელიც პოეტმა სამსახურში 1907 წ. ივნისში მიიღო. არ მოსწონდა და დაუწყია ახალი მოურავის ძებნა). წერილში მოთხრობილია ჯაშის ისტორიაც. მკვლელობის ხელმძღვანელებად დასახელებული არიან დ. ჯაში და ლავრენტი ასათიანი. წერილში მოყვანილია სასამართლო პროცესის განხილვაც. სტატიას ახლავს ილიას მკვლელობის "სასამართლო საქმის" ფოტო.

1328. რადიანი შალვა ილია ჭავჭავაძე, როგორც ლიტერატურული კრიტიკოსი. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 29 მაისი.

ავტორი აღნიშნავს, რომ ილიას ლიტერატურულ კრიტიკას დღემდე არ დაუკარგავს თავისი მნიშვნელობა.

1329. რადიანი შალვა. ილია ჭავჭავაძე სამოციან წლებში. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 15 ივნ. _ გვ. 2.

წერილში განხილულია ილიას პეტერბურგის წლები. მისი, როგორც ქართველო სტუდენტების ლიდერის საქმიანობა, საქართველოში დაბრუნება და უფროს თაობასთან დაპირისპირება. ახალი სალიტერატურო ენის შექმნის საკითხები.

1330. დადიანი შალვა. ნამცეცები. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1937. _ №5. _ გვ. 165-170.

ავტორი იხსენებს ილიასთან შეხვედრის სხვადასხვა ეპიზოდს სამეგრელოში, თბილისში, ბანკის საქმეების განხილვისას და სხვა.

1331. ებანოძე ლ. ნაციონალურ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის დიდი მოღვაწე. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 29 მაისი. _ გვ. 3.

წერილში მოყვანილია ნაწყვეტები ილიას ნაწერებიდან, სადაც იგი ეხება რუსეთის დამოკიდებულებას სხვა ერების და კერძოდ, საქართველოს მიმართ. ავტორს მოჰყავს ილიას სიტყვები არსებული რეჟიმის შესახებ, რომ რუსეთის ასეთმა ხელისუფლებამ "დიდხანს არ შეიძლება იბოგინოს"

- 1332. ეგნატაშვილი ვ.** "ჩატეხილი ხიდი". - გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 29 მაისი. _ გვ. 3.
წერილში საუბარია "ჩატეხილი ხიდის" პრობლემის შესახებ ილიას "ოთარანთ ქვრივში"
- 1333. ერთაწმინდელი ს.** დიდ ილიაზე. _ ჟურ. "პიონერი". _ 1937. _ №5. _ გვ. 9.
მოგონება ილია ჭავჭავაძის დაკრძალვასთან დაკავშირებით მთაწმინდაზე.
- 1334. ეული სანდრო.** ილიას: [ლექსი]. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 29 მაისი. _ გვ. 2
- 1335. ვაჟა-ფშაველა** ილია ჭავჭავაძის ხსოვნას: [ლექსი]. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 20 მაისი.
იგივე: _ ჟურ. "მნათობი". _ 1937. _ №5. _ გვ. 29-30.
- 1336. ვარდოშვილი ხარიტონ.** ილიას ხსოვნას: [ლექსი]. _ ჟურ. "რემედას". _ 1937. _ №6-7. _ გვ. 5-6.
- 1337. ზანდუკელი მიხეილ.** ილია ჭავჭავაძის ცხოვრება და მოღვაწეობა (1837-1937). _ ჟურ. "კომუნისტური აღზრდისათვის". _ 1937. _ გვ. 106-117.
ავტორი ანალიზებს დიდი მწერლის ცხოვრებას და ასკვნის, რომ ილიას პოპულარობის მიზეზი გახდა მისი მრავალმხრივი სამწერლო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობა. წერილის ბოლოს ავტორი აღნიშნავს, რომ კლასთა შორის "ჩატეხილი ხიდის" აღდგენის შესახებ ილიას არასწორი წარმოდგენა ჰქონდა. მიუხედავად ამისა, ავტორის აზრით, ილია არის XIX საუკ. ცხოვრების ენციკლოპედია, ამ საუკუნის საზოგადოებრივი ცხოვრების მტკივნეული საკითხების მრავალმხრივი და ნიჭიერი გამომხატველი.
- 1338. თაბუკაშვილი შ.** დიდი ადამიანის ცხოვრებიდან. _ ჟურ. "პიონერი". _ 1937. _ №4. _ გვ. 3-6.
ავტორი აღწერს ეპიზოდებს ილიას ცხოვრებიდან.
- 1339. თაბუკაშვილი შ.** ილიას გულკეთილობა; ილია და ირემი; ილია და მეურმე. _ ჟურ. "ოქტომბრელი". _ 1937. _ №6. _ გვ. 11-12.
მოთხრობები ილიას ცხოვრების შესახებ.
- 1340. თავაძე ს.** ილიასადმი: [ლექსი]. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 30 აპრ. _ გვ. 3.
- 1341. თბილისი.** ილიას სამუშაო ოთახი. [ფოტო]. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 29 მაისი. _ გვ.4.
- 1342. თევზაძე ა.** შენი სახელი: [ლექსი ი. ჭავჭავაძეს]. _ ჟურ. "ჩვენი თაობა". _ 1937. _ №5-6. _ გვ. 47.
- 1343. ი-ძე.** ილიას პედაგოგიური აზრები. _ ჟურ. "კომუნისტური აღზრდისათვის". _ 1937. _ №5-6. _ გვ. 176-181.
წერილში გაანალიზებულია ილიას შეხედულებები სწავლა-აღზრდის საკითხებზე. ნათქვამია, რომ თავის ნაწერებში ილიამ გაგვიმოუქა მაშინდელი სკოლის, ზოგადად კულტურის, მეცნიერების, ხელოვნების მდგომარეობა, დასახა გზები განათლების საქმის გამოსაწორებლად.
- 1344. ილია რუსულად.** _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 17 მაისი. _ გვ. 4.
მოსკოვის ლიტერატურული გამომცემლობის მიერ ი. ჭავჭავაძის მოთხრობების კრებულის რუსულ ენაზე გამოცემის შესახებ.

- 1345. ილია ჭავჭავაძე.** ილია ჭავჭავაძის დაბადებიდან 100 წლისთავისათვის (1837-1907) / ამიერ-კავკასიის სამხედრო ოლქის წითელი არმიის საოლქო სახლი. – თბ., 1937. – 30 გვ.
შინაარსი: ილიას მოკლე ბიოგრაფია; ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების მოკლე დახასიათება; ბიბლიოგრაფია.
- 1346. ილია ჭავჭავაძე:** გარდაცვალების დღიდან 30 წლისთავის გამო: . _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 10 სექტ. _ გვ.1.
რედაქცია აქვეყნებს გაზ. "პრავდაში", 1937წ. 12 სექტ. გამოქვეყნებული წერილის თარგმანს, რომელშიც განხილულია პოეტის შემოქმედება და მოღვაწეობა.
- 1347. ილია ჭავჭავაძე მუსიკის შესახებ.** - ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". _ 1937. _ №3. _ გვ. 32-34.
ჟურნალში გამოქვეყნებულია გაზ. "ივერიის" 1886 წლის 17, 18 ნოემბრის (№250, №251) მეთაური წერილები ილიას შეხედულებების შესახებ მუსიკაზე. ილიას მიაჩნდა, რომ აუცილებელია ქართული საერო და საეკლესიო სიმღერების შესწავლა ერის სულიერი კულტურის ასაღორძინებლად.
- 1348. ილია ჭავჭავაძის ახალი ბიბლიოგრაფია.** _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 29 მაისი. _ გვ. 4.
საუბარია ქრ. რაჭველიშვილის მიერ შედგენილი ახალი ბიბლიოგრაფიის გამოცემის შესახებ.
- 1349. ილია ჭავჭავაძის დაბადებიდან 100 წლისთავისთვის.** _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 9 მაისი. _ გვ. 3.
სტატია იუწყება, რომ საქ. სსრ სახალხო კომისართა საბჭომ მიიღო დადგენილება ილიას იუბილეს აღსანიშნავად. აქვე ჩამოთვლილია მონაწილეები და ღონისძიებები.
- 1350. ილია ჭავჭავაძის მომსწრე პირთა მოგონებები.** _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 29 მაისი.
გაზ. "კომუნისტისა" და ყვარლის რაიონული გაზეთის _ "ლენინური გზით" _ ერთობლივი ღონისძიების შესახებ რაიონში ილიას თანამედროვე ნაცნობი პიროვნებების გამოვლენისა და ამ პირთა სიების გამოქვეყნების მიზნით.
- 1351. ილია ჭავჭავაძის ლექსები და პოემები.** _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 20 მარტი. _ გვ. 6.
გაზეთი აქვეყნებს ცნობას გამომცემლობა "ფედერაციის" მიერ ილიას ლექსებისა და პოემების ერთტომეულის გამოცემის შესახებ.
- 1352. ილია ჭავჭავაძის მემკვიდრეობა და სოციალისტური ეპოქა.** _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 29 მაისი. _ გვ. 1.
გაზეთის სარედაქციო წერილი ეხება ილიას შემოქმედებით მემკვიდრეობას. მასში ნათქვამია: "ილია ჭავჭავაძე იყო პირველი ქართველი მწერალი, რომელმაც ხელოვნებაში აღმოაჩინა ცხოვრება".
- 1353. ილია ჭავჭავაძის ნაწერების ახალი რუსული თარგმანი.** _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 20 აპრ. _ გვ. 6.
ბორის ბრიკის თარგმანების მიმოხილვა.
- 1354. ილია ჭავჭავაძის ნაწერთა ლექსიკონი.** _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 12 ნოემბ.

- ცნობა ნ. მარის სახელობის ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინსტიტუტში ილიას ლექსიკონის შედგენის შესახებ.
- 1355.** ილია ჭავჭავაძის ობელისკი წიწამურში. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 10 სექტ. _ გვ. 1.
სარედაქციო წერილში აღწერილია ილიას მკვლევლობის ადგილას აღმართული ობელისკი. ობელისკის ავტორი - არქიტ. მ. შავიშვილი, ბარელიეფის ავტორი - მოქანდაკე ი. ნიკოლაძე. წერილს ახლავს სვეტად დადგმული ობელისკის ფოტო.
- 1356.** ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი პლენუმი. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 10 ივნ. _ გვ. 1.
გაზეთი აქვეყნებს ინფორმაციას მწერალთა სასახლეში საიუბილეო პლენუმის გამართვის შესახებ.
- 1357.** ილიას იუბილესადმი მზადება. - გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 12 აპრ. _ გვ. 6.
წერილში ნათქვამია, რომ იუბილესთან დაკავშირებით, ილიას მკვლევლობის ადგილზე, დაიდგმება 15 მეტრის სიმაღლის თეთრი მარმარილოს ობელისკი (არქიტ. მ. შავიშვილი). ამავე დროს რუსეთის ლიტ. გამომცემლობა ამზადებს წერილების კრებულს ილიას შემოქმედების შესახებ, ხოლო რუსეთის ლიტერატურის ინსტიტუტმა დასაბეჭდად მოამზადა თ. ნაკაშიძის და თ. კორძაიას მიერ შესრულებული ი. ჭავჭავაძის ბიბლიოგრაფია
- 1358.** ილიას მკვლევლობის მასალათა კრებული. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 10 სექტ. _ გვ. 1.
რედაქცია აქვეყნებს ინფორმაციას გამოსაცემად გამზადებული საარქივო მასალების შესახებ ილიას მკვლევლობასთან დაკავშირებით.
მასალა შეგროვილია და სისტემაში მოყვანილია პაატა გუგუშვილის მიერ.
- 1359.** ილიას მხატვრული ნაწერების კრებული: - გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 20 მარტი. _ გვ. 6.
გაზეთის ინფორმაცია: სახელგამმა იუბილესთან დაკავშირებით თავისი ინიციატივით გამოსცა ილიას ნაწარმოებების კრებული. წიგნი 384 გვერდს შეიცავს. დართული აქვს ფოტოები.
- 1360.** ილიას საღამოები ბათომში: [29 მაისისათვის მზადების შესახებ]. - გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 20 აპრ. _ გვ. 6
- 1361.** ილია ჭავჭავაძის საღამო მოსკოვსა და ლენინგრადში. - გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 22 აპრ., გვ. 4
- 1362.** ილია ჭავჭავაძის საღამოები რაიონებში. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 28 აპრ. _ გვ. 4
- 1363.** ილია ჭავჭავაძის ლექსებისა და პოემების ახალი თარგმანები რუსულად. - გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 30 აპრ. _ გვ. 4
- 1364.** ილიას საღამო ყვარელში. - გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 5 მაისი _ გვ. 4
- 1365.** ილია ჭავჭავაძის დაბადების 100 წლისთავისათვის. - გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 9.
- 1366.** ილია ჭავჭავაძის საიუბილეო კომიტეტში. - გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 16 მაისი.

სტატია იუწყება, რომ საქართველოს სსრ სახალხო კომისართა საბჭომ მიიღო დადგენილება ილიას 100 წლისთავის დღესასწაულის შესახებ. აქვე ჩამოთვლილია მონაწილე პირები და ღონისძიებები.

1367. ილიას საღამო საგურამოში. - გაზ. "კომუნისტი". - 1937. - 18 მაისი. - გვ. 4

1368. ილიასადმი მიძღვნილი გამოფენა მოსკოვში. - გაზ. "ლიტ. საქართველო". - 1937 - 31 ივლ.

სარედაქციო წერილში აღწერილია ილიას 100 წლისთავისადმი მიძღვნილი გამოფენა, რომელიც გაიმართა ლენინის სახელობის ბიბლიოთეკაში. გამოფენაზე წარმოდგენილია ფოტოდოკუმენტები, პორტრეტები, მხატვარ ალ. მანკოვის მიერ შესრულებული ილიასა და ოლღას პორტრეტები, ლიტერატურული მასალა და სხვა.

1369. ილიასადმი მიძღვნილი გამოფენა საჯარო ბიბლიოთეკაში. - გაზ. "ლიტ. საქართველო". - 1937. - 12 აპრ. - გვ. 5.

გაზეთის ინფორმაციით ილიას იუბილესთან დაკავშირებით საჯარო ბიბლიოთეკა მოაწყო ილიას ცხოვრებისა და შემოქმედების ამსახველ დიდ გამოფენას 15-ზე მეტი განყოფილებით: ილიას ბავშვობა, ილია სტუდენტი, ილია რუსეთში, ილიას ნათესავები, ვორონცოვის პერიოდი, ილიას ნაცნობ-მეგობრები და სხვა. გამოფენა გაიხსნება 20 მაისს.

1370. ილია ჭავჭავაძის იუბილე. - გაზ. "კომუნისტი". - 1937. - 23 მაისი. - გვ. 4

1371. ილია ჭავჭავაძე ოსურ ენაზე. - გაზ. "კომუნისტი". - 1937. - 27 მაისი. - გვ. 4

1372. ილია ჭავჭავაძის იუბილე. - გაზ. "კომუნისტი". - 1937. 28 მაისი. - გვ. 4.

ილიას ნაწერები სომხურ ენაზე; საიუბილეო საღამო აჭარაში; ილია ჭავჭავაძის ლექსიკონი; ილიას გამოფენა საჯარო ბიბლიოთეკაში.

1373. ილია ჭავჭავაძის დაბადების 100 წლისთავისათვის. - გაზ. "კომუნისტი". - 1937. - 30 მაისი, გვ. 2

1374. ილიას საიუბილეო საღამოები. - გაზ. "კომუნისტი". - 1937. - 18, 21 მაისი, 2, 3, 11, 14 ივნ. - გვ. 4

.ილიას საღამოები:

- აჭარის სახელმწიფო თეატრში;
- წითელი არმიის ნაწილებში;
- განათლების მუშაკთა სახლში;
- ხელოვნების მუშაკთა სახლში;
- მეცნიერებათა აკადემიის საქ. ფილიალში;
- სახელმწიფო უნივერსიტეტში;
- ლაგოდებში;
- გორში;
- დუშეთში;
- სოხუმში;
- ქუთაისის პედაგოგიურ ინსტიტუტში;
- საგურამოში;

1375. ილიასადმი მიძღვნილი საზეიმო საღამო ერევნის უნივერსიტეტში. - გაზ. "კომუნისტი". - 1937. - 6 ივნ. - გვ. 3

1376. ილია ჭავჭავაძის დიდი საღამო მწერალთა კავშირში. - გაზ. "კომუნისტი". - 1937. - 8 ივნ., გვ. 4

- 1377.** ილია ჭავჭავაძის საიუბილეო გამოფენა [მხატვართა კავშირის შენობაში]. – გაზ. "კომუნისტი". – 1937. – 8 ივნ. – გვ. 4.
- 1378.** ილია ჭავჭავაძის იუბილე მოსკოვსა და ლენინგრადში. – გაზ. "კომუნისტი". – 1937. – 9 ივნ.
- 1379.** ილია ჭავჭავაძის დაბადების 100 წლის იუბილე. – გაზ. "კომუნისტი". – 1937. – 2 ივლ.
- 1380.** ილია ჭავჭავაძე (1937-1907) დაბადებიდან 100 წლისთავისათვის /ამიერ-კავკასიის სამხედრო ოლქის წითელი არმიის საოლქო სახლი. – თბ.: საქართველოს კ(ბ)ცკ-ს გამ-ბა, 1937. – 30 გვ. – თავფურცელი ქართულ და რუსულ ენებზე.
- 1381.** ისიანი სევერიან. მყინვარის გოდება: [ლექსი ი. ჭავჭავაძეს]. – ჟურ. "ჩვენი თაობა". – 1937. – №5-6. – გვ. 28-29.
- 1382.** ისიანი სევერიან. ქართლის ზეიმი [ლექსები ილიასადმი]. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 29 მაისი. – გვ. 2
- 1383.** კალანდაძე გ. თერგდალეული: [ლექსი]. – ჟურ. "ჩვენი თაობა". – 1937. – №5-6. – გვ. 27
- 1384.** კაჭახიძე გ. საგურამოს გზაზე: [ლექსი]. – ჟურ. "ოქტომბრელი". – 1937. – №6. – გვ. 4
- 1385.** კეშელავა პ. ილია ჭავჭავაძის საიუბილეო გამოფენა. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1937. – 20 ივნ. – გვ. 4.
წერილში აღწერილია გამოფენის ექსპონატები. განხილულია წარმოდგენილი ფოტოები, ნახატები, წერილობითი მასალა. დაკრძალვასთან დაკავშირებული მასალა. გამოფენილია პოეტის ჭრილობიდან ამოღებული ტყვია.
- 1386.** კიკვიძე ი. ნამწყემსარის ნამბობი ილიას შესახებ. – გაზ. "კომუნისტი". – 1937. – 12 სექტ. – გვ. 3.
სოფ. ყარა-თავის ნამწყემსარის ალიზ ნავრუზ ოღლის ნამბობი ილიას შესახებ.
- 1387.** კოპალიანი ნ. წიწამურთან: [ლექსი]. – ჟურ. "ჩვენი თაობა". – 1937. – №5-6. – გვ. 75
- 1388.** კოტეტიშვილი ვახტანგ. ილია ჭავჭავაძე და ხალხური შემოქმედება. – ჟურ. "ჩვენი თაობა". – 1937. – №5-6. – გვ. 35-46.
წერილში ნაჩვენებია, თუ რა მნიშვნელობას ანიჭებდა ილია ხალხურ შემოქმედებას. ავტორი წერს, რომ ილია ღრმად განიცდიდა ხალხური შემოქმედების ძალას და ყველგან, სადაც კი ეს "ხალხის გენია" მეტყველებდა, საგანგებოდ ეხმაურებოდა, უკვირდებოდა და თავისში გადმოჰქონდა ის სასიცოცხლო ელექსირი, რომელიც ამ "დავიწყებულ ქვეყანაში" ეგულებოდა."
- 1389.** კრებული ილია ჭავჭავაძის იუბილესათვის. – გაზ. "კომუნისტი". – 1937. – 3 აპრ. – № 76. – გვ. 4.
გაზეთი აქვეყნებს ინფორმაციას რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის მიერ ილიასადმი მიძღვნილი კრებულის გამოცემის თაობაზე.
- 1390.** ლეისტი არტურ. უკანასკნელი დღეები ი. ჭავჭავაძისა. – ჟურ. "მნათობი". – 1937. – №5. – გვ. 23-24.

არტურ ლაისტი იხსენებს საგურამოში, ილიას ოჯახში გატარებულ ერთ კვირას 1907 წლის 21 აგვისტოდან 27 აგვისტომდე. ავტორის გადმოცემით, ილია თითქოს გრძნობდა მოახლოებულ უბედურებას - იგი ჩვეულებრივზე უფრო მოწყენილი იყო.

1391. ლეონიძე გიორგი. ილიას სურათზე: [ლექსი]. - წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე (1937-1907) / ამიერ-კავკასიის სამხედრო ოლქის წითელი არმიის საოლქო სახლი. - თბ., 1937. - გვ. 29

1392. მამულაშვილი ალ. ცოტა რამ ილია ჭავჭავაძეზე. - გაზ. "კომუნისტი". - 1937. - 9 მაისი. - გვ. 3.

სტატიაში ნათქვამია, რომ თელავის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი ემზადება ილიას იუბილესათვის. აქვეა მიხეილ შამანაურის მოგონება ილიას მზრუნველი დამოკიდებულების შესახებ გლეხების მიმართ.

1393. მანსვეტაშვილი იაკობ წარსულიდან. - ჟურ. "პიონერი". - 1937. - №5. - გვ. 8.

ჟურნალი აქვეყნებს იაკობ მანსვეტაშვილის - "ივერიის" ერთ-ერთი თანამშრომლის მოგონებას, რომელიც ამოღებულია მისი მემუარებიდან. ავტორი იხსენებს, თუ როგორ გამოაქვეყნა ილიამ ლექსი "ბაზალეთის ტბა" ჟურნალ "ჯეჯილში".

1394. მანსვეტაშვილი იაკობ. მოგონებიდან ილიაზე. - წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე (1937-1907) / ამიერ-კავკასიის სამხედრო ოლქის წითელი არმიის საოლქო სახლი. - თბ. საქართველოს კპ(ზ)ცკ-ს გამ-ბა, 1937. - გვ. 25. - თავფურცელი ქართულ და რუსულ ენებზე.

1395. მარგიანი რევაზ. ყვარელში: [ლექსი]. - ჟურ. "ჩვენი თაობა". - 1937. - №5-6. - გვ. 46.

1396. მარკოზაშვილი ე. ილიას ხსოვნას: [მოსწავლის ლექსი]. - ჟურ. "ოქტომბრელი". - 1937. - №6. - გვ. 4.

1397. მახარაძე აპოლონ. ილია ჭავჭავაძე: [ლექსი]. - ჟურ. "ჩვენი თაობა". - 1937. - №5-6. - გვ. 73.

1398. მეზუკე გ. "ჩატეხილი ხიდი". - ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". - 1937. - №5. - გვ. 31-36.

რეცენზია კ. მარჯანიშვილის თეატრში დადგმული სპექტაკლის "ჩატეხილი ხიდის" შესახებ (შ. დადიანის პიესა) რეცენზენტი აღნიშნავს, რომ თეატრის არჩევანი სცენაზე ამეტყველებინა ილია ჭავჭავაძის მოთხოვნის პერსონაჟები, უეჭველად გამართლებულია, მაგრამ ლიტერატურული მემკვიდრეობისადმი მიდგომა გარკვეულ სიფრთხილეს მოითხოვს.

სპექტაკლის ღირსებებთან ერთად, რეცენზენტი მიუთითებს მის მთავარ ნაკლზე - ილიას დამოკიდებულებაზე კლასობრივი საკითხებისადმი, რომელიც სპექტაკლში ერთგვარად შეცვლილია ეპოქის ცვლილებების შესაბამისად.

წერილის ბოლოს ავტორი "ჩატეხილი ხიდის" დადგმას მაინც დადებით მოვლენად მიიჩნევს.

1399. მიმქრალი [მეგრელიძე ლ.] დიდი მგოსანი: [ლექსი]. - ჟურ. "ოქტომბრელი". - 1937. - გვ. 10.

1400. მეტრეველი ლ. როცა ვიყავ ცხრა წლის ბიჭი. - ჟურ. "მნათობი". - 1937. - №5 - გვ. 177-179;

იგივე: ჟურ. "პიონერი". - 1937. - №5. - გვ. 10.

ავტორი აღწერს ილიასთან შეხვედრას 1895 წ. რაფიელ ერისთავის იუბილეზე.

1401. მეუნარგია იონა. ნანახი და გაგონილი ილიას ცხოვრებიდან / სოლომონ ცაიშვილის რედაქციით და შენიშვნებით; სამეგრელოს მუზეუმი. _ თბ.: ზარია ვოსტოკა, 1937. _ 62 გვ.

1402. მზადება ილია ჭავჭავაძის იუბილესათვის მოსკოვში. _ გაზ. "კომუნისტი". – 1937. _ 20 მაისი.

1403. მზადება ილიას იუბილესათვის. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 20 მარტი. _ გვ. 12.

სარედაქციო წერილში ჩამოთვლილია ღონისძიებები ამ დღის აღსანიშნავად: მთელ საქართველოში მოეწყობა საიუბილეო დეკადა, რომელიც 23 სექტემბერს დაიწყება. სახელგამი გამოცემს ილიას თხზულებათა 5 ტომეულს. გეგმაშია თხზულებათა გამოცემა სსრკ-ს ხალხთა და ევროპის ენებზე. თსუ გამოსცემს სპეც. კრებულს ილიას ცხოვრების შესახებ. მოეწყობა გამოფენები მხატვართა გალერეაში. მარჯანიშვილის თეატრი დადგამს ილიას ნაწერების მიხედვით შ. დადიანის პიესას "ჩატეხილი ხიდი". მოზარდ მაყურებელთა თეატრი მოაწყობს პოეტის მხატვრული ჩანაწერების კითხვას. ეროვნულ უმცირესობათა თეატრები (რუსული, სომხური, თურქული) დადგამენ პიესას "ბატონი და ყმა". კომპოზიტორები (არაყიშვილი, ბუკია, თაქთაქიშვილი) წერენ რომანსებს და მუსიკალურ პოემებს.

"კომპოზიტორის" მემკვიდრეობა შეიძენს იპოლიტოვ-ივანოვის ოპერას ილიას ნაწარმოებზე "დედა და შვილი". ამავე პოემის ტექსტზე წერს ოპერას ლ. ფალიაშვილი. კომპ. ლალინოვი წერს ოპერას "კაკო ყაჩაღი". სახკინმრეწვი გადაიღებს ფილმს ილიას ნაწარმოებების მიხედვით. გამოცხადდა კონკურსი ილიას ძეგლის ასაგებად, რომელიც დაიდგმება წიწამურთან.

1404. მჭედლიშვილი ი. მამაჩემის მოგონება ილია ჭავჭავაძეზე. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1937. _ №5. _ გვ. 182-183.

მოგონებაში აღწერილია ილიას საუბარი კაკაბეთელ გლეხთან, წერილის ავტორის მამასთან, სწავლა-განათლებლასა და საქართველოს მომავალზე.

1405. ნადირაძე გ. ილია ჭავჭავაძე და ხალხური მუსიკა. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 18 მაისი. _ გვ. 2.

ავტორი განიხილავს ილიას დამოკიდებულებას მუსიკისადმი. წერილს ერთვის ილიას მეგობართა მოგონებები.

1406. ნადირაძე გ. ილია ჭავჭავაძის ადამიანი. - ჟურ. "მნათობი". _ 1937. _ №5. _ გვ. 136-152.

წერილში გააანალიზებულია "თერგდალეულთა" მსოფლმხედველობა. ავტორის თვალსაზრისით ილიამ ჩამოაყალიბა ახალი ადამიანის სახე, განსაზღვრა მისი თვისებები, ადამიანის ცხოვრების აზრი, რაც მის ბრძოლასა და მოქმედებაში მდგომარეობს.

1407. ნადირაძე გ. ილიას სათაურები. - გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 29 მაისი. _ გვ. 3.

წერილში საუბარია ილიას სათაურების რთული სინთეზური ბუნების შესახებ, რომლებშიც ჩანს პოეტისა და მოაზროვნის მსოფლმხედველობა და მხატვრული მეტყველების სტილი. ეს, როგორც მხატვრულ, ასევე პუბლიცისტურ შემოქმედებას ეხება.

- 1408. ნატროშვილი ი.** ილიას შეხედულებანი ისტორიაზე. – ჟურ. "კომუნისტური აღზრდისათვის". – 1937. – №5-6. – გვ. 156-160.
წერილში განხილულია ილიას შეხედულებები ისტორიის მნიშვნელობაზე, რომ "ქართლის ცხოვრება" ილიას განმარტებით "მეფეთა ისტორიაა, ხალხი კი, როგორც მოქმედი პირი ისტორიისა, ჩრდილშია მიყენებული." ავტორი ასახელებს ილიას წერილებს ისტორიის საკითხებზე. აღნიშნავს ილიას თვალსაზრისს ისტორიის შესასწავლად დამხმარე მეცნიერების საჭიროებაზე, როგორცაა: არქეოლოგია, გეოლოგია, თეოლოგია, ენათმეცნიერება.
- 1409. ნემსიწვერიძე გ.** ილიას: [მოსწავლის ლექსი]. – ჟურ. "ოქტომბრელი". – 1937. – №6. – გვ. 3
- 1410. ნიკოლაიშვილი ნ.** ილია ჭავჭავაძე და აჭარა. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1937. – 10 სექტ. – გვ. 4.
სტატიაში მოყვანილია ილიას სიტყვები სხვადასხვა წერილებიდან, გამოთქმული აჭარის მიმართ. განხილულია მისი ბრძოლა აჭარის აღორძინებისა და თავისუფლებისათვის.
- 1411. ნიკოლაძე ანა.** ილია ჭავჭავაძე და ქართული თეატრი. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1937. – 20 მაისი. – გვ. 6.
სტატიაში საუბარია ილიას წერილების შესახებ თეატრის მხარდასაჭერად. თეატრის დაფინანსებაზე 3000 მანეთის სუბსიდიით სათავადაზნაურო ბანკიდან. აგრეთვე ილიას მონაწილეობის შესახებ პირველ ლიტერატურულ საღამოში.
- 1412. ნოზაძე ვიქტორ.** ილია ჭავჭავაძე (1837-1937). – ჟურ. "ქართლოსი" (პარიზი). – 1937. – №8
- 1413. პაპავა თამარ.** ილია ჭავჭავაძე და ქართველი ქალი. – ჟურ. "ქართლოსი" (პარიზი). – 1937. – №7-8
- 1414. პიონერთა შემოქმედება.** – ჟურ. "პიონერი". – 1937. – №5. – გვ. 14-15.
ჟურნალის გვერდებზე გამოქვეყნებულია საშუალო სკოლის მოსწავლეების ლექსები და წერილები მიძღვნილი ილია ჭავჭავაძისადმი:
დიდ ილიას / რუსიკო აგლაძე!: [ლექსი];
უკვდავ მგოსანს / ო. ჭინჭარაული: [ლექსი];
უკვდავ მგოსანს / ე. ცხომელიძე: [წერილი];
ჩვენ ვსწავლობთ ილიას / პიონერთა რაზმი: [წერილი];
აქვე მოთავსებულია ილიას ნაწარმოებთა გამოცემების ყდების ფოტოასლები.
- 1415. ჟურული გიორგი.** ილიასთან შორი-ახლოს დგომით (ფურცლები ჩემი თავგადასავლის რვეულიდან). – ჟურ. "ქართლოსი" (პარიზი). – 1937. – №7-8
- 1416. ჟღენტი ბესარიონ.** ორდენოსანი საქართველო ქართულ პოეზიაში. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1937. – 10 თებ. – გვ. 2.
წერილში მოხსენიებულია ი. ჭავჭავაძე. ციტატა: "მაშინაც კი, როდესაც თავისი ქვეყნის სილამაზეს შთაგონებულად უმღეროდა, ილია ჭავჭავაძე ვერ ივიწყებდა ხალხის ჩაგვრასა და მონობის სინამდვილეს:
„კარგი რამა ხარ, ჩემო ქვეყანავ,
ლამაზად მორთულ და მოკაზმული,
მაგრამ რამდენად მშვენიერი ხარ,

იმდენად უფრო მიკვდება გული".

- 1417. რადიანი შალვა.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: რადიანი შ. ლიტერატურული მემკვიდრეობა. – მეორე შევს. და შესწორებული გამოცემა. – თბ.: ფედერაცია, 1937. – გვ. 1_62.

ავტორი მოკლედ მიმოიხილავს ილიას ბიოგრაფიას. ეხება ეროვნული საკითხის მნიშვნელობას მის შემოქმედებაში. ილიას მიიჩნევს კრიტიკული რეალიზმის წარმომადგენლად ქართულ ლიტერატურაში.

- 1418. რადიანი შალვა.** ილია ჭავჭავაძის ესთეტიკა. – გაზ. "კომუნისტი". – 1937 _ 24 აპრ. – გვ. 3.

ავტორი საუბრობს ილიას ესთეტიკურ შეხედულებებზე, რომლებიც გადმოცემულია მის კრიტიკულ-საპოლემიკო წერილებში.

- 1419. რაჭველიშვილი ქ.** ილია ჭავჭავაძე (1837-1937) : ბიოგრაფიული ნარკვევი / ილია ჭავჭავაძის საიუბილეო კომიტეტი. – ტფ.: სახელგამი. – 131 გვ.: 15 ფოტო.

შინაარსი: ილიას დაბადება. ჭავჭავაძეების გვარი; ილიას სწავლის ხანა. ვორონცოვის პოლიტიკა; ილია ჰაკეს პანსიონში. ილია გიმნაზიაში; ილია პეტერბურგის უნივერსიტეტში; ილიას ჩამოსვლა. 60-იანი წლების საქართველო; პირველი ლაშქრობა ძველთა წინააღმდეგ "ცისკარში." ილიას ჯგუფი; "საქართველოს მოამბის გამოცემისათვის მზადება." ვის ემინოდა...; პოლემიკა "ცისკართან"...ნ. ნიკოლაძის მოწმობა; ილია და ოლღა გურამიშვილი... დაქორწინება; ილია ქუთაისში. ილია დუშეთის მომრიგებელი...; ილიას მარტოობა დუშეთში. ტფილისს გადმოსვლის ცდა. "გამოცანები" და შეტაკება გრიგოლ ორბელიანთან...; თავადაზნაურთა ბანკი; ილია საზოგადო მოღვაწე...; როდის დაიწყო ილიამ წერა...; ილია ჭავჭავაძე და უარმყოფელობა ჩვენში...; ილია ჭავჭავაძე 90-იანი წლების დამლევს...; ილიას ავადმყოფობა 1900 წელს. ილია საზღვარგარეთ; ილია ჭავჭავაძის წერილი პეტერბურგის სტუდენტებს. ილია და საქართველოს პოლიტიკური ავტონომია...ქანდარმერიის აზრი ილია ჭავჭავაძეზე; ილია ჭავჭავაძე სახელმწიფო საბჭოს წევრი. პროფ. ი. ჯავახიშვილის მოწმობა. ილიას აზრი სახელმწიფო საბჭოს წევრებზე. ილიას სიტყვა სახელმწიფო საბჭოში. ილია და სამხედრო-საველე სასამართლოები; ილია ჭავჭავაძის მეზრდოლობა. ილიას დუელები...; თვითმპყრობელობის პროვოკაცია. ილია ჭავჭავაძის მოკვლა. ილიას დაკრძალვა. ილიას ძეგლი.

- 1420. რაჭველიშვილი ქ.** ილია, როგორც პიროვნება. – გაზ. "კომუნისტი". – 29 მაისი. – 1937. – გვ. 2.

სტატიაში ავტორი ახასიათებს ილიას პიროვნულ თვისებებს სიჭაბუკიდან – გარდაცვალებამდე.

- 1421. რაჭველიშვილი ქ.** ილიას კერძო წერილებიდან. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1937. – 30 აპრ. – გვ. 3.

სტატიაში მოყვანილია ნაწყვეტები ილიას წერილებიდან ოლღა გურამიშვილისადმი.

- 1422. რაჭველიშვილი ქ.** პუშკინი და ქართული მწერლობა. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1937. – 18 თებ. – გვ. 6.

წერილში ავტორი აღნიშნავს ილიას დამსახურებას პუშკინის თხზულებათა გამოცემის საქმეში. "იმ დროს, როდესაც ა. პუშკინს არ

სწყალობდნენ საქართველოში და ქართული წიგნის გამოცემაც დიდ სიმძნელებთან იყო დაკავშირებული, წერა-კითხვის გამავრცელებელმა საზოგადოებამ ი. ჭავჭავაძის თავმჯდომარეობით გამოსცა პუშკინის თხზულებათა კრებული 1899 წელს პოეტის დაბადების 100 წლისთავთან დაკავშირებით". კრებული ქართულ ენაზეა გამოცემული. თარგმანები ცნობილ ქართველ მწერლებს ეკუთვნის.

წიგნს დართული აქვს პუშკინის პორტრეტი (გრავიურა) პოეტის ფაქსიმილეთი.

- 1423. რუხაძე ტრიფონ.** ი. ჭავჭავაძე და ძველი ქართული ლიტერატურა. – ჟურ. "მნათობი". – 1937. – №5. – გვ. 124-135.

წერილის ავტორის აზრით ილია დიდად აფასებდა ძველ ქართულ მწერლობას, განსაკუთრებით – პოეზიას, რომელსაც ორ ძირითად ნაკადად ყოფდა: ეპოსად და ლირიკად. ფორმის თვალსაზრისით, საერო პოეზია ირანული პოეზიის გავლენას განიცდიდა.

წერილში ნაჩვენებია ილიას შეხედულებები "ვეფხისტყაოსანზე".

- 1424. სახოკია თედო.** მოგონება ილიაზე. – ჟურ. "მნათობი". – 1937. – №5. – გვ. 159-169.

მოგონებაში აღწერილია ილიას ცხოვრების რამდენიმე ეპიზოდი: 1903 წელს ილიას სტუმრობა სოხუმში; შეხვედრა ფრანგ მოგზაურთან ბარონ დეზაისთან დავით სარაჯიშვილის სახლში; ილიას და ნიკო ნიკოლაძის სიტყვიერი პაექრობა.

- 1425. საჯაია კ., კაჭახიძე გ.** ილიას მთარგმნელები. – ჟურ. "პიონერი". – 1937. – №5. – გვ. 12-13.

ავტორები ასახელებენ ილიას ნაწარმოებთა პირველ მთარგმნელებს: არტურ ლაისტს, მარჯორი უორდროპს, ბელა ვიკარს, პავლე ტიჩინას და მიკოლა ბაჟანს.

- 1426. სეფიეთელი.** ქართველი ხალხის დიდი მწერალი. – ჟურ. "რემედას". – 1937. – №6_7. – გვ. 2-4.

ავტორი საუბრობს ილიას საზოგადო მოღვაწედ ჩამოყალიბების სხვადასხვა ეტაპზე, თერგდალეულთა მოძრაობაზე, ილიას მკვლევლობაზე, რომელზეც პასუხისმგებლობას რუსეთის თვითმპყრობელობას აკისრებს.

- 1427. სიჭინავა ა.** ილიას: [ლექსი]. – ჟურ. "ჩვენი თაობა". – 1937. – №5-6. – გვ. 26

- 1428. ს[ულავა] ა.** ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობა და მისი სიცოცხლის უკანასკნელი დღეები. – გაზ. "კომუნისტი". – 1937. – 12 სექტ. – გვ. 3.

ავტორი დაწვრილებით აღწერს ილიას მკვლევლობის წინა დღეებს და მკვლევლობას. აქვე აღნიშნულია, რომ იმ ხანად ილიას სტუმრად ჰყავდა არტურ ლაისტი და მისი მეუღლე.

- 1429. სულავა ა.** ქართული კრიტიკული რეალიზმის მამათავარი. – გაზ. "კომუნისტი". – 1937. – 9 მაისი. – №104. – გვ. 3.

წერილი გვაცნობს ილიას როლს ქართული კრიტიკის დაფუძნების საქმეში.

- 1430. სულიაშვილი დ.** მოგონება ი. ჭავჭავაძეზე. – ჟურ. "მნათობი". – 1937. – №5. – გვ. 180-181.

ავტორი იხსენებს იმ დროს, როცა გაზ. "ივერიაში" კორექტორად მუშაობდა და ხშირად უხდებოდა ილიას ხელნაწერების ჩასწორება.

- 1431. ფალავა ა.** ილია ჭავჭავაძე და ქართული თეატრი. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1937. _ 5. _ გვ. 107-121.
წერილში საუბარია ილიას ღვაწლზე ქართული თეატრის ჩამოყალიბების საქმეში. გაზ. "ივერიაში" გამოქვეყნებულ მასალებზე ქართული თეატრალური ცხოვრების შესახებ.
- 1432. ქართველი ხალხის გენიალური მწერალი ილია ჭავჭავაძე:** [მოწინავე]. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 29 მაისი.
გაზეთი აქვე ბეჭდავს ვაჟა-ფშაველას 1907 წ. დაწერილ ლექსს "ილია ჭავჭავაძის სახსოვრად"; 1859 და 1860 წლებში გადაღებულ ილიას ფოტოებს.
- 1433. ქებულაშვილი მ.** ჩემი მოგონება ილია ჭავჭავაძეზე. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 29 მაისი. _ გვ. 5.
ავტორი ეხება 1900 წელს ჩამოყალიბებულ მუშათა სალიტერატურო წრის საქმიანობას, მათ უარყოფით დამოკიდებულებას ილიას წინააღმდეგ მიმართული ყალბი მითქმა-მოთქმის შესახებ.
- 1434. ქიქოძე გერონტი.** ილია ჭავჭავაძე. მისი როლი ქართული კულტურის განვითარებაში. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1937. _ №5. _ გვ. 77-92.
ავტორის აზრით, ილიამ თავისი შემოქმედებითა და მოღვაწეობით ახალ საფეხურზე აიყვანა ქართული კულტურა. "ძირითადი იდეა, რომელიც ილია ჭავჭავაძის აზროვნებას ჰფლობს, არის იდეა ადამიანის გონების ძლევა მოსილეებისა და კაცობრიობის დაუსრულებელი პროგრესისა", _ ნათქვამია წერილში.
- 1435. ქორქია როდონ.** მუნდირი (ეპიზოდი ილიას სტუდენტობიდან). _ ჟურ. "მნათობი". _ 1937. _ №5. _ გვ. 69-74.
წერილში აღწერილია პეტერბურგში სწავლის დროს ილია ჭავჭავაძისა და კობტა აბხაზის შეხვედრის ეპიზოდი.
- 1436. ქუთათელი ალექსანდრე. U** საუბარი ილიას აჩრდილთან: [ლექსი]. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 29 მაისი. _ გვ. 3.
- 1437. ქუჩიშვილი გიორგი.** ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. - ჟურ. "ოქტომბრელი". _ 1937. _ №6. _ გვ. 3.
- 1438. შანიძე აკაკი.** ახალი სალიტერატურო ქართულის ფუძემდებელი. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 29 მაისი. _ გვ. 1.
წერილში საუბარია ილიას მიერ სპეციალური კომისიის მოწვევის შესახებ ქართული ენის საგანგებო ფორმების დასადგენად, როგორცაა ზედსართავის ხმარება არსებითთან, თ-იანი და დ-იანი ვითარებითი ბრუნვა, შემასმენლის შეთანხმება მრავლობითში წარმოდგენილ ქვემდებარესთან, სიტყვაწარმოების საკითხები და სხვა.
- 1439. შანიძე აკაკი.** ილია ჭავჭავაძე, როგორც ახალი სალიტერატურო ქართულის ფუძემდებელი. _ ჟურ. "კომუნისტური აღზრდისათვის". _ 1937. _ №5-6. _ გვ. 118-138.
წერილი იყოფა 6 მონაკვეთად: 1. ილია, როგორც ქართული ორთოგრაფიის რეფორმატორი; 2. ილია და ქართული ენის თეორიული საკითხები; 3. ილია და სალიტერატურო ქართულის პრაქტიკული საკითხები; 4. ილია და ქართული ტერმინოლოგიის საკითხები; 5. ზოგი რამ ილიას სტილის შესახებ; 6. ილია ქართული ენის უფლებათა სადარაჯოზე.

1440. შანშიაშვილი სანდრო. მოწაფემ ვნახე. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1937. _ №5. _ გვ. 171-176.

მოგონებაში აღწერილია ილიასთან 1905 წელს შეხვედრის ეპიზოდი. აქვე გადმოცემულია ილიას მკვლევლობით გამოწვეული გულისტკივილი. ავტორი აღწერს იროდიონ ევდოშვილისა და მენშევიკების შეჯახების ეპიზოდს; ილიას ჩხუბს მოურავთან _ დიმიტრი ჯაშთან; ილიას დასთან _ ელისაბედთან საუბარს.

1441. შუბლაძე ვ. დიდო მგოსანო: [ლექსი ი. ჭავჭავაძეს]. _ ჟურ. "ჩვენი თაობა". _ 1937. _ №5-6. _ გვ. 74

1442. ჩავლეიშვილი ალექსანდრე. ვულგარული სოციოლოგიზმის წინააღმდეგ ილიას შემოქმედების გაგებაში. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 30 აპრ. _ გვ. 3.

ავტორი აკრიტიკებს მ. ტოროშელიძის, პ. ქიქოძის და სხვათა შეხედულებებს ილიას მოღვაწეობის მცდარი შეფასებისა და მისი რეაქციონერ მწერლად გამოცხადების გამო. ამ ჯგუფის ბრალდებით, ილიას შემოქმედებას არაფერი აქვს საერთო სოციალისტურ კულტურასთან.

1443. ჩიქობავა არნოლდ. ილია ჭავჭავაძე ენის შესახებ. _ ჟურ. "აკად. ნ. მარის სახელობის ენის, ისტორიისა და მატერ. კულტურის ინ-ტის მოამბე". _ 1937. _ II 1. _ გვ. 15-27.

იგივე: ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". _ 1937. _ №3. _ გვ. 43-48.

ავტორი განიხილავს დისკუსიას ენათმეცნიერული კონცეფციების შესახებ ძველსა და ახალ თაობას შორის. წარმოგვიდგენს ანტონ კათალიკოსის "სამი შტილის თეორიას", შემდეგ კი აღწერს ილიასა და მის თანამოაზრეთა მიზანმიმართულ ბრძოლას ახალი ქართული სალიტერატურო ენის დამკვიდრების საქმეში.

1444. ჩიქოვანი სიმონ. ილია ჭავჭავაძის პოეტური მემკვიდრეობა. _ ჟურ. "ჩვენი თაობა". _ 1937. _ №5-6. _ გვ. 78-113.

წერილში მიმოხილულია ილიას პოეტური შემოქმედება. ავტორს მიაჩნია, რომ "ილიამ მაინც, ბარათაშვილთან ერთად, მიუახლოვა ქართული პოეზია მსოფლიო მოწინავე იდეების სამყაროს და ევროპის პოეტური ოსტატობის კულტურას".

1445. ცაგარელი ავქსენტი. მკითხავი: კომედია ფარსი 3 მოქმედებად, ილია ჭავჭავაძის "კაცია ადამიანი"-დან გადმოკეთებული. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1937. _ №5. _ გვ. 33-63.

1446. ცაიშვილი სოლ. ილია მოსწავლე. - ჟურ. "კომ. აღზრდისათვის". _ 1937. _ №5-6. _ გვ. 145-148.

წერილში განხილულია ილიას მოსწავლეობისა და სტუდენტობის წლები. ავტორი საუბრობს, თუ რა განთლება მიიღო მომავალმა პოეტმა, რა საგნები აინტერესებდა და რა შეფასებებს იღებდა სხადასხვა საგანში.

1447. ცქვიტი [ხახუტაშვილი ა.] ბელურებივით დაფრთხნენ. _ ჟურ. "ოქტომბრელი". _ 1937. _ №6. _ გვ. 5.

მოგონება ილია ჭავჭავაძის შესახებ.

1448. ცხვედიანი გრ. ილიას: [ლექსი]. _ ჟურ. "ჩვენი თაობა". _ 1937. _ №5-6. _ გვ. 76-77

1449. ცხვედიანი გრ. [ლექსი]. - ჟურ. "ჩვენი თაობა". _ 1937. _ №5-6. _ გვ. 76-77

- 1450. ჭანბა ს.** სიმღერა: [ნოველა]. - გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 20 იანვ. - გვ. 3
- 1451. ჭილაია სერგი.** ილია ჭავჭავაძე რუსთაველის შესახებ. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". - 1937. _ 26 დეკ. _ გვ. 4.
 სტატიაში განხილულია ილიას წერილი "აკაკი წერეთელი და "ვეფხისტყაოსანი". წერილში მოყვანილია ილიას შეხედულება აკაკის თვალსაზრისის შესახებ "ვეფხისტყაოსანთან" დაკავშირებით, სადაც დადებით შეფასებასთან ერთად მოცემულია აკაკის მოსაზრებების კრიტიკა.
- 1452. ჭილაია სერგი.** ილია ჭავჭავაძის პირველი ჟურნალი. _ ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". _ 1937. _ №3. _ გვ. 49-56.
 წერილი ეხება ილიას განსაკუთრებულ დამსახურებას ქართული პერიოდული გამოცემების განვითარების საქმეში. საუბარია ილიას მიერ 1863 წ. დაარსებული ჟურნალის "საქართველოს მოამბის" პროგრესულობაზე, მის როლზე ახალი თაობის აღზრდის საქმეში.
- 1453. ჭილაია სერგი.** ილიას "განდეგილი". _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 10 ივნ. _ გვ. 6.
 სტატიაში მოცემულია "განდეგილის" დაწერის ისტორია. მ. უორდროპის მიერ პოემის ინგლისურიდან თარგმნის ანალიზი. განხილულია მურიეს ფრანგული თარგმანი, რომელიც პროზად არის შესრულებული, ა. ლაისტის გერმანული თარგმანი და ალ. ორბელიანის, აგრეთვე ფრანგული თარგმანი (ლექსად შესრულებული).
- 1454. ჭინჭარაული ო.** უკვდავ მგოსანს: [მოსწავლის ლექსი]. _ ჟურ. "პიონერი". _ 1937. _ №5. _ გვ. 15
- 1455. ჭიჭინაძე ვ.** ილიასადმი: [ლექსი]. - გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 24 აპრ. _ გვ. 3
- 1456. ჭიჭინაძე ლ.** დიდი მწერალი: პატარა ილია. ცოცხალი ილია. ილია და ჯეჯილი. _ ჟურ. "ოქტომბრელი", 1937. _ №6. _ გვ. 7-9.
 ავტორი მოზარდ თაობას მოუთხრობს ილიას ბავშვობის შესახებ.
- 1457. ჭიჭინაძე ლ.** ქართველი ერის დიდი მოამაგე. _ გაზ. "ნორჩი ლენინელი". _ 1937. _ 8 სექტ.
- 1458. ჭკუასელი ვ.** ილია ჭავჭავაძე. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 29 მაისი. _ გვ. 2.
 ავტორი იხსენებს ილიას, როგორც პოეტს, მწერალსა და საზოგადო მოღვაწეს.
- 1459. ჭკუასელი ვ.** ილია ჭავჭავაძე. _ ჟურ. "კომუნისტური აღზრდისათვის". _ 1937. _ №5-6. _ გვ. 97-105.
 ავტორი აანალიზებს იმ ეპოქას, ბატონყმური წყობილების ბოლო ეტაპს, რომელშიც ახალგაზრდა ილია ცხოვრობდა. აღწერს ილიას ჩამოყალიბების პროცესს საზოგადო მოღვაწედ და უსამართლობასთან მეზრდოლ ადამიანად. თუმცა აღნიშნავს ილიას მთავარ შეცდომას - მშვიდობიანად გადაეწყვიტა წინააღმდეგობა კლასთა შორის. "მან (ილიამ) ვერ გაიგო, რომ შრომის სუფევის და ადამიანთა ბედნიერების განხორციელება შესაძლებელი იყო მხოლოდ რევოლუციური ბრძოლით" _ წერს ავტორი.
- 1460. ხინთიბიძე ვ.** დიდ პოეტს: [მოსწავლის ლექსი]. _ ჟურ. "ოქტომბრელი". _ 1937. _ №6. _ გვ. 3
- 1461. ხუნდაძე არ.** ილია და კობტა. _ ჟურ. "ოქტომბრელი". _ 1937, №6. _ გვ. 12-14.
 წერილში საუბარია ილიას და კობტა აბხაზის მეგობრობაზე.

- 1462. ხუნდაძე არ.** ილია დუშეთში. - გაზ. კომუნისტი". _ 1937. _ 29 მაისი. _ გვ. 4.
ავტორი გადმოსცემს გიორგი კორინთელის და ალექსანდრე წამალაძის მოგონებებს ილიას დუშეთში მოუშაობის პერიოდში.
- 1463. ხუროძე ვ.** ილია ჭავჭავაძე, როგორც ლიტერატურული კრიტიკოსი. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1937. _ №5. _ გვ. 95-106.
ავტორი საუბრობს ილიას მიერ ხელოვნებისა და ლიტერატურის მიმართ წაყენებულ მოთხოვნებზე, რაც გამოიხატებოდა სინამდვილის ასახვასა და ენის რეფორმაში, რომლის მიზანი იყო "მრავალთათვის მისაწვდომი გახადოს ის, რაც დასაკუთრებული აქვს ცოტასა."
- 1464. ხუროძე ვ.** ილია ჭავჭავაძე სცენისა და დრამატული ხელოვნების შესახებ. - ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". _ 1937. _ №3. _ გვ. 39-42.
წერილში განხილულია ილიას მოღვაწეობა დრამატული ხელოვნების სფეროში. ავტორი ეხება გაზ. "ივერიაში" გამოქვეყნებულ ილიას წერილებს ქართული თეატრის შესახებ. ანალიზებს ილიას ნაშრომებს: "ახალი დრამების გამო", "წერილები ქართულ ლიტერატურაზე" და სხვა.
- 1465. ხუროძე ვ.** ი. ჭავჭავაძის შემოქმედების ზოგიერთ მხარეთა გაგებისათვის. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 10 ივნ. _ გვ. 5.
სტატიაში ავტორი ეხება შ. რადიანის წინასიტყვაობას, რომელიც ილიას ერთტომეულს აქვს დართული (1937 წ. გამოცემა). კრიტიკულად განიხილავს ილიას მოღვაწეობის რადიანისეულ შეფასებას პუშკინთან მისი შედარების გამო, რაც რუსეთისა (მპყრობელი ერის) და საქართველოს (დაპყრობილი ერის) შედარებას ნიშნავს.
- 1466. ხუროძე ვ.** "კაცია-ადამიანი?!" (მოთხრობა ილია ჭავჭავაძისა). _ ჟურ. "კომუნისტური აღზრდისათვის". _ 1937. _ №5-6. _ გვ. 161-175.
წერილში მოცემულია "კაცია-ადამიანი?!" სკოლაში სწავლების მეთოდური რეკომენდაციები: გაკვეთილის მსვლელობა; მხატვრული ანალიზი; ნაწარმოების დამუშავების გეგმა; სამუშაო საათების რაოდენობა.
- 1467. ხუციშვილი ს.** ილია ჭავჭავაძე. თხზულებანი. სრული კრებული ხუთ ტომად. ტ. 1. თბ., 1937: [ბიბლიოგრაფიული მიმოხილვა]. - ჟურ. "ჩვენი თაობა". - 1937. _ №10. _ გვ. 166-171
- 1468. ხუციშვილი ს.** ილია ჭავჭავაძის ლექსები რუსულად. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 23 ივლ. _ გვ. 3.
წერილში საუბარია "ზარია ვოსტოკას" მიერ ილია ჭავჭავაძის საიუბილეოდ მისი თხზულებების რუსულად გამოცემის შესახებ (ბ. ბრიკის თარგმანი).
- 1469. ხუციშვილი ს.** ილიას პოეზია "ცისკარში". _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1937. _ 10 სექტ. _ გვ. 3.
წერილში განხილულია ილიას ლექსის "ჩიტის" ორიგინალობის საკითხი. აგრეთვე, 1867 წლამდე მისი თანამშრომლობა ჟურ. "ცისკართან".
- 1470. ჯავახიშვილი ივანე.** ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ისტორია. _ აკად. ნ. მარის სახელობის ენის, ისტორიისა და მატერ. კულტურის ინ-ტის მოამბე. _ 1937. _ II 1. _ გვ. 1-14
- 1471. ჯავახიშვილი ივანე.** ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ისტორია. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1937. _ 6 ივლ. _ გვ. 2-3.

წერილში განხილულია ილიას თვალსაზრისი ისტორიის კვლევის მეცნიერული მეთოდოლოგიით წარმართვის შესახებ. სტატიაში საუბარია ილიას წერილების სერიაზე "აი ისტორია".

ილიას პუბლიცისტიკის გათვალისწინებით ისტორიის საკითხებზე ივ. ჯავახიშვილი ასკვნის, რომ "საქართველოს ისტორიოგრაფიაშიც მას [ილიას] ისეთი ღვაწლი ჰქონია, რომლის დავიწყების უფლება არც ერთ ქართველს არ აქვს."

1472. ჯავახიშვილი მიხეილ. ილია ჭავჭავაძე (მოგონებათა ნაწყვეტები). – გაზ. "კომუნისტი". – 1937. – 176. – 3 აგვ.

ავტორი იხსენებს ილიასთან შეხვედრებს სასწავლებელში, ილიაობაზე, ილია წინამძღვრიშვილის ბინაზე და სხვა.

1473. ჯანელიძე დიმიტრი. "ჩატეხილი ხიდი". – ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". – 1935. – №5. – გვ. 41-44.

რეცენზენტი მაღალ შეფასებას აძლევს კ. მარჯანიშვილის თეატრში დადგმულ სპექტაკლს "ჩატეხილი ხიდი" (შ. დადიანის პიესა) და მიაჩნია, რომ გამოთქმული კრიტიკა ეპოქათა აღრევის შესახებ არასწორია. ავტორის აზრით, "საბჭოთა თეატრის მოვალეობა იყო ეჩვენებინა არა მარტო 60-იანი წლების ეპოქა, არამედ ნათელეყო ილიას პოლიტიკურ-საზოგადოებრივი მიმართულების მარცხიც, რაც წოდებათა შორის ჩატეხილი ხიდის გამართლების ცდის დამარცხებაში გამოიხატა".

1474. ჯანელიძე დიმიტრი. როგორ მუშობდა ილია ჭავჭავაძე. – ჟურ. "ჩვენი თაობა". – 1937. – №2-3. – გვ. 66-90

1475. ჯაჯანაშვილი არჩილ. ილია ჭავჭავაძე, როგორც ჰუმანისტი. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1937. – 20 აპრ. – გვ. 3,4.

წერილში შეფასებულია ილიას მოღვაწეობა. ციტატა: "ჰუმანური, კაცთმოყვარული გრძნობები - აი, მისი ძირითადი ხაზი, რომელიც წითელი ხაზივით გადის ილია ჭავჭავაძის მთელს შემოქმედებასა, მწერლობასა და მოღვაწეობაში".

1476. ჯაჯანაშვილი არჩილ. პატარა ერთა დიდი ქომაგი. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1937. – 29 მაისი. – გვ. 5.

წერილი ეხება ილიას მოღვაწეობაში საქართველოს განთავისუფლების პრობლემას, რომელსაც პოეტი ამიერკავკასიის ერების სოლიდარობას უკავშირებდა, ხოლო ქართველი ხალხის ბრძოლა თავისუფლებისათვის წარმოდგენილი ჰქონდა, როგორც ერთ-ერთი რგოლი ამიერკავკასიის ერების ბრძოლისა განთავისუფლებისათვის

1477. Глебов Г. Жизнь и творчество Ильи Чавчавадзе в документах и картинах (Обзор выставки). – газ. «Заря Востока». – 1937. – 8 мая. – С. 3

1478. Гольцев В. Илья Чавчавадзе: (Биографический очерк). – газ. «Правда». – 1937. – 29 мая, №146. – с. 4.

1479. Гришашвили И. Пушкин в грузинской литературе. – газ. «Заря Востока». – 1937. – 10 февр. – С. 3

ილია ჭავჭავაძე, როგორც პუშკინის მთარგმნელი

1480. Деметрадзе Д. Илья Чавчавадзе. – газ. «Заря Востока». – 1937. – 1 июня. – С. 3

1481. Евгеньев С. Илья Чавчавадзе о Шота Руставели. – газ. «Учительская газета». – 1937. – 27 Дек.

- 1482. Жгенти Б.** Основоположник новой грузинской литературы: (К столетию со дня рождения Ильи Чавчавадзе). – газ. «Правда». – 1937. – 29 мая, №146. – с. 4.
მწერლის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის მოკლე მიმოხილვა.
- 1483. Илья Чавчавадзе (к тридцатилетию со дня смерти).** – газ. «Правда». – 1937. – 12 сент., №252. – с. 4.
ილია ჭავჭავაძის დაღუპვის ოცაათ წლისთავთან დაკავშირებით გაზეთი აქვეყნებს მწერლის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის მოკლე მიმოხილვას. აქვეა პოეტის ორი ლექსის (“ქართველ სტუდენტთა სიმღერა” და “ჩემო კარგო ქვეყანა”) ბორის ბრიკისეულ თარგმანს.
- 1484. Илья Григорьевич Чавчавадзе.** 1837-1907. Краткая биография. – газ. «Заря Востока». – 29 мая. – С. 3
- 1485. Илья Чавчавадзе:** Портрет работы грузинских художников Вл. и Гр. Джапаридзе. – газ. «Правда». – 1937. – 29 мая, №146. – с. 4
- 1486. Илья Чавчавадзе** среди литераторов читает свое произведение. (Описание картины худ. А. Гиголашвили на юбилейной выставке). – газ. «Заря Востока». – 1937. – 29 мая
- 1487. П. Д. Илья Чавчавадзе** и Шота Руставели. – газ. «Заря востока». – 1937. – 12 апр.
ეხება აკაკისა და ილიას პოლემიკას "ვეფხისტყაოსნის" გარშემო.
- 1488. Рачвелишвили Х.** Биографические сведения о И. Чавчавадзе. в кн.: Чавчавадзе И. Стихи и поэмы/Пер. с груз. Б. Брика; Биографические сведения: Х. Рачвелишвили; О творчестве И. Чавчавадзе: Ш. Радиани.– Тб.: изд. и тип. Заря Востока, [1937]. – XVI, 125 с.
- 1489. Радиани Шалва.** Илья Чавчавадзе и шестидесятые годы. – газ. «Батумский рабочий». – 1937. – 29 мая
- 1490. Радиани Шалва.** О творчестве И. Чавчавадзе. – в кн.: Чавчавадзе И./ Стихи и поэмы. – Тб., 1937. – С. XI-XVI
- 1491. Тедошвили П.** Илья Чавчавадзе и Грузинский театр. – газ. «Заря Востока». – 1937. – 28 мая, 5 апр
- 1492. Юбилейная декада И. Чавчавадзе в Грузии.** – газ. «Правда». – 1937. – 29 мая, №146. – с. 4.
საიუბილეო ღონისძიებათა მოკლე მიმოხილვა.

1938

- 1493. გაბაშვილი ეკატერინე.** ილიასთან მოგზაურობა მცხეთას ინგლისელი მწერალი ქალის მარჯორი უორდროპის შესახებ ვერად: [მოგონებები ილიაზე]. – ჟურ. “მნათობი”. – 1938. – №8. – გვ. 186-82
- 1494. გაწერელია აკაკი.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: გაწერელია ა. ნარკვევები ქართული პოეტიკიდან. – თბ.: ფედერაცია, 1938. – გვ. 165-176
- 1495. გუგუშვილი პაატა.** ილია ჭავჭავაძის მკვლელობა: საგამომიებო მასალები – ტფ.: სახელგამი, 1938. – 107 გვ.: 1ფ. პორტრ.
შინაარსი: წინასიტყვაობა; ილია ჭავჭავაძის მკვლელობა; დოკუმენტები [სასამართლო ოქმები]; დამატება: ილია ჭავჭავაძის მოურავ მოსე მემარნიშვილის და უკანასკნელის მეუღლის მკვლელობის შესახებ.

წიგნში შესულია ოლღა გურამიშვილი – ჭავჭავაძის, ზაალ ჭავჭავაძის დაკითხვის ოქმები.

1496. დონდუა კ. "კაცია ადამიანი?!"-ს სათაურისათვის. – ჟურ. "კომუნისტური აღზრდისათვის". – 1938. – №10-11

1497. ზანდუკელი მიხეილ. თერგდალეულნი. – წიგნ.: ახალი ქართული ლიტერატურა: მეორე შესწორებული გამოცემა / სტალინის სახ. თბილისის სახელმწ. უნივერსიტეტი; რედ. ს. გაჩეჩილაძე. – თბ.: სახელგამი, 1938. – ტ. 2. – გვ. 166-230.

შინაარსი: თერგდალეულები 1860-იან წლებში; ილია ჭავჭავაძის პოეტური შემოქმედება 1857-1860 წწ.; "მამათა" და "შვილთა" მსოფლმხედველობა და მათი ბრძოლის ხასიათი; თერგდალეულების პოზიტიური შეხედულებანი: თერგდალეულთა დამოკიდებულება ეროვნული საკითხისადმი; თერგდალეულთა დამოკიდებულება ბატონყმობისადმი; თერგდალეულთა მსოფლმხედველობის რღვევა და მისი მიზეზები.

წიგნის მოცემულ მონაკვეთებში განხილულია ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების პირველი პერიოდი.

1498. ზანდუკელი მიხეილ. ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ახალი ქართული ლიტერატურა: მეორე შესწორებული გამოცემა / სტალინის სახ. თბილისის სახელმწ. უნივერსიტეტი; რედ. ს. გაჩეჩილაძე. – თბ.: სახელგამი, 1938. – ტ. 2. – გვ. 230-319.

აღნიშნულ თავში განხილულია ილიას შემოქმედების მეორე პერიოდი. მისი პოეზია და პროზა, სატირა და პატრიოტული მოტივი და სხვა საკითხები.

1499. ლეონიძე გიორგი. "ქება ჩალაუბნისა". – გაზ. "კომუნისტი". – 1938. – 15 აპრ. – გვ. 4.

1500. ლეონიძე გიორგი. ილია ჭავჭავაძის პირველი პოეტური ნაწარმოებების აღმოჩენა. – გაზ. "ლიტერატურული საქართველო". – 1938. – 12 აპრ.

გ. ლეონიძის თვალსაზრისით "რწყილთაგან ტანჯვაი და მათი ანბავი" და "დავსწერ სოფლისა ქებასა", ორი, ერთმანეთისგან დამოუკიდებელი ნაწარმოებია, ამასთან, "რწყილთაგან ტანჯვაი".. კოხტა აბხაზის მოგონებაზე დაყრდნობით, ილიას პირველ ლექსად მიაჩნია ავტორს.

1501. მამულაშვილი ა. აკაკის ერთი გამოუქვეყნებელი სიტყვა [ილიას შესახებ]. – ჟურ. "ჩვენი თაობა". – 1938. – №3. – გვ. 61-62.

1911 წლის 21 ივლისს თელავში ყოფნის დროს წარმოთქმული სიტყვის შესახებ, რომელიც ძირითადად ილიას მოღვაწეობას მიეძღვნა. ეს სიტყვა შეფასებულია, როგორც "ორატორული ხელოვნების ნიმუში"

1502. მგალობლიშვილი სოფრომ. ილია ჭავჭავაძე [მოგონება]. – წიგნ.: მგალობლიშვილი ს. მოგონებანი. – თბ.: "ფედერაცია," 1938. – გვ. 129-148, 164-172.

1503. უბილავა ელიზბარ. საგურამოში: [ლექსი]. – ჟურ. "ჩვენი თაობა". – 1938. – №3. – გვ. 12.

ილიას ყრმობისდროინდელი ნაწარმოების აღმოჩენის შესახებ გ. ლეონიძის მიერ.

- 1504. ქიქოძე გერონტი.** ილია ჭავჭავაძე. მისი როლი ქართული კულტურის განვითარებაში. – წიგნ.: ქიქოძე გ. ლიტერატურული ნარკვევები; რედ.: შალვა რადიანი. – თბ.: ფედერაცია, 1938. – გვ. 84-108
- 1505. ქიქოძე გერონტი.** ილია ჭავჭავაძის პორტრეტისათვის. – წიგნ.: ქიქოძე გ. ლიტერატურული ნარკვევები; რედ. შალვა რადიანი. – თბ.: ფედერაცია, 1938. – გვ. 108-116.
- 1506. შერმანი დ. ბ.** ბრიკის მიერ თარგმნილი ილია ჭავჭავაძე. – ჟურ. “მნათობი”. – 1938. – №5. – გვ. 184-186.
განხილულია ბორის ბრიკის მიერ თარგმნილი ილია ჭავჭავაძის ლექსებისა და პოემების წიგნი, რომელიც 1937 წელს გამოიცა.
- 1507. ჩავლეიშვილი ალ.ექსანდრე** ილია ჭავჭავაძე – ლიტერატურის თეორეტიკოსი. – ბათუმი: აჭარის სახელგამი, 1938. – 79 გვ.
შინაარსი: მხატვრული ლიტერატურის დანიშნულება და პოეტი; ხელოვნების, სპეციფიკისა, ნაწარმოების იდეურობისა და პოეტობის ნიჭის შესახებ; ტიპიზაციის თეორია და მისი შემოქმედებითი რეალიზაცია; ილია ჭავჭავაძე და დრამის თეორია; ვულგარული სოციოლოგიზმის წინააღმდეგ ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების გაგებაში.
- 1508. ჩიქობავა არნოლდ.** ილია ჭავჭავაძე ენის შესახებ / რედ.: პროფ. სიმონ ჯანაშია; დაიბეჭდა სსრკ მეცნ. აკადემიის საქ. ფილიალის განკარგულებით, თავმჯდ. ნ. მუსხელიშვილი. – ტფ., 1938. – 15 გვ.
მოხსენების მიზანი, როგორც თავად ავტორი აღნიშნავს, არის გასცეს პასუხი კითხვაზე : “რა თეორიულმა საენათმეცნიერო კონცეფციებმა პოვეს გამოხატულება ენის შესახებ კამათში ძველს თაობასა და ილია ჭავჭავაძეს შორის და რა ადგილი უჭირავს ამ კონცეფციებს ენათმეცნიერული აზროვნების ისტორიაში.”
- 1509. ცაიშვილი სოლ.** ნაკვესისათვის. – წიგნ.: ნაკვესები ამოკრეფილი გაზეთ "ივერიიდან". – თბ., 1938. – გვ. 3-14.
ილიას მიერ დამკვიდრებული სიტყვის "ნაკვესის" შესახებ. წიგნში შესულია ილიას 84 ნაკვესი.
- 1510. ცინცაძე პოლ.** ილია ჭავჭავაძე: სოციალ-ეკონომიური მრწამსი და შემოქმედება / რედ.: დიმიტრი ბენაშვილი. – თბ.: ფედერაცია, 1938. – 260 გვ.
შინაარსი: შესავალი; ჩვენი სამოციანი წლები და ილია ჭავჭავაძე; ეროვნული საკითხი და ილია; ილია და მსოფლიო პოლიტიკის საკითხები; ილია ჭავჭავაძის პოეზია; ილიას ბელეტრისტული ნაწარმოებნი.
- 1511. ჯავახიშვილი ივანე.** ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ისტორია. – თბ.: სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს ფილიალის გამ-ბა, 1938. – 36 გვ.

1939

- 1512. ასათიანი შ.** ილია ჭავჭავაძე როგორც რედაქტორი. – ჟურ. “კორესპონდენტის დასახმარებლად”. – 1939. – №6. – გვ. 15-17.
- 1513. ბარამიძე ალექსანდრე.** ილია ჭავჭავაძე და "ვირსამიანი". – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე: საიუბილეო კრებული (1837-1937) / რედ.: პროფ. მიხ. ზანდუკელი, დოც. ვ. კაკაბაძე. – თბ.: თსუ გამ-ბა, 1939. – გვ. 223-228.

- 1514. ბარამიძე გრ.** ილია ჭავჭავაძის შესწავლა V კლასში (მასწავლებელთა დახმარებისათვის). – თბ.: დაწყებითი და საშუალო სკოლების სამეც. საკვლევო ინ-ტის გამ-ბა, 1939. – 39 გვ.
- 1515. ბეგიაშვილი თ.** ილია ჭავჭავაძე – პედაგოგიური თხზულებანი. – ჟურ. “კომუნისტური აღზრდისათვის”. – 1939. – №8. – გვ. 122-123.
- 1516. გრიშაშვილი იოსებ.** ილია ჭავჭავაძე და ქართული თეატრი. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე: საიუბილეო კრებული (1837-1937) / რედ.: პროფ. მიხ. ზანდუკელი, დოც. ვ. კაკაბაძე. – თბ.: თსუ გამ-ბა, 1939. – გვ. 79-106.
შინაარსი: ილია და მეფე ლირი; ილია დეკლამატორი; რა მისცა ილიამ თეატრს? ილიას პიესა “მაჭანკალი”. ნატო გაბუნია მაჭანკლის როლში.
- 1517. ზანდუკელი მიხეილ.** ქართული ლიტერატურის მეთოდოლოგია: სახელმძღვანელო უმაღლესი სასწავლებლებისათვის. – მეორე გამოცემა / რედ. გ. თავიშვილი. – თბ.: სახელგამი, 1939. – 266 გვ.
სახელმძღვანელოში დიდი ადგილი ეთმობა ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებების სწავლების მეთოდოლოგიას (“კაცია ადამიანი?!” “რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცოვრებიდან”, “განდეგილი”). ავტორი განიხილავს მეტყველების სტილს – “კაცია ადამიანის მაგალითზე”; სინონიმებს – “განდეგილის ” მაგალითზე და სხვა. აქვეა მოსწავლეთა მიერ პიესად გადაკეთებული “კაცია ადამიანი?!”
- 1518. ზანდუკელი მიხეილ.** ხალხოსნების მხატვრული შემოქმედება. – წგნ-ში: ახალი ქართული ლიტერატურა / მიხ ზანდუკელი; რედ. პროფ. კორნელი კეკელიძე. – თბ.: “ზარია ვოსტოკა,” 1939. – გვ. 52-65.
ავტორი აღნიშნულ წერილში ეხება ილიას შემოქმედებასაც და ხაზს უსვამს მისი პოეზიისა და პროზის მაღალმხატვრულ ღირსებებს, რაც ხალხოსანთა შემოქმედებაში ნაკლებად შეიმჩნევა.
- 1519. თავიშვილი გ.** სამშობლო ენა და ლიტერატურა. – წიგნ.: საბჭოთა პატრიოტიზმი და პატრიოტული აღზრდა / რედ. გ. კიკნაძე. – თბ.: განსახკომის სამეცნ. საკვლევო ინ-ტი, 1939. – გვ. 24-38.
ენის საკითხის განხილვისას, ავტორი რუსული ენის ცოდნის აუცილებლობაზე საუბრობს. მისი თვალსაზრისით ილია – “გამოჩენილი ქართველი დემოკრატი და რევოლუციონერი” – ახალგაზრდობას მოუწოდებდა რუსული ენის შესწავლის აუცილებლობაზე და იმოწმებს ილიას შეხედულებას რუსული ლიტერატურის მიმართ: “რუსულმა სკოლამ _ მეცნიერებამ გაგვიღო კარი განათლებისა და რუსულმანვე ლიტერატურამ მიაწოდა საზრდო ჩვენს გონებასა”. ავტორი აქვე საუბრობს ილიას პატრიოტიზმზე და აღნიშნავს: “ილია ჭავჭავაძეს პატრიოტობა წმინდათა-წმინდა გრძნობად მიაჩნდა” და მოჰყავს მაგალითები ილიას შემოქმედებიდან.
- 1520. ილია ჭავჭავაძის სახლი საგურამოში.** _ გაზ. "კომუნისტი". – 1939. _ 28 იანვ. _ გვ. 4.
- 1521. ილია ჭავჭავაძე. საიუბილეო კრებული (1837-1937) /** [რედ.: პროფ. მ. ზანდუკელი, დოც. ვ. კაკაბაძე; ბიბლიოგრაფია შეადგინეს: თ. ნაკაშიძემ და ნ. კორძაიამ. _ თბ.: თსუ, 1939 _ 429 გვ.
კრებულში შევიდა შემდეგი მასალა _
I. წერილები: პროფ. ა. შანიძე _ ილია ჭავჭავაძე როგორც მებრძოლი ახალი სალიტერატურო ქართულის დამკვიდრებისათვის; პროფ. მიხ. ზანდუკელი _

ილია ჭავჭავაძე როგორც სატირიკოსი; **პროფ. სიმონ ხუნდაძე** – ილია ჭავჭავაძე და ბატონყმობის საკითხი; **ი. გრიშაშვილი** – ილია ჭავჭავაძე და ქართული თეატრი; **დოც. შალვა რადიანი** – ილია ჭავჭავაძე-კრიტიკოსი; **დოც. ვანო კაკაბაძე** – ი. ჭავჭავაძე ჟურნალ "ცისკარსა" და "საქართველოს მოამბეში"; **გ. აბზიანიძე** – ილია ჭავჭავაძე, როგორც ნაციონალურ-რევოლუციური მოძრაობის მოღვაწე; **პროფ. მიხ. ზანდუკელი** – ილია ჭავჭავაძის ზოგიერთი ნაწარმოების ახალი ავტოგრაფები; **პროფ. გ. თავზიშვილი** – ილია ჭავჭავაძე აღზრდის პროცესი; **დოც. პაატა გუგუშვილი** – "ივერია" ცენზურის რკალში; **პროფ. ალ. ბარამიძე** – ილია ჭავჭავაძე და ვისრამიანი; **დოც. ანა ჩხეიძე** – ილია და ლერმონტოვი; **ნიკო ტატიშვილი** – ილია ჭავჭავაძე და ვაჟა-ფშაველა; **ნ. ურუშაძე** – ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების პარალელები ფრანგული ლიტერატურიდან; **აპოლონ მახარაძე** – ილია ჭავჭავაძე ლიტერატურულ შეკრება-სადამოებზე.

II. მოგონებები: **ა. ახნაზაროვი** – ილია ჭავჭავაძე და მისი დრო (მოგონება); **ილია ზურაბიშვილი (ელეფთერიძე)** – წარსულის ანარეკლი (მოგონება ილია ჭავჭავაძეზე); **თ. სახოკია** – ილია ჭავჭავაძე (მოგონება); **ევ. გაბაშვილი** – კომისიას, რომელიც აწარმოებს ილია ჭავჭავაძეზე მოგონებათა შეგროვებას; **ალ. მიქაბერიძე** – მოგონება ი. ჭავჭავაძეზე. III. დოკუმენტები: **აჩრდილი (ავტოგრაფი); მაჭანკალი (ავტოგრაფი); წერილი ელისაბედ გრიგოლის ასულის საგინაშვილისადმი; წერილი ნიკო აბხაზისადმი; ბარათები; წერილი გიორგი ჟურულისადმი; წერილი ვასილ მაჩაბლისადმი; წერილი გრიგოლ საყვარელიძისადმი; სიმონ ხუნდაძის არქივიდან ი. ჭავჭავაძის კერძო წერილები; ილიას ბიბლიოგრაფია (1861-1907წწ.)** – [შემდგ.: თ. ნაკაშიძე, ნ. კორძაია]. **პ. გუგუშვილი** – "ივერია" ცენზურის რკალში (დამატება-დოკუმენტები).

1522. ლეონიძე გიორგი. ილიას სურათზე ნათქვამი [ლექსი]. – წიგნ.: ლეონიძე. ლექსები. – თბ.: ფედერაცია. – 1939. – გვ. 110

1523. რადიანი შალვა. ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: რადიანი შ. ლიტერატურული მემკვიდრეობა. – მესამე გამოცემა / რედ. ი. თავაძე. – თბ.: სახელგამი, 1939. – გვ. 3-71.

ნარკვევში მოცემულია მწერლის ბიოგრაფია, განხილულია მხატვრული მისი შემოქმედება, რომელსაც ავტორი მაღალ შეფასებას აძლევს.

1524. უროტაძე გრიგოლ. იდეური და ლიტერატურული აღორძინება. – წიგნ.: საზოგადოებრივი მოძრაობა საქართველოში 1821-1921. – პარიზი, 1939.

წერილი ეხება ილია ჭავჭავაძის მნიშვნელობას ეროვნული ცნობიერების აღორძინების საქმეში.

1525. ჭიჭინაძე კ. ილიასადმი [ლექსი]. – წიგნ.: ჭიჭინაძე კ. რჩეული ლექსები და პოემები. – თბ.: ფედერაცია, 1939. – გვ. 31-34

1940

1526. აბზიანიძე გიორგი. ილია ჭავჭავაძის უცნობი ესთეტიკური ფრაგმენტები. – ლიტერატურის მატთანე / საქ. სსრ სახელმწიფო ლიტერატურული მუზეუმი. – თბ., 1940. – წგნ. 1-2. – გვ. 485-489

1527. ასათიანი ლევან. ცხოვრება აკაკი წერეთლისა. – თბ.: ფედერაცია, 1940. – 492გვ.

წიგნში ავტორი მნიშვნელოვან ადგილს უთმობს აკაკის და ილიას ურთიერთობისა და მეგობრობის ამსახველ ეპიზოდებს. მთლიანად არის გამოქვეყნებული ილიას წერილი აკაკის მიმართ "ივერიასთან" თანამშრომლობის თხოვნით. სრულად არის წარმოდგენილი აგრეთვე ილიას დაკრძალვის ეპიზოდი და აკაკის გამოსათხოვარი სიტყვა.

- 1528.** ანდრონიკაშვილი ი. მოგონება ილია ჭავჭავაძეზე. – ლიტერატურის მატთანე / საქ. სსრ სახელმწიფო ლიტერატურული მუზეუმი. – თბ., 1940. – წგნ. – 1-2. – გვ. 155-157
- 1529.** ბუქურაული ი. ილია ჭავჭავაძე : [მოგონებანი]. – ლიტერატურის მატთანე / საქ. სსრ სახელმწიფო ლიტერატურული მუზეუმი. – თბ., 1940. – წიგნი 1-2. – გვ. 140-184
- 1530.** გაბაშვილი ეკატერინე. მოგონებანი ილია ჭავჭავაძეზე. – ლიტერატურის მატთანე / საქ. სსრ სახელმწიფო ლიტერატურული მუზეუმი. – თბ., 1940. – წიგნი 1-2. – გვ. 101-118.
- 1531.** გაბაშვილი ეკატერინე. რამდენიმე შეხვედრა ილია ჭავჭავაძესთან. – ლიტერატურის მატთანე / საქ. სსრ სახელმწიფო ლიტერატურული მუზეუმი. – თბ., 1940. – წიგნი 1-2. – გვ. 119-134
- 1532.** გომიაშვილი ალექსანდრე. ბაზალეთის ტბა [ილიასადმი მიძღვნილი ლექსი]. – წიგნ.: გომიაშვილი ალ. დარიალი. – თბ.: ფედერაცია, 1940. – გვ. 94-95
- 1533.** ერისთავი-ხომტარია ანასტასია მოგონებანი წარსულიდან. – ლიტერატურის მატთანე / საქ. სსრ სახელმწიფო ლიტერატურული მუზეუმი. – თბ., 1940. – წიგნი. – 1-2. – გვ. 146-148
- 1534.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ახალი (XIX საუკ.) ქართული ლიტერატურის ისტორიის პროგრამა / რედ.: მიხ. ზანდუკელი. – თბ.: თსუ გამ-ბა, 1940. – გვ. 6-7
- 1535.** ისიანი სევერიან. მცინვარის გოდება (ილიასადმი მიძღვნილი ლექსი). – წიგნ.: ისიანი ს. ლექსები – თბ.: საბჭოთა მწერალი, 1940. – გვ. 42-44
- 1536.** მარგიანი რევაზ. ყვარელში [ლექსი]. – წიგნ.: მარგიანი რ. ლექსები – თბ.: ფედერაცია, 1940. – გვ. 110
- 1537.** მჭედლიშვილი ი. მგოსნის სიკვდილი (მიძღვნად ი. ჭავჭავაძეს): [პოემა]. – ჟურ. "ჩვენი თაობა". – 1940. – №3. – გვ. – 54-56; №4. – გვ. 44-42; №5. – გვ. 31-39.
- 1538.** ნადირაძე კოლაუ. წიწამურიდან საგურამომდე: [ლექსი]. – ჟურ. "ჩვენი თაობა". – 1940. – №1. – გვ. 15-16.
- 1539.** ჟღენტი სანდრო სტუმრად ილიასთან: [აკაკი. ლექსი]. – ჟურ. "პიონერი". – 1940. – №6. – გვ. 8
- 1540.** რევოლუციამდელ ქართველ საზოგადო მოღვაწეთა აზრები აკაკი წერეთელზე. – ჟურ. "საბჭოთა ხელოვნება". – 1940. – №6. – გვ. 57-58
მოყვანილია ი. ჭავჭავაძის, ი. გოგებაშვილის, ნ. ნიკოლაძის, ალ. ცაგარელის, ს. მგალობლიშვილის და ხომლეულის აზრები.
- 1541.** ქუჩიშვილი გიორგი. მოგონებათა ფურცლები. აკაკი და ილია. – ჟურ. "ჩვენი თაობა". – 1940
- 1542.** ყიფიანი ნ. ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებიდან. – ლიტერატურის მატთანე / საქ. სსრ სახელმწიფო ლიტერატურული მუზეუმი. – წიგნი 1-2. – 1940. – გვ. 135-145

- 1543.** წერეთელი აკაკი. ილიას მოკვლის გამო [ლექსი]. – წიგნ.: თხზულებანი: სრული კრებული შვიდ ტომად. ლექსები / აკაკი წერეთელი; ა. აბაშელის და პ. ინგოროყვას რედაქტორობით. – თბ., 1940. – ტ. 1. – გვ. 753-75540. – №6. – გვ. 57-60.
- 1544.** Илья Григорьевич Чавчавадзе. (Краткая биография). – [Тб.]: Гос. Трест худож. Пром. Грузии, 1940. – 2 с. – (Биография писателей, деятелей наук, искусства. Серия I, вып. 2).

1941

- 1545.** აბაშიძე ირაკლი. ილია და პარიზის კომუნარები [ლექსი]. – წიგნ.: აბაშიძე ი. რჩეული ლექსები. – თბ.: ფედერაცია, 1941. – გვ. 1941. – გვ. 119.
- 1546.** არჯევანიძე ვ. ი. ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – გაზ. "სტადიონელი" (სოხუმი). – 1941. – 24 აპრ.
- 1547.** მაშაშვილი ალიო. საგურამოსკენ. – წიგნ.: მაშაშვილი ა. ლექსები. – თბ.: სახელგამი, 1941. – გვ. 162-163
- 1548.** ჩერქეზიშვილი ელ. მოგონებანი. – თბ.: "ფედერაცია," 1941. – გვ. 23-32
- 1549.** ქუჩიშვილი გიორგი. ილია ჭავჭავაძეს [ლექსი]. – წიგნ.-ში: რჩეული ლექსები / გიორგი ქუჩიშვილი. – თბ.: საბლიტგამი, 1941. – გვ. 31-34
- 1550.** ხუნდაძე სიმონ. არსენას ტიპი ქართულ მწერლობაში. – წიგნ.: ხუნდაძე ს. ნარკვევები. – თბ.: ფედერაცია, 1941. – გვ. 399-402.
- ავტორი აღნიშნავს, რომ ქართულ მხატვრულ ლიტერატურაში არსენას სახელი და მისი სახე პირველად ილია ჭავჭავაძემ შემოიტანა, როცა დახატა ყაჩაღად გავარდნილი გლეხის ტიპი "გლახის ნამბობსა" და "კაკო ყაჩაღში".

1942

- 1551.** ასათიანი ლევან [შესავალი წერილი]. – წიგნ.: ქართული პატრიოტული პოეზიის ანთოლოგია / რედ. და წინასიტყვაობის ავტ. ლევან ასათიანი. – თბ.: ფედერაცია, 1942. – გვ. 1_4 მე-19 საუკუნის ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის სულის ჩამდგმელებად დასახელებული არიან ილია, აკაკი, ვაჟა-ფშაველა.
- 1552.** კაჭარავა ი. ი. ჭავჭავაძე გერმანიის აგრესიული პოლიტიკის შესახებ. – ჟურ. "მნათობი". – 1942. – №7-8. – გვ. 230-237.
- 1553.** Кикодзе Г. Илья Чавчавадзе. – в кн.: Кикодзе Г. Грузинские классики. – Тб.: Изво «Заря Востока», 1942. – С. 29-43.
- სტატიაში ავტორი აანალიზებს ილია ჭავჭავაძის მოღვაწეობის ორ პერიოდს. იგი ხაზს უსვამს, რომ ილია თავისი მსოფლმხედველობით იყო არა რევოლუციონერ-სოციალისტი, არამედ ჰუმანისტ-რეფორმატორი.

1943

- 1554.** ასლანიშვილი შ. ჩაიკოვსკი საქართველოში. – გაზ. "ლიტერატურა და ხელოვნება". – 1943. – 12 ნოემბ., გვ. 4. წერილში აღნიშნულია, რომ გაზ. "ივერია", რომლის რედაქტორი ი. ჭავჭავაძე იყო, ბეჭდავს პ. ჩაიკოვსკის

საქართველოში სტუმრობას. (ი. ანდრონიკაშვილის ცნობით ილია და ჩაიკოვსკი პირადად იცნობდნენ ერთმანეთს) "ივერიის" 1890 წ. №22-ში ვკითხულობთ: "15 ოქტომბერს საზაფხულო თეატრში დაიდგა ჩაიკოვსკის ოპერა "ევგენი ონეგინი", თბილისში მყოფი კომპოზიტორი თვით ხელმძღვანელობდა სპექტაკლს".

- 1555.** კაპანელი კონსტანტინე. ქართული მწერლობის ტრადიციები. – გაზ. "ლიტერატურა და ხელოვნება". – 1943. – 5 ნოემბ. – გვ. 2
სტატიაში განხილულია "ოთარაანთ ქვრივი".

1944

- 1556.** ბერიძე ვუკოლ. ილია ჭავჭავაძე და "ვეფხისტყაოსანი". – "ენიმკის მოამბე". – ტ. 14. – 1944. – გვ. 150-170.
- 1557.** ბუაჩიძე შ. პირველი ქართული ფილარმონიული საზოგადოება. – გაზ. "ლიტერატურა და ხელოვნება". – 1944. – 25 მარტი. – გვ. 4 1904 წ. 15 სექტემბერს (ძვ. სტილით) დამტკიცდა ქართული ფილარმონიული საზოგადოების წესდება. საზოგადოების დამფუძნებლები იყვნენ: ი. ჭავჭავაძე, ს. მგალობლიშვილი, ვ. აბაშიძე, ი. გოგებაშვილი, ნ. ცხვედაძე და სხვ.
- 1558.** გორდუზიანი ბ. ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ქართველი მწერლები: ალბომი. ოცდაცხრა პორტრეტი წინასიტყვაობით და მოკლე ბიოგრაფიული ცნობებით / რედ.: გ. ნატროშვილი. – თბ.: სახელგამი, 1944. – გვ. 38-40
- 1559.** ილია ჭავჭავაძის სახელმწიფო მუზეუმი. – გაზ. "ლიტ. და ხელოვნება". – 1944. – 25 მარტი. – გვ. 4 სოფ. ყვარლის ილიასეულ სახლში გახსნილმა მუზეუმმა შეიძინა არტემ ახნაზაროვისაგან ბიბლიოთეკა, რომელიც შეიცავდა ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა პირველ გამოცემებს, აგრეთვე ილიასადმი მიძღვნილ გამოცემებს.
- 1560.** მეუნარგია იონა. ილია ჭავჭავაძე: (მოგონებანი): ნანახი და განაგონი ილიას ცხოვრებიდან. – წიგნ.: ქართველი მწერლები / რედაქტორი და წინასიტყვაობის ავტორი სოლომონ ცაიშვილი. – თბ.: საბლიტგამი, 1944. – ტ. II. – გვ. 179-200. – ბიბლიოგრაფია: ლიტერატურა შენიშვნებში.
მოგონებებში ასახულია ილიას ცხოვრების სხვადასხვა პერიოდი: ბავშვობა და სტუდენტობის წლები, "საქართველოს მოამბის" გამოცემასთან დაკავშირებული ეპიზოდი, "ივერიის" რედაქტორად მუშაობის პერიოდი. გადმოცემულია მისი, როგორც რედაქტორის ფაქიზი დამოკიდებულება სხვისი ნაწერისადმი, მაგრამ ამავე დროს მკაცრი მიდგომა ქართული ენის სწორი ფორმების დარღვევის მიმართ. აღნიშნულია აგრეთვე, ილიას მიერ ქართულ ენაში სხვადასხვა ტერმინისა და ენობრივი ფორმების შემოღება შესაბამისი მაგალითების მოყვანით.
- 1561.** ნაკაშიძე ნინო ილია და პატარა ბიჭუნა: [საბავშვო მოთხრობა] / რედ. გ. თავზიშვილი; მხატვ. შ. ბერიტაშვილი. – თბ.: საბლიტგამი, 1944. – 6 გვ.: ილ.
- 1562.** ჭუმბურიძე ჯ. "ოთარაანთ ქვრივი" ქართულ კრიტიკაში / ხელმძღ. გრ. კიკნაძე. – თსუ-ს სტუდენტთა შრომების კრებული, წიგნი 2. – 1944. – გვ. 29-49.

1945

- 1563.** ასათიანი ლევან. ილია ჭავჭავაძე რუსი და ქართველი ხალხის ურთიერთობაზე. – წიგნ.: ასათიანი ლ. წერილები – თბ.: საბჭოთა მწერალი, 1945. – გვ. 37-49.
- 1564.** ასათიანი ლევან. ილია ჭავჭავაძე და გერმანიის მილიტარიზმი. – წიგნ.: ასათიანი ლ. წერილები. – თბ.: საბჭოთა მწერალი. – 1945. – გვ. 27-36.
- 1565.** ურუშაძე ვ. ი. ჭავჭავაძის "განდეგილი" და მარჯორი უორდროპი. – ჟურ. "მნათობი". – 1945. – №10. – გვ. 100-110.
- 1566.** ჯიბლაძე გიორგი. გერმანიის მილიტარიზმის კრიტიკა ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტიკაში. – წიგნ.: ჯიბლაძე გ. კრიტიკული წერილები. – თბ.: სახელგამი, 1945. – გვ. 166-201

1946

- 1567.** ასათიანი ლევან. მე-19 საუკუნის ქართული საზოგადოებრივი აზრის ისტორიიდან. – ჟურ. "მნათობი". – 1946. – №2-3, გვ. 261-266
წერილში გაშუქებულია ილიას დამსახურება ქართული საზოგადოებრივი აზრის ჩამოყალიბებასა და განვითარებაში.
- 1568.** კეკელია შ. ილია ჭავჭავაძის პედაგოგიკური მემკვიდრეობა და მის ნაწარმოებთა სწავლების მეთოდოლოგია / რედ.: პროფ. გ. თავზიშივილი. – თბ.: ტექნიკა და შრომა, 1946. – 114 გვ.
შინაარსი: ავტორისაგან; ილია ჭავჭავაძის პედაგოგიური მემკვიდრეობის შესწავლისათვის; ილია ჭავჭავაძის შესწავლისათვის შვიდწლედსა და საშუალო სკოლაში; ილია ჭავჭავაძის ბიოგრაფიის შესწავლა; ილიას შემოქმედება მე-5-7 კლასებში; ილიას შემოქმედება მე-9 კლასში.
- 1569.** ნადირაძე კოლაუ. წიწამურიდან საგურამომდე [ლექსი] . – წიგნ.: ნადირაძე კ. დიდ გზასთან. – თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1946. – გვ. 33-34
- 1570.** ნაკაშიძე ნინო. ილია ჭავჭავაძის გარშემო. – წიგნ.: ნაკაშიძე ნ. მოგონებანი. – თბ.: საბჭოთა მწერალი, 1946. – გვ. 38-129
- 1571.** შანშიაშვილი სანდრო. ილია ჭავჭავაძე (მოგონება). – წიგნ.: შანშიაშვილი ს. მოთხრობა. გამომცემლობა. – თბ.: საბჭოთა მწერალი, 1946. – გვ. 201-312
- 1572.** წულუკიძე ვანო. ილია ჭავჭავაძე 1837-1907 / რედ.: გ. ნატროშვილი. – თბ.: ლიტერატურა და ხელოვნება, 1946. – 23 გვ. (ლიტერატურა და ხელოვნების ბიბლიოთეკა)
- 1573.** ჯიბლაძე გიორგი. ილია ჭავჭავაძე და ხელოვნების რელისტიური თეორია. – წიგნ.: ჯიბლაძე გ. მხატვრული შემოქმედების ნარკვევები. – თბ.: საბჭოთა მწერალი, 1946. – გვ. 197-230

1947

- 1574.** გრძელიშვილი გრ. დიდი მწერალი და მოაზროვნე (ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობიდან 40 წლისთავის გამო). – გაზ. "საბჭ. ოსეთი". – 1947. – 12 სექტ.
- 1575.** 1887 წლის ნოემბრის 8. – სია იმ პირთა, რომლებიც დ. ყიფიანის დაკრძალვისას, პოლიციის განკარგულების მიუხედავად არ ჩამოსცილდნენ პროცესიას. – საისტორიო მოამბე. – ტ. III. – 1947. – გვ. 510-511

- სიაში შეყვანილია მხოლოდ ცნობილი პირები, სულ 23 პირი, მათ შორის ილია ჭავჭავაძე და აკაკი წერეთელი
- 1576. ილიას ანდერძის შესახებ, შედგენილი 1905 წლის 5 ივლ.** _ საისტორიო მოამბე. _ ტ. 3. _ გვ. 265-266.
1905 წლის 5 ივლისს ილიამ ნოტარიალურად დაამოწმებინა თავისი ანდერძი ილია წინამძღვრიშვილს.
ანდერძის თანახმად: გარდაცვალების შემდეგ ილია მმთელ თავის უძრავ-მოდრავ ქონებას უტოვებს მეუღლეს ოლღა ჭავჭავაძეს, ოლღას მიცვალების შემდეგ კი, საგვარეულო ქონებას კანონიერი მემკვიდრეები მიიღებდნენ. ხოლო ილიას მიერ შეძენილი მმთელი უძრავ-მოდრავი ქონება ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებას გადაეცემოდა.
- 1577. ილია გრიგოლის ძე ჭავჭავაძე (1837-1907).** მოკლე ბიბლიოგრაფია / შემდგ.: გ. ბერულავა; ბიბმცოდნეობისა და სარეკომენდაციო ბიბლიოგრაფიის მეთოდკაბინეტი. _ თბ., 1947. _ 43 გვ.
შინაარსი: ილია ჭავჭავაძე [შემოქმედება და მოღვაწეობა]; ილიას ავტობიოგრაფია; ილია ჭავჭავაძის ძირითადი ნაწარმოებნი; ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა ძირითადი გამოცემანი; რა წავიკითხოთ ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და შემოქმედების შესახებ; ი. ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი ლექსები.
- 1578. ილია ჭავჭავაძე 1907-1947** [40 წელი ვერაგული მკვლელობიდან]. _ გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". _ 1947. _ 13 სექტ.
- 1579. იოვიძე ა.** ილია ჭავჭავაძე - დოკუმენტური მასალები. _ საისტორიო მოამბე. _ 1947. _ ტ. 3. _ გვ. 145-283 ნაშრომში წარმოდგენილია საქ. ცენტრ. საისტორიო არქივში დაცული დოკუმენტები (99 დოკ.), რომლებიც მოიცავს 1820-1915 წ.წ.
- 1580. ზამბახიძე ვ.** დიდი პატრიოტი და პედაგოგი (ილია ჭავჭავაძის გარდაცვალებიდან 40 წლისთავის გამო). _ გაზ. "სახალხო განათლება". _ 1947. _ 11 სექტ.
- 1581. ზოტიკაშვილი გ.** ილია ჭავჭავაძე. (მისი ვერაგული მკვლელობის 40 წლისთავის გამო). _ გაზ. "სტალინური გზით" (დუშეთი). _ 1947. _ 13 სექტ.
- 1582. თეოშვილი მ.** ილია ჭავჭავაძე: [ლექსი]. _ გაზ. "სოციალიზმის მშენებელი" (ხობი). 1947. _ 14 სექტ.
- 1583. ლიანიძე კ.** დიდი პოეტი და საზოგადო მოღვაწე. (ილია ჭავჭავაძის გარდაცვალებიდან 40 წლისთავის გამო). _ გაზ. "მგზნებარე კოლხიდელი" (ფოთი). _ 1947. _ 12 სექტ.
- 1584. მიქელაძე მ.** ილიას მამულში: [ლექსი]. - გაზ. "ლიტერატურა და ხელოვნება". _ 1947. _ 20 სექტ.
- 1585. რადიანი შალვა.** ილია ჭავჭავაძე. - წიგნ.: რადიანი შ. ლიტერატურული მემკვიდრეობა. - თბ.: საბჭოთა მწერალი, 1947. - გვ. 199-295.
ავტორი მოკლედ მიმოიხილავს ილიას ბიოგრაფიას, პეტერბურგის წლებს, მის პუბლიცისტურ და მხატვრულ ლიტერატურას.
- 1586. რატიანი პროკოფი.** ილია ჭავჭავაძე და ბატონყმობა. - გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". _ 1947. _ 13 სექტ.
- 1587. ქიქოძე გერონტი.** ილია ჭავჭავაძე. - წიგნ.: ქიქოძე გ. ქართული ლიტერატურის ისტორია: XIX საუკუნე; რედ. კ. კალანდაძე. - თბ.: სახელგამი, 1947. - 109-142.

შინაარსი: ბავშვობის და სიჭაბუკის წლები; პირველი ლიტერატურული ბრძოლები; “საქართველოს მოამბე;” ილია პროვინციაში. ბანკი. “ივერია;” ილია ჭავჭავაძის უკანასკნელი წლები; ილიას მსოფლმხედველობა; ნაციონალური პრობლემა: “მგზავრის წერილები”, “აჩრდილი”, “მეფე დიმიტრი თავდადებული”; სოციალური საკითხი: “კაცია ადამიანი,” “გლახის ნაამბობი”, “კაკო ყაჩაღი”; “ოთარაანთ ქვრივი”, წოდებათა ურთიერთობის საკითხი; ისტორიის პრობლემები; ილიას ლირიკა.

- 1588. ჩავლეიშვილი ალექსანდრე.** ილია ჭავჭავაძის "კაცია-ადამიანის?!" გამო. - სახალხო განათლება. _ 1947. _ №14. "კაცია_ადამიანის?!" სათაურის გაგებისათვის.
- 1589. ჩხეტია შ.** მასალები დიმიტრი ყიფიანის მკვლელობაზე. _ საისტორიო მოამბე. _ ტ. III. _ 1947. _ გვ. 334_335, 355-356, 358. გამოკვლევაში მოყვანილია ი. ჭავჭავაძის შეფასებები და გამონათქვამები დ. ყიფიანის პიროვნებასა და მისი მოღვაწეობის შესახებ.
- 1590. სიხარულიძე ქსენია.** ილია ჭავჭავაძე და ხალხური შემოქმედება. _ გაზ. "ლიტერატურა და ხელოვნება". _ 1947. _ 20 სექტ.
- 1591. ქარელიშვილი ე.** დიდი ილია. (40 წელი ილია ჭავჭავაძის ვერაგული მკვლელობიდან). _ გაზ. "ახ. კომუნისტი". _ 1947. _ 13 სექტ.
- 1592. წულუკიძე ვ.** ქართველი ხალხის სიამაყე. (ილია ჭავჭავაძის გარდაცვალებიდან 40 წლისთავის გამო). _ გაზ. "ლიტერატურა და ხელოვნება". _ 1947. _ 20 სექტ.
- 1593. ჭილაია სერგი.** ქართველი ხალხის სახელოვანი შვილი. (40 წელი ილია ჭავჭავაძის ვერაგული მკვლელობიდან). _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1947. _ 12 სექტ.
- 1594. Имедадзе В.** Об одной малоизвестной речи И. Чавчавадзе: [Речь при встрече с Е. Л. Марковым, касается вопроса присоединения Грузии к России]. – газ. «Заря Востока», 1947. - 12 сент.

1948

- 1595. ალექსიშვილი ვ.** მოგუაროთ ილიას ობელისკს (მოკლე შენიშვნები). - გაზ. "ლიტერატურა და ხელოვნება". _ 1948. _ 18 ივლ.
- 1596. არაბული ი.** ყვარელში: [ლექსი ილიას ხსოვნას]. - გაზ. "ახ. კომუნისტი". _ 1948. _ 25 მარტი
- 1597. გაწერელია აკაკი.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: გაწერელია ა. ლიტერატურული ნარკვევები. – თბ.: სახელგამი, 1948. – გვ. 134-141.
ნარკვევში მოკლედ არის განხილული ილიას ეპოქა, მოცემულია ილიას პოეზიის მხატვრული ანალიზი, ახსნილია მისი შემოქმედების სიძლიერის მიზეზები. სტატიის დასასრულს ავტორი ეხება პოეტის მკვლელობის ფაქტს და ასკვნის: “ილია ჭავჭავაძის ცხოვრების დასასრული ტრაგიკული ეპიზოდია ქართველი ხალხის ისტორიაში”.
- 1598. გოზალიშვილი შალვა.** ილია ჭავჭავაძე და ალექსანდრე ყაზბეგი. – გაზ. "სახალხო განათლება". _ 1948. _ 30 სექტ. წერილში გადმოცემულია ილია ჭავჭავაძისა და ალექსანდრე ყაზბეგის ლიტერატურული ურთიერთობანი. აღ. ყაზბეგის თანამშრომლობა გაზ. “ივერიასთან”.

- 1599. დადიანი შალვა.** ილია. – წიგნ.: დადიანი შ. ჩემი მარაო: მოგონებანი. სიტყვები და წერილები / რედ. ს. ჭილაია; საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო. – თბ.: საბლიტგამი, 1948. – გვ. 7-14.
- შალვა დადიანი “დიდ ლამპარს” უწოდებს ილიას და იხსენებს ივანე მაჩაბლისა და ილიას დაპირისპირების ეპიზოდს თბილისის ბანკის კრებაზე. ავტორი გამოხატავს საზოგადოებისა და საკუთარ გულისტკივილს ამ ორი “ბუმბერაზი” ადამიანის გამწვავებული დავის გამო.
- 1600. კერესელიძე გიორგი.** ბეთლემის აღმოჩენის შესახებ. _ ჟურ. “ბედი ქართლისა” _ პარიზი. _ 1948. _ №2 ბეთლემის მონასტრის აღმოჩენასა და ამ აღმოჩენით ილიას დაინტერესების შესახებ.
- 1601. კეშელავა პ.** ილიას მუზეუმში [საგურამო]. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1948. _ 7 აპრ.
- 1602. მაჭავარიანი თამარ.** ი. ჭავჭავაძის პირადი ბიბლიოთეკა. _ ბიბლიოგრაფიის მოამბე. _ №4-5. _ 1948. _ გვ. 221-236
- ი. ჭავჭავაძის ბიბლიოთეკაში მისი აღწერის პერიოდისათვის იყო 414 წიგნი. შემდგენელი აღნიშნავს, რომ ბიბლიოთეკის ფონდის დიდი ნაწილი დაკომპლექტებულია შეძენილი წიგნებით. ბიბლიოთეკა შეიცავს აგრეთვე ნაჩუქარ წიგნებს.
- შემდგენელს მოჰყავს ილიას მიერ წიგნებზე მუშაობისას გაკეთებული ჩანიშვნები, ჩანაწერები და სხვა.
- 1603. მახათაძე ნ.** ი. ჭავჭავაძის "განდეგილის" ფოლკლორული წყაროები / ხელმძღვ. მ. ჩიქოვანი. _ თსუ-ს სტუდენტთა შრომების კრებული, წიგნი 3. _ 1948. _ გვ. 225-236.
- 1604. ჟურული გიორგი.** მოგონებიდან _ ჟურნ. “ბედი ქართლისა” _ პარიზი. _ 1948. _ №2.
- მოგონებაში აღწერილია სოფ. ქურთაში იასონ მაჩაბლის ოჯახში გამართული წვეულება, როდესაც პირდაპირ სუფრასთან წაიკითხეს გაზეთ “ივერიის” ახალი ნომრიდან ილია ჭავჭავაძის ერთ-ერთი პუბლიკაცია.
- 1605. რატიანი პროკოფი.** ილია ჭავჭავაძე და "მესამე დასი". - "მნათობი". _ 1948. _ №8. _ გვ. 129-143.
- 1606. რატიანი პროკოფი.** მარქსიზმთან ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულების საკითხისათვის (ახალი დოკუმენტების აღმოჩენის გამო). _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1948. _ 16 ივნ.
- 1607. რატიანი პროკოფი.** ილია ჭავჭავაძე : ფილოსოფიური და სოციალურ-პოლიტიკური შეხედულებანი / რედ.: ბ. ნანიტაშვილი. – თბ.: სახელგამი, 1948. – 334 გვ.
- 1608. რატიანი პროკოფი.** ილია ჭავჭავაძის სოციალურ-პოლიტიკური შეხედულებანი: თეზისები დის. ისტ. მეცნ. კანდ სამეცნ. ხარისხის მოსაპოვებლად / რედ.: შ. რადიანი; საქ. სსრ მეცნ. აკად. ისტორიის ინ-ტი. _ თბ., 1948. _ 8 გვ.
- 1609. რობაქიძე გრიგოლ.** მიხეილ წერეთელი. მოგონებათა ფარდული. _ ჟურ. “ბედი ქართლისა” _ პარიზი, 1948. _ №3.
- წერილი ეხება მიხაკო წერეთლის მიერ ილიას დაკრძალვაზე წარმოთქმულ სიტყვას.
- 1610. რობაქიძე გრიგოლ.** საუბარი კარდუსთან. _ ჟურ. “ბედი ქართლისა” _ პარიზი, 1948. _ №1.

მწერალი ილიას უწოდებს საქართველოს დიდ მოურავს: “სწორედ იგი: ნამდვილი მოურავი ქართველთა! საქართველო მაშინ ხერხემალგატეხილი ეგონათ – ილიამ ეს ხერხემალი ისე მაგრად გამართა, რომ მას ვერავითარი წელკავი ვეღარ მოგრეხდა.”

- 1611. სამხარაძე გიორგი.** ი. ჭავჭავაძე და რუსი საზოგადოებრიობა. (ი. ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი სხდომა მოსკოვში 1908 წელს). – გაზ. "ლიტ. ქუთაისი" (ერთდროული ორგანო). – 1948. – 14 დეკ.
- 1612. ილია ჭავჭავაძე.** – წიგნ.: ქართული ლიტერატურა: სახელმძღვანელო საშუალო სკოლის მე-10 კლასისათვის / შემდგ.: შ. რადიანი, პ. კეკელიძე, გრ. ბარამიძე, დ. გამეზარდაშვილი, ა. გაჩეჩილაძე, ა. ჭილაია; გიორგი ჯიბლაძის რედაქციით; – თბ. – 1948.
- 1613. შადური ვანო.** ბელინსკი ქართულ ლიტერატურაში. – წიგნ.: შადური ვ. ბესარიონ ბელინსკი. 1811-1848. – თბ., 1948. – გვ. 76-93.
ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულება ბესარიონ ბელინსკისადმი.
- 1614. ჩოდრიშვილი მ.** მოგონებები. – თბ., 1948.
ავტორი იხსენებს 1905 წ. ერთ-ერთ შეხვედრას, რომელზეც ილიამ მოითხოვა რუსეთის ხელისუფლების წინაშე დაეცნებინათ საქართველოს ავტონომიის საკითხი.
- 1615. ხუციშვილი ს., ტატიშვილი ნ.** საქართველოს მოამბე. 1863. ლიტერატურულ-ანოტირებული ბიბლიოგრაფია. წინასიტყვაობით, საძიებლებით და შენიშვნებით. – ბიბლიოგრაფიის მოამბე №4-5, 1948. გვ. 287-327.
გამოცემაში აღნიშნულია, რომ 1863 წ. ილიამ დააარსა ჟურ. "საქართველოს მოამბე". სულ გამოვიდა 12 ნომერი. "ჟურნალს ორი ლამპარი უნდა ჰქონოდა: მეცნიერების სინათლე და ხელოვნების კალამი" – წერდა ილია. ბიბლიოგრაფიაში მოცემულია ცალკეული ნომრის შინაარსი. ერთვის ავტორთა, პირთა და საგნობრივი საძიებლები.
- 1616. Гольцев В.** Грузинские писатели девятнадцатого века. – М., 1948. – 166 с.

1949

- 1617. აზიანი ნ.** მოგონებანი ქართველ მწერლებზე. 1. ილია ჭავჭავაძე და სხვა. – ლიტერატურული მატთანე. – 1949. – წიგნი 5, ნაკვ. 1. – გვ. 3-23
- 1618. ასათიანი ლევან** ნარკვევები ილია ჭავჭავაძეზე. – წიგნ.: ასათიანი ლ. ქართული მწერლობა; რედ. ვ. კუპრავა. – თბ.: საბჭოთა მწერალი, 1949. – გვ. 205-236.
შინაარსი: ილია ჭავჭავაძე რუსი და ქართველი ხალხის ურთიერთობაზე; ილია ჭავჭავაძე და გერმანული მილიტარიზმი; ილია ჭავჭავაძე და თურქეთის მიერ მიტაცებული სამხრეთ საქართველოს მიწები.
- 1619. ასათიანი ლევან.** პუშკინი და ქართული კულტურა / რედ.: სიმონ ჩიქოვანი. – თბ.: "საბჭოთა მწერალი", 1949. – 93 გვ.
ავტორი ეხება ილიას დამოკიდებულებას ა. პუშკინის მიმართ. განიხილავს პუშკინის ლექსების ილიასეულ თარგმანებს. ციტირებული აქვს ილიას თვალსაზრისი რუსული ლიტერატურის შესახებ. მიუთითებს პუშკინის 100 წლისთავისადმი მიძღვნილი გაზ. "ივერიის" შინაარსზე.

- 1620.** **ბახტაძე ვ.** ილია ჭავჭავაძის სოციალ-ეკონომიკური შეხედულებანი. _ თსუ-ს შრომები, ტ. 34., _ 1949. _ გვ. 273-298
- 1621.** **ენაკოლოფაშვილი ვ.** ახალი მასალები ილია ჭავჭავაძის ბიბლიოგრაფიისათვის. _ გაზ. "ლიტ. დახელოვნება". _ 1949. _ 18 სექტ.,
- 1622.** **კემელავა პ.** ილია ჭავჭავაძის პირადი წერილები: [ი. ჭავჭავაძე. "წერილები". იოსებ ბოცვაძის რედაქციით და შენიშვნებით. აფხაზეთის სახელგამი, 1949. რეც.]. _ გაზ. "ლიტერატურა და ხელოვნება". _ 1950. _ გვ. 27
- 1623.** **რადიანი შალვა.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: რადიანი შ. ახალი ქართული ლიტერატურა: წიგნი პირველი. – თბ.: სახელგამი, 1949. – გვ. 330-405
- 1624.** **რადიანი შალვა.** ძველი და ახალი თაობის ბრძოლა. _ წიგნ.: რადიანი შ. ახალი ქართული ლიტერატურა: წიგნი პირველი. – თბ.: სახელგამი 1949. – გვ. 305-329
- 1625.** **რატინი პროკოფი.** ილია ჭავჭავაძის პირადი წერილები: [რეცენზია]. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1949. _ 18 ნოემბ.
- რეცენზია წიგნზე: "ი. ჭავჭავაძე. წერილები" / ი. ბოცვაძის რედაქციით, წინასიტყვაობითა და შენიშვნებით; რედ.: შ. რადიანი. _ თბ., 1949. _ 206 გვ.
- 1626.** **რატინი პროკოფი.** ილია ჭავჭავაძე : ფილოსოფიური და სოციალურ-პოლიტიკური შეხედულებანი / რედ. ბ. ნანიტაშვილი. – თბ.: სახელგამი, 1948. – 334 გვ.
- შინაარსი: შესავალი; ილია ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობის წყაროები; ილია ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობის ფილოსოფიური საფუძვლები; ილია ჭავჭავაძის სოციალურ-პოლიტიკური შეხედულებანი; ილია ჭავჭავაძის სოციალურ-პოლიტიკური შეხედულებანი (გაგრძელება).
- 1627.** **რობაქიძე გრიგოლ.** სათავენი ჩემი შემოქმედებისა. _ ჟურ. "ბედი ქართლისა" _ პარიზი. _ 1949. _ №5.
- ილიას მიერ ვაჟა-ფშაველას ლექსების პირველი შეფასების შესახებ.
- 1628.** **დლონტი შ.** ილია ჭავჭავაძე. "წერილები". _ გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". _ 1949. _ 24 ნოემბ.
- რეცენზია წიგნზე: ი. ჭავჭავაძე. წერილები / ი. ბოცვაძის რედაქციით და წინასიტყვაობით; რედ. შ. რადიანი. _ სოხუმი., 1949
- 1629.** **შალამბერიძე გიორგი.** "კაცია-ადამიანის?!" სათაურის გაგებისათვის. – ჟურ. "სახალხო განათლება". _ 1949. _ № 34
- 1630.** **ჩავლეიშვილი ალექსანდრე.** ილია ჭავჭავაძის "კაცია-ადამიანის?!" გამო. – წგნ-ში: ნარკვევები მეცხრამეტე სუკუნის ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან / ალ. ჩავლეიშვილი. – თბ., 1949. – გვ. 65-86
- 1631.** **ხუნდაძე სიმონ.** ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: ხუნდაძე ს. მასალები ქართული ლიტერატურისა და საზოგადოებრივი აზროვნების ისტორიისათვის / რედ. ლევან ასათიანი. _ თბ.: საბჭოთა მწერალი, 1949. _ გვ. 26-49.
- ნაშრომში შესულია ილია ჭავჭავაძის პირადი ბარათები სიმონ ხუნდაძის საფუძვლიანი შენიშვნებისა და განმარტებების დართვით. მასალა დალაგებულია თემატიკურ-ქრონოლოგიური თვალსაზრისით.

1950

- 1632.** **აბზიანიძე გიორგი** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: აბზიანიძე გ. ქართველი კლასიკოსები; რედ.: ს. ჭილაია. – თბ.: სახელგამი, 1950. – გვ. 127-170.

ავტორი ეხება ილიას ღვაწლს ეროვნული ცნობიერების დამკვიდრებისათვის საზოგადოებში. განიხილავს მის მხატვრულ შემოქმედებას.

1633. დადიანი შალვა. PRO DOMO SUA – წიგნ.: დადიანი შ. რჩეული წერილები; რედ. ბესო ჟღენტი. – თბ.: საბჭოთა ხელოვნება, 1950. – გვ. 162-168.

წერილი ეხება ილიას მოტივებზე შექმნილი პიესის “ჩატეხილი ხიდის” შესახებ მიმდინარე დისკუსიას. “გახმაურების მიზეზი, ცხადია, ბუმბერაზი ილიაა”... “ჩატეხილ ხიდში” მთავარი ილიაა” - წერს ავტორი სპექტკლის წარმატების შესახებ.

1634. ეგნატე ნინოშვილის მოხსენებითი ბარათი ილია ჭავჭავაძისადმი: [პასუხი წ. კ. საზ-ბის შეკითხვებზე, რომელიც დაცულია ცენტრარქივში (ფ. 481). მოგვაწოდა ს. ყუბანეიშვილმა]. – ჟურ. “სახალხო განათლება”. _ 1950. _ 13 იანვ.

მოხსენებით ბარათში აღწერილია სოფ. ჩოჩხათის დაწყებითი სკოლის მძიმე მდგომარეობა, სადაც ეგ. ნინოშვილი მუშაობდა მასწავლებლად.

1635. თოფურია ა. ილია ჭავჭავაძე და ნიკოლოზ ბარათაშვილი. შემოქმედებითი ნათესაობის საკითხისათვის. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1950. _ №11.

1636. ჟურული გიორგი. მცირე რამ დიდ ილიას შესახებ. _ ჟურ. “ზედი ქართლისა”. _ (პარიზი). _ 1950. _ №8.

მოგონებაში აღწერილია ორი შემთხვევა, როდესაც ილიას მოუწია იძულებით დათმობაზე წასულიყო რუსეთის ხელისუფლების მიმართ: ერთხელ, როცა გამოაქვეყნა “ივერიაში” იმპერატორ ალექსანდრე მესამეს ნეკროლოგი და მეორედ, როცა თავისი მოღვაწეობის 50 წლის იუბილე გადაადო.

1637. ცაიშვილი ს. ილია ჭავჭავაძის წერილები. – ჟურ. “მნათობი”. _ 1950. _ №5. _ გვ. 173-176.

ბიბლიოგრაფიული მიმოხილვა ი. ბოცვაძის მიერ შედგენილი წიგნისა “ი. ჭავჭავაძე, წერილები”. _ სოხუმი, 1949

1638. ჭუმბურიძე ჯ. ბელინსკი და ჩერნიშევსკი და 60-იანი წლების ქართული ლიტერატურული კრიტიკა. – თსუ-ს შრომები, 1952. – ტ. 2

1639. ხომერიკი ნუნუ. ილია ჭავჭავაძის სახლი საგურამოში / საქ. სახელმწ. ლიტერატურული მუზეუმი. _ თბ., 1950. _ 72 გვ.

1951

1640. ბალახაშვილი ი. რამდენიმე ნიმუში ილია ჭავჭავაძის მიერ ახალი სიტყვების შემოტანისა. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1951. _ №5. _ გვ. 101-104

1641. ბაქრაძე ა. ი. ჭავჭავაძის “განდეგილის” მეთოდური დამუშავება. _ წიგნ.: მასწავლებელთა გამოცდილებიდან. კრ. I. _ თბ., 1951.

1642. გოზალიშვილი შალვა. ილია ჭავჭავაძის ავტოგრაფები. _ თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1951. _ 232 გვ. (ს. ჯანაშიას სახ. საქართ. სახელმწიფო მუზეუმი. ისტორიული დოკუმენტები და არქივები.).

ნაკვ. 2. ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებების, წერილების, ჩანაწერების და სხვა მასალების ავტოგრაფების აღწერილობანი დალაგებული ქრონოლოგიურად. დანართი: პირთა, გეოგრაფიულ სახელთა, სისტემატური (ჟანრების მიხედვით) საძიებლები.

- 1643.** ილია ჭავჭავაძე და აზერბაიჯანელი მწერალი კასუმ ბეი ზაქირი. _ გაზ. "ლიტერატურა და ხელოვნება". _ 1950. _ 30 აპრ.
- 1644.** იოსელიანი ავთანდილ. ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ისტორიის საკითხები (ქართული საზოგადოებრივი აზრის ისტორიიდან). _ თბ.: საქ. მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1951. _ VIII, 504 გვ.
- 1645.** ინგოროყვა პავლე. ილია ჭავჭავაძე. ბიოგრაფიული ნარკვევები. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1951. _ №6, გვ. 115-147; №37, გვ. 104-136; №8, გვ. 84-118
- 1646.** კეკელიძე პროკლე. ილია ჭავჭავაძის ლექსის "ჩემი თარიარალი" ახლად აღმოჩენილი ხელნაწერი. – თბილ. უნ-ტის შრომები. _ 1951. _ №45. _ გვ. 229-240.
- ქუთაისის სახელმწიფო მუზეუმში კირილე ლორთქიფანიძის მიერ გადაწერილი და მისსავე ფონდში დაცული ხელნაწერის შესახებ.
- 1647.** მეზუკე გ. ნუნუ ხომერიკი. ილია ჭავჭავაძის სახლი საგურამოში. [რეც. წიგნზე]. – ჟურ. "მნათობი". – 1951. - №7. _ გვ. 167-168
- 1648.** ნადირაძე გიორგი. ილია ჭავჭავაძის შეხედულებანი მხატვრულ თარგმანზე. _ გაზ. "ლიტერატურა და ხელოვნება". – 1951. - 18 ნოემბ.
- 1649.** ნატროშვილო გიორგი. საყურადღებო მონოგრაფია ილია ჭავჭავაძეზე: [პ. რატიანი _ ილია ჭავჭავაძე. ფილოსოფიური და სოციალურ-პოლიტიკური შეხედულებანი, თბ., სახელგამი, 1949, რეც.] _ გაზ. "კომუნისტი" _ 1950. _ 17 მაისი
- 1650.** რატიანი პროკოფი. ილია ჭავჭავაძის პოლიტიკურ-ეკონომიკურ შეხედულებათა შესახებ. – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1951. - 14-15 ნოემბ.
- 1651.** ქართველ მოღვაწეთა არქივები. ნაკვ: 1-2 / აკად. ს. ჯანაშიას სახ. საქ. სახელმწ. მუზეუმი _ თბ., 1951 (საქ. სახელმწ. მუზეუმის ისტორიული დოკუმენტები და არქივები).
- ნაკვ. 2: ილია ჭავჭავაძის ავტოგრაფები (აღწერილობა) / შეადგინა და დასაბეჭდად მოამზადა შ. გოზალიშვილმა - 231 გვ.
- 1652.** შალამბერიძე გ. საერთო ეროვნული ლიტერატურული ენის დამკვიდრებისათვის მეზრდოლი. _ გაზ. "საბჭ. აჭარა". _ 1951. _ 9 ოქტ.
- 1653.** ხომერიკი ნუნუ. ილია ჭავჭავაძის სახლი საგურამოში. _ თბ.: საქ. მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1951. _ 80გვ.
- 1654.** ხუნდაძე ტ. 1881 წლის სასწავლო გეგმა და მოწინავე საზოგადოების ბრძოლა მის წინააღმდეგ ილია ჭავჭავაძის ხელმძღვანელობით. – წიგნ.: ნარკვევები სახალხო განათლების ისტორიიდან საქართველოში (XIX საუკუნე) / რედ.: ვ. ქაჯაია; საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს პედაგოგიურ მეცნიერებათა ინ-ტი. – თბ.: პედ. ინ-ტის გამ-ბა, 1951. _ გვ. 88-109.
- ილიას დაპირისპირების შესახებ კავკასიის სასწავლო ოლქის უფროსთან კირილე იანოვსკისთან ქართულ ენაზე სწავლებასთან დაკავშირებით.

1952

- 1655.** ასათიანი ლევან. ცხოვრება აკაკი წერეთლისა. _ თბ.: სახელგამი, 1952. _ 504გვ.
- წიგნში ავტორი მნიშვნელოვან ადგილს უთმობს აკაკის და ილიას ურთიერთობისა და მეგობრობის ამსახველ ეპიზოდებს. მთლიანად არის გამოქვეყნებული ილიას წერილი აკაკის მიმართ "ივერიასთან"

თანამშრომლობის თხოვნით. სრულად არის წარმოდგენილი აგრეთვე ილიას დაკრძალვის ეპიზოდი და აკაკის გამოსათხოვარი სიტყვა.

- 1656. გაჩეჩილაძე ამბერკი.** ჟურნალი “ცისკარი”. – წიგნ.: ნარკვევები XIX საუკუნის ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან / რედ.: რადიანი შ; საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო. – თბ.: სამეც. მეთოდ. კაბინეტის გამ-ბა, 1952. – გვ. 308-367.

აღნიშნულ თავში საუბარია ილია ჭავჭავაძისა და ჟურნალ “ცისკრის” ურთიერთობაზე. აქ ჩასახულ დაპირისპირებაზე ორ თაობას შორის, ილიასა და მისი თანამოაზრეების ბრძოლაზე ახალი ქართული სალიტერატურო ენის დამკვიდრებისათვის და ძველი თაობის წინააღმდეგობაზე. ავტორს მოჰყავს ციტატა დიმიტრი ჯანშილის წერილიდან “მახე”, როდესაც ილიას და აკაკის ნაწაროებები დ. ჩუბინაშვილმა ამოიღო ქრესტომატიიდან: “ი. ჭავჭავაძეს და ა. წერეთელს არავითარი სარგებლობა არ მოუტანია ჩვენი ხალხისათვის, მომავალში რას გააკეთებენ ვნახოთ.”

- 1657. გომელაური ივანე.** მოგონებათა ეპიზოდები [ილიას, აკაკისა და ვაჟა-ფშაველას შესახებ]. – ლიტერატურის მატიაზე. წიგნი 6. ნაკვ. 1. – 1952. – გვ. 81-85

- 1658. გაჩეჩილაძე სიმონ.** ლიტერატურული ნაწარმოების შინაარსის განხილვა: თემა, იდეა და მიზანდასახულობა. – წიგნ.: ლიტერატურის თეორია: IX-X კლასების სახელმძღვანელო. – მესამე გადამუშავებული გამოცემა / რედ. გ. ნატროშვილი. – თბ.: სახელგამი, 1952. – გვ. 26-58.

აღნიშნულ თავში განხილულია ილია ჭავჭავაძის “კაკო ყაჩაღი”, “ოთარაანთ ქვრივი”, “კაცია-ადამიანი?”

- 1659. გრიშაშვილი იოსებ.** ილია ჭავჭავაძე და ქართული თეატრი. – წიგნ.: გრიშაშვილი ი. ლიტერატურული ნარკვევები.; რედ.: ა. თევზაძე. – თბ.: სახელგამი, 1952. – გვ. 261-301.

შინაარსი: ილია და მეფე ღირი; ილია დეკლამატორი; რა მისცა ილიამ თეატრს?; ილიას პიესა “მაჭანკალი”; ნატო გაბუნია მაჭანკლის როლში.

- 1660. გრიშაშვილი იოსებ.** ილია და “მებრვე”: (ენობრივი შენიშვნა). – წიგნ.: გრიშაშვილი ი. ლიტერატურული ნარკვევები; რედ. ა. თევზაძე. – თბ.: სახელგამი, 1952. – გვ. 457-458.

შენიშვნები ილიას მიერ შემოღებული ტერმინის “მებრვე”-ს (ანუ მზგავსი-მაგ. ჩვეულებისა-“მებრ”) მიმართ.

- 1661. გრიშაშვილი იოსებ.** ილია ჭავჭავაძის ორი კერძო წერილი [ნიკოლოზ ერისთავისადმი. ი. გრიშაშვილის შენიშვნებით]. – წიგნ.: გრიშაშვილი ი. ლიტერატურული ნარკვევები.; რედ. ან. თევზაძე. – თბ.: სახელგამი, 1952. – გვ. 473-47.

- 1662. დადიანი ც.** მოვაწესრიგოთ ქართველ კლასიკოსთა გამოცემის საქმე. ი. ჭავჭავაძის თხოულებათა III ტომის გამოსვლის გამო. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1953. – 10 მაისი.

რეცენზია წიგნზე – ი. ჭავჭავაძე. თხოულებანი. სრული კრებული ხუთ ტომად. – თბ., სახელგამი, 1952.

- 1663. დიდი ქართველი მწერლის ილია გრიგოლის ძე ჭავჭავაძის მკვლელობიდან 45 წლისთავისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო სესია / ალ. წულუკიძის სახ.**

ქუთაისის სახელმწ. პედაგ. ინ-ტი: [მუშაობის გეგმა და თეზისები]. – ქუთაისი, 1952. – 4 გვ.

- 1664. ზანდუკელი მიხეილ.** ბელინსკი, როგორც პუბლიცისტი და მისი კვალი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში – თსუ-ს შრომები. – ტ. 47. – 1952, გვ. 119-149
- 1665. თაყაიშვილი ე.** მოგონებანი ქართველ მწერლებზე: ილია ჭავჭავაძე. შეხვედრა ილიასთან. – ლიტერატურის მატთანე. – წიგნი. 6, ნაკვ. 1. – 1952. – გვ. 3-63
- 1666. ილია ჭავჭავაძე.** – წიგნ.: ქართული ლიტერატურა: სახელმძღვანელო საშუალო სკოლის მე-10 კლასისათვის / შემდგ.: შ. რადიანი, პ. კეკელიძე, გრ. ბარამიძე, დ. გამეზარდაშვილი, ა. გაჩეჩილაძე, ა. ჭილაია; გიორგი ჯიბლაძის რედაქციით; საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო. – თბ.: სახელგამი, 1952 – გვ. 256-311.

სახელმძღვანელოში მიმოხილულია ილია ჭავჭავაძის ცხოვრება, მისი ბავშვობისა და სტუდენტობის წლები, მოღვაწეობა სამშობლოში დაბრუნების შემდეგ, ქუთაისსა და დუშეთში სამსახურის პერიოდი, ფართო საზოგადოებრივი მოღვაწეობა. ცალკეული თავები ეთმობა ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებას: ლექსებს, პოემებსა და მოთხრობებს. ნაჩვენებია ილია ჭავჭავაძის როლი ახალი ქართული ენის განვითარებაში.

- 1667. კუპრავა ვ.** ილია ჭავჭავაძის უცნობი წერილები. – გაზ. “ლიტერატურა და ხელოვნება”. – 1952. – 18 ივლ.
- 1668. მასურაძე ნ. ნ.** გოგოლი და ი. ჭავჭავაძე. – ნ. ვ. გოგოლი (საქ. საბჭოთა მწერლების კავშირის ქუთაისის გან-ბის ერთდროული გაზეთი). – 1952. – 3 მარტი
- 1669. მახარაძე აპოლონ.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: მახარაძე აპ. ნარკვევები ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან / რედ.: შ. რადიანი; საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო. – თბ.: სამეც. მეთოდ. კაბინეტის გამ-ბა, 1952. – გვ. 106-247.

შინაარსი: ილია ჭავჭავაძის სამშობლო, ოჯახი და ბავშვობა; ილია ჭავჭავაძე პეტერბურგის უნივერსიტეტში; ილია ჭავჭავაძე სამოციან წლებში; ილია ჭავჭავაძე ოთხმოციან წლებში; “სამშობლოს” პირველი წარმოდგენა და ი. ჭავჭავაძის ბრძოლა კატკოვთან; ჩაშლილი იუბილე; ბატონყმური ურთიერთობის ასახვა ი. ჭავჭავაძის შემოქმედებაში; ილიას “ოთარაანთ ქვრივი;” ილია ჭავჭავაძის პოემა “განდეგილი.”

- 1670. მიხელიძე გ.** ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი [საგურამოში]. – გაზ. “ლიტერატურა და ხელოვნება”. – 1952. – 13 იანვ.
- 1671. რადიანი შალვა.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: რადიანი შ. ახალი ქართული ლიტერატურა / რედ. გ. ნატროშვილი; საქ. სსრ განათლების სამინისტრო. – მეორე შევსებული გამოცემა. – თბ.: სამეცნ. მეთოდ. კაბინეტის გამ-ბა, 1952. – წიგნი პირველი. – გვ. 306-377 გვ.
- 1672. რატიანი პროკოფი.** ილია ჭავჭავაძის პოლიტიკურ-ეკონომიკურ შეხედულებათა შესახებ. – ჟურ. “მნათობი”. – 1952. – №9. – გვ. 90-112; №10. – გვ. 92-116
- 1673. ხუციშვილი სოლომონ.** შ. გოზალიშვილი. "ილია ჭავჭავაძის ავტოგრაფები" / (აღწერილობა წინასიტყვაობით, შენიშვნებით და საძიებლებით). – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1951: [ბიბლიოგრაფიული მიმოხილვა]. – ჟურ. “მნათობი”. – 1952. – №2. – გვ. 161-163.

რეცენზია შ. გოზალიშვილის წიგნზე: "ილია ჭავჭავაძის ავტოგრაფები".

1674. ჯანდიერი ნ. მოგონებანი ილია ჭავჭავაძეზე. [ჩაწერილი ქ. ხაჩიაშვილის მიერ]. _ ლიტერატურის მატრიანე. _ წიგნი 6, ნაკვ., 1. _ 1952, გვ. 77-80

1675. რადიანი შალვა. Илья Чавчавадзе. – в кн.: История грузинской литературы \ А. барамидзе, Ш. Радяни, В. Жгенти; АН ГССР. Ин-т истории груз. литературы им. Руставели. – М., 1952. – с. 118-133.

ნარკვევში საუბარია ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ. ნაჩვენებია მისი როლი ეროვნული ცნობიერების, ქართული კრიტიკული რეალიზმის განვითარების საქმეში.

1953

1676. არაბული ი. წიწამურის ტრაგედია. – ჟურ. "მნათობი". _ 1953. _ №7. _ გვ. 162-163.

ბიბლიოგრაფიული მიმოხილვა 1953 წ. გამოცემული ისიდორე ოდიშვილის წიგნისა "წიწამურის ტრაგედია".

1677. ბარბაქაძე ვ. წიწამურის ტრაგედია. _ გაზ. "ტყიბულის მაღაროელი". _ 1953. _ 23 ოქტ.

რეცენზია წიგნზე - ი. ოდიშვილი. წიწამურის ტრაგედია. თბ.: სახელგამი, 1953.

იგივე: "ლიტ. გაზეთი". _ 1953. _ 20 ნოემბ.

1678. ბაქრაძე ა. ი. ჭავჭავაძის "განდეგილის" მეთოდური დამუშავება. _ წიგნ.: მასწავლებელთა გამოცდილებიდან. _ კრ. 2. თბ. _ 1953

1679. გაჩეჩილაძე ა. მასალები ილია ჭავჭავაძის ბიოგრაფიისათვის. - ლიტერატურული ძიებანი. _ ტ. 8. _ 1953. _ გვ. 361-379

1680. დუდუჩავა მამია. ძეგლი ილია ჭავჭავაძის საფლავზე ["მწუხარე საქართველო". მოქანდაკე იაკობ ნიკოლაძე]. – გაზ. "ლიტ. გაზეთი." - 1953. - 8 მაისი

1681. ზედგინიძე ე. იქ, სადაც დაიბადა ილია ჭავჭავაძე: ი. ჭავჭავაძის მუზეუმის დაარსებიდან 15 წლისთავის გამო. – გაზ. "ლიტ. გაზეთი". – 1953. - 15 მაისი
ი. ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი ყვარელში.

1682. თავიშვილი გ. ილია ჭავჭავაძე (1837_1907). _ წიგნ.: სახალხო განათლების ქართველი მოღვაწეები და სახალხო მასწავლებლები. კრ. I. / რედ. ვ. ქაჯაია; საქ. სსრ განათლების სამ_როს სახალხო განათლების სახელმწ. მუზეუმი. _ თბ.: განათლების სამ-როს პედ. მეცნ. ინ-ტის გამ-ბა, 1953. _ გვ. 75_107.

ნაშრომში განხილულია ილიას თვალსაზრისი სასწავლო პროგრამებისა და პედაგოგიკური მოთხოვნილებების მიმართ, რომლებიც უნდა შეეფერებოდნენ ბავშვის განათლების დონეს და შესაძლებლობას, უნდა ითვალისწინებდნენ იმ ადგილობრივ საზოგადოებრივ და სასკოლო პირობებს, რომლებშიც ბავშვს უხდება სასწავლო მუშაობა.

1683. კენჭოშვილი ა. ილია ჭავჭავაძე _ ახალი ქართული მხატვრული პროზის შემქმნელი. ი. ჭავჭავაძის ენა და სტილი ი. ბ. სტალინის საენათმეცნიერო მოძღვრების შუქზე. _ ლიტერატურის ძიებანი. _ ტ. 8. _ 1953. _ გვ. 67-116

1684. კიკნაძე გრიგოლ. ილია ჭავჭავაძის სატირა. – წიგნ.: კიკნაძე გ. ქართული სატირისა და იუმორის განვითარების ისტორიისათვის; რედ: კორნელი კეკელიძე, ჯუმბერ ჭუმბურიძე. – თბ. სახ. უნტ-ის გამ-ბა, 1953. – გვ. 311-348.

შინაარსი: ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტური სატირა; პუბლიცისტური სატირის წინასწარი დახასიათება; სატირა ლიტერატურულ თემაზე და ლიტერატურული მასალის გამოყენებით; ხალხური შემოქმედების ნიმუშთა მომარჯვება; ირონია; ეპითეტები და შედარებები; იუმორატული დამოკიდებულება; ილიას პუბლიცისტური სატირის დიდაქტიკური ხასიათი; სატირა ილია ჭავჭავაძის მხატვრულ შემოქმედებაში; სატირულ თხზულებათა თემატიკა; ირონია ილიას მხატვრულ პროზაში; შედარების ხერხი; ეპითეტების შერჩევა; ალოგიზმი, როგორც ხერხი; დაცინვა პერსონაჟთა მიამიტობაზე.

- 1685. ოდიშვილი ი.** წიწამურის ტრაგედია: მონოგრაფია ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობის შესახებ / რედ.: გიორგი აბზიანიძე. – თბ.: სახელგამი, 1953. – 90 გვ.
- 1686. ცაიშვილი ს.** უკვდავი გული. – გაზ. “გამარჯვება” (თბილისი). – 1953. – 25 აპრ. ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის შესახებ ყვარელში.
- 1687. ჭუმბურიძე ჯ.** ილია ჭავჭავაძის შენიშვნები ალექსანდრე ყაზბეგის "მამის მკვლელზე". – გაზ. "ლიტ. გაზეთი". – 1953. – 16 ოქტ.

1954

- 1688. 1886 წ. იანვრის 17** - ქუთაისელი გამომცემელი ვარლამ ჭილაძე ქუთაისიდან პეტერბურგში ნიკო ნიკოლაძეს წერილით ატყობინებს ილია ჭავჭავაძესთან დადებულ პირობას მისი ნაწერების გამოცემის შესახებ. – წიგნ.: ნ. ნიკოლაძის არქივის კატალოგი. – ნაწ. I. – თბ., 1954. – გვ. 184.
- 1689. 1886 წ. ივლისის 7** - იონა მეუნარგია წერილს უგზავნის ნიკო ნიკოლაძეს, რომელშიც გამოთქვამს აზრს ილიას სადამოს მოწყობაზე. – წიგნ.: ნ. ნიკოლაძის არქივის კატალოგი. – ნაწ. I. – თბ., 1954. – გვ. 233.
- 1690. ზანდუკელი მიხეილ.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ზანდუკელი მ. ახალი ქართული ლიტერატურა: მესამე შესწორებული გამოცემა.; რედ. გიორგი ჯიბლაძე. – თბ.: საბჭოთა მწერალი, 1954. – ტ. 2. – გვ. 245-386.
აღნიშულ თავში განხილულია “მგზავრის წეილები,” “ქართველის დედა,” “დიმიტრი თავდადებული,” “კაკო ყაჩაღი,” “ოთარაანთ ქვრივი” და სხვ.
- 1691. ზანდუკელი მიხეილ.** ილია ჭავჭავაძის პოეტური შემოქმედება 1857-1860წლებში. – წგნ-ში: ზანდუკელი მ. ახალი ქართული ლიტერატურა: მესამე შესწორებული გამოცემა; რედ. გიორგი ჯიბლაძე. – თბ.: საბჭოთა მწერალი, 1954. – ტ. 2. – გვ. 183-191
- 1692. ზანდუკელი მიხეილ.** ახალი ქართული ლიტერატურა: მესამე შესწორებული გამოცემა / მიხ. ზანდუკელი; რედ. გიორგი ჯიბლაძე. – თბ.: “საბჭოთა მწერალი,” 1954. – ტ. 2. – 466 გვ.
ნაშრომი შეიცავს ვრცელ მასალას ილია ჭავჭავაძის შესახებ შემდეგ თავებში: თერგდალეულები 60-იან წლებში; “მამათა და “შვილთა” მსოფლმხედველობა და მათი ბრძოლის ხასიათი; თერგდალეულების პოზიტიური შეხედულებანი; თერგდალეულთა დამოკიდებულება ბატონყმობისადმი; თერგდალეულთა მსოფლმხედველობის რღვევა და მისი მიზეზები.

- 1693.** თავაძე ა. ილია ჭავჭავაძის ფილოსოფიური და ესთეტიკური შეხედულებანი. – თბ.: სახელგამი, 1954. – 151 გვ.
- 1694.** კენჭოშვილი ა. ნ. დობროლოზოვი და ი. ჭავჭავაძე. – გაზ. "ლიტ. გაზეთი". – 1954. – 30 ივლ.
- 1695.** კულტურისა და დასვენების პარკში. – გაზ. "კოლმეურნის ხმა" (თელავი). – 1954. – 8 აგვ.
თელავში ი. ჭავჭავაძის ხსოვნისადმი მიძღვნილი საღამო.
- 1696.** რადიანი შალვა. ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ახალი ქართული ლიტერატურა / რედ.: დ. გამეზარდაშვილი. – თბ.: სტალინის სახ. თსუ გამ-ბა, 1954, გვ. 241-301.
ილიას შემოქმედების ანალიზისას ავტორი განიხილავს ეპოქას, რომელშიც მოღვაწეობდა ილია, ახასიათებს იმ პერიოდის საზოგადოებრივ-კულტურულ ცხოვრებას. მიაჩნია, რომ ილია იყო "გარდამავალი დროის მწერალი, რომლის მოღვაწეობაც გაიშალა ორი ეპოქის – ფეოდალიზმისა და კაპიტალიზმის მიჯნაზე". ნაშრომში გაანალიზებულია "აჩრდილი", "კაკო ყაჩაღი", "მეფე დიმიტრი თავდადებული", "ოთაარაანთ ქვრივი" და სხვა.
- 1697.** რატიანი ა. ილია ჭავჭავაძე - სომხური გლეხობის დამცველი და მეგობარი. გაზ. – "ლიტ. გაზეთი". – 1954. – 6 აგვ.
- 1698.** რატიანი პროკოფი. ილია ჭავჭავაძე. ფილოსოფიური და სოციალურ-პოლიტიკური შეხედულებანი. – მე-2 გამოც. – თბ.: საბჭ. მწერალი, 1954. – 402 გვ.
შინაარსი: წინასიტყვაობა მეორე გამოცემისთვის; შესავალი; ილია ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობის წყაროები; ილია ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობის ფილოსოფიური საფუძვლები; ილია ჭავჭავაძის სოციალურ-პოლიტიკური შეხედულებანი: ილია ჭავჭავაძის სოციალურ-პოლიტიკური შეხედულებანი (გაგრძელება); დამატება: ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების ღრმად შესწავლისათვის.
- 1699.** როსტომაშვილი შ. ილია ჭავჭავაძე: [ცხოვრება და მოღვაწეობა]. – გაზ. "კოლმეურნის ხმა". – 1954. – 8 აგვ.
- 1700.** სიხარულიძე ქსენია. ილია ჭავჭავაძე და ხალხური შემოქმედება. – თსუ-ს შრომები. – ტ. 55. – 1954. – გვ. 327-351.
- 1701.** ფურცელაძე ანტონ. კაცია-ადამიანი - მოთხრობა მ. ჯიმშერიძისა: [რეცენზია]. – წიგნ.: ქართული ლიტერატურული კრიტიკის ისტორიისათვის. ქრესტიმათია, I, თბ., 1954. – გვ. 372-391.
რეცენზია პირველად გამოქვეყნდა გაზეთში "Литературный листок" (№3-9) 1864 წ.
- 1702.** ქართული ლიტერატურული კრიტიკის ისტორიისათვის: ქრესტიმათია / შეადგინა, წინასიტყვაობა, შესავალი, შენიშვნები და სამიუბელი დაურთო ს. ხუციშვილმა; რედ. გ. ჯიბლაძე; საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო. – 2 ტომად. – თბ.: სამეცნ. მეთოდ. კაბინეტის გამ-ბა, 1954 [კანზე: 1955]. ტ. 1. – 442 გვ.
წერილები ილიას შესახებ:
ბარბარე ჯორჯაძე – თ. ილია ჭავჭავაძის კრიტიკაზედ;
რევაზ ერისთავი – პასუხი თავადი ილია ჭავჭავაძის კრიტიკისა; [შენიშვნები ილია ჭავჭავაძის "პასუხისა"];
სარდიონ ალექსი-მესხიშვილი – უსტარი ანტიკრიტიკული ("ბრწყინვალეო

თავად ილია გრიგორისაო ჭავჭავაძე”);
 ბირთვისელი – ტფილისის მოაზრებელი (“დრო არის მოსკოთ უ. ჭავჭავაძეზე სიტყვა და შეუდგეთ სხუა უფრო სასარგებლო საქმეს”);
 ბარბარე ჯორჯაძე – პასუხს პასუხი;
 ეფთვიმე წერეთელი – უფალო რედაქტორო! (“ვიღაც ჭავჭავაძე აუტყდა და არა ცილდება იმ კახელს ჯორჯაძის კნეინას”);
 კირილე ლორთქიფანიძე – “წიგნი მიწერილი რედაქტორთან” ეფთვიმე წერეთლისა [ხელმოწ. თერგდალეული];
 გიორგი წერეთელი – რამდენიმე სიტყვა ზემოური იმერლის გორისელის სტატიაზე [ხელმოწ. თერგდალეული];
 აკაკი წერეთელი ახირებული ფურცელი [ხელმოწ. მესამე თერგდალეული];
 თომა მაჭავარიანი პასუხი მეორე თერგდალეულის პასუხისა;
 ანტონ ფურცელაძე – ქართული ლიტერატურა;
 ანტონ ფურცელაძე – კაცია, ადამიანი – მოთხრობა მ. ჯიმშერიძისა;
 ღვიმელი – ჩუენი დროის მწერლები;
 აკაკი წერეთელი – რამდენიმე სიტყვა “ჩანგურის” შესახებ;
 დიმიტრი ჯანაშვილი – მახე;
 ან. ხუციშვილი – შინაურული მიმოხილვა.

- 1703.** ქუთელია ა. ილია ჭავჭავაძე - რევოლუციური დემოკრატი. – ჟურ. "მნათობი". – 1954. – №9. – გვ. 133-156.
- 1704.** ქურიძე შ. დიადი მეგობრობა. ილია ჭავჭავაძე რუსეთთან საქართველოს შეერთების შესახებ. – გაზ. "საბჭ. აჭარა". – 1954. – 19 მაისი
- 1705.** შამელაშვილი რ. საყურადღებო გამოკვლევა დიდ ქართველ მწერალზე. – გაზ. "სტალინელი" (ქუთაისი). – 1954. – 22 მაისი.
 რეცენზია წიგნზე: თავაძე ა. ილია ჭავჭავაძის ფილოსოფიური და ესთეტიკური შეხედულებანი. – თბ., 1954
- 1706.** ჭურღულია ო. საყურადღებო გამოკვლევა. – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1954. – 19 სექტ.
 რეცენზია წიგნზე: თავაძე ა. ილია ჭავჭავაძის ფილოსოფიური და ესთეტიკური შეხედულებანი. – თბ., 1954

1955

- 1707.** ასათიანი ლევან ილია ჭავჭავაძის შესახებ. – წიგნ.: ლიტერატურული ნარკვევები და წერილები / რედ.: ბესო ჟღენტი. – თბ.: "საბჭოთა მწერალი," 1955. – გვ. 7-33.
 შინაარსი: ილია ჭავჭავაძე და თანამედროვეობა; ჭავჭავაძეთა გვარი; პაატა ჭავჭავაძე; ყვარელი – კახეთის თვალი.
- 1708.** ასათიანი ლევან ილია ჭავჭავაძე და რუსული ლიტერატურა. – ჟურ. "მნათობი." – 1955. – №6. – გვ. 135-145
- 1709.** ასათიანი ლევან. ილია ჭავჭავაძე და დიდი რუსი ხალხის კულტურა. – წიგნ.: ქართველი ხალხის ლიტერატურული ურთიერთობანი მოძმე ხალხებთან. – თბ., 1955. – გვ. 5-58.
 შინაარსი: ილია და რუსული მეცნიერება; ილია და დიდი რუსი რევოლუციურ-დემოკრატიული მოაზროვნეები; ილია და რუსული

ლიტერატურა: პუშკინი. გრიბოედოვი. ლერმონტოვი. გოგოლი. ნეკრასოვი. რუსული მწერლობის სხვა წარმომადგენლები.

1710. ბერაძე ს. ილია ჭავჭავაძის ეკონომიკური შეხედულებანი. _ თბ.: თსუ- გამ-ბა, 1955.

1711. გურაბანიძე ნ. ილია ჭავჭავაძე და ქართული თეატრი: შესავალი წერილი. _ წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თეატრის შესახებ / კრებული შეადგინა, შესავალი წერილი და შენიშვნები დაურთო ნოდარ გურაბანიძემ; რედ.: დიმიტრი ბენაშვილი, დ. ჯანელიძე; საქართველოს თეატრალური საზოგადოება. _ თბ.: "ხელოვნება," 1955. _ გვ. 3-39.

1712. კენჭოშვილი აკაკი. ილია ჭავჭავაძე (კრიტიკულ - ბიოგრაფიული ნარკვევი) / რედ. გიორგი აბზიანიძე. - თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1955. - 151 გვ. (სამეცნ. - პოპულ. სერია).

ნაშრომი მიზნად ისახავს "დიდი ქართველი მწერლის ილია ჭავჭავაძის, როგორც შემოქმედის, მოაზროვნისა და მოღვაწის დახასიათებას მეცნიერულ-პოპულარული ფორმით" წერს ავტორი და მიაჩნია, რომ ილია იყო ღრმად ნაციონალური მწერალი ქართული ლიტერატურის ისტორიაში, რომ მის შემოქმედებაში ტიპურად გამოვლინდა ეროვნულიც და ზოგადსაკაცობრიოც.

1713. ნინოშვილი ეგნატე. მოხსენებითი ბარათი ილია ჭავჭავაძისადმი. _ წიგნ.: ნინოშვილი ე. თხზულებათა სრული კრებული. _ თბ., 1955.

ბარათი ეხება სოფლის სკოლას, სადაც პედაგოგად მუშაობდა ე. ნინოშვილი. ანგარიში წარდგენილია წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოებისადმი, რომლის თავმჯდომარე იმ ხანად ილია ჭავჭავაძე იყო.

1714. როსტომაშვილი შ., ქიზიყელაშვილი, ნ. ვერა ვერ მოჰკლეს! (46 წლისთავი ი. ჭავჭავაძის მკვლელობიდან). _ გაზ. "კოლმეურნის ხმა" (თელავი). - 1955. - 14 სექტ.

1715. ჭელიძე ვახტანგ. მამულო საყვარელო. _ წიგნ.: ჭელიძე ვ. ცხოვრება ივანე მაჩაბლისა. _ თბ., 1955. _ გვ 106-225.

ივანე მაჩაბლისა და ილია ჭავჭავაძის ურთიერთობის შესახებ.

1956

1716. ალანია ნ. ილია ჭავჭავაძის "განდეგილის" სწავლებისათვის. - ჟურ. "კომუნისტური აღზრდისათვის". - 1956. - ივნ.

1717. გაგოიძე ვახტანგ. "საქართველოს მოამბე" (ფილოსოფიური და სოციალ-პოლიტიკური იდეები) / საქ. სსრ მეცნ. აკად., ფილოსოფიის ინ-ტი. _ თბ.: საქ. მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1956. _ 193გვ.

ნაშრომში მიმოხილულია ილია ჭავჭავაძის მიერ დაარსებულ ჟურნალი "საქართველოს მოამბე". ავტორის მიზანია გაანალიზოს ჟურნალში გატარებული ფილოსოფიური მსოფლმხედველობა და ამ საფუძველზე ახსნას მასში მოღვაწე პირთა სოციალურ-პოლიტიკური შეხედულებები.

1718. გიგინეიშვილი ივანე. ილია ჭავჭავაძე და ახალი ქართული სალიტერატურო ენა. - თსუ შრომები. - ტ. 69. _ 1956

1719. დადიანი ჯოდორ. ილია ჭავჭავაძის "აჩრდილის" სწავლება. - ჟურ. "კომუნისტური აღზრდისათვის". - 1956. - დეკ.

- 1720. ვაჟა-ფშაველა** ვერ მოჰკლეს! სიტყვა ილია ჭავჭავაძის ცხედართან. _ წიგნ.: ვაჟა-ფშაველა. თხზულებანი. _ ტ. 7. _ თბ., 1956
- 1721. ვართაგავა იპოლიტე.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ვართაგავა ი. ქართველი მწერლების სილუეტები; რედ. ერ. ქარელიშვილი; საქ. სსრ განათლების სამინისტრო. - თბ.: სამეცნიერო-მეთოდ. კაბინეტი, 1956. – გვ. 5- 20.
ავტორი დიდი კრძალვითა და სიყვარულით იხსენებს ილიასთან პირველ შეხვედრას, ხოლო შემდგომში მასთან თანამშრომლობას. აღნიშნავს მის სიკეთეს და მზრუნველობას ნიჭიერი, მუყაითი ახალგაზრდობის მიმართ და მაგალითებად ვაჟა-ფშაველასა და რომანოზ ფანცხვასთან ილიას დამოკიდებულება მოჰყავს.
- 1722. ვაჩნაძე დავით.** დაუვიწყარი მამულიშვილი. დიდი ილიას ხსოვნას: (მოგონებები). _ გაზ. “ქართული აზრი”. _ ნიუ-იორკი. – 1956. - №9.
პირველ წერილში ავტორი იხსენებს, თუ როგორ უკითხავდა ახალგაზრდა ალექსანდრე ცომაია მათ, თავის მეგობრებს, “დიდი ილიას” პუბლიცისტურ წერილებს XX საუკუნის 30-იან წლებში პარიზის ერთ-ერთ კაფეში. მეორე წერილში გამოხატულია დიდი გულისტკივილი ილიას მკვლელობის გამო.
- 1723. თოფურია აკაკი.** ილია ჭავჭავაძე და ნიკოლოზ ბარათაშვილი (შემოქმედებითი ნათესაობის საკითხისათვის). – წიგნ.: თოფურია ა. კრიტიკული წერილები. – სტალინირი: სამხრეთ ოსეთის სახელგამი, 1956. – გვ. 3-46.
წერილში საუბარია ილიასა და ნიკოლოზ ბარათაშვილის სულიერ სიახლოვეზე. სტატიაში მოყვანილია კობტა აბხაზისა და ნიკოლოზ ყიფიანის მოგონებები, რომელთა აზრის გაბათილებას ჭავჭავაძისა და ბარათაშვილის გვიანდელი ნაცნობობის შესახებ, ავტორი სხვადასხვა არგუმენტებით ცდილობს.
- 1724. კენჭოშვილი აკაკი.** ილია ჭავჭავაძის სატირის ტრადიციები საბჭოთა სატირის პრობლემების შუქზე. _ ლიტერატურული ძიებანი. _ ტ. 10. – 1956. _ გვ. 83-111
- 1725. კიკნაძე ვასილ.** "ი. ჭავჭავაძე თეატრის შესახებ". – გაზ. “ლიტ. გაზეთი”. – 1956. _ 9 მარტი.
რეცენზია წიგნზე _ ილია ჭავჭავაძე თეატრის შესახებ. თბ.: ხელოვნება, 1955.
- 1726. ჟორდანიას ნოე.** ორი პოეტი. _ წიგნ: ჟორდანიას ნ. რჩეული ნაწერები ემიგრაციაში _ პარიზი, 1956.
ავტორს მიაჩნია, რომ ილიამ მშრომელი ხალხისა და სამშობლოს ინტერესებისათვის ბრძოლის წარმმართველ ძალად მიიჩნია თავად-აზნაურთა კლასი და ამაში შეცდა.
ილიასა და აკაკის შემოქმედების შეფასებისას აღნიშნავს, რომ ორივე პოეტმა პოეზია ხალხის სამსახურში ჩააყენა, მაგრამ ილია ქმნიდა წინასწარ შემუშავებული გეგმით, აკაკი კი შემთხვევებსა და შთაბეჭდილებებს ეყრდნობოდა.
- 1727. სიხარულიძე ქსენია.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ქართველი მწერლები და ხალხური შემოქმედება: წიგ. I. – თბ.: სახელგამი, 1956. – გვ. 3-8.
წიგნში განხილულია ილია ჭავჭავაძის ფოლკლორულ-შემკრებლობითი მუშაობა, რომელიც ავტორის თვალსაზრისით, ისევე, როგორც მისი ყოველი

წამოწყება მისაბადი გახდა ილიას თანამედროვე ყველა მოწინავე ადამიანისთვის.

- 1728.** ქართული ლიტერატურული კრიტიკის ისტორიისათვის: ქრესტომათია / შეადგინა, წინასიტყვაობა, შესავალი, შენიშვნები და საძიებელი დაურთო ს. ხუციშვილმა; რედ. გ. ჯიბლაძე; საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო. _ 2 ტომად. _ თბ.: სამეცნ. მეთოდ. კაბინეტის გამ-ბა, 1954-1956 ტ. 2. _ თბ., 1956. _ 562 გვ. _ წერილები ილია ჭავჭავაძის შესახებ.

შინაარსი:

ალექსანდრე ცაგარელი _ ჩვენი უბედური მწიგნობრობა ამ საუკუნეში;

სერგეი მესხი _ თარგმანი საამო საკითხავთა თხზულებათა;

ნიკო ნიკოლაძე _ “გლახის ნაამბობზე;” ნიკო ნიკოლაძე _ “ივერიის” პირველი ნომერი;

გიორგი თუმანიშვილი _ ეხლანდელი ქართული ჟურნალ-გაზეთების მიმართულება;

დავით კეზელი _ საკვირაო მასლაათი [პოემა-“განდეგილი”];

ევსტათე მჭედლიძე _ კრიტიკული მიმოხილვა: ბატ. ილ. ჭავჭავაძე და მისი ახალი პოემა განდეგილი (“ივერია,” № 11).

- 1729.** შალამბერიძე გ. ილია ჭავჭავაძის "ოთარაანთ ქვრივის" ფრაზეოლოგიური ანალიზისათვის სკოლაში. _ წიგნ.: ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების საკითხები სკოლაში. _ კრ. IX. _ თბ., 1956. _ გვ. 147-158

- 1730.** შალამბერიძე გ. ფრაზეოლოგია ი. ჭავჭავაძის პუბლიცისტიკურ წერილებში. _ იბერულ-კავკასიური ენათმეცნიერება. ტ. 8. _ 1956. _ გვ. 49-76

- 1731.** ჩაჩიბაია არჩ. ლიტერატურულ-კრიტიკული წერილების გამოყენება ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების სწავლებისას. - ჟურ. “კომუნისტური აღზრდისათვის”. - 1956. - დეკ.

- 1732.** ცინცაძე პ. ილია ჭავჭავაძე როგორც თეატრალური კრიტიკოსი. - ჟურ. “საბჭოთა ხელოვნება.” _ 1956. _ №1. _ გვ. 45-48

- 1733.** ჭურღულია ო. მონოგრაფია დიდ ქართველ რევოლუციონერ-დემოკრატებზე. _ გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. _ 1956. _ 8 იანვ.

რეცენზია წიგნზე - ა. კენჭოშვილი. ილია ჭავჭავაძე, მონოგრაფია. _ თბ., საქ. სსრ. მეცნ. აკად. გამ-ბა. 1955.

- 1734.** ხმალაძე პ. მონოგრაფია დიდ ქართველ მწერალზე. _ გაზ. “სტალინელი” (ქუთაისი). _ 1956. _ 8 თებ.

რეცენზია წიგნზე _ ა. კენჭოშვილი. ილია ჭავჭავაძე, მონოგრაფია. _ თბ., საქ. სსრ. მეცნ. აკად. გამ-ბა. 1955.

1957

- 1735.** აკერმანი ნიკოლოზ. ი. ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა რუსული თარგმანები. - ჟურ. “საბჭ. ხელოვნება”. _ 1957. _ №9. _ გვ. 51 გვ.

- 1736.** ბაკურაძე გ. ქართული ლიტერატურის დიდი მოამაგე. - გაზ. “გამარჯვება” (ახმეტა). _ 1957. _ 22 ოქტ.

- 1737.** ბალანჩივაძე ნ. ილია ჭავჭავაძე - დიდი საზოგადო მოღვაწე. _ ილია (საქ. საბჭ. მწერლების კავშირის ქუთაისის გან-ბის ერთდროული ლიტ. გაზეთი). _ 1957. _ 24 ოქტ.

- 1738.** **ბალანჩივაძე ნ.** ილია ჭავჭავაძე და ქუთაისის საზოგადოებრივი ცხოვრება. – გაზ. “სტალინელი” (ქუთაისი). – 1957. – 22 ოქტ.
- 1739.** **ბარამიძე ალ.** ილია ჭავჭავაძე და ძველი ქართული მწერლობის საკითხები. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე. საიუბილეო კრებული. – თბ., 1957, გვ. 27-57
- 1740.** **ბარამიძე ნ.** ილია ჭავჭავაძე და გურია. – გაზ. “ლენინის დროშა” (მახარაძე). – 1957. – 23 ოქტ.
- 1741.** **ბახტაძე ვ.** ილია ჭავჭავაძე და რუსი რევოლუციონერი დემოკრატები. – თსუ-ს შრომები. – 1957. – ტ. 69. – 1958
- 1742.** **ბახტაძე ი.** ორი მოგონება [ი. ჭავჭავაძეზე. პოეტის დაბადებიდან 120 და გარდაცვალებიდან 50 წლისთავის გამო]. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1957. – 7 სექტ.
სავარაუდოდ, მოგონების ავტორი ილია ხონელია. გაზ. "ივერიის" თანამშრომელი.
- 1743.** **ბეგიაშვილი თედო.** ლექციების გაფართოებული თეზისები ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ: ილია ჭავჭავაძის დაბადების 120 წლისთავის გამო: [ხუთი ლექცია] / რედ.: აკ. კენჭოშვილი. – თბ.: საქ. სსრ პოლიტ. და მეცნიერული ცოდნის გამავრცელებელი საზ-ბა, 1957. – 51 გვ.
შინაარსი: ილია ჭავჭავაძის ცხოვრება და მოღვაწეობა; პატრიოტული მოტივი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში; სოციალური მოტივი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში; შრომის საკითხი და რევოლუციური ბრძოლის საჭიროება ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში; ზოგადსაკაცობრიო პრობლემები ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში.
- 1744.** **გაბაშვილი რ.** ილია ჭავჭავაძის ეკონომიური მოღვაწეობა. – ჟურ. "ერის დიდება" (პარიზი). – 1958. – №5. – გვ. 15-21.
პარიზის ქართულ სათვისტომოში წაკითხული მოხსენება ილიას დაბადების 120 წლისთავისა და გარდაცვალებიდან 50 წლისთავისადმი მიძღვნილ საღამოზე.
მოხსენებაში, გარდა ეკონომიკის დარგში ილიას ღვაწლის დაფასებისა, გადმოცემულია რამდენიმე საინტერესო მოგონება.
მოხსენების შემოკლებული ვერსია დაბეჭდილია წიგნში: დაბრუნება ტ. 3, თბ., 1992, გვ. 13-22
- 1745.** **გაგოძე ვახტანგ.** ილია ჭავჭავაძის ფილოსოფიური და სოციალურ-პოლიტიკური შეხედულებები / საქართველოს სსრ პოლიტიკური და მეცნიერული ცოდნის გამავრცელებელი საზ-ბა (სერია 1). – თბ., 1957. – 36 გვ.
- 1746.** **გაგუა ვ.** ჭავჭავაძე და ფოთი. – გაზ. "მგზნებარე კოლხიდელი" (ფოთი). – 1957. – 25 აგვ.
- 1747.** **გამსახურდია კონსტანტინე. PATER PATRIAE:** [ი. ჭავჭავაძის დაბადებიდან 120 წლისთავის გამო]. – ჟურ. "მნათობი". – 1957. – №10. – გვ. 55-62.
ავტორი გულისტკივილით აღწერს იმ უთანასწორო ბრძოლას, რომელსაც ილია მარტოდმარტო ეწეოდა თავის “ერში დამკვიდრებული გონების გაუგონარი დაბნელების” წინააღმდეგ და რომ მის ბრძოლას სათანადო დაფასება არ ჰქონია. გამსახურდიას აზრით, ილია არის: “ქართული ენის, ქართული ისტორიის, ქართველი ხალხის ზნეობისა და ჩვევათა დიდი მცნობი, ჩვენი კულტურის თავდადებული მოჭირნახულე... თავდადებული მამა სამშობლოსა”.

- 1748.** გამყრელიძე გიორგი. ილიას დაღუპვის 50 წლისთავზე: [ლექსი]. – წიგნ.: ქართველი ერი: (კრებული). – ნიუ-იორკი, 1957
- 1749.** გვასალია ბ. ილია აფხაზეთში. – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1957. – 6 სექტ.
- 1750.** გოზალიშვილი შალვა. ილია ჭავჭავაძე და რუსი პუბლიცისტი ნ.ვ. შელგუნოვი. – გაზ. "ახ. კომუნისტი". – 1957. – 21 სექტ.
- 1751.** გოზალიშვილი შალვა. ილია ჭავჭავაძე - ქართული ხელოვნების დიდი მოამაგე. – ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". – 1957. – №9. – გვ. 29-30.
- 1752.** გურამიშვილი ლ. ილია ჭავჭავაძის დღეებისათვის: [დაბადებიდან 120 წლისთავის გამო]. – გაზ. "ნორჩი ლენინელი". – 1957. – 6 სექტ.
- 1753.** დადიანი შალვა. ილიას გარშემო. – ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". – 1957. – №9. – გვ. 48.
- 1754.** დადიანი ჯოდორ. ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და შემოქმედების სწავლება IX კლასში / საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო; რედ. მ. კეკელიძე. – თბ.: სამეცნიერო-მეთოდ. კაბინეტის გამ-ბა, 1957. – 247 გვ. – წიგნს დართული აქვს კრიტიკულ-პუბლიცისტური ნაშრომების ბიბლიოგრაფია ილია ჭავჭავაძის შესახებ.
შინაარსი: მხატვრული ლიტერატურის სწავლების მნიშვნელობა; ზოგიერთი ცნობა სკოლებში ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების სწავლების მდგომარეობის შესახებ; ი. ჭავჭავაძის ბიოგრაფიისა და შემოქმედებითი გზის სწავლება; "მგზავრის წერილების" სწავლება; "აჩრდილის" სწავლება; "განდეგილის" სწავლება; "ოთარაანთ ქვრივის" სწავლება; დამატება; ბიბლიოგრაფია
- 1755.** დადიანი ჯოდორ. ახალი ნაშრომი დიდი დემოკრატის, ჰუმანისტისა და განმანათლებლის შესახებ. – გაზ. "ახ. კომუნისტი". – 1957. – 10 სექტ.
რეცენზია წიგნზე – პ. რატიანი. ილია ჭავჭავაძე პოლიტიკურ-ეკონომიკური შეხედულებანი. თბ. სახელგამი., 1957.
- 1756.** დადიანი ჯოდორ. ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და შემოქმედების სწავლება IX კლასში საქ. სსრ განათლების სამინ. – თბ.: სამეცნ.-მეთოდ. კაბინეტის გამოც., 1957. – 248გვ.
- 1757.** დანელია კ. ი. ჭავჭავაძე და ქართული ენა. – გაზ. "სტალინელი" (ქუთაისი). – 1957. – 30 აგვ.
- 1758.** დიდი ქართველი მწერლის ილია ჭავჭავაძის იუბილესათვის: საიუბილეო კომიტეტში. – გაზ. "კომუნისტი". – 1957. – 9 მარტი
- 1759.** ვართაგავა იპოლიტე. XIX საუკუნის ქართული ჟურნალ-გაზეთების გამოჩენილი რედაქტორები [გიორგი წერეთელი, სერგეი მესხი, ივანე მაჩაბელი, ილია ჭავჭავაძე]. – თბ.: თსუ, 1957. – გვ. 123
- 1760.** ვაჩნაძე დავით. ქართული ეროვნული ძირები და რუსული ბოლშევიზმი. – წიგნ: ქართული ეროვნული ძირები და რუსული ბოლშევიზმი – მიუნხენი, 1957.
წერილში ნაჩვენებია რუსეთის იმპერიის დამოკიდებულება XIX საუკუნის ბოლოსა და XX საუკუნის დასაწყისში საქართველოში წარმოქმნილი პოლიტიკური მიმდინარეობების მიმართ. ნათქვამია, რომ რუსეთის მთავრობამ შეაჩერა ქართულ-ეროვნულ-ხალხოსნური პოლიტიკური მოძრაობა და მისი ლიდერი ი. ჭავჭავაძე მოკლა.

- 1761. ზანდუკელი მიხეილ.** ილია ჭავჭავაძე მისი დაბადების 100 წლისთავზე. – წიგნ.: ზანდუკელი მ. ლიტერატურული ნარკვევები; რედ. ს. ხუციშვილი. – თბ.: სამეცნიერო-მეთოდური კაბინეტის გამ-ბა, 1957. – გვ. 256-262.
ავტორს მიაჩნია, რომ “აღსრულდა ნატვრა ნაამაგდარი დიდი პოეტისა”, რაც გამოიხატა “გამარჯვებული მშრომელი მასების” მიერ “თავისი ახალი, დიდების ისტორიის” შექმნაში.
- 1762. თათარაშვილი ბ., ქოჩლაძე ს.** ყვარელში დიდი შემოქმედის აკვანთან. – გაზ. “კომუნისტი”. _ 1957. _ 25 აპრ.
- 1763. ითონიშვილი ვ.** ილია ჭავჭავაძის პოემა "განდეგილის" ფოლკლორულ-ეთნოგრაფიული წყაროები. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1957. _ №9
- 1764. ილია ჭავჭავაძე.** ლიტერატურის მოკლე ანოტირებული საძიებელი / კ. მარქსის სახ. საქ. სსრ სახელმწიფო რესპ. ბიბ-კა; შემდგ.: ნ. აკერმანი, ნ. ლაიშვილი. _ თბ., 1957. _ 32 გვ.
ი. ჭავჭავაძის ნაწარმოებებისა და მის შესახებ ლიტერატურის ბიბლიოგრაფია. ქართ. რუს. ენ. 76 სახელწოდება. აქვე მოცემულია ქართველ პოეტთა ლექსები მიძღვნილი ილიასადმი და ილიას ტექსტებზე შექმნილი მუსიკალური ნაწარმოებები.
- 1765. ილია ჭავჭავაძე: საიუბილეო კრებული /** სარედ. კოლეგია: გ. აბზიანიძე, ა. ბარამიძე, დ. ბენაშვილი, ა. ბოჭორიშვილი, დ. გამეზარდაშვილი (პ/მგ რედ.), მ. დუდუჩავა, ვ. თოფურია, ბ. ჟღენტა. _ თბ.: საქ. მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1957. _ 370გვ.
კრებულში შევიდა ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი შემდეგი სტატიები:
დ. გამეზარდაშვილი _ ილია ჭავჭავაძე _ ახალი ქართული ლიტერატურის ფუძემდებელი;
ალ. ბარამიძე _ ილია ჭავჭავაძე და ძველი ქართული მწერლობის საკითხები;
აკაკი ხინთიბიძე _ ილია ჭავჭავაძის ლირიკის ფორმის საკითხები;
ქს. სიხარულიძე _ ილია ჭავჭავაძის პოემის ხალხური წყაროები;
ვ. ითონიშვილი _ ეთნოგრაფიული მასალების გამოყენების შესახებ ილია ჭავჭავაძის მხატვრულ ნაწერებში;
ი. გრიშაშვილი _ ილია ჭავჭავაძე და ქართული თეატრი;
ივანე ჯავახიშვილი _ ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ისტორია;
გ. აბზიანიძე _ ნიკო ნიკოლაძე ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების შესახებ;
ს. ხუციშვილი _ ილია ჭავჭავაძის პირველი კრიტიკოსები;
ივანე ქავთარაძე _ ილიას ქართული;
ვ. ბერიძე _ ილია ჭავჭავაძე – ახალი სალიტერატურო ენის ფუძემდებელი და დამცველი;
გ. თავაშიშვილი _ ილია ჭავჭავაძე და ქართული პედაგოგიკა;
მიხ. ზარქუა _ გაორებული პიროვნების ტრაგედია;
ვ. გაგოძე _ ილია ჭავჭავაძის ფილოსოფიური შეხედულებანი;
ა. კენჭიშვილი _ ტრადიციისა და ნოვატორობის საკითხი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში;
ა. გაჩეჩილაძე _ მასალები ილია ჭავჭავაძის ბიოგრაფიისათვის.
- 1766. ილია ჭავჭავაძე ქართულ ლიტერატურულ კრიტიკაში.** _ თბ., 1957-1958.

[ტომი I]. \ შეადგინა, წინასიტყვაობა, შესავალი წერილი და შენიშვნები დაურთო იოსებ ბოცვაძემ; რედ.: გ. ნადარეიშვილი; საქ. სსრ განათლების სამინისტრო. _ თბ.: სამეცნ.-მეთოდ. კაბინეტის გამ-ბა, 1957. _ 360გვ.

შინაარსი:

- 1) ი. ბოცვაძე _ ილია ჭავჭავაძე ქართულ ლიტერატურულ კრიტიკაში: შესავალი წერილი];
- 2) ალ. ცაგარელი _ ჩვენი უბედური მწიგნობრობა ამ საუკუნეში;
- 3) ნიკ. ყიფიანი [დიმიტრიძე] _ ბიბლიოგრაფია, “კრებული” პირველი და მეორე წიგნი;
- 4) ს. წკ. _ ბიბლიოგრაფია, “კრებული” მეხუთე წიგნი;
- 5) ა. ფურცელაძე _ საწყალი კუდაბზიკა;
- 6) ნ. ნიკოლაძე _ ჩვენი მწერლობა, “გლახის ნაამბობზე”;
- 7) გ. თუმანიშვილი _ შარშანდელი ქართული მწერლობის გადათვალიერება;
- 8) გ. თუმანიშვილი _ ეხლანდელი ქართული ჟურნალ-გაზეთების მიმართულება;
- 9) ალ. სარაჯიშვილი _ მწერლობა, ”ივერია”, №1, იანვარი, 1879წ.;
- 10) გრ. ვოლსკი [უმწიფარიძე] _ შენიშვნა უფ. ა-ისრეცენზიაზე შესახებ პოემისა “დიმიტრი თავდადებული”;
- 11) ალ. სარაჯიშვილი _ მწერლობა, ”ივერია”, №2, თებერვალი, 1879წ.;
- 12) სტ. ჭრელაშვილი _ დამტვრეული ოცნებანი;
- 13) ი. მეუნარგია _ ”განდეგილი“-პოემა ი. ჭავჭავაძისა;
- 14) დ. სოსლანი _ საკვირაო მასლაათი;
- 15) ე. მჭედლიძე [ბოსლეველი] _ ილ. ჭავჭავაძე და მისი ახალი პოემა ”განდეგილი”;
- 16) ა. ლეისტი _ ქართული ახალი ლიტერატურის თაობაზედ, ილ. ჭავჭავაძის თხზულებანი;
- 17) ა. ლეისტი _ ქართული ლიტერატურა, წერილი;
- 18) რ. ჩხიკვაძე [ალისუბნელი] _ ჩვენს ლიტერატურაზე;
- 19) შ. დავითაშვილი [მკითხველი] _ “ჩატეხილი ხიდი”. “ოთარაანთ ქვრივის” ბ. ილია ჭავჭავაძის მოთხრობის შესახებ მკითხველის შენიშვნები;
- 20) დ. სოსლანი _ კრიტიკული განხილვა “ოთარაანთ ქვრივისა”;
- 21) მიხ. ხელთუფლიშვილი _ რამდენიმე შენიშვნა შესახებ ილ. ჭავჭავაძის ”ოთარაანთ ქვრივისა”;
- 22) სტ. ჭრელაშვილი _ მცირე შენიშვნა ”ოთარაანთ ქვრივის” გამო;
- 23) სტ. ჭრელაშვილი _ საბიბლიოგრაფიო წერილი;
- 24) გ. წერეთელი _ ”მოამბე” თვითური ჟურნალი №1;
- 25) ი-ნი ამერი _ თავადი ილია გრიგოლის ძე ჭავჭავაძე;
- 26) კ. აბაშიძე _ თ-დი ილია ჭავჭავაძე;
- 27) კ. აბაშიძე _ ილ. ჭავჭავაძე და ლევ ტოლსტოი;
- 28) სილ. ხუნდაძე _ მეფე დიმიტრი თავდადებული;
- 29) სილ. ხუნდაძე _ თ. ილ. ჭავჭავაძის ლექსები (ტ. I, 1892 წ.);
- 30) ნადიკვრელი _ თავ. ილია გრიგოლის ძე ჭავჭავაძე;
- 31) მ. ნასიძე [მეგახლავარ]. _ თ. ილია ჭავჭავაძე-ბიოგრაფიული და კრიტიკული ეტიუდი;

- 32) ფ. მახარაძე – საიუბილეო ბროშურა (მცირე შენიშვნა ბ-ნ მეგახლავარის წიგნაკის გამო).
- 1767. ინგოროყვა პავლე.** ილია ჭავჭავაძე: ნარკვევი / რედ. გიორგი ლეონიძე; მხატვ. ლ. გრიგოლია. – თბ.: სახელგამი, 1957. – 184 გვ.,
შინაარსი: შესავალი; ისტორიული წარსულიდან; ოჯახური გარემო – ყრმობა. სიჭაბუკე; სტუდენტობის წლები; ილიას ნაწერები პირველი პერიოდისა (1857-1861); ილია ახალი ქართული ენის ფუძემდებელი და საქართველოს ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის იდეოლოგი; ილიას მოღვაწეობა საქართველოში დაბრუნების შემდეგ 1861-1863 წლებში. – “საქართველოს მოამბე;” 1864-1876 წლები; “ივერიის” პირველი პერიოდი (1877-1885 წლები); “ივერიის” მეორე პერიოდი (1886 წლიდან – მე-20 საუკუნის დასაწყისამდე); 1905-1907 წლები.
- 1768. კალანდაძე ალექსანდრე.** ილია ჭავჭავაძის ბრძოლა “საქართველოს მოამბის” დაარსება შენარჩუნებისთვის / რედ.: აპ. მახარაძე; თბილისის ილია ჭავჭავაძის სახლმუზეუმი. – თბ.: საქ. კულტ. სამ-ტროს მთავარპოლიგრაფგამომცემლობა, 1957. – 127 გვ.
შინაარსი: წინასიტყვაობის მაგიერ; საზოგადოებრივ-კულტურული პირობები “საქართველოს მოამბის” დაარსების წინ; “საქართველოს მოამბის დაარსება;” “საქართველოს მოამბე და “ცისკარი”; “საქართველოს მოამბე” – ძველი თაობის წინააღმდეგ იდეური ბრძოლის მედროშე; “საქართველოს მოამბის გამოცემის სიმწელები;” “საქართველოს მოამბის” დახურვის მიზეზები; “საქართველოს მოამბის” კვალი “ცისკარში.”
- 1769. კარტოზია ა.** ილია, როგორც ჟურნალისტი. – გაზ. “მგზნებარე კოლხიდელი” (ფოთი). _ 1957. _ 13 სექტ.
- 1770. კაჭკაჭიშვილი ა.** სიცოცხლისა და ცხოვრებისათვის მეზობლი შემოქმედება. _ გაზ. "კომუნისმის დროში" (ბორჯომი). _ 1957. _ 28 აგვ.
- 1771. კეშელავა პ.** დიდი ილია - გლეხების მოსარჩლე მეგობარი. _ გაზ. "ალაზნის განთიადი". _ 1957. _ 15 სექტ.
- 1772. კიკნაძე გრიგოლ** გოგოლისებური ქართულ ლიტერატურაში; რომანტიკულ და რეალისტურ სტილთა ისტორიიდან ქართულ ლიტერატურაში; პრაქტიკული საზოგადოებრივი მოღვაწეობის საკითხები. – წიგნ.: კიკნაძე გრ. მეტყველების სტილის საკითხები. – თბ.: სტალინის სახელობის თსუ გამ-ბა, 1957. – გვ. 185-201, 148-184.
აღნიშნულ თავებში ავტორი განიხილავს მხატვრული სახეების მსგავსებას ნ. გოგოლისა და ილიას შემოქმედებაში; ქართული ენისა და დამწერლობის საკითხებს, როდესაც ილია ჭავჭავაძემ 5 ქართული ასო ზედმეტად გამოაცხადა, ვინაიდან მათი შესატყვისი ბგერები ქართულ მეტყველებას აღარ ჰქონდა; აქვეა განხილული “მამათა და შვილთა ბრძოლის” სახელით ცნობილი დაპირისპირება ძველსა და ახალ თაობას შორის ქართულ ენასთან დაკავშირებით. ილიასავე განმარტებით ეს დაპირისპირება ასაკისა და წლოვანების მიხედვით დაჯგუფებას კი არ ნიშნავდა, არამედ აზრისა და საქმის სიახლის პრინციპებისადმი დამოკიდებულებას გულისხმობდა. ავტორი “ცისკრის” პრაქტიკული საქმიანობის საკითხსაც ეხება და ვრცლად განიხილავს ილია ჭავჭავაძის “წერილებს მეცხრამეტე საუკუნის ქართულ ლიტერატურაზე” და ა.შ.

- 1773. კიკნაძე გრიგოლ.** ილია ჭავჭავაძე ლიტერატურათმცოდნეობისა და ხელოვნების საკითხების შესახებ. – ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". – 1957. – №9. – გვ. 9-14.
- 1774. კობახიძე გივი.** ილია ჭავჭავაძე. – ჟურ. "კრებული". წიგნი I_ნიუ-იორკი 1957. – წერილი დაბეჭდილია გ. კობახიძის ფსევდონიმით – "გორდა მახვილაძე".
ავტორი ილიას მკვლევლობაში ადანაშაულებს ბოლშევიკებს. ამავე დროს, აღნიშნავს, რომ ბოლშევიკებმა ილიას მეორედ მოკვლა სცადეს, როცა მისი ნაწერების ახსნა დაიწყეს მარქსისტული იდეოლოგიის პოზიციებიდან.
- 1775. კუპრავა ვახტანგ.** ილია ჭავჭავაძე ხელოვნების დანიშნულების შესახებ. – თბ.: სახელგამი, 1957. – 112 გვ.
- 1776. მაისურაძე დავით.** ილია ჭავჭავაძე და საერთაშორისო ურთიერთობების საკითხები / საქ. მეცნ. აკადემია. – თბ., 1957. – 31 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემიის მეცნ. პოპულ. სერია)
- 1777. მაისურაძე დავით.** ილია ჭავჭავაძე. – ჟურ. "მნათობი". – 1957. – №7
- 1778. მაისურაძე დავით.** ილია ჭავჭავაძე და საერთაშორისო ურთიერთობის საკითხები. – გაზ. "საბჭ. აჭარა". – 1957. – 3 სექტ.
- 1779. მახარაძე აპოლონ.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ნარკვევები ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან [შევსებული და შესწორებული გამოცემა] / საქ. სსრ განათლების სამინისტრო. – თბ.: სამეცნ. მეთოდ. კაბინეტის გამ-ბა, 1957. – ტ.1. – გვ. 7-221.
შინაარსი: ილია ჭავჭავაძის სამშობლო, ოჯახი და ბავშვობა; ილია ჭავჭავაძე პეტერბურგის უნივერსიტეტში; ილია ჭავჭავაძე სამოციან წლებში; ილია ჭავჭავაძე და გრიგოლ ორბელიანი; ილია ჭავჭავაძე ოთხმოციან წლებში; "სამშობლოს" პირველი წარმოდგენა და ბრძოლა კატკოვთან; ჩამოლილი იუბილე; ილია ჭავჭავაძის მხატვრული შემოქმედება; ბატონყმური ურთიერთობის ასახვა ი. ჭავჭავაძის შემოქმედებაში; ილიას "ოთარაანთ ქვრივი;" ილია ჭავჭავაძის პოემა "განდეგილი."
- 1780. მეგრელიშვილი ტ.** ილია ჭავჭავაძე – ახალი ქართული სალიტერატურო ენის შემქმნელი. – გაზ. "ბრძოლის დროშა" (ჩოხატაური). – 1957. – 15 სექტ.
- 1781. მეუნარგია იონა.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: მეუნარგია ი. XIX საუკუნის ქართული ჟურნალ-გაზეთების გამომჩენილი რედაქტორები. – თბ., 1957. – გვ. 93-124.
ნარკვევები უმთავრესად მემუარული ხასიათისაა. მასში მოთხრობილია ილია ჭავჭავაძის, როგორც რედაქტორ-გამომცემლის, შრომა და ღვაწლი, რომელიც მას ქართული ჟურნალისტიკისათვის გაუწევია. ნარკვევში მრავლადაა ავტორის საქმიანი შეხვედრები ი. ჭავჭავაძესთან, როგორც რედაქტორთან.
- 1782. მეუნარგია იონა.** ნანახი და განაგონი ილიას ცხოვრებიდან. – წიგნ.: ქართველი მწერლები / რედაქტორი, შემდგენელი, წინასიტყვაობის და შენიშვნების ავტორი სოლომონ ცაიშვილი; საქ. სსრ განათლების სამინისტრო. – თბ.: სამეცნ. მეთოდ. კაბინეტის გამ-ბა, 1957. – ტ. 2. – გვ. 25-54
- 1783. ნაცვალაძე დავით.** ილია ჭავჭავაძე და აჭარა / რედ.: შ. ქურდიე. – ბათუმი.: სახელგამი, 1957. – 32 გვ.

მოგონება ეხება ილიას დამსახურებას ბათუმის პირველი ქართული სკოლის დაარსების საქმეში, ილიას ზრუნვას აჭარაში სამართლიანი არჩევნების ჩატარებისთვის და სხვა.

1784. ოქროპირიძე ნ. შთამაგონებელი კარმიდამო. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1957. _ 4 სექტ.

ი. ჭავჭავაძის სახლმუზეუმი საგურამოში.

1785. რატიანი პროკოფი. ილია ჭავჭავაძე: პოლიტ-ეკონომიური შეხედულებანი. _ თბ.: სახელგამი, 1957. _ ტ. 2. _ 308 გვ.

1786. სეფიაშვილი ო. ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა ილუსტრაციები. _ ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". _ 1957. _ №9. _ გვ. 23-25.

1787. სიფრაშვილი ა. ი. ჭავჭავაძე ქართული სალიტერატურო ენის შესახებ. _ გაზ. "გამარჯვების დროშა" (ლაგოდები). _ 1957. _ 28 აგვ.

1788. ტერტერაშვილი გ. ილია ჭავჭავაძე გლეხთა განთავისუფლების შესახებ. _ გაზ. "გამარჯვება" (ახმეტა). _ 1957. _ 28 აგვ.

1789. ფრიდონოვა ლ. ილია ჭავჭავაძე (დაბადებიდან 120 და გარდაცვალებიდან 50 წლისთავი. მეთოდური წერილი და ბიბლიოგრაფიული საძიებელი / ა. ჯაფარიძის სახ. თბილ. სამეცნ. საქალაქო ბიბ-ვა. _ თბ., 1957.

წიგნი შეიცავს ილიას ნაწერების და მის შესახებ არსებული ლიტერატურის ბიბლიოგრაფიას.

1790. შალამბერიძე გიორგი. ილია ჭავჭავაძე. ენის შესწავლა სკოლაში / რედ.: მ. ჩინჩალაძე; საქ. სსრ განათლების სამინისტროს პედაგოგიკურ მეცნიერებათა სამეცნიერო-საკვლევი ინ-ტი. _ თბ., 1957. _ 140გვ.

შინაარსი: წინასიტყვაობა; მხატვრული ნაწარმოების ენის შესწავლის მნიშვნელობა და ამოცანები სკოლაში; ი. ჭავჭავაძის როლი ქართული სალიტერატურო ენის განვითარებაში; გრამატიკის საკითხების დაკავშირება ი. ჭავჭავაძის პოეტური ქმნილებების შესწავლასთან V-VI კლასებში; "კაცია-ადამიანის" ენის სწავლება VI კლასში. "მგზავრის წერილების" ენიბრივი თავისებურებანი; ი. ჭავჭავაძის პოემების ენაზე დაკვირვება X კლასში; "ოთარაანთ ქვრივის" ფრაზეოლოგიური ანალიზისათვის; ი. ჭავჭავაძის გამონათქვამები ენის შესახებ.

1791. ქართველი მხატვრების წერილები ილია ჭავჭავაძისა და ილია ოქრომჭედლიშვილისადმი. _ ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". _ 1957. _ №9. _ გვ. 31-33.

1792. ჩიტაშვილი ი. ილიას სამშობლო სოფელში. – გაზ. "ყვარელი". _ 1957. _ 11 სექტ.

ყვარლის სახლ-მუზეუმის შესახებ.

1793. ჩიქოვანი ნ. ილია ჭავჭავაძის პოემები. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1957. _ №10

1794. ცაიშვილი ს. ილია მოსამართლე. _ გაზ. "ახ. კომუნისტი". _ 1957. _ 3 სექტ.

1795. ცინცაძე პ. "ოთარაანთ ქვრივი" (ილია ჭავჭავაძის იუბილედან). _ გაზ. "ლიტ. გაზეთი". _ 1957. _ 5 აპრ.

1796. ცინცაძე პ. ოთარაანთ ქვრივის სახე მსოფლიო მხატვრულ სახეთა გალერეაში. _ ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". _ 1957. _ №9. _ გვ. 26-28.

1797. ძიძაძე ელ. ილია ჭავჭავაძე ქართულ მუსიკაში _ ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". _ 1957. _ №9. _ გვ. 14-17.

- 1798.** **ბიბიოგრაფიული შოთა.** ილია ჭავჭავაძე და ქართული ლექსიკის საკითხები. _ გაზ. "ახ. კომუნისტი". _ 1957. _ 26 სექტ.
- 1799.** **წერეთელი მიხეილ.** ილია ჭავჭავაძის მოკვლა (1907-1957). _ ბედი ქართლისა. - პარიზი, 1957. - ივლ., №24-25.
წერილში განხილულია ილიას მოკვლის მიზეზები მკვლელობიდან 50 წლისთავზე. მიზეზად ავტორი ასახელებს ბრძოლას ილიას ეროვნულ იდეოლოგიასა და მარქსიზმს შორის, მკვლელებად - ქართველ მარქსისტებს მიიჩნევს, რომლებმაც შემდგომში განთავისუფლებული საქართველო კვლავ დაამონეს და ნაციონალისტების დამარცხება მხოლოდ მათი ფიზიკური განადგურებით შეძლეს.
- 1800.** **ჭელიძე ვახტანგ.** მამულო საყვარელო. _ წიგნ.: ჭელიძე ვ. ცხოვრება ივანე მაჩაბლისა. მე-2 გამოცემა. _ თბ., 1957. _ გვ 107-227.
ივანე მაჩაბლისა და ილია ჭავჭავაძის ურთიერთობის შესახებ.
- 1801.** **ჭკუასელი ნ.** ილია ჭავჭავაძე როგორც ჩაგრულ ერთა დამცველი. _ გაზ. "ბრძოლის დროშა" (ჩოხატაური). - 1957. _ 15 სექტ.
- 1802.** **ჭკუასელი ნ.** ილია ჭავჭავაძე სახალხო მასწავლებლის შესახებ. _ გაზ. "ბრძოლის დროშა" (ჩოხატაური). _ 1957. _ 1 სექტ
- 1803.** **ჭკუასელი ნ.** ილია ჭავჭავაძე საქართველოს ისტორიის შესახებ. _ გაზ. "ბრძოლის დროშა" (ჩოხატაური). - 1957. _ 22 სექტ.
- 1804.** **ხუციშვილი სოლომონ.** ილია ჭავჭავაძე / რედ.: აკაკი კენჭოშვილი; საქ. სსრ პოლიტიკური და მეცნიერული ცოდნის გამავრცელებელი საზ-ბა. _ თბ.: საქმედგამ-ბა, 1957. _ 46გვ. _ იბეჭდება ენისა და ლიტ. სექციის ბიუროს დადგენილებით. ლიტ. სექციის ბიუროს თავმჯ-რე: პროფ. გიორგი ახვლედიანი.
ნაშრომში წარმოდგენილია ილიას მოკლე ბიოგრაფია. პეტერბურგის წლები. სამშობლოში დაბრუნება და ახალი სალიტერატურო ენისთვის ბრძოლა. განხილულია მისი შემოქმედება, მისი კონცეფცია _ სინამდვილის ასახვა. პატრიოტიზმი და სატირა მის შემოქმედებაში და სხვა.
- 1805.** **ჯანელიძე დ.** ილია ჭავჭავაძე და ხალხური შემოქმედება. _ ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". _ 1957. _ №9. _ გვ. 42-46.
- 1806.** **Алавидзе М. И.** Чавчавадзе и Кутаиси: [Илья в Кутаиси 1864 году]. - газ. «Кутаисская правда». - 1957. - 22 окт.
- 1807.** **Асатиани Л.** О творчестве Ильи Чавчавадзе и его связях с русской, азербайджанской и армянской литературой. - В кн.: Труды об ед. научной сессии общ. наук. - Баку, 1957. - С. 702-718
- 1808.** **Асатиани Л.** Илья Чавчавадзе и русская литература. - жур.: «Лит. Грузия». - 1957. - №3. - С. 47-52
- 1809.** **Бухникашвили Г.** Вечер памяти Ильи Чавчавадзе в Москве [1907 году]. - газ. «Заря Востока». - 1957. - 22 окт., №250., С. 2
- 1810.** **Великий** писатель, патриот, мыслитель.: [К 125-летию со дня рождения И. Чавчавадзе]. - газ. «Заря Востока». - 1957. - 22 окт., №250., С. 1
- 1811.** **Гвелесиани С.** По пути автора «Записок проезжего» [И. Чавчавадзе]. - газ. «Заря Востока». - 1957. - 22 окт., №250., С. 3
- 1812.** **Гоголадзе В.** На языках народов СССР \ [Переводы Ильи Чавчавадзе]. - жур. «Лит. Грузия». - 1957. - №3. - с. 44.

- 1813.** Гольцев В. Литературно-критические статьи. - Тб., 1957. - 303 с.
- 1814.** Гольцев В. Основоположник новой Грузинской литературы. - В кн.: Литературно-критические статьи. - Тб.: Заря Востока, 1957. - С. 92-с121
- 1815.** Гость сухумцев. Воспоминания Н.А. Чичуа и О.Д. Гогричидзе о пребывании И. Чавчавадзе в г. Сухуми. - газ. «Сов. Абхазия». - 1957. - 19 окт.
- 1816.** Гришашвили И. Илья в Сагурамо: Стихи /Пер. С. Шервинского - М., 1957. - С. 124
- 1817.** Гришашвили И. Пушкин и Илья Чавчавадзе: Стихи / Пер. В. бугаевского. - М., 1957. - С. 122
- 1818.** Грузинские писатели в гостях у Ильи Чавчавадзе: [снимок]. - газ. « Сов. Осетия». - 1957. - 4 ост., С. 3
- 1819.** Долидзе И. Выдающийся грузинский писатель-демократ. К 120-летию со дня рождения и 50-летию со дня смерти Ильи Чавчавадзе. - газ. «Правда». - 1957. - 22 окт. - С. 2
- 1820.** Долидзе И. Выдающийся грузинский писатель-демократ. К 120-летию со дня рождения и 50-летию со дня смерти Ильи Чавчавадзе. - газ. «Заря Востока». - 1957. - 23 окт., С. 2
- 1821.** Дом-музей в Тбилиси: [И. Чавчавадзе]. - газ. «Заря Востока». - 1957. - 22 окт., с. 3
- 1822.** Жгенти Бесо. Илья Чавчавадзе. Жизнь и творчество. - Тб.: Заря Востока, 1957. - 86с.
То же: С сокр. - М.: Знание, 1957. - 31с. - (Серия 6, № 24).
- 1823.** Зандукели М. Великий писатель-гражданин.: [К 120-летию со дня рождения И. Чавчавадзе]. - газ. «Заря Востока». - 1957. - 26 сент. , №228. - С. 2
- 1824.** Илья Чавчавадзе за игрой в шахматы с В. Мачабели.: [портрет]. - жур. «Лит. Грузия». - 1957. - С. 46
- 1825.** Илья Чавчавадзе из группового снимка 1898 г. [портрет]. - жур. «Лит. Грузия». - 1957. - с. 20
- 1826.** Илья Чавчавадзе среди студентов Петербургского университета.: [портрет]. - газ. «Заря Востока». - 1957. - 22 окт., С. 3
- 1827.** Илья Чавчавадзе среди профессоров Петербургского университета.: [портрет]. - газ. «Заря Востока». - 1957. - 1 окт., С. 3
- 1828.** Имедадзе В. Слово о нерушимом братстве.: [Слово И. Чавчавадзе на банкете в честь Е. Л. Маркова]. - жур. «Лит. Грузия». - 1957. - №3. - С. 53-55
- 1829.** Канкава Г. К нему не зарастёт народная пропа.: [Дом-музей И. Чавчавадзе в Сагурамо]. - газ. «Заря Востока». - 1957. - 12 сент., С. 3
- 1830.** Канкава Г. Алтунов Э. Сагурамо в эти дни [К 125-летию со дня рождения И. Чавчавадзе]. - газ. «Заря Востока». - 1957. - 22 окт. №250., С. 1-2.
- 1831.** Кипшидзе И. Три встречи.: [Воспоминания И. Кипшидзе о в встречах с И. Чавчавадзе]. - газ. «Заря Востока». - 1957. - 22 окт., С. 1-2
- 1832.** Коридзе В. И. Чавчавадзе борец за просвещение Аджарии. - газ. «Батумский Рабочий». - 1957. - 22 ост.
- 1833.** Лазишвили И. И. Чавчавадзе и русские революционные демократы. - газ. «Заря Востока». - 1957. - 12 окт. - С. 2-3

- 1834.** Лордкипანიძე О. Творческое использование учения русских революционных демократов поколением «Тергдалеули» в дореформенной Грузии. – в кн.: Лордкипანიძე О. Русские революционные демократы в грузинской публицистике и критике. – Тб., 1957. – с. 7-25
- 1835.** Маринашвили С. Чичинадзе М. Праздник в Кварели. – газ. «Заря Востока». – 1957. – 22 окт., № 250. – С. 3
- 1836.** Мерабишвили Ц. Инициатору и вдохновителю постройки здания университета. – газ. «Молодой Сталинец». – 1957. – 22 окт.
- 1837.** Мисабишвили, Ш.В. Общественно-политические и философские взгляды Ильи Чавчавадзе. – Сухуми: Абгиз, 1957. – 147 с.
- 1838.** Михелидзе, Г. Путеводитель по стационарной экспозиции, отражающей жизнь и деятельность Ильи Чавчавадзе. – Тб., 1957. – 68 с.
- 1839.** Михелидзе, Г., Хомерики, Н. Дом-музей Ильи Чавчавадзе. Сагурамо: Путеводитель по стационарной экспозиции, отражающей жизнь и деятельность Ильи Чавчавадзе \ ред.: И. Ахвледиани; Мин. культ. Грузинской ССР; Дом-музей И. Чавчавадзе в Сагурамо. – Тб., 1957. – 68 с.
- 1840.** Надареишвили Э. На сцене и на экране.: [К 50-летию со дня смерти И. Чавчавадзе]. – газ. «Заря Востока». – 1957. – 12 сент. – С. 3
- 1841.** Ратиани П. Великий писатель – гражданин. О формировании характера обществ. полит. воззрения И. Чавчавадзе. – жур. «Лит. Грузия». – 1957. – №3. – С. 53-54.
- 1842.** Соселия Г. Общественно-политические взгляды И. Чавчавадзе. – газ. «Сов. Абхазия». – 1957. – 22 окт.
- 1843.** Стодвадцатилетие со дня рождения великого грузинского писателя и общественного деятеля Ильи Чавчавадзе. Торжественное заседание в Тбил. Гос. театре оперы и балета им. З. Палиашвили. – газ. «Заря Востока». – 1957. – 23 окт. – С. 1
- 1844.** Тавзишвили, Г.Я. Илья Чавчавадзе. Педагогические идеи. – Тб.: изд-во Тбил. Ун-та, 1957. – 81 с.
- 1845.** Чилая С. Илья Чавчавадзе. – жур. «Дружба народов». – 1957. – №10. – С. 184-189
- 1846.** Чхеидзе Б. На родине Ильи Чавчавадзе.: [В Кварели]. – газ. «Заря Востока». – 1957. – 22 сент. – С. 2
- 1847.** Чхеидзе Ш. Педагогические взгляды И. Чавчавадзе. – газ. «Кутайская Правда». – 1957. – 21 сент.
- 1848.** Шервашидзе А. Илья Чавчавадзе в Аджарии. – газ. «Батумский рабочий». – 1957. – 2 ост.

1958

- 1849.** ასათიანი ლევან. ილია ჭავჭავაძის შესახებ. – წიგნ.: ასათიანი ლ. რჩეული ნაწერები: ქართული მწერლობა; რედ. ბესო ჟღენტო. – თბ.: საბჭ. მწერალი, 1958. – ტ. I. – გვ. 208-280.
- შინაარსი: ილია ჭავჭავაძე და თანამედროვეობა; ჭავჭავაძეთა გვარი; პაატა ჭავჭავაძე; ყვარელი – კახეთის გული; ილია ჭავჭავაძე და დიდი რუსი ხალხის კულტურა; ილია და რუსული მეცნიერება; ილია და დიდი რევოლუციონერ-

დემოკრატი მოაზროვნეები; ილია და რუსული ლიტერატურა: პუშკინი; ლერმონტოვი; გრიბოედოვი; გოგოლი; ნეკრასოვი; რუსული მწერლობის სხვა წარმომადგენელები; ილია და უშინსკი; ილია და რუსული ანდაზები; ილია რუსული ენისა და მწერლობის შესახებ; რუსი მწერალ-მოღვაწენი – ილიას პირადი ნაცნობნი; ილია საქართველოს რუსეთთან შეერთების შესახებ; ილია ჭავჭავაძე და გერმანიის მილიტარიზმი.

1850. ასათიანი ლევან. პუშკინი და ქართული მწერლობა. – წიგნ.: ასათიანი ლ. რჩეული ნაწერები: ქართული მწერლობა; რედ. ბესო ჟღენტი. _ ტ. I, თბ.: საბჭ. მწერალი. – 1959. _ გვ. 399-406.

წერილში საუბარია ილიას დამოკიდებულებაზე ა. პუშკინის შემოქმედების მიმართ, რომელსაც ილია რუსული ლიტერატურის "უპირატეს ვარსკვლავს" უწოდებდა.

1851. ასათიანი ლევან. ნეკრასოვი და ქართველი მწერლები. – წიგნ.: ასათიანი ლ. რჩეული ნაწერები: ქართული მწერლობა; რედ. ბესო ჟღენტი. _ თბ.: საბჭ. მწერალი, 1959. – ტ. I. _ გვ. 438-442.

წერილში ავტორი ხაზგასმით აღნიშნავს ილიას ღრმა პატივისცემას ნეკრასოვის მიმართ.

1852. ბაბუნაშვილი ე. სინონიმები ილია ჭავჭავაძის ენაში. _ თსუ-ს შრომები. _ ტ. 71, 1959. _ გვ. 19-29.

1853. ბახტაძე ვ. ილია ჭავჭავაძე და რუსი რევოლუციონერები. _ თსუ-ს შრომები, ტ. 69. _ 1958. _ გვ. 157-181.

1854. ბახტაძე ი. მოგონებანი ილია ჭავჭავაძეზე. _ საგურამოს ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის შრომები. I. _ 1958. _ გვ. 71-73.

1855. ბერაძე ს. ილია ჭავჭავაძის ეკონომიკური შეხედულებანი. _ თსუ-ს შრომები, ტ. 69. _ 1958. _ გვ. 183-212.

1856. გაბაშვილი რ. ილია ჭავჭავაძის ეკონომიკურ მოღვაწეობაზე. _ ერის დიდება (პარიზი). _ 1958. _ №5.

წაკითხული იქნა მოხსენებად პარიზის ქართულ სათვისტომოში 1957 წ. 1 დეკემბერს ილიას დაბადების 120 წლისთავისადმი მიძღვნილ საიუბილეო სხდომაზე.

წერილში წარმოჩენილია ილიას ღვაწლი პრაქტიკულ-ეკონომიკურ დარგში. ამასთან გახსენებულია რამდენიმე საინტერესო ეპიზოდი ილიას ცხოვრებიდან.

მოხსენება შემოკლებული სახით დაბეჭდილია გ. ბახტაძის წერილში "რევაზ გაბაშვილი" _ წიგნ.: გაბაშვილი რ. მოგონებები. თბ., 1992, გვ. 13-22.

1857. დავითაშვილი დ. ილია ჭავჭავაძე და წინამძღვრიანთკარის სკოლა: (მოგონება). _ საგურამოს ი. ჭავჭავაძის სახლმუზეუმის შრომები. _ ტ. 1, 1958. _ გვ. 67-70.

საუბარია ილიას როლზე წინამძღვრიანთკარის სკოლის დაარსების საქმეში.

1858. დავითაშვილი დ. ილიაობა სოფელ საგურამოში: (მოგონება). _ საგურამოს ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის შრომები. I. _ 1958. _ გვ. 71-73.

ავტორი საუბრობს 1892-94 წლებში საგურამოში ჩატარებული ილიაობების შესახებ, რომლებშიც თვითონაც იღებდა მონაწილეობას.

1859. ენაკოლოფაშვილი ი. ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: მთაწმინდის პანთეონი / რედ. ვ. ლაფერაშვილი. – თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1958. – გვ. 22.

წიგნში განხილულია ილიას მოღვაწეობა. სტატიას ახლავს ილიას პორტრეტი და საფლავის ძეგლის ფოტოსურათი

1860. ვართაგავა იპოლიტე. ილია ჭავჭავაძე თეატრალური კრიტიკოსი / რედ. ვ. ჭელიძე თბ.: ხელოვნება, 1958. – 79 გვ.

შინაარსი: ილია ჭავჭავაძე თეატრალური კრიტიკოსი; XIX საუკუნის ქართველ მსახიობთა დახასიათება: (კოტე ყიფიანი, ვასო აბაშიძე, ნატო გაბუნია-ცაგარელისა, მაკო საფაროვა, ლდო მესხიშვილი, მსახიობი აწყურელი).

1861. ზანდუკელი მიხეილ. ილია ჭავჭავაძე - მწერალი და მოქალაქე. – თსუ-ს შრომები, ტ. 69, 1958. – გვ. 1-46

1862. [ილია ჭავჭავაძის დაბადების 120 წლისთავი...] – ჟურ. “ერის დიდება” (პარიზი). – 1958. – №5. – გვ. 77-78.

1957 წ. 1 დეკემბერს პარიზის ქართული სათვისტომოს მიერ ჩატარებული ილიას დაბადების 120 წლისა და ტრაგიკული დაღუპვის 50 წლისთავისადმი მიძღვნილი სხდომის ანგარიში.

1863. ილია ჭავჭავაძე ქართულ ლიტერატურულ კრიტიკაში / . _ თბ., 1957-1958 [ტომი] II / იოსებ ბოცვაძის რედაქციითა და შენიშვნებით. _ თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1958. _ 345გვ.

შინაარსი:

ს. ქვარიანი _ ილია ჭავჭავაძე (მოკლე მიმოხილვა);

ი. ფანცხავა _ თ. ილია ჭავჭავაძის ცხედარზე;

კ. აბაშიძე _ ილია ჭავჭავაძის 50 წლის მოღვაწეობის გამო;

გ. ჯავახიშვილი _ ილია ჭავჭავაძე როგორც მგოსანი;

ვინ იყო ილია ჭავჭავაძე;

ვლ. ბაქრაძე _ “განდეგილის” გასამართლება;

გ-კა _ სალიტერატურო სადამო;

გ-კა _ “განდეგილი” ილია ჭავჭავაძისა (ბ-ნი კ. აბაშიძის წერილის გამო);

ფ. რუშაველი _ კიდევ ი. ჭავჭავაძის “განდეგილის” შესახებ;

მ. წულუკიძე _ ილია ჭავჭავაძე;

არ. ჯ-შვილი _ ჩატეხილი ხიდი;

მ. წულუკიძე _ “ჩატეხილი ხიდი”;

ალ. ხახანაშვილი _ ილია ჭავჭავაძე;

გ. ქიქოძე _ პოეზია და სინამდვილე;

მ. ტ-ძე _ ი. ჭავჭავაძის შემოქმედება და მისი ნაწერების საერთო ხასიათი;

რ. ფანცხავა (ხომლედი) _ ილია ჭავჭავაძე როგორც ლირიკოსი პოეტი;

გ. ჭუბაზრია _ მოქალაქეობრივი ჰანგები ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებებში

სილ. ხუნდაძე _ ილია ჭავჭავაძე.

1864. კალანდაძე შალვა. ილია ჭავჭავაძის რელიგიის ფილოსოფიაზე. _ ჟურ. “ერის დიდება”. _ პარიზი. _ 1958. _ №5.

შ. კალანდაძემ ეს წერილი წაიკითხა ილიას საიუბილეო სხდომაზე 1957 წელს პარიზში. მასში პოემა “განდეგილის” მაგალითზე ახსნილია ილიას რელიგიური შეხედულებები

1865. მანველაშვილი ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძი ეროვნული მოძღვრება. _ “ერის დიდება” პარიზი. _ 1958. _ იანვარი. - №5. _ გვ. 7-14.

სიტყვა, წარმოთქმული ილია ჭავჭავაძის საიუბილეო კრებაზე. ავტორი აანალიზებს ილიას მოღვაწეობას და აცხადებს, რომ იგი იყო ქართველი ერის არა რომელიმე ფენის, არამედ მთელი ერის ინტერესების გამომხატველი.

1866. მიხელიძე გ. ილია ჭავჭავაძის იუბილეს ჩაშლის გამო 1898წ. – საგურამოს ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის შრომები. I. – 1958. – გვ. 59-66.

წერილში საუბარია 1898 წელს ილია საიუბილესათვის მზადებისა და მისი ჩაშლის მიზეზების შესახებ.

1867. მიხელიძე გ., კალანდაძე ალ. ილია ჭავჭავაძის სტუმრები საგურამოში. – საგურამოს ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის შრომები. I. – 1958. – გვ. 5-53.

წერილში საუბარია ილიას საგურამოს სახლზე, სადაც წლების განმავლობაში ილია მასპინძლობდა ქართველ და უცხოელ სტუმრებს. ნათქვამია, რომ ამ სახლში გამართულ შეხვედრებსა და საუბრებს დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა იმ დროის საქართველოს საზოგადოებრივი აზრის, ლიტერატურისა და ხელოვნების განვითარებისათვის.

1868. ნიკოლაძე ნიკო. დეპეშა: "უსაზღვროდ გამახარა შენმა ამორჩევამ. გულითადად გილოცავ. მოგელით ფოთში". – წიგნ.: სახელმწიფო მუზეუმი ყვარელში I. – თბ., 1958. – გვ. 41.

მილოცვა ეხება ილიას არჩევას სახელმწიფო საბჭოში.

1869. რევიშვილი შოთა. უცხოელი მწერლები ილია ჭავჭავაძის კონცეფციაში. – ჟურ. თსუ-ს შრომები, ტ. 69. – 1958. – გვ. 119-155.

1870. საგურამოსა და მისი მახლობელი სოფლების გლეხთა მოგონებანი ილია ჭავჭავაძეზე. – საგურამოს ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის შრომები. I. – 1958. – გვ. 84-105.

1871. სალია კალისტრატე. როგორ შეხვდა ქართველი ერი ილიას სიკვდილს? – ჟურნ. "ზედი ქართლისა" (პარიზი). – 1958. – №28-29.

წერილში აღწერილია ილიას გლოვის დღეები.

1872. სანაძე ლ. ილია ჭავჭავაძე მწერლის შემოქმედებითი შრომის შესახებ. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მოამბე, ტ. 20. – 1958. – №15. – გვ. 635-640

1873. უროტაძე გრიგოლ. ნამდვილი და ყალბი ისტორია. – პარიზი., – 1958.

წერილში განხილულია, თუ როგორ იდგა ეროვნული საკითხი ქართულ საზოგადოებაში XIX საუკუნის სხვადასხვა პერიოდში, მათ შორის 60-70-იან წლებში.

1874. ქართული კულტურა XIX საუკუნის მეორე ნახევარში. – წიგნ.: საქართველოს ისტორია / შემდგ. ნ. ბერძენიშვილი, ვ. დონდუა, გ. მელიქიშვილი, შ. მესხია, პ. რატიანი; მთ. რედ. ნ. ბერძენიშვილი. – თბ. "საბჭოთა საქართველო," 1958. – გვ. 578-586.

აღნიშნულ თავში ვრცელი ადგილი ეთმობა ილია ჭავჭავაძისა და თერგდალეულების მოღვაწეობას, "საქართველოს მოამბის" პროგრესულობას. აღნიშნულია, რომ ილიას ამ ჟურნალმა დაუდო სათავე დემოკრატიული პრესის განვითარებას საქართველოში. "სწორედ აქ დაიბეჭდა პირველად ილია ჭავჭავაძისა და მის თანამებრძოლთა დემოკრატიული სულისკვეთებით გაჟღენთილი ნაწარმოებები" – ნათქვამია მოცემულ ნაწილში. აქვეა საუბარი "ივერიის" დაარსებასა და განხეთქილებაზე "დროებაში".

1875. ქიქოძე გერონტი. ქართული კულტურის ტრადიციები და ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ქიქოძე გ. ეტიუდები და პორტრეტები. – მეორე შევსებული და

შესწორებული გამოცემა; რედ. სიმონ ჩიქოვანი. – თბ. “საბჭოთა საქართველო,” 1958. – გვ. 116-132.

ავტორს მიაჩნია, რომ მიუხედავად ილიას მეზობლი სულისა, იყო ერთი დარგი, რომლითაც ის შუა საუკუნეების რაინდს ემსგავსებოდა: “ეს იყო ეროვნული მოღვაწეობის დარგი, მისი პატრიოტიზმი ასკეტური ხასიათისა იყო, სამშობლოს სამსახური მას ისე ჰქონდა წარმოდგენილი როგორც მსხვერპლთ შეწირვა”, - აღნიშნავს ავტორი.

1876. ხომერიკი ნ. ილია ჭავჭავაძის ერთი უცნობი ავტოგრაფი. – საგურამოს ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის შრომები. I. – 1958. – გვ. 54-58.

წერილი ეხება ილიას ერთ უცნობ ხელნაწერს, რომელიც საქართველოს ლიტერატურის მუზეუმში დაცული (№2943). იგი 1894 წლის “ივერიის” 188-ე ნომრის მეტაურია და გაზეთში ხელმოუწერლად არის დაბეჭდილი. მკვლევარი საუბრობს წერილის დაწერის ისტორიაზე და მიმოიხილავს მის ძირითად თემას. აქვე ქვეყნდება თვით წერილის ტექსტიც.

1877. ხუნდაძე ტ. ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება / რედ. პროფ. გ. ახვლედიანი; საქ სსრ პოლიტიკური და მეცნიერული ცოდნის გამავრცელებელი საზოგადოება. – თბ., 1958. – 35 გვ.

წიგნში საუბარია ილია ჭავჭავაძის ღვაწლზე საზოგადოების დაარსებასა და მისი ქონებრივი საქმიანობის წარმართვაში. მოხსენიებულია ილიას ანდერძიც, რომლის თანახმად საზოგადოებას გადაეცა ილიას უძრავი ქონება.

1878. ჯორბენაძე ს. ილია ჭავჭავაძე - სიკვდილით დასჯის წინააღმდეგ მეზობლი. – თსუ-ს შრომები, ტ. 69. – 1958. – გვ. 223-252

1879. Асатиани Л. Илья Чавчавадзе и культура великого русского народа. – В кн.: Дружба братских литератур. – Тб., 1958. – С. 3-38

1880. Барамидзе А., Радиани Ш., Жгенти Б. Илья Чавчавадзе. – в кн.: Барамидзе А., Радиани Ш., Жгенти Б. История грузинской литературы: краткий очерк. – Тб., 1958. – с. 189-211.

1881. Бериулава Х. Цицамурская повесть /Авториз. пер. Е. Николаевской. – в. кн.: Бериулава Х. Избранное. – Тб., 1958. – С. 105-108

1882. Важа-Пшавела. Памяти Ильи Чавчавадзе /Пер. с груз. – в кн.: Важа-Пшавела. Сочинения: в 2-х т. – Тб., 1958. – Т. 1. – С. 192

1883. Гаприндашвили В. Вечер в Сагурамо /Пер. Б. Серебрякова. – в кн.: Гаприндашвили В. Избранное. – М., 1958. – С. 94

1884. Гаприндашвили В. Илье Чавчавадзе / Пер. М. Долинова– в кн.: Гаприндашвили В. Избранное. – М., 1958. – С. 133

1885. Гвелесиани С. По рассказу Ильи Чавчавадзе. – газ. «Заря Востока». – 1958. – 8 апр.

О спектакле «За что» по пьесе Л. Алексидзе на сцене русск. ТЮЗ-а (рецензия).

1886. Гвелесиани С. Теория реализма В. П. Белинского и литературно-критические взгляды ТИльи Чавчавадзе. – Тб., 1959

1887. Гольцев В. Основоположник новой грузинской литературы: Илья Чавчавадзе. в кн.: Гольцев В. Статьи и очерки – М., 1958. – С. 233-264

1888. Имедадзе, В.К. Деятели грузинской культуры о России. – Тб., 1958. – 234 с.

1889. Исаева К. Средствами поэзии - жур. «Искусство кино». – 1958. - №6. – С. 89-91

1890. რადიანი შალვა. Илья Чавчавадзе. – в кн.: История грузинской литературы \ А. Барамидзе, Ш. Радани, В. Жгенти; ред.: Г. Джибладзе, Н. Павчинский. – Тб.: Заря Востока, 1958. – с. 10-211.

ნარკვევში საუბარია ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ. ნაჩვენებია მისი როლი ეროვნული ცნობიერების, ქართული კრიტიკული რეალიზმის განვითარების საქმეში.

1891. რადიანი პროკოფი. Илья Чавчавадзе: Филосовские и социально-политические воззрения. – М.: Соцэкгиз, 1958. – 204с., порт.

1892. სანაძე ლ.გ. Илья Чавчавадзе о творческой работе писателя. – Сообщ. акад. Наук Груз. ССР. Т. 20, №5. - 1958. - С. 635-640

1893. ტიხოვ ნ. Илье Чавчавадзе: [Стих.]. – в кн.: Тихонов Н. Стихи о Грузии; Грузинские поэты. – Тб., 1958. – С. 65.

1894. ტკეშელაშვილი, გ.ი. Литературный Тбилиси. – Тб.: Сабч. Сакартвело, 1958. – 137с.

1959

1895. აბზიანიძე გიორგი. ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: აბზიანიძე გ. ნარკვევები XIX საუკუნის ქართული აზროვნების ისტორიიდან. – თბ.: “საბჭოთა საქართველო”, 1959. – გვ. 33-88.

შინაარსი: ილია ჭავჭავაძე მე-19 საუკუნის საქართველოს აზრთა მპყრობელი; ი. ჭავჭავაძე, როგორც ნაციონალურ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ბელადი; საქართველოს ეროვნული მთლიანობისთვის ბრძოლა; დედისა და სახალხო გმირის ისტორიული როლი [მის შემოქმედებაში]; ქართული კულტურის დიადი ტრადიციების პროპაგანდა; ხელოვნება; ლიტერატურა; კრიტიკა; ი. ჭავჭავაძის საზოგადო მოღვაწეობა; ი. ჭავჭავაძის ადგილი XIX ს. ქართული საზოგადოებრივი აზროვნების ისტორიაში; ი. ჭავჭავაძე ქართული რეალისტური ესთეტიკის ფუძემდებელი; ი. ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობის ევოლუცია.

1896. ბახტაძე ბ. ილიას გმირები სცენაზე. – გაზ. ”ლიტ. გაზეთი”. – 1959. -17 აპრ.

რეცენზია სპექტაკლზე – "რისთვის" - ი. ჭავჭავაძის ნოველის მიხედვით (ლ. ალექსიძის პიესა) თბ. მოზარდ მაყურებელთა რუსული თეატრის სცენაზე.

1897. გამსახურდია კონსტანტინე. PATER PATRIAE. – წიგნ.: კრიტიკა = ESSAYS /საქართველოს მეცნიერებათა აკადემია. – თბ., 1959. – გვ. 91.

ავტორი მოგვითხრობს ილიას გაცნობის სურვილით შეპყრობილი ჭაბუკის თავგადასავალზე და პოეტის მოკვლით გამოწვეულ განცდებზე. აღწერს იმ უთანასწორო ბრძოლას, რომელსაც ილია მარტოდმარტო ეწეოდა თავის “ერში დამკვიდრებული გონების გაუგონარი დაბნელების” წინააღმდეგ და რომ მის ბრძოლას სათანადო დაფასება არ ჰქონია. გამსახურდიას აზრით, ილია არის: “ქართული ენის, ქართული ისტორიის, ქართველი ხალხის ზნეობისა და ჩვევათა დიდი მცნობი, ჩვენი კულტურის თავდადებული მოჭირნახულე... თავდადებული მამა სამშობლოსა”.

1898. გვინჩიძე შ. ქართველი კლასიკოსები ჩეხურ ენაზე. – გაზ. “ლიტ. გაზეთი”. – 1959. _ 13 მარტი.

იედლიჩკას თარგმანების შესახებ, რომელთა შორისაც არის ი. ჭავჭავაძის მოთხრობები "სარჩობელაზედ" და "კაცია-ადამიანი?!"

- 1899. გრიგოლია ლ.** პორტრეტები, ილუსტრაციები : ილია ჭავჭავაძე [ილიას ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ამსახველი ილუსტრირებული ალბომი] /გრაფიკული გაფორმება ლ. გრიგოლიასი; მხატვ. რედ. გ. დიკი. – თბ.: "საბლიტგამი", 1959. – 140გვ. – ილუსტრაციებს და გრაფიკას დართული აქვს შესაბამისი განმარტებები
- 1900. დეისაძე ქ.** ილიას გმირები კვლავ სცენაზე არიან. – გაზ. "ახ. კომუნისტი". – 1959. – 28 მარტი.
- ი. ჭავჭავაძის მოთხრობის "სარჩობელაზედ" მიხედვით დაწერილი ლ. ალექსიძის დრამატული კომპოზიცია "რისთვის?" მოზარდ მაცურებელთა რუსული თეატრის სცენაზე (რეცენზია).
- 1901. კახაძე ვ.** როგორ ჩავატარეთ ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი ექსკურსია. – წიგნ.: მასწავლებელთა გამოცდილებიდან. ქართული ენა და ლიტერატურა. კრებული 7. თბ., 1959, გვ. 8-9.
- ექსკურსიის მარშრუტი: თბილისი - წიწამური - საგურამო - თბილისი.
- 1902. კენჭოშვილი აკაკი.** ილია ქართულ ლიტერატურულ კრიტიკაში. – ჟურ. "მნათობი". – 1959. – №9. – გვ. 192.
- რეცენზია წიგნზე _ ი. ბოცვაძე. ილია ჭავჭავაძე ქართულ ლიტერატურულ კრიტიკაში, წ.1, თბ., სამეცნ. მეთოდ. კაბინეტის გამ-ბა, 1957; თსუ-ს გამ-ბა, 1958
- 1903. კეშელავა პლ.** ა. ბუვიე და მისი რომანი "იზა. _ წიგნ.: ბუვიე ა. იზა / თარგმანი ი. ჭავჭავაძის; ზ. ჭუმბურიძის რედაქციით და ბოლოსიტყვაობით. – თბ.: საბჭ. საქართველო. – 1959. – გვ. 385-389
- 1904. კობალაძე ვ.** ილია ჭავჭავაძის "აჩრდილის" სწავლება IX კლასში. – წიგნ.: მასწავლებელთა გამოცდილებიდან. ქართული ენა და ლიტერატურა. კრებული 7, თბ. – 1959. – გვ. 5-7.
- 1905. კოტეტიშვილი ვახტანგ.** ილია ჭავჭავაძე (1837-1907). – წიგნ.: კოტეტიშვილი ვ. ქართული ლიტერატურის ისტორია (XIX ს.) / რედ.: დავით გამეზარდაშვილი. – თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1959. – გვ. 304-366.
- ავტორს მიაჩნია, რომ ილიამ "მთელი ნახევარი საუკუნის განმავლობაში უწინამძღვრა ჩვენს ცხოვრებას და ყოველ მოვლენაზე სთქვა თავისი სიტყვა, პუბლიცისტური თუ მხატვრული". ნაშრომში მოცემულია ილიას შემოქმედების, როგორც მხატვრული, ასევე პოეტიკური და მუსიკალური ანალიზი. განხილულია მისი ლირიკა. "ილიას წინადადება მოკლეა და გამომსახველი, ყოველი სიტყვა მიზან-ამოღებულია და ზედმიწევნითი, სიტყვის არჩევანი პირდაპირ დაუზოგველი, როგორც "ბუნებრივი არჩევა", - აღნიშნავს ავტორი.
- 1906. მენაბდე ლევან.** ილია ჭავჭავაძე და სულხან-საბა ორბელიანი. – "ლიტ. გაზეთი". – 1959. – 25 სექტ.
- 1907. მეძველია ვ.** პეტერბურგის უნივერსიტეტი და სამოციანი წლების ქართველი სტუდენტები : ილია ჭავჭავაძე [და ხვები]. – წიგნ.: მეძველია ვ. თრგდალეულები და რუსეთის სამოციანი წლების რევოლუციონერი მოღვაწეები; რედ. პროფ. მიხეილ ზანდუკელი. – თბ.: ცოდნა, 1959. – გვ. 175-326.

“ილია ჭავჭავაძისა და მისი თანამებრძოლების მიერ აღმართული დემოკრატიზმისა და ეროვნული თავისუფლებისათვის ბრძოლის დროშა ნახევარი საუკუნის მანძილზე ფრიალებდა და დიდი ტრადიციის მქონე ქართული აზროვნება რუს ხალხთან მეგობრობაში იჭედებოდა” – აღნიშნულია ნაშრომის წინასიტყვაობაში.

შრომას საფუძვლად უდევს პეტერბურგის ცენტრალურ არქივებში დაცული პეტერბურგის უნივერსიტეტის მასალები.

- 1908. მიხელიძე გ.** ილია ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმში. – გაზ. "კომუნისმის გზით" (მცხეთა). – 1959. – 29 აპრ
- 1909. შ. დადიანისა და გ. ტაბიძის ქუჩები.** – გაზ. "ინფორმი". – 1959. – 27 აპრ.
 ი. ჭავჭავაძისა და აკ. წერეთლის ქუჩებისთვის შ. დადიანისა და გ. ტაბიძის სახელის მიკუთვნების შესახებ.
- 1910. შამელაშვილი რ.** ილია ჭავჭავაძის და ი. გოგებაშვილის მოღვაწეობის ერთი ახალი ფურცელი. წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების 80 წლისთავის გამო. – გაზ. "სტალინელი" (ქუთაისი). – 1959. – 28 ივნ.
- 1911. ძიძიგური შ.** ილიასა და აკაკის ძეგლის წარწერისათვის. წერილი რედაქციას. – გაზ. "კომუნისტი". – 1959. – 26 აპრ.
- 1912. ხუციშვილი ს.** ქართული პრესის ისტორიის ერთი სტრიქონი. – გაზ. "თბილისი". – 1959. – 18 მაისი
- 1913. ჯიბლაძე თ.** ილია ჭავჭავაძე მოგონებებში. – ლიტერატურული ძიებანი. – ტ. 12, 1959. – გვ. 143-149
- 1914. Арамидзе М.** Здесь жил и работал Илья.: [Дом-музей И. Чавчавадзе в Тбилиси]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1959. – 13 июля., С. 2
- 1915. Вардошвили Х.** Здесь он писал «Гандегили»: Памяти И. Чавчавадзе / Пер. А. Патарая. – В кн.: Вардошвили Х. Избранное. – Тб., 1959. – С. 136
- 1916. Вардошвили Х.** Илья Чавчавадзе / Пер. Б. Серебрякова. – В кн.: Вардошвили Х. Избранное. – Тб., 1959. – С. 170
- 1917. Гвасалиа, В.М.** Теория реализма В.Г. Белинского и литературно-критические взгляды И.Г. Чавчавадзе. – Тб., 1959. – 23 с.
- 1918. Гришашвили И.** Илья в Сагурамо: Стих. /Пер. Г. Цагарели. – В кн.: Гришашвили И. Лирика. – Тб., 1959. – С. 173
- 1919. Гришашвили И.** Пушкин и Илья Чавчавадзе: [стих]. – газ. «Молодой сталинец». – 1959. – 6 июн.
- 1920. Ениколопов И.** Книга об Илье Чавчавадзе. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1959. – 25 марта.
 recenzia wignze: П. Ратиани. Илья Чавчавадзе. Философские и социально-политические воззрения. – М.: Соцэкгиз, 1958.
- 1921. Кандиашвили Т.** Повесть И. Чавчавадзе на сцене русского ТЮЗ-а: рецензия. – газ. «Молодой сталинец». – 1959. – 3 янв.
- 1922. Махарадзе Ш.** Найдено студенческое дело Ильи Чавчавадзе [в Ленинградском обл. гос. музее]. – газ. «Заря Востока». – 1959. – 26 июня.
- 1923. Махароблидзе Ш.** Найдено студенческое дело Ильи Чавчавадзе [в Ленинградском обл. госуд. музее]. – газ. «Заря Востока». – 1959. 26 июн.
- 1924. Табидзе Г.** Памяти Ильи Чавчавадзе / Пер. А. Гатова. – В кн.: Табидзе Г. Полвека: Стихи и поэмы. – Тб., 1959. – С. 291-292

- 1925.** Табидзе Г. Песня Ильи /Пер. А. Патарая. - В кн.: Табидзе Г. Полвека: Стихи и поэмы. - Тб., 1959. - С. 320-321
- 1926.** Халვაши Ф. На юбилее Ильи Чавчавадзе /Пер. с груз. - В кн.: Халვაши Ф. Если любишь человека: Стихи и поэмы. - М., 1959. - С. 44-45.

1960

- 1927.** აბაშიძე ჰეიდარ. სიტყვა წარმოთქმული ბათუმის სახელმწიფო თეატრში 1957 წლის 24 ოქტომბერს ილია ჭავჭავაძის დაბადების 120 წლისთავისადმი მიძღვნილი საზეიმო სხდომაზე. _ წიგნ.: აბაშიძე ჰ. წერილები. _ ბათუმი: [აჭარის სახელგამი], 1960. _ 134გვ.
- 1928.** ასათიანი ლევან. წიწამურის გზა: დრამატული ქრონიკა ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებიდან: [პიესა, აგებული რეალურ მოვლენებზე, რეალურად არსებული პერსონაჟებით]. _ წიგნ.: ასათიანი ლ. რჩეული ნაწერები / რედ.: ბესო ჟღენტ. _ თბ.: საბჭოთა მწერალი, 1960. _ გვ. 501-622
- 1929.** გამეზარდაშილი დავით. ილია და აკაკი / რედ. ი. ბოცვაძე. _ თბ.: თსუ გამ_ბა, 1960. _ 23 გვ.
- ნაშრომი ეხება ილიას და აკაკის ნაცნობობის დასაწყისს მათი “ცისკართან” თანამშრომლობის პერიოდში და შემდგომ ურთიერთობასა და მხარში დგომას თაობათა შორის დაპირისპირების დროს; ”საქართველოს მოამბის“ გამოცემას, აკაკის სტატიებს ილიას შესახებ ჟურ. “ცისკარში” და მათი 50-წლიანი მეგობრობის ამსახველ ეპიზოდებს; ნაშრომის ბოლოს ავტორს მოყავს აკაკის მიერ აივნიდან წარმოთქმული სიტყვა ილიას დაკრძალვის დღეს.
- იგივე: [შემოკლებული ვარიანტი]. _ გაზ. „კომუნისტი“. _ 1960. _ 2 ოქტ.
- 1930.** გელოვანი მირზა. ილიას ობელისკთან: [ლექსი]. _ წიგნ.: გელოვანი მ. ცხრაკარა. _ თბ., 1960. _ გვ. 159
- 1931.** გიორგაძე თენგიზ. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: მახარაძე გ. ჭადრაკი და გამოჩენილი ადამიანები. _ თბ., 1960 [კანზე: 1959]. _ გვ. 70-72.
- ნარკვევში ნაჩვენებია ილიას ჭადრაკით დაინტერესება და მისით გატაცება.
- 1932.** გოზალიშვილი შ. იაკობ გოგებაშვილის წერილები. - ჟურ. “ცისკარი”. _ 1960, №10. _ გვ. 134-150.
- ჟურნალში სხვებთან ერთად გამოქვეყნებულია იაკობ გოგებაშვილის წერილები ილია ჭავჭავაძისადმი.
- 1933.** გრიშაშვილი იოსებ. ილია ჭავჭავაძე და ქართული თეატრი. _ წიგნ.: გრიშაშვილი ი. თეატრალური წერილები. მე-2 გამოცემა. _ თბ.: ხელოვნება, 1960. _ 167გვ.
- შინაარსი: ილია და „მეფე ლირი“; ილია_დეკლამატორი; რა მისცა ილიამ თეატრს; ილიას პიესა „მაჭანკალი“.
- 1934.** გუგუშვილი კ. ილია ჭავჭავაძე და მოხეური კილო. - გორის პედ. ინ-ტის შრომები, ტ. IV. _ 1960; ტ. V. _ 1960, გვ. 73-85.
- ლელო ღუნას ვინაობისა და მისი მეტყველების რაობის დადგენის ცდა.
- 1935.** გუგუშვილი პაატა. ილია ჭავჭავაძის ეკონომიკურ შეხედულებათა შესახებ. - ჟურ. “ცისკარი”. _ 1960, №2. _ 123-130გვ.; №3. _ 117-125გვ

- 1936. დადიანი ჯოდორ.** ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების სწავლება / რედ. ვ. კახაძე; საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს პედაგოგიკის მეცნიერებათა ინ-ტი. _ თბ.: ცოდნა, 1960. _ 170 გვ.
- წიგნში მოცემულია ილიას ნაწარმოებების სწავლება V-IX კლასებში შემდეგი თანმიმდევრობით: V კლასი _ "მესმის, მამის," "რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან"; VI კლასი _ ბიოგრაფიული ცნობები; ი. ჭავჭავაძის ლირიკული შემოქმედების სწავლება; "პოეტი," "ე" ელეგია, "ჩემო კარგო ქვეყანავ," "ბაზალეთის ტბა," "კაცია-ადამიანი?!" IX კლასი _ ი. ჭავჭავაძის ბიოგრაფია და შემოქმედება; "მგზავრის წერილები, "განდეგილი," "ქართველის დედას," "ოთარაანთ ქვრივი".
- დადიანი ჯოდორ.** ილია ჭავჭავაძის "აჩრდილის" სწავლება. წიგნ.: ქართული ენის და ლიტერატურის სწავლების საკითხები სკოლაში. _ კრებული 10-11. _ თბ., 1960. _ 187-230 გვ.
- 1937. დუდუჩავა მამია.** ილია ჭავჭავაძის ესთეტიკა. – თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1960. _ 317 გვ.
- 1938. ებანოძე ლ.** ილია ჭავჭავაძე და აკაკი წერეთელი _ ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის მეთაურები საქართველოში. – ჟურ. "მნათობი". _ 1960. _ №10. _ გვ. 104-109.
- 1939. ებრალიძე გ.** წიწამურიდან საგურამომდე. [ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი]. _ გაზ. „ლიტ. გაზეთი“. _ 1960. _ 23 დეკ.
- 1940. ვაჟა-ფშაველა.** ილიას საღამო. ილია ჭავჭავაძის სახსოვრად: [ლექსები]. – წიგნ.: ვაჟა-ფშაველა. თხზულებანი. _ თბ., 1960. _ გვ. 288, 214
- 1941. ზანდუკელი მიხეილ.** ილია ჭავჭავაძის მხატვრული ოსტატობა. _ თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1960. _ 277 გვ.
- ავტორი განიხილავს ილ. ჭავჭავაძის მხატვრულ ნაწარმოებთა კომპოზიციას, პოეტურ ლირიკას, პერსონაჟთა შექმნის ხერხებს და სტილის სხვა კომპონენტებს, რითაც გარკვეულ წარმოდგენას იძლევა მწერლის მხატვრულ ოსტატობაზე.
- 1942. თოფურია აკაკი.** ილია ჭავჭავაძე და ნიკოლოზ ბარათაშვილი: შემოქმედებითი ნათესაობის საკითხისათვის. _ წიგნ.: თოფურია ა. წერილები ლიტერატურულ საკითხებზე. _ თბ., 1960. _ გვ. 167.
- 1943. იაშვილი ე.** ნიკო მთვარელიშვილი [ილიას, აკაკისა და გოგებაშვილის თანამებრძოლი]. _ გაზ. „კომუნიზმის გზით“ (სოფელი ვაზისუბანი). _ 1960. _ 17 ოქტ.
- 1944. ილია და აკაკი.** _ გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". _ 1960. _ 1 ნოემბ.
- 1945. ილია ჭავჭავაძე ენის შესახებ / შემდგ.: ეთ. გელაშვილი; რედ. ვ. ჯიბუტი.** _ თბ.: ცოდნა, 1960. _ გვ. 66.
- წიგნში ამოკრეფილია ილიას მოსაზრებები ქართულ სალიტერატურო ენასთან დაკავშირებით / ილიას შეხედულებები ავტორის მიერ დასათაურებულია თემატიკის მიხედვით.
- შინაარსი: ენის როლი ერის ისტორიის დადგენაში; ქართული ენის შესწავლის მნიშვნელობა და სწავლების მდგომარეობა; მე-19 საუკუნის ქართული ენის დახასიათებისათვის; ტერმინების შესახებ; უცხო ენების სწავლების შესახებ; ქართული ენის ისტორიიდან: ა. ქართული ენის განვითარება; ბ. ქართული ენის თვისებათა შესახებ; ქართულ ენაში უცხო

სიტყვათა ხმარებაზე; ქართულ ენაში ახალი სიტყვების შემოტანის გამო; ქართული ენის შესწავლა უცხო ენათა შესწავლის საფუძველია; ქართული ენის ღირსებაზე; ენის სიწმინდისათვის; ერთიანი ეროვნული ენის შექმნის შესახებ; ენის გამარტივების გამო; თარგმანის შესახებ; მსაზღვრელ-საზღვრულის ურთიერთობა ქართულში; ზმნის როლი წინადადებაში; გრამატიკული კანონების შესახებ; შენიშვნები [შემდგენელისგან].

1946. კენჭოშვილი აკაკი. საყურადღებო ნაშრომი ქართული აზროვნების ისტორიაზე. – ჟურ. “მნათობი.” – 1960. – № 10. – გვ. 188-190.

რეცენზია წიგნზე: გ. აბზიანიძე. ნარკვევები XIX საუკუნის ქართული საზოგადოებრივი აზრის ისტორიიდან – თბ., 1959.

1947. კვესელავა მიხეილ. შრომის სუფევისა და წოდებათა ურთიერთობის საკითხი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. – ჟურ. “მნათობი”. – 1960. – №12, 114-135 გვ.

ავტორი აკრიტიკებს ილიას შემფასებელთა ერთი ნაწილის თვალსაზრისს და ხაზს უსვამს ილიას საზოგადოებრივ იდეალს, რაც თავისუფალ შრომაზე დამყარებულ სოციალურ წყობას გულისხმობს, კლასობრივი და წოდებრივი პრივილეგიების გარეშე. ხოლო მის ქვაკუთხედად მშრომელი “კაცური კაცი” წარმოუდგენია. ილია არ იზღუდება მხოლოდ ეროვნული თავისუფლების საკითხებით, არამედ “პირველ რიგში გამოხატავს მშრომელი ხალხის სოციალური თავისუფლების იდეებს.”

1948. კირთაძე პ. ილია და აკაკი. – გაზ. „სოც. სოფელი“ (გეგეჭკორი). – 1960. – 28 სექტ.

1949. კომახიძე კ. ილია და აკაკი. – გაზ. „მგზნებარე კოლხიდელი“ (ფოთი). – 1960. – 22 ივნ.

1950. კონტრიძე ბ. პერსონაჟის ენობრივი დახასიათებისათვის (ი. ჭავჭავაძის “კაცია-ადამიანის” მიხედვით). – ჟურ. “კომუნისტური აღზრდისათვის”. – 1960. – №6, გვ.25-29.

1951. მიხელაძე გ. ილია და აკაკი. – გაზ. „კომუნიზმის გზით“ (მცხეთა). – 1960. – 4 დეკ.

1952. მიხელაძე გ. ილია ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმში. – გაზ. “კომუნიზმის გზით” (მცხეთა). – 1960. – 3 აგვ.

1953. მიხელაძე გ. სიახლენი ილია ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმში. – გაზ. “კომუნიზმის გზით” (მცხეთა). – 1960. – 23 მარტი.

1954. მოსაშვილი ა. ილიას: [ლექსი]. – გაზ. ”ლენინური გზით“ (ყვარელი). – 1960. – 27 ოქტ.

1955. მუმლაძე ნ. ორი დიდი მამულიშვილი [ილია და აკაკი]. – გაზ. „ჭიათურის მაღაროელი“. – 1960. – 3 დეკ.

1956. ნაპოვნია ი. ჭავჭავაძის ხელნაწერი [დედანი პიესისა “მაჭანკალი”]. – გაზ. “კომუნარი” (ამბლორაული). – 1960. – 7 იანვ.

1957. რადიანი შალვა. გამოკვლევა ქართველ სამოციანელებზე: [რეცენზია]. – ჟურ. “მნათობი.” – 1960. – გვ. 181-182.

რეცენზია წიგნზე: მეძველია კ. თერგდალეულები და რუსეთის სამოციანი წლების რევოლუციონერი მოღვაწეები. – თბ.: ცოდნა, 1959.

რეცენზენტი ნაშრომს ძირითადად დადებითად აფასებს, მაგრამ აქვს შენიშვნები ილია ჭავჭავაძის პეტერბურგიდან დაბრუნებისა და უნივერსიტეტის მიტოვების გაშუქების მიმართ. კ. მეძველიას აზრით, ილიამ

პეტერბურგი არა უნივერსიტეტიდან გარიცხვის გამო, არამედ სამშობლოში არსებული ვითარების გამო დატოვა. ამის საწინააღმდეგოდ, რეცენზენტს მოჰყავს ციტატა ილიას ავტობიოგრაფიიდან, საიდანაც ირკვევა, რომ ილიამ უნივერსიტეტი იქ არსებული არეულობის გამო დატოვა.

1958. რატიანი პროკოფი. ქართველი ხალხის რევოლუციურ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ისტორიიდან . – ჟურ. „მნათობი.“ – №№ 3_8, 10-11, 1960. – გვ. 137, 166.

ნაშრომში საუბარია პეტერბურგის ქართველი სტუდენტობის, მათ შორის ილია ჭავჭავაძის, ლიბერალურ-დემოკრატიული იდეებისთვის ბრძოლის შესახებ.

1959. სამხარაძე გ. აკაკი და ილია: [ლექსი]. – გაზ. „სტალინელი“ (ქუთაისი). – 1960. – 16 ოქტ.

1960. სიღამონიძე ვ. ილია ჭავჭავაძის ერთი სურათის გამო. – გაზ. „თბილისი“. – 1960. – 8 აპრ.

სურათი შეასრულა სამხატვრო სასწავლებლის მოსწავლემ, გ. მესხმა.

1961. სიღამონიძე ვ. ი. ჭავჭავაძის ერთი ლექსის [”ბაზალეთის ტბის”] ფოლკლორული წყარო. – გაზ. ”თბილისი“. – 1960. – 20 ოქტ.

1962. სიხარულიძე გ. მებრძოლთა რიგებში. – “საბჭოთა საქართველოს 40 წლისთავისათვის”. – გაზ. “თბილისი”. – 1960. – 25 აგვ.

ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების გამოყენება მებრძოლი ბოლშევიკური პრესის მიერ.

1963. სოხაძე ლ. აკაკი წერეთელი “ილიას საღამოზე” [ყვარელში 1911 წელს]. – გაზ. “თბილისი”. – 1960. – 24 აგვ.

1964. ფიფია მ. ილია და აკაკი. [ლექსი]. – გაზ. „კომუნიზმის დროში“ (წალენჯიხა). – 1960. – 30 ოქტ.

1965. ღლონტი ზ., ჭანუყვამე ვ. ი. ჭავჭავაძის გმირები და მაკვანთელი სცენისმოყვარეები. – გაზ. „ლენინის დროშა“ (მახარაძე). – 1960. – 8 იანვ.

მაკვანეთის კულტურის სახლთან არსებული თვითმოქმედი თეატრალური კოლექტივის მიერ “გლახის ნაამბობის” დადგმის შესახებ.

1966. შალამბერიძე გ. სიტყვაწარმოების ზოგიერთი საკითხი ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტურ წერილებში. – იბერიულ-კავკასიური ენათმეცნიერება. – 1960. – ტ. 12. – გვ. 255-265.

1967. შკუბულიანი რ. დიდი მწერლების [ილიასა და აკაკის] დიადი მეგობრობა. – გაზ. ”წითელი დროშა“ (ბოლნისი). – 1960. – 2 ნოემბ.

1968. შულღიაშვილი დ. ქართული კულტურის ამაგდარნი. – ჟურ. “საბჭოთა ხელოვნება”. – 1960. – №5. – გვ. 35-36.

ი. ჭავჭავაძის, ა. წერეთლისა და ი. გოგებაშვილის ურთიერთობის შესახებ.

1969. ჩავლეიშვილი ალექსანდრე. დრამის თეორიის საკითხები ილია ჭავჭავაძის ესთეტიკურ შეხედულებებში. – წიგნ.: ჩავლეიშვილი ალ. ლიტერატურის ისტორიისა და თეორიის საკითხები. – თბ., 1960. – გვ. 137.

1970. ჩავლეიშვილი ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძის „კაცია_ადამიანის?!“ გამო. – წიგნ.: ჩავლეიშვილი ალ. ლიტერატურის ისტორიისა და თეორიის საკითხები. – თბ., 1960. – გვ. 153.

1971. ჩიქოვანი მ. ერთი ჩანაწერი. – გაზ. „თბილისი“. – 1960. – 10 ოქტ.

პ. უმიკაშვილის ჩანაწერი „ილია ჭავჭავაძე და აკაკი წერეთელი არაგვში“.

1972. ცეცხლაძე გ. აკაკის და ილიას პეგლოთან: [ლექსი]. – ჟურ. “მნათობი”. – 1960. – №9. – გვ. 25.
1973. ცინცაძე ი. ფილარმონიის კონცერტები, გორის თეატრის სპექტაკლი. – გაზ. ”ბრძოლის დროშა” (ჩოხატაური). – 1960. – 19 ოქტ.
გორის თეატრის გასტროლების შესახებ ჩოხატაურში, სადაც წარმოადგინეს ილია ჭავჭავაძის “გლახის ნაამბობი”.
1974. ხვედელიძე გ. მიხეილ გედევანიშვილი. – თბ., 1960. – გვ. 151.
წიგნში ავტორს მოჰყავს ანასტასია გედევანიშვილის მოგონება ილიას შეხვედრის შესახებ ქართველ ამომრჩევლებთან პეტერბურგში.
1975. ხინთიბაძე ა. ილია ჭავჭავაძე და გალაკტიონ ტაბიძე. – ჟურ. “საბჭოთა ხელოვნება”. – 1960. – №8. – გვ. 9-11.
1976. ხუციშვილი ს. ილია ჭავჭავაძე და აკაკი წერეთელი - ახალი ქართული ლიტერატურის ფუძემდებელი. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1960. – 8 ივნისი.
1977. Абашидзе И. Чавчавадзе и Церетели. - В кн.: Абашидзе И. Стихи. – Тб., 1960. – С. 169-170
1978. Выдающемуся грузинскому деятелю и писателю. Торжественное открытие памятника Илье Чавчавадзе: [в Кутаиси]. – газ. «Кутаисская правда». - 1960. – 27 авг.
1979. Дудучава, М. Эстетика Ильи Чавчавадзе. – Тб., 1960
1980. Леонидзе Г. К тени поэта Ильи Чавчавадзе: Стих. / Пер. Д. Бродского. - В кн.: Леонидзе Г. Стихи. Поэмы. – М., 1960. – С. 365-366
1981. Леонидзе Г. Цицамури: Стих./Пер. Д. Бродского - В кн.: Леонидзе Г. Стихи. Поэмы. – М., 1960. – С. 201
1982. Леонидзе Г. Перед портретом Ильи Чавчавадзе/Пер. Б. Серебрякова. - В кн.: Леонидзе Г. Стихи. Поэмы. – М., 1960. – С. 153
1983. Маргвелашвили Г. Илья Чавчавадзе. - В кн.: Маргвелашвили Г. Сочинения: в 2 т. – М., 1960. – Т.1. – С. 5-12
1984. Церетели А. Из речи, произнесённой у гроба И. Чавчавадзе; Из речи, произнесённой на панихиде И. Чавчавадзе. - В кн.: Церетели А. Избр. Произведения. – Тб., 1960. - С. 651-652., 654-655
1985. Церетели А. На смерть Ильи Чавчавадзе/Пер. Б. Резникова. - В кн.: Церетели А. Избранные произведения. – Тб., 1960. – С. 113-114

1961

1986. არველაძე ს. ილია, ვაჟა და არტურ ლაისტი. – გაზ. “სტალინელი” (ქუთაისი). – 1961. – 14 ივლისი.
1987. ბახტაძე ბ. ილია ჭავჭავაძის ესთეტიკა. – გაზ. ”ლიტ. გაზეთი”. – 1961. – 27 იანვარი.
რეცენზია მ. დუდუჩავას წიგნზე ”ილია ჭავჭავაძის ესთეტიკა” (თბ.: საბჭ. საქართველო, 1960).
1988. ბეროშვილი ი. ილია და ვაჟა. – გაზ. ”სტალინური გზით” (ყვარელი). – 1961. – 27 ივლისი.

- 1989.** ზოცვაძე ი. ილია ჭავჭავაძის მხატვრული ოსტატობა. – გაზ. "თბილისი". – 1961. – 18 იანვ.
- 1990.** გაგოიძე ვახტანგ. ფილოსოფიური იდეები XIX საუკუნის საქართველოში / რედ. გ. ბანძელაძე; საქ. სსრ პოლიტიკური და მეცნიერული ცოდნის გამავრცელებელი საზ_ბა. – თბ., 1961. – 39 გვ. – (სერია: ფილოსოფია).
ავტორი საუბრობს ილია ჭავჭავაძის ფილოსოფიურ შეხედულებებზე. ავტორს მიაჩნია, რომ ილია ჭავჭავაძემ დადებითად გადაჭრა თავისი დროის აქტუალური საკითხი: "ადამიანი განსაზღვრულია გარემოთი; ის, თუ რას წარმოადგენს იგი, გარემო ცხოვრების პირობებზეა დამოკიდებული." ამით ილიამ უარყო არგუმენტი გარემოსაგან ცნობიერების დამოუკიდებლობის შესახებ" – წერს ავტორი.
- 1991.** გამეზარდაშვილი დავით. ილია და აკაკი. – წიგნ.: გამეზარდაშვილი დ. ნარკვევები ქართული რეალიზმის ისტორიიდან / რედ. შ. ამისულაშვილი. – თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1961. – გვ. 339-459.
წერილი ეხება ილიასა და აკაკის ნაცნობობას, მათ შემდგომ დაახლოვებას, საერთო პოზიციას თაობათა ბრძოლის, სალიტერატურო ენის და სხვა მნიშვნელოვანი საკითხების მიმართ.
- 1992.** გაჩეჩილაძე ა. ილია ჭავჭავაძის დრამატურგიის წყაროები. – ჟურ. "მნათობი". – 1961. – №12. – გვ. 167-171.
ავტორი განიხილავს კლასთა შორის დამოკიდებულების საკითხებსა და თავისუფლების იდეას "კაკო ყაჩაღში," "გლხთა განთავისუფლების "პირველდროების სცენებში," "მგზავრის წერილებში," "ქართველის დედაში." მოჰყავს ეპიზოდები ილიას მოსამართლედ მუშაობის პერიოდიდან
- 1993.** გაჩეჩილაძე ა. ილია ჭავჭავაძის ერთი ბარათის გამო. – გაზ. "ლიტ. გაზეთი". – 1961. – 15 დეკემბერი.
ბარათის ადრესატია კ. ლორთქიფანიძე. მასში საუბარია ქუთაისელი მსახიობის ე. იოსელიანის თბილისის თეატრში მიწვევის შესახებ.
- 1994.** გაჩეჩილაძე ს. ილია ჭავჭავაძის "გუთნის დედის" გაგებისათვის. – ჟურ. "მნათობი". – 1961. – №11. – გვ. 134-137.
- 1995.** გვერდწითელი გიორგი. პოემა სიცოცხლის გამარჯვებისა: (ილია ჭავჭავაძის "განდეგილის" ლიტერატურული პარალელები). – წიგნ.: გვედწითელი გ. წერილები ლიტერატურაზე. – თბ., 1961. – გვ. 147-162.
მკვლევარი პარალელს ავლებს "წმინდა ანტონის ცდუნებას" და ზოლას "აბატ მურეს შეცოდებასთან" და მიაჩნია, რომ მსგავსებასთან ერთად ილია ჭავჭავაძის პოემა მრავალი ასპექტით განსხვავდება ამ ნაწამოებებისაგან.
- 1996.** დონაძე ვ. ილია ჭავჭავაძე – კოლონიალიზმის წინააღმდეგ მებრძოლი. – ჟურ. "ლიტ. აჭარა". – 1961. – №4. – გვ. 74-81.
- 1997.** ილია ჭავჭავაძე 1837_1907. – წიგნ.: ქართველ მოღვაწეთა ნეკროპოლი / შემდგ., წინასიტყვაობის და შენიშვნების ავტ.: სოლომონ ხუციშილი; რედ. ლევან გოთუა. – თბ.: საქ. სახელმწ. წიგნის პალატა, 1961. – წიგნი პირველი. – გვ. 116-117
- 1998.** ინგოროყვა პავლე. ილიას წერილები ოლღა გურამიშვილისადმი: 1863, 3 თებერვლის, 1863 წლის 4 თებერვლის, 1863 წლის 15 მარტს. – ჟურ. "ცისკარი". – 1961. – №3.

- 1999. ინგოროყვა პავლე.** ილია ჭავჭავაძის ორი წერილი. – ჟურ. “ცისკარი”. _ 1961. _ №11. _ გვ. 109-111.
პირველი წერილია პეტერბურგის ქართველის სტუდენტებისადმი (1897 წლის 5 აპრილი), ხოლო მეორე – ნიკო ნიკოლაძისადმი (1873 წლის 6 დეკ.).
- 2000. კენჭოშვილი ი.** ილია ჭავჭავაძის ერთი პოეტური თარგმანის გამო. _ გაზ. “ლიტერატურული გაზეთი”. _ 1961. _ 7 აპრილი.
წერილი ეხება ილიას მიერ თარგმნილ ლექსს “ბედა მქადაგებელი” (Беда проповедник). ავტორის აზრით, ილია ამ ლექსის ავტორად შეცდომით მიიჩნევს გოეთეს. სინამდვილეში კი ლექსის ავტორია იაკობ პოლინსკი.
- 2001. კვესელავა მიხეილ.** ზვიადი საუკუნე. _ წიგნ.: ფაუსტური პარადიგმები: ორ წიგნად / რედ.: ოთარ ჯინორია. _ თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1961. _ წიგნი პირველი. _ გვ. 454_498.
აღნიშნულ თავში ავტორი მოითხოვს, პრინციპულად დაისვას ილიას მსოფლმხედველობის განმსაზღვრელი ორი საკითხი: მისი საზოგადოებრივი იდეალები და ამ იდეალების განხორციელების გზები. ფ. ნიცშესაგან განსხვავებით, ილიას XIX საუკუნე “ზვიად და ძლევამოსილ საუკუნედ” მიაჩნდა, წერს ავტორი და აღნიშნავს: “თუ მრავალსაუკუნოვანი ფაუსტური ძიებები გოეთემ შრომის გათავისუფლების პრინციპს დაუკავშირა, ილია ჭავჭავაძემ ამ პრინციპის განხორციელების ისტორიულად აუცილებელი გზები უჩვენა. მან ფაუსტური იდეისათვის “მეცნიერული საბუთის” დადება სცადა.”
- 2002. კვესელავა მიხეილ.** წერილი რედაქციას [გამოხმაურება]. _ ჟურ. “მნათობი.” _ 1961. _ № 12. _ გვ. 172-174.
ავტორი ეხმაურება პრ. რატიანის კრიტიკულ წერილს “თერგდალეულთა საზოგადოებრივ-პოლიტიკური შეხედულებების კლასობრივი ბუნების გაგებისათვის ” (“მნათობი”, №10, 1961, გვ. 149-158). იგი მიიჩნევს, რომ პრ. რატიანს არასწორად ესმის ილია ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობა, ილიასეული ცნება _ “კაცური კაცი” და სხვა საკითხები.
- 2003. კვირკველია ა.** ქართული ნაწარმოებები ჩეხურ ენაზე. _ გაზ. “თბილისი”. _ 1961. _ 3 ნოემბერი.
ჩეხურ ენაზე დაბეჭდილ ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა კრებულ “ოქროს აკვანის” შესახებ.
- 2004. კუჭუხიძე ილია (მინდია ლაშაური).** ილია. _ წიგნ: ლაშაური მ. ქართული სული _ მიუნხენი, 1961. _ 127გვ.
წიგნში განხილულია ილიას შემოქმედება.
- 2005. მანსვეტაშვილი იაკობ.** ილია და ვაჟა: [მოგონება]. _ გაზ. “ლენინის დროშით” (ორჯონოკიძე) _ 1961. _ 16 ივლისი.
იგივე: გაზ. “სტალინური გზით”. (დუშეთი). _ 1961. _ 9 ივლისი.
- 2006. მარკოზაშვილი შალვა.** ამას ამბობენ უცხოელები. _ გაზ. “კომუნიზმის გზით” (მცხეთა). _ 1961. _ 15 თებერვალი.
უცხოელთა გამონათქვამები ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმზე საგურამოში.
- 2007. მარკოზაშვილი შალვა.** ილიასეულ მუზეუმში (საგურამოში). _ გაზ. “კომუნიზმის გზით” (მცხეთა). _ 1961. _ 24 დეკემბერი.

- 2008.** მეძველია ვ. ვაჟა-ფშაველა და ილია ჭავჭავაძე. – გაზ. “სტალინელი” (ქუთაისი). – 1961. – 4 ივლისი.
- 2009.** მილიუტინი ბ. სიყვარული გზად და ხიდად. – გაზ. ”ავანგარდი” (ცხაკაია). – 1961. – 26 ივლისი.
ვაჟას, ილიას და აკაკის მეგობრობის შესახებ.
- 2010.** ნავდარაშვილი დ. როცა კითხულობ ილიას. – გაზ. ”სოფლის ცხოვრება”. – 1961. – 28 ნოემბერი.
საგურამოს ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის შესახებ.
- 2011.** ნაციაშვილი ს. ილიას ახალი პორტრეტი. – გაზ. ”თბილისი”. – 1961. – 29 აგვისტო.
წერილში საუბარია მხატვარ ი. ვეფხვაძის მიერ შესრულებული ილიას პორტრეტის შესახებ.
- 2012.** ნაციაშვილი ს. ილიას ახალი პორტრეტი. – გაზ. ”თბილისი”. – 1961. – 11 ნოემბერი.
მოქანდაკე შ. მიქატაძის მიერ შესრულებულ ილიას პორტრეტის შესახებ.
- 2013.** ნიკოლაიშვილი ნ. საქართველოს ბუნების მოტრფიალე (ი. ჭავჭავაძე). – გაზ. ”სოფლის ცხოვრება”. – 1961. – 9 ივლისი.
- 2014.** პაპალაშვილი გ. ვაჟა და ილია (ბ. ხუცყრაულის ნაამბობი). – გაზ. ”კომუნიზმის გზით” (მცხეთა). – 1961. – 5 ივლისი;
იგივე: ”კოლმეურნის ხმა” (თელავი). – 1961. – 18 ივნისი.
- 2015.** ჟვანია ვახტანგ. სამოსამართლო მჭევრმეტყველების ისტორიიდან. – წიგნ.: ქართველი იურისტები: ნარკვევები ქართული სამოსამართლო მჭევრმეტყველების ისტორიიდან / რედ.: ნ. კანდელაკი. – თბ.: ხელოვნება, 1961. – გვ. 77-95.
”ილია დიდი იურისტი იყო, სამართლის დარგის ზედმიწევნით მცოდნე და მისი ღრმად გამგები” – წერს ავტორი და აღნიშნავს ილიას, როგორც იურისტის, მოღვაწეობას: ილია_როგორც ნაფიცი ვეჭილი, ილია_როგორც მოსამართლე, ილია_როგორც ბრალდებული, ილია სიკვდილით დასჯის წინააღმდეგ მებრძოლი.
- 2016.** რადიანი შალვა. გამოკვლევა ილია ჭავჭავაძის ესთეტიკაზე. – ჟურ. ”მნათობი”. – 1961. – №2. – გვ. 184-188.
- 2017.** რატიანი პროკოფი. თერგდალეულთა საზოგადოებრივ-პოლიტიკური შეხედულებები კლასობრივი ბუნების გაგებისათვის. – ჟურ. ”მნათობი”. – 1961. – №10. – გვ. 149-158.
ავტორი აკრიტიკებს სიმონ ხუნდაძის თვალსაზრისს ილია ჭავჭავაძის ”პროგრესული” თავადაზნაურობის ანუ ლიბერალების ჯგუფისთვის მიკუთვნების გამო (ს. ხუნდაძე, ”ნარკვევები”, 1941წ.). აქვეა განხილული მ. კვესელავას შეხედულება, რომელიც მან გამოთქვა ილიას თვალსაზრისზე გლახური დამოკრატის შესახებ.
- 2018.** სკანდელი (ნიკოლაძე ნ.) ქუთაისის ამბები. – წიგნ.: ნიკოლაძე ნ. თხზულებანი. – ტ. 2. – თბ., 1960. – გვ. 515-520.
წერილში ავტორი ლაპარაკობს იმ პოეტებზე, რომლებიც პოეტურ აზრს სწირავენ ლექსის ფორმას და აღნიშნავს, რომ ”ჩვენს ლიტერატურაში ამ ცოდვაში უმანკო დარჩა მარტო ნ. ბარათაშვილი და ი. ჭავჭავაძე ...”

- 2019.** ღვინევაძე ნ. ორი პოეტის აჩრდილთან. _ გაზ. "ახალი კომუნისტი". _ 1961. _ 1 სექტემბერი.
ახალი ექსპონატების შესახებ ყვარლის ილია ჭავჭავაძისა და წინანდლის ალექსანდრე ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმებში.
- 2020.** ყაზახაშვილი ვ. ილია ვაჟას შესახებ. _ გაზ. "საბჭ. ოსეთი". _ 1961. _ 18 ივლისი
- 2021.** ყუბანეიშვილი ს. ილია და ვაჟა. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1961. _ 1 ივლისი.
იგივე: გაზ. "სოც. სოფელი" (გეგეჭკორი). _ 1961. _ 26 ივლისი.
- 2022.** შენზე ამბობენ, პოეზიის რაინდო! _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1961. _ 26 ივლისი.
ი. ჭავჭავაძე, ა. წერეთელი და ა. პავლენკო ვაჟას შესახებ.
- 2023.** ჩაჩუა ვ. ვაჟა, ილია, აკაკი. _ გაზ. "საბჭოთა აფხაზეთი". _ 1961. _ 26 ივლისი.
- 2024.** ჩიქვანაია ალ. ა. კ. ჩიქვანიას მიერ წარმოთქმული საბრალდებო სიტყვა ილია ჭავჭავაძის მკვლელის გ. ბერბიჭაშვილის საქმეზე. _ წიგნ.: ჟვანია ვ. ქართველი იურისტები: ნარკვევები ქართული სამოსამართლო მჭევრმეტყველების ისტორიიდან / რედ.: ნ. კანდელაკი. _ თბ.: ხელოვნება, 1961. _ გვ. 166-189.
სიტყვაში დაწვრილებით არის დასაბუთებული მკვლელობის სხვა მონაწილეთა დანაშაულიც, მაგრამ პროცესის ჩატარების მომენტისთვის ისინი ცოცხლები აღარ იყვნენ.
- 2025.** წიკლაური ბ. ვაჟა და ილია: [ლექსი]. _ გაზ. "სტალინური სიტყვა" (საგარეჯო). _ 1961. _ 21 ივლისი.
- 2026.** ჭუმბურიძე ჯ. ილია – ლიტერატურის კრიტიკოსი. (60-იანი წლები). – ჟურ. "ცისკარი". _ 1961. _ №8. _ გვ. 144-155.
- 2027.** ხომერიკი ნ. ილია ჭავჭავაძე ქართველ გლეხთა მოსარჩლე. _ წიგნ.: ხომერიკი ნ. ლიტერატურული ჩანაწერები. _ თბ., 1961. _ გვ. 72.
- 2028.** ხუნდაძე ა. მზარეულის მოგონება. – ჟურ. "დროშა". _ 1961. _ №8. _ გვ. 16-17.
მზარეული ვანო დოკვაძე ილია ჭავჭავაძის შესახებ.
- 2029.** ხუნდაძე ა. უყვარდა ბაღი ილიას. _ გაზ. "სოფლის მეურნეობა". _ 1961. _ 11 იანვარი.
- 2030.** Жгенти Б. Пламенный Илья. – В кн.: Грузии сыны. – М.: Молодая гвардия, 1961. – С. 285-305. (серия "Жизнь замечательных людей", вып. 2)
- 2031.** Летопись дружбы грузинского и русского народов с древних времён до наших дней. Т.1, Изд. «Заря Востока». – Тб., 1961. – С. 329-414

1962

- 2032.** აბაშიძე ი. წარსულის ერთი ფურცელი. _ ჟურ. "ლიტ. აჭარა". _ 1962. _ №6. _ გვ. 74-75
წერილი ეხება გერონტი ქიქოძის მოგონებას ილია ჭავჭავაძეზე.
- 2033.** აბაშიძე ი. ჩვენი დიდი თავკაცი. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
- 2034.** აბაშიძე კიტა. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: აბაშიძე კ. ეტიუდები XIX საუკუნის ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან / დ. გამეზარდაშვილის რედაქციით და შესავალი წერილით; თსუ ჟურნალისტიკის კათედრა. _ თბ.: თსუ გამ-ბა, 1962. _ გვ. 131-215.
ავტორი მიუთითებს ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებების შესწავლის სირთულეზე იმ ეპოქის ბოლომდე შეუსწავლელობის გამო.

2035. აბაშიძე ჰაიდარ. ილია და აჭარა. _ გაზ. "ლიტ. გაზეთი". _ 1962. _ 2 ნოემბერი.
იგივე: გაზ. "საბჭ. აჭარა". _ 1962. _ 20 ნოემბერი.
2036. აბზიანიძე გ. უცნობი პოეტური დოკუმენტი. _ გაზ. "ლიტ. გაზეთი". _ 1962. _
16 ნოემბერი.
მველ თაობასთან ილია ჭავჭავაძის ბრძოლის ისტორიიდან.
2037. აბრამიშვილი ა. ილია ჭავჭავაძის პეტერბურგში ცხოვრებიდან. _ გაზ.
"ლენინის გზით" (გურჯაანი). _ 1962, 13, 15, 17 ნოემბერი.
2038. ადამაძე ო., მუშკუდიანი ქ. ილია ზ. მუხრანსკის წინააღმდეგ ბრძოლაში. _
გაზ. "ქუთაისი". _ 1962. _ 11 დეკ.
2039. აკობია შ. ერის მოამაგე. _ გაზ. „საბჭ. აფხაზეთი.“ _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2040. ალანია ნ. ილია ჩაგრული ერების მოსარჩლე. – ჟურ. "სკოლა და ცხოვრება". _
1962. _ №11. _ გვ. 48-50.
2041. ალანია ნ. ილია ჭავჭავაძისა და ვახტანგ ორბელიანის შემოქმედებითი
ურთიერთობების სწავლებისათვის. – ჟურ. "სკოლა და ცხოვრება". _ 1962. _
№3. _ გვ. 37-40.
2042. ალავიძე მ. ილია ჭავჭავაძე ქუთაისში. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1962. _ 16
ოქტომბერი.
2043. ალავიძე მ. ლეჩხუმელ მოხუცთა ნაამბობი. _ გაზ. „ქუთაისი“. _ 1962. _ 4 დეკ.
2044. ალექსიშვილი გ. გულთბილი სტრიქონები. _ გაზ. „კომუნისმის გზა“
(დუშეთი). _ 1962. _ 7 ნოემბერი.
ილია ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმის შესახებ.
2045. ამირეჯიბი ე. დედის მკერდთან შეზრდილი სახელი (მოგონება). _ გაზ.
„თბილისი“. _ 1962. _ 26 ნოემბერი.
2046. ანტონოვსკაია ა. უკვდავი გული. _ გაზ. „კომუნისტი“. _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2047. ანჯაფარიძე ვ. ოთარანთ ქვრივი. _ გაზ. „ახ. კომუნისტი“. _ 1962. _ 24
ნოემბერი.
2048. არველაძე ს. დიდ მგოსანს უმღერიათ. _ გაზ. „ქუთაისი“. _ 1962. _ 4 დეკ.
ქართველი პოეტები ილიას შესახებ.
2049. არსენიძე შ. ილია დედა-ენის შესახებ. _ გაზ. „გორი“. _ 1962. _ 23 ნოემბერი
2050. ასანიძე პ. დიდი მეგობრობა. _ გაზ. „სოფლის ცხოვრება“. _ 1962. _ 24 ნოემბერი.
ილია ჭავჭავაძისა და აკაკი წერეთლის შესახებ.
2051. ასე ამბობდა მგოსანი. _ გაზ. „სოფლის ცხოვრება“. _ 1962. _ 24 ნოემბერი.
ილია ჭავჭავაძის შეხედულებანი პოეზიაზე, ისტორიაზე, კლასიკოსებზე,
მშობლიურ ენასა და ხელოვნებაზე.
2052. აფხაიძე შ. საშვილიშვილო საქმე. _ გაზ. "ლიტ. გაზეთი". _ 1962. _ 16
თებერვალი.
რეცენზია გამოცემაზე: ი. ჭავჭავაძე. თხზულებათა სრული კრებული ათ
ტომად. პ. ინგოროყვას რედაქციით. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1961
2053. ახალაძე კ. ილია და აკაკი. _ გაზ. "მებრძოლი" (ზუგდიდი). _ 1962. _ 29
ნოემბერი.
2054. ახალაძე კ. ქართული თეატრის დიდი მესვეური. _ გაზ. "მებრძოლი"
(ზუგდიდი). _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2055. ახოზაძე დ. სამშობლო პოეტისა: [ლექსი]. _ გაზ. "წინსვლა" (სამტრედია). _ 1962.
_ 27 ნოემბერი.

2056. **ბაბილოძე გრ.** დიდი განმანათლებელი და საზოგადო მოღვაწე. _ გაზ. „საბჭოთა აჭარა“. _ 1962. _ 21 ოქტომბერი.
2057. **„ბაზალეთი“** (ყაზბეგი_დარიალი_ბეთლემი_მყინვარწვერი). _ გაზ. „თბილისი“. _ 1962. _ 21 ნოემბერი.
წერილში ნათქვამია, რომ ილიას იუბილესთან დაკავშირებით ქართველ მწერალთა დიდმა ჯგუფმა მოაწყო ლაშქრობა მარშრუტით: თბილისი-წიწამური-საგურამო-ბაზალეთი-ყაზბეგი-დარიალი-ბეთლემი-მყინვარწვერი.
2058. **ბაჟანი მიკოლა.** სახელოვანთა კოჰორტაში. _ გაზ. „კომუნისტი“. _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2059. **ბარამიძე ალექსანდრე.** ილია ჭავჭავაძის რუსთველოლოგიური ნააზრევი. _ გაზ. „კომუნისტი“. _ 1962. _ 17 ნოემბერი.
2060. **ბარამიძე ალექსანდრე.** მარად უკვდავი. _ გაზ. „თბილისი“. _ 1962. _ 26 ნოემბერი.
2061. **ბარდაველიძე ბ.** ილიას მხატვრული ოსტატობის ერთი საკითხი. _ გაზ. „თბილისის უნივერსიტეტი“. _ 1962. _ 23 ნოემბერი.
2062. **ბარდაველიძე ბ.** პორტრეტი ილია ჭავჭავაძის პროზაში. – ჟურ. “მნათობი”. _ 1962. _ №11. _ გვ. 127-133.
2063. **ბარქაია ლ.** ქართული კულტურის მოამაგე ზუგდიდსა და ქუთაისში. _ გაზ. „ალაზნის განთიადი“ (თელავი). _ 1962. - 29 ნოემბერი.
2064. **ბარქაია ლ.** დიდი მწერალი ზუგდიდსა და ქუთაისში (1885 წელი). _ გაზ. „ქუთაისი“. _ 1962. _ 16 ნოემბერი.
2065. **ბარქაია ლ.** ცხოვრების დიდი მხატვარი ზუგდიდსა და ქუთაისში. _ გაზ. „მებრძოლი“ (ზუგდიდი). _ 1962. _ 25 ოქტომბერი.
2066. **ბაქრაძე შ.** საქმე ხალხია. _ გაზ. „ალაზნის განთიადი“ (თელავი). _ 1962. _ 29 ნოემბერი.
2067. **ბეგიაშვილი ლ.** ილიას გარდაცვალებაზე: [ლექსი]. _ გაზ. ”კოლმეურნე“ (სიღნაღი). _ 1962. _ 18 ნოემბერი.
2068. **ბედუკაძე ი.** ილია ჭავჭავაძე დუშეთში. _ გაზ. „კომუნიზმის გზა“ (დუშეთი). _ 1962. _ 2 დეკემბერი.
2069. **ბეჟანიშვილი ი.** ილია და ბაბაღე ბარათაშვილი. _ გაზ. „კომუნიზმის გზა“ (დუშეთი). _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2070. **ბეჟანიშვილი ი.** მთელი გლეხობის მოსარჩლე. _ გაზ. „კომუნიზმის გზა“ (დუშეთი). _ 1962. _ 16 ოქტომბერი.
2071. **ბერიძე თ.** ერთი სურათი ძველი თბილისის ყოფიდან. _ გაზ. „ახ. კომუნისტი“. _ 1962. _ 24 ნოემბერი.
თბილისურ ყეენობაში ილია ჭავჭავაძის მონაწილეობის შესახებ.
2072. **ბეროშვილი ი.** მარად და ყველგან საქართველოვ, ვიყო შენთანა. _ გაზ. „სამგორი“. _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2073. **ბეროშვილი ი.** მტერობა ენის არს მტერობა ქვეყნის! _ გაზ. „ალაზნის განთიადი“ (თელავი). _ 1962. _ 2 ნოემბერი.
2074. **ბეროშვილი ი.** ილია მშრომელი ხალხის მფარველი. _ გაზ. „ალაზნის განთიადი“ (თელავი). _ 1962. _ 29 ნოემბერი.
2075. **ბეროშვილი ი.** ილია იცავს ქართული ვაზის, მარნისა და ღვინის ღირსებას. _ გაზ. “ალაზნის განთიადი” (თელავი). _ 1962. _ 23, 28 სექტემბერი.

2076. ბერულავა ხუტა. მშობლიურ სურათთან: [ლექსი]. _ გაზ. „კომუნისტი“. _ 1962. _ 25 ნოემბ.
- იგივე: გაზ. „წითელი არბოშიკი“ (წითელწყარო). _ 1962. _ 28 ნოემბ.
2077. ბიწაძე ლ. ილია რედაქტორი. _ გაზ. „ჭიათურის მაღაროელი“. _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2078. ბოლოთაშვილი გ. ვინა თქვა შენი სიკვდილი: [ლექსი]. _ გაზ. ”გორელი ფეიქარი“. _ 1962. _ 28 ნოემბერი.
2079. ბოქველიშვილი ც. ჩვენი ილია. _ გაზ. ”წითელი დროშა“ (ახალციხე). _ 1962. _ 28 ნოემბერი.
2080. ბუილიშვილი ლ. უკანასკნელი ფურცლები. _ გაზ. „ტყიბულის მემახტე“. _ 1962. _ 28 ნოემბერი.
2081. ბურთიკაშვილი ა. “აღმობრწყინდა მზე დიდებულადა” _ გაზ. „სოფლის ცხოვრება“. _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2082. ბურჯუკური პ. დღეს ყვარელში. _ გაზ. „ალაზნის განთიადი“ (თელავი). _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2083. გაბესკირია ვ. ლელთ_ლუნია. _ გაზ. “თბილისი”. _ 1962. _ 17 დეკემბერი.
- წერილი ეხება ლელთ_ლუნიას მხატვრული სახესა და ქართველ მთიელთა დიალექტს “მგზავრის წერილებში”. ავტორის თვალსაზრისით, პირველად ილიამ გაგვაცნო ქართულ ლიტერატურაში მთიელთა დიალექტი, რომელიც შემდგომ ყაზბეგმა და ვაჟამ შეგვაცვარეს.
2084. გაბუნია ალ. ილია ჭავჭავაძე სტუმრად ბანძაში. _ გაზ. კოლხეთის ცისკარი (ცხაკაია). _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2085. გაგოიძე ვახტანგ. ილია ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობა / რედ.: ო. ბაკურაძე; საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია. ფილოსოფიის ინ-ტი. _ თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1962. _ 402 გვ.
- შინაარსი: შესავალი; ფილოსოფიური შეხედულებანი; ესთეტიკური შეხედულებანი; ეთიკური შეხედულებანი; დამოკიდებულება რელიგიასთან; სოციოლოგიური თვალსაზრისი; პოლიტიკური მრწამსი და სოციალური იდეალები.
2086. გაგუა ვ. ილია ერის ისტორიის მოამაგე, მოჭირნახულე. _ გაზ. “ახალი კოლხიდა” (ფოთი). _ 1962. _ 16 ნოემბერი
2087. გაგუა ვ. ილიას ადრესატი ფოთში (ი. მეუნარგია). _ “გაზ. ახალი კოლხიდა” (ფოთი). _ 1962. _ 26 ოქტომბერი.
2088. გაგუა ვ. პოეტი და ფოთელი მუშები. _ გაზ. “ახალი კოლხიდა” (ფოთი). _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2089. გაგუა ხ. მივდივარ: [ლექსი]. _ გაზ. “ლიტ. გაზეთი”. _ 1962. _ 30 ნოემბერი.
2090. გაგულია ვ. ილია ჭავჭავაძე და მეფის ცენზურა. _ გაზ. “გორი”. _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2091. გადელია ნ. დიდი ილია. _ გაზ. “კოლხეთის ცისკარი” (ცხაკაია). _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2092. გამეზარდაშვილი დ. ილიას კალამი ... _ გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2093. გამეზარდაშვილი დ. მწერლის კალამი. _ გაზ. “თბილისი”. _ 1962. _ 26 ნოემბერი.

2094. გამსახურდია კონსტანტინე. ერის მთავარი. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2095. გაუხარაშვილი. კაკო-ყაჩაღი. _ გაზ. "სამგორი". _ 1962. _ 24 ნოემბერი.
2096. გაფრინდაშვილი მ. გენიალური მწერალი, მოაზროვნე, განმანათლებელი. _ გაზ. "თბილისი". _ 1962. _ 3 ნოემბერი.
იგივე. - ჟურ. "სკოლა და ცხოვრება". _ 1962. _ №11. _ გვ. 35-41.
2097. გაჩეჩილაძე ა. დიდი ქართველი მწერალი და საზოგადო მოღვაწე. - აგიტ. ბლოკნოტი. _ 1962. _ №20. _ გვ. 8-12.
წერილი ეძღვნება ილია ჭავჭავაძის დაბადების 125 წლისთავის იუბილეს.
2098. გაჩეჩილაძე ა. ორი დიდი მეგობარი. _ გაზ. „თბილისი“. _ 1962. _ 14 ნოემბერი.
ილიასა და აკაკის თანამეგობრობის შესახებ.
2099. გაჩეჩილაძე გ. ილია ჭავჭავაძე და მხატვრული თარგმანი. - ჟურ. "დროშა". _ 1962. _ №11. _ გვ. 12.
2100. გაჩეჩილაძე ს. ილია ჭავჭავაძის "გუთნის დედის" გაგებისათვის. - ჟურ. "მნათობი". _ 1962. _ №11. _ გვ. 134-137.
2101. გაწერილია აკაკი. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: გაწერილია ა. რჩეული ნაწერები. ტ. I. _ თბ., 1962. _ გვ. 129-134.
ავტორი მოკლედ მიმოიხილავს ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებას. იგი წერს: „რუსეთიდან დაბრუნების შემდეგ 24 წლის ასაკში პეტერბურგის მრავალფეროვან ცხოვრებას არაფერი შეუცვლია მის ხასიათში, სამაგიეროდ გონებრივად დაავაჟკაცა იგი. ახალი კულტურით დატვირთული, გარეგნულადაც უცხო, ევროპულ კოსტუმში გამოწყობილი შემოვიდა ახალგაზრდა ილია სამოციანი წლების თბილისში“.
2102. გელოვანი ა. ილიას გული: [ლექსი]. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2103. გეწაძე ა. ბრძენი ადამიანი. _ გაზ. "თბილისი". _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2104. გეწაძე ა. მარგალიტები. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2105. გეწაძე ა. ურყევი ბურჯი. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1962. _ 28 ნოემბერი.
2106. გვაზავა გ. სამშობლო იყო მისი ტრფიალი. (ილიას დღეებთან დაკავშირებით რედაქციაში შემოსული ლექსების მიმოხილვა) _ გაზ. "კოლხეთის ცისკარი" (ცხაკაია). _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2107. გვასალია ს. ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ისტორია. _ გაზ. "ახალი კოლხიდა" (ფოთი). _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2108. გიორგაძე ლ. ილიას მეუღლე [ო. გურამიშვილი]. - ჟურ. "საქართველოს ქალი", 1962. _ №11. _ გვ. 46.
2109. გიორგაძე ლ. ილიას მეუღლე და მეგობარი. ოლღა გურამიშვილის დაბადებიდან 120 წლისთავის გამო. _ გაზ. "კომუნიზმის გზით" (მცხეთა). _ 1962. _ 11 მარტი.
2110. გიორგაძე ო. ერის მოძღვარი. _ გაზ. „ქუთაისი“. _ 1962. _ 4 დეკემბერი.
2111. გოგაძე ალ. ილია ჭავჭავაძე მასწავლებლის შესახებ. _ გაზ. „ლენინელი“ (ზესტაფონი). _ 1962. _ 23 ნოემბერი.
2112. გოგიავა კ. სადაც დაირწა ილიას აკვანი. _ გაზ. „საბჭ. აფხაზეთი“. _ 1962. _ 4 ნოემბერი.
2113. გოგიჩაიშვილი ლ. ორი ეპიზოდი ილია ჭავჭავაძისა და ჩემი ნაცნობობის დროიდან. - ჟურ. "მნათობი". _ 1962. _ №12. _ გვ. 170-173.

სტატია დაწერილია 1937 წელს.

2114. გოგოლაძე ვ. ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებები რუსულ, საბჭოთა კავშირის ხალხთა და უცხოურ ენებზე. _ გაზ. "მებრძოლი" (ზუგდიდი). _ 1962. _ 15, 16 ნომბერი.
2115. გოგოლაძე ვ. ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებები საბჭოთა და უცხოურ ენებზე. _ გაზ. "ლენინის დროშა" (მახარაძე). _ 1962. _ 25 ნომბერი.
2116. გოგოლაძე ვ. ილია ჭავჭავაძე ქალის განათლების შესახებ. _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1962. _ 12, 14 ოქტომბერი.
2117. გოგოლაძე ვ. ქალთა განათლების შესახებ. _ გაზ. "საბჭოთა აჭარა". _ 1962. _ 20 ნომბერი.
2118. გოგოჭური ლ. ასე გავიცანი ილია: [მოგონება] / ჩაწერა ლ. გოგოჭურმა. _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1962. _ 2 დეკემბერი.
2119. გოგსაძე ლ. დიდი ილია. _ გაზ. "კომუნისმის გზით" (გურჯაანი). _ 1962. _ 27 ნომბერი.
2120. გოგსაძე მ. წარსულის დიდი დამფასებელი. _ გაზ. "ჭიათურის მადაროელი". _ 1962. _ 27 ნომბერი.
2121. გოდერძიშვილი ა. ილიას: [ლექსი]. _ გაზ. "კოლმეურნე" (სიღნაღი). _ 1962. _ 28 ნომბერი.
2122. გოზალიშვილი მ. ილიას გატაცება. (დიდი მწერლის ცხოვრებიდან). _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1962. _ 20 ნომბერი.
2123. გოზალიშვილი შალვა. ახალი ქართული ენის ფუძემდებელი. _ გაზ. "საბჭ. აჭარა". _ 1962. _ 23 ნომბერი.
2124. გოზალიშვილი შალვა. ეს ახარებდა მას. _ გაზ. „თბილისი“. _ 1962. _ 28 ნომბერი.
- უცხოეთთან საქართველოს მოწინავე საზოგადო მოღვაწეთა მეგობრული და კულტურული ურთიერთობის შესახებ ილია ჭავჭავაძის მეთაურობით.
2125. გოზალიშვილი შალვა. ილია ჭავჭავაძის წერილები. _ გაზ. „ახალი კომუნისტი“. _ 1962. _ 13 იანვარი.
- რეცენზია გამოცემაზე: ი. ჭავჭავაძე. თხზულებათა სრული კრებული ათ ტომად. ტ. 10. პ. ინგოროყვას რედ. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1961.
2126. გოზალიშვილი შ., სიღამონიძე ვ. ილია ჭავჭავაძის უცნობი წერილი. ("რამდენიმე სიტყვა ნიკოლოზ ბერძენოვზე") _ გაზ. ახ. „კომუნისტი“. _ 1962. _ 17 მაისი.
2127. გრძელიშვილი გ. აი როგორ მახსოვს ილია: [მოგონება]. _ გაზ. „გამარჯვების დროშა“ (ბოლნისი). _ 1962. _ 25 ნომბერი.
2128. გულუა ვ. ადამიანის მოვალეობის საკითხისათვის. ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. – ქუთაისის პედ. ინ-ტის შრომები. ტ. 24. _ 1962. _ გვ. 97-106.
2129. გურგენიძე დ. ჩვენი ილია: [ლექსი]. _ გაზ. "ლენინელი" (ზესტაფონი). _ 1962. _ 26 ნომბერი.
2130. გურული გრ. მრისხანე და მართალი სატირიკოსი. _ გაზ. "სოც. რუსთავი". _ 1962. _ 27 ნომბერი.
2131. გურჯიძე ა. დამე ყვარელში. ილიას პატარა გოგო: [ლექსები]. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1962. _ 2 დეკემბერი.
2132. გურჯიძე თ. ილიას: [ლექსი]. _ გაზ. "ჭიათურის მადაროელი". _ 1962. _ 9 დეკემბერი.

- 2133. დადიანი ჯოდორ.** ილია ჭავჭავაძის “ბაზალეთის ტბა”. – ჟურ. “სკოლა და ცხოვრება”. _ 1962. _ №11. _ გვ. 54-56.
- 2134. დადიანი ჯოდორ.** ილია და აკაკი სამეგრელოში სწავლა განათლების საკითხებზე. _ გაზ. “კოლხეთის ცისკარი”. _ 1962. _ 29 ნოემბერი.
- 2135. დადიანი ჯოდორ.** უნგარო მეგობარი. _ გაზ. “სახ. განათლება”. _ 1962. _ 5 დეკემბერი.
ილია ჭავჭავაძისა და არტურ ლაისტის ურთიერთობის შესახებ.
- 2136. დადიანი ჯოდორ.** “ჩატეხილი ხიდის” პრობლემა ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. – ჟურ. “ქართული ენისა დალიტერატურის სწავლების საკითხები სკოლაში”, კრ. 12. _ თბ., 1962. _ გვ. 149-165.
- 2137. დარასელია ვ.** ქართული კულტურის დიდი ლამპარი. _ გაზ. ”მებრძოლი” (ზუგდიდი). _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
- 2138. დარჩიაშვილი რ.** სოფლის მოამაგე. _ გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. _ 1962. _ 13 ნოემბერი.
- 2139. დაფნარელი ნ .** ილიას აჩრდილი: [ლექსი]. _ გაზ. “მებრძოლი” (ზუგდიდი). _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
- 2140. დიდი მწერალი და საზოგადო მოღვაწე.** ილია ჭავჭავაძის დაბადების 125 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო სადამო სოხუმში. _ გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. _ 1962. _ 12 დეკემბერი.
- 2141. დონაძე ვ.** ილია ჭავჭავაძე მილიტარიზმისა და ომის საფრთხის შესახებ ევროპაში. (XIX ს-ის 70_90_იანი წწ.) _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1962. _ №3. _ გვ. 110-115.
- 2142. დონაძე ვ.** რეალისტური ესთეტიკის ფუძემდებელი. _ გაზ. “საბჭ. ოსეთი.” _ 1962. _ 13 ნოემბერი.
- 2143. დუღუჩავა მამია.** ილიას ესთეტიკური იდეალი. _ გაზ. “თბილისი”. _ 1962. _ 24, 26 ნოემბერი.
- 2144. დუღუჩავა მამია.** ხელოვნების ესთეტიკური დამოკიდებულება სინამდვილესთან ილია ჭავჭავაძის თვალსაზრისით. _ გაზ. “ლიტ. გაზეთი”. _ 1962. _ 23 ნოემბერი.
- 2145. დუღუჩავა მამია.** ილია ჭავჭავაძე (დაბადების 125 წლისთავის გამო). – ჟურ. “საქ. კომუნისტი”. _ 1962. _ №10. _ გვ.52-64.
- 2146. ებრალიძე გ.** იქ სადაც შობილა დიდი ილია. – ჟურ. “საქართველოს ბუნება”. _ 1962. _ №6. _ გვ. 20.
ილია ჭავჭავაძის ყვარლის სახელმწიფო მუზეუმის შესახებ.
- 2147. ერის ქომაგი –** გაზ. “სამგორი”. _ 1962. _ 25 აგვისტო.
- 2148. ესებუა გ.** საქართველოს უგვირგვინო მეფე: [ლექსი] _ გაზ. “საბჭოთა აჭარა”. _ 1962. _ 23 ნოემბერი.
- 2149. ესაიაშვილი ვ.** როდის და როგორ შეიტყო ვ. ი. ლენინმა ილია ჭავჭავაძის სიკვდილის ამბავი: (არქივი მოგვითხრობს) _ გაზ. “კომუნისტი”. _ 1962. _ 26 მაისი.
- 2150. ვადაჭკორია მ.** ილია და ეგნატე ნინოშვილი _ გაზ. “ლენინის დროშა” (მახარაძე). _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
- 2151. ვაჟა_ფშაველა.** ილიასადმი [ლექსი] _ გაზ. ”ლენინელი” (ზესტაფონი). _ 1962. _ 25 ნოემბერი.

- 2152. ვარდანძე ს.** დიდი მწერლის უკვდავსაყოფად. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
ლიტერატურული საღამო ქუთაისის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეში.
- 2153. ვართაგავა იპოლიტე.** ილია, ვაჟა, გიგა ყიფშიძე: [მოგონებები]. – ჟურ. "მნათობი". _ 1962. _ №3, გვ. 150-177, №4, გვ. 177-182, №5, გვ. 173-183.
- 2154. ვაშაგაშვილი ჟ.** ქართლის დედა ილიას საფლავზე: [ლექსი] _ გაზ. "გორელი ფეიქარი". _ 1962. _ 28 ნოემბერი.
- 2155. ზაზაშვილი ნ.** ილია და ბავშვები. _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1962. _ 7 ოქტომბერი.
- 2156. ზამბახიძე ვ.** "ივერიის" დაბადება. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1962. _ 19 ოქტომბერი.
- 2157. ზამბახიძე ვ.** ძმადნაფიცი. – ჟურ. "მნათობი". _ 1962. _ №11. _ გვ. 117-126.
ილია ჭავჭავაძის და ნიკო ნიკოლაძის ურთიერთობის შესახებ.
- 2158. ზანდუკელი მიხეილ.** [ილია ჭავჭავაძე]. _ წიგნ.: ახალი ქართული ლიტერატურა. მეოთხე შესწორებული და შევსებული გამოცემა / რედ.: ს. ხუციშვილი . _ თბ.: თსუ-ს გამ_ბა, 1962. _ ტომი II. _ გვ. 198_421.
შინაარსი: თერგდალეულები 60-იან წლებში; ილია ჭავჭავაძის პოეტური შემოქმედება 1857-1860-იან წლებში; "მამათა" და "შვილთა" მსოფლმხედველობა და მათი ბრძოლის ხასიათი; თერგდალეულების პოზიტიური შეხედულებანი; თერგდალეულთა დამოკიდებულება ეროვნული საკითხისადმი; თერგდალეულთა დამოკიდებულება ბატონყმობისადმი; ილია ჭავჭავაძე; თერგდალეულთა ადგილი ქართულ მწერლობაში.
- 2159. ზანდუკელი მიხეილ.** რად მიყვარს ილია. – ჟურ. "დროშა". _ 1962. _ №11. _ გვ. 4.
- 2160. ზაუტაშვილი გ.** წინაპართა ნატერფალზე. _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1962. _ 20 სექტემბერი.
ყვარლის რაიონის მშრომელთა მზადება ილია ჭავჭავაძის დაბადების 125 წლისთავისა და კოტე მარჯანიშვილის დაბადების 90 წლისთავისათვის.
- 2161. ზელენსკი კ.** სინდის-ნამუსის პოეტი. _ გაზ. „კომუნისტი“. _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
- 2162. ზორინი ს.** გმირი მწერალი. _ გაზ. „კომუნისტი“. _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
- 2163. ზურაბიშვილი ივანე.** ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: კარგ ქართველთა ხსოვნისათვის _ პარიზი, 1962. _ 203-231გვ.
ნარკვევში განხილულია ილიას შემოქმედება. იგი მოხსენებად იყო წაკითხული პარიზის ქართულ საზოგადოებაში 1937 წლის 16 მაისს.
- 2164. თაბორიძე მ.** "განდევლის" გარშემო. – ჟურ. "სკოლა და ცხოვრება". _ 1962. _ №11. _ გვ. 51-54.
- 2165. თამაზიანი ა.** ილია კახეთის რკინიგზის შესახებ. _ გაზ. „რკინიგზელი“. _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
- 2166. თევზაძე ა.** აქ ძგერდა დიდი პოეტის გული. _ გაზ. „კომუნისტი“. _ 1962. _ 22 ნოემბერი.
ილია ჭავჭავაძის სახლ_მუზეუმი თბილისში.

- 2167. თევზაძე ლ.** სიცოცხლე მისი გრძელდება. _ გაზ. „რკინიგზელი“. _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
- 2168. თელია ა.** თბილისის გუბერნიის საადგილმამულო ბანკის შემოქმედება ი. ჭავჭავაძის გამგებლობის პერიოდში და საბანკო ოპერაცია (1874-1906წ.წ.) –საქ. ფიზიკური კულტურის ინ-ტის შრომათა კრებული. _ 1962. _ ტ. 5. _ გვ. 165-187.
- 2169. თურმანიძე ნ.** იქ, სადაც ილია ცხოვრობდა. _ გაზ. „კომუნიზმის გზა“ (დუშეთი). _ 1962. _ 17 აგვისტო.
საგურამოში ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის შესახებ.
- 2170. ივანიშვილი ა.** ილია, კალატოზების უსტაბაში და სააკაძის პორტრეტი. _ გაზ. „ახ. კომუნისტი“. _ 1962. _ 1 ნოემბერი.
ილია ჭავჭავაძისა და კალატოზ ი. ფრანგიშვილის ურთიერთდამოკიდებულების შესახებ.
- 2171. ილია და თეატრი.** _ გაზ. „გამარჯვება“ (გორი).) _ 1962 _ 25 ნოემბერი.
- 2172. ილია და სოფლის მეურნეობის საკითხები.** _ გაზ. „ალაზნის განთიადი“ (თელავი). _ 1962. _ 29 ნოემბერი.
- 2173. ილია და ქართული თეატრი.** _ გაზ. „ალაზნის განთიადი“ (თელავი). _ 1962. _ 29 ნოემბერი
- 2174. ილია პეტერბურგში.** – ჟურ. „დროშა“. _ 1962. _ №11. _ გვ. 10-11.
ჟურნალი აქვეყნებს ილიას პეტერბურგში მოღვაწეობისადმი მიძღვნილ წერილებს: ა. აბრამიშვილი. პეტერბურგშიაც მამულზე ფიქრობდა; ა. კოჭლავაშვილი. ხალხის ინტერესების დამცველი ვიქნები (ილია ჭავჭავაძე E სახელმწიფო სათათბირო საბჭოში)
- 2175. ილია ჭავჭავაძე:** (დაბადების 125 წლისთავი). ლიტერატურის მოკლე სარეკომენდაციო სია / შემდ.: ნ. ლაიშვილი, გ. ზაქარაია; ვ. მმარქისის სახ. სახელმწ. რესპ. Bზიბ-კა. _ თბ., 1962. _ 20 გვ.
სია შეიცავს ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა გამოცემების 17 დასახელებას და ლიტერატურას მის შესახებ (121 დასახელება) ქართულ და რუსულ ენებზე.
- 2176. ილია ჭავჭავაძე უნგრულ ენაზე** (თარგმნილი მ. იშტვანოვიჩის მიერ). _ გაზ. „კომუნისტი“. _ 1962. _ 13 თებერვალი.
- 2177. ილია ჭავჭავაძის დღეები აჭარაში.** _ გაზ. „საბჭ. აჭარა“. _ 1962. _ 16 ნოემბერი.
მწერლის იუბილესადმი მიძღვნილი ღონისძიებების შესახებ.
- 2178. ილია ჭავჭავაძის დაბადების 125 წლისთავი.** – ჟურ. „საბჭოთა ხელოვნება“. _ 1962. _ №11. _ გვ. 10-11.
- 2179. ილია ჭავჭავაძის დაბადებიდან 125 წლისთავისათვის.** _ გაზ. „ლიტ. გაზეთი“. _ 1962. _ 17 აგვისტო.
- 2180. ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი საგურამოში / შემდგ.: გ. მიხელაძე, ნ. ხომერიკი.** _ თბ., 1962. _ 81გვ.
წიგნში აღბეჭდილია ილია ჭავჭავაძისეული კარმიდამო და მოკლე მიმოხილვა იმ წლებისა, რომლებიც ილიამ გაატარა ამ სახლში.
- 2181. ილიას ოჯახური წრე.** _ გაზ. „სამგორი“. _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
- 2182. ინგოროყვა პავლე.** ილია ჭავჭავაძე / რედ.: ირაკლი აბაშიძე. _ თბ.: საბჭოთა მწერალი, 1962. _ 252 გვ.
შინაარსი: შესავალი; ისტორიული წარსულიდან; ოჯახური გარემო ყრმობა. სიჭაბუკე; სტუდენტობის წლები; ილიას ნაწერები პირველი

პერიოდისა (1857_1861 წწ.) – ილია ახალი ქართული ენის ფუძემდებელი და საქართველოს ეროვნულ განმათავისუფლებელი მოძრაობის იდეოლოგი; ილიას მოღვაწეობა საქართველოში დაბრუნების შემდეგ: 1861_1863 წლებში. "საქართველოს მოამბე"; 1864_1876 წლები; "ივერიის" პირველი პერიოდი (1877-1885 წლები); "ივერიის" მეორე პერიოდი (1886 წლიდან – მე-20 საუკუნის დასაწყისამდე); 1905_1907 წლები.

- 2183.** ინჯია ჯ. ფიქრები წიწამურთან: [ლექსი] – გაზ. "სახ. განათლება". – 1962. – 28 ნომბერი.
- 2184.** კალანდაძე ა. ილია ჭავჭავაძის უცნობი ფსევდონიმები და ნაწერები: ("საქართველოს მოამბის" ფურცლებზე). – ჟურ. "მნათობი". – 1962. – №11. – გვ. 138-145.
- 2185.** კალანდაძე ა. ილია ჭავჭავაძე და პეტრე ნაკაშიძე. – ჟურ. "ცისკარი". – 1962. – №10. – გვ. 93-100
- 2186.** კანდელაკი ა. ჩვენი ილია. – გაზ. "წინსვლა" (სამტრედია). – 1962. – 27 ნომბერი.
- 2187.** კასრაძე დ. ბრძენი ილია. – წიგნ.: კასრაძე დ. ლიტერატურული პორტრეტები. – თბ., 1962. – გვ. 3-17
- 2188.** კასრაძე დ. სამშობლოს დედაბოძი. მოგონების ფურცლები. – გაზ. "კომუნისტი". – 1962. – 11 ნომბერი.
იგივე: გაზ. "ტყვარჩელის მადაროელი". – 1962. – 24 ნომბერი.
- 2189.** კასრაძე ვ. ილია ჭავჭავაძის ნათესავებთან. (მოგონება). – გაზ. "საბჭ. ოსეთი". – 1962. – 28 ნომბერი.
- 2190.** კველიშვილი ნ. ილია ოჯახის შესახებ. – ჟურ. "საქართველოს ქალი". – 1962. – №11. – გვ. 23.
- 2191.** კველიშვილი ნ. უყვარდა სოფელი. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1962. – 24 ოქტომბერი.
- 2192.** კენჭოშვილი აკაკი. ილია ჭავჭავაძე: მხატვრული შემოქმედების საკითხები / რედ. გიორგი აბზიანიძე; საქ. სსრ მეცნ. აკადემია. რუსთაველის სახ. ლიტერატურის ინ-ტი. – თბ.: მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1962 [ყდაზე: 1961]. – 271 გვ.
შინაარსი: შესვალი; ილიას ცხოვრებისა და შემოქმედების გზა; ტრადიციისა და ნოვატორობის საკითხი ილია ჭავჭავაძის მხატვრულ სტილში; ილიას ლირიკული სიახლენი; ილია ჭავჭავაძე – ახალი ქართული მხატვრული პროზის ფუძემდებელი; ილია ჭავჭავაძის მხატვრული პროზის ენა და სტილი; ტიპისა და ტიპიურობის საკითხი ილია ჭავჭავაძის მხატვრულ პროზაში; ილია ჭავჭავაძის მხატვრული პროზის სიუჟეტურ-კომპოზიციური თავისებურებანი; ილია ჭავჭავაძის მხატვრული პროზის ჟანრობრივი თავისებურებანი; ილიას სატირა: ილიას სატირის გენეზისი; ილიას პირველი სატირული ცდები. პუბლიცისტური სატირა; ილიას მხატვრული სატირა: ა. "კაცია_ადამიანი?"; ბ. "მგაზავრის წერილები"; გ. "სცენები." ილიას სატირული ლირიკა; სატირის მონაცემები ილიას არასატირულ თხზულებებში; ხალხთა შორის მეგობრობის იდეა ილიას შემოქმედებაში; ნაწარმოებთა საძიებელი.
- 2193.** კენჭოშვილი ი. ჰაინე და ილია ჭავჭავაძე. – გაზ. "ლიტ. გაზეთი". – 1962. – №182
- 2194.** კვაჭაძე ქ. ქალთა ქომაგი. – გაზ. "ახალი კოლხიდა" (ფოთი). – 1962. – 5 დეკემბერი.

2195. კიკვაძე ალ., გვასალია ზენ. მოგონებანი. _ გაზ. "საბჭოთა აფხაზეთი". _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2196. კილანავა ნ. ილია ჭავჭავაძე აფხაზეთში. _ გაზ.. "საბჭ. აფხაზეთი". _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2197. კიკნაძე გ. დიდი ილია. _ გაზ. "თბილისის უნივერსიტეტი". _ 1962. _ 23 ნოემბერი.
2198. კინწურაშვილი ა. ილია და სახალხო განათლების ზოგიერთი საკითხი. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2199. კობაიძე არ. უკვდავი ილია და ხევი. _ გაზ. "კომუნისმის გზა" (დუშეთი). _ 1962. _ 11 ნოემბერი.
2200. კოკილაშვილი ა. ილია კალოზე. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1962. _ 23 ოქტომბერი.
2201. კომუნაძე შ. მარად უჭკნობი სახელი _ გაზ. "თბილისი". _ 1962. _ 2 ნოემბერი.
2202. კოპალიანი ი. ჰაინე და ილია ჭავჭავაძე. _ გაზ. "ლიტ. გაზეთი" _ 1962. _ 27 აპრილი.
2203. კოპალიანი ნ. წიწამურთან: [ლექსი]. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1962. _ 30 ნოემბერი.
2204. კოჭლავაშვილი ა. ილია და ჭიათურის მარგანეცი. _ გაზ. "ჭიათურის მადაროელი". _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2205. კოჭლავაშვილი ა. "უპოპულარესი, მგზნებარე" პეტერბურგის გაზეთის ფურცლებზე. _ გაზ. "თბილისი". _ 1962. _ 24 ნოემბერი.
2206. კუჭუხიძე ი. ფილოსოფიური მოტივები (ილიას შემოქმედებაში). _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1962. _ 4 დეკემბერი.
2207. კრაწაშვილი თ. საგურამოდან მოდის ილია: [ლექსი]. _ გაზ. "თბილისის უნივერსიტეტი". _ 1962. _ 23 ნოემბერი.
იგივე: გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1962. _ 21 ნოემბერი.
2208. კუხიანიძე ზ. წლები მიდიან: [ლექსი]. _ გაზ. „ქუთაისი“. _ 1962. _ 4 დეკემბერი.
2209. ლაცისი ვ. დიდი ილია. _ გაზ. „კომუნისტი“. _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2210. ლეთოდიანი პ. შენ სულ იცოცხლებ: [ლექსი] / მთქმელი პ. ლეთოდიანი. _ გაზ. „ქუთაისი“. _ 1962. _ 4 დეკემბერი.
2211. ლეკვიშვილი შ. დიდი მოღვაწე, მგზნებარე პუბლიცისტი. _ გაზ. „ქუთაისი“. _ 1962. _ 30 ნოემბერი.
2212. ლეონიძე გიორგი. ილიას სურათზე: [ლექსი]. _ გაზ. „ჭიათურის მადაროელი“. _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2213. ლეონიძე გიორგი. ილია ჭავჭავაძეს : [ლექსი]. – ჟურ. "მნათობი". _ 1962. _ №11. _ გვ. 3
2214. ლეონიძე გიორგი. სამშობლოს გულის გამათბობელი! [ლექსი ი. ჭავჭავაძისადმი]. _ გაზ. „კომუნისტი“. _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2215. ლეონიძე გიორგი. შენი სახელი სიკვდილს გადასცა: [ლექსი ი. ჭავჭავაძისადმი]. _ გაზ. „სახ. განათლება“. _ 1962. _ 28 ნოემბერი.
2216. ლიტერატურული ენის "კანონის დამდები". _ გაზ. „გამარჯვება“ (გორი). _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2217. ლორთქიფანიძე ე. ახალგაზრდობის აღზრდა-განათლება და ილია ჭავჭავაძე. _ გაზ. „ახ. კომუნისტი“. _ 1962. _ 27 ნოემბერი.

2218. ლორთქიფანიძე ი. ილია ჭავჭავაძის “მგზავრის წერილების” პირველი თავის ზოგიერთი საკითხის გამო. – ლიტერატურული ძიებანი, ტ. XIV. _ 1962. _ გვ. 125-132.
2219. მაისურაძე ი. ბრძნული ქარაგმები. _ გაზ. ”თბილისი”. _ 1962. _ 24 ოქტომბერი.
საქ. მეცნიერებათა აკადემიის ხელნაწერთა ინსტიტუტის ილიასეულ ფონდში დაცული მასალის “ზმნები და ჭეშმარიტების ნამტვრევების” შესახებ.
იგივე: გაზ. ”ქუთაისი”. _ 1962. _ 4 ნოემბერი.
2220. მაისურაძე ი. ბურჯი ქართული კულტურისა. _ გაზ. ”ლენინელი” (ზესტაფონი). _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
იგივე: გაზ. ”სოც. რუსთავი”. _ 1962. _ 21 ოქტომბერი.
2221. მაისურაძე ი. დიდი მწერლის მითითებით. _ გაზ. ”წითელი დროშა” (ახალციხე). _ 1962. _ 28 ნოემბერი.
2222. მაისურაძე დ. ილია და საერთაშორისო ცხოვრება. _ გაზ. ”ლიტ. გაზეთი”. _ 1962. _ 23 ნოემბერი
2223. მაისურაძე ი. მახვილი სიტყვის მოყვარული. _ გაზ. ”თბილისი”. _ 1962. _ 24 ნოემბერი.
2224. მამნიაშვილი ვ. შენ ცისკარი ხარ: [ლექსი ი. ჭავჭავაძისადმი]. _ გაზ. ”სამგორი”. _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2225. მამნიაშვილი ვ. ხალხის გულებში სწერია: [ლექსი ი. ჭავჭავაძეზე]. _ გაზ. ”სამგორი”. _ 1962. _ 11 სექტემბერი.
2226. მარკოზაშვილი შალვა. აკაკი ილიას სტუმარი (საგურამოში). _ გაზ. ”თბილისი”. _ 1962. _ 13 ოქტომბერი.
2227. მარკოზაშვილი შალვა. “ეგ ჩემი კაკო არ არის”. _ გაზ. ”სოფლის ცხოვრება”. _ 1962. _ 4 ნოემბერი.
ი. ჭავჭავაძისა და გ. ჩარკვიანის ურთიერთობის შესახებ.
2228. მარკოზაშვილი შალვა. თანამოსახელე მეგობრები. _ გაზ. ”ახ. კომუნისტი”. _ 1962. _ 17 ნოემბერი.
ი. ჭავჭავაძისა და ი. წინამძღვრიშვილის ურთიერთობის შესახებ.
2229. მარკოზაშვილი შალვა. ილია ჭავჭავაძე და ვაჟა-ფშაველა _ გაზ. „კომუნიზმის გზა“ (დუშეთი). _ 1962. _ 23 ოქტომბერი.
2230. მარკოზაშვილი შალვა მოგონებანი დიდ ილიაზე. _ გაზ. „ნორჩი ლენინელი“. _ 1962. _ 23 ნოემბერი.
2231. მარკოზაშვილი შალვა. მუდამ სიყვარულით მოსაგონარი. _ გაზ. „ნორჩი ლენინელი“. _ 1962. _ 12 ოქტომბერი.
2232. მარკოზაშვილი შალვა. მუდამ ხალხზე მზრუნველი. _ გაზ. ”თბილისი”. _ 1962. _ 5 ნოემბერი.
2233. მარკოზაშვილი შალვა. მშობელ მამასავით მზრუნველი. _ გაზ. ”კომუნიზმის გზა“. (დუშეთი). _ 1962. _ 18 ოქტომბერი.
2234. მარკოზაშვილი შალვა. საგურამოს პირველი მასწავლებელი. _ გაზ. ”სახ. განათლება”. _ 1962. _ 14 ნოემბერი.
- საგურამოში 1908 წელს ილია ჭავჭავაძის ინიციატივით პირველდაწყებითი სკოლის დაარსების მოწყობაში ი. რუხაძის მონაწილეობის შესახებ.
2235. მარკოზია გ. ილიას საფლავთან: [ლექსი]. _ გაზ. ”თბილისის უნივერსიტეტი”. _ 1962. _ 23 ნოემბერი.

2236. მატარაძე ნ. ილია ცოცხლობს. _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1962. _ 2 ნომბერი.
2237. მალრაძე დ. ილიას სახლი – ჩემი სასწავლებელი. _ გაზ. "წითელი დროშა" (ახალციხე). _ 1962. _ 23 ნომბერი
2238. მგელაძე ო. ჰენრიხ გრინვესკი. _ გაზ. "ლიტერატურული გაზეთი". _ 1962. _ 11 მაისი.
- წერილი ეხება ილია ჭავჭავაძის თხულებათა მ. გედევანიშვილისეული გამოცემის ილუსტრატორს.
2239. მეზონია მ. დიდო ილიავ! [ლექსი] _ გაზ. "წინსვლს" (სამტრედია). _ 1962, 23 დეკემბერი.
2240. მელია ი. ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – ჟურ. "ლიტ. აჭარა". _ 1962. _ №4. _ გვ. 35
2241. მენაბდე ლევან. ილია და ხელნაწერების შესწავლა. _ გაზ. "თბილისი". _ 1962. _ 28 ნომბერი.
2242. მერაბიშვილი ე. საგურამო ემზადება. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1962. _ 20 ოქტომბერი.
2243. მესხი ს. ბიბლიოგრაფია. კრებული. _ წიგნი I. 1873. _ წიგნი.: მესხი ს. თხულებანი 3 ტომად / შედგენილი ი. ბოცვაძის მიერ. _ თბ., 1962. _ გვ. 349-352.
- ბიბლიოგრაფიაში საუბარია ნიკოლოზ ბარათაშვილის წერილებზე მაიკო ორბელიანისადმი, რომლებიც ილია ჭავჭავაძეს გაუგზავნია კირილე ლორთქიფანიძისათვის "კრებულში" გამოსაქვეყნებლად შესავალი წერილის დართვით. ილია წერდა: "ეს ოთხი წიგნი, ნ. ბარათაშვილისაგან ერთი და იგივე პირთან მიწერილი, გადმოგვცა ჩვენ ერთმა პატივცემულმა პირმა ქართული ენისა და მწერლობის მოყვარულმა. ვისაც ესმის რა გვარი მნიშვნელობა აქვს ამგვართა წერილთა ლიტერატურის ისტორიისათვის და თვით მწერლის მიმართულებისა და თვისების ახსნისათვის, იგი ჩვენთან ერთად გულითად მადლობას მოახსენებს მაგ წიგნების პატივცემულ გადმომცემელსა".
2244. მეძველია კ. გლეხთა მოამაგე. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1962. _ 25 ნომბერი.
2245. მეძველია კ. ვაჟა-ფშაველა და ილია ჭავჭავაძე – ქუთაისის პედ. ინ-ტის შრომები, ტ. 24. _ 1962. _ გვ. 203-214.
2246. მეძველია კ. ილია ჭავჭავაძე ლიტერატურის ხალხურობის შესახებ. _ ჟურ. "ლიტ. აჭარა". _ 1962. _ №5. _ გვ. 62-63
2247. მეძველია კ. გლეხთა მოამაგე. _ გაზ. "წინსვლა" (მელექედური, მახარაძის რ-ნი). _ 1962. _ 4 დეკემბერი.
2248. მილოდაშვილი რ. ილია ჭავჭავაძე სამხრეთ ოსეთის მთის ოსთა ეკონომიური სიდუხჭირის შესახებ. _ გაზ. "საბჭ. ოსეთი". _ 1962. _ 9 დეკემბერი.
2249. მიზანდარი ვ. იაკობ ნიკოლაძე ილიას შესახებ. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1962. _ 4 დეკემბერი.
2250. მინდაძე ბ. სულმნათი. _ გაზ. "თბილისი". _ 1962. _ 24 ნომბერი.
ე. ფალავანდიშვილი-გიჟმყრელის მოგონება ილია ჭავჭავაძეზე.
იგივე: გაზ. "წითელი არბოშიკი" (წითელწყარო). _ 1962. _ 28 ნომბერი.
2251. მირიანაშვილი ა. როგორ გავიგოთ სათაური. – ჟურ. "სკოლა და ცხოვრება". _ 1962. _ №1. _ გვ. 79-82.

- 2252.** მიქაულაძე შ. დღეს რომ გენახა ტკბილი მამული: [ლექსი ილია ჭავჭავაძეს]. – გაზ. "წინსვლა" (სამტრედია). _ 1962. _ 21 ოქტომბერი.
- 2253.** მიხელიძე ი. ილია და გარიბალდი. – გაზ. „სამგორი“. _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
- 2254.** მიხელიძე გ. ილია ჭავჭავაძე. _ გაზ. „კომუნიზმის გზა“ (დუშეთი). _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
ილია ჭავჭავაძის მოთხრობა “კაცია-ადამიანის?!” სათაურის შესახებ
- 2255.** მიხელიძე გ. საგურამოს სახლ-მუზეუმში. _ გაზ. „კომუნისტი“. _ 1962. _ 25 ოქტომბერი.
მზადება მწერლის იუბილესათვის.
- 2256.** მიხელიძე გ. წინასაიუბილეო დღეები ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმში (საგურამოში). _ გაზ. „კომუნიზმის გზა“ (დუშეთი). _ 1962. _ 11 ოქტომბერი.
- 2257.** მუმლაძე ბ. ილიას სახე ქართულ საბჭოთა პოეზიაში. _ გაზ. „ჭიათურის მალაროელი“. _ 1962. _ 23 ნოემბერი.
- 2258.** მღვდლიაშვილი ალ. ილია კარდანახში. _ გაზ. „სოფლის ცხოვრება“. _ 1962. _ 13 სექტემბერი.
- 2259.** მხარგრძელი ს. ილიას საღამოები. _ გაზ. ”თბილისი”. _ 1962. _ 4 ოქტომბერი.
წერილი ეხება 1912 წელს ილიას დაბადების 75 წლისთავის აღსანიშნავად გამართულ საღამოებს ბაქოში, ოდესაში, ხარკოვში, მოსკოვში, დონის როსტოვსა და კავკავში.
- 2260.** მხარგრძელი ს. ძველი ილიას საფლავზე. _ გაზ. ”თბილისი”. _ 1962. _ 15 ოქტომბერი.
- 2261.** ნადარეიშვილი გ. ათი წელი დუშეთში (1864-1873წწ.) _ გაზ. ”ახ. კომუნისტი”. _ 1962. _ 29 სექტემბერი.
ილიას მოსამართლედ მუშაობის შესახებ დუშეთში.
იგივე: გაზ. ”ქუთაისი”. _ 1962. _ 6 ოქტომბერი.
- 2262.** ნადარეიშვილი გ. დიდი განძი. _ გაზ. ”სოფლის ცხოვრება”. _ 1962. _ 4 ოქტომბერი.
ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტური მემკვიდრეობის შესწავლის შესახებ.
- 2263.** ნადარეიშვილი გ. მოსამართლე. _ გაზ. ”კომუნიზმის გზა” (დუშეთი). _ 1962, 2 ნოემბერი.
ილიას მოსამართლედ მუშაობის შესახებ დუშეთში.
- 2264.** ნადარეიშვილი გ. მომავალზე ფიქრი. _ გაზ. ”ახ. კომუნისტი”. _ 1962. _ 16 ოქტომბერი.
- 2265.** ნადარეიშვილი გ. მომრიგებელი შუამავალი. _ გაზ. ”კომუნიზმის გზა” (დუშეთი). _ 1962. _ 21 ოქტომბერი.
- 2266.** ნადიბაძე ი. ბიუსტი ეზოში. _ გაზ. ”თბილისი”. _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
მოქანდაკე დ. ყიფშიძის ბარელიეფის ესკიზი ილია ჭავჭავაძის “განდეგილის” თემაზე.
- 2267.** ნადირაძე ბ. შრომისადმი სიყვარულის აღზრდის ზოგიერთი საკითხი ი. ჭავჭავაძის “ოთარანთ ქვრივის” სწავლებასთან დაკავშირებით. – ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების საკითხების სკოლაში, კრ. 12. _ 1962. _ გვ. 126-133.
- 2268.** ნავდარაშვილი დ. ილია ჭავჭავაძე - დაჩაგრულთა ქომაგი. _ გაზ. “გამარჯვება” (გორი). _ 1962. _ 23 ნოემბერი.

2269. ნაკაშიძე ნ. დიდი ილია. [ი. ჭავჭავაძის დაბადებიდან 125 წლისთავი]. – ჟურ. “დილა”. _ 1962. _ №11. _ გვ. 3.
2270. ნარიშკინი ლ. მწერალი, საზოგადო მოღვაწე, შემოქმედი. _ გაზ. ”კოლმეურნე” (სიღნაღი). _ 1962. _ ნოემბერი.
2271. ნატროშვილი გ. სამშობლოს დიდი მოჭირნახულე. დამთავრდა ილია ჭავჭავაძის თბუღლებათა ატტომეულის გამოცემა. _ გაზ. ”კომუნისტი.” _ 1962. _ 22 მარტი.
2272. ნატროშვილი ლ. დიდ ილიას: [ლექსი]. _ გაზ. ”მედიცინის მუშაკი”. _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2273. ნაცვალაძე დავით. ილია – რედაქტორი. _ გაზ. ”საბჭოთა აჭარა”. _ 1962. _ 16 ნოემბერი.
2274. ნაცვალაძე ილია მ. ილია ჭავჭავაძე და ჩვენი თანამედროვეობა. _ გაზ. ”ახალი კოლხიდა” (ფოთი). _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2275. ნაცვლიშვილი ს. ილია ჭავჭავაძის თამაშობს. (ი. ჭავჭავაძის ერთი საინტერესო სურათის შესახებ). _ გაზ. ”თბილისი”. _ 1962. _ 28 აგვისტო.
2276. ნაცვლიშვილი ს. ფუნჯით ამეტყველებული. _ გაზ. ”თბილისი”. _ 1962. _ 24 ნოემბერი.
- ილია ჭავჭავაძის სახე ქართველ მხატვართა ნამუშევრებში.
2277. ნაცვლიშვილი ს. შთაგონების წყარო. _ გაზ. ”თბილისი”. _ 1962. _ 5 ოქტომბერი.
- ილია ჭავჭავაძის სახე ქართველ მოქანდაკეთა ნაწარმოებებში.
2278. ნემსაძე მ. საზოგადოებრივ პოლიტიკური და ფილოსოფიური აზრის განვითარება საქართველოში. _ წიგნ.: ფილოსოფიის ისტორია /სახელმძღვ. არაფილოს. ჰუმანიტ. ფაკ. სტუდ. _ თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1962. _ გვ. 261-269.
- ნარკვევში ნაჩვენებია ილია ჭავჭავაძის ლიდერობა ბატონყმობისა და ცარიზმის წინააღმდეგ განმათავისუფლებელ მოძრაობაში. გადმოცემულია მწერლის მატერიალისტური შეხედულებები, მისი ღვაწლი მატერიალისტური ესთეტიკის დამუშავების საქმესა და ქართულ ლიტერატურაში ახალი რეალისტური მიმართულების დამკვიდრებაში.
2279. ნიკოლაიშვილი ც. 1892 წლიდან დღემდე. _ გაზ. ”ახ. კომუნისტი”. _ 1962. _ 24 ნოემბერი.
- ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა გამოცემების შესახებ.
2280. ნიკოლაიშვილი ც. შთაგონებდა დიდი მწერალი. _ გაზ. ”ახ. კომუნისტი“. _ 1962. _ 26 ნოემბერი.
2281. ნიკოლაძე ე. მარადიული მადლი და უკვდავება. _ გაზ. ”ალაზნის განთიადი” (თელავი). _ 1962. _ 29 ნოემბერი.
2282. ნიკოლაძე რ. ილიაობა თელავში. _ გაზ. ”ალაზნის განთიადი”. _ 1962. _ 12 აგვისტო.
2283. ნოლაიძელი ნ. აჭარის დიდი მოამაგე. – ჟურ. “ლიტ. აჭარა”. _ 1962. _ №6. _ გვ. 71-73.
2284. პაპაშვილი გ. ილიას: [ლექსი]. ხალხური / ჩაწერა გ. პაპაშვილმა. _ გაზ. ”ალაზნის განთიადი” (თელავი). _ 1962. _ 29 ნოემბერი.
2285. ჟვანია ვ. მართლმსაჯულების სამსახურში. _ გაზ. ”თბილისი”. _ 1962. _ 28 ნოემბერი.

2286. ჟვანია ა. მეზრძოლი შემოქმედი. _ გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". _ 1962. _ 24 ნოემბერი.
2287. ჟორჯოლიანი ვ. ილია და წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2288. ჟურული ვ. მარად ცოცხალი: [ლექსი ი. ჭავჭავაძისადმი]. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2289. ჟღენტა ბესო. ილია ჭავჭავაძის იუბილე. _ გაზ. "თბილისი". _ 1962. _ 25 აგვისტო.
საუბარი საქართველოს მწერალთა კავშირის გამგეობის მდივანთან ბ. ჟღენტთან ილიას იუბილესთან დაკავშირებით.
2290. რადიანი შალვა. ილია ჭავჭავაძე და ახალი ქართული ლიტერატურის პრობლემები. – ჟურ. "მნათობი". _ 1962. _ №11. _ გვ. 109-106
2291. რადიანი შალვა. ილია ჭავჭავაძის მხატვრული სტილის თავისებურება. _ გაზ. "ლიტ. გაზეთი". _ 1962. _ 23, 30 ნოემბერი.
2292. რადიანი შალვა. პიროვნება და საზოგადოება ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. _ გაზ. "თბილისი". _ 1962. _ 16 ნოემბერი.
2293. რატიანი პროკოფი. დიდი ქომაგი და მოჭირნახულე. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2294. რატიანი პროკოფი. ილია ჭავჭავაძე და გლეხთა განთავისუფლების პრობლემა. _ ჟურ. "ცისკარი". _ 1962. _ გვ. 119-134
2295. როსტომაშვილი ნ. ილია ქართულ გიმნაზიაში: [მოგონება]. _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1962. _ 29 ნოემბერი.
2296. რჩეულიშვილი ი. დიდი პაციენტი. _ გაზ. "თბილისი". _ 1962. _ 26 ოქტომბერი.
ექიმი ნ. ჯანდიერი ილია ჭავჭავაძის შესახებ.
2297. რჩეულიშვილი ი. თბილისურ კარ-მიდამოში. _ გაზ. "თბილისი". _ 1962. _ 6 ოქტომბერი.
2298. რჩეულიშვილი ი. მწერლის "ხუთმაბათობები". _ გაზ. "თბილისი". _ 1962. _ 12 ნოემბერი.
ლიტერატურული სადამოები ილიას თბილისის ბინაში.
2299. საგინაშვილი ს. ვინ იყო შენი ლალაო! (მოგონება) / მთქმელი ს. საგინაშვილი. ჩაწერა გ. ჯავახიშვილმა. _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1962. _ 29 ნოემბერი.
2300. სამხარაძე გიორგი. ორი ძეგლი: [ლექსი]. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1962, 25 ნოემბერი.
ქუთაისში ილია ჭავჭავაძის ძეგლის დადგმის გამო.
2301. სამხარაძე გიორგი. სამშობლოში დაბრუნება: [ლექსი ი. ჭავჭავაძეზე]. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1962. _ 4 დეკემბერი.
2302. სართანია ტარიელ. ილია ჭავჭავაძის ზოგიერთი გამოუქვეყნებელი მასალა ეკონომიკურ საკითხებზე. – ჟურ. "მნათობი". _ 1962. _ №5. _ გვ. 161-165.
2303. სართანია ტარიელ. ილია როგორც ეკონომისტი. _ გაზ. "საბჭოთა ოსეთი". _ 1962. _ 14 ნოემბერი.
2304. სარიბეკოვა ნ. აღსრულდა დიდი მწერლის ოცნება. _ გაზ. "თბილისი". _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2305. საქართველოსთან ერთად უკვდავი. (ი. ჭავჭავაძის დაბადების 125 წლისთავისათვის). _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1962. _ 11 აგვისტო.

- 2306.** საყვარელიძე რ. ქალთა განათლების შესახებ. – ჟურ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 1962. – №4. – გვ. 69-72.
ილია ჭავჭავაძისა და იაკობ გოგებაშვილის შეხედულებანი ქალთა განათლების საკითხების შესახებ.
- 2307.** სიგუა გ. ქართული ლიტერატურის დიდი კლასიკოსი. – გაზ. ”კოლხეთის ცისკარი” (ცხაკაია). – 1962. – 15 ნოემბერი.
- 2308.** სიღამონიძე ვ. დიდი მწერლის შემოქმედების გარშემო. – გაზ. ”სახ. განათლება”. – 1962. – 24 ოქტომბერი.
- 2309.** სიმონიშვილი ვ. მარად ტკბილ-მოსაგონარი. – გაზ. ”სახ. განათლება”. – 1962. – 28 ნოემბერი.
მხცოვანი მასწავლებლის ს. იაშვილის მოგონება ილიას შესახებ.
- 2310.** სიმონიშვილი შ. თერგდალეულო, თერგისა ... [ლექსი ი. ჭავჭავაძისადმი]. – გაზ. ”კოლმეურნე” (სიღნაღი). – 1962. – 28 ნოემბერი.
- 2311.** სინიჩენკო ა. ილია და უკრაინა. – გაზ. ”ლიტ. გაზეთი”. – 1962. – 23 ნოემბერი.
- 2312.** სიფრაშვილი ვ. ილია ჭავჭავაძისა და ნ.გ. ჩერნიშევსკის ურთიერთობის საკითხები. – გაზ. ”მედიცინის მუშაკი”. – 1962. – 27 ნოემბერი.
- 2313.** სიხარულიძე ი. რევოლუციური გურიის დიდი ქომაგი. – გაზ. ”ლენინის დროშა” (მახარაძე). – 1962. – 11 ნოემბერი.
- 2314.** სულთანაშვილი შ. ილია გორსა და გორის მაზრაში. – გაზ. ”გამარჯვება”. – 1962. – 25 ნოემბერი.
- 2315.** სულიაშვილი თ. ილიაობა. – გაზ. „ლიტ. გაზეთი“. – 1962. – 30 ნოემბერი.
თბილისსა და მის მიდამოებში მცხოვრებ ჭავჭავაძეთა შეხვედრა ილიას თანამედროვეებთან თბილისში ილიას სახლ- მუზეუმში.
- 2316.** სუხიშვილი ე. ჩვენთან არს მარად! [ლექსი]. – გაზ. „გაზაფხული“. – 1962. – 30 ნოემბერი.
- 2317.** ტაბიძე ა. წიწამურში: [ლექსი]. – გაზ. „ახალი კოლხიდა“ (ფოთი). – 1962. – 16 ნოემბერი.
- 2318.** ტაბიძე ნოდარ. ილია და მეფის ცენზურა. – გაზ „სახ. განათლება“. – 1962. – 21 ნოემბერი.
- 2319.** ტაბიძე ნოდარ. ქართული პრესის მოამაგე. – გაზ. „ახ. კომუნისტი“. – 1962. – 26 ნოემბერი.
- 2320.** ტუსკია მ. ილია და თეატრი. – გაზ. „ქუთაისი“. – 1962. – 4 დეკემბერი.
- 2321.** უთალაშვილი ფ. ილიას დღეები ჩვენს ქალაქში. (ჭიათურა). – გაზ. „ჭიათურის მაღაროელი“. – 1962. – 27 ნოემბერი.
- 2322.** უშვერიძე ი. ილიას ობელისკი: [ლექსები] – გაზ. „თბილისის უნივერსიტეტი“. – 1962. – 23 ნოემბერი
- 2323.** ფაცაცია ს. ილია სამეგრელოში: [ლექსი]. – გაზ. „კოლხეთის ცისკარი“ (ცხაკაია). – 1962. – 25 ნოემბერი.
- 2324.** ფოჩხიძე კ. ილია და თარგმანის საკითხები. – გაზ. „თბილისი“. – 1962. – 20 ნოემბერი.
- 2325.** ფურცხვანიძე შ. შეხვედრა სოხუმში (ი. ჭავჭავაძესთან 1903 წელს). – გაზ. „თბილისი“. – 1962. – 17 ნოემბერი.
- 2326.** ფხოველი ჯარჯი. ილიას თერგთან: [ლექსი]. – გაზ. „კოლმეურნე“ (სიღნაღი). – 1962. – 18 ნოემბერი.

2327. ქათამაძე ა. აჭარის სახელმწიფო მუზეუმში. _ გაზ. „საბჭ. აჭარა“. _ 1962. _ 3 ნოემბერი.
ილიას იუბილესთან დაკავშირებით მოწყობილი გამოფენის შესახებ.
2328. ქარაია ჟ. ოცნება ილიაზე: [ლექსი]. _ გაზ. „გამარჯვება“ (გორი). _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2329. ქარდავა ა. ილიასა და აკაკის ძეგლთან: [ლექსი]. _ გაზ. “მებრძოლი” (ზუგდიდი). _ 1962. _ 18 თებერვალი.
2330. ქარელიშვილი ე. დიდი ილია. [ი. ჭავჭავაძის დაბადების 125 წლისთავი] – ჟურ. “პიონერი”. _ 1962. _ №11. _ გვ. 3-5.
2331. ქართული კულტურის მშვენიება და სიამაყე. _ გაზ. “კომუნისტი”. _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
ილიას საიუბილეო საღამო თბილისში 1962 წლის 27 ნოემბერს.
2332. ქაფიანიძე ვ. ილიას მზარეულის (ვ. ქაფიანიძის) ნაამბობი / ჩაიწერა ს. რეხვიაშვილმა. _ გაზ. „გამარჯვება“ (გორი). _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2333. ქაჯაია ო. ილია და ქართული ანბანი. _ გაზ. „საბჭ. ოსეთი“. _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2334. ქერბაბაევი ბ. მწერალი - ტრიბუნი. _ გაზ. „კომუნისტი“. _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2335. ქურიძე შ. ილია ჭავჭავაძე და თანამედროვეობა. – ჟურ. “ლიტ. აჭარა”. _ 1962. _ №6. _ გვ. 64-70.
2336. ღლონტი შ. პროზისა და პუბლიცისტური წერილების ფრაზეოლოგია. _ გაზ. “თბილისი”. _ 1962. _ 13 ნოემბერი.
ილია ჭავჭავაძის როლი ახალი ქართული სალიტერატურო ენის დამკვიდრებაში.
2337. ღლონტი შ. ილია ჭავჭავაძე - ქართული ლიტერატურული კრიტიკის ფუძემდებელი. _ გაზ. „საბჭ. აფხაზეთი“. _ 1962. _ 26 ოქტომბერი.
2338. ღლონტი შ. ილია ჭავჭავაძე ქართველი და რუსი ხალხის ურთიერთობის შესახებ. _ გაზ. „გორი“. _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2339. ყიფშიძე თ. მცირე მოგონებანი დიდ ილიაზე. _ გაზ. „სოც. რუსთავი“. _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2340. შადური ვ. კარი განათლებისა. _ გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2341. შავგულიძე ვლ. სიტყვის მედრომე. _ გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2342. შავლობაშვილი ივ. დიდი ილიას სახელობისა (ქუჩა რუსთავში). _ გაზ. “სოც რუსთავი”. _ 1962. _ 28 ნოემბერი.
2343. შავლობაშვილი ი. დიდი მგოსანს ილიას: [ლექსი]. _ გაზ. “სოც. რუსთავი”. _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2344. შალუტაშვილი ი. დაუვიწყარი სცენური სახეები. _ გაზ. “თბილისი”. _ 1962. _ 28 ნოემბერი.
კ. მაჯანიშვილის თეატრში ი. ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა დადგმის შესახებ.
2345. შალამბერიძე გ. ჩვენი ერის მოამაგე. _ გაზ. “თბილისის უნივერსიტეტი”. _ 1962. _ 23 ნოემბერი.
2346. შალამბერიძე გ. ილია ჭავჭავაძე და ხალხური მეტყველება. – ჟურ. “სკოლა და ცხოვრება”. _ 1962. _ №11. _ გვ. 42-47.

2347. შამანაძე ნ. საშვილიშვილო საქმე. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1962. _ 4 ნოემბერი.
ილია ჭავჭავაძის როლის შესახებ ფოლკლორულ-შემკრებლობით მუშაობაში.
2348. შამელაშვილი რ. ილია და თანამედროვეობა. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1962. _ 10 ოქტომბერი.
2349. შამელაშვილი რ. ილიას ნაწარმოებთა სათაურები. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1962. _ 4 დეკემბერი.
2350. შერაზადიშვილი ზ. ილია ჭავჭავაძის შენიშვნები სასკოლო პროგრამებზე. – ჟურ. "სკოლა და ცხოვრება". _ 1962. _ №11. _ გვ. 56-59.
2351. შეყილაძე გ. საგურამო ... ილიას სახლი ... _ გაზ. "ჭიათურის მალაროელი". _ 1962. _ 21 ნოემბერი.
2352. შონია მ. ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმში (საგურამო). _ გაზ. "კომუნიზმის გზა" (დუშეთი). _ 1962. _ 22 მაისი.
2353. შულღიაშვილი დ. ასწავლიდა ცხოვრების გზას. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1962. _ 21 ნოემბერი.
2354. შულღიაშვილი დ. "ილიაობა" საგურამოში (ფოტოსურათი). _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2355. შულღიაშვილი დ. ილია პეტერბურგში. (ფოტი). _ გაზ. "ახალი კოლხიდა" _ 1962. _ 2 ნოემბერი.
2356. შულღიაშვილი დ. მზრუნველი მამა ახალგაზრდობისა. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1962. _ 28 ნოემბერი.
2357. შულღიაშვილი დ. სამშობლოს მოამაგე. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1962. _ 25 ოქტომბერი.
"მეფე ლირის" ილიასეულის თარგმანის ავტოგრაფის შესახებ.
2358. ჩავლეიშვილი ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძის "აჩრდილის" XXII-XXIII თავების შესახებ; ფილოლოგიური შენიშვნები მოთხრობაზე "კაცია_ადამიანი?!" _ წიგნ.: ჩავლეიშვილი ა. ლიტერატურულ კრიტიკული ნარკვევები / რედ.: ც. წუწუნავა. _ ბათუმი: სახელგამი, 1962. _ გვ. 50-77.
პირველ წერილში განხილულია პრობლემები "აჩრდილის" დაკარგული თავების აღდგენასთან დაკავშირებით. შემდეგი წერილი ეხება "კაცია_ადამიანის" სათაურის განმარტების საკითხებს და მკვლევარ ა. მირიანაშვილის თვალსაზრისის კრიტიკას სასკოლო სახელმძღვანელოებში მოთხრობის სრული ტექსტით დაბეჭდვის მოთხოვნის გამო ანუ ილიასეული წინასიტყვაობის დართვით.
იგივე: ჟურ. "ლიტ. აჭარა". _ 1962. _ №1. _ გვ. 55-60.
2359. ჩავლეიშვილი ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძის ზოგიერთი ლექსი და მათი ვარიანტები. – ბათუმის პედაგოგიური ინ-ტის შრომები, 1961-1962. _ ტ. 9. _ გვ. 47-61.
2360. "ჩატეხილი ხიდი" მარჯანიშვილის თეატრის სცენაზე. _ გაზ. "ახ. კომუნისტი". _ 1962. _ 26 ნოემბერი.
ილია ჭავჭავაძის "ოთარაანთ ქვრივის " მიხედვით დადგმული სპექტაკლის შესახებ.
2361. ჩაჩუა ე. კაცობის, ადამიანობის მქადაგებელი. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1962 28 ნოემბერი.

2362. ჩვენი დიდი ილია. _ გაზ. "ლიტ. გაზეთი". _ 1962. _ 23 ნოემბერი.
2363. ჩვენი ილია. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1962. _ 28 ნოემბერი.
2364. ჩინჩალაძე შ. ერის დიდი მოჭირნახულე. _ გაზ. "ჭიათურის მადაროელი". _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2365. ჩიტაშვილი ე. საგურამოში (ი. ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმში). _ გაზ. "ტყიბულის მეშახტე". _ 1962. _ 31 ოქტ.
2366. ჩიტაშვილი ი. დურუჯის სათავეებთან ... _ გაზ. "დროშა" (წყალტუბო). _ 1962. _ 1 ნოემბერი.
ყვარლის ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის შესახებ.
2367. ჩიტაშვილი ი. ილია ჭავჭავაძის მშობლიურ სოფელში (ყვარელში). _ გაზ. საბჭ. აჭარა. _ 1962. _ 12 სექტემბერი.
2368. ჩიტაშვილი ი. საგურამოში. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1962. _ 27 სექტემბერი.
იგივე: გაზ. "რკინიგზელი". _ 1962. _ 27 სექტემბერი
2369. ჩიტაშვილი ი. დღესასწაული ყვარელში. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2370. ჩიტაშვილი შ. ჩვენი საყვარელი ილია. _ გაზ. "წინსვლა" (სამტრედია). _ 1962. _ 23 ნოემბერი.
2371. ჩიქოვანი ს. ერის გონებრივი ცხოვრების მესაჭე. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2372. ჩიხლაძე ნ. დიდი მოამაგე. _ გაზ. "ლიტ. გაზეთი". _ 1962. _ 23 ნოემბერი.
2373. ჩიხლაძე ნ. ქართული თეატრის მოამაგე [ილია ჭავჭავაძე]. _ გაზ. "თბილისი". _ 1962. _ 27 ნოემბერი
2374. ჩიხლაძე ნ. მწერლის მეუღლე (ოლღა გურამიშვილი). _ გაზ. "თბილისი". _ 1962. _ 19 ოქტომბერი.
2375. ჩხიკვაძე გ. ავაჟდეროთ სიმღერა. _ გაზ. "თბილისი". _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
სიმღერა "მოკლეს ილია"-ს აღდგენის გამო.
2376. ცაიშვილი ს. ილიას ერთი მოგზაურობის ისტორიიდან. _ წიგნ.: ცაიშვილი ს. ლიტერატურული ნარკვევები / რედ.: შ. ამისულაშვილი. _ თბ.: საბჭოთა საქართველო. 1962. _ გვ. 205_216.
მოგონებაში აღწერილია ილიას მოგზაურობა ზუგდიდში, ნიკოლოზ დადიან-მინგრელსკის მიერ წერა-კითხვის საზოგადოებისთვის ბოძებული დადიანების სასახლის ბიბლიოთეკის აღრიცხვა-ჩაბარების გამო.
2377. ცამციშვილი ამირან. ილია ჭავჭავაძე და [ქართველი] კონვოლეები. – ჟურ. "დროშა". _ 1962. _ №1. _ გვ.10.
2378. ცისკარიშვილი დ. ხალხის დიდი ქომაგი. _ გაზ. "საბჭ. ოსეთი". _ 1962. _ 20 ნოემბერი.
2379. ცხაკაია ელ. ილიას წერილები იონასადმი. (იონა მეუნარგიასადმი). _ გაზ. "მებრძოლი" (ზუგდიდი). _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2380. ძნელაძე გ. ერის სხეულში ძგერს გული შენი! [ლექსი]. _ გაზ. "სამგორი". _ 1962. _ 24 ნოემბერი.
2381. წერეთელი ნ. ქართველ მხატვართა კალმით. _ გაზ. "ახ. კომუნისტი". _ 1962. _ 24 ნოემბერი.
ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა გმირები ქართველ მხატვართა შემოქმედებაში.

2382. წერეთელი პ. უბის წიგნაკიდან ... _ გაზ. "თბილისი". _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2383. წერეთელი ს. მოგონებანი ი. ჭავჭავაძეზე. _ გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი" _ 1962. _ 18 ნოემბერი.
2384. წიკლაური ბ. წიწამურთან. _ გაზ. "ლენინის გზით" (გურჯაანი). _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
2385. ჭავჭავაძე ლ. იწვა ილია გზად, წიწამურზე: [ლექსი]. _ გაზ. "თბილისის უნივერსიტეტი". _ 1962. _ 23 ნოემბერი.
იგივე: გაზ. "ახ. კომუნისტი". _ 1962. _ 22 ნოემბერი.
2386. ჭავჭავაძეები ილიას სახლ-მუზეუმში (თბილისში). _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1962. _ 14 ნოემბერი.
2387. ჭანიშვილი ვ. ილია ჭავჭავაძე და ქიათურის მანგანუმის მადნის მრეწველობა. – ჟურ. "მეცნიერება და ტექნიკა". _ 1962. _ №11. _ გვ. 19-21.
2388. ჭანკოტაძე ლ. ილია ჭავჭავაძე კერძო წერილები. _ გაზ. „გამარჯვება“ (გორი). _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2389. ჭანტურიძე დ. ილია ჭავჭავაძე და ქართული სალიტერატურო ენის საკითხები. _ გაზ. „ტყიბულის მეშახტე“. _ 1962. _ 28 ნოემბერი.
2390. ჭანტურიძე დ. ქართული პერიოდული პრესა XIX საუკუნეში და ილია ჭავჭავაძე. _ გაზ. „ტყიბულის მეშახტე“. _ 1962. _ 2 დეკემბერი.
2391. ჭელიძე გ. ილია ჭავჭავაძის ზოგიერთი დაუმთავრებელი მოთხრობა. _ გაზ. „ლენინის დროშა“ (მახარაძე). _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2392. ჭიკაძე თ. სახელოვანი მამულიშვილი. _ გაზ. "კოლმეურნის ხმა" (სოფ. კონდოლი, თელავის რ-ნი). _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2393. ჭიჭინაძე ლ. ყვარლის გზებზე. _ გაზ. "ნორჩი ლენინელი". _ 1962. _ 23 ნოემბერი.
2394. ჭკუასელი ნ. ილია ჭავჭავაძე პედაგოგიური ტაქტის შესახებ. _ გაზ. "ლენინის დროშა" (მახარაძე). _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
2395. ხაჩიშვილი ქ. ილია ჭავჭავაძე და ბათუმში ქართული სკოლის დაარსების საკითხი. _ გაზ. "ახ. კომუნისტი". _ 1962. _ 22 ნოემბერი.
2396. ხეცურიანი ი. ილიას: [ლექსი]. _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1962. _ 29 ნოემბერი.
2397. ხიდისთაველი-კალანდაძე ს. ილიასადმი: [ლექსი]. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1962. _ 24 ნოემბერი.
იგივე: გაზ. "ხიდისთაველი კოლმეურნე" (ჩოხატაურის რ-ნი). _ 1962. _ 6 დეკემბერი.
2398. ხმიადაშვილი ქ. ერის მოჭირნახულე. _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1962. _ 29 ნოემბერი.
2399. ხორგუაშვილი გ. ერის მტრები სიმართლეს ვერ გაექცნენ. _ გაზ. "გამარჯვება" (გორი). _ 1962. _ 1 ნოემბერი.
ილიას მკვლელობის მონაწილეთა დასჯის შესახებ.
2400. ხორგუაშვილი გ. გლეხობის მოჭირნახულე. _ გაზ. "თბილისი". _ 1962. _ 26 ნოემბერი.
2401. ხორგუაშვილი დ. ილია ჭავჭავაძე სოფელ წინარეხში (კასპის რ-ნი). _ გაზ. "გამარჯვება" (გორი). _ 1962. _ 16 ნოემბერი.
2402. ხუნდაძე ა. ვანოს ხმით მიხიბლული. _ გაზ. "თბილისი". _ 1962. _ 24 ნოემბერი.
ილია ჭავჭავაძისა და ვანო სარაჯიშვილის ურთიერთობიდან.

- 2403.** ხუციშვილი ს. დიდი თანამედროვენი (ილია და აკაკი) _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1962. _ 24 ნოემბერი.
- 2404.** ხუციშვილი ს. ილია და ჩვენი უნივერსიტეტი. _ გაზ. "თბილისის უნივერსიტეტი". _ 1962. _ 23 ნოემბერი.
- 2405.** ხუციშვილი ს. ადამიანები და საქმენი. წარსულიდან. _ გაზ. "ახ. კომუნისტი". _ 1962. _ 27 დეკემბერი.
ილია ჭავჭავაძისა, არტურ ლაისტისა და გიგო გაბაშვილის ურთიერთობის შესახებ.
- 2406.** ხუციშვილი ს. ქართული კულტურის უმნიშვნელოვანესი ძეგლი. – ჟურ. "საქ. კომუნისტი". _ 1962. _ №5. _ გვ. 89-94.
ილია ჭავჭავაძის თხოვლებათა სრული კრებულის გამოცემის შესახებ.
- 2407.** ხუცურაული ვ. სამშობლოს მოჭირნახულევ. (ლექსი). _ გაზ. "კომუნისტის გზა" (დუშეთი). _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
- 2408.** ჯავახიშვილი ი. ერის გულის მკურნალთან. _ გაზ. "ახ. კომუნისტი". _ 1962. _ 14 აპრილი.
თბილისელი ექიმის ნ. ჯანდიერის შეხვედრები ილია ჭავჭავაძესთან 1900 წელს.
- 2409.** ჯავახიშვილი ი. სოფლის მოჭირნახულე. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1962. _ 1 ნოემბერი.
- 2410.** ჯავახიშვილი ი. დიდი მოღვაწის კვალზე. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1962. _ 6 ნოემბერი.
- 2411.** ჯავახიშვილი ი. ვინ არის ჭაბუკი ჭირისუფალი?. _ გაზ. "ახ. კომუნისტი". _ 1962. _ 1 ნოემბერი.
ილიას ჭავჭავაძის დასაფლავებაზე ს. ჟორჟოლიანის მიერ წარმოთქმული სიტყვის შესახებ
- 2412.** ჯავახიშვილი ი. გზა დაულოცა.. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1962. _ 25 ოქტომბერი.
ილია ჭავჭავაძის რჩევით პირველი ქართველი აგრონომი ქალის ე. ჯანდიერის საზღვარგარეთ სასწავლებლად გამგზავრების შესახებ.
- 2413.** ჯავახიშვილი ი. ორი ილია _ ორი მეგობარი. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1962. _ 31 ოქტომბერი.
ილია ჭავჭავაძისა და ილია წინამძღვრიშვილის მეგობრობის შესახებ.
- 2414.** ჯავახიშვილი ი. ილია და ხალხი. _ გაზ. "ლენინის გზით" (გურჯაანი). _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
- 2415.** ჯანაშვილი ფ. როგორ ვიწამო ... [ლექსი]. _ გაზ. "გამარჯვება" (გორი). _ 1962. _ 25 ნოემბერი.
- 2416.** ჯანაშია ზ. ილიას ხსოვნას: [ლექსი]. _ გაზ. "ლენინელი" (სოფ. რუხი ზუგდიდის რ-ნი). _ 1962. _ 13 დეკემბერი.
- 2417.** ჯანგიძე მ. ილიას იგონებს რამაზან ბაირამ ოლლი (გარდაბანის მკვიდრი). _ გაზ. "სამგორი". _ 1962. _ 27 ნოემბერი.
- 2418.** ჯანელიძე დ. ილია და აღმოსავლური ფოლკლორი. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1962. _ 23 დეკემბერი.
- 2419.** ჯაფარიძე ა. ქართველი ერის დიდი მოამაგე და მოჭირნახულე, ქართული კულტურის მშვენიება და სიამაყე. _ გაზ. "კომუნისტის დროშა" (ამბროლაური). _ 1962. _ 27 ნოემბერი.

2420. ჯაჯანიძე პ. ილია ჭავჭავაძის ზოგადმეც-ნიერული შეხედულებანი. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1962. – 5 დეკემბერი.
2421. ჯიქია ა. ყვარელში: [ლექსი ი. ჭავჭავაძისადმი]. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1962. – 21 ნოემბერი.
2422. ჯორბენაძე პ. ილია ჭავჭავაძე და მსოფლიო ლიტერატურა. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1962. – 23 ნოემბერი.
2423. ჯულაბაშვილი ლ. იგი ხალხის გულშია. – გაზ. “თბილისი”. – 1962. – 27 ნოემბერი.
ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი ფოტო-ექსპოზიცია თბილისში.
2424. Абашидзе И. Наша гордость: [К 125-летию со дня рождения И. Чавчавадзе]. – газ. «Заря Востока». – 1962, . -25 ноября., С. 1
2425. Абзианидзе Г. Великий сын земли Грузинской: [К 125-летию со дня рождения И. Чавчавадзе]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. - 26 ноября., С. 2-3
2426. Абзианидзе Г. Великий мыслитель. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1962. - 27 ноября
2427. Аккерман Н. В переводах. – газ. «Вечерный Тбилиси». – 1962. - 26 ноября.
ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებების რუსული თარგმანების შესახებ.
2428. Алавидзе М. Любимый гость: [К 125-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Кутаисская правда». – 1962. - 4 дек.
2429. Алексидзе Л. На языках народов мира: [сочинения И. Чавчавадзе]. – газ. «Заря Востока». – 1962. - 25 ноября
2430. Андроников И. Четыре года из жизни Ильи: К 125-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе – газ. «Лит. Грузия». – 1962. - №11. – С. 65-70
2431. Антадзе М. Память сердца. :[К 125-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Заря Востока». – 1962. - 21 окт.
2432. Бухаидзе И. В доме-музее великого писателя. – газ. « Кутаисская правда». – 1962. - 4 дек.
ილია ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმის შესახებ.
2433. В борьбе за народное счастье. Страницы жизни: [К 125-летию со дня рождения]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. - 1 ноябр.
ილია ჭავჭავაძის დუშეთში მოღვაწეობის შესახებ.
2434. В гуще события: [Банк, издательство, театр и т.д.]. Страницы жизни. К 125-летию со дня рождения И. Чавчавадзе. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. - 5 ноября., С. 2
2435. Гамреклизде Т. На родине Ильи. – газ. « Заря Востока». – 1962. - 25 ноября., С. 4.
ილია ჭავჭავაძის ყვარლის სახლ-მუზეუმის შესახებ.
2436. Гвасалиа В. Память сердца. – газ. «Сов. Абхазия». – 1962. - 27 ноября.
ილია ჭავჭავაძის სოხუმში სტუმრობის შესახებ.
2437. Гиоргадзе О. Мастер художественного слова и общественный деятель: [К 125-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Кутаисская правда». – 1962. - 4 дек.
2438. Гоголадзе В. Его творчество-всеобщее достояние. – газ. «Сов. Абхазия». – 1962. - 27 ноября
2439. Гоголадзе В. На языках народов мира. К 125-летию со дня рождения И. Чавчавадзе. – газ. «Батумский рабочий». – 1962. - 18 ноября

2440. **Гозалишвили Ш.** Свидетельство дружбы. Илья Чавчавадзе и Н.В. Шелгунов: [Переписка]. – газ. «Заря Востока». – 1962. - 23 ноября, С. 4
2441. **Гозалишвили Ш.** Эпизоды прошлого. – газ. «Кутаисская правда». – 1962. - 15 ноября
2442. **Горгадзе А.** Писатель и история народа. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. - 23 окт. С. 3.
 ილია ჭავჭავაძის შეხედულებები ისტორიის შესახებ.
2443. **Городецкий Сергей.** Памяти грузинского поэта. – жур. «Лит. Грузия». – 1962. - №11. - С. 71.
 ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი ლექსები, რომლებიც 1902 წელს გამოქვეყნდა რუსულ გაზეთში «Закавказье» (№189).
2444. **Гришашвили И.** Илья в Сагурамо.: [стихи] /Пер. Г. Цагарели. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. - 26 ноября
2445. **Давидов Р.** Илья Чавчавадзе и передовая русская общественность. – газ. «Соц. Рустავи». – 1962. - 27 ноября
2446. **Дадiani А.** Цветы на могиле великого писателя. – газ. «Заря Востока». – 1962. - 27 ноября.
 ოგოჯუ: газ. «Молодёжь Грузии». – 1962. - 27 ноября
2447. **Дадiani И.** Зелёный луг. Миниатюра: [Об Илье Чавчавадзе]. – газ. «Заря Востока». – 1962. - 13 окт.
2448. **Дадiani И.** Элегия.: [К 125-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1962. - 20 окт.
2449. **Джорбенадзе П.** Илья Чавчавадзе и Аджария. – газ. «Батумский рабочий». – 1962. - 24 ноября
2450. **Джулабашвили Л.** Великий гражданин. – газ. «Заря Востока». – 1962. - 17 ноября., С. 3
2451. **Егугия В.** Наставник. - газ. «Сов. Абхазия». – 1962. - 27 ноября
2452. **Жгенти Б.** Великий Илья: [К 125-летию со дня рождения И. Чавчавадзе]. – газ. «Заря Востока». – 1962. - 25 ноября., С. 3
2453. **Жгенти Б.** Певец дружбы и братства. – газ. «Заря Востока». – 1962. - 24 авг.
2454. **Зедгинидзе Э.** У Цицамури: Рассказ. – газ. «Заря Востока». – 1962. - 6 ноября
2455. **История** одной фотографии. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1962. - 27 ноября
2456. **Каладзе К.** И в наших днях живут его слова...:[стихи И. Чавчавадзе]. Пер: Б. Дубровин. – газ. «Заря Востока». – 1962. - 25 ноября.
 ოგოჯუ: газ. «Горийский текстильщик». – 1962. - 28 ноября
2457. **Канделаки Марина.** Неизвестные статьи Ильи Чавчавадзе. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. - 24 ноября., С. 3.
 საქართველოში გამოძვარილი რუსული პრესა ილია ჭავჭავაძის შესახებ.
2458. **Кашибадзе И.** Им гордится грузинский народ. – газ. «Батумский рабочий». – 1962. - 24 ноября
2459. **Краса и гордость грузинской культуры.** Торжественный юбилейный вечер, посвящённый 125-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе. Тбилиси, 27-ХП. – газ. «Заря Востока». – 1962. - 27 ноября
2460. **Леонидзе Г.** Перед портретом Ильи Чавчавадзе.: [стихи] /Пер. Б. Серебряков. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1962. - 27 ноября

2461. **Ломидзе Г.** Новая экспозиция музея. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. - 1 сент.
ილია ჭავჭავაძის თბილისის სახლ-მუზეუმის შესახებ.
2462. **Мазанашвили М.** Илияоба. Юбилейные торжества на родине Ильи Чавчавадзе в Кварели. – газ. «Заря Востока». – 1962. - 27 ноября
2463. **Максимов М.** Орлы; Памяти Ильи Чавчавадзе: стихи – жур. «Лит. Грузия». - 1962. - №11. - С. 71
2464. **Малазония И., Догондзе Ш.** В братском содружестве. – газ. «Батумский рабочий». – 1962. - 24 ноября
2465. **Маргвелашвили Г.** Знаменосец грузинской литературы. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1962. - 27 ноября
2466. **Маринашвили С.** Проспект превзойдённой мечты: [На проспекте им. И. Чавчавадзе]. – газ. « Веч. Тбилиси». – 1962. - 26 ноября
2467. **Мдивани З.** Полное собрание... – газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. - 26 ноября.
პავლე ინგოროყვას მიერ ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა სრული კრებულის გამოცემის შესახებ.
2468. **Мегрелишвили Ф.** «Иверия» и педагогические проблемы. – газ. « Кутаисская правда» . – 1962. - 4 дек.
ილია ჭავჭავაძის ღვაწლი ქართული პედაგოგიური აზრის განვითარების საქმეში.
2469. **Нациашвили С.** Редкий снимок. К 125-летию со дня рождения И. Чавчавадзе. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. - 13 сент.
2470. **Нациашвили С.** В работах грузинских скульпторов... – газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. - 13 ноября
2471. **Николадзе А.** Грузинский писатель и русская литература. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. - 27 ноября. С. 3.
ილია ჭავჭავაძე რუსული ლიტერატურის შესახებ.
2472. **Нонешвили И.** Верный страж закона: [стихи] /Пер. Р. Портнов. – газ. «Сов. Милиционер». – 1962. - 10 ноября
2473. **Павленишвили Г.** Осуществленная клятва. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. - 22 ноября., С. 3.
ილია ჭავჭავაძის ექიმის მ. გედევანიშვილის შესახებ.
2474. **Памяти незабвенного Ильи Чавчавадзе.** [К 125-летию со дня рождения]. – газ. «Кутаисская правда». – 1962. - 23 авг.
2475. **Петрозашвили Р.** На родине поэта. – газ. «Сов. Абхазия». – 1962. - 27 ноября.
ილია ჭავჭავაძის ყვარლის სახლ-მუზეუმის შესახებ.
2476. **Писанец А.** Илье Чавчавадзе: [стихи]. – газ. «Сов. Рустави». – 1962. - 27 ноября
2477. **Писатель, гражданин, борец.** С юбилейного вечера, посвящённого 125-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе: [Сухуми]. – газ. «Сов. Абхазия». – 1962. - 12 дек.
2478. **Портнов В.** «Основное - народ»: [К 125-летию со дня рождения И. Чавчавадзе]. – жур. «Лит. Азербайджан». – 1962. - №11. - С. 151
2479. **Радиани Ш.** Эстетические взгляды Ильи Чавчавадзе. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. - 27 окт. С. 3
2480. **Россия, жизнь русская.** – газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. - 26 ноября. С. 2.
ილია ჭავჭავაძე რუსეთის შესახებ.

2481. **Сипрашвили В. И.** Чавчавадзе и революционные демократы. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1962. – 27 ноября
2482. **Смирнов Ю.** Обличитель тунеядства. – газ. «Сов. Абхазия». – 1962. – 27 ноября
2483. **Страницы жизни.** – газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. – 26 окт.; , 1, 2, 5, 12 ноября.
ილიას ცხოვრების ამსახველო ფოტოდოკუმენტების შესახებ, რომლებიც დაცულია საქართველოს სახელმწიფო ლიტერატურის მუზეუმში
2484. **Тихонов Н.** Илье Чавчавадзе.: [стих]. – газ. «Заря Востока». – 1962. – 25 ноября.
ოგოვე: газ. «Кутаисская правда». – 1962. – 4 дек.
2485. **Туския М.** Незабываемые дни: [К 125-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Кутаисская правда». – 1962. – 4 дек.
2486. **Церетели А.** На смерть Ильи Чавчавадзе: [стих] /Пер. Н. Заболоцкий. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. – 26 ноября
2487. **Церетели С.** Первое знакомство с поэтом. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. – 26 ноября., С. 2-3.
ს. წერეთლისა და ილია ჭავჭავაძის შეხვედრა გაზეთ “ივერიის” რედაქციაში.
2488. **Чанишвили Г.** Любовь и уважение народа. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1962. – 27 ноября.
ილია ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმის შესახებ.
ოგოვე: газ. «Заря Востока». – 1962. – 27 ноября
2489. **Чарквиани Г.** Отец Грузии. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1962. – 27 ноября
2490. **Чилашвили К.** Сад Ильи [в Сагурамо] /Пер.: З. Махарадзе. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1962. – 24 ноября
2491. **Чилая С.** Современник. – газ. «Заря Востока». – 1962. – 25 ноября
2492. **Читашвили И.** В родном селе Ильи Чавчавадзе: [Кварели. К 125-летию со дня рождения]. – газ. «Сов. Абхазия». – 1962. – 14 сент.
ოგოვე: газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. – 14 сент.
ოგოვე: газ. «Молодёжь Грузии». – 1962. – 27 ноября
2493. **Чихладзе Н., Аниташвили З.** Ильи и его зарубежные друзья: [М. Уордроп, А. Леист, К. Лемангаупт]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. – 26 нояб., С. 3
2494. **Шавидзе М.** Великий писатель и поэт: [К 125-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Железнодорожник Закавказья». – 1962». – 27 ноября
2495. **Шекспир в сердце Ильи.** – газ. «Веч. Тбилиси». – 1962. – 2 ноября, С. 3.
ილია ჭავჭავაძე, როგორც შექსპირის მთარგმნელი და “მეფე ლირის” ქართულ სცენაზე დადგმის ინიციატორი.
2496. **Шуглиашвили Д.** Для наших сыновей. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1962. – 27 ноября

1963

2497. **აბაშიძე ჰაიღარ.** ილია და აჭარა. – წიგნ.: აბაშიძე ჰ. წერილები. – თბ., 1963. – 144-151.
წერილში ნაჩვენებია ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულება აჭარის საკითხისადმი.

- 2498. აბზიანიძე გიორგი.** ილია ჭავჭავაძე, როგორც მხატვარი (ი. ჭავჭავაძის დაბადების 125 წლისთავის გამო). – ლიტერატურული ძიებანი. _ 1963. _ ტ. 15. _ გვ. 5-19.
- 2499. აბზიანიძე გიორგი.** “მამათა” და “შვილთა” ბრძოლის ისტორიიდან. _ ჟურ. “სკოლა და ცხოვრება”. _ 1963. _ №2. _ გვ. 89-91.
- 2500. ავალიანი ს.** ილია ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობა. – ჟურ. “საქ. კომუნისტი”. _ 1963. _ №7. _ გვ. 94-96.
რეცნზია წიგნზე: ილია ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობა / ვ. გაგოიძე . _ თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა. _ 1962
- 2501. ასათიანი გურამ.** ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: ასათიანი გ ქართველი ლირიკოსები / რედ.: აკაკი გაჩეჩელია. _ თბ.: ნაკადული, 1963. _ გვ. 104-132.
ნაშრომი ეხება ილიას მიერ ახალი პოეტიკური ხერხების შემოტანას ქართულ პოეზიაში. ილიას ჭაბუკობისდროინდელ, ხოლო შემდგომში საბოლოო შეხედულებას პოეზიის დანიშნულების შესახებ და სხვაობას მათ შორის.
- 2502. ასათიანი გურამ.** აკაკი წერეთელი და XIX საუკუნის პოეტური ხელოვნება. _ წიგნ.: ასათიანი გ. პოეზია და პოეტები / რედ.: ბესო ჟღენტი. _ თბ.: ლიტერატურა და ხელოვნება, 1963. _ გვ. 3-28. ავტორი აკაკის პოეზიის პარალელურად ეხება ილიას პოეზიასაც და მიაჩნია, რომ ილიამ და აკაკიმ არა მარტო საზოგადოებრივი აზრის განვითარებაზე იქონიეს ”ეპოქალური მნიშვნელობის” გავლენა, არამედ ”ჩვენს მწერლობას მოევიდინენ როგორც ჭეშმარიტი რეფორმატორები პოეტური სიტყვისა.”
- 2503. ასათიანი ლევან.** წიწამურის გზა: დრამატული ქრონიკა ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებიდან: [პიესა] . _ თბ.: ლიტერატურა და ხელოვნება, 1963. _ 94 გვ.
- 2504. გაბესკირია ვიქტორ.** ილია ჭავჭავაძის ლირიკული ლექსები; ზოგი რამ “ოთარაანთ ქვრივის” შესახებ. _ წიგნ.: წერილები ლიტერატურაზე, ხელოვნებაზე. _ თბ.: ლიტერატურა და ხელოვნება, 1963. _ გვ. 7_10, 8_11.
- 2505. გამსახურდია კონსტანტინე. PATER PATRIAE.** – წიგნ.: გამსახურდია კ. რჩეული თხზულებები / სარედ. კოლეგია: ირაკლი აბაშიძე, სერგი ჭილაია, გიორგი ნატროშვილი. _ თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1963. _ ტ. VI. _ გვ. 429-458.
ავტორი ასე ახასიათებს ილიას: “ამგვარი ადამიანები შორეულ ეპოქებში ეროვნებებს აფუძნებდნენ, ალფაბეტებს გამოიგონებდნენ ხოლმე, ზოგს ერის ბელადი ერქვა, ზოგს წინასწარმეტყველი... ამიტომაც იგი შერაცხილი ჰყავს ქართველ ერს, როგორც თავდადებული მამა სამშობლოსა.”
- 2506. გამსახურდია კონსტანტინე.** ერისმთავარი. _ წიგნ.: გამსახურდია კ. რჩეული თხზულებები / სარედ კოლეგია: ირაკლი აბაშიძე, სერგი ჭილაია, გიორგი ნატროშვილი. _ თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1963. _ ტ. VI. _ გვ. 655_659.
ავტორი ადარებს ილიას პოეზიას მისი თანამედროვე დასავლეთ ევროპის პოეტების შემოქმედებასთან და ასკვნის, რომ ილიას მათგან განსხვავებით “არ უზრუნვია რაფინირებული ბოლორითმებისათვის, მაგრამ მისი ლექსები და პოემები ზეპირად იცის ყოველმა ჩვენთაგანმა”, ვინაიდან თავის ლექსებსა და პოემებში, თავის მოთხრობებში “უმღერა გმირულ სულს სვეგამწარებული ქართველი ერისა.”

- 2507. გაჩეჩილაძე ამბერკი.** ილია ჭავჭავაძე (1837_1807). – წიგნ.: ნარკვევები XIX საუკუნის მეორე ნახევრის ქართული დრამატურგიისა და თეატრის ისტორიიდან / რედ. აკაკი კენჭოშვილი; საქ სსრ მეცნიერებათა აკადემია. რუსთაველის სახ. ქართული ლიტერატურის ინ-ტი. – თბ.: საქ. მეც. აკად. გამ-ბა, 1963. – ნაწილი მეორე. – გვ. 3-51.
- ნაშრომში განხილულია ილია ჭავჭავაძის დრამატურგია და მის ნაწარმოებებზე შექმნილი პიესები, რომლებიც ქართული დრამატურგიის მნიშვნელოვანი შენაძენია. ავტორი იმოწმებს ი. გრიშაშვილის სიტყვებს: “დედა და შვილი”, “კაკო ყაჩაღი”, “გლახა ჭრიაშვილი” – აი, ის სამი ნაწარმოები, რომელიც ილიამ თეატრს უშუალოდ მისცა.” გარდა ამისა, ავტორი აშუქებს იმ ნაწარმოებს, რომლებიც სასცენოდ გადაკეთდა სხვადასხვა ავტორის მიერ.
- 2508. დუდუჩავა მამია.** რამდენიმე რეპლიკა ამოდ გარჯილ “დამცველს” ი. ჭავჭავაძისა: [პ. რატიანის პასუხად]. – ლიტერატურის თეორიისა და ესთეტიკის საკითხები. – თბ., 1963. – გვ. 161-179.
- 2509. თოფურია აკაკი.** მეთოდური აზროვნების სიწმინდისათვის. – თბილისის უნ-ტის შრომები, 1963. – ტ. 96. – გვ. 287-297.
- რეცენზია წიგნზე: ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების სწავლება / ჯ. დადიანი. – თბ.: ცოდნა, 1960
- 2510. ითონიშვილი ვ.** ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ეთნოგრაფია / რედ. დიმიტრი ბენაშვილი; საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1963. – 129 გვ. (მეცნიერულ-პოპულარული სერია).
- წიგნში ნაჩვენებია, თუ როგორ არის ასახული ილია ჭავჭავაძის პროზასა და პოეზიაში ქართველი ხალხის ეთნოგრაფიული ყოფა. გაანალიზებულია ეთნოგრაფიის საკითხები მის პუბლიცისტიკაში.
- 2511. ილია ჭავჭავაძე და გლეხთა განთავისუფლების პრობლემა:** (ერთი დიდმნიშვნელოვანი ანონიმური ისტორიული დოკუმენტის შესახებ / საქ. სსრ მეცნ. აკად., ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტ. ინ-ტი. – თბ.: საქ. მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1963. – 138გვ.
- 2512. კილანავა ნ.** ილია ჭავჭავაძე აფხაზეთში. – ჟურ. “ცისკარი”. – 1963. – №9. – გვ. 136-139.
- 2513. ლაისტი არტურ.** მოგონებები ილია ჭავჭავაძეზე. – წიგნ.: ლაისტი ა. საქართველოს გული / შეადგინა, ბოლოსტყვაობა და შენიშვნები დაურთო თ. ფირალიშვილმა. – თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1963. – გვ. 3-62.
- შინაარსი: პირველად ილიასთან; ილიას მახლობლობა; პეტრე უმიკაშვილი, ნიკო ხიზანიშვილი და გიორგი წერეთელი; გრიგოლ ვოლსკი; ერთი დღე სოფელში; “ივერიის” რედაქციაში; კვლავ ერთი დღე სოფელში; ილია და გლეხობა; ილია საგურამოში; ილიას პირადი ცხოვრება; ილიას გარეგნობა და ხასიათი; ილიასთან საუბარი; “ივერიის” გაზეთად გამოშვება; “ოთარაანთ ქვრივი;” უკანასკნელი დღეები ილია ჭავჭავაძისა; ილიას დაბადების დაღე უილიოდ.
- 2514. ლორთქიფანიძე ი.** ილია ჭავჭავაძის “მგზავრის წერილების” პირველი თავის ზოგიერთი საკითხის გამო. – ლიტერატურული ძიებანი. – 1963. – ტ.14. – გვ. 125-132

2515. მახარაძე აპოლონ. ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: მახარაძე ა. ნარკვევები ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან / რედ.: ნ. აბდუშელიშვილი. – მეორე გამოცემა. – თბ.: ცოდნა, 1963. – ტ. 1. – გვ.7-226.

შინაარსი: ილია ჭავჭავაძის სამშობლო ოჯახი და ბავშვობა; ილია ჭავჭავაძე პეტერბურგის უნივერსიტეტში; ილია ჭავჭავაძე სამოციან წლებში; ილია ჭავჭავაძე სამოცდაათიან-ოთხმოციან წლებში; “სამშობლოს” პირველი წარმოდგენა და ბრძოლა კატკოვთან; ჩამოლილი იუბილე; ილია ჭავჭავაძის მკვლელობა; ილია ჭავჭავაძის მხატვრული შემოქმედება; ბატონყმური ირთიერთობის ასახვა ი. ჭავჭავაძის შემოქმედებაში; ილიას “ოთარაანთ ქვრივი.” ილია ჭავჭავაძის პოემა “განდევილი.”

2516. მგელაძე ო. კრიმინალისტური ექსპერტიზა ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის საქმეზე. – ჟურ. “საბჭოთა სამართალი”. – 1963. – №5. – გვ. 44-45.

2517. ჟვანია ვ. ერთი ეპიზოდი ილია ჭავჭავაძის მოღვაწეობიდან. – ჟურ. “მნათობი”. – 1963. – №10. – გვ. 176-179.

2518. რატიანი პროკოფი. ილია ჭავჭავაძე და გლეხთა განთავისუფლების პრობლემა: (ერთი დიდმნიშვნელოვანი ანონიმური ისტორიული დოკუმენტის შესახებ) / რედ. ი. ანთელავა; საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია. ივ. ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიის ინსტიტუტი. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1963. – 137 გვ.

ნაშრომი ეხება ილია ჭავჭავაძის მიერ შედგენილ დოკუმენტს “კრიტიკული შენიშვნები საგლეხო რეფორმის დებულების პროექტზე”, რომელშიც მკაცრად არის გაკრიტიკებული რეფორმის მთავრობისეული პროექტი. აღნიშნული “შენიშვნები,” რომელიც პ. რატიანის განმარტებით აქამდე ანონიმურად იყო ცნობილი, ილია ჭავჭავაძეს ეკუთვნის. ნაშრომს ერთვის დოკუმენტის სრული ტექსტი.

შინაარსი: შესავალი; კამათის მოკლე ისტორია; ვინ არის “კრიტიკული შენიშვნების” ავტორი?; “კრიტიკული შენიშვნები” რევოლუციურ-დემოკრატიული შინაარსის დოკუმენტია; დამატება: კრიტიკული შენიშვნები საგლეხო რეფორმის დებულების პროექტზე [დოკუმენტის ტექსტი].

2519. რატიანი პროკოფი. ილია ჭავჭავაძე და გლეხთა განთავისუფლების პრობლემა: წერილი მეორე. – ჟურ. “ცისკარი”. – 1963. – №3. – გვ. 104-123.

2520. რიაზანოვი ქ. როგორ ვასწავლი ილია ჭავჭავაძის “ოთარაანთ ქვრივის” მხატვრულ მხარეს IX კლასში. – ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში. კრებული XIII. – 1963. – გვ. 76-89.

2521. ქიქოძე გერონტი. ილია ჭავჭავაძის პორტრეტისათვის; ქართული კულტურის ტრადიციები და ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ქიქოძე გ. რჩეული თხზულებანი: ლიტერატურული წერილები და პორტრეტები / სარედ. კოლეგია: შალვა აფხაიძე, აკაკი გაწერელია, ვლადიმერ ზამბახიძე. – თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1963. – ტ. 1. – გვ. 121-139.

ავტორი ილიას ქართველ “განმანათლებელს” უწოდებს და აღნიშნავს, რომ ეს ადამიანი, რომელმაც “თავისი იდეებით ხელი შეუწყო ქართველი დემოკრატიის გათვითცნობიერებას, სწორად არ იქნა დაფასებული მისი თანმედროვეების დიდი ნაწილის მიერ”. “მესამედასელების ბელადი კი აღმაშფოთებელი სიტყვებით შეხვდა მისი მკვლელობის ცნობას: – როცა ტყეს სჭრიან, ნაფოტი სცვივაო.”

მეორე წერილში ავტორი საუბრობს ილიას ევროპულ ორიენტაციაზე, რომელიც მან რუსეთში შეიძინა, რუსეთის მასწავლებელი კი ილიასავე სიტყვებით “დაწინაურებული ევროპა იყო.” ილია ჭავჭავაძის აზროვნება “სრულიად ეთანხმება დასავლეთ ევროპის XIX საუკუნის მოწინავე ადამიანების აზროვნებას”, – წერს ავტორი.

2522. ჩარკვიანი კ. ილია ჭავჭავაძე და ნიკო ნიკოლაძე ქართული ელექტროენერგეტიკის სათავეებთან. – ჟურ. “მნათობი”. – 1963. – №8. – გვ. 133-153.

2523. ჩიქოვანი სიმონ. ილია ჭავჭავაძის პოეტური მემკვიდრეობა. – წიგნ.: ს. ჩიქოვანი. რჩეული წერილები. – თბ.: ლიტერატურა და ხელოვნება, 1963. – გვ. 174-249.

ავტორი ვრცლად მიმოიხილავს ილია ჭავჭავაძის პოეზიას. ნარკვევი დანაწილებულია რამდენიმე ქვეთავად: წინათქმა. პოემა “აჩრდილი” და მყინვარის პოეტური ხატი. “რამდენიმე სურათი” და “განდეგილი”. ილია ჭავჭავაძე და გრიგოლ ორბელიანი. ილია ჭავჭავაძე და ქართული სალიტერატურო ენის განვითარება.

2524. ძიძიგური შოთა. ილია ჭავჭავაძე და ქართული ლექსიკა. – ჟურ. “მნათობი”. – 1963. – №1. – გვ. 132-139.

2525. ჭელიძე ვახტანგ. მამულო საყვარელო. წიგნ.: ჭელიძე ვ. ცხოვრება ივანე მაჩაბლისა. – თბ., 1963. – გვ. 98_208

2526. ხომლედი [რომანოზ ფანცხავა]. ილია ჭავჭავაძე – როგორც ლირიკოსი პოეტი. – წიგნ.: ხომლედი [რომანოზ ფანცხავა]. რჩეული ნაწერები / რედ.: დ. გამეზარდაშვილი; თსუ. ჟურნალისტიკის კათედრა. – თბ.: ცოდნა, 1963. – გვ. 201-255.

ავტორი ეხება ილიას ზნეობრივ პრინციპებს და ამის საილუსტრაციოდ მოჰყავს ილიას წერილი თავისი მოურავისადმი. იგი აანალიზებს ილიას დამოკიდებულებების ახალი ეკონომიკის მიმართ და აღნიშნავს, რომ ილია “დაადგა სოფლის მესაკუთრეთა შრომის ინტერესების სამსახურს და თვალი აარიდა ახალ აღებ-მიცემობის განმტკიცების საქმეს”, რასაც ხომლედი შეცდომად მიიჩნევს.

2527. ხარატიშვილი გ. ილია ჭავჭავაძე და ყვარელი. – ჟურ. “მნათობი”. – 1963. – №1. – გვ. 140-144.

2528. Бардавелидзе Б.К. Художественный портрет в прозе Ильи Чавчавадзе. – Тб.: 1963. – 20 с.

2529. Гегелашвили И. В доме любимого писателя. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1963. – 11 ноября., С. 3.

ილია ჭავჭავაძის თბილისის სახლ-მუზეუმის შესახებ.

2530. Гозалишвили Гулнара. Илья Чавчавадзе и Гиго Габашвили. – газ. «Кутаисская правда». – 1963. – 3 янв.

2531. Джибладзе Георгий. Илья Чавчавадзе. – в кн.: Джибладзе Г. Романтики и реалисты в грузинской литературе XIX века \ пер. с грузинского Н.Г. Аккермана; ред.: А. Барамидзе. – Тб., 1963. – с. 237-259.

содержание: Начало литературной деятельности Ильи Чавчавадзе (60-е годы). Творчество первого периода. Взгляд И. Чавчавадзе на природу лирической поэзии. Новая Картли. Вопросы языка. Природа новой грузинской

литературы. Вопросы воспитания. Гибель И. Чавчавадзе. Сознание долга и служение будущему.

- 2532. Джибладзе Георгий.** Илья Чавчавадзе и реалистическая теория искусств. – в кн.: Джибладзе Г. Романтики и реалисты в грузинской литературе XIX века \ пер. с грузинского Н.Г. Аккермана; ред.: А. Барамидзе. – Тб., 1963. – с. 260-268.
содержание: Илья Чавчавадзе в 60-х годах. Против сентиментализма. Подход к литературным явлениям по Белинскому. Защита реализма. Взаимоотношение искусства и действительность. Природа драматического искусства.
- 2533. Илья Чавчавадзе среди грузинских и польских студентов:** [снимок]. – В кн.: Ленингр. Ун-т в воспомин. соврем. Т.1. - 1963, С. 74
- 2534. Михелидзе Г., Хомерики Н.** Дом-музей Ильи Чавчавадзе. Сагурамо: Путеводитель по стационарной экспозиции, отражающей жизнь и деятельность Ильи Чавчавадзе \М-во культуры ГССР, Дом-музей Ильи Чавчавадзе в Сагурамо. – Тб., 1963. – 99 с.

1964

- 2535. გაგოძე ვახტანგ.** ილია ჭავჭავაძე: ფილოსოფიური შეხედულებანი. სოციოლოგიური იდეები. – წიგნ.: გაგოძე ვ. ფილოსოფიური აზრის ძირითადი მიმდინარეობანი XIX საუკუნის საქართველოში / რედ.: ს. ავალიანი; საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია. ფილოსოფიის ინ-ტი. – თბ.: მეცნიერება, 1964. – გვ. 136-153.
ავტორი ეხება ილიას თვალსაზრისს საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ურთიერთობის, შრომასა და შრომის საგნის, წოდებათა შესახებ და სხვა.
- 2536. გელოვანი მირზა.** ილიას ობელისკთან: [ლექსი]. – წიგნ.: გელოვანი მ. უბის წიგნიდან. – თბ., 1964. – გვ. 97.
- 2537. გოგიავა კლიმენტი.** კუდიგორა. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1964. – 29 მაისი. ილია ჭავჭავაძის პოემა “კაკო ყაჩაღის” დაწერის ისტორია.
- 2538. გოგოლაძე ვ.** ილია ჭავჭავაძის [დაუმთავრებელი] ეტიუდი “უცნაური ამბავი”. – ჟურ. “ლიტ. აჭარა”. – 1964. – №1. – გვ. 89-92.
- 2539. გოზალიშვილი შალვა.** ამაგდარი მეცნიერი. – გაზ. ”კომუნისტი”. – 1964. – 15 ნოემბ.
ალექსანდრე ცაგარელის უცნობი წერილები ილია ჭავჭავაძისადმი.
- 2540. გოზალიშვილი შ., სიღამონიძე ვ.** დიდი მამულიშვილის საუნჯიდან. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1964. – 23 მაისი.
ილია ჭავჭავაძის სიტყვები, წარმოთქმული კახეთში 1893 წელს.
- 2541. გორგაძე ა.** ილია ჭავჭავაძე ოჯახში ბავშვის აღზრდის შესახებ. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი და ხაშური). – 1964. – 25 თებ.
- 2542. გრიშაშვილი იოსებ.** ილია ჭავჭავაძის ორი კერძო წერილი. – წიგნ.: გრიშაშვილი ი. თხზულებათა კრებული ხუთ ტომად. ტომი IV: ლიტერატურული ნარკვევები. – თბ., 1964. – გვ. 389-390.
ერთი წერილი, რომლის ადრესატია ნიკოლოზ რევაზის ძე ერისთავი, ეხება ილიას მიერ დაწერილ ვახტანგ ორბელიანის ბიოგრაფიას, ხოლო მეორე წერილი ასახავს ილიას ცხოვრების ერთ მომენტს. წერილებს თან ერთვის იოსებ გრიშაშვილის განმარტება.

- 2543. დადიანი ჯოდორ.** რ. ერისთავისა და ი. ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი წერილი "ნივაში". – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1964. – 4 სექტ. ავტორი მკითხველს აცნობს ვ. ველიჩკოს წერილს, რომელიც 1897 წელს გამოქვეყნდა რუსულ ჟურნალ "ნივაში" (№5) და ეძღვნება რაფიელ ერისთავისა და ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებას.
- 2544. დოკვაძე ვ.** დღეები დიდ მგოსანთან. მოგვითხრობს ილიას მზარეული / ჩაიწერა: არკ. ხუნდაძემ. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1964. – 19, 20 მაისი.
- 2545. დობორჯგინიძე ბ.** ილია ჭავჭავაძის რეალიზმის თავისებურების შესწავლისათვის. – ჟურ. "საქ. კომუნისტი". – 1964. – №6. – გვ. 91-94.
რეცენზია წიგნზე: ა. კენჭოშვილი – ილია ჭავჭავაძე (მხატვრული შემოქმედების საკითხები). – თბ.: საქ. სსრ მეცნ აკად. გამ-ბა
- 2546. ებრაღიძე გ.** ილია ჭავჭავაძე და გიორგი ქუჩიშვილი. – გაზ. "ახალი კოლხიდა" (ფოთი). – 1964. – 24 ივლ.
- 2547. ზამბახიძე ვ.** ილია ჭავჭავაძის ერთი ბარათის გამო. – წიგნ.: ზამბახიძე ვ. ლიტერატურული წერილები. – თბ., 1964. – გვ. 15.
ავტორი ეხება ილია ჭავჭავაძის მიერ ნიკო ნიკოლაძისადმი გაგზავნილ წერილს, რომელიც დათარიღებულია 1883 წლის 26 თებერვლით.
- 2548. ილია ჭავჭავაძე,** როგორც მხატვარი (ილია ჭავჭავაძის დაბადების 125 წლისთავის გამო). – ლიტერატურული ძიებანი, ტ. 15. – 1964. – გვ. 5-19.
- 2549. იოსელიანი ა.** ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ისტორიის პრობლემები. – გაზ. "ლენინის გზით" (გურჯაანი და ყვარელი). – 1964. – 1 ოქტ.
- 2550. კოციუბინსკი მ.** "იბრძოლეთ, გაიმარჯვეთ". – გაზ. "თბილისი". – 1964. – 16 სექტ.
მ. კოციუბინსკის წერილი ილია ჭავჭავაძისადმი.
- 2551. კოჭლავაშვილი ა.** არქივი საიდუმლოებას ამხელს. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1964. – 14 აგვ.
საქართველოს არქივებში დაცული დოკუმენტები ილია ჭავჭავაძის შესახებ.
- 2552. ლევიშვილი ს.** ილია ჭავჭავაძის ერთი მივიწყებული საპროტესტო განცხადების შესახებ. – გაზ. "ახ. კომუნისტი". – 1964. – 8 სექტ.
წერილი, რომელიც ილია ჭავჭავაძემ მისწერა გაზეთ "ტიფლისკი ვესტნიკის" რედაქტორს, ეხება სოფლის მეურნეობის საკითხებს.
- 2553. მარკოზაშვილი შალვა.** დიდი ილიას სახლ-მუზეუმში. [ყვარელი]. – გაზ. "კომუნიზმის გზა" (დუშეთი). – 1964. – 24 იანვ.
- 2554. მარკოზაშვილი შალვა.** ილია ჭავჭავაძე და მიხეილ ლერმონტოვი. – გაზ. "კომუნიზმის გზა" (დუშეთი, მცხეთა და ყაზბეგი). – 1964. – 15 ოქტ.
- 2555. მარკოზაშვილი შალვა.** მუზეუმის მეგზური ინგლისურად. – გაზ. "კომუნიზმის გზა" (დუშეთი, მცხეთა და ყაზბეგი). – 1964. – 26 დეკ.
რეცენზია გამოცემაზე: გ. მიხელაძე, ნ. ხომერიკი. ი. ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი საგურამოში. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1964.
- 2556. ნამორაძე გ.** "ჩემი კიბე ნაკლებია?" [მოგონება ილია ჭავჭავაძეზე]. – გაზ. "სამგორი" (გარდაბანი). – 1964. – 28 იანვ.
- 2557. ნეიმანი ა.** ნ.ვ. გოგოლის "ძველი დროის მემამულენი" და ილია ჭავჭავაძის "კაცია-ადამიანი?!" – თბილ. უცხო ენათა პედ. ინ-ტის შრომები, ტ.6. – 1964. – გვ. 277-279.

- 2558. ნომარაძე გ.** პატარა ბიჭუნას ოინები. [მოგონება ი. ჭავჭავაძეზე]. – გაზ. "ლენინის გზით" (გურჯაანი და ყვარელი). – 1964. – 25 იანვ.
- 2559. რადო დ.** ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებები უნგრულ ენაზე. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1964. – 3 იანვ.
- 2560. რეხვიაშვილი ს.** ილიას მზარეული [ვ. ქაფიანიძე]. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1964. – 14 თებ.
- 2561. ფურცელაძე გ.** ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულება ბატონყმობასა და საგლეხო რეფორმისადმი. – ჟურ. "ცისკარი". – 1964. – №4. – გვ. 119-130.
- 2562. შერაზადაშვილი ზ.** აკაკი წერეთლისა და ილია ჭავჭავაძის შეხედულებანი ფიზიკურ აღზრდაზე. – ჟურ. "სკოლა და ცხოვრება". – 1964. – №1. – გვ. 28-33.
- 2563. შველიძე ნ.** ერთი მომენტი 1905 წლის რევოლუციასთან ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულების ისტორიიდან. – ჟურ. "მნათობი". – 1964. – №5. – გვ. 157-165.
- 2564. ციბაძე ა.** "თქვან: აღასრულა მან თვისი ვალი!" ფიქრები ილიას ობელისკთან. – გაზ. "ლელო". – 1964. – 4 მარტი.
- 2565. ძნელაძე გ.** ბრუნო ვეისი და ილიას პოლიფონი. – ჟურ. "დროშა". – 1964. – №11. – გვ. 3.
საგურამოს სახლ-მუზეუმში დაცული მუსიკალური ინსტრუმენტის აღდგენის შესახებ.
- 2566. ჭურღულია ო.** ერთი უცნობი ეპიზოდი ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებიდან. – სოხუმის პედაგოგიური ინ-ტის შრომები, ტ. 17. – 1964. – გვ. 143-145.
- 2567. ჯავახიშვილი გ.** აკაკი ილიაობაზე თელავში. – გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). – 1964. – 1 ოქტ.
- 2568. ჯავახიშვილი მიხეილ.** მოჰკლეს პოეტი. – წიგნ.: ჯავახიშვილი მ. რჩეული თხზულებანი 6 ტომად. ტ. 6. – თბ., 1964. – გვ. 257-258.
წერილში ავტორი საუბრობს ილია ჭავჭავაძის ვერაგული მკვლელობის შესახებ.
- 2569. ჯავახიშვილი მიხეილ.** ახალი სალიტერატურო ქართულისათვის. ძველი და ახალი. – წიგნ.: ჯავახიშვილი მ. რჩეული თხზულებანი 6 ტომად. ტ. 6. – თბ., 1964. – გვ. 316-324.
წერილში ნაჩვენებია ილიას, როგორც რეფორმატორის როლი ახალი სალიტერატურო ენის დამკვიდრების საქმეში.
- 2570. ჯავახიშვილი მიხეილ.** პირველი ყრილობა. – წიგნ.: ჯავახიშვილი მ. რჩეული თხზულებანი 6 ტომად. ტ. 6. – თბ., 1964. – გვ. 443-445.
მწერალთა პირველი საკავშირო ყრილობის შეფასებისას ავტორი კლასიკოსების შესახებ წერს: "ჩვენ კლასიკოსების შეფასებაში ძალზე დავიგვიანეთ. მათი შემოქმედების ნიმუშები თითქოს სულ ამოვავდეთ სახელმძღვანელოდან ... ერთმა მწერალმა საჯაროდ განაცხადა ... ქართველი ხალხი რუსთაველის სახელს მალე სულ დაივიწყებსო ... ისიც ყველას ეხსომება, რომ მწერალთა ერთი ჯგუფი მეორე ჯგუფს უსაყვედურებდა, ილია ჭავჭავაძე თქვენ დიდ მწერლად მიგაჩნდათო ...".
- 2571. ჯავახიშვილი მიხეილ.** წიწამურა (მოგონება). – წიგნ.: ჯავახიშვილი მ. რჩეული თხზულებანი 6 ტომად, ტ. 6. – თბ., 1964. – გვ. 470-473.
მოგონებაში საუბარია ილიას მოურავ დიმიტრი ჯაშუხე, რომელიც ჟანდარმერიისა და ხალხის მიერ ილიას მკვლელად იყო მიჩნეული.

- 2572.** ჯავახიშვილი მიხეილ. ილია ჭავჭავაძე (მოგონებათა ნაწყვეტები). – წიგნ.: ჯავახიშვილი მ. რჩეული თხზულებანი 6 ტომად, ტ.6. – თბ., 1964. – გვ. 478-484.
- 2573.** ხუნდაძე ტ. ილია ჭავჭავაძის ბიოგრაფიის ზოგიერთი გამოუქვეყნებელი მასალა. – ჟურ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 1964. – №8. – გვ. 75-78.
- 2574.** Барамидзе М. Илья Чавчавадзе – переводчик Лермонтова – жур. «Лит. Грузия». – 1964. – №11. – С. 67-70
- 2575.** Гаччиладзе Гиви. Вопросы теории художественного перевода \ Авториз. пер. с грузинского. – Тб.: Литература და ხელოვნება, 1964. – 267ს.
ძირითადი საკითხის განხილვასთან ერთად ავტორი საუბრობს ილია ჭავჭავაძის შეხედულებებზე მხატვრული თარგმანის შესახებ.
- 2576.** Кевлишвили Т. Русские переводы стихотворений Ильи Чавчавадзе – жур. «Лит. Грузия». – 1964. – №12. – С. 43-52
- 2577.** Табидзе Т. Илья Чавчавадзе. – В кн.: Табидзе Т. Статьи, очерки, переписка. – Тб., 1964. – С. 38-44
- 2578.** Iliа Chavchavadze Museum in Saguramo. – Тб., 1964.

1965

- 2579.** ავჩიანი ს. ილია ჭავჭავაძე და სომეხი საზოგადოებრიობა. – ლიტერატურული ურთიერთობანი, I. – 1965. – გვ. 153-162.
- 2580.** ალანია ნ. ილია ჭავჭავაძის პოემები. – წიგნ.: ალანია ნ. ქართული პოემა. ნაწ. II. – თბ., 1965. – გვ. 17-43.
წიგნში ავტორი ძირითადად განიხილავს XIX საუკუნის 80-90 წლების ზოგიერთ ქართულ პოემას, მათ შორის ილიას “მეფე დიმიტრი თავდადებულსა” და “განდეგილს”.
- 2581.** ანთიძე ქ. წარსულიდან. – ჟურ. “საქართველოს ბუნება”. – 1965. – №3. – გვ. 5.
ილია ჭავჭავაძე ქალთა განათლების საკითხების შესახებ.
- 2582.** ასათიანი ლევან. ცხოვრება აკაკი წერეთლისა. – თბ.: ნაკადული, 1965. – 502გვ.
წიგნში ავტორი მნიშვნელოვან ადგილს უთმობს აკაკის და ილიას ურთიერთობისა და მეგობრობის ამსახველ ეპიზოდებს. მთლიანად არის გამოქვეყნებული ილიას წერილი აკაკის მიმართ “ივერიასთან” თანამშრომლობის თხოვნით. სრულად არის წარმოდგენილი აგრეთვე ილიას დაკრძალვის ეპიზოდი და აკაკის გამოსათხოვარი სიტყვა.
- 2583.** ასანიძე პლ. დიადი მეგობრობა. – გაზ. ”თბილისი”. – 1965. – 21 სექტ.
აკაკი წერეთლისა და ილია ჭავჭავაძის ურთიერთობის შესახებ.
- 2584.** ბეგიაშვილი ლ. გზა წიწამურისაკენ. --- გაზ. “კოლმეურნე” (სიღნაღი). – 1965. – 14 სექტ.
- 2585.** ბეროშვილი ი. დიდი წინაპრის ღირსეული მემკვიდრე. – გაზ. “ყვარელი”. – 1965. – 4 ნოემბ.
ილია ჭავჭავაძე, როგორც ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოეზიის ღირსეული დამფასებელი.
- 2586.** ბეროშვილი ი. ილია პრესის შესახებ. – გაზ. „ყვარელი“. – 1965. – 1 ივლ.
- 2587.** ბესთაუთი გ. ილიას გახსენება. – გაზ. „საბჭ. ოსეთი“. – 1965. – 2 ოქტ.

- 2588. გამსახურდია კონსტანტინე.** ილია ჭავჭავაძე – წიგნ.: გამსახურდია კ. რჩეული თხზულებანი. ტ. VII. – თბ., 1965. – გვ. 234-240.
- 2589. გოზალიშვილი გ.** ილია ჭავჭავაძე და პეტერბურგელი ქართველი სტუდენტები. (უცნობი წერილები). – გაზ. „ლიტ. საქართველო“. – 1965. – 11 ივნ.
- 2590. გოზალიშვილი შალვა.** ილია და მისი საზღვარგარეთელი მეგობრები. – გაზ. „ყვარელი“. – 1965. – 30 ნოემბ., 2, 7 9, 11 დეკ.
 ჰ. შუხჰარდტი, უ. რ. მორფილი, ე. კაზალეტი, მარჯორი უორდროპი, ჟაკ ბერტილონი, ბარონ დე ბაი, გულიელმო პასილი და ე. მადალენა.
- 2591. გოზალიშვილი შალვა.** ორი დიდი მეგობარი. [აკაკი და ილია]. – გაზ. „თბილისი“. – 1965. – 23 ნოემბ.
 იგივე: გაზ. „ყვარელი“. – 1965. – 12 ოქტ.
- 2592. გორგაძე ვ.** ილიას და აკაკის ძეგლთან: [ლექსი]. – გაზ. „ლიტ. საქართველო“, 1965. – 24 სექტ.
- 2593. ვარდენიძე ალ.** ორი სახელი. [ილია და აკაკი]. – გაზ. „კომუნიზმის განთიადი“ (ჩოხატაური). – 1965. – 25 ნოემბ.
- 2594. ზანდუკელი მიხეილ.** ილია ჭავჭავაძე ნიკო ნიკოლაძის კრიტიკის შუქზე. – თბილისის უნ-ტის შრომები, ტ. 114. – 1965. – გვ. 151-175.
- 2595. იმერლიშვილი ბ.** ილიას მუზეუმში. – გაზ. „ყვარელი“. – 1965. – 17 ივლ.
 ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის შესახებ ყვარელში.
- 2596. კაკიაშვილი გ.** ორი ტიტანის მეგობრობა. – გაზ. „თბილისი“. – 1965. – 9 აგვ.
 ილია ჭავჭავაძისა და ვაჟა-ფშაველას ურთიერთობის შესახებ.
- 2597. კალანდაძე ალექსანდრე.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: კალანდაძე ალ. ნარკვევები ქართული ჟურნალისტიკის ისტორიიდან / რედ.: ლ. ნანიტაშვილი. – თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1965. – გვ. 288-365.
 ნაშრომი ეხება ილიას თანამშრომლობას ნ. ნიკოლაძის ჟურნალ „კრებულთან“. შედარებულია „კრებულსა“ და „საქართველოს მოამბეში“ გამოქვეყნებული ილიას ნაწარმოებები: „გლახის ნაამბობი,“ ’მგზავრის წერილები“, აგრეთვე რამდენიმე ლექსი.
- 2598. კანდელაკი მ.** ილია ჭავჭავაძე რუსული პრესის ფურცლებზე. – ჟურ. „დროშა“. – 1965. – №2. – გვ. 11-12.
- 2599. კობახიძე ა.** ამბავი არშის ციხის წარსულიდან. – გაზ. „დარიალი“ (ყაზბეგი). – 1965. – 20 ივლ.
 რეცენზია წიგნზე: ვ. ითონიშვილი. „ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ეთნოგრაფია“. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1963.
- 2600. კოტეტიშვილი ვახტანგ.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: კოტეტიშვილი ვ. რჩეული ნაწერები: ორ წიგნად / რედ.: დავით გამეზარდაშვილი. – თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1965. – გვ. 306-367.
 „XIX საუკუნის მეორე ნახევარში ილია ჭავჭავაძე მოჩანს როგორც ცენტრალური ფიგურა, რომლისკენაც არის მიპყრობილი ყველას თვალი. ილიას გარშემო იკრიბება საკითხთა ჯაჭვის ყველა რგოლი, და ილიაც, შუბლშეკრული, დინჯად, დაფიქრებით იძლევა პასუხებს“ – ასე ახასიათებს ავტორი ამ დიდ ადამიანს. იგი განიხილავს ილიას მხატვრულ შემოქმედებას, ლირიკას, ხოლო მის პროზას ახალ სიტყვად მიიჩნევს ქართულ ლიტერატურაში.

- 2601. მარკოზაშვილი შალვა.** ილიასეული საათი. ახალი ექსპონატი საგურამოს მუზეუმში. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1965. _ 28 სექტ.
- 2602. მეძველია ვ.** გლახთა მორალის საკითხი ილიას "გლახის ნაამბობის" მიხედვით. _ ჟურ. "რიონი". _ 1965. _ გვ. 162-171.
- 2603. მიხელაძე გ.** ილიას უკვდავსაყოფად. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1965. _ 16 ნოემ. ილია ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმის მუშაობის შესახებ.
- 2604. ნაციაშვილი ს.** ილიას ახალი პორტრეტი. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1965. _ 14 მაისი. მოქანდაკე შ. მიქატაძის ნამუშევრის შესახებ.
- 2605. ნაციაშვილი ს.** შეხვედრა ნევასთან. _ გაზ. "თბილისი". _ 1965. _ 3 სექტ. მხატვარ ი. ვეფხვაძის ნამუშევრის "ჭავჭავაძე და ჩერნიშევსკის" შესახებ.
- 2606. ჟვანია ვახტანგ.** ილია ჭავჭავაძის იურიდიული მოღვაწეობა. _ ჟურ. "საისტორიო მოამბე". _ ტ. 19-20. _ 1965. _ გვ. 385-438.
- 2607. ჟვანია ვახტანგ.** ილია ჭავჭავაძის იურიდიული ტერმინოლოგია. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1965. _ 19 მარტი.
- 2608. რატიანი პროკოფი.** ილია ჭავჭავაძე: მოღვაწეობა და აზროვნება / რედ.: შ. ფორჩხიძე. _ თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1965. _ 657 გვ.: 1 ფ. პორტრ. წიგნში თავმოყრილია ავტორის თითქმის ყველა გამოკვლევა მიძღვნილი ილია ჭავჭავაძის მოღვაწეობისადმი. იგი შედგება სამი ნაწილის, შესავალის და დამატებისაგან. შინაარსი: ილია ჭავჭავაძის მემკვიდრეობა და მისი შესწავლის პრობლემა; ილია ჭავჭავაძე: ფილოსოფიური და სოციალ-პოლიტიკური შეხედულებანი; ილია ჭავჭავაძე: პოლიტიკურ-ეკონომიური შეხედულებანი; ილია ჭავჭავაძე: მოღვაწეობისა და მსოფლმხედველობის ზოგიერთი საკითხი; თერგდალეულთა საზოგადოებრივ-პოლიტიკური შეხედულებების კლასობრივი ბუნების გაგებისათვის.
- 2609. სიფრაშვილი ვლ. ი. გ.** ჭავჭავაძისა და ნ. გ. ჩერნიშევსკის ურთიერთობა. _ გაზ. „ყვარელი“. _ 1965. _ 25, 28, 30 დეკ.
- 2610. ტატიშვილი ნ.** ილია ჭავჭავაძე _ მხატვრული ლიტერატურის კრიტიკოსი. _ წიგნ.: ტატიშვილი ნ. ლიტერატურული ნარკვევები / რედ. და წინასიტყვაობის ავტორი სოლომონ ხუციშვილი. _ თბ.: ლიტერატურა და ხელოვნება, 1965. _ გვ. 84_95. ნაშრომში წარმოდგენილია ილიას კრიტიკული წერილების ანალიზი, დამოკიდებულება უფროსი თაობის მწერლების მიმართ. ხაზგასმულია მისი ალლო ტალანტების შეცნობის თვალსაზრისით. "მან ისე, როგორც არავინ თანამედროვეთაგან, გაიგო და დააფასა შოთა რუსთაველი, დავით გურამიშვილი, ნიკოლოზ ბარათაშვილი, ვაჟა-ფშაველა" _ აღნიშნავს ავტორი.
- 2611. ფანჩულიძე დ.** ილია ჭავჭავაძე და ფრანგული ლიტერატურა. _ ჟურ. "სკოლა და ცხოვრება". _ 1965. _ №9. _ გვ. 69-73.
- 2612. ფიფია მ.** ჩვენი აკაკი, ილია, ვაჟა: [ლექსი]. _ გაზ. "კომუნისმის დროშით" (წალენჯიხა). _ 1965. _ 28 ოქტ.
- 2613. ყუბანეიშვილი ს.** ილია ჭავჭავაძის პირველი კრიტიკული წერილი. _ თბილისის უნ-ტის შრომები, ტ. 105. _ 1965. _ გვ. 137-143.

ი. კოზლოვის პოემის “შემლილის” რევაზ ერისთავისეული თარგმანის შესახებ ილიას მიერ გამოთქმული კრიტიკის ზოგიერთი ადგილის განმარტება.

- 2614. ძიძიგური აკაკი.** ილია ჭავჭავაძე და სალიტერატურო ქართული. – წიგნ.: ძიძიგური ა. ენა და ლიტერატურა. – თბ., 1965. – გვ. 88-98.
- 2615. წერეთელი აკაკი.** აკაკის ერთი უცნობი ბარათი ილიას შესახებ. – გაზ. ”ახალი ცხოვრება” (საჩხერე). – 1965. – 20 ნომბ.
- 2616. ხინთიბიძე აკ.** ბარათაშვილის კვალზე. – Lტექსტმცოდნეობის საკითხები. – თბ., 1965. – გვ. 180-184.
ლაპარაკია ილიას დამოკიდებულების შესახებ ნიკოლოზ ბარათაშვილის შემოქმედების მიმართ.
- 2617. ხუციშვილი ს.** დიდი ბრძოლის კარიბჭესთან. – წიგნ.: ხუციშვილი ს. ლიტერატურა-კრიტიკული ნარკვევები. – თბ., 1965. – გვ. 61-67.
- 2618. ხუციშვილი ს.** ილია ჭავჭავაძის ორი სიტყვა. – თბილისის უნ-ტის შრომები, ტ. 114. – 1965. – გვ. 199-209.
წერილში საუბარია ილიას სიტყვებზე, რომლებიც მან წარმოთქვა საადგილმამულო ბანკების წარმომადგენელთა მეხუთე ყრილობაზე პეტერბურგში 1884 წელს. სტატიაში ჩართულია სიტყვების ტექსტი ქართულ ენაზე.
- 2619. ხუციშვილი ს.** ”ტფილისი, 11 სექტემბერი”. – გაზ. ”ახ. კომუნისტი”. – 1965. – 23 სექტ.
ილია ჭავჭავაძის წერილი კრწანისის ბრძოლის 100 წლისთავის გამო.
- 2620. ჯალიაშვილი ა.** ილია ჭავჭავაძე სანადიროდ: [ლექსი]. – გაზ. “ახალი შირაქი” (წითელწყარო). – 1965. – 4 სექტ.
- 2621. Авчян С.Г.** Илья Чавчавадзе и армянская общественность/Лит. взаимосвязи (Тб.). – 1965. – Сб. 1. – С. 161-162
- 2622. Гиоргадзе Т.** Илья Чавчавадзе за шахматами. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1965. – 27 февр., С. 3
- 2623. Кутелия А.А.** И. Чавчавадзе – революционный демократ. – saq. мес. akad. filosof. institutis Sromebi. – 1965. – t. 5. – gv. 245-265.
ილია ჭავჭავაძის საზოგადოებრივი მოღვაწეობის შესახებ.
- 2624. Канделаки М.** Из истории публицистической деятельности И. Чавчавадзе. – თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის შრომები. – 1965. – ტ. 105. – გვ. 277-283
- 2625. Нациашвили С.** Человеку большой мысли. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1965. – 16 авг., С. 3.
ილია ჭავჭავაძის ძეგლის შესახებ.

1966

- 2626. ბეროშვილი ი.** ილია და ”ვეფხისტყაოსანი”. – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1966. – 16 სექტ.
- 2627. ბეროშვილი ი.** აი რით ვამაყობთ! – გაზ. ”ყვარელი”. – 1966. – 1 სექტ.
ყვარელში დაბადებული ცნობილი ადამიანები ილია ჭავჭავაძის შესახებ.

- 2628.** ბეროშვილი ი. ილია და „ვეფხისტყაოსანი“. _ გაზ. „ყვარელი“. _ 1966. _ 17, 19, 24 მარტი.
- 2629.** ბოცვაძე ი. ილიას ცხოვრების მატთანე. _ გაზ. „ლიტ. საქართველო“. _ 1966. _ 27 დეკ.
რეცენზია წიგნზე: გ. ჯიბლაძე. ილია ჭავჭავაძე. მონოგრაფია. თბ.: განათლება, 1966.
- 2630.** გამეზარდაშვილი დავით. დიდი ილიას პორტრეტი. _ გაზ. „კომუნისტი“. _ 1966. _ 23 ნოემბ.
რეცენზია წიგნზე: გ. ჯიბლაძე. ილია ჭავჭავაძე. მონოგრაფია. თბ.: განათლება, 1966.
- 2631.** გაჩეჩილაძე ა. ”გლახის ნაამბობის” უცნობი წყარო. _ გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. _ 1966. _ 25 თებ.
ილია ჭავჭავაძის მოთხრობის პროტოტიპის შესახებ.
- 2632.** გვასალია ბ. ილია ჭავჭავაძე სოხუმში [1903 წ.]. _ გაზ. ”საბჭოთა აფხაზეთი”. _ 1966. _ 15 ივნ.
- 2633.** გოგოლაშვილი ნ. ილია ჭავჭავაძე და ქალთა საკითხი. _ გაზ. „ყვარელი“. _ 1966. _ 18 ოქტ.
- 2634.** გოზალიშვილი შალვა. უ. რ. მორფილი. _ გაზ. „ახ. კომუნისტი“. _ 1966. _ 15 მარტ.
ილია ჭავჭავაძის და ოქსფორდის უნივერსიტეტის პროფესორ უ. მორფილის მეგობრობის შესახებ.
- 2635.** გოზალიშვილი შალვა. ჰუგო შუხჰარდტი. _ გაზ. „კომუნისტი“. _ 1966. _ 5 მარტი.
ავსტრიელი მეცნიერის მიმოწერა ილია ჭავჭავაძესთან ქართულ-ავსტრიულ ლიტერატურულ-კულტურული ურთიერთობის საკითხებზე.
- 2636.** დადიანი ჯოდორ. ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი სტატია გაზეთ ”ეხოში”. ფურცლები წარსულიდან. _ გაზ. ”ნაპერწკალი” (ჩხოროწყუ). _ 1966. _ 1 ივლ.
- 2637.** დადიანი ჯოდორ. დიდი ჰუმანისტი. _ გაზ. ”კოლხეთი” (ცხაკაია). _ 1966. _ 27 აგვ., 3 სექტ.
- 2638.** დადიანი ჯოდორ. რევოლუციამდელი ოდესის გაზეთებში. _ გაზ. ”კოლხეთი” (ცხაკაია). _ 1966. _ 23 ივლ.
ილია ჭავჭავაძის 75 წლისთავისათვის მიძღვნილი სტატიები.
- 2639.** ეგაძე ოთარ. ილია ჭავჭავაძის სამი პორტრეტი. _ ჟურ. ”საბჭ. ხელოვნება”. _ 1966. _ №5. _ გვ. 36-41.
მხატვრების ა. ბერიძის, გ. გაბაშვილისა და გ. მესხის შესახებ.
- 2640.** თელია ა. ქართული თეატრის დიდი მოამაგე. _ ჟურ. ”საბჭ. ხელოვნება”. _ 1966. _ №9. _ გვ. 77-79.
- 2641.** ილია ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმის საიუბილეო (მესამე) სამეცნიერო სესია, 1966 წლის 27 მაისი: მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. / რედ. გ. მიხელიძე. _ სოფ. საგურამო, 1966. _ 8 გვ.
შინაარსი:
გ. მიხელიძე _ ილია ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმი თხუთმეტი წლის მანძილზე;
შ. მარკოზაშვილი _ შემოქმედებითი მუშაობა ილიასეულ დასასვენებელ სახლში;

- ლ. ჯინჯიხაშვილი – ილია ჭავჭავაძე და შოთა რუსთაველი;
- ვ. ლლონტი – ილია ჭავჭავაძის პიროვნება მისი ეპისტოლარული მემკვიდრეობის მიხედვით;
- შ. მარკოზაშვილი – ილია ჭავჭავაძისა და იროდიონ ევდომვილის ურთიერთობისათვის.
- 2642.** კამკამიძე გ. სრულდება დიდი სამუშაოები ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმში. [თბილისი]. – გაზ. "თბილისი". – 1966. – 19 იანვ.
- 2643.** კონტრიძე ბ. სიტყვის მრავალმნიშვნელობა და მისი ფუნქცია მხატვრულ ლიტერატურაში. (ი. ჭავჭავაძის "კაცია-ადამიანის" მიხედვით). – ჟურ. "ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში". – 1966. – №1. – გვ. 47-59.
- 2644.** მარკოზაშვილი შალვა. ილიას ნაფუძვარზე. ილია ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმის საიუბილეო-სამეცნიერო სესია. – გაზ. „მცხეთა“. – 1966. – 31 მაისი.
- 2645.** მარკოზაშვილი შალვა. ილიას ნაჩუქარი "ვეფხისტყაოსანი" [ალ. გიჟიმერელის ნაამბობის მიხედვით]. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1966. – 16 ივნ.
- 2646.** მარკოზაშვილი შალვა. ილია ჭავჭავაძე და აკაკი წერეთელი. [რუსთაველის შესახებ]. – გაზ. „მცხეთა“. – 1966. – 1 ოქტ.
- 2647.** მესხია ვ. "ვეფხისტყაოსანი" და ქართველი კლასიკოსები. – გაზ. "მებრძოლი" (ზუგდიდი). – 1966. – 30 აგვ., 3 სექტ.
ილია ჭავჭავაძე, აკაკი წერეთელი და ვაჟა-ფშაველა "ვეფხისტყაოსნის" შესახებ.
- 2648.** მენაბდე ლევან. ილია ჭავჭავაძე და "ვეფხისტყაოსანი". – გაზ. "კომუნიზმისაკენ" (კასპი). – 1966. – 29 იანვ.
- 2649.** მიხელიძე გ. ილია ჭავჭავაძის ნაკვალებზე. საგურამოს მუზეუმი 15 წლისაა. – გაზ. "მცხეთა". – 1966. – 16 ივნ.
- 2650.** მოდებაძე ნ. ილია ჭავჭავაძე და ქალთა საკითხი. – გაზ. „საბჭ. სვანეთი“(ლენტეხი). – 1966. – 8 მარტი.
- 2651.** მორჩიაული თ. საგურამოდან მოდის ილია: ლექსი]. – ჟურ. "პირველი სხივი", ტ. 7. – 1966. – გვ. 60-62.
- 2652.** ნაკაშიძე თ., კორძაია ნ. ილია ჭავჭავაძე: ბიობიბლიოგრაფია (1857-1907). – თბ: განათლება, 1966. – 670 გვ.
ნაშრომის მიზანია, სრული ბიბლიოგრაფიული რეგისტრაცია ილია ჭავჭავაძის ნაწერებისა და ლიტერატურისა ილიას შესახებ, დაწყებული პირველი პუბლიკაციით. აქედან გამომდინარე, მთელი მასალა ორ ძირითად განყოფილებად არის წარმოდგენილი: პირველში მოცემულია ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებები, მეორეში – ლიტერატურა ილია ჭავჭავაძის შესახებ.
- 2653.** სიღამონიძე ვ. გონივრული აზრი. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება." – 1966. – 18 მაისი;
გლეხის პ. ოდიკაძის წერილი ილია ჭავჭავაძისადმი.
იგივე: გაზ. "ნაპერწკალი" (ჩხოროწყუ). – 1966. – 26 მაისი.
- 2654.** სიღამონიძე ვ. ილია ჭავჭავაძის ლექციები "ვეფხისტყაოსანზე". – გაზ. "ყვარელი". – 1966. – 20 სექტ.
იგივე: გაზ. "სამგორი" (გარდაბანი). – 1966. – 9 სექტ.
- 2655.** სიღამონიძე ვ. დიდი ილიას წინაპრები. – გაზ. „ყვარელი“. – 1966. – 15 ოქტ.

- 2656.** ფრანგიშვილი კ. წიგნი ილიას ენის შესახებ. _ გაზ. “თბილისის უნივერსიტეტი”. _ 1966. _ 20 დეკ.
რეცენზია წიგნზე: გ. შალამბერიძე. ილია ჭავჭავაძის ენა. თბ.: თბილ. უნ-ტი, გამ-ბა, 1966.
- 2657.** ქიქოძე ც. ზნეობრივი აღზრდა ი. ჭავჭავაძის ”ოთარაანთ ქვრივის” მიხედვით. _ გაზ. ”ლენინის დროშა” (მახარაძე). _ 1966. _ 12 თებ.
- 2658.** ქობალია ა. მამულის მამა. _ გაზ. “კომუნისმისაკენ” (ოჩამჩირე). _ 1966. _ 13 სექტ.
- 2659.** ყურაშვილი ტ., ადამაძე თ. ილიასადმი მიძღვნილი. _ გაზ. “ქუთაისი”. _ 1966. _ 19 ივნ.
ქუთაისის რეალურ სასწავლებელში 1912 წელს ილია ჭავჭავაძის დაბადების 75 წლისთავისადმი მიძღვნილ მოსწავლეთა საღამოს შესახებ.
- 2660.** შალამბერიძე გიორგი. ილია ჭავჭავაძის ენა / თსუ, ახალი ქართული ლიტერატურის კათედრა _ თბ.: თსუ-ს გამ-ბა, 1966. _ 350გვ.
წიგნში ფაქტობრივი მასალის საფუძველზე ნაჩვენებია ილია ჭავჭავაძის როლი ქართული სალიტერატურო ენის განვითარებაში.
- 2661.** შამელაშვილი რ. ფუნდამენტური მონოგრაფია. _ გაზ. “ქუთაისი”. _ 1966. _ 16 დეკ.
რეცენზია წიგნზე: გ. შალამბერიძე. ილია ჭავჭავაძის ენა. _ თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1966.
იგივე: გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. _ 1966. _ 20 დეკ.
- 2662.** შამელაშვილი რ. ილიას უებრო ქართული. _ გაზ. “სახ. განათლება”. _ 1966. _ 21 დეკ.
რეცენზია წიგნზე: გ. შალამბერიძე. ილია ჭავჭავაძის ენა. _ თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1966.
- 2663.** ჩიტიშვილი შ. პაექრობა “ვეფხისტყაოსნის” ირგვლივ. _ გაზ. “წინსვლა” (სამტრედია). _ 1966. _ 16 ივნ.
აკაკი წერეთელსა და ილია ჭავჭავაძეს შორის.
- 2664.** ცხადაია პ. ილია ჭავჭავაძე და “ვეფხისტყაოსანი”. _ გაზ. “კომუნისმის დროშა” (წალენჯიხა). _ 1966, 5, 16, 21 ივლ.
- 2665.** ხორგუაშვილი გ. ილიას კალატოზი. _ გაზ. ”სოფლის ცხოვრება”. _ 1966. _ 27 იანვ.
ახალქალაქელ ა. ჩალაშვილის მოგონება ილია ჭავჭავაძეზე.
- 2666.** ხვედელიძე მ. ფუნდამენტური მეცნიერული გამოკვლევა. _ გაზ. “ქუთაისი”. _ 1966. _ 25 ნოემბ.
რეცენზია წიგნზე: გ. ჯიბლაძე. ილია ჭავჭავაძე. მონოგრაფია. _ თბ.: განათლება. _ 1966.
- 2667.** ჯიბლაძე გიორგი. ილია ჭავჭავაძე: მონოგრაფია / რედ.: ვ. სვანიძე; მხატვ. გ. გორდელაძე. _ თბ.: განათლება, 1966. _ 758 გვ.: 1ფ. პორტრ.: ილ.
შინაარსი: შესავალი; ცხოვრება ილია ჭავჭავაძისა; ილია ჭავჭავაძის ლექსები; ილია ჭავჭავაძის პოემები; ილია ჭავჭავაძის მხატვრული პროზა; ილია ჭავჭავაძე და ხელოვნების რეალისტური თეორია; ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტიკა; ილია ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობის ზოგადი დახასიათება; ბოლოთქმა.

2668. ჯინჯიხაშვილი ლ. შოთა რუსთაველი და ილია ჭავჭავაძე. – გაზ. "მცხეთა". – 1966. – 14 ივლ.
2669. არტუნ ალ. «Отарова вдова». [Пьеса Г. Бердзенишвили по одноимен. Повести И. Чавчавадзе в постановке груз. коллектива Сухумского гос. драм. театра]. – газ. «Сов. Абхазия». – 1966. – 20 марта
2670. გოზალიშვილი შ. ილია ჩავჩავაძე და დეატილი ფრანკუზსკოი კულტურის. – გაზ. «Заря Востока». – 1966. – 8 февр., С. 4
ჟაკ ბერტილიონისა და ბარონ დე ბაის შესახებ.
2671. ჩიკოვანი ს. Поэтическое наследие Ильи Чавчавадзе. – В кн.: Чиковани С. Портреты и встречи. – Тб., 1966. – С. 61-100

1967

2672. ბარამიძე ნ. მონოგრაფია ილია ჭავჭავაძის შესახებ. – გაზ. "ლენინის დროშა" (მახარაძე). – 1967. – 21 იანვ.
რეცენზია წიგნზე: გ. ჯიბლაძე. ილია ჭავჭავაძე. მონოგრაფია. – თბ.: განათლება. – 1966.
2673. ბარამიძე ნ. დიდი წიგნი - დიდ ადამიანზე. – გაზ. "კომუნიზმის განთიადი" (ჩოხატაური). – 1967. – 7 თებ.
რეცენზია წიგნზე: გ. ჯიბლაძე. ილია ჭავჭავაძე. მონოგრაფია. – თბ.: განათლება. – 1966.
2674. ბეროშვილი ი. ილია და ვაზი. – გაზ. „ყვარელი“. – 1967. – 25 მარტი.
ილია ჭავჭავაძე მევენახეობის და ღვინის ქართული წესით დაყენების შესახებ.
2675. ბეროშვილი ი. მუზეუმი 30 წლისაა. – გაზ. „ყვარელი“. – 1967. – 25 მაისი.
ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი ყვარელში.
2676. ბუაჩიძე თ. ორატორული ხელოვნების უბადლო ნიმუში. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1967. – 16 ივნ.
ილია ჭავჭავაძის სიტყვა ნ. ბარათაშვილის ნემტის გადმოსვენებაზე.
2677. გვაძაბია ტ. ი. ჭავჭავაძის პოემა „აჩრდილის“ სწავლებისათვის. – გაზ. „ლენინელი“ (გალი). – 1967. – 16 თებ.
სოფ. ქვემო ბარდების (გალის რ-ნი) საშუალო სკოლის ქართული ენისა და ლიტ-რის მასწავლებლის ტ. გვაძაბიას გამოცდილებიდან.
2678. გვენცაძე ალ. პერიფრაზი ილია ჭავჭავაძის თხზულებებში. – ჟურ. "ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში". – 1967. – №3. – გვ. 41-43.
2679. გიორგაძე თ. დაფასთან - მწერლები. – გაზ. „თბილისი“. – 1967. – 25 თებ.
ნიკო ნიკოლაძისა და ილია ჭავჭავაძის ჭადრაკით გატაცების ისტორიიდან.
2680. გოგიავა კლიმენტი. შეხვედრა კაკო ყაჩაღთან. [ილია ჭავჭავაძის ბიოგრაფიიდან]. – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1967. – 11 ივლ.
2681. გოგიავა კლიმენტი. დუელი [ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებიდან]. – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1967. – 29 აგვ.
2682. გოგინაშვილი გ. "ილია ჭავჭავაძე და ყვარელი". – გაზ. "ყვარელი". – 1967. – 26 დეკ.
რეცენზია წიგნზე: გ. ხარატიშვილი. ილია ჭავჭავაძე და ყვარელი. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1967.

- 2683. გოზალიშვილი შალვა.** ძველი მეგობრობის ფურცლები. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1967, _ 28 იანვ.
ილია ჭავჭავაძის საზოგადოებრივ-ლიტერატურული ურთიერთობა საზღვარგარეთის ქვეყნების წარმომადგენლებთან.
- 2684. გურგენიძე გ.** წიწამურის ტრაგედია. (ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის 60 წლისთავისათვის). _ გაზ. "წითელი დროშა" (ახალციხე). _ 1967. _ 12 სექტ.
- 2685. დუდუჩავა მამია.** ილია ჭავჭავაძის ესთეტიკა. _ თბ.: ლიტერატურა და ხელოვნება. _ 1967. _ 368გვ.
- 2686. ვაჟა-ფშაველა.** ილია ჭავჭავაძის სახსოვრად; ილიას საღამო [ლექსები]; ვერ მოჰკლეს; სიტყვა ილია ჭავჭავაძის ცხედარზე [წერილები]. – წიგნ.: ვაჟა-ფშაველა ლიტერატურისა და ხელოვნების შესახებ / შემდგენლები და კომენტ. ავტ.: გრიგოლ კიკნაძე, ნიკო ყიასაშვილი, ვანო შადური, ჯუმბერ ჭუმბურიძე, სოლომონ ხუციშვილი; "დამატების" შემდგ.: ჯუმბერ თითქმერია; თსუ: ვაჟა-ფშაველას კაბინეტი. – თბ.: თსუ გამ-ბა, 1967. – გვ. 140-141, 143, 162
- 2687. ზანდუკელი მიხეილ.** ლირიკული გადახვევანი ილია ჭავჭავაძის მხატვრულ შემოქმედებაში. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1967. _ №12. _ გვ. 120-128.
- 2688. ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ამსახველი სტაციონარული ექსპოზიციის მეგზური.** მე-2 გამოცემა /საქ. სსრ კულტურის სამინ., ი. ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმი. _ თბ.: განათლება, 1967. _ 75გვ.
- 2689. ლებანიძე ე.** ილია და რევოლუცია. (ილია ჭავჭავაძის დაბადების 130 წლისთავის გამო). _ გაზ. "ბახტრიონი" (ახმეტა). _ 1967. _ 4 ნოემბ.
- 2690. ლემანჰაუპტი კ.** ილია ჭავჭავაძე და კარლ ლემან-ჰაუპტი. _ ჟურ. "დროშა". _ 1967. _ №10. _ გვ. 9.
ნარკვევი ი. ჭავჭავაძეზე, რომელიც გამოქვეყნდა გერმანული ჟურნალის ფურცლებზე 1910 წელს (თარგმნა ლ. ნიჟარაძემ).
- 2691. მათიაშვილი ა.** ბაღში ვაზი ობოლი ... _ ჟურ. "საქართველოს ბუნება". _ 1967. _ №3. _ გვ. 6.
ილია ჭავჭავაძის ღვაწლი საქართველოში მევენახეობის განვითარების საქმეში.
- 2692. მაისურაძე გ.** ილია ჭავჭავაძის მეგობარი შრომიდან. _ გაზ. "ლენინის გზით" (გურჯაანი). _ 1967. _ 3 იანვ.
საზოგადო მოღვაწე ლ. ჯანდიერის შესახებ (შრომის საშუალო სკოლის მუზეუმში დაცული მასალებიდან).
- 2693. მაისურაძე გ.** ილია, აკაკი და პირველი აგრონომი ქალი [ეკ. ჯანდიერი]. _ გაზ. "ლენინის გზით" (გურჯაანი). _ 1967. _ 16 მაისი.
- 2694. მაისურაძე ი.** პირველი გამოცემა - რუსეთში. _ გაზ. "საბჭ. პედაგოგი" (თბილ. პედ. ინ-ტი). _ 1967. _ 24 მაისი.
ილია ჭავჭავაძის "კაცია-ადამიანის" პირველი გამოცემის შესახებ პეტერბურგში, 1869 წელს.
- 2695. მარკოზაშვილი შალვა.** ნიკო ხიზანიშვილი - ილიას მეგობარი. (გარდაცვალების 60 წლისთავის გამო). _ გაზ. "მცხეთა". _ 1967. _ 10 იანვ.
- 2696. მარკოზაშვილი შალვა.** ილიას მუზეუმში. [საგურამო. მცხეთის რ-ნი]. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1967. _ 27 მაისი.
სახლ-მუზეუმის არსებობის 16 წლისთავის გამო.

- 2697. მარკოზაშვილი შალვა.** ილიას ერთგული მსახური. [ი. თარაშვილი]. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1967. _ 2 სექტ.
- 2698. მარკოზაშვილი შალვა.** იგონებს დიდ ილიას. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1967. _ 18 ნოემბ.
მ. უნდილაშვილი ილია ჭავჭავაძის შესახებ.
- 2699. მეძველია მ.** ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: მეძველია მ. ლიტერატურული ნარკვევები / რედ.: ლ. ნანიტაშვილი. _ თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1967. _ გვ. 144_211.
შინაარსი: ილია ჭავჭავაძის ადრინდელი მოხრობები; გმირთა ხასიათები; გლახთა მორალური სახე ილიას "გლახის ნაამბობის" მიხედვით; ლუარსაბ თათქარიძის სახის გაგებისათვის; დასკვნა; ილია ჭავჭავაძე და ვაჟა-ფშაველა; ილიას "მეფე დიმიტრი თავდადებული" და ვაჟას "მოხუცის ნათქვამი"; "განდეგილი" და "გველის მჭამელი;" ვაჟა-ფშაველას ლექსები ილია ჭავჭავაძისადმი;
- 2700. მინაშვილი ლადო.** ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებითი მუშაობის ერთი თავისებურებისათვის. _ ჟურ. "ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში". _ 1967. _ №2. _ გვ. 40-43.
- 2701. მირიანაშვილი ა.** ილია და ყვარელი. _ გაზ. "თბილისი". _ 1967. _ 29 დეკ.
რეცენზია წიგნზე: გ. ხარატიშვილი. ილია ჭავჭავაძე და ყვარელი. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1967.
- 2702. ნავდარაშვილი დ.** მარად ცოცხალი. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1967. _ 27 მაისი.
ილია ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმის არსებობის 16 წლისთავის შესახებ.
- 2703. ნაცვალაძე დ.** ილია ჭავჭავაძე ბათუმში. _ გაზ. "საბჭ. საქართველო". _ 1967. _ 9 დეკ.
- 2704. რადიანი შალვა.** ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: რადიანი შ. მეცხრამეტე საუკუნის ქართული ლიტერატურა / რედ.: ევ. გოგიაშვილი. _ მეორე შევსებული გამოცემა. _ თბ.: განათლება, 1967. _ გვ. 55_192.
შინაარსი: თაობათა ბრძოლა; ი. ჭავჭავაძის ლიტერატურული შემოქმედებანი; ი. ჭავჭავაძის მხატვრული შემოქმედება; ი. ჭავჭავაძის მხატვრული სტილი;
- 2705. რჩეულიშვილი ი.** შუქი დიდ კერაზე. _ გაზ. "თბილისი". _ 1967. _ 28 აგვ.
თბილისში ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმში ახალი განყოფილების " ილია ჭავჭავაძე და საბჭოთა თანამედროვეობა" გახსნის შესახებ.
- 2706. საბაშვილი ნ.** "ილია ჭავჭავაძის ენა". _ ჟურ. "ლიტ. აქარა". _ 1967. _ №1. _ გვ. 89-91.
რეცენზია წიგნზე: გ. შალამბერიძე. ილია ჭავჭავაძის ენა. _ თბ., 1966.
- 2707. სიღამონიძე ვ.** ილია ჭავჭავაძე სოხუმში. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1967. _ 26 სექტ.
- 2708. ქადაგიშვილი ლ.** ილია ჭავჭავაძე დუშეთში [1864-1873 წლებში]. _ გაზ. "კომუნიზმის გზა" (დუშეთი). _ 1967. _ 28 დეკ.
- 2709. ჯაფარიძე ა.** ი. ჭავჭავაძის "განდეგილი". _ ჟურ. "ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში". _ 1967. _ №2. _ გვ. 30-34.
- 2710. ჭილაია ა.** "განდეგილის" პოეტიკა. _ ჟურ. "ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში". _ 1967. _ №3. _ გვ. 24-29.

- 2711. ძიმიგური შოთა.** ილია ჭავჭავაძის ენის საკითხები. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1967. _ №12.
რეცენზია წიგნზე: გ. შალამბერიძე ი. ჭავჭავაძის ენა. _ თბ.: თბილ. უნი-ტის გამ-ბა, 1966.
- 2712. ხარატიშვილი გ.** ილია ჭავჭავაძე და ყვარელი / რედ.: ნიკოლოზ კანდელაკი. _ თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1967. _ 81 გვ.
შინაარსი: შესავალი; გმირთა ოჯახის ღირსეული შვილი; ილია ჭავჭავაძის პირველი მასწავლებელი; მშობლიური კერა; ილია და გლეხკაცობა; ოთარაანთ გიორგის პროტოტიპი.
- 2713. ხუციშვილი ს.** ილია ჭავჭავაძე და სიკვდილით დასჯის საკითხი. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1967. _ №7. _ გვ. 157-160.
- 2714. ხუციშვილი ს.** ეს ჩვენი უწმინდესი ვალია. ილია ჭავჭავაძის ნაწერების სრული კრებულის გამოცემისათვის. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1967. _ 10 სექტ.
- 2715. Алания Н.** «Иверия» и её редактор [И. Чавчавадзе 1877-1906 г.г.]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1967. - 15 марта
- 2716. Лекишвили С.** Неизвестные конспекты Ильи Чавчавадзе. Публикация. – газ. «Заря Востока». – 1967. - 15 марта
- 2717. Михелидзе, Г., Хомерики, Н.** Дом-музей Ильи Чавчавадзе. Сагурамо: Путеводитель по стационарной экспозиции, отражающей жизнь и деятельность Ильи Чавчавадзе \ М-во культуры ГССР, Дом-музей Илья Чавчавадзе в Сагурамо. – изд. 2-е. – Тб.: Ганатлеба, 1967. – 87 с.

1968

- 2718. აბრამიშვილი ვლ.** ილია ჭავჭავაძე და ნიკო ხიზანიშვილი. [მე-19 საუკუნის მწერალი და საზოგადო მოღვაწე]. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1968. _ N7. _ გვ. 130_141..
- 2719. ბაიაძე ვ.** მონუმენტური ილია. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1968. _ 24 იანვ.
რეცენზია წიგნზე: გ. ჯიბლაძე. ილია ჭავჭავაძე. მონოგრაფია. _ თბ.: განათლება, 1967.
- 2720. ბოკელავაძე ა.** გასაუბრება დღევანდელ "განდევითან". პაროდია ილია ჭავჭავაძის პოემის მიხედვით. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1968. _ 29 ივნ.
- 2721. გოგიავა კლიმენტი.** "როს წავიკითხე მისი ლექსები..." _ გაზ. "სახ. აფხაზეთი". _ 1968. _ 19 მარტი.
ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულება ნიკოლოზ ბარათაშვილისადმი.
- 2722. გვენცაძე ა.** ილიას მუხა. [ყვარლის რ-ნი]. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1968. _ 20 აპრ.
- 2723. გოზალიშვილი შალვა.** ილია ჭავჭავაძე და რაფიელ ერისთავი. _ გაზ. „ბახტრიონი“ (ახმეტა). _ 1968. _ 11, 14 მაისი.
- 2724. დოხნაძე აშშ.** ილიას საფლავთან: [ლექსი]. _ გაზ. "კომუნიზმისაკენ" (ოჩამჩირე). _ 1968. _ 19 ოქტ.
- 2725. ვაჩნაძე თ.** ილია ჭავჭავაძის მკურნალი ექიმი [ნ. ჯანდიერი] _ გაზ. "სახ. ჯანმრთელობა". _ 1968. _ 5 ნოემბ.
- 2726. ზანდუკელი მიხეილ.** ილია ჭავჭავაძის მხატვრული ოსტატობა. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1968. _ 367 გვ.

ავტორი განიხილავს ილია ჭავჭავაძის მხატვრულ ნაწარმოებთა კომპოზიციას, ლირიკას, პერსონაჟთა შექმნის ხერხებს და სტილის სხვა კომპონენტებს, რითაც გარკვეულ წარმოდგენას იძლევა მწერლის მხატვრულ ოსტატობაზე.

- 2727. ინგოროყვა პ.** ილია ჭავჭავაძე და ნიკოლოზ ბარათაშვილი. _ გაზ. "კომუნისტური შრომა" (ხულო). _ 1968. _ 23 იანვ.
- 2728. კაიკაციშვილი ს.** ილია და აჭარა: (ერთი ფურცელი დიდი მწერლის ცხოვრებიდან). _ გაზ. "ყარელი". _ 1968. _ 1 ივნ.
- 2729. კახეთელი გ.** ხმა გულისა. გამომხატურება ილიას ძეგლის გახსნის გამო [ყვარელში]. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1968. _ 4 ივნ.
- 2730. კეკელია ს.** ერთხელ კიდევ... _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1968. _ 19 ივლ.
ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოების "კაცია-ადამიანი?!ს" სათაურის გენეზისის საკითხი.
- 2731. კოკაია ალ.** დიდი ილია - ბანძის სტუმარი. წარსულის ფურცლებიდან. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1968. _ 21 აგვ.
- 2732. მაისურაძე ი.** საიდან მოდის ქართული გვარი. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1968. _ 21 ივლისი, №169.
წერილში ნათქვამია, რომ გადმოცემის თანახმად ჭავჭავაძეები წარმოშობით ხევსურეთიდან არიან და მათ გვარს საფუძვლად უდევს ფრინველის სახელი ჭავჭავი.
- 2733. მაკალათია ნ.** შრომის თავისუფლების იდეა ილია ჭავჭავაძის პოემა "აჩრდილში" და თანამედროვეობა. - გაზ. "კომუნიზმის მშენებელი" (ხობი). _ 1968. _ 3 მარტი.
- 2734. მარკოზაშვილი შალვა.** ამერიკელი პროფესორი ილიას მუზეუმში. _ გაზ. "დარიალი" (ყაზბეგი). _ 1968. _ 1 ოქტ.
ლუი ფრენსის სოლანო ილიას საგურამოს სახლ-მუზეუმში.
- 2735. მარკოზაშვილი შალვა.** ილია და ქართული უნივერსიტეტი. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1968. _ 28 მაისი.
- 2736. მარკოზაშვილი შალვა.** ილია ჭავჭავაძე და მარქსის "კაპიტალი". - გაზ. "მცხეთა". _ 1968. _ 18 აპრ.
- 2737. მარკოზაშვილი შალვა.** ჩაშლილი იუბილე. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1968. _ 6 ივნ.
1898 წელს ილია ჭავჭავაძის სამწერლო მოღვაწეობის 40 წლისთავის იუბილეს შესახებ, რომელიც არ შედგა.
- 2738. მეტრეველი ვ.** ილია ჭავჭავაძე სამართლის წარმოშობისა და არსის შესახებ. _ ჟურ. "საბჭ. სამართალი". _ 1968. _ №3. _ გვ. 62-68.
- 2739. მინაშვილი ლადო.** ილია ჭავჭავაძე, როგორც პოლემისტი პოეტი. _ ჟურ. "ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში". _ 1968. _ №1. _ გვ. 60-62.
ავტორი აანალიზებს ლექსს "პასუხის პასუხი" და ასკვნის, რომ ილია ჭავჭავაძე, როგორც პოლემისტი პოეტი, თავმეკავებულობს, ამ პოლემიკური ლექსის უდიდესი ძალა უპირველესად მის არგუმენტირებულ ხასიათში მდგომარეობს.
- 2740. მღვდლიშვილი ალ.** ილია კარდანახში. _ ჟურ. "დროშა". _ 1968. _ №8. _ გვ. 15.
- 2741. მშვიდლობაძე მ.** დიდი ილიას ღვაწლი. _ გაზ. "ლენინელი" (ზეესტაფონი). _ 1968. _ 15 აგვ.

ილია ჭავჭავაძის როლი ნიკოლოზ ბარათაშვილის შემოქმედების პოპულარიზაციის საქმეში.

2742. ნადარეიშვილი გ. გლეხთა ქომაგი. _ გაზ. „კომუნიზმის გზა“ (დუშეთი). _ 1968. _ 8 იანვ.

ილია ჭავჭავაძის დუშეთში მოღვაწეობის 100 წლისთავის გამო.

2743. ნატროშვილი ალ. ილიას ობელისკთან: [ლექსები]. _ გაზ. ”ახალი შირაქი” (წითელწყარო). _ 1968. _ 6 ივლ.

2744. ჟვანია ვახტანგ. ილია ჭავჭავაძის ერთი უცნობი წერილის შესახებ. _ ჟურ. “საბჭ. სამართალი”. _ 1968. _ №5. _ გვ. 62-64.

2745. რჩეულიშვილი ჯ. ილია გადასცქერის ყვარელს. _ გაზ. „კომუნისტი“. _ 1968. _ 4 მაისი.

ყვარელში ილია ჭავჭავაძის ძეგლის გახსნის შესახებ.

2746. სამხარაძე გ. ილია ჭავჭავაძის სადამო ხარკოვში [1912 წლის 4 ნოემბერს]. _ გაზ. “ქუთაისი”. _ 1968. _ 28 სექტ.

დაბადების 75 წლისთავის აღსანიშნავად ჩატარებული ზეიმის შესახებ.

2747. სიდამონიძე ვ. ილია ჭავჭავაძის უცნობი წერილი კანონსა და სასამართლოზე. _ გაზ. “ყვარელი”. _ 1968. _ 26 ოქტ.

2748. სრესელი ვ. ილია და ნიკოლოზ ბარათაშვილი. _ გაზ. ”ლენინის დროშა”. _ (მახარაძე). _ 1968. _ 27 ივნ.

2749. ტაბიძე ნოდარ. ჟურნალ ”ივერიის” ლიტერატურული კრიტიკა. _ წიგნ.: ტაბიძე ნ. ნარკვევები ქართული ჟურნალისტიკის ისტორიიდან / რედ.: ნ. ინასარიძე. _ თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1968. _ გვ. 209_255.

წერილში სუბარია ივერიელთა და კერძოდ ილია ჭავჭავაძის პოზიციაზე, რომლის მიხედვით ქართულ ლიტერატურას ევალებოდა ქვეყნის ცხოვრების მესაჭეობა და უნდა დაქვემდებარებოდა თეზისს ”ჩვენ გვინდა ცოცხალი ვიყოთ”. განხილულია გრეთვე ”ივერიის” კრიტიკულ-პუბლიცისტური მოღვაწეობა, როდესაც კრიტიკოსები მოითხოვდნენ ტედენციის შენიღბვას, პერსონაჟთა მოქმედების ლოგიკურ არგუმენტაციას, ნაწარმოების განტვირთვას ზედმეტი შენაკადებისაგან, სალიტერატურო ენის სიწმინდის დაცვას და ა. შ.

2750. ქორქაძე მ. მომრიგებელი მოსამართლე. _ გაზ. „კომუნიზმის გზა“ (დუშეთი). _ 1968. _ 1 მაისი.

ილია ჭავჭავაძის დუშეთში მოღვაწეობის ეპიზოდები [მთქმელი მ. ქორქაძე, ჩამწერი დ. შუღლიაშვილი].

2751. ქურდაძე შ. ილია ჭავჭავაძისა და იაკობ გოგებაშვილის შეხედულებანი მხატვრული ნაწარმოების ფორმისა და შინაარსის ე.ი. ყოველმხრივი სწავლების შესახებ. _ გორის პედაგოგიური ინ-ტის შრომები. _ ტ. 12. _ 1968. _ გვ. 97-100.

2752. შველიძე ნ. ილია ჭავჭავაძის საადგილმამულო ბანკები საქართველოში. _ საქ. სახელმწიფო მუზეუმის მოამბე, ტ. 25-ბ. _ 1968. _ გვ. 211-225.

2753. შალამბერიძე ნ. ილია ჭავჭავაძის შეხედულებანი მედიცინის ზოგიერთ საკითხებზე. _ ჟურ. “საბჭ. მედიცინა”. _ 1968. _ №1. _ გვ. 48-51.

2754. შამელაშვილი რ. ილია ჭავჭავაძე და ნიკოლოზ ბარათაშვილი. _ გაზ. ”ქუთაისი”. _ 1968. _ 12 იან.

- 2755.** შარაშენიძე ი. დიდი ილია და ყვარელი. – გაზ. "ლენინელი" (თბილ. პოლიტექნ. ინ-ტი). – 1968, 7 ივნ.
რეცენზია წიგნზე: გ. ხარატიშვილი. ილია ჭავჭავაძე და ყვარელი. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1968.
- 2756.** შონია ი., ქვაჩახია ივ. ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოეზიის კვალი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. – გაზ. "ლენინელი" (გალი). – 1968. – 26 სექტ.
- 2757.** ჭელიძე ვახტანგ. ივანე მაჩაბელი. – თბ.: ნაკადული, 1968. – გვ. 402. – (გამორჩენილი ადამიანთა ცხოვრება).
- 2758.** Барамидзе А.Г., Гамезардашвили Д.М. Грузинские шестидесятники. Утверждение критического реализма в грузинской литературе. – В кн.: Грузинская литература. – Тб., 1968. – С. 52-58
- 2759.** На родине великого грузинского писателя. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1968. – 4 мая., С. 1
ილია ჭავჭავაძის ძეგლი ყვარელში.
- 2760.** Ратиани П. Грузинские шестидесятники в русском освободительном движении \ Авториз. перевод с груз. – Тб.: Мерани, 1968. с. 254.
- 2761.** Ратиани П. Начало студенческого движения в Петербурге и грузинское студенчество. Роль Ильи Чавчавадзе. – В кн.: Ратиани П. Грузинские шестидесятники в русском освободительном движении. – Тб., 1968. – Гл. 2. – С. 15-30
- 2762.** Чиковани С. Поэтическое наследие Ильи Чавчавадзе/ В кн.: Чиковани С. Мысли. Впечатления. Воспоминания. – М., 1968. – С. 259-300
- 2763.** Шаншиашвили С. Поэт-борец: Илье Чавчавадзе / Пер. Н. Заболоцкого. – В кн.: Шаншиашвили С. Избранное. – М., 1968. – С. 76

1969

- 2764.** აბაკელია მ. ილია და მისი მეგობარი. – გაზ. "თბილისი". – 1969. – 5 თებ.
გეოქიმიისა და რადიოგეოლოგიის მამამთავრის – ვ. ვერნადსკის ურთიერთობის შესახებ ილია ჭავჭავაძესთან..
- 2765.** ამაშუკელი ი. ილიას ლანდი: [ლექსი]. – გაზ. "მცხეთა". – 1969. – 30 ოქტ.
- 2766.** ბეროშვილი ი. მუზეუმის მოკეთენი. – გაზ. „ყვარელი“. – 1969. – 15 მაისი.
თ. ვაჩნაძის მიერ უნიკალური წიგნის ი. ჭავჭავაძის სახელმწიფო მუზეუმისათვის გადაცემის შესახებ.
- 2767.** ბუზუკაშვილი დ. დიდი ილია - კოოპერაციის ქომაგი. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1969. – 5 სექტ.
ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულება საქართველოს სამომხმარებლო კოოპერაციასთან.
იგივე: გაზ. "მცხეთა". – 1969. – 9 ოქტ.
- 2768.** გაჩეჩილაძე ამბ. ზოგიერთი ცნობა სახელმწიფო სათათბიროში ილიას მოღვაწეობაზე. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1969. – 19 დეკ.
- 2769.** გოგოლაშვილი ნ. ილია ჭავჭავაძე და ქალთა საკითხი. – გაზ. "ყვარელი". – 1969. – 11 მარტი
- 2770.** გოზალიშვილი შალვა. ილია ჭავჭავაძე და მოწინავე ქართველი საზოგადოებრიობა. – გაზ. "ყვარელი". – 1969. – 25, 28 ოქტ.

- 2771. დგებუაძე ვ.** ილია ჭავჭავაძე და რუსული ლიტერატურა. – გაზ. ”კომუნიზმის მშენებელი” (ხობი). – 1969. – 6 სექტ.
- 2772. ზაუტაშვილი გ.** ილია ჭავჭავაძის მხატვრული სტილის ზოგიერთი საკითხი. – თბ.: მეცნიერება, 1969. – გვ. 93.
წიგნში გაანალიზებულია ილია ჭავჭავაძის მხატვრული ოსტატობისა და სტილის საკითხები, მხატვრული პროზის იდეურ-ესთეტიკური თავისებურებანი.
- 2773. თურნავა სერგი.** ფრანგი მეცნიერის ნაშრომი ილია ჭავჭავაძეზე. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1969. – 23 ივლ.
წერილში საუბარია ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილ კ. სალიას გამოკვლევაზე, რომელიც გამოქვეყნდა “ქართველოლოგიურ ჟურნალის” N 50-51-ში.
- 2774. იმნაძე რ., ჟვანია ვ.** ილია ჭავჭავაძის ხელმოუწერელი წერილები “ივერიაში”. – ჟურ. “ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში”. – 1969. – №1. – გვ. 50-54.
- 2775. კიკვიძე აბელ.** ჭემმარიტების დადგენისათვის. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1969. – 18 ივლ., №29.
წერილში ავტორი აცხადებს, რომ უნივერსიტეტის შენობის აგების ინიციატორი და სულისჩამდგმელი იყო ცნობილი საზოგადო მოღვაწე, უნივერსიტეტის მშენებლობის კომიტეტის თავმჯდომარე ნიკო ცხვედაძე და არა ილია ჭავჭავაძე.
- 2776. კენჭოშვილი ირაკლი.** ორი კომენტარი ილია ჭავჭავაძის თარგმანებისადმი. – ლიტერატურული ურთიერთობანი, კრ. II. – 1969. – გვ. 352-354.
ავტორის აზრით, ილიას მიერ თარგმნილი “ბედა მქადაგებელი”, რომელიც გამოქვეყნდა ჟურ. “ცისკრის” 1858 წლის 25 აგვისტოს ნომერში, ეკუთვნის იაკობ პოლონსკის და არა გოეთეს.
- 2777. მარკოზაშვილი შალვა.** ილიას ინგლისელი მეგობარი. – გაზ. ”მცხეთა”. – 1969. – 26 ივლ.
მარჯორი უორდროპის დაბადების 100 წლისთავის გამო.
- 2778. მარკოზაშვილი შალვა.** ”ილიაობა” - სახალხო დღესასწაული. – გაზ. ”მცხეთა”. – 1969. – 5 აგვ.
- 2779. მარკოზაშვილი შალვა.** ილიას ტრადიციის გამგრძელებელი. – გაზ. „მცხეთა“. – 1969. – 9 სექტ.
- 2780. მეტრეველი ვ.** ილია ჭავჭავაძის შეხედულება პირობით მსჯავრზე. – ჟურ. “საბჭ. სამართალი”. – 1969. – №6. – გვ. 54-61.
- 2781. მინაშვილი ლადო.** ილია ჭავჭავაძის ლირიკის ზოგიერთი თავისებურება. – ჟურ. “ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში”. – 1969. – №3. – გვ. 40-45.
ავტორის მიზანია გაარკვიოს, ”რა იყო ის არსებითი, რაც ქართველ რომანტიკოსთა ლირიკის თავისებურებებს განსაზღვრავდა და რა განასხვავებს მათგან ილიას ლირიკას ანუ რა ქმნის მის ძირითად თავისებურებას”. მისი აზრით, ილიას ლირიკა მოქალაქეობრივი ლირიკის ნიმუშია. ის, რაც ადრეულ პოეზიაში ფარული ტენდენციის სახით იჩენდა თავს, ილიას ლირიკის განმსაზღვრელი შეიქნა და მის თვალსაჩინო შინაარსად იქცა.
- 2782. ნუცუბიძე ლ.** ილია ქუთაისში. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1969. – 4 იანვ.

- 2783. პაპუაშვილი შ.** ილია ჭავჭავაძის პოეტური შემოქმედება გერმანულ ენაზე. – ჟურ. “უცხო ენები სკოლაში”. – 1969. – №4. – გვ. 60-73.
ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებები არტურ ლაისტის თარგმანების მიხედვით.
- 2784. პაჭკორია მ.** ილია ჭავჭავაძე ცაისში. – გაზ. “მებრძოლი” (ზუგდიდი). – 1969. – 2 ოქტ.
- 2785. პაჭკორია მ.** ილია ჭავჭავაძე დაბა ახალ სენაკში. – გაზ. “კოლხეთი” (ცხაკაია). – 1969. – 23 ოქტ.
- 2786. ტაბიძე გალაკტიონ.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ყველას რაიმე აქვს სახსოვარი. – თბ., 1969, გვ. 177-193.
გალაკტიონ ტაბიძისადმი მიძღვნილ კრებულში რუბრიკით “პოეტის არქივიდან” შევიდა მისი ჩანაწერებიც, რომელთა შორის არის მცირე წერილი ილია ჭავჭავაძის შესახებ.
- 2787. ჟვანია ვახტანგ.** ილია ჭავჭავაძის ერთი წერილის გამო. – ჟურ. “მნათობი”. – 1969. – №2. – გვ. 165-166.
საუბარია ილია ჭავჭავაძის ერთი წერილის შესახებ, რომელიც დაიბეჭდა გაზეთ “ტიფლისკი ვესტნიკის” 1875 წლის 3 მაისის №74-ში გამოქვეყნებულ ერთ-ერთი სასამართლო განხილვის ანგარიშის საპასუხოდ.
- 2788. ჟვანია ვახტანგ.** ილია ჭავჭავაძის უცნობი წერილები საბანკო-საკრედიტო და საფინანსო საკითხებზე. – ჟურ. “საქ. სახალხო მეურნეობა”. – 1969. – №8. – გვ. 64-70.
- 2789. ჟვანია ვახტანგ.** ილია ჭავჭავაძის ხელმოუწერელი სტატიები იურიდიულ საკითხებზე. – ჟურ. “საბჭ. სამართალი”. – 1969. – №6. – გვ. 62-67.
წერილში საუბარია გაზეთ “ივერიის” ფურცლებზე 1886-1895 წლებში დაბეჭდილ ილიას წერილებს, რომლებიც ეხება მართლმსაჯულებისა და სამართალმცოდნეობის თეორიულ და პრაქტიკულ საკითხებს.
- 2790. ჟვანია ვახტანგ.** ილია ჭავჭავაძე თეატრის შესახებ. – ჟურ. “საბჭოთა ხელოვნება”. – 1969. – №1. – გვ. 65-69.
ავტორი საუბრობს ილიას ხელმოუწერელ წერილებზე, რომლებიც თეატრის საკითხებისადმი მიძღვნილი.
- 2791. ჟვანია ვახტანგ.** ილია ჭავჭავაძის უცნობი წერილები. – გაზ. „ახ. კომუნისტი“. – 1969. – 22 მაისი.
საუბარია ილია ჭავჭავაძის ხელმოუწერელ წერილებზე.
- 2792. ჟვანია ვახტანგ.** ერის კეთილდღეობაზე ზრუნვით. ი. ჭავჭავაძის უცნობი წერილები. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1969. – 31 ივლ.
- 2793. სიღამონიძე ვ.** დიდი ილიას პატარა წვიპურტები. [ივერიის ფურცლებიდან] – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1969. – 11 იანვ.
- 2794. სიმონიშვილი ვ.** სიტყვებსა და ფუძის მორფემებში ფონემათა განაწილების კანონზომიერებების შედარებითი შესწავლის ზოგიერთი შედეგი (ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა ენის მიხედვით). – მეტყველების ანალიზის საკითხები. – თბ., 1969. – გვ. 63-68.
- 2795. ყაუხჩიშვილი სიმონ.** განა ეს ჭეშმარიტების დადგენაა?! – გაზ. „კომუნისტი“. – 1969. – 30 აგვ.
გამოხმაურება გაზეთ „ლიტ. საქართველოს“ 18 ივლისის ნომერში მოთავსებული ა. კიკვიძის წერილზე „ჭეშმარიტების დადგენისათვის“, რომელშიც უარყოფილია ილია ჭავჭავაძის როლი უნივერსიტეტის შენობის

აგების საქმეში. ავტორი ასაბუთებს, რომ ილიას დიდი ღვაწლი მიუძღვის ქართული უნივერსიტეტის დაარსებაში.

2796. შალუტაშვილი ნადეჟდა. ილია ჭავჭავაძის უცნობი წერილები თეატრის შესახებ / რედ.: ი. მეგრელიძე – თბ.: ხელოვნება, 1969. – 123 გვ.

ნაშრომში აღნიშნულია ილიას ამაგი ქართული თეატრის განვითარების საქმეში. მითითებულია ილიასეული წერილების ციკლი სათაურით „ქართული თეატრი“, რომელიც იწყება 1886 წლის 23 ნოემბრით დათარიღებული წერილებით. ავტორის აზრით, აღნიშნულ წერილებს წინ უსწრებდა 16 სექტემბრიდან გამოქვეყნებული სტატიები, რომლებიც თეატრალური სეზონის გახსნას ემთხვევა და ილიას ეკუთვნის. მეტი სიცხადისთვის, დასადგენი წერილები ავტორს „ქართული თეატრში“ გამოქვეყნებული წერილების პარალელურად მოჰყავს, რაც ილიას ავტორობის იდენტიფიკაციის საშუალებას იძლევა.

2797. ხუციშვილი ს. ილია ჭავჭავაძის პირველი კრიტიკოსები [ღვიმელი, დ. ჯანაშვილი,]. – წიგნ.: ხუციშვილი ს. ლიტერატურულ-კრიტიკული ნარკვევები / რედ.: ნ. კანდელაკი. – თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1969. – გვ. 68_84.

წერილში განხილულია ღვიმელისა და დ. ჯანაშვილის გაკამათება დ. ჩუბინაშვილის ქრესტომატიის გამოცემის გამო, რომელშიც არ აღმოჩნდა შეტანილი ილიას ლექსები. ღვიმელის აზრით, ჩუბინაშვილის ქრესტომატია არ პასუხობდა დროის მოთხოვნებს, ხოლო ჩუბინაშვილმა ქრესტომატიის დაცვით ახალი თაობის მხატვრული შემოქმედების წინააღმდეგ გაილაშქრა. განხილულია აგრეთვე ან. ფურცელაძის კრიტიკული წერილი „კაცია-ადამიანის“ შესახებ და ავტორის აზრით, ილიას შემოქმედების პირველი მართებული შემფასებლის აკაკი წერეთლის წერილი „ცისკრში“ 1865 წელს.

2798. Бежанишвили Г. Страницы из архива. – газ. « Веч. Тбилиси». – 1969. - 21 ноября., С. 3.

ილია ჭავჭავაძის ინიციატივით 1902 წელს თბილისის ერთ-ერთი ქუჩისათვის მარი ბროსეს სახელის მინიჭების შესახებ.

2799. Гозалишвили Ш.Н. Илья Чавчавадзе о русско-грузинских взаимоотношениях (по неопубликованным письмам). – «literaturuli urTierTobani», kr. II., 1969, С. 230-251

2800. Жвания В. Статьи, написанные И. Чавчавадзе по русски. – жур. «Литературная Грузия». – 1969. - №5-6. - С. 168-172

2801. Леонидзе Г. В день именин Ильи/Пер. Ю. Лурье. – В кн.: Леонидзе Г. Стихи. – Тб., 1969. – С. 167

2802. Ломоური З. «Рассказ нищего». – газ. «Кутаисская правда». – 1969. - 22 февр.

ილია ჭავჭავაძის მოთხრობის „გლახის ნაამბობის“ დადგმა ქუთაისის ლ. მესხიშვილის სახელობის სახელმწიფო დრამატული თეატრის სცენაზე.

2803. Малазония Ир., Немситсверидзе М. Два поэта. – газ. «Сов. Аджария». – 1969. - 2 авг.

ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულება ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოეზიისადმი.

2804. Метревели В. Взгляды И.Г. Чавчавадзе на государство и право. – Тб., 1969. – 18 с.

- 2805. Нонешвили И.** Поминание Ильи Чавчавадзе в Кварели /Пер. Н. Заболоцкого. - В кн.: Нонешвили И. Стихи. Поэма. - Тб., 1969. - С. 103
- 2806. Стойкий борец за счастье народа.** - газ. «Веч. Тбилиси». - 1969. - 12 ноября., С. 3. ილია ჭავჭავაძის განმათავისუფლებელი შეხედულებების შესახებ.

1970

- 2808. აბაშიძე კიტა.** ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: აბაშიძე კ. ეტიუდები. _ თბ., 1970. _ გვ. 207-290.
ავტორი წიგნის ერთ-ერთ მონაკვეთში გადმოგვცემს ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა განხილვას და თან დასძენს, რომ “ეს მეტად რთული და ძნელია”, რადგან ილია და მისი თანამედროვენი ცხოვრობდნენ და მოღვაწეობდნენ მეტად რთულ დროში, რომელიც ბოლომდე არ არის შესწავლილი.
- 2809. ამაშუკელი ი.** ილიას ლანდი. [ლექსი]. _ გაზ. ”ლენინის დროშით” (ორჯონიკიძე). _ 1970. _ 9 ოქტ.
- 2810. ასათიანი ლევან.** სამშობლო ქვეყნის დიდი მოამაგე (ი. ჭავჭავაძე). _ ჟურ. ”მნათობი”. _ 1970. _ №7. _ გვ. 127-133.
- 2811. ბეროშვილი ი.** ზევსკაცი - ილია და ღმერთკაცი - იაკობი. _ გაზ. ”ყვარელი”. _ 1970, 10 ნოემბ.
ი. ჭავჭავაძისა და ი. გოგებაშვილის თანამშრომლობის შესახებ.
- 2812. ბუაჩიძე თენგიზ.** ილიას სიტყვა. _ წიგნ.: ბუაჩიძე თ. ლიტერატურული წერილები. წიგნი II _ თბ., 1970. _ გვ. 40.
წერილი ეხება ილია ჭავჭავაძის სიტყვას, რომელიც მან წარმოთქვა ნიკოლოზ ბარათაშვილის ნეშტის გადმოსვენებაზე.
- 2813. გოგიავა კლიმენტი.** ილიაობა. ბიოგრაფიული რომანი. _ ჟურ. ”მნათობი”. _ 1970, N1, გვ. 74_89; N2, გვ. 81_93; N3, გვ. 83_99; N5, გვ. 89_99; N6, გვ. 103_116; N7, გვ. 72_97; N8, გვ. 30_40; N9, გვ. 88_102; N10, გვ. 103_130.
- 2814. გოგოლაძე ვ.** მკითხველი მოელის. _ გაზ. ”წიგნის სამყარო” (საქ. ბეჭდვითი სიტყვის სახელმწ. კომიტეტი). _ 1970. _ 26 აგვ.
თ. ნაკაშიძისა და ნ. კორძაიას ბიბლიოგრაფიის ”ილია ჭავჭავაძის” საძიებლის გამოცემის აუცილებლობის შესახებ.
- 2815. დადიანი ჯოდორ.** წარსულის ფურცლები. _ ჟურ. ”ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში”. _ 1970. _ №3. _ გვ. 69-72.
მასალები ი. ჭავჭავაძის შემოქმედების შესწავლისათვის.
- 2816. დონაძე ვარლამ.** ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: დონაძე ვ. ქართველი სამოციანელები ახალი ისტორიის პრობლემათა შესახებ. _ თბ., 1970. _ გვ. 98_171.
მონოგრაფიაში გაშუქებულია ილია ჭავჭავაძისა და ქართველ სამოციანელთა სხვა წარმომადგენლების შეხედულებანი მსოფლიოს ახალი ისტორიის აქტუალურ პრობლემებზე.
- 2817. თოდუა გ.** ილია ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობის ერთი საკითხისათვის. _ ჟურ. ”მნათობი”. _ 1970. _ №5. _ გვ. 153-156.
ავტორი აანალიზებს ილიას შეხედულებებს ეკონომიკის საკითხებზე, თავისუფალ შრომაზე და გამოაქვს დასკვნა, რომ ილიას აზრით, “შრომისა

- და კაპიტალის დაპირისპირებულობის მიზეზი არის ბურჟუაზიული ყოფა, რომელიც აფერხებს მეურნეობის პროგრესს”.
- 2818. ილია ჭავჭავაძე (1837-1907).** _ წიგნ.: საქართველოს ისტორიის ნარკვევები რვა ტომად. ტომი V: საქართველო XIX საუკუნის 30_90-იან წლებში / ტომის რედ.: ი. ანთელავა. _ თბ., 1970. _ გვ. 479-485.
წიგნის ამ მონაკვეთში საუბარია ილია ჭავჭავაძეზე, როგორც XIX საუკუნის მეორე ნახევრის ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ყველაზე გამოჩენილ იდეურ ხელმძღვანელზე საქართველოში.
- 2819. კაკიაშვილი გრ.** ორი ილია-ორი უკვდავი სახელი. _ გაზ. ”მცხეთა”. _ 1970. _ 17 მარტი.
ილია ჭავჭავაძისა და ილია წინამძღვრიშვილის შესახებ.
- 2820. კველიშვილი ნიკოლოზ.** ილია ჭავჭავაძე იურისტი. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1970. _ 169გვ.
წიგნის პირველი ნაწილი ეთმობა ილია ჭავჭავაძის პოლიტიკურ და სამართლებრივ შეხედულებებს, მეორე ნაწილში კი აღწერილია ილიას მოსამართლედ მუშაობის პერიოდი, შემთხვევები მისი სასამართლო პრაქტიკიდან.
- 2821. კიკვაძე ალ.** ილია - საქართველოს მომავალზე. _ გაზ. ”დროშა” (გულრიფში). _ 1970. _ 20აგვ.
- 2822. კოჭლავაშვილი ა.** უცნობი მასალები ილიაზე: [საარქივო დოკუმენტები]. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1970. _ №5. _ გვ. 145-152.
რუსეთის ხელისუფლების ფარული ბრძოლა ი. ჭავჭავაძის პროგრესულ შეხედულებათა წინააღმდეგ.
- 2823. მარკოზაშვილი შალვა.** ილიას ნატერფალზე. _ გაზ. ”მცხეთა”. _ 1970. _ 14 ნოემბ.
სოფელ საგურამოსა და მისი ისტორიის შესახებ
- 2824. მარკოზაშვილი შალვა.** ”მესმის, მესმის” სწავლებისას გასათვალისწინებელი. _ გაზ. ”სახ. განათლება”. _ 1970. _ 4 ნოემბ.
ი. ჭავჭავაძის ლექსის ”მესმის, მესმის” სწავლების შესახებ.
- 2825. მელუხა დავით.** აქტიორული ნიჭიერების შთამბეჭდავი ძალა. _ გაზ. ”თბილისი”. _ 1970. _ 14 დეკ.
ი. ჭავჭავაძის ”კაცია-ადამიანი” მარჯანიშვილის თეატრის სცენაზე.
- 2826. მიქელაძე ნ.** ილია ჭავჭავაძე და აჭარა. _ გაზ. ”კომუნიზმის განთიადი (ჩოხატაური). _ 1970. _ 6 იანვ.
- 2827. ნორაკიძე ნ.** დიდი ხსოვნის სავანე. _ გაზ. ”ახ. კომუნისტი”. _ 1970. _ 31 მარტი.
ი. ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი ყვარელში.
- 2828. ნუცუბიძე ლ.** ილია ჭავჭავაძის ერთი სტუმრობის შესახებ ქუთაისში. _ გაზ. ”ქუთაისი”. _ 1970. _ 17 მარტი
- 2829. ჟვანია ვახტანგ.** ილია ჭავჭავაძის ბრძოლა სიკვდილით დასჯის წინააღმდეგ. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1970. _ №8. _ გვ. 180-118.
- 2830. ჟვანია ვ.** ილია ჭავჭავაძის უცნობი წერილები სოფლის მეურნეობის ზოგიერთ საკითხზე. _ ჟურ. “საქართველოს სოფლის მეურნეობა”. _ 1970. _ №9. _ გვ. 43.

- 2831. რადიანი შალვა.** ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: რადიანი შ. რჩეული ნაწერები. წიგნი I. _ თბ., 1970. _ გვ. 175-345.
ნარკვევში ავტორი მიმოიხილავს ილია ჭავჭავაძის ეპოქის ხასიათს, მწერლის ცხოვრების გზას, თაობათა ბრძოლის მიმდინარეობას, ილიას ლიტერატურულ შეხედულებებს, მის შემოქმედებასა და მხატვრულ სტილს.
- 2832. ქარელიშვილი ე.** “ილია ჭავჭავაძის უცნობი წერილები თეატრის შესახებ. _ ჟურ. “თეატრალური მოამბე”. _ 1970. _ №1. _ გვ. 43-44.
რეცენზია წიგნზე: ნ. შალუტაშვილი. ილია ჭავჭავაძის უცნობი წერილები თეატრის შესახებ. _ თბ.: ხელოვნება, 1969წ.
- 2833. ყურაშვილი ს.** რეპორტაჟი საგურამოს მუზეუმიდან. ილიას სახლ-მუზეუმის 19 წლისთავი. _ გაზ. ”მცხეთა”. _ 1970. _ 26 მაისი.
- 2834. შალუტაშვილი ნადეჟდა.** ილია ჭავჭავაძის რეალისტური ესთეტიკა და ქართული თეატრი. _ თეატრმცოდნეობითი ძიებანი / სახელმწ. თეატრ. ინ-ტი. _ ტ II. _ 1970. _ გვ. 29-46.
- 2835. შიუკაშვილი ვ.** გორში_ილია ჭავჭავაძის დავალებით. _ გაზ. ”გამარჯვება” (გორი). _ 1970. _ 27 აგვ.
საზოგადო მოღვაწის _ ნ. შიუკაშვილის დაბადების 100 წლის იუბილეს ჩატარების შესახებ.
- 2836. შეშაბერიძე ს.** ილიაობა თელავში. [6 სექტემბერი]. _ გაზ. ”წიგნის სამყარო” _ 1970. _ 23 სექტ.
- 2837. ჩორგოლაშვილი მ.** ილიას ძეგლის ისტორიიდან. _ გაზ. ”კომუნისტი”. _ 1970. _ 24 ნოემბ.
ი. ნიკოლაძის მიერ შესრულებული ძეგლი ”დედა-საქართველო”.
იგივე: გაზ. ”კოლხეთი” (ცხაკაია). _ 1970. _ 31
- 2838. ჭურღულია ო.** ილია ჭავჭავაძე და გიორგი შერვაშიძე. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. _ 1970. _ 13 თებ.
- 2839. ჭურღულია ო.** ილია ჭავჭავაძე და აფხაზეთი. _ გაზ. ”საბჭ. აფხაზეთი”. _ 1970. _ 18, 22 ივლ.
- 2840. ჯაფარიძე ბ.** ილია ჭავჭავაძე და ქართული თეატრი. _ გაზ. ”სამშობლო”. _ 1970. _ 23 იანვ.
- 2841. Гамезардашвили Д.М.** Становление критического реализма в грузинской литературе. - Тб.: изд-во Тбилисского ун-та, 1970. – с. 533.
წიგნში განხილულია ილიას ცხოვრება და მოღვაწეობა პეტერბურგსა და შემდეგ საქართველოში. გაანალიზებულია ჟურნალ “ცისკართან” დაკავშირებული მოვლენები. შეფასებულია ილიას როლი ქართული კრიტიკული რეალიზმის განვითარებასა და ეროვნულ-განმათავისუფლებელ მოძრაობაში. საუბარია ილიას ურთიერთობებზე რუს დემოკრატებთან. დასახელებული საკითხები განხილულია სამ თავში:
Выступление грузинских шестидесятников на литературную арену.
«Тергдалеули» в Петербургском университете и их взаимоотношения с русским революционнымидемократами (с. 156-234).
Идейно-литературная борьба в 60-70-х годах. Утверждение реализма в грузинской литературе (с. 235-394).

Литературные взгляды грузинских шестидесятников в свете теории реализма (с. 395-533).

- 2842.** Гольцев В. Основоположник новой грузинской литературы: Илья Чавчавадзе – Тб., 1970. – С. 137-165
- 2843.** Каладзе К. Дни Чавчавадзе встречает Тбилиси/ Пер. В. Дубровина. – В кн.: Каладзе К. Стихотворения и поэмы. – Тб., 1970. – С. 227
- 2844.** Мирцхулава А. В сторону Сагурамо/Пер. К. Арсеновой. – В кн.: Мирцхулава А. Стихи и поэмы. – Тб., 1970. – С. 103-104
- 2845.** Мирцхулава А. Тень/Пер. Д. Маркиша/ В кн.: Мирцхулава А. Стихи и поэмы. – Тб., 1970. – С. 159

1971

- 2846.** ბარამიძე ალექსანდრე. “კაცია-ადამიანის?!” სათაურის გაგების თაობაზე. _ წიგნ.: ბარამიძე ალ. ნარკვევები ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან, ნაკ. V. _ თბ., 1971. _ გვ. 319-320.
- 2847.** გაგოიძე ვახტანგ. ქართველი სამოციანელების სოციალური თვალსაზრისი. _ წიგნ.: გაგოიძე ვ. ნარკვევები XIX საუკუნის ფილოსოფიური და სოციოლოგიური აზრის განვითარების ისტორიიდან საქართველოში. _ თბ., 1971. _ გვ. 62-122.
- წიგნში ავტორი აანალიზებს XIX საუკუნის ქართველი სამოციანელების შეხედულებებს და ასკვნის, რომ 60-იან წლებში ქართველი პროგრესული მოაზროვნეები, ილია ჭავჭავაძის მეთაურობით, “მარტო ბატონყმობის წინააღმდეგ ბრძოლით კი არ იფარგლებოდნენ, არამედ კიდევ ქმნიდნენ ახალი საზოგადოების იდეალებს...”. ისინი “თანმიმდევრულ რევოლუციურ დემოკრატიულ თვალსაზრისზე დადგნენ.
- 2848.** გიგაშვილი შ. დიდი ილია: [ლექსი]. _ გაზ. ”ყვარელი”. _ 1971. _ 15 დეკ.
- 2849.** გოგიავა კლიმენტი. “შვლის ნუკრის ნაამბობი”. ამბავი ილიასა და ვაჟას მეგობრობისა. _ საყმაწვილო ლიტერატურის მოამბე. _ 1970. _ №4. _ გვ. 169-180.
- 2850.** დოღოზაშვილი ი. მოკლეს? - ვერა, ვერ მოკლეს! _ გაზ. ”მცხეთა”. _ 1971. _ 9 ოქტ.
- საგურამოში ილაობის დღესასწაულის შესახებ.
- 2851.** ვარადაშვილი გ. ი. ჭავჭავაძის “ქართველის დედას”. _ ჟურ. A”ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში”. _ 1971. _ №3. _ გვ. 36-38.
- ყვარლის რაიონის სოფ. ავაზის საშუალო სკოლის მასწავლებლის გამოცდილებიდან.
- 2852.** ზურაბაშვილი ა. პერსონოლოგიური პრობლემები ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. _ ჟურ. “ცისკარი”. _ 1971. _ №4. _ გვ. 134-140.
- 2853.** თავზარაშვილი, ა. მსახიობის შემოქმედების სპეციფიკის განხილვა ი. ჭავჭავაძის ესთეტიკის შუქზე. _ თეატრმცოდნეობითი ძიებანი. ტ. II _ 1970. _ გვ. 47-56
- 2854.** თუმანიშვილი ლ. ქუთაისელი მოღვაწის მოგონება [ი. ჭავჭავაძეზე]. _ გაზ. ”ქუთაისი”. _ 1971. _ 2 დეკ.

- 2855.** კილანავა ნ. ილია ჭავჭავაძის “ვახტანგ ორბელიანის ბიოგრაფიის” დათარიღებისათვის. _ ტექსტოლოგიის საკითხები. №2. _ თბ., 1971. _ გვ. 156-164.
- 2856.** მარკოზაშვილი შალვა. პოეტისა და მუსიკოსი ურთიერთობიდან. _ გაზ. ”ახ. კომუნისტი”. _ 1971. _ 15 ოქტ.
ილია ჭავჭავაძისა და ზაქარია ფალიაშვილის ურთიერთობის შესახებ.
- 2857.** მარკოზაშვილი შალვა. სადაც ილია ცხოვრობდა... _ გაზ. ”სამშობლო”. _ 1971. _ 12 ნოემბ.
ი. ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმის შესახებ.
- 2858.** მესენგისერი ზაალ. დიდი ცხოვრების ერთი ფურცელი. _ გაზ. ”სოფლის ცხოვრება”. _ 1971. _ 11 მარტი.
ი. ჭავჭავაძის დუშეთში მოღვაწეობისადმი მიძღვნილი მუზეუმის გახსნა დუშეთის რ-ნის სახალხო სასამართლოსთან.
- 2859.** მესენგისერი ზაალ. “ილია ჭავჭავაძე – იურისტი”. _ ჟურ. ”თეატრალური მოამბე.” _ 1971. _ №5. _ გვ 45-46.
რეცენზია წიგნზე: ნ. კველიშვილი. ილია ჭავჭავაძე იურისტი. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1970.
- 2860.** მეტრეველი ვალერიან. ნაშრომი ილია ჭავჭავაძის იურიდიული საქმიანობის შესახებ. _ ჟურ. ”მნათობი”. _ 1971. _ №9. _ გვ. 187-192.
- 2861.** ნავდარაშვილი დ. ილიას ნაკვალევზე. _ გაზ. ”მცხეთა”. _ 1971. _ 5 იანვ.
საგურამოს ი. ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის არსებობის 20 წლისთავისთვის მზადების შესახებ.
- 2862.** ნავდარაშვილი დ. ილია და აკაკი. _ გაზ. ”მცხეთა”. _ 1971. _ 28 იანვ.
- 2863.** ნავდარაშვილი დ. მუზეუმის სიჭაბუკე. საგურამოს ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის დაარსების 20 წლისთავის გამო. _ გაზ. ”სახ. განათლება”. _ 1971. _ 16 ივნ.
- 2864.** ნავდარაშვილი დ. აღვადგინოთ ილიაობა საგურამოში. _ გაზ. ”მცხეთა”. _ 1971. _ 9 სექტ.
- 2865.** ჟვანია ვახტანგ. ი. ჭავჭავაძის უცნობი წერილები საერთაშორისო საკითხებზე. _ საქ. მეცნ. აკად. მაცნე, საზოგადოებრივ მეცნ. განყ., ენისა და ლიტერატურის სერია. _ 1971. _ №2. _ გვ. 7-20.
- 2866.** ჟვანია ვახტანგ. მშობლიურ მხარეზე ზრუნვით. ი. ჭავჭავაძის უცნობი წერილები ბათუმის შესახებ. _ გაზ. ”სოფლის ცხოვრება”. _ 1971. _ 13 ნოემბ.
- 2867.** ჟვანი ვახტანგ. ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და შემოქმედების ამსახველი იურიდიული ხასიათის წერილები და დოკუმენტები. _ ჟურ. ”საისტ. მოამბე”. ტ. 25-26. _ 1971. _ გვ. 237-350.
- 2868.** სართანია ტარიელ. დიდი სახალხო სიყვარული. რამდენიმე გამოუქვეყნებელი დოკუმენტი ილია ჭავჭავაძის ხელნაწერთა ფონდიდან. _ გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. _ 1971. _ 10 სექტ.
- 2869.** სართანია ტარიელ. ილია ჭავჭავაძის სოციალურ-ეკონომიურ შეხედულებათა შესახებ. _ ცხინვალი: ირისთონი, 1971. _ 67გვ.
წიგნში განხილულია ილია ჭავჭავაძის როგორც ზოგადი ეკონომიკური შეხედულებები, ასევე მისი ის ეკონომიკური შეხედულებები, რომლებიც დაკავშირებული არის საქართველოს პოლიტიკურ და ეკონომიკურ მდგომარეობასთან XIX საუკუნის მეორე ნახევარში.

- 2870.** სხირტლაძე ს. ილია ჭავჭავაძე და რაჭველთა იმიგრაცია. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1971. _ 25 მაისი.
- 2871.** შავაძე ო. აჭარის მოამაგენი. _ გაზ. "კოლექტიური შრომა" (ხულო). _ 1971. _ 9, 12, 14 იანვ.
 ი. ჭავჭავაძის, გ. წერეთლისა და სხვების შესახებ.
- 2872.** "შენებრ შეუსვამს მწარე ნალველი ჭავჭავაძის და წერეთლის კალამს". _ გაზ. "პოეზიის დღე _ რუსთაველის დღე". _ 1971. _ ოქტ.
 ნ. ნეკრასოვის დაბადების 150 წლისთავის გამო.
- 2873.** ცაკაშვილი მ. ასეთი წიგნი სასარგებლოა. _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1971. _ 1 იანვ.
 რეცენზია წიგნზე: ნ. კველიშვილი. ილია ჭავჭავაძე - იურისტი. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1970.
- 2874.** ძიძიგური შოთა. ილია ჭავჭავაძე და ქართული ენა. _ წიგნ.: ძიძიგური შ. ქართველ კლასიკოსთა ენობრივი მემკვიდრეობა. _ თბ., 1971. _ გვ. 71.
- 2875.** ჭილაია სერგი. "წიწამურში რომ მოკლეს ილია". _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1971. _ 24 ივლ.
 ი. ჭავჭავაძის ბიოგრაფიის შესახებ.
- 2876.** ჭკუასელი ნ. ი. ჭავჭავაძე და პარიზის კომუნა _ გაზ. „კომუნიზმის განთიადი“ (ჩოხატაური). _ 1971. _ 18 მარტი.
- 2877.** ხუციშვილი ს. ფოტოგრაფიის "ოსტატობა". _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1971. _ 18 ივნ.
 "საქ. ისტორიის ნარკვევების" მე-5 ტომში ი. ჭავჭავაძის ფოტოსურათის მონტაჟის შეცდომით გამოქვეყნების შესახებ.
- 2878.** ხუციშვილი ს. რედაქტორის ფოსტიდან. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1971. _ 17 დეკ.
 ქართული ლიტერატურის წარმომადგენლები ი. ჭავჭავაძისა და აკ. წერეთლის თხზულებების გამოცემის აუცილებლობის შესახებ.
- 2879.** ჯიქია შ. ხარვეზს ავსებს. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1971. _ 31 იანვ.
 რეცენზია წიგნზე: ნ. კველიშვილი. ილია ჭავჭავაძე - იურისტი. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1970.
- 2880.** Андроников И. Четыре года из жизни Ильи Чавчавадзе: [о творчестве 1857-1861 гг.]. – В кн.: Я хочу рассказать вам... – М., 1971. – С. 332-340
- 2881.** Гижимкрели Михаил. [Соратник писателя]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1971. – 19 янв.
 ილია ჭავჭავაძის მოთხრობა "კაცია-ადამიანის?!" დადგმა თბილისის კ. მარჯანიშვილის სახელობის თეატრში.
- 2882.** Дадиани Дж. Русские газеты грузинскому поэту. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1971. – 11 марта., С. 3.
 გაზეთი მკითხველებს აცნობს ქალაქ ოდესის 1912 წლის პრესის გამოხმაურებას ილია ჭავჭავაძის დაბადების 75-ე წლისთავზე.
- 2883.** Замбахидзе В. По поводу одного письма И. Чавчавадзе: [О значении пер. произв. Груз. лит. на рус. яз.]. Страницы из летописи дружбы [И. Чавчавадзе и Н. Николадзе]. – В кн.: Литературно-критические статьи. – Тб., 1971. – С. 12-21; 76-94

- 2884.** **Зурабашვილი А.Д.** Персонологические проблемы в творчестве Ильи Чавчавадзе – жур. «Лит. Грузия». - 1971. - №5. - С. 58-60
- 2885.** **Челидзе О.** Цицამурская баллада/Пер. Е. Николаевской. - В кн.: Челидзе О. Монологи: Стихи. – М., 1971. – С. 32-34
- 2886.** **Шанидзе И.** «Четверги» в доме-музее Ильи Чавчавадзе.: [О восстановлении традиционных литературных «Четвергов» в доме-музее И. Чавчавадзе]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1971. - 4 февр., С. 4
 ტრადიციული ლიტერატურული “ხუთშაბათობების” აღდგენის შესახებ ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმში.

1972

- 2887.** **ბაქრაძე აკაკი.** ილიას “განდეგილი” – ჟურ. “ცისკარი”. _ 1972. _ №11. _ გვ. 141-148.
- 2888.** **ბეროშვილი ილო.** ყვარელი-ფუძემადლიანი კერა. [ი. ჭავჭავაძის შესახებ]. _ გაზ. “ყვარელი”. _ 1972. _ 8, 15, 17 იანვ., 13, 18, 20, 27, 30 მაისი, 6 ივლ.
- 2889.** **ბესთაუთი გიორგი.** ილიას გახსენება: [ოსი პოეტის ლექსი]. _ გაზ. “სოც. რუსთავი”. _ 1972. _ 27 მაისი
- 2890.** **გელოვანი მირზა.** ილიას ობელისკთან: [ლექსი]. _ წიგნ.: გელოვანი მ. თეთრი მიწა. _ თბ., 1972. _ გვ. 135
- 2891.** **გობეჩია მ.** ხსოვნა ილია ჭავჭავაძისა: [ლექსი]. _ გაზ. “სახ განათლება”. _ 1972. _ 1 დეკ.
- 2892.** **გოგოჭური ლ.** მცირე მოგონება /ჩაიწერა გ. მოზდოკელმა. _ ჟურ. “დროშა”. _ 1972. _ №3. _ გვ. 16.
- 2893.** **გოზალიშვილი შალვა.** დიდი ილიას თანამედროვე ცნობილი ჟურნალისტი. _ ჟურ. “სკოლა და ცხოვრება”. _ 1972. _ №6. _ გვ. 90-93.
 რეცენზია წიგნზე: შ. გაგოშიძე. არტემ ახნაზაროვი. ჟურნალისტი _ თბ.: მერანი, 1971წ.
- 2894.** **გოზალიშვილი შალვა.** ილია ჭავჭავაძე და ქართული კულტურის მოღვაწენი. _ ახალი ქართული ლიტერატურის საკითხები. II. _ თბ., 1972. _ გვ. 83-113.
- 2895.** **დობორჯგინიძე ბენო.** ლიტერატურის საზოგადოებრივი დანიშნულება და ზემოქმედება ცხოვრების განვითარებაზე. _ წიგნ.: ლიტერატურის თეორიის საფუძვლები / _ თბ., 1972. _ გვ. 110-118.
 ლიტერატურის საზოგადოებრივი დანიშნულებისა და მისი ცხოვრების განვითარებაზე ზემოქმედების ნათელსაყოფად მითითებულია მე-19 საუკუნის მეორე ნახევრის ქართული ლიტერატურა, რომლის სათავეში იდგნენ ილია ჭავჭავაძე და აკაკი წერეთელი.
- 2896.** **დობორჯგინიძე ბენო.** ლიტერატურის იდეური არსი. _ წიგნ.: ლიტერატურის თეორიის საფუძვლები. _ თბ., 1972. _ გვ. 54-55.
 ლიტერატურის იდეური არსის ესთეტიკურ ღირებულებებთან ურთიერთობის საკითხის გარკვევისას ნაშრომში მოტანილია ი. ჭავჭავაძის ნააზრევი და ნაწარმოებები.
- 2897.** **დობორჯგინიძე ბენო.** ლიტერატურის განვითარების კანონზომიერება. _ წიგნ.: ლიტერატურის თეორიის საფუძვლები. _ თბ., 1972. _ გვ. 91-109.

ლიტერატურის განვითარების კანონზომიერებებზე საუბრისას მოყვანილია ი. ჭავჭავაძის შეხედულება ამ საკითხზე (გვ. 102-103).

- 2898. დობორჯგინიძე ბენო.** ლიტერატურის თავისებურება. მხატვრული სახე. _ წიგნ.: ლიტერატურის თეორიის საფუძვლები. _ თბ., 1972. _ გვ. 74-85.

მხატვრული სახის, როგორც ესთეტიკური თავისებურებების ძირითადი კატეგორიის საილუსტრაციოდ მოყვანილია (გვ. 80-83.) ი. ჭავჭავაძის მიერ წარმოსახული მხატვრული სახე ლუარსაბ თათქარიძისა და “კაცია-ადამიანის?” წინასიტყვაობის ვარიანტი.

- 2899. დონაძე ვარლამ.** ილია ჭავჭავაძე XIX საუკუნის მიღწევებისა და XX საუკუნის ამოცანის შესახებ. _ თსუ-ს შრომები, Bზ-5. _ 1972. _ გვ. 93-103.

- 2900. დუდუჩავა მამია.** ტიპიურობა როგორც მხატვრული წარმოსახვის ყველაზე სრულყოფილი შემოქმედებითი პრინციპი. _ წიგნ.: ლიტერატურის თეორიის საფუძვლები. _ თბ., 1972. _ გვ. 173-186.

ნარკვევში ტიპურობისა და ტიპის რაობაზე საუბრისას ავტორს საილუსტრაციოდ მოჰყავს ილიას მიერ მოთხრობის მთავარ პერსონაჟად თათქარიძის გამოყვანა, როგორც ტიპისა და ნიმუშის ილიასეული განსაზღვრება.

- 2901. დუდუჩავა მამია.** ლიტერატურის თეორიის განვითარების უმთავრესი ეტაპები. _ წიგნ.: დუდუჩავა მ. ლიტერატურის თეორიის საფუძვლები. _ თბ., 1972. _ გვ. 15-46.

ლიტერატურული თეორიის განვითარების ეტაპების დადგენისას ავტორი ჩერდება ქართულ სინამდვილეზე, სადაც აშუქებს (გვ. 37-40) ილია ჭავჭავაძის როლს ქართული ესთეტიკურ-ლიტერატურული ნარკვევის ჩამოყალიბებაში.

- 2902. კიკნაძე გრიგოლ.** ილია ჭავჭავაძის სატირა. _ წიგნ.: კიკნაძე გრ. ქართული სატირისა და იუმორის განვითარების ისტორიისათვის / რედ.: ჯ. ჭუმბურიძე. _ თბ., 1972. _ გვ. 307-344.

ნარკვევი ორი ნაწილისაგან შედგება: 1) ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტური სატირა; 2) სატირა ილია ჭავჭავაძის მხატვრულ შემოქმედებაში.

- 2903. კიკნაძე გრიგოლ.** სატირა და იუმორი XIX საუკუნის ქართულ ლიტერატურაში. _ წიგნ.: კიკნაძე გრ. ქართული სატირისა და იუმორის განვითარების ისტორიისათვის / რედ.: ჯ. ჭუმბურიძე. _ თბ., 1972. _ გვ. 178-288.

წიგნის ამ ნაწილიდან ილია ჭავჭავაძის სატირაზე საუბარია ორ მონაკვეთში: 1) “საქართველოს მოამბის” სატირისა და იუმორის შესახებ; 2) სატირა და იუმორი XIX საუკუნის სამოციან წლებში.

- 2904. ლეკიშვილი ს.** ილია ჭავჭავაძის ერთი უცნობი ავტოგრაფის შესახებ. _ სამეცნ. საინფორმაციო ბიულეტენი (საქ. საარქ. სამმართველო), ტ. 21-22. _ 1972. _ გვ. 67-74.

- 2905. ლეშკაშელი ე.** ლეგენდასავით განვლილი ცხოვრება. _ გაზ. ”ზახტრიონი” (ახმეტა). _ 1972. _ 12 სექტ.

- 2906. მარად დიდ რუს ხალხთან.** ქართველი მწერლები რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობის შესახებ. _ გაზ. ”საბჭ. აჭარა“. _ 1972. _ 27 მაისი.

- ი. ჭავჭავაძე, ა. წერეთელი და სხვები რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობის შესახებ.
- 2907.** მარკოზაშვილი შალვა. ილია და მოსე თოიძე. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1972. _ 21 იანვ.
- 2908.** მარკოზაშვილი შალვა. ილია და ექიმი ალექსანდრე შატილოვი. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1972. _ 17 ივნ.
- 2909.** მარკოზაშვილი შალვა. ილიას ხსოვნის უკვდავსაყოფად. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1972. _ 31 აგვ.
- მემორიალური მუზეუმის გახსნის საკითხი ყვარელში.
- 2910.** მახარაძე აპოლონ. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: მახარაძე, ა. ნარკვევები ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან. ტ. I. _ თბ., 1972. _ გვ. 5-326.
ნაშრომში განხილულია ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და ლიტერატურული მოღვაწეობის მრავალი საკითხი.
- 2911.** მეძველია კ. წინამურში წაიქცა მუხა!... (65 წელი ილია ჭავჭავაძის მკვლელობიდან). _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1972. _ 12 სექტ.
იგივე: გაზ. "კოლექტიური შრომა" (ხულო). _ 1972. _ 21, 23 სექტ.
- 2912.** ნადარეიშვილი გ. ილია ჭავჭავაძე დუშეთში. _ თბ.: საბჭოთა საქართველო. _ 1972. _ 70გვ.
წიგნში ასახულია ილიას მოღვაწეობის დუშეთის პერიოდი.
- 2913.** ნანიტაშვილი ლეილა. ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა პირველი აკადემიური გამოცემის ისტორიიდან. _ ჟურ. "ცისარტყელა". _ 1971. _ №6-7. _ გვ. 359-375.
- 2914.** ნანიტაშვილი ლეილა. ცენზურა და წიგნი "ვინ იყო ილია ჭავჭავაძე?". _ გაზ. "წიგნის სამყარო". _ 1972. _ №5. _ გვ 8.
ჟურნალ "მიწის" 1908 წლის №2-ში დაბეჭდილი ს. ფირცხალავას წერილის გამო
- 2915.** ნოზაძე ე. ილია ჭავჭავაძის სახელობისა. ქართველ სტუდენტთა პირველი სამეცნიერო წრე მოსკოვის უნივერსიტეტში. _ გაზ. "თბილისის უნივერსიტეტი". _ 1972. _ 2 იანვ.
- 2916.** პარკაძე ლ. "მარად და ყველგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა". _ გაზ. "ახალი ცხოვრება" (საჩხერე). _ 1972. _ 14 ნოემბ.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 135 წლისთავის გამო.
- 2917.** ჟვანია ვ., ლევიშვილი ს. ილია ჭავჭავაძის ერთი უცნობი იურიდიული მნიშვნელობის ავტოგრაფი და იაკობ გოგებეშვილი. _ ჟურ. "საბჭ. სამართალი". _ 1972. _ №5. _ გვ. 61-65.
- 2918.** ჟვანია ვ. მაქსიმ კოვალევსკი ილიას შესახებ. _ გაზ. "ახ. კომუნისტი". _ 1972. _ 18 აპრ.
- 2919.** სიგუა ა. ილია ჭავჭავაძე და ინგლის-ბურების ომი. _ გაზ. "სამშობლო". _ 1972. _ 25 აგვ.
- 2920.** ფანოზიშვილი ნ. ი. ჭავჭავაძე გვასწავლიდა. _ ჟურ. "დაწყებითი სკოლა, სკოლამდელი აღზრდა". _ 1972. _ №1. _ გვ. 11-14.
ილია ჭავჭავაძის შეხედულებები აღზრდის საკითხებზე.
- 2921.** ფირცხალავა ა. დაუვიწყარი... _ გაზ. "მებრძოლი" (ზუგდიდი). _ 1972. _ 26 სექტ.

- 2922.** ჩიქოვანი ვ. პოლემიკის დიდოსტატი. (ი. ჭავჭავაძის ადრეული წერილების მიხედვით). _ ჟურ. "ახ. ჟურნალისტი". _ 1972. _ №7. _ გვ. 67-70.
- 2923.** ქელიძე ვახტანგ. ლიტერატურის თავისებურება. ზოგადი დახასიათება. _ წიგნი: ქელიძე ვ. ლიტერატურის თეორიის საფუძველი. _ თბ., 1972. _ გვ. 63-73.
ლიტერატურის თავისებურების განსაზღვრისას მოყვანილია ი. ჭავჭავაძის თვალსაზრისი.
- 2924.** ხუციშვილი ს. ტოპონიმები ილია ჭავჭავაძის მხატვრულ თხზულებებში. _ ჟურ. "ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში". _ 1972. _ №3. _ გვ. 53-57.
- 2925.** ჯაფარიძე შ. ილია ჭავჭავაძე და სუბტროპიკული მეურნეობის განვითარების საკითხები. _ ჟურ. "ჭოროხი". _ 1972. _ №2. _ გვ. 83-91.
- 2926.** Гозалишвили Ш. Дружба шестидесятников. – ლიტერატურული ურთიერთობანი. _ 1972. - №3. - С. 148-154.
ილია ჭავჭავაძისა და ნ.ვ. შელგუნოვის ურთიერთობის შესახებ.
- 2927.** Донадзе В.В. Илья Чавчавадзе о достижениях XIX и задачах XX вв. – Тр. Тбил. ун-та. – 1972. - Вып. 5. – С. 102-103
- 2928.** Заболоцкий Н. Сагурамо: [Стих.] - В кн.: Заболоцкий Н. Избранные произведения: в 2 т. – М., 1972. – Т. 1. - С. 223-224
- 2929.** Чиковани М. Илья Чавчавадзе и вопросы изучения народной словестности. – в кн.: Грузинское народное поэтическое творчество \ пер. с грузинского; отв. ред.: Е. Вирсаладзе. – Тб., 1972. – с. 56-66.
ნარკვევში საუბარია ილიას დამოკიდებულებაზე ხალხური ზეპირსიტყვიერების მიმართ. ნათქვამია, რომ მწერალი დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდა ხალხური შემოქმედების შესწავლას, რადგან მასში ხედავდა ხალხის სიბრძნეს.

1973

- 2930.** ბეჟანიშვილი ი. ილია - მთიელთა ხალხური შემოქმედების დამფასებელი. _ გაზ. "ახალი თიანეთი". _ 1973. _ 29 მარტი.
- 2931.** ბეჟანიშვილი ი. თიანეთელები პოეტის სტუმრები. _ გაზ. "ახალი თიანეთი". _ 1973. _ 3 აპრ.
- 2932.** ბეროშვილი ი. 28 ოქტომბერს "ილიაობაა" [ყვარელში]. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1973, 23 ოქტ.
- 2933.** ბეროშვილი ი. ილია და გალაკტიონი. _ გაზ. „ყვარელი“. _ 1973, 3 ნოემბ.
იგივე: გაზ. „სამგორი“ (გარდაბანი). _ 1973. _ 13 ნოემბ.
- 2934.** გიგიტაშვილი მ. უკვდავი პაციენტის მკურნალი. _ გაზ. „სამშობლო“. _ 1973. _ 31 დეკ.
ი. ჭავჭავაძისა და ექიმ ნ. ჯანდიერის ურთიერთმეგობრობის შესახებ.
- 2935.** გოგიავა კლიმენტი. ილიაობა: ბიოგრაფიული რომანი. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1973. _ 357გვ.
წიგნი ასახავს ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებას, შემოქმედებასა და საზოგადოებრივ მოღვაწეობას. იგი დაწერილია მეცნიერული გამოკვლევების, ცალკეულ პირთა მოგონებებსა და საარქივო დოკუმენტების საფუძველზე.

- 2936. გოზალიშვილი შალვა.** ილია ჭავჭავაძე და ქართული კულტურის საზღვარგარეთელი მეგობრები. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1973. _ 103გვ.
წიგნში შესაბამისი დოკუმენტური მასალის დართვით ნაჩვენებია ილია ჭავჭავაძის ურთიერთობა არტურ ლაისტან, ჰუგო შუხჰარტან, უ.რ. მორფილთან, მარჯორი უორდროპთან, ე. კაზალეტთან, ჟაკ ბერტილონთან, ბარონ დე ბაისთან, გულიელმო პასილისთან და ე. მადალენასთან.
- 2937. გურგულია ბ.** ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. _ გაზ. „საბჭ. აფხაზეთი“. _ 1973. _ 28 დეკ.
- 2938. ვაჟიკა ფხოველი.** ილია და ვაჟა: [ლექსი] / პუბლიკაცია ი. ბეჟანიშვილისა. _ გაზ. „ახალი თიანეთი“. _ 1973. _ 20 ნოემბ.
- 2939. თურნავა სერგი.** თარგმნიდა შოთას, ილიას... _ გაზ. „კომუნისტი“. _ 1973. _ 3 ივლ.
ქართულ-ფრანგული ლიტერატურის ურთიერთობიდან.
- 2940. ილია ჭავჭავაძის სახელმწიფო მუზეუმი:** მეგზური / შემდგ.: ი. ბეროშვილი; საქ. სსრ კულტურის სამინ., ი. ჭავჭავაძის ყვარლის სახლ-მუზეუმი. _ თბ., 1973. _ 25გვ.
- 2941. კახაძე ვ.** ილია დუშეთში. _ გაზ. „წიგნის სამყარო“. _ 1973. _ №10. _ გვ. 2.
რეცენზია წიგნზე: გ. ნადარეიშვილი. ილია ჭავჭავაძე დუშეთში: ნარკვევი. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1972.
- 2942. კვლავ ხმიანობს პოეტური სიტყვა, ვით დროის განმაახლებელი!** _ გაზ. „წითელი დროშა“ (ახალციხე). _ 1973. _ 6 ოქტ.
ნაწყვეტები ნ. ბარათაშვილის, ი. ჭავჭავაძის, აკ. წერეთელის და სხვათა ლექსებიდან.
- 2943. კოშკაძე ლ.** ილიასა და აკაკის ღვაწლზე მოგვითხრობს. _ გაზ. „სოფლის ცხოვრება“. _ 1973. _ 4 თებ.
რეცენზია წიგნზე: ა. მახარაძე. ნარკვევები ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან. ტ. I. _ თბ.: განათლება, 1972.
- 2944. ლომსაძე ნ., გურგენიძე გ.** ილია ჭავჭავაძის მუზეუმი დუშეთში. _ გაზ. „სახ. განათლება“. _ 1973. _ 2 თებ.
- 2945. მარკოზაშვილი შალვა.** ილიას ძეგლი მთაწმინდაზე. _ გაზ. „მცხეთა“. _ 1973. _ 19 მაისი.
საუბარია მოქანდაკე იაკობ ნიკოლაძის მიერ შექმნილ ილიას ძეგლზე.
- 2946. მარკოზაშვილი შალვა.** საშვილიშვილო საქმე. _ გაზ. „მცხეთა“. _ 1973. _ 31 ივლ.
მოგონება ი. ჭავჭავაძეზე.
- 2947. მჭედლიშვილი მ.** ილია ჭავჭავაძის, „განდეგილი“, განდეგილობა და აღზრდა. _ გაზ. „წითელი დროშა“ (ახალციხე). _ 1973. _ 17 აგვ.
ახალციხის საშუალო სკოლის ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლის მუშაობის გამოცდილებიდან.
- 2948. ნავდარაშვილი დ.** ილიასეული პოლიფონი [დაცული საგურამოს მუზეუმში]. _ გაზ. „მცხეთა“. _ 1973. _ 11 დეკ.
- 2949. სამსონია დ.** ილიას მუზეუმი ამ დღეებში. [საგურამოში]. _ გაზ. „მცხეთა“. _ 1973. _ 4 ოქტ.
- 2950. სიღამონიძე ვ.** ჰუმანიზმის მქადაგებელი. _ გაზ. „განათლება“. _ 1973. _ 14 სექტ.

რეცენზია წიგნზე: გ. ნადარეიშვილი. ილია ჭავჭავაძე დუშეთში. _ თბ.: „საბჭ. საქართველო, 1972.

- 2951. სურგულაძე აკაკი.** ქართული საზოგადოებრივი აზრი XIX საუკუნის მეორე ნახევარში. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1973. _ 432გვ.

წიგნში ილია ჭავჭავაძეს ეხება შემდეგი თავები: XIX ს. 60-იანი წლების ეროვნული მოძრაობის პროგრამა (გვ. 86-154); თერგდალეულთა ბრძოლა ეროვნული პროგრამის განხორციელებისათვის XIX ს. 60-იან წლებში (გვ. 155-232); ეროვნულ-განმათავისუფლებელი ბრძოლა 70-იან წლებში (გვ. 233-333).

- 2952. ქართველი მოღვაწენი ილია ჭავჭავაძის შესახებ / შემდგ.: ილო ბეროშვილი.** _ თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1973. _ 107გვ.

წიგნში თავმოყრილია ცნობილ ქართველ მეცნიერთა, საზოგადო მოღვაწეთა, მწერალთა სხარტად, ლაკონურად გამოთქმული შეხედულებანი, აზრები, მოგონებანი და ლექსები, მოძღვნილი ილია ჭავჭავაძისადმი.

- 2953. შერაზადაშვილი ზ.** ილია ჭავჭავაძის უცნობი წერილი. _ ჟურ. „სკოლა და ცხოვრება“. _ 1973. _ №1. _ გვ. 85-87.

სტატიაში საუბარია გაზეთ „ივერიაში“ 1889 წლის 24 დეკემბერს (№275) გამოქვეყნებულ ხელმოუწერელ წერილზე, რომელიც მთლიანად პედაგოგიური ხასიათისაა და შეეხება 1880-იან წლებში უხეიროდ ორგანიზებული სწავლის შედეგად მოსწავლეთა გადაქანცვის პრობლემას. ავტორის აზრით, ეს წერილი ილია ჭავჭავაძეს უნდა ეკუთვნოდეს.

- 2954. ხავთასი ტ.** ცხინვალელთა ორი წარმოდგენა. _ გაზ. „ლიტ. საქართველო“. _ 1973. _ 10 აგვ.

ი. ჭავჭავაძის „გლახის ნაამბობი“ და ვ. ცხოვრებოვის „სინდისი“ ცხინვალის კ. ხეთაგუროვის სახ. სახელმწ. თეატრის სცენაზე.

- 2955. ხინთიბიძე აკ.** ილია და გალაკტიონი. _ გაზ. „ქუთაისი“. _ 1973, 2 ოქტ.

იგივე: გაზ. „ახალი კოლხეთი“ (ფოთი). _ 1973. _ 1 ნოემბ.

- 2956. ჯულაბაშვილი ლ.** პარიზის 1900 წლის მსოფლიო გამოფენაზე. _ გაზ. „გამარჯვება“ (გორი). _ 1973. _ 22 ნოემბ.

ი. ჭავჭავაძის ინიციატივით პარიზში ქართული ექსპოზიის მოწყობის შესახებ.

- 2957. Тихонов Н. Илье Чавчавадзе.** - В кн.: Тихонов Н. Собрание сочинений, в 7 т. - М., 1973. - Т. 1. - С. 535

- 2958. Шадури В.** О восприятии и использовании Пушкинского наследия Ильей Чавчавадзе. - В кн.: Искусство слово. - М., 1973

1974

- 2959. აზიანიძე გიორგი.** საზოგადოებრივ-ლიტერატურული მოძრაობა XIX საუკუნის 60-70-იან წლებში. _ წიგნ.: ქართული ლიტერატურის ისტორია ექვს ტომად / მთ. რედ.: ალ. ბარამიძე. _ ტ. 4 (XIX საუკუნის მეორე ნახევარი) / ტომის რედ.: გ. ასათიანი. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1974. _ გვ. 3-46.

ნარკვევში სხვა საკითხებთან ერთად საუბარია ილია ჭავჭავაძეზე, როგორც ამ პერიოდის საქართველოს საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველაზე გამორჩეულ ფიგურაზე.

იგივე: nplg.gov.ge\ic\DGL\work _ ელექტრონული ვერსია

2960. არველაძე ს. ილია და უცხოელი მოღვაწენი. _ გაზ. „ქუთაისი“. _ 1974. _ 8 მაისი.

რეცენზია წიგნზე: შ. გოზალიშვილი. ილია ჭავჭავაძე და ქართული კულტურის საზღვარგარეთელი მეგობრები. _ თბ.: საბჭ. საქართველო“, 1973.

2961. ასათიანი გურამ. პოეტური აზროვნების ძირითადი ფორმები ილია ჭავჭავაძის “განდევილში”. _ ახალი ქართული ლიტერატურის საკითხები. ტ. 5. _ 1974. _ გვ. 47-57.

2962. ასათიანი გურამ. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: ასათიანი გ. ვეფხისტყაოსნიდან ბახტრიონამდე. _ თბ., 1974. _ გვ. 225-291.

ავტორი ანალიზებს ილია ჭავჭავაძის პოეზიას და აცხადებს, რომ მის პოეტურ შემოქმედებაში ”თავის კანონზომიერ განვითარებას პოეზებს ქართული ლექსის მრავალსაუკუნოვანი მემკვიდრეობა. მისი პოეტური აზროვნება ღრმა ფესვებით არის დაკავშირებული ქართული კლასიკური ლირიკის მრავალსაუკუნოვან ტრადიციებთან”.

2963. ასათიანი გურამ. რეალიზმის პრობლემა თერგდალეულთა კრიტიკულ ნააზრევში. _ წიგნ.: ასათიანი გ. ვეფხისტყაოსნიდან ბახტრიონამდე. _ თბ., 1974. _ გვ. 183-224.

ნარკვევში მიმოხილულია XIX საუკუნის 60-იანი წლების ლიტერატორთა კრიტიკული ნააზრევი, რომელშიც უმთავრესი იყო კრიტიკული რეალიზმის პრობლემა. ავტორის აზრით, რეალისტური კრიტიკის ქეშმარიტი ფუძემდებლები იყვნენ ილია ჭავჭავაძე და აკაკი წერეთელი.

2964. ასათიანი ლევან. ილია ჭავჭავაძე _ წიგნ.: ასათიანი ლ. ლიტერატურული წერილები, ნარკვევები. _ თბ., 1974. _ გვ. 76-96.

წერილში მოკლედ არის მიმოხილული ილიას მოღვაწეობის თითქმის ყველა სფერო.

2965. ბაირამიანი ჰ. ილია ჭავჭავაძე და რევოლუციამდელი სომხური პრესა. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1974. _ №4. _ გვ. 142-145.

2966. ბეროშვილი ი. განკაცებული ადამიანი [ი. ჭავჭავაძის შემოქმედებაში]. _ გაზ. „ყვარელი“. _ 1974. _ 14, 21 ნოემბ.

2967. ბერიანიძე ლ. ილიას სახლი საგურამოში. _ გაზ. “მცხეთა”. _ 1974. _ 28 სექტ.

2968. გამეზარდაშვილი დავით. ქართული ლიტერატურისა და კრიტიკის ისტორიიდან. 2 _ თბ.: განათლება, 1974. _ 525გვ.

წიგნში წარმოდგენილია ქართულ ლიტერატურაში კრიტიკული რეალიზმის, როგორც ლიტერატურული მიმართულების, დამკვიდრებისა და გაბატონების ისტორია. წიგნი დაყოფილია შემდეგ მონაკვეთებად:

ქართველ სამოციანელთა გამოსვლა სამწერლო ასპარეზზე. თერგდალეულები პეტერბურგის უნივერსიტეტში და მათი ურთიერთობა რუს რევოლუციონერ-დემოკრატებთან (გვ. 5-7).

იდუურ-ლიტერატურული ბრძოლა 60-70-იან წლებში. კრიტიკული რეალიზმის გაბატონება ქართულ ლიტერატურაში (გვ. 7-101).

- თერგდალეულთა ლიტერატურული შეხედულებანი რეალიზმის თეორიის შუქზე (გვ. 102-301).
 ილია და აკაკი (გვ. 302-473).
 ილიას კალამი (გვ. 494-496).
- 2969.** გაფრინდაშვილი ა. საჭირო კრებული. _ გაზ. „ყვარელი“. _ 1974. _ 10 იანვ.
 რეცენზია წიგნზე: ქართველი მოღვაწენი ილია ჭავჭავაძის შესახებ: კრებული. _ თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1973.
- 2970.** გედევანიშვილი დ. სემინარიელების შეხვედრა ი. ჭავჭავაძესთან 1905 წელს. _ გაზ. „საბჭ. აგრონომი“ (საქ. სას.-სამ. ინ-ტი). _ 1974. _ 11 დეკ.
- 2971.** გვენცაძე ა. ილია და აკაკი. _ გაზ. „ალაზნის განთიადი“ (თელავი). _ 1974. _ 23 ნოემბ.
- 2972.** გვენცაძე ა. ადამიანის სოციალური მდგომარეობის გამომხატველი სინონიმები ილია ჭავჭავაძის ენაში. _ საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე, Eნისა და ლიტ-რის განყ-ბა. _ 1974. _ №4. _ გვ. 103-112.
- 2973.** გოგიაშვილი ალ. მიგიხვდი, ჩემო მოხვევე. _ ჟურ. „დროშა“. _ 1974. _ №10
- 2974.** გოზალიშვილი შალვა. ერის დიდი მოამაგენი. _ გაზ. „კომუნისტი“. _ 1974. _ 7 დეკ.
 რაფიელ ერისთავისა და ილია ჭავჭავაძის ურთიერთობის ფურცლები.
- 2975.** გრიშაშვილი იოსებ. პუშკინი და ილია: [ლექსი]. _ გაზ. „საბჭ. აგრონომი“ (საქ. სას.-სამ. ინ-ტი). _ 1974. _ 15 მაისი.
 იგივე: გაზ. „კომუნისტი“. _ 1974. _ 8 ივნ.
- 2976.** დიასამიძე ლ. დოკუმენტები ილია ჭავჭავაძის შესახებ საქართველოს სსრ ლიტერატურისა და ხელოვნების არქივში. _ „სამეცნიერო საინფორმაციო ბიულეტენი“ (საქ. სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებული მთავარი საარქ. სამმართველო). _ 1974, ტ. 25-26. _ გვ. 72-74.
- 2977.** ერისთავი რ. ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. _ გაზ. „ახალი შირაქი“ (წითელწყარო). _ 1974. _ 24 დეკ.
- 2978.** იოსებიძე გ. ილია ჭავჭავაძის ურთიერთობა უცხოელ მოღვაწეებთან. _ გაზ. „საბჭ. აჭარა“. _ 1974. _ 21 მარტი.
 რეცენზია წიგნზე: შ. გოზალიშვილი. ილია ჭავჭავაძე და ქართველი კულტურის საზღვარგარეთელი მეგობრები. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1973.
- 2979.** კალანდაძე ლ. ადრინდელი ჩანაწერებიდან. _ ჟურ. „მნათობი“. _ 1974. _ @№7. _ გვ. 138-141.
 სოციალური და ეროვნული მოტივები მოთხრობაში „სარჩობელაზედ“.
- 2980.** მამულაშვილი მ. რაო, რა გითხრეს ყვავილებმა? დიდი ილიას პირისპირ: [მოგონება]. _ გაზ. „მცხეთა“. _ 1974. _ 19 იანვ.
- 2981.** მარკოზაშვილი შალვა. ალ. პუშკინის წიგნები ილიას სახლში. _ გაზ. „წიგნის სამყარო“. _ 1974. _ №4. _ გვ 8.
- 2982.** მარკოზაშვილი შალვა. ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი და სკოლა. _ ჟურ. „ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში“. _ 1974. _ №4. _ გვ. 71-75.
- 2983.** მარკოზაშვილი შალვა. საჭირო კრებული ილია ჭავჭავაძის შესახებ. _ გაზ. „მცხეთა“. _ 1974. _ 17 იანვ.
 რეცენზია წიგნზე: ქართველი მოღვაწენი ილია ჭავჭავაძის შესახებ: კრებული. _ თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1973.

- 2984.** მარკოზაშვილი შალვა. ილია ჭავჭავაძე და კონსტანტინე უშინსკი. _ გაზ. „მცხეთა“. _ 1974. _ 5 მარტი.
- 2985.** მარკოზაშვილი შალვა. ილიას სახლი საგურამოში. _ გაზ. ”მცხეთა”. _ 1974. _ 7 სექტ.
- 2986.** მარკოზაშვილი შალვა. ი. ჭავჭავაძე და ალ. ყაზბეგი. _ გაზ. „მცხეთა“. _ 1974. _ 5 ოქტ.
- 2987.** მარკოზაშვილი შალვა. ილია და რაფიელ ერისთავი. _ გაზ. ”მცხეთა”. _ 1974. _ 10 დეკ.
- 2988.** ჟვანია ვახტანგ. ილია ჭავჭავაძე და გლეხთა განთავისუფლების საკითხი _ ჟურ. საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე, ენისა და ლიტერატურის სერია. _ 1974. _ №3. _ გვ. 170-185.
რეცენზია წიგნზე: ო. ჟორდანიას რევოლუციური სიტუაციის საკითხისათვის საქართველოში XIX საუკუნის 50-იანი წლების მიწურულსა და 60-იანი წლების დამდეგს”. _ თბ.: მეცნიერება, 1971
- 2989.** ჟვანია ვახტანგ. მართლმსაჯულება და პუბლიცისტიკის ზოგიერთი საკითხი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1974. _ 234გვ.
- 2990.** ჟვანია ვახტანგ. ცხოვრების დიალექტიკა და სამართლიანობა ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. _ ჟურ. „საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე, საზოგად. მეცნ. განყ.“ _ 1973. _ №1. _ გვ. 129-139.
- 2991.** სანაძე მ. საყურადღებო ნაშრომი. _ გაზ. „თბილისი“. _ 1974. _ 14 ივნ.
რეცენზია წიგნზე: ვ. ჟვანია. მართლმსაჯულება და პუბლიცისტიკის ზოგიერთი საკითხი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. _ თბ.: საბ. საქართველო, 1974.
- 2992.** სიღამონიძე ვ. ილია ჭავჭავაძე სამსჯავროს წინაშე. _ ჟურ. “საბჭოთა სამართალი”. _ 1974. _ №1. _ გვ. 73-77.
შემთხვევა 1882 წელს, გაზეთ “დროების” რედაქტორობის დროს.
- 2993.** ტაბიძე ნოდარ. ილია ჭავჭავაძის მოთხოვნათა სათაურები. _ თსუ-ს შრომები. ტ. ბ. 6-7. _ 1974. _ გვ. 261-273.
- 2994.** ტაბიძე ნოდარ. ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტური ოსტატობა. _ საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე, ენისა და ლიტ-რის განყ-ბა. _ 1974. _ №3. _ გვ. 34-43.
ილიას პუბლიცისტური ოსტატობა განხილულია ფელეტონ “სხარტულას” (II) მიხედვით.
- 2995.** ფშაველი შ. ილია ჭავჭავაძის უცხოელი მეგობრები. _ გაზ. „მცხეთა“. _ 1974. _ 16 მარტი.
რეცენზია წიგნზე: შ. გოზალიშვილი. ილია ჭავჭავაძე და ქართველი კულტურის საზღვარგარეთელი მეგობრები. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1973.
- 2996.** ძიძიგური შოთა. ილია ჭავჭავაძე და ქართული ენა. _ წიგნ.: ლიტერატურულ-ენათმეცნიერული ნარკვევი. _ თბ., 1974. _ გვ. 73_117
- 2997.** წყალობაშვილი ჯ. ილიას სამშობლო: [ლექსი]. _ გაზ. ”ყვარელი”. _ 1974. _ 23 ივლ.
სახალხო მთქმელის ლექსები ჩაიწერა ი. ბეროშვილმა.
- 2998.** ჭუმბურიძე ჯუმბერ. სალიტერატურო კრიტიკა XIX საუკუნის 60-იან წლებში. _ წიგნ.: ჭუმბურიძე ჯ. ქართული კრიტიკის ისტორია. I. მეორე გამოცემა. _ თბ., 1974. _ გვ. 148-349.

ავტორი მიმოიხილავს XIX საუკუნის 60-იანი წლების სალიტერატურო კრიტიკას, ილია ჭავჭავაძისა და სხვა სამოციანელთა კრიტიკულ სტატიებსა და ასკვნის, რომ მის ძირითად ტენდენციას რეალისტური პრინციპების აღიარება განსაზღვრავს. მისი აზრით, ამ პერიოდში ქართული სალიტერატურო აზროვნება გაუთანაბრდა მოწინავე სალიტერატურო კრიტიკის მოთხოვნებს.

- 2999.** ხმაღამე ჰ. ილიას მუზეუმის მეგზური. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1974. _ 21 ნოემბ.
- 3000.** ჯიბლაძე გიორგი. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: ქართული ლიტერატურის ისტორია ექვს ტომად / მთ. რედ.: ალ. ბარამიძე. _ ტ. 4 (XIX საუკუნის მეორე ნახევარი) / ტომის რედ.: გ. ასათიანი. _ თბ., 1974. _ გვ. 34-116.
წიგნში განხილულია ილია ჭავჭავაძის შემოქმედება და საზოგადოებრივი მოღვაწეობა.
იგივე: nplg.gov.ge/IC/DGL/work _ ელექტრონული ვერსია
- 3001.** ჯმუხაძე ნ. ჩემი უსაყვარლესი გმირი ქალი. _ ჟურ. "პიონერი". _ 1974. _ №11. _ გვ. 16.
ოთარაანთ ქვრივის მხატვრული სახის შესახებ.
- 3002.** Бгажба Х. О связях И. Чавчавадзе и А. Церетели с Абхазией: [Этюды и исследования]. – Сухуми., 1974. – С. 19-27
- 3003.** Зурабашвили, А. Шота Руставели, Николоз Бараташвили, Илья Чавчавадзе, Важа Пшавела. – Тб.: Мерани, 1974. – 163 с.
- 3004.** Имнадзе Р.С. Язык и стиль статей И. Чавчавадзе, написанных на русском языке. - жур. «Русский язык в грузинской школе. – 1974. - №1. – С. 14-18
- 3005.** Каландадзе Л. Карайте зло, а не человека. - В кн.: Каландадзе Л. Литературные заметки. – Тб., 1974. – С. 22-29.
ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულება სიკვდილით დასჯის შესახებ.
- 3006.** Мгалоблишвили С. Илья Чавчавадзе. - В кн.: Мгалоблишвили С. Воспоминания о моей жизни. Незабываемые встречи /Пер. с груз. Э. Елигулашвили. – Тб., 1974. – С. 92-100
- 3007.** Тройцкий Н. Илья Чавчавадзе и «Народная воля» - жур. «Вопр. Литературы». - 1974. - №4. - С. 317-319

1975

- 3008.** ბარამიძე ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძე და ძველი ქართული მწერლობის საკითხები. _ წიგნ.: ბარამიძე ა. _ ნარკვევები ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან. VI. _ თბ., 1975. _ გვ. 259-301.
წიგნის მოცემულ მონაკვეთში განხილულია ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულება ძველი ქართული მწერლობის საკითხებისადმი.
- 3009.** ბეროშვილი ი. განკაცებული ადამიანი: [ი. ჭავჭავაძე]. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1975. _ 26 ოქტ., 1 ნოემბ.
- 3010.** ბრეგაძე ლევან. თბილისური ფრანგული და გერმანული პრესა ილია ჭავჭავაძის შესახებ. _ ჟურ. "ახალგაზრდა ჟურნალისტი". _ 1975. _ №12. _ გვ. 68-72.

მკვლევარი აქვეყნებს ილიასადმი მიძღვნილ ორ წერილს, რომელთაგან პირველი დაიბეჭდა თბილისში გამომავალ ფრანგულ ჟურნალ "ლე კაუკაზ"

ილლუსტრეში” და მისი ავტორი არის ამავე ჟურნალის რედაქტორი ჟიულ მურიე. მეორე წერილი კი ეკუთვნის არტურ ლაისტს, რომელმაც იგი გამოაქვეყნა თბილისში მისივე რედაქტორობით გამომავალ გერმანულ გაზეთ “კაუკაზიშე პოსტში”.

- 3011. გოზალიშვილი შალვა.** რაფიელ ერისთავი და ილია ჭავჭავაძე. – ჟურნალისტიკის თეორიისა და ისტორიის საკითხები. ტ. 159, სერია №4. – 1975. – გვ. 250-262.

წერილში საუბარია ამ ორი მოღვაწის ლიტერატურულ და საზოგადოებრივ ურთიერთობებზე.

- 3012. ვართაგავა იპოლიტე.** ილია, ვაჟა, გიგა ყიფშიძე. – წიგნი: ვართაგავა იპ. წერილები და მოგონებები. – თბ., 1975. – გვ. 127

- 3013. ზურაბიშვილი ავლიბ.** შოთა რუსთაველი, ნიკოლოზ ბარათაშვილი, ილია ჭვჭავაძე, ვაჟა-ფშაველა, იაკობ გოგებაშვილი: პერსონოლოგიური ნარკვევები. – თბ.: განათლება, 1975. – 168გვ.

ავტორის გამოკვლევა მიზნად ისახავს პერსონოლოგიური ფსიქოლოგიის თვალსაზრისით გააშუქოს ზოგიერთი უმთავრესი ფსიქოლოგიური პრობლემა, რომელიც წარმოდგენილია ამ ავტორთა, მათ შორის, ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში.

- 3014. ილია ჭავჭავაძე ქართულ ხელოვნებაში:** (მეთოდური მითითებანი) / შემდგ.: ბ. ბოგველიშვილი; საქ. სსრ კულტურის სამინ., იდეურ-ზნეობრივი აღზრდის რესპ. სამეც. მეთოდ. ცენტრი. – თბ., 1975. – 32გვ.

- 3015. ინგოროყვა პავლე.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნი: ახალი ქართული ლიტერატურის ფუძემდებელი. – თბ., 1975. – გვ. 181-332.

- 3016. კიკნაძე ვასილ.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნი: კიკნაძე ვ. სივრცე თეატრისა. – თბ., 1975. – გვ. 28-42.

- 3017. კოპლატაძე თ., ჭუმბურიძე ზ.** ილია და ქართული ენა. – ჟურ. “მნათობი”. – 1975. – №6. – გვ. 145-164.

- 3018. ლეონიძე ე.** ილია და აკაკი სარდუს პიესების შესახებ. – ჟურ. “თეატრ. მოამბე”. – 1975. – №3. – გვ. 44-46.

ფრანგი დრამატურგის პიესები ქართულ სცენაზე.

- 3019. მარკოზაშვილი შალვა.** ილია და შალვა დადიანი. – გაზ. ”მცხეთა”. – 1975. – 28 იანვ.

- 3020. მარკოზაშვილი შალვა.** ილია სამამულო ომში: [მოგონება]. – გაზ. ”მცხეთა”, 1975, 29 აპრ.

- 3021. მეძველია კონსტანტინე.** ილია ჭავჭავაძე ლიტერატურის ხალხურობის შესახებ. – წიგნი: მეძველია კ. ლიტერატურული წერილები. – თბ., 1975. – გვ. 66.

- 3022. მეძველია კონსტანტინე.** ცხოვრების უარყოფითი მოვლენების ორგვარი კრიტიკა ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. – წიგნი: მეძველია კ. ლიტერატურული წერილები. – თბ., 1975. – გვ. 79.

- 3023. მურიე ჟ., ლაისტი ა.** თბილისური და ფრანგული პრესა ილია ჭავჭავაძის შესახებ. – ჟურ. “ახალგაზრდა ჟურნალისტი”. – 1975. – №12. – გვ. 68-72.

ჟ. მურიესა და ა. ლაისტის წერილები, რომლებიც 1907 წელს გამოაქვეყნდა ჟურნალში “ლე კაუკაზ ილლუსტრათიონ” (ლ. ბრეგადის პუბლიკაცია).

- 3024.** მინდაძე გ. ილიაობაზე გოგლასთან ერთად. _ გაზ. „კომუნიზმის განთიადი“ (ჩოხატაური). _ 1975. _ 11 იანვ.
- 3025.** საგინაშვილი მ. ილია და რუსული ლიტერატურა. _ გაზ. ”ყვარელი”. _ 1975. _ 4 დეკ.
- 3026.** სიღამონიძე ვ. ილია ჭავჭავაძე სოხუმში: [წარსულის ფურცლებიდან] _ გაზ. “სახალხო განათლება”. _ 1975. _ 25 ივლ.
- 3027.** ტაბიძე გალაკტიონ. ბარათაშვილი, ილია, აკაკი. _ წიგნ.: თხზულებანი 12 ტომად. ტომი მე-12. თბ, 1975. _ გვ. 162-163.
ნიკოლოზ ბარათაშვილზე საუბრისას გალაკტიონი ახსენებს ილია ჭავჭავაძესა და აკაკი წერეთელს, რომლებმაც, მისი აზრით, წარუშლელი კვალი დატოვეს ქართული ინტელიგენციის ისტორიაში. პოეტის თქმით, “საზოგადოდ, ქართველი ინტელიგენციის ისტორია ამ ორი პიროვნების გამოსვლით იწყება”.
- 3028.** ტაბიძე გალაკტიონ. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: ტაბიძე გ. თხზულებანი 12 ტომად. ტომი მე-12. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1975. _ გვ. 64-65.
ამ მცირე ჩანახატში პოეტი გამოთქვამს თავის შეხედულებებს ილია ჭავჭავაძის აზროვნების სტილის, მისი ცხოვრების უმთავრესი დამახასიათებელი თვისებების შესახებ.
- 3029.** ქვაჩახია ივ. ი. ჭავჭავაძის ”ოთარაანთ ქვრივის” სწავლებისას. _ გაზ. ”კომუნისტური შრომა” (სოხუმი). _ 1975. _ 8 თებ.
- 3030.** შალუტაშვილი ნადეჟდა. ილია და აკაკი თეატრის შესახებ. _ გაზ. ”ქართული თეატრის დღე”. _ 1975. _ 14 იანვ.
- 3031.** ჩავლეიშვილი ალექსანდრე. მღვდლის სახის გაგებისათვის ი. ჭავჭავაძის “გლახის ნაამბობში”. _ ჟურ. “ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში”. _ 1975. _ №3. _ გვ. 9-15.
- 3032.** ჩიხაშვილი მ. სადაც ანთია ილიას გული. _ გაზ. ”ყვარელი”. _ 1975. _ 21 ოქტ.
ი. ჭავჭავაძის მუზეუმი ყვარელში.
- 3033.** ხმალაძე პ. ეძღვნება ილია ჭავჭავაძეს. _ გაზ. “წიგნის სამყარო”. _ 1975. _ №10, გვ. 8.
რეცენზია წიგნზე: ი. ბეროშვილი. ქართველი მოღვაწენი ილია ჭავჭავაძის შესახებ. _ თბ.: საბჭ. საქართველო. _ 1974.
- 3034.** ხმალაძე პ. დიდი ილიას მემორიალური მუზეუმი: [ყვარელში]. _ გაზ. ”ალაზნის განთიადი”. _ 1975. _ 14 ივლ.
- 3035.** Табидзе Н.П. Редакторская деятельность Ильи Чавчавадзе/Литературоведение. - Труды Тбил. гос. ун-та. - 1975. - Т. 163. - С. 78
- 3036.** Чавчавадзе Илья Григорьевич : Биография. -В кн.: Краткая литературная энциклопедия. - М., 1975. - т. 8. - С. 422-424
- 3037.** Жгенти Б. Поэтическое наследие Ильи Чавчавадзе: Предисл. - В кн.: Чавчавадзе И. Стихотворения и поэмы. - Л., 1976. - С. 5-44

- 3038.** ახალმოსულიშვილი თ., გუბელაძე ბ. აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი ილია ჭავჭავაძის შესახებ. _ გაზ. "კოლმეურნის ხმა". (სოფ. კონდოლი. თელავის რა-ნი). _ 1976. _ 15 დეკ.
- 3039.** ბეროშვილი ი. ილიას "ივერია" (1886-1905 წწ.). _ გაზ. "ყვარელი" _ 1976. _ 15 იანვ.
გაზეთის დაარსების 90 წლისთავის გამო.
- 3040.** ბეროშვილი ი. ილია და საგურამო. _ გაზ. „ყვარელი“. _ 1976. _ 29 მაისი.
საგურამოს ი. ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი 25 წლისაა.
- 3041.** ბოცვაძე ზ. XIXს II-ნახევარის პრესა ილიასა და აკაკის საყმაწვილო თხზულებათა შესახებ. _ ჟურ. "ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში". _ 1976. _ №1. _ გვ 61-68.
- 3042.** გვენცაძე ა. "განდეგილის" ენის სტილისტიკური ანალიზი. _ თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1976. _ 67გვ.
- 3043.** გურასპიშვილი ნ. ბუმბერაზი როგორც ილია: (ჩანახატი). _ გაზ. "ყვარელი". _ 1976. _ 27 სექტ.
- 3044.** დადიანი ჯოდორ. ი. ჭავჭავაძის "ქართველის დედას" სწავლებისათვის. _ ჟურ. "ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში". _ 1976. _ №1. _ გვ. 42-48.
- 3045.** დოხნაძე ვ. ილია ჭავჭავაძე: [შემოქმედებითი ბიოგრაფიიდან]. _ გაზ. „კომუნისმისაკენ“ (ოჩამჩირე). _ 1976. _ 9 სექტ.
- 3046.** ზანდუკელი მიხეილ. თხზულებანი. ტომი II: ახალი ქართული ლიტერატურა / რედ.: პ. კეკელიძე, ნ. ტაბიძე. _ თბ.: თსუ-ს გამ-ბა, 1976. _ 831გვ.
წიგნის უმეტესი ნაწილი ეთმობა თერგდალეულთა მოღვაწეობას, რომელშიც დიდი ადგილი უკავია ილია ჭავჭავაძის პიროვნებას და მის შემოქმედებას. ილიასთან დაკავშირებული მასალა განლაგებულია შემდეგი თანმიმდევრობით:
- _ თერგდალეულები 60-იან წლებში (გვ. 191-195);
 - _ ილია ჭავჭავაძის პოეტური შემოქმედება 1857-1860-იან წლებში (გვ. 196-204);
 - _ "მამათა" და "შვილთა" მსოფლმხედველობა და მათი ბრძოლის ხასიათი (გვ. 205-230);
 - _ თერგდალეულების პოზიტიური შეხედულებანი (გვ. 231-238);
 - _ თერგდალეულთა დამოკიდებულება ეროვნული საკითხისადმი (გვ. 239-243);
 - _ თერგდალეულთა დამოკიდებულება ბატონყმობისადმი (გვ. 244-251);
 - _ ილია ჭავჭავაძე (გვ. 252-355);
 - _ ილია ჭავჭავაძის მხატვრული ოსტატობა (გვ. 520-824)
 - ი. ჭავჭავაძე _ მწერალი და მოქალაქე (გვ. 521-573);
 - ი. ჭავჭავაძის შემოქმედების იგავური ენა (გვ. 574-609);
 - ი. ჭავჭავაძის მხატვრული კომპოზიცია (გვ. 610-686);
 - პერსონაჟთა ხასიათის გახსნის საშუალებანი ი. ჭავჭავაძის შემოქმედებაში (გვ. 689-717);
 - ი. ჭავჭავაძის პოეტური ლექსისათვის (პოემა "განდეგილის" მიხედვით) (გვ. 718-746);
 - ი. ჭავჭავაძე როგორც სატირიკოსი (გვ. 747-785);

- ლირიკული გადახვევანი ილ ჭავჭავაძის მხატვრულ შემოქმედებაში (გვ. 786-824).
- 3047.** კავთიაშვილი ვენერა. ჰაინრიხ ჰაინე ილია ჭავჭავაძის კონცეფციაში. _ ლიტერატურული ურთიერთობანი (ქართული ლიტ-ის ისტ. ინ-ტი), კრ. 6. _ 1976. _ გვ. 194- 209.
- 3048.** კალანდაძე ლავროსი. ჩამოახრჩეთ ბოროტება და არა ადამიანი. _ წიგნ.: კალანდაძე ლ. ლიტერატურული ნაფიქრები. - თბ., 1976. - გვ.19-26.
ავტორი საუბრობს იმ პრობლემაზე, რომელიც დასმულია ილიას მოთხრობაში "სარჩობელაზე".
- 3049.** კარბელაშვილი ა. ილიასეული „ივერია“: ქელების დაგმობა ხალხის სატკივარის წამალია. _ გაზ. „სოფლის ცხოვრება“. _ 1976. _ 27 ოქტ.
- 3050.** მარკოზაშვილი შალვა. დიდი ილიას ნაფუძარზე. _ გაზ. „წიგნის სამყარო“. _ 1976. _ №12, გვ. 158-168.
ნ. ტიხონოვი საგურამოში 1948 წელს.
- 3051.** მოძმანაშვილი ლ. საგურამოს სტუმრები. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1976. _ 5 ივნ.
პოლონელები ი. ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმში.
- 3052.** ნაციაშვილი ს. დიდი სამეული. _ გაზ. „თბილისი“. _ 1976. _ 22 ივლ.
ილიას, აკაკისა და ი. გოგებაშვილის ფოტოკომპოზიცია შესრულებული ფოტოარქივარიუს შ. ფურცხვანიძის მიერ ი. გოგებაშვილის „დედაენის“ საიუბილეო დღეებისათვის.
- 3053.** ნაციაშვილი ს. ერის მომავალზე ზრუნვით. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1976. _ 3 დეკ.
წერილე ეხება ილია ჭავჭავაძის თავმჯდომარეობით გამართულ სხდომას "დედაენის საკითხებზე".
- 3054.** ნიკოლაძე რ. ილიაობის წინ: ერთი ღია საფოსტო ბარათის გამო. _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1976. _ 25 სექტ.
- 3055.** პავლიაშვილი ვ. ილია და სოფლის მეურნეობა. _ ჟურ. „ლიახვი“. _ 1976. _ გვ. 69-72.
- 3056.** ჟვანია ვახტანგ. სამართლიანობის საკითხები ილიას შემოქმედებაში. _ საქ. პედ. ინ-ტების შრომები. ისტორია-ფილოლოგიის სერია, 2. _ 1976. _ გვ. 281-289.
- 3057.** სანაძე ლ. ილია ჭავჭავაძის "კაცია-ადამიანის" შემოქმედებითი ისტორია. _ ტექსტოლოგიის საკითხები (ქართული ლიტ-რის ისტ. ინ-ტი). _ ტ. 5. _ 1976. გვ 96-112.
- 3058.** სანაძე ლ. ილია ჭავჭავაძის ერთი წერილის დათარიღებისათვის. _ ტექსტოლოგიის საკითხები (ქართული ლიტ-რის ისტ. ინ-ტი.). _ ტ. 5. _ 1976. _ გვ. 132-141.
- 3059.** ტაბიძე ნოდარ. ილია ჭავჭავაძის რედაქტორული მოღვაწეობა. _ ლიტერატურათმცოდნეობა: კრებული. (თბილ. უნივ-ტი). _ ტ. 3. 163. _ 1975. _ გვ 67-79.
- 3060.** ქურდაძე რ. ილია ჭავჭავაძის და დავით გურამიშვილის პოეტური მემკვიდრეობის ურთიერთობისათვის. _ ჟურ. "ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში". _ 1976. _ №1. _ გვ. 57-61.
- 3061.** ჩიხაშვილი მ. ახალი სიცოცხლე მიმდინარეობს. _ გაზ. „ყვარელი“. _ 1976. _ 12 ოქტ.

ი. ჭავჭავაძის მუზეუმის რეექსპოზიცია. [ყვარელი].

- 3062.** ხავთასი გრიგოლ. ილია ჭავჭავაძე გოეთეს შესახებ. _ ჟურ. "კრიტიკა". _ 1976. _ №3. _ გვ. 119- 139.
- 3063.** ჯავახიშვილი გიორგი. ვასილ ბარნოვის სიტყვა [ილია ჭავჭავაძის პანაშვიდზე თელავში]. _ გაზ. „ყვარელი“. _ 1976. _ 2 ნომბ.
- 3064.** Дарбаисели С. Редкий снимок. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1976. - 16 сент.
საუბარია ილია ჭავჭავაძის, აკაკი წერეთლისა და იაკობ გოგებაშვილის ფოტოზე, რომელიც ინახება საქართველოს თეატრალური საზოგადოების ფოტოლაბორატორიის არქივში.
- 3065.** Жгенти Б. Поэтическое наследие Ильи Чавчавадзе /Предисл. В кн.: Чавчавадзе И. Стихотворения и поэмы. – Л., 1976. – С. 5-44

1977

- 3066.** ანთელაძე ვ. ილია ჭავჭავაძე. _ გაზ. „ახალი მარნეული“. _ 1977. _ 5 ნომბ.
- 3067.** არჯევანიძე ე. ილია და ქართული ზეპირსიტყვიერება. _ გაზ. „საბჭ. პედაგოგი“. _ 1977. _ 10 ნომბ.
- 3068.** ბალანჩივაძე რევაზ. ადამიანის ფილოსოფიური კონცეფცია ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. წიგნ.: ბალანჩივაძე რ. ადამიანის ფილოსოფიური კონცეფცია ქართულ მხატვრულ ლიტერატურაში. _ თბ., 1977. _ გვ. 27-66
ავტორის თქმით, ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში ადამიანის ფილოსოფიურ კონცეფციაზე იგი მსჯელობს არა რომელიმე კომპრეტული თხზულების მიხედვით, არამედ მთელი შემოქმედების ანალიზის საფუძველზე. შესაბამისად, იგი ეხება იმასაც, რაც ილიამ უშუალოდ თქვა აღნიშნული პრობლემის შესახებ და იმასაც, რაც მან თავის გმირებს ათქმევინა მხატვრულ შემოქმედებაში.
- 3069.** ბარდაველიძე ბეჟან. პორტრეტი ილია ჭავჭავაძის პროზაში _ წიგნ.: ბარდაველიძე ბ. ლიტერატურული ნარკვევები. _ თბ., 1977. _ გვ. 28-43.
- 3070.** ბაქრაძე აკაკი. ილიას "განდეგილი" _ ბაქრაძე ა. კრიტიკული გულანი. _ თბ., 1977. _ გვ. 22-40.
ავტორი განიხილავს ილია ჭავჭავაძის "განდეგის". იგი წერს, რომ ილიას ამ პოემაში "გამოყენებული აქვს ცოდვით დაცემის კლასიკური სიუჟეტი. მაგრამ ამჯერად დაცემა გამოწვეულია რწმენის ღალატით. ამდენად "განდეგილი" რწმენის ტრაგედიაა. რწმენის ღალატი კი შედეგია ადამიანის გაორებისა და ნებისყოფის სისუსტისა". მწერლის სხვადასხვა თხზულებიდან მოყვანილი ნიმუშების ჩვენებით ავტორი აცხადებს, რომ ილიას შემოქმედებაში ქრისტიანობა მიჩნეულია პიროვნებისა და ერის მხსნელ მოძღვრებად.
- 3071.** ბაქრაძე აკაკი. რა არის თათქარიძეობა? _ ბაქრაძე ა. კრიტიკული გულანი. _ თბ., 1977. _ გვ. 41-63.
ავტორი ანალიზებს "თათქარიძეობის" არსს და პარალელს ავლებს გ. წერეთლის "კიკოლიკი, ჩიკოლიკი და კუდაბზიკასთან" და მ. ჯავახიშვილის "ჯაყოს ხიზნებთან". ავტორის აზრით, თათქარიძეობა არის: ცრუსაქმიანობა, ბაქიაობა, ზარმაცობა, ღორმუცელობა, მონობა.
- 3072.** ბეროშვილი ილო. ერის წმინდა დღე. _ გაზ. „ყვარელი“. _ 1977. _ 29 ოქტ.

საუბარია ილიაობაის დღესასწაულზე ყვარელში

- 3073.** ბეროშვილი ილო. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: ბეროშვილი ი. წერილები. _ თბ., 1977. _ გვ. 3-45.
- 3074.** ბეროშვილი ილო. ილია და ყვარელი. _ თბ.: განათლება, 1977. _ 66გვ.
ავტორი მოგვითხრობს ილიას მიერ ყვარელში გატარებულ წლებზე.
- 3075.** ბოცვაძე იოსებ. ილია ჭავჭავაძე რევოლუციამდელ ქართულ ლიტერატურულ კრიტიკაში. _ თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1977. _ 217გვ.
წიგნში განხილულია XIX ს. მმე-2 ნახევრისა და XX ს-ის პირველ ათეულ წლებში ქართული პრესის ფურცლებზე გამოქვეყნებული ლიტერატურულ-კრიტიკული წერილები, რომლებშიც მოცემულია ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების შეფასება.
- 3076.** ბრეგაძე ლევან. ქართველი ავტორები “ლე კოკაზ ილუსტრეს” ფურცლებზე. _ ჟურ. “ცისკარი”. _ 1977. _ №11. _ გვ. 142-146.
წერილში ნაჩვენებია, თუ რა მასალებია გამოქვეყნებული ამ ფრანგულ ჟურნალში ილია ჭავჭავაძესთან დაკავშირებით.
- 3077.** ბურძღლა ი. “ოთარანთ ქვრივზე” მუშაობის გამოცდილებიდან სალამოს (ცვლის) სკოლაში. _ ჟურ. „ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში“. _ 1977. _ №2. _ გვ. 52-56.
თბილისის სალამოს 23-ე საშუალო სკოლის მასწავლებლის მუშაობის გამოცდილება.
- 3078.** ბურჯანაძე ქეთევან. ი. ჭავჭავაძე და მხატვრული თარგმანი _ წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე. საიუბილეო კრებული. _ თბ., 1977. _ გვ. 120
- 3079.** გაგომიძე შოთა. ილია ჭავჭავაძე პრესის როლის შესახებ საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. _ წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე. საიუბილეო კრებული. _ თბ., 1977. _ გვ. 151
- 3080.** გამეზარდაშვილი დავით. ილია ჭავჭავაძის ორი სადავო ფსევდონიმის შესახებ. _ ჟურ. ”განთიადი”. _ 1977. _ №3. _ გვ. 104-122
- 3081.** გერგია გ. „მწერალი, ჟურნალისტი, საზოგადო მოღვაწე“. _ გაზ. ”დროშა” (გულრიფში). _ 1977. _ 29 ოქტ.
ი. ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავისადმი მიძღვნილი გამოფენა გულრიფშის რაიონულ ბიბლიოთეკაში.
- 3082.** გოგიბერიძე ვლ. ფიქრები წიწამურთან. _ გაზ. “მცხეთა”. _ 1977. _ 26 ნოემბ.
- 3083.** გოგიბერიძე ვლ. ილია ჭავჭავაძე და სოფლის მეურნეობის ზოგიერთი საკითხი. _ გაზ. ”განთიადი”. _ 1977. _ 12 ნოემბ.
- 3084.** გურგენიძე ვ. ილია ჭავჭავაძის სიკვდილის გამოძახილი ახალციხეში. _ გაზ. „წითელი დროშა“ (ახალციხე). _ 1977. _ 24 ნოემბ.
- 3085.** დავითაძე მ. დიდ მამულიშვილს მიეძღვნა. _ გაზ. “ოქტომბრის გზით” (ხელვაჩაური). _ 1977. _ 3 დეკ.
- 3086.** დიდი ილია. _ გაზ. „კომუნიზმისაკენ“ (ოჩამჩირე). _ 1977. _ 15 ნოემბ.
- 3087.** დობორჯგინიძე ბ. ი. ჭავჭავაძის რელიგიისადმი დამოკიდებულების მართებული გაგებისათვის. _ ჟურ. საქ. სსრ მეცნ. აკად. მმაცნე ენისა და ლიტერატურის სერია. _ 1977. _ №2. _ გვ 170-188.
- 3088.** დუდუაშვილი მ. პეიზაჟი და პერსონაჟი ი. ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. _ ჟურ. „ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში“. _ 1977. _ №2. _ გვ. 38-45.
- 3089.** ერის დიდი მოამაგე. _ გაზ. ”განთიადი”. _ 1977, 12 ნოემბ.

- 3090.** ზურაბიშვილი ლ. ლიტერატურული საღამო. _ გაზ. "გამარჯვება" (გორი). _ 1977. _ 24 დეკ.
- 3091.** ილია და თანამედროვეობა. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1977. _ 22 დეკ.
სამეცნიერო კონფერენცია საგურამოში მიძღვნილი ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140-ე წლითავისადმი.
- 3092.** ილია ჭავჭავაძე: საიუბილეო კრებული / რედ.: დ. მ. გამეზარდაშვილი, პ. ლ. კეკელიძე, ე. გ. ხინთიბიძე. _ თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, _ 1977. _ 283გვ.
წიგნი მიძღვნილია ი. ჭავჭავაძის დაბადების 140 და გარდაცვალების 70 წლისთავისადმი (1837_1907_1977). შინაარსი:
გიორგი ჯიბლაძე. ილია ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობის ზოგიერთი საკითხი. _ გვ. 5.
ლადო მინაშვილი. ილია ჭავჭავაძის "აჩრდილის" შემოქმედებითი ისტორიისათვის. _ გვ. 73.
სოლომონ ხუციშვილი. ილია ჭავჭავაძის სიტყვები და გამოსვლები. _ გვ. 98.
ქეთევან ბურჯანაძე. ი. ჭავჭავაძე და მხატვრული თარგმანი. _ გვ. 120.
გულნარა კალანდარიშვილი. თავდადების იდეა ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. _ გვ. 140.
შოთა გაგოშიძე. ილია ჭავჭავაძე პრესის როლის შესახებ საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. _ გვ. 151.
ნოდარ ტაბიძე. ილია ჭავჭავაძის პოლემიკური ოსტატობის შესახებ. _ გვ. 172.
აკაკი სურგულაძე. ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის დიდი მედროში. _ გვ. 201.
ვალერიან მეტრეველი. ილია ჭავჭავაძე სამართლისა და მართლმსაჯულების შესახებ. _ გვ. 234.
ლევან მენაბდე. ძველი ქართული მწერლობის საკითხები ი. ჭავჭავაძის "ივერიაში". _ გვ. 264.
ვახტანგ იმნაიშვილი. ილია ჭავჭავაძის უცნობი წერილი. _ გვ. 275.
- 3093.** იმნაიშვილი ვახტანგ. ილია ჭავჭავაძის უცნობი წერილი. _ წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე. საიუბილეო კრებული. _ თბ., 1977. _ გვ. გვ. 275
- 3094.** კალანდარიშვილი გულნარა. თავდადების იდეა ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. _ წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე. საიუბილეო კრებული. _ თბ., 1977. _ გვ. 140
- 3095.** კალანდაძე ალექსანდრე. გავუფრთხილდეთ ძვირფას მემკვიდრეობას. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1977. _ 26 აგვ.
წერილი ეხება ფსევდონიმებს "სფირიდონ ჩიტორელიძე" და "მაქსიმ ლაღანიძე", რომლებიც, ავტორის აზრით, ილია ჭავჭავაძეს ეკუთვნის.
- 3096.** კანკავა გურამ. ილია ჭავჭავაძე და თანამედროვეობა. _ საქ. სსრ მეცნ. აკად. მმაცნე, ენისა და ლიტ-რის სერია. _ 1977. _ №3. _ გვ. 27-42.
- 3097.** კაცია ი. სამეცნიერო მეთოდური სესია. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1977. _ 15 ნოემბ.
- 3098.** კვარაცხელია გ. ქართველი ერისთავკაცი. _ გაზ. "ნაპერწყალი" (ჩხოროწყუ). _ 1977. _ 3 დეკ.
- 3099.** კიკვაძე ალ. ი. ჭავჭავაძე და ზეპირსიტყვიერება. _ გაზ. "კომუნისტური შრომა" (სოხუმი), 1977. _ 25 ოქტ.

- 3100.** მაისურაძე გ. შრომის მუზეუმში ილიაზე. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1977. _ 12 თებ.
რამდენიმე ექსპონატი ი. ჭავჭავაძეზე, რომლებიც დაცულია სოფ. შრომის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმში (გურჯაანის რაიონი).
- 3101.** მარკოზაშვილი შალვა. დიდი მწერლის მეუღლე: [ოლღა გურამიშვილი-ჭავჭავაძისა]. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1977. _ 27 დეკ.
- 3102.** მარკოზაშვილი შალვა. როცა განგმირეს მგზნებარე გული. _ გაზ. „მცხეთა“. _ 1977. _ 10 სექტ.
- 3103.** მარკოზაშვილი შალვა. ილიასეული. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1977. _ 26 ნოემბ.
- 3104.** მარკოზაშვილი შალვა. სადაც შობილა ილია. _ გაზ. "წიგნის სამყარო". _ 1977. _ №24. _ გვ. 5.
რეცენზია წიგნზე: ი. ბეროშვილი. ილია და ყვარელი. _ თბ.: განათლება, 1977.
- 3105.** მამდარაშვილი ა. გულით დაწერილი წიგნი. _ გაზ. "ახალი შირაქი" (წითელწყარო). _ 1977. _ 16 ნოემბ.
- 3106.** მენაბდე ლევან. ძველი ქართული მწერლობის საკითხები ი. ჭავჭავაძის „ივერიაში“. _ წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე. საიუბილეო კრებული. _ თბ., 1977. _ გვ. 264
- 3107.** მეტრეველი ვალერიან. ილია ჭავჭავაძე სამართლისა და მართლმსაჯულების შესახებ. _ წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე. საიუბილეო კრებული. _ თბ., 1977. _ გვ. 234
- 3108.** მეტრეველი ვალერიან. ილია ჭავჭავაძის შეხედულებანი სახელმწიფოსა და სამართალზე. _ თბ., 1977.
წიგნში განხილულია ი. ჭავჭავაძის შეხედულებანი სახელმწიფოსა და სამართალზე, აგრეთვე მის პოლიტიკური მსოფლმხედველობაზე.
- 3109.** მეტრეველი როინ. რანი ვიყავით, რანი ვართ ... (ილია ჭავჭავაძე და ისტორია). _ ჟურ. "ცისკარი". _ 1977. _ №8. _ გვ. 122-131.
წერილში განხილულია ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების ორი ასპექტი: ა) ისტორიული შეხედულებები და ბ) ისტორიული შემოქმედება.
- 3110.** მინაშვილი ლადო. ილია ჭავჭავაძის ლირიკა: (შემოქმედებითი ასპექტების დახასიათებისათვის.) / [რედ.: პ. კეკელიძე]. _ თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1977. _ 146გვ.
ნაშრომში განხილულია ილია ჭავჭავაძის ლირიკისათვის დამახასიათებელი ძირითადი ტენდენციები, ლექსზე ილიას შემოქმედებითი მუშაობის ზოგიერთი თავისებურება. წიგნი ოთხი თავისაგან შედგება:
ილია ჭავჭავაძის ლიტერატურული მიმართებისათვის ქართველ რომანტიკოსთა ლირიკასთან;
ილია ჭავჭავაძის ლირიკის ბუნებისათვის;
ილია ჭავჭავაძის ლირიკის საკუთრივი შინაარსი;
ილია ჭავჭავაძის ლირიკის ფორმები:
I. შემოქმედებითი მუშაობის გათვალის-წინების მნიშვნელობა.
II. ადრეული პოპულარული სალექსო ფორმის ახალი შინაარსით ავსება.
III. სადა მეტყველების ნიმუშები;
IV. ილია ჭავჭავაძის ლირიკის მჭევრმეტყველობისათვის.
V. ილიას პოეტური ფრაზის ენერგიულობის შესახებ.

VI. ილიას ლირიკის ინტელექტუალური ხასიათი შემოქმედებითი მუშაობის მონაცემთა მიხედვით.

VII. ილია-პოლემისტი პოეტი.

VIII. ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებითი მუშაობის დახასიათებისათვის.

3111. მინაშვილი ლადო. ილია ჭავჭავაძის “აჩრდილის” შემოქმედებითი ისტორიისათვის. _ წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე. საიუბილეო კრებული. _ თბ., 1977. _ გვ. 79-97.

ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების ანალიზზე დაყრდნობით ავტორი მიიჩნევს, რომ პოემა “აჩრდილი” მწერლის საპროგრამო ხასიათის ნაწარმოებია, რადგან მასში სხვაგან ზოგადად დასმული საკითხები უფრო კონკრეტულად გაიშალა.

3112. ნარიმანიძე ს. გვიხმობს ილიას კარ-მიდამო. _ გაზ. “ლიტ. საქართველი”. _ 1977. _ 9 სექტ.

3113. პაპიაშვილი ნ. ლიტერატურული სადამო. _ გაზ. “მცხეთა”. _ 1977. _ 6 დეკ.

3114. ჟორდანიას აპოლონ. ზოგი საკითხის გაგებისათვის ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. _ წიგნ.: ჟორდანიას ა. როცა პოეზიაზე ფიქრობ. _ თბ., 1977. _ გვ. 80-91.

3115. რატიანი პროკოფი. დიდი ილია (დაბადების 140 წლისთავის გამო). _ ჟურ. “კრიტიკა”. _ 1977. _ №3. _ გვ. 13-27.

3116. რევაზიშვილი გ. დიდი მამულიშვილი. “პოეტი და მოქალაქე” _ გაზ. “დროშა” (გულრიფში). _ 1977. _ 12 ნოემბ.

3117. რევიშვილი შოთა. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: რევიშვილი შ. გერმანულ-ქართული ეტიუდები. _ თბ., 1977. _ გვ. 227-237.

3118. როსტომიშვილი შ. დიდი სტუმარი. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1977. _ №6. _ გვ. 151-158.

ილია ჭავჭავაძე თელავში გამართულ მევენახეთა კრებაზე 1893 წლის 4 იანვარს.

3119. სიგუა ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძის პირველი იუბილე. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1977. _ №3. _ გვ. 153-157.

წერილში საუბარია ილიას იუბილეზე, რომელიც არ შედგა. მასალები ამოღებულია 1897 წლის ქართული გაზეთებიდან.

3120. სილაგაძე ჯ. “კაცია-ადამიანის?!” ლექსიკური სინონიმის სწავლების შესახებ. _ ჟურ. “ქართ. ენა და ლიტ. სკოლაში”. _ 1977. _ №2. _ გვ. 13-16.

3121. სურგულაძე აკაკი. ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის დიდი მედროშე. _ წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე. საიუბილეო კრებული. _ თბ., 1977. _ გვ. 201

3122. ტაბიძე ნოდარ. ილია ჭავჭავაძის “ივერია” (1877-1885). _ თბ.: განათლება, 1977. _ 349გვ.

წიგნში განხილულია გაზეთი “ივერია”, რომელმაც უმნიშვნელოვანესი როლი შეასრულა ერის განათლებისა და პოლიტიკური გამოწრთობის, ქვეყნის ეკონომიური და კულტურული განვითარების საქმეში. ავტორი აანალიზებს “ივერიაში” გამოქვეყნებული მასალების არა მხოლოდ იდეურ, არამედ მხატვრულ-პუბლიცისტურ ღირებულებებსაც.

3123. ტაბიძე ნოდარ. ილია ჭავჭავაძის პოლემიკური ოსტატობის შესახებ. _ წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე. საიუბილეო კრებული. _ თბ., 1977. _ გვ. 172

- 3124. ტაბიძე ნოდარ.** ილია ჭავჭავაძის უცნობი წერილები. – ჟურ. “კრიტიკა”. – 1977. – №3. – გვ. 164-178.
ავტორი საუბარობს კ. კეკელიძის სახ. ხელნაწერთა ინსტიტუტში დაცული კრებულ №217-ში მოთავსებული ხელმოუწერელ წერილებზე, რომელთა ავტორად იგი მიიჩნევს ილია ჭავჭავაძეს.
- 3125. ტრადიციები კლასიკოსთა თვალთ.** – გაზ. “ქუთაისი”. – 1977. – 13 აგვ.
ილია ჭავჭავაძის, აკაკი წერეთლისა და სხვათა შეხედულებები ტრადიციების შესახებ.
- 3126. ფერაძე რ.** ქართველი ერის სულიერი მამა..... – გაზ. ”საბჭ. პედაგოგი”. – 1977. – 10 ნოემბ.
- 3127. შანშიაშვილი სანდრო.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: შანშიაშვილი ს. თქვენც რომ გახსოვდეთ, ახალგაზრდებო: მოგონებები. – თბ., 1977. – გვ. 5-9.
- 3128. ჩხიკვაძე ვ.** საგურამო, ილიას სახლი. – ჟურ. “კრიტიკა”. – 1977. – №3. – გვ. 179-184.
- 3129. ჭალელი დ.** დიდი ილია რეალისტური და მთარგმნელობითი პრინციპების – ჩამომყალიბებელი. – გაზ. ”განახლებული მესხეთი” (ადიგენი). – 1977. – 20 ოქტ.
- 3130. ხასია ბ.** ილია საქართველოს სოფლის მეურნეობის შესახებ (ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავისადმი). – ჟურნ. ”საქ. სოფლის მეურნეობა”. – 1977. – №11. – გვ. 30-31.
- 3131. ხმალაძე პ.** დიდი პატრიოტი. – გაზ. ”მცხეთა”. – 1977. – 26 ნოემბ.
იგივე: გაზ. ”განახლებული მესხეთი”. – 1977. – 6 ოქტ.
- 3132. ხუციშვილი სოლომონ.** ილია ჭავჭავაძის სიტყვები და გამოსვლები. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე. საიუბილეო კრებული. – თბ., 1977. – გვ. 98.
- 3133. ჯანგიძე მ.** მამულიშვილთა ამაგის დასაფასებლად. – გაზ. ”მცხეთა”. – 1977. – 13 დეკ.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავის გამო.
- 3134. ჯიბლაძე გიორგი.** ილია ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობის ზოგიერთი საკითხი. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე. საიუბილეო კრებული. – თბ., 1977. – გვ. 5 – 72.
- 3135. Дадияни Д.** «Этнографическое обозрение» 1908 г. – Илье Чавчавадзе]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1977, 3 февр., С. 3.
ჟურნალის ამ ნომერში გამოქვეყნდა პასუხი მოსკოვის უნივერსიტეტთან მოქმედი ბუნებისმეტყველების, ანთროპოლოგიისა და ეთნოგრაფიის მოყვარულთა საიმპერატორო საზოგადოების სხდომისადმი, რომელიც ჩატარდა 1908 წლის 12 მარტს და მიეძღვნა ილია ჭავჭავაძის ხსოვნას.
- 3136. Дадияни Д.** «Нива» о грузинских писателях . – газ. «веч. Тбилиси». – 1977. – 6 авг., С. 3.
წერილში საუბარია ჟურნალ “ნივაში” 1897 წელს დაბეჭდილ სტატიაზე ილია ჭავჭავაძისა და რაფიელ ერისთავის შემოქმედების შესახებ, რომლის ავტორი იყო ინგლისურ-რუსული ლიტერატურული საზოგადოების პრეზიდენტი ე. კაზალეტი.
- 3137. Джибладзе Г.** Илье Чавчавадзе: [К 140-летию Ильи Чавчавадзе]. – жур. «Лит. Грузия». – 1977. – № 4. – С. 70-78; № 6. – С. 81-87; № 7. – С. 65-71; № 10. – С. 54-61.

სტატიების სერიაში ვრცლად არის მიმოხილული ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და შემოქმედების ძირითადი საკითხები.

- 3138. Жордания О.К.** Об одном неизвестном документе И.Г. Чавчавадзе: («Местное положение о поземельном устройстве крестьян, водворенных на помещичьих землях в Тифлисской губернии»). – Историч. сбор. (Ин-т истории, арх. и этнографии). – 1977. – Т. 7. – С. 34-36
- 3139. Зурабашвили А.** Персонологические проблемы в творчестве Ильи Чавчавадзе. – В кн.: Персонологические искания. – Тб., 1977. – С. 120-125

1978

- 3140. აბაშიძე გრიგოლ.** აღასრულა მან თავისი ვალი!. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1978. _ 28 მაისი.
- 3141. აბაშიძე ი.** ჩვენი დიდი თავკაცი. _ გაზ. "კოლმეურნე" (სიღნაღი). _ 1978. _ 23 მაისი.
- 3142. აბაშიძე ზ.** ჩვენო დიდო წინაპარო და თანამედროვევ! _ გაზ. "ლენინის დროშით" (ორჯონიკიძე). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3143. აბზიანიძე ნიკოლოზ.** ილია ჭავჭავაძე ქუთაისში. _ თბ.: მერანი, 1978.
ავტორი დოკუმენტურ მასალაზე დაყრდნობით იკვლევს ილია ჭავჭავაძის ქუთაისში ცხოვრების მეტად საინტერესო პერიოდის დეტალებს.
იგივე: გაზ. "ქუთაისი". _ 1978. _ 13, 16, 17, 20 მაისი.
- 3144. აბზიანიძე ნიკოლოზ.** ილია სამტრედიის რაიონში. _ გაზ. "წინსვლა" (სამტრედია). _ 1978. _ 6 მაისი.
- 3145. აბულაძე შ.** "მგზავრის წერილები". _ გაზ. "კოლექტიური შრომა" (ხულო). _ 1978. _ 6 მაისი.
- 3146. ადამია შ.** ილია და ქვეყნის ეკონომიური პრობლემები. _ გაზ. "დროშა" (მაიაკოვსკი). _ 1978. _ 8 ივნ.
- 3147. ადამიანი ილიას შემოქმედებაში.** _ გაზ. "კომუნიზმის გზით" (წულუკიძე). _ 1978. _ 17 ივნ.
- 3148. ავალიანი ჯ.** ქართველი ხალხის დიდი განმანათლებელი. _ გაზ. "საბჭ. სვანეთი" (ლენტეხი). _ 1978. _ 25 მაისი
- 3149. ავალიშვილი ვ.** ისე აღზარდე შენ შვილის სული... _ გაზ. "სამგორი" (გარდაბანი). _ 1978. _ 30 მაისი.
ილია ჭავჭავაძე ზნეობრივი აღზრდის შესახებ.
- 3150. ავალიშვილი მ.** "შენ ხარ აღმზრდელი ღვთაებამდე კაცთ ბუნებისა!" _ ჟურ. "ცისკარი". _ 1978. _ №5. _ გვ. 96-97.
- 3151. ალავიძე მ.** ილია ჭავჭავაძე და დედაენა. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3152. ალავიძე მ.** უკვდავების ნიშანსვეტი. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1978. _ 12 მაისი.
- 3153. ალელიშვილი ნ.** დიდო ილია! [ლექსი]. _ გაზ. "შუქურა" (ახალქალაქი). _ 1978. _ 6 მაისი.
- 3154. ალხაზიშვილი შ.** ილია ჭავჭავაძის სამი ლექსის ადრესატის დაზუსტებისათვის. _ გაზ. "სახალხო განათლება". _ 1978. _ 8 დეკემბერი. _ №98.

ავტორის თვალსაზრისით ილია ჭავჭავაძის სამი სატრფიალო ლექსის ადრესატია არა სოფიო ჩაიკოვსკაია, კომპოზიტორ პეტრე ჩაიკოვსკის და, როგორც ეს აქამდე იყო მიჩნეული, არამედ კომპოზიტორის ბიძაშვილი.

- 3155. ამალღობელი მ.** საიუბილეო საღამო. _ გაზ. "ოქტომბრის გზით" (ხელვაჩაური). _ 1978. _ 27 მაისი.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავის აღსანიშნავი საიუბილეო საღამო ჯოჭოს 8-წლიან სკოლაში.
- 3156. ამირანაშვილი ა.** აღასრულა მან თვისი ვალი. _ გაზ. "ელმავალმშენებელი" (თემქა). _ 1978. _ 31 მაისი.
- 3157. ანდრონიკაშვილი ნ.** ადამიანის პრობლემა ილია ჭავჭავაძის პოეზიაში. _ ჟურ. "ცისკარი". _ 1978. _ №8. _ გვ. 120-127.
- 3158. ანთიძე ქ.** ილია ჭავჭავაძე ქალთა სასოფლო-სამეურნეო განათლების შესახებ. _ გაზ. „საბჭ. აგრონომი“ (საქ. სას.-სამ. ინ-ტი). _ 1978. _ 17 მარტი.
- 3159. ანჯაფარიძე ვ.** საყოველთაო სიყვარული. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება" _ 1978. _ 28 მაისი.
- 3160. არაბიძე ნ.** ილიას: [ლექსი]. _ გაზ. "მებრძოლი" (ზუგდიდი). _ 1978. _ 15 ივნ.
- 3161. არაბული ქ.** ილიას: [ლექსი]. _ გაზ. "გაზაფხული" (პიონერთა და მოსწავლეთა რესპ. სასახლე). _ 1978. _ 1 ივნ.
- 3162. არველაძე ს.** ბრძენკაცის შარავანდედი. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3163. არჯევანიძე ე.** საყოველთაო სიყვარული. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1978. _ 28 მაისი.
- 3164. არჯევანიძე ე.** ქართული სიტყვის მედროშე, ჩვენი მწერლობის დიდება. _ გაზ. "საბჭ. პედაგოგი" (ა.ს. პუშკინის სახ. თბილ. სახელმწ. პედ. ინ-ტი). _ 1978. _ 18 მაისი.
- 3165. ასათიანი გურამ.** ილია ჭავჭავაძე: პოეტი და მოაზროვნე. მეორე გამოცემა. _ თბ.: ნაკადული, 1978. _ გვ. 127.
წიგნში ილია ჭავჭავაძის შემოქმედება ორი კუთხით არის განხილული: ილია ჭავჭავაძე და ქართული რეალიზმის პრობლემა; ილია ჭავჭავაძე და XIX საუკუნის ქართული პოეტური აზროვნება.
- 3166. ასათიანი გურამ.** სიფხიზლის ზარი. (ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავისთვის). _ ჟურ. "რიწა". _ 1978. _ №4. _ გვ. 137-139.
- 3167. ასათიანი ლ.** საგურამოში ერთი ხე არის: [ლექსი]. _ გაზ. "განთიადი" (კასპი) _ 1978. _ 25 მაისი
- 3168. აქუბარდია ევგ.** მოგვითხრობს ძველი დიოსკურია. _ გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". _ 1978. _ 28 აპრ.
- 3169. ახალაძე ნ.** "აქ აღმოცენდა ყვავილი". _ გაზ. "საბჭ. აჭარა". _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3170. ახოზაძე გ.** ერისკაცი _ გაზ. "განთიადი" (ვანი). _ 1978. _ 20 მაისი.
- 3171. ბაბილოძე გ.** ილია და აღზრდა-განათლება. _ გაზ. "საბჭ. აჭარა". _ 1978. _ 17 ივნ.
- 3172. ბათიაშვილი გურამ.** მართალი სიტყვა სცენიდან. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1978. _ 23 ივნ.
ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებების გასცენიურება _ "ჩემო კალამო" რუსთაველის სახელობის აკადემიურ თეატრში.

- 3173. ბარამიძე ალექსანდრე.** გულდამჯდარი მეცნიერი. როცა ქართული მწერლობის ისტორიას სწავლობდა და იკვლევდა. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1978. _ 28 მაისი.
- 3174. ბარამიძე ალექსანდრე.** დიდი ილიას ოცი ტომი. _ გაზ. "თბილისი". _ 1978. _ 5 აგვ.
ინტერვიუ ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა გამოცემის მთავარი სარედაქციო კოლეგიის თავმჯდომარესთან, აკადემიკოს ალექსანდრე ბარამიძესთან
- 3175. ბარამიძე დ.** ღირსეულად შევხვდეთ იუბილეს. _ გაზ. „კოლმეურნე“ (ქედა). _ 1978. _ 18 მარტი.
ქედის რაიონში ილიას იუბილესათვის მზადების შესახებ.
- 3176. ბარამიძე შ.** ილია ჭავჭავაძე და იროდიონ ევდომვილი. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1978. _ 10 ივნ.
- 3177. ბარამიძე შ. ი.** ჭავჭავაძე იროდიონ ევდომვილის შემოქმედებაში. _ გაზ. "კომუნისტური შრომა" (ლანჩხუთი). _ 1978. _ 10 ივნ.
- 3178. ბასილაია ლ.** დიდი მამულიშვილი. _ გაზ. "კომუნიზმის მშენებელი" (ხობი). _ 1978. _ 20 ივნ.
- 3179. ბაქანიძე ო.** "იბრძოლეთ_გაიმარჯვებთ!" _ გაზ. "ლიტ. საქართველო" _ 1978. _ 28 მაისი.
- 3180. ბაქანიძე ო.** მკვიდრად ნაგები ძმობის ტაძარი. _ გაზ. "კომუნისტი" _ 1978. _ 31 მაისი.
- 3181. ბაქრაძე აკაკი.** მარად და ყველგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა. _ თბ.: მერანი, 1978. _ გვ. 82.
წიგნი ოთხი წერილისგან შედგება. მათში განხილულია ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების ზოგიერთი ძირითადი მოტივი: ეროვნული მოღვაწეობა ("ქართველის ბედის მძებნელი"), "თათქარიძეობის", როგორც საერთო ქართული მოვლენის წინააღმდეგ ბრძოლა ("არაფრობის უარყოფა"), სიტყვისა და საქმის ერთიანობა ოთარაანთ ქვრივის მაგალითზე ("საქმით მეტყველი სული") და რწმენის საკითხი პოემა "განდეგილის" მიხედვით ("გზა ხსნისა").
- 3182. ბახტაძე გ.** დიდი ილიას თაყვანისმცემლები რევოლუციამდე ხონში. _ გაზ. "კომუნიზმის გზით" (წულუკიძე). _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3183. ბახტაძე გ.** ილიას მოგზაურობა იმერეთში. _ გაზ. "კომუნიზმის გზით" (წულუკიძე). _ 1978. _ 6 ივნ.
- 3184. ბახტაძე გ.** დიდი ცხოვრების ერთი ფურცელი. _ გაზ. "კომუნიზმის გზით". (წულუკიძე). _ 1978. _ 23 სექტ.
რეცენზია წიგნზე: ნ. აბზიანიძე. ილია ჭავჭავაძე ქუთაისში. _ თბ.: მერანი, 1978.
- 3185. ბერიანიძე ლ.** დიდი მოქალაქეობრივი გამბედაობა. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1978. _ 7 თებ.
დიდი ილია მავნე ტრადიციების წინააღმდეგ.
- 3186. ბერიანიძე ლ.** იქ სადაც ილია ცხოვრობდა. _ გაზ. "ოქტომბრის გაზეთი" (ქარელი). _ 1978. _ 23 მაისი.
იგივე: გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1978. _ 27 მაისი.
იგივე: გაზ. "გამარჯვების დროშა" (ბოლნისი). _ 1978. _ 27 ივნ.

3187. ბერიანიძე ლ. ილია_რედაქტორი. _ გაზ. "განთიადი" (კასპი). _ 1978. _ 3 ივნ.
იგივე: გაზ. "მცხეთა". _ 1978. _ 27 მაისი
3188. ბეროშვილი ილო. მამულიშვილობა. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1978. _ 16 მაისი.
3189. ბეროშვილი ილო. განკაცებული ადამიანი. _ გაზ. "განახლებული აზაშა". _
1978. _ 23, 30 მაისი, 6, 13, 20, 29 ივნ., 29 ივლ., აგვ.
იგივე: გაზ. "გამარჯვების დროშა" (ლაგოდები). _ 1978. _ 18. _ 23 მაისი.
3190. ბეროშვილი ილო. ილია სამეგრელოში. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1978. _ 13 მაისი.
3191. ბეროშვილი ილო. ილია და ჰერეთი. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1978. _ 28 მაისი.
3192. ბეროშვილი ილო. სადაც შობილა ილია... _ გაზ. "გამარჯვების დროშა"
(ლაგოდები). _ 1978. _ 25 მაისი.
3193. ბეროშვილი ილო. სიყვარული. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1978. _ 6 მაისი.
3194. ბეროშვილი ილო. სინდისი. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1978. _ 29 აპრილ.
3195. ბერულავა ხუტა. ოდა ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. _ გაზ. "სახ. განათლება". _
1978. _ 26 მაისი
3196. ბერულავა ხუტა. "შენ უკვდავი ხარ, ვიდრე ეს მთები...": [ლექსი]. _ გაზ.
"კოლხეთი". (ცხაკაია). _ 1978. _ 27 მაისი.
3197. ბერულავა ხუტა. შენ შთამაგონე...: [ლექსი]. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _
1978. _ 26 მაისი.
3198. ბერულავა ხუტა. ოდა ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. _ გაზ. "ლენინელი" (საქ.
პოლიტექნ. ინ-ტი). _ 1978. _ 27 ოქტ.
3199. ბექიშვილი თ. გულთან მიტანილი საქმე. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1978.
_ 23 ივნ.
ილია ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმის შესახებ.
3200. ბექიშვილი თ. ძნელია ილიაზე წერა. _ ჟურ. "ცისკარი." _ 1978. _ №5. _ გვ. 97-
98.
3201. ბერძენიშვილი ნ. დროის ჭეშმარიტი მესიტყვე. _ გაზ. „საბჭ. აჭარა“. _ 1978. _
25 მაისი.
3202. ბიბილეიშვილი ი. ახალგაზრდობის მოძღვარი. _ ჟურ. "ჭოროხი". _ 1978. _
№3. _ გვ. 79-81.
3203. ბიბილეიშვილი ა. ილია და ხალხური მუსიკა. _ გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". _
1978. _ 27 მაისი.
3204. ბილიხოძე ზ. ერის მებაირახტრე. _ გაზ. "ლენინის დროშა" (მახარაძე). _ 1978.
_ 30 მაისი.
3205. ბობოხიძე ნ. ერის მოჭირნახულე შვილი. _ გაზ. "დროშა" (წყალტუბო). _
1978. _ 1 ივნ.
3206. ბოჩკოვა ლ. ნ. ბარათაშვილისეული ი. ჭავჭავაძის პოეზიაში. _ საქ. სსრ მეც.
კად. მაცნე, ენისა და ლიტ-რის სერია. _ 1978. _ №2. _ გვ. 38-54.
3207. ბოცვაძე ი. დიდი მხატვარი და მოაზროვნე. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _
1978. _ 28 მაისი.
იგივე: გაზ. "ლენინელი" (საქ. პოლიტექნ. ინ-ტი). _ 1978. _ 27 ოქტ.
3208. ბოცვაძე ი. მამულიშვილი და საზოგადო მოღვაწე. _ გაზ. "თბილისის
უნივერსიტეტი". _ 1978. _ 26 მაისი
3209. ბოცვაძე ი. ივერია. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1978. _ 28 მაისი
3210. ბოცვაძე ი. ილია _ რედაქტორი. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1978. _ 26 მაისი
3211. ბრეგაძე დ. ილია და "ვეფხისტყაოსანი". _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1978. _ 25 მაისი.

- 3212.** ბულიშვილი ვ. სიმართლე და სამართლიანობა – ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების დვრიტა. – გაზ. ”კომუნიზმის გზით” (წულუკიძე). – 1978. – 16 მაისი.
იგივე: გაზ. ”ქუთაისი”. – 1978. – 25 მაისი.
- 3213.** გაბუნია ზ. ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – გაზ. ”სახ. განათლება”. – 1978. – 26 მაისი.
- 3214.** გაგუა ვლ. მზრდელი ყრმისა მეორე შემოქმედია. – გაზ. ”საბჭ. პედაგოგი” (ა. ს. პუშკინის სახ. თბილ. სახელმწ. პედ. ინ-ტი.) – 1978. – 18 მაისი.
- 3215.** გადილია ა. დიდი ილიას პედაგოგიური შეხედულებანი. – გაზ. ”საბჭ. აფხაზეთი”. – 1978. – 20 მაისი.
- 3216.** გავაშელი ს. დიდი ერისკაცის საიუბილეოდ. – გაზ. ”გამარჯვების დროშა”. – 1978. – 25 მაისი.
- 3217.** გათენაძე ნ. ილიასეული ”ივერია” და მისი ქედელი კორესპონდენტი. – გაზ. ”კოლმეურნე” (ქედა). – 1978. – 3 ივნ.
- 3218.** გამეზარდაშვილი დავით. ილია და აკაკი. – წიგნ.: გამეზარდაშვილი დ. ქართული ლიტერატურისა და კრიტიკის ისტორიიდან. 4. – თბ., 1978. – გვ. 323-349.
ნარკვევი შედის წიგნის ვრცელ მონაკვეთში სათაურით ”ვახტანგ კოტეტიშვილი – ქართული ლიტერატურის ისტორიკოსი, კრიტიკოსი, ხელოვნებათმცოდნე და ფოლკლორისტი”. მასში განხილულია ვახტანგ კოტეტიშვილის შეხედულებები ილია ჭავჭავაძისა და აკაკი წერეთლის შესახებ.
- 3219.** გამეზარდაშვილი დავით. ილია ჭავჭავაძის ორი სადავო ფსევდონიმის შესახებ. – წიგნ.: გამეზარდაშვილი დ. ქართული ლიტერატურისა და კრიტიკის ისტორიიდან. 4. – თბ., 1978. – გვ. 440-476.
ავტორი მსჯელობს ფსევდონიმების – ”სფირიდონ ჩიტორელიძისა” და ”მაქსიმ ლაღანიძის” შესახებ. იგი არასწორად მიიჩნევს პროფესორ ალ. კალანდაძის მოსაზრებას და თვლის, რომ ამ ფსევდონიმის უკან დგას არა ილია ჭავჭავაძე, არამედ მიხეილ ყიფიანი.
- 3220.** გამეზარდაშვილი დავით. პასუხი თუ უსაფუძვლო თავის მართლება. – წიგნ.: გამეზარდაშვილი დ. ქართული ლიტერატურისა და კრიტიკის ისტორიიდან. 4. – თბ., 1978. – გვ. 477-525.
გამოხმაურება ალ. კალანდაძის წერილზე ”გავუფრთხილდეთ ძვირფას მემკვიდრეობას” (გაზ. ”ლიტ. საქართველო”, 1977წ., 26 აგვ.), რომელშიც გრძელდება კამათი, ეკუთვნის თუ არა ფსევდონიმები ”სფირიდონ ჩიტორელიძე” და ”მაქსიმ ლაღანიძე” ილია ჭავჭავაძეს.
- 3221.** გამეზარდაშვილი დავით. ქართველ სამოციანელთა ლიტერატურული. შეხედულებების შესწავლისათვის: (შენიშვნები დოც. ვ. ვახანიას სადისერტაციო ნაშრომზე – ”ქართველი სამოციანელები და რეალიზმის საკითხები”). – წიგნ.: გამეზარდაშვილი დ. ქართული ლიტერატურისა და კრიტიკის ისტორიიდან. 4. – თბ., 1978. – გვ. 226-257.
- 3222.** გამსახურდია იპოლიტე. ილია ჭავჭავაძე ჟურნალ ”განათლების” ფურცლებზე. – გაზ. ”სახ. განათლება”. – 1978. – 26 მაისი.
- 3223.** გამსახურდია მ. გავუფრთხილდებით დიდი ილიას სახელს. – გაზ. ”ლენინელი” (გალი). – 1978. – 1 ივნ.

- 3224.** გაფრინდაშვილი ე. “მარად და ყველგან, საქართველოვ მე ვარ შენთანა!”. _ გაზ. “ჭიათურის მადაროელი”. _ 1978. _ 24 მაისი.
საიუბილეო საღამოს შესახებ ჭიათურაში.
- 3225.** გაჩეჩილაძე გ. ილია_საზოგადო მოღვაწე. _ გაზ. “ლენინელი” (ზესტაფონი). _ 1978. _ 20 მაისი.
- 3226.** გეგეშიძე ლ. ერისმთავარი. _ გაზ. “გამარჯვების დროშა” (ლაგოდეხი). _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3227.** გელოვანი მირზა. ილიას ობელისკთან: [ლექსი]. _ წიგნ.: ასათიანი ლ., გელოვანი მ., საჯაია ა. ლექსები, ბალადები, პოემები, ზღაპრები. _ თბ., 1978. _ გვ. 138. _ (ქართ. საყმაწვილო ლიტ-რის ბიბ-კა).
- 3228.** გვასალია ი. ილია სამეგრელოში. _ გაზ. ”კოლხეთი” (ცხაკაია). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3229.** გველესიანი ო. ილიას დღე მეგობრობის ხეობაში (აბასთუმანში). _ გაზ. “განახლებული მესხეთი” (ადიგენი). _ 1978. _ 29 ივლ.
- 3230.** გვენცაძე ალ. ენების სწავლების საკითხები ილიას შემოქმედებაში. _ გაზ. “ალაზნის განთიადი” (თელავი). _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3231.** გიგაშვილი ნ. ეძღვნება ერის მოამაგეს. _ გაზ. ”ასპინძა”. _ 1978. _ 23 მაისი.
- 3232.** გიგიბერია მ. ილია ჭავჭავაძე: [ლექსი]. _ გაზ. “კომუნიზმის მშენებელი” (ხობი). _ 1978. _ 6 ივნ.
- 3233.** გიორგაძე ნ. დიდი მწერლის საიუბილეოდ. _ გაზ. ”სოფლის ცხოვრება”. _ 1978. _ 23 მაისი.
საიუბილეო საღამო ნორიოს მეცხოველეობის საბჭ. მეურნეობის კულტურის სახლში (გარდაბნის რ-ნი).
- 3234.** გიორგიძე მ. გლეხკაცის ქომაგი. _ გაზ. “ლენინის დროშით” (ორჯონიკიძე). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3235.** გიომვილი მ. ილია ჭავჭავაძე. _ გაზ. “თრიალეთი” (დმანისი). _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3236.** გობეჩია ი. ილიას დღეები აფხაზეთში. _ გაზ. ”კომუნისტი”. _ 1978. _ 28 მაისი.
- 3237.** გოგელია ა. “ყოველმხრიდან დიდებული სანახავი”. _ ჟურ. “სკოლა და ცხოვრება”. _ 1978. _ №5. _ გვ. 46-49.
- 3238.** გოგია ზ. ერის მღელვარე სული. _ გაზ. ”სამგორი” (გარდაბანი). _ 1978. _ 16 მაისი.
- 3239.** გოგიბერიძე ვ. ბურჯი ჩვენი ქვეყნისა. _ გაზ. ”სამგორი” (გარდაბანი). _ 1978. _ 16 მაისი.
- 3240.** გოგიბერიძე ვ. ადამიანის სიცოცხლის აზრისა და ცხოვრების მიზნის საკითხები ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. _ გაზ. “სოც. რუსთავი”. _ 1978. _ 26 ოქტ.
- 3241.** გოგიბერიძე ვ. ერის მოამაგე. _ გაზ. “განთიადი” (კასპი). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3242.** გოგიბერიძე ვ. ილია და ვაჟა. _ გაზ. „მცხეთა“. _ 1978. _ 11 მაისი.
- 3243.** გოგიბერიძე ვ. ილია ჭავჭავაძე ხალხთა ძმობისა და მეგობრობის მოამაგე. _ გაზ. „მცხეთა“. _ 1978. _ 21 მარტი.
- 3244.** გოგიბერიძე ვ. ფიქრები წიწამურთან. _ გაზ. „ბორჯომი“. _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3245.** გოგიბერიძე ვ. საკაცობრიო იდეების ზოგიერთი საკითხი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. _ გაზ. “განთიადი” (ვანი). _ 1978. _ 25 მაისი.

- 3246.** გოგიბერიძე ვ. ჯიქია, ა. გლოვობდა მთელი ერი. _ გაზ. "განთიადი" (კასპი) _ 1978. _ 18 მაისი.
- 3247.** გოგიბერიძე ვ. ილია ჭავჭავაძე და ნიკო ნიკოლაძე. _ გაზ. 'მცხეთა'. _ 1978. _ 13 აპრ
- 3248.** გოგიჩაიშვილი ე. დიდი განმანათლებელი. _ გაზ. "წითელი დროშა" (ახალციხე). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3249.** გოგოლაძე ნ. ოთარაანთ ქვრივი _ ქართველი ქალის ტიპური სახე. _ გაზ. "ახალი ცხოვრება" (საჩხერე). _ 1978. _ 20 მაისი.
- 3250.** გოგოსაშვილი მ. ბავშვობიდან მიტაცებდა. _ გაზ. "გამარჯვების დროშა". _ 1978. _ 20 მაისი.
- 3251.** გოგოჭური დ. ილია ჭავჭავაძე და მთის ხალხური სიტყვიერება. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1978. _ გვ. 173-176.
- 3252.** გოგრიჭიანი მ. ილია და ქართული ენის საკითხი. _ გაზ. "ბორჯომი". _ 1978. _ 18
- 3253.** გოგუაძე ვ. პოეტის წმინდა ვალი. _ ჟურ. "ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში". _ 1987. _ №2. _ გვ. 8-14.
- 3254.** გოდერძიშვილი ა. შუქს აფრქვევდი დაუღლეღად! [ლექსი]. _ გაზ. "კოლმეურნე" (სიღნაღი). _ 1978. _ 23 მაისი.
- 3255.** გოზალიშვილი გ. დიდი ილიას ხსოვნას მიეძღვნა. _ სამეც. საინფორმაციო ბიულეტენი / საქ. სსრ მთ. საარქ. სამმართველო. _ 1978. _ №33-34. _ გვ. 59-61.
წერილი ეხება საქართველოს მთავარი საარქივო სამმართველოს მიერ 1977 წლის 17 დეკემბერს საგურამოში ჩატარებული სამეცნიერო სესიას თემაზე "ილია და თანამედროვეობა".
- 3256.** გოზალიშვილი შ. თავისუფლებისათვი ლტოლვას ზრდიდა. _ გაზ. "შუქურა" (ახალქალაქი). _ 1978. _ 23 მაისი.
- 3257.** გოზალიშვილი შ. ილია ჭავჭავაძე და იროდიონ ევდოშვილი. _ გაზ. "შუქურა" (ახალქალაქი). _ 1978. _ 23 მაისი.
- 3258.** გონჩარი ო. რჩეულთა შორის რჩეული. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1978. _ 28 მაისი.
- 3259.** გორგილაძე ე. ილია ჭავჭავაძე და აჭარა. _ გაზ. "კოლმეურნე" (ქედა). _ 1978. _ 3 ივნ.
- 3260.** გორგილაძე ლ. სიმართლე კი ამას ამბობს. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1978, 18 ივნ.
გამოხმაურება გაზეთ "კომუნისტის" №125-ში მოთავსებულ გ. მელიქიშვილის სტატიაზე "ეროვნული თავისუფლების მედროშე".
- 3261.** გრემელი თ. დიდი ოლიმპიელი და საქართველოს ჭირისუფალი. _ გაზ. "სოც. რუსთავი". _ 1978. _ 25, 27 მაისი
- 3262.** გრიგალაშვილი ლ. ჭავჭავაძის პროსპექტის დღესასწაული. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3263.** გუგუშვილი პ. ერის დიდი ქომაგი. _ ჟურ. "ეკონომისტი". _ 1978. _ №7. _ გვ. 63-76.
- 3264.** გუდავაძე ვ. მამული ზეიმობს. _ გაზ. "კოლმეურნე" (ქედა). _ 1978. _ 3 ივნ
- 3265.** გუმბერიძე ზ. ი. ჭავჭავაძის ხსოვნას მიეძღვნა _ გაზ. "წითელი დროშა" (მაიაკოვსკი). _ 1978. _ 22 ივნ.

ლიტერატურული საღამო ოზრის ცენტრალური ბიბლიოთეკის №14 ფილიალში.

- 3266. გურგენიძე ვ.** ილიას სრული კრებულის გამოცემისათვის. _ გაზ. “წიგნის სამყარო”. _ 1978. _ №6. _ გვ. 7.
- 3267. გურგენიძე ე.** ილია ჭავჭავაძის პედაგოგიური შეხედულებანი. _ გაზ. “ლენინელი” (ზესტაფონი). _ 1978. _ 13 მაისი.
- 3268. გურგენიძე ვ.** ილია ჭავჭავაძის სიკვდილის გამოძახილი ახალციხეში. _ გაზ. “წითელი დროშა” (ახალციხე). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3269. გურგენიძე ვ.** ილია ჭავჭავაძე მესხეთის შესახებ. _ გაზ. “განახლებული მესხეთი” (ადიგენი). _ 1978. _ 1 ივნ.
- 3270. დადიანი დ.** რაიონულ ბიბლიოთეკაში. _ გაზ. “დროშა” (გულრიფში). _ 1978. _ 20 მაისი.
- ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავისადმი მიძღვნილი გამოფენა გულრიფშის რაიონულ ბიბლიოთეკაში.
- 3271. დადიანი ჯოდორ.** ი. ჭავჭავაძის ლირიკული ნაწარმოებების სწავლება: (მასწავლებელთა დასახმარებლად. _ გაზ. “შრომის დროშა” (გეგეჭკორი). _ 1978. _ 10, 15 ივნ.
- 3272. დავითიანი ივ.** გადაუხდელი ვალი. _ ჟურ. “დროშა”. _ 1978. _ №7. _ გვ 7.
- 3273. დავითაძე ე.** საგურამოში: [ლექსი]. _ გაზ. “ოქტომბრის გზით” (ხელვაჩაური). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3274. დათუნაშვილი ა.** ილიას სახლი თბილისში: [ლექსი]. _ გაზ. “ელმავალმშენებელი” (თემქა). _ 1978. _ 31 მაისი.
- 3275. დალაქიანი კ.** საქართველოს სინდისი. _ გაზ. “სამშობლო”. _ 1978. _ 3 ივლ.
- 3276. დანელია ზ.** “ცოდნა” არა სამკაულად”. _ გაზ. “შრომის დროშა” (გეგეჭკორი). _ 1978. _ 29 მაისი.
- ილია ჭავჭავაძე ახალგაზრდობის აღზრდის შესახებ.
- 3277. დანელია მ.** ილიას დღე სკოლაში. _ გაზ. “კომუნიზმის გზით” (წულუკიძე). _ 1978. _ 11 მაისი.
- ივანდიდის საშუალო სკოლაში ჩატარებული დღესასწაულის შესახებ (წულუკიძის რ-ნი).
- 3278. დეკანაძე ე.** ილია და ახალგაზრდობა. _ გაზ. “კოლექტიური შრომა” (ხულო). _ 1978. _ 3 ივნ.
- 3279. დეკანოსიძე რ.** ილია ჭავჭავაძის პედაგოგიური შეხედულებანი. _ გაზ. “ახალი ცხოვრება” (საჩხერე). _ 1978. _ 18 აპრ.
- 3280. დიაკონიძე მ.** ერის მამა. _ გაზ. “რუსთავის მშენებელი” (საქ. სსრ მშენებლობის სამინისტროს ლენინის ორდენოსანი №1 ტრესტი). _ 1978. _ 3 ივნ.
- 3281. დიასამიძე მ.** დიდი მამულიშვილი. _ გაზ. “კოლმეურნე” (ქედა). _ 1978. _ 3 ივნ.
- 3282. დიდი ქართველი მამულიშვილი.** _ გაზ. “კომუნისტი”. _ 1978. _ 14 მაისი.
- ერევანში ჩატარებული ილიასადმი მიძღვნილი საზეიმო სხდომის შესახებ.
- 3283. დიდ ქართველ მწერალს მიეძღვნა.** _ გაზ. “ლიტ. საქართველო”. _ 1978. _ 19 მაისი.

ერევანში ჩატარებული ილიასადმი მიძღვნილი საზეიმო სხდომის შესახებ.

- 3284. დიდიძე ნ.** შენ საქართველოს გულში ცოცხლობ. _ გაზ. "წითელი დროშა" (მაიაკოვსკი). _ 1978. _ 3 ივნ.
- 3285. დოიაშვილი თ.** "საძირკვლად აზრი ჩააგდე". _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1978. _ №27, 28 მაისი.
- 3286. დოლიძე მ.** დიდი მოამაგის სახელს გავამართლებთ. _ გაზ. "ოქტომბრის გზით" (ხელვაჩაური). _ 1978. _ 27 მაისი.
- ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო საღამო ხელვაჩაურის საშუალო სკოლაში.
- 3287. დონაძე კ.** დიდი რეალისტი. _ გაზ. „საბჭ. ოსეთი“. _ 1978. _ 19 მაისი.
- 3288. დუმბაძე ნ.** დიდი ილია. _ გაზ. „ლიტ. საქართველო“. _ 1978. _ 28 მაისი.
- იგივე: გაზ. "დროშა" (წყალტუბო). _ 1978. _ 1 ივნ.
- იგივე: გაზ. "საბჭ. აგრონომი" (საქ. სას.-სამ. ინ-ტი). _ 1978. _ 2 ივნ.
- 3289. დუმბაძე ნ.** ილიას: [ლექსი]. _ გაზ. "ბორჯომი". _ 1978. _ 30 მაისი.
- 3290. ებრალიძე გ.** ილიას მემორიალს დაამშვენებს. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1978. _ 10 ოქტ.
- ილია ჭავჭავაძის ყვარლის სახელმწიფო სახლ-მუზეუმის მშენებლობის პროექტის შესახებ.
- იგივე: გაზ. "ყვარელი". _ 1978. _ 14 ოქტ.
- 3291. ებრალიძე მ.** პოეზიის საღამო. _ გაზ. "გაზაფხული". (ბ. ძნელაძის სახ. პიონერთა და მოსწავლეთა რესპ. სასახლე). _ 1978. _ 17 მარტი.
- 3292. ელიავა გ.** მარტვილში ილიას სადიდებლად ჩამოვიდნენ პოეტები. _ გაზ. "შრომის დროშა" (გეგეჭკორი). _ 1978. _ 6 ივლ.
- გ. ხუხაშვილის, რ. მიშველაძის, ჭ. ამირეჯიბისა და სხვათა სტუმრობის შესახებ მარტვილში.
- 3293. ერემაშვილი ი.** სამეცნიერო სესია პედინსტიტუტში. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1978. _ 13 მაისი.
- სესია მიემდვნა ი. ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავს.
- 3294. ერის დიდება და სიამაყე.** _ გაზ. „გამარჯვების დროშა“ (ლაგოდეხი). _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3295. ვარადაშვილი გ.** პერსონაჟებს ხალხიდან იღებდა. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1978. _ 20 მაისი.
- 3296. ვახანია ვ.** ისევ სათაურის შესახებ. _ ჟურ. "ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში". _ 1978. _ №2. _ გვ. 80-86.
- ილია ჭავჭავაძის მოთხრობა "კაცია-ადამიანის?!" სათაურის შესახებ.
- 3297. ზეიმი ყვარელში.** _ გაზ. "სამშობლო". _ 1978. _ 5 ივნ.
- 3298. ზოლოტოვა ლ.** ილია _ დუშელი გლეხების ქომაგი. _ გაზ. "კომუნიზმის გზა" (დუშეთი). _ 1978. _ 11 მარტი.
- 3299. თაბუკაშვილი ლ.** მარად ჭაბუკი ილია. _ ჟურ. "ცისკარი". _ 1978. _ №5. _ გვ. 98-99.
- 3300. თავდიშვილი მ.** „ივერიელთა“ საქმენი და ღვაწლი. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1978. _ 12 აპრ.

რეცენზია წიგნზე: ნ. ტაბიძე. ილია ჭავჭავაძის "ივერია". _ თბ.: განათლება, 1977.

- 3301.** თავდიშვილი მ. ერის მოძღვარი. _ ჟურ. "პარტიული სიტყვა". _ 1978. _ №9. _ გვ. 23-24.
- 3302.** თავდიშვილი მ. ერის მოძღვარი. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1978. _ 20 მაისი.,
იგივე: "ოქტომბრის გზით" (ქარელი). _ 1978. _ 22 აპრ.
იგივე: გაზ. "ბახტრიონი" (ახმეტა). _ 1978. _ 20 მაისი.
იგივე: გაზ. "კომუნისმის დროშა" (ამბროლაური). _ 1978. _ 30 მაისი.
- 3303.** თათარაშვილი თ. საგურამოს მიწაზე. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1978. _ 1 ივნ.
- 3304.** თუშიშვილი ი. ერის გულანთებული მოჭირნახულე. _ გაზ. "საბჭ. აგრონომი" (საქ. სას.-სამ. ინ-ტი). _ 1978. _ 2 ივნ.
- 3305.** იაშვილი გ. მოდიან შორით საგურამოში: [ლექსი ი. ჭავჭავაძეს]. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1978. _ 13 აპრ.
- 3306.** "იბრძოლეთ_გაიმარჯვებთ!" თავად ი. ჭავჭავაძეს, საქართველოს პოეტს უკრაინელებისაგან, ჩერნიგოვოდან. _ გაზ. "განახლებული თუშეთი" (ქვემო ალვანი. ახმეტის რ-ნი). _ 1978. _ 9 ივნ.
- 3307.** ილია და გორი. _ გაზ. "გამარჯვება" (გორი). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3308.** ილია პრესის შესახებ. _ გაზ. "კომუნისტური შრომა" (ლანჩხუთი). _ 1978. _ 8 ივნ.
- 3309.** ილია ჭავჭავაძე და ქალთა საკითხი. _ გაზ. "წითელი დროშა" (ახალციხე). _ 1978. _ 20 აპრ.
- 3310.** ილია ჭავჭავაძე ქართულ ხელოვნებაში: (მეთოდური მითითებანი) / შემდგ.: ბ. ბოგველიშვილი; საქ. სსრ განათლების სამინ., აღმზრდელობითი მუშაობის რესპ. სამეც.-მეთოდ. ცენტრი. _ თბ.: ნაკადული, 1975. _ 48გვ.
- 3311.** ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო საქალაქო საღამო. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1978. _ 25 მაისი.
საღამო ჩატარდა ლადო მესხიშვილის სახ. სახელმწ. დრამატულ თეატრში
- 3312.** ილიას ახდენილი ოცნება. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1978. _ 9 ივნ.
ილიას საიუბილეო დღეები მოსკოვში.
- 3313.** ილიას დღეები მოსკოვში. _ გაზ. "სამშობლო". _ 1978. _ 3 ივლ.
- 3314.** ილიასა და სოსო ჯულაშვილის შეხვედრა (1895 წ.). _ გაზ. "გამარჯვება" (გორი). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3315.** იმედაშვილი იოსებ. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: იმედაშვილი ი. ჩემი ცხოვრების წიგნი / შემდგ.: ვ. იმედაშვილი. _ თბ.: ხელოვნება, 1978. _ გვ. 177.
- 3316.** იმედაშვილი ვ. ერისკაცი. _ გაზ. „კომუნისტი“. _ 1978. _ 28 მაისი.
იგივე: გაზ. "ლენინელი". (საქ. პოლიტექნ. ინ-ტი). _ 1978. _ 27 ოქტ.
- 3317.** იმერლიშვილი ს. ჭკუა ურჩევს, ენა იტყვის. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1978. _ 28 მაისი.
რეცენზია წიგნზე: "ჭკუა ურჩევს, ენა იტყვის": ი. ჭავჭავაძის აფორიზმებისა და სხარტულების კრებული. შედგენილია ბ. კანდელაკის მიერ. თბ.: მერანი, 1978.
- 3318.** იყალთოელი გ. ილია ჭავჭავაძის იყალთოელი მასპინძელი. (ტ. მაცაშვილი). _ გაზ. "შოთაობა" (შოთა რუსთაველის სახ. სახალხო უნ-ტი). _ 1978. _ 9 ოქტ.
- 3319.** კავთიაშვილი ვენერა. ჰაინრიხ ჰაინე ილია ჭავჭავაძის კონცეფციაში. _ წიგნ.: კავთიაშვილი ვ. ჰაინრიხ ჰაინე ქართულ ლიტერატურაში. _ თბ., 1978. _ გვ. 20-40.

- 3320.** კაიკაციშვილი ს. ილია და აჭარა. _ გაზ. "ლენინელი" (ქობულეთი). _ 1978. _ 18 მარტი.
- 3321.** კაკაბაძე ნ. დიდი პედაგოგი და მოაზროვნე. _ გაზ. "კომუნიზმის გზით" (წულუკიძე). _ 1978. _ 22 აპრ.
- 3322.** კაკინოვა ლ. საიუბილეო საღამო (ლენინგორში). _ გაზ. "საბჭ. ოსეთი". _ 1978. _ 8 ივნ.
- 3323.** კალმახელიძე ა. საიუბილეო გამოცემები. _ გაზ. "წიგნის სამყარო". _ 1978. _ №4. _ გვ. 5.
საქართველოს გამომცემლობები ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავთან დაკავშირებით.
- 3324.** კანდელაკი ბ. დიდი ეროვნული პოეტი. _ გაზ. "მედიცინის მუშაკი" (თბილ. სახელმწ. სამედიც. ინ-ტი). _ 1978. _ 5 ივნ.
- 3325.** კანდელაკი მ. ერის დიდება და სიამაყე. _ გაზ. "წინსვლა" (სამტრედია). _ 1978. _ 23 მაისი.
ლიტერატურის გამოფენა სამტრედიის სარაიონო საბავშვო ბიბლიოთეკაში მიძღვნილი ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავისათვის.
- 3326.** კანკავა გურამ. 140 წლის ილია. _ ჟურ. "განთიადი". _ 1978. _ №3. _ გვ. 140-152.
- 3327.** კბილცეცხლაშვილი ნ. საუკუნის ფიქრთა მპყრობელი. _ გაზ. "ლენინელი" (გალი). _ 1978. _ 30 მაისი.
- 3328.** კეკელია თ. მშობლიური ენის მტკიცე გუშაგი. _ გაზ. "კომუნიზმის გზით" (წულუკიძე). _ 1978. _ 10 ივნ.
- 3329.** კეკელიძე მ. ილია ჭავჭავაძის "ივერია". _ ჟურ. "სკოლა და ცხოვრება". _ 1978. _ №5. _ გვ. 69-71.
- 3330.** კერალიშვილი თ. დიდი მწერლის საიუბილეოდ. _ გაზ. „განთიადი“. _ 1978. _ 20 აპრ.
- 3331.** კვარაცხელია გ. ილია და სამეგრელო. _ გაზ. "ნაპერწკალი" (ჩხოროწყუ). _ 1978. _ 15 აპრ.
- 3332.** კვარაცხელია გ. ილია ჭავჭავაძე და 60-იანი წლების პეტერბურგის ქართველ სტუდენტთა წრე. _ გაზ. "ნაპერწკალი" (ჩხოროწყუ). _ 1978. _ 25 მარტი.
- 3333.** კვერენჩილაძე მ. ჩვენც ხმას ვუერთდებით. _ გაზ. "კომუნისტური შრომა" (ლანჩხუთი). _ 1978. _ 8 ივნ.
- 3334.** კვეტენაძე შ. დიდი პატრიოტი. _ გაზ. "ლენინელი" (ზესტაფონი). _ 1978. _ 20 მაისი.
- 3335.** კვირკველია ბ. "არ არის მკვდარი...". _ გაზ. "ნაპერწკალი" (ჩხოროწყუ). _ 1978. _ 13 აპრ.
- 3336.** კვირტია მ. ილია ჭავჭავაძის იუბილეს გამო. _ გაზ. "ნაპერწკალი" (ჩხოროწყუ) _ 1978. _ 23 მაისი
- 3337.** კვიციანიშვილი ე. ილია - ტროპის ოსტატი. _ ჟურ. "ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში". _ 1978. _ №2. _ გვ. 5-8.
- 3338.** კიკვაძე ალ. დიდი მწერალი და საზოგადო მოღვაწე. _ გაზ. "კომუნისტური შრომა" (სოხუმი). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3339.** კიკვაძე ალ. ილია ჭავჭავაძე და "ვეფხისტყაოსანი". _ გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". _ 1978. _ 12 იანვ.

- 3340.** კიკვაძე ალ. ილია და ქართული მწერლობა. _ გაზ. "კომუნისტური შრომა" (სოხუმი). _ 1978. _ 21 აპრ.
- 3341.** კიკვიძე ა. ილია ჭავჭავაძე-ისტორიკოსი. _ გაზ. "თბილისის უნივერსიტეტი". _ 1978. _ 26 მაისი.
- 3342.** კიკნაძე გრიგოლ. ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების ძირითადი ტენდენციები. _ წიგნ.: კიკნაძე გ. ლიტერატურის თეორიისა და ისტორიის საკითხები / თსუ, ვაჟას კაბინეტი; რედ.: ჯ. ჭუმბურიძე. _ თბ., 1978. _ გვ. 251-257.
მკვლევარის მიზანია, დაახასიათოს ის ტენდენციები, რომლებიც გამოიქვამდა სინამდვილისადმი ილიასეულ მიდგომაში, ტენდენციები, რომლებმაც განაპირობეს გარკვეული მასალის შერჩევა და მისი მიწოდება ჩამოყალიბებულ მხატვრულ ნაწარმოებთა სახით. ამ მიზნით ავტორი განიხილავს ილია ჭავჭავაძის მხატვრული შემოქმედების სამ ძირითად ტენდენციას _ სატირულს, მორალისტურსა და ხალხურობის ტენდენციას.
- 3343.** კიკნაძე გრიგოლ. ილია ჭავჭავაძე ლიტერატურათმცოდნეობისა და ხელოვნების შესახებ. _ წიგნ.: კიკნაძე გ. ლიტერატურის თეორიისა და ისტორიის საკითხები / თსუ, ვაჟას კაბინეტი; რედ.: ჯ. ჭუმბურიძე. _ თბ., 1978. _ გვ. 228-249.
ავტორი ახასიათებს იმ შეხედულებებს, რომლებიც ილია ჭავჭავაძეს გამოუთქვამს ლიტერატურისა და ხელოვნების დანიშნულების, მათი რაობისა და შემოქმედებითი პროცესების შესახებ.
- 3344.** კიკნაძე ვასილ. ილიას გმირები სცენაზე. _ ჟურ. "დროშა". _ 1978. _ №5. _ გვ. 10.
- 3345.** კიკნაძე ვასილ. ილია ჭავჭავაძე და თეატრი. _ ჟურ. "თეატრ. მოამბე". _ 1978. _ №2. _ გვ. 7-13.
- 3346.** კიკნაძე ვასილ. ილია ჭავჭავაძე და თეატრი / საქ. თეატრალური საზ-ბა. _ თბილისი, _ 1978. _ 40გვ. _ (სერია „თეატრის სამყაროში“).
- 3347.** კიკნაძე ლ. მოსკოვი აღნიშნავს. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1978. _ 7 ივნ.
- 3348.** 3299_კილანავა ნ. ილია ჭავჭავაძე აფხაზეთში. _ გაზ. "ლენინელი" (გალი). _ 1978. _ 30 მაისი.
იგივე: გაზ. "კომუნიზმისაკენ" (ოჩამჩირე). _ 1978. _ 6 აპრ.
იგივე: გაზ. "ლენინელი" (გალი) _ 1978. _ 30 მაისი.
- 3349.** კირთაძე პ. ერის გონება. _ გაზ. "შრომის დროშა" (გეგეჭკორი). _ 1978. _ 29 მაისი.
- 3350.** კირკიტაძე მ. "რა ენა წახდეს, ერიც დაეცეს".... _ გაზ. "წინსვლა" (თერჯოლა) _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3351.** კომახიძე ი. ილიას ხსოვნას: [ლექსი]. _ გაზ. "ლენინელი" (ქობულეთი). _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3352.** კოპალიანი ლ. მწერლის ფილოსოფიური შეხედულებანი. _ გაზ. "კოლექტიური შრომა" (ხულო). _ 1978. _ 3 ივნ.
- 3353.** კოროტიჩი ვიტალი. როცა კვდებოდა, იგი უკვე უკვდავი იყო! _ გაზ. "სამშობლო". _ 1978. _ 3 ივლ.
- 3354.** კოროტიჩი ვიტალი. უკვდავების უძვირფასესი საწინდარი _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1978. _ 9 ივნ.
სიტყვა, წარმოთქმული საიუბილეო საღამოზე თბილისში.

- 3355.** კოჭლამაზაშვილი მ. პოეზია და მუსიკა. _ გაზ. "კოლმეურნე" (სიღნაღი). _ 1978. _ 23 მაისი.
- 3356.** კუპრავა ი. "რომ სიკეთისთვის გული უთრთოდეს..." _ გაზ. "კომუნისტური შრომა" (სოხუმი). _ 1978. _ 23 მაისი.
- 3357.** კურტანიძე შ. თავისუფალი შრომის მომდერალი. _ გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3358.** კურტანიძე შ. ილია ჭავჭავაძე პოეტი და საზოგადო მოღვაწე. _ გაზ. "წითელი დროშა" (ახალციხე). _ 1978. _ 12 იანვ.
- 3359.** ლამაზოშვილი ა. ილია ჭავჭავაძეს: [მოსწავლის ლექსი]. _ გაზ. "ახალი შირაქი" (წითელწყარო). _ 1978. _ 27 მაისი
- 3360.** ლასურია რ. დიდი ქართველი მწერალი. _ გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3361.** ლაცაბიძე თ. წიწამურიდან ხაშურამდე. _ გაზ. "გამარჯვების გზა" (ხაშური). _ 1978. _ 1 ივნ.
- 3362.** ლეკვეიშვილი ი. საინტერესო სადამო. თბილისი. _ გაზ. "თბილისი". _ 1978. _ 29 მაისი.
ილიას სადამო საქართველოს განათლების სამინისტროს აღმზრდელობითი მუშაობის რესპუბლიკურ სამეცნიერო მეთოდურ ცენტრში.
- 3363.** ლეკვეიშვილი შ. ზრუნავდა მშობლიური მიწის გამდიდრებაზე. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1978. _ 26 მაისი.
არტურ ლაისტის მოგონებათა მიხედვით.
- 3364.** ლემონჯავა ნ. დედა ენის რეფორმატორი. _ გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3365.** ლეონიძე გიორგი. ილიას სურათზე: [ლექსი]. _ გაზ. "ნორჩი ლენინელი". _ 1978. _ 26 მაისი.
იგივე: გაზ. "წინსვლა" (თერჯოლა). _ 1978. _ 27 მაისი
იგივე: გაზ. "გამარჯვება" (გორი). _ 1978. _ 27 მაისი.
იგივე: გაზ. "განთიადი" (ვანი). _ 1978. _ 27 მაისი
- 3366.** ლეჟავა მ. აქ ძგერდა დიდი პოეტის გული: [ლექსი]. _ გაზ. "გამარჯვების დროშა" (ლაგოდეხი). _ 1978. _ 25 მაისი.
იგივე: გაზ. "კომუნისტური შრომა" (სოხუმი). _ 1978. _ 25 მაისი
- 3367.** ლიპარტელიანი მ. ი. ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავისათვის. საიუბილეო სადამო (ლენტეხში). _ გაზ. "საბჭ. სვანეთი" (ლენტეხი). _ 1978. _ 30 მაისი.
- 3368.** ლოლაძე თ. ილია და ქართული ხელოვნება. _ გაზ. "ჭიათურის მადაროელი". _ 1978. _ 30 მაისი
- 3369.** ლომაშვილი ვ. ახალგაზრდა ჯუღაშვილის შეხვედრა დიდ ქართველ მწერალ _ ილია ჭავჭავაძესთან. _ გაზ. "განახლებული მესხეთი" (ადიგენი). _ 1978. _ 16 მისი.
- 3370.** ლომიძე გ. მემამყება. _ გაზ. "ლენინის დროშით" (ორჯონიკიძე). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3371.** ლომიძე თ. ესთეტიკური შეხედულებანი. _ გაზ. "ლენინელი" (ქობულეთი). _ 1978. _ 27 მაისი.

- 3372.** ლორთქიფანიძე დ. სარიშვილი ტ. ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების ახალი ასპექტები. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1978. _ 27 დეკ.
- 3373.** ლორთქიფანიძე ი. თბილისის "კარის დარაჯი". _ გაზ. "თბილისი". _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3374.** ლორია რ. ილიას. მიჰქრის ეტლი...: [ლექსები]. _ გაზ. "კომუნისტური შრომა" (ლანჩხუთი). _ 1978. _ 8 ივნ.
- 3375.** მაისურაძე ი. ეროვნული კულტურის სიამაყე. _ გაზ. "ლენინელი" (ზესტაფონი). _ 1978. _ 20 მაისი.
- 3376.** მაისურაძე ი. თავისუფლების მგზნებარე მომღერალი. _ გაზ. "ახალი კოლხეთი" (ფოთი). _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3377.** მაისურაძე ი. ქართული კულტურის მედროშე. _ გაზ. "ტყიბული". _ 1978. _ 25 მაისი.
 იგივე: გაზ. "სოც. რუსთავი". _ 1978. _ 18 მაისი
 იგივე: გაზ. "განთიადი" (ვანი). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3378.** მაისურაძე ი. თავისუფლების მგზნებარე მომღერალი. _ გაზ. "ახალი კოლხეთი" (ფოთი) _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3379.** მაისურაძე ი. ილია ჭავჭავაძის გვარის ეტიმოლოგიისათვის. _ გაზ. "სოც. რუსთავი". _ 1978. _ 28 ივნ.
- 3380.** მაისურაძე ი. საიდან და როგორ წარმოდგება გვარსახელი ჭავჭავაძე. _ გაზ. "ასპინძა". _ 1978. _ 13 ივლ.
- 3381.** მაისურაძე ი. ჭავჭავაძის გვარის წარმომავლობისათვის. _ გაზ. "გამარჯვების გზა" (ხაშური). _ 1978. _ 20 ივნ.
- 3382.** მამიევი გ. ქართველი ერის მესაიდუმლი. _ გაზ. "დროშა" (გულრიფში). _ 1978. _ 20 მასი.
- 3383.** მამუკელაშვილი რ. ილიასადმი: [ლექსი]. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3384.** მამულის ვალი აღსრულებული: [წერილები ილია ჭავჭავაძის შესახებ] _ გაზ. "ახ. კომუნისტი". _ 1978. _ 27 მაისი.
 არჩ. ჩაჩიბაია. "გაუმარჯოს დაუქცნობელ სიჭაბუკეს";
 თ. მეტრეველი. უკან ჰრჩეს კვალი განათლებული...;
 მ. ჯოხაძე. სიმაღლე;
 დ. ტყეშუჩავა. მდინარე ბობოქარი;
 დ. შულღიაშვილი. ქვეყნისა სადღეგრძელო.
- 3385.** მანჩხაშვილი ც. დიდბუნოვანი. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1978. _ 6 მაისი.
 იგივე: გაზ. "დარიალი" (ყაზბეგი). _ 1978. _ 11 მაისი.
- 3386.** მანჩხაშვილი ც. ერის მოძღვარი. _ გაზ. "ახალი თიანეთი". _ 1978. _ 30 მაისი
- 3387.** მანჩხაშვილი ც. კულტურისა და მწერლობის კერა. _ გაზ. „გამარჯვების დროშა“ (ლაგოდეხი). _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3388.** მანჩხაშვილი ც. მოღვაწეობა დუშეთში. _ გაზ. „კომუნიზმის გზა“ (დუშეთი). _ 1978. _ 23 მაისი.
- 3389.** მანჩხაშვილი ც. პოეტური შთაგონების წყარო. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1978. _ 13 აპრ.
- 3390.** მანჩხაშვილი ც. ქართველი ერის დიდი მოამაგე. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1978, 27 მაისი.
 იგივე: გაზ. "ივრის განთიადი" (საგარეჯო). _ 1978. _ 23 მაისი.

3391. მანჭკავა ისიდორე. ილია ჭავჭავაძე. _ ჟურნ. "კავკასიონი" _ პარიზი, 1978. _ №19
3392. მარად უკვდავი შემოქმედება. გაერთიანებული სამეცნიერო საიუბილეო სესია (თბილისში). _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1978. _ 28 მაისი.
3393. მარგიანი რევაზ. მარად და ყველგან...: [ლექსი]. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1978. _ 28 მაისი.
3394. მარგიევი კ. ოსი მკითხველთათვის. _ გაზ. "საბჭ. ოსეთი". _ 1978. _ 25 მაისი
3395. მარდალეიშვილი ვ. ეკრანსა და სცენაზე. _ გაზ. „კომუნისტი“. _ 1978. _ 25 მაისი.
3396. მართალიშვილი ვ. ერის სიყვარულს დანაცვლებულ გულს... _ გაზ. „კომუნიზმის გზით“ (წულუკიძე). _ 1978. _ 27 აპრ.
3397. მარკოზიშვილი შალვა. ილიას გახსენება საგურამოში. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1978. _ 53გვ.
3398. მარკოზაშვილი შალვა. ახსოვთ, იგონებენ. _ გაზ. „სოფლის ცხოვრება“. _ 1978. _ 28 მაისი.
3399. მარკოზაშვილი შალვა. აქ ცხოვრობდა ერის დიდი მოამაგე. _ ჟურ. „საქ. ბუნება“. _ 1978. _ №5. _ გვ. 20.
3400. მარკოზაშვილი შალვა. ახალიწლის მოლოდინში: [ილია და ახალი წელი]. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1978. _ 1 იანვ.
3401. მარკოზაშვილი შალვა. დიდი მეგობრობა. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1978. _ 26 მაისი.
ილია ჭავჭავაძისა და ი. ვ. როსტომაშვილის ურთიერთობის შესახებ.
3402. მარკოზაშვილი შალვა. დიდი მოამაგე. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1978. _ 11 მაისი.
3403. მარკოზაშვილი შალვა. დიდი მწერლის მეუღლე. _ გაზ. "ახალი შირაქი" (წითელწყარო). _ 1978. _ 27 მაისი.
ოლღა გურამიშვილი-ჭავჭავაძისას შესახებ.
3404. მარკოზაშვილი შალვა. ერის დიდი მოჭირნახულე ილია ჭავჭავაძე და წინამძღვრიანთკარის სასოფლო-სამეურნეო სასწავლებელი. _ გაზ. "ახალი თიანეთი". _ 1978. _ 13 მაისი.
3405. მარკოზაშვილი შალვა. ილია და მოსე თოიძე. _ ჟურ. „საბჭ. ხელოვნება“. _ 1978. _ №6. _ გვ. 24-25.
3406. მარკოზაშვილი შალვა. ილია კითხულობდა "კაპიტალს" _ გაზ. "წიგნის სამყარო", 1978. _ №10. _ გვ. 3.
3407. მარკოზაშვილი შალვა. ილიას სახლ-მუზეუმი საგურამოში. _ გაზ. "ლენინური გზა" (თეთრიწყარო). _ 1978. _ 1 ივნ.
3408. მარკოზაშვილი შალვა. ილია ჭავჭავაძე და იაკობ გოგებაშვილი. _ ჟურ. „სკოლა და ცხოვრება“. _ 1978. _ №5. _ გვ. 56-63.
3409. მარკოზაშვილი შალვა. ილია ჭავჭავაძე და ტრადიციები. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1978. _ 25 მაისი
3410. მარკოზაშვილი შალვა. ილია ჭავჭავაძე ქართული ღვინის დაყენების შესახებ. _ გაზ. "ლენინის გზით" (გურჯაანი). _ 1978. _ 25 მაისი.
3411. მარკოზაშვილი შალვა. ილია ჭავჭავაძის და "ივერიის" ზოგიერთი მოსაზრება მავნე ტრადიციებსა და წესჩვეულებათა შესახებ. _ ჟურ. „საბჭ. სამართალი“. _ 1979. _ №4. _ გვ. 51-53.

- 3412.** მარკოზაშვილი შალვა. ილია ჭავჭავაძის მეურნეობა საგურამოში. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3413.** მარკოზაშვილი შალვა. იქ, სადაც მოკლეს ილია. _ "გაზ. "კოლმეურნე" (სიღნაღი). _ 1978. _ 23 მაისი.
- 3414.** მარკოზაშვილი შალვა. კეთილშობილური თაოსნობა. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1978. _ 28 სექტ.
ილია ჭავჭავაძის მეფუტკრე დანიელ მასლოვის საფლავზე შავი მარმარილოს ფილის აღმართვის შესახებ საგურამოში.
- 3415.** მარკოზაშვილი შალვა. თქვენი წიგნები ქართველი ხალხის გზა იყო. თანამემამულენი _ ი. ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმში. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1978. _ 23 სექტ.
იგივე: გაზ. "სამგორი" (გარდაბანი). _ 1978. _ 24 ოქტ.
- 3416.** მარკოზაშვილი შალვა. მამული საგურამოში. _ ჟურ. „საქ. სოფლის მეურნეობა“. _ 1978. _ №5. _ გვ. 44.
ილია ჭავჭავაძე _ საქართველოში სოფლის მეურნეობის მეცენატი
- 3417.** მარკოზაშვილი შალვა. მგოსნის გახსენება. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1978. _ 30 მაისი.
- 3418.** მარკოზაშვილი შალვა. მე თქვენთვის ღვინო კი არ მშურს... _ გაზ. "ბახტრიონი" (ახმეტა). _ 1978. _ 23 მაისი.
ილია ჭავჭავაძე _ ლოთობის წინააღმდეგ.
- 3419.** მარკოზაშვილი შალვა. ორი დიდი მწერლის ახლოს. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1978. _ 8 სექტ.
ლევ ტოლსტოისა და ილია ჭავჭავაძის თანამედროვე და თანამოსაქმე რუსი მეფუტკრის დ. მასლოვის შესახებ.
- 3420.** მარკოზაშვილი შალვა. საგურამოელთა გახსენება. _ გაზ. "სოც. რუსთავი". _ 1978. _ 1 ივნ.
- 3421.** მარკოზაშვილი შალვა. საგურამოში. _ გაზ. "განთიადი" (კასპი). _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3422.** მარკოზაშვილი შალვა. საქართველოს გოლგოთა. _ ჟურ. "პიონერი". _ 1978. _ №5. _ გვ. 6-7.
წიწამურთან ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობის შესახებ.
- 3423.** მარკოზაშვილი შალვა. სოფლის მეურნეობის მოჭირნახულე. _ გაზ. "ივრის განთიადი" (საგარეჯო). _ 1978. _ 23 მაისი.
- 3424.** მარკოზაშვილი შალვა. ტრადიციულ ხუთშაბათობაზე. _ გაზ. "თბილისი". _ 1978. _ 13 ნოემბ.
დიდი ილიას ხელნაწერი ილ. ჭავჭავაძის თბილისის სახლ-მუზეუმში.
- 3425.** მარკოზაშვილი შალვა. ტყის ტრფიალი. _ გაზ. "კომუნიზმის გზა" (დუშეთი). _ 1978. _ 8 ივნ.
- 3426.** მარკოზაშვილი შალვა. ცხოვრების მაჯისცემის გამომხატველი. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1978. _ 14 ივლ.
რეცენზია წიგნზე: ნ. ტაბიძე. ილია ჭავჭავაძის "ივერია". _ თბ.: განათლება, 1978.
- 3427.** მამუკელაშვილი ვ. ერის უქრობო ლამპარო: [ლექსი]. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1978. _ 6 მაისი.

- 3428.** მალრაძე ელგუჯა. მოძღვართმოძღვარი ერისა. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1978. _ 28 მაისი.
იგივე: ჟურ. "ექო". _ 1978. _ №2. _ გვ. 9-12.
- 3429.** მახარობლიძე გ. ილია და უცხოელი მოღვაწენი. _ გაზ. "წინსვლა" (თერჯოლა). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3430.** მახარობლიშვილი ვ., რაჟდენიძე ა. უკვდავება. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1978. _ 26 მაისი.
ილიაობა საგურამოში.
- 3431.** მეგობრობისა და ძმობის მომღერალი. დიდი ქართველი მწერლისა და საზოგადო მოღვაწის ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავისადმი მიძღვნილი საზეიმო სხდომა სოხუმში. _ გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". _ 1978. _ 30 მაისი.
- 3432.** მელაძე დ. ილია და ჩვენი რაიონის გამოჩენილი ადამიანები. _ გაზ. "განთიადი" (კასპი). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3433.** მელაძე მ. ილიაობა სკოლაში. (თეთრიწყაროს საშ. სკოლა). _ გაზ. "ლენინური გზა" (თეთრიწყარო). _ 1978. _ 1 ივნ.
- 3434.** მელია ი. წიწამური: [ლექსი]. _ გაზ. "ოქტომბრის გზით" (ხელვაჩაური). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3435.** მელიქიშვილი გ. ეროვნული თავისუფლების მედრომე. _ გაზ. "კომუნისტი" _ 1978. _ 28 მაისი.
- 3436.** მელიქიძე ბ. დიდი მწერალი, მეცნიერი, მოღვაწე. _ გაზ. „შუქურა“ (ახალქალაქი). _ 1978. _ 6 მაისი.
- 3437.** მელქოევი ვ. საიუბილეო გამოფენა (სამხრეთ ოსეთის სახელმწ. პედაგოგიურ ინსტიტუტში). _ გაზ. "საბჭ. ოსეთი". _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3438.** მელქოევი ვ. ძმობის მეხოტბე. _ გაზ. "საბჭ. ოსეთი". _ 1978. _ 19 მაისი.
საიუბილეო საღამო სამხრეთ ოსეთის პედაგოგიურ ინსტიტუტში.
- 3439.** მენაბდე ლევან. ძველი ქართული მწერლობის მკვლევარი. _ გაზ. "თბილისის უნივერსიტეტი". _ 1978. _ 26 მაისი.
- 3440.** მერაბიშვილი ი. ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა ილუსტრირების ისტორიისათვის. _ ჟურ. „საბჭ. ხელოვნება“. _ 1978. _ №6. _ გვ. 26-31.
- 3441.** მერჯევიძე ბ. ილია და ქართული პრესა. _ გაზ. "ჭიათურის მაღაროელი". _ 1978. _ 30 მაისი.
- 3442.** მესხრიკაძე ნ. ერის მოჭირნახულე. _ გაზ. "საბჭ. ოსეთი". _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3443.** მეტრეველი ვალერიან. ილია ჭავჭავაძე დანაშაულის არსის შესახებ. _ ჟურ. "საბჭ. სამართალი". _ 1978. _ №5. _ გვ. 51-57.
- 3444.** მინაშვილი ლადო. მარად და ყველგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა!.. _ გაზ. "თბილისის უნივერსიტეტი". _ 1978. _ 26 მაისი.
- 3445.** მირზაშვილი ვ. ფასდაუდებელი სახსოვარი: [მოგონება]. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1978. _ 21 მარტი.
პუბლიკაცია ი. დოღოზაშვილისა.
- 3446.** მირნელი მირიან. ბაზალეთსა და რიწაში: [ლექსი]. _ გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3447.** მირცხულავა ა. "ბრწყინავს მიდამო"...: [ლექსი]. _ გაზ. "კოლხეთი" (ცხაკაია). _ 1978. _ 27 მაისი.

3448. მიქაშავიძე მ. ილიას გმირები - სცენაზე. _ გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". _ 1978. _ 6 აპრ.
3449. მიქაძე-სულუხია ე. ქართული ნანა_ილიას ჩანგით... _ გაზ. "კომუნიზმის გზით" (წულუკიძე). _ 1978. _ 10 ივნ.
3450. მიქელაშვილი თ. ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. _ გაზ. "საბჭ. ოსეთი". _ 1978. _ 14 ოქტ.
3451. მიქელაშვილი მ. შენ საქართველოს გულში ცოცხლობ. _ გაზ. "წინსვლა" (მელექედური, მახარაძის რ-ნი). _ 1978. _ 30 მაისი.
3452. მიქელაძე ნ. ილია ჭავჭავაძე და აჭარა. _ გაზ. "კომუნიზმის განთიადი" (ჩოხატაური). _ 1978. _ 15 ივნ.
3453. მკერვალი გ. ერის წინამძღოლი. _ გაზ. "ლაითური" (ლაითურის ჩაის საბჭ. მეურნ. ტექნიკუმი. მახარაძის რ-ნი). _ 1978. _ 27 მაისი.
3454. მოდებაძე დ. ხალხთა თავისუფლების დიდი მომღერალი. _ გაზ. "ახალი ცხოვრება" (საჩხერე). _ 1978. _ 23 მაისი.
3455. მოდებაძე ც. პრესის მეზაირახტრე. _ გაზ. "ასპინძა". _ 1978. _ 25 მაისი.
3456. მუმლაძე ბ. ილია ჭავჭავაძე: [ლექსი]. _ გაზ. "ჭიათურის მადაროელი". _ 1978. _ 30 მაისი
3457. მურმანიშვილი დ. საქართველოვ, მე ვარ შენთანა... _ გაზ. "ოქტომბრის გზით" (ქარელი). _ 1978. _ 23 მაისი.
3458. მურმანიშვილი მ. ქართველი ერის დიდი მოამაგე. _ გაზ. "ბორჯომი". _ 1978. _ 30 მაისი.
3459. მურმანოვი ე. ვალმოხდილი. _ გაზ. "ივრის განთიადი" (საგარეჯო). _ 1978. _ 23 მაისი.
3460. მუშკუდიანი გ. დიდ ილიას! [ლექსი]. _ გაზ. "კომუნიზმის გზით" (წულუკიძე). _ 1978. _ 10 ივნ.
3461. მუშკუდიანი თ. ერის ბურჯი. _ გაზ. "გამარჯვების დროშა" (ბოლნისი). _ 1978. _ 11 მაისი.
3462. მუჯირი ჯ. შრომანები ფიანდაზად. _ ჟურ. "დროშა". _ 1979. _ №5. _ გვ. 14-15. ილია ჭავჭავაძისა და პეტრე ჩაიკოვსკის ნაცნობობის ისტორიიდან.
3463. მშვიდლობაძე ც. ერის მოჭირნახულე და მოზარე. _ გაზ. "მეგობრობის დროშით" (სოფ. შრომა. მახარაძის რ-ნი). _ 1978. _ 6 ივნ.
3464. მხარგრძელი სტეფანე. გზა წიწამურის: [ლექსი]. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1978. _ 27 მაისი.
იგივე: გაზ. "ყვარელი". _ 1978. _ 28 მაისი
3465. მხარგრძელი ს. ილიას მკურნალი (ნ. ჯანდიერი). _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1978. _ 27 მაისი
3466. მხარგრძელი ს. კრებული "ილია ჭავჭავაძე". _ გაზ. "ყვარელი". _ 1978. _ 1 აპრ.
3467. მხარგრძელი ს. პოეტის ხვავრიელი რთველი. _ გაზ. "დარიალი" (ყაზბეგი). _ 1978. _ 20 აპრ.
3468. ნადარეიშვილი გ. ილია ჭავჭავაძის იურიდიული ნააზრევიდან. _ ჟურ. „საბჭ. სამართალი“. _ 1978. _ №3. _ გვ. 56-61.
3469. ნადირაშვილი დ. ილიას საფლავზე: [მოგონება]. _ გაზ. "გამარჯვების დროშა" (ლაგოდეხი). _ 1978. _ 23 მაისი.

- 3470.** ნადირაძე მ. ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი თბილისში. _ ჟურ. „საბჭ. ხელოვნება“. _ 1978. _ №6. _ გვ. 32-34.
ინტერვიუ მუზეუმის დირექტორთან (ესაუბრა ტ. არზიანი).
- 3471.** ნადირაძე ნ. წიწამურიდან საგურამომდე: [ლექსი]. _ გაზ. „განთიადი“ (კასპი). _ 1978. _ 27 მაისი
- 3472.** ნადირაძე ხ. ერის მსახური. _ გაზ. „ავანგარდი“ (გაგრა). _ 1978. _ 1 ივნ.
- 3473.** ნავდარაშვილი გ. დიდ ილიას: [ლექსი]. _ გაზ. „ელმავალმშენებელი“ (თემქა). _ 1978. _ 31 მაისი
- 3474.** ნავდარაშვილი დ. ძვირფასი რელიკვია. _ გაზ. „თბილისის უნივერსიტეტი“. _ 1978. _ 7 აპრ.
საგურამოს სახლ-მუზეუმში დაცული ილიასეული პოლიფონის შესახებ.
- 3475.** ნავდარაშვილი დ. ილიას წერილები ოლღასადმი. _ ჟურ. „საქ. ქალი“. _ 1978. _ №5. _ გვ. 8.
- 3476.** ნაროჯიატოვი ს. სიყვარულით. _ გაზ. „სამშობლო“. _ 1978. _ 3 ივლ.
- 3477.** ნატროშვილი გ. დიდი ილია. _ ჟურ. „დროშა“. _ 1978. _ №5. _ გვ. 4-5.
იგივე: გაზ. „ლენინის გზით“ (გურჯაანი). _ 1978. _ 30 მაისი.
- 3478.** ნატროშვილი გ. ერთი უძილო ღამე. _ გაზ. „ლიტ. საქართველო“. _ 1978. _ 28 მაისი.
- 3479.** ნაყოფია ხ., კუპრაძე ა., ჯეჯია ლ. ილიას დღეები აფხაზეთში. _ გაზ. „საბჭ. აფხაზეთი“. _ 1978. _ 1 ივნ.
- 3480.** ნაცვალაძე დავით. ერისკაცი. _ გაზ. „საბჭ. აჭარა“. _ 1978. _ 24 მაისი.
- 3481.** ნაცვალაძე დავით. ილია და აჭარა. _ გაზ. „ოქტომბრის გზით“ (ხელვაჩაური). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3482.** ნაცვალაძე დავით. ბრძენკაცის საზრუნავი: (ქრონიკა). _ ბათუმი: საბჭ. აჭარა, 1978. _ 42გვ.
წიგნი მოგვითხრობს იმ მამულიშვილურ ღვაწლზე, რომელიც დამპყრობლებისაგან განთავისუფლებულ აჭარას ერის სულიერმა მოძღვარმა ილია ჭავჭავაძემ დასდო.
- 3483.** ნაციაშვილი ს. მემორიალური მუზეუმი _ გაზ. „თბილისი“. _ 1978. _ 20 ივნ.
ყვარელში ილია ჭავჭავაძის საიუბილეო დღეებთან დაკავშირებით.
- 3484.** ნაციაშვილი ს. უნიკალური პორტრეტი. _ გაზ. „სოფლის ცხოვრება“. _ 1978. _ 24 მაისი.
ილია ჭავჭავაძის ფოტოსურათის რეპროდუქციის შესახებ, რომელიც დაცულია ფოტო-არქივარს შ. ფურცხვანიძის არქივში.
- 3485.** ნაციაშვილი ს. ...ქვაში, ფერებში ამეტყველებული. _ გაზ. „თბილისი“. _ 1978. _ 3 ივნ.
ილია ჭავჭავაძის სახე ქართველ მხატვართა _ გ. გაბაშვილის, გ. თოთიბაძის, ტ. ბარდაძის, დ. გაბიტაშვილისა და სხვათა შემოქმედებაში.
- 3486.** ნიკოლაიშვილი მ. საუბარი ილიას „ივერიაზე“. _ ჟურ. „წიგნის სამყარო“. _ 1978. _ №10. _ გვ. 7.
- 3487.** ნიკოლეიშვილი ვ. მარად და ყველგან საქართველოვ, მე ვარ შენთანა! _ გაზ. „წინსვლა“ (სამტრედია). _ 1978. _ 30 მაისი.
საიუბილეო ზეიმი სამტრედიაში.
- 3488.** ნინოშვილი კ. დიდი ცხოვრების ერთი ფურცელი. _ გაზ. „ლენინელი“ (ლენინგორი). _ 1978. _ 1 ივნ.

- 3489.** ნიჟარაძე შ. აჭარის დიდი მოჭირნახულე. _ გაზ. "საბჭ. აჭარა". _ 1978. _ 6 სექტ.
- 3490.** ნიჟარაძე შ. დიდი ილია. _ გაზ. "საბჭ. აჭარა". _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3491.** ნონეშვილი ი. დიდი ეროვნული დღესასწაული. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1978. _ 28 მაისი.
- 3492.** ნუცუბიძე ლ. ილია ქუთაისში. _ ჟურ. "განთიადი". _ 1978. _ №3. _ გვ. 153-158.
- 3493.** ობოლაძე უშანგი. მესაძირკვლე და ბურჯი ახალგაზრდობის აღზრდა-განათლებისა. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1978. _ 26 მაისი.
- 3494.** ოთინაშვილი ნ. სახლ-მუზეუმი თბილისში. _ გაზ. "საბჭ. ოსეთი". _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3495.** ოქრუაძე ვ. ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი ლიტერატურული საღამო (ტყიბულში). _ გაზ. "ტყიბული". _ 1978. _ 8 ივნ.
- 3496.** პავლიაშვილი ალ. ილია ჭავჭავაძე და ქსნის ხეობა. _ გაზ. „ლენინელი“ (ლენინგორი). _ 1978, 21, 25, 28 თებ., 2, 4, 11, 18 მარტი
- 3497.** პავლიაშვილი ს. ილია ქართულ ხელოვნებაში. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1978. _ 11 ივლ.
რეცენზია წიგნზე: ბ. ბოგველიშვილი. ილია ჭავჭავაძე ქართულ ხელოვნებაში. _ თბ.: ნაკადული, 1978.
- 3498.** პავლიაშვილი ს. კრებული ილია ჭავჭავაძეზე. _ გაზ. "საბჭ. ოსეთი". _ 1978. _ 19 მაისი.
რეცენზია წიგნზე: ილია ჭავჭავაძე. კრებული. _ თბ.: თბილ. უნ-ტი, 1978.
იგივე: გაზ. "ლენინის გზით" (გურჯაანი). _ 1978. _ 6 აპრ.
- 3499.** პავლიაშვილი ს. მეთოდური მითითებანი. _ გაზ. "საბჭ. ოსეთი". _ 1978. _ 11 ივლ.
რეცენზია წიგნზე: ილია ჭავჭავაძე ქართულ ხელოვნებაში. მეთოდური მითითებანი პედაგოგებისათვის. _ თბ.: ნაკადული, 1978.
- 3500.** პავლიაშვილი ს. პოეტის მკურნალი. (ნ. ჯანდიერი). _ გაზ. "კოლმეურნე" (სიღნაღი). _ 1978. _ 23 მაისი.
- 3501.** პაპასკირი გ. აფხაზურად. _ გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". _ 1978. _ 27 მაისი.
ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებები აფხაზურ ენაზე.
- 3502.** პაპასკირი ლ. ერის მოძმე და თავკაცი. _ გაზ. "ნაპერწკალი" (ჩხოროწყუ). _ 1978. _ 20 მაისი.
- 3503.** პატარაია მ. მარად უკვდავი შემოქმედება. _ გაზ. "პროგრესი" (თბილ. საწარმოო გაერთიანება). _ 1978. _ 16 ივნ.
- 3504.** პაჭკორია მ. სასარგებლო ნაშრომი. _ გაზ. "მებრძოლი" (ზუგდიდი). _ 1978. _ 1 ივლ.
რეცენზია წიგნზე: შ. ძიძიგური. ილია ჭავჭავაძე და ქართული ენა. _ თბ.: მეცნიერება, 1978.
- 3505.** პეტრიაშვილი ნ. აღმოჩენა. _ გაზ. "შრომის დროშა" (გეგეჭკორი). _ 1978. _ 29 მაისი.
ილია ჭავჭავაძე ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოპულარიზატორი.
- 3506.** ჟვანია ნ. ქართველი ერის დიდი მოამაგე. _ გაზ. "ნაპერწკალი" (ჩხოროწყუ). _ 1978. _ 16 მარტი.

- 3507.** ჟორჯოლიანი ე. ერის დიდი მოჭირნახულე. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3508.** ჟღენტი ვ. მგზნებარე პატრიოტი. _ გაზ. "სამგორი" (გარდაბანი). _ 1978. _ 16 მაისი.
- 3509.** რატიანი პ. დიდი მოამაგე. _ გაზ. "ოქტომბრის გზით" (ქარელი). _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3510.** რატიანი პ. ილია ჭავჭავაძე როგორც მოაზროვნე. _ ჟურ. "საქ. კომუნისტი". _ 1978. _ №5. _ გვ. 82-89.
- 3511.** რატიანი პ. ილია ჭავჭავაძის უცნობი წერილი. _ გაზ. „ლიტ. საქართველო“. _ 1978. _ 3 მარტი.
საუბარია გაზეთ „ცნობის ფურცელში“ (1906 წ. 23 მარტი) „ივერიელის“ ფსევდონიმით გამოქვეყნებულ წერილზე - "იმერეთის თავადაზნაურობის სულმოკლეობა", რომელიც აღმოაჩინა ბიბლიოგრაფმა თამარ მაჭავარიანმა.
- 3512.** როსტომაშვილი შ. დიდი ერისკაცი. _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1978. _ 27 მაისი
- 3513.** როსტომაშვილი შ. ილია ჭავჭავაძე ეროვნული კადრების შესახებ. _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1978. _ 18 აპრ.
- 3514.** როსტომაშვილი შ. ქართველი ერის დიდი მოამაგე. _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1978. _ 7 მარტი.
- 3515.** როსტომაშვილი შ. სიყვარულის შარავანდედი. _ გაზ. "ბახტრიონი" (ახმეტა). _ 1978. _ 27, 30 მაისი; 1, 6 ივნ.
- 3516.** როსტომაშვილი შ. ქართველი ერის სიამაყე. _ გაზ. "ბახტრიონი" (ახმეტა). _ 1978. _ 27 აპრ.
- 3517.** რუსია გ. მამულის ბედზე დაფიქრებული. _ გაზ. "კომუნიზმის მშენებელი" (ხობი). _ 1978. _ 16 მაისი.
- 3518.** რუხაია მ. დიდი ილიას უკვდავსაყოფად. _ გაზ. "შრომის დროშა" (გეგეჭკორი). _ 1978. _ 10 ივნ.
კონფერენცია გეგეჭკორის ცენტრალურ სარაიონო ბიბლიოთეკაში.
- 3519.** როხაძე მ. ილია ჭავჭავაძის ლირიკის შემოქმედებითი ასპექტის დახასიათებისათვის. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1978. _ 22 დეკ.
რეცენზია წიგნზე: ლ. მინაშვილი. ილია ჭავჭავაძის ლირიკა. შემოქმედებითი ასპექტის დახასიათებისათვის. _ თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1977.
- 3520.** საგინაშვილი მ. ილია და რუსული ლიტერატურა. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1978. _ 13 მაისი.
- 3521.** სადუნიშვილი მ. ილია და აკაკი. _ გაზ. "ახალი ცხოვრება" (საჩხერე). _ 1978. _ 3 ივნ.
- 3522.** სადუნიშვილი მ. ზეიმი საჩხერეში. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1978. _ 26 მაისი.
- 3523.** სალაძე ნ. ერის კაცი. _ გაზ. "ლენინელი" (ზესტაფონი). _ 1978. _ 20 მაისი.
- 3524.** სამხარაძე გ. ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი კრება მოსკოვში: (ფურცლები წარსულიდან). _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1978. _ 9 ივნ.
- 3525.** სამხარაძე გ. საგურამოს ველი: [ლექსი]. _ გაზ. "წითელი დროშა" (მაიაკოვსკი). _ 1978. _ 8 ივნ.

- 3526.** სანიკიძე ს. მათ ხალხის გულში დაიდეს ბინა. _ გაზ. “წითელი დროშა” (ახალციხე). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3527.** სარქისიანი მ. დიდი მწერლის გაკვეთილები. _ გაზ. “კომუნისტი”. _ 1978. _ 28 მაისი.
- 3528.** სასიქადულო მამულიშვილი. _ გაზ. “საბჭ. აჭარა”. _ 1978. _ 29 მაისი.
საიუბილეო საღამო ბათუმში.
- 3529.** სახეიშვილი ო. ილიას სახლი: [ლექსი]. _ გაზ. “კომუნისტის მშენებელი” (ხობი). _ 1978. _ 3 ივნ.
- 3530.** სახეიშვილი ო. ქართველი დედის სახე ილიას შემოქმედებაში. _ გაზ. “კომუნისტის მშენებელი” (ხობი). _ 1978. _ 29 ივნ.
ხობის 1-ლი საშუალო სკოლის ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლის მუშაობის გამოცდილებიდან.
- 3531.** სახვამე თ. ერის სიამაყე. _ გაზ. “ლენინის დროშით” (ორჯონიკიძე). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3532.** სვანიძე ბ. დიდი ზეიმი ყვარელში. _ გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. _ 1978. _ 30 მაისი.
- 3533.** სიგუა ალექსანდრე. ილია და მისი გაზეთი “ივერია”. _ ჟურ. ”მნათობი”. _ 1978. _ №5. _ გვ. 177-184.
- 3534.** სიგუა ალექსანდრე. “დამაკვირდი”. _ ჟურ. “დროშა”. _ 1978. _ №5. _ გვ. 1.
გაზეთ “ივერიში” ილია ჭავჭავაძის მიერ დაარსებული განყოფილების შესახებ.
- 3535.** სიღამონიძე ვ. დიდი მწერლის მეუღლე _ ახალგაზრდობის სწავლა_აღზრდაზე მზრუნველი. _ გაზ. ”მცხეთა”. _ 1978. _ 6 მაისი.
- 3536.** სიღამონიძე ვ. უცხოელი მწერლები ილიას შესახებ. _ გაზ. “მცხეთა”. _ 1978. _ 30 მაისი.
- 3537.** სიღამონიძე ვ. სად არის ძვირფასი რვეული? _ გაზ. “სახ. განათლება”. _ 1978. _ 19 ოქტ.
1881 წ. გაზ. “დროებაში” შოთა რუსთაველთან დაკავშირებული ილია ჭავჭავაძისა და ს. მესხის მიერ გამოქვეყნებული მასალის დაცვის აუცილებლობის შესახებ.
- 3538.** სიღამონიძე ვ. ჭავჭავაძეთა პირველსაცხოვრისი. _ გაზ. “განთიადი” (კასპი). _ 1978. _ 13 ივნ.
- 3539.** სიღამონიძე ვ. ილიას მემკვიდრეობისათვის. _ გაზ. “სამშობლო”. _ 1978. _ 3 ივლ.
წერილში გამოთქმულია ილია ჭავჭავაძის მიერ შედგენილი ქართული ლექსიკონისა და სხვა ლიტერატურული მემკვიდრეობის არსებობის ვარაუდი.
- 3540.** სიღამონიძე ვ. ძვირფასი რვეული. _ გაზ. “სამშობლო”. _ 1978. _ 26 მაისი.
ილია ჭავჭავაძის მიერ გაზეთ “დროებაში” 1881 წელს შოთა რუსთაველის შესახებ გამოქვეყნებული მასალის შესახებ.
- 3541.** სილაგაძე ვ. ილია ჭავჭავაძე და ქართული თეატრი. _ გაზ. “კომუნისტის სხივი” (ცაგერი). _ 1978. _ 30 მაისი.
- 3542.** სიყმაშვილი თ. სადაც შობილა ილია. _ გაზ. “სოც. რუსთავი”. _ 1978. _ 30 მაისი.
ყვარელში გამართული ზეიმის შესახებ.

- 3543.** სიხარულიძე ი. მამული საყვარელი. _ გაზ. "საბჭ. აჭარა". _ 1978. _ 25 მაისი
- 3544.** სოლომნიშვილი ზ. დიდ მგოსანს: [ლექსი]. _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1978. _ 27 მაისი
- 3545.** სორდია ლ. ილიას დღეები მუზეუმში. _ გაზ. "მებრძოლი" (ზუგდიდი). _ 1978. _ 13 ივნ.
- ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ძირითადი ეპიზოდების ამსახველი გამოფენის შესახებ ზუგდიდის სახელმწიფო ისტორიულ-ეთნოგრაფიულ მუზეუმში.
- 3546.** სოსელია ვლ. ილია ჭავჭავაძე ენის შესახებ. _ გაზ. "განთიადი" (ვანი). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3547.** სოსელია ვ. ილია ჭავჭავაძის მხატვრული პროზა. _ გაზ. "განთიადი" (ვანი). _ 1978. _ 1 მაისი.
- 3548.** სპარსიაშვილი არ. კარგი წიგნი. _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი), _ 1978. _ 26 იანვ.
- რეცენზია წიგნზე: ი. ბეროშვილი. ილია და ყვარელი. _ თბ.: განათლება, 1977.
- 3549.** ტაბიძე გ. ილია მღერის_ვაჰმე!.. [ლექსი. _ გაზ. "შრომის დროშა" (გეგეჭკორი) _ 1978. _ 29 მაისი
- 3550.** ტაბიძე ნოდარ. ილია ჭავჭავაძის მოთხრობათა სათაურები. _ წიგ.: ტაბიძე ნ. წერილები მხატვრულ-პუბლიცისტური ოსტატობის შესახებ. _ თბ., 1978. _ გვ. 114-137.
- 3551.** ტაბიძე ნოდარ. ილია ჭავჭავაძის პოლემიკური ოსტატობა. _ წიგნ.: ტაბიძე ნ. წერილები. – თბ., 1978. – გვ. 180-200.
- 3552.** ტაბიძე ნოდარ. ილია ჭავჭავაძის რედაქტორული მოღვაწეობა. – წიგნ.: ტაბიძე ნ. წერილები. – თბ., 1978. – გვ. 180-200.
- ილია ჭავჭავაძემ "ივერიის" ფურცლებზე წამოაყენა რუსეთის იმპერიის ფედერაციულ საფუძველზე რეორგანიზაციისა და საქართველოს ავტონომიურ სახელმწიფოდ მოწყობის იდეა. წიგნის მოცემულ მონაკვეთში ასახულია ილია ჭავჭავაძის ბრძოლა ამ იდეის განხორციელებისათვის.
- 3553.** ტაკიძე ლ. ერის მებაირახტრე. _ გაზ. "დროშა" (შუახვევი). _ 1978. _ 30 მაისი.
- 3554.** ტიხონოვი ნიკოლოზ. ჩვენ გვერდით. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1978. _ 28 მაისი.
- 3555.** ტიხონოვი ნიკოლოზ. ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი] / თარგმანი გ. აბაშიძისა. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1978. _ 30 მაისი.
- 3556.** ტობანიძე სერგი. პირველი წიგნი _ პირველი შთაბეჭდილება. _ ჟურ. "ცისკარი". _ 1978. _ №4. _ გვ. 145-146.
- რეცენზია წიგნზე: მინაშვილი ლადო. ილია ჭავჭავაძის ლირიკა. _ თბ.: თსუ-ს გამ-ბა, 1977.
- რეცენზენტის თქმით, ლ. მინაშვილის "წიგნის უმთავრესი ღირსება მდგომარეობს იმაში, რომ საკითხის კვლევისათვის მოხმობილ დიდძალ ფაქტობრივ, ფსიქოლოგიურსა და ლიტერატურათმცოდნეობითი ხასიათის მასალაში ავტორი ახერხებს ილიას პიროვნული ნიშნების გამომხატველ ერთეულთა შემჩნევას და თვალის გადევნებას მეტად საინტერესო პროცესისადმი, _ თუ როგორ ხდება პიროვნულ თვისებათა პოეტურ თავისებურებებად ქცევის ფაქტი".
- 3557.** ტონია ბ. ილია ჭავჭავაძის „ივერია“. _ გაზ. „წინსვლა“ (სამტრედია). _ 1978. _ 13 აპრ.

- 3558.** უზნაძე ვ. ცისკენ გაწვდილი ხელები: [ჩანახატი ი. ჭავჭავაძეზე]. – გაზ. “განთიადი” (კასპი). – 1978. – 25 მაისი
- 3559.** ფარულავა ა. ილიას დღეები გრძელდება. – გაზ. “კომუნიზმის გზით” (წულუკიძე). – 1978. – 17 ივნ.
- 3560.** ფილაური ნ. კვლავ აჟღერდა ილიას ხმა. – გაზ. ”სახ. განათლება”. – 1978. – 12 მაისი.
საზეიმო სხდომა თბილისის მე-14 საშუალო სკოლაში.
- 3561.** ფირცხალავა ვ. საიუბილეო ფიქრები. – გაზ. “განახლებული აბაშა”. – 1978. – 3 ივნ.
- 3562.** ფიფია-ალიბეგაშვილი ქს. თვითმოქმედების და გარჯის საკითხი ილია ჭავჭავაძის პედაგოგიკურ შეხედულებებში. – ჟურ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 1978. – №5. – გვ. 64-68.
- 3563.** ფიფია მ. ილიას: [ლექსი]. – გაზ. “კომუნიზმის დროშით” (წალენჯიხა). – 1978. – 27 მაისი.
- 3564.** ფიფია მ. ქართული სიტყვის რაინდი. – გაზ. “კომუნიზმის დროშით” (წალენჯიხა). – 1978. – 16 მაისი.
- 3565.** ფიფია შ. მარად და ყველგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა! – გაზ. “კომუნიზმის დროშით” (წალენჯიხა). – 1978. – 25 მაისი
- 3566.** ფიცხელაური ლ. ილია აღზრდის შესახებ. – გაზ. “ჭიათურის მადაროელი”. – 1978. – 30 მაისი.
- 3567.** ფუტკარაძე ა. ილია და აჭარა. – გაზ. “დროშა” (შუახევი). – 1978. – 30 მაისი
- 3568.** ფშაველაშვილი ნ. ერის დიდი მოამაგე. – გაზ. “ბახტრიონი” (ახმეტა). – 1978. – 18 მაისი.
- 3569.** ფხოველი ჯარჯი. დიდი მგეზავი. – ჟურ. “ცისკარი”. – 1978. – №5. – გვ. 99-100.
- 3570.** ფხოველი ჯარჯი. ილია ჭავჭავაძის ორტომეული. – ჟურ. “ცისკარი”. – 1978. – №2. – გვ. 146.
რეცენზია ილია ჭავჭავაძის ორტომეულზე (შემდგენელი ნ. ალანია. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1977).
- 3571.** ქათამაშვილი ნ. ერის ბურჯი და დიდი მესიტყვე. – გაზ. “გამარჯვების დროშა” (ლაგოდეხი). – 1978. – 13 მაისი.
- 3572.** ქათამაძე თ. ერის მამა და მოძღვარი. – გაზ. “კოლექტიური შრომა” (ხულო). – 1978. – 3 ივნ.
- 3573.** ქართველი მოღვაწენი_ილია ჭავჭავაძეზე. – გაზ. “თრიალეთი” (დმანისი). – 1978. – 1 ივნ.
ივ. ჯავახიშვილის, ე. თაყაიშვილის, გრ. ყიფშიძის, ი. ევლოშვილის, ნ. ნაკაშიძის, ევ. გაბაშვილისა და ი. ზურაბიშვილის გამონათქვამები ილიას შესახებ.
- 3574.** ქართული თეატრის ქომაგი. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1978. – 27 მაისი.
ილიას დამოკიდებულება ქართული თეატრისადმი.
- 3575.** ქაშიბაძე ი. ნარკვევები ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების შესახებ. – გაზ. „საბჭ. აჭარა“. – 1978. – 28 თებ.
რეცენზია წიგნზე: ი. ბოცვაძე. ილია ჭავჭავაძე რევოლუციამდელ ქართულ კრიტიკაში: მონოგრაფია. – თბ.: თბილ. უნ-ტი, 1977.

- 3576.** ქილიფთარი მ. მისი სახელი უკვდავია. _ გაზ. “გამარჯვება” (ძიმითი. მახარადის რ-ნი). _ 1978. _ 30 მაისი.
- 3577.** ქიქავა თ. ზეიმი ყვარელში. _ გაზ. “მცხეთა”. _ 1978. _ 1 ივნ.
- 3578.** ქობულაძე ზ. დიდ ილიას: [ლექსი]. _ გაზ. “გამარჯვების დროშა” (ბოლნისი). _ 1978. _ 1 ივნ.
- 3579.** ქორთუა ვლ., რუსია გ. ერთი ეპიგრაფის სწორად გაგებისათვის. _ გაზ. “კომუნიზმის მშენებელი” (ხობი). _ 1978. _ 6 ივნ.
ილია ჭავჭავაძის “კაცია-ადამიანის?!” ეპიგრაფის “მოყვარეს პირში უძრახე, მტერს_პირს უკანაო”, სწავლებისათვის ხობის საშუალო სკოლებში.
- 3580.** ქურდაძე რ. ილია ჭავჭავაძის “გუთნის დედა”. _ საქ. სსრ პედაგოგიური ინ-ტის შრომები. პედ.-ფსიქ. სერია. _ 1978. _ ტომი 5. _ გვ. 192-202.
- 3581.** ქურიძე შ. ილია ჭავჭავაძე და თანამედროვეობა. _ წიგნ.: ქურიძე შ. ლიტერატურულ-კრიტიკული ნაწერები. _ თბ., 1978. _ გვ. 75-91.
წიგნში თავმოყრილია და მიმოხილული სხვადასხვა დროის ქართულ პერიოდულ პრესაში გამოქვეყნებული ილიას ლიტერატურულ_კრიტიკული სტატიები.
- 3582.** ქურციკიძე ა. სულიერი წინამძღოლი. _ გაზ. “ლენინელი” (ზესტაფონი). _ 1978. _ 20 მაისი.
- 3583.** ქუჩიშვილი გ. ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. _ გაზ. “კოლხეთი” (ცხაკაია). _ 1978. _ 27 მაისი
- 3584.** ღამბაშიძე რ. ილია ჭავჭავაძე ჭიათურის შავი ქვის შესახებ. _ გაზ. “ჭიათურის მადაროელი”. _ 1978. _ 13 სექტ.
გაზ. “ივერიაში” გამოქვეყნებული ერთი წერილის გამო.
- 3585.** ღვინიაშვილი თ. სადაც ცხოვრობდა. ქ. თბილისი. ორჯონიკიძის ქ. №22. _ გაზ. “კომუნისტი”. _ 1978. _ 28 მაისი.
იგივე: გაზ. “საბჭ. აგრონომი” (საქ. სას.-სამ. ინ-ტი). _ 1978. _ 2 ივნ.
- 3586.** ღლონტი ალ. ილია და ქართული ორთოგრაფია. _ გაზ. “საბჭ. პედაგოგი” (ა. ს. პუშკინის სახ. თბილ. სახელმწ. პედ. ინ-ტი). _ 1978. _ 18 მაისი.
- 3587.** ღურჭუმელიძე ნ. ილია ჭავჭავაძე და სკოლა. _ გაზ. ”კომუნიზმის სხივი” (ცაგერი). _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3588.** ყატაშვილი ს. ილია და თელაველები. _ გაზ. ”ალაზნის განთიადი” (თელავი). _ 1978. _ 6 მაისი.
- 3589.** ყვინჩია ალ. ილია_თანამედროვე დრამატურგიაში. _ გაზ. “კომუნიზმის გზით” (წულუკიძე). _ 1978. _ 10 ივნ
- 3590.** ყურაშვილი ელ. ილიას: [ლექსი]. _ გაზ. “წითელი დროშა” (მაიაკოვსკი). _ 1978. _ 27 მაისი
- 3591.** ყურშუბაძე ნ. ილია და ქალი, დედა. _ გაზ. “ლენინელი” (ქობულეთი). _ 1978. _ 30 მაისი.
- 3592.** შადური ვ. რაც ერთხელ ცხოვლად სულს დააჩნდების... ილია ჭავჭავაძე და რუსული კულტურა. _ გაზ. “კომუნისტი”. _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3593.** შამელაშვილი რ. სიტყვის დიდოსტატი. _ გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. _ 1978. _ 19 მაისი.
- 3594.** შამელაშვილი რ. “ილია ჭავჭავაძე და ქართული ენა”. _ გაზ. “დროშა” (წყალტუბო). _ 1978. _ 9 დეკ.

რეცენზია წიგნზე: შ. ძიძიგური. ილია ჭავჭავაძე და ქართული ენა. _ თბ.: მეცნიერება, 1978.

იგივე: გაზ. "თბილისი". _ 1978. _ 20 ივლ.

- 3595.** შამელაშვილი რ. მწერლის ენა ლინგვისტიკურ მიკროსკოპში. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3596.** შანშიაშვილი ს. ერის მოჭირნახულე და მოზარე. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1978. _ 28 მაისი.
- 3597.** შერაზადაშვილი ზ. ქართული პედაგოგიკური აზროვნების სათავეებთან. _ ჟურ. „სკოლა და ცხოვრება“. _ 1978. _ №5. _ გვ. 50-55.
- 3598.** შერაზადაშვილი ზ. ილია ფიზიკური აღზრდის შესახებ. _ ჟურ. "მართვე". _ 1978. _ №2. _ გვ. 3-5.
- 3599.** შერაზადიშვილი ირ. ცხინვალის სცენაზე. _ გაზ. "საბჭ. ოსეთი". _ 1978. _ 25 მაისი.

ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებები "ოთარანთ ქვრივი" და "სარჩობელაზედ" ცხინვალის სცენაზე წარმოდგენის შესახებ.

- 3600.** შესტინსკი ო. მარადის ჩვენთან. _ გაზ. "სამშობლო". _ 1978. _ 3 ივლ.
- 3601.** შეყელაძე მ. დიდი მამულიშვილის საიუბილეოდ. _ გაზ. "გამარჯვების დროშა" (ლაგოდეხი). _ 1978. _ 20 მაისი.
- 3602.** შველიძე ც. "სიმხდალე არის განდევილობა". _ გაზ. "ასპინძა". _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3603.** შონია დ. პარიზის კომუნა და ილია ჭავჭავაძე. _ გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". _ 1978. _ 18 მარტი.
- 3604.** შონია ნ. ილია ჭავჭავაძე და აფხაზეთი. _ გაზ. "ლენინელი" (გალი). _ 1978. _ 23 მაისი
- 3605.** შონია ნ. კულტურის ძეგლების მოამაგე. _ გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". _ 1978. _ 20 მაისი.
- 3606.** შურღულაია კლ. მამულისათვის ენთო ლამპარად. _ გაზ. "კოლხეთი" (ცხაკაია). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3607.** შულღიაშვილი დ. დიდი მოძღვარი. _ გაზ. "თბილისის უნივერსიტეტი". _ 1978. _ 2 ივნ.
- 3608.** შულღიაშვილი დ. ილია ჭავჭავაძის იკონოგრაფიული ფონდი ლიტერატურულ მუზეუმში. _ ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". _ 1978. _ №6. _ გვ. 21-23.
- 3609.** შულღიაშვილი დ. ერთი პორტრეტის ამბავი. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1978. _ 28 მაისი.
- 3610.** შულღიაშვილი დ. იმ საუკუნის დასასრულს... _ გაზ. "თბილისი". _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3611.** შულღიაშვილი დ. ორი უცნობი საიუბილეო ადრესი. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1978. _ 26 მაისი.
- საუბარია საქართველოს სახელმწიფო ლიტერატურულ მუზეუმში დაცულ საიუბილეო ადრესების შესახებ.
- 3612.** შუშანაშვილი ალექსანდრე. სახელმწიფო საბჭოში ილია ჭავჭავაძის მოღვაწეობის ერთი საკითხი. _ ჟურ. "საბჭ. სამართალი". _ 1978. _ №5. _ გვ. 45-50.

- 3613.** ჩავლიეშვილი ალექსანდრე. მღვდლის სახის გაგებისათვის ი. ჭავჭავაძის “გლახის ნაამბობში”. – წიგნ.: ჩავლიეშვილი ა. ლიტერატურულ-ესთეტიკური ნარკვევები. – ბათუმი, 1978. – გვ. 123-134.
- 3614.** ჩანგაშვილი ს. ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – გაზ. “ყვარელი”. – 1978. – 28 მაისი.
- 3615.** ჩანტლაძე ვ. ილიას ეკონომიკური შეხედულებანი. – გაზ. “თბილისის უნივერსიტეტი”. – 1978. – 26 მაისი
- 3616.** ჩარკვიანი ჯ. თუ დედამ შვილი გაზარდოს. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1978. – 27 მაისი.
- 3617.** ჩაჩუა ევ. ქართული ენის მოამაგე. – გაზ. ”ლენინელი” (ქობულეთი). – 1978. – 25 მაისი.
- 3618.** ჩვენი დიდი თანამედროვე: [მოწინავე]. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1978. – 28 მაისი.
- 3619.** ჩვენი დიდი თანამედროვე. – გაზ. “სახ განათლება”. – 1978. – 31 მაისი.
საიუბილეო საღამო საქართველოს სახელმწიფო ფილარმონიის დიდ საკონცერტო დარბაზში.
იგივე: გაზ. “კომუნისტი”. – 1978. – 30 მაისი.
იგივე: გაზ. “სამშობლო”. – 1978. – 5 ივნ.
- 3620.** ჩვენი თანამედროვე ილია ჭავჭავაძე. საიუბილეო საღამო მოსკოვში. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1978. – 10 ივნ.
იგივე: გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1978. – 16 ივნ.
- 3621.** ჩვენი ილია: [მოწინავე]. – გაზ. “სახ განათლება”. – 1978. – 26 მაისი.
- 3622.** ჩიკვილაძე დ. მყარი ფაქტობრივი საფუძველი. – გაზ. “თბილისი”. – 1978. – 8 ივნ.
რეცენზია წიგნზე: ნ. ტაბიძე. ილია ჭავჭავაძის “ივერია”. (1877-1885). – თბ.: განათლება, 1978.
- 3623.** ჩიქობავა ა. ილია ჭავჭავაძე და სალიტერატურო ქართული ენის ერთიანობის საკითხი. – ჟურ. “საბჭ. ხელოვნება”. – 1978. – №6. – გვ. 2-5.
- 3624.** ჩიქობავა ა. ენის ტრფიალი. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1978. – 28 მაისი.
იგივე: გაზ. “ახალი სვანეთი” (მესტია). – 1978. – 1 ივნ.
- 3625.** ჩიქოვანი დ. ილიას დღეები ჩვენთან. – გაზ. “საბჭ. პედაგოგი”. (ა. ს. პუშკინის სახ. თბილ. სახელმწ. პედ. ინ-ტი). – 1978. – 25 მაისი.
ილიას დღეები ა.ს. პუშკინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო პედაგოგიურ ინსტიტუტში.
- 3626.** ჩიქოვანი ე. მამულისათვის დარჩა ლამპარად. – გაზ. ”განახლებული აბაშა”. – 1978. – 6 მაისი.
- 3627.** ჩიხიაშვილი მ. მარად და ყველგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა! – გაზ. “ყვარელი”. – 1978. – 1 ივნ.
- 3628.** ჩქარეული ვ. ილიას: [ლექსი]. – გაზ. “დარიალი” (ყაზბეგი). – 1978. – 13 ივნ.
- 3629.** ჩხარტიშვილი რ. ილიას: [ლექსი]. – გაზ. “ლენინის დროშა” (მახარაძე). – 1978. – 30 მაისი.
- 3630.** ჩხეიძე ჟ. ქართული სულის დაღადისი. – გაზ. ”წითელი დროშა” (ახალციხე). – 1978. – 25 აპრ.
- 3631.** ცაიშვილი ს. ილია და ძველი ქართული კულტურა. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1978. – 28 მაისი.

- 3632.** ციკოლია მ. დიდი ილიასადმი ღრმა სიყვარულით. _ გაზ “ლენინელი” (გალი). _ 1978. _ 30 მაისი
- 3633.** ციციშვილი გ. მსოფლიო კულტურის შუქზე. ილია ჭავჭავაძე და მსოფლიო კულტურის საკითხები. _ გაზ. “ლიტ. საქართველო”. _ 1978. _ 9 ივნ.
- 3634.** ცქიფურიშვილი ბ. ი. ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავისათვის. _ გაზ. “გამარჯვების დროშა” (ლაგოდები). _ 1978. _ 18 მაისი.
იუბილე გაიმართა აფენის სასოფლო კულტურის სახლში.
- 3635.** ცქიფურიშვილი მ. პოეტის უკვდავება. _ გაზ. “წინსვლა” (თერჯოლა). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3636.** ძევისაშვილი ა. დიალოგი ილია ჭავჭავაძესთან. _ გაზ. ”ზახტრიონი” (ახმეტა). _ 1978. _ 13 მაისი.
- 3637.** ძეზნიაური ქ. არდავიწყება. _ გაზ. “ახალი თიანეთი”. _ 1978. _ 18 მაისი.
საიუბილეო საღამო ჟებოტის 8-წლიან სკოლაში (თიანეთის რ-ნი).
- 3638.** ძიძიგური შოთა. ქართული ენის მედროშე. _ გაზ. “სახ. განათლება”. _ 1978. _ 26 მაისი.
- 3639.** ძიძიგური შოთა. ილია ჭავჭავაძე და ქართული ენა. _ თბ.: მეცნიერება, 1978. _ 94გვ.
- 3640.** ძმობის სადიდებლად: (წერილები). _ გაზ. “კომუნისტი”. _ 1978. _ 8 ივნ.
ს. ნაროვჩატოვი. საერთო სიყვარულით;
ო. შესტინსკი. მარადის ჩვენთან;
ვ. კოროტიჩი. როცა კვდებოდა, იგი უკვე უკვდავი იყო!
კ. დალაქიანი. საქართველოს სინდისი;
გრინბერგი. ილია ჭავჭავაძის გამარჯვება.
- 3641.** წერეთელი აკაკი. სიტყვა ილია ჭავჭავაძის ცხედარზე. _ ჟურ. “დილა”. _ 1978. _ №8. _ გვ. 10.
იგივე: გაზ. “განთიადი” (კასპი). _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3642.** წერეთელი გიორგი. თერგის დაღევა. _ ჟურნ. “თავისუფლების ტრიბუნა”. _ პარიზი, 1978. _ №22 (დაბეჭდილია გიორგი ჯაყელის ფსევდონიმით).
წერილში საუბარია ტერმინ “თერგდალეულთა” ეტიმოლოგიის შესახებ.
- 3643.** წერეთელი გიორგი. ილია, საქართველოს უკვდავი სული. _ ჟურნ. “თავისუფლების ტრიბუნა” _ პარიზი, 1978. _ №22.
დაბეჭდილია ფსევდონიმით “გიორგი ქართველი”.
- 3644.** წიკლაური მ. ლელთ ღუნას ჯავრი და იმედი. _ გაზ. “ლიტ. საქართველო”. _ 1978. _ 28 მაისი.
იგივე: გაზ. “დარიალი” (ყაზბეგი). _ 1978. _ 3 ივნ.
- 3645.** წილოსანი ნ. მამა ერისა. _ გაზ. “კომუნისტური შრომა” (ლანჩხუთი). _ 1978. _ 18 მაისი.
- 3646.** წილოსანი ნ. ... მამულისათვის რჩება ლამპრად. _ გაზ. “კომუნისტური შრომა” (ლანჩხუთი). _ 1978. _ 8 ივნ
- 3647.** ჭანტურია ტ. “კაცი ვარ ადამიანი! ... “ _ ჟურ. ”ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში”. _ 1978. _ №2. _ გვ. 76-79.
მოთხრობა “კაცია ადამიანის?!” შესახებ.
- 3648.** ჭილაია სერგი. დიდი ილია. _ გაზ. “თბილისი”. _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3649.** ჭიჭიკოშვილი ზ. ილია ჭავჭავაძის პედაგოგიური შეხედულებანი. _ გაზ. ”ყვარელი”. _ 1978. _ 25 მაისი.

- 3650.** ჭიჭიკოშვილი ზ. ილია ჩვენთან არის. _ გაზ. “ყვარელი”. _ 1978. _ 28 მაისი.
- 3651.** ჭრელაშვილი ლევან. ჟურნალ საქართველოს მოამბეში და გაზ. “ივერიაში” სპირიდონ ჩიტორელიძის ფსევდონიმით გამოქვეყნებული ნაწერების ატრიბუციის საკითხი. _ წიგნ.: შოთა რუსთაველის სახ. ქართული ლიტერატურის ისტორიის ინ-ტი. XIII სესიის თეზისები. _ თბ, 1978. _ გვ. 10.
მკვლევარის მტკიცებით სპირიდონ ჩიტორელიძე ილიას ფსევდონიმი იყო.
- 3652.** ჭუმბურიძე ნ. ილიას საიუბილეოდ. _ გაზ. “ქუთაისი”. _ 1978. _ 23 მაისი
- 3653.** ჭურღულია ო. უკვდავება. _ გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. _ 1978. _ 27 მაისი
- 3654.** ჭურღულია ო. მავნე ტრადიციების მხილება XIX საუკუნის ქართველ მწერალთა ნააზრევში. _ გაზ. ”ქუთაისი”. _ 1978. _ 10, 11 იანვ.
ილია ჭავჭავაძის, აკაკი წერეთლისა და სხვათა გამონათქვამები მავნე ტრადიციების შესახებ.
- 3655.** ჭურღულია ო. დიდი ილია და აფხაზეთი. _ გაზ. „საბჭ. აფხაზეთი“. _ 1978. _ 21 აპრ.
- 3656.** ხაბურზანია გ. უძველესი ენის ბრძენი მესიტყვე. _ გაზ. “ლენინელი” (გალი). _ 1978. _ 30 მაისი.
- 3657.** ხარაიშვილი ბ. ეჰ, მეეტლევ! [ლექსი ი. ჭავჭავაძეს]. _ გაზ. “გამარჯვება”. (ძიმითი. მახარაძის რ-ნი). _ 1978. _ 30 მაისი.
იგივე: გაზ. “ლენინის დროშა” (მახარაძე). _ 1978. _ 30 მაისი.
- 3658.** ხარანაული ვ. ილია და თიანელი მეურმეები. _ გაზ. “ახალი თიანეთი”. _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3659.** ხატიაშვილი ა. დიდი ილიას გახსენების დღეები. _ გაზ. “გამარჯვების დროშა” (ლაგოდეხი). _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3660.** ხაჩიშვილი ქ. ილია და ბათუმის ქართული სკოლა. _ ჟურ. “დროშა”. _ 1978. _ №5. _ გვ. 14-15.
- 3661.** ხაჩიშვილი ქ. ილია ჭავჭავაძის საიუბილეოდ. _ გაზ. “ახალი შირაქი” (წითელწყარო). _ 1978. _ 27 მაისი.
გამოფენა წითელწყაროს მხარეთმცოდნეობის მუზეუმში.
- 3662.** ხეთაგური შ. აღასრულა მან თვისი ვალი. _ გაზ. “სამგორი” (გარდაბანი). _ 1978. _ 8 ივნ.
- 3663.** ხვალე დღევანდელს უნდა სჯობდეს... (წერილები ილია ჭავჭავაძის შესახებ). _ გაზ. “თბილისი”. _ 1978. _ 29 მაისი.
მ. მეგრელიძე. ხალხური საუნჯის მოამაგე;
მ. სურგულაძე. მწერალი და მართლმსაჯულება;
ზ. კეთილაძე. ერის სიყვარული;
მ. გაჩეჩილაძე. მშრომელთა ქომაგი;
მ. მაისურაძე. იშვიათი ეგზემპლარი;
მ. ჭოხონელიძე. ეს ტრადიციული ხუთშაბათები...
- 3664.** ხმალაძე პ. ქართული კულტურის მედროშე. _ გაზ. ”კომუნიზმის დროშით” (წალენჯიხა). _ 1978. _ 23 მარტი.
- 3665.** ხმალაძე პ. დიდი პატრიოტი. _ გაზ. „კომუნიზმის განთიადი“ (ჩოხატაური). _ 1978. _ 27 აპრ.
იგივე: გაზ. “ახალი ცხოვრება” (საჩხერე). _ 1978. _ 8 აპრ.

- 3666.** ხმალაძე, პ. დიდი ჰუმანისტი. _ გაზ. "კოლხეთი" (ცხაკაია). _ 1978. _ 20 მაისი.
 იგივე: გაზ. "ლენინელი" (ზესტაფონი). _ 1978. _ 13 მაისი;
 იგივე: გაზ. "ლენინელი" (ქობულეთი). _ 1978. _ 16 მაისი;
 იგივე: გაზ. "წითელი დროშა" (მაიაკოვსკი). _ 1978. _ 16 მაისი;
 იგივე: გაზ. "წინსვლა" (სამტრედია). _ 1978. _ 23 მაისი.
- 3667.** ხომერიკი ვ. ილიაობა ჭარნალში. _ გაზ. "ოქტომბრის გზით". (ხელვაჩაური). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3668.** ხორგუაშვილი გ. დიდი სტუმარი ახალქალაქსა და წინარეხში. _ გაზ. "განთიადი" (კასპი). _ 1978. _ 25 მაისი
- 3669.** ხუციშვილი მ. გორი და წიწამურის ტრაგედია. _ გაზ. "გამარჯვება" (გორი). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3670.** ხუციშვილი ს. ორი ეპოქის ორი დიდი მოაზროვნე. _ გაზ. "თბილისის უნივერსიტეტი". _ 1978. _ 26 მაისი.
- 3671.** ხუხაშვილი გ. უკვდავი ხმები. დიდი იუბილეს ექვ. _ გაზ. "თბილისი". _ 1978. _ 8 ივნ.
- 3672.** ჯავახიშვილი გ. ილიაობა თელავში. _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1978. _ 16, 18 მაისი.
- 3673.** ჯავახიშვილი ი. ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ისტორია. _ ჟურ. "ისტორია, საზოგადოებათმც., სამართალმც., გეოგრაფია სკოლაში". _ 1978. _ №2. _ გვ. 5-16.
- 3674.** ჯავახიშვილი მიხეილ. ილია ჭავჭავაძე (მოგონებათა ნაწყვეტები). / პუბლიკაცია და წინასიტყვაობა სათაურით "დიდი ილია" ს. ხვამლეღისა. _ ჟურ. "განთიადი". _ 1978. _ №3. _ გვ. 134-139.
- 3675.** ჯავახიშვილი მ. "მას აქეთ რაკი"... _ გაზ. "კომუნიზმის გზა" (დუშეთი). _ 1978. _ 3 ივნ.
- 3676.** ჯალაღონია ნ. საგურამოში: [ლექსი]. _ გაზ. "კოლხეთი" (ცხაკაია). _ 1978. _ 27 მაისი
- 3677.** ჯალიაშვილი ა. უკვდავ ილიას: [ლექსი]. _ გაზ. "ახალი შირაქი" (წითელწყარო). _ 1978. _ 27 მაისი.
- 3678.** ჯანაშია ნ. ილია ჭავჭავაძის როლი სალიტერატურო ენის განვითარების საქმეში. _ გაზ. "ლენინელი" (გალი). _ 1978. _ 1 ივნ.
- 3679.** ჯანგიძე მ. ილიას: [ლექსი]. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1978. _ 20 მაისი.
- 3680.** ჯიბლაძე გიორგი. ილია ჭავჭავაძე / რედ.: პროფ. ს. ჭილაია. _ თბ.: ცოდნა, 1978. _ 64გვ. _ (სერია 7).
 წიგნში მოცემულია ილია ჭავჭავაძის ბიოგრაფია და შემოქმედების განხილვა.
- 3681.** ჯიბლაძე გიორგი. ილია ჭავჭავაძე და პედაგოგიკის პრობლემები. _ ჟურ. "სკოლა და ცხოვრება". _ 1978. _ №5. _ გვ. 34-45.
- 3682.** ჯიბლაძე გიორგი. დიდი ილია ჭავჭავაძე. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1978. _ №5. _ გვ. 149-172.
- 3683.** ჯიბლაძე გიორგი. ჩვენი დიდი თანამედროვე. ილია ჭავჭავაძე_სოციალური და ეროვნული თავისუფლებისათვის, ხალხთა ძმობისა და მეგობრობისათვის ბრძოლის მედროშე. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1978. _ 26 მაისი.

- 3684.** ჯინჭარაძე ნ. ილია და გლეხობა. _ გაზ. „ლენინელი“ (ქობულეთი). – 1978. _ 25 მაისი.
- 3685.** ჯიქია ა. გოგიბერიძე ვ. ილია ჭავჭავაძე-ქართული ენის ქომაგი. _ გაზ. “გამარჯვება” (გორი). _ 1978. _ 25 მაისი.
- 3686.** ჯიქია ა. გოგიბერიძე ვ. უკანასკნელი დღეები. _ გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. _ 1978. _ 27 მაისი
- 3687.** ჯიხვაძე ა., ხანდურიშვილი ჯ., ზაუტაშვილი ე. და სხვ. ხალხისათვის, სამშობლოსათვის თავდადებული: [წერილები]. _ გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. _ 1978. _ 28 მაისი.
- 3688.** ჯიჯავაძე გ. იუბილეს მიეძღვნა. _ გაზ. „ლენინელი“ (ქობულეთი). – 1978. _ 25
- 3689.** ჯღარკავა, შ. დიდი ილია ბერლინში. _ გაზ. “შრომის დროშა” (გეგეჭკორი). _ 1978. _ 15 ივნ.
- 3690.** Абашидзе Гр. Знаменосец.: [К 140-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Заря Востока». – 1978. - 28 мая., С. 2
- 3691.** Абашидзе Гр. Писатель-гражданин.: [К 140-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1978. - 29 мая., С. 2
- 3692.** Абашидзе Гр. Он был певцом рассвета: [К 140-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Лит. газета». – 1978. - 24 мая. - №21., С. 6
- 3693.** Абхазия чтит память И. Чавчавадзе. – газ. «Заря Востока». – 1978. - 31 мая., С. 2.
ილია ჭავჭავაძის 140-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი საზეიმო სხდომის ჩატარების შესახებ სოხუმში.
- 3694.** Алексеев М. Для всех времён. – газ. «Заря Востока». – 1978. - 10 июня., С. 3.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავთან დაკავშირებით მოსკოვში გამართული დღეების შესახებ.
- 3695.** Анджaparидзе В. Самый дорогой образ. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1978. - 29 мая., С. 2.
გაზეთი აქვეყნებს ცნობილი ქართველი მსახიობის, ვერიკო ანჯაფარიძის საუბარს ოთარაანთ ქვრივის როლზე მისი მუშაობისა და ამ მხატვრული სახისადმი მისი დამოკიდებულების შესახებ.
- 3696.** Апакидзе Н. Патриот родной страны: [К 140-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1978. - 29 мая., С. 3
- 3697.** Арефьева М. Во славу отчизны. – газ. «Заря Востока». - 1978, 10 июня., С. 3.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავთან დაკავშირებით მოსკოვში გამართული დღეების შესახებ.
- 3698.** Асатиани Г. Звон колокола.: [К 140-летию Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Заря Востока». – 1978. - 28 мая., С. 3
- 3699.** Барамидзе Ал. Исполнивший свой долг.: [К 140-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Заря Востока». - 1978, 28 мая., С. 2
- 3700.** Басилая Л. Праздник на проспекте Чавчавадзе. – газ. «Кутаисская правда». – 1978. - 3 июня., С. 4.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავთან დაკავშირებით ქუთაისში გამართული დღესასწაულის შესახებ.
- 3701.** Бибилеишвили Ю. Поэт, просветитель. – газ. «Сов. Аджария». – 1978. - 25 мая., С. 3.

სტატიაში საუბარია ილია ჭავჭავაძის პედაგოგიკის თემისადმი მიძღვნილი წერილების შესახებ. აღნიშნულია ის განსაკუთრებული წვლილი, რომელიც მწერალმა შეიტანა საქართველოში განათლების დონის ამაღლების საქმეში.

3702. Бурджанадзе К. Драгоценное наследие. Илья Чавчавадзе как переводчик. – газ. «Заря Востока». – 1978. – 26 мая.

წერილში საუბარია ილია ჭავჭავაძის მთარგმნელობითი საქმიანობის შესახებ.

3703. Бурдиашвили К. Светлые горизонты. – газ. «Заря Востока». – 1978. – 28 мая.

3704. В творчестве композиторов. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1978. – 29 мая., С. 3.

ილია ჭავჭავაძის შემოქმედება ქართველ კომპოზიტორთა ნაწარმოებებში.

3705. Великий сын Грузии. – газ. «Заря Востока». – 1978. – 14 мая., С. 3.

ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავთან დაკავშირებით ერევანში გამართული საზეიმო სხდომის შესახებ.

3706. Вечно живой классик. [Статьи]: З. Саралидзе. Любимый автор. – К. Бурдиашвили. Светлые горизонты. – Б. Путуридзе. В его школе. – Н. Табагари. Поэзия всегда жива. – газ. «Заря Востока». – 1978. – 28 мая

3707. Винокуров Е. Поэзии душа живая. – газ. «Заря Востока». – 1978. – 10 июня. С. 3.

ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავთან დაკავშირებით მოსკოვში გამართული დღეების შესახებ.

3708. Власова О. Страстное слово публициста. – газ. «Заря Востока». – 1978. – 10 июня., С. 3.

ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავთან დაკავშირებით მოსკოვში გამართული დღეების შესახებ.

3709. Во всеоружье истины высокой. – газ. «Лит. газета». – 1978. – 14 июня., С. 1.

ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავთან დაკავშირებით მოსკოვში გამართული საზეიმო სხდომის შესახებ.

3710. Давиташвили Н. Имени И. Чавчавадзе. – газ. «Сов. Аджария». – 1978. – 25 мая.

ბათუმის ილია ჭავჭავაძის სახელობის თეატრის შექმნის ისტორიის შესახებ.

3711. Дадiani Дж. Высокая оценка. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1978. – 26 мая., С. 3.

რუსულ გაზეთ «Эхо»-ში გამოქვეყნებული წერილის შესახებ, რომელშიც პოემა “განდეგილზეა” საუბარი.

3712. Джибладзе Г. Его бессмертие. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1978. – 29 мая., С. 1.

ილიას ლიტერატურულ-პუბლიცისტურ და მეცნიერულ-ფილოსოფიურ მემკვიდრეობის შესახებ.

3713. Джибладзе Г. Илья Чавчавадзе. – жур. «Лит. Грузия». – 1978. – № 5. – С. 107-126

3714. Джибладзе Г. Оставил след глубокий: [К 140-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Лит. газета». – 1978. – 24 мая., С. 6

3715. Джибладзе Г. Старшие товарищи. – газ. «Заря Востока». – 1978. – 28 мая. – С. 3.

ჭავჭავაძის წერილები-ნეკროლოგები, რომლებიც ეძღვნება ცნობილ რუს “რაზნოჩინელებს”: ელისეევსა და შელგუნოვს (1891წ.).

3716. Джибладзе Н. Слово об Илье. – газ. «Заря Востока». – 1978. – 28 мая., С. 3.

წინასიტყვაობა ი. ჭავჭავაძის ორტომეულისა, რომელიც რუსულ ენაზე გამოსცა გამომცემლობა “მერანმა” მწერლის დაბადების 140 წლისთავთან დაკავშირებით.

- 3717.** **Дзидзигури Ш.** Реформатор языка.: [К 140-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Заря Востока». – 1978. – 28 мая., С. 3
- 3718.** **Долидзе Сико.** Экранизация повести. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1978. – 26 мая., С. 3.
ილიას მოთხრობა “კაცია-ადამიანის?” ეკრანიზაციისათვის მზადების შესახებ.
- 3719.** **Дом в Сагурам.** – газ. «Молодёжь Грузии». – 1978. – 27 мая., С. 2.
ილიას საგურამოს სახლ-მუზეუმის შესახებ.
- 3720.** **Думбадзе Н.** Слово об Илье – газ. «Заря Востока». – 1978. – 28 мая
- 3721.** **Елигулашвили Э.** ...Андреевская улица, дом №22. – газ. «Лит. газета». – 1978. – 24 мая., С. 6.
ილიას თბილისის სახლ-მუზეუმის შესახებ.
- 3722.** **Елигулашвили Э.** Поэт-гражданин: [К 140-летию Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Лит. газета». – 1978. – 7 июня., С. 3
- 3723.** **Жваниа В.** Проблемы справедливости и социально-экономической жизни в творчестве Ильи Чавчавадзе/Ред.: И. Долидзе. – Тб.: тип. изд-ва ЦК КП Грузии, 1978. – 196 с.
- 3724.** **Запоминающаяся встреча.** – газ. «Веч. Тбилиси». – 1978. – 2 марта.
ილიას თბილისის სახლ-მუზეუმში ჩატარებული შეხვედრის შესახებ.
- 3725.** **Инашвили Ф.** Не зарастёт народная тропа... – газ. «Заря Востока». – 1978. – 28 мая., С. 3.
ილია ჭავჭავაძის თბილისის სახლ-მუზეუმის შესახებ.
- 3726.** **Казаченко В.** Сердцем к сердцу. – газ. «Заря Востока». – 1978. – 10 июня., С. 3.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავთან დაკავშირებული დღეები მოსკოვში.
- 3727.** **Канкава Г.** Созвучность современности: [К 140-летию со дня рождения И. Чавчавадзе]. – жур. «Лит. Грузия». – 1978. – № 6. – С. 114-133
- 3728.** **Каранадзе Т.** Сбылось пророчество: [К 140-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1978. – 29 мая., С. 3
- 3729.** **Квициния Н.** Во имя братства и любви: [К 140-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе. – газ. «Советская Абхазия». – 1978. – 27 мая., С. 3
- 3730.** **Киквидзе А.** Нелегальный надзор – газ. «Заря Востока». – 1978. – 27 мая
- 3731.** **Кикнадзе В.П.** Илья Чавчавадзе и театр /Театр. о-во Грузии. – Тб., 1978. – 40с. – (В мире театра).
- 3732.** **Киланава Н.** Илья Чавчавадзе в Абхазии [1903 г.]. – газ. «Сов. Абхазия». – 1978. – 27 мая
- 3733.** **Кикодзе Г.** Традиции грузинской культуры и Илья Чавчавадзе. – жур. «Лит. Грузия». – 1978. – № 5. – С. 94-106
- 3734.** **Коротич В.** Большой писатель: [К 140-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1978. – 27 мая., С. 4
- 3735.** **Коротич В.** Эстафета свободы неодолима!. – жур. «Лит. Грузия». – 1978. – № 5. – С. 135-136

- 3736. Лаист Артур.** Сердце Грузии. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1978. – 27 мая., С. 2.
მოგონებები ილია ჭავჭავაძის შესახებ წიგნიდან “საქართველოს გული”.
- 3737. Лекишвили Е.** Он мечтал о счастье народном: [К 140-летию Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1978. – 29 мая., С. 2
- 3738. Малазония Н.** На родине Ильи Чавчавадзе: [стихи]. – газ. «Сов. Аджария». – 1978. – 25 мая
- 3739. Москвин В.** Призывает к труду. – газ. «Заря Востока». – 1978. – 10 июня., С. 3.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავთან დაკავშირებული დღეები მოსკოვში.
- 3740. Мхитарян А.** Яркий светоч мысли и таланта – газ. «Сов. Педагог». – 1978. – 18 мая
- 3741. Наровчатов С.** Во имя братства.: [К 140-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Лит. газета». – 1978. – 24 мая., С.
- 3742. Нациашвили С.** С любовью посвящается. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1978. – 26 мая., С. 3.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავთან დაკავშირებული მიძღვნილი ფერწერული, სკულპტორული და გრაფიკული ნამუშევრების შესახებ.
- 3743. Начкебия Ш.** Факты из архива. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1978. – 29 мая., С. 3.
აფხაზეთის სახელმწიფო არქივში დაცული დოკუმენტები ილია ჭავჭავაძის შესახებ.
- 3744. Наш Илья Чавчавадзе.** – газ. «Заря Востока». – 1978. – 30 мая.
ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი საიუბილეო საღამოს შესახებ.
- 3745. Николаишвили Э.** Это важное дело-театр. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1978, 8 июня., С. 3.
წერილი ეხება ილია ჭავჭავაძის ბრძოლას ქართული თეატრის აღდგენისათვის, აგრეთვე მის იმ ნაწარმოებებს, რომლებიც დაიდგა თბილისის თეატრების სცენებზე.
- 3746. Нонешвили И.** Пиминание Ильи Чавчавадзе в Кварели: [стихи]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1978. – 29 мая
- 3747. Пачулиа В.** Илья Чавчавадзе в Абхазии: [1903 г.] – газ. «Сов. Абхазия». – 1978. – 27 апр.
- 3748. Поэт, гражданин, патриот.** Дни Ильи Чавчавадзе в Москве: [К 140-летию со дня рождения]. – газ. «Заря Востока». – 1978. – 10 июня. С. 1-3
- 3749. Праздник на земле Грузинской** – газ. «Заря Востока». – 1978. – 30 мая
- 3750. Путуридзе Б.** В его школе. – газ. «Заря Востока». – 1978. – 28 мая.
- 3751. Ратиани Ш.** За благо и честь отчизни. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1978. – 27 мая., С. 3.
ილია ჭავჭავაძის ჟურნალისტური მოღვაწეობის შესახებ.
- 3752. Саралидзе З.** Любимый автор. – газ. «Заря Востока». – 1978. – 28 мая
- 3753. Серебряков С.** И по себе оставил след глубокий: [К 140-летию Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1978. – 27 мая., С. 3
- 3754. Синельников М.** Большой писатель: [К 140-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1978. – 27 мая., С. 4
- 3755. Синельников М.** Глубокая простота: [Дни И. Чавчавадзе в Москве. К 140-летию со дня рождения]. – газ. «Заря Востока». – 1978. – 10 июня. С. 3.

ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავთან დაკავშირებული დღეები მოსკოვში.

- 3756. Табидзе Н.** Содействуя прогрессу родной страны. – жур. «Лит. Грузия». – 1978. – № 5. – С. 127-134
- 3757. Тавдишвили М.** Предводитель народа: (К 140-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе). – жур. «Партийное слово». – 1978. – № 9. – С. 23-24
- 3758. Талиашвили Г.** Лев Толстой и Илья Чавчавадзе – газ. «Сов. педагог». – 1978. – 18 мая
- 3759. Творчество,** волнуемое во все времена. – газ. «Заря Востока». – 1978. – 28 мая., С. 1.

ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავთან დაკავშირებით გამართული გაერთიანებული სამეცნიერო საიუბილეო სესიის შესახებ, რომელშიც მონაწილეობა მიიღეს საქართველოს მწერალთა კავშირმა, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიამ და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა.

- 3760. Тихонов Н.** Илья Чавчавадзе/ В кн.: Тихонов Н. Избранное в 2-х т. – Тб., 1978. – С. 214-222
- 3761. Урджумелашвили Р.** В родном Кварели – газ. «Заря Востока». – 1978. – 28 мая
- 3762. Чавчавадзе** Илья Григорьевич: БСЭ – 3-е изд. – М., 1978. – т. 28. – С. 615
- 3763. Харадзе З.** Вечной любовью к великой отчизне пылая: Праздник в Кварели: [К 140-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1978. – 29 мая., С. 3
- 3764. Цаишвили С.** Поборник возрождения родного народа: [К 140-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – жур. «Лит. Грузия». – 1978. – № 6. – С. 109-113
- 3765. Цицишвили Г.** Илья Чавчавадзе. 140: [со дня рождения]. – Тб., 1978. – 18с.
- 3766. Чургулия О.** Илья Чавчавадзе о русской литературе. – газ. «Сов. Абхазия». – 1978. – 17 июня. С. 3
- 3767. Шадури В.** Илья Чавчавадзе и русская культура. – жур. «Русский язык в груз. школе». – 1978. – № 2. – С. 3-8
- 3768. Шалвадзе Э.** В доме великого поэта.: [В доме-музее Ильи Чавчавадзе в Тбилиси. К 140-летию со дня рождения]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1978. – 6 мая., С. 3.

ილია ჭავჭავაძის თბილისის სახლ-მუზეუმში ჩატარებული საიუბილეო ღონისძიებების შესახებ.

- 3769. Шалвадзе Э.** В литературном музее Грузии.: [К 140-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1978. – 26 мая., С. 4
- 3770. Шалвадзе Э.** В сердце юношества. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1978. – 29 мая., С. 3.

ილია ჭავჭავაძის იუბილესადმი მიძღვნილი საიუბილეო კვირეულის ჩატარების შესახებ თბილისის ი. ჭავჭავაძის სახელობის 23-ე საშუალო სკოლაში.

- 3771. Яковлева Л.** Певец свободы и братства. Торжественное заседание в Сухуми: [К 140-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Советская Абхазия». – 1978. – 30 мая., С. 1-3.

- 3772. ბეროშვილი ილო.** აღვადგინოთ მემორიალი: _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1979. _ 29 ივნ.
- ილია ჭავჭავაძის დაბადების 100 წლისთავთან დაკავშირებით ყვარელში მემორიალური მუზეუმის გახსნის შესახებ.
- 3773. ბეროშვილი ილო.** გრიგოლ ორბელიან და ილია ჭავჭავაძე. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1979. _ 25 ოქტ.
- 3774. გაგნიძე ვ.** "კაცია-ადამიანი?!" - კლასიკა ეკრანზე. _ გაზ. "განახლებული მესხეთი" (ადიგენი). _ 1979. _ 1 მაისი.
- 3775. გაგნიძე ჯ.** ილია ჭავჭავაძის სტუდენტობის პერიოდის ერთი თარგმანის გამო. _ წიგნ.: ევროპული ლიტერატურის ქართული თარგმანები, XIX საუკუნის მეორე ნახევარში. _ თბ., 1979. _ გვ. 69-76.
- მკვლევარი საუბრობს ფრიდრიხ შილერის ლექსის "ცრემლთა შინა ნუგეშის" ილიასეული თარგმანის შესახებ. მისი აზრით, ლექსი თარგმნილია უშუალოდ გერმანული ორიგინალიდან.
- 3776. გაგნიძე ვახტანგ.** ნიკოლოზ ჩერნიშევსკი და XIX საუკუნის ქართველი სამოციანელები. _ თბ.: ცოდნა, 1979. _ 29 გვ. _ (საქ. სსრ საზ-ბა „ცოდნა“, 13).
- 3777. გაჩეჩილაძე ა.** უშიშარი რაინდი _ გაზ. "თბილისი" _ 1979. _ 30 იანვ.
- 3778. გოზალიშვილი ვ.** თათქარიძეები თუ მოგიმრავლდათ....: _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1979. _ 13 ივლ.
- მინიატურების თეატრის ახალი სპექტაკლი "ლუარსაბ თათქარიძე".
- 3779. გოზალიშვილი შალვა.** ილია და სამართლიანობა. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1979. _ №5. _ გვ. 187-189.
- რეცენზია წიგნზე: ვ. ჟვანია. სამართლიანობის და სოციალ-ეკონომიური ცხოვრების პირობები ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. მონოგრაფია. რუსულ ენაზე. _ თბ.: მეცნიერება 1978.
- 3780. გუგუშვილი პაატა.** ილია ჭავჭავაძის სოციოლოგიურ შეხედულებათა ეკონომიკური ასპექტები. _ სოციოლოგიური ეტიუდები. ტომი II. _ 1979. _ გვ. 282-313
- 3781. დადიანი ჯოდორ.** რაფიელ ერისთავისა და ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი წერილი "ნივამი" (რუსულ ჟურნალში 1897წ.). _ ჟურ. "დროშა". _ 1979. _ №6. _ გვ. 14-15.
- 3782. ზურაბაშვილი ავლიბ.** პერსონოლოგიური პრობლემები ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. _ წიგნ.: ზურაბიშვილი ა. პერსონოლოგიური ძიებანი. _ თბ., 1979. _ გვ. 138-149.
- ნარკვევში ილია ჭავჭავაძის თხზულებების პერსონაჟთა ფსიქოლოგიაზე დაკვირვების გზით განხილულია ადამიანის სულიერი ყოფიერების აზრის, მნიშვნელობისა და დანიშნულების საკითხები.
- 3783. ისაკაძე ჰ.** წარწერა ილია ჭავჭავაძის სურათზე: [ლექსი]. _ გაზ. "ლენინის დროშა" (მახარაძე). _ 1979. _ 31 მაისი.
- 3784. კალანდაძე ა.** ისევ ილია ჭავჭავაძის ფსევდონიმების გარშემო. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მმაცნე. ენისა და ლიტ-რის სერია. _ 1979. _ №1. _ გვ. 164-175.
- 3785. კორსაველი გ.** ჩაშლილი იუბილეს ექო: [მოგონება ილია ჭავჭავაძეზე]. _ გაზ. "გამარჯვების დროშა" (ლაგოდები). _ 1979. _ 1 ნოემბ.

- 3786. მანგოშვილი თ.** თანადროულობის ასახვა ილია ჭავჭავაძის ლირიკაში. _ საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე ენისა და ლიტ-რის სერია. _ 1979. _ №1. _ გვ. 5-17.
- 3787. მანჩხაშვილი ც.** შთამაგონებელი მეგობრობა. _ გაზ. „მცხეთა“. _ 1979. _ 14 აგვ.
ილია ჭავჭავაძისა და ექვთიმე თაყაიშვილის მეგობრობის შესახებ.
- 3788. მარკოზაშვილი შალვა.** ილია ჭავჭავაძე და ქალაქი ჭიათურა. _ გაზ. „მცხეთა“. _ 1979. _ 25 ოქტ.
- 3789. მარკოზაშვილი შალვა.** ილიასეულ წიგნებში. _ გაზ. „მცხეთა“. _ 1979. _ 6 დეკ.
რუსი და ქართველი მწერლების ურთიერთობის ისტორიიდან.
- 3790. მარკოზაშვილი შალვა.** იან ბრაუნი ილიას მუზეუმში. _ გაზ. „სამშობლო“. _ 1979. _ 25 მაისი.
პოლონელი მეცნიერის საგურამოში სტუმრობის შესახებ.
- 3791. მეთოდიშვილი ყ.** მკითხველის გასახარად. _ გაზ. „ალაზნის განთიადი“ (თელავი). _ 1979. _ 1 მარტი.
რეცენზია წიგნზე: შ. მარკოზაშვილი. ილიას გახსენება საგურამოში. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1978.
- 3792. მეტრეველი როინ.** “რანი ვიყავით, რანი ვართ” (ილია ჭავჭავაძე და ისტორია). _ წიგნ.: მეტრეველი რ. მცირე გულანი. _ ქუთაისი, 1979. _ გვ. 3-33.
ავტორი გადმოსცემს ილია ჭავჭავაძის შეხედულებებს ისტორიაზე.
- 3793. მხარგრძელი ს.** ილია და ქართული თეატრი. _ გაზ. „ყვარელი“. _ 1979. _ 20 იანვ.
- 3794. ნაციაშვილი ს.** ილია ჭავჭავაძე სახვით ხელოვნებაში. _ ჟურ. “თეატრ. მოამბე“. _ 1979. _ №6. _ გვ. 39-40.
- 3795. ნიჟარაძე შ.** ილია ჭავჭავაძე და აჭარა. _ საქ. სსრ მეც. აკად. მაცნე. ენისა და ლიტ-რის სერია. _ 1979. _ №2. _ გვ. 5-14.
- 3796. პავლიაშვილი ს.** ილია და ქართული თეატრი. _ გაზ. “ლენინელი” (გურჯაანი). _ 1979. _ 27 იანვ.
იგივე: გაზ. “საბჭ. ოსეთი“. _ 1979. _ 27 იანვ.
- 3797. როსტომაშვილი შ.** ილია ჭავჭავაძე ეროვნული კადრების აღზრდისა და მისი მოვალეობის შესახებ. _ გაზ. „ბახტრიონი“ (ახმეტა). _ 1979. _ 28, 31 ივლ.; 2, 4. აგვ.
- 3798. ფირანიშვილი პ.** ილია ჭავჭავაძე და ევროპის დიდ სახელმწიფოთა კოლონიური პოლიტიკა. _ ჟურ. “განთიადი“. _ 1979. _ №6. _ გვ. 186-190.
- 3799. ქავთარაძე მიხეილ.** სპირიდონ კედია, ბიოგრაფიული ცნობები და ნაკვთები მოღვაწისა და კაცის პორტრეტისათვის. _ ჟურნ. “ივერია” (პარიზი). _ 1979. _ №22.
სამოციანელთა თაობის პოლიტიკური მემკვიდრეობის საკითხის შესახებ.
- 3800. ყიფიანი ირ.** ისევ ცოცხალი ხარ, ლუარსაბ?. _ გაზ. “კომუნისტი“. _ 1979. _ 14 ივნ.
„კაცია-ადამიანი?!“ მინიატურების სახელმწიფო თეატრის სცენაზე.

- 3801.** შათირიშვილი გ. ილია ჭავჭავაძის იყალთოელი მასპინძელი. – ჟურ. “დროშა”. – 1979. – №10. – გვ. 15.
წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების წევრის ტ. მაყაშვილის შესახებ.
იგივე: გაზ. ”ალაზნის განთიადი”. – 1979. – 1 დეკ.
- 3802.** შარაძე გურამ. საქართველოვ, მე ვარ შენთანა! – გაზ. ”კომუნისტი”. – 1979. – 30სექტ.
ილ. ჭავჭავაძის თხზულებათა სრული კრებულის ახალი აკადემიური გამოცემის შესახებ.
- 3803.** შენგელია გრ. ი. ჭავჭავაძის მკვლევლობის ზოგიერთი საკითხის შესახებ. – გაზ. ”ნაპერწკალი”. – 1979. – 31 მაისი, 2 ივნისი.
- 3804.** ჩარკვიანი ჯ. ილია ჭავჭავაძე რუსთაველის სცენაზე. – გაზ. „ლიტ. საქართველო“. – 1979. – 12 იანვ.
სპექტაკლი „ჩემო კალამო“ რუსთაველის თეატრის სცენაზე.
- 3805.** ძიძიგური შოთა. “კაცია-ადამიანის?!” სათაურის გაგებისათვის. – ჟურ. “სახალხო განათლება”. – 1979. – გვ. 23
- 3806.** ხალვაში ფრიდონ. ილისადმი მადლობა: [ლექსი]. – გაზ. ”ლენინელი” (ქობულეთი). – 1979. – 2 ივნ.
- 3807.** ხაჩიშვილი ქ. დაკარგული ძმა: (ქართული ინტელიგენცია და აჭარა-ქობულეთის შეერთება საქართველოში). – ჟურ. „ცისკარი“. – 1979. – №8. – გვ. 142-145.
ქართველი ინტელიგენციის სხვა წარმომადგენლებთან ერთად წერილში წარმოჩენილია ილია ჭავჭავაძის ღვაწლი გამაჰმადიანებულ ქართველთა მიმართ (გვ. 144-145).
- 3808.** ხეთაგური გ. ხალხთა ძმობის მომღერალი. – გაზ. ”ყვარელი”. – 1979. – 23 ოქტ.
- 3809.** ჯანიაშვილი ვ. ილია ჭავჭავაძე და სამთო მრეწველობა. (ძველი პრესის ფურცლებზე). – ჟურ. “მეცნიერება და ტექნიკა”. – 1979. – №12. – გვ. 53-56.
- 3810.** Коротич В. Эстафета свободы неодолима! – жур. «Лит. Грузия». - 1979. - №5. - С. 135-136.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140-ე წლისთავისადმი მიძღვნილ საიუბილეო საღამოზე წარმოთქმული სიტყვა.
- 3811.** Енукидзе Д., Надареишвили Г. Новые аспекты творчества Ильи Чавчавадзе. – жур. «Лит. Грузия». – 1979. - № 5. - С. 108-113.
რეცენზია წიგნზე: В. Жвания. Проблемы справедливости и социально-экономической жизни в творчестве Ильи Чавчавадзе. -Тб.: Мецниереба, 1978.

- 3812.** ბენდიანიშვილი ალექსანდრე. საქართველოს ავტონომიის პრობლემა და პოლიტიკური პარტიები XX ს დამდეგს. _ წიგნ.: ბენდიანიშვილი ა. ეროვნული საკითხი საქართველოში. 1801-1926წწ. _ თბ., 1980. _ გვ. 162-164
- 3813.** ბენდიანიშვილი ალექსანდრე. ქართველი საზოგადოების ბრძოლა ეროვნული თვითგამორკვევისათვის XIX ს. მეორე ნახევარში. _ წიგნ.: ბენდიანიშვილი ა. ეროვნული საკითხი საქართველოში. 1801-1926წწ. _ თბ., 1980. _ გვ. 113-162.
ილია ჭავჭავაძისა და მისი თანამოაზრეების ბრძოლა ეროვნული თვითგამორკვევისათვის.
- 3814.** ბეროშვილი ილო. ბუნება და ბუნებრიობის პრობლემები ილიას შემოქმედებაში. _ გაზ. „ყვარელი“. _ 1980. _ 2 ნომბ.
- 3815.** ბეროშვილი ილო. ბუნება და ბუნებრიობის პრობლემები ილიას შემოქმედებაში. _ გაზ. „ყვარელი“. _ 1980. _ 30 ოქტ.
- 3816.** ბეროშვილი ილო. ილია და აკაკი. _ გაზ. „ყვარელი“. _ 1980. _ 28 აგვ., 2, 4, 6, 9 სექტ.
- 3817.** ბიბილეიშვილი ი. ილია ჭავჭავაძის პედაგოგიური შეხედულებანი. _ ჟურ. „სკოლა და ცხოვრება“. _ 1980. _ №1. _ გვ. 53-56
- 3818.** ბიბილეიშვილი ლ. ნ. ნიკოლაძის კრიტიკული ნააზრევი და ი. ჭავჭავაძის შემოქმედების სწავლება: [მასწავლებელთა დასახმარებლად]. _ გაზ. „წინსვლა“ (სამტრედია). _ 1980. _ 21 აგვ.
- 3819.** გამეზარდაშვილი დავით. განსაჯოს კაცმან პირუთვნელმან: (ერთხელ კიდევ ორი სადავო ფსევდონიმის შესახებ) _ თბ.: თსუ, 1980. _ 116გვ.
წიგნში ავტორი ერთხელ კიდევ განიხილავს ორი სადავო ფსევდონიმის („სფირიდონ ჩიტორელიძე“, „მაქსიმ დაღანიძე“) კუთვნილების საკითხს და აჯამებს მათ გარშემო გამართული პოლემიკის შედეგებს.
- 3820.** გვენეტაძე გ. ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებითი ისტორიის ზოგიერთი მომენტი. _ ჟურ. „ცისკარი“. _ 1980. _ №11. _ გვ. 129-134.
პოემა “კაკო ყაჩაღის” ზოგიერთი გამომსახველობითი ხერხის შესახებ.
- 3821.** გვენეტაძე გ. ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებითი პროცესის ისტორიიდან. _ საქ. სსრ მეცნ. აკად. მმაცნე. ენისა და ლიტ-რის სერია. _ 1980. _ №3. _ გვ. 25-32.
- 3822.** დემურიშვილი დ. ილია ჭავჭავაძე და ვანო მაჩაბელი. _ გაზ. ”გამარჯვება” (გორი). _ 1980. _ 26 იანვ.
- 3823.** ვაშაყმაძე შოთა. 80-იანი წლების ხალხოსანი მწერლები და ქართველი სამოციანელები. _ წიგნ.: ნარკვევები XIX ს. ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან. IV / რედ.: გ. აბაშიძე, გ. ასათიანი. _ თბ.: მეცნიერება. _ 1980. _ გვ. 100-122.
ჭავჭავაძისა და ა. წერეთლის გალაშქრება ხალხოსნებისა და მათი ჟურნალების _ “იმედისა” და “შრომას” წინააღმდეგ.
- 3824.** ვაჩნაძე რ. სიხარული მომგვარა.. _ გაზ. “თბილისი”. _ 1980. _ 21 ოქტ.
წერილში საუბარია ილია ჭავჭავაძის მამიდის, ეკატერინე ჭავჭავაძისა, და მისი შთამომავლების ბიოგრაფიული დეტალების შესახებ.

- 3825.** თოფურია აკაკი. ილია ჭავჭავაძე და ნიკოლოზ ბარათაშვილი (შემოქმედებითი ნათესაობის საკითხისათვის.) – წიგნ.: თოფურია ა. ეტიუდები კრიტიკული ნააზრევიდან. – 1980. – გვ. 7 – 35
- 3826.** ითონიშვილი ვ. ილია ჭავჭავაძე და ქართული ეთნოგრაფია. – ჟურ. “მნათობი”. – 1980. – №7. – გვ. 152-158
- 3827.** ილია ჭავჭავაძის პირადი ბიბლიოთეკა. – წიგნ.: ჩხიტუნძიძე თ. ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების საბიბლიოთეკო და საგამომცემლო მოღვაწეობა. – თბ., 1980. – გვ. 41-42
- 3828.** კალანდაძე ზ. გამოხმაურება წარსულიდან. – გაზ. ”თრიალეთი” (დმანისი). – 1980. – 13 მაისი.
გაზ. ”ივერიაში” (1886წ. N 159) დაბეჭდილი ხელმოუწერელი სტატიის გამო, რომელიც, ავტორის აზრით, ილია ჭავჭავაძეს ეკუთვნის.
- 3829.** კანკავა გურამ. ილიას ”განდეგილი”. – წიგნ.: კანკავა გ. ლიტერატურული წერილები. – თბ., 1980. – გვ. 30-37.
- 3830.** კვარაცხელია გ. ილია ჭავჭავაძის ერთი მოთხრობის სათაურის შესახებ. – გაზ. ”ნაპერწკალი” (ჩხოროწყუ). – 1980. – 1 ნოემბ.
- საუბარია მოთხრობა ”ნიკოლოზ გოსტაშვილის” სათაურის შესახებ..
- 3831.** კვიციანიშვილი ემზარ. მეტაფორული აზროვნების თავისებურებანი ილია ჭავჭავაძის პოეზიაში. – წიგნ.: ნარკვევები XIX საუკუნის ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან. IV / რედ.: გ. აბაშიძე, გ. ასათიანი. – თბ.: მეცნიერება, 1980. – გვ. 58-100.
- 3832.** ლორთქიფანიძე ი. გამოცემის სრულყოფისათვის. – გაზ. ” ლიტ. საქართველო”. – 1980. – 15 თებ.
ილია ჭავჭავაძის ლიტერატურულ-პუბლიცისტური მემკვიდრეობის შესწავლის შესახებ.
- 3833.** მარკოზაშვილი შალვა. აკაკის სახე ილიას მუზეუმში. – გაზ. ”ჭიათურის მადაროელი”. – 1980. – 19 სექტ.
- 3834.** მგელაძე ტარიელ. პარიზის კომუნა და ილია ჭავჭავაძე. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1980. – 19 მარტი. – გვ. 3.
საუბარია ილიას ლექს “პარიზის” შესახებ, რომელიც მიეძღვნა პარიზელ კომუნარებს.
- 3835.** მინდაძე გ. გიორგი ლეონიძე ილიაობაზე: [მოგონება]. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1980. – 24 აგვ.
- 3836.** ნაციაშვილი ს. დიდი ილია მშენებლობაზე. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1980. – 24 თებ. – გვ. 4.
მ. მეტრეველის ფერწერული ტილო.
- 3837.** ნაციაშვილი ს. სამი დაუვიწყარი სახე. – გაზ. “თბილისი”. – 1980. – 13 დეკემბერი. – გვ. 3.
აკაკი წერეთლის, ილია ჭავჭავაძის და იაკობ გოგებაშვილის ფოტოკომპოზიცია. ავტორი ფოტოარქივარიუსი შ. ფურცხვანიძე.
- 3838.** პავლიაშვილი ს. მონოგრაფია ილიას მკურნალზე. – გაზ. ”კოლმეურნე” (სიღნაღი). – 1980. – 11 მარტი.
რეცენზია წიგნზე: თ. ვაჩნაძე, ნიკოლოზ ჯანდიერი. მონოგრაფია. თბ.: საბჭოთა საქართველო. 1979.

- 3839. რევიშვილი შოთა.** ილია ჭავჭავაძე და ზალცმანი. _ გაზ. “სახალხო განათლება”. _ 1980. _ 26 სექტ.
წერილში განხილულია ილიას მიერ თარმნილი ზალცმანის რომანი “კონრად კიფერი”.
- 3840. რეხვიაშვილი ს.** ილიას მზარეული: [ვ. ქაფიანიძე. მოგონება]. _ გაზ. ”კომუნისტი”. _ 1980. _ 24 აგვ.
- 3841. რეხვიაშვილი ს.** ილიასთან გატარებული წლები. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1980. – 22 მარტი. – გვ. 3.
ხალხთა მეგობრობის მუზეუმში დაცული ილია ჭავჭავაძის ყოფილი მზარეულის – ვარლამ ქაფიანიძის ფოტო და მისი მოგონებები ილია ჭავჭავაძეზე.
- 3842. რუხაძე მ.** ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი ბუკლეტი. _ გაზ. “სახალხო განათლება”. _ 1980. _ 5 სექტ.
ბუკლეტი გამოსცა გ. ლეონიძის სახ. სახელმწ. ქართული ლიტერატურის ისტორიის მუზეუმმა.
- 3843. რუხაძე ნელი.** “ოთარაანთ ქვრივის” სწავლებისათვის. _ ჟურ. “ბალავერი”. _ 1980. _ №1-6. _ გვ. 104-125
- 3844. სანაძე ლ.** ილია ჭავჭავაძის პიესების ბეჭდვის ისტორიიდან. _ საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე, ენისა და ლიტ-რის სერია. _ 1980. _ №2. _ გვ. 17-22
- 3845. სიღამონიძე ვ.** უცნობი მოგონება ილია ჭავჭავაძეზე. – გაზ. “სახალხო განათლება”. – 1980. – 5 ნოემბერი. – გვ. 4.
ილიას მკვლევლობის მიზეზების შესახებ მოგონებების ავტორია ვახტანგ გიორგის ძე წინამძღვრიშვილი.
- 3846. სიღამონიძე ვ.** უძველესი ხალხური სიბრძნე. _ ”მცხეთა”. _ 1980. _ 4 მარტი.
1893 წლის ივნისში თელავში გამართულ ნადიმზე ილია ჭავჭავაძის წარმოთქმული სიტყვის შესახებ.
- 3847. სურგულაძე აკაკი. ი.** ჭავჭავაძის სოციალურ-პოლიტიკური შეხედულებების შეფასების საკითხისათვის. _ წიგნ.: სურგულაძე ა. ნარკვევები ქართველი ინტელიგენციის ცხოვრებიდან. _ თბ., 1980. _ გვ. 89-131.
მკვლევარი განიხილავს ილიას ცხოვრებასა და მოღვაწეობას და აცხადებს, რომ „ი. ჭავჭავაძე მისი ცხოვრების ტრაგიკულ აღსასრულამდ დარჩა თანმიმდევრულ და გულწრფელ დემოკრატად, დიდ განმანათლებლად, ერის მამად და მესვეურად მის დაუცხრომელ ბრძოლაში ეროვნული და სოციალური ჩაგვრის წინააღმდეგ“.
- 3848. ტყემელაშვილი მ.** ეპოქის სახე “კაცია-ადამიანში?!”. _ საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე, ენისა და ლიტ-რის სერია. _ 1980. _ №4. _ გვ. 102-116
- 3849. ტყემელაშვილი მ.** პუბლისტიციზმი ი. ჭავჭავაძის 60-იანი წლების პროზაში. _ წიგნ.: ქართული ჟურნალისტიკის ნარკვევები. II. _ თბ., 1980. _ გვ. 101-106
- 3850. ურუშაძე რუსუდან.** ზოგი რამ ილია ჭავჭავაძის ჟურნალისტური მოღვაწეობიდან. – გაზ. “სამშობლო”. – 1980. – სექტ. - №19. – გვ. 3.
- 3851. ფანცხავა იაკობ.** ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: ფანცხავა ი. რჩეული ნაწერები: კრიტიკა, პუბლიცისტიკა, მემუარები. _ თბ., 1980. _ გვ. 100.
- 3852. ფანცხავა იაკობ.** სიტყვა ილია ჭავჭავაძის ცხედართან. _ წიგნ.: ფანცხავა ი. რჩეული ნაწერები: კრიტიკა, პუბლიცისტიკა, მემუარები. _ თბ., 1980. _ გვ. 104

- 3853. ფანცხავა იაკობ.** ილია ჭავჭავაძის სახსოვრად. _წიგნ.: ფანცხავა ი. რჩეული ნაწერები: კრიტიკა, პუბლიცისტიკა, მემუარები. _ თბ., 1980. _ გვ. 107
- 3854. ფირანიშვილი პ.** ილია ჭავჭავაძე და ირლანდიის ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობა. _ ჟურ. "ცისკარი". _ 1980. _ №7. _ გვ. 135-140
- 3855. ღვინჯილია ჯანსულ.** ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: ღვინჯილია ჯ. პოეტური ენერგია. მე-2 გამოცემა. _ თბ., 1980. _ გვ. 244-298.
- 3856. შარაძე გურამ.** არქეოგრაფიული ეტიუდები. _ ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". _ 1980. _ №8. _ გვ. 66-73.
- ეტიუდები დამყარებულია ცნობილი საზოგადო მოღვაწის მიხეილ გედევანიშვილის არქივის იმ ნაწილზე, რომელიც მისი ვაჟის, დიმიტრი გედევანიშვილის ოჯახშია დაცული. ეტიუდები სამი ნაწილისაგან შედგება: 1) "მწუხარე საქართველოს" ისტორიისათვის _ იაკობ ნიკოლაძის ცნობილი ქანდაკების შექმნის ისტორია; 2) ილიას ერთი ლექსი და მისი ადრესატი _ ილიას ლექსის "ეკატერინე სარაჯიშვილისას" ადრესატის შესახებ; 3) ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა 1914 წლის მიხ. გედევანიშვილისეული გამოცემის მოკლე ისტორია.
- 3857. შარაძე გურამ.** გაუგებრობის თავიდან ასაცილებლად. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1980. _ 5 დეკ.
- პოლემიკა დავით გამეზარდაშვილთან იმის შესახებ, ეკუთვნის თუ არა ფსევდონიმი სპირიდონ ჩიტორელიძე ილია ჭავჭავაძეს.
- 3858. შარაძე გურამ.** ყოველი სასვენი ნიშანიც კი ... _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1980. _ 25 აპრ.
- წერილი ეხება საკითხს, ეკუთვნის თუ არა ფსევდონიმი სპირიდონ ჩიტორელიძე ილია ჭავჭავაძეს.
- 3859. შენგელია გ.** ილია ჭავჭავაძე _ ახალგაზრდობის ქომაგი. _ ჟურ. "დროშა". _ 1980. _ №9. _ გვ. 14.
- იგივე: გაზ. "კომუნიზმის გზით" (წულუკიძე). _ 1980. _ 21 ოქტ.
- 3860. ჩიქოვანი მიხეილ.** ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებითი წყაროები. _ ფოლკლორი და ლიტერატურა: ქართული ფოლკლორი X. მმასალები და გამოკვლევები. _ თბ., 1980. _ გვ. 5-55.
- წიგნში წარმოდგენილი გამოკვლევები შეეხება XIX და XX საუკუნის მწერლებისა და პოეტების, მათ შორის, ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულებას ხალხურ შემოქმედებასთან.
- 3861. წერეთელი აკაკი.** ილიას მოკვლის გამო: [ლექსი]. _ წიგნ.: წერეთელი აკ. თხზულებანი. _ 1980. _ გვ. 260-262
- 3862. წერეთელი ნ.** საინტერესო წიგნი სამართლიანობის მგზნებარე აპოლოგეტზე. _ ჟურ. "ცისკარი". _ 1980. _ №8. _ გვ. 135-138.
- რეცენზია წიგნზე: ჟვანია ვ. "სამართლიანობის და სოციალურ-ეკონომიკური ცხოვრების პრობლემები ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში". რუს ენაზე (თბ.: მეცნიერება, 1978)
- 3863. ხაბურძანია ვ.** ილია ჭავჭავაძის უცნობი წერილი: [დაცული ქუთაისის ცენტრ. არქივში]. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1980. _ 2 ივლ.
- 3864. ხმალაძე პ.** ილია ჭავჭავაძე და თეატრი. _ გაზ. "ბორჯომი". _ 1980. _ 9 დეკ.

რეცენზია წიგნზე: ვ. კვიციანი. ილია ჭავჭავაძე და თეატრი. – თბ.: საქ. თეატრ. საზ-ბის გამოც., 1980.

იგივე: გაზ. „წითელი დროშა“ (მაიაკოვსკი). – 1980. – 25 მარტი.

3865. ხუციშვილი ს. მკრეხელობა. – გაზ. „კომუნისტი“. – 1980. – 17 აპრ.

საგურამოში ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმში დაცული დოკუმენტების მოვლა-პატრონობის შესახებ.

3866. ჯორბენაძე ი. ი. WavWavaZis swavlebis zogierTi sakiTxi: [xulos saS. skolebSi]. – gaz. „koleqtiuri Sroma“ (xulo). – 1980. – 22 იანვ.

3867. Ткешелашвили О. Чавчавадзе Илья Григорьевич (1837-1907 гг.). – В кн.: Ткешелашвили О. Пантеон Мтацминда. – Тб., 1980. – С. 7-10

1981

3868. აბაშმაძე ვახტანგ. ილია ჭავჭავაძის ერთი ნაკლებად ცნობილი სტატიის გამო. – თსუ-ს შრომები. სერია „ჟურნალისტიკის საკითხები“ – 1981. – ტ. 228, №7-8. – გვ. 548-553.

ილია ჭავჭავაძის ნაშრომი „სანოტარო დებულების 168-ე მუხლი“ და მისი შეფასება თბილისის საოკრუგო სასამართლოს მიერ

3869. არველაძე ს. ბრძენკაცის შარავანდედი. – წიგნ.: არველაძე ს. შემოქმედებას სიმართლე უყვარს. – ქუთაისი: „საბჭოთა საქართველოს“ ქუთაისის ფილიალი, 1981. – გვ. 21-27.

ილია ჭავჭავაძე ქართველ პოეტთა შემოქმედებაში.

3870. ბაქრაძე აკაკი. ლექსი ილიასია. – გაზ. „ლიტ. საქართველო“. – 1981. – 1 მაისი. საუბარია ლექსზე „წუთისოფელი ასეა“.

3871. გამეზარდაშვილი დავით. პუბლიცისტური პორტრეტის დიდი ოსტატი. – თსუ-ს შრომები. სერია „ჟურნალისტიკის საკითხები“ – 1981. – ტ. 228, №7-8. – გვ. 202-238.

განხილულია ილია ჭავჭავაძის წერილები: „ბესარიონ ლევანის ძე ლოლობერიძე“, „ნინო დადიანი-ბაგრატიონისა“, „იასე ანდრონიკაშვილი“, „დიმიტრი ყიფიანი“.

3872. გვენეტაძე გურამ. ზოგიერთი მხატვრულ-გამომსახველობითი ხერხი ილია ჭავჭავაძის პოემაში „რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან“. – თსუ-ს შრომები, ჰუმანიტ. და საზოგადოებრივ მეცნიერებათა სერია. – 1981. – ტ. 7. – გვ. 94-103

3873. გოგიბერიძე ვ. ცოტა რამ ილიასა და ვაჟას შესახებ. – გაზ. „წინსვლა“ (სამტრედია). – 1981. – 15 აგვ.

3874. ვაშაყმაძე შ. ხალხურ წეს-ჩვეულებათა ასახვა ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. – წიგნ.: ნარკვევები XIX საუკუნის ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან. V. – თბ., 1981. – გვ. 90-116

3875. კალანდაძე ზ. დიდსულოვანი დარბაისელი მოძღვარი. – გაზ. „თრიალეთი“ (დმანისი). – 1981. – 1 ოქტ.

3876. კალანდაძე ლ. დიდი ილია ამბობდა... – გაზ. „თბილისი“. – 1981. – 13 ივლ.

3877. კენჭოშვილი ირაკლი. ილია ჭავჭავაძის ერთი პოეტური თარგმანის გამო. – გაზ. „ლიტ. საქართველო“. – 1981. – 9 აპრ.

წერილში ნათქვამია, რომ ილიას მის მიერვე თარგმნილი ლექს "ზედა მქადაგებელის" ავტორად მიუჩნევია გეტე (გოეთე). სინამდვილეში ამ ლექსის ავტორია რუსი პოეტი იაკობ პოლონსკი.

3878. ლაშქარაძე დავით. გერმანული კლასიკური ლიტერატურა ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. _ თბ., 1981. _ 120გვ.

წიგნში გამოთქმულია მოსაზრება, რომ ილიას ლექსი "ვიხილე სატრფო" ახლოს დგას ჰ. ჰაინეს ლექსთან "ძილში ვსტიროდი". ავტორი წერს: "სიტუაციისა და მოტივის სხვადასხვაობის მიუხედავად "ვიხილე სატრფო" განწყობილებით და ინტონაციით ახლო დგას ჰაინეს "ძილში ვსტიროდისთან", რომ იგი უეჭველია ამ ლექსის შთაბეჭდილებით არის ნაკარნახევი (გვ. 107).

3879. ლეკვიშვილი შ. არტურ ლაისტის უკვდავი სტრიქონები ილია ჭავჭავაძეზე. _ ჟურ. "განთიადი". _ 1981. _ №1. _ გვ. 176-180

3880. ლეკვიშვილი ს. ბიოგრაფიის ნათელი ფურცელი. ილია ჭავჭავაძე და უნივერსიტეტის შენობის მშენებლობა. _ გაზ. "თბილისი". _ 1981. _ 20 ნოემბ.

3881. ლობჯანიძე ა. ილიას: [ლექსი]. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1981. _ 5 ნოემბ.

3882. ლორთქიფანიძე ი. დროა, წერტილი დაესვას. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1981. _ 14 თებ., №37.

ავტორი ეხმიანება ლიტერატორთა შორის გაჩაღებულ კამათს ილია ჭავჭავაძის ფსევდონიმად "სფირიდონ ჩიტორელიძის" მიჩნევის თაობაზე და საჭიროდ მიაჩნია, შეიქმნას კომპეტენტური კომისია ამ საკითხის საბოლოოდ გასარკვევად.

3883. მ. ჯავახიშვილი ილიასა და აკაკის შესახებ. – ჟურ. "ქართული ენა და ლიტ. სკოლაში". – 1981. - №3. – გვ. 68-74.

3884. მარკოზაშვილი შალვა. ყველა საქმეში ჩახედული. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1981. – 26 ივლ. – გვ. 4.

ანა ივანეს ასულ ჯავახიშვილის მოგონება ილია ჭავჭავაძეზე.

3885. მარკოზაშვილი შალვა. ეროვნული მნიშვნელობის საქმე. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1981. _ 28 აპრ.

ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა სრული აკადემიური გამოცემის შესახებ.

3886. მარკოზაშვილი შალვა. ილიას ცხოვრების საინტერესო ფურცლები. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1981. _ 17დეკ.

3887. მარკოზაშვილი შალვა. სიყვარულის დასტური: ი. ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი ახალი ექსპონატებით შეივსო. _ გაზ. "თბილისი". _ 1981. _ 16 ივნ.

3888. მოსიელი ზ. არალოგიკური "დასკვნები" (მხოლოდ რეპლიკა). _ თსუ-ს შრომები. _ 1981. _ ტ. 228, სერია "ჟურნალისტიკის საკითხები". _ გვ. 554-574.

ავტორი განიხილავს ლ. ჭრელაშვილის წერილს "ჟურნალ "საქართველოს მოამბეში" და გაზ. "ივერიაში" "სფირიდონ ჩიტორელიძის" ფსევდონიმით გამოქვეყნებული ნაწერების ატრიბუციის საკითხი".

3889. ნანიტაშვილი ლეილა. ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა პირველი აკადემიური გამოცემის ისტორიიდან. _ ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". _ 1981. _ №6. _ გვ. 49-54.

იგივე: ნანიტაშვილი ლ. წერილები. _ თბ., 1981. _ გვ. 3-18

3890. როგავა ჯ. "ფრჩხილის საკვეთის აღება". – ჟურ. "ისტორია, საზოგადოებათმც. გეოგრაფია სკოლაში". – 1981. - №2. – გვ. 94-95.

- ნასყიდობის ხელშეკრულების მოწმის მიერ ფრჩხილის მოკვეთის ჩვეულება. შემთხვევა ილია ჭავჭავაძის მოსამართლეობის პრაქტიკიდან.
- 3891. როსტომაშვილი შ.** ცოცხალი რომ იყოს დიდი ილია... _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1981. _ 6 იანვ.
- 3892. სარჯველაძე ზურაბ.** ჯავახიშვილი ილიას და აკაკის ენის შესახებ. _ ჟურ. "ქართული ენა და ლიტ. სკოლაში". _ 1981. _ №3. _ გვ. 68-74.
მიხეილ ჯავახიშვილის შეხედულებები ილია ჭავჭავაძისა და აკაკი წერეთლის ენის შესახებ.
- 3893. სახოკია თედო.** ილია ჭავჭავაძის ნაწერთა ბიბლიოგრაფია / პუბლიკაცია ლ. ჭრელაშვილისა. _ საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე, ენისა და ლიტ-რის სერია. _ 1981. _ №2. _ გვ. 181-188.
თ. სახოკიას მიერ შედგენილი ილია ჭავჭავაძის ნაწერების ხელნაწერი ბიბლიოგრაფია, რომლის პუბლიკაცია განახორციელა ლ. ჭრელაშვილმა და მანვე დაათარიღა 1917-1920 წლებით, მოიცავს მწერლის 1889-1905 წლების ნაწერებს, გამოქვეყნებულს გაზეთ "ივერიაში". ბიბლიოგრაფიაში აღრიცხულია 253 მეთაური წერილი და 133 ფელეტონი.
- 3894. სიღამონიძე ვ.** ილია - ტყის დიდი ქომაგი. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1981. _ 15 იანვ.
მოგონებები ილია ჭავჭავაძეზე.
- 3895. სულხანიშვილი ალექსანდრე.** ჩემი მოგონებანი. _ სან-ფრანცისკო, 1981.
წიწამურში ილიას მკვლელობის ადგილის მონახულების შესახებ.
- 3896. ტყემლაშვილი მ.** თანამედროვეობის ასახვის სპეციფიკა "გლახის ნაამბობში". _ საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე, ენისა და ლიტ-რის სერია. _ 1981. _ №2. _ გვ. 25-35
- 3897. ფირანაშვილი პ.** ილია ჭავჭავაძე ევროპის პოლიტიკური მდგომარეობის შესახებ. (XIX საუკუნის 60-90 წლები). – წიგნ.: საბჭ. საქართველოს 60 წლისთავისადმი მიძღვნილი საზოგადოებრივ მეცნიერებათა დარგში ახალგაზრდა მეცნიერთა რესპუბლიკური კონფერენციის მასალები. – თბ. – 1981. – გვ. 206-209.
- 3898. ფშაველი შ.** მოგონების კვალზე. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1981. _ 12 ივლ.
ილია ჭავჭავაძის მუზეუმის ახალი ექსპონატების გამო.
- 3899. ლლონტი თ.** ილია ჭავჭავაძე და ქართული მევენახეობა. _ ჟურ. "საქ. სოფლის მეურნეობა". _ 1981. _ №7. _ გვ. 39-40
- 3900. შარაძე გურამ.** დიდი ცხოვრების ფურცლები: ილია ჭავჭავაძის ავტობიოგრაფია. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1981. _ 22 სექტ.
წერილში საუბარია ბროკჰაუზ-ეფრონის ენციკლოპედიური ლექსიკონისათვის 1903 წელს ილიას მიერ დაწერილი ავტობიოგრაფიის შესახებ.
იგივე: გაზ. "ყვარელი". _ 1981. _ 3ნოემბ.
- 3901. შარაძე გურამ.** ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა დათარიღებისათვის. _ ჟურ. "კრიტიკა". _ 1981. _ №10. _ გვ. 6
- 3902. შარაძე გურამ.** "საქართველოვ, მე ვარ შენთანა...". _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1981. _ 29 მარტი.
ილია ჭავჭავაძის გამოუქვეყნებელი სურათისა და წერილების პუბლიკაცია.

- 3903.** შარაძე გურამ. არქეოგრაფიული ეტიუდები 1. ანასტასია გედევანიშვილის "მოგონება ილიაზე" [ცნობილიქართველი მოღვაწე ქალი. ილია ჭავჭავაძის თანამედროვე]. – ჟურ. "ცისკარი". – 1981. – №7. – გვ. 119-129.
- 3904.** ცაიშვილი ს. ილია ჭავჭავაძე და ძველი ქართული სულიერი კულტურა. – წიგნ.: ცაიშვილი ს. მარადიული სახეები (თანამედროვენი და წინამორბედნი). – თბ., 1981. – გვ. 207-212
- 3905.** ჭანტურია ტარიელ. "კაცი ვარ, ადამიანი". – წიგნ.: ჭანტურია ტ. ყულაბა სავსე ოცნებით. – თბ., 1981. – გვ. 11-14
- 3906.** ჭრელაშვილი ლევან. ვეძიოთ ილიასეული ბიბლიოთეკის წიგნები. – გაზ. "წიგნის სამყარო". – 1981. – №11. – 10 ოგნ.
ზოგიერთი ცნობა ი. ჭავჭავაძის პირადი ბიბლიოთეკის შესახებ წერაკითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების კატალოგის მიხედვით.
- 3907.** ჭრელაშვილი ლევან. ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა ატრიბუციისა და გამოცემის ისტორიის საკითხები. – ჟურ. "მაცნე". საქ. სსრ მეცნ. აკად., ენისა და ლიტ-რის სერია. – 1981. – №2. – გვ. 43-58.
მკვლევარმა მიაკვლია და შეისწავლა თედო სახოკიას მიერ შედგენილი ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა ბიბლიოგრაფია. მას მიაჩნია, რომ ამ ბიბლიოგრაფიაში აღნუსხული თხზულებანი ნამდვილად ილია ჭავჭავაძისაა და შეტანილი უნდა იქნენ მწერლის ახალ აკადემიურ გამოცემაში. მკვლევარი საარქივო მასალებზე დაყრდნობით ასაბუთებს, რომ ფსევდონიმი სფირიდონ ჩიტორელიძე ილიასეულია და ამ ფსევდონიმით გამოქვეყნებული ნაწარმოებებიც უნდა შევიდეს მწერლის ახალ გამოცემაში.
- 3908.** ჭრელაშვილი ლევან. ჟურნალ "საქართველოს მოამბეში" და გაზ. "ივერიაში" სფირიდონ ჩიტორელიძის ფსევდონიმით გამოქვეყნებული ნაწერების ატრიბუციის საკითხი. – წიგნ.: ქართული ჟურნალისტიკა, ნარკვევები. III. – თბ., 1981. – გვ. 39-95.
მკვლევარის აზრით, სფირიდონ ჩიტორელიძე ილია ჭავჭავაძის ფსევდონიმი იყო.
- 3909.** ხმალაძე პ. ილია ჭავჭავაძე და თეატრი. – გაზ. "დროშა" (წყალტუბო). – 1981. – 13 ოქტ.
- 3910.** ჯავახიშვილი მ. "ბეჯითი მოსამსახურე ერისა..." – გაზ. "ახ. კომუნისტი". – 1981. – 6 ოქტ. – გვ. 4.
მწერლის მოგონება ილია ჭავჭავაძეზე.
- 3911.** ჯავახიშვილი ქეთევან. ილია და მიხეილ ჯავახიშვილი [მიხეილ ჯავახიშვილის დაბ. 100 წლისთავისათვის]. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1981. – 25 სექტ.
- 3912.** ჯგუბურია მურმან. წერეთელის-სხვიტორი, ჭავჭავაძის-ყვარელი და ფშაველას-ჩარგალი: [ლექსები]. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1981. – 16 იანვ.
- 3913.** ჯიბლაძე გიორგი. დიდი ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ჯიბლაძე გ. კრიტიკული ეტიუდები. VI. – თბ., 1981. – გვ. 122-174
- 3914.** ჭავჭავაძე ილია (1837-1907). – წიგნ.: აღმოსწინო ე., დანტის გ., პანდელე რ. უცხოელი მწერლები (მცირე ლექსიკონი). – ბუქარესტი, 1981. – გვ. 108. – რუმინულ ენაზე.

- 3915.** აბაშმაძე ვახტანგ. ი. ჭავჭავაძე საქართველოს რუსეთთან შეერთების შესახებ: (გეორგიევსკის ტრაქტატის 200 წლისთავისათვის). – გაზ. "ყვარელი". – 1982. – 28 სექტ.
იგივე: ჟურნ. "საქ. კომუნისტი". – 1982. – №8. – გვ. 85-89.
- 3916.** აბაშმაძე ვახტანგ. ილია ჭავჭავაძე – სწავლული იურისტი და სამართლის თეორიტიკოსი. – ჟურნ. "მნათობი". – 1982. – №12. – გვ. 133-140.
- 3917.** ავაზაშვილი ნ. როგორია თქვენი აზრი? – გაზ. "ყვარელი". – 1982. – 16 სექტ.
გამოხმაურება გაზ. "ყვარელის" 14 აგვ. ნომერში მოთავსებულ ი. ბეროშვილის წერილზე: "სადაც ილია დაიბადა", რომელიც ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის რესტავრაციას ეხება.
- 3918.** არველაძე ნ. "ასი წლის წინათ..." – გაზ. "კომუნისტი". – 1982. – 8 ივნ.
ი. ჭავჭავაძის მოთხრობებზე შექმნილი სპექტაკლი კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწ. თეატრის სცენაზე.
- 3919.** ბერეჟიანი ს. პაემანი მთაწმინდაზე: [პოემა]. – წიგნ: ბერეჟიანი ს. ლექსები – პარიზი, 1982
- 3920.** ბეროშვილი ილო. სადაც ილია დაიბადა. – გაზ. "ყვარელი". – 1982. – 14 აგვ.
ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის რესტავრაციის შესახებ.
- 3921.** გიუნაშვილი ე. თავდადებული. – ჟურნ. "ქართ. ენა და ლიტ. სკოლაში". – 1982. – №4. – გვ. 112-115.
პოემა "მეფე დიმიტრი თავდადებულის" სწავლების შესახებ სკოლაში.
- 3922.** გურამიშვილი ოლღა. ილია ჭავჭავაძის ქვრივის თხოვნა თბილისის გენერალ-გუბერნატორისადმი. – ჟურნ. "ჯვარი ვაზისა". – 1982. – №2. – გვ. 57.
- 3923.** დოიაშვილი თეიმურაზ. ილია ჭავჭავაძის პოეტიკიდან. – წიგნ.: დოიაშვილი თ. ლიტერატურულ-კრიტიკული წერილები. – თბ.: მერანი, 1982.
ილიას ლირიკის თავისებურებათა შესახებ.
- 3924.** ვაჩნაძე თ. ილია ჭავჭავაძის ერთი დეპეშა. – ჟურნ. "დროშა". – 1982. – №3. – გვ. 21.
ქოლერის ეპიდემიის წინააღმდეგ ბრძოლის საკითხი.
- 3925.** "...თავი ჭირსა არ დამრიდად". – გაზ. "კომუნისტი". – 1982. – 28 თებ.
პუბლიკაციაში საუბარია ილია ჭავჭავაძის როლზე საქართველოსა და ამიერკავკასიაში შავი ჭირისა და ქოლერის შემთხვევების აღმოფხვრის საქმეში.
- 3926.** ილია ჭავჭავაძისა და აკაკი წერეთლის საიუბილეო მასალები / პუბლიკაცია დ. შულღიაშვილისა. – ლიტერატურის მატრიანე. – 1982. – №7-8. – გვ. 12-17.
- 3927.** ინჯია ჯემალ. ილია და აკაკი: [ლექსი]. – ჟურნ. "მნათობი". – 1982. – №2. – გვ. 14-15.
- 3928.** კალანდარიშვილი გ. ზნეობრივი ვალი ილია ჭავჭავაძის "კაცია-ადამიანში?!" – ჟურნ. "მნათობი". – 1982. – №10. – გვ. 145-153.
- 3929.** კალანდარიშვილი გ. ასკეტიზმის პრობლემა ილია ჭავჭავაძის "განდეგილში". – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე, ენისა და ლიტ-რის სერია. – 1982. – №4. – გვ. 46-59.
- 3930.** კალანდაძე ალექსანდრე. გარდამოხსნა: [რომანი]. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1982. – 628გვ.

რომანი ეძღვნება ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებასა და მოღვაწეობას.

3931. კაპანაძე რ. ილია ჭავჭავაძის პოემის "რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან" შესავლის შესწავლისათვის. – გაზ. "განთიადი" (კასპი). – 1982. – 30 სექტ.

ახალქალაქის საშ. სკოლის ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლის მუშაობის გამოცდილებიდან.

3932. კვარაცხელია ე. "ოთარაანთ ქვრივის" კომპოზიციისათვის. – გაზ. "შრომის დროშა" (გეგეჭკორი). – 1982. – 17 აგვ.

სალხინოს სანატორიული სკოლა-ინტერნატის ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლის მუშაობის გამოცდილებიდან. გეგეჭკორის რ-ნი.

3933. კიკვაძე ალ. ილია ჭავჭავაძე და რუსული ლიტერატურა. – გაზ. "კომუნისტური შრომა" (სოხუმი). – 1982. – 23 სექტ.

3934. კობახიძე მ. "ასი წლის წინათ". – ჟურნ. "თეატრ. მოამბე". – 1982. – №3. – გვ. 22-25.

3935. კუსრაშვილი რურუდან. ზოგიერთი საკითხი ი. ჭავჭავაძის პოეტური ნაწარმოებების დათარიღების შესახებ. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე, ენისა და ლიტ-რის სერია. – 1982. – №2. – გვ. 49-55.

3936. ლეკვეიშვილი შ. საამაყო დედებო. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1982. – 17 ოქტ.

ი. ჭავჭავაძის და ნ. ნიკოლაძის დედების – მ. ბებურიშვილისა და ე. ლორთქიფანიძის შესახებ

3937. კუხალაშვილი თ. თავი ჭირსა არ დამრიდად. – გაზ. "კომუნისტი". – 1982. – 28 თებ.

ილია ჭავჭავაძის ღვაწლი შავი ჭირისა და ქოლერის ეპიდემიის აღკვეთის საქმეში.

3938. ლორთქიფანიძე რ. ილია ჭავჭავაძე XIX საუკუნის ქართული ლირიკის შესახებ: (მხატვრული ასახვის თავისებურება და ცალკეული ჟანრული ფორმები). – წიგნ.: ლიტერატურულ-თეორიული ნარკვევები. – თბ., 1982. – გვ. 164-170.

3939. მანგოშვილი თ. წარსულის გაგების ზოგიერთი ასპექტისათვის ი. ჭავჭავაძის ლირიკაში. – წიგნ.: კლასიკური და თანამედროვე ქართული მწერლობა. – თბ., 1982. – გვ. 60-66.

3940. "მარად და ყველგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა...": [წერილები ი. ჭავჭავაძის შესახებ / ნ. ჭავჭავაძე, თ. ვაჩნაძე]. – გაზ. "ყვარელი". – 1982. – 30 ოქტ.

3941. მახარაძე აპოლონ. გრიგოლ ორბელიანი და ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: მახარაძე აპ. ქართული რომანტიზმი. – თბ., 1982. – გვ. 474-494.

გრ. ორბელიანის როლი ჟურნალ "საქართველოს მოამბის" დაარსების საქმეში. გრ. ორბელიანის და ი. ჭავჭავაძის ლიტერატურული პაექრობა XIX ს. 70-იან წლებში.

3942. ნაცვალაძე დ. საინტერესო მოგონება [დ. კოპლატაძისა] ილია ჭავჭავაძის შესახებ. – გაზ. "კომუნისტური შრომა" (ლანჩხუთი). – 1982. – 6 მაისი.

3943. ნინიკაშვილი ვ. სარკე. – გაზ. "თბილისი". – 1982. – 20 აპრ.

ავტორი მიმოიხილავს ვ. მარჯანიშვილის სახ. თეატრის სცენაზე განხორციელებულ სპექტაკლებს, რომლებიც ი. ჭავჭავაძის ნაწარმოებების –

”ოთარაანთ ქვივის”, ”მგზავრის წერილების” და ”კაცია-ადამიანის?!“ მიხედვით დაიდგა.

- 3944. ნიჟარაძე შ.** დიდი ილია. ილია ჭავჭავაძის დაბადების 140 წლისთავის გამო. – წიგნ.: ნიჟარაძე შ. ლიტერატურულ-ენათმეცნიერული ნარკვევები. – ბათუმი, 1982. – გვ. 58-64
- 3945. სართანია ტარიელ.** ილია ჭავჭავაძის ადამიანური ღირსებათა შესახებ. – ჟურნ. ”პირველი სხივი”. – 1982. – №16. – გვ. 169-174.
- 3946. სიღამონიძე ვ.** ვინ იყო ილიას ”განდეგილის” განდეგილი?: [ბესარიონ ბერი]. – გაზ. ”სოფლის ცხოვრება”. – 1982. – 14 მარტი.
იგივე: გაზ. ”საბჭ. ოსეთი”. – 1982. – 8 აპრ.
- 3947. სოსელია ვლ.** ეროვნულ-განმანთავისუფლებელი მოძრაობის მედრომე. – გაზ. ”განთიადი” (ვანი). – 1982. – 10 ნოემბ.
- 3948. სოსელია ვლ.** ერის კვნესა წიწამურთან: [ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის 75 წლისთავის გამო]. – გაზ. ”განთიადი” (ვანი). – 1982. – 18 სექტ.
- 3949. სხირტლაძე ზ.** ერის მამა. – გაზ. ”განახლებული მესხეთი” (ადიგენი). – 1982. – 7 ნოემბ.
- 3950. ტყეშელაშვილი მ.** თანამედროვე სოციალურ-პოლიტიკური სინამდვილე და ყოფაცხოვრება ილია ჭავჭავაძის ”გლეხთა განთავისუფლების პირველდროების სცენებში”. – კლასიკური და თანამედროვე ქართული მწერლობა. – თბ., 1982. – გვ. 67-77.
- 3951. ფირანიშვილი პ.** ილია ჭავჭავაძე-მილიტარიზმისა და ომის საფრთხის შესახებ. – თსუ-ს შრომები. სერია ”ისტორია, ხელოვნებათმცოდნ. ეთნოგრაფია”. – 1982. – ტ. 227. – გვ. 134-146.
- 3952. ფორჩხიძე შალვა.** ილია ეკატერინე ჭავჭავაძესთან პეტერბურღში: [ლექსი]. – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1982. – 4 ივნ. – გვ. 8.
- 3953. ფორჩხიძე შალვა.** ცხრაასხუთელის მონოლოგები, თქმული სამოცდათხუთმეტი წლის წინათ ილიას მოკვლის დღეს: [ლექსები]. – ჟურნ. ”მნათობი”. – 1982. – №8. – გვ. 62-64.
- 3954. ღვინჯილია ჯანსუღ.** გენია ილია ჭავჭავაძისა. – გაზ. ”ლიტ საქართველო”. – 1982. – 29 ოქტ.
- 3955. ღვინჯილია ჯანსუღ.** ”გმირის დამბადი დიდი საგანი”. – წიგნ.: ღვინჯილია ჯ. ტრადიცია და თანამედროვენი. – თბ., 1982. – გვ. 5-15
- 3956. ყუბანეიშვილი სალომე.** ვაჟა-ფშაველა ილია ჭავჭავაძის ”ივერიაში”. – თსუ-ს შრომები, ტ. 229. – ვაჟას კრებული II / ვაჟა-ფშაველას მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. 2. [პროფ. ჯ. ჭუმბურიძის რედაქციით] – 1982. – გვ. 203-214
- 3957. შარაძე გურამ.** ილია ჭავჭავაძე ევროპაში: ბიოგრაფიული ქრონიკა. – ჟურნ. ”ჭოროხი”. – 1982. – №2. – გვ. 81-89
- 3958. შარაძე გურამ.** შენიშვნები ილია ჭავჭავაძის მხატვრული პროზის ქრონოლოგიაზე. – ჟურნ. ”მნათობი”. – 1982. – №11. – გვ. 152-162
- 3959. ჩაჩიბაია ა.** ილია ჭავჭავაძე – ახალგაზრდობის დიდი მოამაგე. – წიგნ.: ჩაჩიბაია ა. თანამედროვეობა, მწერალი და მოზარდი თაობა. – თბ., 1982. – გვ. 203-212.
- 3960. ჩქარეული ალ.** ქართველი ერის დიდი მეზაირახტრე. – გაზ. ”ივრის განთიადი” (საგარეჯო). – 1982. – 6 ნოემბ.

- 3961.** ცაიშვილი ს. ფილოლოგიური ეტიუდები. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1982. – 29 იანვ.
 "ოთარაანთ ქვრივისა" და "განდევილის" შექმნის ისტორია, ლექსიკოლოგიური ხასიათის დაკვირვებები.
- 3962.** ძვირფასო "სამშობლოს ციხის გუშაგო" ბატონო ილია. – ლიტერატურის მატიანე. – 1982. – №7-8. – გვ. 12-14.
 ილია ჭავჭავაძის სამწერლო მოღვაწეობის 40 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო ადრესი იმდროინდელი მოწინავე ქართული საზოგადოებისაგან.
- 3963.** წერეთელი ვ. ხე ცხოვრებისა. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1982. – 19 ნოემბ. – გვ. 11-12.
 სპექტაკლი "ასი წლის წინათ" – ი. ჭავჭავაძის მოთხრობების: "ოთარაანთ ქვრივი"; "მგზავრის წერილები"; "კაცია-ადამიანი?!" მიხედვით. მარჯანიშვილის სახ. თეატრის სცენაზე.
- 3964.** ჭუმბურიძე ზურაბ. ილია და ქართული ენა. – წიგნ.: ჭუმბურიძე ზ. მაღლი დედაენისა. – თბ., 1982. – გვ. 27-78.
- 3965.** ხეჩუაშვილი გ. მოგონებები. / პუბლიკაცია მ. ბარამიძისა. – ლიტერატურის მატიანე. – 1982. – №7-8. – გვ. 18-21.
 ი. ჭავჭავაძესა და ზ. ჭიჭინაძეზე.
- 3966.** ხუციშვილი ს. ქართული გარიბალდიანა. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1982. – 16 ივლ.
 იტალიის ეროვნული გმირის გარიბალდის სახე ილია ჭავჭავაძისა და სხვა ქართველ მწერალთა შემოქმედებაში.
- 3967.** ჯანგულაშვილი თეიმურაზ. ილიას ხილვა დარიალში: [ლექსი]. – გაზ. "ყვარელი". – 1982. – 30 ოქტ.
- 3968.** ჯიბუტი ვლადიმერ. დიდი მწერლის ანდერძი. – გაზ. "წიგნის სამყარო". – 1982. – №14. – გვ. 4.
- 3969.** ჯიბუტი ვლადიმერ. თანამედროვეთა თვალთ. 2. ილია. – წიგნ.: ჯიბუტი ვლ. იდეები და სახეები. – 1982. – გვ. 105.
 ქართველი მწერლები ილიას შესახებ
- 3970.** Абашмадзе В. Илья Чавчавадзе о присоединении Грузии к России. – жур. «Комм. Грузии». – 1982. – № 8. – С. 84-88
- 3971.** Каландадзе А. Илья Чавчавадзе и русская культура. – газ. «Заря Востока». – 1982. – 14 февр.
 ილია ჭავჭავაძის თბილისის სახლ-მუზეუმის მუშაობის შესახებ.
- 3972.** Церетели В. Древо жизни. – жур. «Театр» – 1982. – №9. – С. 36-42

1983

- 3973.** ბარამიძე ალ., ძიძიგური შ., დუმბაძე ნ., ცაიშვილი ს., შარაძე გ. – დროზე მივხედოთ საგურამოს. – გაზ. "კომუნისტი". – 1983. – 16 ოქტ.
 ი. ჭავჭავაძისა და დ. გურამიშვილის სახელებთან დაკავშირებული წმინდა ადგილების სათანადო მოვლა-პატრონობის შესახებ.
- 3974.** ბარდაველიძე ბექან. "კაკო ყაჩაღის" პოეტიკა. – საქ. მეცნ. აკად. მოამბე. – 1983. – ტ. III. – გვ. 149-152.

- 3975. ბეროშვილი ილო.** ილია ჭავჭავაძე და გრიგოლ ყიფშიძე: გრ. ყიფშიძის დაბადების 125 წლისთავის გამო. – გაზ. "ყვარელი". – 1983. – 29 იანვ.
- 3976. ბეროშვილი ილო.** კორიფეთა დიდებულნი ძეგლი. – გაზ. "ყვარელი". – 1983. – 20 ოქტ.
თბილისში ი. ჭავჭავაძისა და აკ. წერეთლის ძეგლის გახსნის 25 წლისთავის გამო.
- 3977. გამეზარდაშვილი დავით.** ილია ჭავჭავაძის აკადემიური გამოცემისათვის. – გაზ. "კომუნისტი". – 1983. – 12 იანვ. - №135.
წერილის პირველ ნაწილში საუბარია "ქართველის დედის" ეპიგრაფზე – "აწმყო შობილი წარსულისაგან არის მშობელი მომავალისა", რომელიც ეკუთვნის გერმანელ ფილოსოფოს გოტფრიდ ლეიბნიცს, ხოლო მეორე ნაწილი ეხება ილიას პირველი კრიტიკული წერილის სათაურს ("ორიოდე სიტყვა თავად რევაზ შალვას ძის ერისთავის კოზლოვიდგან "შემლილის" თარგმნაზედა"), რომელიც, ავტორის აზრით, პ. ინგოროყვას მიერ უმართებულოდ იყო შეცვლილი.
- 3978. გამეზარდაშვილი დავით.** ილია ჭავჭავაძის "მგზავრის წერილების" დათარიღებისათვის. – გაზ. "ახ. კომუნისტი". – 1983. – 27 აგვ.
- 3979. გიორგაძე ლ.** ილიას "ხუთშაბათობები". – მწიგნობარი. – თბ., 1983. – გვ. 188-196.
- 3980. გიორგობიანი ნ.** ფაქიზი სიმები. – ჟურ. "დროშა". – 1983. - №11. – გვ. 16.
ი. ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი ყვარელში.
- 3981. დადიანი ჯოდორ.** ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: დადიანი ჯ. ხალხთა მეგობრობის დიდი მეხოტბენი / რედ.: თ. სელიმაშვილი, ლ. ვაშაძე. _ თბ.: განათლება, 1983. _ 124-165.
წიგნში ნაჩვენებია, თუ როგორ არის ასახული ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში რუსეთ-საქართველოს მეგობრული ურთიერთობა.
- 3982. დუმბაძე ნ.** არ ჩაქრება შუქი მარად. – გაზ. "მცხეთა". – 1983. – 15 ოქტ.
სიტყვა წარმოთქმული ი. ჭავჭავაძის ძეგლის გახსნაზე 1983 წ. 4 ოქტ. მცხეთაში.
- 3983. ებანოძე ლ.** ეროვნული მოძრაობის მებაირახტრე. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1987. _ 17 ოქტ.
- 3984. ერის შვილები დიდ მეგობრობაზე.** _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1983. _ 18 მაისი.
ი. ჭავჭავაძე რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობის შესახებ.
- 3985. თათრულაიძე ნ.** ახალი დოკუმენტები ილია ჭავჭავაძის შესახებ. – გაზ. "კომუნისტი". – 1983. – 11 სექტ.;
იგივე: გაზ. "ახ. კომუნისტი". – 1983. _ 13 სექტ.;
იგივე: გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1983. _ 19 სექტ.
იგივე: გაზ. "თბილისი". – 1983. _ 19 სექტ.
მოსკოვის არქივში დოკუმენტები აღმოაჩინა თბილისის ა.ს. პუშკინის სახ. სახელმწ. პედ. ინ-ტის სსრ კავშირის ხალხთა ისტორიის კათედრის გამგემ, ფ. ლომაშვილმა. მასალები ეხება მწერლის 1884-1900 წლებში მოღვაწეობას.
- 3986. ინასარიძე კარლო.** თერგდალეული ილია. ილია ჭავჭავაძე როგორც საზოგადო მოღვაწე. _ რადიო-ნარკვევი-მიუნხენი, 1983.

ავტორი აცხადებს, რომ ილია, როგორც საზოგადო მოღვაწე, იყო უფრო თეორეტიკოსი, განსხვავებით პოლიტიკური მოღვაწეებისაგან, რომლებმაც ილიას იდეები პრაქტიკულად განახორციელეს ცხოვრებაში.

- 3987. ინგოროყვა პავლე.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ინგოროყვა პ. ახალი ქართული ლიტერატურის ფუძემდებელი. – თბ., 1983. – გვ. 200-372.
- 3988. კარბელაშვილი ლ.** ქართველი ფალავნები და ილიასეული "ივერია". – გაზ. "ლელო". – 1983. – 16 აგვ.
- 3989. კოკაია ალ.** სოფლის დიდი მოსაგონარი. – სგაზ. "ოფლის ცხოვრება". – 1983. – 11 იანვ. – გვ. 4.
ცხაკაიას რაიონის სოფელ მეთლემში ილია ჭავჭავაძის სტუმრობა გამოჩენილი საზოგადო მოღვაწისა და ცნობილი ადვოკატის მექი ფალავას ოჯახში
- 3990. ლომაშვილი ფ.** ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ახალი დოკუმენტები. – ჟურნ. "საისტ. მოამბე" (მთ. საარქ. სამმართველო). – 1983. – №47-48. – გვ. 237-275.
- 3991. მარკოზაშვილი შალვა.** "განდეგილის" უკვდავება. (პოემის 100 წლისთავისათვის). – გაზ. "კომუნისმის გზა" (დუშეთი). – 1983. – 10 მარტი.
- 3992. მარკოზაშვილი შალვა.** იდეური ნათესაობა. – გაზ. "საბჭ. ოსეთი". – 1983. – 9 ივნ.
- ი. ჭავჭავაძე და რუსეთთან ურთიერთობა.
- 3993. მარკოზაშვილი შალვა.** ილია ჭავჭავაძე და რუსეთთან საქართველოს ურთიერთობა. – გაზ. "კოლმეურნე" (სიღნაღი). – 1983. – 31 მაისი.
- 3994. მეტრეველი ვალერიან.** ილია ჭავჭავაძე დანაშაულისა და სასჯელის შესახებ / [რედ.: ნ. კორძაია-სამადაშვილი]; თსუ. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1983. – 73გვ.
- 3995. მუჯირი ჯ.** შრომანების ფიანდაზი: [მხატვრული ნარკვევი]. – გაზ. "თბილისი" – 1983. – 10 სექტ.
მხატვრულ ნარკვევში ჭაბუკი ილია ჭავჭავაძის გატაცების ადრესატად გამოყვანილია კომპოზიტორი პეტრე ჩაიკოვსკის უმცროსი და, ალექსანდრა ჩაიკოვსკაია.
- 3996. ნაცვლიშვილი პ.** "განდეგილი" სატელევიზიო თეატრში: [ი. ჭავჭავაძის მიხედვით]. – გაზ. "ახ. კომუნისტი". – 1983. – 15 მარტი.
- 3997. ნახუცრიშვილი მ.** ხასიათთა დამოკიდებულებისა და კონფლიქტების სოციალური ფონი (ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების მიხედვით). – ჟურნ. საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე, ენისა და ლიტ. სერია. – 1983. – №2. – გვ. 24-40.
- 3998. რატიანი შალვა.** პუბლიცისტიკა ძველისა და ახლის მიჯნაზე (1861-1863 წწ.). – წიგნ.: რატიანი შ. XIX საუკუნის 60-იანი წლების ქართული პუბლიცისტიკის ისტორიიდან. – თბ., 1983. – გვ. 42-90.
წიგნის ამ მონაკვეთში საუბარია ჟურნალ "ცისკარში" 1861 წელს ილია ჭავჭავაძის მიერ გამოქვეყნებული წერილის – "ორიოდე სიტყვა თავად რევაზ შალვას ძის ერისთავის კოზლოვიდგან "შემლილი"-ს თარგმნაზედა" შესახებ, რომელმაც სათავე დაუდო ლიტერატურულ-კრიტიკული და პუბლიცისტიკური აზროვნების თვისობრივად ახალ ეტაპს საზოგადოებაში.
- 3999. რობაქიძე გრიგოლ.** ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ტრაგედია. – ჟურნ. "ცისკარი". – 1983. – №3. – გვ. 124-130

- 4000. სანაძე ლ.** ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტურ მემკვიდრეობასთან დაკავშირებული ზოგიერთი საკითხის დაზუსტებისათვის. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე, ენისა და ლიტ-რის სერია. – 1983. – №3. – გვ. 62-65.
ვინ არის ავტორი გაზ. “დროების” სარედაქციო წერილისა “მეცამეტე გოჭები; 2. შეივსოს ილიას პუბლ. წერილის “ბ-ნ იანოვსკის წერილის გამო” ნაკლული ტექსტი.
- 4001. სარიშვილი ტ.** ილია ჭავჭავაძე რუსეთ-საქართველოს მეცნიერულ-პედაგოგიური ურთიერთობის შესახებ. – გაზ. ”სახ. განათლება”. – 1983. – 28 ოქტ.
- 4002. სიგუა ალექსანდრე.** ”ვისაც შენებრი დაჰბადებია”. – წიგნ.: სიგუა ა. მარად და მარად. – თბ., 1983. – გვ. 25-29.
პოემა ”კაკო ყაჩაღის” მთავარი გმირის ბლაჟიაშვილის პროტოტიპის შესახებ.
- 4003. სოსელია მ.** ”მგზავრის წერილების” პრობლემური სწავლებისათვის. – ჟურნ. ”ქართ. ენა და ლიტ-რა სკოლაში”. – 1983. – №3. – გვ. 77-97.
- 4004. სოხაძე ალ.** ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – ”შრომითი მამაცობისათვის” (რუსთავის ქიმიური ქ-ნა). – 1983. – 3 ოქტ.
- 4005. ტიხონოვი ნიკოლოზ.** ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – ჟურ. “საქ. ქალი”. – 1983. – №10. – გვ. 5.
- 4006. ქავთარაძე მ.** მიხეილ ჯავახიშვილი ილიას კვალზე მავალი და მისი ბედის ზიარი. – ჟურნ. “ივერია” – პარიზი, 1983, №26.
წერილში ნათქვამია, რომ მიხეილ ჯავახიშვილი ილიას მკვლელობაში ადანაშაულებდა საზოგადოებას, რომელმაც პასიურობა გამოიჩინა და არ დაიცვა ილია.
- 4007. ღვინჯილია ჯანსუღ.** პოეტური ენერგია. – ჟურნ. ”განათიადი”. – 1983. – №5. – გვ. 148-178.
- 4008. შადური ვ.** ილია ჭავჭავაძე და რუსული კულტურა. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1983. – 18 მაისი.
- 4009. შამელაშვილი რ.** ილია ჭავჭავაძე ქართული ენის განმარტებით ლექსიკონში. – ჟურნ. ”განათიადი”. – 1983. – №1. – გვ. 148-166.
- 4010. შარაძე გურამ.** ”ერთგული დავრჩები სიცოცხლის ბოლომდე...” – გაზ. ”თბილისი”. – 1983. – 3 დეკემბერი. – გვ. 3.
ილია ჭავჭავაძისა და მისი მეუღლის ოლღა გურამიშვილი-ჭავჭავაძის უცნობი წერილების შესახებ.
- 4011. შარაძე გურამ.** ილიას ხელით მირონცხებული... – გაზ. ”ახ. კომუნისტი”. – 1983. – 15 იანვ.
საქ. სახალხო მხატვრის ვ. ჯაფარიძის შესახებ.
- 4012. შარაძე გურამ.** ილია ჭავჭავაძე და ივანე ტურგენევი. – წიგნ.: შარაძე გ. პეტრე დიდიდან ლევ ტოლსტოიმდე. – თბ. – 1986.
წერილი ეხება ტურგენევის ლექსების ციკლის ”ლექსნი პროზითა” ილიასეულ თარგმანს.
იგივე: გაზ. ”კომუნისტი”. – 1983. – 2 ოქტ.
- 4013. შარაძე გურამ.** ”ჩვენთან იქნება მარად წმინდა ჭეშმარიტება”; ”ერთგული დავრჩები სიცოცხლის ბოლომდე, ჩემო ძვირფასო...”, ”იცოცხლე ჩემდა

- გასახარად...”: (ილია ჭავჭავაძე და ოლღა გურამიშვილი-ჭავჭავაძის უცნობი წერილები). – გაზ. ”თბილისი. – 1983. – 1, 3, 5, 8 დეკ.
- 4014. შარაძე გურამ.** ილია ჭავჭავაძის კაბინეტის მოხატულობა. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1983. – 10 მარტი. – გვ. 3.
თბილისში, ივანე ჯავახიშვილის ქუჩაზე მდებარე ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის კაბინეტის გიგო გაბაშვილისეული მოხატულობის შესახებ.
- 4015. შენგელია გ.** ქართველი მოღვაწეები რუსეთის შესახებ. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1983. – 2 ივლ.
ნ. ბარათაშვილი, ი. ჭავჭავაძე, აკ. წერეთელი, გ. მაიაშვილი.
- 4016. შენგელია ლ.** აქტიური ცხოვრებისეული პოზიცია ი. ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. – გაზ. “კომუნისტის დროშით” (წალენჯიხა). – 1983. – 30 აგვ.
- 4017. ჩადუნელი ე. ი.** ჭავჭავაძე და მისი თანამოაზრენი გეორგიევსკის ტრაქტატის ისტორიული მნიშვნელობის შესახებ. – ჟურნ. “ეკონომისტი”. – 1983. – №9. – გვ. 21-23.
- 4018. ჩიქოვანი სიმონ.** ილია ჭავჭავაძის პოეტური მემკვიდრეობა. – წიგნ.: ჩიქოვანი ს. თხზულებანი ოთხ ტომად. ტომი მესამე: წერილები. – თბ., 1983. – გვ. 132-207.
ავტორი ვრცლად მიმოიხილავს ილია ჭავჭავაძის პოეზიას. ნარკვევი დანაწილებულია რამდენიმე ქვეთავად: წინათქმა. პოემა “აჩრდილი” და მყინვარის პოეტური ხატი. “რამდენიმე სურათი” და “განდეგილი”. ილია ჭავჭავაძე და გრიგოლ ორბელიანი. ილია ჭავჭავაძე და ქართული სალიტერატურო ენის განვითარება.
- 4019. წიკლაური მ.** ლელთ ღუნისა ჯავრი და იმედი. – წიგნ.: წიკლაური მ. წერილები. – თბ., 1983. – გვ. 75-78.
- 4020. ჭელიძე მ. ი.** ჭავჭავაძე რუსეთთან შეერთების შესახებ. – გაზ. ”წითელი დროშა” (მაიაკოვსკი). – 1983. – 16 ივნ.
- 4021. ჭოლოკავა ნ.** ეპოქათა გადაძახილი. – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1983. – 18 თებ. – გვ. 3.
რეცენზია წიგნზე: ა. კალანდაძე. გარდამოხსნა. ისტ. რომანი / ი. ჭავჭავაძის ცხოვრება და ღვაწლი. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1982.
- 4022. ჭურღულია ო.** ილია ჭავჭავაძე და გეორგიევსკის ტრაქტატი. – გაზ. ”საბჭ. აფხაზეთი”. – 1983. – 23 ივნ.
- 4023. ჭურღულია ოთარ.** ილია ჭავჭავაძე და გეორგიევსკის ტრაქტატი. – წიგნ.: ჭურღულია ო. ნარკვევები ქართულ-აფხაზური კულტურულ-ლიტერატურული ურთიერთობიდან. – სოხუმი, 1983. – გვ. 208-216.
- 4024. ხასაია ა. ი.** ჭავჭავაძე სოფლის მეურნეობისათვის გრძელვადიანი კრედიტის მნიშვნელობის შესახებ. – ჟურნ. ”საქ. სოფლის მეურნეობა”. – 1983. – №9. – გვ. 29-30.
- 4025. ჯანაშვილი ა.** ილია ჭავჭავაძე და ბუნება. – წიგნ.: საქართველოს გარემოს დაცვა. I გამომშვება. – თბ., 1983. – გვ. 204-214.
- 4026. ჯიბლაძე გიორგი.** ილია ჭავჭავაძე. – თბ.: საბჭ. საქართველო
ნაწ. I: ცხოვრება და პოეზია. – 1983. – 511 გვ.
ნაწ. II: პროზა და მსოფლმხედველობა. – 1984. – 547 გვ.
- 4027. ჯინჯიხაძე ლ.** ”შოთა, ილია, აკაკი, ვაჟა და გალაკტიონი”... [მოსწ. ლექსი]. – გაზ. ”საბჭ. აფხაზეთი”. – 1983. – 11 მაისი.

- 4028.** Бгажба Х. О связях И. Чавчавадзе и А. Церетели с Абхазией - В кн.: Бгажба Х. Страницы из летописи дружбы. - Тб., 1983. - С. 47-55
- 4029.** И.Г. Чавчавадзе и А.К. Толстой о русско-грузинских отношениях конца XVI – начала XVII веков. - В кн.: Сквозь столетия. - Тб., 1983. - С. 23-25
- 4030.** Ковалевский М.М. Илья Григорьевич Чавчавадзе: [Отрывки]. - В кн.: Ковалевский М.М. Сквозь столетия. - Тб., 1983. - С. 391-395
- 4031.** Марков Г. Илья Чавчавадзе восславил свободу. - В кн.: Марков Г. В поисках поэзии и правды. - М., 1983. - С. 352-355
- 4032.** Н.В. Шелгунов и И.Г. Чавчавадзе. - В кн.: Сквозь столетия. - Тб., 1983. - С. 361-362
- 4033.** Содружества русских революционных демократов и грузинских шестидесятников. - В кн.: Сквозь столетия., Тб. 1983, С. 391-395.
ილია ჭავჭავაძე და აკაკი წერეთელი რუსული საზოგადოების შეფასებით.
- 4034.** Татрулаидзе Н. Новые документы об И. Чавчавадзе. - газ. «Сов. Абхазия». - 1983. - 8 сент.
- 4035.** Татрулаидзе Н. Новые документы об И. Чавчавадзе. - газ. «Веч. Тбилиси». - 1983. - 10 сент.
ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ მოსკოვის არქივებში მოპოვებული მასალები.
- 4036.** Тихонов Н. Илье Чавчавадзе: [стих.] - В кн.: Двойная радуга: Стихи и проза русских и грузинских писателей. - М.: Современник, 1983. - с. 136-137.
- 4037.** Хомлели Р. Из статьи об И. Чавчавадзе. - В кн.: Сквозь столетия. - Тб., 1983. - С. 326
- 4038.** Чарквиани Дж. Илья Чавчавадзе: Стих. / Пер. с груз. - В кн.: Чарквиани Дж. Золотые всплески: Стихи. Поэмы. - Тб., 1983. - С. 119
- 4039.** Шадури В. Илья Чавчавадзе и русская культура. - газ. «Сов. Аджария». - 1983. - 18 мая. - С. 3.
- 4040.** Шадури В. Открытие нового поэтического мира. - жур. «Лит. Грузия». - 1983. - №6

1984

- 4041.** ანდრონიკაშვილი ნ. ადამიანის პრობლემა ილია ჭავჭავაძის პროზაში. - წიგნ.: ნ. ანდრონიკაშვილი. ნარკვევები XIX საუკუნის ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან. - თბ., 1984. - გვ. 83-99.
- 4042.** ბაქრაძე აკაკი. ილია ჭავჭავაძე - წიწამური: [დოკუმენტური ნარკვევი]. პირველი გამოცემა. - თბ.: ნაკადული, 1984. - 159გვ. - (გამოჩენილ ადამიანთა ცხოვრება, 72).
ნარკვევში ნაჩვენებია ილიას საქმიანობა როგორც საზოგადოებრივ, ისე ლიტერატურულ ასპარეზზე. ავტორი ეხება ყველა იმ საზოგადოებრივად მნიშვნელოვან საკითხს, რომელთანაც უშუალოდ იყო დაკავშირებული ილია. იგი დოკუმენტური სიზუსტით გადმოსცემს ილიას თავგადასავალს.
- 4043.** ბახტაძე ი. აზრი ნათელი. - გაზ. "თბილისი". - 1984. - 22 მაისი.

- აკ. წერეთლისა და ი. ჭავჭავაძის წვლილი ეროვნული მუსიკალური კულტურის განვითარებაში.
- 4044. ბეროშვილი ილო.** თუ სიკვდილი არ უწერია. – გაზ. "ყვარელი". – 1984. – 4 ნომბ. – გვ. 5.
- 4045. გამეზარდაშვილი დავით.** დიდი ილიას პორტრეტი. – წიგნ.: გამეზარდაშვილი დ. ქართული ლიტერატურისა და კრიტიკის ისტორიიდან. 5. – თბ., 1984. – გვ. 323-328.
წერილში მიმოხილულია გიორგი ჯიბლაძის მონოგრაფია "ილია ჭავჭავაძე" (თბ.: განათლება, 1983. – I და II ტომი).
- 4046. გვენეტაძე გ.** ილია ჭავჭავაძის პოემები "რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან" და "აჩრდილის" შემოქმედებითი ისტორია. – თბ.: თსუ-ს გამ-ბა. – 1984. – 68 გვ.
- 4047. გრიგალაშვილი ნოდარ.** გზა ხსნისა. – ჟურ. "ცისკარი. – 1984. – №3. – გვ. 151-160.
წერილში განხილულია პოემა "განდეგილის" მიზანდასახულობის ერთი ასპექტი – ასკეტიზმის არსისა და მისი გამოვლინების ავტორისეული გააზრება.
- 4048. დადიანი ჯოდორ.** ლირიკული ნაწარმოებების სწავლება: [ილია ჭავჭავაძისა და აკაკი წერეთლის შემოქმედების მაგალითზე] – თბ.: განათლება, 1984. – 23
- 4049. დადიანი ჯოდორ.** მეთოდურია არსენალი მდიდარია: (მოსწავლეთა აქტივიზაცია ი. ჭავჭავაძის "ოთარაანთ ქვრივის" სწავლებისას). – გაზ. "სახ. განათლება". – 1984. – 19 ოქტ.
- 4050. დიდ ილიას – მადლიერი სამშობლო:** ილ. ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავის დღესასწაულის მომწყობი რესპ. საიუბილეო კომიტეტის სხდომა [საქ. კპ. ცკ-ში]. – გაზ. "კომუნისტი". – 1984. – 7 სექტ.
იგივე: გაზ. "სახ. განათლება". – 1984. – 12 სექტ.
იგივე: გაზ. "თბილისი". – 1984. – 7 სექტ.
- 4051. დობორჯგინიძე ბ.** ი. ჭავჭავაძის თვალსაზრისი სინამდვილის დიფერენცირებისა და მხატვრული ცნობიერების სინამდვილესთან მიმართების კონკრეტული შინაარსის შესახებ. – წიგნ.: ლიტერატურულ-თეორიული ძიებანი. თბ., 1984. – გვ. 55-88.
- 4052. დობორჯგინიძე გ.** ბუნების ესთეტიკური გრძნობა ი. ჭავჭავაძის თეორიულ ნააზრევსა და მხატვრულ შემოქმედებაში. – კრებ. "ლიტ. თეორიული ძიებანი". – თბ., 1984. – გვ. 44-88.
- 4053. ერემიშვილი ირ.** გალაკტიონი ილიას შესახებ. – გაზ. "განთიადი" (ვანი). – 1984. – 17 მარტი.
პოეტის უცნობი წერილების გამო.
- 4054. ზოიძე შოთა.** ილია ჭავჭავაძე: [ლექსი]. – ჟურნ. "ჭოროხი". – 1984. – №5. – გვ. 18.
- 4055. იამანიძე მ. ა.** ბუვიეს "იზას" ილია ჭავჭავაძისეული ქართული თარგმნის გამო. – ჟურ. "მაცნე", საქ. სსრ მეცნ. აკად., ენისა და ლიტერატურის სერია. – 1984. – №2. – გვ. 21-33.
- 4056. იამანიძე მ.** ანდრე შენიეს ერთი ლექსის ილია ჭავჭავაძისეული თარგმანის გამო. – ჟურნ. "კრიტიკა". – 1984. – №4. – გვ. 185-190.

- მკვლევარის აზრით, შენიეს ლექსის “ზღვათა მფლობელისას” თარგმანი შესრულებულია ვ. ტუმანსკისეული რუსული თარგმანიდან.
- 4057. იაშვილი მ.** ყვარელს ესტუმრა ილიაობა. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1984. – 8 ნომბ.
- 4058. იმედაშვილი გაიოზ.** ისევ თბილისში დაბრუნება. _ წიგნ.: იმედაშვილი გ. იოსებ იმედაშვილის ცხოვრების გზებზე. _ თბ., 1984. _ გვ. 95-98.
 იოსებ იმედაშვილის დამოკიდებულება ილია ჭავჭავაძის მკველობის ფაქტთან.
- 4059. ინგოროყვა პავლე.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ი. ჭავჭავაძე . თხზულებანი. თბ.: საბჭ. საქართველო, 1984. – გვ. 5-38.
 წიგნს წინასიტყვაობის სახით დართული აქვს ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და შემოქმედების მოკლე მატთანე.
- 4060. კვატაია მანანა.** ილია ჭავჭავაძის ეპისტოლარული მემკვიდრეობა. – ჟურნ. “კრიტიკა”. – 1984. - №2. – გვ. 107-119.
- 4061. კვატაია მანანა.** ილია ჭავჭავაძის “კატკოვის პასუხად” ქართულ და რუსულ პრესაში. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ენისა და ლიტ. სერია. - №3. – გვ. 33-42.
- 4062. კობალაძე თ.** “ხალხის ცხოვრება ყოველმხრივ და ჰარმონიულად უნდა შევისწავლოთ”. [ი.ჭავჭავაძის საქართველოს ეკონომიკური ყოფის შესახებ]. – ჟურნ. – 1984. - №11. – გვ. 107-112.
- 4063. კუსრაშვილი რუსუდან.** ილიას პოეტური თხზულებათა ტექსტების დასაზუსტებლად. – ჟურნ. “კრიტიკა”. – 1984. - №3. – გვ. 106-118.
 პუბლიკაციაში ნათქვამია, რომ ილიას გარდაცვალების შემდეგ 1909 წელს ჟურნალ “ფასკუნჯში” (№6) გამოქვეყნებულ ლექსში “მეც შავ თვალებს” ილიასეული სიტყვა “ავ-ფთონი” შეცვლილია სიტყვით “აღმფოთნი”. იგივე განმეორდა ილიას თხზულებათა მიხ. გედევანიშვილისეულ გამოცემაში. შემდგომში პ. ინგოროყვამ კვლავ აღადგინა სიტყვა “ავ-ფთონი”.
 ლეონიძე გიორგი. ილია ჭავჭავაძის აჩრდილს: [ლექსი]. _ გაზ. “ყვარელი”. _ 1984. _ 4 ნომბ., №132-133
- 4064. ლოლაშვილი ივანე.** ზოგიერთი ძველქართული მხატვრული სახის განმარტებისათვის. – წიგნში: ი. ლოლაშვილი. მრავალკარედი. – თბ., 1984. – გვ. 194-196.
 ნაშრომის ავტორი პოემა “განდეგილში” გამოყენებულ მხატვრულ სახეს “ღელე გლოვისა” უკავშირებს ბიბლიურ გლოვის ღელეს. პოემის მიხედვით ამქვეყნიურ ცხოვრებას მოშორებული განდეგილის ლოცვის ცრემლი შეუწყვეტლად მოდიოდა, “ვითა ღელესა მას გლოვისასა”.
- 4065. მანველიშვილი ალექსანდრე.** რუსეთი და საქართველოს დამოუკიდებლობა. _ ჟურნ. “საქართველო” _ სან-ფრანცისკო, 1984, №1-4.
 წერილში ნათქვამია, რომ რუსეთი თავისთვის სასარგებლოდ მიიჩნევდა მარქსისტულ მოძრაობას, რადგან იგი სოციალური თანასწორობის პროპაგანდის დროს უარყოფდა ნაციონალურ იდეებს. ნ. ჟორდანიას და მისი მომხრეები მხოლოდ ხელისუფლების სათავეში მოსვლის შემდეგ მიხვდნენ ილიას აზრების სისწორეს.
- 4066. მარკოზაშვილი შალვა.** ილია ჭავჭავაძე და წინამძღვრიანთკარის სკოლა. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1984. – 6 ივლ.
 სასოფლო-სამეურნეო სკოლის დაარსების 100 წლისთავისათვის.

- 4067. მარკოზაშვილი შალვა.** ილია ჭავჭავაძისა და ივანე მაჩაბლის ურთიერთობისათვის. – “საბჭ. ოსეთი”. – 1984. – 7 თებ. – გვ. 4.
- 4068. მარკოზაშვილი შალვა.** ილია ჭავჭავაძის წიგნებში. – გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1984. – 26 დეკ.
წერილში გადმოცემულია, თუ როგორ მოხვდა ი. ჭავჭავაძის წიგნებს შორის ი. ევდომვილის მიერ ბაბილინა ხოსიტაშვილისადმი მიძღვნილი წიგნი.
- 4069. მარკოზაშვილი შალვა.** ილია და ნიკო ნიკოლაძე: [მოგონება]. – გაზ. “ყვარელი”. – 1984. – 12 მაისი.
- 4070. მანგოშვილი თამარ.** მიმდინარე საზოგადოებრივი ცხოვრების ასახვა ი. ჭავჭავაძის 1886-1892 წლების პუბლიცისტიკაში (გაზეთ “ივერიის” mixedviT). – wignSi: ქართული ჟურნალისტიკა. – V. – თბ., 1984. – გვ. 3-19.
- 4071. მყაშვილი ბ.** – გაზ. “ყვარელი”. – 1984. – 4 ნოემბ. – გვ. 3.
- 4072. მახარაძე აპოლონ.** ილია ჭავჭავაძის ცხოვრება. – თბ.: თსუ-ს გამ-ბა, 1984. – 466 გვ.
- 4073. მეფარიშვილი ლ.** ილია ჭავჭავაძე გულგრილობის წინააღმდეგ: [პოეტის დაბადების 150 წლისთავისათვის]. – გაზ. “კოლხეთი” (ცხაკაია). – 1984. – 8 სექტ.
- 4074. რატიანი პროკოფი.** რჩეული ნაწერები სამ ტომად. მე-2 გამოცემა. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1984-1985.
ტომი I: თერგდალეულთა რევოლუციური მოღვაწეობის ისტორიიდან. – 1984. – 410გვ.
- 4075. რობაქიძე გრიგოლ.** ივანე ჯავახიშვილი. – წიგნ: გრიგოლ რობაქიძე: (კრებული). – მიუნხენი, 1984.
წერილში აღწერილია, თუ როგორ დაესწრო ილია ჭავჭავაძე 1907 წელს ივანე ჯავახიშვილის ლექციას თბილისში და საქებარი სიტყვებით შეამკო ახალგაზრდა მეცნიერი.
- 4076. რობაქიძე გრიგოლ.** სხვადასხვა. – წიგნ: გრიგოლ რობაქიძე: (კრებული) – მიუნხენი, 1984.
ავტორი წერს, რომ ილიას პიროვნების შეცნობაში შეიძლება დაგვეხმაროს მისივე დაუმთავრებელი მოთხრობა “უცნაური ამბავის” პერსონაჟის, სოლომონის სიტყვები, რომ ყველა სხვა მაღლი მოდის ერთი მაღლიდან სიბრალულის გრძნობიდან.
- 4077. სახოკია თედო.** არტურ ლაისტი. – წიგნ.: სახოკია თ. ჩემი საუკუნის ადამიანები. – თბ., 1984. – გვ. 75-79.
წერილში გადმოცემულია არტურ ლაისტისა და ილია ჭავჭავაძის ურთიერთ სიახლოვე და მეგობრული დამოკიდებულება. დაწვრილებით არის მოთხრობილი არტურ ლაისტის პირველი სტუმრობა თბილისში და ილიას მიერ გაწეული მასპინძლობა. აქვეა ილიას მიერ არტურ ლაისტისადმი მიმართული სიტყვა-სადღეგრძელო.
- 4078. სახოკია თედო.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: სახოკია თ. ჩემი საუკუნის ადამიანები. – თბ., 1984. – გვ. 23-33.
მოგონებაში გადმოცემულია მემუარისტის რამდენიმე შეხვედრის ეპიზოდები დიდ მწერალთან, კერძოდ, შეხვედრები ილიასთან სოხუმში, საგურამოში და დავით სარაჯიშვილის ოჯახში. მოგონების ერთი თავი

დათმობილი აქვს ილიასა და მის თანმხლებ პირთა დასავლეთ ევროპაში მოგზაურობის საინტერესო ეპიზოდებს.

- 4079. რუხაძე ნელი.** ილია ჭავჭავაძის ზოგიერთი ნაწარმოების სწავლება სკოლის რეფორმის შუქზე. თბ.: განათლება, 1984. – 103 გვ.
- 4080. ფირანიშვილი პ.** ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის საკითხები ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. – ჟურნ. “მნათობი”. – 1984. - №1. – გვ. 132-139.
- 4081. ფშავლელი შ.** ილია და ნიკო ნიკოლაძე: [მოგონება]. – გაზ. “მცხეთა”. – 1984. – 19 მაისი.
- 4082. ფაშალიშვილი ჟ.** სიზმარში ვნახე დიდი ილია. – გუშაგი. – 1984. - №2. – გვ. 16-17.
- 4083. ქავთარაძე მიხეილ.** ჩაგონება თუ მგლის თავზე სახარება? – ჟურნ. “ივერია” (პარიზი). – 1984. – №27.
ავტორი უარყოფითად აფასებს კარლო ინასარიძის რადიონარკვევს “თერგდალეული ილია”, რადგან თვლის, რომ კ. ინასარიძემ მესამე დასი და ე. ი. ნ. ჟორდანია გამოაცხადა ილიას იდეების განმახორციელებლად და ამით შენიღბული ფორმით სცადა ილიას პიროვნების როლის დაკნინება.
- 4084. ქურიძე ალ.** “გარდამოხსნა” - ილია ჭავჭავაძის ცხოვრების რომანი. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1984. – 18 სექტ.
ალ. კალანდაძის რომანის “გარდამოხსნა” გამოცემის გამო.
- 4085. შავდია კ.** ჩვენო არაგვო, რარიგ მიყვარხარ: [ლექსი]. – გაზ. “წითელი დროშა” (მაიაკოვსკი). – 1984. – 24 იანვ.
- 4086. შარაძე გურამ.** ბედნიერებისა და სათნოების საუნჯე: უორდროპები და საქართველო [რედ.: გიორგი ბედინეიშვილი]. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1984. – 493 გვ.
წიგნში დიდი ადგილი ეთმობა ილია ჭავჭავაძეს.
- 4087. შარაძე გურამ.** დერჟავინი, გრიბოედოვი და ილია ჭავჭავაძე. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1984. – 15 მაისი.
ავტორის აზრით, ილია ჭავჭავაძის “მგზავრის წერილების” ტექსტში გამოყენებული სიტყვები «И дым отечества нам сладок и приятен» ეკუთვნის რუს პოეტს გ. დერჟავინს. ეს სიტყვები შემდეგ გამოიყენა ალ. გრიბოედოვმა კომედიაში “ვაი ჭკუისაგან”, საიდანაც აიღო ილია ჭავჭავაძემ.
- 4088. შარაძე გურამ.** ილია ჭავჭავაძის ერთი სურათის გამო. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1984. – 1 ივნ.
წერილი ეხება პეტერბურგელი ფოტოგრაფის რ. შარლის მიერ 1906 წელს გადაღებულ ფოტოს, რომელიც ინახება ლიტერატურის მუზეუმში (№8238).
- 4089. შარაძე გურამ.** სანუკვარი რელიკვიები. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1984. – 3 თებ. – გვ. 16.
ო. გურამიშვილ-ჭავჭავაძის მიერ ი. ჭავჭავაძის დაბადების დღისადმი ნაჩუქარი ფერწერული ტილოები და ილიას ორი ნიღაბი, დაცული საგურამოს სახლ-მუზეუმსა და საქ. ლიტ. მუზეუმში.
- 4090. შარაძე გურამ.** საქართველოს მზე და სიყვარული ალბიონის კუნძულზე. – გაზ. “თბილისი”. – 1984. – ივნისი.

გაზეთის დასახელებულ ნომრებში გამოქვეყნებულია ავტორის მიერ ინგლისში სამეცნიერო მივლინების დროს გამოვლენილი მასალები, რომლებიც ილია ჭავჭავაძეს ეხება:

ილია ჭავჭავაძე ოქსფორდში _ №138, 15 ივნ.

მოგონებები ილიაზე _ №140, 18 ივნ.;

_ გაგრძელება _ №141, 19 ივნ.; №142, 20 ივნ.; №143, 21 ივნ.; №144, 22 ივნ.; №145, 23 ივნ.

4091. შუბუთიძე გ. როგორ ვასწავლი ილია ჭავჭავაძის პოემას “რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან” ახალი პროგრამის მიხედვით / საქ. განათ. სამინ., მასწავლებელთა დახელოვნების ცენტრ. ინ-ტი, ქართ. ენისა და ლიტ-რის სასწ.-მეთოდ. კაბინეტი. _ თბ., 1984. _ 17გვ.

4092. ჩიტაური ნ. მარიანო ხოსე დე ლარას მოთხრობათა ილია ჭავჭავაძისეული თარგმანების გამო. – ჟურნ. “მაცნე”, საქ. სსრ მეცნ. აკად., ენისა და ლიტ-რის სერია. – 1984. - №2. – გვ. 34-46.

4093. ჩიტაური ნ. “განდეგილის” ახლადმიკვლეული ლიტერატურული წყარო. – ჟურ. “კრიტიკა”. – 1984. - №4. _ გვ. 129-122.

წერილი ეხება გერმანელი მწერლის გეორგ ებერსის რომანის “რამე თუ კაცი ვარ” ქართულ თარგმანს, რომელიც ილია ჭავჭავაძემ გაზ. “ივერიის” 1878-79 წლების ნომრებში გამოაქვეყნა. გრ. ყიფშიძე, ქრ. რაჭველიშვილი და სიმ. ხუნდაძე ი. ჭავჭავაძეს მიიჩნევენ რომანის მთარგმნელად. მკვლევარ ნ. ჩიტაურის აზრით, აღნიშნული რომანი ილია ჭავჭავაძის პოემა “განდეგილის” ლიტერატურულ წყაროს წარმოადგენს.

4094. ცაიშვილი ს. ილია ჭავჭავაძის გვარის ისტორიიდან: რამდენიმე ცნობა და ვარაუდი. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1984. – 19 ოქტ. – გვ. 3-

4095. ცაიშვილი სარგის. ფილოლოგიური ეტიუდები. _ წიგნ.: ცაიშვილი ს. ლიტერატურული ეტიუდები. _ თბ., 1984. _ გვ. 255-278.

ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებას ეხება ნაშრომის ორი მონაკვეთი: 1) ”სადაც დიდებულს მთასა მყინვარსა” და 2) ”მრავალნი არიან ჩინებულ...”. მათში საუბარია ”ოთარაანთ ქვრივისა” და ”განდეგილის” შესახებ, აგრეთვე ი. ჭავჭავაძის დამოკიდებულების შესახებ ბიბლიური ტექსტების მიმართ.

4096. ჭავჭავაძე ილია. – წიგნ.: ქართული მწერლობა. ლექსიკონი-ცნობარი. წიგნი 1. – თბ.: განათლება, 1984. – გვ. 427-436.

წიგნში მიმოხილულია ილია ჭავჭავაძის ცხოვრების, შემოქმედებისა და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის ფაქტები, მოვლენები. მისი ღვაწლი ქარველი ერის წინაშე.

4097. ჭოლოკავა ნ. ილია ჭავჭავაძის ესთეტიკური იდეალი. – კრებ. “ლიტ. თეორ. მიებანი”. – თბ., 1984. – გვ. 3-22.

4098. ჭუმბურიძე ი. ილიას ორი მცნებით... – გაზ. “თბილისი”. – 1984. – 16 ნოემბ.

შტრიხები თეატრის რეჟისორ თ. ჩხეიძის პორტრეტისათვის.

4099. ხომტარია ნ. ილია ჭავჭავაძისა და აკაკი წერეთლის ლირიკულ ნაწარმოებთა სწავლება მე-6 კლასში: (ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა დასახმარებლად) / საქ. განათ. სამინ., მასწავლებელთა დახელოვნების ცენტრ. ინ-ტი, ქართ. ენისა და ლიტ-რის სასწ.-მეთოდ. კაბინეტი. _ თბ., 1984. _ 26გვ.

- 4100.** ხუციშვილი ს. ილიას ერთი აზრის შესახებ. – გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1984. – 26 სექტემბერი. – №18. – გვ. 1-3.
ილია ჭავჭავაძის შეხედულებები ვაჟა-ფშაველას შესახებ.
- 4101.** ჯავახიშვილი ზ. მოგონება. – გაზ. “ყვარელი”. – 1984. – 4 ნოემბ. – გვ. 2.
- 4102.** ჯავახიშვილი მიხეილ. რამდენიმე შეხვედრა ილიასთან: [მოგონება]. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1984. – 13 აპრ. – გვ. 4.
- 4103.** Великому Илье-благодарная Родина. – газ. «Заря Востока». – 1984, 7 сент.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავის მომწყობი საიუბილეო კომიტეტის სხდომა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტში.
- 4104.** Джибладзе, Г. Илья Чавчавадзе: Жизнь, поэзия. – Тб., 1984. – 298 с.
- 4105.** Новые материалы к биографии Ильи Чавчавадзе – газ. «Веч. Тбилиси». – 1984. – 2 июля
- 4106.** Шадури В. Открытие нового поэтического мира. – жур. «Современник». – 1984. – №2

1985

- 4107.** აბაშიძე ვახტანგ. სოციალური და ეროვნული ჩაგვრისაგან განთავისუფლების ნათელი პროგრამა. – ჟურნ. “ცისკარი”. – 1985. – №12. – გვ. 136-143.
- 4108.** არაბული ა. რაც დიდ ილიას “ეყუდვნის”. – ჟურნ. “ქართ. ენისა და ლიტ-რა სკოლაში”. – 1985. – №1-2. – გვ. 190-204.
მოთხრობა “მგზავრის წერილების” დაწერის ისტორიის შესახებ.
- 4109.** ბაკრაძე გ. ღირსი საამაყო სახელისა. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1985. – 25 ოქტ.
გუდაუთის ქართული საშუალო სკოლისათვის ი. ჭავჭავაძის სახელის მინიჭების შესახებ.
- 4110.** ბარამიძე ალექსანდრე. ერის მამა. – წიგნ.: ბარამიძე ალ. ნარკვევები ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან. VIII. – თბ., 1985. – გვ. 195-197.
ყვარელში, ილიაობაზე წარმოთქმული სიტყვა 1978 წ.
- 4111.** ზარქუა ვ. “ილიას გორა” ცაიშში. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1985. – 24 ივლ.
- 4112.** მიკუთვნების შესახებ. ზუგდიდის რ-ნი.
- 4113.** ბეროშვილი ილო. ილია ქართულ პოეზიაში. – გაზ. “ყვარელი”. – 1985. – 2, 7 ნოემბ.
- 4114.** ბერძენიშვილი გ. მე თქვენთვის ღვინო კი არა მშურს...: [მოგონება / ჩაიწერა შ. მარკოზაშვილმა]. – გაზ. “ლენინელი” (ქობულეთი). – 1985. – 17 სექტ.
- 4115.** ბიბილური თ. განძი და ანდერძი. – ჟურნ. “კრიტიკა”. – 1985. – №10. – გვ. 131-165.
მინაწერები ილიას პროზაზე.
- 4116.** გაბისონია ნ. ზეიმი მარტვილის ტაძარში. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1985. – 22 ნოემბ.
- 4117.** გამსახურდია კონსტანტინე. ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ქართული ლიტერატურული ესსე. – თბ., 1985. – გვ. 7-12.

- 4118. გეგეჭკორი გ.** სახლი საგურამოში. – წიგნში: გეგეჭკორი გ. სიკეთის ტოტი. – თბ. – 1985. – გვ. 7-13.
ილიას სახლ-მუზეუმი
- 4119. გეგეჭკორი გ.** ყვარელში ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის გარშემო. – ლიტ. საქართველო. – 1985. – 2 აგვისტო. - №31. – გვ. 10.
ყვარელში ილიას მემორიალის აღდგენის საკითხები.
- 4120. გეგეჭკორი გ.** ილია ჭავჭავაძის ცხოვრება / ილ.: ე. ამბოკაძე. – ჟურნ. "დილა". – 1985. - №11. – გვ. 5-7.
- 4121. გეგეჭკორი გ.** ყვარელი. საგვარეულო კოშკი. დაბადება. – ჟურნ. "დილა". – 1985. - №9. – გვ. 8-10.
- 4122. გიორგაძე ო.** ზოგიერთი ნიშანდობლივი მონაკვეთის კომენტარი "ოთარაანთ ქვრივის" სწავლებისას. – ჟურნ. "ქართ. ენა და ლიტ-რა სკოლაში". – 1985. - №1-2. – გვ. 167-177.
- 4123. გიგინეიშვილი ო.** ილია ჭავჭავაძის "ოთარაანთ ქვრივის" სათაურის გააზრებისათვის. – თბილ. უნ-ტის ახალგაზრდა მეცნ. შრომები. ჰუმანიტ. და საზ. მეცნ. სერია". – 1985. – ტ. II. – გვ. 97-104.
- 4124. გოგიბერიძე ვლ.** ერის იმედი უიმედობის დროს. – გაზ. "ელმავალმშენებელი" ("თემქა"). – 1985. – 3 აპრ.
- 4125. გოგიბერიძე ვლ.** ილიას გლოვობდა მთელი ქუთაისი. – გაზ. "ქუთაისი". – 1985. – 30 აგვ.
- 4126. გოზალიშვილი ლ.** ილია და თეატრი. – გაზ. "ყვარელი". – 1985. – 28 ნოემბ.
- 4127. გუგუშვილი პაატა.** ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობის სასამართლო ქრონიკა. – ჟურნ. "საბჭოთა სასამართლო". – 1985. - №4. – გვ. 67-73.
- 4128. დუდუჩავა მამია.** ი. ჭავჭავაძის ესთეტიკა. _ წიგნ.: დუდუჩავა მ. სახვითი ხელოვნება, ლიტერატურა, ესთეტიკა. წიგნი მესამე. _ თბ., 1985. _ გვ. 3-290.
წიგნში გაშუქებულია ილია ჭავჭავაძის ლიტერატურულ-ესთეტიკური შეხედულებანი, მისი ესთეტიკური მსოფლმხედველობის საფუძვლები.
- 4129. ელიავა გ.** ილიას: [ლექსი]. – გაზ. "შრომის დროშა" (გეგეჭკორი). – 1985. – 19 სექტ.
- 4130. ერემეიშვილი ი.** გალაკტიონი ილიას შესახებ. – გაზ. "ქუთაისი". – 1985. – 1 აგვ.
- 4131. ერემეიშვილი ი.** ილია და ქუთაისი. – გაზ. "ქუთაისი". – 1985. – 11 სექტ.
- 4132. ვარშანიძე მამია.** შენ ხარ ილია, დიდი ილია [ლექსი]. – ჟურნ. "ჭოროხი". – 1985. - №6. – გვ. 8-10.
- 4133. თავართქილაძე ქეთევან.** ანდაზა – ი. ჭავჭავაძის პუბლიცისტიკის სტილის სპეციფიკის თვალსაზრისით. – წიგნ.: ქართული ჟურნალისტიკა. – კრებ 6. – თბ., 1985. – გვ. 12-21.
- 4134. თელია ა.** ილია მელიორაციის შესახებ: "სასიხარულოდ გაიღვიძა სამწუხაროდ მიტოვებულმა საქმემ. – ჟურ. "ეკონომისტი". – 1985. - №4. – გვ. 96-100.
- 4135. თითმერია ჯუმბერ.** "მაღალი ნიჭით და მაღალის სიტყვიერებით შუქმოფენილი..." – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1985. – 6 სექტემბერი. - №36. – გვ. 10.
გრიგოლ ორბელიანის დაბადების 180 წლისთავისათვის. ი. ჭავჭავაძისა და გრ. ორბელიანის ურთიერთობა.

- 4136.** თორდია კ. მხარში გვიდგას და გვასწავლის. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1985. – 31 გვ.
- 4137.** ილიასეული გაკვეთილები. – გაზ. "კომუნისტი". – 1985. – 31 ივლ.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი რუბრიკა "გასაუბრება დიდ წინაპართანა", სიმბოლური დიალოგი, რომელშიც გადმოცემულია ილიას შეხედულებები ისტორიულ წარსულსა და გამოჩენილი ადამიანების ადგილზე ერის ცხოვრებაში.
- 4138.** ილია ჭავჭავაძის ახლადგამოვლენილი წერილი კრიტიკაზე / პუბლიკაცია მოამზადა ლეილა სანაძემ. – ჟურნ. "კრიტიკა". – 1985. – №1. – გვ. 124-129.
- 4139.** ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობის სასამართლო ქრონიკა. – ჟურნ. "საბჭ. სამართალი". – 1985. – №4. – გვ. 67-73.
სტატიაში საუბარია პ. გუგუშვილის მიერ ი. ჭავჭავაძის მკვლევლობაზე მოპოვებული საგამომძიებლო მასალის შესახებ, რომელიც 1938 წელს რუსულ ენაზე გამოვიდა თბილისში და რომელიც ქართულად თარგმნა ადვოკატმა ვახტანგ სიდამონიძემ.
- 4140.** ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებები გამოცემული 1867-1984 წლებში: [ბიბლიოგრაფია]. – გაზ. "სამშობლო". – 1985. – ივლ. – გვ. 4-5.
- 4141.** კალანდაძე ალ. ქართული ჟურნალისტიკის ისტორია / რედ.: ნ ტაბიძე. [ტ.] III: (1863-1871). – 1985. – 553გვ.
წიგნში გაშუქებულია სალიტერატურო ჟურნალებში "საქართველოს მოამბესა" და "კრებულში" გამოქვეყნებული ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტური წერილები და მხატვრული ნაწარმოებები:
– პოეზია. ილია ჭავჭავაძე. – გვ. 141-161; 460-473.
– პროზა. ილია ჭავჭავაძე. – გვ. 166-180; 503-513.
– ლიტერატურული კრიტიკა. ილია ჭავჭავაძე. – გვ. 217-228.
– პოლემიკა. – გვ. 300-314.
– თარგმანი. – გვ. 551-553.
– "საქართველოს მოამბე" და რუსული რევოლუციურ-დემოკრატიული პრესა.
– გვ. 295-300 [დამოკიდებულება რუსული რევოლუციურ-დემოკრატიული ჟურნალების "სოვრემენნიკისა" და სხვების მიმართ].
წიგნის განყოფილებაში "დამატებანი" შეტანილია ფელეტონი "სფირიდონისა და თადეოზის ბაასი". წიგნის ავტორი ეთანხმება პ. ინგოროყვას მოსაზრებას, რომ ეს ფელეტონი ილიასეულია.
- 4142.** კალანდია გენო. ილია ჭავჭავაძე: ფიქრები სამეგრელოზე: [ლექსი]. – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1985. – 20 ნოემბ.
- 4143.** კალანდია გენო. ილია ჭავჭავაძე: [ლექსი]. – ჟურნ. "რიწა". – 1985. – №1. – გვ. 5-15.
- 4144.** კანდელაკი ბ. ერისკაცი ყველაფრისათვის იცლიდა. – გაზ. "თბილისი". – 1985. – 7 იანვ.
ილია ჭავჭავაძის წვლილი საქართველოში ქოლერის ეპიდემიის წინააღმდეგ ბრძოლაში.
- 4145.** კანდელაკი გ. ილია ჭავჭავაძე და ქოლერის ეპიდემიის წინააღმდეგ ბრძოლა საქართველოში. – გაზ. "მედიცინის მუშაკი" (თბილ. სამედიც. ინ-ტი). – 1985. – 22 იანვ.

- 4146.** კანკავა გურამ. ილიას “განდეგილი”. – წიგნ.: კანკავა გ. ლიტერატურული წერილები. – თბ., 1985. – გვ. 3-10.
- 4147.** კარბელაშვილი ა. ილიასეული “ივერია” და უმავთულო ტელეგრაფი საქართველოში. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1985. – 4 აპრ.
- 4148.** კარბელაშვილი ა. ილიასეული “ივერია” ეიფელის შესახებ საქართველო-საფრანგეთის ურთიერთობის ისტორიიდან. – გაზ. “თბილისი”. – 1985. – 6 ოქტ. – გვ. 6.
- 4149.** კარბელაშვილი ლ. “ჭადრაკის მეფენი” და ილიასეული “ივერია”. – გაზ. “თბილისი”. – 1985. – 18 დეკ. – გვ. 6.
- 4150.** კახიძე ო. საიუბილეო საღამო მესხიშვილის სახელობის თეატრში. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1985. – 17 ოქტ.
- 4151.** კენჭოშვილი ნ. ინდური ძეგლი ილიას სახლ-მუზეუმში: [საგურამო]. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1985. – 18 აგვ
- 4152.** კვანჭილაშვილი ტარიელ. წიგნი ილია ჭავჭავაძეზე. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1985. – 1 თებ. – გვ. 12-13.
წერილი ეხება აკაკი ბაქრაძის წიგნს “ილია ჭავჭავაძე, წიწამური”. თბ.: “ნაკადული”, 1984.
- 4153.** კოკაია ალ. დიდი ილია – ბანძის სტუმარი. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1985. – 21 დეკ.
- 4154.** კოტეტიშვილი ფ. თბილისის გულმართალი მოჭირნახულე. – გაზ. “თბილისი”. – 1 ნოემბ. – 1985.
თბილისი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში.
- 4155.** კუკავა ი. სახლი, რომელსაც ახსოვს ილია. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1985. – 9 იანვ. – გვ. 4.
ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი თბილისში, ორჯონიკიძის ქუჩაზე, სადაც პოეტმა გაატარა სიცოცხლის უკანასკნელი წლები.
- 4156.** კუსრაშვილი რუსუდან. “სიყვარულს უშენებია”. – გაზ. “თბილისი”. – 1985. – 9 იანვ.
ილია ჭავჭავაძის ერთი ლექსის “წუთისოფელი ასეას” გამო.
- 4157.** კუჭუხიძე ილია (მინდია ლაშაური). სამაგიდო რვეულიდან. – წიგნ.: მოგონებების წიგნი – მიუნხენი, 1985.
ავტორი იხსენებს, რომ 1923 წელს-ბათუმში მოსწავლეებმა საშუალება არ მისცეს ვინმე ჭანიშვილს ლექცია წაეკითხა და ელანძღა ილია ჭავჭავაძე.
- 4158.** ლეკიშვილი ს. ილია ჭავჭავაძის ბიოგრაფიის ფურცლები. – ჟურნ. “მნათობი”. – 1985. – №4. – გვ. 156-160.
- 4159.** ლობჯანიძე გ. არჩილ ჯორჯაძე - ილია ჭავჭავაძის სოციალურ-პოლიტიკური შეხედულებების მკვლევარი. – ჟურნ. “ცისკარი”. – 1985. – №10. – გვ. 131-139.
- 4160.** ლობჯანიძე გ. დიდი მწერლის პუბლიცისტიკის მკვლევარი: [ი. ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისათვის]. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1985. – 24 ოქტ.
- 4161.** მანგოშვილი, თამარ. ილია ჭავჭავაძის 1886-1892 წლების “ივერიის” პუბლიცისტიკა. – წიგნ.: ქართული ჟურნალისტიკა. – კრებ. 6. – თბ. 1985. – გვ. 3-1
- 4162.** მანსვეტაშვილი იაკობ. მოგონებები. ნანახი და გაგონილი / ლევან ასათიანის წინასიტყვაობით და შენიშვნებით. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1985. – 182გვ.

- 4163. მარად ჩვენი დიდი თანამედროვე:** ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავის მომწეობი რესპუბლიკური საიუბილეო კომიტეტის სხდომა. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1985. _ 26 ივლ., №30.
 იგივე: გაზ. "სახალხო განათლება". _ 1985. _ 19 ივლ.
 იგივე: გაზ. "სამშობლო". _ 1985. _ ივლ., №16.
 იგივე: გაზ. "კომუნისტი". _ 1985. _ 20 ივლ.
 იგივე: გაზ. "საბჭ. აჭარა". _ 1985. _ 23 ივლ.
- 4164. მარკოზაშვილი შალვა.** ილია და გლეხობა. – ჟურ. "საქ. სოფლის მეურნეობა". – 1985. - №5. – გვ. 19.
- 4165. მარკოზაშვილი შალვა.** დიდი მწერლის სახლ-მუზეუმი – სკოლის მეგობარი. – გაზ. "სახ. განათლება". – 1985. – 23 ოქტ.
 მცხეთის რ-ნისა და თბილისის სკოლების მიერ ჩატარებული ღია გაკვეთილები ი. ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმში.
- 4166. მარკოზაშვილი შალვა.** ილია და ცენზურა. – გაზ. "კომუნისტის გზა" (დუშეთი). – 1995. – 28 ნოემბ.
- 4167. მარკოზაშვილი შალვა.** ილიას მეფუტკრე. – ჟურნ. "მნათობი". – 1985. - №20. – გვ. 4.
- 4168. მარკოზაშვილი შალვა.** ილიას მეფუტკრე: [დ.გ. მასლოვი]. – ჟურნ. "მნათობი". – 1985. - №10. – გვ. 160-164.
- 4169. მარკოზაშვილი შალვა.** სახლი საგურამოში. – გაზ. "კომუნისტის გზა" (დუშეთი). – 1985. – 11 ივლ.
 ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის შესახებ.
 იგივე: გაზ. "კომუნისტური შრომა" (ლანჩხუთი). – 1985. – 10 სექტ.
 იგივე: გაზ. "სოც. რუსთავი". – 1985. – 5 მარტი.
 იგივე: გაზ. "ქუთაისი". – 1985. – 30 იანვ.
- 4170. მახარაძე აპოლონ.** ილია ჭავჭავაძის ცხოვრება. _ გაზ. "წიგნის სამყარო". _ 1985. _ №5. _ გვ. 4-5.
 წინასიტყვაობა წიგნისა: მახარაძე ა. "ილია ჭავჭავაძის ცხოვრება". _ თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1984.
- 4171. მე თქვენთვის ღვინო კი არა მშურს...** – გაზ. "წიგნის სამყარო". – 1985. – 11 სექტემბერი. - №17. – გვ. 2.
 ი. ჭავჭავაძე ღვინოს სმის შესახებ. თორნიზელი გიორგი თევდორეს მე ბერძენიშვილის მოგონება / ჩაიწერა საგურამოს სახლ-მუზეუმის უფრ. მეცნ. მუშაკმა შალვა მარკოზაშვილმა.
- 4172. მინდაძე ალ.** დიდი ილია, "ივერია" და მედიცინა. _ გაზ. "თბილისი". _ 1985. _ 12 სექტ.
- 4173. მიქაძე გ.** საწუხ არს ესე..._ გაზ. "კომუნისტი". _ 1985. _ 17 იანვ.
 გ. შარაძის წერილების სერიის _ "ილია ჭავჭავაძისა და ოლღა გურამიშვილის უცნობი წერილების" გაზეთ "თბილისის" ფურცლებზე დასტამბვასთან დაკავშირებით.
- 4174. მიშველაძე ბ.** რაც მარად ემახსოვრებათ. _ გაზ. "სახალხო განათლება". _ 1985. _ 6 დეკ.
 ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი კვირეული თბილისის 142-ე საშუალო სკოლაში.

- 4175. მხარგრძელი სტეფანე.** ეტლს უხმობდა : [ლექსი]. _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1985. _ 28 მაისი.
- 4176. ნადირაძე მ.** მემორიალური კომპლექსის სათავე. _ გაზ. "თბილისი". _ 1985. _ 18 ნოემბ.
- 4177. ობოლაძე უშანგი.** ილიას "პატარა საუბარი": ფიქრები კლასიკურ მემკვიდრეობაზე _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1985. _ 14 ივლ.
დედობისა და დედაშვილობის ღირსების დაცვის საკითხი.
- 4178. ჟორდანია ა.** ზოგი საკითხის გაგებისათვის ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. _ წიგნ.: ჟორდანია ა. დრო და შემოქმედება. _ თბ., 1985. _ გვ. 67-76
- 4179. რამდენიმე ციტატა კომენტარებითა და დასკვნით.** _ ჟურ. "კრიტიკა". _ 1985. _ №4. _ გვ. 3-6.
ციტატები ამოღებულია ილია ჭავჭავაძის, აკაკი წერეთლისა და იაკობ გოგებაშვილის პოლემიკური წერილებიდან.
- 4180. რატიანი პროკოფი.** რჩეული ნაწერები სამ ტომად. მე-2 გამოცემა. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1984-1985.
ტომი II: ილია ჭავჭავაძის მოღვაწეობა, აზროვნება, შემოქმედება. _ 1985. _ 434გვ.
ტომი III: გამოკვლევები, სტატიები, წერილები ილია ჭავჭავაძესა და მის თანამებრძოლებზე. _ 1985. _ 435გვ.
- 4181. როგავა ჯ.** "ილიას გორაკი". _ გაზ. "მებრძოლი" (ზუგდიდი). _ 1985. _ 10 აგვ.
ილია ჭავჭავაძის ცაიშში სტუმრობის შესახებ.
- 4182. როხაძე მ.** ილიას სახლ-მუზეუმი. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1985. _ 3 აპრ.
თბილისის 170-ე საშ. სკოლის პედაგოგ ნ. ქებულიას მიერ ჩატარებული ღია გაკვეთილი მე-9 კლასელებთან.
- 4183. სავანელი ბიძინა.** ადამიანის უფლებების დიდი დამცველი. _ გაზ. "სოც. რუსთავი". _ 1985. _ 14 თებ.
- 4184. სიგუა ალექსანდრე.** ვალერიან გუნიას გამოუქვეყნებელი მოგონება [ილია ჭავჭავაძეზე და კოტე მესხზე]. – წიგნ.: სიგუა ალ. ქართული ხელოვნების მოღვაწენი. – თბ ., 1985. – გვ. 115-118.
- 4185. სიგუა ალექსანდრე.** ფიქრები თეატრალურ კრიტიკაზე. – წიგნ.: სიგუა ალ. ქართული ხელოვნების მოღვაწენი. – თბ. – 1985. – გვ. 92-101.
ი. ჭავჭავაძისა და გაზ. "ივერიის" როლი ქართ. თეატრისა და თეატრალური კრიტიკის განვითარების საქმეში.
- 4186. სიდამონიძე ვ.** ილია ჭავჭავაძის დაკარგული ხელნაწერების გამო. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1985. _ 19 ივლ.
- 4187. სინჯიკაშვილი ლ.** სიდიადე აზრისა. _ გაზ. "კოლმეურნე" (სიღნაღი). _ 1985. _ 1 აგვ.
- 4188. სიხარულიძე გ.** "კაცია-ადამიანი?! – კომენტარებული კითხვის ორი გაკვეთილი. _ ჟურ. "ქართ. ენა და ლიტ-რა სკოლაში". _ 1985. _ №1. _ გვ. 148-158
- 4189. სპარსიაშვილი არჩილ.** ილია ჭავჭავაძის ლირიკის ფოლკლორული წყაროები. _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1985. _ 12 დეკ.
- 4190. სულხანიშვილი ალექსანდრე.** რა ხდებოდა მეტეხის ციხეში ქართველებს შორის 1923 და 1924 წლებში და ილიას მკვლელობის სინამდვილე. _ სან-ფრანცისკო, 1985.

ავტორი ილიას მკვლევლობაში ადანაშაულებს მარქსისტებს.

- 4191. ტაბიძე ნინო.** ცისარტყელა განთიადისას. – წიგნ.: ტაბიძე ნ. ტიცციანი და მისი მეგობრები. – თბ., 1985. – გვ. 5-26.
ტიციან ტაბიძის მეუღლე ნინო ტაბიძე იხსენებს ბავშვობისდროინდელ შეხვედრებს ილია ჭავჭავაძესთან, რომელიც მისი ახლო ნათესავი იყო.
- 4192. ტაბიძე ტიცციან.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ტაბიძე ტ. ლექსები. – თბ., 1985. – გვ. 481-483.
- 4193. ტულუში ზ.** ფიქრები ილიას ”განდეგილის” გარშემო. – გაზ. ”კომუნისტური შრომა” (ლანჩხუთი). – 1985. – 31 იანვ.
- 4194. ფხოველი ვ.** ილია და ვაჟა: [ლექსი]. – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1985. – 26 აპრ.
- 4195. ქიაჩელი ლეო.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ქიაჩელი ლ. ტ. IV. – თბ., 1985. – გვ. 245
- 4196. ქიქოძე გერონტი.** ქართული კულტურის ტრადიციები და ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ქიქოძე გ. წერილები, ესსეები, ნარკვევები. – 1985. – გვ. 330-345
- 4197. შათირიშვილი გ.** გვესაუბრება მარადიული ილია. – გაზ. ”ბახტრიონი” (ახმეტა). – 1985. – 19 სექტ.
- 4198. შველიძე ც.** შოთა რუსთაველი და ილია ჭავჭავაძე. – გაზ. ”ასპინძა”. – 1985. – 28 სექტ.
- 4199. შუბითიძე გ.** როგორ ვასწავლი ”კაკო ყაჩაღს”. – ჟურნ. ”ქართ. ენა და ლიტ-რა სკოლაში”. – 1985. – №1-2. – გვ. 178-189
- 4200. ჩიტაური ნ.** ილია ჭავჭავაძის ორი პროზაული თარგმანი. – ჟურნ. ”ცისკარი”. – 1985. – №8. – გვ. 154-157.
წერილში ნათქვამია, რომ ჟურნალ ”ივერიის” 1878 წლის რამდენიმე ნომერში დაბეჭდილი მოთხრობა ”შვილი მოხუცებულის ჰამზასი” ეკუთვნის სერბიელ მწერალს ჯ. იაკშიჩს. აქვე საუბარია უცნობი ავტორის მოთხრობის ”უბინაო კაცი ნიუ-იორკში” შესახებ, რომელიც, ასევე, თარგმნა ილია ჭავჭავაძემ.
- 4201. ჩიხორლიშვილი ბ.** ილია და აფხაზეთი. – გაზ. ”ყვარელი”. – 1985. – 17 აგვ.
- 4202. ცაიშვილი ს.** ილია ჭავჭავაძე და გეორგ ბრანდესი: რამდენიმე შენიშვნა და პარალელი. – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1985. – 15 მარტი.
ილია ჭავჭავაძისა და დანიელი ლიტერატორის გეორგ ბრანდესის სოფლმხედველობრივი პარალელების შესახებ.
- 4203. ცინცაძე კალისტრატე.** მოგონება ილიაზედ. – ჟურ. ”მნათობი”. – 1985. – №2. – გვ. 171-174.
საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქის კალისტრატე ცინცაძის მოგონება ი. ჭავჭავაძეზე.
- 4204. ცისკარიძე ა.** ფოსტა და ილიასეული ”ივერია”. – გაზ. ”სოფლის ცხოვრება”. – 1985. – 16 ნოემბ. – გვ. 3.
- 4205. ცისკარიძე ა.** გზას უკვალავდა ახალს, პროგრესულს: [ილიასეული ”ივერია” სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკაზე]. – გაზ. ”სოფლის ცხოვრება”. – 1985. – 18 დეკ.
- 4206. ცისკარიძე ა.** ილიას სურვილით. – გაზ. ”თბილისი”. – 1985. – 16 ოქტ. – გვ. 5.
თბილისის ერთ-ერთი ქუჩისათვის მ. ბროსეს სახელის მიკუთვნების შესახებ.

- 4207.** ჭანყოშვილი მ. ილია და ქართული თეატრი. – გაზ. "სოც. რუსთავი". – 1985. – 2 მარტი.
- 4208.** ჭელიძე გიზო. "ილია – სამშობლოს მადმერთებელი". – გაზ. "წიგნის სამყარო". – 1985. – 25 დეკემბერი. – №24. – გვ. 4-6.
ექვთიმე თაყაიშვილი ილია ჭავჭავაძის შესახებ.
- 4209.** ჭრელაშვილი ლევან. გაზეთ. "დროებაში" ხელმოუწერელი პუბლიცისტური წერილების ატრიბუცია. – საქ. მეცნ. აკად. მაცნე, ენისა და ლიტერატურის სერია. – 1985. – №4. – გვ. 5-24.
1880-1883 წლებში "დროებაში" გამოქვეყნებული ხელმოუწერელი სტატიების შესახებ, რომლის ავტორად მიიჩნევენ ილია ჭავჭავაძეს.
- 4210.** ჭურღულია ო. ერის მოჭირნახულე. – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1985. – 1 აგვ.
- 4211.** ჭურღულია ო. ილია ჭავჭავაძე და აფხაზეთი. – გაზ. "აფხაზეთის უნივერსიტეტი". – 1985. – 5 აპრ.
- 4212.** ხარაბაძე ეთერ. ი. ჭავჭავაძის "ოთარაანთ ქვრივის" სწავლების შესახებ. – თბ.: განათლება, 1985. – 23გვ.
- 4213.** ხოშტარია ნ. "ოთარაანთ ქვრივის" სწავლებისათვის. – ჟურნ. "ქართ. ენა და ლიტ-რა სკოლაში". – 1985. – №1-2. – გვ. 159-166.
- 4214.** ხუციშვილი სოლომონ. ილია ჭავჭავაძის ბიბლიოგრაფია. – გაზ. "სამშობლო". – 1985. – 10 ივლისი, №15.
გაზეთ "სამშობლოს" (1985, ივლისი, გვ. 4-5) ფურცლებზე ილია ჭავჭავაძის ბიბლიოგრაფიის გამოქვეყნების შესახებ.
- 4215.** ხუციშვილი სოლომონ. ისევ რომ არ გამოგვრჩეს... [ილია ჭავჭავაძის ერთი ბარათის გამო]. – გაზ. "თბილისი". – 1985. – 17 იანვარი.
ქმწკგ-ს თავმჯდომარის დიმიტრი ყიფიანის და მისი მოადგილის ილია ჭავჭავაძისაგან ხელმოწერილი ერთი წერილის შესახებ.
- 4216.** ჯალაღონია ნოდარ. წიწამური და ილია: [ლექსი]. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1985. – 4 ოქტ. – გვ. 9.
- 4217.** ჯავახიშვილი ი. "მწერლის ხუთშაბათობა". – გაზ. "თბილისი". – 1985. – 18 ნოემბ. – გვ. 4.
- 4218.** ჯიბლაძე გიორგი. ლიტერატურული კრიტიკა, ესთეტიკური თეორია. – წიგნ.: გ. ჯიბლაძე. კრიტიკული ეტიუდები VIII. – თბ., 1985. – გვ. 60-64.
ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების ნ. ნიკოლაძისეული შეფასება.
- 4219.** ჯიბლაშვილი ო. სახელი, რომელიც მარადჟამს იცოცხლებს. – გაზ. "სოც. რუსთავი". – 1985. – 17 აგვ.
- 4220.** Гогиберидзе В. Он был другом и защитником народа: [К 150-летию со дня рождения И. Чавчавадзе]. – газ. «Сов. Осетия». - 1985, 16 ноября
- 4221.** Макаров Л. Писатель-гуманист: [стихи]/И. Чавчавадзе. – газ. «Ленинский путь» (Цалка). - 1985, 26 сент.
- 4222.** Наш вечно живой великий современник. – газ. «Заря Востока». - 1985, 20 июля.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავის საიუბილეო კომიტეტის სხდომა საქართველოს სსრ კომპარტიის ცკ-ში.

- 4223.** აბაშმაძე ვახტანგ. ეროვნული თავისუფლებისათვის ბრძოლა. – ჟურნ. “დროშა”. – 1986. - №11., გვ. 12.
ი. ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავის გამო.
- 4224.** ადამია მ. ილია და რუსი რევოლუციონერ-განმათავისუფლებლები. – გაზ. “წითელი დროშა” (მაიაკოვსკი). – 1986. – 22 ივლ.
- 4225.** ადამია ნ. დიდი ილია: [ლექსი]. – გაზ. ”ახალი კოლხეთი” (ფოთი). – 1986. – 31 მაისი
- 4226.** ამაშუკელი ელგუჯა. გვირგვინი ერის მამისათვის. [ილია ჭავჭავაძისათვის – ინტერვიუ მოქანდაკე ე. ამაშუკელთან / ჩაიწერა თ. მორგოშიამ]. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1986. – 4 დეკ.
- 4227.** ამირხანაშვილი ი. “მწვანე სამოთხე”. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1986. – 4 აპრ.
საგურამოს სახლ-მუზეუმში დაცული მასალების შესახებ, რომლებიც ილიას ცხოვრებასა და მოღვაწეობას ეხება.
- 4228.** ანდრონიკაშვილი თ. ერის მოძღვარი. – გაზ. “სოც. რუსთავი”. – 1986. – 6 მაისი
- 4229.** არველაძე ბ. ილია “ისპანახობაზე”. – გაზ. “თბილისი”. – 1986. – 26 აპრ.
ილ. ჭავჭავაძის ფოტოსურათის შესახებ, რომელიც ი. გრიშაშვილის ბიბლიოთეკა-მუზეუმშია დაცული.
- 4230.** ასათიანი ლევან. ილიასადმი: [ლექსი]. – წიგნ.: ასათიანი ლ. რჩეული. _ თბ., 1986. – გვ. 18-19.
იგივე: – გაზ. “ყვარელი”. – 1986. – 19 ოქტ.
- 4231.** აფციაური ჯ. მონოგრაფია ილია ჭავჭავაძეზე. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1986. – 5 აგვ.
ლ. მინაშვილის წიგნის “ილია ჭავჭავაძის” გამოცემის შესახებ.
- 4232.** ახალაია ი. ერის მამა. – გაზ. “ნაპერწკალი” (ჩხოროწყუ). – 1986. – 29 მაისი
- 4233.** ახოზაძე დ. სამშობლო პოეტისა: ი. ჭავჭავაძის ხსოვნას: [ლექსი]. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1986. – 22 ნოემბ.
- 4234.** ბაბულეიშვილი მ. დიდი ილია. – გაზ. “გამარჯვება” (სოფ. ძიმითი. მახარაძის რ-ნი). – 1986. – 25 ნოემბ.
- 4235.** ბადრიძე შოთა. ილია ჭავჭავაძე და ისტორია. – ჟურნ. “ცისკარი”. _ 1986. _ №11. _ გვ. 77-85
- 4236.** ბარნოვი ვასილ. სიტყვა ილიას შესახებ. _ წიგნ.: ქართული ლიტერატურული ესსე. თბ., 1986. _ გვ. 247 – 248
- 4237.** ბატიაშვილი ელბერდ. ილია და ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის თავისებურებანი. – ჟურნ. “მნათობი”. – 1986. - №1., - გვ. 94-104
- 4238.** ბაქრაძე აკაკი. ერის ილიასეული განმარტება. – გაზ. “ელმავალმშენებელი” (თემქა). – 1986. – 9 აპრ.
- 4239.** ბაქრაძე აკაკი. “XIX საუკუნემ უანდერძა აწ მომავალს..” – გაზ. “ელმავალმშენებელი” (თემქა). – 1986. – 22 იანვ.
- 4240.** ბაქრაძე აკაკი. “შესდგა საზოგადოება”. – გაზ. “ელმავალმშენებელი”. – 1986. – 2 ივლ.
- 4241.** ბახტაძე ი. “ეს ძგერა ქართველის გულის ძარღვის”. – გაზ. “თბილისი”. – 1986. – 28 იანვ., გვ. 4.

ილია ჭავჭავაძის შეხედულებები და მოსაზრებანი ქართული მუსიკის შესახებ.

- 4242.** ბეგიაშვილი ლ. ერის ბელადი. – გაზ. “კოლმეურნე” (სიღნაღი). – 1986. – 23 სექტ.
- 4243.** ბერეკაშვილი ვ. ილია ჭავჭავაძე გელათში. – გაზ. “ტყიბული”. – 1986. – 29 მაისი
- 4244.** ბერეკაშვილი ვ. ილია ჭავჭავაძის შესახებ. – გაზ. “ტყიბული”. – 1986. – 27 ნოემბ.
- 4245.** ბერიანიძე დ. ილია ჭავჭავაძე და ნიკოლოზ ბარათაშვილი. – გაზ. “მცხეთა”. – 1986. – 26 აგვ.
- 4246.** ბეროშვილი ილო. ერის წყლული აჩნდა წყლულად. – გაზ. “ყვარელი”. – 1986. – 28 ოქტ.
- 4247.** ბეროშვილი ილო. ილია და ბელინსკი. – გაზ. “ყვარელი”. – 1986. – 10 ივნ.
- 4248.** ბეროშვილი ილო. ილია ზნეობის შესახებ. – გაზ. “ყვარელი”. – 1986. – 10,15,19,22,24 ივლ.
- 4249.** ბეროშვილი ილო. ილია ქართულ პოეზიაში. – გაზ. “ყვარელი”. – 1986. – 16, 24, 26 დეკ.
- 4250.** ბეროშვილი ილო. კაი ყმა. – გაზ. “ყვარელი”. – 1986. – 26 ივლ.
- 4251.** ბეროშვილი ილო. მუზეუმი ემზადება. – გაზ. “ნორჩი ლენინელი”. – 1986. – 14 მაისი.

ი. ჭავჭავაძის ყვარლის მუზეუმის მზადების შესახებ იუბილესათვის.

- 4252.** ბეროშვილი ილო. მამულო საყვარელო. – გაზ. “ყვარელი”. – 1986. – 11 ოქტ.
- 4253.** ბეროშვილი ილო. მარად და ყველგან.. – გაზ. “ყვარელი”. – 1986. – 18 ოქტ.
- 4254.** ბეროშვილი ილო. ჭემმარიტი მსაჯული. – გაზ. “ყვარელი”. – 1986. – 19 აპრ.
- 4255.** ბეროშვილი ილო. ხომლი ჭემმარიტებისა. – გაზ. “ყვარელი”. – 1986. – 21 ოქტ.
- 4256.** ბიოგრაფიის ერთი ფურცელი. – ჟურნ. “საქ. პოლიგრაფია”. – 1986. – №3., გვ. 8.

ი. ჭავჭავაძის ბიოგრაფიის ზოგიერთი მომენტი.

- 4257.** ბორჩხაძე ე. მამულიშვილობისა და ზნეობის მადლით ცხებული. – გაზ. “ლენინელი” (ქობულეთი). – 1986. – 23 სექტ.
- 4258.** ბრეგაძე დ. დიდი ილია და “ვეფხისტყაოსანი”. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1986. – 31 იანვ.
- 4259.** ბუაჩიძე თ. მცირე პროზა ანუ ესეისტური ჩანაწერები. – გაზ. «ლიტ. საქართველო». – 1986. – 1 მაისი.

გაზეთი აქვეყნებს თ. ბუაჩიძის ესსეს «ილიას იუბილეს გამო».

- 4260.** ბუაჩიძე თ. ფრთხილად, ილიას იუბილე მოდის. – გაზ. «ელმავალმშენებელი» (ს/გ «ელმავალმშენებელი»). – 1986. – 14 მაისი
- 4261.** ბურნაძე ს. აღსრულდა უკვე; ხალხი გოდებდა: [ლექსები]. – გაზ. «ყვარელი». – 1986. – 5 აგვ.
- 4262.** გაგოიძე ვ. «თვითრჯული ცხოვრება». – ჟურნ. «ეკონომისტი». – 1986. – №7. – გვ. 102 – 108.

ი. ჭავჭავაძის ფილოსოფიურ-ეკონომიკური შეხედულებების შესახებ.

- 4263.** გამსახურდია ივ. ილია ჭავჭავაძე სამეგრელოსა და აფხაზეთში. – გაზ. «ენგურის ჩირაღდანი» (ენგურჰესი). – 1986. – 7, 18 ივლ.

- 4264. გამსახურდია კონსტანტინე.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ქართული ლიტერატურული ესსე. – თბ., 1986. – გვ. 7 – 12.
წერილში მოცემულია ილიას პიროვნებისა და მსოფლმხედველობის მაღალი შეფასება.
«თუ ქართულის მასშტაბით მივალთ ილიასთან, – წერს ავტორი, – ყველაზე უწინ მისი პიროვნება გეცემათ თვალში. არც ერთ ქართველ მწერალს გასულ საუკუნეში ისეთი ლოგიკურად გამიჯნული და მტკიცე მსოფლმხედველობა არა ჰქონია, როგორც ილია ჭავჭავაძეს. გარდა ამისა, ილია ჭავჭავაძეს ჰქონდა ის, რაც მის საუკუნეში არამც თუ არც ერთ ქართველ მწერალს, არც ერთ ქართველს არ ჰქონია, ეს იყო პიროვნება.
50 წელი დიქტატორობდა ილია ჭავჭავაძე საქართველოს აზროვნებაში, პოეზიაში, საზოგადოებრივ ცხოვრებაში...»
- 4265. გაფრინდაშვილი ვ.** ახალი ლექსების შესახებ. – წიგნ.: ქართული ლიტერატურული ესსე. – თბ., 1986. – გვ. 28.
ავტორი გვამცნობს, რომ თხრობითი და აღწერითი ლექსის ტიპი ჩვენში შექმნეს მემარცხენე მწერლებმა. ახალი პათეტიზმიც მათ მიერ არის შემოტანილი. თხრობითი ლექსის საუკეთესო წარმომადგენელი რუსეთში იყო ლერმონტოვი. საქართველოში ამგვარი ლექსის ტიპი შემოდის მეცხრამეტე საუკუნეში, რომლის დამკანონებლად გვევლინებიან ილია ჭავჭავაძე, ვაჟა-ფშაველა და სხვ.
- 4266. გაჩეჩილაძე მ.** იუბილე, რომელიც არ შედგა. – ჟურნ. «მნათობი». – 1986. – №11. – გვ. 119 – 132
- 4267. გეგელაშვილი ა.** რამდენიმე ცნობა ილია ჭავჭავაძის ავადმყოფობისა და მკურნალობის შესახებ. – ჟურნ. «საბჭ. მემდიცინა». – 1986. – №2. – გვ. 49 – 53; №3, გვ. 65 – 71
- 4268. გეგეჭკორი გ.** ილია ჭავჭავაძის ცხოვრება. – ჟურნ. «დილა». – 1986. – №1. – გვ. 13 – 15
- 4269. გეგეჭკორის სარაიონთაშორისო სამხარეთმცოდნეო მუზეუმი.** XXXII სამეცნიერო სესია მიძღვნილი სკკპ XXVII ყრილობის და ი. ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისდმი: მასალები / [შემდგ.-რედ.: გ. ელიავა]; საქ. სსრ კულტურის სამინისტრო. – გეგეჭკორი, 1986. – 74გვ.
შინაარსი: [მასალები ი. ჭავჭავაძის შესახებ];
მ. გიომშვილი-ასათიანი-ილია ჭავჭავაძე სამეგრელოში;
ჯ. როგავა-ი. ჭავჭავაძის სტუმრობა ცაიშში;
გივი ელიავა-ილიას: [ლექსი];
მ. ასათიანი-ერის ბურჯი იბადებოდა: [ლექსი].
- 4270. გელაშვილი ს.** დიდი მწერალი ურბნისში. – გაზ. «სახ. განათლება». – 1986. – 12 ნოემბ.
- ილიას სტუმრობა ნიკო ხიზანიშვილთან.
- 4271. გენძეხაძე თ.** მწერლის ბათუმური მისამართები. – გაზ. «სოფლის ცხოვრება». – 1986. – 26 დეკ.
- 4272. გვარამია ა.** ილია ვაჟას თვალთ. – გაზ. «საბჭ. აფხაზეთი». – 1986. – 18 ივლ.
- 4273. გვენცაძე ა.** ილიას გმირები ეკრანზე. – ჟურ. ”ახალი ფილმები”. – 1986. – №9. – გვ. 8-10.

- 4274. გიგაური ლ.** ილია და ხალხური ზეპირსიტყვიერება. _ გაზ. «ნორჩი ლენინელი». _ 1986. _ 12 დეკ.
ეთნოგრაფი ვ. ითონიშვილი სტუმრად ფასანაურის საშუალო სკოლაში.
- 4275. გიომვილი მ.** ილიას პირველი მასწავლებელი. _ გაზ. «შრომის დროშა» (გეგეჭკორი). _ 1986. _ 4 მარტი.
- 4276. გიომვილი მ.** ილია ჭავჭავაძე: [ლექსი]. _ გაზ. «თრიალეთი» (დმანისი). _ 1986. _ 8 ივლ.
- 4277. გიომვილი-ასათიანი მ.** ილია ჭავჭავაძე სამეგრელოში. _ გაზ. «განახლებული აზაშა». _ 1986. _ 8 აპრ.
- 4278. გობრონიძე ა.** დიდი და მძიმე ვალი. _ ჟურნ. «ჭოროხი». _ 1986. _ №6. _ გვ. 65 – 68
- 4279. გოგიბერიძე ვლ.** Pპაპისა და შვილიშვილის მოგზაურობა. _ გაზ. «სამთო ქიმია» (ს/გ სამთო ქიმია). _ 1986. _ 13 აგვ.
- 4280. გოგოლაძე ნ.** დიდი ილია და ყვარელი. _ გაზ. «ტყიბული». _ 1986. _ 18 დეკ.
- 4281. გოგოჭური დ.** ილია ჭავჭავაძე და აღმოსავლეთ საქართველოს მთიელთა ზეპირსიტყვიერება. _ ლიტერატურული ძიებანი / ქართ. ლიტ-რის ინ-ტი. _ 1986. _ ტ. 1. _ გვ. 148-154
- 4282. გოგოხია ლ.** კიდევ ერთი წიგნი ილიაზე. _ გაზ. «ნორჩი ლენინელი». _ 1986. _ 14 მაისი.
ლ. მინაშვილის წიგნის «ილია «ჭავჭავაძის» გამოსვლის შესახებ.
- 4283. გოზალიშვილი შალვა.** ილია და აკაკი. _ გაზ. «სამშობლო». _ 1986. _ 1 მარტი
- 4284. გოზალიშვილი შალვა.** ილია ჭავჭავაძის ხელმოუწერელი წერილები. _ გაზ. «წიგნის სამყარო». _ 1986. _ 13 აგვ.
- 4285. გომართელი თ.** ილიაობა საგურამოში: ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისათვის. _ გაზ. «წიგნის სამყარო». _ 1986. _ №7. _ გვ. 3
- 4286. გომართელი თ.** ილიაობა საგურამოში. _ ჟურნ. «საქ. ქალი». _ 1986. _ №12. _ გვ. 18-19.
ილიას სახლ-მუზეუმის გახსნა საგურამოში 1952 წლის 29 ივნისს.
- 4287. გორგილაძე ლ.** ილია ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობა. _ გაზ. «კომუნისტი». _ 1986. _ 11 მაისი
- 4288. გრიშაშვილი იოსებ.** ძველი თბილისის ლიტერატურული ბოჰემა. _ ბათუმი, 1986, გვ. 141
გამოთქმულია მოსაზრება, რომ ილიამ ლექსს «ბედნიერი ერი» ცენზურის თვალის ასახვევად მიაკუთვნა იტალიელ პოეტს ჯუსტის, მაშინ, როდესაც ეს იტალიელი პოეტი საერთოდ არ არსებობდა.
- 4289. გულორდავა ლ.** ილიას უმცროსი თანამედროვე. _ გაზ. «კომუნისტური შრომა» (ლანჩხუთი). _ 1986. _ 27 ნოემბ.
გაზეთ «ივერიის» რედაქტორი ფ. გოგიჩაიშვილი.
- 4290. გულუა რ. ი.** ჭავჭავაძე შრომითი აღზრდის შესახებ. ი. ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისათვის. – გაზ. "ქუთაისი". – 1986. – 11 იანვ. – გვ. 4.
- 4291. გურასპიშვილი ო.** მარადიულად ძვირფას ფუძეზე. _ გაზ. «ყვარელი». _ 1986. _ 4 სექტ.
- 4292. გურგენიძე ვახტანგ.** უკვდავება: ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისათვის. _ გაზ. «წიგნის სამყარო». _ 1986. _ №8, 23 აპრ. _ გვ. 3
- 4293. დავითაშვილი ა.** წიგნი ილიას პოეზიაზე. _ გაზ. «მცხეთა». 1986. _ 11 დეკ.

- რეცენზია წიგნზე: თ. სანიკიძე. ილია ჭავჭავაძის პოეზიის ლექსიკონი. – თბ.: თსუ, 1986
- 4294. დეკანოზიშვილი ქ.** დიდი ილია და ქართული ფოლკლორი. – გაზ. «ქუთაისი». – 1986. – 20 მარტი
- 4295. დიადი მუზით შთაგონებული.** – გაზ. «კომუნისტი». – 1986. – 27 ივლ.
- 4296. დიადი მუზით შთაგონებული.** – გაზ. "სამშობლო". – 1986. – სექტემბერი. – №19. – გვ. 3.
ილია ჭავჭავაძის პოეზიაზე შექმნილი მუსიკალური ნაწარმოებები.
- 4297. დიხამინჯია ვ.** ერის წინამძღოლი. – გაზ. «კოლხეთი» (ცხაკაია). – 1986. – 26 ივლ.
- 4298. დონაძე ვარლამ.** ილია ჭავჭავაძე და საზღვარგარეთის ქვეყნების ახალი ისტორიის აქტუალური პრობლემები. ლექტორის დასახმარებლად. – თბ., 1986. 32 გვ. – (35/1936 ცოდნა ხალხს).
- 4299. დონაძე ლ.** დიდი ილიას ხსოვნისათვის. – გაზ. "სახალხო განათლება". – 1986. – 19 ნოემბ.
- ილია ჭავჭავაძის დაბადების 149-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი საღამო მწერლის თბილისის სახლ-მუზეუმში.
- 4300. ენუქიძე ბ.** ასი წლის წინათ ილია წერდა «ივერიაში»... – გაზ. «თბილისის უნივერსიტეტი». – 1986. – 10 იანვ.
- 4301. ერემიშვილი ი.** აკაკი ილიას მშობლიურ ყვარელში. – გაზ. «განთიადი» (ვანი). – 1986. – 18 თებ.
- 4302. ერემიშვილი ი.** ბელადმა იცოდა ილიას შესახებ. – გაზ. «ქუთაისი». – 1986. – 17 ოქტ.
- პუბლიკაციაში საუბარია ნ. კიკნაძისა და მ. დავითაშვილის წერილების შესახებ ლენინისადმი, რომლებშიც მოიხსენიება ილია ჭავჭავაძე.
- 4303. ერემიშვილი ი.** დიდი მწერლის იუბილე ჟენევაში. – გაზ. "სახალხო განათლება". – 1986. – 5 დეკ.
ილია ჭავჭავაძის იუბილე ჟენევაში 1912 წლის 18 ნოემბერს.
იგივე: გაზ. «ვანი». – 1986. – 4 ნოემბ.
- 4304. ერემიშვილი ი. ვ. ი.** ლენინმა იცოდა ილიას შესახებ. – გაზ. «განახლებული მესხეთი» (ადიგენი). – 1986. – 21 ოქტ.
- 4305. ერემიშვილი ი.** ილია და «პაწაწა კავკასიელების წრე». – გაზ. «დროშა» (წყალტუბო). – 1986. – 14 ივნ.
იგივე: გაზ. «წითელი დროშა» (მაიაკოვსკი). – 1986. – 3 ივნ.
- 4306. ერემიშვილი ი.** ილიასეული «ივერია» ლომონოსოვის შესახებ. – გაზ. «წითელი დროშა» (მაიაკოვსკი). – 1986. – 18 ნოემბ.
- 4307. ესიაშვილი ო.** ბევრჯერ ვყოფილვარ ყვარელში. – გაზ. «საბჭ. ოსეთი». – 1986. – 21 აგვ.
- 4308. ვაჟა-ფშაველა.** ვერ მოჰკლეს!... – გაზ. «წიგნის სამყარო». – 1986. – №14. – გვ. 1
- 4309. ვარადაშვილი გ.** სადაც ილია დაიბადა. – გაზ. "სახალხო განათლება". – 1986. – 17 დეკემბერი. – გვ. 4.
ილია ჭავჭავაძის სახელობის ყვარლის მუზეუმის საქმიანობა.
- 4310. ვასაძე ა.** ილიასეული ეპიტაფია დავით ჩუბინაშვილის საფლავის ქვაზე: [ლენინგრადი. ნიკოლსკოეს სასაფლაო]. – გაზ. «კომუნისტი». – 1986. – 6 დეკ., №280.

- ავტორის მოსაზრებით, ეპიტაფია გაკეთებულია ილიას მიერ მისი პეტერბურგში 1891 წელს ყოფნის დროს. ეპიტაფიის სიტყვები აღებულია ილიას ლექსიდან “უსულდგმულო ცხოვრება”.
- 4311. ვასაძე თ.** «ყოვლად ძლიერი მშვენიერება». _ გაზ. «ლიტ. საქართველო». _ 1986. _ 29 აგვ. _ გვ. 5-6.
ასკეტიზმი ი. ჭავჭავაძის «განდეგილში».
- 4312. ვასაძე მ.** «განდეგილი» მეტეხის თეატრში. _ ჟურნ. «თეატრალური მოამბე». _ 1986. _ №1. _ გვ. 45-48.
- 4313. ვასილიძე ა.** სულს სული იცნობს. _ გაზ. «ახალი თიანეთი». _ 1986. _ 24 ივლ. ილიას და ვაჟა-ფშაველას მეგობრობა.
- 4314. ვაშიყმაძე შ.** ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ახალი ეტაპი და ილია ჭავჭავაძის შემოქმედება XIX საუკუნის 90-იან წლებში. _ ლიტერატურული ძიებანი / ქართ. ლიტ-რის ინ-ტი. _ 1986. _ ტ. 1. (XVI) _ გვ. 120-147
- 4315. ვაჩნაძე რუსუდან.** სიხარული მომგვარა. _ გაზ. “თბილისი”. _ 1986. _ 21 ოქტ. №242.
წერილში საუბარია ილიას მკვიდრ მამიდაშვილ სოსიკო (იოსებ) ვაჩნაძეზე და ილიასთან მის მეგობრობაზე.
- 4316. ვახტანგაძე მ.** აფერუმ, ვაჟა-ფშაველა! _ გაზ. «კომუნისტი». _ 1986. _ 14 აგვ. ილია ვაჟა-ფშაველას შესახებ.
- 4317. ზაქარიაძე შ.** მარად და ყველგან. _ გაზ. «ლენინის დროშა» (მახარაძე). _ 1986. _ 13 ნოემბ.
- 4318. ზაქარიაძე შ.** ილია და 1905 წლის რევოლუცია. _ გაზ. «ყვარელი». _ 1986. _ 12 ივლ.
- 4319. ზაქარიაძე შ.** ილია და ტატო ბებურიშვილი. _ გაზ. «ყვარელი». _ 1986. _ 10 ივლ.
- 4320. ზაქარიაძე შ.** ილიას მეგობარი ა. ბებურიშვილი. _ გაზ. «ლენინის დროშა» (მახარაძე). _ 1986. _ 8 ივლ.
- 4321. ზოიძე შოთა.** პროლოგი: [ნაწყვეტი წიგნიდან «საქართველოს გოლგოთა»]. _ გაზ. «საბჭ. აჭარა». _ 1986. _ 23 დეკ.
- 4322. ზურაბიშვილი გ.** ილია და ქართული თეატრი. _ გაზ. «ალაზნის განთიადი» (თელავი). _ 1986. _ 21 ივნ.
- 4323. ზურაბიშვილი გ.** ილია თელავის თეატრის სცენაზე. _ გაზ. «ალაზნის განთიადი» (თელავი). _ 1986. _ 3, 17 ივლ.
წერილი ეხება თელავის თეატრის სცენაზე გ. ნახუცრიშვილის პიესის «წიწამურის» დადგმას.
- 4324. თავაძე გ.** წიწამურის ღამე: [ლექსი]. _ გაზ. «ზოოვეტერინარი» (ზოოვეტ. ინ-ტი). _ 1986. _ 23 ოქტ.
- 4325. თავყელიშვილი ჯ.** ილია პეტერბურგში. _ გაზ. «სამშობლო». _ 1986. _ 10 სექტ. _ გვ. 3.
ი. ჭავჭავაძის სტუდენტობის წლები.
იგივე: გაზ. «სახ. განათლება». _ 1986. _ 25 ივლ.
- 4326. თათარაშვილი ნ.** ილიას «პატარა ღმერთი». _ გაზ. «მცხეთა». _ 1986. _ 9 ოქტ.
- 4327. თანამედროვეებისა და შთამომავლობისათვის.** _ გაზ. «წიგნის სამყარო». _ 1986. _ №4.

ი. ჭავჭავაძის თხზულებათა კრებულის გამოცემისათვის დაბადების 150 წლისთავთან დაკავშირებით.

იგივე: ჟურნ. «კომუნისტი». _ 1986. _ 16 თებ.

4328. თევზაძე აკ. სამშობლოსათვის ვიფიცებთ!: [ლექსი]. _ გაზ. «განათიადი» (ვანი). _ 1986. _ 25 თებ.

იგივე: გაზ. «ყვარელი». _ 1986. _ 19 აპრ.

4329. თელია ა. ილია ჭავჭავაძე ახალგაზრდობის პროფესიული განათლების შესახებ. _ გაზ. «სახ. განათლება». _ 1986. _ 15 იანვ.

4330. თელია ა. ი. ჭავჭავაძე_ტექნიკის დანერგვისათვის მებრძოლი. _ ჟურნ. «მეცნიერება და ტექნიკა». _ 1986. _ №10. _ გვ. 13-16

4331. თელია ა. ი. ჭავჭავაძე საქართველოში ტექნიკური განათლების შესახებ. _ ჟურნ. «მეცნიერება და ტექნიკა». _ 1986. _ №1. _ გვ. 30-33

4332. თელია ა. ფიქრობდა, ზრუნავდა, ეხმაურებოდა: ილია ჭავჭავაძე სასოფლო-სამეურნეო განათლების შესახებ. _ ჟურნ. «საქ. სოფლის მეურნეობა». _ 1986. _ №8. _ გვ. 36-37

4333. თითმერია ჯუმბერ. «ბედთან ბრძოლა ვით მემინება?!». _ გაზ. «თბილისი». _ 1986. _ 13 ოქტ. _ გვ. 4.

ი. ჭავჭავაძის «მგზავრის წერილების» განხილვა.

4334. თიკანაშვილი ი. დიდი მწერლის უკვდავსაყოფად. _ გაზ. «ლენინის დროშა» (ორჯონიკიძე). _ 1986. _ 2 დეკ.

4335. თოდუა გ. როგორ იკიდებდა ფეხს კ. მარქსის იდეები საქართველოში. – ჟურ. "ეკონომისტი". – 1986. - №1. – გვ. 97-105.

ილია ჭავჭავაძე და მარქსის იდეები.

4336. თორდია კ. ილია_ცხოვრებისეული მანკიერების დამთრგუნველი. _ გაზ. «განახლებული მესხეთი» (ადიგენი). _ 1986. _ 24 ივლ.

4337. თორდია კ. მესხეთის დიდი ქომაგი. _ გაზ. «წითელი დროშა» (ახალციხე). _ 1986. _ 21 ოქტ.

4338. თორდუა ვლ. დიდ ილიაზე მის სამშობლოში: გაზ. «ყვარლის» ფურცლებზე. _ გაზ. «კომუნისტი». _ 1986. _ 20 მაისი

4339. თორელი ი. «გრიგალთა, მეხთა, ქუხილთა შორის ქართველად გაზრდილი». _ გაზ. «წითელი დროშა» (ახალციხე). _ 1986. _ 26 აგვ.

4340. თუთაშვილი თ. არქივი აცოცხლებს წარსულს. _ გაზ. «ქუთაისი». _ 1986. _ 16 აპრ.

ქუთაისის ცენტრალურ სახელმწიფო არქივში დაცული ქუთაისის სათავადაზნაურო სასწავლებლის დოკუმენტები, რომლებშიც ინახება მიმართვის ტექსტები ი. ჭავჭავაძის ხელმოწერით და ეხება დაწყებით სკოლებში საგნების ქართულ ენაზე სწავლებას.

4341. თურნავა ს. ურთიერთობა უცხოური კულტურის მოღვაწეებთანა. _ გაზ. «საბჭ. ოსეთი». _ 1986. _ 12 ივნ.

4342. თუხარელი გ. გაზეთი «ივერია» კულბითის შესახებ. _ გაზ. «საბჭ. ოსეთი». _ 1986. _ 6 ნოემბ.

4343. იამანიძე მ. ალფონს დოდეს ორი მოთხრობის _ «უკანასკნელი გასაკვეთი» და «ტიურკოსი, კომუნელთა შორის» _ ილია ჭავჭავაძისეული თარგმანი. _ ჟურნ. საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ენისა და ლიტ-რის სერია. _ 1986. _ №2. _ გვ. 23-29

- 4344.** ითონიშვილი ნ. აზრის სიცხადე და სიდიადე. _ გაზ. «ლენინური გზით» (ზნაური). _ 1986. _ 11 სექტ.
- 4345.** ილია და უკრაინა. _ გაზ. «სოფლის ცხოვრება». _ 1986. _ 6 დეკ. _ გაზ. «საბჭ. აჭარა». _ 1986. _ 5 დეკ.
 ი. ჭავჭავაძის ნაწარმოებები უკრაინულ ენაზე.
- 4346.** ილია ზნეობის შესახებ /ი. ბეროშვილის პუბლიკაცია. _ გაზ. «ყვარელი». _ 1986. _ 31 მაისი
- 4347.** იმედაშვილი კობა. «მარად და ყველგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა»... _ გაზ. «ლიტ. საქართველო». _ 1986. _ 17 იანვ. _ გვ. 16.
 პოემა «აჩრდილის» ტექსტის ვარიანტების შესახებ.....
- 4348.** კაკულია მ. ილია ჭავჭავაძის ჰუმანიზმი. _ გაზ. «სახ. განათლება». _ 1986. _ 10 იანვ.
- 4349.** კალანდაძე ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: ა. კალანდაძე. გვეაქვს საგანძური _ თბ., 1986. _ გვ. 449-684
- 4350.** კალანდაძე ალექსანდრე. "ივერია": ფარი და ხმალი. "ივერიის" დაარსების 100 წლისთავი. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1986. – 24 იანვარი. - №4. – გვ. 12-13.
- 4351.** კანდელაკი გ. «ერის წყლული მაჩნდეს წყლულად». _ გაზ. «წინსვლა» (სამტრედია). _ 1986. _ 1 ივლ.
- 4352.** კახეთელიძე ვ. ერის წყლული აჩნდა წყლულად. _ ჟურნ. «საქ. სოფლის მეურნეობა». _ 1986. _ №12. _ გვ. 27
- 4353.** კერესელიძე ნ. «მარად და ყველგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა». _ გაზ. «ნორჩი ლენინელი». _ 1986. _ 14 მაისი
- 4354.** კეშელავა პლ. ილიას იუბილეს ჩაშლა. _ გაზ. «განთიადი» (ონი). _ 1986. _ 21 აგვ.
- 4355.** კვარაცხელია ალ. ილია: [ლექსი]. _ გაზ. «კომუნიზმის დროშით» (წალენჯიხა). _ 1986. _ 25 თებ.
- 4356.** კინწურაშვილი ს. საგურამოს კარ-მიდამოს ნამდვილი ყურადღება. _ გაზ. «ლიტ. საქართველო». _ 1986. _ 13 ივნ.
 ი. ჭავჭავაძის სახლისა და მისი კარ-მიდამოს მოვლა-პატრონობის შესახებ.
- 4357.** კლდიაშვილი გ. დიდ ილიასი: [ლექსი]. _ გაზ. «დროშა» (წყალტუბო). _ 1986. _ 18 ოქტ.
- 4358.** კოკაია ალ. დიდი ილია _ ბანძის სტუმარი. _ გაზ. «შრომის დროშა» (გეგეჭკორი). _ 1986. _ 11 იანვ.
- 4359.** კოკაია ალ. დიდი ილია _ სამეგრელოს სტუმარი. _ ჟურნ. «საქ. ბუნება». _ 1986. _ №11. _ გვ. 17-18
- 4360.** კოკაია ალ. ...იტყვის მართალს და მზიანს. _ გაზ. «კომუნისტი». _ 1986. _ 14 მარტი.
 ილიას ბანძაში სტუმრობის შესახებ.
- 4361.** კოკაია ალ. ილია ჭავჭავაძე და ნიკო ნიკოლაძე. _ გაზ. «ახალი კოლხეთი» (ფოთი). _ 1986. _ 3 ივლ.
- 4362.** კოტეტიშვილი ფარნაოზ. ადამიანის სიდიადე და ხიდრატეხილობა. _ გაზ. «ლიტ. საქართველო». _ 1986. _ 30 მაისი.

- იგივე: გაზ. «ყვარელი». _ 1986. _ 5 ივნ.
ილია ჭავჭავაძის «ოთარაანთ ქვრივის» მიხედვით.
- 4363.** კოშკაშვილი კ. ილიას ორი სახსოვარი. _ გაზ. «გამარჯვება» (გორი). _ 1986. _ 21 ოქტ.
- 4364.** კუსრაშვილი რუსუდან. მისი პირველი ლექსი. _ გაზ. «თბილისი». _ 1986. _ 1 დეკ. _ გვ. 4.
“რწყილთაგან ტანჯვაი და მათი ამბავის შესახებ».
- 4365.** ლაისტი არტურ. პირველად ილიასთან. _ გაზ. «კომუნიზმის დროშით» (წალენჯიხა). _ 1986. _ 30 აგვ.
- 4366.** ლატარია ქ. ილია ჭავჭავაძე და საბავშვო ლიტერატურა. _ გაზ. «კოლხეთი» (ცხაკაია). _ 1986. _ 14 ოქტ.
- 4367.** ლაშქარაძე დავით. დასავლეთ ევროპული ლიტერატურა ილია ჭავჭავაძის ნააზრევში. _ გაზ. «ლიტ. საქართველო». _ 1986. _ 28 ნოემბ. _ გვ. 12-13, 1986. _ 5 დეკ.
- 4368.** ლეკვეიშვილი შ. გლეხთა მეგობარი. _ გაზ. «სოფლის ცხოვრება». _ 1986. _ 9 ოქტ.
- 4369.** ლეონიძე გიორგი. ილიას სურათზე: [ლექსი]. _ გაზ. «ივრის განთიადი» (საგარეჯო). _ 1986. _ 21 მაისი
- 4370.** ლეშკაშელი ი. ილიას სახელს ვატარებთ. _ გაზ. «თბილისი». _ 1986. _ 6 ნოემბ. _ გვ. 6.
- 4371.** ლორთქიფანიძე რ. და დგას ძეგლად ”ივერია”. – გაზ. ”საბჭ. აჭარა”. – 1986. – 7 მაისი. – გვ. 4.
ილია ჭავჭავაძე და გაზეთი ”ივერია”.
- 4372.** ლორთქიფანიძე ი. უნდა გასწორდეს. _ გაზ. “წიგნის სამყარო”. _ 1986. _ 12 ნოემბ., №21.
პეტერბურგში 1869 წელს გამოცემული “კაცია-ადამიანის” გამომცემლად ბეთანელის მოხსენიების შესახებ.
- 4373.** ლორია ნ. მიხეილ ჯავახიშვილი ილიას ენის შესახებ. _ გაზ. «ლენინელი» (ქობულეთი). _ 1986. _ 11 ნოემბ.
- 4374.** მაისურაძე ი. დიდი მწერლის უკვდავსაყოფად. _ გაზ. «საბჭ. პედაგოგი» (თბილ. ა. ს. პუშკინის სახ. პედ. ინ-ტი). _ 1986. _ 5 ივნ.
- 4375.** მამულო საყვარელო (ბიოგრაფიის ერთი ფურცელი). _ ჟურნ. «საქართველოს პოლიგრაფია». _ 1986. _ №4. _ გვ. 8
- 4376.** მანგოშვილი თ. ილია ჭავჭავაძე _ 1890-იანი წლების პუბლიცისტიკის ზოგიერთი საკითხი. _ წიგნ.: «ქართული ჟურნალისტიკა». _ VII. _ თბ. _ 1986. _ გვ. 3-16.
- 4377.** მართალიშვილი ვ. სიმართლე და სამართლიანობა ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების დვრიტა. _ გაზ. «კომუნიზმის გზით» (წულუკიძე). _ 1986. _ 22 მარტი
- 4378.** მარკოზაშვილი შალვა. ახალწლის მოლოდინში. _ გაზ. «მცხეთა». _ 1986. _ 30 დეკ.
- 4379.** მარკოზაშვილი შალვა. ახსოვს საგურამოს. – გაზ. ”სოფლის ცხოვრება”. – 1986. – 6 აპრ. – გვ. 4.
ილია ჭავჭავაძის მეფუტკრე დანიელ გაბრიელის ძე მასლოვის ცხოვრება და მოღვაწეობა

- 4380.** მარკოზაშვილი შალვა. გულმართალი მრჩეველი და დამრიგებელი. _ გაზ. «სოფლის ცხოვრება». _ 1986. _ 26 ოქტ.
- 4381.** მარკოზაშვილი შალვა. დიდი განმანათლებელი. _ გაზ. «ლენინის დროშა» (მახარაძე). _ 1986. _ 26 ივნ.
იგივე: გაზ. «ბორჯომი». _ 1986. _ 10 აპრ.
- 4382.** მარკოზაშვილი შალვა. დიდი ილიას მეუღლე და მეგობარი. _ გაზ. «ალაზნის განთიადი» (თელავი). _ 1986. _ 7 ივნ.
იგივე: გაზ. «კომუნის გზა» (დუშეთი). _ 1986. _ 20 მარტი.
- 4383.** მარკოზაშვილი შალვა. დიდმა მწერალმა ურჩია. _ გაზ. «სოფლის ცხოვრება». _ 1986. _ 3 სექტ.
- 4384.** მარკოზაშვილი შალვა. თბილისის წლები. _ გაზ. «მცხეთა». _ 1986. _ 9 ოქტ.
- 4385.** მარკოზაშვილი შალვა. «ივერიის» დაბადება. _ ჟურნ. «კოლმეურნე» (სიღნაღი). _ 1986. _ 14 იანვ.
- 4386.** მარკოზაშვილი შალვა. ილია და შალვა დადიანი. _ გაზ. «მებრძოლი» (ზუგდიდი). _ 1986. _ 6 მარტი.
- 4387.** მარკოზაშვილი შალვა. ილია მასწავლებლის როლის შესახებ. _ გაზ. «კომუნის გზა» (დუშეთი). _ 1986. _ 1 ნოემბ.
- 4388.** მარკოზაშვილი შალვა. ილიაობა 90 წლის წინათ. ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისათვის. _ გაზ. "ახ. კომუნისტი". _ 1986. _ 7 აგვ.
ილიაობა საგურამოში. ილიასათვის ქართული საზოგადოების სახელით საგანგებოდ დამზადებული წითელი დროშის გადაცემის შესახებ.
- 4389.** მარკოზაშვილი შალვა. ილიას სიყვარულით გულანთებული. _ გაზ. «ალაზნის განთიადი» (თელავი). _ 1986. _ 18 მარტი.
კომპოზიტორ ნ. სულხანიშვილის შესახებ
- 4390.** მარკოზაშვილი შალვა. ილია ჭავჭავაძე კარდანახში. _ გაზ. «სახ. განათლება». _ 1986. _ 26 დეკ.
წერილში საუბარია ილიასა და მისი უფროსი დის ნინოს ურთიერთობაზე.
- 4391.** მარკოზაშვილი შალვა. იწერებოდა ცრემლით. _ გაზ. «წიგნის სამყარო». _ 1986. _ №22.
გრ. ყიფშიძე _ ილია ჭავჭავაძის ბიოგრაფი.
- 4392.** მარკოზაშვილი შალვა. მამის დანატოვარი. _ გაზ. «თბილისი». _ 1986. _ 1 ივლ.
პოეტ მ. მრევლიშვილის მამის მხატვარ ალ. მრევლიშვილის დანატოვარი მასალების გადაცემის შესახებ ი. ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმისათვის.
- 4393.** მარკოზაშვილი შალვა. მივხედოთ ილიასეულ კაკალს. _ გაზ. «სოფლის ცხოვრება». _ 1986. _ 6 ნოემბ.
- 4394.** მარკოზაშვილი შალვა. მისაბაძი მაგალითი და შრომისმოყვარეობა. _ გაზ. «სოფლის ცხოვრება». _ 1986. _ 5 სექტ.
- 4395.** მარკოზაშვილი შალვა. მშობლიური ენის ტრფიალი. _ გაზ. «ახალი შირაქი» (წითელწყარო). _ 1986. _ 24 ივლ.
იგივე: გაზ. «დარიალი» (ყაზბეგი). _ 1986. _ 4 ოქტ., 7 ივნ.
- 4396.** მარკოზაშვილი შალვა. ოთხმოცდაათი წლის წინათ. _ გაზ. «მცხეთა». _ 1986. _ 7 აგვ.

- 4397.** მარკოზაშვილი შალვა. პასუხისმგებლობის გრძნობა. _ გაზ. «სამგორი» (გარდაბანი). _ 1986. _ 4 თებ.
- 4398.** მარკოზაშვილი შალვა. რუსული ლიტერატურის სიყვარული. _ გაზ. «კომუნისმის გზა» (დუშეთი). _ 1986. _ 9 ოქტ.
- 4399.** მარკოზაშვილი შალვა. სტუმრად გრემში; ილია და 1905 წლის რევოლუცია; «საქართველოს მოამბე» ცენზურის მარწუხებში. _ გაზ. «მცხეთა». _ 1986. _ 1 იანვ.
- 4400.** მარკოზაშვილი შალვა. წერილი კიევიდან. _ გაზ. «მცხეთა». _ 1986. _ 2 დეკ.
უკრაინელი მწერლის ო. ნოვიცკის წერილი, გამოგზავნილი ილ. ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის სახელზე საგურამოში.
- 4401.** მარტაშვილი ლ. ძვირფას ხელნაწერთა საცავები ინახავენ. _ გაზ. «სოფლის ცხოვრება». _ 1986. _ 4 ნოემბ.
მასალები ილია ჭავჭავაძის ნათესავთა შესახებ.
- 4402.** მალრაძე გ. ილიასეულ გაზეთ «ივერიის» ისტორიიდან. _ გაზ. «ლენინის დროშით» (ორჯონიკიძე). _ 1986. _ 11 იანვ.
- 4403.** მაჭავარიანი თ. ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. _ გაზ. «სოც. რუსთავი». _ 1986. _ 1 მარტი
- 4404.** მაჭარაშვილი შ. ილიას: [ლექსი]. _ გაზ. «ლენინელი» (ქობულეთი). _ 1986. _ 20 ნოემბ.
- 4405.** მეგრელიძე მ. ილია და ქობულეთი. _ გაზ. «ლენინელი» (ქობულეთი). _ 1986. _ 18 ნოემბ.
- 4406.** მელაძე დ. ილია და ჩვენი რაიონი. _ გაზ. «განთიადი» (კასპი). _ 1986. _ 7 აგვ.
- 4407.** მელია ი. "შორს წავა..." _ გაზ. "წიგნის სამყარო". _ 1986. _ 26 ნოემბერი. _ №22. _ გვ. 5.
ილია ჭავჭავაძე ვაჟა-ფშაველას შესახებ.
- 4408.** მენაბდე ლევან. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: ძველი ქართული მწერლობის მკვლევარნი. _ თბ., 1986, გვ. 71-81
- 4409.** მეტრეველი როინ. «რანი ვიყავით, რანი ვართ...»: ილია ჭავჭავაძე და ისტორიის საკითხები.... _ გაზ. «კომუნისტი». _ 1986. _ 7 სექტ.
- 4410.** მეტრეველი ჯ. ილიასადმი: [ლექსი]. _ გაზ. «ლენინური გზა» (თეთრიწყარო). _ 1986. _ 4 ივნ.
იგივე: გაზ. «განთიადი» (ონი). _ 1986. _ 16 აგვ.
- 4411.** მეფარიშვილი ლ. რას კითხულობდა ილია ჭავჭავაძე. _ ლიტერატურული მივანი / ქართ. ლიტ-რის ინ-ტი. _ 1986. _ ტ.1. _ გვ. 155-162
- 4412.** მეშვილდე თ. მწერალი და სასცენო მეტყველება.... _ გაზ. «საბჭ. ოსეთი». _ 1986. _ 17 ოქტ.
- 4413.** მეშვილდე თ. ქართული თეატრის მოამაგე.... _ გაზ. «საბჭ. ოსეთი». _ 1986. _ 12 აგვ.
- 4414.** მთვრალაშვილი ილია. ცისკარი: (ახალგაზრდა ილია ჭავჭავაძე). ერთმოქმედებიანი პიესა / საქ. სსრ კულტ. სამინისტროს კულტ. საგან. დაწესებ. საქმეთა სამმართ. სარეპერტუარო სარედ. კოლეგია. ხალხური შემოქმედებისა და კულტ. საგანმანათლ. მუშაობის რესპ. მეთოდ-ცენტრი _ თბ., 1986. _ 47გვ.
- 4415.** მიეცით ნიჭსა გზა ფართო. _ გაზ. «მცხეთა». _ 1986. _ 22 ნოემბ.

ლაპარაკობენ ბ. ძნელადის სახ. პიონერთა და მოსწავლეთა რესპ. სასახლის მოზარდ ჟურნალისტთა კლუბ «ივერის» წევრები.

4416. მინაშვილი ლადო. ილია ჭავჭავაძე. – თბ.: ნაკადული, 1986. – 214 გვ.

მონოგრაფია მკითხველს აცნობს იმ ატმოსფეროს, სადაც ხდებოდა ილია ჭავჭავაძის სულიერი ფორმირება, აჩვენებს მისი მოღვაწეობის ასპარეზს, მის პიროვნულ პორტრეტს.

ავტორი აშინაარსებს, თუ რას ნიშნავს ილია ჭავჭავაძის სახელი საქართველოსთვის, როგორ აღიქვა მისი პიროვნება ჩვენმა ქვეყანამ, საზოგადოებამ, როგორი იყო მწერლისა და ერის თავკაცის პოზიცია ჩვენი ქვეყნის მტერ-მოყვარისადმი, როგორ გადაეჯაჭვა ერთმანეთს ილიასა და საქართველოს სახელი. ამასთან წიგნში გაანალიზებულია ილიას მოქალაქეობრივი მრწამსი და ლიტერატურულ-ესთეტიკური შეხედულებანი, მიმოხილულია ილიას მხატვრული შემოქმედება.

4417. მირიანაშვილი ა. ცოცხალი ყვავილები. – გაზ. "სახალხო განათლება". – 1986. – 11 ივნ.

თბილისის 112-ე საშუალო სკოლის მოსწავლეთა მიერ მთაწმინდაზე წარმოდგენილი მონტაჟი, მიძღვნილი ილია ჭავჭავაძის 150 წლისთავისადმი.

4418. მიქაუტაძე შ. აი, ისინი: [ლექსი ილიასა და აკაკის შესახებ]. – გაზ. "კომუნიზმის გზით" (წულუკიძე). – 1986. – 22 მარტი

4419. მოსია ტ. ილია ჭავჭავაძე: [ლექსი]. – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1986. – 19 ივლ.

4420. მოძმანაშვილი ნ. პოემა "მეფე დიმიტრი თავდადებული". – გაზ. "მცხეთა". – 1986. – 26 აგვ.

4421. მუკუტაძე რ. მარად და ყველგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა. – გაზ. "დროშა" (შუახვევი). – 1986. – 17 აპრ.

4422. მუშკუდიანი თ. მამულისათვის დარჩა ლამპრად. – გაზ. "გამარჯვების დროშა" (ბოლნისი). – 1986. – 28 ივნ.

4423. მუშკუდიანი ც. პოეტის ნაფეხურებზე. – გაზ. "კომუნიზმის სხივი" (ცაგერი). – 1986. – 18 დეკ.

4424. შშიდობაძე მიხ. "იპყრა... ბელინსკის ტომები". – გაზ. "ოქტომბრის გზით" (ხელვაჩაური). – 1986. – 12 ივნ.

4425. მხარგრძელი სტ. დიდი მწერლის მკურნალი: [ექიმი ნ. ჯანდიერი]. – გაზ. "მცხეთა". – 1986. – 28 ოქტ.

4426. მხარგრძელი სტ. ილიას მკურნალი. – გაზ. "კოლმეურნე" (სიღნაღი). – 1986. – 28 ოქტ.

4427. ნადირაძე მ. "მოძრაობა და მხოლოდ მოძრაობა..." – გაზ. "სოც. რუსთავი". – 1986. – 29 იანვ.

საუბარი თბილისის ი. ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის დირექტორ მ. ნადირაძესთან.

4428. ნავდარაშვილი დ. ერის ფარი და მახვილი. – გაზ. "მცხეთა". – 1986. – 20 სექტ.

4429. ნავდარაშვილი დ. რასაც მსახურებდა. – გაზ. "მცხეთა". – 1986. – 15 ივლ.

ეპიზოდი მწერლის ცხოვრებიდან.

4430. ნაზლაიძე ნ. მწერლის თხოულობათა პირველი გამომცემელი: [მიხ. გედევანიშვილი]. – გაზ. "მცხეთა". – 1986. – 25 ნოემ.

- 4431.** ნაცვალაძე დ. ილია ჭავჭავაძე და გრიგოლ ვოლსკი. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1986. – 13 ოქტ.
- 4432.** ნაცვლიშვილი პ. ილია ჭავჭავაძე და რელიგია. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1986. – 18 ნოემბ.
- 4433.** ნაციაშვილი ს. ილიას კიდევ ერთი პორტრეტი.. – გაზ. “თბილისი”. – 1986. – 27 იანვ., გვ. 5.
პორტრეტი შესრულებული ახალგაზრდა მხატვრის ჯონი დოლიძის მიერ.
- 4434.** ნაციაშვილი ს. სახვით ხელოვნებაში. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1986. – 12 დეკ.
ილიას სახე სახვით ხელოვნებაში – ქართველი მხატვრები ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავის შესახებედრად.
- 4435.** ნაჭყებია შ. დიადი მუზით შთაგონებული. – გაზ. “სამშობლო”. – 1986. – 10 სექტ., გვ. 3
- 4436.** ნაჭყებია შ. დიდი ქართველი პოეტი აფხაზეთში. – გაზ. “კომუნისტური შრომა” (სოხუმი). – 1986. – 21 ოქტ.
- 4437.** ნაჭყებია შ. ილია უკრაინაში. – გაზ. “სამშობლო”. – 1986. – №19, 10 სექტ., გვ. 3.
წერილი ეხება 1913 ქ. ხარკოვში რუსულ ენაზე ცალკე ბროშურად გამოცემულ ხარკოვის უნ-ტის სტუდენტ შალვა ბერიძის რეფერატს “შეუცნობელი გენიოსი” (ილია ჭავჭავაძე, როგორც პოეტი და მოქალაქე).
- 4438.** ნაჭყებია შ. ილია ჭავჭავაძე და ოჩამჩირის საზოგადოება. – გაზ. “კომუნისტური საქმე” (ოჩამჩირე). – 1986. – 9 ოქტ.
- 4439.** ნიკოლეიშვილი რ. ილია და საქართველოს ბუნება. – გაზ. “ახალი კოლხეთი” (ფოთი). – 1986. – 14 აგვ.
- 4440.** ნიჟარაძე ე. ილია: [ლექსი]. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1986. – 20 ივნ.
- 4441.** ნოზაძე დ. ილია დღესაც გვასწავლის. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1986. – 6 ოქტ.
- 4442.** ნონეშვილი ი. ილიას გახსენება: [ლექსი]. – გაზ. “სამშობლო”. – 1986. – 25 მაისი
- 4443.** ობოლაძე უ. ახალგაზრდობის აღზრდის შესახებ: [ილია ჭავჭავაძე]. – ჟურ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 1986. – გვ. 60-68.
- 4444.** ობოლაძე უ. ბედი ოთარაანთ ქვრივისა და მისი შვილის გიორგისა. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1986. – 3 სექტ.
- 4445.** ობოლაძე უ. განდევნილი და მწყემსი ქალი. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1986. – 10 სექტ.
- 4446.** ობოლაძე უ. ზოგი რამ ზოგადად დედათა მიმართ ილიას ამაგის შესახებ. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1986. – 17 სექტ.
- 4447.** ობოლაძე უ. ილია ჭავჭავაძე ახალგაზრდობის აღზრდის შესახებ. – ჟურნ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 1986. - №6., გვ. 60-68
- 4448.** ოთხმეზური ირაკლი. ილიას. 1937: [ლექსი]. – გაზ. “გუშაგი”. – 1986. – აპრილი. - №9. – გვ. 44-45.
- 4449.** ომონაძე ი. საინტერესო მონოგრაფია. – გაზ. “გამარჯვების დროშა” (ბოლნისი). – 1986. – 7 ნოემბ.
ლ. მინაშვილის მონოგრაფია “ილია ჭავჭავაძის” გამოცემის გამო.

- 4450. ოსეფაშვილი მ.** სამზადისი საგურამოს სახლ-მუზეუმში. – გაზ. “მცხეთა”. – 1986. – 23 დეკ.
საუბარი ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის დირექტორ მ. ოსეფაშვილთან / ჩაიწერა ც. ხარებავამ.
- 4451. პავლიაშვილი ს.** ილიას მკურნალი ექიმი. – გაზ. “ლენინის გზით” (გურჯაანი). – 1986. – 23 ოქტ.
- 4452. პაპუნაშვილი ლ.** ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – გაზ. “ყვარელი”. – 1986. – 15 თებ.
- 4453. პაპუნაშვილი ნინო.** ილია და ქართული თეატრი. – გაზ. ”ქუთაისი”. – 1986. – 1 ოქტ. – გვ. 3.
ი. ჭავჭავაძის 150 წლისთავისათვის.
- 4454. პატარავა დ.** “ილია და აკაკი”: [ლექსი]. – გაზ. “კომუნიზმის განთიადი” (ჩოხატაური). – 1986. – 16 ოქტ.
- 4455. პატარაია ნ.** რაც მომაგონდა... გაზ. “ლენინელი” (ქობულეთი). – 1986. – 25 ნოემბ.
- 4456. პატურაშვილი თ.** დიდი განმანათლებელი. – გაზ. “ახალი თიანეთი”. – 1986. – 25 ოქტ.
- 4457. პატურაშვილი თ.** ილია და თიანეთი. – გაზ. “ახალი თიანეთი”. – 1986. – 18 ნოემბ.
- 4458. პატურაშვილი თ.** სიტყვითაც და საქმითაც. – გაზ. “ახალი თიანეთი”. – 1986. – 4 დეკ.
ილიას დამოკიდებულება თიანელი გლეხობის მიმართ.
- 4459. ჟვანია ა.** ილია-მებრძოლი შემოქმედი. – გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1986. – 26 სექტ.
- 4460. ჟვანია ვ.** ილია ელისაბედ ჭავჭავაძის მეურვე. – ჟურნ. “საბჭ. სამართალი”. – 1986. – №4., გვ. 65-67
- 4461. რამიშვილი ვ.** “გონებით, ზნე-ხასიათით, სულითა და ხორციტ”: ილია ჭავჭავაძე ჰარმონიული აღზრდის შესახებ. – გაზ. “სამშობლო”. – 1986. – 25 ივლ.
- 4462. რატიანი ზ.** ჩემი დელეგატობა ილია ჭავჭავაძის დაკრძალვაზე. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1986. – 24 ოქტ.
- 4463. რატიანი პროკოფი.** ილია ჭავჭავაძე_ქართველი ერის დიდი მოძღვარი: დაბადების 150 წლისთავის გამო. _ თბ.: საქ. კპ ცკ-ის გამ-ბა, 1986. _ 32გვ. _ (ლექტორის დასახმარებლად, 7 / საქ. სსრ საზ-ბა ”ცოდნა”).
- 4464. რატიანი პროკოფი.** ილია ჭავჭავაძე და თანამედროვეობა. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1986. – 29 აპრ.
- 4465. რატიანი პროკოფი.** ილია ჭავჭავაძე და ნინო ბაგრატიონი. – ჟურნ. “საქ. ქალი”. – 1986. – №7., გვ. 5-6
- 4466. რატიანი პროკოფი.** ქართველი სამოციანელების ანუ თერგდალეულთა მოღვაწეობა. _ წიგნ.: რატიანი პ. საქართველოს ახალი ისტორიის ნარკვევები. _ თბ.: მეცნიერება, 1986. _ გვ. 102-116.
ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის მოკლე მიმოხილვა.
- 4467. რევიშვილი ნ.** გვმასპიძლობდა პოეტის რაიონი: (ყვარელი). – გაზ. “ქუთაისი”. – 1986. – 3 ოქტ.
- 4468. რევიშვილი ნ.** კვლავ სასახელოდ... – გაზ. “ქუთაისი”. – 1986. – 4 აპრ.

საუბარია ილია ჭავჭავაძის 150 წლის იუბილესათვის ქუთაისის კავშირგაბმულობის ტექნიკუმის მოსწავლეთა მზადების შესახებ.

4469. რეზიაშვილი აპ. დიდ ადამიანთან გატარებული დღეები. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1986. – 11 მაისი.

ილია ჭავჭავაძის მზარეულის, ვ. ქაფიანიძის გახსენება

4470. როგავა ჯ. ერის მამას მასპინძლობდა ცაიში. – გაზ. – “მებრძოლი” (ზუგდიდი). – 1986. – 11 დეკ.

4471. როსტომიშვილი შოთა. ასი ოცნების მზარეში: [მოგონებები] / წინასიტყ. ავტ. და რედ.: ს. ნარიანიძე. – თბ.: მერანი, 1986. – 84გვ.

4472. რუხაძე ფ. საქართველო და უორდროპები. – გაზ. ”ექო”. – 1986. – №4. – გვ. 12-13.

ინგლისელი ქართველოლოგების – და-ძმა მარჯორ და ოლივერ უორდროპების მოღვაწეობა, ილია ჭავჭავაძესთან მეგობრობა.

4473. საგინაშვილი თ. ამ ტრადიციას მართლაც არ ეღალატება. – გაზ. “დარიალი” (ყაზბეგი). – 1986. – 13 მარტი.

იგივე: – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1986. – 5 მარტი.

ლიტერატურული ხუთშაბათობების შესახებ თბილისის ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმში.

4474. საგინაშვილი ც. ილია და რუსი დემოკრატები. – გაზ. “კომუნისტური შრომა” (ლანჩხუთი). – 1986. – 13 სექტ.

4475. სადუნიშვილი მ. ილია ჭავჭავაძის საიუბილეოდ. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1986. – 23 მაისი.

საჩხერის სკოლების მზადების შესახებ ილიას იუბილესადმი.

4476. სამიტაშვილი მ. ილია და ყვარელი. – გაზ. “ყვარელი”. – 1986. – 15 ნოემბ.

4477. სამუკაშვილი მ. “ორი თვალით” დანახული სიბრძნე. – გაზ. “ზახტრიონი” (ახმეტა). – 1986. – 2 ოქტ.

4478. სანიკიძე თენგიზ. ილია ჭავჭავაძის პოეზიის ლექსიკონი. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1986. – 494გვ.

4479. სანიკიძე ლევან. ”მესამე დასის” საქართველო. – ჟურ. ”განთიადი”. – 1986. – №6. – გვ. 3-48.

ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობასთან დაკავშირებით საზოგადო მოღვაწეთა სიტყვები და გამონათქვამები.

4480. სართანია ტარიელ. დიდი ქველმოქმედი. – გაზ. “თბილისის უნივერსიტეტი”. – 1986. – 17 ოქტ.

4481. სართანია ტარიელ. გამოჩენილი საზოგადო მოღვაწე. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1986. – 29 მაისი

4482. სართანია ტარიელ. გასაუბრება ილიასთან. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1986. – 11 თებ.

4483. სარიშვილი ტ. “... დასაწყისია დიდის ადამიანისა”. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1986. – 25 სექტ.

4484. სარიშვილი ტ. ილია აღზრდის შესახებ. – გაზ. “ლენინური გზით” (ზნაური). – 1986. – 6 სექტ.

4485. სარიშვილი ტ. ილია ჭავჭავაძის შემოქმედება და იან ამოს კომენსკი. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1986. – 6 ივნ.

- 4486.** სარიშვილი ტ. ოჯახი, მშობლები, მოქალაქეობრივი აღზრდა. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1986. – 2 ოქტ.
- 4487.** საღინაძე ჯ. ილია და ლეჩხუმელები. – გაზ. “კომუნიზმის სხივი” (ცაგერი). – 1986. – 25 ოქტ.
- 4488.** სიგუა ალექსანდრე. ილიას კალამი. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1986. – 26 ნოემბ.
- 4489.** სიგუა ალექსანდრე. სოფლის ერთგული ქომავი. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1986. – 10 სექტ.
იგივე: გაზ. “განთიადი” (კასპი). – 1986. – 20 სექტ.
- 4490.** სიგუა ც. ილია-ბრძენი მოძღვარი. – გაზ. “კოლხეთი” (ცხაკაია). – 1986. – 4 ნოემბ.
- 4491.** სიღამონიძე ვ. ილია ჭავჭავაძის უცნობი წერილები. – ჟურ. “განთიადი”. – 1986. – №6. – გვ. 150-159.
“ცნობა რუსთაველზედ”; “უცხო სიტყვათა დაბოლოვების შესახებ ქართულში”; “ცრემლის დენით და სისხლით დაწერილი”; “ჩვენი წარსულის დიდებული, თუმცა უბედური ეპიზოდი”; “ახალგაზრდობის სამეურნეო ცოდნის საჭიროება”; “წმ. შუშანიკი მთავარ-მოწამე”. წერილები გამოქვეყნდა “დროებისა” და “ივერიის” ფურცლებზე
- 4492.** სიღამონიძე ვ. დაკარგული ხელნაწერები. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1986. – 16 მაისი
- 4493.** სიღამონიძე ვ. ილია სოხუმში. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1986. – 19 აპრ.
- 4494.** სიღამონიძე ვ. ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების ფოლკლორული წყაროები “მგზავრის წერილებში”. – ჟურ. “ჯეჯილი”. – 1986. 24. – გვ. 92-97
- 4495.** სიღამონიძე თ. მომავლის მესაყვირე. – გაზ. “დროშა” (გულრიფში). – 1986. – 19 აგვ.
- 4496.** სიხარულიძე ი. შრომის ფენომენი. – გაზ. “კომუნიზმის განთიადი” (ჩოხატაური). – 1986. – 4 ნოემბ.
- 4497.** სოსელია მიმოზა. ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და შემოქმედების პრობლემური სწავლება IX კლასში. – თბ.: განათლება, 1986. – 167გვ.
- 4498.** სტურუა ზ. “გულითადად მოგესალმებით ძველი კოლხეთიდან”. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1986. – 4 ივლ.
ილია ჭავჭავაძის ურთიერთობა საზღვარგარეთელ კულტურის მოღვაწეებთან.
იგივე: გაზ. “თბილისი”. – 1986. – 18 ოქტ.
- 4499.** სტურუა ზ. ერთი უცნობი ბარათი. – გაზ. “თბილისი”. – 1986. – 18 ოქტ.
იტალიელი ლიტერატორის ედგარდო მადალენასადმი ილია ჭავჭავაძის მიერ მიწერილი წერილის შესახებ.
- 4500.** სტურუა ზ. ილია ჭავჭავაძე და ედგარდო მადალენა. – ჟურნ. “საბჭ. ხელოვნება”. – 1986. – №10., გვ. 26-30.
ილიას ურთიერთობის შესახებ სპარსეთში მოღვაწე ლიტერატორთან (1867-1929).
- 4501.** სულაბერიძე ლ. ოლღა ჭავჭავაძის დატირება ილიას ცხედართან: [ლექსი]. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1986. – 14 ნოემბ., გვ. 7
- 4502.** ტაბახმელაშვილი მ. წიწამურის ტრაგედია: (ჩანახატი). – გაზ. “მცხეთა”. – 1986. – 22 ნოემბ.

- 4503. ტაბიძე გალაკტიონ.** ძვირფასი საფლავები. – წიგნ.: ქართული ლიტერატურული ესსე. – თბ., 1986. – გვ. 236-246.
 ცალკე გამოყოფილ ილიასადმი მიძღვნილ თავში ლაკონური დახასიათებით წარმოდგენილია ილია, როგორც განსაკუთრებული თვალთახედვის, დინჯი, თავდაჭერილი, გონიერი პიროვნება.
 აკაკისადმი მიძღვნილ თავში გადმოცემულია ილიასა და აკაკის ურთიერთდამოკიდებულების ერთი დამახასიათებელი ეპიზოდი.
- 4504. ტაბიძე ნოდარ.** საცენზურო კომიტეტის არქივიდან. ილია ჭავჭავაძის განცხადებები. – წიგნ.: ნ. ტაბიძე. ეტიუდები. – თბ., 1986. – გვ. 170-172.
 არქივში შემონახული ილია ჭავჭავაძის ხელით დაწერილი რამდენიმე თხოვნა-განცხადების შესახებ.
- 4505. ტაბიძე ტიციან.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ქართული ლიტერატურული ესსე. – თბ., 1986. – გვ. 181-182
- 4506. ტერმაკოზაშვილი ნ.** ილია ჭავჭავაძეს: [მოსწ. ლექსი]. – ჟურნ. “ნორჩი ლენინელი”. – 1986. – 9 თებ.
- 4507. ფარულია ნ.** ილია სამეგრელოში. – გაზ. “კოლხეთი” (ცხაკაია). – 1986. – 9 იანვ.
- 4508. ფაციაშვილი ნ.** ილია და მუსიკა. – გაზ. “ნორჩი ლენინელი”. – 1986. – 26 სექტ.
- 4509. ფირცხალავა ვ.** დიდი ილია უშრომელი ცხოვრების შესახებ. – გაზ. “განახლებული აზაშა”. – 1986. – 30 ოქტ.
- 4510. ფიფია კოკი.** ბუნების დიდი ქომაგი. – გაზ. “მებრძოლი” (ზუგდიდი). – 1986. – 11 ნოემბ.
- 4511. ფიფია კოკი.** ჭიდაობის ტრფიალი. – გაზ. “მებრძოლი” (ზუგდიდი). – 1986. – 4 დეკ.
- 4512. ფიფია კოკი.** ”ჯანმრთელობა უდიდესი მადლია”. – გაზ. ”ლელო”. – 1986. – 22 მარტი. – გვ. 2.
 ილია ჭავჭავაძე ფიზიკური აღზრდის შესახებ.
- 4513. ფიფია მ.** ჩვენი ილია, ჩვენი აკაკი: [ლექსი]. – გაზ. “კომუნიზმის დროშა” (წალენჯიხა). – 1986. – 7 ივლ.
- 4514. ფრუიძე ნ.** მამა ერისა. – გაზ. “კომუნიზმის სხივი” (ცაგერი). – 1986. – 24 ივნ.
- 4515. ფურცელაძე მ.** საგურამო. – გაზ. “სამშობლო”. – 1986. – 25 მაისი.
 ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის მზადება იუბილესათვის.
- 4516. ფშაველი შ.** ილია ჭავჭავაძე აღზრდის შესახებ. – გაზ. “მცხეთა”. – 1986. – 27 სექტ.
- 4517. ფხოველი ვ.** ილია და ვაჟა: [ლექსი]. – გაზ. “ახალი თიანეთი”. – 1986. – 25 ოქტ.
- 4518. ქადაგიშვილი ლ.** ილია ჭავჭავაძე დუშეთში. – გაზ. “კომუნიზმის გზა.” (დუშეთი). – 1986. – 24 ივნ.
- 4519. ქარდავა კ.** “მას უცოცხლია, როგორც უნდოდა”. – გაზ. “კომუნიზმის დროშით” (წალენჯიხა). – 1986. – 4 ნოემბ.
- 4520. ქართველიშვილი ქ.** “აწ ილია არ მომკვდარა...”. – გაზ. “დროშა” (წყალტუბო). – 1986. – 7 ოქტ.
- 4521. ქვლივიძე ჟ.** “გლახის ნაამბობი” და “ოთარაანთ ქვრივი” (სოციალური პრობლემა ქართულ კინოდრამატურგიაში). – ჟურნ. “განთიადი”. – 1986. – №5., გვ. 127-132

- 4522.** ქუთათელაძე ი. ილიას იუბილე ქუთაისში. – გაზ. "ქუთაისი". – 3 დეკ.
- 4523.** ქორიძე თ. შვილისად მაყურებელი თვალი. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1986. – 3 ოქტ., გვ. 13
- 4524.** ქორიძე ლ. დიდი ჰუმანისტი. – გაზ. "თბილისი". – 1986. – 3 ივლ.
- 4525.** ქორიძე მ. "ნორჩი შექსპირელები" და ილია ჭავჭავაძე. – გაზ. "კომუნისტი". – 1986. – 25 მარტი.
საუბარია თბილისის 55-ე საშ. სკოლის მოსწავლეთა ინიციატივით მოწყობილი კონფერენციის შესახებ თემაზე "ილია და ინგლისური ლიტერატურა"
- 4526.** ქუთათელაძე ი. ილია პეტერბურგში. – გაზ. "ქუთაისი". – 1986. – 23 ოქტ.
- 4527.** ქუთათელაძე ი. ილიას იუბილე ქუთაისში: [1921. 27 ოქტ.]. – გაზ. "ქუთაისი". – 1986. – 3 დეკ.
- 4528.** ქურდაძე მ. დედაშვილური სიყვარული მძლეა მძლეა. – გაზ. "საბჭ. ოსეთი". – 1986. – 15 ივლ.
- 4529.** ქურდიძე მ. მოყვარეს პირში უძრახე. – გაზ. "საბჭ. აჭარა". – 1986. – 12 თებ.
- 4530.** ქურციკიძე ბ. ილია-რედაქტორი. – გაზ. "განახლებული მესხეთი" (ადიგენი). – 1986. – 4 სექტ.
- 4531.** ქუფარაშვილი ო. ილიას რჩევა დაეხმარა. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1986. – 10 ოქტ.
- 4532.** ქუფარაშვილი ო. ილიას რჩევა დაეხმარა. – გაზ. "კომუნისტური შრომა" (სოხუმი). – 1986. – 7 ოქტ.
- 4533.** ღვინჯილია ჯანსუღ. დანიშნულება. – ჟურნ. – "ცისკარი". – 1986. – №8., გვ. 3-5.
იგივე: გაზ. "ყვარელი" – 1986. – 18 ოქტ.
- 4534.** ღირსეულად შევხვდეთ დიდი ილიას იუბილეს. – გაზ. "სახალხო განათლება". – 1986. – 14 მაისი.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავის დღესასწაულის მომწყობი რესპუბლიკური საიუბილეო კომისიის გამსვლელი სხდომა ყვარელში.
იგივე: გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1986. – 16 მაისი, №20.
იგივე: გაზ. "კომუნისტი". – 1986. – 13 მაისი
- 4535.** ყურაშვილი ნ. შარავანდედით ბრწყინავს სახელი მისი. – გაზ. "სახ. განათლება". – 1986. – 2 აპრ.
თბილისის 55-ე საშ. სკოლის მოსწავლეთა მიერ ჩატარებული კონფერენციის შესახებ, თემაზე "ილია ინგლისურ ლიტერატურაში".
- 4536.** შადური ვანო. ერთი რუსული მოთხრობა საქართველოზე. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1986. – 21 მარტი.
ავტორი საუბრობს რუსეთში გავრცელებულ ცნობილ მოთხრობა "დინარაზე"
- 4537.** შადური ვანო. ილია ჭავჭავაძე და რუსული კულტურა. – გაზ. "სამშობლო". – 1986. – 10 ნოემბ., გვ. 4-5
- 4538.** შადური ვანო. რუსული რეალისტური ესთეტიკისა და კრიტიკის ფუძემდებელი. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1986. – 25 ივლისი. – №30. – გვ. 12.
ბესარიონ ბელინსკის გავლენა ილია ჭავჭავაძესა და მის თანამოაზრეებზე.

- 4539.** შავგულიძე ქ. ომი კაცობრიობის სულის შემხუთავია. – გაზ. ”საბჭ. აჭარა”. – 1986. – 25 სექტ. – გვ. 3.
ილია ჭავჭავაძე ომისა და მშვიდობის პრობლემების შესახებ.
- 4540.** შათირიშვილი გ. ილია ჭავჭავაძე სოფლის მეურნეობის საკითხების შესახებ. – გაზ. “ბახტრიონი” (ახმეტა). – 1986. – 27 მაისი
- 4541.** შაიშმელაშვილი ს. ილია ჭავჭავაძის პედაგოგიური მრწამსის სათავე. – ჟურნ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 1986. - №1., გვ. 66-68
- 4542.** შალამბერიძე გ. აზრთა საუფლოში: გასაუბრება დიდ წინაპართან: [ილია ჭავჭავაძესთან]. – გაზ. “სამშობლო”. – 1986. – 10 ნოემბ., გვ. 6
- 4543.** შალამბერიძე გ. აზრთა საუფლოში: გასაუბრება დიდ წინაპართან: [ილია ჭავჭავაძესთან]. – გაზ. “თბილისი”. – 1986. – 8 სექტ.
პროფესორ გიორგი შალამბერიძის მიერ დასმული კითხვები ეხება იმ დროის აქტუალურ საკითხებს. მათზე პასუხები ამოკრებილია ი. ჭავჭავაძის თხზულებებიდან.
- 4544.** შალამბერიძე ო. ილია ჭავჭავაძის სტუმრობა ცარსკოე სელოში ეკატერინე ჭავჭავაძე-დადიანის ოჯახში. 1958 წლის ზაფხულს: [ლექსი]. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1986. – 23 ნოემბ., - გვ. 9
- 4545.** შალამბერიძე ო. წიწამურის ბალადა: [ლექსი]. – ჟურნ. “დროშა”. – 1986. - №10., გვ. 4
- 4546.** შალუტაშვილი ნ. ი. ჭავჭავაძე თეატრის შესახებ. – ჟურნ. “თეატრალური მოამბე”. – 1986. - №2., გვ. 62-70
- 4547.** შამანაძე ნ. ილია ჭავჭავაძე და ხალხური საუნჯე. – ჟურნ. “პიონერი”. – 1986. - №10., გვ. 12-13
- 4548.** შამელაშვილი რ. განძი ბრძენკაცისა. – გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1986. _ №16., გვ. 1-2.
ილია ჭავჭავაძის პირადი ბიბლიოთეკის შესახებ.
- 4549.** შამელაშვილი რ. “ეკლესიასტე” - ილიას “შინაური მიმოხილვის” წყარო. – ჟურნ. “განთიადი”. – 1986. - №3., გვ. 143-146
- 4550.** შამელაშვილი რ. თეატრალური კრიტიკოსი. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1986. – 5 დეკ.
- 4551.** შამელაშვილი რ. ილია და სოფელი. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1986. – 23 ივლ.
- 4552.** შამელაშვილი რ. ილია კრიტიკის რაობისა და დანიშნულების შესახებ. – ჟურნ. “ჭოროხი”. – 1986. - №5., გვ. 79-86
- 4553.** შამელაშვილი რ. ილია ჭავჭავაძე და სასცენო მეტყველების საკითხები. – ჟურნ. “თეატრალური მოამბე”. – 1986. - №3., გვ. 65-72
- 4554.** შამელაშვილი რ. ილია ჭავჭავაძის ბარათები ოლღა გურამიშვილისადმი. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1986. – 11 სექტ.
- 4555.** შამელაშვილი რ. ილია ჭავჭავაძის პოეზიის ლექსიკონი. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1986. – 19 ნოემბ.
ფილოლოგიის მეცნ. დოქტ. პროფ. თ. სანიკიძის ნაშრომის – “ილია ჭავჭავაძის პოეზიის ლექსიკონი”-ს გამოცემის გამო.
- 4556.** შამელაშვილი რ. ილია ჭავჭავაძის ურთიერთობა ჰუგო შუხარტსა და არტურ ლაისტთან. – ჟურნ. “უცხოური ენები სკოლაში”. – 1986. _ №2. _ გვ. 66-75
- 4557.** შამელაშვილი რ. მწერალი და თანამედროვეობა. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1986. – 19 სექტ.

- 4558.** შამელაშვილი რ. საქმით მეტყველი. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1986. – 5 ივნ.
- 4559.** შამელაშვილი რ. სიტყვისა და საქმის ურთიერთობა ილიას ნააზრევში. – გაზ. “დროშა” (წყალტუბო). – 1986. – 15 თებ.
- 4560.** შანიძე ალ. სიბრძნის და სულის ლამპარი: [ლექსი ი. ჭავჭავაძეს]. – გაზ. “კომუნისმის განთიადი” (ჩოხატაური). – 1986. – 18 დეკ.
- 4561.** შარაშიძე დ. ილიას ბაღი მხრებს გაშლის. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1986. – 2 სექტ.
- 4562.** შარაძე გურამ. გზა უკანასკნელ ნავსაყუდლამდე. – გაზ. “თბილისი”. – 1986. – 30 მაისი, 4-6- ივნ.
მწერლის სამუშაო კაბინეტის აღდგენისათვის თბილისის სახლ-მუზეუმში.
- 4563.** შარაძე გურამ. ერთი სტრიქონის კვალდაკვალ: დერჟავინი, გრიბოედოვი და ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: შარაძე გ. პეტრე დიდიდან ლევ ტოლსტოიმდე. – თბ., 1986. – გვ. 57-61.
ავტორის აზრით, ილია ჭავჭავაძის “მგზავრის წერილების” ტექსტში გამოყენებული სიტყვები «И дым отечества нам сладок и приятен» ეკუთვნის რუს პოეტს გ. დერჟავინს. ეს სიტყვები შემდეგ გამოიყენა ალ. გრიბოედოვმა კომედიაში “ვაი ჭკუისაგან”, საიდანაც აიღო ილია ჭავჭავაძემ.
- 4564.** შარაძე გურამ. “ვაპირებ წასვლას რუსეთში”. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1986. – 7 სექტ., გვ. 3.
ილია ჭავჭავაძის გამგზავრება პეტერბურგში სწავლის გასაგრძელებლად. 1857 წელს ილიას მგზავრობის მარშრუტი პეტერბურგამდე.
- 4565.** შარაძე გურამ. ილია ჭავჭავაძე და ივანე ტურგენევი. – წიგნ.: შარაძე გ. პეტრე დიდიდან ლევ ტოლსტოიმდე. – თბ., 1986. – გვ. 65-79.
რუსი მწერლის ი. ტურგენევის ციკლის “ლექსები პროზით” ილია ჭავჭავაძისეული ქართული თარგმანის შესახებ.
- 4566.** შარაძე გურამ. ილია ჭავჭავაძე და ჩაიკოვსკები. – გაზ. “თბილისი”. – 1986. – 17 დეკ., №289
- 4567.** შარაძე გურამ. ილია ჭავჭავაძე ოქსფორდში. მოგონებები ილიაზე. – წიგნ.: შარაძე გ. საქართველოს მზე და სიყვარული ალბიონის კუნძულზე. – თბ., 1986. – გვ. 138-204.
წიგნში გამოქვეყნებულია ავტორის მიერ ინგლისში სამეცნიერო მივლინების დროს გამოვლენილი მასალები, რომლებიც ილია ჭავჭავაძეს ეხება:
1) გაზეთი “ტაიმსი” ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის შესახებ. 2) ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა მარჯორი უორდროპისეული გამოუქვეყნებელი ინგლისური თარგმანები. 3) ოლდა ჭავჭავაძის ორი უცნობი წერილი. 4) ეკატერინე გაბაშვილის ვაჟი-რევაზ გაბაშვილი იგონებს. 5) ვლ. ახმეტელი, ილია ბრძენის გარშემო. 6) გიორგი ჟურული, ილიასთან შორი-ახლოს დგომით.
- 4568.** შარაძე გურამ. ნ. დობროლიუბოვის “მამა ალექსანდრე გავაცი” და მისი ქართული თარგმანი. – წიგნ.: შარაძე გ. პეტრე დიდიდან ლევ ტოლსტოიმდე. – თბ., 1986. – გვ. 80-89.

- მკვლევარი ადასტურებს იმ აზრს, რომ 1863 წელს ჟურნალ “საქართველოს მოამბეში” გამოქვეყნებული ნ. დობროლიუბოვის სტატიის ქართული თარგმანის ავტორი არის ილია ჭავჭავაძე.
- 4569. შარაძე გურამ.** პოეტის ახლობლები: – გაზ. “თბილისი”. – 1986.
 _ ი. ჭავჭავაძის მამისა და ბიძების შესახებ. _ 5 აგვ;
 _ ი. ჭავჭავაძის მამიდის მაკრინე ჭავჭავაძე-ერისთავის შესახებ. _14 აგვ.;
 _ ი. ჭავჭავაძის სიმამრის თადეოზ გურამიშვილის შესახებ. _ 1 სექტ., გვ. 4-5;
 _ ი. ჭავჭავაძის დის, ნინო ჭავჭავაძე-აბხაზისა და მისი ოჯახის შესახებ. – 12 ნოემბ., გვ. 4;
 _ ი. ჭავჭავაძის დის, ელისაბედ ჭავჭავაძე-საგინაშვილისას შესახებ. _ 25 ნოემბ., გვ. 4;
 _ ი. ჭავჭავაძის ძმების შესახებ. – 9 დეკ., გვ. 4.
- 4570. შარაძე გურამ.** უკვდავი სახეობა: ილია ჭავჭავაძის იკონოგრაფიისათვის. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1986.
 _ 1859 წელს გადაღებული 2 ფოტო. _ 23 სექტ., 3 ოქტ.;
 _ სამი სურათი, გადაღებული ჟურნალ “საქართველოს მოამბის” რედაქტორად და დუშეთში მომრიგებელ მოსამართლედ ილიას მუშაობის პერიოდში – 23 ოქტ.
 _ წერილში საუბარია ილიასა და ივ. მაჩაბლის მიერ შექსპირის “მეფე ლირის” თარგმანის ხელნაწერის ლიტერატურულ მუზეუმზე გადაცემის შესახებ _ 31 ოქტ.;
 _ ილიას ორი ფოტოსურათი: 1) ვერის ბაღში ნადიმზე და 2) ი. ჭავჭავაძის პირველი სურათი – 15 ნოემბ.
 _ თბილისში 1883 წელს რუსი დრამატურგის _ ალექსანდრე ნიკოლოზის ძე ოსტროვსკის სტუმრობის ამსახველი ფოტოსურათები – 10 დეკ., 26 დეკ.
- 4571. შარიქაძე ნ.** ასეთი ახსოვთ ილია. – გაზ. “ლენინის დროშით” (ორჯონიკიძე). – 1986. – 6 დეკ.
- 4572. ჩაჩავა ნ.** სიბრძნე მწერლისა. – გაზ. “განთიადი” (ონი). – 1986. – 28 ოქტ.
- 4573. ჩიტაია გ.** “ივერია” და ტექნიკური პროგრესი. – გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1986. – 24 ნოემბ.
- 4574. ჩიტაია გ.** ილია და ტექნიკუმის პროპაგანდა საქართველოში. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1986. – 2 დეკ.
- 4575. ჩიქოვანი მიხეილ.** ილია ჭავჭავაძე და ხალხური შემოქმედება. – წიგნ.: მიხ. ჩიქოვანი. ხალხური შემოქმედების ისტორიისა და თეორიის საკითხები. – თბ., 1986. – გვ. 152-238
- 4576. ჩიხლაძე ნ.** დიდი მოამაგე: ილია ჭავჭავაძე – 150. – ჟურნ. “ექო”. – 1986. - №10., გვ. 11-12
- 4577. ჩიხლაძე ნ.** “მაღალი დანიშნულება დედაკაცისა”. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1986. – 13 ნოემბ.
- 4578. ჩიხლაძე ნ.** უკვდავების ძეგლი. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1986. – 27 მაისი.
 მოქანდაკე იაკობ ნიკოლაძის მიერ შესრულებული ილია ჭავჭავაძის საფლავის ძეგლის “მწუხარე საქართველოს” შესახებ.
- 4579. ცაიშვილი ს.** ნარკვევი ი. ჭავჭავაძეზე. _ წიგნ.: ცაიშვილი ს. წინამორბედნი და თანამედროვენი. _ თბ., 1986. _ გვ. 21-62

- 4580.** ცანავა ე. ილია ჭავჭავაძე და ქართული ფოლკლორი. – ჟურნ. “დროშა”. – 1986. – №10., გვ. 4-6
- 4581.** ცისკარიძე ა. ილიასეული “ივერია” პარიზის მსოფლიო გამოფენაზე. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1986. – 23 ივლ.
გაზეთ “ივერიის” ინფორმაცია ქართული ექსპოზიციის წარმატების შესახებ.
- 4582.** ციხიშვილი ნ. ზმანება. – გაზ. “ახალი შირაქი” (წითელწყარო). – 1986. – 17 აგვ.
- 4583.** ცოტნიაშვილი ა. დიდი ინტერნაციონალისტი. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1986. – 1 ივლ.
- 4584.** ცოტნიაშვილი ა. მწერალი და ხალხური შემოქმედება. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1986. – 27 აგვ.
- 4585.** ცოტნიაშვილი ა. ... ნიჭი შეიცნო ხელად. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1986. – 29 ნოემბ.
- 4586.** ცოტნიაშვილი ვ. გლეხკაცის დაუცხრომელი ქომაგი. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1986. – 30 დეკ.
- 4587.** წერეთელი გ. ილია მარტვილის ტაძარში: [ლექსი]. – ჟურნ. “შრომის დროშა” (გეგეჭკორი). – 1986. – 16 იანვ.
- 4588.** წიგნი ილიას პოეზია. – გაზ. “ლენინელი” (ლენინგორი). – 1986. – 11 დეკ.
პროფ. თ. სანიკიძის წიგნის “ილია ჭავჭავაძის პოეზიის ლექსიკონის” გამოცემის გამო.
იგივე: გაზ. “წინსვლა” (თერჯოლა). – 1986. – 16 დეკ.
იგივე: გაზ. “ლენინელი” (ზესტაფონი). – 1986. – 11 დეკ.
- 4589.** წულეისკირი ნ. “ავ-ფთონი” და “ანა-სონი”. – ჟურნ. “კრიტიკა”. – 1986. – №5., გვ. 132-145.
ნ. წულეისკირი ეხმაურება რ. კუსრაშვილის წერილს “ილიას პოეტური თხზულებათა ტექსტების დასაზუსტებლად” (ჟურნ. “კრიტიკა”. – 1984. – №3. – გვ. 106-118), სადაც სიტყვა “ავ-ფთონი” ილიასეულად არის მიჩნეული. იგი ეთანხმება მკვლევარის პოზიციას ამ საკითხში და თვლის, რომ ეს სიტყვა თავის ადგილს უნდა დაუბრუნდეს ილიას გამოცემებში.
- 4590.** წულუკიძე ვ. ილია და პირველი ქართული სკოლა ბათუმში. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1986. – 11 ივლ.
- 4591.** ჭანტურია ტ. ილიაობა: [ლექსი]. – გაზ. “ყვარელი”. – 1986. – 18 ოქტ.
- 4592.** ჭელიძე ბ. ილიას “ივერია” მიხეილ მამულაშვილის შესახებ. – გაზ. “მცხეთა”. – 1986. – 17 ივლ.
- 4593.** ჭელიძე მ. ილია ჩაგრული ერების მოსარჩლე. – გაზ. “წითელი დროშა” (მაიაკოვსკი). – 1986. – 28 აგვ.
- 4594.** ჭილაია ს. უბერებელი მამა ერისა. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1986. – 8 ივნ.
- 4595.** ჭილაშვილი ლ. ილია, ჩვენ და სარედაქციო ფოსტა. – გაზ. “ზახტრიონი” (ახმეტა). – 1986. – 18 დეკ.
- 4596.** ჭინჭარაული გ. ხევსურეთის “ჯვრის ყმაი ვარ...”: ილია ჭავჭავაძის გვარის გენეალოგიისათვის. – ჟურნ. “თბილისი”. – 1986. – 10 თებ. – გვ. 4
- 4597.** ჭკუასელი ნ. ილიას პედაგოგიური ტაქტის შესახებ. – გაზ. “საბჭ. აგრონომი” (საქ. სას.-სამ. ინ-ტი). – 1986. – 27 ოქტ.

- 4598.** ჭოლოკავა მ. სამშობლოს მთები: [ლექსი]. – გაზ. "მეტალურგი" (რუსთავის მეტალურგიული ქარხანა). – 1986. – 5 სექტ.
- 4599.** ჭრელაშვილი ლევან. ილია ჭავჭავაძის ხელმოუწერელი "მოწინავეები" გაზეთ "დროებაში" (1880-1883 წ.წ.). – ჟურ. საქ. მეცნ. აკადემ. მაცნე, ენისა და ლიტ-რის სერია. – 1986. - №1., გვ. 27
- 4600.** ჭუმბურიძე ზურაბ. ასი წლის წინათ. – ჟურნ. "დროშა". – 1986. - №4., გვ. 7-8.
ილია ჭავჭავაძის თაოსნობით გაზეთ "ივერიის" რედაქციაში გამართული თათბირის შესახებ, რომელიც ქართული სალიტერატურო ენის საკითხებს მიეძღვნა.
- 4601.** ჭუმბურიძე ზურაბ. ილიას პოეზიის ლექსიკონი. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1986. – 10 ოქტ., გვ. 12.
განხილვა თ. სანიკიძის წიგნისა "ილია ჭავჭავაძის სიმფონია-ლექსიკონი".
- 4602.** ჭუმბურიძე ზურაბ. ქართული ენის დიდი მოამაგე. – ჟურნ. "პიონერი". – 1986. - №8., გვ. 3-6
- 4603.** ჭურღულია ო. ილია ჭავჭავაძე – ლიტერატურის მკვლევარი. – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1986. – 21 ნოემბ.
- 4604.** ხაბურძანია ვ. ილია ჭავჭავაძე და ქუთაისის სათავადაზნაურო სკოლა. – გაზ. "ქუთაისი". – 1986. – 8 მაისი
- 4605.** ხაბურძანია ვ. როგორ დაიტირა ქუთაისმა დიდი ილია. – გაზ. "ქუთაისი". – 1986. – 23 დეკ.
- 4606.** ხახიაშვილი დ. თერგდალეულთა სარდლად: [ლექსი]. – გაზ. "საბჭ. სვანეთი" (ლენტეხი). – 1986. – 24 ივნ.
იგივე: გაზ. "განთიადი" (ონი). – 1986. – 12 ივლ.
- 4607.** ხინთიბიძე ანტ. ხალხური ზნეობრივი შეხედულებები და ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ხინთიბიძე ანტ. ქართული ხალხური და მეცნიერული პედაგოგიკის ურთიერთობის საკითხები (XIX საუკუნე). – თბ., 1986. – გვ. 79-97
- 4608.** ხინიკაძე მ. ილია ჭავჭავაძე და ქართული თეატრი. – გაზ. "საბჭ. აჭარა". – 1986. – 13 ივნ.
- 4609.** ხოცუაშვილი ე. ღვთისნიერი მოსამართლე. – გაზ. "საბჭ. ოსეთი". – 1986. – 17 დეკ.
- 4610.** ხუნდაძე შალვა. ჩემი დელეგატობა ილია ჭავჭავაძის დაკრძალვაზე. – გაზ. "სახ. განათლება". – 1986. – 24 ოქტ., გვ. 3.
ეკონომისტ შალვა ხუნდაძის ნაამბობი ილია ჭავჭავაძის დაკრძალვაზე მისი მონაწილეობის შესახებ.
- 4611.** ხუროშვილი თ. ილია და პატარძელი. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1986. – 25 ოქტ.
- 4612.** ხუროშვილი თ. ილია და პატარძელი. – გაზ. "ივრის განთიადი" (საგარეჯო). – 1986. – 22 მაისი
- 4613.** ხუროძე ვ. ილია ჭავჭავაძე (1837-1907). – წიგნ.: ხუროძე ვ. კრიტიკული წერილები. – თბ., 1986. – გვ. 49-69
- 4614.** ხუროძე ვ. ი. ჭავჭავაძის შემოქმედების ზოგიერთ მხარეთა გაგებისათვის. – წიგნ.: ხუროძე ვ. კრიტიკული წერილები. – თბ., 1986. – გვ. 101-106
- 4615.** ხუროძე ვ. ილია ჭავჭავაძე, როგორც ლიტერატურული კრიტიკოსი. – წიგნ.: ხუროძე ვ. კრიტიკული წერილები. – თბ., 1986. – გვ. 69-89

- 4616. ხუციშვილი ს.** - ილია ჭავჭავაძე. - წიგნ.: ს. ხუციშვილი. ლიტერატურული თხრობანი. - თბ., 1986. - გვ. 85-152
- 4617. ხუციშვილი ს.** "მათის ზრუნვის საგანი შენ ხარ და შენ იქნები". - გაზ. "ოქტომბრის გზით" (ქარელი). - 1986. - 2 დეკ.
იგივე: გაზ. "გამარჯვება" (გორი). - 1986. - 27 დეკ.
- 4618. ხუციშვილი ს.** "გერმანელი" თუ "გარმიანელი". - გაზ. "ლიტ. საქართველო". - 1986. - 4 აპრ.
მკვლევარის აზრით, 1985 წელს გამოცემულ ილიას თხზულებათა A მე-4 ტომში მოხსენიებული სიტყვა "გერმანელი" "გარმიანელად" უნდა შესწორდეს.
- 4619. ჯაგოდნიშვილი თ.** რუსული ისტორიული ფოლკლორისტული სკოლა და XIX საუკუნის მეორე ნახევრის ქართული ფოლკლორისტიკა. - წიგნ.: თ. ჯაგოდნიშვილი. ქართული ფოლკლორისტიკის სათავეებთან. - თბ., 1986. - გვ. 74-78.
ილია ჭავჭავაძის მოღვაწეობა ქართული ფოლკლორის სფეროში.
- 4620. ჯავახიშვილი გიორგი.** ი. ჭავჭავაძის ნაწარმოებები თელავის თეატრის სცენაზე. - ჟურ. "დროშა". - 1986. - №10. - გვ. 6-7.
ი. ჭავჭავაძის ნაწარმოებების დადგმის 100 წლისთავი თელავის თეატრის სცენაზე.
- 4621. ჯავახიშვილი გიორგი.** ილია ჭავჭავაძის თელავში წარმოდგენილი სიტყვები. - ჟურნ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). - 1986. - №6. - 15 თებ.
- 4622. ჯავახიშვილი გიორგი.** ილია ჭავჭავაძის თელავში წარმოდგენილი სიტყვები (წერილი მესამე). - გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). - 1986. - 4 მარტი; 24 აპრ.
- 4623. ჯავახიშვილი ივანე.** ბანკის მოამაგე. - გაზ. "თბილისი". - 1986. - 27 დეკ. - გვ. 4.
ილია ჭავჭავაძე სახელმწიფო ბანკის სათავეში.
- 4624. ჯავახიშვილი ივანე.** უკვდავი მამულიშვილი და მისი მეგობრები. - ჟურ. "სკოლა და ცხოვრება". - 1986. - №10. - გვ. 56-62.
ილია ჭავჭავაძისა და მისი მეგობრების: კონსტანტინე მამაცაშვილის, ილია წინამძღვრიშვილის, ლევან ჯანდიერის, გრიგოლ ჩარკვიანის და სხვ. შესახებ.
- 4625. ჯანგიძე მ.** ილია და გარიბალდი. - გაზ. "სამგორი" (გარდაბანი). - 1986. - 20 მაისი
- 4626. ჯანგიძე მ.** პარიზის კომუნა და საქართველო. - გაზ. "ყვარელი". - 1986. - 12 ივნ.
იგივე: გაზ. "საბჭ. ოსეთი". - 1986. - 30 ივნ.
- 4627. ჯაოშვილი გ.** ილია ჭავჭავაძე და ქართველი ქალები. - ჟურნ. "საქ. ქალი". - 1986. - №5., გვ. 20-21.
ილია ქართველი მსახიობი ქალების: ნატო გაბუნიას, მაკო საფაროვასა და ელისაბედ ჩერქეზიშვილის შესახებ.
- 4628. ჯაოშვილი გ.** ქართული თეატრის მოჭირნახულე. - გაზ. "სოფლის ცხოვრება". - 1986. - 6 მარტი
- 4629. ჯაფარიძე ვ.** როცა ვიგონებ სიყრმეს... - გაზ. "თბილისი". - 1986. - 17 მარტი.

ილიას მოურავის, ნომრევან ჯაფარიძის, შვილის მოგონებები დიდ მწერალზე.

- 4630.** ჯინჭარაძე ნ. ილია და გლექვაძობა. – გაზ. “ლენინელი” (ქობულეთი). – 1986. – 28 ოქტ.
- 4631.** ჯიქია ჯ. ილია და აფხაზეთი. – გაზ. “ავანგარდი” (გაგრა). – 1986. – 27 დეკ.
- 4632.** ჯორბენაძე ც. ილიაობა გალავანში: (გალავნის საშ. სკოლის მოსწავლეთა მონაწილეობით). – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1986. – 1 მაისი
- 4633.** Аккерман Н.Г., Сапатов Т. Грузинская литература: [Библиография]. – М.: Книга, 1986. – С. 174
- 4634.** Амашукели Э. Великий образ, воплощённый в бронзе. – газ. «Сов. Аджария». – 1986. - 6 ноября
საუბარი მოქანდაკე ელგუჯა ამაშუკელთან ბათუმში ილია ჭავჭავაძის ძეგლის დადგმის შესახებ. საუბარი ჩაიწერა თ. მორგოშიამ.
- 4635.** Амбарова Т., Сарибекова Л. Свидетель времени. – жур. «Лит. Грузия». – 1986. - №4. - С. 214-216.
ცნობილი იურისტის, ნიკოლოზ ეგორის ძე მზარეულოვის მოგონებები ილია ჭავჭავაძესთან შეხვედრების შესახებ.
- 4636.** Асламазишвили Вл. Его слушал сам Чавчавадзе. – газ. «Юный ленинец». – 1986. - 5 дек.
ვანო სარაჯიშვილის სახლ-მუზეუმი სიღნაღში.
- 4637.** Бараташвили Л. Дорога бессмертия: [К 150-летию со дня рождения И. Чавчавадзе]. – газ. «Юный ленинец». – 1986. - 30 июля
- 4638.** Бахтадзе И. На языке музыки и живописи. – газ. «Заря Востока». – 1986. - 14 ноября.
საუბარი ილია ჭავჭავაძის როლის შესახებ ქართული პროფესიული მუსიკის ჩამოყალიბების საქმეში.
- 4639.** Бетанели М. Литературные «четверги»: К 150-летию со дня рождения И. Чавчавадзе. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1986. - 27 ноября
- 4640.** Бетанели М. Новинка «Мерани»: К 150-летию со дня рождения И. Чавчавадзе. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1986. - 11 окт.
- 4641.** Вдохновила великая муза... – газ. «Веч. Тбилиси». - 1986. – 2 авг.
- 4642.** Вдохновила лира поэта – газ. «Заря Востока» 1986. – 31 дек.
- 4643.** Гвасалия О. Документальный, полнометражный – газ. «Веч. Тбилиси». – 1986. - 20 авг.
საუბარი კინორეჟისორთან ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ ახალი დოკუმენტური ფილმის შექმნის შესახებ. (საუბარი ჩაიწერა ვ. შარიამ).
- 4644.** Гелашвили М. Кварели – газ. «Молодёжь Грузии». – 1986. - 5 июля
- 4645.** Гелашвили М. Сагурамо – газ. «Молодёжь Грузии». – 1986. - 19 июля
- 4646.** Гелашвили М. Тифлис: [К 150-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1986. - 12 июля., С. 4
- 4647.** Гелашвили М. Я – твой бессмартный дух, я спутник твой скорбящий... . – газ. «Молодёжь Грузии». – 1986. - 19 июля. С. 4
- 4648.** Гозалишвили Ш. Глубокие корни дружбы: [К 150- летию со дня рождения И. Чавчавадзе]. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1986. - 18 ноября

- 4649.** Гозалишвили Ш. Истинный друг поэта: [Маржори Уордроп]. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1986. - 26 июля. С. 4
- 4650.** Дарбаисели С. С любовью посвящается. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1986. - 28 янв., С. 4.
ილია ჭავჭავაძის სახე ქართულ მხატვრობაში.
- 4651.** Джиджеишвили Э. Илья и «Цискари»: [К 150-летию со дня рождения И. Чавчавадзе]. – газ. «Сов. Аджария». – 1986. - 25 ноября
- 4652.** Джорбенадзе П. Поборник дружбы и взаимопонимания между народами. – газ. «Сов. Аджария». – 1986. - 27 мая
- 4653.** Документальный, полнометражный – газ. «Веч. Тбилиси». - 1986. – 20 авг.
- 4654.** Илья и Украина. К 150-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе. – газ. «Заря Востока». – 1986. - 4 дек., С. 4.
უკრაინაში ჩატარებული იუბილეს შესახებ.
- 4655.** Илья Чавчавадзе: [К 150-летию со дня рождения великого грузинского поэта и общественного деятеля Ильи Григорьевича Чавчавадзе]. – газ. «Советская Осетия». – 1986. - 18 сент., С. 3.
პოეტის ლიტერატურული მოღვაწეობის შესახებ.
- 4656.** К юбилею поэта – газ. «Молодёжь Грузии». - 1986. – 20 дек.
- 4657.** Каишаури В. Новь Дома-музея – газ. «Веч. Тбилиси». – 1986. - 11 июля
- 4658.** Каишаури В. «Мы все – дети Тбилиси, его питомцы...»: К 150-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1986. - 2 окт., С. 3
- 4659.** Карбелашвили А. Лондонский корреспондент «Иверии». К 150-летию со дня рождения]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1986. - 25 сент.
ვ. მარველის (ვ. ჩერქეზიშვილი) შესახებ.
- 4660.** Карбелашвили А. Тема Тифлиса на страницах «Иверия»: [К 150-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1986. - 6 янв.
- 4661.** Куридзе Ш. Наш вечный современник: К 150-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе. – газ. «Сов. Аджария». – 1986. - 18 янв.
- 4662.** Мшвидобадзе М. Век газете «Иверия»: К 150-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе. – газ. «Сов. Аджария». – 1986. - 4 янв.
- 4663.** На языке музыки. К 150-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1986. - 12 ноября., С. 3
- 4664.** Нациашвили С. Писатель, трибун, общественный деятель: [И. Чавчавадзе]. – газ. «Юный ленинец». – 1986. - 3 июля
- 4665.** Нациашвили С. Поборник свободы. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1986. - 24 мая.
О юбил. Медали посвящ. К 150-летию со дня рождения И. Чавчавадзе созд. Модельером Л. Квливидзею
- 4666.** «Отарова вдова» - на Кутаисской сцене – газ. «Заря Востока». - 1986. – 26 ноября
- 4667.** Творческое наследие писателя – современникам – газ. «Веч. Тбилиси». – 1986. - 6 мая
- 4668.** Чихладзе Н. «Ныне я, к счастью, не одинок»: [К 150-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – жур. «Лит. Грузия». – 1986. - № 5. - С. 263-273
- 4669.** Шервашидзе М. Светлой памяти писателя. – газ. «Кутаис. правда». – 1986. - 4 дек.

საუბარია ილია ჭავჭავაძის “ოთარაანთ ქვრივის” დადგმის შესახებ ლ. მესხიშვილის სახელობის ქუთაისის დრამატულ თეატრში.

- 4670.** შიოშვილი Т. Фольклор в творчестве поэта: [К 150-летию со дня рождения И. Чавчавадзе]. – газ. «Сов. Аджария». – 1986. – 11 сент.

1987

- 4671.** აბაშიძე გრ. დიდი გაკვეთილები. – გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 1 დეკ.
ილიას ცხოვრება, როგორც სამაგალითო გაკვეთილი.
- 4672.** აბაშიძე გრ. ჩვენი დიდი წინაპარი. – ჟურნ. “საქ. კომუნისტი”. – 1987. – №10. – გვ. 76-80.
ილიას შემოქმედება და მოღვაწეობა.
- 4673.** აბაშიძე გ. წარუშლელი კვალი. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 23 ოქტ.
- 4674.** აბაშიძე ი. დიდი ილია. – გაზ. “სამშობლო”. – 1987. – 22 ოქტ.
იგივე: გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 23 ოქტ.
- 4675.** აბაშიძე ი. ილია ჭავჭავაძე. – ჟურნ. “პიონერი”. – 1987. – №10., გვ. 1-3
- 4676.** აბაშიძე ი. სამოცი წლისთავზე: [ლექსი]. – გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1987. – №20., გვ. 7
- 4677.** აბაშიძე ი. საქართველო საქართველოსთვის. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 13 ნოემბ., №46.
სიტყვა წარმოთქმული 1987 წლის 29 ოქტომბერს ილია ჭავჭავაძის საიუბილეო საღამოზე ფილარმონიის საკონცერტო დარბაზში.
იგივე: გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 17 ნოემბ.
- 4678.** აბაშიძე ი. ჩვენი ილია, ჩვენი აკაკი: [ლექსი]. – გაზ. “ილია” (საქ. მწერალთა კავშირის ქუთაისის განყოფილების ერთდროული ლიტ. გაზეთი). – 1987. – 15 ოქტ.
იგივე: გაზ. “განთიადი” (ვანი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 4679.** აბაშიძე კიტა. დიდებული საფლავის წინაშე. – ჟურნ. “განთიადი”. – 1987. – №4. – გვ. 132-134
- 4680.** აბაშიძე კიტა. ილია ჭავჭავაძე. ილიას ძეგლი [სიტყვები ი. ჭავჭავაძის შესახებ] / წიგნ.: ილიას სამრეკლო. შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 32-71
- 4681.** აბაშიძე ჰაიდარ. ილია და აჭარა. – ჟურნ. “ჯვარი ვაზისა”. – 1987. – №1., გვ. 58-60.
ილიას ზრუნვა აჭარაში ქართული სკოლების გახსნისათვის ქმწკგ-ს სამუშაოებით.
- 4682.** აბაშიძე ჰაიდარ. სიტყვა. – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 254-256
- 4683.** აბაშიძე ვახტანგ. ერთი რეცენზიის გამო. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 25 დეკ.
პასუხი გაზ. “ლიტ. საქართველოში” (1987 წ. 16 ოქტ.) გამოქვეყნებულ ო. კაციტაძისა და შ. ბადრიძის წერილებზე “ერთი წიგნის წინასიტყვაობის გამო”, “ნაშრომი ილია ჭავჭავაძის პოლიტიკურ და სამართლებრივ მოძღვრებაზე”.

- 4684.** აბაშმაძე ვახტანგ. ილია ჭავჭავაძე – სახელმწიფო და სამართლის პრობლემები. – თბ.: განათლება, 1987. – 418 გვ.
- წიგნი შედგება ორი თავისაგან: I – ი. ჭავჭავაძის მოძღვრება სახელმწიფოს შესახებ: პირველყოფილი საზოგადოების რღვევა, კერძო საკუთრების, კლასებისა და სახელმწიფოს წარმოშობა; ქართველი ერი და სახელმწიფო; ქართველი ხალხის ეროვნულ-პოლიტიკური ორგანიზაციის პროექტი და ბრძოლა მისი განხორციელებისათვის. II – ი. ჭავჭავაძის მოძღვრება სამართლის შესახებ: სამართლის წარმოშობა, მისი არსი და ისტორიული ფორმები; ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვა; სამართალი, მისი სახეები და სხვა სოციალური მოვლენები; სამართლის ნორმების შეფარდება; სამართალი და პასუხისმგებლობა.
- 4685.** აბდუშელიძე ჯ. “შენ ხალხის გენიას გეძახიან”. – ჟურნ. “ქოროხი”. – 1987. – №5. – გვ. 69-72
- 4686.** აბზიანიძე ნ. ილია – მეურნე. – გაზ. “ახალგაზრდა კომუნისტი”. – 1987. – 17 ოქტ.
- 4687.** აბუაშვილი ლ. დეკემბრის ერთ საღამოზე. – გაზ. “ლენინის გზით” (გურჯაანი). – 1987. – 20 ოქტ.
- 4688.** აბუაშვილი ლ. ილია და გორის საოსტატო სემინარია. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 14 მარტი
- 4689.** აბუაშვილი ლ. ილია ისტორიოგრაფი. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 8 სექტ.
- 4690.** აბუაშვილი ლ. ილიას პუბლიცისტური წერილებიდან გორზე. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 28 თებ.
- 4691.** აბუაშვილი ლ. “საღამო დიდებული მგოსნის ილია ჭავჭავაძის სახსოვრად”. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 15 იანვ.
- 4692.** აბუაშვილი ლ. სამირკვლად აზრი ჩააგდო. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 14 თებ.
- 4693.** აბუაშვილი ლ. სულ გადამხმარა მდელო. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 26 ნოემბ.
- 4694.** აბულაშვილი ა. წიწამურთან: [ლექსი]. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 28 ივნ.
- 4695.** აგლაძე ი. ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 6.
ავტორი იხსენებს ილიას მუშაობას “ქვათა ღაღაღზე”, აგრეთვე მის ურთიერთობას გაზეთ “ივერიასთან” და აკაკისთან.
- 4696.** ადუაშვილი შ. ილიას დამოკიდებულება ბორჩალოელებისადმი. – გაზ. “თრიალეთი” (დმანისი). – 1987. – 13 ივნ.
- 4697.** ავალიანები (დები). ფორმის გარეშე ნამდვილი სილამაზე არ არსებობს. – გაზ. “ახალგაზრდა კომუნისტი”. – 1987. – 22 ოქტ.
ილიას შეხედულებები მოდის შესახებ.
- 4698.** ავალიანი გ. ილია და სვანური ენა. გაზ. “ახალი სვანეთი” (მესტია). – 1987. – 21 აპრ.
- 4699.** აკობია შ. ფიქრები ილიაზე. – გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1987. – 26 ოქტ.
- 4700.** ალავეძე მ. ილიას ენისა და პოეტიკის საკითხები. – ჟურნ. “განთიადი”. – 1987. – №4. – გვ. 163-174
- 4701.** ალავეძე მ. ილია იმერეთსა და სამეგრელოში. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1987. – 14 ივლ.

- 4702. ალავიძე მიხ.** “სრულად დატკბა ჩემი გული...”. – გაზ. “ილია” (საქ. მწერალთა კავშირის ქუთაისის განყოფილების ერთდროული ლიტ. გაზეთი). – 1987. – 23 ოქტ.
- ილია ჭავჭავაძის მოგზაურობა იმერეთსა და სამეგრელოში.
- 4703. ალიევა გ., გაჯიევი ვ.** ხალხთა მეგობრობის მომღერალი. – გაზ. “საბჭ. პედაგოგი” (თბილისი სპედ. ინ-ტი). – 1987. – 22 ოქტ.
- 4704. ალხაზიშვილი გ.** მარად თანამედროვე. – ჟურ. “მნათობი”. – 1987. – №10. – გვ. 78-79.
- ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავის გამო.
- 4705. ამაშუკელი ი.** მოკლეს ილია: [ლექსი]. – გაზ. “ალაზნის განთიადი” (თელავი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 4706. ამბროსი (ხელაია).** სიტყვა წარმოთქმული სიონის ტაძარში პანაშვიდის წინ მეორე საათზე. – ჟურნ. “ჯვარი ვაზისა”. – 1987. – №1. – გვ. 68.
- სიტყვა ილია ჭავჭავაძის გარდაცვალების გამო.
- 4707. ანანიძე ალ.** ფიქრები ბაზალეთის ტბასთან: [ლექსი ი. ჭავჭავაძისადმი]. – ჟურნ. “ჭოროხი”. – 1987. – №5., გვ. 44-45
- 4708. ანანიძე ლ.** ცოდნის ტაძარი: [ლექსი ი. ჭავჭავაძისადმი]. – ჟურნ. “ჭოროხი”. – 1987. – №9., გვ. 46
- 4709. ანდრიაძე ც.** უდიდესი სიმდიდრე. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 23 ოქტ.
- ილია ჭავჭავაძის როლი დაწყებით სკოლაში მშობლიური ენის სწავლებისათვის.
- 4710. ანდრონიკაშვილი იოსებ.** მოგონება ილიაზე. – წიგნ.: ილია თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 182.
- ლუარსაბ თათქარიძის პროტოტიპის შესახებ.
- 4711. ანოშვილი მ.** რევოლუციური გურიის დასაცავად. – გაზ. “ლენინის დროშა” (მახარაძე). – 1987. – 22 ოქტ.
- 4712. ანჯაფარიძე ნ.** ილია ერისკაცი, ილია ბრძენკაცი. – გაზ. “ბახტრიონი” (ახმეტა). – 1987. – 24 ოქტ.
- 4713. არაბიძე გ.** დიდი გაკვეთილი. – ჟურნ. “მნათობი”. – 1987. – №10., გვ. 32-34
- 4714. არაბული ა.** ხილვა – ილია: [ლექსი]. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 30 ოქტ.
- 4715. არაგონი ლუი.** რატომ უყვართ ილია ჭავჭავაძე?. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1987. – 22 ოქტ. – გვ. 4.
- 4716. არველაძე ბ.** მოგონებები ილიაზე. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 13 ნოემბ.
- გამოხმაურება წიგნზე: - “მოგონებები გარდასულ დღეთა. ილია” (შემდგ.: გ. გვერდწითელი, ს. ცაიშვილი). – თბ.: მერანი, 1987.
- 4717. არველაძე ბ.** განთიადს სჭვრეტდა ილია... – გაზ. “ქუთაისი”. – 1987. – 5 აგვ.
- ილიას ოცნება ჩაგვრისგან თავისუფალი საზოგადოების შექმნაზე.
- 4718. არველაძე ს.** ერისკაცის ზნეობრივი იდეალი. – გაზ. “კომუნისტური შრომა” (ლანჩხუთი). – 1987. – 30 ივნ.
- 4719. არველაძე ს.** ერისკაცის ზნეობრივი იდეალი. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1987. – 30 მაისი
- 4720. არველაძე ს.** ილია, ვაჟა და არტურ ლაისტი. – ჟურნ. “განთიადი”. – 1987. – №4., გვ. 149-152

- 4721.** არველაძე ს. ილიას ფენომენი (ტ. ტაბიძის თვალთახედვით). – გაზ. “ილია” (საქ. მწერალთა კავშირის ქუთაისის განყოფილების ერთდროული ლიტ. გაზეთი). – 1987. – 15 ოქტ.
- 4722.** არსენიშვილი ვლ. ილიას წინაშე მთაწმინდაზე: [ლექსი]. – გაზ. “ლენინის გზით” (გურჯაანი). – 1987. – 18 აგვ.
- 4723.** არსენიძე ს. ილია ჭავჭავაძე დედაენაზე სწავლების უფლების დაცვისათვის ბრძოლაში. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 18 აპრ.
- 4724.** არქიმანდრიტ სერაფიმის წერილი ილიასადმი 1898. 22 ოქტ. _ ჟურ. “ჯვარი ვაზისა”. _ 1987. _ №1.
წერილი რუსულ ენაზეა. იგი დაცულია ხელნაწერთა ინსტიტუტში
- 4725.** არღვლიანი ნ. მარად და ყველგან, საქართველოვ!... ილიაობა მესტიაში. – გაზ. “ახალი სვანეთი” (მესტია). – 1987. – 29 ოქტ.
- 4726.** არძენაძე გ. მებაირახტრე ნათელის: [ლექსი]. – გაზ. “კოლმეურნე” (ქედა). – 1987. – 8 ოქტ.
- 4727.** არჯევანიძე ე. დიდი სალაროს გასაღები: ილია ჭავჭავაძე ქართული ფოლკლორის შესახებ. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 3 მარტი
- 4728.** არჯევანიძე ე. ილია და ქართული ზეპირსიტყვიერება. – გაზ. “საბჭ. პედაგოგი” (თბილისი სპედ. ინ-ტი). – 1987. – 22 ოქტ.
- 4729.** არჯევანიძე ე. მშობელ მიწაში ედგა ფესვები. – ჟურნ. “საქ. სოფლის მეურნეობა”. – 1987. - №10., გვ. 36.
ილია ჭავჭავაძე და ხალხური სიტყვიერება.
- 4730.** ასათიანი გურამ. ილია ჭავჭავაძე. ილიას ღვაწლი: [წერილები] / წიგნ.: ილიას სამრეკლო. შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. _ თბ., 1987. _ გვ. 350-429
- 4731.** ასათიანი დ. დიდი ილია: [ლექსი]. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1987. – 8 აგვ.
- 4732.** ასათიანი ი. ილია ჭავჭავაძე და საადგილმამულო ბანკის დაარსება [თბილისში]. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 26 ივნ.
- 4733.** ასათიანი ი. ილია ჭავჭავაძე და თბილისის ქართული საადგილმამულო ბანკი. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე, ეკონომიკისა და სამართლის სერია”. – 1987. - №3., გვ. 16-28
- 4734.** ასათიანი ლ. ილიასადმი: [ლექსი] . _ წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. _ თბ., 1987. _ გვ. 345-347.
იგივე: გაზ. “კომუნისმის სხივი” (ცაგერი). – 1987. – 27 ოქტ.
იგივე: გაზ. “ახალი კოლხეთი” (ფოთი). – 1987. – 27 ოქტ.
იგივე: წიგნ. “დროშის” ბიბლიოთეკა. წიგნი მე-3 – 1987. - გვ. 49-51.
იგივე: მწიგნობარი-87. _ თბ., 1987. _ გვ. 90.
- 4735.** ასათიანი ნ. ილია და ექვთიმე თაყაიშვილი. – გაზ. “ლენინის დროშა” (მახარაძე). – 1987. – 24 ოქტ.
- 4736.** ასკურავა თ. ერის მოჭირნახულე და მოაზრე. – გაზ. “მეგობრობის დროშით” (ნატანები, მახარაძე). – 1987. – 6 აგვ.
- 4737.** ასლანიშვილი ა. “კურიერის ფურცლებზე”. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 11 ნოემბ.

იუნესკოს ჟურნალში 1987 წლის ოქტომბრის ნომერში გამოქვეყნებული წერილის “ილია ჭავჭავაძის პოეზიის” შესახებ, რომლის ავტორები არიან გასტონ ბუაჩიძე და ფრანგულენოვანი პოეტი ედუარდ გლისანი.

- 4738.** აფრიდონიძე შ. მთარგმნელის [დ. რეიფოლდის] ღვაწლი. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 23 ოქტ.
- 4739.** ახალგაზრდა მეცნიერ მუშაკთა XXII სამეცნიერო სესია მიძღვნილი ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150-ე წლისთავისადმი. 1987 წ. 27-29 მაისი.: მოხსენებათა თეზისები. – ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინ-ტი. – თბ.: მეცნიერება, 1987. – 31 გვ.
- 4740.** ახალი კრებული ილიაზე. – გაზ. ”წიგნის სამყარო”. – 1987. – 10 ივნისი. - №11. – გვ. 3.
გ. გვერდწითელისა და ს. ცაიშვილის მიერ შედგენილი მოგონებები, რუბრიკით – ”მოგონებები გარდასულ დღეთა” (“მერანი”). მიძღვნილი ი. ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი.
- 4741.** ახალი მასალები ილია ჭავჭავაძის შესახებ: – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 27 დეკ.
დაცული ნ. და ი. ლორთქიფანიძეების არქივში / პუბლიკაცია მ. ლორთქიფანიძისა.
- 4742.** ახვლედიანი გ. ილია ჭავჭავაძე ხალხური ტრადიციების შესახებ. – ჟურნ. “მნათობი”. – 1987. _ №9. _ გვ. 145-149
- 4743.** ახოზაძე გ. ერის კაცი. – გაზ. “განთიადი” (ვანი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 4744.** ბადრიძე შოთა. ილია ჭავჭავაძე და ეროვნული ისტორიის საკითხები. – ჟურნ. “მნათობი”. – 1987. - №5. _ გვ. 141-148
- 4745.** ბადრიძე შოთა. ილია ჭავჭავაძე და ივანე ჯავახიშვილი. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ისტორიის, არქეოლოგ. ეთნოგრ. და ხელოვნების ისტ. სერია. – 1987. - №3. _ გვ. 61-76
- 4746.** ბადრიძე შოთა. ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ისტორია: წყაროთმცოდნეობის საკითხები. – ჟურნ. “ცისკარი”. – 1987. - №10., გვ. 122-130
- 4747.** ბადრიძე შოთა. ილია ჭავჭავაძე და ქართული ეკლესიის ავტოკეფალიის საკითხი. – ჟურნ. “ჯვარი ვაზისა”. – 1987. _ №1-№2. _ გვ. 45-47
- 4748.** ბადრიძე შოთა. ილია ჭავჭავაძე როგორც ისტორიკოსი. – თბ.: თსუ-ს გამ-ბა, 1987. – 237 გვ.
- 4749.** ბადრიძე შოთა. “ჩვენო დიდო ნუგეშო!”. – ჟურნ. “დროშა”. – 1987. - №9., გვ. 18-19.
ხელნაწერთა ინ-ტში დაცული თ. ჟორდანიას ილია ჭავჭავაძისადმი მიწერილი ნარკვევი საქართველოს აგრარული ურთიერთობების შესახებ.
- 4750.** ბათიაშვილი გ. მიზანი და შედეგი. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 27 ნოემბ.
ილიას მკვლევლობის შესახებ
- 4751.** ბაირონი ჯორჯ. სტიროდეთ (ებრაული მელოდია) /თარგმნა ი. ჭავჭავაძემ. – ჟურნ. “ჯვარი ვაზისა”. – 1987. - №1., გვ. 69
- 4752.** ბანძელაძე რ. მშვიდობის საკითხები ილიას ნააზრევში. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1987. – 12 სექტ.
- 4753.** ბარათაშვილი მ. წიწამურთან: [ლექსი]. – ჟურნ. “საქ. ქალი”. – 1987. - №10., გვ. 10
- 4754.** ბარამიძე ალექსანდრე. შოთას აფორიზმები ილიას შემოქმედებაში. – წიგნ.: “დროშის” ბიბლიოთეკა. წიგნი მესამე – 1987. - გვ. 72-76

4755. ბარამიძე შ. ასრულდა პოეტის სიტყვა. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1987. – 26 მარტი
4756. ბარამიძე შ. დასაბამი გვარის. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1987. – 5 სექტ. ჭავჭავაძის გვარის გენეალოგიის შესახებ.
4757. ბარამიძე შ. ერის გულთამბილავი. – გაზ. “კომუნისტური შრომა” (ლანჩხუთი). – 1987. – 27 ოქტ.
4758. ბარამიძე შ. თანამედროვეთა მოგონებები: [არტ. ახნაზაროვი, ვ. ველიჩკო, ა. ლაისტი]. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1987. – 22 ოქტ.
4759. ბარამიძე შ. ილია და იროდიონი [ევდოშვილი]. – გაზ. “კოლმეურნე” (სიღნაღი). – 1987. – 20 აგვ.
4760. ბარამიძე შ., აგლაძე ო., მათურელი ა. და სხვ. ილია ჭავჭავაძე მოგონებებში. 1836-1987. – ჟურნ. “საისტორიო მოამბე”. – 1987. – №55-56. – გვ. 124-250
4761. ბარამიძე შ. როგორ დაიჭირეს ხევსურებმა. – გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 21 ივლ.
4762. ბარამიძე შ. ჭავჭავაძეთა გვარის ისტორია. – გაზ. “კომუნისტური შრომა”. – 1987. – 4 აგვ.
4763. ბარბაქაძე ი. პიროვნების თავისუფლების იდეა მწერლის შემოქმედებაში. – გაზ. “ახალი თიანეთი”. – 1987. – 16 ოქტ.
4764. ბარბაქაძე ი. ქართული ენის ქომაგი. – გაზ. “ახალი თიანეთი”. – 1987. – 15 სექტ.
4765. ბარდაველიძე ბ. ილია და სოსო ჯულაშვილი. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 23 ოქტ.
4766. ბარნოვი ვასილ. მოგონება. – გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1987. – №20., გვ. 4
4767. ბარნოვი ვასილ. ილია ჭავჭავაძის პანაშვიდზე წარმოთქმული სიტყვა. – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 153
4768. ბარუზდინი ს. “გრიგალთა შორის ქართველად გაზრდილი”. – ჟურნ. “პარტიული სიტყვა”. – 1987. – №2., გვ. 5-7.
ილია ჭავჭავაძის პოეზიის შესახებ მისი დაბადების 150 წლისთავის გამო.
4769. ბარში გაგონილი; მაშინ კარგია კაი ყმა; გაგვიძებ, ბერო მინდიავ... – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1987. – 16 ოქტ.
გლეხებისაგან ჩაწერილი ლექსები ილია ჭავჭავაძის მიერ.
4770. ბარჯაძე თ. “იგი იყო დიდი ქართველი...” – გაზ. “თბილისის უნივერსიტეტი”. – 1987. – 30 ოქტ.
4771. ბასილაშვილი გ. ილიას მეგობარი დავით სარაჯიშვილი. – გაზ. “კომუნიზმის გზა” (დუშეთი). – 1987. – 19 თებ.
4772. ბასილაძე ნ. დედავ, ისმინე ქართველის ვედრება. – გაზ. “კოლმეურნე” (ქედა). – 1987. – 19 სექტ.
4773. ბასილაძე ნ. ილია აღზრდის შესახებ. – გაზ. “ოქტომბრის გზით” (ხელვაჩაური). – 1987. – 17 ოქტ.
4774. ბასილაძე ნ. «კაცად მაშინ ხარ საქები». – გაზ. “სახ. განათლება” – 1987. – 17 მარტი
4775. ბასილაძე ნ. «კაცად მაშინ ხარ საქები». – გაზ. “საბჭ. აჭარა» – 1987. – 27 იანვ.
მიმოხილულია ილია ჭავჭავაძის შეხედულებები ადამიანის როლისა და მნიშვნელობის შესახებ საზოგადოებაში.

- 4776.** **ბასიშვილი მ.** ბუმბერაზი პიროვნება და შემოქმედი. _ საქ. სსრ მინისტრთა საბჭო. საარქივო სამმართველო. სამეცნ.-საინფორმაციო ბიულეტენი. _ 1987. _ №51-52. _ გვ. 25-32
- 4777.** **ბატიაშვილი ე.** მშვიდობით გევლოს, ალაზნის ველო, კეთილად გევლოს... – გაზ. “კოლმეურნე” (სიღნაღი). – 1987. – 22 ოქტ.
- 4778.** **ბაქანიძე ოთარ.** ილია და უკრაინის საზოგადოება. – გაზ. “თბილისის უნივერსიტეტი.” – 1987. – 30 ოქტ.
- 4779.** **ბაქრაძე აკაკი.** გზა ხსნისა. – ჟურნ. “ჯვარი ვაზისა”. – 1987. – №1. _ გვ. 48-54.
პოემა «განდეგილის» შესახებ.
- 4780.** **ბაქრაძე აკაკი.** პროლოგი. ეპილოგი. – წიგნ.: ა. ბაქრაძე. ილია ჭავჭავაძე. თბ., 1984. – გაზ. «წიგნის სამყარო». _ 1987. _ №20. _ გვ. 5
- 4781.** **ბაშარული გ. და სხვ.** ილიას ჩამოკრული ზარი დღესაც გუგუნებს. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1987. – 22 ოქტ.
- 4782.** **ბაშინიჯალოვი მ.** ილიას პედაგოგიური შეხედულებანი. – ჟურნ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 1987. – №9. _ გვ. 52-57
- 4783.** **ბაწილაშვილი ა.** ილიას აჩრდილის მონოლოგი: [ლექსი]. – გაზ. “განახლებული მესხეთი” (ადიგენი). – 1987. – 8 მარტი
- 4784.** **ბახტაძე ილია.** იაკობი და ილია. – გაზ. “სახ. განათლება” – 1987. – 7 ოქტ.
- 4785.** **ბახტაძე ილია.** ილია პირველად გელათში ვნახე. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. _ თბ., 1987. – გვ. 131-138
- 4786.** **ბეგიაშვილი ლ.** ილია და სიღნაღის მაზრა. – გაზ. “კოლმეურნე” (სიღნაღი). – 1987. – 19 სექტ.
- 4787.** **ბედიანიძე დ.** ქართველი ქალის ღირსების დამცველი. – გაზ. “ლენინელი” (ზესტაფონი). – 1987. – 13 ივნ.
- 4788.** **ბედუკაძე ა.** აზრთა თანხვედრა თუ?... – გაზ. “ლიტ. საქართველო” – 1987. – 27 ნოემბ.
კრიტიკული გამოხმაურება ს. დემურხანაშვილის წერილზე «ოთარაანთ ქვრივი» და ქართველი გლეხი ანუ როდის დაირეკა საგანგაშო ზარი (ლიტ. საქ., 1987 წ. 25 სექტ).
- 4789.** **ბეზარაშვილი ნ.** მოჭირნახულე. – ჟურნ. “საქართველოს ქალი” – 1987. – №10. _ გვ. 4-5
- 4790.** **ბენაშვილი გ.** შენის სიწმინდით ვიგერიებდეთ... – გაზ. “ლიტ. საქართველო” – 1987. – 6 ნოემბ.
- 4791.** **ბერაია გ.** ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1987. – 26 ოქტ.
- 4792.** **ბერეკაშვილი კოტე.** მცირე მოგონება დიდ ადამიანზე. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. _ თბ., 1987. – გვ. 177-181
- 4793.** **ბერიკაციშვილი ენძელა.** მემატიაწე ექსპონატები. _ გაზ. ”თბილისი”. _ 1987. _ 8 სექტ.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი გამოფენა კ. მარქსის სახ. სახელმწიფო ბიბლიოთეკაში
- 4794.** **ბერიშვილი დ.** წიწამური: [ლექსი]. – გაზ. “განთიადი” (ონი). – 1987. – 10 იანვ.
- 4795.** **ბერიძე გ.** ზოგი რამ ილიას შემოქმედების სწავლებისას [ჭვანის საშ. სკოლაში, შუახევის რ-ნი]. – გაზ. “დროშა” (შუახევი). – 1987. – 10 მარტი
- 4796.** **ბერიძე გ.** სული ნათელი. – გაზ. “სახ. განათლება” – 1987. – 10 ივლ.

4797. ბერიძე ვ. ილია რომ არა... _ გაზ. "თბილისი". _ 1987. _ 22 ოქტ.
4798. ბეროშვილი ილო. აღსარება; ქარიშხლიანი ღამე; წიწამურთან: [ლექსები ი. ჭავჭავაძეს]. – გაზ. "ყვარელი". – 1987. – 6 ოქტ.
4799. ბეროშვილი ილო. აჭარის ქომაგი. – ჟურნ. "საქ. სოფლის მეურნეობა". – 1987. – №10. _ გვ. 41-48
4800. ბეროშვილი ი. ილია და აჭარა. – გაზ. "ყვარელი". – 1987. – 28 ივლ.
4801. ბეროშვილი ი. ილიას ათი მცნება. _ ჟურნ. "კრიტიკა". _ 1987. _ №1. _ გვ. 12-59
4802. ბეროშვილი ილო. იქ, სადაც დაიბადა. – წიგნ.: "დროშის" ბიბლიოთეკა. წიგნი მესამე – 1987. – გვ. 59-63
 ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის დაარსების ისტორია ყვარელში.
 იგივე: ჟურნ. "დროშა". – 1987. – №5. _ გვ.
4803. ბეროშვილი ილო. მარად და ყველგან ილია ჩვენთანაა. – გაზ. "ბახტრიონი" (ახმეტა). – 1987. – 24 ოქტ.
4804. ბეროშვილი ილო. მარად ჩვენთან ერთად. – გაზ. "ყვარელი". – 1987. – 20 ოქტ.
4805. ბეროშვილი ილო. სად მარხიან ილიას მშობლები. – გაზ. "ყვარელი". – 1987. – 5 ნოემბ.
4806. ბეროშვილი ილო. ფუძემადლიან კერაზე. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 17 ოქტ.
 ჭავჭავაძის ყვარლის სახელმწიფო მუზეუმის დირექტორის საუბარი / ჩაიწერა ჯ. ქურხულმა.
4807. ბერულავა ხუტა. დიდი ილია მოგვიწოდებდა. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1987. _ 13 ნოემბ., №46.
 ყვარელში, ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილ ზეიმზე წარმოთქმული სიტყვა.
 იგივე: გაზ. "ყვარელი". – 1987. – 17 ნოემბ.
4808. ბერულავა ხუტა. ოდა ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 24 ოქტ.
 იგივე: გაზ. "დარიალი" (ყაზბეგი). – 1987. – 29 ოქტ.
4809. ბერძენიშვილი გიორგი. ილია და ვაჟა. – წიგნ.: ილია თანამედროვეთა თვალით. _ თბ., 1987. – გვ. 183-185
4810. ბერძენიშვილი მ. ილიას პირველი რეცენზენტი: [ნიკოლოზ ბერძენოვი] (ბიბლიოგრაფიული ეტიუდი). – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ისტ. , არქ. , ეთნოგრ. და ხელოვნების ისტ. სერია. _ 1987. – №3. _ გვ. 87-96
4811. ბექიშვილი თედო. მადლობა მომავლისათვის. _ ჟურნ. "ცისკარი". _ 1987. _ №10. _ გვ. 13-14.
 ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავის გამო.
4812. ბექიშვილი თედო. «სამშობლოს მთებო»: [ლექსი]. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 27 ნოემბ.
4813. ბიბილეიშვილი ი. ეპოქის ზნეობრივი გმირი. – ჟურნ. "ჭოროხი". – 1987. – №5. _ გვ. 58-62
4814. ბიბილეიშვილი ვ. ერის სიყვარულით ანთებული მეგობრობა. – გაზ. "წინსვლა" (სამტრედია). – 1987. – 22 ოქტ.
 ი. ჭავჭავაძისა და ნ. ნიკოლაძის ურთიერთობის შესახებ.
4815. ბიბილეიშვილი ვ. სახელოვან მამულიშვილთა მეგობრობა. – გაზ. "ქუთაისი". – 1987. – 14 მაისი.

- ი. ჭავჭავაძისა და ნ. ნიკოლაძის ურთიერთობის შესახებ.
- 4816. ბიბლიეშილი ი.** სიმართლის მეზარაზტრე. – გაზ. “ოქტომბრის გზით” (ხელვაჩაური). – 1987. – 26, 28, 30 მაისი, 6 ივნ.
- 4817. ბიბლიური თ.** დიდბუნოვანი. _ ჟურ. ”მნათობი”. _ 1987. _ №10. _ გვ. 60-65.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავის გამო.
იგივე: გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 26 ნოემბ
- 4818. ბინიაშვილი ლ.** ილიას საახალწლო ფიქრები და სურვილები, ანუ ილია დღესაც ჩვენთანაა. – გაზ. “ალაზნის განთიადი” (თელავი). – 1987. – 10 იანვ.
- 4819. ბოცვაძე ზ.** «...ღირსია ჰეინეს კალმისა». – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 23 ოქტ.
- 4820. ბრეგაძე დ.** «იმა ღიმლის გრძნეული ჯადო». – გაზ. “ილია” (საქ. მწერალთა კავშირის ქუთაისის განყ-ბის ერთდროული ლიტ. გაზეთი). – 1987. – 15 ოქტ.
ასკეტიზმის კრიტიკა «განდევლის» მიხედვით.
- 4821. ბრეგაძე დ., გვეტაძე ო.** ორი სპექტაკლის შუქ-ჩრდილი – გაზ. “ქუთაისი”. – 1987. – 8 მაისი
ჭავჭავაძის «ოთარანთ ქვრივი» ქუთაისის ლ. მესხიშვილის სახ. სახელმწ. დრამატული თეატრის სცენაზე.
- 4822. ბრეტვეიტი კ.** მე საქართველო მენატრებოდა. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 26 ოქტ.
საუბარი ამერიკელ ქართველოლოგ კ. ბრეტვეიტთან ილიას იუბილესთან დაკავშირებით / ჩაიწერა ლ. ჯოხარიძემ.
- 4823. ბუაჩიძე თენგიზ.** ეტიუდები ილიაზე. _ გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. _ 1987. _ 9 ოქტ., №41.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავის საიუბილეოდ.
- 4824. ბუაჩიძე თენგიზ.** ილიას «უბედური» განდევილი და ჰეგელის «უბედური ცნობიერება». – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 21 აგვ.
- 4825. ბუბულაშვილი ელდარ.** ილია ჭავჭავაძეუბაქარია ჭიჭინაძის ნიჰილიზმის წინააღმდეგ. _ წიგნ.: ახალგაზრდა მეცნიერ მუშაკთა XXII სამეცნიერო სესია მიძღვნილი ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150-ე წლისთავისადმი. 1987 წლის 27-29 მაისი: მოხსენებათა თეზისები: საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემია. ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინ-ტი. _ თბ.: მეცნიერება, 1987. _ გვ. 7-9.
- 4826. ბუზუკაშვილი დ.** კოოპერაციის ქომაგი. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1987. – 13 ოქტ.
- 4827. ბუკია კ.** ილიას ხსოვნას: [ლექსი]. – გაზ. “მებრძოლი” (ზუგდიდი). – 1987. – 5 ნოემბ.
- 4828. ბულიეშვილი ე.** ”აღმობრწყინდა მზე დიდებულადა”. _ გაზ. ”ქუთაისი”. _ 1987. _ 4 მარტი
ილია ჭავჭავაძის პოეტური მრწამსის შესახებ და მისი დაბადების 150 წლისთავის გამო.
- 4829. ბულიეშვილი ვ.** დიდ წინაპარს: [ლექსი]. – გაზ. “კომუნიზმის გზით” (წულუკიძე). – 1987. – 10 ოქტ.
- 4830. ბურდული გ.** «შეთოფიარალებული მშვიდობიანობა». – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1987. – 22 ოქტ.
- 4831. ბუსურაშვილი ჯ.** ილია და მუსიკა. – გაზ. “საბჭ. პედაგოგი”. – 1987. – 22 ოქტ.

4832. ბუჩუკური მ. ოცნების სახლი. – გაზ. “კომუნიზმის დროშა” (ამბროლაური). – 1987. – 14 მაისი
4833. ბუჭუხიშვილი მ. ილია და აკაკი – «გარემოებამ გადაგვაბა ჩვენ ერთმანეთზე». – გაზ. “ჭიათურის მაღაროელი”. – 1987. – 11 აგვ.
4834. გაბაშვილი ეკატერინე. ღრმა პატივისცემის გრძნობით: [მოგონება]. – სამეც. საინფორმაციო ბიულეტენი. საქ. სსრ შსს მთავარი საარქივო სამმართველო. – 1987. - №51-52. _ გვ. 51-54.
4835. გაბელია ლ. ერისკაცის სადიდებლად. – გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1987. – 26 ოქტ.
4836. გაბელია ნ. ილია და ნიკოლოზ ბარათაშვილი. – გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1987. – 11 სექტ.
4837. გაბესკირია ვიქტორ. ილია ჭავჭავაძის ლირიკული ლექსები. _ წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. _ თბ., 1987. _ გვ. 331-336.
4838. გაგოიძე ვ. ილია ჭავჭავაძე-მოაზროვნე. – ჟურნ. “მეცნიერება და ტექნიკა”. – 1987. - №10., გვ. 15-19
4839. გაგოიძე ვ. ილია ჭავჭავაძის ფილოსოფიურ-სოციოლოგიური იდეები. – ჟურნ. “საქ. ქალი”. – 1987. - №11., გვ. 83-88
4840. გაგოიძე ვ. ილია ჭავჭავაძის ფილოსოფიურ-სოციოლოგიური კონცეფცია. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ეკონომიკისა და სამართლის სერია. – 1987. - №3., გვ. 5-15
4841. გაგუა ვ. “ღვთისნიერ წინამძღოლს ცოდვა ჰქვია”: ილია ჭავჭავაძის პედაგოგიური იდეები. – ჟურნ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 1987. - №10., გვ. 27-32
4842. გაგულაშვილი ი. ილია ჭავჭავაძე-ინტერნაციონალისტი. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1987. – 25 აგვ.
4843. გადელია ნ. დიდი ილია. – გაზ. “კოლხეთი” (ცხაკაია). – 1987. – 24 ოქტ.
4844. გადილია ა. ი. ჭავჭავაძის პედაგოგიური იდეები. – გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1987. – 14 ივლ.
4845. გათენაძე ნ. “ივერიის” აჭარელი კორესპონდენტი [ა. მიქელაძე]. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 7 აგვ.
4846. გამსახურდია ი. ილია ჭავჭავაძე და პეტრე ანჩაბაძე [ილიას დროინდელი საზოგადო მოღვაწე]. – გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1987. – 27 მარტი
4847. გამსახურდია ი. “სიმშვენიერე... ლამაზსა და მახვილ აზრებში”: ჟურნალი “განათლება” ილია ჭავჭავაძის შესახებ. – ჟურნ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 1987. - №10., გვ. 56-60
4848. გამსახურდია ი. ცაიშის ჭედური ხატები (წიგნიდან “ილია ჭავჭავაძე სამეგრელოსა და აფხაზეთში”). – გაზ. “კომუნიზმის დროშით” (წალენჯიხა). – 1987. – 3 ოქტ.
4849. გამსახურდია კონსტანტინე. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: ილიას სამრეკლო/ შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. _ თბ., 1987. _ გვ. 229-236.
იგივე: გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1987. – 22 ოქტ.
4850. გამსახურდია კონსტანტინე. “სააქიმო სულისა”: [მოგონება]. – ჟურნ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 1987. - №10., გვ. 21-26
4851. გამყრელიძე გიორგი. ილიას დაღუპვის 50 წლისთავზე: [ლექსი]. _ ჟურნ. “გუშაგი” (პარიზი). _ 1987, №14.

- 4852. გამყრელიძე თამაზ.** ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავის გამო. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 27 ნომბ., №48.
ილია – ქართველი ერის წინამძღოლი და მისი სულიერი მამა.
- 4853. გარიბალდი ე.** ილია ქართველების გარიბალდია. – გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 25 ნომბ.
საუბარი იტალიის ჯ. გარიბალდის სახ. რიზორჯიმენტოს ისტორიის საერთაშორისო ინ-ტის დირექტორთან / ჩაიწერა ზ. სტურუამ.
- 4854. გაფრინდაშვილი ი.** ილია ჭავჭავაძე და ზოგიერთი ეთიკური პრობლემა. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ფილოსოფ. და ფსიქ. სერია. – 1987. - №3., გვ. 23-31
- 4855. გაფრინდაშვილი მიხეილ.** ერის სულიერი წინამძღოლი. – გაზ. "თბილისის უნივერსიტეტი". – 1987. – 23 ოქტ.
- 4856. გაფრინდაშვილი მიხეილ.** ეროვნული და კლასობრივი ილია ჭავჭავაძის განმანათლებლურ - რევოლუციურ და უტოპიურ - სოციალისტურ მსოფლმხედველობაში. ისტორიულ-მეთოდოლოგიური ნარკვევი. – თბ.: მეცნიერება, 1987. – 143 გვ.
- 4857. გაფრინდაშვილი მიხეილ.** ილია ჭავჭავაძე და თანამედროვეობა. – წიგნ.: საქართველოს უახლესი ისტორიის საკითხები: [კრებული]. №16 – თბ., 1987. – გვ. 176-192.
- 4858. გაფრინდაშვილი მიხეილ.** ჩვენი დიდი წინამორბედი და თანამედროვე. – გაზ. "თბილისი". – 1987. – 10 ოქტ.
- 4859. გაფრინდაშვილი მიხეილ.** წინამორბედი და თანამედროვე. – გაზ. "ყვარელი". – 1987. – 17 ოქტ.
- 4860. გაფრინდაშვილი როზა.** ეთიკის ზოგიერთი პრობლემა ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 30 ოქტ.
- 4861. გაფრინდაშვილი როზა.** ილია ჭავჭავაძე და ზოგიერთი ეთიკური პრობლემა. [მწერლის პუბლიცისტური წერილების მიხედვით]. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ფილოსოფიის...სერია. – 1987. - №3. – გვ. 23-30.
- 4862. გაჩეჩილაძე მაცყვალა.** ილიას იუბილეს იმედით. – ჟურ. "საქ. ქალი". – 1987. – №3. – გვ. 12.
XIX ს. 80-იან წლებში ილიას საიუბილეოდ შემოწირული თანხით ქალთა სასწავლებლის ან ქართულ სიძველეთა მუზეუმის დაარსების განუხორციელებელი განზრახვის შესახებ.
- 4863. გაწერელია აკაკი.** ილია ჭავჭავაძე – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 336-342
- 4864. გეგელაშვილი კ.** მშობელი ხალხის ჯანის სიმრთელისათვის ზრუნვით. – ჟურნ. "საბჭ. მედიცინა". – 1987. - №5., გვ. 53-58.
ილია ჭავჭავაძის ზრუნვა საქართველოს მოსახლეობის ჯანმრთელობის განმტკიცებისათვის.
- 4865. გეგეშიძე გ.** ილიას მაგალითი დღეს. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 24 აპრ.
- 4866. გეგეჭკორი გ.** ილია ჭავჭავაძე-150. – ჟურნ. "დილა". – 1987. - №7., გვ. 2-4; №8., გვ. 6-8
- 4867. გეგეჭკორი გ.** მარცვალი, რომელიც უნდა გაღვივდეს. – გაზ. "ახალ. კომუნისტი". – 1987. – 31 იანვ.

ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი ლიტერატურული წარმოდგენა “მამ, გაუმარჯოს დაუჭკნობელს სიჭაბუკეს”!

- 4868. გეგეჭკორი გ.** საგურამო, ილიას მკვლევლობა, აკაკის სიტყვა. – ჟურნ. “დილა”. – 1987. – №9., გვ. 5-7
- 4869. გეგეჭკორი ლადო.** წლისთავზე. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 105-107.
- მოგონებაში აღწერილია ილია ჭავჭავაძის მოკვლიდან ერთი წლის თავზე ქართველ მოღვაწეთა ერთი ჯგუფის (20-მდე კაცი) გამგზავრება საგურამოში და იქაურ გლეხებთან შეხვედრა.
- 4870. გეგუჩაძე გ.** ილია-სიკვდილით დასჯის მოწინააღმდეგეებზე. – გაზ. “კომუნისტური შრომა” (ლანჩხუთი). – 1987. – 15 ოქტ.
- 4871. გეთიაშვილი ფ.** წიწამური: [ლექსი]. – გაზ. “თრიალეთი” (დმანისი). – 1987. – 22 ოქტ.
- 4872. გელაშვილი ს.** აკაკის სიტყვა “ილიაობაზე” თელავში. – გაზ. “ოქტომბრის გზით” (ქარელი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 4873. გელაშვილი ს.** დიდი ილიას მზარეული: [ურბნისელი მ. კაკაშვილი]. – გაზ. “ოქტომბრის გზით” (ქარელი). – 1987. – 9 აპრ.
- 4874. გელაძე ლევან.** ახლაც გვტკივა: [ლექსი]. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 21 ოქტ
- 4875. გელენავა ნ.** ილიას: [ლექსი]. – გაზ. “ლენინელი” (გალი). – 1987. – 31 იანვ.
- 4876. გელოვანი აკაკი.** ილიას გმირები. – ჟურნ. “საქ. სოფლის მეურნეობა”. – 1987. – №7., გვ. 43-44.
- 4877. გელოვანი აკაკი.** უარმყოფლობა ჩვენში. – გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1987. – 11 ნოემბ., №21
- 4878. გელოვანი აკაკი.** უკვდავთა ბედი: [ციკლიდან “ერი და ილია”]; ილიას პორტრეტისათვის: [ლექსები]. – ჟურნ. “საქ. სოფლის მეურნეობა”. – 1987. – №10., გვ. 39
- 4879. გელოვანი მირზა.** ილიას ობელისკთან: [ლექსი]. – მწიგნობარი-87. – თბ., 1987. – გვ. 179
- 4880. გვაგვალაია ხ.** გაბაასება მგოსანთან: [ლექსი]. – გაზ. “დროშა” (გულრიფში). – 1987. – 22 ოქტ.
- 4881. გვარამია ა.** ეროვნული მთლიანობისათვის შეუპოვარი მებრძოლი. – გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1987. – 29 იანვ.
- 4882. გვასალია ზ.** ი. ჭავჭავაძე და ოჩამჩირის საზოგადოება: [პუბლიკაცია მოამზადა ფ. ნაჭყევიამ]. – გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1987. – 16 სექტ.
- 4883. გვახარია ლ.** “უკვდავი სული”. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 21 ოქტომბერი. – გვ. 4.

ილია ჭავჭავაძის საიუბილეოდ საქ. სამეცნ. პოპულარული და დოკუმენტური ფილმების კინოსტუდია “მემატეიანეში” შექმნილი ფერადი სრულმეტრაჟიანი ფილმი.

- 4884. გველესიანი გ.** თანამდევნი სული: [ლექსი]. – გაზ. “ჭიათურის მადაროელი”. – 1987. – 22 ივლ.

- 4885. გვენცაძე ალ.** ილია და ხალხის ენა. – გაზ. “ალაზნის განთიადი” (თელავი). – 1987. – 27,29 აგვ., 3,8,15 სექტ.

იგივე: გაზ. “ავანგარდი” (გაგრა). – 1987. – 17 იანვ.

იგივე: გაზ. “კომუნიზმის გზით” (გურჯაანი). – 1987. – 24 ოქტ.

- იგივე: გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 13,20,22 აგვ., 5,8 სექტ.
- 4886. გვერდწითელი გურამ.** გმირი და დრო. ეპოქა, გმირი, პრობლემები. – ჟურნ. “ცისკარი”. – 1987. - №4., გვ. 94-115.
ავტორი აანალიზებს ლიტერატურაში ეპოქისა და გმირის ასახვის საკითხებს და საკუთარი შეხედულებების მაგალითად მოაქვს ილია ჭავჭავაძის მთელი შემოქმედება.
- 4887. გვეტაძე ო.** ილია ჭავჭავაძის სახისმეტყველება. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1987. – 15 დეკ.
წერილი საშ. სკოლების მასწავლებელთა დასახმარებლად.
- 4888. გვეტაძე ჯ.** საგურამოში. – წიგნ.: “დროშის” ბიბლიოთეკა. წიგნი მესამე – 1987. - გვ. 64-71.
წერილში საუბარია, თუ როგორ უყვარდა ილია ჭავჭავაძეს საგურამო.
იგივე: ჟურნ. “დროშა”. – 1987. - №9., გვ. 21
- 4889. გიგაური გ.** დიდი მასპინძლის დიდი სტუმარი: [ლექსი]. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 22 ოქტ.
- 4890. გიგინეიშვილი ო.** სიყვარული, როგორც ადამიანური მორალის ამამაღლებელი ფაქტორი მოთხრობა “ოთარაანთ ქვრივის” მიხედვით. – თბილ. უნ-ტის შრომები. ჰუმანიტ. და საზ. მეცნ. სერია. – 1987. – ტ. 14. – გვ. 196-199
- 4891. გიგინეიშვილი ო.** ცოდვისა და მადლის საკითხი “ოთარაანთ ქვრივში”. – ჟურნ. “მნათობი”. – 1987. - №7., გვ. 147-188
- 4892. გიორგაძე ე.** პირველი ლექსი. – გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1987. - №12., გვ. 2
- 4893. გიორგაძე ედიშერ.** ილიას შემოქმედებითი ლაბორატორიიდან. – გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1987. – 25 მარტი. - №6. – გვ. 2.
ილია ჭავჭავაძის თანამედროვე მოღვაწეთა ჩანაწერები მისი შემოქმედებითი წეს-ჩვეულებების შესახებ.
- 4894. გიორგაძე თ.** საგურამო ემზადება. – გაზ. “მცხეთა”. – 1987. – 25 აგვ.
- 4895. გიორგაძე თ.** უყვარდა ჭადრაკი. – ჟურნ. “დროშა”. – 1987. - №9., გვ. 21.
იგივე: წიგნ. “დროშის” ბიბლიოთეკა. წიგნი მესამე – 1987. - გვ. 77-80
- 4896. გიორგაძე ო.** ერთ უღელს ეწეოდნენ: [ილია და აკაკი]. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1987. – 12 აგვ.
- 4897. გიორგაძე ო.** ერის მოძღვარი: ლიტერატურული წერილები. – ქუთაისი: საბჭ. საქართველო, 1987. – 82 გვ.
- 4898. გიორგაძე ო.** რუსეთთან კავშირი და მისი კულტურა ილიას ნააზრევში. – გაზ. “განთიადი” (ვანი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 4899. გიომეილი მ.** ზოგი რამ ილიას შესახებ. – გაზ. “შრომის დროშა” (გეგეჭკორი). – 1987. – 12 სექტ.
- 4900. გიჟიმერელი ალ.** მცირე მოგონება. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მეგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 162-168.
ავტორი იხსენებს თბილისის საადგილ-მამულო ბანკში მუშაობის პერიოდს, როდესაც საშუალება ჰქონდა გაეცნო ილია ჭავჭავაძე.
- 4901. გლეხების ქომაგი.** – გაზ. “წინსვლა” (თერჯოლა). – 1987. – 9 ივნ.
- 4902. გობეჩია ი.** აფხაზეთი ზეიმობს. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 15 ოქტ.
- 4903. გოგებაშვილი იაკობ:** [გამონათქვამები ი. ჭავჭავაძის შესახებ] _ წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. _ თბ., 1987. _ გვ. 10-11

- 4904.** გოგებაშვილი იაკობ. შურისძიება ისტორიისა. – წიგნ.: “დროშის” ბიბლიოთეკა. წიგნი მესამე – 1987. – გვ. 27-30.
- 4905.** გოგიბერიძე ვლ. თავისუფლებისა და ხალხთა მეგობრობის დიდი მეხოტბე. – გაზ. “წინსვლა” (თერჯოლა). – 1987. – 8 აგვ.
იგივე: გაზ. “ლენინის დროშით” (ორჯონიკიძე). – 1987. – 28 ივლ.
- 4906.** გოგიბერიძე ვლ. ილია და ქართველი ერი. – გაზ. “შრომითი მამაცობისათვის” (რუსთავის ს/გ ქიმბოჭკო). – 1987. – 20 მაისი
- 4907.** გოგიბერიძე ვლ. ილია ქართველ და სომეხ ხალხთა მეგობრობაზე. – გაზ. “მცხეთა”. – 1987. – 20 სექტ.
იგივე: გაზ. “სამგორი” (გარდაბანი). – 1987. – 3 სექტ.
- 4908.** გოგიბერიძე ვლ. ილია ჭავჭავაძე და დიმიტრი ყიფიანი. – გაზ. “ახალი მარნეული”. – 1987. – 10 სექტ.
- 4909.** გოგიბერიძე ვლ. მოგზაურობა ილიას ნაკვალევზე. – გაზ. “სოც. რუსთავი”. – 1987. – 13 ოქტ.
- 4910.** გოგიბერიძე ვლ. ქართული ენის დიდი ქომაგი. – გაზ. “ახალი მარნეული”. – 1987. – 6 ოქტ.
- 4911.** გოგიბერიძე ვლ. ხალხთა მეგობრობის მეხოტბე. – გაზ. “გამარჯვების დროშა” (ბოლნისი). – 1987. – 11 აგვ.
- 4912.** გოგიტიძე ნ. ჩემს უკან მთელი საქართველოა. – გაზ. “კოლმეურნე” (ქედა). – 1987. – 15 აგვ.
- 4913.** გოგლიძე გ. ილია და არტურ ლაისტი. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 5 აგვ.
- 4914.** გოგობერიძე ი. ილიას ახლობლობა ნათესავებთან. – გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 27 იანვ.
- 4915.** გოგობერიძე ი. შეუზღუდავი გონებით ძალმოსილი. – გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 4 აპრ.
- 4916.** გოგოლაძე თ. “აჩრდილის” ისტორიისათვის. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1987. – 22 ოქტ.
- 4917.** გოგოლაძე თ. გზები. – ჟურნ. “მნათობი”. – 1987. – №10., გვ. 94-110.
დოკუმენტური მოთხრობა ილია ჭავჭავაძის ღვაწლის შესახებ ნ. ბარათაშვილის ნეშტის განჯიდან თბილისში გადმოსვენების საქმეში.
- 4918.** გოგოლაძე თ. გორი “ივერიის” ფურცლებზე. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 20 იანვ.
- 4919.** გოგოლაძე თ. ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – გაზ. “ოქტომბრის გზით”. – 1987. – 8 ოქტ.
- 4920.** გოგოლაძე თ. “ოთარაანთ ქვრივის” შექმნის ისტორიიდან”. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 17 თებ.
- 4921.** გოგოლაძე თ. სული ერისა. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 4922.** გოგოლიძე გ. უკვდავება. – გაზ. “ახალი ცხოვრება” (საჩხერე). – 1987. – 17 ოქტ.
- 4923.** გოგოლიძე ნ. ილია და აკაკი. – გაზ. “ახალი ცხოვრება” (საჩხერე). – 1987. – 27 ივნ.
- 4924.** გოგოლიძე ნ. მეგობრობა გზად და ხიდად. – გაზ. “ტყიბული”. – 1987. – 10 ოქტ.

- 4925. გოგოლაური ზ.** ფიქრები ილიაზე: [ლექსი]. – გაზ. “სამგორი” (გარდაბანი). – 1987. – 10 იანვ.
- 4926. გოგოსაშვილი ე.** დიდი ილიას მემკვიდრეთა კვალდაკვალ. – გაზ. “გამარჯვების დროშა” (ლაგოდეხი). – 1987. – 7 ოქტ.
- 4927. გოგოტიშვილი ბ.** ილია-ჩვენი თანამედროვე. – გაზ. “ლენინის დროშა” (მახარაძე). – 1987. – 22 აგვ.
- 4928. გოგრიჭიანი მ.** გვწვრთნის თავისი სახელითაც... – გაზ. “ბორჯომი”. – 1987. – 17 ოქტ.
- 4929. გოდერიძე ლამარა.** ერის დიდი ქომაგი. _ მწიგნობარი-87. _ თბ., 1987. _ გვ. 216-231.
ილია ჭავჭავაძე და ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება.
- 4930. გოზალიშვილი დ.** მთასვლელთა დღეები ყაზბეგში. _ გაზ. “ლელი”. _ 1987. _ 13 ოქტ.
საიუბილეო აღპინიანა მყინვარწვერზე ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავთან დაკავშირებით.
- 4931. გოზალიშვილი დ.** ... და ჩაიშალა იუბილე [1897 წელს]. – გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 27 აგვ.
- 4932. გოზალიშვილი დ.** ილიას სამყაროში. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 2 ოქტ.
ბეთლემში განდევილის სადგომის მიგნების შესახებ.
- 4933. გოზალიშვილი შალვა.** ილია და მე-19 საუკუნის მოღვაწენი. – ჟურნ. “საქ. სოფლის მეურნეობა”. – 1987. - №4., გვ. 36.
ილიას პირადი წერილები ახლობლებისა და საზოგადო მოღვაწეებისადმი.
- 4934. გოზალიშვილი შალვა.** დიდი მოძღვარი. – გაზ. “კოლმეურნე” (სიღნაღი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 4935. გოზალიშვილი შალვა.** ილია ჭავჭავაძე, “ივერია” და მეფის ცენზურა. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ენისა და ლიტ. სერია. – 1987. - №3., გვ. 74-84
- 4936. გოზალიშვილი შალვა.** ილია ჭავჭავაძე და არტურ ლაისტი. – გაზ. “კოლმეურნე” (სიღნაღი). – 1987. – 16 მაისი
- 4937. გოზალიშვილი შალვა.** ილიას სახელისა და ღირსების თაყვანისმცემელი _ გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 23 ოქტ.
ალექსდანდრე ხახანაშვილის შესახებ.
- 4938. გოზალიშვილი შალვა.** კვირტი სიცოცხლისა და მოქმედებისა. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1987. – 17 ივნ.
- 4939. გოზალიშვილი შალვა.** მამულიშვილთა დიადი თანამეგობრობა. [ილია და აკაკი]. _ მწიგნობარი-87. _ თბ., 1987. _ გვ. 148-157.
იგივე: გაზ. “ახალი ცხოვრება” (საჩხერე). – 1987. – 22 ოქტ.
იგივე: გაზ. “განახლებული მესხეთი” (ადიგენი). – 1987. – 6 ოქტ.
იგივე: გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1987. – 9 ოქტ. – გვ. 3.
- 4940. გოზალიშვილი შალვა.** სამშობლოს ცაზე დანთებული ჩირაღდანი. – გაზ. “კოლმეურნე” (სიღნაღი). – 1987. – 19 მარტი
- 4941. გოზალოვი ნ.** ერის მოჭირნახულე. – გაზ. “განთიადი” (კასპი). – 1987. – 12 ნოემბ.

- 4942.** გოთუა ლევან. წიწამურის მიწა: [მოთხრობა]. – წიგნ.: გოთუა ლ. უგზო ქარავანი. მოთხრობები. – თბ., 1987. – 365 გვ.
- 4943.** გოლიაძე მიხეილ. ილია ჭავჭავაძე და ქართული თეატრი. – გაზ. “ლენინის დროში” (მახარაძე). – 1987. – 21 ნოემბ.
- 4944.** გომართელი თ. ილია და ეკატერინე გაბაშვილი. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 25 ნოემბ.
- 4945.** გომართელი თ. მწერალი პუბლიცისტი. – გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1987. – 11 ნოემბ., №21
- 4946.** გომელაური თ. “ენა მაღალი, მის სიღრმე, ძალი...” – გაზ. “წინსვლა” (სამტრედია). – 1987. – 19 იანვ.
- 4947.** გორგაძე ი., გურგენიძე ნ. ილია ჭავჭავაძე, ცხოვრებისა და შემოქმედების მატთანე, ბიო-ბიბლიოგრაფიული ქრონიკა 1837-1907. – თბ.: მეცნიერება, 1987. – 366 გვ.
წიგნი ქრონოლოგიური თანმიმდევრობით ასახავს ილია ჭავჭავაძის ლიტერატურული და საზოგადოებრივი ცხოვრების ფაქტებს, მოვლენებს, პირადი ცხოვრების მნიშვნელოვან ამბებს.
- 4948.** გორგილაძე გ. ილიას ძეგლი ბათუმში. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 18 დეკ.
- 4949.** გორგილაძე გ. ილია გაჰყურებს აჭარას. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 13 დეკემბერი. – გვ. 4.
ილია ჭავჭავაძის ძეგლის გახსნა ბათუმში, მისივე სახელობის სკვერში.
- 4950.** გორგოძე გ. “რაც ერთხელ ცხოვლად სულს დააჩნდების...” – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 20 ნოემბ.
ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის სწავლება სამ. სკოლაში.
- 4951.** გორჩელაშვილი ლელა. საღამო გურჯაანში. – გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1987. – 28 ოქტ., №20.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავის გამო.
- 4952.** გრიგალაშვილი ნოდარ. “მწუხრის სიმღერა” და “ელეგია”. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 27 მარტი.
ვ. გოეთესა და ილია ჭავჭავაძის აღნიშნული ლექსების შედარებითი მიმოხილვა.
- 4953.** გრიგალაშვილი ნ., ჯორჯაძე გ. თანამდევი სული. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1987. 25, 28 აპრილი; 1, 5, 7, 9, 12, მაისი; 2, 4, 6, 9, 11, 30 ივნისი; 2, 4, 7, 9, 11, 14, 16, 18, 28 ივლისი; 8, 25 აგვისტო; 3, 12 სექტემბერი.
ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობისადმი მიძღვნილი ნარკვევების ციკლი.
- 4954.** გრიგოლია ლ. “... და აღასრულა მან თვისი ვალი”. – გაზ. “გაზ. ავანგარდი” (გაგრა). – 1987. – 10 ნოემბ.
- 4955.** გრიშაშვილი იოსებ. ილია ჭავჭავაძე და ქართული თეატრი – წიგნ.: ილიას სამრეკლო. / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 167-209
- 4956.** გრიშაშვილი იოსებ. პუშკინი და ილია: [ლექსი]. – გაზ. “კოლხეთი” (ცხაკაია). – 1987. – 10 თებ.
იგივე: მწიგნობარი-87. – თბ., 1987. – გვ. 137
- 4957.** გრძელიშვილი ს. ილია ჭავჭავაძე-ერის განმანათლებელი. – გაზ. “განთიადი” (ონი). – 1987. – 21 თებ.

- 4958.** გუგუშვილი გ. ილიას უკვდავება: [ლექსი]. – გაზ. “ახალი შირაქი” (წითელწყარო). – 1987. – 26 დეკ.
- 4959.** გულისაშვილი დიმიტრი. დიდი ილია საინგილოში. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1987. – 1 ოქტ.
საინგილოში ჩატარებული ილიას დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი სახალხო ზეიმის შესახებ.
- 4960.** გულისაშვილი ლალი. ილია ჭავჭავაძე და არჩილ ჯორჯაძე. – წიგნ.: ახალგაზრდა მეცნიერ მუშაკთა XXII სამეცნიერო სესია მიძღვნილი ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150-ე წლისთავისადმი. 1987 წლის 27-29 მაისი: მოხსენებათა თეზისები: საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემია. ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინ-ტი. – თბ.: მეცნიერება, 1987. – გვ. 12.
- 4961.** გულუა ვ. წიწამური: [ლექსი]. – გაზ. “მებრძოლი” (ზუგდიდი). – 1987. – 27 ოქტ.
- 4962.** გუნია ვ. დიდებულ ილიას. – გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1987. – №20., გვ. 5
- 4963.** გუნია ვლ. მსახიობი-მოდერნის სიტყვა. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 8 ოქტ.
წიგნიდან: ნ. ურუშაძე. “ვალერიან გუნია”.
- 4964.** გუნჯუა მ. ილია, “ივერია” და მედიცინა. – გაზ. “ლენინელი” (გალი). – 1987. – 23 ოქტ.
- 4965.** გურაბანიძე ნ. ილია ჭავჭავაძე და ქართული თეატრი. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 23 ოქტ.
- 4966.** გურგენიძე დ. “მუქი ჩაუქრობელი”: ილია ჭავჭავაძე და ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება. – ჟურნ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 1987. – №10., გვ. 38-43
- 4967.** გურგენიძე ვახტანგ. ეროვნული უკვდავების გვირგვინი. – გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1987. – 14 იანვ. - №1., გვ. 1-2
- 4968.** გურგენიძე ვახტანგ. “მთაწმინდა გულში იხუტებს...” (დიმიტრი ყიფიანის გარდაცვალების 100 წლისთავის გამო). – გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1987. – 12 აგვისტო. - №15. – გვ. 7.
ილია ჭავჭავაძის წერილი დიმიტრი ყიფიანის გარდაცვალებაზე.
- 4969.** გურგენიძე ი. ილია და მესხეთ-ჯავახეთი. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 23 იანვ.
- 4970.** გურიელი ნესტან. პირველი სპექტაკლი. – ჟურ. “საქ. სოფლის მეურნეობა”. – 1987. – №10. – გვ. 39.
ილიას ნაწარმოებები სცენასა და ეკრანზე.
- 4971.** დადიანი ჯოდორ. შთამაგონებელი ნიშანდობლიობა. – გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 3 თებ.
იგივე: გაზ. “ქუთაისი”. – 1987. – 11 თებ.
იგივე: გაზ. “ახალ. კომუნისტი”. – 1987. – 11 თებ.
წერილში მიმოხილულია, თუ როგორ იყო წარმოდგენილი ილია ჭავჭავაძე რუსეთის იმდროინდელ პრესაში.
- 4972.** დადიანი ჯოდორ. მრავლისმეტყველი ფაქტები: (ილია ჭავჭავაძე და წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება). – გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 1,3 სექტ.
იგივე: გაზ. “შრომის დროშა” (გეგეჭკორი). – 1987. – 7,10 ოქტ.

ილიას როლი წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზ-ბის შექმნის საქმეში.

- 4973. დავითაშვილი დ.** ილიაობა სოფ. საგურამოში. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 168-170
- 4974. დავითაშვილი დ.** ილია ჭავჭავაძე და წინამძღვრიანთკარის სკოლა. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 170-174
- 4975. დავითაშვილი შ.** ილია: [ლექსი]. – გაზ. “განთიადი” (ონი). – 1987. – 10 ოქტ.
- 4976. დავლიანიძე ლ.** კირაკოს განძაკეცის თხზულების ილიასეული თარგმანი. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე., ისტ., არქ., ეთნოგრ. და ხელოვნების ისტ. სერია. – 1987. – №3., გვ. 97-108
- 4977. დანელია გ.** მარადიული მოძღვარი. – ჟურნ. “მნათობი”. – 1987. – №1., გვ. 82-84
- 4978. დარჩია ბორის.** ილია ჭავჭავაძის ლექსიკიდან. – ჟურნ. “კრიტიკა”. – 1987. – №5., გვ. 41-51.
- ჟურნალ “მაცნეში” (ენისა და ლიტ-რის სერია) გამოქვეყნებული ქართული ლიტ-ის ინსტიტუტის უფრ. მეცნ. თანამშრომლების ლ. სანაძისა და ელ. ყიფშიძის გამოკვლევა – “ილია ჭავჭავაძის ზოგიერთი ლექსიკური თავისებურების გამო” (№1, 1987, გვ. 73-82), რომელშიც სხვა სადავო ლექსიკურ ფორმებთან ერთად განხილულია სიტყვა “ესტიბარი”.
- 4979. დარჩია ბორის.** ღვაწლი მამულიშვილური-განძი საშვილიშვილო. – მწიგნობარი-87. – თბ., 1987. – გვ. 107-122
- 4980. დარჩიაშვილი რ.** მევენახეობა – მეღვინეობის ქომაგი. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1987. – 24 ოქტ.
- 4981. დარძული ი.** წიწამური: [ლექსი]. – გაზ. “ალაზნის განთიადი” (თელავი). – 1987. – 8 აგვ.
- 4982. დევიძე ა.** ღუშელი გლეხობის მესაიდუმლე. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1987. – 11 ივლ.
- 4983. დევნოსაძე ი.** ილია ჭავჭავაძე-გაზეთის რედაქტორი და გამომცემელი. – გაზ. “წითელი დროშა” (ახალციხე). – 1987. – 28 მაისი
- 4984. დეისაძე ლ.** ილია ჭავჭავაძის ესთეტიკური იდეალები. – გაზ. “ლენინის გზით” (გურჯაანი). – 1987. – 13 იანვ.
- 4985. დეკანოზიშვილი ს.** მამულო, საყვარელო...! – გაზ. “ბახტრიონი”. – 1987. – 24 ოქტ.
- 4986. დეკანოიძე ნინო.** როგორც ილიას დროს იყო... – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 10 აპრ., №15.
- ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი ყვარელში, მისი ისტორია და სარესტავრაციო სამუშაოები.
- 4987. დეკანოსიძე მზია.** მუსიკა იყო შუამავალი. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 23 ოქტ.
- ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი საღამო თბილისის კონსერვატორიაში; ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოების მიხედვით შექმნილი ს. ცინცაძის ოპერა “განდეგილი”.
- 4988. დემეტრაშვილი თ.** “მარად და ყველგან”. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 19 იანვ.
- 4989. დემურხანაშვილი ს.** “ოთარაანთ ქერივი” და ქართველი გლეხი ანუ როდის დაირეკა საგანგაშო ზარი. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 25 სექტ.

- 4990.** დვალიშვილი მ. ილიას: [ლექსი]. – გაზ. “განთიადი” (ვანი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 4991.** დიასამიძე ს. ილია და წიწამური: [ლექსი]. – ჟურნ. “ცისკარი“. – 1987. – №11., გვ. 95
- 4992.** დიდ ილიას მიეძღვნა. _ ჟურ. “საბჭ. ხელოვნება”. _ 1987. _ №12. _ გვ. 2-12.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი სადღესასწაულო ღონისძიებები საქართველოში.
- 4993.** დიდი ილიას საიუბილეოდ. _ ჟურნ. “გუმბაგი” (პარიზი). _ 1987, №14.
ილიას დაბადებიდან 150 წლისთავისადმი წერილში ნათქვამია, რომ “ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის ცოდვა არც ერთ ქართულ პოლიტიკურ მიმდინარეობას კისრად არ ადევს, არამედ _ მეფის რუსეთის ჟანდარმერიას.”
- 4994.** დიდ ქართველ მამულიშვილს. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 27 ნოემბ.
მოსკოვში გამართული ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი საზეიმო საღამო.
იგივე: გაზ. “ლიტ. საქართველო”. _ 1987. _ 27 ნოემბ.
იგივე: გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1987. – 28 ნოემბ.
- 4995.** დიდება მზეს, განქარდეს ბნელი! _ გაზ. “კომუნისტი”. _ 1987. _ 23 ოქტ.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია ”თანამედროვე ცივილიზაციის ბედი და მსოფლიო ლიტერატურა”.
- 4996.** დიდი ილიას საიუბილეოდ. _ “გუმბაგი” (პარიზი). _ 1987. _ №14. _ გვ. 2-5
- 4997.** დიდი სულითა და ნათელი გონებით. _ გაზ. “კომუნისტი”. _ 1987. _ 23 ოქტ.
საქართველოს სტუმრები, ილია ჭავჭავაძის თანამედროვენი ილიას შესახებ.
- 4998.** დიხამინჯია მ. “მამ, გაუმარჯოს დაუქვნობელ სიჭაბუკეს!...” – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 21 ოქტ.
- 4999.** დობორჯგინიძე ბ. საინტერესო და საჭირო ნაშრომი. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 7 ივნ.
მ. გაფრინდაშვილის “ეროვნული და კლასობრივი ილია ჭავჭავაძის განმანათლებლურ-რევოლუციურ-დემოკრატიულ და უტოპიურ-სოციალისტურ მსოფლმხედველობაში” გამოცემის გამო.
- 5000.** დონაძე ვარლამ. ილია ჭავჭავაძე და მსოფლიოს ისტორიის ახალი პერიოდის აქტუალური პრობლემები. _ თბ., 1987. _ 151გვ.
- 5001.** დონგუზაშვილი გ. “ივერია” მოსკოვის უნივერსიტეტზე. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 10 იანვ.
- 5002.** დონაძე ვარლამ. ილია ჭავჭავაძე და მსოფლიო ისტორიის ახალი პერიოდის აქტუალური პრობლემები. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1987. _ 152 გვ.
- 5003.** დუმბაძე ნოდარ. დიდი ილია _ წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. _ თბ., 1987. _ გვ. 347-350
- 5004.** ებანოძე ზ. ილიას კარ-მიდამო: [ლექსი]. – გაზ. “ილია” (საქ. მწერალთა კავშირის ქუთაისის განყ-ბის ერთდროული ჟურნალი). – 1987. – 15 ოქტ.
- 5005.** ებანოძე ლ. ეროვნული მოძრაობის მეზაირახტრე. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 17 ოქტ.
- 5006.** ევგენიძე ი. საქმიანიც, ეფექტურიც. – გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1987. – №22., გვ. 4.

- რეცენზია წიგნზე: ე. ხინთიბიძე, ა. სურგულაძე, ვ. მინაშვილი. საზოგადოებრივ-ფილოსოფიური და ლიტერატურული აზრის განვითარება საქართველოში და ილია ჭავჭავაძე. რუს. და ინგლ. ენებზე. – თბ., თსუ. – 1987.
- 5007.** ევტუშენკო ევგენი. სიყვარულის და ძმობის მქადაგებელი – ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავის გამო. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 23 ოქტ.
- 5008.** ელერდაშვილი ალ. ილია და საქართველოს ისტორიის საკითხები. – გაზ. "ივრის განთიადი" (საგარეჯო). – 1987. – 22 სექტ.
- 5009.** ელერდაშვილი ალ. ილიას "ივერიის" კორესპონდენტები გარეკახეთიდან: [ზ. გულისაშვილი]. – გაზ. "ივრის განთიადი" (საგარეჯო). – 1987. – 20, 22 ოქტ.
დ. ბაქრაძის, ზ. გულისაშვილის, ნ. ავალიშვილის, ვ. ჩერქეზიშვილისა და სხვათა შესახებ.
- 5010.** ელერდაშვილი ალ. ილია ჭავჭავაძე და იოსებ იმედაშვილი. – გაზ. "ივრის განთიადი" (საგარეჯო). – 1987. – 14 თებ.
- 5011.** ელერდაშვილი ალ. როგორ დაიტირეს ილია გარეკახელებმა. – გაზ. "ივრის განთიადი" (საგარეჯო). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5012.** ელერდაშვილი ალ. უახლოესი თანამდგომი. – გაზ. "ივრის განთიადი" (საგარეჯო). – 1987. – 10 სექტ
თეატრალურ მოღვაწე ი. ავალიშვილის შესახებ.
- 5013.** ელერდაშვილი ალ. უყვარდათ, სწამდათ. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 9 ოქტ.
ილიას ურთიერთობა საგარეჯოელ მოღვაწეებთან.
- 5014.** ელერდაშვილი ალ. ღვაწლის ღირსეული დამფასებელი. – გაზ. "ივრის განთიადი" (საგარეჯო). – 1987. – 13 ოქტ.
ილია ჭავჭავაძისა და ი. ჯულაშვილის შეხვედრა.
- 5015.** ელიზბარაშვილი ვლ. "გუთანს ცოდნა უნდა..." – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 3 ოქტ.
იგივე: გაზ. "ყვარელი". – 1987. – 7 ოქტ.
- 5016.** ელიავა გ., ასათიანი მ. მოგზაურობა სამეგრელოში. – გაზ. "სახ. განათლება". – 1987. – 23 ოქტ.
- 5017.** ენდელაძე კ. ქართული სიდიადე. – გაზ. "წითელი დროშა" (მაიაკოვსკი). – 1987. – 11 ივნ.
- 5018.** ერაძე ლ. "კასპიის ზღვიდამ შავ ზღვამდინა". – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 29 სექტ.
- 5019.** ერგეშიძე ნ. ილია-ყვარლელ გლეხებთან. – ჟურნ. "საქ. სოფლის მეურნეობა". – 1987. - №8., გვ. 37
- 5020.** ერემეიშვილი ი. გალაკტიონი და ილია. – ჟურნ. "განთიადი". – 1987. - №1., გვ. 142-145
- 5021.** ერემეიშვილი ი. ექსპრომტი –ქუთაისში [ილიას მიერ დაწერილი]. – გაზ. "ქუთაისი". – 1987. – 7 სექტ.
- 5022.** ერემეიშვილი ი. ვ.ი. ლენინმა იცოდა ილია ჭავჭავაძის შესახებ. – გაზ. "განთიადი" (ვანი). – 1987. – 2 თებ.
- 5023.** ერემეიშვილი ი. ილია და უორდროპების ოჯახი. – გაზ. "ქუთაისი". – 1987. – 15 ოქტ.

- იგივე: გაზ. “განთიადი” (ვანი). – 1987. – 10 სექტ.
- 5024.** ერემიშვილი ი. ილია და ქართველი სტუდენტობა. – გაზ. “განთიადი” (ვანი). – 1987. – 29 სექტ.
- 5025.** ერემიშვილი ი. ილია ჭავჭავაძე და ქუთაისის ქართული გიმნაზია. – სამეც. საინფ. ბიულეტენი, საქ. სსრ შსს მთავარი საარქივო სამმართველო. – 1987. – №51-52., გვ. 42-50
- 5026.** ერემიშვილი ი. ილია ჭავჭავაძის იუბილე ჟენევაში. – გაზ. “განახლებული მესხეთი” (ადიგენი). – 1987. – 17 იანვ.
- 5027.** ერემიშვილი ი., მაისურაძე ლ. ილიასეული “ივერია” წყალდიდობის შესახებ. – ჟურნ. “მეცნიერება და ტექნიკა”. – 1987. – №10., გვ. 39-42
- 5028.** ერემიშვილი ი. კირილე ლორთქიფანიძე და ილია ჭავჭავაძე. – გაზ. “განთიადი” (ვანი). – 1987. – 8 ოქტ.
- 5029.** ერემიშვილი ი. მ. ლომონოსოვი ილიასეულ “ივერიის” ფურცლებზე. – ჟურნ. “მეცნიერება და ტექნიკა”. – 1987. – №6., გვ. 28-31
- 5030.** ერემიშვილი ი. პოეტის იუბილე ქუთაისში [1912 წელს]. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 28 იანვ.
- 5031.** ერემიშვილი ი. საჩინო [იმერეთი] ილიასეულ “ივერიის” ფურცლებზე. – გაზ. “განთიადი” (ვანი). – 1987. – 16, 21 ივლ.
- 5032.** “ერთმანეთის სიყვარული ვამოციქულოთ”. – გაზ. “ლენინელი” (საქ. პოლიტექ. ინ-ტი). – 1987. – 21 იანვ.
მწერლის მშობლიური ერისადმი საახალწლო მისალოცი “რა გითხრათ? რით გაგახაროთ?” /შეკრიბა ავთ. სიხარულიძემ.
- 5033.** ერის დიდი მოჭირნახულე. ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო სხდომა ბათუმში. – გაზ. ”საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 23 ოქტ.
- 5034.** ერისკაცი: (ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავი) პერსონალური ანოტირებული ბიბლიოგრაფიული მაჩვენებელი მე-4-8 კლასებისათვის / საქ. სსრ კულტურის სამინისტრო; რესპ. საბავშვო ბიბ-კა; [შემდგ.: რუსუდან კვირიკაშვილი; რედ.: ავთანდილ გურგენიძე]. – თბ, 1987. – 12 გვ.
- 5035.** ერისთავი თამარ. თბილისი-კახი-ალიბეგლო-თბილისი. – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 30 ოქტ., №44.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი ზეიმი საინგილოში.
- 5036.** ერისთავი-ჯავახიშვილი დარია. ოორი დღე ერის მამასთან. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 157-158
- 5037.** ერის მოძღვარი. – ჟურნ. “ქოროხი”. – 1987. – №5., გვ. 3-9
- 5038.** ემგვერაძე ა. როგორ ვასწავლი ილია ჭავჭავაძის “განდეგილს”. – გაზ. “განთიადი” (კასპი). – 1987. – 22 ოქტ.
კასპის 1-ლი საშ. სკოლის მასწავლებლის გამოცდილება.
- 5039.** ვანიშვილი შ. ილია ჭავჭავაძე და ერობის შემოღების საკითხი საქართველოში. – გაზ. “ლენინელი” (საქ. პოლიტექ. ინ-ტი). – 1987. – 25 სექტ.
იგივე: გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 22 ოქტ.
- 5040.** ვაჟა-ფშაველა: [ი. ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი წერილები და ლექსები] – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 12-29.

- შინაარსი: ლექსები:** ილია ჭავჭავაძეს. ილია ჭავჭავაძის სახსოვრად. შენდამი. ილიას საღამო.
- წერილები:** PRO DOMO SUA. ვერ მოჰკლეს! სიტყვა ილია ჭავჭავაძის ცხედარზე. ყვავ-ყორნები ილიას აჩრდილის გარშემო. მცირე შენიშვნა.
- 5041. ვაჟა-ფშაველა.** ვერ მოჰკლეს. – ჟურნ. “დროშა”. – 1987. - №3., გვ. 6.
იგივე: წიგნ. “დროშის” ბიბლიოთეკა. წიგნი მესამე – 1987. - გვ. 24-27.
იგივე: გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1987. – 29 აგვ.
- 5042. ვაჟა-ფშაველა.** ილია ჭავჭავაძის სახსოვრად: [ლექსი]. – ჟურნ. “წიგნის სამყარო”. – 1987. - №20., გვ. 3-4.
იგივე: გაზ. “ლენინელი” (ლენინგორი). – 1987. – 17 ოქტ.
იგივე: გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 23 ოქტ.
იგივე: წიგნ.: მწიგნობარი-87. _ თბ., 1987. _ გვ. 89
- 5043. ვაჟა-ფშაველა.** ილიას საღამო: [ლექსი]. – გაზ. “სამთო ქიმია” (თბილ. საწარმოო გაერთიანება “სამთო ქიმია”). – 1987. – 23 სექტ.
- 5044. ვაჟა-ფშაველა.** საუკუნოდ იყოს... – გაზ. “ილია” (საქ. მწერალთა კავშირის ქუთაისის განყ-ბის ერთდროული ლიტ. გაზეთი). – 1987. – 15 ოქტ.
 სიტყვა, წარმოთქმული ილია ჭავჭავაძის ცხედარზე 1907 წ. სექტ.
- 5045. ვაჟა-ფშაველა.** სიტყვა ილია ჭავჭავაძის ცხედარზე. – წიგნ.: ქრესტომათიული კრიტიკა. XIX საუკუნე. II / შემდგ.: მ. ჯანჯიბუხაშვილი, ლ. მანჯგალაძე. – თბ., 2004. – გვ. 359-360.
იგივე: ჟურნ. “საქ. ქალი”. – 1987. - №10., გვ. 10.
იგივე: წიგნ.: თხზულებანი ხუთ ტომად. ტომი V. – თბ., 1994. – გვ. 297-298
- 5046. ვარადაშვილი გ.** ილია-ბუნების ქომაგი. – გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 10 თებ.
- 5047. ვარდანაშვილი ლ.** ბუმბერაზი: [ლექსი]. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 15 სექტ.
- 5048. ვარდოსანიძე სერგო.** ილია ჭავჭავაძე და XIX საუკუნის II ნახევრის ქართველი ისტორიკოსები. _ წიგნ.: ახალგაზრდა მეცნიერ მუშაკთა XXII სამეცნიერო სესია მიძღვნილი ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150-ე წლისთავისადმი. 1987 წლის 27-29 მაისი: მოხსენებათა: თეზისები საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემია. ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინ-ტი. _ თბ.: მეცნიერება, 1987. _ გვ. 13.
- 5049. ვარშანიძე მ.** [ლექსები ილია ჭავჭავაძისადმი]. – ჟურნ. “ჭოროხი”. – 1987. - №5., გვ. 21-30.
 შინაარსი: თერგდალეული; ნუთუ; დღეს შენი შვილი თავს დაგტრიალებს; მუჰაჯირები... მუჰაჯირები; ხმა-იდუმალი საიდან ისმის?! ზღაპარია თუ არაკი?! ვინ მოსულა; მომეცით ჩემი ანბანი; აჭარელო ბიჭუნაო...; რა მოხდა წიწამურში.
- 5050. ვარშანიძე ნ.** პუშკინი და ილია. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 9 სექტ.
- 5051. ვასაძე ა.** ილიას მისტერია. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 16, 23 ოქტ.
 ქართველ ხალხში ეროვნული ძალების გამოფხიზლების, მათი შეკავშირებისა და საერო საქმისათვის ერთობლივი მოღვაწეობის შესახებ.
- 5052. ვასაძე თ.** გზაჯვარედინზე. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 13 მარტი. - №11., გვ. 5-6.

- თერგის და მცინვარის დღის და ღამის სახე-სიმბოლოები ილია ჭავჭავაძის “მგზავრის წერილებში”.
- 5053.** ვასაძე თ. ზნეობრივი მრწამსი [ილია ჭავჭავაძის მოთხრობაში “გლახის ნაამბობი”]. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 23 ოქტ. – №43., გვ. 8-9.
- 5054.** ვაჩნაძე ე. ბებო ლიზას ხატება. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 23 ოქტ.
ილიასთან დაკავშირებით მსახიობ ელისაბედ ჩერქეზიშვილის ნაამბობის გახსენება.
- 5055.** ვაჭრიძე პ. ყველას რაიმე აქვს სახსოვარი. – ჟურნ. “განთიადი”. – 1987. – №4., გვ. 134-149.
ნარკვევი, რომელიც შეეხება ილია ჭავჭავაძესთან დაკავშირებულ ფაქტებს.
- 5056.** ვეკუა ლ. იუბილეს ღირსეულად შევხვდებით. – გაზ. “ლენინელი” (გალი). – 1987. – 10 იანვ.
- 5057.** ველიევი გ. აზერბაიჯანელი ხალხის დიდი მეგობარი. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 10 ივნ.
- 5058.** ვისწავლოთ, როგორ გვიყვარდეს სამშობლო. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1987. – 25 ოქტ.
ილიასადმი მიძღვნილი სრულიად საკავშირო კონფერენციის მონაწილეთა – ვ. ბობულოვის, ვ. გუდონენეს, ვ. რაგოიშას და სხვათა გამოსვლები / ჩაიწერეს ზ. ჩომახაშვილმა და თ. საგინაშვილმა.
- 5059.** ვიქტორინა: (ემღვნება ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავს). უფროსკლასელთათვის) / პიონერთა და მოსწავლეთა რესპ. სასახლე; [შემდგ.: გ. სალუქვაძე]. – თბ., 1987. – 13გვ.
- 5060.** ვლადიმერიძე ბ. საქართველო და ილია: [ლექსი]. – გაზ. “კომუნიზმის გზით” (წულუკიძე). – 1987. – 17 ოქტ.
- 5061.** ზაზაძე დ. ერის მოძღვარი. – გაზ. “ასპინძა”. – 1987. – 6 ივნ.
- 5062.** ზარქუა ო. ილიას: [ლექსი]. – გაზ. “კომუნისტური შრომა” (სოხუმი). – 1987. – 15 სექტ.
- 5063.** ზაუტაშვილი გ. ილია და თეატრი. – გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1987. – №2., გვ. 3
- 5064.** ზაფხული-87. / [შემდგენელ-რედაქტორი: გ. ჩხეიძე; ბ. ძნელაძის სახ. პიონერთა და მოსწავლეთა რესპ. სასახლე]. – თბ., 1987. – 15 გვ.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი კროსვორდები, ვიქტორინები, სხვადასხვა გასართობი.
- 5065.** ზაქარაია გ. “მოგონებები გარდასულ დღეთა”. – გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1987. – 23 სექტ.
- 5066.** ზაქარიაძე შ. “ივერია” იუწყებოდა. – გაზ. “ლენინის დროშა” (მახარაძე). – 1987. – 9 ივნ.
- 5067.** ზაქარიაძე შ. მარად და ყველგან. – ჟურნ. “ქოროხი”. – 1987. – №5., გვ. 79-80.
იგივე: გაზ. “კომუნისტური შრომა” (ლანჩხუთი). – 1987. – 11 ივლ.
- 5068.** ზაქარიაძე შ. ილია გურიის ქომაგი [1905-07 წლების რეაქციის წლებში]. – გაზ. “კომუნიზმის განთიადი” (ჩოხატაური). – 1987. – 16 აპრ.
- 5069.** ზაქარიაძე შ. ძმობისა და მეგობრობის სიმები. – გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 8 იანვ.

- 5070.** ზედგინიძე ნ. ილია ჭავჭავაძე და ინგლისური კულტურის სამყარო. – ჟურნ. “ცისკარი”. – 1987. – №10. – გვ. 136-139
- 5071.** ზეპირი ჟურნალი მიძღვნილი ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი; (მეთოდური რეკომენდაციები) / საქ. სსრ კულტურის სამინ., საქ. სსრ სახელმწ. რესპ. ბიბ-კა; [რედ.: გ. ბერულავა; რედ.: ს. პულუზაშვილი]. – თბ., 1987. – 13გვ.
- 5072.** ზოიძე შოთა. მეტყველი სული. წიგნიდან “საქართველოს გოლგოთა”. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 20 მაისი.
იგივე: გაზ. “დროშა” (შუახევი). – 1987. – 8,10 ოქტ.
- 5073.** ზოიძე შოთა. ოქროს აკვანი. წიგნიდან “საქართველოს გოლგოთა”. – ჟურნ. “ჭოროხი”. – 1987. – №3., გვ. 40-47
- 5074.** ზოიძე შოთა. პორტრეტი. წიგნიდან “საქართველოს გოლგოთა”. – ჟურნ. “ჭოროხი”. – 1987. – №5., გვ. 47-52.
ილიას როლი საქართველოს ისტორიაში.
- 5075.** ზოტოვა ლ. ილია-გლეხკაცობის ეპოემა. – გაზ. “კომუნიზმის გზა” (დუშეთი). – 1987. – 31 იანვ.
- 5076.** ზოტოვა ლ. ილია ჭავჭავაძის ლიტერატურული მოღვაწეობა დუშეთში. – გაზ. “კომუნიზმის გზა” (დუშეთი). – 1987. – 12 თებ.
- 5077.** ზუკაკიშვილი გ. ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – გაზ. “ივრის განთიადი” (საგარეჯო). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5078.** ზურაბიანი ბ. ერის სახელოვანი შვილი. – გაზ. “საბჭ. სვანეთი” (ლენტეხი). – 1987. – 22 აგვ.
- 5079.** ზურაბიშვილი ავლიძე. ილია ჭავჭავაძე და პერსონოლოგიური ფსიქოლოგია. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 12 ივნ.
- 5080.** ზურიაშვილი თ. “ილიაობა” საინგილოში. – გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 1 ოქტ.
- 5081.** ზღულაძე ნ. ილიას თხზულებათა პირველი რუსული თარგმანები. – ჟურნ. “მნათობი”. – 1987. – №8., გვ. 171-173.
რეცენზია წიგნზე: გ. მათიაშვილი. ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა პირველი რუსული თარგმანები. თბ.: მეცნიერება, 1987.
- 5082.** თაბაგარი ლ. ასე აფასებდა ილია გრიგოლ ორბელიანს. – გაზ. “ახალი შირაქი” (წითელწყარო). – 1987. – 24 იანვ.
- 5083.** თაბორიძე მ. დიდი მამულიშვილის საზრუნავი. – ჟურნ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 1987. – №6., გვ. 69-75.
ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების სწავლება სკოლაში.
- 5084.** თაბუკაშვილი ლაშა. შენი საფლავის წინ დადებენ ფიცს. – ჟურ. “ცისკარი”. – 1987. – №10. – გვ. 7-8.
ილია ჭავჭავაძის საიუბილეოდ წარმოთქმული სიტყვა.
- 5085.** თადეოზი. თანამდევნი, უკვდავი სული. – ჟურნ. “ჯვარი ვაზისა”. – 1987. – №1., გვ. 24-25
- 5086.** თავაძე დ. მუზეუმი [თბილისში] და მისი პრობლემები. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 3 ივლ.
- 5087.** თავდიშვილი მ. ერის მოძღვარი. – გაზ. “სოციალისტური რუსთავი”. – 1987. – 12 აგვ.
- 5088.** თავდიშვილი მ. როდემდე? – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 22 მაისი. – №21., გვ. 5.

ილია ჭავჭავაძის გამოცემებში დაშვებული ერთი შეცდომის გამო. ილიას მიერ თარგმნილი რუსი პოეტის იაკობ პოლონსკის ლექსის “ზედა მქადაგებლის” გერმანელი პოეტის, გოეთეს, ლექსად მიჩნევის შესახებ.

5089. თავდგირიძე ნ. მოაზროვნე, პატრიოტი. – გაზ. “დროშა” (შუახვევი). – 1987. – 20 ოქტ.

5090. თათრიშვილი ლალი. თანამდგომნი. – ჟურ. “საქართველოს სოფლის მეურნეობა”. – 1987. - №6. – გვ. 39.

ილია ჭავჭავაძის თანამოაზრენი და მეგობრები კასპის რაიონიდან: ნ. ცხვედაძე, რ. ერისთავი, ე. გაბაშვილი, კ. და ი. კარგარეთელები, გ. თარხნიშვილი და სხვები.

5091. თალაკვაძე ნ. სიტყვა თქმული 7 ენკენისთვის ილიას ქალაქში შემოსვენების დროს. – ჟურნ. “ჯვარი ვაზისა”. – 1987. - №1., გვ. 69

5092. თარაშვილი მიხეილ. ილია არ შემცდარა. – ჟურნ. “გუშაგი”. – პარიზი. – 1987. – №14.

ავტორის თქმით, ილია სოციალ-დემოკრატებმა მოკლეს იმიტომ, რომ იგი ხელს უშლიდა ერის მთლიანობის დარღვევაში.

5093. თარიმანიშვილი ე. ორი ამბავი მწერლის ცხოვრებიდან. – გაზ. “ახალი თიანეთი”. – 1987. – 5 მარტი

5094. თაყაიშვილი ექვთიმე: [სიტყვა ი. ჭავჭავაძის შესახებ] – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 71-72

5095. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და საქართველოს სსრ უმაღლესი სასწავლებლების რესპუბლიკური სამეცნიერო კონფერენცია მიძღვნილი ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი. ლიტერატურათმცოდნეობა. 23-25 XI.87.: მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა., 1987. – 62 გვ.

5096. თელია ა. ბეჯითობაა ჩვენი მხსნელი. – ჟურნ. “ეკონომისტი”. – 1987. - №10., გვ. 34-38

5097. თელია ა. ი. ჭავჭავაძე – ვაზის უანგარო ქომაგი. – ჟურ. “ეკონომისტი”. – 1986. - №1. – გვ. 106-109.

5098. თელია ა. ილია ჭავჭავაძე და კახეთის რკინიგზა. – ჟურნ. “მეცნიერება და ტექნიკა”. – 1987. - №10., გვ. 30-34

5099. თელია ა. ილია ჭავჭავაძე და საბანკო პოლიტიკა. – ჟურნ. “ეკონომისტი”. – 1987. - №1., გვ. 93-96

5100. თირაიშვილი თ. “და მომევიღინა მე კაცი დიდი”. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1987.

ინტერვიუ მოქანდაკე გიორგი ლარიაშვილთან მისი ნამუშევრის – “მარად და ყველგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა...” – ირგვლივ.

5101. თოდუა გ. ილია ჭავჭავაძე საზოგადოების ეკონომიკური წყობილების შესახებ. – ჟურნ. “ეკონომისტი”. – 1987. - №10., გვ. 17-28

5102. თოდუა ლ. ჩვენი “თანამდევნი, უკვდავი სული...”. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 27 ოქტ.

5103. თორდია კ. ილიას დიდი მეგობრობა ახალციხელ იოსებ და ილიკო ნებაძეებთან. – გაზ. “წითელი დროშა” (ახალქალაქი). – 1987. – 24 ოქტ.

5104. თორდია კ. ილია ჭავჭავაძე და სამცხე-ჯავახეთი. – ჟურნ. “ცისკარი”. – 1987. - №10., გვ. 152-156

- 5105.** თორდია კ. მესხეთის დიდი ქომაგი. – გაზ. “განახლებული მესხეთი”. – 1987. – 19 თებ.
- 5106.** თუთბერიძე ნანა. ეს “ალუვისებელი საწყაული”. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1987. – 21 ივლ.
 ო. გვასალიას დოკუმენტური ტელეფილმი “რამდენიმე სურათი ილიას ცხოვრებიდან”.
- 5107.** თუთბერიძე ნანა. ჯერ კიდევ ვალშია. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1987. – 22 ოქტ.
- 5108.** თურნავა ს. ილია და უცხოელი მოღვაწეები. – ჟურნ. “დროშა”. – 1987. – №8., გვ. 14-15
- 5109.** თურნავა ს. “კაცია ადამიანის” უცნობი ფრანგული თარგმანი. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1987. – 23 ივლ.
 ილია ჭავჭავაძის მოთხრობის მ. ბროსესეული თარგმანის გამო.
- 5110.** ჭავჭავაძის ეკონომიკური ტერმინოლოგია. – ჟურნ. “ეკონომისტი”. – 1987. – №7., გვ. 102-107
- 5111.** ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა გამოცემა [ინგლისურ, ფრანგულ, გერმანულ, რუსულ და სხვა ენებზე]. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 19 სექტ.
- 5112.** იაშვილი ს. თბილისის ქართული გიმნაზია და ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 99-104
- 5113.** ითონიშვილი ვ. ილია ჭავჭავაძის ღვაწლი ქართულ ეთნოგრაფიაში. – ჟურნ. საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ისტ., არქ., ეთნოგრ. და ხელოვნების ისტორიის სერია. – 1987. – №3., გვ. 24-39
- 5114.** ილია [წერილები, სიტყვები, მოგონებები / შემდგ. გურამ. გვერდწითელი, სარგის ცაიშვილი; რედ.: ცოტნე კიკვიძე.] – თბ.: მერანი, 1987. – 589გვ. – (მოგონებები გარდასულ დღეთა).

შინაარსი:

- აკაკი წერეთელი – გამოსათხოვარი სიტყვა;
 ვაჟა-ფშაველა – ვერ მოჰკლეს! სიტყვა ილია ჭავჭავაძის ცხედარზე;
 იაკობ გოგებაშვილი – შურის ძიება ისტორიისა. დიდი მწუხარების დიდი ნაყოფი. საარაკო სინამდვილე და საიუბილეო ოცნება;
 გრიგოლ ყიფშიძე – ილია ჭავჭავაძე (ბიოგრაფია);
 კიტა აბაშიძე – ილია ჭავჭავაძე (კრიტიკული მიმოხილვა);
 ივანე ჯავახიშვილი – ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ისტორია.
მოგონებები

- კობტა აბხაზი;
 ოლღა აგლაძე;
 არტემ ახნაზაროვი;
 ვასილ ბარნოვი;
 ივანე ბუქურაული;
 ეკატერინე გაბაშვილი;
 რევაზ გაბაშვილი;
 შალვა დადიანი;
 ილია ზურაბიშვილი;
 ექვთიმე თაყაიშვილი;

იოსებ იმედაშვილი;
 დავით კასრაძე;
 არტურ ლაისტი;
 გიორგი ლასხიშვილი;
 სალომე ლოლაძე;
 იაკობ მანსვეტაშვილი;
 დანიელ მასლოვი;
 ბარბარე მაყაშვილი;
 სოფრომ მგალობლიშვილი;
 იონა მეუნარგია;
 ელისაბედ საგინაშვილი;
 საგურამოელი გლეხები;
 თედო სახოკია;
 ნინო ყიფიანი;
 გიგო ხეჩუაშვილი;
 მიხეილ ჯავახიშვილი;
 ნიკო ჯანდიერი;
 ნოშრევან ჯაფარიძე;
 არჩილ ჯაჯანაშვილი

- 5115.** ილია. _ ქურ. “დროშა”. _ 1987. _ №2. _ გვ. 18.
 გოგებაშვილის, ნ. ნიკოლაძის, ე. თაყაიშვილის, გრ. ყიფშიძისა და ს. მგალობლიშვილის გამონათქვამები და შეხედულებები ი. ჭავჭავაძეზე.
- 5116.** ილია აჭარის შესახებ. (ოსმალის საქართველო). – გაზ. “დროშა” (შუახვევი). – 1987. – 20 ოქტ.
- 5117.** ილია II, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი. “მართალი, ვითარცა ფინიკი აღყუავნეს”. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 23 ოქტ.
 საუბარი უწმინდეს და უნეტარეს, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ილია მეორესთან / ჩაიწერა ი. ამირხანაშვილმა.
- 5118.** ილია II, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი. წმინდა ილია მართალი. – გაზ. “ილია” (საქ. მწერალთა კავშირის ქუთაისის განყ-ბის ერთდროული ლიტ. გაზეთი). – 1987. – 15 ოქტ.
- 5119.** ილია რომ არა... – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 22 ოქტ.
 მ. ლორთქიფანიძის, ვ. ბერიძის, მ. მაჭავარიანისა და ლ. ლოლობერიძის აზრი ილიას შესახებ.
- 5120.** ილიას საიუბილეო საღამო კიევში. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 11 დეკ.
- 5121.** ილიას სამრევლო: [სტატიების კრებული] / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., განათლება, 1987. _ 375 გვ.
- 5122.** ილია ჭავჭავაძე. ლიტერატურის სარეკომენდაციო საძიებელი (დაბადების 150 წლისთავთან დაკავშირებით) / საქ. სსრ კ. მარქსის სახ. სახელმწ. რესპ. ბიბ-კა; [შემდგ.: ტ. საპატოვა, ვ. ნანაძე, ნ. რიჟინაშვილი, ნ. ლევიშვილი; რედ.: გ. შარაძე]. – თბ., 1987. _ 103 გვ.

- 5123.** ილია ჭავჭავაძე. ცხოვრება და შემოქმედება: საგამოფენო მასალები სკოლებისა და საბავშვო ბიბლიოთეკებისათვის / ტექსტის ავტ. და შემდგ. ნ. ადამია. – თბ.: ნაკადული, 1987. – 48 გვ.
- 5124.** ილია ჭავჭავაძე: მეთოდური რეკომენდაციები მწერლის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილ ღონისძიებებისათვის / [რეკომენდაციები მოამზადეს...მ. ვახტანგაძემ და ნ. ლითანიშვილმა]; საქ. სსრ წიგნის მოყვარულთა საზ-ბა. _ თბ., 1987. _ 44გვ.
- 5125.** ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავი: მეთოდური რეკომენდაციები და მასალები მასობრივი ბიბლიოთეკების დასახმარებლად / შემდგ.: გ. ბერულავა. – თბ., 1987. _ 37 გვ.
- 5126.** ილია ჭავჭავაძე 150: საიუბილეო კრებული / სარედ. კოლეგია: ნიკო ბერძენიშვილი, ლეონიდე გორგილაძე, გრიგოლ თოდუა, ლადო მინაშვილი, მარიკა ოძელი, ნოდარ ტაბიძე, ელგუჯა ხინთიბიძე (რედაქტორი), ბესარიონ ჯორბენაძე – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1987. – 350გვ.
- კრებულში შევიდა ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი შემდეგი სტატიები:
- ბესარიონ ჯორბენაძე** _ ქართული ენის დიდი მოამაგე;
- თენგიზ სანიკიძე** _ ილია ჭავჭავაძის ენის ლექსიკა;
- მზია ძაძამია, ლიანა შატბერაშვილი** _ ილია ჭავჭავაძე და თანამედროვე ქართული პროზის ზოგიერთი ასპექტი;
- ნოდარ ტაბიძე** _ დეტალის გამოყენების ოსტატობა;
- აკაკი ხინთიბიძე** _ ილიას ნატვრა და იმედი (ერთი ლექსის ანალიზისათვის);
- ვახტანგ ვახანია** _ რამდენიმე შენიშვნა ი. ჭავჭავაძის “კაცია-ადამიანის?!” შესახებ;
- ლეონიდე გორგილაძე** _ ილიას მსოფლმხედველობის ადგილისათვის ქართული საზოგადოებრივი აზრის განვითარების ისტორიაში;
- მიხეილ გაფრინდაშვილი** _ ილია ჭავჭავაძე და თანამედროვეობა;
- უშანგი ობოლაძე** _ ილია ჭავჭავაძე და ახალგაზრდობის აღზრდის საკითხები;
- გრიგოლ თოდუა** _ ილია ჭავჭავაძე და პოლიტიკური ეკონომიის აქტუალური პრობლემები;
- ტარიელ სართანია** _ ილია ჭავჭავაძე საქართველოს ეკონომიკური განვითარების გზების შესახებ;
- ლამარა გოდერიძე** _ ილია ჭავჭავაძე და ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება;
- სოლომონ ხუციშვილი** _ ილია ჭავჭავაძის “ახლობელნი და შორეულნი”;
- ლიანა ფერაძე** _ სამზადისი ილიას პირველი იუბილესათვის;
- ლევან მენაბდე** _ ილია ჭავჭავაძე და დავით გურამიშვილი;
- ოთარ ბაქანიძე** _ ილია ჭავჭავაძე და უკრაინა;
- მედია სურგულაძე** _ ილია ჭავჭავაძე და და-ძმა უორდროპები;
- ვანო შადური** _ ილია ჭავჭავაძე და ყაზბეგი.
- 5127.** ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში / [შემდგ.: ლიდა აფაქიძე და ტარიელ იაშვილი; რედ.: გიორგი ნატროშვილი]. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1987. _ 187გვ.

კრებულში შესული მოგონებების ავტორები არიან: გალაკტიონ ტაბიძე, ლევან ასათიანი, ილია აგლაძე, სოსო მაჭავარიანი, იაკობ ნიკოლაძე, ელენე როსტომაშვილი-ჭავჭავაძე, ყარამან ფალავა, სოლომონ ცაიშვილი, ალექსანდრე მიქაბერიძე, სეით იაშვილი, ლადო გეგეჭკორი, დავიტ კასრაძე, არკადი ხუნდაძე, ლადო ბზვანელი, ილია ბახტაძე, სოსიკო ფანცხავა, ზაქარია ჭიჭინაძე, მიხეილ მამულაშვილი, ანასტასია მაყაშვილი, ნატალია ჯიჯავაძე, დარია ერისთავი-ჯავახიშვილი, გიორგი ტატიშვილი, ალექსანდრე გიჟიმერელი, დ. დავითაშვილი, მიხეილ შამანაური, კოტე ბერეკაშვილი, იოსებ ანდრონიკაშვილი, გიორგი ბერძენიშვილი.

- 5128.** ილია ჭავჭავაძე მოგონებებში. 1836-1987 / შ. ბარამიძე, ო. აგლაძე, ა. მათურელი და სხვ. – ჟურნ. “საისტორიო მოამბე”. – 1987. - №55-56., გვ. 124-250
- 5129.** ილია ჭავჭავაძის თბილისის სახლ-მუზეუმი: [ბუკლეტი / შემდგ.: ლ. გიორგაძე; ტექსტის ავტ.: მ. ნადირაძე]; საქ. სსრ კულტ. სამინ. – თბ.: ხელოვნება, 1987. – 11 გვ
- 5130.** ილია ჭავჭავაძის პირადი ბიბლიოთეკა (მე_2 შევს. და შესწ. გამოც.) / საქ. სსრ სახელმწ. რესპ. ბიბ-კა; [შემდგ.: ე. იმნაძე, გ. რამიშვილი; რედ.: კ. რამიშვილი]. – თბ., 1987. – 207გვ.
- 5131.** ილია ჭავჭავაძის საგანმანათლებლო მოღვაწეობა./შემდგ.: მ. ბერძენიშვილი. საქ. სსრ კულტურის სამინ., ხალხური შემოქმედებისა და კულტ.-საგანმანათლებლო მუშაობის რესპ. სამეც. მეთოდ. ცენტრი. – თბ., 1987. – 16გვ.
- 5132.** ილია ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმი: [ბუკლეტი / შემდგ.: ლ. გველესიანი; ტექსტის ავტ.: შ. ოსეფაშვილი]; საქ. სსრ კულტ. სამინ. – თბ.: ხელოვნება, 1987. – 10 გვ.
- 5133.** ილია ჭავჭავაძის საიუბილეოდ: [სსრკ მწერალთა კავშირის გამგეობის დადგენილება]. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 8 მაისი
- 5134.** ილია ჭავჭავაძის სიკვდილი და დასაფლავება: [ი. ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი წერილები და ლექსები] – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 465-571
- 5135.** ილია ჭავჭავაძის ყვარლის სახლ-მუზეუმი: [ბუკლეტი / შემდგ.: ლ. გველესიანი; ტექსტის ავტ.: ი. ბეროშვილი]; საქ. სსრ კულტ. სამინ. – თბ.: ხელოვნება, 1987. – 12 გვ.
- 5136.** ილია ჭავჭავაძის ძეგლი ზუგდიდში. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1987. – 17 ნოემბ.

ძეგლის ავტორები არიან მოქანდაკე თენგიზ კიკალიშვილი და არქიტექტორი ზურაბ მათიაშვილი.

- 5137.** ილიას დღეები ქუთაისში. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 6 ნოემბ.
- 5138.** ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ.: განათლება, 1987. – 581გვ.

კრებული ეძღვნება ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავს. იგი შედგება ორი თავისაგან: 1) “შენი საქმეები და ღვაწლი თავისთავად ილაღადებენ”; 2) “ილია ჭავჭავაძის სიკვდილი და დასაფლავება”. პირველ თავში თავმოყრილია ქართველ მწერალთა, მეცნიერთა და საზოგადო მოღვაწეთა სტატიები, მეცნიერული გამოკვლევები, პუბლიცისტური

- გამოსვლები. მეორე თავში ნაჩვენებია ილიას ვერაგული მოკვლით გამოწვეული საერთო-სახალხო გლოვის მასშტაბი.
- 5139. ილიას სწავლება სკოლაში:** [კრებული] / საქ. განათ. სამინ., მასწავლებელთა დახელოვნების ცენტრ. ინ-ტი, ქართ. ენისა და ლიტ-რის სწავლების მეთოდოლოგია კათედრა. _ თბ., 1987. _ 88გვ.
- შინაარსი:**
- გ. შალამბერიძე _ “კაცია-ადამიანის?!” სათაურის გაგებისათვის;
 - ნ. უსტიაშვილი _ ენისა და სტილის ზოგიერთ საკითხზე მუშაობა ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებების სწავლებისას;
 - ლ. ჭანკვეტაძე _ ილიას წერილების გამოყენება მწერლის ბიოგრაფიის სწავლებისათვის;
 - ნ. ხოშტარია _ ი. ჭავჭავაძის რამდენიმე ლირიკული ნაწარმოების სწავლებისათვის;
 - დ. ბერიძე _ “აჩრდილის” სწავლება ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლაში;
 - თ. კვინტრაძე _ “განდეგილის” სწავლებისათვის;
 - ე. გულდამაშვილი _ “ხიდჩატეხილობის” სწავლებისათვის;
 - დ. ლორია _ ილიას ნაწარმოებთა ესთეტიკურ-ემოციურ ფონზე დაკვირვება;
 - შ. გოგატიშვილი _ დიდი ილიას სახელობისა.
- 5140. იმედაშვილი ი.** მისი აზრი გვიძღოდა წინ. _ წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. _ თბ., 1987. _ გვ. 250-254
- 5141. იმედაშვილი კ.** “თვითოველი წამი მისის ცხოვრებისა-მოდღვრებაა...”. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 23 ივნ.
- 5142. იმედაშვილი კ.** ილიას გაკვეთილები. – ჟურნ. “საქ. კომუნისტი”. – 1987. - №7., გვ. 83-88.
- იგივე:** გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 30 ივლ., 1 აგვ.
- 5143. იმედაშვილი კ.** “მარად და ყოვლგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა...” _ წიგნ.: იმედაშვილი კ. მიჯნა. _ თბ., 1987. _ გვ. 287-289.
- საქართველოს გ. ლეონიძის სახ. ლიტერატურის მუზეუმში დაცული ილია ჭავჭავაძის ხელნაწერის შესახებ, სადაც პოემა “აჩრდილის” განსხვავებული ვარიანტია შენახული.
- 5144. იმერლიშვილი ს.** ამ ჭერქვეშ იქმნებოდა დიდი შემოქმედება. – ჟურნ. “საქ. სოფლის მეურნეობა”. – 1987. - №10., გვ. 43
- 5145. ინგოროყვა პავლე.** “ადამიანურ ეფლებათათვის...” _ ილია ჭავჭავაძე სახელმწიფო საბჭოში. – ჟურნ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 1987. - №10., გვ. 44-47
- 5146. ინჯია ჯ.** პაპის ნაამბობი. – გაზ. “ოქტომბრის გზით” (ქარელი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5147. ირემაძე ა.** ილია ჭავჭავაძის პოლიტიკური მსოფლმხედველობა. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 25 აგვ.
- 5148. იშჩენკო ე.** ძვირფასი სახელი. – გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1987. – 9 ოქტ. ილიას ურთიერთობა უკრაინელ მწერლებთან.
- 5149. კავთიაშვილი ვენერა.** ესეც თავმდაბლობის ნიშანია. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 3 მარტი.
- წერილში საუბარია, თუ როგორ ფლობდა ი. ჭავჭავაძე უცხო ენებს.

- 5150.** კაიკაციშვილი ს. ილია და აჭარა. – გაზ. “ლენინელი” (ქობულეთი). – 1987. – 22 ოქტ.
- 5151.** კაკაბაძე დ. ილიას “ივერია” ფეხბურთოზეც წერდა. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1987. – 22 ოქტ.
- 5152.** კაკაბაძე ნ. ვაჟა-ფშაველა შვეიცარიული გაზეთის ფურცლებზე. – გაზ. “კომუნისტის გზა” (დუშეთი). – 1987. – 17 თებ.
- 5153.** კაკაბაძე ნ. ილია ჭავჭავაძე შვეიცარიულ გაზეთში. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 10 იანვ.
- შვეიცარიული გაზეთის “ნოი ციურჰერ ცაიტუნგის” 1986 წ. 28 ნოემბრის ნომერში გამოქვეყნდა რუტ ნოიკომისა და იოლანდა მარშევის ვრცელი წერილი ილია ჭავჭავაძეზე.
- 5154.** კაკულია შ. ილია ჭავჭავაძე [იმერეთის ეპისკოპოსის] გაბრიელ ქიქოძის შესახებ. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1987. – 21 ივლ.
- 5155.** კალანდაძე აღ. ერის მამის სულიერი საგანძური. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 11 დეკ.
- რეცენზია წიგნზე: გ. შარაძე. ილია ჭავჭავაძე-გამოკვლევა და ფოტომატიაზე – I ნაწ. (1837-1885 წ.წ.). თბ., ხელოვნება, 1987.
- 5156.** კალანდაძე ა. ილია ჭავჭავაძის ჟურნალისტურ-ლიტერატურული ეტიკა. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 3 ნოემბ.
- 5157.** კალანდაძე ანა. ილიამ ბრძანა: [ლექსი]. – მწიგნობარი-87. – თბ., 1987. – გვ. 147.
- 5158.** კალანდაძე დ. “განდეგილის” იდეები და თანამედროვეობა. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 17 ოქტ.
- 5159.** კალანდაძე თ. მარადისობას შეერია მისი ხატება. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 31 ოქტ.
- 5160.** კანდელაკი ბ. ილია ჭავჭავაძის დაბადებიდან 150 წლის საიუბილეოდ. – ჟურნ. “მეგლის მეგობარი”. – 1987. – №1., გვ. 35-40
- 5161.** კანდელაკი ბ. ჭავჭავაძეთა საგვარეულო გერბი. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 26 თებ.
- 5162.** კანდელაკი ნიკოლოზ. ილია ჭავჭავაძე 1837-1907 _ წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითქმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 282-295.
- 5163.** კანდელაკი ო. ეს ფოტოსურათიც შეავსებს. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 13 თებ.
- ილია ჭავჭავაძის ახლო ნათესავის სოსიკო ვაჩნაძის შესახებ.
- 5164.** კანანაძე ვ. ილიას იდეოლოგიური მოძღვრება. – გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 19 დეკ.
- 5165.** კანკაძე ს. თავის მამულის მოყვარე. – გაზ. “ლენინელი” (ლენინგორი). – 1987. – 6 აგვ.
- 5166.** კარბელაშვილი ა. “ივერია” ფინელებსა და ფინეთზე. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1987. – 13 აგვ.
- 5167.** კარბელაშვილი ა. გაზეთი “ივერია” ქართველი გლეხების მოამაგე. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 21 თებ.
- 5168.** კარბელაშვილი ა. ელექტროენერგია და ილიასული “ივერია”. – ჟურნ. “მეცნიერება და ტექნიკა”. – 1987. – №10., გვ. 35-38

- 5169.** კარბელაშვილი ა. ილიასეული “ივერია” უცხოელთა წიგნებზე. – გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1987. - №8., გვ. 3
- 5170.** კარბელაშვილი ლ. ზოგიერთი სამართლებრივი საკითხი “ივერიის” ფურცლებზე. – ჟურნ. “საბჭ. სამართალი”. – 1987. - №2., გვ. 56-57
- 5171.** კასრაძე დავით. ილიაობა. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 108-116.
ავტორი იგონებს ილიასთან შეხვედრის სხვადასხვა შემთხვევას – ილიაობაზე საგურამოში, ნიკო ხიზანიშვილის დაკრძალვაზე და ა.შ.
- 5172.** კასრაძე ოთარ. ი. ჭავჭავაძე და გამომცემლობა “ქართული მწერლობა”. – მწიგნობარი-87. – თბ., 1987. – გვ. 181-190.
- 5173.** კაშიაძე ს. ილიას: [ლექსი]. – გაზ. “წინსვლა” (სამტრედია). – 1987. – 23 ოქტ.
- 5174.** კაციტაძე ო. ერთი წიგნის წინასიტყვაობის გამო. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 16 ოქტ.
შენიშვნები ვ. აბაშმაძის მონოგრაფიაზე “ილია ჭავჭავაძე-სახელმწიფოსა და სამართლის პრობლემები”.
- 5175.** კაჭარავა ი. ილია ჭავჭავაძე და ისტორია. ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავი. – წიგნ.: საქართველოს უახლესი ისტორიის საკითხები. – თბ., 1987. – გვ. 168-175.
- 5176.** კაჭარავა ი. ილია ჭავჭავაძე და “მსოფლიო რევოლუციური პროცესი” (დასკვნები და განზოგადებანი). – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მეცნ. ისტ., არქეოლ., ეთნოგრ. და ხელოვნების ისტორიის სერია. – 1987. - №3., გვ. 5-23
- 5177.** კაჭარავა ი. ილია ჭავჭავაძე – ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის მედროშე. – ჟურნ. “მეცნიერება და ტექნიკა”. – 1987. - №10., გვ.7-10
- 5178.** კახაძე ო. საღარამისეული საჩუქარი საჯარო ბიბლიოთეკას. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1987. – 19 ნოემბ.
ქუთაისის საჯარო ბიბლიოთეკას გადაეცა არაბულ ენაზე სირიაში გამოცემული ილია ჭავჭავაძის “განდეგილი” და ნ. ბარათაშვილის კრებული.
- 5179.** კახელიშვილი ჯ. “ზაზაღეთის ტბის ძირას”. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 13 თებ.
ილია ჭავჭავაძის პოემებისა და ლექსების მიხედვით შექმნილი სპექტაკლი გლდანის სახელმწ. დრამატული თეატრის სცენაზე.
- 5180.** კახიძე ნ. ილია ჭავჭავაძე, როგორც ეთნოგრაფი. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 2 ოქტ.
- 5181.** კახნიაშვილი ც. ავკაცობას მკაცრი განაჩენი. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1987. – 14 მაისი.
- 5182.** კახნიაშვილი ც. თვალი კახეთისა. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1987. – 22 ოქტ.
- 5183.** კეკელია მ. ილია ჭავჭავაძის სახელმწიფოებრივი შეხედულებებისა და ჩვეულებითი სამართლის ზოგიერთი საკითხი. – ჟურნ. “საბჭ. სამართალი”. – 1987. – №5. – გვ. 51-56
- 5184.** კერესელიძე მ. ილიას გონების შუქზე. – ჟურნ. “საბჭ. ხელოვნება”. – 1987. - №10., გვ. 3-6.
ფილმი – რამდენიმე სურათი ილიას ცხოვრებიდან.
- 5185.** კესარელი მ. დიდი ილია. – გაზ. “განახლებული მესხეთი” (ადიგენი). – 1987. – 12 მაისი

- 5186.** კელოშვილი შ. ილიასადმი: [ლექსი]. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 15 სექტ.
- იგივე: გაზ. “წითელი დროშა” (ახალქალაქი). – 1987. – 27 ოქტ.
- 5187.** კვარაცხელია ვ. დიდ მამულიშვილს: [ლექსი]. – გაზ. “კომუნიზმის დროშით”. – 1987. – 31 ოქტ.
- 5188.** კვარაცხელია ლ. “აღასრულა მან თვისი ვალი”. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 23 ოქტ.
- 5189.** კვარაცხელია ს. ი. ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობის თეორიულ-ფილოსოფიური საფუძვლები. – გაზ. “კომუნიზმის დროშით” (წალენჯიხა). – 1987. – 21 მაისი
- 5190.** კვაჭანტირაძე თამაზ. “ავ-ფთონი” ანუ ავად მღელვარი – ჟურ. “კრიტიკა”. – 1987., №1.
- ავტორი ეხმაურება რ. კუსრაშვილის მიერ ილიას პოეტურ თხზულებათა ტექსტებში, კერძოდ ლექსში “მეც შავ თვალებს”, ავტორისეული სიტყვის “ავ-ფთონის” აღდგენის აუცილებლობას, ეთანხმება მოთხოვნას და აღნიშნავს, რომ “ავ-ფთონი” ილიასეულია და ნიშნავს ავად მღელვარს.
- 5191.** კვაჭანტირაძე თამაზ. ილია აღმადგინებელი. – გაზ. ”თბილისი”. – 1987. – 23 ოქტ
- 5192.** კვირკველია გ. ილია და სამეგრელო. – გაზ. “ნაპერწკალი” (ჩხოროწყუ). – 1987. – 19 მაისი
- 5193.** კვირკველია გ. წიწამური: [ლექსი]. – გაზ. “კომუნიზმის დროშით” (წალენჯიხა). – 1987. – 4 აგვ.
- 5194.** კვიციანიშვილი ემზარ. ჩვენი გამძლეობის სიმბოლო. – ჟურ. ”ცისკარი”. – 1987. – №10. – გვ. 8-12
- 5195.** კიკნაველიძე ლ. იქ, წიწამურთან: [ლექსი]. – გაზ. “წითელი დროშა” (მაიაკოვსკი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5196.** კიკნაძე გრიგოლ. ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების ძირითადი ტენდენციები – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 295-326
- 5197.** კიკნაძე ვასილ. ერთი მსახიობის დრამატული მონოლოგი. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 21 ოქტ.
- ბაქრაძისა და კ. მახარაძის სპექტაკლ-მონოლოგი “რაც მტრობას დაუნგრევია...” შექმნილი ი. ჭავჭავაძის ცხოვრებასა და შემოქმედებაზე.
- 5198.** კიკნაძე ვასილ. ჩვენი ეროვნების საჯარო ნიშანი: ილია ჭავჭავაძე და ქართული თეატრალური სამყარო. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 15 თებ.
- 5199.** კიკნაძე მ. ილია ქართული დრამატურგიის შესახებ. – ჟურნ. “თეატრ. მოამბე”. – 1987. - №1., გვ. 90-92
- 5200.** კილაჩავა ბ. ილია ჭავჭავაძე და ძველი ქართული ლიტერატურა. – გაზ. “თბილისის უნივერსიტეტი”. – 1987. – 23 ოქტ.
- 5201.** კილასონია ბ. “ძლივს გამოვკეთდი და...”. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 7 თებ.
- წერილში მკითხველი გაეცნობა ექიმ ა. იაშვილის მიერ ილია ჭავჭავაძის გვამის გამოკვლევის შემდეგ გამოტანილ დასკვნებს.
- 5202.** კილაძე ლ. საუკეთესო მეგობართაგანი: [პ. ნაკაშიძე]. – გაზ. “ლენინის დროშა” (მახარაძე). – 1987. – 22 ოქტ.
- 5203.** კილაძე დ. შთაგონება. – ჟურნ. “დროშა”. – 1987. - №6., გვ. 14

- 5204.** კინწურაშვილი ე. ერის მამა. – გაზ. “დროშა” (წყალტუბო). – 1987. – 17 თებ.
- 5205.** კირთაძე პ. ერის მესაჭე. – გაზ. “შრომის დროშა” (გეგეჭკორი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5206.** კლდეკაცი იყავ, კლდეს შეედღულე, უკვდავებასთან ხარ წილნაყარი: [გამოჩენილი ქართველი მწერლები ილია ჭავჭავაძის შესახებ]. – გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1987. – 28 ოქტომბერი. - №20. – გვ. 4-5.
შინაარსი: კ. გამსახურდია _ ილია ჭავჭავაძე; ტ. ტაბიძე _ ილია ჭავჭავაძე; ვ. ბარნოვი _ მოგონება; ვაჟა-ფშაველა _ ილია ჭავჭავაძის სახსოვრად; ვ. გუნია _ დიდებულ ილიას; გრ. რობაქიძე _ ქართული პოეზიისათვის.
- 5207.** კლდიაშვილი დ. ოთხი დღე კახეთში: [მოგონება]. – ჟურნ. “განთიადი”. – 1987. - №4., გვ. 182-187
- 5208.** კობალაძე თ. მძიმე ჯვარი. – ჟურნ. “ჯვარი ვაზისა”. – 1987. - №1., გვ. 27-31
- 5209.** კობახიძე გივი. ბიბლიური წყევლა იმათ მიმართ, ვინც ბატონი ილია მოგვიკლა: [ლექსი]. _ ჟურნ. “გუმაგი” _ პარიზი, 1987, №14.
ლექსი დაიბეჭდა ფსევდონიმით “გივი შაორელი”.
- 5210.** კობახიძე გივი. ილიას ლანდი: [ლექსი]. _ ჟურნ. “გუმაგი” _ პარიზი. _ 1987. _ №14.
ლექსი დაიბეჭდა ფსევდონიმით “გივი შაორელი.”
- 5211.** კობახიძე ნ. ერის მარადი თანამდევნი სული. – გაზ. “ოქტომბრის გზით” (ქარელი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5212.** კობახიძე ნ. ილიას: [ლექსი]. – გაზ. “ოქტომბრის გზით” (ქარელი). – 1987. – 17 ოქტ.
- 5213.** კობახიძე ნ. სახალსო განათლების მუხეუმში. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 23 ოქტ.
- 5214.** კობერიძე თ. რომ ეკავა ილიას მხრებით: [ლექსი]. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 15 სექტ.
- 5215.** კოპალეიშვილი ნ. დღესაც თერგივით მქუხარე. – გაზ. “წინსვლა” (სამტრედია). – 1987. – 22 ოქტ.
- 5216.** კოპალეიშვილი ს. ილია და ჭადრაკი. – გაზ. “წინსვლა” (სამტრედია). – 1987. – 27 ოქტ.
- 5217.** კორსაველი გ. დიდი ილია უმცროს მეგობართა მოგონებებში. – ჟურნ. “ცისკარი”. – 1987. - №10., გვ. 149-151
- 5218.** კორტავა ი. მეცხრამეტე საუკუნის ბუმბერაზი. – გაზ. “კომუნიზმის მშენებელი” (ხობი). – 1987. – 31 მარტი
- 5219.** კორძაია ვ. არ არის მკვდარი...; დიდება მგოსანს! იმ დღეს...; მან ხალხს შესწირა დღენია...; იქ, წიწამურთან; დაილოცოს ის მარჯვენა!...[ლექსები]. – გაზ. “დროშა” (გულრიფში). – 1987. – 1 აგვ.
- 5220.** კოტეტიშვილი ვახტანგ. ილია ჭავჭავაძე და ხალხური შემოქმედება _ წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. _ თბ., 1987. _ გვ. 256-272
- 5221.** კოტეტიშვილი ვ. ილია ჭავჭავაძე. – გაზ. “თბილისის უნივერსიტეტი”. – 1987. – 23 ოქტ.
- 5222.** კოტეტიშვილი ფ. დაუპირისპირა?! – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 2 ოქტ.
კლასები და წოდებები “ოთარაანთ ქვრივის” მიხედვით.

- 5223. კოტეტიშვილი ფ.** ხალხი დაბალი თუ მაღალი, ყველა მოყვარეა ჩვენი... – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 21 მარტი.
ილია ჭავჭავაძე სრულღირსებიანი ადამიანის შესახებ.
- 5224. კოტინოვი ნორა.** ტვირთმძიმეთა და მაშვრალთ მოძღვარი. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 22 ოქტ.
1898 წელს დანიშნულ ილია ჭავჭავაძის იუბილეზე, რომელიც არ შედგა, ქალაქ ოდესის ქართველი მუშების მიერ იუბილესათვის გამოგზავნილი ადრესი ილიას ვენზელით დამშვენებული საუკეთესო ყდით. ხელნაწერი დაცულია გ. ლეონიძის სახელობის ლიტერატურის მუზეუმში.
- 5225. კოტორაშვილი დ.** ბალავარმტკიცე დედაბურჯი ჩვენი ერისა. – გაზ. “საბჭ. პედაგოგი” (თბილ. პედ. ინ-ტი). – 1987. – 22 ოქტ.
- 5226. კოტრიკაძე მიხეილ.** ილია ჭავჭავაძის ერთი დაცვითი სიტყვის გამო. – ჟურ. “საბჭოთა სამართალი”. – 1987. – №1. – გვ. 25-29.
- 5227. კოჭლავაშვილი მ.** ილია და ბავშვები. – გაზ. “ნორჩი ლენინელი”. – 1987. – 23 ოქტ.
თბილისის ბავშვთა სურათების გალერეაში ილია ჭავჭავაძის 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი გამოფენა “ილია და ბავშვები”.
- 5228. კოჭლამაზაშვილი მ.** ილიას შემოქმედება და ხელოვნება. – გაზ. “კოლმეურნე” (სიღნაღი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5229. კრიჭინაშვილი რ.** სამომხმარებლო კოოპერაციის პირველი მერცხალი. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1987. – 17 იანვ.
- 5230. კურტანიძე ე., კურტანიძე მ.** ვინ იყო კაკო ბლაჭიაშვილის პროტოტიპი? – გაზ. “წითელი დროშა” (ახალქალაქი). – 1987. – 22 ოქტ.
- 5231. კურტანიძე ე.** ილიას დღეები საქართველოში. – გაზ. “მეტალურგი” (რუსთავის მეტალურგიული ქარხანა). – 1987. – 23 ოქტ.
- 5232. კუსრაშვილი რუსუდან.** ენაც ისტორიაა. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 19 ივნ.
- ილია ჭავჭავაძის ენა. მისი ბრძოლა ქართული სალიტერატურო ენის გაწმენდისათვის.
- 5233. კუტიბაშვილი ზ.** ილია და გაზეთი “ზმა კახეთისა”. – გაზ. “კოლმეურნე” (სიღნაღი). – 1987. – 20 ოქტ.
- 5234. კუტივაძე ნ.** სახალხო აკადემიაში. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1987. – 10 ივნ.
გელათის სახალხო აკადემიაში ჩატარდა ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი სხდომა.
- 5235. კუჭუხიძე ი.** ილია და საქართველოს ისტორიის საკითხები. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1987. – 23 ივლ.
- 5236. კუხიანიძე ზ.** უცნობი ტყვია: [ლექსი]. – გაზ. “ილია” (საქ. მწერალთა კავშირის განყ-ბის ქუთაისის ერთდროული ლიტ. გაზეთი). – 1987. – 15 ოქტ.
- 5237. ლაბაძე გრ.** ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – გაზ. “წითელი დროშა” (მაიაკოვსკი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5238. ლაისტი არტურ.** არტურ ლაისტი ილია ჭავჭავაძის შესახებ. – გაზ. “სამშობლო”. – 1987. – 20 ივნ.; 6 ივლ.
- 5239. ლაისტი არტურ.** მოგონებები ილია ჭავჭავაძეზე (წიგნიდან “საქართველოს გული”): პირველად ილიასთან; “ივერიის” რედაქციაში; ილია საგურამოში; ილიას პირადი ცხოვრება; ილიას გარეგნობა და ხასიათი; უკანასკნელი

- დღეები ილია ჭავჭავაძისა; ილიასთან საუბარი _ წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. _ თბ., 1987. _ გვ. 429-464
- 5240. ლაისტი არტურ.** უკანასკნელი შეხვედრა. – წიგნ.: “დროშის” ბიბლიოთეკა. წიგნი მესამე – 1987. – გვ. 30-33.
- 5241. ლალიაშვილი გ.** ჩვენი ყველაზე დიდი თანამედროვე. – გაზ. “ლენინის გზით” (გურჯაანი). – 1987. – 11 ივლ.
- 5242. ლამაზოშვილი ა.** ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – გაზ. “წითელი არბოშიკი” (წითელწყარო). – 1987. – 8 აპრ.
- 5243. ლანჩავა თ.** ერის მამა. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1987. – 15 ოქტ.
- 5244. ლაპარაკობენ** ჩვენი სტუმრები. _ გაზ. “ლიტ. საქართველო”. _ 1987. _ 30 ოქტ.
საუბრობენ ილია ჭავჭავაძის საიუბილეო დღეების მონაწილე ქართველოლოგები: კიმ ბრეითვეიტი, შტეფი-იუნგერ-ხოტივარი, ივ ბრუსანი, მიმო მორინა, რობერტ პარსონსი, ჯორჯ ჰიუიტი, ქრისტიანა ლიხტეფელდი, გიორგი შარაშიძე, ელენე ნიკოლაევსკაია, მარტინ ბუხჰორნი, ნოელ პოლკი და დონალდ რეიფილდი.
- 5245. ლაპიაშვილი მ.** ილია და ქართული პედაგოგიკა. – გაზ. “ახალი შირაქი” (წითელწყარო). – 1987. – 1 ოქტ.
- 5246. ლასხიშვილი გიორგი.** დეპეშა. – წიგნ.: “დროშის” ბიბლიოთეკა. წიგნი მესამე – 1987. _ გვ. 33-35.
ავტორი იხსენებს, თუ როგორი თავზარდამცემი იყო მისთვის ილიას მოკვლის შესახებ ახალი ამბის გაგება.
- 5247. ლაშაური მინდია.** ილია. _ ”გუშაგი” (პარიზი). _ 1987. _ №14. _ გვ. 16-26
- 5248. ლაშქარაძე დავით.** დაბრუნება უარყოფილ კონცეფციასთან და სხვა. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 3 ივლ.
რეპლიკა გაზეთ “ლიტ. საქართველოში” (1987 წ. 27 მარტი) გამოქვეყნებულ ნოდარ გრიგალაშვილის წერილზე “მწუხრის სიმღერა” და “ელეგია” გოეთესთან ილიას დამოკიდებულებების თაობაზე.
- 5249. ლაშქარაძე დავით.** ილია ჭავჭავაძე და ევროპული ლიბერატურა. _ მწიგნობარი-87. _ თბ., 1987. _ გვ. 73-88.
- 5250. ლებანიძე მურმან.** ილიას: [ლექსი]. _ მწიგნობარი-87. _ თბ., 1987. _ გვ. 180
- 5251. ლებანიძე მურმან.** საიუბილეოდ თქმული. _ გაზ. “კომუნისტი”. _ 1987. _ 28 ოქტ.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო საღამოზე.
- 5252. ლეკვიშვილი ი.** ღვაწლი მამულიშვილისა. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 27 მარტი.
საუბარია ილია ჭავჭავაძის ცხოვრების მკვლევარის ქრისტეფორე რაჭველიშვილის შესახებ.
- 5253. ლეკვიშვილი ს.** თქვან: აღასრულა მან თვისი ვალი. პირუთვნელ მკვლევარს ელის. _ გაზ. “თბილისი”. _ 1987. _ 24, 26 ნოემბ.
სახელმწიფო საბჭოში ილიას მოღვაწეობის შესახებ
- 5254. ლელაშვილი ა.** “ღვთიური ცეცხლით იწვოდა”: (გორში ნაბეჭდი წიგნი “ვინ იყო ილია ჭავჭავაძე”). – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 22 ოქტ.
- 5255. ლემონჯავა ნ.** მოძღვართმოძღვარი დედაენისა. – გაზ. “კომუნისტური შრომა” (სოხუმი). – 1987. – 1 აგვ.

- 5256. ლემონჯავა ნ.** სალიტერატურო ქართულის დიდი რაფორმატორი. – გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1987. – 28 აგვ.
- 5257. ლენინგრადელთა სიყვარულის გვირგვინი – პოეტს.** – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 16 დეკ.
 ლენინგრადის დ. შოსტაკოვიჩის სახ. ფილარმონიის დიდ დარბაზში გამართული ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო საღამო.
 იგივე: გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1987. – 18 დეკ.
- 5258. ლეონიდი,** ეპისკოპოსი. სიტყვა თქმული ილიას კუბოს შესვენების დროს სიონის ტაძარში. – ჟურნ. “ჯვარი ვაზისა”. – 1987. - №1., გვ. 67
- 5259. ლეონიდე გიორგი.** ილიას სურათზე. წარწერა ქართველ მწერალთა სურათებზე. ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსები] – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 326-329
- 5260. ლეონიდე გიორგი.** ილიას სურათზე: [ლექსი]. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 21 ოქტ.
 იგივე: გაზ. “ოქტომბრის გზით” (ხელვაჩაური). – 1987. – 22, 24 ოქტ.
 იგივე: გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1987. - №20., გვ. 7
- 5261. ლეონიდე გიორგი.** ილია ჭავჭავაძის აჩრდილს: [ლექსი]. – ჟურ. “ჯვარი ვაზისა”. – 1987. – №1. – გვ. 43
- 5262. ლილუაშვილი კ.** რა ტომის ხალხიც უნდა იყოს... თანაგრძნობის ღირსია. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 26 ოქტ.
 ილია და ბალკანეთის ხალხთა ეროვნულ-განმათავისუფლებელი ბრძოლა.
- 5263. ლიპარტელიანი რ.** დიდი ილია პატარებთან. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 13 თებ.
- 5264. ლიტერატურა და მშვიდობა განუყოფელია.** – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1987. – 24 ოქტ.
 ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო კონფერენცია საქართველოში.
 იგივე: გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 22 ოქტ.
- 5265. ლობჯანიძე ო.** ისევ ჭიკჭიკებს შენი მერცხალი. – გაზ. “ავანგარდი” (გალი). – 1987. – 20 ოქტ.
- 5266. ლომაშვილი ფ.** ილია ჭავჭავაძე და “ოხრანკა”. – ჟურნ. “ისტორია და გეოგრაფია სკოლაში”. – 1987. - №4., გვ. 14-25
- 5267. ლომაშვილი ჯ.** ვაჟა-ფშაველა ილია ჭავჭავაძის შესახებ. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ისტ., არქეოლ., ეთნოგრ. და ხელოვნების ისტორიის სერია. – 1987. - №3., გვ. 77-88
- 5268. ლომთაძე გ.** “მარად და ყველგან...”. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1987. – 17 მარტი.
 ილია ქართული თეატრის რეპერტუარის შესახებ.
- 5269. ლომიძე ნ.** მუსიკადქცეული ილია. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1987. – 22 ოქტ.
 ილიას ნაწარმოებების მუსიკალური ხორცშესხმა.
- 5270. ლორთქიფანიძე ი.** ერთი კურიოზის გამო ანოტაციაში. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 27 მარტი.
 ილია ჭავჭავაძის მოთხრობა “კაცია ადამიანის?!” ანოტაციის შედგენაში მ. ბეთანიშვილის მონაწილეობის გარკვევისათვის.

- 5271. ლორთქიფანიძე მერაბ.** ახალი მასალები ილია ჭავჭავაძის შესახებ. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 27 დეკ.
მასალები დაცულია ძმების, ნიკო და იასონ ლორთქიფანიძეების პირადი არქივში.
- 5272. ლორთქიფანიძე ნიკო.** წიწამურიდან მთაწმინდამდე (1907-1917) – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 152
- 5273. მაგაროტო ლ.** ვინ არის ჩემთვის ილია. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 23 ოქტ.
იგივე: გაზ. “ზოოვეტერინარი” (საქ. ზოოტექნიკურ-სავეტერინარო სასწავლო კვლევითი ინ-ტი). – 1987. – 30 ოქტ.
- 5274. მაგაროტო ლ.** ”შუერის” პოლიტიკა ი. ჭავჭავაძის პოემა ”განდეგილში”. – ჟურნ. “მნათობი”. – 1987. - №10., გვ. 87-91
- 5275. მათიაშვილი გ.** ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა პირველი რუსული თარგმანები. – თბ.: მეცნიერება, 1987. – 126 გვ.
- 5276. მასიაშვილი ხათუნა.** თითქოს ილია გამოვიდა. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 5 დეკ.
ილიას თბილისის სახლ-მუზეუმის სამუშაო კაბინეტის აღდგენა.
- 5277. მასურაძე ლ., ერემიშვილი ირ.** ილიასეული ”ივერია” წყალდიდობის შესახებ. – გაზ. ”ქუთაისი”. – 1987. – 23 ივნ.
- 5278. მასურაძე ნათია.** აწ ისევ საქმიანობს... – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 22 ოქტ.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო საღამო მისივე სახელობის 23-ე საშუალო სკოლაში.
- 5279. მაკარაძე ავ.** ილია და პუშკინი. – გაზ. ”დროშა” (შუახვეი). – 1987. – 27 მაისი
- 5280. მამაცაშვილი მარიკა.** ილიას ერთი სტატიის თაობაზე. – ჟურნ. ”თეატრალური მოამბე”. – 1987. - №1., გვ. 92-93.
წერილი ეხება ი. ჭავჭავაძის სტატიას ”ახალი დრამების” გამო.
- 5281. მამულაშვილი მ.** მოგონება ილია ჭავჭავაძის შესახებ. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987., გვ. 149-150
- 5282. მამულაშვილი რ.** ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა სათაურები. – ჟურნ. “განთიადი”. – 1987. - №4., გვ. 176-182
- 5283. მამულია გურამ.** ილია ჭავჭავაძე და ქართველ ავტონომისტთა კონსტიტუციონალ-დემოკრატიული პარტიის პროგრამა. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე., ისტ., არქეოლ., ეთნოგრ. და ხელოვნების ისტორიის სერია. – 1987. - №3., გვ. 40-60.
იგივე: ჟურნ. “განთიადი”. – 1987. - №6., გვ. 163-181
- 5284. მანსვეტაშვილი იაკობ.** ილიას სტუმრები. – გაზ. ”სამთო ქიმია” (სასწ. გაერთიანება “სამთო ქიმია”). – 1987. – 4 ნოემბ.
- 5285. მანსვეტაშვილი იაკობ.** ფესვები. – წიგნ.: “დროშის” ბიბლიოთეკა. წიგნი მესამე – 1987. - გვ. 35-41.
ავტორი იხსენებს, თუ როგორ ზრუნავდა ილია ჭავჭავაძე ქართული ენის სიწმინდეზე.
- 5286. მანჩხაშვილი ც.** მარჯორი უორდროპის მეგობრობა ილიას ოჯახთან. – ჟურნ. “საქ. ქალი”. – 1987. - №10., გვ. 7-8
- 5287. მარად და ყველგან.** – ჟურ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 1987. – №10. – გვ. 3.
ჟურნალის სარედაქციო წერილი, მიძღვნილი ილია ჭავჭავაძის იუბილესადმი.

- 5288.** მარად და ყველგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა!: [წერილები]. – გაზ. “განახლებული მესხეთი” (ადიგენი). – 1987. – 24 ოქტ.
შინაარსი: ერის წყლული აჩნდა წყლულად; საქმენი მისი; ილია ერს აფრთხილებდა...
- 5289.** მარად და ყველგან საქართველოვ, მე ვარ შენთანა!...[ილია “ივერიის” რედაქტორი]. – გაზ. “ასპინძა”. – 1987. – 6 ივნ.
- 5290.** მარად და ყველგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა!. – გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 24 ოქტ.
გოგებაშვილის, ალ. ხახანაშვილის, ი. ჯავახიშვილის და სხვ. მოგონებებიდან.
- 5291.** მარგანი რევაზ. მარად და ყველგან: [ლექსი]. – გაზ. “წითელი დროშა” (ახალქალაქი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5292.** “მართალი, ვითარცა ფინიკი აღყუავნეს”. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 23 ოქტ., №4.
ინტერვიუ უწმინდეს და უნეტარეს, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ილია მეორესთან ილია ჭავჭავაძის წმინდანად გამოცხადების შესახებ.
- 5293.** მარკოზაშვილი შალვა. ალექსანდრე წულუკიძე ილიას შესახებ. – ჟურნ. “საქ. კომუნისტი”. – 1987. – №9., გვ. 86-87
- 5294.** მარკოზაშვილი შალვა. ბობოქრობდნენ პატიმრები. – გაზ. “კომუნიზმის გზა” (დუშეთი). – 1987. – 2 აპრ.
დუშეთი დ. კობიაშვილის მიერ შორეულ ენოტაევსკში გადასახლებული კ. დედაბრიშვილისადმი გაგზავნილი წერილი ი. ჭავჭავაძის ტრაგიკული მკვლელობის შესახებ.
- 5295.** მარკოზაშვილი შალვა. გლეხების მზრუნველი. – გაზ. ”სოფლის ცხოვრება”. – 1987. – 23 ოქტ.
იგივე: გაზ. “კოლმეურნის ხმა” (კონდოლი, თელავის რ-ში). – 1987. – 31 ოქტ.
- 5296.** მარკოზაშვილი შალვა. გლოვობდა საქართველო. – ჟურნ. ”საბჭ. სამართალი”. – 1987. – №5., გვ. 57-69
- 5297.** მარკოზაშვილი შალვა. გულმოდგინედ მუშაობდა. – გაზ. “მცხეთა”. – 1987. – 16 ივნ.
- 5298.** მარკოზაშვილი შალვა. დიდი ილიას ნაფუძარზე. – ჟურ. “საქ. ბუნება”. – 1987. – №10. – გვ. 1.
ილიას ზრუნვა ტყის შენარჩუნებისათვის საგურამოში.
- 5299.** მარკოზაშვილი შალვა. ერთგული მსახური. – ჟურნ. ”ცისკარი”. – 1987. – №10., გვ. 144-149.
წერილი ეხება ი. ჭავჭავაძის მსახურს იაკობ თარაშვილს.
- 5300.** მარკოზაშვილი შალვა. ვაზის ტრფიალი. – გაზ. ”კოლმეურნე” (სიღნაღი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5301.** მარკოზაშვილი შალვა. ვაჟა ილიას ჭირისუფალი. – გაზ. ”ქუთაისი”. – 1987. – 19 აგვ.
- 5302.** მარკოზაშვილი შალვა. იაკობ გოგებაშვილთან ერთად. – გაზ. ”ალაზნის განთიადი” (თელავი). – 1987. – 31 მარტი

- 5303.** მარკოზაშვილი შალვა. ილია და ქართველი სოციალ-დემოკრატები. – გაზ. "ქუთაისი". – 1987. – 7 იანვ.
- 5304.** მარკოზაშვილი შალვა. ილია და წინამძღვრიანთკარის სკოლა. – გაზ. "სახ. განათლება". – 1987. – 4 მარტი
- 5305.** მარკოზაშვილი შალვა. ილია ისტორიული ძეგლების ქომაგი. – გაზ. "გამარჯვების დროშა" (ბოლნისი). – 1987. – 21 ივლ.
- 5306.** მარკოზაშვილი შალვა. ილია მევენახეებთან. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 7 ოქტ.
იგივე: გაზ. "ყვარელი". – 1987. – 10 ოქტ.
- 5307.** მარკოზაშვილი შალვა. ილიას მუზეუმები საქართველოში: [ყვარელი, საგურამო, თბილისი]. – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1987. – 5 სექტ.
იგივე: გაზ. "კოლმეურნე". – 1987. – 11 ივნ.
იგივე: გაზ. "გამარჯვების დრო". – 1987. – 16 ივლ.
- 5308.** მარკოზაშვილი შალვა. ილია ჭავჭავაძე ახალი წლის შესახებ. – გაზ. "კოლმეურნე" (სიღნაღი). – 1987. – 6 იანვ.
- 5309.** მარკოზაშვილი შალვა. ილია ჭავჭავაძის მარჯვენა ხელი. – ჟურნ. "მნათობი". – 1987. - №7., გვ. 142-146
- 5310.** მარკოზაშვილი შალვა. იცავდა ზომიერებას. გაზ. "კოლმეურნე" (სიღნაღი). – 1987. – 31 იანვ.
- 5311.** მარკოზაშვილი შალვა. კეთილმოსაგონარი. – გაზ. "ოქტომბრის გზით" (ქარელი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5312.** მარკოზაშვილი შალვა. მეგობრობის გასამყარებლად. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 7 იანვ.
იგივე: გაზ. "ყვარელი". – 1987. – 10 იანვ.
- 5313.** მარკოზაშვილი შალვა. ნადირობის ტრფიალი. – გაზ. "მცხეთა". – 1987. – 13 იანვ.
- 5314.** მარკოზაშვილი შალვა. ობელისკი წიწამურში. – გაზ. "კომუნიზმის გზა" (დუშეთი). – 1987. – 12 სექტ.
- 5315.** მარკოზაშვილი შალვა. საგურამო, ილიას ნაფუძარზე. – ჟურნ. "პიონერი". – 1987. - №4., გვ. 5-7
- 5316.** მარკოზაშვილი შალვა. სეხნიები: ილია ჭავჭავაძე და ილია წინამძღვრიშვილი. – ჟურნ. "სკოლა და ცხოვრება". – 1987. - №10., გვ. 63-69
- 5317.** მარკოზაშვილი შალვა. სკოლა ილიას ნაფუძარზე. – ჟურნ. "დროშა". – 1987. - №9., გვ. 20.
- 5318.** მარკოზაშვილი შალვა. სოფლის მეურნეობის მოჭირნახულე. [ილია ჭავჭავაძე]. – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1987. – 25 ნოემბ. – გვ. 4.
- 5319.** მარკოზაშვილი შალვა. სოფლის მკურნალებზე და მკურნალობაზე. – გაზ. "მცხეთა". – 1987. – 31 იანვ.
ჭავჭავაძე ჯანმრთელობის დაცვის შესახებ.
- 5320.** მარკოზაშვილი შალვა. სწავლა-აღზრდის შესახებ. – გაზ. "ლენინელი" (ლენინგორი). – 1987. – 20 ოქტ.
- 5321.** მარკოზაშვილი შალვა. ქართული სოფლის მოჭირნახულე. – ჟურნ. "საქ. სოფლის მეურნეობა". – 1987. - №10., გვ. 35-36.
იგივე: გაზ. "ახალი თიანეთი". – 1987. – 22 სექტ.
იგივე: გაზ. "მცხეთა". – 1987. – 1 სექტ.

- 5322.** მარკოზაშვილი შალვა. ... შენს სადღეგრძელოდ მოიხმარეო...: ილია და ბუნება. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1987. – 27 მარტი
- 5323.** მარკოზაშვილი შალვა. შეხვედრები სამეგრელოში. – გაზ. ”საბჭ. აფხაზეთი”. – 1987. – 9 იანვ.
- 5324.** მარკოზაშვილი შალვა. წიწამურის ტრაგედიის შემდეგ. – გაზ. “კოლმეურნე” (სიღნაღი). – 1987. – 22 სექტ.
- 5325.** მარკოზაშვილი შალვა. ჯერ ყოველდღიურ ვარამზე ვიზრუნოთ. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1987. – 5 აპრ.
ილია – ახალგაზრდობის დამრიგებელი.
- 5326.** მარტაშვილი ლ. კაცი... – ჟურნ. “დროშა”. – 1987. - №9., გვ. 19.
დუშეთის მაზრის უფროსის ყარამან ფალავას მოღვაწეობა ილია ჭავჭავაძის დროს და მისი მცდელობა ილიას მკვლელის დასადგენად.
- 5327.** მარტიროსოვი ა. ქართველი ერის მამა და მოძღვარი. – გაზ. ”სახ. განათლება”. – 1987. – 23 ოქტ.
- 5328.** მარტიროსოვი ა. ძმობის დიდი მოციქული. – გაზ. “საბჭ. პედაგოგი”. – 1987. – 22 ოქტ.
- 5329.** მარუაშვილი გ. სამხარეო პათოლოგია ილია ჭავჭავაძის “გლახის ნაამბობში”. – ჟურნ. “საბჭ. მედიცინა”. – 1987. - №6., გვ. 34-36
- 5330.** მარუქაშვილი ო. შენ ყველა დროის დიდო ქართველო: [ლექსი]. – გაზ. “ბახტრიონი” (ახმეტა). – 1987. – 5 ნოემბ.
- 5331.** მალრადე გ. ილია და წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 29 ივლ.
- 5332.** მალრადე გრ. ილია საზღვარგარეთ – დასასვენებლად და სამკურნალოდ [ბერლინში]. – გაზ. “ლენინის დროშით”. – 1987. – 6 აგვ.
- 5333.** მალულარია გივი. ილია ჭავჭავაძე. – ჟურ. ”საბჭ. ხელოვნება”. – 1987. – №5. – გვ. 35-48
- 5334.** მალრადე ელგუჯა. მოძღვარი. ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავის გამო: ლექტორის დასახმარებლად. – თბ.: ცოდნა, 1987. – 39 გვ.
იგივე: ჟურნ. “ცისკარი”. – 1987. - №4., გვ. 116-131
- 5335.** მალრადე გრ. უკანასკნელი წუთები. – გაზ. ”ლენინის დროშით” (ორჯონიკიძე). – 1987. – 20 ოქტ.
- 5336.** მალრადე ე. ”... რომ წარვუძღვე წინა ერსა”. – ჟურნ. “საქ. კომუნისტი”. – 1987. - №9., გვ. 81-86
- 5337.** მაყაშვილი ანასტასია. მოგზაურობა საზღვარგარეთ. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 151-154.
აღწერილია ილიას ოჯახთან 1900 წელს ერთად გერმანიაში მოგზაურობა.
- 5338.** მაჭავარიანი ლ. “ამოიქროლა მთაწმინდაზე ქარმა მსახვრალმა...”: [ლექსი]. – გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1987. - №20., გვ. 7
- 5339.** მაჭავარიანი მ. აქ ისევე ილიას სული ტრიალებს. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 28 იანვ.
- 5340.** მაჭავარიანი მ. ილია: [ლექსი]. – გაზ. ”კომუნისტი”. – 1987. – 23 ოქტ.
- 5341.** მაჭავარიანი სოსო. ილია და თბილისის მუშა-ხელოსნები. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 7.
მოგონებაში ნაჩვენებია თბილისის მუშა-ხელოსნების თბილი დამოკიდებულება ილიასადმი.

- 5342.** მახარაძე ი. ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ისტორია. – ჟურნ. "სკოლა და ცხოვრება". – 1987. – №7., გვ. 39-47
- 5343.** მახარაძე ნ. ქართველთა ეროვნული გენია. – გაზ. "ზოოვეტერინარი" (საქ. ზოოტექნიკურ-სავეტერ. სასწ.-კვლევ. ინ-ტი). – 1987. – 30 ოქტ.
- 5344.** მახარაძე ს. პირველი რუსული თარგმანები. – გაზ. "წიგნის სამყარო". – 1987. – №16., გვ. 4.
რეცენზია წიგნზე: გ. მათიაშვილი. ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა პირველი რუსული თარგმანები. თბ., მეცნიერება, 1987.
- 5345.** მახარაძე შ. წიწამური: [ლექსი]. – გაზ. "საბჭ. აჭარა". – 1987. – 1 დეკ.
- 5346.** მგალობლიშვილი სოფრომ: [გამონათქვამები ი. ჭავჭავაძის შესახებ]. – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 30.
- 5347.** მგელაძე ნარგიზა. ცრემლი სიხარულმაც იცის. – გაზ. "თბილისი". – 21 ოქტ.
საქართველოს სსრ ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწის, დაღესტნის სახალხო მხატვრის მანაბა მაგომედოვასა და მისი მეუღლის, სამხატვრო აკადემიის პედაგოგის ყადირ იზაბაქაროვის მიერ შესრულებული ილია ჭავჭავაძის იუბილესადმი მიძღვნილი ექსპონატები.
- 5348.** მდინარაძე ჯ. ქვეყნის წყლული აჩნდა წყლულად. – გაზ. "გამარჯვება" (მიმითი). – 1987. – 20 ოქტ.
- 5349.** მე ცა მნიშნავს და ერი მზრდის მიწიერი ზეციერსა... – გაზ. "თბილისი". – 22 ოქტ.
ილია ჭავჭავაძის იუბილესადმი მიძღვნილი წერილები, რომელთა ავტორები არიან: აკ. გაწერელია, რ. თვარაძე, თ. ჩხენკელი, მ. ლორთქიფანიძე, ვ. ბერიძე, მ. მაჭავარიანი, ლ. ლოლობერიძე, გ. შალამბერიძე
- 5350.** მეგრელიშვილი ვ. ეროვნულ-განმათავისუფლებელი იდეები ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. – გაზ. "წინსვლა" (სამტრედია). – 1987. – 10 სექტ.
- 5351.** მეგრელიშვილი ვ. ეტრფოდა საკაცობრიო იდეალებს. – გაზ. "წინსვლა" (სამტრედია). – 1987. – 22 ოქტ.
- 5352.** მეგრელიძე ი. ილია და აკაკი. – გაზ. "ლენინელი" (ქობულეთი). – 1987. – 15 სექტ.
- 5353.** მეგრელიძე მ. ილია-გლეხობის ქომაგი. – გაზ. "ლენინელი" (გალი). – 1987. – 22 ოქტ.
- 5354.** მეგრელიძე მ. ილია და არტურ ლაისტი. – გაზ. "ლენინელი" (გალი). – 1987. – 14 მარტი
- 5355.** მეგრელიძე მ. ღვაწლი არტურ ლაისტისა. – ჟურნ. "ჭოროხი". – 1987. – №5., გვ. 81-82
- 5356.** მელია ილია, დეკანოზი. მოკლედ ახლად დაკანონებულ ილია ჭავჭავაძეზე. – ჟურნ. "გუშაგი" – პარიზი, 1987, №14.
ავტორი მოკლედ ჩამოთვლის ილიას დამსახურებებს ქართველი ერის წინაშე.
- 5357.** მენაბდე ლევან. "დედააზრი ძველისა და ახლისა..." [ქართული მწერლობისა]. – გაზ. "თბილისი". – 1987. – 3 აგვ.
იგივე: გაზ. "სამშობლო". – 1987. – 4 სექტ.
- 5358.** მენტეშაშვილი ი., სულაშვილი დ. ილია ჭავჭავაძე და დედოფლისწყარო. – გაზ. "ახალი შირაქი" (წითელწყარო). – 1987. – 24 ოქტ.

- 5359.** მესხი ლილი. მაღლით სავსე ბინა პატარა. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1987. _ 24 ოქტ.
ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი მწერლის დაბადების 150 წლისთავის იუბილეს დღეებში.
- 5360.** მეტრეველი ჯ. ილია ახლაც თბილისში დადის: [ლექსი]. – გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 23 ოქტ.
იგივე: გაზ. "სამგორი" (გარდაბანი). – 1987. – 31 ოქტ.
- 5361.** მესენგისერი ზაალ. მუზეუმი [დუშეთის] სასამართლოში. – გაზ. "ახ. კომუნისტი". – 1987. – 12 სექტ.
- 5362.** მეფარიშვილი დ. ილიას ხსოვნას: [ლექსი]. – გაზ. "კომუნისტიმის განთიადი" (ჩოხატაური). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5363.** მეფარიშვილი ლუბა. ზოგიერთი ხელნაწერი წყარო ილიას შესახებ. _ ჟურ. "ცისკარი". _ 1987. _ №10. _ გვ. 131-135.
წერილის ავტორი აქვეყნებს პ. იოსელიანისა და ნ. ლომოურის სიტყვებს, რომლებშიც ილია ჭავჭავაძის ღვაწლია შეფასებული. აქვე მკითხველი გაეცნობა ქმწკვ საზოგადოების გამგეობისა და სხვადასხვა დაწესებულებათა წარმომადგენლების კრების "პროტოკოლს", რომელშიც განხილულია ილია ჭავჭავაძის ფონდის გაზრდისა და ძეგლის აგების საკითხი.
- 5364.** მეფარიშვილი სერგო. ილია და საჯარო ბიბლიოთეკა. – გაზ. "წიგნის სამყარო". – 1987. - №17., გვ. 7.
იგივე: გაზ. "ყვარელი". – 1987. – 12 სექტ.
- 5365.** მეშვილდე თ. პოეტი-დეკლამატორი. _ გაზ. "საბჭ. ოსეთი". _ 1987. _ 13 იანვ.
- 5366.** მეშვილდე თ. სცენაზე, ეკრანზე... – გაზ. "საბჭ. ოსეთი". – 1987. – 29 მაისი.
ილიას ნაწარმოებები ქართული თეატრის სცენაზე.
- 5367.** მთვარელიძე მ. ქვიშხეთი და ქართული მწერლობა. შენ გახსენდება დიდი ილია (წერილი მეშვიდე). – გაზ. "გამარჯვების გზა" (ხაშური). – 1987. – 27 ივნ.
- 5368.** მინაშვილი ლ. ერის ბურჯი და მოძღვარი. – გაზ. "გამარჯვების დროშა" (ბოლნისი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5369.** მინაშვილი ლ. "... რომ წარვუძღვე წინა ერსა". – გაზ. "ბორჯომი". – 1987. – 22 ოქტ.
- 5370.** მირნელი მირიან. ილია ჭავჭავაძე: [ლექსი]. – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1987. – 9 ოქტ.
- 5371.** მისაბიშვილი შ. შორს მჭვრეტელი პუბლიცისტი. – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1987. – 26 ოქტ.
- 5372.** მიქაბერიძე ალექსანდრე. მოამაგე და წინამძღოლი. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 69-99.
წერილი რამდენიმე ნაწილისგან შედგება: I-ილია ჭავჭავაძის გაცნობა; II-ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება და მისი თავმჯდომარე ილია ჭავჭავაძე; III-ილიას შეთქმულება ძველ სენაკში სკოლის გამგისა და მასწავლებელთა შორის მომხდარ ინციდენტის შესახებ; IV-ილიას მოსწრებული სიტყვა ივანე რატიშვილის "ბერად შედგომის" შესახებ; V-ილია ჭავჭავაძე ქართულ გიმნაზიაში; VI-ილიას შეხედულება სახელმწიფოს სათათბიროს მოწვევის შესახებ; VII-ილიას "ხუთმაბათობები".

5373. მიქაშავიძე ნიკოლოზ. ილიას გმირები სცენაზე. – ჟურ. “თეატრალური მოამბე”. – 1987. – №5. – გვ. 51-52
5374. მიქაძე გივი. ილია და “მოლაყბე” ერთი დაუდგენელი ფსევდონიმის შესახებ. – გაზ. “საბჭ. პედაგოგი” (თბილ. პედ. ინ-ტი). – 1987. – 22 ოქტ.
5375. მიქაძე გ. შტრიხები ილიას პორტრეტისათვის, ანუ ინტერვიუ, რომელიც არ შედგა. – გაზ. “საბჭ. პედაგოგი” (თბილ. პედ. ინ-ტი). – 1987. – 22 ოქტ.
5376. მიქაძე ლ. სულთა კაემანი. – ჟურნ. “პირველი სხივი”. – 1987. – №20., გვ. 196-202
5377. მიქაუტაძე ა. ილია: [ლექსი]. – გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1987. – 14 ოქტ.
5378. მიქელაშვილი თ. ილიას: [ლექსი]. – გაზ. “ლენინური გზით” (ზნაური). – 1987. – 18 ივლ.
5379. მიქელაძე ა. აბდულ მიქელაძის წერილები [ი. ჭავჭავაძისადმი]. – ჟურნ. “ჭოროხი”. – 1987. – №1., გვ. 38-41
5380. მიქელაძე ნ. ქართული ენის დიდი რეფორმატორი. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 21 ოქტ.
5381. მოლაშვილი ი. ის ჩვენთან ივლის განუყრელად. – გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 19 ნოემბ.
იგივე: ჟურნ. “საქ. სოფლის მეურნეობა”. – 1987. – №10., გვ. 34
5382. მორჩიაული თ. საგურამოდან მოდის ილია: [ლექსი]. – გაზ. “კოლმეურნე” (სიღნაღი). – 1987. – 24 ოქტ.
5383. მოსეშვილი შ. ილიას მკურნალი ექიმები: [გ. ზახარინი, გ. ქიქოძე და სხვ.]. – გაზ. “მცხეთა”. – 1987. – 16 ივნ.
5384. მოსეშვილი შ. სიმღერა ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – გაზ. “წითელი დროშა” (ახალციხე). – 1987. – 5 ნოემბ.
5385. მოსელიძე გ. ვხედავ, მამულო: [ლექსი]. – გაზ. “ილია” (საქ. მწერალთა კავშირის ქუთაისის განყ-ბის ერთდროული ლიტ. გაზეთი). – 1987. – 15 ოქტ.
5386. მოსია ტ. “აჩრდილის” ეპიგრაფი. – გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1987. – 9 ოქტ.
5387. მოსია ტ. თანამდევნი სულის მონოლოგი. – გაზ. “კომუნისტური შრომა” (სოხუმი). – 1987. – 24 ოქტ.
5388. მოსია ტ. ილია ძველი ქართული ლიტერატურის მკვლევარი. – გაზ. “აფხაზეთის უნივერსიტეტი”. – 1987. – 5 ივნ.
5389. მოსია ტ. ილია ჭავჭავაძე და ძველი ქართული მწერლობა. – “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1987. – 27 მაისი. – გვ. 3.
იგივე: გაზ. “აფხაზეთის უნივერსიტეტი”. – 1987. – 22, 27, 29 მაისი
5390. მოსია ტ. “სათაურია პირველი დვრიტა...”. – გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1987. – 13 ნოემბ.
პოემა “აჩრდილის” სათაურის შესახებ.
5391. მოსია ტ. “ქვეყნის ღონისა და სიცოცხლის მიმცემი”. – ჟურნ. “რიწა”. – 1987. – №2., გვ. 168-176.
ილია ჭავჭავაძის დაბადებიდან 150 წლისთავთან დაკავშირებით.
5392. მოსულიშვილი მ. ილიას დღე სკოლაში: (ჩანახატი). – გაზ. “ახალი შირაქი” (წითელწყარო). – 1987. – 24 ნოემბ.
5393. მოძღვარი. – ჟურნ. “საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 21 ოქტ., გვ. 1
5394. მჟავია ქსენია. და დღესაც: [ლექსი]. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 21 ოქტ.

5395. მსახიობი – მოღვაწის სიტყვა. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 8 ოქტომბერი. – გვ. 3.

ჟურნალ “ნიშადურის” 1907 წლის მე-2 ნომერში დაბეჭდილი მსახიობ ვალერიან გუნიას წერილი ილია ჭავჭავაძის გარდაცვალებაზე. ილიას დაბადების 150 წლისთავის გამო.

5396. მსხალაძე ნ. ილია ჭავჭავაძე და ქართული ხალხური სიმღერა. – გაზ. ”საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 9 ოქტ.

5397. მსხილაძე ც. ილიას სწავლება დაწყებით კლასებში. – გაზ. ”კომუნისმის განთიადი” (ჩოხატაური). – 1987. – 26 თებ.

5398. მუმლაძე გ. ილია ჭავჭავაძის იუბილეს მიეძღვნა. – გაზ. ”ჭიათურის მადაროელი”. – 1987. – 1 მაისი

5399. მურადაშვილი მ. ”ვით მარგალიტი ობოლი...” – გაზ. ”წიგნის სამყარო”. – 1987. – №23., გვ. 3-6.

რეცენზია წიგნზე: გ. შარაძე. ილია ჭავჭავაძე-ცხოვრება, მოღვაწეობა, შემოქმედება. ჭიგნი I. თბ.: ხელოვნება, 1987.

5400. მურმანიშვილი დ. ერის მედროშე: [ლექსი]. – გაზ. ”ოქტომბრის გზით” (ქარელი). – 1987. – 24 ოქტ.

5401. მურღულია გა. ქართული მწერლობის ერთი გამჭოლი იდეისათვის (დავით გურამიშვილი-ნიკოლოზ ბარათაშვილი-ილია ჭავჭავაძე). – ჟურნ. ”კრიტიკა”. – 1987. – №6., გვ. 178-192.

ადამიანის ცხოვრების საზრისის შესახებ.

5402. მუმკუდიანი თ. საწვრთნელად... ზნეობისა. – გაზ. ”გამარჯვების დროშა” (ბოლნისი). – 1987. – 28 ივლ.

5403. მუხიგულაშვილი რ. მათ ახსოვთ... – გაზ. ”კომუნისტი”. – 1987. – 28 ოქტ.

ლ. და ე. დურგლიშვილების მოგონებები ილიაზე.

5404. მშვიდობაძე მ. ”ზუნებისა თქვენი ვარ შვილი”. – ჟურნ. ”ჭოროხი”. – 1987. – №5., გვ. 73-75.

5405. მჭედლიშვილი ვლ. იზეიმა საინგილომ. – გაზ. ”კომუნისტი”. – 1987. – 29 სექტ.

5406. მჭედლიშვილი ლ. ილია და საქართველო.: [ლექსი]. – გაზ. ”ალაზნის განთიადი” (თელავი). – 1987. – 27 ოქტ.

5407. მჭედლური დავით. ილია და ვაჟა. – მწიგნობარი-87. – თბ., 1987. – გვ. 158-165.

5408. მხარგრძელი ს. ამგვარად იტყვის ქართველი: [ლექსი]. – გაზ. ”დროშა” (გულრიფში). – 1987. – 22 ოქტ.

5409. მხარგრძელი ს. გზა წიწამურის: [ლექსი]. – გაზ. ”განთიადი” (ონი). – 1987. – 14 ნოემბ.

იგივე: გაზ. ”კომუნისმის გზით” (წულუკიძე). – 1987. – 20 ოქტ.

იგივე: გაზ. ”ალაზნის განთიადი” (თელავი). – 1987. – 24 ოქტ.

5410. მხარგრძელი ს. ეტლს ილია უხმობდა...; მწარეა წიწამური: [ლექსები] – გაზ. ”ლენინის გზით” (გურჯაანი). – 1987. – 15 ოქტ.

5411. მხარგრძელი ს. მოვესაუბროთ ილიას: [ლექსი]. – გაზ. ”ავანგარდი” (გაგრა). – 1987. – 20 ოქტ.

იგივე: გაზ. ”ახალი შირაქი” (წითელწყარო). – 1987. – 24 ოქტ.

იგივე: გაზ. ”კომუნისმის სხივი” (ცაგერი). – 1987. – 27 ოქტ.

- იგივე: გაზ. "წინსვლა" (სამტრედია). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5412.** მხარგრძელი ს. მწარეა წიწამური: [ლექსი]. – გაზ. "სამგორი" (გარდაბანი). – 1987. – 31 ოქტ.
- 5413.** მხარგრძელი ს. რას ნიშნავს ილიასეული "ავ-ფთონი" – გაზ. "წიგნის სამყარო". – 1987. – 24 ივნ., №12.
- გამოხმაურება რ. კუსრაშვილის წერილზე – "ილიას პოეტურ თხზულებათა ტექსტების დასაზუსტებლად." გაზეთის სარედაქციო კოლეგია იზიარებს იმ აზრს, რომ სიტყვა "ავ-ფთონი" ილიასეულია და აღდგენილი უნდა იქნას თავის ადგილზე.
- 5414.** მხარგრძელი ს. სისხლიანი ბალიში; გზა წიწამურის; მოვესაუბროთ ილიას: [ლექსები]. – გაზ. "ლენინის გზით" (გურჯაანი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5415.** მხარგრძელი ს. სხვა წელთაღრიცხვას იმ დღიდან ვითვლი: [ლექსი]. – გაზ. "კოლმეურნე" (სიღნაღი). – 1987. – 7 ნოემბ.
- 5416.** მხარგრძელი ს. უკვდავებისკენ მიაბრუნა: [ლექსი]. – გაზ. "კოლმეურნე" (სიღნაღი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5417.** მჭედლიშვილი ვ. რადგან... – ჟურნ. "დროშა". – 1987. – №9., გვ. 14-41
"განდეგილის" მ. უორდროპისეული თარგმანის წინასიტყვაობის შესახებ.
- 5418.** ნადარეიშვილი გ. ილია ჭავჭავაძის ერთი პოლემიკური წერილის გამო. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ეკონომ. და სამართლის სერია. – 1987. – №3., გვ. 72-78.
წერილი ეხება ილიას 1886 წელს დაწერილ სტატიას "ახალი დროის მოლოდინში".
- 5419.** ნადირაძე კოლაუ. წიწამურიდან საგურამომდე: [ლექსი] _ წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. _ თბ., 1987. _ გვ. 280-282.
იგივე: ჟურ. "ჯვარი ვაზისა". _ 1987. _ №1 _ გვ. 43-44
- 5420.** ნავდარაშვილი დავით. ილია და გლეხობა. – გაზ. "მცხეთა". – 1987. – 1 სექტ.
- 5421.** ნავდარაშვილი დავით. ილია და აკაკი. – გაზ. "მცხეთა". – 1987. – 31 იანვ.
- 5422.** ნავდარაშვილი დავით. ილიას მემორიალურ მამულში. – ჟურ. "საქართველოს სოფლის მეურნეობა". – 1987. – №9. – გვ. 25.
ილია ჭავჭავაძის სამეურნეო საქმიანობა საგურამოში.
- 5423.** ნავდარაშვილი დ. ორ ილიას. – გაზ. "მცხეთა". – 1987. – 16 ივნ.
ილია ჭავჭავაძისა და ილია წინამძღვრიშვილის მეგობრობის ერთი შტრიხი.
- 5424.** ნაკაშიძე ნ. ილია და პატარა ბიჭუნა: [მოთხრობა]. – გაზ. "სამშობლო". – 1987. – 13 მარტი.
- 5425.** ნანეიშვილი მ. ილია ჭავჭავაძის სააზროვნო საგნის რაობისათვის. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ფილოსოფ. და ფსიქოლოგ. სერია. – 1987. – №4. _ გვ. 44-56.
გაგრძელება: საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე, ფილოსოფ. და ფსიქოლოგ. სერია. – 1989. – №2., გვ. 23-36
- 5426.** ნაროზაული გ. ილია ჭავჭავაძის და რაფიელ ერისთავის ურთიერთობის შესახებ. – გაზ. "ბახტრიონი" (ახმეტა). – 1987. – 24 მარტი
- 5427.** ნარსაშვილი თ. ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – გაზ. "ახალი შირაქი" (წითელწყარო). – 1987. – 9 ივნ.
- 5428.** ნატროშვილი გ. დიდი ქართველი მწერალი და მოაზროვნე. – გაზ. "ნორჩი ლენინელი". – 1987. – 23 ოქტ.

- 5429.** ნატროშვილი გ. შედეგები გადმოჰქონდა ქართულად. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 23 ოქტ.
ილიას მთარგმნელობითი საქმიანობის შესახებ.
- 5430.** ნატროშვილი გ. წინაპრის ბრძნული შეგონებანი. – ჟურნ. "საქ. სოფლის მეურნეობა". – 1987. – №10., გვ. 33
- 5431.** ნატროშვილი თ. "ვითარცა გამკითხველი". – გაზ. "თბილისი". – 1987. – 22 სექტ.
ილია ჭავჭავაძის ნააზრევი საქართველოს ისტორიაზე, გამოთქმული მის მხატვრულ და პუბლიცისტურ თხზულებებში.
- 5432.** ნატროშვილი ნ. ტკივილი ჩვენი აშკარაა. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 5 ივნ., გვ. 14.
ილიასადმი მიძღვნილი დოკუმენტური ფილმი "რამდენიმე სურათი ილიას ცხოვრებიდან". (რეჟ. ო. გვასალია).
- 5433.** ნაცვალაძე დ. ჩვენს სიცოცხლეს აქ უჩქეფნია. – ჟურნ. "ჭოროხი". – 1987. – №5., გვ. 12-20
მოთხრობა ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებიდან.
- 5434.** ნაცვლიშვილი პაატა. ეს წიგნი მარტო წიგნი არ არის. – გაზ. "ახ. კომუნისტი". – 1987. – 17 დეკ.
რეცენზია წიგნზე: გ. შარაძე. "ილია ჭავჭავაძე-ცხოვრება, მოღვაწეობა, შემოქმედება". – თბ.: ხელოვნება, 1987.
- 5435.** ნაციაშვილი ს. დიდი ილიას კიდევ ერთი ფერწერული პორტრეტი. – გაზ. "კომუნიზმის განთიადი" (ჩოხატაური). – 1987. – 26 მაისი
- 5436.** ნაციაშვილი სიმონ. ფუნჯით, საჭრეთლით... – ჟურ. "საქ. სოფლის მეურნეობა". – 1987. – №10. – გვ. 44.
ილია ჭავჭავაძის სახე ქართველ ოსტატთა შემოქმედებაში.
- 5437.** ნაჭყებია შ. დაუვიწყარი სტუმარი. – სამეც. საინფ. ბიულეტენი. საქ. სსრ შსს მთავარი საარქივო სამმართველო. – 1987. – №51-52., გვ. 37-41
- 5438.** ნაჭყებია შ. ილია ჭავჭავაძე და ოჩამჩირის საზოგადოება. – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1987. – 11 სექტ.
- 5439.** ნაჭყებია შ. ილია ჭავჭავაძე და უკრაინა. – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1987. – 1 აპრ.
- 5440.** ნაჭყებია შ. ილია ჭავჭავაძე პირველად აფხაზეთში. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 11 დეკ.
- 5441.** ნიკოლაიშვილი ვ. ნათელი სახე. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 22 ოქტ.
ილია ქართველ მხატვართა და მოქანდაკეთა შემოქმედებაში.
- 5442.** ნიკოლაძე ი.: [მოგონება]. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 8.
ავტორი იხსენებს ილიასთან რამდენჯერმე შეხვედრის ეპიზოდს, როდესაც მან დაამზადა გარდაცვლილი რაფიელ ერისთავის ნიღაბი.
- 5443.** ნიკოლაძე ნიკო: [მოგონებები ი. ჭავჭავაძის შესახებ] – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 11-12
- 5444.** ნიკოლეიშვილი ა. "ერის წყლული მაჩნდეს წყლულად". – გაზ. "ილია" (საქ. მწერალთა კავშირის ქუთაისის განყ-ბის ერთდროული ლიტ. გაზეთი). – 1987. – 15 ოქტ.

- 5445.** ნინიძე თ. ცოცხალი ხატი ღირსებისა. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ეკონომ და სამართლის სერია. – 1987. – №3., გვ. 63-71.
მოქალაქეობრივი ღირსებისათვის ბრძოლა ”ოთარაანთ ქვრივში”.
- 5446.** ნინიძე თ. ცოცხალი ხატი ღირსებისა. – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 31 ივლ.
- 5447.** ნინიძე მანანა. სამეცნიერო კონფერენცია თელავსა და ყვარელში. – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 30 ოქტ., №44.
ილიას იუბილესადმი მიძღვნილი კონფერენცია ”ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებითი მემკვიდრეობა და სსრკ ხალხთა ლიტერატურები”.
- 5448.** ნინოშვილი ნ. ი. ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა მნიშვნელობის შესასწავლად. – გაზ. ”განთიადი” (ონი). – 1987. – 26 ნოემბ.
- 5449.** ნიჟარაძე ე. გვიყვარდეს ილია და საქართველო. – ჟურნ. ”დილა”. – 1987. – №10., გვ. 2
- 5450.** ნიჟარაძე მ. 1908 წელს... – გაზ. ”ქუთაისი”. – 1987. – 17 აპრ.
ქუთაისის პრესაში დაბეჭდილი მასალები ილიას შესახებ.
- 5451.** ნონიკაშვილი ნ. ბურჯი ერისა. – გაზ. ”განთიადი” (კასპი). – 1987. – 5 მარტი
- 5452.** ნოლაიძელი ნ. ჩვენი დიდი მოამაგე. – სამეცნ. საინფ. ბიულეტენი. საქ. სსრ შსს მთავარი საარქივო სამმართველო. – 1987. – №51-52., გვ. 33-36
- 5453.** ნუცუბიძე ლ. ილია და ქუთაისი. – გაზ. ”ქუთაისი”. – 1987. – 13 იანვ.
- 5454.** ნუცუბიძე ლ. საბედისწერო მგზავრობა: [ლექსი]. – გაზ. ”ილია” (საქ. მწერალთა კავშირის ქუთაისის განყ-ბის ერთდროული ლიტ. გაზეთი). – 1987. – 15 ოქტ.
- 5455.** ოზგაიძე ა. ”მამ გაუმარჯოს დაუქვანობელ სიჭაბუკესა...”. – გაზ. ”ახალი თიანეთი”. – 1987. – 25 ივნ.
იგივე: გაზ. ”განახლებული მესხეთი” (ადიგენი). – 1987. – 7 ივლ.
- 5456.** ოგანიანი ა. მშობელი ერის სიამაყე. – გაზ. ”კომუნისტი”. – 1987. – 25 ნოემბ.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავის გამო. ილიას დაინტერესება სომხური კულტურით.
- 5457.** ოდიშარი დ. მამულიშვილი. – ”ივერია”, ეროვნული და დემოკრატიული მიმართულების ჟურნალი (პარიზი). – 1987. – №31. – გვ. 1-6
- 5458.** ოთხმეზური ირაკლი. ილიას, 1937: [ლექსი]. – ჟურნ. ”გუმბაგი” – პარიზი, 1987. – №14. – გვ. 11
- 5459.** ოთხმეზური ირაკლი. მოგონებები ილიას გარშემო. – ”გუმბაგი” (პარიზი). – 1987. – №14. – გვ. 27-29.
ავტორი გადმოგვცემს, თუ რა განცდები უჩნდებოდა მას ბავშვობაში ილიას სახელის ხსენებაზე.
- 5460.** ონიანი ჯ. ილიას; პოეტი: [ლექსები]. – გაზ. ”ქუთაისი”. – 1987. – 20 ნოემბ.
- 5461.** ორახელაშვილი ა. ილია მარად ცოცხალია. – გაზ. ”სახ. განათლება”. – 1987. – 19 აგვ.
- 5462.** პავლიაშვილი ალ. ახალგორში სტუმრობის საკითხისათვის. – გაზ. ”ლენინელი” (ლენინგორი). – 1987. – 28 მარტი
- 5463.** პავლიაშვილი ალ. ილია ახალგორში. – გაზ. ”ლენინელი” (ლენინგორი). – 1987. – 9 ივნ.
- 5464.** პავლიაშვილი ალ. მწერალი და ქსნის ხეობა. – გაზ. ”საბჭ. ოსეთი”. – 1987. – 26 მაისი

- 5465.** პავლიაშვილი ალ. ურთიერთობა ნიკოლოზ [კოლა] ერისთავთან. – გაზ. "ლენინელი" (ლენინგორი). – 1987. – 14 თებ.
დიალოგი ეპისტოლეთა ქრონიკიდან.
- 5466.** პაიჭაძე დავით. ილია ჭავჭავაძე და ევროპის ისტორიის საკითხები. – წიგნ.: ახალგაზრდა მეცნიერ მუშაკთა XXII სამეცნიერო სესია მიძღვნილი ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150-ე წლისთავისადმი. 1987 წლის 27-29 მაისი: მოხსენებათა თეზისები საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემია. ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინ-ტი. – თბ.: მეცნიერება, 1987. – გვ. 25.
- 5467.** პაპიაშვილი თ. ილიას იუბილეზე თქმული: [ლექსი]. – გაზ. "ახალი შირაქი" (წითელწყარო). – 1987. – 8 ოქტ.
- 5468.** პაპუაშვილი-გიორგობიანი ნ. ილია ჭავჭავაძე და ქართული თეატრი. – გაზ. "ბორჯომი". – 1987. – 15 ოქტ.
- 5469.** პარკაძე ვ., სულაბერიძე ც. მეცნიერებისა და ტექნიკის საკითხები ილიასეულ "ივერიის" ფურცლებზე. – ჟურნ. "მეცნიერება და ტექნიკა". – 1987. - №10., გვ. 20-24
- 5470.** პატატიშვილი დ. ილიას: [ლექსი]. – გაზ. "ლენინის გზით" (გურჯაანი). – 1987. – 25 ივნ.
იგივე: გაზ. "კოლმეურნე" (სიღნაღი). – 1987. – 24 ოქტ.
იგივე: გაზ. "ახალი შირაქი" (წითელწყარო). – 1987. – 21 ნოემბ.
იგივე: გაზ. "წითელი არბოშიკი" (წითელწყარო). – 1987. – 18 ნოემბ.
- 5471.** პატიაშვილი ჯ. მგზნებარება გულისა. – გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 25 ნოემბ.
იგივე: გაზ. "სახ. განათლება". – 1987. – 27 ნოემბ.
იგივე: გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 29 ნოემბ.
იგივე: გაზ. "პრავდა" (რუს. ენ). – 1987. – 24 ნოემბ.
საქ. კპ ცკ-ის პირველი მდივნის წერილი მოსკოვში 25 ნოემბერს (1987წ.) ი. ჭავჭავაძის საიუბილეო საზეიმო საღამოსთან დაკავშირებით.
- 5472.** პატივს მიაგებს მთელი ქვეყანა. – გაზ. "თბილისი". – 1987. – 24 სექტ.
- 5473.** პაჭკორია მ. ერთიანი საქართველოს მედროშე. – გაზ. "ახალი კოლხეთი" (ფოთი). – 1987. – 14 აპრ.
ილია ჭავჭავაძის მოგზაურობა სამეგრელოში.
- 5474.** პაჭკორია მ. ილია ჭავჭავაძე და ისტორიის საკითხები. – გაზ. "მებრძოლი" (ზუგდიდი). – 1987. – 21 ივლ.
- 5475.** პედაგოგიკური ტერმინოლოგიის მასალები ი. ჭავჭავაძის ნაზრევში. – ცხინვალი: ირისტონი, 1987. – 67გვ.
- 5476.** პეტრიაშვილი შ. ილიას ხსოვნას: [ლექსი]. – გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). – 1987. – 17 ოქტ.
- 5477.** პირველი ცნობები ილია ჭავჭავაძის მოკვლის შესახებ. – გაზ. "წიგნის სამყარო". – 1987. - №20., გვ. 5
- 5478.** პირუთვნელ მკვლევარს ელის. – გაზ. "თბილისი". – 1987. – 24 ნოემბ.
გაზეთის სარედაქციო წერილში საუბარია ილია ჭავჭავაძის ცხოვრების ბოლო პერიოდზე, მის მოღვაწეობაზე სახელმწიფო საბჭოში. ნათქვამია, რომ ილიას ცხოვრების ეს მხარე ჯერ კიდევ ბოლომდე არა არის შესწავლილი.
- 5479.** პოეტის სახით შთაგონებული. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 10 მაისი.

ილია ჭავჭავაძე და მისი ნაწარმოებების გმირები ქართველ მხატვართა შემოქმედებაში.

5480. პოპიაშვილი ა. "მგზავრის წერილების" ერთი ადგილის გაგებისათვის. – ჟურნ. "ცისკარი". – 1987. – №10., გვ. 157-158

5481. პრომეთეს ცეცხლი მისცა უკუნეთს. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 6 სექტ., გვ. 4.

სიტყვები წარმოთქმული ილიას გარდაცვალებასთან დაკავშირებით: აკაკი წერეთლის, ვაჟა-ფშაველას, ნინო ნაკაშიძის, იონა მეუნარგიას, ნიკო ცხვედაძის, გრიგოლ ყიფშიძისა და ილია ზურაბიშვილის.

5482. ჟორდანია ნოე. ორი პოეტი (აკაკი). – ჟურნ. "გუშაგი" (პარიზი). – 1987. – №14.

ილიასა და აკაკის შეფასებისას ავტორი ამბობს, რომ ორივე პოეტმა პოეზია ხალხის სამსახურში ჩააყენა, მაგრამ ილია ქმნიდა წინასწარ შემუშავებული გეგმით, აკაკი კი შემთხვევებსა და შთაბეჭდილებებს ეყრდნობოდა.

5483. ჟორდანია ს. ერის ნუგეშისმცემელი. – გაზ. "ყვარელი". – 1987. – 24 ნოემბ.

იგივე: გაზ. "სახ. განათლება". – 1987. – 18 ნოემბ.

5484. ჟორჯოლიანი არჩ. ილიას ბაღში: [ლექსი]. – გაზ. "ილია" (საქ. მწერალთა კავშირის ქუთაისის განყ-ბის ერთდროული ლიტ. გაზეთი). – 1987. – 15 ოქტ.

5485. რაზიკაშვილი ლ. "წიწამურში რომ მოჰკლეს ილია... " – გაზ. "ზოოვეტერინარი" (საქ. ზოოტექ.-სავეტერ. სასწავლო-კვლევ. ინ-ტი). – 1987. – 30 ოქტ.

5486. რაზმაძე ბ. ერის სულიერი მამა. – გაზ. "ავანგარდი" (გაგრა). – 1987. – 20 ოქტ.

5487. რაინაული შ. მოლანდება ილიას აჩრდილის: [ლექსი]. – გაზ. "ბახტრიონი" (ახმეტა). – 1987. – 12 თებ.

5488. რამიშვილი გ. ილია ჭავჭავაძე და იაკობ გოგებაშვილი. – ჟურნ. "სკოლა და ცხოვრება". – 1987. – №2., გვ. 61-70

5489. რამიშვილი კ., იმნაძე ე. ი. ჭავჭავაძის პირადი ბიბლიოთეკა. – მწიგნობარი-87. – თბ., 1987. – გვ. 95-106

5490. რამიშვილი მ. ღრმა პატივისცემის გრძნობით. – სამეც.-საინფორმაციო ბიულეტენი. საქ. სსრ შსს მინისტრთა საბჭო. საარქივო სამმართველ. – 1987. – №51-52. – გვ. 51-54.

ეკატერინე გაბაშვილის მოგონებები ილია ჭავჭავაძეზე.

5491. რატიანი პ. აინთე ცეცხლით გული. – გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 23, სექტ.

ჭავჭავაძის ბრძოლა ქართველი ხალხის ეროვნული ინტერესების დასაცავად.

5492. რატიანი პ. მომავალი ჩვენია. – გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 24 სექტ.

5493. რევაზიშვილი ნ. გაზეთი "ივერია" გარეკახეთში სამედიცინო მომსახურების შესახებ. – გაზ. "ივრის განთიადი" (საგარეჯო). – 1987. – 2 აპრ.

5494. რობაქიძე გრიგოლ. ქართული პროზისათვის. პროექტი. – ჟურნ. "ცისკარი". – 1987. – №10.

ავტორი საუბრობს ზოგადად პროზასა და პოეზიაზე. იგი თვლის, რომ "მეცხრამეტე საუკუნეში მარტო ილია ჭავჭავაძე იყო დიდი პროზაიკოსი."

5495. რობაქიძე გრიგოლ. ქართული პროზისათვის. – გაზ. "წიგნის სამყარო". – 1987. – №20., გვ. 5

- 5496.** რობაქიძე გრიგოლ. წერილი ჟენევიდან. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 16 ოქტ.
წერილი ეხება პიესა "ლამარას" ავტორობის საკითხს.
- 5497.** როგავა ჯ. დიდი ილიას დალოცვილი გზით. – ჟურნ. "თეატრ. მოამბე". – 1987. – №5., გვ. 45-50
- 5498.** როგავა ჯ. სტუმრობა ცაიშში. – ჟურნ. "სკოლა და ცხოვრება". – 1987. – №10., გვ. 61-62.
ჭავჭავაძის სამეგრელოში მოგზაურობის შესახებ.
- 5499.** რომ ერისა მოძმედ ვიყო ჭმუნვასა და სიხარულში: [ილია ჭავჭავაძის იუბილესადმი მიძღვნილი წერილები]. – გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 23 ოქტ.
წერილების ავტორები არიან: ბ. შინქუბა, ს. ცაიშვილი, ჰ. ძუცათი, ლ. მაგაროტო, უ. უსისოო, შ. აფრიდონიძე, ფ. ხალვაში, ლ. ტარდი.
- 5500.** რიჟამაძე დ. კვალი ნათელი. – გაზ. "ლენინის დროშა" (მახარაძე). – 1987. – 17 ოქტ.
- 5501.** როსტომაშვილი შ. ილია კახელ მევენახეებთან. – გაზ. "გამარჯვების დროშა" (ლაგოდეხი). – 1987. – 17, 20 ოქტ.
- 5502.** როსტომაშვილი-ჭავჭავაძე ე. ილია და ჩვენი ოჯახი. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 9-43.
მოგონებებში აღწერილია ილიას ურთიერთობა ივანე როსტომაშვილის ოჯახთან.
- 5503.** რუხაძე ნელი. ილია ჭავჭავაძის ზოგიერთი ნაწარმოების სწავლება სკოლის რე-ფორმის შუქზე. – თბ.: განათლება, 1987. – 103გვ.
- 5504.** საბანაძე ნ. მარად უკვდავი ილია. – გაზ. "ახალი კოლხეთი" (ფოთი). – 1987. – 9 ივნ.
- 5505.** საბანაძე როლენა. ჰენრიკ ჰრინესკი – ილიას პირველი აკადემიური გამოცემის მხატვარი. – გაზ. "სპექტრი". – 1987. – №1. – გვ. 88-94
- 5506.** საგინაშვილი თ. "თქვან, აღასრულა მან თვისი ვალი". – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 24 ოქტ.
- 5507.** საგინაშვილი თ. "რაც მტრობას დაუქცევია...". – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 20 ოქტ.
- 5508.** საიუბილეო სპექტაკლები. – ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". – 1987. – №12. – გვ. 133-134.
ილია ჭავჭავაძის საიუბილეოდ საქართველოს თეატრებში განხორციელებული მწერლის ცხოვრების დრამატულ ეპიზოდებზე თუ მის ნაწარმოებთა ინსცენირებაზე შექმნილი სპექტაკლების შესახებ.
- 5509.** სამაგალითო შუამდგომლობა უკვდავის ილიას მეუღლისა. – ჟურნ. "ჯვარი ვაზისა". – 1987. – №1., გვ. 74.
ილიას მკვლელების შეწყალების შესახებ.
- 5510.** სამადაშვილი ნ. ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – გაზ. "წიგნის სამყარო". – 1987. – №20., გვ. 7. – 28 ოქტ.
- 5511.** სამეგობროდ გადაშლილი გულები. – "კომუნისტი". – 1987. – 23 ოქტ.
ინტერვიუ მწერლის საიუბილეო ზეიმის მონაწილე სტუმრებთან.
- 5512.** სამსონია ალ. ილიასთან, "ივერიის" რედაქციაში: [პიესის ერთი სურათი]. – ჟურნ. "ჭოროხი". – 1987. – №5., გვ. 33-42

- 5513.** სამსონიძე ვ. ილია ჭავჭავაძე და “ვეფხისტყაოსანი”. – გაზ. ”წითელი დროშა” (ახალციხე). – 1987. – 17 მარტი
- 5514.** სამუშია ე. ილია-ერის მოამაგე, დიდი ჰუმანისტი. – გაზ. ”კომუნიზმის დროშით” (წალენჯიხა). – 1987. – 21 თებ.
- 5515.** სანაძე ლ., ყიფშიძე ც. ილია ჭავჭავაძის ზოგიერთი ლექსიკური თავისებურების გამო. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ენისა და ლიტ-რის სერია. – 1987. - №1., გვ. 73-82
- 5516.** სანიკიძე თ. ზოგიერთი განმარტება. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 6 თებ.
გ. ჭუმბურიძის კრიტიკულ რეცენზიაზე “ილიას პოეზიის ლექსიკონი” – (1986 წ., 10 ოქტ., გაზ. “ლიტ. საქართველო”).
- 5517.** სანიკიძე თ. რამდენიმე განმარტება. – ჟურნ. “კრიტიკა”. – 1987. - №4., გვ. 151-160.
ნ. წულეისკირის წერილის “ავ-ფთონი” და ”ანასუნის” შესახებ, რომელიც ეხება თ. სანიკიძის მიერ ილია ჭავჭავაძისა და ა. წერეთლის პოეზიის ლექსიკონების გამოსვლას.
- 5518.** სანიკიძე ლ. გზა გლოვისა. – წიგნ.: “დროშის” ბიბლიოთეკა. წიგნი მესამე – 1987. - გვ. 52-58
- 5519.** სანიკიძე ლ. ”ვია დოლოროზა”. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 5 აპრ., გვ. 3.
ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობის გახსენება.
- 5520.** სართანია ტარიელ. ილია ჭავჭავაძე და “მოდღვრება სოციალიზმისა”: ლექტორის დასახმარებლად / საქ. სსრ საზ-ბა ”ცოდნა”, 13). – თბ.: საქ. კპ ცკ-ის გამ-ბა, 1987. _ 31 გვ.
- 5521.** სართანია ტარიელ. ილია ჭავჭავაძე სტატისტიკის შესახებ. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ეკონომ. და სამართლის სერია. – 1987. - №3., გვ. 29-39
- 5522.** სართანია ტარიელ. “... ტვირთი ძღვევამოსილის ამ საუკუნის”. სოციალურ-ეკონომიკური მოტივები ილია ჭავჭავაძის მხატვრულ შემოქმედებაში. – ჟურნ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 1987. - №10., გვ. 48-55
- 5523.** სარიშვილი ტიტე. “აღზარდე შვილი, მიეც ძალა სულს”. – გაზ. ”ლენინური გზა” (ზნაური). – 1987. – 17 თებ.
- 5524.** სარიშვილი ტიტე. ზნეობრივი სიწმინდის სათავე. – გაზ. ”საბჭ. ოსეთი”. – 1987. – 13 მარტი
- 5525.** სარიშვილი ტიტე. ილია ჭავჭავაძე ბავშვის აღზრდაში ოჯახის როლისა და დანიშნულების შესახებ / [რედ.: იოსებ მეგრელიძე]. _ თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1987. _ 80გვ.
- 5526.** სარიშვილი ტიტე. სხვა შენთვის და შენ სხვისთვის. – ჟურნ. ”სკოლა და ცხოვრება”. – 1987. - №10., გვ. 33-37.
ილია ჭავჭავაძე ინტერნაციონალიზმისა და ხალხთა მეგობრობის გრძნობის აღზრდის შესახებ.
- 5527.** სარიშვილი ტიტე. ”შენი საქმით შემისრულე...”. – გაზ. ”ლენინური გზით” (ზნაური). – 1987. – 28 თებ.
- 5528.** სარიშვილი ტიტე. ”შთააგონებდე კაცთა სიყვარულს...”. – გაზ. ”ლენინური გზით” (ზნაური). – 1987. – 21 თებ.

5529. საქართველოვ, მე ვარ შენთანა! მარად და ყველგან [წერილები ილია ჭავჭავაძეზე აჭარასთან დამოკიდებულებაში]. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 21 ოქტ. – გვ. 2-3.

შინაარსი: ხომერიკი მ. სული განმანათლებელი; სურმანიძე რ. ბარათი ქვეყნის პატრონს; ხინიკაძე მ. წმინდა სახელი; ხახუტაშვილი დ. “ყოველი ერი თავისი ისტორიით სულდგმულობს”; ჯაფარიძე ვ. პირველი ქართული; სიორიძე მ. ილია და ბათუმის თვითმართველობა; ახვლედიანი ა. ისევ მობრძანდა ილია ბათუმს!

5530. საქართველოს დიდი შვილი. – გაზ. ”ახ. კომუნისტი”. – 1987. – 21 ნოემბ.

ლიტერატურულ-მხატვრული საიუბილეო საღამო კიევში.

იგივე: გაზ. ”სამშობლო”. – 1987. – 25 ნოემბ.

იგივე: გაზ. ”კომუნისტი”. – 1987. – 20 ნოემბ.

5531. საქართველოს ეკლესიის წმინდა სინოდის განჩინება. – ჟურნ. ”ჯვარი ვაზისა”. – 1987. – №1., გვ. 15.

ილია ჭავჭავაძის წმინდანად შერაცხვის და ილია მართლის წოდების შესახებ.

5532. საქართველოს კვ ცვ. ცხოვრება სამაგალითო, შემოქმედება-ფასდაუდებელი. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 16 იანვ.

ილია ჭავჭავაძის იუბილეს მომწყობი რესპუბლიკური კომისიის სხდომა საქ. კვ ცვ-ში.

5533. საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინ-ტი (თბილისი). სამეცნიერო სესია, მიძღვნილი ი. ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი (1987): თეზისები / [მთ. რედ.: ო. ნათიშვილი]. – თბ: საქ. სას.-სამ. ინ-ტი., 1987. – 48გვ.

შინაარსი:

ც. გიგაური-ი. ჭავჭავაძის შემოქმედებითი და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის ძირითადი იდეები;

დ. ცუკერმანი-ი. ჭავჭავაძე და ა. პუშკინი;

ნ. წიკლაური-ლესინგის გავლენა ი. ჭავჭავაძის შემოქმედებაზე;

თ. ასათიანი-რუსულ-ქართულ ურთიერთობათა ისტორიისათვის;

ა. აბაშიძე-სამართლიანობის პრობლემა ი. ჭავჭავაძის შემოქმედებაში;

ე. ნავროზაშვილი-ი. ჭავჭავაძის მოღვაწეობა გაზეთ “ივერიაში”;

მ. ბერელაშვილი-სატირა იმდროინდელ საზოგადოებაზე ი. ჭავჭავაძისა და ნ.ვ. გოგოლის შემოქმედებაში (“კაცია-ადამიანი?!”-სა და ძველი დროის მემამულენის” მიხედვით);

ლ. გოჩიტაშვილი-ი. ჭავჭავაძე და და-ძმა უორდროპები;

მ. ტყეშელაშვილი-ი. ჭავჭავაძის თეატრალური მოღვაწეობა;

ი. დოლიძე-ი. ჭავჭავაძე სოფლის მეურნეობის შესახებ;

ლ. ქელესაშვილი-ი. ჭავჭავაძე სათემო მიწათმფლობელობისა და მისი გადანაწილების პრინციპების შესახებ საქართველოში;

ი. მაზმანიანი-ი. ჭავჭავაძე და ფ. შილერი;

ჯ. სეფაშვილი-ი. ჭავჭავაძე და რუსი რევოლუციონერ-დემოკრატები;

ნ. პეტროსიანი-პოემა “აჩრდილის” იდეური მიზანსწრაფვის შესახებ;

მ. კერვალიშვილი-მამათა და შვილთა ბრძოლის მოტივი ი. ჭავჭავაძის შემოქმედებაში;

მ. კიჟელი-ილია ჭავჭავაძის ლირიკული პოეზია;

- მ. ჭანტურია-ილია ჭავჭავაძის პედაგოგიური იდეები;
 თ. ჩხეიძე-ი. ჭავჭავაძე – ახალგაზრდობის მომღერალი;
 მ. გერმანოზაშვილი-სატირა ქართველ თავადაზნაურობაზე ი. ჭავჭავაძის შემოქმედებაში;
 ლ. გელოვანი-გოეთე ი. ჭავჭავაძის შემოქმედებაში;
 გ. დარჩია-ჯ. ბაირონის და ი. ჭავჭავაძის ლიტერატურული ურთიერთობისათვის;
 დ. თათარაშვილი-რუსული ლიტერატურის გავლენა ი. ჭავჭავაძის შემოქმედებაზე;
 ნ. აღდგომელაშვილი-ი. ჭავჭავაძე და ა. ლაისტი;
 ე. ნავროზაშვილი-ხელოვანისა და საზოგადოების ურთიერთობის პრობლემა მე-18 საუკუნის რუსულ ლიტერატურაში;
 ო. გიგინეიშვილი-“ოთარაანთ ქვრივის” სიუჟეტური ქარგა.
 Н. У. Бегияшвили-И. Чавчавадзе – борец за свободу и счастье народа.
- 5534.** საღირაშვილი დავით. მოჰკლეს ილია! (ნაწყვეტი “ფიქრთა და მოგონებათა რვეულიდან”). – გაზ. “გუშაგი” (პარიზი). – 1987. – №14. – გვ. 13-15
- 5535.** საღირაშვილი ნ. ილია ჭავჭავაძე, როგორც მეგობარი. – ჟურნ. “ცისკარი”. – 1987. – №6., გვ. 10-11
- 5536.** საღირაშვილი ნ. წინამძღვრიანთკარის სკოლის დიდი მოამაგე. – ჟურნ. “საქ. სოფლის მეურნეობა”. – 1987. – №2., გვ. 41
- 5537.** საყვარელიძე გიორგი. “გაადამიანება კაცისა”.... – ჟურ. “დროშა”. – 1987. – №9. – გვ. 13.
 პედაგოგიური იდეები ი. ჭავჭავაძის ნაწარმოებებში.
- 5538.** საყვარელიძე გიორგი. “კაი-კაცობა და კაი-კაცობის შემძლეობა”. – ჟურ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 1987. – №11. – გვ. 29-35.
 განხილულია ილია ჭავჭავაძის ნაშრომი “პედაგოგიკის საფუძვლები”.
- 5539.** სახოკია თედო. სოხუმში: [მოგონება] – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 148-152
- 5540.** სეხნიაშვილი ზ. წიწამურიდან უკვდავებაში: [ლექსი]. – გაზ. “ახალი შირაქი” (წითელწყარო). – 1987. – 21 ნომერ.
- 5541.** სიგუა ა. “დამაკვირდი” [ახალი განყოფილება] გაზეთ “ივერიაში”. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1987. – 6 აგვ.
- 5542.** სიგუა ა. ილია ჭავჭავაძის პირველი იუბილე. – ჟურ. “კრიტიკა”. – 1987. – №5. – გვ. 32-41.
 სალიტერატურო და საზოგადო მოღვაწეობის 40 წლის გამო ქართული გიმნაზიის შენობაში 1897 წლის ნოემბერში მოწყობილი საიუბილეო საღამოს შესახებ.
- 5543.** სიგუა ა. შემთხვევა ზედაზენზე. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1987. – 18 ივნ.
- 5544.** სიღამონიძე ვ. გლეხის [პ. ოდიკაძის] წერილი ილია ჭავჭავაძეს. – გაზ. “ოქტომბრის გზით” (ქარელი). – 1987. – 3 დეკ.
- 5545.** სიღამონიძე ვ. საგურამოს ჩირადღანი. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 6 თებ.
 იგივე: გაზ. “მცხეთა”. – 1987. – 10 თებ.
- 5546.** სიორიძე მ. “დიდი კვანძი აღმოსავლეთის საქმისა”. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 21 აგვ.

- 5547.** სიორიძე მ. ილია და ბათუმის თვითმმართველობა. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 21 ოქტ.
- 5548.** სიტყვა ილიაზე. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1987. – 27 ოქტ. – გვ. 2.
ჭავჭავაძის 150 წლის იუბილეზე თბილისში მოწვეული უცხოელები ილიაზე – ლუიჯი მაგაროტო, რიოჰეი კომიამა.
- 5549.** სიჭინავა ა. ჩხოროწყუს რაიონი ილიასეული “ივერიის” ფურცლებზე. – გაზ. “ნაპერწკალი” (ჩხოროწყუ). – 1987. – 10 ოქტ.
- 5550.** სიხარულიძე ნაზი. ქართველ სამოციანელთა ეთიკური შეხედულებანი. – თბ.: ცოდნა, 1987. – 30გვ. – (ლექტორის დასახმარებლად, 22).
ბროშურის ერთი მონაკვეთი ეთმობა ილია ჭავჭავაძის ეთიკურ შეხედულებებს.
- 5551.** სიხარულიძე ფ. ილია და რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობის საკითხები. – ჟურნ. “მეცნიერება და ტექნიკა” – 1987. – №10., 11-14.
იგივე: გაზ. “კომუნიზმის განთიადი” (ჩოხატაური). – 1987. – 23 ივნ.
- 5552.** სოლომონიშვილი ზ. ერის მადლობა დიდი: [ლექსი]. – გაზ. “შოთაობა”. – 1987. – ოქტ.
- 5553.** სორდია ლ. მარადისობის გზებით. ილია ჭავჭავაძე და გალაკტიონ ტაბიძე. – ჟურნ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 1987. - №10., გვ. 10-70.
იგივე: გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1987. – 2 ოქტ.
- 5554.** სოსელია ა. მნათობი საქართველოსი. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 7 იანვ.
- 5555.** სოსელია ა. ილია ჭავჭავაძის საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და სამართლებრივი შეხედულებები. – ჟურნ. “საბჭ. სამართალი”. – 1987. - №5., გვ. 45-50
- 5556.** სოხაძე ალ. დიდება შენდა: [ლექსი]. – გაზ. “სოც. რუსთავი”. – 1987. – 22 ოქტ.
- 5557.** სტეფანიშვილი ა. ერის წყლული აჩნდათ წყლულად. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1987. – 22 ოქტ.
ილია ჭავჭავაძისა და დავით სარაჯიშვილის მეგობრობის შესახებ.
- 5558.** სტეფანიშვილი ა. ილია საქართველოში ღვინის კანონის შემოღების ინიციატორი. – ჟურნ. “ეკონომისტი”. – 1987. - №10., გვ. 29-33
- 5559.** სტეფანიშვილი ა. ილია ჭავჭავაძე საქართველოში მევენახეობა-მეღვინეობის განვითარების შესახებ. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ეკონომ. და სამართლის სერია. – 1987. – №3., გვ. 40-47
- 5560.** სტურუა გ. “ადმიტაცებს ხოლმე ის ხმა”. – ჟურნ. “საბჭ. ხელოვნება”. – 1987. - №8., გვ. 31-37.
ილია და XIX საუკუნის იტალიის პოლიტიკურ-საზოგადოებრივი, ეკონომიკური და ლიტერატურული ცხოვრება.
- 5561.** სტურუა დ. ყველაზე დიდი ქართველი. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 11 ოქტ.
ილია ჭავჭავაძე და საქართველოში ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ზოგიერთი საკითხი.
- 5562.** სტურუა ზაირა. “გულითადად მოგესალმებით ძველი კოლხეთიდან”. – მწიგნობარი-87. – თბ., 1987. – გვ. 138-144.
ილიას ურთიერთობა იტალიელ საზოგადო მოღვაწე ედგარდო მადალენასთან.

- 5563. სტურუა ზაირა.** ილია ქართველების გარიბალდია. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 25 ნოემბერი. – გვ. 3.
ილია ჭავჭავაძის საიუბილეოდ საქართველოში ჩამოსული იტალიელი, ჯუზეპე გარიბალდის სახ. რისორჯიმენტოს ისტორიის საერთაშორისო ინსტიტუტის დირექტორი Eრიკა გარიბალდი ილიას შესახებ.
- 5564. სტურუა ზაირა.** ილია ჭავჭავაძის ერთი ლექსის ისტორიისათვის. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 24 ივლ. - №30.
წერილი გამოწვეულია ი. გრიშაშვილის მიერ ილიას ლექსის “ბედნიერი ერის” გარშემო დაწერილი წერილის გამო, რომელშიც ი. გრიშაშვილი მიიჩნევდა, რომ ილია ჭავჭავაძის ლექსი “ბედნიერი ერი” დაწერილია იტალიელი პოეტის ჯ. ჯუსტის ლექსის გავლენით და ქვესათაურშიც ჯუსტი მიუთითა ცენზურის თვალის ასახვევად. წერილის ავტორის თქმით, ილიას ამ პოეტთან ჰქონდა იდეურ-მსოფლმხედველობითი და სულიერი ნათესაობა.
- 5565. სულაბერიძე ტ.** “ენა საღვთო რამ არის...”. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 28 აგვ.
- 5566. სულაბერიძე ტ.** ილიას სიბრძნით და შეგონებით: წერილი პირველი. – გაზ. “საბჭ. პედაგოგი” (თბილ. პედ. ინ-ტი). – 1987. – 15 იანვ.
იგივე: გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1987. – 5 მაისი
- 5567. სულაკაური ა.** მარად და ყველგან. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 18 დეკ.
- 5568. სულაქველიძე გ.** “ნუთუ?”. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 30 ივლ.
ავტორი საუბრობს ც. სანიკიძის მიერ შედგენილი წიგნის “ილია ჭავჭავაძის ბრძნული გამონათქვამების” შესახებ.
- 5569. სულაძე ნ.** ილია-ერის ბერძნულა. – ჟურნ. “საქ. ქალი”. – 1987. - №10., გვ. 2-3.
ილია ჭავჭავაძის წვლილი მესხეთის სახალხო განათლების საქმეში.
- 5570. სულხანიშვილი ალ.** ჩემი პასუხი ჟორდანას მემკვიდრეებს. – სან-ფრანცისკო, 1987.
ავტორი ილიას მკვლელობაში ადანაშაულებს სოციალ-დემოკრატებს.
- 5571. სურგულაძე ა.** გადმოაფენდა მადლს ქვეყანასა. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 2 სექტ.
ილია ჭავჭავაძე ქართულ ისტორიოგრაფიასა და ლიტერატურულ კრიტიკაში.
- 5572. სურმანიძე რ.** ილიას მადლი. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 1 იანვ.
- 5573. სხირტლაძე შ.** ილია და ბარაკონი [ღვთისმშობლის ტაძარი ამბროლაურის რაიონში]. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 21 აგვ.
- 5574. ტაბიძე გალაკტიონ.** ილიას მოტივი: [ლექსი]. – გაზ. “განთიადი” (ვანი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5575. ტაბიძე გალაკტიონ.** ის დღე იყო და ის დღე: [მოგონება]. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 5.
პოეტი იხსენებს 1914 წელს, როდესაც გამოვიდა მისი ლექსების პირველი წიგნი და ილია ჭავჭავაძის ნაწერების სრული კრებულის პირველი ტომი (მიხეილ გედევანიშვილის გამოცემა).

- 5576. ტაბიძე გალაკტიონ.** წიწამურში რომ მოჰკლეს ილია. რად უწოდებენ საქართველოს მგოსანთა მხარეს?: [ლექსები] – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითქმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 164-166
- 5577. ტაბიძე ნოდარ.** ილია ჭავჭავაძის ჟურნალისტური შეხედულებანი. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1987. – 13 ოქტ.
- 5578. ტაბიძე ნოდარ.** ილია ჭავჭავაძის სატირა. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 28 ოქტ.
- 5579. ტაბიძე ნოდარ.** მწიგნობრობის საკითხები ი. ჭავჭავაძის “ივერიაში”. – მწიგნობარი-87. – თბ., 1987. – გვ. 46-72
- 5580. ტაბიძე ნოდარ.** პუბლიცისტის თვალთ და გონებით. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 23 ოქტომბერი. – №43. – გვ. 5.
ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტიკა.
- 5581. ტაბიძე ნოდარ.** სკოლა ჟურნალისტური ოსტატობისა. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 21 ოქტ.
- 5582. ტაბიძე ტიცინ.** ილია ჭავჭავაძე (ნაწყვეტი) – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითქმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 248-249.
იგივე: გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1987. – 18 ივლ.
იგივე: გაზ. “წიგნის სამყარო”. – 1987. – №20., გვ. 3-4
- 5583. ტარდი ლაიოშ.** შეხვედრა კომპუტთან საგურამოში. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 23 ოქტ.
- 5584. ტარტარაშვილი მარტა.** ილია და მე-19 საუკუნის საინგილო. – ჟურნ. “ჯვარი ვაზისა”. – 1987. – №1., გვ. 60-61
- 5585. ტარტარაშვილი მარტა.** ინგილო მოხუცის ნაამბობი ილიაზე. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1987. – 22 ოქტ.
ჯუმათ ჯანაშვილის მოგონება ილია ჭავჭავაძესთან შეხვედრაზე.
- 5586. ტატიშვილი გ.** ენოტაევკიდან თბილისში. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 159-161.
მოგონებაში აღწერილია, თუ როგორ განიცადეს რუსეთში გადასახლებულმა პოლიტიკურმა პატიმრებმა ილიას მკვლელობა.
- 5587. ტერტერაშვილი ა.** ილიას მუზა... და ჩემი ბავშვობა: მოგონება. – გაზ. “ალაზნის განთიადი” (თელავი). – 1987. – 17 ოქტ.
- 5588. ტვილდიანი გ.** დიდი ილია და მშობლიური ენა. – გაზ. “ახალი შირაქი” (წითელწყარო). – 1987. – 22 ოქტ.
- 5589. ტვილდიანი გ.** საქართველოს უკვდავი სული. – გაზ. “ახალი შირაქი” (წითელწყარო). – 1987. – 29 იანვ.
- 5590. ტიხონოვი ნიკოლოზ.** დიდი მწერალი-პატრიოტი. – ჟურ. “მნათობი”. – 1987. – გვ. 37-41
- 5591. ტიხონოვი ნიკოლოზ.** ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი] /თარგმანი გრ. აბაშიძისა. – გაზ. “ილია” (საქ. მწერალთა კავშირის ქუთაისის განყ-ბის ერთდროული ლიტ. გაზეთი). – 1987. – 15 ოქტ.
იგივე: გაზ. “ლენინელი” (ლენინგორი). – 1987. – 27 ოქტ.
- 5592. ტოგონიძე შ.** ილიას: [ლექსი]. – გაზ. “განთიადი” (ონი). – 1987. – 21 ნოემბ.
- 5593. ტურჩინსკაია ტ.** ძვირფასი რელიქვიები. – გაზ. “საბჭ. აფხაზეთი”. – 1987. – 26 ოქტ.

სოხუმის მკვიდრ ტერმინსკების ოჯახში დაცული ილიასეული ნივთების შესახებ.

- 5594.** ტულუმი კ. ილია ჭავჭავაძე და ალექსანდრე გრიბოედოვი. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 23 ოქტ.
- 5595.** უზნაძე დიმიტრი. განდგომილობის პრობლემა ილია ჭავჭავაძის “განდეგილში” – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 236-248
- 5596.** უკვდავება. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1987. – 27 ოქტ.
იგივე: გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 24 ოქტ.
იგივე: გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 29 ოქტ.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი საზეიმო სხდომის შესახებ, რომელიც ჩატარდა ფილარმონიის დიდ საკონცერტო დარბაზში.
- 5597.** უნგრელები ილიას იუბილეზე . – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 20 ნოემბ., №47.
საუბარი უნგრეთის მწერალთა კავშირის თავმჯდომარე ტაბორ ჩერეშთან.
- 5598.** უორდროპი ენდრიუ. სადღეგრძელო, თქმული ყვარელში ი. ჭავჭავაძის საიუბილეო ბანკეტზე. – ჟურ. “მნათობი”. – 1987. – №12. – გვ. 145-146
- 5599.** უსისოო უ. ესტონეთიცი სიყვარულით აღნიშნავს. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 23 ოქტ.
- 5600.** უსისოო უ. ილია და ესტონეთი. – ჟურნ. “დროშა”. – 1987. – №1., გვ. 6-7
- 5601.** ფანცხავა ს. ილიას გლოვის დღეები. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 139-145
- 5602.** ფანჯავიძე თ. მამულო საყვარელო... – გაზ. “ლენინელი” (ზესტაფონი). – 1987. – 15 იანვ.
- 5603.** ფაღვა ყარამან. ილია ჭავჭავაძე და საგურამოელი გლეხები. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 44-54.
მოგონებაში ავტორი, დუშეთის მაზრის უფროსი, იხსენებს ილიას მკვლელობას და ცდილობს დაასაბუთოს, რომ ილიას მკვლელობის ორგანიზატორი იყო მისივე მოურავი დიმიტრი ჯაში.
- 5604.** ფერაძე ლიანა. დიდია ფიქრი კაცისა: XIX საუკუნის ქართული პრესა და სამზადისი ილიას იუბილესათვის. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1987. – 88გვ.
- 5605.** ფირცხალავა ლ. ფიქრი ილიაზე: [ლექსი]. – გაზ. “მებრძოლი” (ზუგდიდი). – 1987. – 20 ოქტ.
- 5606.** ფიფია დ. ილიაობა [ყვარელში]. – გაზ. “კომუნისტის დროშით” (წალენჯიხა). – 1987. – 31 ოქტ.
- 5607.** ფიფია კ. ეროვნული სპორტის ქომაგი. – გაზ. “ლელო”. – 1987. – 8 იანვ., გვ. 2.
მემუარული ლიტერატურიდან, ილია ჭავჭავაძე და მისი თანამედროვე მოჭიდავეები.
- 5608.** ფიფია კ. ილია-გლეხობის ქომაგი. – გაზ. “ლენინის გზით” (სოფ. ინგირი, ზუგდიდის რ-ნი). – 1987. – 30 იანვ.
- 5609.** ფოთოლაშვილი გ. ერთი უცნობი ლექსის კვალდაკვალ. – გაზ. “ალაზნის განთიადი” (თელავი). – 1987. – 26 თებ.
- 5610.** წაკითხული ილიას დაკრძალვაზე გ. მეზვრიშვილის მიერ.

- ფრეწუაშვილი ნ.** საქართველოსთან განუყოფელი [ი. ჭავჭავაძე]. – გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 29 ოქტ.
- 5611. ფურცელაძე დ.** გლახა ჭრიაშვილი და სხვანი. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ეკონომ. და სამართლის სერია. – 1987. – №3., გვ. 48-62.
ქართული სამართლის საკითხები ი. ჭავჭავაძის “გლახთა განთავისუფლების პირველი დროების სცენებში”.
- 5612. ფხოველი ჯ.** “აზრი ქვეყნის ხსნისა”. – ჟურნ. “მნათობი”. – 1987. – №10., გვ. 72-73.
ილია ჭავჭავაძის მოღვაწეობა ერის გადასარჩენად.
- 5613. ქადაგიძე ო.** ილია-ინტერნაციონალისტი. – გაზ. “დროშა” (შუახვევი). – 1987. – 20 ოქტ.
- 5614. ქადაგიძე ლ.** ილია სწავლა-განათლების შესახებ. – გაზ. “დროშა” (შუახვევი). – 1987. – 20 ოქტ.
- 5615. ქადილი ოქრო-ვერცხლისა.** – გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 21 თებ.
ილია ჭავჭავაძე ეკონომიკისა და ვაჭრობის შესახებ.
- 5616. ქავთარაძე მ.** ციურიხელი ქართველოლოგების ღირსეული საქმე (ციურიხის (შვეიცარია) გაზეთ “ნოიე ციურხერ ცაიტუნგის” №278, 1986, 29-30 ნომბ. გამოქვეყნ. რ. ნოიკომისა და იოლანდა მარშევის წერილი “ილია ჭავჭავაძე საქართველოს დიდი მენტორი”). – “ივერია”. ეროვნული და დემოკრატიული მიმართ. ჟურნალი. – 1987. – №39. – გვ. 37.
- 5617. ქათამაძე ჯემალ.** ილია: [ბალადა]. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 22 იანვ.
- 5618. ქათამაძე ჯემალ.** წიწამური: [ლექსი]. – ჟურნ. “ჭოროხი”. – 1987. – №5., გვ. 43.
იგივე: გაზ. “ლენინელი” (გალი). – 1987. – 15 ოქტ.
- 5619. ქათამაძე ჯემალ.** წიწამურის იარა: [ლექსი]. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 21 ოქტ.
- 5620. ქამადაძე შ.** ილია ქალ მასწავლებელთა შესახებ. – გაზ. “დროშა” (შუახვევი). – 1987. – 24 სექტ.
- 5621. ქართველი მამულიშვილები ილიას შესახებ** [ი. გოგებაშვილი, ვ. ბარნოვი, ი. მანსვეტაშვილი და მ. ჯავახიშვილი]. – ჟურნ. “საქ. ქალი”. – 1987. – №10. – გვ. 8-10.
- 5622. ქარსელაძე გ.** საჭიროა მეტი გულისყური. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 11 სექტ.
გამოხმაურება აღმანახ “განთიადის” 1987 წლის მე-4 ნომერში დაბეჭდილ რ. შამელაშვილის წერილზე “ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა სათაურები”.
- 5623. ქებაძე ნ.** ილია ჭავჭავაძე და იაკობ გოგებაშვილი. – გაზ. “გამარჯვება” (გორი). – 1987. – 10 მარტი.
- 5624. ქეცბაია ა.** ვერ მოკლეს ილია. – გაზ. “ლენინელი” (გალი). – 1987. – 15 ოქტ.
- 5625. ქიაჩელი ლეო.** ილია ჭავჭავაძე – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 154-156
- 5626. ქიმერიძე ლ.** ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა ეკრანული სიცოცხლე. – ჟურნ. “ცისკარი”. – 1987. – №10., გვ. 140-142.
წერილი ეხება რეჟისორ მ. ჭიაურელის ფილმს “ოთარაანთ ქვრივი”.
- 5627. ქინქლაძე ო.** დღესაც საფიქრალს რომ აღძრავს. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 17 სექტ.

- 5628.** ქინქლაძე ო. ილია. – წიგნ. “დროშის” ბიბლიოთეკა. წიგნი მესამე – 1987. – გვ. 7-21.
 იგივე: გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 12 ნომბ.
 იგივე: ჟურნ. “დროშა”. – 1987. – №9., გვ. 2-4.
- 5629.** ქიქოძე გერონტი. ქართული კულტურის ტრადიციები და ილია ჭავჭავაძე. ილია ჭავჭავაძის პორტრეტისათვის: [წერილები] – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 209-229
- 5630.** ქობალია ა. ბერმუხა: [ჩანახატი ილია ჭავჭავაძეზე]. – გაზ. “კომუნიზმისაკენ”. – 1987. – 24 ოქტ.
- 5631.** ქობალია ა. ილიას წიგნი. – გაზ. “კომუნიზმისაკენ” (ოჩამჩირე). – 1987. – 15 აგვ.
- 5632.** ქრისტესაშვილი მერი. ილია ჭავჭავაძე და რუსი სამოციანელები. – მწიგნობარი-87. – თბ., 1987. – გვ. 201-215.
- 5633.** ქურდაძე შ. “ბუნებრივი მკითხველი”. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1987. – 23 სექტ.
 თბილისის პირველი სალიტერატურო-სამუსიკო სადამოს ჩატარების შესახებ.
- 5634.** ქურდაძე შ. “ქართველი იობი”. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1987. – 22 ოქტ.
- 5635.** ქურდაძე შ. “ხმარებულის” ცოდნისათვის. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 12 ივნ.
 ილია ლიტერატურის განმავითარებელი სწავლების აუცილებლობის შესახებ.
- 5636.** ქურიძე შ. ცოდნა ღონეა, ძალაა. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 11 მარტი
- 5637.** ქურციკიძე ზ. ქართველი ერის დიდი მოძღვარი. – გაზ. “განახლებული მესხეთი” (ადიგენი). – 1987. – 23 ივნ.
- 5638.** ლამბაშიძე რ. ილია ჭავჭავაძე და ქართული ტერმინოლოგია. – ჟურნ. “მეცნიერება და ტექნიკა”. – 1987. – №10., გვ. 25-29
- 5639.** ღვინეფაძე ნ. აქ უცხოვრია ილიას. – გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 10 ოქტ.
 იგივე: ჟურ. “დროშა”. – 1987. – №9. – გვ. 7.
 თბილისში ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის შესახებ.
- 5640.** ღვინჯილია ლ. არსებითი ნიშანი. – გაზ. “ახ. კომუნისტი”. – 1987. – 22 ოქტ.
 ილიას ზრუნვა მშობლიური ენის სიწმინდისათვის.
- 5641.** ღვინჯილია ჯანსუღ. დანიშნულება. – წიგნ.: ღვინჯილია ჯ. დანიშნულება. – თბ., 1987. – გვ. 3-6.
- 5642.** ღლონტი ალ. ილია და ენათმეცნიერების საკითხები. – ჟურნ. “საქ. კომუნისტი”. – 1987. – №11., გვ. 89-94
- 5643.** ღლონტი ალ. “შენი საქმეები და ღვაწლი თავისთავად ილაღადებენ”. – ჟურნ. “მნათობი”. – 1987. – №2., გვ. 117-124
- 5644.** ღლონტი ბ. ილია და თანამედროვეობა. – გაზ. “ლენინელი” (ქობულეთი). – 1987. – 17 ოქტ.
- 5645.** ლუდუშაური მ. “კაცად მაშინ ხარ საქები...”. – გაზ. “ნორჩი ლენინელი”. – 1987. – 27 თებ.
 ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავის შესახებდრად.
- 5646.** ყავლაშვილი დ. ილიას: [ლექსი]. – გაზ. “მედიცინის მუშაკი” (თბილ. სახელმწ. სამედიცინ. ინ-ტი). – 1987. – 31 ოქტ.

- 5647.** ყალაბეგაშვილი ნ. ილიას: [ლექსი]. – გაზ. “ლენინის გზით” (გურჯაანი). – 1987. – 29 ოქტ.
- 5648.** ყენია რ. გულმა გული იცნო. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 2 სექტ., გვ. 4.
ილია ჭავჭავაძის შთამომავლისა და ნიკო ნიკოლაძის შვილიშვილის ნიკო პოლიექტოვ-ნიკოლაძის შეხვედრა მოსკოვში საფრანგეთის კულტურისა და მრეწველობის გამოფენაზე.
- 5649.** ყენია რ. მხატვარი დავით გურამიშვილი და ილია ჭავჭავაძე. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 29 მაისი., გვ. 12
- 5650.** ყენია რ. მხატვარი დავით გურამიშვილი და ილია ჭავჭავაძე. – გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 2 ივნ.
- 5651.** ყიფიანი გიორგი. ორი მეუღლე. აკაკი წერეთლის დაბადებიდან 120 წლის თავზე: [ლექსი]. – ჟურნ. “გუშაგი” (პარიზი). – 1987. – №14. – გვ. 10.
- 5652.** ყიფშიძე გრიგოლ: [სიტყვა ი. ჭავჭავაძის შესახებ] – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 30-31
- 5653.** ყოველი მხრიდან. – ჟურ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 1987. – №10. – გვ. 78-79.
ჟურნალი აქვეყნებს ილია ჭავჭავაძესთან დაკავშირებულ სხვადასხვა ინფორმაციას:
მეგლი ილიას – მოქანდაკე მერაბ ბერძენიშვილის მიერ ილიას მეგლის აგების შესახებ;
“როგორც არის დედაკაცი” – ილიას შეხედულებები ქალის როლის შესახებ;
ილია გერმანულ ენაზე – ილია და არტურ ლაისტი;
“ოქროს საწმისის ქვეყანაში” – ბელგიელი მწერლის ჟორჟ ბუიონის შესახებ, რომელმაც თავის წიგნში “ოქროს საწმისის ქვეყანაში” დიდი ადგილი დაუთმო ილია ჭავჭავაძეს;
ილია და უორდროპები;
მოგზაურობა საქართველოში – ლუქსენბურგელი მწერლის როზმარი კიფერის შესახებ, რომელმაც საერთაშორისო ჟურნალ “ნუველ ევროპაში” გამოქვეყნებულ წერილში “ქართული წიგნები” ვრცლად ისაუბრა ილია ჭავჭავაძეზე;
“ქართული ლიტერატურა” – პარიზში გამომავალ ფრანგულ ჟურნალში “რევიუ დე კარტველოლოგი” 1966 წელს დაიბეჭდა სტატია “ქართული ლიტერატურა”, რომელშიც აკაკი წერეთლისა და ვაჟა-ფშაველას გვერდით დიდი ადგილი ეთმობა ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებასაც;
შემოქმედებითი ნათესაობა – იტალიელი პოეტის, საერთაშორისო ჟურნალ “ნუველ ევროპის” რედაქტორის მიმო მორინას ქართული ლიტერატურით დაინტერესების შესახებ;
“განდეგილი” ფრანგულად – საუბარია საქართველოში გამომავალ (1889-1902წწ.) ფრანგულ ჟურნალზე “ლე კოკაზ ილუსტრე”, რომელშიც დაბეჭდილია მისი რედაქტორის ჟიულ მურიეს წერილი “საქართველო და ქართველები”, აგრეთვე, “განდეგილის” ფრანგული თარგმანი;
ორსოლის აზრით – ფრანგი მოგზაურისა და მეცნიერის ეჟენ ორსოლის მიერ 1885 წელს საფრანგეთში გამოცემული წიგნის “კავკასია და სპარსეთის” შესახებ, რომელშიც დიდი ადგილი ეთმობა ილია ჭავჭავაძეს.

- 5654.** ყორანაშვილი გ. ილიას შეხედულებანი ერის შესახებ. – ჟურნ. “ისტორია, საზოგადოებათმცოდნეობა და გეოგრაფია სკოლაში”. – 1987. - №3., გვ. 3-16
- 5655.** ყურაშვილი ს. ცრემლი. – გაზ. “საბჭ. ოსეთი”. – 1987. – 2 სექტ.
მიმოხილვა კრებულისა ”ილია ჭავჭავაძის სიკვდილი და დასაფლავება”.
- 5656.** ყურშავიშვილი ე. ილიას გმირები თიანეთის სცენაზე. – გაზ. “ახალი თიანეთი”. – 1987. – 20 ოქტ.
თიანეთში 50-იან წლებში დადგმული სპექტაკლები “კაკო ყაჩაღი”, “ქართველის დედა”, “გლახის ნამბობი”.
- 5657.** ყურშუბიძე ნ. ბრძენი ილია და ხალხური ზეპირსიტყვიერება. – გაზ. “ლენინელი” (გალი). – 1987. – 15 ოქტ.
- 5658.** ყუშიტაშვილი ფ. ილია და დრამატული საზოგადოება. – ჟურნ. “თეატრ. მოამბე”. – 1987. - №1., გვ. 84-87
- 5659.** შადური ვანო. ილია ჭავჭავაძე და რუსი რევოლუციონერი დემოკრატები. – გაზ. “სამშობლო”. – 1987. – ნოემბერი. - №24. – გვ. 4-5.
- 5660.** შადური ვანო. ილია ჭავჭავაძე და რუსული კულტურა / [რედ.: თ. კიკაჩიშვილი]. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1987. – 175გვ.
წიგნში მიმოხილულია ილია ჭავჭავაძის შეხედულებები რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობისა და რუსული კულტურის, რუსი მწერლების შესახებ. წიგნის მეორე ნაწილი ეძღვნება ხევისა და მოხვევების თემატიკას ილია ჭავჭავაძისა და რუსი პოეტების შემოქმედებაში.
- 5661.** შადური ვანო. ილია და რუსული მწერლობა. – გაზ. “თბილისის უნივერსიტეტი”. – 1987. – 23 ოქტ.
- 5662.** შავგულიძე ვ. ენა უკვდავებაა ერისა. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 16 ოქტ.
- 5663.** შავგულიძე ვ. ორი წელი დიდი ილიას გვერდით. – ჟურნ. “საქ. სოფლის მეურნეობა”. – 1987. - №1., გვ. 37.
რეცენზია წიგნზე: ი. მანსვეტაშვილი. მოგონებები, ნახული და გაგონილი. მემუარები. – თბ., საბჭ. საქართველო, 1985
- 5664.** შაიშმელაშვილი ა. ილია და სოფლის სკოლა. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1987. – 11 ოქტ.
- 5665.** შაიშმელაშვილი ს. ილია და სოფლის მეურნეობის მექანიზაცია. – ჟურნ. “საქართველოს სოფლის მეურნეობა”. – 1987. - №3. – გვ. 22.
ილია ჭავჭავაძე საქართველოში ტექნიკური განათლებისა და სოფლის მეურნეობის მექანიზაციის განვითარების შესახებ.
- 5666.** შაიშმელაშვილი ს. ილია ნეგატიურ მოვლენათა შესახებ. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 23 სექტ.
იგივე: გაზ. “განახლებული მესხეთი” (ადიგენი). – 1987. – 1 ოქტ.
- 5667.** შაიშმელაშვილი ს. ილია ჭავჭავაძის სურდოლოგოპედიური შეხედულებანი. – ჟურნ. “ექო”. – 1987. - №3., გვ. 22
- 5668.** შაიშმელაშვილი ს. მცირე მოგონება. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1987. – 27 მაისი.
იგივე: გაზ. “ყვარელი”. – 1987. – 30 მაისი
- 5669.** შაიშმელაშვილი ს. მწერალი და სოფლის სკოლა. – გაზ. “კოლმეურნის ხმა” (სოფ. კონდოლი, თელავის რ-ნი). – 1987. – 20 ოქტ.

- 5670.** შალამბერიძე ფიქრია. “პატარა საუბრის” დიდი აზრი. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 7 მარტი. – გვ. 5.
ილია ჭავჭავაძე ქალის როლის შესახებ.
- 5671.** შალვაშვილი ბ. როგორ გვიმართლა: [ლექსი]. ი. ჭავჭავაძისადმი. – ჟურნ. “ცისკარი”. – 1987. - №10., გვ. 24
- 5672.** შალუტაშვილი ნადია. ილია ჭავჭავაძე და უკრაინა. _ მწიგნობარი-87. _ თბ., 1987. _ გვ. 191-200.
- 5673.** შამანაური მიხ. ცოტა რამ ილია ჭავჭავაძეზე. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 175-176.
ილიას მიერ გლეხებზე მიწის უსასყიდლოდ გადაცემის შესახებ.
- 5674.** შამელაშვილი ი. ერის სიმდიდრე და მშვენიერება. – ჟურნ. “ჭოროხი”. – 1987. – №5., გვ. 63-68.
ფოლკლორი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში.
- 5675.** შამელაშვილი რ. ბუნება ილიას ნაწარმოებებში. – ჟურნ. “საქ. ბუნება”. – 1987. – №10., გვ. 2-3
- 5676.** შამელაშვილი რ. ილია ჭავჭავაძე მთარგმნელი. – ჟურნ. “უცხოური ენები სკოლაში”. – 1987. - №3., გვ. 3-10
- 5677.** შამელაშვილი რ. ილია ჭავჭავაძის პოეზიის ლექსიკონი. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1987. – 23 ოქტ.
რეცენზია წიგნზე: თ. სანიკიძე. ილია ჭავჭავაძის პოეზიის ლექსიკონი. – თბ., თბილ. სახელმწ. უნ-ტი, 1987.
- 5678.** შამელაშვილი რ. ილიას ერთი პერსონაჟის გვარის ახლებური გაგებისათვის. _ გაზ. “სახ. განათლება”. _ 1987. _ 4 თებ.
გამოხმაურება ვ. ვახანიას მოსაზრებაზე ”კაცია-ადამიანის?!” სათაურის გამოიფვრისა და ლუარსაბის გვარის წარმომავლობასთან დაკავშირებით.
- 5679.** შამელაშვილი რ. მშვიდობის საკითხი ილია ჭავჭავაძის ნააზრევში. – გაზ. “წინსვლა” (სამტრედია). – 1987. – 27 იანვ.
- 5680.** შანიძე აკაკი. ილია ჭავჭავაძე როგორც მეზრძოლი ახალი სალიტერატურო ქართულის დამკვიდრებისათვის _ წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. _ თბ., 1987. _ გვ. 92-136
- 5681.** შანშიაშვილი ა. ილიასადმი: [ლექსი]. _ გაზ. “წიგნის სამყარო”. _ 28 ოქტ., №20
- 5682.** შანშიაშვილი ლ. მოგონებათა რამდენიმე ფურცელი. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1987. – 23 ოქტ.
- 5683.** შანშიაშვილი სანდრო. ილია ჭავჭავაძე მოწაფემ ვნახე _ წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. _ თბ., 1987. _ გვ. 156-163
- 5684.** შარაშიძე ლადო. ილია და აჭარა. – გაზ. “საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 6 მაისი. – გვ. 4.
ილია ჭავჭავაძის ღვაწლი აჭარისადმი.
იგივე: გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 15 მაისი
- 5685.** შარაშიძე ლადო. შთაგონებული შემოქმედის მაღლი. _ გაზ. “საბჭ. აჭარა”. _ 1987. _ 15 დეკ.
მოქანდაკე ელგუჯა ამაშუკელის შემოქმედებისა და ბათუმში აღმართულ ილია ჭავჭავაძის ძეგლის შესახებ.

- 5686. შარაძე გურამ.** აღვადგინოთ ძვირფასი საფლავები. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 30 იანვ.წერილი ეხება ილიას მშობლებისა და გამზრდელი მამიდის საფლავებს.
- 5687. შარაძე გურამ.** თავის მართლებაც ამას ჰქვია!.. – გაზ. “თბილისი”. – 1987. – 6 მაისი.
გამოხმაურება ს. ხუციშვილის წერილზე “რამდენიმე შენიშვნა ილია ჭავჭავაძის საიუბილეო გამოცემებში დაშვებულ შეცდომებზე”.
- 5688. შარაძე გურამ.** ილია და საბას ერთი არაკი. – ჟურნ. “განთიადი”. – 1987. - №4., გვ. 174-176.
- 5689. შარაძე გურამ.** ილია ჭავჭავაძე 1837-1907: ცხოვრება, მოღვაწეობა, შემოქმედება.: ფოტომატიანე ორ წიგნად / მხატვარი ოლღა გორალევიჩი. – თბ.: ხელოვნება, 1987-1990.
წიგნი 1. [1837-1885 წ.]. – 376 გვ., ილ.
შინაარსი: ვისი ცხოვრებაც სიმბოლოა! _ (7-9გვ.);
ყვარელი. ბავშვობა. 1837-1847 _ (10-14გვ.)
თბილისი. პანსიონსა და გიმნაზიაში. 1848-1856 _ (44-69გვ.);
პეტერბურგში გამგზავრება. 1857. ზაფხული _ (70-83გვ.);
პეტერბურგის უნივერსიტეტში. 1857-1861 _ (84-137გვ.);
საქართველოში დაბრუნება. 1861 _ (138-155გვ.);
სულის მზიანობა _ (156-175გვ.);
საქართველოს მოამბე. 1863 _ (176-203გვ.);
ქუთაისსა და დუშეთში. 1864-1873 _ (200-237გვ.);
ქართული ბანკის დაარსება. ”მეფე ლირის” თარგმნა. 1873-1876 (238-255გვ.)
”ივერია”. პირველი პერიოდი. 1877-1885 (256-371გვ.).
- 5690. შარაძე გურამ.** პირადი ბიბლიოთეკის საგანძური. – გაზ. ”სახ. განათლება”. – 1987. – 23 ოქტ.
- 5691. შარაძე გურამ.** რაევსკი თუ იანიშევსკი?. – ჟურნ. ”საქ. სოფლის მეურნეობა”. – 1987. - №10., გვ. 40.
- 5692. შარაძე გურამ.** რას კითხულობდა ყმაწვილი ილია ჭავჭავაძე?. – გაზ. ”ახ. კომუნისტი”. – 1987. – 6 ივნ.
ილიას დედ-მამის ჩვენამდე მოღწეული პირადი წიგნები.
- 5693. შარაძე გურამ.** უკვდავი სახეობა: ი. ჭავჭავაძის იკონოგრაფიისათვის. – გაზ. ”კომუნისტი”. – 1987.
გაზეთში გამოქვეყნებულია ილია ჭავჭავაძის ცხოვრების ამსახველი ფოტოების სერია.
20 თებერვალი _ პარიზში 1900 წ. გამოქვეყნებული ბარონ დე ბაის წიგნის ”თბილისი” და იქ მოთავსებული ილია ჭავჭავაძის პორტრეტის შესახებ.
გაგრძელება: გაზ. ”კომუნისტი”. – 1987. – 11 მარტი.
ილია ჭავჭავაძე მცხეთის არქეოლოგიურ გათხრებზე.
გაგრძელება: გაზ. ”კომუნისტი”. – 1987. – 10 აპრ.
იტალიელი მსახიობის ერნესტო როსის პატივსაცემად 1890 წლის 18 ივნისს თბილისში გამართული ვახშმის ამსახველი ფოტოსურათი.
გაგრძელება: გაზ. ”კომუნისტი”. – 1987. – 24 მაისი.

- საგურამოს სახლის აივანზე ერთად გადაღებული ილია ჭავჭავაძისა და მისი მეუღლის, ოლღას სურათის დათარიღება.
- გაგრძელება:** გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 18 ივნ.
- ცნობილი ფოტოგრაფის ალ. როინიშვილის მიერ 1891-1896 წლებში გადაღებული ილიაობის ამსახველი 3 ფოტოსურათი.
- გაგრძელება:** გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 1 აგვ., 2, 17 სექტ.
- ილია ჭავჭავაძის ჩასვლა აფხაზეთში.
- გაგრძელება:** გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 23 სექტ., 17 ოქტ.
- ილია ჭავჭავაძისა და იაკობ გოგებაშვილის ერთად გადაღებული სურათის ისტორია.
- 5694. შარაძე გურამ.** შვილად – ქმარი?!. – გაზ. "თბილისი". – 1987. – 19 იანვ.
- შენიშვნები გაზეთ "ლიტერატურულ საქართველოში" 1987 წლის 9 იანვრის ნომერში გამოქვეყნებულ ს. ხუციშვილის "რამდენიმე შენიშვნის გამო".
- 5695. შარაძე გურამ.** წიწამურიდან მთაწმინდამდე. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 9, 16, 23 ოქტ.
- ჭავჭავაძის გარდაცვალებისა და დაკრძალვის ფოტოქრონიკა (1907 წლის 30 აგვისტო - 9 სექტემბერი).
- იგივე:** გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 11 ოქტ.
- 5696. შარიქაძე ნ.** მამულის უკვდავი შვილი. – გაზ. "ლენინის დროშით" (ორჯონიკიძე). – 1987. – 20 ოქტ.
- 5697. შატაძე ნ.** ერის თანამდევი სული. – ჟურნ. "მნათობი". – 1987. - №10., გვ. 67-69
- 5698. შაშიაშვილი ლ.** ილია და ჩვენი მხარე. – გაზ. "ლენინის გზით" (გურჯაანი). – 1987. – 10 თებ.
- 5699. შეთეკაური გ.** ხალხური საუნჯის დიდი მეოხი. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 25 აპრ.
- 5700. შეითნიშვილი ვ.** ერის სამსახურში. – გაზ. "კოლმეურნე" (სიღნაღი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5701. "შენ გიცოცხლია, როგორც უნდოდა!"**. – გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 30 ოქტ.
- თემო გოცაძის ნახატი "წიწამურში რომ მოჰკლეს ილია, მაშინ ეპოქა დასრულდა დიდი!"
- 5702. შენგელია ბ.** მამულისათვის დარჩა ლამპრად. – გაზ. "კოლხეთი" (ცხაკაია). – 1987. – 5 სექტ.
- 5703. შენგელია მ.** მარტოკაცის ტრაგედია: ("განდეგილი" და "გველის მჭამელი"). – ჟურნ. "ცისკარი". – 1987. - №8., გვ. 117-121
- 5704. შენი საქართველო მუდამ შენთან არის.** – გაზ. "ახ. კომუნისტი". – 1987. – 29 ოქტ.
- ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი ზეიმი ყვარელსა და საგურამოში.
- იგივე:** გაზ.: "კომუნისტი". – 1987. – 27 ოქტ.
- 5705. შვანგირაძე ნ.** ილია ჭავჭავაძე და ქართული თეატრი. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 15 ოქტ.
- 5706. შველიძე დ.** ინტერვიუ პეტერბურგის გაზეთში. – 1987. – 23 ოქტ.
- ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავთან დაკავშირებით.

- 5707.** შინკუბა ბ. ხალხთა ძმობის ბაირახტარი. – გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 23 ოქტ.
- 5708.** შიშნიაშვილი რ. საგურამო და ილია. – გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 22 აგვ.
საგურამოს ტყის დაცვისა და განაშენიანების შესახებ.
- 5709.** შიშნიაშვილი რ. საგურამო და ილია. – გაზ. "მცხეთა". – 1987. – 27 აგვ.
- 5710.** შონია ავ. აჭარის მოჭირნახულე. – ბათუმი: საბჭ. აჭარა, 1987. – 52 გვ.
- 5711.** შონია დ. ილია ჭავჭავაძე და პარიზის კომუნა. – გაზ. "კომუნისტური შრომა" (სოხუმი). – 1987. – 19 მარტი
- 5712.** შონია მ. ხალხთა მეგობრობის იდეით... – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1987. – 9 ოქტ.
- 5713.** შონია ნ. აფხაზური მწერლობის მოჭირნახულე. – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1987. – 7 იანვ.
- 5714.** შონია ნ. იშვიათი გამოცემა. – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1987. – 23 მაისი.
ილია ჭავჭავაძის "კრიტიკული წერილების" გამოცემის გამო.
- 5715.** შულღიაშვილი დ. იუბილე, რომელიც არ შედგა. – გაზ. "ახ. კომუნისტი". – 1987. – 20 ოქტ.
ქართველი ხალხის მზადება 1897 წელს ილიას იუბილესათვის და ამ იუბილეს ჩაშლა.
- 5716.** შოშიაშვილი ნ. უნიკალური ექსპონატი. – გაზ. "კოლმეურნე" (სიღნაღი). – 1987. – 24 ოქტ.
ილიას მიერ ი. ჩიგოგიძისადმი ნაჩუქარი საფერფლე "ივერიას" შესახებ, რომელიც დაცულია სიღნაღის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმში.
- 5717.** შურღაია ა. ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – გაზ. "საბჭ. აგრონომი" (საქ. სას.-სამ. ინ-ტი). – 1987. – 12 ოქტ.
- 5718.** შუშანია ეთერ. საქართველოს ეროვნული გენია. – გაზ. "საბჭ. პედაგოგი" (თბილ. ა.ს. პუშკინის სახ. პედ. ინ-ტი). – 1987. – 8 ოქტ.
ილიას პირადი მიმოწერა გრ. ყიფშიძისადმი, ნ. ნიკოლაძისადმი, ვ. მიქელაძისადმი.
იგივე: გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 6, 7 მარტი.
- 5719.** შულღიაშვილი დ. ილია ჭავჭავაძე და ნიკოლოზ ბარათაშვილი. – გაზ. "ახ. კომუნისტი". – 1987. – 17 ოქტ.
იგივე: გაზ. "ბორჯომი". – 1987. – 29 სექტ.
- 5720.** შულღიაშვილი დ. სანთელივით თვით დაიწვას... – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 23 ოქტ.
ილიაობა საგურამოში 1896 წელს.
- 5721.** ჩავლეიშვილი ე. ილია და ქალთა განათლების საკითხი. – გაზ. "ლენინელი" (ქობულეთი). – 1987. – 10 იანვ.
- 5722.** ჩავლეიშვილი თ. უცნობი თარგმანი. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 23 ოქტ.
წერილში საუბარია ილია ჭავჭავაძის მიერ ნ. ნეკრასოვის ლექს "ნატვრას" თარგმანზე.
- 5723.** ჩალაბაშვილი თ. ილია ამბობს: [ლექსი]. – გაზ. "კოლმეურნე" (სიღნაღი). – 1987. – 13 ივნ.
- 5724.** ჩანგაშვილი ს. მრავალჯამიერ, ილია: [ლექსი]. – გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). – 1987. – 24 ოქტ.

- 5725.** ჩანტლაძე ვ. იღწვოდა ქვეყნის ეკონომიკური ძლიერებისათვის. – გაზ. "თბილისის უნივერსიტეტი". – 1987. – 23 ოქტ.
- 5726.** ჩარკვიანი ჯანსუღ. "ასი სიკვდილი ვერ მომიკლავს ერთ სიყვარულსა". – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 23 ოქტ., №43
- 5727.** ჩარკვიანი ჯანსუღ. ილიას აქებენ, ადიდებენ: [ლექსი]. – გაზ. "ლენინელი" (ზესტაფონი). – 1987. – 27 ოქტ.
- 5728.** ჩარქსელიანი ტ. წიწამურთან: [ლექსი]. – გაზ. "ილია" (საქ. მწერალთა კავშირის ქუთაისის განყ-ბის ერთდროული ლიტ. გაზეთი). – 1987. – 15 ოქტ.
- 5729.** ჩაჩავა ე. ილია და ქართული თეატრი. – გაზ. "კომუნისტური შრომა" (ლანჩხუთი). – 1987. – 24 მარტი
- 5730.** "ჩემო კარგო ქვეყანავ": (სცენარი სკოლებისა და სკოლისგარეშე დაწესებულებების მასწავლებელთა, წრის ხელმძღვანელთა, უფროს პიონერხელმძღვანელთა დასახმარებლად) / [შემდგ.: თ. გაბუნია; რედ.: ლ. ქიტოშვილი; ბ. ძნელაძის სახ. პიონერთა და მოსწავლეთა რესპ. სასახლე]. – თბ., 1987. – 19გვ.
სცენარი აგებულია ილია ჭავჭავაძის პატრიოტულ-ეროვნულ თემაზე შექმნილი ნაწარმოებების გამოყენებით.
- 5731.** ჩერეში ტ. უნგრელები ილიას იუბილეზე. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 20 ნოემბ.
საუბარი უნგრეთის მწერალთა კავშირის თავმჯდომარესთან თბილისში / ჩაიწერა მ. სალაძემ.
- 5732.** "ჩვენი გმირების ბუდე": (კითხვა-პასუხის საღამო უფროსკლასელთათვის / ბ. ძნელაძის სახ. პიონერთა და მოსწავლეთა რესპ. სასახლე / [.....გადაამუშავა და დამატებითი მასალებით შეავსო ისტ. მეცნ. კანდ. ფრიდონ სიხარულიძემ]. – თბ., 1987. – 7გვ.
კითხვა-პასუხი შეიცავს ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ამსახველ ცნობებს.
- 5733.** ჩიგოლიძე ლ. "მარად და ყველგან საქართველოვ, მე ვარ შენთანა!". – გაზ. "კომუნისმის განთიადი" (ჩოხატაური). – 1987. – 28 მარტი
- 5734.** ჩიქობავა არნოლდ. ილია ჭავჭავაძე და სალიტერატურო ქართული ენის ერთიანობის საკითხი / წიგნ.: ილიას სამრეკლო. შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 273-280
- 5735.** ჩიქოვანი გ. აჟღერდა არაბულ ენაზე... – გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 23 ოქტ.
ილია ჭავჭავაძის საიუბილეოდ საქართველოში ჩამოსული სირიის დედაქალაქ დამასკოში მცხოვრები ჩვენი თანამემამულე ლევან საღარაძე, რომელმაც იუბილის წინა დღეებში თავისი სახსრებით გამოსცა ილია ჭავჭავაძის "განდეგილი".
იგივე: გაზ. "სამშობლო". – 1987. - №24., გვ. 4
- 5736.** ჩიქოვანი სიმონ. წიწამური. ყვარლის მთები: [ლექსები] – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 330-331
- 5737.** ჩიქოვანი სიმონ. წიწამური: [ლექსი]. – მწიგნობარი-87. – თბ., 1987. – გვ. 175
- 5738.** ჩიხლაძე კ. ქვეყნის ბედით დადაგული. – გაზ. "წინსვლა" (სამტრედია). – 1987. – 22 ოქტ.
- 5739.** ჩიხლაძე ნ. "ვაჭრობა თქვენი საქმე არ არის". – გაზ. "თბილისი". – 1987. – 9 სექტ.

- ეკატერინე გაბაშვილის მოგონება. მწერალი ქალების შეხვედრა ილიასთან.
- 5740. ჩიხლაძე ნ.** ილია და ქართველი მწერალი ქალები. – გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 7 ივნ.
- იგივე: "სამშობლო". – 1987. – 29 ივლ.
- ე. გაბაშვილი, ო. გურამიშვილი, ნ. აზიანი და სხვ.
- 5741. ჩიხლაძე ნ.** ილია ჭავჭავაძე გორდაში. – გაზ. "კომუნისტის გზით" (წულუკიძე). – 1987. – 30 მაისი
- 5742. ჩიხლაძე ნ.** ფერწერული "მუშა". – გაზ. "თბილისი". – 1987. – 26 ოქტ.
- ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოების მიხედვით მხატვარ ე. ახვლედიანის ფერწერული ტილო "მუშა" გ. ლეონიძის სახ. სახელმწ. ლიტერატურულ მუზეუმში.
- 5743. ჩიხლაძე ნ.** ქართველი ქალების ქომაგი. – გაზ. "საბჭ. აჭარა". – 1987. – 20 იანვ.
- 5744. ჩიხორლიშვილი ბ.** ილია და აფხაზეთი. – გაზ. "ლენინელი" (გალი). – 1987. – 15 ოქტ.
- 5745. ჩიჯავაძე დ.** დიდი ილია. – გაზ. "ზოოვეტერინარი" (საქ. ზოოტექნ. სავეტ. სასწ. კვლევ. ინ-ტი). – 1987. – 17 ნოემბ.
- 5746. ჩომახაშვილი ზაირა.** "გილოცავთ", აქ ახლაც ცხოვრობს დიდი ილია. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 24 ოქტ.
- ილია ყვარელში.
- 5747. ჩომახაშვილი ზაირა, საგინაშვილი თამარ.** "ვისწავლოთ, როგორ გვიყვარდეს სამშობლო. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 25 ოქტ.
- რეპორტაჟი თელავის დრამატულ თეატრში გამართულ საკავშირო სამეცნიერო კონფერენციიდან თემაზე: "ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებითი მემკვიდრეობა და სსრ კავშირის ხალხთა ლიტერატურა".
- 5748. ჩორგოლაშვილი მ.** გვირგვინი მწუხარებისა და გულდაწყვეტისა. – გაზ. "თბილისი". – 1987. – 11 თებ.
- ილია ჭავჭავაძის სიკვდილის, დასაფლავების და საფლავზე ძეგლის დადგმის ისტორია.
- 5749. ჩორგოლაშვილი მ.** გზა საჭაპანო გაიკვალა. – გაზ. "თბილისი". – 1987. – 15 იანვ.
- ილია ჭავჭავაძის წვლილი კახეთის რკინიგზის მშენებლობის საქმეში.
- 5750. ჩუბინიძე მ.** პროცესიას მიჰყვებოდნენ გორელებიც. – გაზ. "გამარჯვება" (გორი). – 1987. – 22 ოქტ.
- 5751. ჩუბინიძე შ.** შუქი სიკეთისა. – გაზ. "გამარჯვება" (გორი). – 1987. – 31 ოქტ.
- 5752. ჩხაიძე ირ.** "ილია". – გაზ. "ლენინის დროშით" (ორჯონიკიძე). – 1987. – 21 ივლ.
- 5753. ჩხარტიშვილი რ.** ვაჟა-ილიას დატირებაზე მიმავალი: [ლექსი]. – გაზ. "მეგობრობის დროშით" (სოფ. შრომა, მახარაძე). – 1987. – 15 ოქტ.
- 5754. ჩხარტიშვილი რ.** "... რომ წარუძღვე წინა ერსა". – გაზ. "ლენინის დროშა" (მახარაძე). – 1987. – 22 ოქტ.
- 5755. ჩხეიძე ა.** ილია და იაკობი. – გაზ. "სახ. განათლება". – 1987. – 9 იანვ.
- 5756. ჩხეიძე თ.** ილია ახალგაზრდობის მოძღვარი... და საბედისწერო წიწამური. – გაზ. "საქ. აგრონომი" (საქ. სასოფლო-სამეურნეო ინ-ტი). – 1987. – 9, 23, 30 ნოემბ.

- 5757.** ჩხეიძე მ. ილია ჭავჭავაძე-სოციალური ჩაგვრის წინააღმდეგ მებრძოლი. – გაზ. "ქუთაისი". – 1987. – 7 ოქტ.
- 5758.** ჩხეიძე ყ. ილია პრესის შესახებ. – გაზ. "გამარჯვების დროშა" (ლაგოდეხი). – 1987. – 1 ოქტ.
- 5759.** ჩხეიძე რ. მოგვიხვე მშვიდობით. – ჟურნ. "ცისკარი". – 1987. – №10., გვ. 16-21.
უ. სკოტის, რ. ემერსონისა და ილია ჭავჭავაძის ბიოგრაფიული დეტალის მსგავსება.
- 5760.** ჩხეიძე ჯ. მადლიერების გრძნობით. – ჟურნ. "ჭოროხი". – 1987. – №5., გვ. 53-57.
ილიას ღვაწლის შესახებ აჭარაში მუჰაჯირობის ლიკვიდაციისათვის.
- 5761.** ჩხენკელი თამაზ. აღსარება: [ლექსი] – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 23 ოქტ., №43
- 5762.** ჩხიტუნძიძე თ. წერა-კითხვა ხალხს. – გაზ. "საბჭ. ოსეთი". – 1987. – 21 იანვ.
- 5763.** ჩხიტურიძე ს. ილია და ივანე გომართელი. – გაზ. "ახალი ცხოვრება" (საჩხერე). – 1987. – 22 ოქტ.
- 5764.** ცაიშვილი ს. აზრის უკვდავება. – გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 23 ოქტ.
- 5765.** ცაიშვილი ს. დავით გურამიშვილი. – წიგნ.: ქართული მწერლობა, 30 ტომად. ტ. 7., გვ. 613-658.
წერილში აღნიშნულია, რომ შუა საუკუნეების ქართველი უდიდესი პოეტი... ახალი ქართული პოეზიის ერთი პირველი წინამორბედთაგანია. ნიშანდობლივია, რომ სწორედ ასეთი თვალთახედვით აფასებდნენ გურამიშვილის შემოქმედებას ილია, აკაკი და ვაჟა-ფშაველა.
- 5766.** ცაიშვილი ს. ილია ჭავჭავაძე. – გაზ. "გამარჯვება" (გორი). – 1987. – 22 ოქტ.
- 5767.** ცაიშვილი ს. ილია ჭავჭავაძე-150. – გაზ. "რუსთავის მშენებელი" (ა/კ "მეტალურგმშენი"). – 1987. – 4 სექტ.
- 5768.** ცაიშვილი ს. მოგონებები ილია ჭავჭავაძეზე (შეკრებილი სამეგრელოში). – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 55-68.
წერილში თავმოყრილია იონა მეუნარგიასა და სხვა ქართველ მოღვაწეთა, აგრეთვე, სამეგრელოს მაცხოვრებელთა მოგონებები ილიაზე.
- 5769.** ცანავა ა. მშობელი ხალხის წიაღიდან. – გაზ. "ახ. კომუნისტი". – 1987. – 24 ნოემბ.
- 5770.** ციბაძე ა. აღზარდე ადამიანი. – ჟურნ. "მართვე". – 1987. – №4., გვ. 5-13.
ილია ჭავჭავაძე ადამიანის ჰარმონიული აღზრდის შესახებ.
- 5771.** ციბაძე ა. ქართველ სპორტსმენტა გალერეა ილიასეულ პრესაში. – გაზ. "ლელო". – 1987. – 5 ივლ.
- 5772.** ციბაძე ა. ჩვენს სასწავლებლებს ასპარეზობა აკლია. – გაზ. "ლელო". – 1987. – 12 თებ.
ფიზიკური აღზრდის საკითხები ილია ჭავჭავაძის ჟურნალ "საქართველოს მოამბეში".
- 5773.** ცინცაძე ვ. საქართველოს სიყვარულმა მოჰკლა...: [ლექსი]. – გაზ. "სოც. რუსთავი". – 1987. – 22 ოქტ.
- 5774.** ცინცაძე კალისტრატე. სიტყვა ილიას გარდაცვალების გამო ქვაშვეთის ტაძარში 1 სექტემბერს. – ჟურნ. "ჯვარი ვაზისა". – 1987. – №1., გვ. 66-67
- 5775.** ცინცაძე კალისტრატე: [სიტყვა ი. ჭავჭავაძის შესახებ] – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 31

- 5776.** ცირეკიძე ა. ილიას საზღვარგარეთელი მეგობრები. – გაზ. "ტყიბული". – 1987. – 20 ოქტ.
- 5777.** ცისკარიძე ვ. დიდი მწერალი და თანამედროვეობა. – გაზ. "თბილისის უნივერსიტეტი". – 1987. – 23 ოქტ.
- 5778.** ცისკარიძე ა. "ივერია" და ქართველი ცხენოსნები ლონდონში. – გაზ. "თბილისი". – 1987. – 15 ივლ.
- 5779.** ცისკარიძე ა. ილიასეული "ივერიის" კორესპონდენტი სტამბულში. – გაზ. "თრიალეთი" (დმანისი). – 1987. – 27 ოქტ.
თ. რაჭველიშვილის შესახებ.
- 5780.** ციციშვილი გიორგი. მოძღვარი ერის სულისა _ ილიას დაბადების 150 წლისთავის გამო. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1987. _ 23 ოქტ.
- 5781.** ცომაია ნ. რატომ დაიხურა "საქართველოს მოამბე"? – ჟურნ. "ჭოროხი". – 1987. - №5., გვ. 76-78
- 5782.** ცოტნიაშვილი ა. ილია და სოსელი. – გაზ. "წიგნის სამყარო". – 1987. - №3., გვ. 8
იგივე: გაზ. "სამშობლო". – 1987. – 1 აპრ.
იგივე: გაზ. "ყვარელი". – 1987. – 24 თებ.
- 5783.** ცოტნიაშვილი ა. მაჩაბლიანთ სტუმარი. – გაზ. "საბჭ. ოსეთი". – 1987. – 26 ივნ.
- 5784.** ცოტნიაშვილი ა. ოსი პოეტების ხმა. – გაზ. "საბჭ. ოსეთი". – 1987. – 21 აგვ.
- 5785.** ცოტნიაშვილი ა. როგორც წმინდა ანდერძი: (ილია და ოსეთი). – გაზ. "ლენინური გზით" (ზნაური). – 1987. – 22 ოქტ.
- 5786.** ცოტნიაშვილი ა. სიყვარული სიყვარულისათვის. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 16 ოქტ.
ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულება ოსი ხალხისადმი.
- 5787.** ცოტნიაშვილი ვ. ერთი უცნობი წერილი. – გაზ. "საბჭ. ოსეთი". – 1987. – 21 ოქტ.
ფავლენიშვილის გამოუქვეყნებელი წერილი ილიას მკვლევლობის შესახებ.
- 5788.** ცქვიტარია პარმენ. ბალკანეთის სლავი ხალხები და "ივერია". – საბჭ. აჭარა. – 1987. – 17 ოქტ. – გვ. 2.
- 5789.** ცხოვრება-სამაგალითო, შემოქმედება-ფასდაუდებელი: ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავის იუბილეს მომწყოები რესპუბლიკური კომისიის სხდომა. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1987. _ 16 იანვ.
იგივე: გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 16 იანვ.
- 5790.** ცხოვრების და შემოქმედების მატთანე. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 25 დეკ.
მიმოხილვა წიგნისა: ი. გორგაძე, ნ. გურგენიძე. ილია ჭავჭავაძე – ცხოვრებისა და შემოქმედების მატთანე. თბ., მეცნიერება, 1987.
- 5791.** ცხოვრების მატთანე. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 11 დეკ.
გ. შარაძის წიგნის "ილია ჭავჭავაძე – ცხოვრება, მოღვაწეობა, შემოქმედება" (წიგნი I) გამოცემის გამო.
- 5792.** ძაგნიძე გ. მარად და ყველგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა... – გაზ. "განთიადი" (ვანი). – 1987. – 23 ივნ.
- 5793.** ძველაია მ. სადაც ტბებია ნავთობისა. – გაზ. "თბილისი". – 1987. – 18 მარტი.

ილია ჭავჭავაძე ამიერკავკასიის ნავთობის შესახებ.

- 5794.** ძვირფასი ნობათი. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 11 დეკ.
კრებულის "ილიას სამრეკლო" გამოცემის გამო. – თბ., განათლება, 1987.
- 5795.** ძიგუა ვ. ილია ჭავჭავაძისა და ივ. გეგიას ურთიერთობის ზოგიერთი საკითხი. – გაზ. "ლენინელი" (გალი). – 1987. – 15 ოქტ.
- 5796.** ძიძარია მ. ბრძენი ილია: [ლექსი]. – გაზ. "კომუნიზმის მშენებელი" (ხობი). – 1987. – 5 მაისი
- 5797.** ძიძიგური შ. ერთად ვიფიქროთ და გადავწყვიტოთ. – გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 20 დეკ.
"რუსთაველის საზოგადოების" დაარსების და საქართველოს კულტურის ფონდისათვის ილია ჭავჭავაძის სახელის მინიჭებასთან დაკავშირებით-საკითხის დასმის წესით.
- 5798.** ძუწათი კ.-მ. სიყვარული სიყვარულის წილ. – გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 23 ოქტ.
- 5799.** ძუწათი კ.-მ. გამოიცა ილიას კრებული [სამხრეთ ოსეთში]. – გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 3 ოქტ.
- 5800.** წერეთელი აკაკი. აკაკის სიტყვა. – გაზ. "თბილისი". – 1987. – 23 ოქტ
წარმოთქმული 1907 წლის 7 სექტემბერს.
- 5801.** წერეთელი აკაკი. გამოსათხოვარი სიტყვა. – წიგნ.: "დროშის" ბიბლიოთეკა. წიგნი მესამე – 1987. – გვ. 7-21.
იგივე: ჟურნ. "საქ. ქალი". – 1987. – №10., გვ. 10
იგივე: ჟურნ. "დროშა". – 1987. – №9., გვ. 6
- 5802.** წერეთელი აკაკი. სიტყვა ილია ჭავჭავაძის პანაშვიდზე 1910 წლის 29 აგვისტოს. – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ. 1987. – გვ. 9-10
- 5803.** წერეთელი აკაკი. ნუ მიწამლავთ მოხუცს გრძნობას! სიტყვა ილია ჭავჭავაძის ცხედარზე. სიტყვა ილია ჭავჭავაძის პანაშვიდზე 1910 წლის 29 აგვისტოს. სიტყვა ილია ჭავჭავაძის ძეგლის გახსნაზე 1913 წლის 5 მაისს / წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 6-10
- 5804.** წერეთელი აკაკი. სიტყვა ილია ჭავჭავაძის ცხედარზე. – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ.: განათლება, 1987. – გვ. 8-9.
იგივე: გაზ. "ილია" (საქ. მწერალთა კავშირის ქუთაისის განყ-ბის ერთდროული ლიტ. გაზეთი). – 1987. – 15 ოქტ.
იგივე: გაზ. "ქუთაისი". – 1987. – 15 ოქტ.
- 5805.** წერეთელი გიორგი. ვინ მოჰკლა ილია? – ჟურნ. "გუმბაგი" (პარიზი). – 1987. – №14.
ავტორი ცდილობს დაამტკიცოს, რომ ილია მოკლა რუსეთის საიდუმლო პოლიციამ და შემდეგ მოხერხებულად გადააბრალა სოციალ-დემოკრატებს.
- 5806.** წერეთელი ვ. მოგონებანი ილია ჭავჭავაძეზე. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 23 ოქტ.
- 5807.** წერეთელი მიხეილ (მიხაკო). სიტყვა წარმოთქმული ილია ჭავჭავაძის თბილისში ჩამოსვენების დროს, 7 სექტემბერს, 1907 წელს. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 23 ოქტ.
- 5808.** წიკლაური ნ. დიდი ორატორი. – გაზ. "ასპინძა". – 1987. – 6 ივნ.

- 5809.** წიქარიშვილი ი. შემოქმედი სარკეს სთავაზობს მაცურებელს. – გაზ. "წითელი დროშა" (ახალციხე). – 1987. – 25 ივნ.
ილია ჭავჭავაძის "კაცია-ადამიანი?!" მესხეთის სახელმწ. დრამატული თეატრის სცენაზე.
- 5810.** წიწამურთან ოთხმოცი წლის წინათ. – გაზ. "თბილისი". – 1987. – 29 აგვ.
პუბლიკაცია პრესის მაშინდელი ქრონიკის მიხედვით / მოამზადა ნ. შატაიძემ.
- 5811.** წულეისკირი ნოდარ. ავ-ფთონი და ანასუნი. – წიგნ.: წულეისკირი ნ. მთისა და ბარისა. – თბ., 1987. – გვ. 137-147.
თ. სანიკიძის ავტორობით გამოსული ი. ჭავჭავაძისა და ა. წერეთლის პოეზიის ლექსიკონებში შეტანილი სიტყვების ახსნა-განმარტებისათვის.
- 5812.** წულეისკირი ნ. ჭუმბურიძე ზ. "გულანგურადს ჩაკობიტებს" ანუ ისევ ილიას პოეზიის ლექსიკონის გამო. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 27 ნოემბ.
პოლემიკა თ. სანიკიძის მიერ შედგენილი "ილია ჭავჭავაძის პოეზიის ლექსიკონის" გარშემო.
- 5813.** წულეისკირი ნოდარ. "არა სიკვდილსა მიცემად..." – წიგნ.: წულეისკირი ნ. მთისა და ბარისა. – თბ., 1987. – გვ. 74-87.
იგივე: ჟურნ. "კრიტიკა". – 1987. - №3., გვ. 17-31.
სიკვდილით დასჯის საკითხი და ილია ჭავჭავაძე.
- 5814.** წულუკიძე ა. "ჩატეხილი ხიდის" სიღრმეში. – გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 16 სექტ.
ვ. ტაბლიაშვილის მიერ ქუთაისის ლ. მესხიშვილის სახ. თეატრის სცენაზე დადგმული სპექტაკლი "ოთარაანთ ქვრივი".
- 5815.** წურწუშია ო. "ადმიტაცებს ხოლმე ის ხმა..." – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 18 დეკ.
ილია ჭავჭავაძის ძეგლის გახსნა ზუგდიდში.
- 5816.** ჭავჭავაძე ა. მშრალი სიის ამოკითხვისას. – გაზ. "ახ. კომუნისტი". – 1987. – 22 ოქტ.
ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა სცენაზე განხორციელების ნუსხა.
- 5817.** ჭავჭავაძე ილია გრიგოლის ძე. – წიგნ.: ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. – ტ. 11. – თბ., 1987. – გვ. 378-379
- 5818.** ჭანიშვილი ელ. ი. ჭავჭავაძე და სამთო მრეწველობა. – ჟურნ. "ეკონომისტი". – 1987. - №9., გვ. 81-87
- 5819.** ჭანტურია ტ. ერის მოძღვარი. – გაზ. "ახალი კოლხეთი" (ფოთი). – 1987. – 15 ოქტ.
- 5820.** ჭანტურია ტ. ილიაობა: [ლექსი]. – გაზ. "ყვარელი". – 1987. – 24 ოქტ.
- 5821.** ჭელიძე ა. ფრანგმა მწერალმა ილიას უთხრა; ილიასეული გაზეთი ამაყოფდა: [მოგონებები]. – გაზ. "თრიალეთი" (დმანისი). – 1987. – 17 ოქტ.
- 5822.** ჭელიძე გ. დუელი. – გაზ. "სახ. განათლება". – 1987. – 23 ოქტ.
- 5823.** ჭელიძე გ. ილია და [ექვთიმე] თაყაიშვილი. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 24 ოქტ.
ექვთიმე თაყაიშვილის აზრები და შეხედულებანი ილია ჭავჭავაძეზე, როგორც მეცნიერზე.
- 5824.** ჭელიძე ვ. წინაპართა აჩრდილები. – ჟურნ. "მნათობი". – 1987. - №10., გვ. 43-49.

იგივე: გაზ. "ყვარელი". – 1987. – 26 ნოემბ.

გრიგოლ ხანძთელისა და ილია ჭავჭავაძის მოღვაწეობაში გავლებული პარალელი.

- 5825.** ჭილაია ს. ერის ბელადი. – გაზ. "სახ. განათლება". – 1987. – 30 ოქტ
- 5826.** ჭილაია ს. უბერებელი მამა ერისა. – ჟურ. "ცისკარი". – 1987. – №10. – გვ. 114-121
- 5827.** ჭილაძე თამაზ. წინასწარმეტყველი: [ნარკვევები ილია ჭავჭავაძეზე]. – თბ.: ნაკადული, 1987. – 60 გვ.
- 5828.** ჭილაძე თამაზ. წინასწარმეტყველი. – ჟურნ. "მნათობი". – 1987. – №10., გვ. 5-30
- 5829.** ჭიჭინაძე ზაქარია. ივ. კერესელიძის მამულის თაობაზე. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 146-148
- 5830.** ჭიჭინაძე კონსტანტინე. ილიასადმი: [ლექსი] – წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. – თბ., 1987. – გვ. 343-345
- 5831.** ჭკუასელი ნ. ილია ჭავჭავაძე და თანამედროვეობა. – გაზ. "საბჭ. აგრონომი" (საქ. სას.-სამ. ინ-ტი). – 1987. – 19 ოქტ.
- 5832.** ჭოლოკავა ნოდარ. ილია ჭავჭავაძის ესთეტიკური იდეალი. – წიგნ.: ნ. ჭოლოკავა. ლიტერატურულ-თეორიული ნარკვევები. – თბ., 1987. – გვ. 80-98
- 5833.** ჭოლოკავა ნოდარ. დიდი რუსი მოაზროვნე. – წიგნ.: ჭოლოკავა ნ. ლიტერატურულ-თეორიული ნარკვევები. – თბ. – 1987. – გვ. 77-79.
ნიკოლოზ ჩერნიშევსკის ნააზრევის გავლენა მოწინავე ქართველ მოღვაწეებზე, ნიკო ნიკოლაძესა და ილია ჭავჭავაძეზე.
- 5834.** ჭრელაშვილი ლევან. ილია ჭავჭავაძის ბიბლიოთეკის ქართული ნაწილის უცნობი აღწერილობა და მწერლის თხზულებათა ატრიბუციის საკითხები. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ენისა და ლიტ-რის სერია. – 1987. – №3. – გვ. 85-98.
ავტორი აქვეყნებს ილიას იმ წიგნების სიას, რომლებიც არ შევიდა ილია ჭავჭავაძის პირადი ბიბლიოთეკის კატალოგში.
- 5835.** ჭუმბურიძე ზურაბ. დედაენის მესვეური. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ენისა და ლიტ-რის სერია. – 1987. – №3., გვ. 62-73
- 5836.** ჭუმბურიძე ზურაბ. დედაენის მესვეური. – გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 7 იანვ.
ილია ჭავჭავაძის ენის თავისებურებანი.
- 5837.** ჭუმბურიძე ზურაბ. ქართული ენის დიდი რეფორმატორი. – გაზ. "თბილისის უნივერსიტეტი". – 1987. – 23 ოქტ.
- 5838.** ჭუმბურიძე ი. "აქ რა არის უცნაური და საკვირველი?". – გაზ. "თბილისი". – 1987. – 3 დეკ.
შ. შონიასა და ზ. შანიძის დოკ. ფილმის "უკვდავი სულის" შესახებ, რომელიც ილია ჭავჭავაძეს ეძღვნება.
- 5839.** ჭუმბურიძე ი. ვისი ცხოვრებაც სიმბოლოა. – გაზ. "თბილისი". – 1987. – 19 ოქტ.
რეცენზია წიგნზე: გ. შარაძე. ილია ჭავჭავაძე. თბ.: განათლება, 1987.
- 5840.** ჭუმბურიძე ჯ. ილია ჭავჭავაძე ქართული პრესის შეფასებით (XIX ს-ის 70-იანი წ.წ.). – ჟურნ. "კრიტიკა". – 1987. – №5., გვ. 7-31
- 5841.** ჭურღულია ო. დიდი მწერალი, საზოგადო მოღვაწე. – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1987. – 9 ოქტ.

- 5842.** ხაბაზიშვილი ც. სიტყვა მწარე და სიტყვა ნუგეშისა. – გაზ. ”ალაზნის განთიადი” (თელავი). – 1987. – 22 იანვ.
- 5843.** ხაბურძანია გ. ილია _ სახელმწიფო საბჭოს წევრი. _ გაზ. ”ქუთაისი”. _ 1987. _ 20 ნოემბ.
- 5844.** ხაზარაძე ი. ვალსი ილიას ხსოვნას. – გაზ. ”წითელი დროშა” (მაიაკოვსკი). – 1987. – 24 ოქტ.
კომპოზიტორ არტ. კვაჭანტირაძის მიერ დაწერილი სამგლოვიარო ვალსის შესახებ.
- 5845.** ხალვაში ფრიდონ. ერის მამა. – გაზ. ”საბჭ. აჭარა”. – 1987. – 21 ოქტ.
- 5846.** ხანანაშვილი დ. ილია ჭავჭავაძე და ქართველი ებრაელობა. – ჟურნ. ”ჯვარი ვაზისა”. – 1987. - №2., გვ. 68-70
- 5847.** ხანანაშვილი დ. ილია და ქართველი ებრაელობა. – ჟურნ. ”განთიადი”. – 1987. - №4., გვ. 152-163
- 5848.** ხანთაძე შ. ”კაცია-ადამიანის” ბროსესეული თარგმანის შესახებ. – გაზ. ”ახ. კომუნისტი”. – 1987. – 8 აგვ.
გამოხმაურება 1987 წლის 23 ივლ. გაზ. ”ახალგაზრდა კომუნისტში” გამოქვეყნებულ ს. თურნავას წერილზე ”კაცია-ადამიანის” უცნობი ფრანგული თარგმანი.
- 5849.** ხარაბაძე ე. ილია ჭავჭავაძის ”განდეგილზე” მუშაობა სულხან ცინცაძის ოპერა-ლეგენდა ”განდეგილის” გამოყენებით. – თბ., 1987. – 12 გვ.
- 5850.** ხარაზიშვილი ც. ვერ წვდომისა და ვერ გაგების ტკივილი ილიას შემოქმედებაში. – გაზ. ”ივრის განთიადი” (საგარეჯო). – 1987. – 24 ივლ.
- 5851.** ხარჩილავა ვ. ილია ჭავჭავაძის მონოლოგი: [ლექსი]. – ჟურნ. ”ცისკარი”. – 1987. - №10., გვ. 22-23
- 5852.** ხაჩიძე ზ. ილიას პედაგოგიური შეხედულებანი. – გაზ. ”ლენინის დროშით” (ხარაგაული). – 1987. – 24 მარტი
- 5853.** ხაჩიძე ჯ. ილია იმერთა აღმოსავლეთ საქართველოში დაფუძნების თაოსანი. – გაზ. ”გამარჯვების დროშა” (ლაგოდეხი). – 1987. – 1 ოქტ.
- 5854.** ხახიაშვილი დ. ილია მოკლეს: [ლექსი]. – გაზ. ”განთიადი” (ონი). – 1987. – 1 მარტი
- 5855.** ხახუტაშვილი ა. პირველი შეხვედრა ილიასთან: [მოგონება]. – გაზ. ”ნორჩი ლენინელი”. – 1987. – 23 ოქტ.
- 5856.** ხაჯიშვილი ჟ. ძიავ, ქართველო მეგაზეთევე: [ლექსი ილია ჭავჭავაძისადმი]. – ჟურნ. ”ჭოროხი”. – 1987. - №5., გვ. 10-11
- 5857.** ხელაია ნ. საუკუნის სევდა: [ლექსი]. – გაზ. ”ილია” (საქ. მწერალთა კავშირის ქუთაისის განყ-ბის ერთდროული ლიტ. გაზეთი). – 1987. – 15 ოქტ.
- 5858.** ხვამლეელი ს. კრებული ” ილია ჭავჭავაძის სიკვდილი და დასაფლავება”. – ჟურნ. ”განთიადი”. – 1987. - №4., გვ. 187-192.
წერილი ეხება 1907 წელს გამოცემულ წიგნს.
- 5859.** ხვედელიძე გ. ილიას ნაწარმოებთა პირველი გამომცემელი [ალ. ჯაბადარი]. – გაზ. ”მედიცინის მუშაკი” (თბილ. სახელმწ. სამედ. ინ-ტი). – 1987. – 31 ოქტ.
- 5860.** ხიდაშელი შ. ”ეგ ცრემლიანი ცოდნაა”. – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1987. – 23 იანვ.
ილია ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობა ცხოვრებიდან განდგომის შესახებ.

- 5861.** ხიდაშელი შ. ილია ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობის საკითხები. – ჟურნ. "საქ. კომუნისტი". – 1987. – №7., გვ. 76-82.
იგივე: გაზ. "ყვარელი". – 1987. – 6, 8 აგვ.
- 5862.** ხინთიბიძე ანტონ. ილიას პედაგოგიური იდეები და თანამედროვეობა. – გაზ. "სახ. განათლება". – 1987. – 1 აპრ.
- 5863.** ხინთიბიძე ანტონ. "შემღებისამებრ იღვაწე და იმოქმედე კეთილი..." – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 18 ოქტ. – გვ. 3.
ილია – ქართული სკოლის რეფორმატორი.
- 5864.** ხიტირია ე. სიტყვა აზრის სამოსელი. – გაზ. "საბჭ. ოსეთი". – 1987. – 27 მარტი
- 5865.** ხმალაძე ა. ილიას: [ლექსი]. – გაზ. "ახალი მარნეული". – 1987. – 14 ნოემბ.
- 5866.** ხოლოპოვი გ. სიმართლის ხმა ქვეყნადა ჰქუხს. – ჟურნ. "პარტიული სიტყვა". – 1987. – №7., გვ. 15.
ილია ჭავჭავაძე პეტერბურგში.
- 5867.** ხომერიკი მ. სული განმანათლებელი. – გაზ. "საბჭ. აჭარა". – 1987. – 21 ოქტ.
- 5868.** ხორავა ხ. დიდ ილიას: [ლექსი]. – გაზ. "კომუნიზმის მშენებელი" (ხობი). – 1987. – 5 მაისი
- 5869.** ხორგუაშვილი გ. ერთი საჩინო მოღვაწის [მწერალ არჩილ ჯაჯანაშვილის] სამი შეხვედრა ილია ჭავჭავაძესთან. – გაზ. "განთიადი" (კასპი). – 1987. – 13 ივნ.
- 5870.** ხორგუაშვილი გ. ერისკაცთა ნაკვალევი. – გაზ. "განთიადი" (ონი). – 1987. – 8, 9, 15 სექტ.
ილია ჭავჭავაძე წინარეხში.
- 5871.** ხორგუაშვილი გ. ერისკაცთა ნაკვალევი. – გაზ. "განთიადი" (კასპი). – 1987. – 5 სექტ.
- 5872.** ხორგუაშვილი გ. ილია ჭავჭავაძე და გიორგი სააკაძის შთამომავალნი. – გაზ. "განთიადი" (კასპი). – 1987. – 20 ოქტ.
- 5873.** ხორნაული გ. "შვილმა უნდა იცოდეს..." – ჟურ. "ცისკარი". – 1987. – №10. – გვ. 14-16
- 5874.** ხოფერია ნ. ნათელი აღმოსავლეთიდან. – გაზ. "თბილისი". – 1987. – 22 ოქტ.
საქ. სახელმწ. ლიტ. მუზეუმში დაცული ილიასეული ავტოგრაფი-მოკლე კონსპექტი სპბ-ში სახელმწ. სათათბიროზე წარმოსათქმელი სიტყვისა სიკვდილით დასჯის აღკვეთის შესახებ.
- 5875.** ხოფერია ს. "ერის მოძღვარი". – გაზ. "განახლებული აბაშა". – 1987. – 27 ოქტ.
- 5876.** ხუბუა მ. საქართველო ვარ!: [ლექსი]. – გაზ. "კოლხეთი" (ცხაკაია). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5877.** ხუნდაძე ა. ზოგი რამ ილიას შესახებ. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 117-126
- 5878.** ხუროძე დ. წიწამური: [ლექსი]. – გაზ. "ქუთაისი". – 1987. – 2 სექტ.
იგივე: გაზ. "ილია" (საქ. მწერალთა კავშირის ქუთაისის განყ-ბის ერთდროული ლიტ. გაზეთი). – 1987. – 15 ოქტ.
- 5879.** ხუციშვილი ა. ილია: [ლექსი]. – გაზ. "ჭიათურის მაღაროელი". – 1987. – 30 ოქტ.
იგივე: გაზ. "საბჭ. სვანეთი" (ლენტეხი). – 1987. – 20 სექტ.
- 5880.** ხუციშვილი სოლომონ. აზრი და გრძნობა. – გაზ. "თბილისის უნივერსიტეტი". – 1987. – 23 ოქტ.

- 5881. ხუციშვილი სოლომონ.** "ეგრე კი ნუ მიყურებთ". – ჟურნ. "მნათობი". – 1987. – №1., გვ. 140-142.
"მგზავრის წერილების" პერსონაჟების განხილვა.
- 5882. ხუციშვილი სოლომონ.** ერის წყლული მაჩნდეს წყლულად... – ჟურნ. "კრიტიკა". – 1987. – №4., გვ. 10-20.
ილია ჭავჭავაძის კრიტიკული წერილები.
- 5883. ხუციშვილი სოლომონ.** ილია და სახალხო სკოლა. – გაზ. "სახ. განათლება". – 1987. – 11 თებ.
- 5884. ხუციშვილი სოლომონ.** ილია ჭავჭავაძე: 1837-1987 / საქართველოს სსრ წიგნის მოყვარულთა საზოგადოება. – თბ., 1987. – 13გვ.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი ილუსტრირებული ბუკლეტი.
- 5885. ხუციშვილი სოლომონ.** ილია ჭავჭავაძე – პუბლიცისტი. – ჟურნ. "პიონერი". – 1987. – №8., გვ. 12-14
- 5886. ხუციშვილი სოლომონ.** ილიას პირველი აკადემიური. – მწიგნობარი-87. – თბ., 1987. – გვ. 32-45
- 5887. ხუციშვილი სოლომონ.** როგორ გაჩნდა ფოტოდოკუმენტები. – გაზ. "თბილისი". – 1987. – 10 თებ.
1914 წ. მიხეილ გედევანიშვილის მიერ გამოცემული ი. ჭავჭავაძის თხზულებების I ტომში მოთავსებული ფოტოების ისტორია.
- 5888. ხუციშვილი სოლომონ.** ქართული პუბლიცისტიკის დიდი მოღვაწე. – გაზ. "ნორჩი ლენინელი". – 1987. – 23 ოქტ.
- 5889. ხუციშვილი სოლომონ.** მისი ფიქრი იყო საქართველო. – გაზ. "ნორჩი ლენინელი". – 1987. – 14, 16, 21, 23 ოქტ.
ილია ჭავჭავაძის მოთხრობების შესახებ.
- 5890. ხუციშვილი სოლომონ.** სიყვარული და საქმენი ილია ჭავჭავაძისა. – გაზ. "შოთაობა". – 1987. – ოქტ.
- 5891. ხუციშვილი თ.** ილია სკოლაში. – გაზ. "ივრის განთიადი" (საგარეჯო). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5892. ჯაბადარი ი.** ღამე წიწამურთან: [ლექსი]. – გაზ. "ივრის განთიადი" (საგარეჯო). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5893. ჯავარაშვილი დ.** რას წერენ ილიაზე?! – გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). – 1987. – 16 ივნ.
- 5894. ჯავახაძე ზ.** სპორტული ქუთაისი "ივერიისა" და "დროების" ფურცლებზე. – გაზ. "ქუთაისი". – 1987. – 13 მაისი
- 5895. ჯავახაძე ზ.** "ჯანს არგებს, სულითაც აძლიერებს". – გაზ. "ქუთაისი". – 1987. – 7 ივლ. – გვ. 3.
ილიას შეხედულებები ახალგაზრდობის ფიზიკურ აღზრდაზე.
- 5896. ჯავახიშვილი გ.** დიდი ილიას თელავური მისამართები. – გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). – 1987. – 13 ოქტ.
- 5897. ჯავახიშვილი გ.** ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებები თელავის თეატრის სცენაზე: [1888 წლიდან]. – გაზ. "ახ. კომუნისტი". – 1987. – 20 ოქტ.
- 5898. ჯავახიშვილი გ.** "ილიაობა". – გაზ. "ყვარელი". – 1987. – 3 ოქტ.
- 5899. ჯავახიშვილი გ.** "ილიაობა" თელავში. – გაზ. "ყვარელი". – 1987. – 17, 19 სექტ.
დღესასწაულის ჩატარების ქრონოლოგია.

- 5900.** ჯავახიშვილი გ. ილია ჭავჭავაძე თელაველ თანამედროვეთა მოგონებებში. – გაზ. "ყვარელი". – 1987. – 27 ივნ.
- 5901.** ჯავახიშვილი გ. ილიას ხუთი სიტყვა – სადღეგრძელო. – გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5902.** ჯავახიშვილი ივანე. ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ისტორია _ წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. _ თბ., 1987. _ გვ. 72-92
- 5903.** ჯავახიშვილი მიხეილ. ახალი სალიტერატურო ქართულისათვის: [ფრაგმენტი წერილიდან]. _ ჟურ. "სკოლა და ცხოვრება". _ 1987. _ №10. _ გვ. 26.
ილია ჭავჭავაძის ბრძოლა ახალი სალიტერატურო ქართული ენის დამკვიდრებისათვის.
- 5904.** ჯავახიშვილი მიხეილ. ილიაობა: [მოგონება]. _ ჟურ. "დროშა". _ 1987. _ №9. _ გვ. 8-9.
იგივე: – წიგნ.: "დროშის" ბიბლიოთეკა. წიგნი მესამე – 1987. - გვ. 41-48
- 5905.** ჯავახიშვილი მ. ქართველი მოღვაწენი ილიას შესახებ. – გაზ. "გამარჯვების დროშა" (ბოლნისი). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5906.** ჯავახიშვილი მიხეილ. წიწამურა: (მოგონებები) _ წიგნ.: ილიას სამრეკლო / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. _ თბ., 1987. _ გვ. 136-148
- 5907.** ჯაველიძე ელიზბარ. "ვინა ვართ და რანი ვართ". – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 25 დეკ.
ილია ჭავჭავაძის სულიერი მემკვიდრეობა და XX საუკუნის 80-იანი წლების აქტუალური პრობლემები საქართველოში.
- 5908.** ჯალაღანია მ. გარდასახვის საკითხი ილიას ნააზრევში. – ჟურნ. "თეატრ. მოამბე". – 1987. - №1., გვ. 87-90
- 5909.** ჯალიაშვილი ა. ილიას: [ლექსი]. – გაზ. "ახალი შირაქი" (წითელწყარო). – 1987. – 24 ოქტ.
- 5910.** ჯანგირაშვილი უ. "ისე აღზარდე შენ შვილის სული..." – გაზ. "ბორჯომი". – 1987. – 12 სექტ.
- 5911.** ჯანგულაშვილი თეიმურაზ. მის კვალს გავუყევით.... _ გაზ. "თბილისი. _ 23 ოქტ.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 120 წლისთავთან დაკავშირებით ლევან გოთუას თაოსნობითა და ხელმძღვანელობით მოწყობილი მწერალთა ჯგუფის ლაშქრობა ილიას ნაკვალებზე.
- 5912.** ჯანიკაშვილი ვ. ორი შემოქმედის იდეური ნათესაობა. – გაზ. "კოლმეურნე" (სიღნაღი). – 1987. – 17 თებ.
ნ. ნეკრასოვისა და ი. ჭავჭავაძის შესახებ.
- 5913.** ჯაფარიძე გ. "ბაზალეთის ტბის ძირას..." – გაზ. "თბილისის უნივერსიტეტი". – 1987. – 23 ოქტ.
- 5914.** ჯაფარიძე ვ. "ზოგი რამ ჩემი ცხოვრებიდან" (მოგონებები ილიაზე) / პუბლიკაცია გ. შარაძისა. – ჟურნ. "კრიტიკა". – 1987. _ №2., გვ. 5-18
- 5915.** ჯაფარიძე ვ. პირველი ქართული [სკოლა] ბათუმში. – გაზ. "საბჭ. აჭარა". – 1987. – 21 ოქტ.
- 5916.** ჯაფარიძე ირ. ილია მეცნიერებისა და ტექნიკის შესახებ. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1987. _ 28 იანვ.

5917. ჯაფარიძე რ. ილია!... ილია!... ილია!... – ჟურნ. "მნათობი". – 1987. – №10., გვ. 51-58.
ილია ჭავჭავაძე – ეროვნული მოღვაწე.
5918. ჯაფარიძე ს. მცინვარი – პოეტური ხატი. – გაზ. "ლელო". – 1987. – 20 ოქტ.
5919. ჯაყელი ჯ. ილიას: [ლექსი]. – ჟურნ. "ჭოროხი". – 1987. – №5., გვ. 32.
იგივე: გაზ. "ოქტომბრის გზით" (ხელვაჩაური). – 1987. – 22 ოქტ.
5920. ჯაყელი ჯ. ერის თანამდევნი უკვდავი სული. – გაზ. "საბჭ. აჭარა". – 1987. – 25 მარტი
5921. ჯვარიძე თ. "განდეგილის" ხალხური წყაროები. – ჟურნ. "ჯვარი ვაზისა". – 1987. – №1., გვ. 55-57
5922. ჯიბლაძე გ. და ახალს ნერგზედ ახლად შობილი. – გაზ. "კომუნისტი". – 1987. – 3 ოქტ.
ილია ჭავჭავაძე და მსოფლიო პრობლემები.
5923. ჯიბლაძე გ. დიდი ილია და სწავლა-აღზრდის იდეები. – გაზ. "სახ. განათლება". – 1987. – 30 სექტ., 7, 9 ოქტ.
5924. ჯიბლაძე გ. თანამდევნი, უკვდავი სული. – ჟურნ. "მეცნიერება და ტექნიკა". – 1987. – №10., გვ. 2-6
5925. ჯიბლაძე გ. თანამდევნი უკვდავი სული. – თბ.: მეცნიერება, 1987. – 132 გვ.
5926. ჯიბლაძე გ. მამულისათვის მისი ხმა ჰქუხდა!. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1987. – 22 ოქტ.
5927. ჯიბლაძე გ. მარად და ყველგან. – ჟურნ. "საქ. სოფლის მეურნეობა". – 1987. – №10., გვ. 31-32
5928. ჯინჭარაძე მ. "წინამურში რომ იელვებს ელვა...". ილია ჭავჭავაძის იუბილესადმი მიძღვნილი ლიტერატურული დათვალიერება-კონკურსი [ჩოხატაურში]. – გაზ. "კომუნისტის განთიადი" (ჩოხატაური). – 1987. – 26 მაისი
5929. ჯინჭარაძე ნ. ილიას: [ლექსი]. – გაზ. "წიგნის სამყარო". – 1987. – №22., გვ. 3
5930. ჯინჯიხაშვილი ლ. იმ ცეცხლით, ილია რომ იწვოდა, ანუ როგორ "ზის მწერალი სასკოლო მერხზე". – გაზ. "მცხეთა". – 1987. – 15 ოქტ.
5931. ჯინჯოლია რ. ილია და მარქსიზმი. – გაზ. "ქუთაისი". – 1987. – 15 ოქტ.
5932. ჯიქია ა. ილია. – გაზ. "მებრძოლი" (ზუგდიდი). – 1987. – 13, 16 ივნ.
5933. ჯიშკარიანი ე. დიდო ილიავ!... [ლექსი]. – გაზ. "ჭიათურის მადაროელი". – 1987. – 30 ოქტ.
5934. ჯიჯავაძე ნატალია. სტუმრად ილიასთან. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. – თბ., 1987. – გვ. 155-156
5935. ჯიჯეიშვილი ე. ილია და დღევანდელი. – გაზ. "საბჭ. აჭარა". – 1987. – 19 თებ.
5936. ჯონსონი ს. სიტყვა ილიაზე. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1987. – 30 ოქტ.
5937. ჯონუა ა. უკვდავია მისი სახელი. – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1987. – 9 ოქტ.
5938. ჯორბენაძე ბესარიონ. ილია ჭავჭავაძე ქართული ენის შესახებ. – წიგნ.: ჯორბენაძე ბ. ბალავარი მწერლობისა. – თბ., 1987. – გვ. 38-58
5939. ჯორბენაძე სერგო. ილია ჭავჭავაძე და ლიტერატურული საკუთრება / [რედ.: ს. ხუციშვილი]. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1987. – 66გვ.
5940. ჯორბენაძე ცისანა. ...რომ წარვუძღვე წინა ერსა. – გაზ. "წიგნის სამყარო". – 1987. – 23 დეკ., №24. საქ. პოლიტექნიკური ინსტიტუტის მიერ

პროფკავშირების სასახლეში მოწყობილი ილია ჭავჭავაძის ხსოვნის საღამო, მიძღვნილი მწერლის დაბადების 150 წლისთავისადმი.

5941. ჯულაყიძე თ. ლიტერატურა ხალხის სამსახურში. – გაზ. "წინსვლა" (სამტრედია). – 1987. – 17 თებ.

5942. ჯღარკავა შ. დიდი ილია სამეგრელოში. – გაზ. "შრომის დროშა" (გეგეჭკორი). – 1987. – 28 აპრ.

5943. აბაშიძე გ. Илья Чавчавадзе-150. – Тб.: Сабч. сакартвелო, 1987. – 23გვ.

5944. აბაშიძე გ. Наш великий предшественник. [К 150-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – жур. «Комм. Азербайджана». – 1987. - №10. - С. 9

5945. აბაშიძე გ. Наш великий предшественник. [К 150-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. – жур. «Комм. Грузии». – 1987. - №10. - С. 76-80

5946. აბაშიძე გ. Сердце я зажгу, как факел...:К 150-летию со дня рождения классика грузинской литературы Ильи Чавчавадзе. – газ. «Сов. Культура». – 1987. - 24 ноября, С. 5 .

ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და შემოქმედების შესახებ.

5947. აბაშიძე გ. С сознанием великого долга. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. - 22 окт.

5948. აბაშიძე ვ. «Бессмертная душа». – газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. - 30 ноября.

ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ამსახველი დოკუმენტური ფილმის შესახებ (რეჟ. შ. შონია და ზ. შანიძე).

5949. აბხაზი კ. [Воспоминания]. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1987. - 22 окт.

5950. Алиева Д. Вековая традиция дружбы. – газ. «Заря Востока». – 1987. - 23 окт., С. 3.

ილია ჭავჭავაძის ადგილის შესახებ ქართულ-აზერბაიჯანულ ლიტერატურული ურთიერთობის ისტორიაში.

5951. Алпенидзе В. На десятках языков. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. - 5 февр.

საუბარი ვ. ალფენიძესთან, საქ. რესპ. მეცნიერების, ლიტერატურისა და ხელოვნების დარგში საავტორო უფლებების სააგენტოს უფროსთან, ილია ჭავჭავაძის წიგნის საზღვარგარეთ გამოცემის შესახებ. საუბარი ჩაიწერა ვ. სარიშვილმა.

5952. Амашукели Э. Поэту от благодарного потомства. – газ. «Сов. Аджария». – 1987. - 7 июля.

საუბარი მოქანდაკე ელგუჯა ამაშუკელთან ბათუმში ილია ჭავჭავაძის ძეგლის დადგმის შესახებ. საუბარი ჩაიწერა მ. შამილიშვილმა.

5953. Арагон Л. Это очень большой поэт. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1987. - 17 окт., С. 3.

ნაწყვეტი სათაურით "რატომ უყვართ ილია ჭავჭავაძე?", რომელიც ამოღებულია ფრანგი პოეტის ლუი არაგონის წიგნიდან "საბჭოთა მწერლობის შესახებ", ეძღვნება ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებას.

5954. Арвеладзе В. Дорогой братства. - газ. «Заря Востока». – 1987. - 23 окт.

ილია ჭავჭავაძის როლის შესახებ ქართულ-სომხური კულტურულ და პოლიტიკურ კავშირურთიერთობათა გაფართოებასა და განმტკიცების საქმეში.

5955. Ахалбедашвили М. Школа празднует «Илиаоба». – газ. «Молодёжь Грузии». – 1987. - 20 окт., С. 3.

- ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავთან დაკავშირებით თბილისის 23-ე საშუალო სკოლაში ჩატარებული საზეიმო საღამოს შესახებ.
- 5956. ახალკაცი ჰ.** Дерзайте, друзья!. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1987. - 17 окт., С. 3.
ილიას იუბილესთან დაკავშირებით მოწყობილი მოსწავლეთა ნახატების გამოფენის შესახებ ელენე ახვლედიანის სახელობის ბავშვთა სახელმწიფო სამხატვრო გალერეაში.
- 5957. ახალკაცი ჰ.** Урок начинается с легенды. К 150-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе. – газ. « Молодёжь Грузии». – 1987. -15 окт., С. 3
- 5958. Баканидзе О.** Илья Чавчавадзе и украинская общественность. - газ. «Заря Востока». – 1987. - 23 окт.
- 5959. Баруздин С.** «Вырос я в бурях...». - газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. - 13 февр.
- 5960. Бессмертие.** - газ. «Заря Востока». – 1987. - 24 окт.
ილია ჭავჭავაძის იუბილესთან დაკავშირებით მოწყობილი საზეიმო სხდომის შესახებ საქართველოს სახელმწიფო ფილარმონიაში
- 5961. Бессмертие** великого писателя. Заседание республиканской юбилейной комиссии по празднованию 150-летия со дня рождения Ильи Чавчавадзе. – газ. «Заря Востока». – 1987. - 16 янв., С. 1,3
- 5962. Бетанели М.** «Посеем чистое слово...». - газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. - 23 окт.
ილია ჭავჭავაძის ახალი ძეგლის გახსნის შესახებ თბილისში.
- 5963. Богомолов И.** Илья Чавчавадзе и русская литература. - газ. «Заря Востока». – 1987. - 23 окт.
- 5964. Богомолов И.** Первые популяризаторы наследия писателя. – газ. «Молодёжь Грузии». - 1987. - 13 окт.
ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა პირველი გამოცემების შესახებ.
- 5965. Бочоришвили К.** «...Здесь каждое дерево дорого мне» - газ. «Молодёжь Грузии». – 1987. - 22 окт.
ილია ჭავჭავაძის ყვარლის სახლ-მუზეუმის შესახებ.
- 5966. Буйон Ж., Стефанова Л.** Объединить усилия писателей. - газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. - 22 окт.
ilia WavWavaZis saiubileo zeimis monawileTa saubrebi / Caiwera o. meliam.
- 5967. Бусурашвили И.** Посвящение. - газ. «Заря Востока». – 1987. - 1 нояб.
ilia WavWavaZisadmi miZRvnili monospeqtaklis Sesaxeb, romelic daidga erTi msaxiobis TeatrSi. mTavar roli Seasrula kote maxaraZem.
- 5968. В грядущий** век – под знаком мира. На юбилейных торжествах, посвященных 150-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе. – газ. « Заря Востока». – 1987. - 23 окт., С. 1
- 5969. Вазагашвили А.** В память о великом писателе. – газ. «Сов. Аджария». – 1987. - 6 ноября., С. 4.
აჭარის მხატვართა სახლის საგამოფენო დარბაზში მოწყობილი აჭარელ მხატვართა გამოფენის შესახებ, რომელიც მიეძღვნა ილიას დაბადების 150 წლისთავის იუბილეს.
- 5970. Варшанидзе Н., Комахидзе Р.** Н. Заболоцкий – переводчик И. Чавчавадзе. – газ. «Сов. Аджария». – 1987. - 15 сент.
- 5971. Варшанидзе Н., Комахидзе Р.** Продолжая дело русской классики: [И. Чавчавадзе]. - газ. «Сов. Аджария». – 1987. - 9 мая

- 5972.** Вдохновенная миссия художника: [Передовая]. - газ. «Заря Востока». - 1987. - 23 окт.
- 5973.** Вдохновила лира поэта. К 150-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе. - газ. «Веч. Тбилиси». - 1987. - 7 янв., С. 3.
ქართველ კომპოზიტორთა ნაწარმოებების შესახებ, რომლებიც შეიქმნა ილია ჭავჭავაძის ლექსებზე.
- 5974.** Велиев Г. Большой друг азербайджанского народа: [К 150-летию со дня рождения И. Чавчавадзе]. - газ. « Веч. Тбилиси». - 1987. - 9 июня
- 5975.** Великому сыну Грузии. - газ. «Лит. газета.» - 1987. - 2 дек., С. 1.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავთან დაკავშირებით საბჭოთა კავშირის დიდ თეატრში მოწყობილი საზეიმო საღამოს შესახებ.
ოგივე: жур. «Лит. Грузия». - 1987. - №12. - С. 218
ოგივე: газ. «Заря Востока». - 1987. - 27 ноября
- 5976.** Венок любви ленинградцев – поэту. - газ. «Заря Востока. - 1987. - 17 дек.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავთან დაკავშირებით ლენინგრადში მოწყობილი საზეიმო საღამოს შესახებ.
- 5977.** Вести отчизну к свету!. - газ. «Молодёжь Грузии». - 1987. - 20 окт., С. 3.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავთან დაკავშირებით საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიაში სამეცნიერო სესიის ჩატარების შესახებ.
- 5978.** Воронов Ю., Арутюнов С. «Сердце я зажгу, как факел...». - газ. «Сов. Абхазия. - 1987. - 23 окт.
- 5979.** Всегда я, Грузия, с тобой»: (Сценарий лит.-муз. композиции, посв. 150-летию со дня рождения И. Чавчавадзе \ Сост.: М.А. Каландаришвили; Ред.: А.Д. Меншиков; Респ. Дворец пионеров и школьников. - Тб., 1987. - 27 с.
- 5980.** Вспоминают сагурамские крестьяне/Алекса Ундიაшвили и Миха Пирадишвили. - газ. «Молодёжь Грузии». - 1987. - 22 окт.
- 5981.** Гагоидзе В. Философско-социологические идеи Чавчавадзе. - жур. «Комм. Грузии». - 1987. - № 11. - С. 83-87
- 5982.** Гамсахурдиа Г. Имя его бессмертно. - газ. «Заря Востока». - 1987. - 23 окт., С. 4.
ილია ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმის შესახებ.
- 5983.** Гаприндашвили Г. Выставка в Доме-мемориале [в Москве]. - газ. «Заря Востока». - 1987. - 26 ноября
- 5984.** Гвасалия О. Быть достойным завещания. - газ. «Молодёжь Грузии». - 1987. - 22 окт.
საუბარი რეჟისორ ო. გვასალიასთან, რომელმაც გადაიღო დოკუმენტური ფილმი “რამდენიმე სურათი ილიას ცხოვრებიდან” / ესაუბრა ლ. სანთელაძე.
- 5985.** Гвелесиани С. Любить и знать. - газ. «Веч. Тбилиси 1987, 14 авг., С. 3.
ო. გვასალიას ფილმის “რამდენიმე სურათი ილიას ცხოვრებიდან” შესახებ.
- 5986.** Гвелесиани С. У дуба ветвистая крона. - Веч. Тбилиси». - 1987. - 11 мая.
მწერლის იუბილესთან დაკავშირებით თბილისის საშუალო სკოლებში ღია გაკვეთილების ჩატარების შესახებ.
- 5987.** Гвенцадзе А. «Добро пожаловать в кинематограф». - газ. «Веч. Тбилиси». - 1987. - 22 окт.

ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა ეკრანიზაციის საკითხების შესახებ.

5988. Глonti А. Илья Чавчавадзе и вопросы языкознания. – жур. «Комм. Грузии». – 1987. – № 11. – С. 88-93.

5989. Гобозов В. Праздник грузинской поэзии. – газ. «Сов. Осетия». – 1987. – 30 окт., С. 4.

ilias iubilesTan dakavSirebiT saxreT oseTis pedagogiur institutis saaqto darbazSi Catarebuli zeimis Sesaxeb.

5990. Гогешвили Я. Сказочная действительность и юбилейная мечта. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1987. – 22 окт.

5991. Гозалишвили Ш. И поведали письма... – газ. «Молодёжь Грузии». – 1987. – 5 февр.

5992. Деванишвили И. И вновь знакомые герои. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1987. – 18 июля.

თბილისის ს. შაუმიანის სახელობის თეატრის სცენაზე “კაცია-ადამიანის?!” მიხედვით დადგმული სპექტაკლის “ლუარსაბი და დარეჯანის” შესახებ, რომლის ინსცენირება ეკუთვნოდა მ. გრიგორიანს.

5993. Димитриади Н. Теплота дружеского единения. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. – 12 дек.

ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობისადმი მიძღვნილი გამოფენისა და საღამოს შესახებ მწერლის მემორიალურ სახლში მოსკოვში (საქ. მეცნ. აკადემიის ხალხთა მეგობრობის მუზეუმის მოსკოვის ფილიალი).

5994. Джибладзе Г. Жизнь Ильи Чавчавадзе. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. – 23, 29 сент.; 1, 5, 9, 14, 16 окт.

5995. Джибути Т. Он был дорог абхазскому народу. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1987. – 15 окт., С. 3.

ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავთან დაკავშირებით ჩატარებული საზეიმო ღონისძიებების შესახებ.

5996. Джижеишвили Э. Писатель и публицист. – газ. «Сов. Аджария». – 1987. – 21 окт.

5997. Дзуццати Х.М. Бесценное наследие. – газ. «Сов. Осетия». – 1987. – 13 окт., С. 3

5998. Дзуццати Х.М. Корни дружбы [поэта с осетинским народом]. – газ. «Заря Востока». – 1987. – 21 окт.

5999. Дом-музей Ильи Чавчавадзе в Кварели \ Сост.: Л. Гвелесиани; Ред.: А. Панделова; М-во культуры ГССР. – Тб.: Хеловнеба, 1987. – 10 с.

6000. Дом-музей Ильи Чавчавадзе в Сагурамо \ Сост.: Л. Гвелесиани; Ред.: А. Панделова; Авт. текста Ш. Осепашвили; М-во культуры ГССР. – Тб.: Хеловнеба, 1987. – 10 с.

6001. Дом-музей Ильи Чавчавадзе в Тбилиси \ Сост.: Л. Гиоргадзе; Ред.: А. Панделова; М-во культуры ГССР. – Тб.: Хеловнеба, 1987. – 11 с.

6002. Евгеньева Л. «Сезон начинается с классики...». – газ. «Кутаис. правда». – 1987. – 22 окт.

“ოთარაანთ ქვრივი” ქუთაისის ლ. მესხიშვილის სახელობის სახელმწიფო დრამატული თეატრის სცენაზე

6003. Еремешвили И. 150-летию Ильи Чавчавадзе посвящалась. – газ. «Кутаисская правда». – 1987. – 17 окт., С. 1, 3.

ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავთან დაკავშირებით ჩატარებული საზეიმო საღამოს შესახებ ლ. მესხიშვილის სახელობის სახელმწიფო დრამატულ თეატრში.

6004. Жвания В. «...Ныне временно прибыл в С.-Петербург...». – жур. «Лит. Грузия». – 1987. – С. 5-10.

ilia WavWavaZeze faruli meTvalyureobis damadasturebeli masalebis Sesaxeb.

- 6005.** Заболоцкий Н. Сагурамо: [стихи]. - газ. «Веч. Тбилиси». - 1987. - 22 окт.
- 6006.** Иванишвили Д. «Заходите в четверг вечером!». - газ. «Заря Востока». - 1987. - 22 окт.
ილია ჭავჭავაძის თბილისის სახლ-მუზეუმის შესახებ.
- 6007.** Иванишвили Д. Уордропы и Грузия. - газ. «Заря Востока». - 1987. - 23 авг.
ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებითი ურთიერთობების შესახებ და-ძმა უორდროპებთან.
- 6008.** Иванишвили Д. Здесь печаталась «Иверия». - газ. «Заря Востока». - 1987. - 23 окт.
ილია ჭავჭავაძის თბილისის სახლ-მუზეუმის გახსნის შესახებ
- 6009.** Имедашвили И. Радетель отчизны: [Воспоминания]. - газ. «Молодёжь Грузии». - 1987. - 22 окт.
igive: жур. «Лит. Грузия».- 1987. - №5, с. 10-12
- 6010.** Имедашвили К. Уроки Ильи. - жур. «Комм. Грузии» 1987. - № 7. - С. 83-88
- 6011.** [К 150-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе]. - газ. «Сов. Культура». - 1987. - 24 окт., С. 4
მწერლის იუბილესადმი მიძღვნილი ღონისძიებების შესახებ.
- 6012.** Каландадзе А. Илья: [Фрагменты из романа] /Пер. А. Перим. - жур. «Лит. Грузия». - 1987. - № 10. - С. 116-152
- 6013.** Картвелишвили М. Там, где редактировалась «Иверия». - газ. «Веч. Тбилиси». - 1987. - 10 окт., С. 1.
წერილი ეხება ილია ჭავჭავაძის მუზეუმის გახსნას თბილისის იმ სახლში, რომელშიც განთავსებული იყო გაზეთი «ივერიის» რედაქცია.
- 6014.** Кательницкий В. Украина чествует память Ильи Чавчавадзе. - жур. «Лит. Грузия». - 1987. - №11. - С. 124
- 6015.** Кикнадзе В. Стало достоянием народа. - газ. «Молодёжь Грузии». - 1987. - 18 июля.
ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულების შესახებ ქართული თეატრის მიმართ.
- 6016.** Козловский Я. Он любил человека, отчизну, свободу.: К 150-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе. - газ. «Известия». - 1987. - 23 окт., С. 3.
ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და შემოქმედების მოკლე მიმოხილვა.
- 6017.** Кочлавашвили М. Илья Чавчавадзе и дети. - газ. «Юный ленинец». - 1987. - 23 окт.
ილიას იუბილესთან დაკავშირებით მოწყობილი მოსწავლეთა ნახატების გამოფენის შესახებ ელენე ახვლედიანის სახელობის ბავშვთა სახელმწიფო სამხატვრო გალერეაში.
- 6018.** КП Грузии. ЦК. Бессмертие великого писателя. - газ. «Заря Востока». - 1987. - 16 янв.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო კომისიის სხდომის ჩატარების შესახებ საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტში.
- 6019.** Ласурия М. Бесценный родник поэзии. - газ. «Сов. Абхазия». - 1987. - 9 окт.
- 6020.** Леонидзе Н. О чём рассказали газеты. - газ. «Молодёжь Грузии». - 1987. - 22 окт.
გაზეთების «ივერიისა» და «დროების» შესახებ, რომლებმაც დიდი როლი ითამაშეს ქართული საზოგადოებრივი ცხოვრების განვითარების საქმეში.
- 6021.** Литература и мир нерасторжимы. - газ. «Заря Востока». - 1987. - 22 окт., С. 3.
საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს სხდომათა დარბაზში ჩატარებული საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის შესახებ, რომელიც ილიას იუბილეს მიეძღვნა.
- 6022.** Магаротто Л. Поэтика «взгляда» в поэме Ильи Чавчавадзе «Отшельник». - жур. «Лит. Грузия». - 1987. - № 10. - С. 110-115
- 6023.** Маградзе Э. «Чтобы вести за собой народ...». - жур. «Комм. Грузии». - 1987. - № 9. - С. 81-85

- 6024.** Макаров Л. Великому сыну грузинского народа: [стихи И. Чавчавадзе]. - газ. «Ленинский путь (Цалка)». - 1987. - 27 окт.
- 6025.** Максимов М. Ильи Чавчавадзе: [стихи (отр.)]. - газ. «Веч. Тбилиси». - 1987. - 22 окт.
- 6026.** Мамулиа Г. О политическом идеале Ильи Чавчавадзе. - «Лит. Грузия». - 1987. - № 10. - С. 55-87.
ილიას პოლიტიკური შეხედულებები მწერლის არქივის გამოუქვეყნებელი მასალების მიხედვით.
- 6027.** Мансветашвили Я. [Воспоминания]. - газ. «Молодёжь Грузии». - 1987. - 22 окт.
- 6028.** Маринашвили С. Вся жизнь великого Ильи. - газ. «Веч. Тбилиси». - 1987. - 23 окт.
თბილისში ილია ჭავჭავაძის ლიტერატურულ-მემორიალური მუზეუმის გახსნის შესახებ.
- 6029.** Маркозашвили Ш. Александр Цулукидзе об Илье Чавчавадзе. - жур. «Комм. Грузии». - 1987. - № 9. - С. 86
- 6030.** Махарадзе К. На сцене – Илья.. - жур. «Лит. Грузия». - 1987. - № 10. - С. 214-217.
საუბარი მსახიობ კოტე მახარაძესთან, რომელმაც “ერთი მსახიობის თეატრში” დადგა ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისადმი მიძღვნილი სპექტაკლი / ესაუბრა ა. ფალილევა.
- 6031.** Мгебришвили Л. И муз приют смиренный...: [К 150-летию со дня рождения И. Чавчавадзе]. - газ. «Молодёжь Грузии». - 1987. - 17 февр.
- 6032.** Мгебришвили Л. Последняя обитель титана. К юбилею Ильи Чавчавадзе.: [В доме-музее Ильи Чавчавадзе]. - газ. «Молодёжь Грузии». - 1987. - 17 янв., С. 4
ილია ჭავჭავაძის თბილისის სახლ-მუზეუმის შესახებ.
- 6033.** Мелитаури О. «Всегда и всюду, я с тобою, Грузия моя!». - газ. «Веч. Тбилиси». - 1987. - 22 окт.
ილია ჭავჭავაძის იუბილესადმი მიძღვნილი ქართველ მხატვართა გამოფენის გახსნის შესახებ.
- 6034.** Мелия О. Памятник нерукотворный. - газ. «Веч. Тбилиси». - 1987. - 19 окт., С. 4.
ილია ჭავჭავაძის იუბილესადმი მიძღვნილი საზეიმო ღონისძიებების შესახებ.
- 6035.** Мцхета: взгляд в прошлое, обращённый в будущее. - газ. «Сов. Абхазия». - 1987. - 7 окт., С. 1-2.
ილია ჭავჭავაძის იუბილესათვის მზადების შესახებ.
- 6036.** На большой Грузинской... - жур. «Лит. Грузия». - 1987. - №12. - С. 125.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი გამოფენისა და საზეიმო საღამოს შესახებ, რომელიც გაიმართა მოსკოვში, XVII-XVIII საუკუნეების ქართველთა დასახლების მემორიალურ სახლში.
- 6037.** На десятках языков - газ. «Веч. Тбилиси». - 1987. - 5 февр.
- 6038.** Натишвили И. От Чавчавадзе и Маяковского... - газ. «Веч. Тбилиси». - 1987. - 5 февр.

თბილისის ს. ახმეტელის სახელობის სახელმწიფო დრამატული თეატრი ახალი სეზონის გახსნის შესახებ, რომელიც გაიხსნა სპექტაკლით “ბაზალეთისა ტბის ძირას”.

- 6039. ნატროშვილი გ.** Великий грузинский писатель и мыслитель. - газ. «Юный ленинец». – 1987. - 23 окт.
- 6040. ნაციშვილი ს.** Вернисаж – в городе и музее. - газ. « Веч. Тбилиси». – 1987. - 22 окт.
ილია ჭავჭავაძის სახე ქართველ მხატვართა შემოქმედებაში.
- 6041. ნაციშვილი ს.** еиссякаемая тема творчества. – газ. «Заря Востока». – 1987. - 21 окт., С. 4.
ილია ჭავჭავაძის სახე ქართველ მხატვართა შემოქმედებაში.
- 6042. ნაციშვილი ს.** Писатель, гражданин, патриот. - газ. «Железнодорожник Закавказья». – 1987. - 15 апр.
მხატვარ დ. დოლიძის მიერ ილია ჭავჭავაძის პორტრეტის შექმნის შესახებ.
- 6043. ნაციშვილი ს.** Рукой выдающегося скульптора Я. Николадзе образ И. Чавчавадзе. - газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. - 5 февр.
- 6044. ნაჩკებია შ. ი.** Чавчавадзе в Абхазии. - газ. «Сов. Абхазия». – 1987. - 9 окт.
- 6045. ნაჩკებია შ. ი.** Чавчавадзе в Абхазии. - газ. «Ткварчельский горняк». – 1987. - 26 сент.
- 6046. ნაშ** великий современник. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. - 15 окт., С. 1.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისათვის დღესასწაულის მომწყობი რესპუბლიკური საიუბილეო კომიტეტის სხდომის შესახებ.
- 6047. Не зарастёт народная тропа...** – жур. « Лит. Грузия». – 1987. - №12. - С. 125.
ილია ჭავჭავაძის იუბილესადმი მიძღვნილი ლიტერატურული საღამოს შესახებ, რომელიც ჩატარდა მწერლის მემორიალურ ცენტრში, გაზეთ “ივერიის” რედაქციის ყოფილ შენობაში.
- 6048. ნიკოლაევა იუ.** Абхазия чувствует великого грузинского поэта. - газ. «Сов. Абхазия». – 1987. - 10 окт.
- 6049. ნინიძე მ.** Никогда не изменял своей вере в человека...: К 150-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1987. - 10 окт., С. 5
- 6050. ნინიძე მ.** Светлые мысли его и дела не умрут. - газ. «Заря Востока». – 1987. - 23 окт.
- 6051. ნოგაიდელი ნ.** Великий радетель Аджарии: [К 150-летию со дня рождения И. Чавчавадзе]. - газ. «Сов. Аджария». – 1987. - 4 авг.
- 6052. იისლენდერ ა.** У дома, где жил Чавчавадзе: [стихи]. - газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. - 22 окт.
- 6053. Он** был дорог абхазскому народу. – газ. «Заря Востока». – 1987. - 14 окт., С. 3.
ილია ჭავჭავაძის იუბილესადმი მიძღვნილი საზეიმო ღონისძიებების შესახებ.
- 6054. ორაგვილიძე ე.** Его знакомая подпись. - газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. - 22 окт.
ილია ჭავჭავაძის მოღვაწეობის შესახებ ტფილისის სათავადაზნაურო ბანკში.
- 6055. ორლოვსკაია ნ.კ.** Книги – о своём владельце. - жур. «Лит. Грузия». – 1987. - № 10. - С. 101-109.
ილია ჭავჭავაძის პირადი ბიბლიოთეკის შესახებ.

- 6056.** Орловская Н.К. Пометки И. Чавчавадзе в книге о Шекспире. – Изв. АН ГССР. Серия языка и лит-ры. – 1987. - № 3. - С. 99-105
- 6057.** Патиашвили Д. Жар сердца. - газ. «Правда». – 1987. - 24 нояб.
საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივნის სტატია, მიძღვნილი ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავისადმი.
ოგოვე: გაზ. «Заря Востока». – 1987. - 25 ноября.
ოგოვე: გაზ. «Сов. Аджария». – 1987. - 26 ноября., С. 2
- 6058.** Пашалишвили И. Музей в Кварели. – газ. «Заря Востока». – 1987. - 23 окт., С. 4.
ილია ჭავჭავაძის ყვარლის სახლ-მუზეუმის ექსპონატების შესახებ.
- 6059.** Певец дружбы и братства народов. – газ. «Молодёжь Грузии». – 1987. - 1 окт., С. 4.
ილია ჭავჭავაძის იუბილესადმი მიძღვნილი საზეიმო ღონისძიებების შესახებ აზერბაიჯანის ქალაქ კახში.
ოგოვე: გაზ. «Заря Востока». – 1987. - 1 окт., С. 3
- 6060.** Подготовка к юбилею Ильи Чавчавадзе завершается. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. - 24 сент., С. 1
- 6061.** С сыновней любовью. – газ. «Правда». – 1987. - 24 окт., С. 6.
ილია ჭავჭავაძის იუბილესადმი მიძღვნილი საზეიმო საღამოს შესახებ, რომელიც ჩატარდა საქართველოს ფილარმონიის დიდ საკონცერტო დარბაზში
- 6062.** Саакадзе Ш. Русские революционные демократы и Илья Чавчавадзе. – жур. «Лит. Грузия». – 1987. - № 10. - С. 88-100
- 6063.** Серафим Епископ. Святелейший Князь 1898. 22 окт. _ ჟურ. “ჯვარი ვაზისა”. _ 1987. _ №1.
ილია ჭავჭავაძისადმი მიწერილი ეს წერილი ინახება ვ. კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტში, ილიას ფონდში.
- 6064.** Сиоридзе Малхаз. Против Батумского порто-франко. – газ. «Сов. Аджария». - 1987. – 8 сент., #173.
ილია ჭავჭავაძის უარყოფითი დამოკიდებულების შესახებ ბათუმის პორტო-ფრანკოს მიმართ.
- 6065.** Соселия Г.К. О некоторых общественно-политических и правовых взглядах Ильи Чавчавадзе (Государство и национальности). – Изв. АН ГССР. Серия ист., арх., этнограф. И ист. Искусства. – 1987. - № 10. - С. 101-112.
ფრაგმენტები შ. გოზალიშვილის წიგნიდან “ილია ჭავჭავაძე და ქართული კულტურის საზღვარგერეთელი მეგობრები”.
- 6066.** Стихи Чавчавадзе всегда с собой... – газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. - 21 окт., С. 4.
ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო კონფერენციის მონაწილეთა საუბრები.
- 6067.** Сулакаури А. Повсюду и всегда... – газ. «Лит. газета». – 1987. - 28 окт., С. 6.
ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ.
- 6068.** Сургуладзе А. Верность избранному пути. – газ. «Заря Востока». – 1987. - 20 сент.
- 6069.** Сургуладзе А. Драгоценное наследие. - газ. «Заря Востока». – 1987. - 3 окт.
- 6070.** Сургуладзе А. И.Г. Чавчавадзе: Знаменосец национально-освободительного движения грузинского народа. – Тб.: изд-во Тбил. Ун-та, 1987. – 236 с.

- 6071.** Сургуладзе А. «Повсюду и везде я, Грузия, с тобой». - газ. «Кутаис. правда». - 1987. - 15 окт.
 ილია ჭავჭავაძის იუბილესადმი მიძღვნილი საზეიმო საღამო ქუთაისში.
- 6072.** Сургуладзе А. «Повсюду и везде я, Грузия, с тобой». - газ. «Заря Востока». - 1987. - 12 сент.
 ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ.
- 6073.** Сургуладзе А. Просветитель, демократ, революционер. - газ. «Заря Востока». - 1987. - 26 сент.
- 6074.** Сурманидзе Р. Илья и Аджария. - газ. «Сов. Аджария». - 1987. - 21 окт.
- 6075.** Твоя Грузия всегда с тобой. - газ. «Заря Востока». - 1987. - 27 окт.
 ილია ჭავჭავაძის იუბილესადმი მიძღვნილი ზეიმი ყვარელში.
- 6076.** Табукашвили О. Найти свой угол зрения: [К 150-летию со дня рождения И. Чавчавадзе]. - газ. «Заря Востока». - 1987. - 11 авг.
- 6077.** Творческое наследие Ильи Чавчавадзе и литературы народов СССР: Тезисы докладов и сообщения. Всесоюзн. научн. конференции посв. 150-летию со дня рождения И. Чавчавадзе (20-22 окт.) \ Музей дружбы народов АН ГССР. Ин-т груз. лит-ры им. Руставели АН ГССР. Ин-т русской лит-ры (Пушкинский дом) АН ГССР. Телавი-Кварელი. - 1987. - 122с.
- 6078.** Тектуманидзе М. Школьный музей в Вачнадзиани. - газ. «Юный ленинец». - 1987. - 9 окт.
- 6079.** Тихонов Н. Илье Чавчавадзе: [стихи]. - газ. «Веч. Тбилиси». - 1987. - 22 окт.
- 6080.** Ткебучავა С. Илья и русские революционные демократы. - газ. «Сов. Аджария». - 1987. - 21 окт. С. 3
- 6081.** Турчинская Т. «Есть люди, к добру зовущие нас...». - газ. «Заря Востока». - 1987. - 21 окт.
 ილია ჭავჭავაძის მეგობრობის შესახებ აგრონომ ფ. ტურჩინსკისთან.
- 6082.** Турчинская Т. Страницы жизни, почти неизвестные. - газ. «Сов. Абхазия». - 1987. - 2 окт.
- 6083.** Хахутаშვილი А. Первая встреча. - газ. «Юный ленинец». - 1987. - 23 окт.
- 6084.** Хвичия Э. Педагогические идеи Ильи Чавчавадзе. - газ. «Сов. Аджария». - 1987. - 21 окт.
- 6085.** Хидашели Ш. Вопросы мировоззрения Ильи Чавчавадзе: [К юбилею Ильи Чавчавадзе]. - жур. «Комм. Грузии». - 1987. - № 7. - С. 76-82
- 6086.** Хинтибидзе А. Поэтические параллели: [И. Чавчавадзе и Г. Табидзе]. - жур. «Лит. Грузия». - 1987. - № 8. - С. 10-15
- 6087.** Хинтибидзе, Э.Г., Сургуладзе А., Минашвили Л. Развитие общественно-философской и литературной мысли в Грузии и Ильи Чавчавадзе=The development of socio philosophical and literary thoug in Georgia and Iliа Savhavadze. - Тб.: изд-во Тбил. ун-та, 1987. - 58 с.
 ეს ნარკვევი გამოქვეყნდა იუნესკოს ჟურნალში “ანთროპოლოგიის ტენდენციები. მომავლის პერსპექტივები. კულტურა და ბიოლოგია” (1988, ივნ., №116), რომელიც იბეჭდება სხვადასხვა ქვეყანაში სხვადასხვა ენაზე, კერძოდ, ესპანურად ბარსელონაში, ინგლისურად ოქსფორდში, ფრანგულად ტულუზაში, ჩინურად პეკინში, არაბულად კაიროში, გერმანულად, კატალონიურად და ა.შ.

6088. Холопов Г. Илья Чавчавадзе. К 150-летию со дня рождения поэта. – жур. «Звезда». – 1987. - №10., С. 186-188
6089. Холопов Г. Чтоб вести отчизну к свету! Илья Чавчавадзе – 150. – жур. «Партийное слово». – 1987. - №7. - С. 15-17
6090. Хоперия И.Ш. Илья Чавчавадзе и Некрасов. – жур. «Русский язык в грузинской школе». – 1987. - № 3. С.4-10
6091. Хуцишвили С. Единственной его мыслью была Грузия... . - газ. «Юный ленинец». – 1987. - 14, 16, 21 окт.
6092. Хуцишвили С. Илья Чавчавадзе – публицист. - газ. «Юный ленинец». – 1987. - 23 окт.
6093. Цаишвили С. Вечной любовью к отчизне. - газ. «Заря Востока». – 1987. - 23 окт.
6094. Цаишвили С. Илья Чавчавадзе (1837-1907): Вступительная статья. - в кн.: Илья Чавчавадзе. Человек ли он?!: повести и рассказы. – М.: Худож. литература, 1987. – с. 3-14
6095. Цаишвили С. Илья Чавчавадзе и древнегрузинская культура. – В кн.: Цаишвили С. От предков – к современникам. Раздумья о грузинской литературе. – Тб., 1987.
6096. Церетели В. Человек на все времена. - газ. « Молодёжь Грузии». – 1987. - 22 окт.
6097. Цивадзе Э. Первые школы. - газ. «Сов. Аджария». – 1987. - 21 окт.
 ოლია ჭავჭავაძის ღვაწლი საქართველოში პირველი სახალხო სკოლების დაარსების საქმეში.
6098. Цицишвили Г. Писатель, гуманист, интернационалист. - газ. «Заря Востока». – 1987. - 16, 17 окт. Нач. в № от 16 окт.
6099. Цицишвили Г. Художник, мыслитель, общественный деятель. - жур. «Лит. Грузия». – 1987. - № 10. - С. 18-30
6100. Цотнишвили А. Илья и Осетия: [К 150-летию со дня рождения И. Чавчавадзе]. – газ. «Сов. Осетия». – 1987. - 26 марта
6101. Цотнишвили А. Илья Чавчавадзе и Осетия. - газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. - 14 авг.
6102. Чавчавадзе Ил. Гри. – в кн.: Советский энциклопедический словарь. – 1987. - с. 1484.
6103. Чарквиани Г. Остался жить в веках. - газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. - 22 окт.
6104. Чолокава Н. Стремление к высокому идеалу. – жур. «Лит. Грузия». – 1987. - № 7. - С. 3-15.
 Творчество И. Чавчавадзе.
6105. Чургулия О. Илья Чавчавадзе и Абхазия. - газ. «Заря Востока». – 1987. - 8 авг.
6106. Чхеидзе Г. Дорога на Сагурамо. - газ. «Молодёжь Грузии». – 1987. - 22 окт.
6107. Шадури В. «Привести в движение мозг и сердце». Илья Чавчавадзе и русская литература. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. - 20 окт. С. 3
6108. Шашикян Е. Илье: [стихи]/Пер. Н. Патулиди. - газ. «Сов. Абхазия». – 1987. - 23 окт.
6109. Швелидзе Д. Выразитель чаяний народа. - газ. «Молодёжь Грузии». – 1987. - 17 окт.

- 6110.** Шестинский О. Годы не отдаляют, а приближают нас...:Илья Чавчавадзе – жур. «Партийное слово». – 1987. - №10. - С. 14-16.
mwerlis scovrebisa da moRvaweobis Sesaxeb.
- 6111.** Шиошвили Т. Грузинский просветитель о воспитании молодого поколения. - газ. «Сов. Аджария». – 1987. - 15 июля
- 6112.** Шиошвили Т. Идей гражданской активности в творчестве Ильи Чавчавадзе. – газ. «Сов. Аджария». – 1987. - 8 авг.
- 6113.** Шиошвили Т. Гордость народа. - газ. «Сов. Аджария». – 1987. - 21 окт.
- 6114.** Шогенцуков Адам. Человек добра и справедливости. Илья Чавчавадзе-150. – жур. «Парт. слово». – 1987. - №18. - С.10-12.
yabardo-balyareTis saxalxo poeti ilia WavWavaZis Semoqmedebis Sesaxeb.
- 6115.** Шония М. Гордость нации, поборник братства и дружбы народов. - газ. «Сов. Абхазия». – 1987. - 6 окт.
- 6116.** Это праздник для каждого из нас: [Беседа участников предстоящего юбил. торжества/Дж. Чарквиани, А. Сулакаури, К. Махарадзе]. - газ. «Веч. Тбилиси». – 1987. - 24 ноября
- 6117.** Юбилейный вечер.: [посвящённый 150-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе в Цхинвали]. – газ. «Сов. Осетия». – 1987. - 21 окт., С. 4
- 6118.** Яшен Камиль. Отдавал делу служения народу.: К 150-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе. – жур. «Партийное слово». – 1987. - №3. - С. 9-10
- 6119.** Abaschidse G. Iliä Tschawtschawadze-150 / Übersetzung aus dem Georg... von Nelly Amaschukeli – [Tb., 1987]. – 31p.
- 6120.** Das Iliä Tschawtschawadse Haus in Tbilissi. – Tb., 1987.
- 6121.** Das Iliä Tschawtschawadse Haus in Saguramo. – Tb., 1987.
- 6122.** Das Iliä Tschawtschawadse Haus in Kwareli. – Tb., 1987.
- 6123.** Iliä Chavchavadze museum in Kwareli. – Tb., 1987.
- 6124.** Iliä Chavchavadze museum in Tbilisi. – Tb., 1987.
- 6125.** La maison-musee d'Iliä Tchavtchavadze a Kwareli. – Tb., 1987.
- 6126.** La maison-musee d'Iliä Tchavtchavadze a Sagouramo. – Tb., 1987.
- 6127.** La maison-musee d'Iliä Tchavtchavadze a Tbilissi. – Tb., 1987.

1988

- 6128.** აბაშიძე ი. დიდი ილია. _ გაზ. “ყვარელი”. _ 1988. _ 15 ოქტ.
- 6129.** აბაშიძე ს. ილიას: [ლექსი]. _ გაზ. “საბჭ. აჭარა”. _ 1988. _ 5 თებ.
- 6130.** აბაშიძე ვახტანგ. ორი უცნობი ფურცელი. _ გაზ. “ყვარელი”. _ 1988. _ 7 ნოემბ.
იგივე: ჟურ. “დროშა”. _ 1988. _ №10. _ გვ. 5-7.
ილიას პეტერბურგში პოლიტიკური მოღვაწეობის შესახებ.
- 6131.** ადამია ნ. ილია ჭავჭავაძე: [ლექსი]. _ გაზ. ”კოლხეთი” (ცხაკაია). _ 1988. _ 9 იანვ.
- 6132.** აზერბაიჯანელი პოეტის ქართული თემა. _ გაზ. “კომუნისტი”. _ 1988. _ 25 მარტი.
აზერბაიჯანელი ხელოვანის ნარიმან ჰასანზადეს ურთიერთობა საქართველოსთან. ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი მისი ლექსი.

- 6133.** ალექსიძე ლ. პრაქტიკული გზების ძიებაში: ილია ჭავჭავაძის პოლიტიკური პროგრამა 1905-1906 წლებში [ხელნაწერის ტექსტის ფრაგმენტის თანდართვით. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1988. _ 16 ივლ.
- 6134.** ალხაზიშვილი გ. მდინარე ნანას უმღერის. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1988. _ 5 თებ.
 შოვინისტურ ტენდენციებთან ბრძოლა დ. ყიფიანისა და ი. ჭავჭავაძის მაგალითზე.
- 6135.** ამაშუკელი ე. "ქართველის დედიდან" _ ილია ჭავჭავაძემდე". _ ჟურ. "ჭოროხი". _ 1988. _ №2. _ გვ. 61-63.
 საუბარი მოქანდაკესთან დაბადების 60 წლისთავთან დაკავშირებით.
- 6136.** ამირეჯიბი შალვა. ილია ჭავჭავაძე _ წიგნ: ილია ჭავჭავაძე_150: (კრებული). _ პარიზი, 1988.
- 6137.** ანთია მ. ჩვენი ილია: [ლექსი]. _ გაზ. "ლენინელი" (გალი). _ 1988. _ 5 ივლ.
- 6138.** არაბული ა. "მისთვის არ ვმღერ, რომ ვიმღერო..." _ ჟურ. "ბალავერი". _ 1988. _ №2-3. _ გვ. 110-123.
 ილიას ლექსი და ქართული პოეტური კულტურა.
- 6139.** ასათიანი გურამ. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: ასათიანი გ. საუკუნის პოეტები. _ თბ., 1988. _ გვ. 125-197.
- 6140.** ასათიანი ნ. გაზეთი "ივერია" გურიაში მავნე წეს-ჩვეულებების შესახებ. _ გაზ. "ლენინის დროშა" (მახარაძე). _ 1988. _ 5 მაისი.
- 6141.** აფრიდონიძე შ. ...თუნდა წაბლიანს დავარქმევ. _ ჟურ. "ბალავერი". _ 1988. _ №2-3. _ გვ. 131-138.
 საკუთარ სახელთა ხმარების შესახებ ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებებში.
- 6142.** ახუაშვილი ი. ეთნიკური პროცესები გარისის მიწაზე. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1988. _ №6. _ გვ. 141-151.
 ქართველ და სომეხ ეთნიკურ ფენებზე (ქართველთა გასომხებაზე) საუბრისას ავტორს დასკვნის სახით მოჰყავს ციტატა ილიას წერილიდან "სომეხთა მეცნიერნი და ქვათა ღალადი": "მხილება არაფრად ექაშნიკება ავის მქმნელს, მაგრამ ეს როდია იმის საბუთი, რომ თვალი დავიბრმავოთ".
- 6143.** ბადრიძე შოთა. ფრთხილად, დიდი ილიაა!: ილია ჭავჭავაძე და ქართველ პროგრესისტთა ეროვნულ-დემოკრატიული (კონსტიტუციურ-დემოკრატიული) პარტიის პროგრამა. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1988. _ 17 იანვ.
- 6144.** ბარამიძე ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძე და ინდოხატაელთა ამბავი. _ საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე, ენისა და ლიტ. სერია. _ 1988. _ №3. _ გვ. 5-10
- 6145.** ბათუმში გაიხსნა ილია ჭავჭავაძის ძეგლი. _ ჟურ. "ჭოროხი". _ 1988. _ №1. _ გვ. 93-94.
 ძეგლი გაიხსნა ილია ჭავჭავაძის სახელობის დრამატული თეატრის წინ.
- 6146.** ბარამიძე ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძე და ინდო-ხატაელთა ამბავი. _ მაცნე ენისა...სერია. _ 1988. _ №3. _ გვ. 5-10.
- 6147.** ბაყაევი ნ. სიმღერა მეგობრობისა: ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი] / ოსურიდან თარგმნა გ. ალხაზიშვილმა _ გაზ. "საბჭ. ოსეთი". _ 1988. _ 2 დეკ.
- 6148.** ბაცანაძე ა. ილია და იაკობი მშობლიური ენის სწავლებისათვის ბრძოლაში. _ ჟურ. "სკოლა და ცხოვრება". _ 1988. _ №12. _ გვ. 62-66
- 6149.** ბახტაძე ზ. ილიას წელი ქართულ თეატრში". _ გაზ. "ქართული თეატრის დღე". _ 1988. _ 14 იანვ.

- 6150.** **ზახტაძე ი.** ძლიერი ძარღვი ჩვენი წარსულის აზროვნებისა. ილია ჭავჭავაძის კულტუროლოგიური კონცეფცია. _ გაზ. "თბილისი". _ 1988. _ 11 მაისი
- 6151.** **ბეგიაშვილი ლ.** ევდომვილის სიტყვა წიწამურთან. 1907 წელი, 30 აგვისტო. პოეტის სიკვდილი: [ლექსები]. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1988. _ 14 მაისი
- 6152.** **ბეგიაშვილი ლ.** ილიას: [ლექსი]. _ გაზ. "ახალი შირაქი" (წითელწყარო). _ 1988. _ 3 მარტი.
- 6153.** **ბედიანიძე დ.** "ლუარსაბ თათქარიძე": (ტიპოლოგიური პარალელები). _ ჟურ. "კრიტიკა". _ 1988. _ №6. _ გვ. 119-131
- 6154.** **ბერიძე დარეჯან.** "აჩრდილის" სწავლებისათვის. _ ჟურ. "ბალავერი". _ 1988. _ №4-6. _ გვ. 59-66.
- 6155.** **ბეროშვილი ილო.** ამაღლება. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1988. _ 25 ოქტ.
- 6156.** **ბექურაიძე ს.** ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. _ გაზ. "ზახტრიონი" (ახმეტა). _ 1988. _ 11 თებ.
- 6157.** **ბიბილური თამაზ.** განძი და ანდერძი. _ წიგნ.: ბიბილური თ. მცირე სარკმელი. _ თბ., 1988. _ გვ. 3-41
- 6158.** **ბიჭიაშვილი ნ.** ილია სასოფლო-სამეურნეო განათლების შესახებ. _ ჟურ. "საქ. სოფლის მეურნეობა". _ 1988. _ №6. _ გვ. 30.
- 6159.** **ბლაგიძე ე.** სკოლა და მასწავლებელი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებით მემკვიდრეობაში. _ თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1988. _ 39გვ.
- 6160.** **ბუაჩიძე გ., გლისანი ე.** ილია ჭავჭავაძის პოეზია. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1988. _ 16 იანვ.
ფრანგი პოეტის, იუნესკოს ჟურნალ "კურიერის" მთავარი რედაქტორის ე. გლისანისა და ქართველი მთარგმნელის გ. ბუაჩიძის საუბარი ილია ჭავჭავაძის პოეზიის შესახებ.
იგივე: გაზ. "სამშობლო". _ 1988. _ 5 თებ.
- 6161.** **ბუსურაშვილი ჯ.** ილია და ქართული ხალხური მუსიკა. – ესთეტიკური ძიებანი, III-IV. _ თბ., 1988. _ გვ. 14-16
- 6162.** **ბუღაძე გ.** ნათლობა ილიას სახლში და კიდევ რამდენიმე სიახლე. _ გაზ. "ახ. კომუნისტი". _ 1988. _ 20 აგვ.
- 6163.** **გაიხარაშვილი ა.** საკავშირო სამეცნიერო კონფერენცია. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1988. _ 1 იანვ.
კონფერენცია გაიმართა თემაზე ილია ჭავჭავაძე და ქართულ-რუსული ლიტერატურული ურთიერთობანი.
- 6164.** **გამსახურდია კონსტანტინე.** უკვდავი სული. – გაზ. "თბილისი". – 1988. – 7 ნოემბ. – გვ. 5.
ფრაგმენტი კონსტანტინე გამსახურდიას ესეიდან " ილია ჭავჭავაძე", რომელიც 1922 წელს არის დაწერილი.
- 6165.** **გაჩეჩილაძე ამბერკი.** მეცხრამეტე საუკუნის ქართველი მწერლები და შოთა რუსთაველი. _ წიგნ: გაჩეჩილაძე ა. ლიტერატურული ძიებანი. _ თბ., 1988. _ გვ. 114-136.
წერილში ნაჩვენებია ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულება შოთა რუსთაველისა და მისი პოემის მიმართ.
- 6166.** **გაჩეჩილაძე ამბერკი.** უცნობი ხელნაწერი ი. ჭავჭავაძის შესახებ. _ წიგნ.: გაჩეჩილაძე ა. ლიტერატურული ძიებანი. _ თბ., 1988. _ გვ. 67-72.

მკვლევარის აზრით, ხელნაწერი, რომელიც 1861 წლით თარიღდება, არის ილია ჭავჭავაძის პოლემიკური წერილის – “პასუხის” (წერილი დაკარგულია), ჟურნალ “ცისკრის” სარედაქციო კრიტიკულ შენიშვნები.

- 6167. გაჩეჩილაძე აშბერკი.** ი. ჭავჭავაძის დრამატურგიის წყაროები. – თბ.: გაჩეჩილაძე ა. ლიტერატურული ძიებანი. – თბ., 1988. – გვ. 136-144
- 6168. გაწერელია აკ.** ილია ჭავჭავაძე – წიგნ.: გაწერელია აკ. ნარკვევები, პორტრეტები, ლექსმცოდნეობა. – თბ., 1988. – გვ. 229-238
- 6169. გელოვანი ა.** ილიას სამრეკლო. – გაზ. ”წიგნის სამყარო”. – 1988. – 13 იანვ. რეცენზია წიგნზე ”ილიას სამრეკლო”. – თბ.: განათლება, 1987.
- 6170. გვენეტაძე გ.** შრომის ფენომენი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. – ესთეტიკური ძიებანი, III-IV. – თბ., 1988. – გვ. 17-22
- 6171. გიორგაძე ე.** გვიამბობენ რელიქვიები. – გაზ. ”სოფლის ცხოვრება”. – 1988. – 3 თებ.
ყვარელში ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმში დაცული ექსპონატების შესახებ.
- 6172. გიორგაძე ე.** რაც ასაზრდოებდა და შთააგონებდა: ზოგი რამ ილიას შემოქმედებითი წეს-ჩვეულებების შესახებ. – გაზ. ”ყვარელი”. – 1988. – 10 ნოემბ.
იგივე: გაზ. ”სოფლის ცხოვრება”. – 1988. – 20 ოქტ., 6 ნოემბ.
- 6173. გიორგაძე ი.** გედევანიშვილი მიხეილ ალექსანდრეს ძე (1879-1662). ექიმი, საზოგადო მოღვაწე, გამომცემელი. – წიგნ.: წიგნის მოყვარულის მოკლე ცნობარი. – თბ., 1988.
მ. გედევანიშვილის ბიოგრაფიაში დიდი ადგილი აქვს დათმობილი ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა აკადემიური გამოცემის I ტომს.
1912 წლის 27 ოქტომბერს მთაწმინდის პანთეონში ილია ჭავჭავაძის ძეგლის გახსნის დღეს, მიხეილ გედევანიშვილმა საჯაროდ განაცხადა თავისი დიდი ხნის გულისნადები – ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა აკადემიური გამოცემის განხორციელების შესახებ. მიხეილ გედევანიშვილმა ნაკისრი ვალდებულება ბრწყინვალედ შეასრულა და 1914 წელს ქართველმა მკითხველმა პირველად მიიღო ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა სამტომეულის პირველი ტომი, რომელიც უმაღლეს პოლიგრაფიულ დონეზეა შესრულებული. პირველი ტომი მთლიანად მოიცავს ილიას მხატვრულ ნაწარმოებებს.
მეორე და მესამე ტომები, რომლებშიც უნდა შესულიყო ილიას პუბლიცისტური ნაწერები, გედევანიშვილმა ვეღარ განახორციელა, თუმცა ამისთვის მცდელობა არ დაუკლია. ამ საქმეში მას ხელი შეუშალა ჯერ მსოფლიო ომმა, შემდეგ რევოლუციურმა მოძრაობამ და ბოლოს თვით მისმა მოულოდნელმა გარდაცვალებამ.
- 6174. გიორგაძე მ.** გაორებული პიროვნება ”განდეგილისა” და ”აბე მურეს შეცოდების” მიხედვით. – ჟურ. ”ბალავერი”. – 1988. – №2-3. – გვ. 88-97
- 6175. გოდერიძე ლამარა.** ერის დიდი ქომაგი. – მწიგნობარი-87. – თბ., 1988. – გვ. 216
- 6176. გოზალიშვილი შალვა.** მამულიშვილთა დიადი თანამეგობრობა. [ილია და აკაკი]. – მწიგნობარი-87. – თბ. – 1988. – გვ. 148-157.

- 6177. გონჩარი ოლეს.** სიტყვა ილია ჭავჭავაძეზე [წარმოთქმული ქ.კიევში გამართულ საზეიმო საღამოზე]. – გაზ. "კომუნისტი". – 1988. – 8 ნოემბ. – გვ. 4.
- 6178. გოცირიძე ი.** ორი პიესა სოხუმის სცენაზე. – გაზ. "ახ. კომუნისტი". – 1988. – 26 იანვ.
- წერილი ეხება გ. კვარაცხელიას ლიტერატურულ კომპოზიციას "წიწამურის გზაზე" და შ. აჯინჯალის პიესას "ჩემი როლი", რომლებიც დაიდგა სოხუმის კ. გამსახურდიას სახ. სახელმწ. ქართული დრამატული თეატრის სცენაზე.
- 6179. გრიგალაშვილი ნოდარ.** უსაფუძვლო შენიშვნების გამო. – წიგნ.: გრიგალაშვილი ნ. ზრუნვის საგანი. – თბ., 1988. – გვ. 96-101.
- ავტორი არ ეთანხმება დავით ლაშქარაძის მიერ გაზეთ "ლიტერატურულ საქართველოში" (1987წ., 4 ივლ.) გამოქვეყნებულ წერილს "დაბრუნება უარყოფილ კონცეფციასთან და სხვა", რომელიც ეხება მის წერილს "...მწუხრის სიმღერა" და "ელეგია" (1987წ. 27მარტი).
- 6180. გრიგალაშვილი ნოდარ.** გზა ხსნისა. – წიგნ.: გრიგალაშვილი ნ. ზრუნვის საგანი. – თბ., 1988. – გვ. 89-95.
- პიროვნების იდეალისადმი დამოკიდებულების პრობლემა ილია ჭავჭავაძის "განდეგილში".
- 6181. გრიგალაშვილი ნოდარ.** "...მწუხრის სიმღერა" და "ელეგია". – წიგნ.: გრიგალაშვილი ნ. ზრუნვის საგანი. – თბ., 1988. – გვ. 89-95.
- ავტორის მიზანია, აჩვენოს, თუ როგორია ერთი და იმავე თემისადმი ილია ჭავჭავაძისა და გოეთეს მიმართება, როგორ აღიქვამს ერთსა და იმავე მოვლენას სხვადასხვა ხელოვანი. იგი განიხილავს გოეთეს "მგზავრის მწუხრის სიმღერას" და ილიას "ელეგიას" და ასკვნის, რომ გოეთეს ლექსში პიროვნული ტკივილი არის განზოგადებული, ხოლო "ელეგიაში" ეროვნული ტკივილია პირად მწუხარებად განცდილი.
- 6182. გუგუნავა ლ.** სიკვდილ-სიცოცხლისა და ადამიანის დანიშნულების პრობლემის ინტერპრეტაცია შექსპირისა და ილია ჭავჭავაძის ნააზრევში. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე, ენისა და ლიტ. სერია. – 1988. – №3. – გვ. 30-41
- 6183. გურაბანიძე ნოდარ.** ილიას განგმირული გული. – ჟურ. "თეატრალური მოამბე". – 1988. – №1. – გვ. 15-17.
- თ. გოდერძიშვილის პიესა "ილია ვარ" კ. მარჯანიშვილის სახ. თეატრის სცენაზე (რეჟ. თ. ჩხეიძე).
- 6184. დადიანი ჯოდორ.** ხალხის სულიერ სფეროს ამდიდრებდა. – გაზ. "კომუნისტი". – 1988. – 1 სექტ.
- 6185. დავარაშვილი მ.** ვისწავლოთ ილიასაგან. – გაზ. "წიგნის სამყარო". – 1988. – 25 მაისი.
- ნ. ტაბიძის წიგნ "ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტიკის" გამოსვლის გამო.
- 6186. დევდარიანი რ.** რა ამხიარულებდათ მნათობებს? – ჟურ. "ბალავერი". – 1988. – №2-3. – გვ. 153-159.
- პოემა "რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან" სწავლებისათვის.
- 6187. დეკანოსიძე მ.** "მხნე იყავ და გაძლიერდი..." – გაზ. "თბილისი". – 1988. – 6 იანვ.

- მოქანდაკე ე. ამაშუკელის მიერ შესრულებული ილიას პორტრეტი-ქანდაკება თბილისის უცხო ენათა ინსტიტუტის ეზოში.
- 6188. დობორჯგინიძე ბ.** ეთიკურისა და ესთეტიკურის ერთიანობის მსოფლმხედველობის საფუძველი ი. ჭავჭავაძის ნააზრევსა და შემოქმედებაში. _ ესთეტიკური ძიებანი, III-IV. _ თბ., 1988. _ გვ. 23-78.
- 6189. დონაძე ვ.** დიდი ილიას პორტრეტისათვის. _ ჟურ. "კრიტიკა". _ 1988. _ №5. _ გვ. 109-112
- 6190. ევგენიძე იუზა, მინაშვილი ლადო.** წარმატებით დაძლეული სირთულე. _ გაზ. "თბილისი". _ 1988. _ 24 ნოემბ.
- ბ. ტაბიძის წიგნ "ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტიკის" გამოსვლის შესახებ.
- 6191. ერისთავი თ.** ილიას გახსენება: [ლექსი]. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1988. _ 1 მარტი
- 6192. ვასაძე აკაკი.** ილიას საპროგრამო ლექსი. _ ჟურ. "ბალავარი". _ 1988. _ №4-6. _ გვ. 42-58.
- ილია ჭავჭავაძის ლექსი "ქართვლის დედას".
- 6193. ვახანია ვახტანგ.** ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: ვახანია ვ. რეალიზმის საკითხები ქართველ სამოციანელთა ესთეტიკაში. წიგნი I _ თბ., 1988. _ გვ. 12-86.
- წიგნის ეს მონაკვეთი შედგება შემდეგი ნაწილებისაგან: 1) ილია ჭავჭავაძის ესთეტიკურ შეხედულებათა ევოლუციისათვის; 2) ილია ჭავჭავაძე და ლიტერატურული პაექრობანი მე-19 საუკუნის 60-იან წლებში; 3) ილია ჭავჭავაძე და ხელოვნების რეალისტური თეორია; 4) ფორმისა და შინაარსის ურთიერთობის საკითხი ილია ჭავჭავაძის ლიტერატურულ-თეორიულ ნააზრევში.
- 6194. ვახანია ვახტანგ.** იძულებითი განმარტება: (პოლემიკა). _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1988. _ 14 ივნ.
- პასუხი ანდრო მირიანაშვილის წერილზე "შენიშვნები რეცენზიის გამო" (გაზ. "სახ. განათლება", №39), რომელიც ეხება რ. შამელაშვილის რეცენზია-წერილს "ილიას ერთი პერსონაჟის გვარის ახლებური გაგებისათვის" (გაზ. "სახ. განათლება", 1987, 4 თებ.).
- 6195. ზოიძე შოთა.** "ყვარლის მთებიდან" "ბაზალეთის ტბამდე". _ გაზ. "საბჭ. აჭარა". _ 1988. _ 23 ივლ.
- ფრაგმენტი წიგნიდან "საქართველოს გოლგოთა".
- 6196. ზურაბიშვილი ი.** ილია ჭავჭავაძე. _ ჟურ. "განთიადი". _ 1988. _ №6. _ გვ. 240-256.
- პარიზის ქართულ საზოგადოებაში წაკითხული მოხსენება (16.05.1937წ.).
- 6197. ზუხბაია ვ.** სოხუმი ილია ჭავჭავაძის "ივერიაში". _ გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". _ 1988. _ 23 აგვ.
- 6198. თაბორიძე მარიამ.** თვალსაჩინოება "განდევლის" სწავლებისას. _ ჟურ. "ბალავარი". _ 1988. _ №2-3. _ გვ. 124-130.
- 6199. თაბუკაშვილი მ.** თავადი ილია ჭავჭავაძე. _ ჟურ. "ბალავარი". _ 1988. _ №2-3. _ გვ. 54-80
- 6200. თელია ა.** ილია ჭავჭავაძე და კახეთის რკინიგზა. _ ჟურ. "მეცნიერება და ტექნიკა". _ თბ., 1988. _ გვ. 30-34
- 6201. თვალავაძე ვ.** ცხოვრების უკეთ მოწყობისათვის. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1988. _ 18 თებ.

- წერილი ეხება ვ. დონაძის წიგნს ” ილია ჭავჭავაძე და მსოფლიო ისტორიის ახალი პერიოდის აქტუალური პრობლემები” (1987წ.).
- 6202. თოფლაშვილი მარია.** კვლავ შეხვედრის სურვილით. _ გაზ. ”ახ. კომუნისტი”. _ 1988. _ 13 ოქტ.
ილიაობა აზერბაიჯანის კახის რაიონის სოფელ ალიბეგლოში.
- 6203. თურნავა სერგო.** როზმარი კიფერი იგონებს... _ გაზ. ”კომუნისტი”. _ 1988. _ 19 ივნ.
წერილი ეხება რ. კიფერის სტატიას ” ილია ჭავჭავაძეს”, რომელიც გამოქვეყნდა ლუქსენბურგში გამომავალ პერიოდულ ორგანოში “ლუქსენბურგის ზოგადი და შედარებითი ლიტერატურის ჟურნალი”
- 6204. იაენანა / ილია ჭავჭავაძის ლექსის მიხედვით:** [ხალხური სიმღერა]. _ გაზ. “სამშობლო”. _ 1988. _ 10 ივლ.
- 6205. იამანიძე მანანა.** ილია ჭავჭავაძე და ფრანგული ლიტერატურა / [რედ.: გ. შარაძე]; საქ. სსრ მეცნ. აკად., ქართული ლიტ. ინ-ტი. _ თბ.: მეცნიერება, 1988. _ 123გვ.
- 6206. ილია ჭავჭავაძე. 150:** [კრებული] / [წინასიტყვაობის ავტ.: ქართულ-ევროპული ინ-ტის დირექტორი ჯანრი კაშია. _ პარიზი: ქართულ-ევროპული ინსტიტუტი, 1988. _ 141გვ.
შინაარსი:
1) სპ. კედია _ ილია ჭავჭავაძე თვალის ერთი გადავლებით;
2) შალ. ამირეჯიბი _ ილია ჭავჭავაძე;
3) მიხ. წერეთელი _ ილიას მოკლვა;
4) ს.ქ. _ თანამედროვე ილია;
5) მ. ქავთარაძე _ ილია საქართველოა;
6) ჯ. კაშია _ წმიდა ილია;
- 6207. ილია ჭავჭავაძის ორი უცნობი ბარათი.** _ გაზ. “სახ. განათლება”. _ 1988. _ 24 ივნისი.
ილიას ამ ბარათების ადრესატები არიან ცნობილი მუსიკოსი და საზოგადო მოღვაწე ვასილ კარბელაშვილი და ილიას მოგვარე სოლომონ ჭავჭავაძე. პუბლიკაციას თან ერთვის გუბაზ მეგრელაძის განმარტება.
- 6208. ილიაობა კახში.** _ გაზ. “კომუნისტი”. _ 1988. _ 11 ოქტ.
- 6209. ილიაობა ყვარელში.** _ ჟურ. “ჯვარი ვაზისა”. _ 1988. _ №3. _ გვ. 14-15.
1988 წლის 2 აგვისტოს ილიას კარის ეკლესიის ამოქმედება. ქართული ეკლესიის წარმომადგენელთა შეხვედრა ყვარლის საზოგადოებასთან.
- 6210. ილიას სამრეკლო.** _ მე-2 გამოცემა / შემდგ.: ჯ. თითმერია, ზ. ჩილაჩავა. _ თბ.: განათლება, 1988. _ 581გვ
- 6211. ილიას ძეგლი ბათუმში.** _ ჟურ. “საბჭ. ხელოვნება”. _ №2. _ გვ. 26-29.
საუბარი ძეგლის ავტორ მოქანდაკე ელგუჯა ამაშუკელთან.
- 6212. იმერლიშვილი ა.** ილია გვმომღვრავს. _ გაზ. “ყვარელი”. _ 1988. _ 1 სექტ.
ილია ჭავჭავაძე სახალხო განათლების შესახებ.
- 6213. კანდელაკი ბ.** ილია იერუსალიმის ჯვრის მონასტერში. _ გაზ. “წიგნის სამყარო”. _ 1988. _ 13 თებ.
ილია მართლის (ჭავჭავაძის) ხატის შესახებ, რომელიც შეასრულეს მხატვრებმა ნ. თვარაძემ და ჯ. ახოზაძემ

- 6214.** კანდელაკი ნიკოლოზ. ილია ჭავჭავაძის პოეტური შემოქმედება. – წიგნ.: კანდელაკი ნ. წერილები. მე-2 გამოც. – თბ., 1988. გვ. 114-140
- 6215.** კანდელაკი ნიკოლოზ. სიტყვა, თქმული 1937 წლის 13 ივნისს აჭარის მასწავლებელთა სახლში ილია ჭავჭავაძის საიუბილეო საღამოზე. – წიგნ.: კანდელაკი ნ. წერილები. მე-2 გამოც. – თბ., 1988 – გვ. 228-233
- 6216.** კანდელაკი ი. დიდი ილიას ახლო ნათესავები. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1988. – 5 აგვ.
ს. (იოსებ) და ე. ვაჩნაძეების შესახებ.
- 6217.** კასრაძე ოთარ. ი. ჭავჭავაძე და გამომცემლობა “ქართული მწერლობა”. – მწიგნობარი-87. – თბ. – 1988. – გვ. 181-190.
- 6218.** კაშია ჯანრი. ილია ჭავჭავაძის ეროვნული, სოციალური და პოლიტიკური ბრძოლისა და აღმშენებლობის პრინციპები. – რადიო “თავისუფლების” გადაცემათა ციკლიდან “ეროვნული, სოციალური და პოლიტიკური აზრი საზღვარგარეთულ ქართულ პუბლიცისტიკაში 1903-1953”. – პარიზი, 1988.
- 6219.** კაშია ჯანრი. წმინდა ილია მართალი ერის დიდი მამა. – კრებულში: “ილია ჭავჭავაძე_150” – პარიზი, 1988
- 6220.** კახეთელიძე ვახტანგ. სოფელი – ერის ძლიერების წყარო. [ილია ჭავჭავაძე საქართველოს სოფლის მეურნეობის ეკონომიკის პრობლემების შესახებ]. – “საქ. სოფლის მეურნეობა”. – 1988. - №1. – გვ. 17-18.
- 6221.** კედია სპირიდონ. ილია ჭავჭავაძე (ერთი თვალის გადავლებით). – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე_150: კრებული. – პარიზი, 1988
- 6222.** კველია მიხაკო. ილია ჭავჭავაძე და ქართული ჩვეულებითი სამართალი. – ჟურ. “ქართული ჩვეულებითი სამართალი”. – 1988. – [№1]. – გვ. 5-14.
- 6223.** კვაჭანტირაძე თამაზ. ილია აღმადგინებელი. – ჟურ. “ბალავერი”. – 1988. – №2-3. – გვ. 7-10;
- 6224.** კიკნაძე ვ. სადაც ჩვენი ენა საჯაროდ ისმის და საჯაროდ მოქმედებს. – გაზ. “ქართული თეატრის დღე”. – 1988. – 14 იანვ.
ილიას დამოკიდებულება ქართულ თეატრთან.
- 6225.** კობალაძე თ. “ილიაობა” ყვარელში. – გაზ. “სამშობლო”. – 1988. – 16 აგვ.
ჭავჭავაძიანთკარის იოანე ნათლისმცემლის ეკლესიის გახსნა.
- 6226.** კობერიძე მზია. როგორც ლილეო – მზის და სინათლის საგალობელი. – გაზ. “სოფლის ცხოვრება”. – 1988. – 5 იანვ.
საქართველოს პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში გამართული ილიასადმი მიძღვნილი ლიტერატურული საღამო-სპექტაკლი.
- 6227.** კორსაველი გ. დიდი ილია უმცროს მეგობართა მოგონებებში. – გაზ. “ყვარელი”. – 1988. – 26 ნოემბ.
- 6228.** კოტეტიშვილი ფ. მწერლის შემოქმედებით ლაბორატორიასაც დაუუკვირდეთ. – გაზ. “სახ. განათლება”. – 1988. – 25 ნოემბ.
- 6229.** ლაშქარაძე დ. გერმანული კლასიკური ლიტერატურა ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. – წიგნ.: ლაშქარაძე დ. ლიტერატურული მერიდიანები. – თბ., 1988. – გვ. 318-396.
- 6230.** ლაშქარაძე დ. ილია ჭავჭავაძე და ევროპული ლიტერატურა. – მწიგნობარი-87. – თბ., 1988. – გვ. 73-88

- 6231. ლევიშვილი ს.** ილია ჭავჭავაძე და სახელმწიფო საბჭო. – საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭო. საარქივო სამმართველო. სამეცნიერო-საინფორმაციო ბიულეტენი №53-54. – 1988. – გვ. 49-53.
- 6232. ლევიშვილი ს.** ილია ჭავჭავაძე-ქართული უნივერსიტეტის მესაძირკვე. – ჟურ. "მნათობი". – 1988. – №10. – გვ. 132-140.
- 6233. ლევიშვილი ს.** წინასწარმეტყველება გამართლდა. – გაზ. "წიგნის სამყარო". – 1988. – 26 ოქტ. – (ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტური მემკვიდრეობიდან).
სტატიაში ნათქვამია, რომ ნოე ჟორდანიას საპასუხოდ დაწერილ წერილში "უმეცრობის ფართიფურთი" ილია ჭავჭავაძე ახსენებს მარქსსაც.
- 6234. ლომთათიძე პ.** დიდი წინაპრის მაგალითი. – გაზ. "ახ. კომუნისტი". – 1988. – 8 დეკ.
ილია ჭავჭავაძე საადგილმამულო ბანკების მნიშვნელობის შესახებ ქვეყნის ეკონომიკური და კულტურული განვითარების საქმეში.
- 6235. ლომიძე გ.** კომიკურის საკითხი ილია ჭავჭავაძის ლიტერატურულ-ესთეტიკურ ნააზრევში. – ესთეტიკური ძიებანი, III-IV. – თბ., 1988. – გვ. 79-85
- 6236. ლორთქიფანიძე ი.** ახალი მასალები ილია ჭავჭავაძის შესახებ. – გაზ. "ყვარელი". – 1988. – 7, 9 იანვ.
- 6237. მაგომედოვა მ.** ილია ჩემთვის. – გაზ. "კომუნისტი". – 1988. – 26 მარტი.
დაღესტნელი ხელოვანის შეხედულებები ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაზე. მ. მაგომედოვასა და მისი ოჯახის წევრების ყადირ და ლეილა იზაბეკოვების მიერ მწერლისადმი მიძღვნილი ექვსი ნამუშევარი "ილიას უკვდავება".
- 6238. მაისაშვილი ხ.** ქართულ შრიფტს ხატავს კომპიუტერი. – გაზ. "თბილისი". – 1988. – 25 აგვ.
ქუროშილების მიერ ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავის აღსანიშნავად გამომთვლელი მანქანის "ირამსო-87" შექმნის შესახებ.
- 6239. მალაყმაძე ვ.** ბარათი ილია ჭავჭავაძე თურქელ ქართველისაგან. – "გუშაგი" (პარიზი). – 1988. – №15. – გვ. 74-76.
თურქეთში მცხოვრები ქართველი გამოხატავს თავის გულისტკივილს იმის გამო, რომ მან გვიან გაიგო ილია ჭავჭავაძის არსებობის შესახებ.
- 6240. მამაცაშვილი ც.** დიდი ილია: [ლექსი]. – გაზ. "ლენინური გზით" (ზნაური). – 1988. – 18 თებ.
- 6241. მამულია გ.** დიდი ილია და ამაო სიფრთხილე. – გაზ. "კომუნისტი". – 1988. – 7 აპრ.
ავტორი ეხმაურება გაზ. "კომუნისტში" (1988წ. 17 იანვ.) გამოქვეყნებულ შ. ბადრიძის წერილს "ფრთხილად, დიდი ილიაა!", სადაც საუბარია ილია ჭავჭავაძის პოლიტიკურ მსოფლმხედველობაზე.
- 6242. მარგველაშვილი გ.** ორი ფრაგმენტი. თავფურცელი და ბოლოფურცელი მონოგრაფიიდან "გიორგი ლეონიძე". – ჟურ. "მნათობი". – 1988. – გვ. 139-146.
ერთ-ერთი ფრაგმენტი მთლიანად ეხება გ. ლეონიძის არქივში დაცულ ტ. ტაბიძისა და პ. იაშვილის ტრაგედიისადმი მიძღვნილი ლექსების ხელნაწერ ვარიანტებს და ამ ლექსებში ილია ჭავჭავაძის წინამურულ ტრაგედიებს.
- 6243. მარკოზაშვილი შ.** განთიადის მოციქული. – გაზ. "მცხეთა". 1988. – 25 თებ.
ჟურნალ "საქართველოს მოამბის" 125 წლისთავი.

- 6244.** მარკოზაშვილი შ. გახსენება გაზეთის ასი წლისთავზე. _ გაზ. "წიგნის სამყარო". _ 1986. _ №10.
ილია ჭავჭავაძის გაზეთ "ივერიის" შესახებ.
- 6245.** მარკოზაშვილი შ. ილია და ქართული უნივერსიტეტი. _ გაზ. "მცხეთა". _ 1988. _ 18 ოქტ.
- 6246.** მარკოზაშვილი შ. ილიას ერთგული მსახური [ი. თარაშვილი). _ გაზ. "ყვარელი". _ 1988. _ 5 ნოემბ.
- 6247.** მარკოზაშვილი შ. სეხნიები. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1988. _ 3 დეკ.
ილია ჭავჭავაძისა და ილია წინამძღვრიშვილის შესახებ.
- 6248.** მარკოზაშვილი შ. ქართული სოფლის მოჭირნახულე. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1988. _ 13 სექტ.
- 6249.** მაძღარაშვილი ა. ილიას გვერდით. _ გაზ. "ახალი შირაქი" (წითელწყარო). _ 1988. _ 11 ივნ.
- 6250.** მგზნებარება გულისა: [წერილები ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავთან დაკავშირებით]. _ თბ.: საქ. კპ ცკ-ის გამ-ბა, 1982. _ 62გვ. _ (პარტიული სიტყვის ბიბ-კა).
შინაარსი:
- 1) ბარუზდინი ს. "გრიგალთა შორის ქართველად გაზრდილი";
 - 2) ხოლოპოვი გ. "სიმართლის ხმა ქვეყნადა ჰქუხს";
 - 3) იაშენი კ. ნათლად ადგას კაცობრიობის ხსოვნას;
 - 4) დავითანი ვ. ერის დიდი შვილი;
 - 5) ალიევა დ. სიცოცხლეშივე კარგად ვიცნობდით;
 - 6) შოგენცუკოვი ა. ერის წყლული აჩნდა წყლულად;
 - 7) შამელაშვილი რ. სიტყვას ვიტყვი, ცამ ქუხილი დაიწყოს;
 - 8) გვენეტაძე გ. ბედნიერების წყარო;
 - 9) მარკოზაშვილი შ. ფრიად სასარგებლო საქმე;
 - 10) დადიანი ჯ. შთამაგონებელი ნიშანდობლიობა;
 - 11) სიგუა ა. საინტერესო მონოგრაფია;
 - 12) ბეროშვილი ი. დღესაც ჩვენ გვერდით.
- 6251.** მეგრელიძე გ. ილია ჭავჭავაძის ორი უცნობი ბარათი. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1988. _ 24 ივნ.
- 6252.** მეგრელიძე გ. "კაცია-ადამიანი?!" _ ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". _ 1988. _ №9. _ გვ. 14-16.
მესხეთის სახელმწ. დრამატიული თეატრის სპექტაკლი (რეჟ. ვ. ნიკოლაიშვილი).
- 6253.** მელია გ. ჩვენი საუბარი ილიასთან. _ ჟურ. "ბალავერი". _ 1988. _ №2-3. _ გვ. 35-53
- 6254.** მენაბდე ლ. "დედააზრი ძველისა და ახლისა..." _ გაზ. "ყვარელი". _ 1988. _ 25 აგვ.
ილია ჭავჭავაძის მიერ ძველი ქართული ლიტერატურული მემკვიდრეობის შეფასება.
- 6255.** მეტრეველი ვ. ილია ჭავჭავაძე სახელმწიფოსა და სამართლის შესახებ. _ ჟურ. "საბჭ. სამართალი". _ 1988. _ №6. _ გვ. 58-64
- 6256.** მეფარიშვილი ლ. ზოგიერთი ხელნაწერი ილიას შესახებ. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1988. _ 8 დეკ.

- 6257. მთავარი მიზანი – ჭეშმარიტების დადგენა.** ილია ჭავჭავაძის ცხოვრების ბოლო პერიოდისა და მკვლელობასთან დაკავშირებული ფაქტების შემსწავლელ კომისიაში. – გაზ. "კომუნისტი". – 1988. – 26 მარტი
- 6258. მთაწმინდაზე. დიდი ილიას დაბადების დღეს...:** [ცერემონია]. – გაზ. "სამშობლო". – 1988. – 5 ნოემბ.
- 6259. მირიანაშვილი ა.** განმარტება თუ თვითრეკლამა?. – გაზ. "სახ. განათლება". – 1988. – 25 ნოემბ.
- პასუხი ვ. ვახანიას გამოკვლევაზე "რამდენიმე შენიშვნა ი. ჭავჭავაძის მოთხრობა "კაცია-ადამიანის?!" შესახებ.
- 6260. მირიანაშვილი ა.** შენიშვნები რეცენზიის გამო. – გაზ. "სახ. განათლება". – 1988. – 13 მაისი.
- გამოხმაურება რ. შამელაშვილის წერილზე "ილიას ერთი პერსონაჟის გვარის ახლებურად გაგებისათვის", რომელიც ეხება ვ. ვახანიას წერილს "რამდენიმე შენიშვნა ი. ჭავჭავაძის "კაცია-ადამიანის?!" შესახებ".
- 6261. მიქაძე გ.** ახალი მასალები ილია ჭავჭავაძის შესახებ. – ჟურ. "ბალავერი". – 1988. – №2-3. – გვ. 98-109.
- 6262. მორგოშია თეიმურაზ.** ბათუმი დაამშვენა. – გაზ. "სამშობლო". – 1988. – მარტი, №6.
- ილია ჭავჭავაძის ძეგლის გახსნა ბათუმში (ავტორი ელგუჯა ამაშუკელი).
- 6263. მოსია ტ.** "აჩრდილი"-სათაური. – ჟურ. "სკოლა და ცხოვრება". – 1988. – №6. – გვ. 16-23
- 6264. მოსია ტ.** "აჩრდილის" ლიტერატურული წყაროები. – საქ. სსრ მაცნე. მეცნ. აკად., ენისა და ლიტ. სერია. – 1988. – №4. – გვ. 34-49.
- 6265. მრგვალ მაგიდასთან.** – ჟურნ. "ივერია" (პარიზი). – 1988. – №32.
- წერილში მოტანილია ფრაგმენტი მიხეილ ქავთარაძის სიტყვიდან, სადაც იგი ამბობს, რომ თავისუფალი ქვეყნის მშენებლობას სჭირდება ილიასეული მზერა, სიდინჯე, წინასწარი გააზრებული ქმედებები და არა რევოლუციური ცუნდრუკობა.
- 6266. მჭედლიშვილი ი.** ილიასადმი: [ლექსი]:. – გაზ. "ივრის განთიადი" (საგარეჯო). – 1988. – 10 სექტ.
- 6267. მჭედლური დ.** ილია და ვაჟა. [ეპიზოდები ორი პოეტის ურთიერთობიდან]. – მწიგნობარი-87. – თბ. – 1988. – გვ. 158-165.
- 6268. ნატროშვილი გ.** წინაპრის ბრძნული შეგონებანი. – გაზ. "ყვარელი". – 1988. – 18 აგვ.
- ილია ჭავჭავაძის რჩევა-შეგონებანი ქართველი ერისადმი.
- 6269. ნიკოლეიშვილი ნ.** სკოლა და ოჯახი. – გაზ. "წიგნის სამყარო". – 1988. – 28 დეკ.
- წერილი ეხება გ. ბლაგიძის წიგნს "სკოლა და მასწავლებელი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებით მემკვიდრეობაში".
- 6270. ნიკოლაიშვილი ვიოლა.** აღსრულდა დიდი წინაპრის ოცნება [ილია ჭავჭავაძის მონაწილეობა საქართველოში სარწყავი არხების შენებლობის საქმეში]. – ჟურ. "საქართველოს სოფლის მეურნეობა". – 1988. – №1. – გვ. 20.
- 6271. ოჩიაური ლ.** უკვდავი სული. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1988. – 11 მარტი.
- წერილში საუბარია შ. შონიასა და ზ. შანიძის მიერ გადაღებულ დოკუმენტურ ფილმზე "უკვდავი სული", რომელიც ილია ჭავჭავაძეს ეხება.

6272. პეტრიაშვილი გ. ილია ჭავჭავაძის პირადი დაცვა: (სცენარის დაცვა). – გაზ. "ქართული ფილმი". – 1988. – 6 იანვ.
6273. რამიშვილი კ., იმნაძე ე. ი. ჭავჭავაძის პირადი ბიბლიოთეკა. – მწიგნობარი-87. – თბ., 1988. – გვ. 95-106
6274. რეიფილდი დ. პოეტი და ცივილიზაცია. – ჟურ. "ბალავერი". – 1988. – №2-3. – გვ. 14-17.
6275. რობაქიძე გრიგოლ. ქართული პროზის გამმართველი. – გაზ. "ყვარელი". – 1988. – 17 დეკ.
6276. როგავა ჯ. ილია ჭავჭავაძე და იონა მეუნარგია. – ჟურ. "ეგრისი". – 1988. – №1. – გვ. 196-201
6277. სალუქვაძე ა. ილიას მკვლელი: [ლექსი]. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1988. – 23 დეკ.
6278. სალუქვაძე ა. ილიას: [ლექსი]. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1988. – 8 აპრ.
6279. სამუშია ე. ილია ჭავჭავაძის ერთი პოემის სწავლებისათვის. – გაზ. "კომუნისმის დროშით" (წალენჯიხა). – 1988. – 10 დეკ.
პოემის "რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან" საშუალო სკოლაში სწავლების საკითხები.
6280. სამხარაძე-ჯღამაძე ე. იქ წიწამურთან: [ლექსი]. – გაზ. "საბჭ. აფხაზეთი". – 1988. – 27 თებ.
6281. სანიკიძე თენგიზ. ილიასა და აკაკის პოეზიის სიხშირის ლექსიკონი / [რედ.: კ. დანელია]. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1988. – 697 გვ.
6282. სანიკიძე ლევან. ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: სანიკიძე ლ. წიგნი მოწამეთა. – თბ., 1988. – გვ. 472-535
6283. სარიშვილი ვლ. რუსი რევოლუციონერ-დემოკრატები და ილია ჭავჭავაძე ალზრდის ზოგიერთი საკითხის შესახებ. – ჟურ. "რიწა". – 1988. – №2. – გვ. 215-217.
6284. "საქართველოს მოამბე" და მისი რედაქტორი [ილია ჭავჭავაძე და მისი ჟურნალი "საქ. მოამბე"]. – გაზ. "სამშობლო". – 1988. – თებერვალი. – №4. – გვ. 8.
6285. სახლთხუციშვილი უშანგი. ისევ ჭავჭავაძეთა გვარის ისტორიისათვის. – ჟურ. "ჯეჯილი". – 1988. – №1. – გვ. 57-76.
6286. სიგუა ალ. საინტერესო მონოგრაფია "ილია ჭავჭავაძე და მისი ეპოქა". – წიგნ.: "მგზნებარება გულისა". – თბ., 1988. – გვ. 52-57.
დიომიდე თოფურიძის გამოუქვეყნებელი ნაშრომის შესახებ.
6287. სიგუა ალ. სტუმრად ილია ჭავჭავაძესთან. – გაზ. "სამშობლო". – 1988. – 16 აგვ.
ფრანგი არქეოლოგ-ეთნოგრაფის ბარონ დეზაისა და პოეტ ევგენი მარკოვის შეხვედრა ილია ჭავჭავაძესთან 1899 წლის 27 ოქტომბერს თბილისში.
6288. სიდამონიძე ვახტანგ. დიდი ილიას მცირე ქიმუნჯები. [გაზ. "ივერიის" ფურცლებზე]. – ჟურ. "ჯეჯილი". – 1988. – №1. – გვ. 97-99.
6289. სიდამონიძე ვახტანგ. ილია ჭავჭავაძის წერილი შოთა რუსთაველზე. – ჟურ. "ჯეჯილი". – 1988. – №1. – გვ. 92-94.
ცნობები შოთა რუსთაველის ბიოგრაფიიდან ათანასე მაყაშვილის ოჯახში დაცულ ხელნაწერში. ილია ჭავჭავაძე ამ ხელნაწერის შესახებ.

- 6290.** სიღამონიძე ვახტანგ. შესანიშნავი სამეული. – ჟურ. "ჯეჯილი". – 1988. – №1. – გვ. 95-96.
ილია ჭავჭავაძისა და ცნობილი რუსი იურისტების – მ. ტაგანცევისა და მაქს კოვალევსკის ერთობლივად შემუშავებული პროექტი სიკვდილით დასჯის თაობაზე.
- 6291.** სინჯიკაშვილი ლ. ილია და აკაკი. – გაზ. "კოლმეურნე" (სიღნაღი). – 1988. – 3 დეკ.
- 6292.** სიტყვა ილიაზე. – ჟურ. "ბალავერი". – 1988. – №2-3. – გვ. 18-25.
ცნობილი მეცნიერის და საზოგადო მოღვაწის მიხეილ (მიხაკო) წერეთლის მიერ 1907 წლის 7 სექტემბერს წარმოთქმული სიტყვა.
- 6293.** სპარსიაშვილი არჩილ. ილია ჭავჭავაძის დრამატურგია და ფოლკლორი. – წიგნ.: სპარსიაშვილი ა. ქართული ლიტერატურის სწავლებისათვის. – თბ., 1988. – გვ. 150-160.
- 6294.** სტურუა ზ. "გულითადად მოგესალმებით ძველი კოლხეთიდან". – მწიგნობარი-87. – 1988. – გვ. 138-144.
ილია ჭავჭავაძის ურთიერთობა საზღვარგარეთელ კულტურის მოღვაწეებთან.
- 6295.** სტურუა ზ. ერთი კომენტარის გამო. – ჟურ. "კრიტიკა". – 1988. – №3. – გვ. 120-121.
ლექს "ბედნიერი ერის" კომენტარის შესახებ (ი. ჭავჭავაძის ნაწერების 1914 და 1925 წელს გამოცემული სრული კრებულის I ტომში გაპარული უზუსტობები).
- 6296.** სტურუა ზ. ილია ჭავჭავაძე იტალიურ გამოცემებში. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1988. – 10 ივნ.
- 6297.** სტურუა ზ. სამშობლოს უსაზღვრო სიყვარულით... – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1988. – 12 აგვ.
წერილი ეხება ე. გარიბალდის მიერ მოწყობილ პრესკონფერენციას, რომელიც ჯ. გარიბალდის ხსოვნას მიეძღვნა და რომელზედაც ე. გარიბალდიმ ისაუბრა საქართველოში მოგზაურობის შთაბეჭდილებასა და ილია ჭავჭავაძის შესახებ.
- 6298.** სურგულაძე ე. რას გვასწავლის ილია?. – ჟურ. "ბალავერი". – 1988. – №2-3. – გვ. 81-87
- 6299.** ტაბიძე ნოდარ. ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტიკა. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1988. – 255გვ.
- 6300.** ტოგონიძე გიორგი. მცირე რამ წარსულიდან. – ჟურნ. "დროშა" (პარიზი). – 1988, 21. 6.
ილიას მიერ ქართველი ერის მანკიერი მხარეების მხილების შესახებ.
- 6301.** ტულუში კ. ილია და ალექსანდრე გრიბოედოვი. – გაზ. "ყვარელი". – 1988. – 4 ოქტ.
- 6302.** ტუხაშვილი ლ. ეროვნული პრობლემის მხატვრული კონცეფცია (თეიმურაზ I-დან ილია ჭავჭავაძემდე). – ჟურ. "მნათობი". – 1988. – №3. – გვ. 113-126.
- 6303.** ტყემელაშვილი მ. დროის სინამდვილე ილია ჭავჭავაძის "გლახთა განთავისუფლების პირველ-დროების სცენებში". – ჟურ. "პარალელი". – 1988. – №2. – გვ. 123-130.
- 6304.** უდიდესი მეგობრობის ნიშნად. – გაზ. "თბილისი". – 1988. – 5 ივლ.

მარჯორი და ოლივერ უორდროპების მიერ ინგლისურად თარგმნილი ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებების გამოცემის შესახებ.

6305. ფირანიშვილი პაატა. ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის საკითხები ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. _ თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1988. _ 172გვ.

6306. ქავთარაძე ნ. ილია ჭავჭავაძე და კომპოზიტორული აზროვნების პროცესები. _ ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". _ 1988. _ №1. _ გვ. 1-12.

ილიას სტატია "ქართული ხალხური მუსიკა". ილიას ტექსტებზე შექმნილი მუსიკალური ნაწარმოებები.

6307. ქავთარაძე მიხეილ. ილია_საქართველოა! _ კრებულში: "ილია ჭავჭავაძე_150". _ პარიზი, 1988.

6308. ქარჩხაძე ჯემალ. მონოლოგი დიალოგიდან.. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1988. _ №8. _ გვ. 104-120.

ქართული მწერლობის დღევანდელ ვითარებაზე საუბრისას ავტორი მოიხსენიებს ილია ჭავჭავაძეს და გულისტკივილით აღნიშნავს: "ილია ჭავჭავაძეს და მის თანამოსანგრეთ რომ ჩვენი ზნეობა დაჰყოლოდათ, დღეს საქართველო აღარ იქნებოდა. ხოლო ხვალ რომ საქართველო ისეთი იყოს, როგორც ჩვენ გვინდა, დღეს ქართულმა მწერლობამ ილია ჭავჭავაძისა და მის თანამოსანგრეთა ზნეობა უნდა შეისხას ხორცად. და სამწერლო ტაძრის განახლების გზაზეც მაგალითად კვლავაც ილია ჭავჭავაძე უნდა დაისახოს".

ავტორი შემდეგ ეხება ილიას წმინდანად გამოცხადებას და ამბობს: "ილია ჭავჭავაძის მიზანი ის კი არ იყო, წმინდანად შეგვერაცხა და "ილია მართალი" გვეწოდებინა, არამედ ის, რომ ჩვენ გვეცხოვრა წმინდა ცხოვრებით და ჩვენ გვევლო სიმართლის გზით. ილია იმისათვის იბრძოდა, რომ ჩვენ გონიერი, ზნემაღალი, ჯანსაღი და შრომისმოყვარე ერი ვყოფილიყავით, და მისი წმინდანობაც იმაზე იყო დამოკიდებული..."

6309. ქინქლაძე ო. ილია. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1988. _ 2 აგვ.

6310. ქრისტესაშვილი მერი. ილია ჭავჭავაძე და რუსი სამოციანელები. _ მწიგნობარი-87. _ თბ., 1988. _ გვ. 201-213

6311. ღიმილი, ღიმილი. . . . : ილია ჭავჭავაძე / [შემდგ.: თამილა ბუზუკაშვილი, დავით ბუზუკაშვილი]. _ თბ.: ხელოვნება, 1988. _ 21გვ. _ (ქართული კულტურის მოღვაწენი მეგობრულ შარჟებში).

6312. ღლონტი თემურ. ილია ჭავჭავაძე და სოფლის მეურნეობა. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1988. _ 190გვ.

6313. ღლონტი თ. ვერცხლის მედალი ილია ჭავჭავაძეს. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1988. _ 12 თებ.

ილია ჭავჭავაძის სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის შესახებ.

6314. ღუდუშაური ციციწო. "იმ საღამოს სტეფან-წმინდას ამოვედი..." _ გაზ. "სამშობლო". _ 1988. _ სექტემბერი, №20.

საქ. თეატრის მოღვაწეთა კავშირისა და საქ. პოლიტექნიკური ინსტიტუტის მიერ ყაზბეგის კინოს სახლში გამართული ერთობლივი ლიტერატურული საღამო-სპექტაკლი " ილია ჭავჭავაძე" (ავტორი და დამდგმელი მარინე ჯიქია).

- 6315.** ყორანაშვილი გ. ეროვნული და სოციალური განთავისუფლების საკითხი ილიას ნააზრევსა და პრაქტიკულ ნაღვაწში. _ ჟურ. "ცისკარი". _ 1988. _ №11. _ გვ. 122-123.
- 6316.** შალვაშვილი ლ. "და თეთრი ზოლი შორის მთებისა". _ ჟურ. "ბალავერი". _ 1988. _ №2-3. _ გვ. 139-152.
ილიას ლექსების "ელეგიისა" და "კაკო ყაჩაღის" დასაწყისის მხატვრულ ენობრივი ანალიზი.
- 6317.** შალუტაშვილი ნ. "საზოგადო ჭირზედ ვწერთ...", "ლუარსაბი და დარეჯანი" ს. შალუმიანის სახელობის სომხური დრამატული თეატრის სცენაზე. _ ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". _ 1988. _ №5. _ გვ. 82-87
- 6318.** შამელაშვილი რ. ახალი ტიპის ლექსიკონი. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1988. _ 12 აგვ.
თ. სანიკიძის წიგნის "ილიასა და აკაკის პოეზიის სიხშირის ლექსიკონის" შესახებ.
- 6319.** შამელაშვილი რ. კარგი შენაძენი. _ გაზ. "წიგნის სამყარო". _ 1988. _ 27 ივლ.
გამოხმაურება თ. სანიკიძის წიგნის "ილიასა და აკაკის პოეზიის სიხშირის ლექსიკონის" გამოსვლის გამო.
- 6320.** შამელაშვილი რ. სიტყვას ვიტყვი, ცამ ქუხილი დაიწყოს... ილია ჭავჭავაძის მჭევრმეტყველება. _ წიგნ.: მგზნებარება გულისა. _ თბ., 1988. _ გვ. 45
- 6321.** შარაძე გურამ. ორი მომენტი ილია ჭავჭავაძის მოღვაწეობიდან. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1988. _ 31 აგვ.
ფაქტი და სინამდვილე (სპ. ვირსალაძის წერილები ნ. ნიკოლაძისადმი, ი. ჭავჭავაძისადმი, ხელით ნაწერი პროგრამის ტექსტი, ჩასწორებული ი. ჭავჭავაძის მიერ); 2) საყურადღებო ცნობა (მ. ლაშაურის წიგნ "ქართულ სულში" მოთავსებული ი. ჭავჭავაძის სიტყვა სიკვდილით დასჯის წინააღმდეგ.
- 6322.** შარაძე გურამ. რაევსკი თუ იანიშევსკი?. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1988. _ 20 აგვ.
მკვლევარი სათანადო საბუთებზე დაყრდნობით აცხადებს, რომ იმ პანსიონის მფლობელის გვარი, სადაც ილია ჭავჭავაძე მიაბარეს, არის რაევსკი და არა იანიშევსკი, როგორც ეს მის ზოგიერთ ბიოგრაფიულ წყაროშია მითითებული.
- 6323.** შოვენტუკოვი ადამ. ერის წყლული აჩნდა წყლულად... ხალხთა მეგობრობის გულმხურვალე მომხრე [ილია ჭავჭავაძე]. – მგზნებარება გულისა. – თბ. – 1988. – გვ. 21-26.
- 6324.** ჩარკვიანი ჯ. ასი სიკვდილი ვერ მომიკლავს ერთ სიყვარულსა. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1988. _ 15 ოქტ.
- 6325.** ჩაჩავა-ჯავახიშვილი ნ. იმ სადამოს ხიბლი. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1988. _ 6 იანვ.
თ. ელბაქიძის სპექტაკლ "რექვიემის" შესახებ, რომელიც ილია ჭავჭავაძის საიუბილეოდ დაიდგა.
- 6326.** ჩიტაია ომარ. დღესასწაული კახში. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1988. _ 22 აპრ., №17.
ილია ჭავჭავაძის ძეგლის გახსნა კახში.

- 6327.** ჩხეიძე ჟ. "მაჭანკალი" სცენაზე. _ გაზ. "გამარჯვების დროშა" (ლაგოდები). _ 1988. _ 3 მარტი.
ილია ჭავჭავაძის პიესა ლაგოდების თეატრის სცენაზე.
- 6328.** ციციშვილი გ. მთავარი მიზანი - ჭეშმარიტების დადგენა. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1988. _ 26 მარტი.
ილია ჭავჭავაძის ცხოვრების ბოლო პერიოდისა და მკვლევლობასთან დაკავშირებული ფაქტების შემსწავლელი კომისიის მუშაობის შესახებ საუბრობს ამ კომისიის თავმჯდომარე გ. ციციშვილი (ჩაიწერა ნ. მუშკუდიანმა).
- 6329.** ცოტნიაშვილი ვახტანგ. ილია და ბავშვები. - ჟურ. "ჯეჯილი". - 1988. - №1. - გვ. 78-91.
- 6330.** წერეთელი გიორგი. ნოე ჟორდანიას 120 წლისთავი. _ ჟურნ. "გუშაგი" _ 1988, №15.
ავტორი საუბრობს ნოე ჟორდანიასა და ილია ჭავჭავაძის პოლემიკის ხასიათზე და თვლის, რომ ეს პაექრობა ისევე დამთავრდებოდა, როგორც დამთავრდა ილიასა და გრიგოლ ორბელიანის ურთიერთობა.
- 6331.** წერეთელი ვ. მოგონებანი ილია ჭავჭავაძეზე. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1988. _ 15 ოქტ.
- 6332.** წერეთელი მ. სიტყვა ილიაზე. _ ჟურ. "ბალავერი". _ 1988. _ №2-3. _ გვ. 18-25.
- 6333.** წერეთელი მ. სიტყვა წარმოთქმული ილია ჭავჭავაძის თბილისში ჩამოსვენების დროს, 7 სექტ. 1907 წელს. _ ჟურ. "ჯვარი ვაზისა". _ 1988. _ №1. _ გვ. 41-43
იგივე: გაზ. "ყვარელი". _ 1988. _ 7 ოქტ.
- 6334.** წულაძე აპოლონ. საგურამო და წინამძღვრიანთკარი. _ ჟურ. "პარტიული სიტყვა". _ 1988. _ №18. _ გვ. 18-21.
მოგონებები ი. ჭავჭავაძესა და ი. წინამძღვრიშვილზე.
- 6335.** წულაძე ლ. დედაენის სწავლების მარადიული გზამკვლევი. _ ჟურ. "ბალავერი". _ 1988. _ №2-3. _ გვ. 160-174
- 6336.** ჭავჭავაძე გიული. ილიას დღე ყაზბეგში. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1988. _ 12 აგვ., №33.
საქ. თეატრის მოღვაწეთა კავშირისა და საქ. პოლიტექნიკური ინსტიტუტის მიერ ყაზბეგში გამართული ერთობლივი ლიტერატურული საღამო-სპექტაკლი " ილია ჭავჭავაძე" (ავტორი და დამდგმელი მარინე ჯიქია).
- 6337.** ჭავჭავაძე გიული. ილია ჭავჭავაძე. _ ჟურ. "საბჭ. ხელოვნება". _ 1988. _ №8. _ გვ. 158.
ლიტერატურული საღამო-სპექტაკლი " ილია ჭავჭავაძე" (ავტორი და დამდგმელი მარინე ჯიქია) ბათუმის ი. ჭავჭავაძის სახ. სახელმწ. დრამატულ თეატრში.
- 6338.** ჭანტურია ტ. ილია, გაბრაზებული მამებზე, უფრო მაინც - გ. ორბელიანზე: [ლექსი]. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1988. _ 25 თებ.
- 6339.** ჭირღვია ჯ. "ილია ჭავჭავაძე" მსოფლიოს მერიდიანებზე. _ გაზ. "თბილისი". _ 1988. _ 30 იანვ.

- საუბარი ბათუმის საზღვაო სანაოსნოს სამმართველოს უფროს ჯ. ჭირღვაიასთან ახალი ტანკერისათვის ილია ჭავჭავაძის სახელის მიკუთვნებასთან დაკავშირებით (ჩაიწერა მ. ხერგიანმა).
- 6340. ჭონქაძე ლ.** ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. – გაზ. "კომუნიზმის გზა" (დუშეთი). – 1988. – 25 თებ.
- 6341. ჭუმბურიძე ზ.** ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა ახალი აკადემიური გამოცემის გამო. – გაზ. "სამშობლო". – 1988. – 20 მარტი.
- 6342. ხარაბაძე გ.** ცოცხალი აზრი და ცოცხალი სიტყვა. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1988. – 9 სექტ.
- საუბარი მსახიობ გ. ხარაბაძესთან ი. ჭავჭავაძის პუბლიცისტური ნაწარმოებების მიხედვით დადგმულ ტელესპექტაკლ "XIX საუკუნეს" შესახებ (ჩაიწერა ზ. აბაშიძემ).
- 6343. ხაჩიშვილი თ.** ილია ჭავჭავაძე...ლირის როლში. – გაზ. "სოფ. ცხოვრება". – 1988. – 17 დეკემბერი.
- თბილისში, 1860 წელს ქართულ თეატრში გაიმართა წარმოდგენა, ცოცხალი სურათები შექსპირის ტრაგედია "მეფე ლირის" თემაზე. მისი დადგმის იდეა და განხორციელებაც ეკუთვნოდა ქართველ სამოციანელთა წინამძღოლს ი. ჭავჭავაძეს. რომელიც თავად განასახიერებდა სცენაზე მეფე ლირს.
- 6344. ხეთერელი ციური.** ხელოვანის შთაგონება (ვალერიან გუნიას დაბადებიდან 125-ე წელთან დაკავშირებით) – ჟურ. "თეატრალური მოამბე". – 1988. – №5. – გვ. 80-84.
- რედაქტორ-გამომცემლის და საზოგადო მოღვაწის დამოკიდებულება ილია ჭავჭავაძისადმი.
- 6345. ხერგიანი მ.** წიწამურიდან ჩვენამდე. – ჟურ. "განთიადი". – 1988. – №4. – გვ. 182-217.
- 6346. ხინთიბიძე ავ.** ასამაღლებელი ხმა: (ილია ჭავჭავაძის პოეტიკური ნააზრევიდან). – გაზ. "ლიტ საქართველო". – 1988. – 1 აპრ.
- 6347. ხოლოპოვი გ.** "სიმართლის ხმა ქვეყნადა ჰქუხს..."ოჰ, ის ძვირფასი ოთხი წელიწადი". – წიგნ.: მგზნებარება გულისა. – 1988. – გვ. 8-13.
- ილია ჭავჭავაძის რუსეთში შექმნილი ნაწარმოებების შესახებ.
- 6348. ხორგუაშვილი გიორგი.** გიორგი სააკაძის შთამომავალნი – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1988. – 4 მარტი. – №10. – გვ. 11.
- ილია ჭავჭავაძის ურთიერთობა გიორგი სააკაძის შტამომავლებთან.
- 6349. ხუციშვილი ს.** ილიას პირველი აკადემიური. – მწიგნობარი-87. – 1988. – გვ. 32-45
- ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა პირველი ტომის მ. გედევანიშვილისეული გამოცემის შესახებ.
- 6350. ხუციშვილი ს.** "საქართველოს მოამბე" და მისი რედაქტორი. – გაზ. "სამშობლო". – 1988. – 20 თებ.
- 6351. ჯანელიძე დ.** ილია ჭავჭავაძის ისტორიოგრაფიული ნააზრევი. – გაზ. "ქართული თეატრის დღე". – 1988. – 14 იანვ.
- 6352. ჯაფარიძე ფ.** ილიას: [ლექსი]. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1988. – 1 ოქტ.
- 6353. ჯაყელი ჯ.** ილია ჭავჭავაძე და ხალხური საუნჯე. – წიგნ.: სამხრეთ-დასავლეთ საქართველოს ზეპირსიტყვიერება, IX. – თბ., 1988. – გვ. 78-84.

ილიას დამოკიდებულება ქართული ფოლკლორისადმი.

- 6354.** ჯორბენაძე ბესარიონ. ზნეობრივი სახე ერისა. – ჟურ. "ბალავარი". – 1988. – №2-3. – გვ. 26-34
- 6355.** Бахтадзе И. Культурологическая концепция Ильи Чавчавадзе. – жур. «Лит. Грузия». – 1988. – № 6. – С. 193-199
- 6356.** Вахания В. Вынужденное разъяснение. – газ. «Нар. образование». – 1988. – 14 июня.
გამოხმაურება ა. მირიანაშვილის სტატიაზე (გაზ. «Нар. образование», 1988, 13 მაისი), რომელიც ეხება მოთხრობა "კაცია-ადამიანის" პერსონაჟის გვარის ახლებურად გაგების საკითხს.
- 6357.** Глонти А.А. Вопросы общего и грузинского языкознания в художественно-философском наследии И. Чавчавадзе: [К 150-летию со дня рождения]. – Изв. АН СССР. Серия лит. и яз. – 1988. – Т 47. – № 2. – С. 159-166
- 6358.** Две неизвестных письма Ильи Чавчавадзе: [к В. Карбелашвили и С. Чавчавадзе / Публикация Г. Мегрелидзе]. – газ. «Нар. образование». – 1988. – 24 июня
- 6359.** Иванишвили Д. Посвящение Илье Чавчавадзе. – газ. «Заря Востока». – 1988. – 10 нояб.
ილია ჭავჭავაძის თბილისის სახლ-მუზეუმის შესახებ.
- 6360.** Каландадзе, А.П. Илья: Роман: [О И.Г. Чавчавадзе] / пер. с. Груз. А. Перим. – Тб.: Мерани, 1988.- 461, [2] с.
- 6361.** Кобидзе, Р. Илья Чавчавадзе. – в кн.: Кобидзе, Р. Трагическое в новой грузинской литературе / ред.: Н. Шавгулидзе. – Тб.: Мецниереба, 1988: тип. АН ГССР. – 94 с.
- 6362.** Мирианашвили А. Замечания по поводу одной рецензии. – газ. «Нов. образование». – 1988. – 13 мая.
გამოხმაურება რ. შამელაშვილის სტატიაზე (გაზ. «Нар. образование», 1988, 4 თებ.), რომელიც ეხება მოთხრობა "კაცია-ადამიანის" პერსონაჟის გვარის ახლებურად გაგების საკითხს.
- 6363.** Мирианашвили А. Разъяснение или самореклама?. – газ. «Нов. образование. – 1988. – 20 нояб.
გამოხმაურება ვ. ვახანიას სტატიაზე (გაზ. «Нар. образование», 1988, 14 მაისი), რომელიც ეხება მოთხრობა "კაცია-ადამიანის" პერსონაჟის გვარის ახლებურად გაგების საკითხს.
- 6364.** На традиционном «Четверге». – жур. «Лит. Грузия». – 1988. – №10. – С. 125.
ილია ჭავჭავაძის თბილისის სახლ-მუზეუმში ჩატარებული "ხუთშაბათობების" შესახებ.
- 6365.** Ованесян Р. [Ильи Чавчавадзе]. – жур. «Партийное слово». – 1988. – №8. – С. 17-18.
სომხეთის სსრ მწერალთა კავშირის გამგეობის თავმჯდომარის სიტყვა ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ.
- 6366.** Соселия А. Светог разума Грузии. – газ. «Нар. образование». – 1988. – 7 янв. – С. 3.
iakob gogebaSvili ilia WavWavaZis Sesaxeb.
- 6367.** Цуладзе А. Сагурамо и Цинамдзгврианткари. – жур. «Партийное слово». – 1988. – №18. – С. 18-20.

წინამძღვრიანთკარის სასოფლო-სამეურნეო სკოლის ყოფილი მოსწავლის აპოლონ წულაძის მოგონება ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებიდან.

6368. Чинчаладзе Л. Воспитатель добра и любви. – газ. «Народное образование». – 1988. - 12 апр. - С. 2.

საქართველოს დამსახურებული მასწავლებლის თამარ ბურჯანაძის მიერ ილია ჭავჭავაძის თბილისის სახლ-მუზეუმში ჩატარებული მწერლის შემოქმედებისადმი მიძღვნილი გაკვეთილის შესახებ.

6369. Шадури В. Илья Чавчавадзе и русская культура. – газ. «Сов. Аджария». – 1988. - 18 мая.

6370. Шамелашвили Р. Словарь нового типа. – газ. «Нар. образование». – 1988. - 12 авг.

თამაზ სანიკიძის წიგნის “ილიასა და აკაკის პოეზიის სიხშირის ლექსიკონის” გამოსვლის შესახებ.

- 6371.** აბაშიძე გრ. აჭარის მოჭირნახულე. _ გაზ. "განახლებული მესხეთი" (ადიგენი). _ 1989. _ 14 მარტი
- 6372.** აბაშიძე ი. სიტყვა ილია ჭავჭავაძეზე. _ წიგნ.: აბაშიძე ი. გუმინ, გუმინწინ...!. _ თბ., 1989.
- 6373.** აბაშიძე ნ. საულ უშეროვიჩის კრებულის გამო. _ ჟურ. "კრებული". _ 1989. _ №2. _ გვ. 116-118.
კრებულში "სიკვდილით დასჯილნი მეფის რუსეთში" შეტანილია ილია ჭავჭავაძის მკვლევების სახელები და ისინი მოხსენიებულნი არიან, როგორც რევოლუციონერები.
- 6374.** აბაშიძე ვ. ილია ჭავჭავაძის ერთი იურიდიული გამოკვლევის გამო. _ ჟურ. "საბჭ. სამართალი". _ 1989. _ №5. _ გვ. 30-42.
მიმოხილვა ილიას სტატიისა "სანოტარო დებულების 163-ე მუხლი და მისი შეფასება თბილისის საოკრუგო სასამართლოს მიერ.
- 6375.** აბაშიძე ვ. ილია ჭავჭავაძის პოლიტიკურ-სამართლებრივი მსოფლმხედველობა. _ თბ., 1989. _ 30გვ. _ (ლექტორთა დასახმარებლად. საქ. სსრ საზ-ბა "ცოდნა", 33).
- 6376.** ალავიძე ო. "ბავშვი სათავეა...დიდი ადამიანისა". _ ჟურ. "სკოლა და ცხოვრება". _ 1989. _ №2. _ გვ. 46-53.
ილია ჭავჭავაძე ბავშვის, როგორც სწავლა-აღზრდის პროცესის სუბიექტის შესახებ.
იგივე: გაზ. "ყვარელი". _ 1989. _ 30 მარტი, 1 აპრ.
- 6377.** არსენიშვილი ვლ. წიწამურს ნუ ახსენებთ: [ლექსი]. _ გაზ. "ლენინის გზით" (გურჯაანი). _ 1989. _ 16 მაისი.
- 6378.** აფრიდონიძე შ. ილია ჭავჭავაძის სტილისათვის. _ წიგნ.: ქართული სიტყვის კულტურის საკითხები. წიგნი IX. _ თბ., 1989. _ 46-69.
- 6379.** ახვლედიანი გ. პოლემიკა ცხედრის გარშემო. _ გაზ. "ახ. კომუნისტი". _ 1989. _ 9 მაისი.
ილიას მკვლევლობის ფაქტის ასახვა იმდროინდელ პრესაში.
იგივე: გაზ. "ყვარელი". _ 1989. _ 29 ივნ.
- 6380.** ბადრიძე შოთა. დავით აღმაშენებელი თერგდალეულთა თვალით. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1989. _ 8 თებ.
- 6381.** ბადრიძე შოთა. ოთხმოცწლიანი დავის სათავეებთან. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1989. _ 22 თებ.
"საშვილიშვილო ცოდვა" - ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობის ანალიზის სათავეებთან.
- 6382.** ბარნოვი გურამ. ასი წლის შემდეგ. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1989. _ 6 იანვ.
ავტორი საუბრობს ილია ჭავჭავაძის წერილის "რა მიზეზია, რომ კრიტიკა არა გვაქვს" აქტუალობის შესახებ.
- 6383.** ბარნოვი გურამ. მოგონება. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1989. _ 1 ნოემბ.
მოგონება ამოღებულია გაზეთ "ბახტრიონიდან" (1922წ. 11 სექტ., №10).
- 6384.** ბაქრაძე აკაკი. ნიკო ნიკოლაძე. _ თბ., 1989. _ 300გვ.

წიგნში მრავალ ადგილზეა მოხსენიებული ილია ჭავჭავაძე. მათგან აღსანიშნავია ილიასა და ნიკო ნიკოლაძის ურთიერთობა, მაგალითად, დუელის ეპიზოდი, ნ. ნიკოლაძის მიერ ილიას, როგორც მწერლის, შეფასება და ა.შ.

- 6385.** ბეგიაშვილი ლ. ილიას გარდაცვალებაზე: [ლექსი]. – გაზ. "კოლმეურნე" (სიღნაღი). – 1989. – 17 ივნ.
- 6386.** ბენაშვილი გ. შენი სიწმინდით ვიგერიებდით. – წიგნ.: ბენაშვილი გ. ლიტერატურულ-კრიტიკული ეტიუდები. – თბ., 1989. – გვ. 245-258.
- 6387.** ბერეკაშვილი ნ. ილია ქართულად და რუსულად. – გაზ. "თბილისი". – 1989. – 9 ივნ.
- ილია ჭავჭავაძის ლექსებისა და პოემების მინიატურული წიგნების ქართულ და რუსულ ენებზე გამოცემის შესახებ.
- 6388.** ბერიძე თ. ქებად და დიდებად ქართულისა ენისა. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1989. – 1 თებ.
- საქართველოს თეატრის მოღვაწეთა კავშირის და საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის მიერ მესხეთში გამართული ილია ჭავჭავაძის საღამო.
- 6389.** ბეროშვილი ი. განკაცებული ადამიანი: (ილიას ათი მცნება ადამიანის განმტკიცების შესახებ). – თბ.: განათლება, 1989. – 136 გვ.
- წიგნში შესულია ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და შემოქმედების ამსახველი სხვადასხვა ნარკვევი.
- 6390.** ბერულავა ხ. ილია ჭავჭავაძის ხატება თეთრი გიორგის ტაძარში: [ლექსი]. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1989. – 3 თებ.
- 6391.** ბესარიონ ბელინსკი. როგორც პუბლიცისტი და მისი კვალი ილ. ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. – წიგნში: ზანდუკელი, მიხეილ. თხზულებანი V. – თბ., 1989. – გვ. 347-384.
- 6392.** ბესტავაშვილი ი. ოთხმოცი წლის წინ წიწამურთან გავარდა ტყვია: [ლექსი]. – გაზ. "განთიადი" (კასპი). – 1989. – 18 ივლ.
- 6393.** ბიბილეიშვილი ლ. ნიკო ნიკოლაძე და ილია ჭავჭავაძე. – გაზ. "წინსვლა" (სამტრედია). – 1989. – 28 ოქტ.
- 6394.** ბუბულაშვილი ე. ზაქარია ჭიჭინაძე ილია ჭავჭავაძის მოღვაწეობის შესახებ. – ისტორიულ-წყაროთმცოდნეობითი ძიებანი. – თბ., 1989. – გვ. 97-106.
- 6395.** ბურჯანაძე ქ. "ყვარლის მთებიდან" "მგზავრის წერილებამდე". – თბილ. უნ-ტის შრომები, ტომი 285 (ლიტერატურათმცოდნეობა). – 1989. – გვ. 5-19.
- 6396.** გაბაშვილი ი. ილია ჭავჭავაძე და ფილიპე მახარაძე / პუბლიკაცია შ. ბადრიძისა. – გაზ. "სახ. განათლება". – 1989. – 1 ნოემბ.
- 6397.** გაბესკირია ვ. ზოგი რამ "ოთარაანთ ქვრივის შესახებ". – წიგნ.: გაბესკირია ვ. წერილები. – თბ., 1989. – გვ. 10-13.
- 6398.** გაბესკირია ვ. ილია ჭავჭავაძის ლირიკა. – წიგნ.: გაბესკირია ვ. წერილები. – თბ., 1989. – გვ. 300-306.
- 6399.** გაბესკირია ვ. ილია ჭავჭავაძის ლირიკული ლექსები. – წიგნ.: გაბესკირია ვ. წერილები. – თბ., 1989. – გვ. 5-10.
- 6400.** გაბესკირია ვ. ლელთ-ლუნია. – წიგნ.: გაბესკირია ვ. წერილები. – თბ., 1989. – გვ. 281-285.

- 6401. გაბესკირია ვ.** ჩვენი შენიშვნები. _ წიგნ.: გაბესკირია ვ. წერილები. _ თბ., 1989. _ გვ. 30-38.
ავტორი მიმოიხილავს ლევან გოთუას მოთხრობა "წიწამურის მიწას", რომელიც ილია ჭავჭავაძეს ეძღვნება.
- 6402. გაგნიძე ც.** წერილი მოსკოვიდან: ერთი ფრაგმენტი "ილია ჭავჭავაძის სახელობაზე" დაარსებული წრის ცხოვრებიდან. _ გაზ. "ახ. კომუნისტი". _ 1989. _ 16 მაისი.
გ. ტატიშვილის პუბლიცისტური წერილი პირადი არქივიდან.
- 6403. გამამხნევებელი ერისა...** _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1989. _ 7 ნოემბ.
გაზეთი აქვეყნებს ა. წერეთლის, ვაჟა-ფშაველას, მ. ჯავახიშვილის, გ. ქიქოძის, ექ. თაყაიშვილის, ი. ჯავახიშვილის, კ. გამსახურდიასა და გ. რობაქიძის გამონათქვამებს ილია ჭავჭავაძის შესახებ.
- 6404. გამეზარდაშვილი დავით.** ილია ჭავჭავაძე – დიდი ქართველი სამოციანელი. _ თბ.: თბ.: სახ. უნ-ტის გამ-ბა, 1989. _ 323გვ.
ნაშრომის მიზანია, მკითხველს ფართოდ და ყოველმხივ გააცნოს ილია _ როგორც დიდი სამოციანელი. მასალა დაყოფილია ექვს მონაკვეთად:
I _ სამწერლო ასპარეზზე გამოსვლა. პეტერბურგის უნივერსიტეტში. კვლავ სამშობლოში;
II _ ი. ჭავჭავაძე და იდეურ-ლიტერატურული ბრძოლა ჟურნალ "ცისკრის" ფურცლებზე;
III _ ი. ჭავჭავაძე _ ჟურნალ "საქართველოს მოამბის" რედაქტორი. იდეურ ლიტერატურული ბრძოლის გაგრძელება;
IV _ ი. ჭავჭავაძე და იდეურ-ლიტერატურული ბრძოლა 70-იან წლებში;
V _ ი. ჭავჭავაძის ლიტერატურული შეხედულებები რეალიზმის თეორიის შუქზე;
VI _ ილია და აკაკი.
- 6405. გამსახურდია კონსტანტინე.** ილია ჭავჭავაძე: [ცხოვრება და მოღვაწეობა]. _ გაზ. "მადნეული" (მადნეულის სამთო-გამამდიდრებელი კომბ-ტი). _ 1989. _ 6 ოქტ.
- 6406. გამსახურდია კონსტანტინე.** ილია ჭავჭავაძე: [მოგონებიდან]. _ გაზ. "სახ. განათლება". _ 1989. _ 13 სექტ.
- 6407. გამყრელიძე ო.** ოცდაათობმეტი წლის შემდეგ დადებული მსჯავრი. _ გაზ. "სახალხო ფრონტი". _ 1989. _ 21 ივნ.
ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის ქრონიკა.
იგივე: გაზ. "ყვარელი". _ 1989. _ 31 აგვ.
- 6408. გაწერელია ა.** მოძღვარი: ილია ჭავჭავაძის ფენომენის გაგებისათვის. _ გაზ. "თბილისი". _ 1989. _ 31 აგვ.
იგივე: გაზ. "ყვარელი". _ 1989. _ 5 სექტ.
- 6409. გვაზავა გ.** დიდი ილიას თვალსაწიერი "ლოკალური არშინით" არ იზომება. _ ჟურ. "კრიტიკა". _ 1989. _ №6. _ გვ. 51-62.
ილია ჭავჭავაძის განდევილისა და ვ. ჰიუგოს "პარიზის ღვთისმშობლის ტაძრის" ერთ-ერთი მთავარი პერსონაჟის – კლოდ ფლოროს ურთიერთმიმართების დადგენა.

- 6410. გვერდწითელი, გურამ.** პოემა სიცოცხლის გამარჯვებისა (“განდეგილის” ლიტერატურული პარალელები). – წიგნ.: გვერდწითელი გ. მწერლებზე და მწერლობაზე. – თბ, 1989. – გვ. 309-322.
- ავტორი არ იზიარებს მკვლევართა ერთი ნაწილის (მაგ. ვ. კოტეტიშვილის) მოსაზრებას, რომ პოემა “განდეგილის” ლიტერატურული პირველწყარო არის ფლობერის “წმინდა ანტონის ცდუნება” და ზოლას “აბე მურეს შეცოდება”. იგი ასაბუთებს, რომ “განდეგილის” შექმნა განპირობებული იყო “XIX საუკუნის საქართველოს სინამდვილით, პოეტის შემოქმედებითი და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის ძირითადი ამოცანის, ქართველი ხალხის თვითშეგნების გამოფხიზლების მიზნით”.
- 6411. გიგინეიშვილი ივანე.** ილია ჭავჭავაძე და ახალი ქრთული სალიტერატურო ენა. – წიგნ.: ქართული სიტყვის კულტურის საკითხები, წიგნი IX. – თბ., 1989. – გვ. 20-36.
- 6412. გიგინეიშვილი ო.** რწმენისა და ბედისწერის საკითხი ილია ჭავჭავაძის ”ოთარაანთ ქვრივში”. – თბილ. უნ-ტის შრომები, ტომი 285, 1989. – ლიტერატურათმცოდნეობა. – გვ. 20-25.
- 6413. გიგაური ციური.** არჩილ ჯაჯანაშვილი ერის ქომაგის შესახებ [ილია ჭავჭავაძესთან შეხვედრების მოგონება]. – თბ. უნ-ტის შრომები. ახალგაზრდა მეცნ. საბჭო. XVII. – თბ. – 1989. – გვ. 57-63.
- 6414. გოგიჩაიშვილი ფ.** უკვდავი ბოროტება. – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1989. – 18 აგვ.
- წერილი გადმოხეჭდილია გაზ. ”სახალხო განათლებიდან” (1913 წ. 12 მაისი). მასში საუბარია ილია ჭავჭავაძის მკვლელობასთან ფ. მახარაძე შესაძლო კავშირის შესახებ.
- 6415. გოგოჭური ნ.** ”განდეგილის” მართებულად სწავლებისათვის. – ჟურ. ”სკოლა და ცხოვრება”. – 1989. – №1. – გვ. 26-32.
- 6416. გოგოჭური ნიკო.** ტრაგედია მოსალოდნელი იყო. – გაზ. ”თბილისი”. – 1989. – 10 ოქტ.
- გამოხმაურება გაზეთ ”თბილისში” (1989წ. 2 აგვ.) გამოქვეყნებულ გ. ყორანაშვილის წერილზე ”ნუ გავიმეორებთ შეცდომებს”, რომელიც შეეხება ილია ჭავჭავაძის სოციალ-პოლიტიკურ შეხედულებებს და მის პოლიტიკური ბრძოლის პერიპეტიებს.
- 6417. გუგუშვილი მ.** ”ვეფხისტყაოსანი” ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. – ლიტერატურული ძიებანი. – 1989. – ტ. 18, №3. – გვ. 126-141
- 6418. დავითაშვილი ნ.** 1907 წლის 30 აგვისტოს: [ლექსი]. – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1989. – 21 ივლ.
- 6419. დიდიმამიშვილი ე.** ილიას გზებით: [ლექსი]. – გაზ. ”განახლებული მესხეთი” (ადიგენი). – 1989. – 25 ივლ.
- იგივე: გაზ. ”სამცხე” (ახალციხე). – 1989. – 18 ნოემბ.
- 6420. ევდოშვილი ი. ი.** ჭავჭავაძის ძეგლს: [ლექსი]. – გაზ. ”სახ. განათლება”. – 1989. – 13 სექტ.
- ლექსი პირველად გამოქვეყნდა გაზეთ ”სახალხო გაზეთში” (1913წ. 7 მაისი).
- 6421. ვაჟა-ფშაველა.** ილიას სადამო: [ლექსი]. – გაზ. ”სახ. განათლება”. – 1989. – 13 სექტ.

- 6422.** ვარდოსანიძე ს. ილია ჭავჭავაძე და XIX ს-ის მეორე ნახევრის ქართველი ისტორიკოსები. – წიგნ.: ისტორიულ-წყაროთმცოდნეობითი ძიებანი. – თბ. – 1989. – გვ. 90-97.
ილიას დამოკიდებულება ქართველი ისტორიკოსების თხზულებებისა თუ წერილების მიმართ.
- 6423.** ვაშაკიძე ი. მევენახეობა-მელვინეობასთან დაკავშირებული ლექსიკა ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტური წერილების მიხედვით. – თბილ. უნ-ტის შრომები, ჰუმანიტ. და საზოგად. მეცნ. სერია. – 1989. – ტ. 17. – გვ. 194-199.
- 6424.** ვაშიყმაძე ი. "ჟამი არს სიყვარულისაი და ". – ჟურ. "ცისკარი". – 1989. – №2. – გვ. 127-132.
ძმათა შორის უთანხმოების თემა მოთხრობაში "სარჩობელაზედ".
- 6425.** ვერძაძე ნური. ილია ჭავჭავაძის პოეზიის თარგმანები; ლირიკული პოეზიის თარგმანები; პოემა "განდეგილის" თარგმანი. – წიგნ.: ვერძაძე ნ. ლექსის ენა და თარგმანი. – თბ., 1989. – გვ. 77-105.
- 6426.** თავართქილაძე ქ. ილია ჭავჭავაძის ლიტერატურული კრიტიკის თავისებურება "ივერიაში". – ჟურ. "ცისკარი". – 1989. – №12. – გვ. 140-153.
- 6427.** თავაძე გიორგი. "მაშინ ეპოქა გათავდა დიდი". – ჟურ. "პირველი სხივი". – 1989. – №21. – გვ. 217-222.
ილია ჭავჭავაძე თანამედროვე ქართულ პოეზიაში.
- 6428.** თანამედროვენი – ა. ლაისტი, ი. გოგებაშვილი და დ. მასლოვი [ილიას შესახებ]. – გაზ. "სახ. განათლება". – 1989. – 7 ნოემბ.
- 6429.** თაყაიშვილი ე. პოლიტიკური მიმართულება ილიასი. – გაზ. "თბილისი". – 25 მაისი
- 6430.** თელია ა. ილია ჭავჭავაძის ღვაწლი ქოლერის წინააღმდეგ ბრძოლის საქმეში. – ჟურ. "საბჭ. მედიცინა". – 1989. – №5. – გვ. 51-54.
- 6431.** თელია ავთანდილ. ქართული სათავადაზნაურო ბანკი და ილია ჭავჭავაძე. – თბ.: განათლება, 1989. – 271გვ.
- 6432.** თელია ლ. ლიტერატურული სადამო. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1989. – 6 იანვ.
- სპექტაკლი "ილია ჭავჭავაძე" მესხეთის სახელმწიფო თეატრში.
- 6433.** თურნავა გ. ილია ჭავჭავაძე – კავკასიელი ბერანჟე. – საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე, ენისა და ლიტ. სერია. – 1989. – ტ. 18. – გვ. 76-85.
- 6434.** ითონიშვილი ვ. ილია ჭავჭავაძის ღვაწლი ქართულ ეთნოგრაფიაში. – წიგნ.: ითონიშვილი ვ. ქართული ეთნოგრაფიის ნარკვევები. – თბ., 1989. – გვ. 87-103.
- 6435.** იმნაიშვილი ვ. არტურ ლაისტი ილია ჭავჭავაძის შესახებ. – თბილ. უნტ-ის შრომები, ლიტერატურათმცოდნეობა. – 1989. – ტ. 285. – გვ. 25-50
- 6436.** ზანდუკელი მიხეილ. ილია ჭავჭავაძე ნიკო ნიკოლაძის კრიტიკის შუქზე. – წიგნში: ზანდუკელი მ. თხზულებანი V. – თბ., 1989. – გვ. 270-298.
- 6437.** ილია ჭავჭავაძის სიკვდილი და დასაფლავება: დასურათებული კრებული [ფაქსიმ. გამოცემა]. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1989. – 286გვ.
- 6438.** იორამაშვილი მ. ბედნიერი ხარ / ილია მართალს: [ლექსი]. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1989. – 17 ნოემბ.
- 6439.** კარბელაშვილი ა. ილია ჭავჭავაძის ინგლისელ ქალიშვილს [მ. უორდროპის]. – გაზ. "საბჭ. ოსეთი". – 1989. – 14 მარტი.

6440. კეკელია მ. ორი საბუთი ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობაზე. _ გაზ. "კომუნისტი". _ 1989. _ 26 ოქტ.
6441. კვატაია მ. ილია ჭავჭავაძის ეპისტოლური მემკვიდრეობა და შემოქმედებითი ევოლუცია / შოთა რუსთაველის სახ. ქართული ლიტ. ინ-ტი. _ თბ.: მეცნიერება, 1989. _ 111გვ.
6442. კვატაია მ. ილია ჭავჭავაძის პირადი წერილების დათარიღებისათვის. _ ლიტერატურული ძიებანი. _ 1989. _ ტ. 18, №3. _ გვ. 460-473.
6443. კობერიძე ვ. ილიას შეგონება. _ გაზ. "საბჭ. ოსეთი". _ 1989. _ 16 აგვ.
6444. კობერიძე ლ. ილია და სანოტარო საქმე. _ გაზ. "თბილისი". _ 1989. _ 21 დეკ.
6445. კობერიძე მ. კიდევ ერთი შეხვედრა დიდ ილიასთან. _ "სოფლის ცხოვრება". _ 1989. _ 20 ივნ.
- წერილი ეხება ნ. ტაბიძის წიგნს "ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტიკა".
6446. "კომუნისტის" საერთაშორისო საჭადრაკო კონკურსის შედეგები. [ილია ჭავჭავაძე-150] / შეადგინეს ვაჟა ნეიძემ, ვასილ მჭედლიშვილმა. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1989. _ 41გვ.
6447. კოტინოვი ნორა, მეფარიშვილი ლუბა. ბრძოლა სალიტერატურო ქართულის ნორმალიზაციისათვის 1886-1894 წლებში: (ქართული პრესის მასალების მიხედვით). _ საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე, ენისა და ლიტ. სერია. _ 1989. _ №3. _ გვ. 28-39.
- ილია ჭავჭავაძისა და მისი თანამოაზრეების ბრძოლა სალიტერატურო ქართული ენის მოწესრიგებისათვის.
6448. ლაისტი არტურ. "როგორ დასწერა ილიამ "ოთარაანთ ქვრივი". _ გაზ. "სახალხო განათლება". _ 1989. _ 7 ნოემბ.
6449. ლასხიშვილი გ. გ. ლასხიშვილის მოგონებიდან. _ გაზ. "სახალხო განათლება". _ 1989. _ 13 სექტ.
6450. ლეკვეიშვილი შ. დაუვიწყარი ამბავი: [მოგონება]. _ გაზ. "სოფლის ცხოვრება". _ 1989. _ 12 სექტ.
- ილია ჭავჭავაძის საფლავის შესახებ.
იგივე: ჟურ. "კრიტიკა". _ 1989. _ №1. _ გვ. 131-133
6451. ლომია გ. ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. _ გაზ. "კომუნიზმის მშენებელი" (ხობი). _ 1989. _ 13 მაისი
6452. მამულია გ. ილია ჭავჭავაძე და 1905-1906 წლების ეროვნულ-დემოკრატიული მოძრაობა საქართველოში. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1989. _ 27 იანვ.
6453. მანგოშვილი თ. ილია ჭავჭავაძე ქართული სალიტერატურო პრესის ფურცლებზე (1880-1890წწ.). _ ლიტერატურული ძიებანი. _ 1989. _ ტ. 18, №3. _ გვ. 410-427.
6454. მარგველაშვილი გ. ილია მართალის წმინდანობის დღევანდელი გააზრებისათვის. _ საფეხური, თბ. სახელმწ. უნ-ტის სტუდენტური სამეც.-პუბლ. კრებული. _ თბ., 1989. _ გვ. 163-178
6455. მალრაძე ე. მოძღვარი. _ წიგნ.: გრიგოლ ორბელიანი. წერილები. _ თბ., 1989. _ გვ. 343-367
6456. მაჭავარიანი ი. წიწამურთან: [ლექსი]. _ გაზ. "თბილისელი ფეიქარი" (მაუდ-კამვილის კომბ-ტი "საბჭოთა საქართველო). _ 1989. _ 11 ოქტ.

- 6457. მგალობლიშვილი ს.** მოგონებები ილიაზე: (ნაწყვეტი). _ გაზ. "სახალხო განათლება". _ 1989. _ 7 ნოემბ.
- 6458. მეფისაშვილი გ.** ილია ჭავჭავაძე დავით აღმაშენებლის შესახებ. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1989. _ 8 თებ.
- 6459. მირიანაშვილი თეიმურაზ.** ილია ჭავჭავაძისა და ვაჟა-ფშაველას სოციალურ-პოლიტიკური კონცეფცია / [რედ.: ს. სიგუა]; საქ. სსრ მეცნ. აკადემია, ქართული ლიტ-რის ინ-ტი _ თბ.: მეცნიერება, 1989. _ 130გვ.
ნაშრომში ილია ჭავჭავაძისა და ვაჟა-ფშაველას სოციალურ-პოლიტიკური შეხედულებანი განხილულია, როგორც ერთიანი კონცეფცია, ერთიანი სისტემა.
- 6460. მჭედლიშვილი ევა.** "მამულო საყვარელო..." _ გაზ. "თბილისი". _ 1989. _ 1 ნოემბ.
ილია ჭავჭავაძის ლიტერატურულ-მემორიალურ მუზეუმში 27 ოქტომბერს ჩატარებული საიუბილეო ღონისძიების შესახებ.
- 6461. მხარგრძელი ს.** შენ ილია ხარ და საქართველო: [ლექსი]. _ გაზ. "ახალი სვანეთი" (მესტია). _ 1989. _ 20 აპრ.
- 6462. ნაკაშიძე ნ.** აღასრულა მან თვისი ვალი: თანამედროვის მოგონებანი. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1989. _ 24 ოქტ.
- 6463. ნანეიშვილი მ.** ილია ჭავჭავაძის სააზროვნო საგნის რაობისათვის. _ საქ. მეცნ. აკად. მაცნე, ფილოსოფ. და ფსიქოლ. სერია. _ 1989. _ №2. _ გვ. 23-36. _ (დასასრული).
დასაწყისი: საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე, ფილოსოფ. და ფსიქოლოგ. სერია. – 1987. - №4., გვ. 44-56
- 6464. ნიკოლეიშვილი ა.** ილიას წინააღმდეგ.. _ ჟურ. "განთიადი". _ 1989. _ №6. _ გვ. 201-219.
ფ. მახარაძის ბრძოლა ილია ჭავჭავაძის წინააღმდეგ.
- 6465. ნუცუბიძე ს.** წიწამურში რომ მოკლეს ილია... _ გაზ. "სახალხო განათლება". _ 1989. _ 13 სექტ.
- 6466. პაიჭაძე დ.** ილია ჭავჭავაძე და ევროპის ისტორიის საკითხები. – წიგნ.: ისტორიული-წყაროთმცოდნეობითი ძიებანი. – თბ. – 1989. – გვ. 106-113.
ფეოდალური ურთიერთობის შედარების ანალიზი ევროპის ქვეყნებსა და საქართველოს შორის.
- 6467. რეხვიაშვილი სპ.** ილიას მზარეული [ვარლამ ქაფიანიძე]. _ გაზ. "სახალხო განათლება". _ 1989. _ 15 თებ.
- 6468. რობაქიძე გრ.** ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ტრაგედია. _ ჟურ. "ცისკარი", 1989, №3. _ გვ. 118-125.
ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულება საქართველოს ისტორიისადმი.
- 6469. რობაქიძე გრ.** ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ტრაგედია: (ფრაგმენტი წერილიდან). _ გაზ. "ყვარელი". _ 1989. _ 4 აპრ.
- 6470. საბაშვილი ნ.** ილია ჭავჭავაძის ზოგადენათმეცნიერული შეხედულებანი. _ გაზ. "საბჭ. აჭარა". _ 1989. _ 29 დეკ.
- 6471. სანიკიძე ლ.** ილია ჭავჭავაძე. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1989. _ 8, 10 ივნ.
- 6472. სანიკიძე ლ.** მესამე დასის საქართველო. ნაკვეთი პირველი / რედ.: ნინო ახალკაცი. _ თბ.: მერანი, 1989. _ 552 გვ.

წიგნში ნაჩვენებია, თუ როგორ წარიმართა საქართველოს ისტორია ილია ჭავჭავაძის სიკვდილის შემდეგ 1921 წლამდე. I კარში – “წმინდანის კუბოს გარშემო”, გადმოცემულია ილიას მკვლელობით გამოწვეული გლოვა. II კარში – “წმინდანის კუბოს შემდგომ”, ნაჩვენებია ილიას სახელისა და მისი მემკვიდრეობის წინააღმდეგ მომძლავრებული გამოსვლები და მწერლის თანამებრძოლებისა თუ თაყვანისმცემლების ბრძოლა ილიას ღირსების დასაცავად.

- 6473. სართანია ტარიელ.** სოციალურ-ეკონომიკური მოტივები ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. _ თბ.: საბჭ. საქართველო, 1989. _ 92გვ.
- 6474. სახოკია თ.** შეხვედრები ილია ჭავჭავაძესთან. _ გაზ. “სახალხო განათლება”. _ 1989. _ 7 ნოემბ.
- 6475. სიგუა ალ.** ილია ჭავჭავაძის მკვლელობა. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1989. _ №6. _ გვ. 152-163.
 იგივე: გაზ. “ყვარელი”. _ 1989. _ 18 ივლ.
 იგივე: გაზ. “წიგნის სამყარო”. _ 1989. _ 23 აგვ.
- 6476. სიგუა ალ.** წიწამურში, ოთხმოცდაორი წლის წინ. _ გაზ. “ყვარელი”. _ 1989. _ 29 აგვ.
 ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის შესახებ.
- 6477. სტურუა გ.** რეალისტი სატირიკოსები: (ილია ჭავჭავაძის და ჯუზეპე ჯუსტის სატირული პოეზიის ტიპოლოგიური კვლევისათვის). _ ლიტერატურული ძიებანი. _ 1989. _ ტ. 18, №3. _ გვ. 142-153.
- 6478. სულაბერიძე ლადო.** ილიას და აკაკის ძეგლთან: [ლექსი]. _ გაზ. “განთიადი” (ვანი). _ 1989. _ 27 ოქტ.
- 6479. სურგულაძე ა., ბადრიძე შ.** როდემდის? _ გაზ. “კომუნისტი”. _ 1989. _ 21 მაისი.
 წერილი ეხება თბილისში, მთაწმინდის უბანში ო. გურამიშვილი-ჭავჭავაძის ქუჩის სახელის შეცვლას.
- 6480. ტაბიძე გალაკტიონ.** აკაკი და ილია ზღვის პირად: [ლექსი]. _ გაზ. “ქართული ფილმი”. _ 1989. _ 12 ივლ.
- 6481. უთურგაძე თ.** ილია და სალიტერატურო ქართული. _ ქართული სიტყვის კულტურის საკითხები, წ. IX. _ თბ., 1989. _ გვ. 36-46
- 6482. ურუშაძე ი.** რეკომენდატორი – მკვლელი. _ გაზ. “ქართული ფილმი”. _ 1989. _ 1 თებ.
 ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის შესახებ.
- 6483. ფაქტები ღალადებენ:** საარქივო მასალები დუშეთის სასამართლო ოქმებიდან. _ გაზ. “სახალხო განათლება”. _ 1989. _ 7 ნოემბ.
- 6484. ფილიპე მახარაძის ჭორები** ილიას შესახებ. _ გაზ. “სახალხო განათლება”. _ 1989. _ 7 ნოემბ.
- 6485. ქარუმიძე ვ.** განმარტება. _ გაზ. “ახ. კომუნისტი”. _ 1989. _ 5 ოქტ.
 ილია ჭავჭავაძის მკვლელის გ. ბერბიჭაშვილის საარქივო მასალებიდან.
- 6486. ქარქაშაძე ნ.** ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. _ გაზ. “ჭიათურის მადაროელი”. _ 1989. _ 1 ივნ.
- 6487. ღვინჯილია ჯანსუღ.** ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: ღვინჯილია ჯ. პოეტური ენერჯია. მე_2 გამოც. _ თბ., 1989. _ გვ. 244-298.

- 6488.** ყარაულაშვილი გ. ვედრება (ილია ჭავჭავაძეს). _ გაზ. "ალაზნის განთიადი" (თელავი). _ 1989. _ 7 მაისი
- 6489.** შარაძე გურამ. გაუგებრობის თავიდან ასაცილებლად. _ გაზ. "თბილისი". _ 1989. _ 28 იანვ.
 სტატიაში საუბარია სამსონ ფირცხალავას წერილზე "ვინ მოჰკლა ილია", სადაც ნათქვამია, რომ ილიას მოკვლის გამო პეტერბურგის ქართველი სტუდენტების ნაწილმა უარი განაცხადა გამოეხატა თავისი მწუხარება ამ ფაქტის გამო.
- 6490.** შარაძე გურამ. ინტერვიუ აქტუალურ საკითხებზე / ჩაიწერა მ. მურადაშვილმა. _ გაზ. "წიგნის სამყარო". _ 1989. _ 28 ივნ.
 გ. შარაძე საუბარში ეხება ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის ფაქტს, ფ. მახარაძისა და ს. ორჯონიკიძის მორალურ პასუხისმგებლობას ამ მკვლელობაზე და ა.შ.
- 6491.** შარაძე გურამ. "ვგლოვობ სამშობლოს სირცხვილს": ილია ჭავჭავაძის სიკვდილი და დასაფლავება. _ გაზ. "სახალხო განათლება". _ 1989. _ 26 აპრ., 17 მაისი.
- 6492.** ჩიქოზავა ა. ილია ჭავჭავაძე ენის შესახებ. _ წიგნ.: ქართული სიტყვის კულტურის საკითხები, წ. IX. _ 1989. _ გვ. 5-20.
- 6493.** ჩიქოვანი მიხეილ. ილია ჭავჭავაძე და ხალხური შემოქმედება. _ თბ.: განათლება, 1989. _ 118გვ.
- 6494.** ჩუბინიძე მ. ვინ მოკლა ილია? _ გაზ. "მედიცინის მუშაკი" (თბილ. სამედ. ინ-ტი). _ 1989. _ 28 მარტი.
- 6495.** ცეციტიშვილი ნ. ჩართულთა ხმარება ილიას პუბლიცისტურ ნაწერებში. _ ქართული სიტყვის კულტურის საკითხები, წ. IX. _ 1989. _ გვ. 69-82.
- 6496.** ჭელიძე ვახტანგ. პოლიტიკური მიმართულება ილიასი. – გაზ. "თბილისი". – 1989. – 25 მაისი. – გვ. 4-5.
 ნაწყვეტი ექვთიმე თაყაიშვილის მოგონებებიდან. ნაციონალურ-დემოკრატიული პარტიის და მისი მედროშის ილია ჭავჭავაძის ბრძოლა ეროვნულ სახელმწიფოებრივი სუვერენიტეტის აღსადგენად.
- 6497.** ჭელიძე ვახტანგ. წინაპართა აჩრდილები. _ წიგნ.: ჭელიძე ვ. ძვირფასი სილუეტები / რედ.: ლამარა თურმანიძე. _ თბ.: მერანი, 1989. _ 5-15.
 ნარკვევში საუბარია ილია ჭავჭავაძეზე, როგორც პიროვნებასა და როგორც საზოგადო მოღვაწეზე, გავლენულია პარალელი მასსა და გრიგოლ ხანძთელს შორის.
- 6498.** ჭილაია ს. უბერებელი მამა ერისა. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1989. _ 15 ნოემბ.
- 6499.** ჭილაძე თ. წინასწარმეტყველი: [ნარკვევები ილია ჭავჭავაძეზე]. _ გაზ. "ყვარელი". _ 1989. _ 12, 14, 17, 19, 21 ოქტ.
- 6500.** ჭინჭარაული ალ. ილიასეული სიტყვახმარებისათვის: ბედის ვარსკვლავი. _ ქართული სიტყვის კულტურის საკითხები, წ. IX. _ 1989. _ გვ. 82-88.
- 6501.** ხოშტარია ნათელა. ილია ჭავჭავაძის, აკაკი წერეთლისა და ვაჟა-ფშაველას სწავლებისათვის მე-7 კლასში. _ თბ.: განათლება, 1989. _ 84გვ.
- 6502.** ჯაველიძე ელიზბარ. "ვინა ვართ და რანი ვართ". _ წიგნ.: ჯაველიძე ე. უკეთუ სულითა.. ლიტერატურული წერილები. _ თბ., 1989. _ გვ. 20-38.
 ილია ჭავჭავაძის ეთიკურ-ზნეობრივი მრწამსის შესახებ.

- 6503.** ჯალალონია რ. კიდევ ერთხელ ილია მართალზე. _ გაზ. "თბილისი". _ 1989. _ 17 ივლ.
წერილი ეხება რეჟისორ რ. სიხარულიძის მიერ დადგმულ სატელევიზიო სპექტაკლს "ვერ მოჰკლეს", რომელიც ი. ჭავჭავაძის მკვლელობას ეძღვნება.
- 6504.** ჯაფარიძე რევაზ. ილია!... ილია!... ილია!... _ წიგნ.: ჯაფარიძე რ. შხაპუნა წვიმა. _ თბ., 1989. _ გვ. 20-31.
ილია ჭავჭავაძე, როგორც ეროვნული მოღვაწე.
- 6505.** ჯაყელი ლ. ილიასადმი: [ლექსი]. _ გაზ. "წიგნის სამყარო". _ 1989. _ 23 აგვ.
- 6506.** ჯორჯაძე ა. პუბლიცისტი - ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: ჯორჯაძე ა. წერილები. _ თბ., 1989. _ გვ. 48-103.
- 6507.** Абашмадзе В. Илья Чавчавадзе о присоединении Грузии к России. – жур. «Комм. Грузии». – 1989. - № 8. - С. 84-88.
- 6508.** Абзанидзе З. Заветы великого предка. – жур. «Кавкасион». – 1989. - № 6. - С. 30-36.
ილიას გამონათქვამები, ამოკრებილი მისი მხატვრული და პუბლიცისტური ნაწარმოებებიდან.
- 6509.** Ахалкаци Э. У истоков грузинской журналистики. – газ. «Заря Востока». – 1989. - 5 дек.
ნოდარ ტაბიძის წიგნის " ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტიკის" გამოსვლის შესახებ.
- 6510.** Бадридзе Ш. У истоков восьмидесятилетнего спора. – газ. «Нар. образование». – 1989. - 26 февр.
ილია ჭავჭავაძის მკვლელობასთან დაკავშირებული დოკუმენტების პუბლიკაციის შესახებ.
- 6511.** Баканидзе О. Илья Чавчавадзе и Украина. – в кн.: Баканидзе О. Дорогами дружбы: Грузинско-украинские литературные и театральные взаимосвязи. – Тб., 1989. – с. 121-152.
- 6512.** Вацуро В. О литературном источнике стихотворения И. Чавчавадзе «Человек в разные периоды жизни»/литературоведение. – Труды Тбил. Гос. Ун-та. – 1989. - Т. 285. - С. 38-43
- 6513.** Гамсахурдия К. Когда в Цицхумри убили Илью: [Хроника событий/Пер. Ш. Тодуа]. – газ. «Нар. образование». – 1989. - 17 сент. - С. 1, 8-9
- 6514.** Гачечиладзе М. Хроника одной «политики». – жур. «Лит. Грузия». – 1989. - № 1. - С. 200-210.
ილია ჭავჭავაძისა და ნოე ჟორდანიას ურთიერთობის შესახებ.
- 6515.** Гигинейшвили В. Повесть Ильи Чавчавадзе «Отарова вдова» (Идейный и художественный анализ) \ Тбил. гос. ун-т. – Тб., 1989. – 26с.
- 6516.** Илья Чавчавадзе и Филипэ Махарадзе. – газ. «Нар. образование». – 1989. - 5 ноября. - С. 8
- 6517.** Квливидзе Ж. Грузинская литература XIX века в кинодраматургии: (На примере Важа-Пшавела, А. Церетели, Д. Клдიაшвили) \ Ин-т грузинской лит-ты им. Шота Руставели. – Тб.: Мецნიереба, 1989. – 62с.
- 6518.** Константиновская Т. «Во всеоружье истины высокой...». – газ. «Заря Востока». – 1989. - 28 июня.
ილია ჭავჭავაძის ლექსებისა და პოემების ორტომეულის რუსულ ენაზე გამოცემის შესახებ (მთარგმნელი ნ. ზაბოლოცკი).
- 6519.** Соселия Г.К. О некоторых общественно-политических и правовых взглядах Ильи Чавчавадзе/литературоведение. – Труды Тбил. Гос. Ун-та. – 1989. - Т. 285. - С. 175-190.
- 6520.** Стураа З. «Дружески приветствую Вас из древней Колхети». – жур. «Лит. Грузия». – 1989. - № 5. - С. 12-15.
- 6521.** Шарадзе Г. Скорбь о позоре родины. Смерть и похороны Ильи Чавчавадзе/Пер. Т. Калатошвили. - газ. «Нар. образование». – 1989. - 30 апр.; 21 мая .
ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის შესახებ

- 6522.** აბაშმაძე ვახტანგ. საქ. მეცნ. აკადემიის ვიცეპრეზიდენტს ა. აფაქიძეს, საქ. ჰელსინკის კავშირის თავმჯდომარეს ზ. გამსახურდიას, “ლიტ. საქართველოს” მთ. რედაქტორს ე. ჯაველიძეს! _ გაზ. “ლიტ. საქართველო”. _ 1990. _ 15 ივნ. დისკუსიის მონაწილენი საუბრობენ ილია ჭავჭავაძის პოლიტიკური მოღვაწეობის შესახებ, 1905-1906-წლებში ახალი პოლიტიკური პარტიის შექმნის ისტორიაზე და ა.შ.
- 6523.** ალექსიძე ლევან. ისტორიული სინამდვილე მხოლოდ ჭეშმარიტ ფაქტებს შეიძლება ეყრდნობოდეს. – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1990. – 16 მარტი. – №11. – გვ. 13-14.
პოლემიკა ი. ჭავჭავაძის ფონდში დაცული რუსულად შედგენილი ხუთი დოკუმენტის ირგვლივ, რომელიც 1905-1906 წლებში საქართველოში ახალი პოლიტიკური პარტიის შექმნის ცდასთანაა დაკავშირებული.
- 6524.** ალექსიძე ლევან. პასუხი ოპონენტს. _ გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. _ 1990. _ 15 ივნ.
ავტორი ეხმაურება ვახტანგ აბაშმაძის წერილს, რომელშიც საუბარია 1905-1906 წლებში ახალი პოლიტიკური პარტიის შექმნის ისტორიაზე, ილიას საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ მოღვაწეობაზე.
- 6525.** ასკანელი ზ. ილია ჭავჭავაძე _ საქართველოს სამეფოს აღდგენაზე მეოცნებე. _ გაზ. ”ახ. კომუნისტი”. _ 1990. _ 3 თებ.
- 6526.** ბადრიძე შ. წიწამურის ტრაგედიის გამოცანები. _ გაზ. ”სახალხო განათლება”. _ 1990. _ 8, 15 თებ.; 1, 6 მარტი; 5, 19, 26 აპრ.; 7, 28 ივნ.; 12 ივლ.; 2, 9, 16, 23, 30 აგვ.; 13 სექტ.; 4, 18 ოქტ.
გაზეთი აქვეყნებს ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის საკითხების გამოსაძიებლად შექმნილი კომისიის მიერ მოპოვებულ მასალებს.
- 6527.** ბარდაველიძე ბ. მარტირიუმი წმინდა ილია მართალს! _ გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. _ 1990. _ 11 მაისი.
ავტორი გამოთქვამს მოსაზრებას, რომ ილია მართალის მოწამეობრივი აღსასრულის ადგილას აიგოს სალოცავი-მარტირიუმი.
- 6528.** ბაქრაძე ა. გაბაასება ილიას აჩრდილთან: [ლექსი]. _ ჟურ. ”ცისკარი”. _ 1990. _ №10. _ გვ. 68.
- 6529.** ბაქრაძე აკაკი. რა არის თათქარიძეობა. _ წიგნ.: ბაქრაძე ა. რწმენა. _ თბ., 1990. _ გვ. 249-271.
ავტორი აანალიზებს ”თათქარიძეობის” არსს და პარალელს ავლებს გ. წერეთლის ”კიკოლიკი, ჩიკოლიკი და კუდაბზიკასთან” და მ. ჯავახიშვილის ”ჯაყოს ხიზნებთან”. ავტორის აზრით, თათქარიძეობა არის: ცრუსაქმიანობა, ბაქიაობა, ზარმაცობა, ღორმუცელობა, მონობა.
- 6530.** ბოჩკოვა ლ. ილია-ქართული პროზის რეფორმატორი. _ თბ.: მერანი, 1990. _ 277გვ.
- 6531.** ბოცვაძე ზურაბ. ”მუხას მეხი ვერაფერს დააკლებს...” – ჟურ. ”დაწყებითი სკოლა. სკოლამდელი აღზრდა”. – 1990. - №4. – გვ. 20-21.
ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის გავლენა იაკობ გოგებაშვილზე.
- 6532.** ბოძაშვილი ლ. მოგონება ილიას მკვლელობაზე. პუბლიკაცია მოამზადა გ. ბუთხუზმა. _ წიგნ.: ამირანი. _ თბ., 1990. _ გვ. 285-287.

მოგონებაში გადმოცემულია ყოფილი პარტიული მუშაკის შეხვედრები ილიას მკვლელთან, ბერბიჭაშვილთან და მისი მონათხრობი ფილიპე მახარაძის მიერ ამ მკვლელობის დაკვეთის შესახებ. აქვეა მოგონება ფ. მახარაძის დავალებით ახალგაზრდა პოეტ ფრიდონ ნაროუშვილის მიერ ილიას შესახებ შეურაცხყოფელი ლექსის ("მხეცი სამხეცეში") და პოემის დაწერისა და დაბეჭდვის შესახებ (გაზ. "ახ. კომუნისტი", 1932წ. 3 თებ.).

6533. ბუაჩიძე ს. მაშაშვილი ა., ლორთქიფანიძე კ., საყვარელიძე ჰ. ვისია ეს აზრები? _ ჟურ. "განთიადი". _ 1990. _ №6. _ გვ. 116-119.

წერილი, რომელიც დაიბეჭდა გაზეთ "მუშაში" (1932წ. 23 მარტი), ეხება ფრიდონ ნაროუშვილის პოემა "თავადი ილია ჭავჭავაძეს".

6534. გაფრინდაშვილი ვ. შენიშვნები ილიაზე. _ წიგნ.: გაფრინდაშვილი ვ. ლექსები, პოემა, თარგმანები, ესსეები, წერილები. _ თბ., 1990. _ 660-665.

6535. გაჩეჩილაძე მ. "თვინიერი საქმის, სიტყვითი ლოცვა, უმწეო, მკვდარ არსო..." _ ჟურ. "კრიტიკა". _ 1990. _ №6. _ გვ. 53-69.

განდეგილობის პრობლემა ი. ჭავჭავაძის "განდეგილსა" და ა. წერეთლის "თორნიკე ერისთავში".

6536. გეწაძე ა. ფიქრი აკაკისა და ილიას ძეგლთან [აკაკი წერეთლისა და ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებითი საქმიანობა. აკაკი წერეთლის 150 წლის იუბილესთან დაკავშირებით]. – ჟურ. "საქართველოს კომუნისტი". – 1990. – №9. – გვ. 83-89.

6537. გოგუაძე ენვერ. საიდუმლო სერობა. _ გაზ. "სახალხო განათლება". _ 1990. _ 15, 22 თებ.

პუბლიკაციაში წარმოდგენილია ტერორისტ სანდრო გრეკოვისა და ილიას მკვლელობაში სხვა ეჭვმიტანილთა ჩვენებები.

6538. გრიგალაშვილი ნოდარ. "...მწუხრის სიმღერა" და "ელეგია". _ წიგნ.: გრიგალაშვილი ნ. ზრუნვის საგანი. _ თბ., 1990. _ გვ. 69-89

6539. გრიგალაშვილი ნ., ნაცვლიშვილი ჰ. დუელი (1880). _ გაზ. "სახალხო განათლება". _ 1990. _ 4 ოქტ.

წერილი ეხება დუელს, რომელიც უნდა შემდგარიყო ილია ჭავჭავაძესა და ნიკო ნიკოლაძეს შორის.

6540. გუგუშვილი მერი. ილია ჭავჭავაძე და "ვეფხისტყაოსანი". _ წიგნ.: გუგუშვილი მ. წერილები ლიტერატურაზე. _ თბ., 1990. _ გვ. 40-67.

6541. გურგენიძე ვახტანგ. ილია ჭავჭავაძის მკვლელობა: (საარქივო დოკუმენტების მიმოხილვა). _ წიგნ.: ამირანი. _ თბ., 1990. _ გვ. 237-284.

საარქივო დოკუმენტების ანალიზის საფუძველზე ავტორი ასკვნის, რომ ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის შემკვეთები იყვნენ ქართველი სოციალ-დემოკრატები ფილიპე მახარაძის მეთაურობით.

6542. დობორჯგინიძე ბ. ილია ჭავჭავაძე მითოლოგიური ცნობიერების ეთიკურ-ესთეტიკური ასპექტების შესახებ. _ ესთეტიკური ძიებანი, V. _ თბ., 1990. _ გვ. 10-24.

6543. ვაჩნაძე დავით. სამშობლოს სამსახურში (მოგონებანი). _ ჟურნ. "ივერია" _ პარიზი, 1990, №35.

ავტორი იხსენებს საგურამოდან ილიას ცხედრის ჩამოსვენების დღეს მ. წერეთლის მიერ წარმოთქმულ სიტყვას.

- 6544.** ზომლეთელი ნ., ჩხიკვაძე პ., ქიქოძე პ., და სხვ. ძველი ბრძოლა ახალ ფორმებში (პასუხად ი. ჭავჭავაძის თანამედროვე ჭირისუფლებს). – ჟურ. "განთიადი". – 1990. – №8. – გვ. 100-104.
 ჟურნალი აქვეყნებს XX საუკუნის 30-იან წლებში გამართული პოლემიკის მონაწილეთა წერილს, სადაც დასმულია საკითხი, თუ ვინ მოკლა ილია ჭავჭავაძე – "ზღაჭიაშვილების" ნაშიერმა მშიერმა კლასმა თუ მარქსისტებმა.
- 6545.** ზუხბაია ვ. სოხუმი ილია ჭავჭავაძის "ივერიაში". – ჟურ. "რიწა". – 1990. – №4. – გვ. 91-93.
- 6546.** თავართქილაძე ქ. თაობათა ურთიერთობისა და ლიტერატურული ეთიკის საკითხები ი. ჭავჭავაძის პუბლიცისტიკაში. – ჟურ. "მნათობი". – 1990. – №4. – გვ. 173-176.
- 6547.** ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი. – წიგნ.: საქართველოს ისტორიისა და კულტურის ძეგლთა აღწერილობა. – ტ. 5. – თბ., 1990. – გვ. 304-306.
 წიგნში მოცემულია საგურამოს სახლ-მუზეუმის, როგორც ისტორიულ-არქიტექტურული ძეგლის აღწერილობა.
- 6548.** ილია ჭავჭავაძის ცხოვრების ბოლო პერიოდისა და მკვლელობის გარემოებათა შემსწავლელი კომისიისაგან. – გაზ. "კომუნისტი". – 20 მარტი.
- 6549.** ილიაობა საინგილოში. – გაზ. "ქართული ფილმი". – 1990. – 19 სექტ.
- 6550.** კაკულია მ. ილია – ებრაელთა ქომაგი. – ჟურ. "დროშა". – 1990. – №7. – გვ. 6-7.
- 6551.** კანკავა გურამ. ილიას "სარჩობელაზედ" და ისტორიის ზოგიერთი ფოკუსი. – ჟურ. "ცისკარი". – 1990. – №2. – გვ. 125-132.
- 6552.** კვაჭანტირაძე თამაზ. "კაცია-ადამიანის?!" პოეტიკა. – ჟურ. "ბალავერი". – 1990. – №1-6. – გვ. 30-62.
- 6553.** კვიციანი ვ. სწავლების ზნეობრივ-აღმზრდელობითი ასპექტები ("ოთარაანთ ქვრივის" მიხედვით). – ჟურ. "სკოლა და ცხოვრება". – 1990. – №2. – გვ. 13-20.
 მცხეთის რ-ნის საშუალო სკოლის ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლის გამოცდილებიდან.
- 6554.** კიკნაძე ვასილ. თეატრშიც ლიდერი. – წიგნ.: კიკნაძე ვ. სინამდვილე და სახიობა. – თბ., 1990. – გვ. 29-38, 411-413.
 ი. ჭავჭავაძის მოღვაწეობა ქართული თეატრის გაძლიერებისათვის.
- 6555.** კიკნაძე ზ. სალოსი და განდეგილი. – ჟურ. "კრიტიკა". – 1990. – №6. – გვ. 56-62.
 განდეგილობის პრობლემა ი. ჭავჭავაძის "განდეგილსა" და ა. წერეთლის "თორნიკე ერისთავში".
- 6556.** კოსტავა მ. გზა ჭეშმარიტებისაკენ. – ჟურ. "მნათობი". – 1990. – №2. – გვ. 127-154.
 წერილში, რომელიც მთლიანად ეძღვნება რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობათა (გეორგიევსკის ტრაქტატის შემდგომ) ისტორიას, წარმოჩენილია ილია ჭავჭავაძის, როგორც საქართველოს სულიერი ცხოვრებისა და ეროვნულ-განმათავისუფლებელი ბრძოლის ჭეშმარიტი ლიდერის როლი.
- 6557.** ლაწუნაშვილი ლ. "ილიაობა" საინგილოში. – გაზ. "ლიტ საქართველო". – 1990. – 5 ოქტ., №40.

- 6558.** ლემონჯავა ნ. მოძღვართმოდღვარი დედაენისა. – წიგნ.: ლემონჯავა ნ. წერილები. – სოხუმი, 1990. – გვ. 4-8.
- 6559.** ლომიძე ანდრო. აკაკი და ილია [მათი ურთიერთპატივისცემისა და მეგობრობის შესახებ]. – მწიგნობარი-90. – თბ. – 1990. – გვ. 79-84.
- 6560.** მაისურაძე ი. ჭავჭავაძე. ყვარელი, წინანდალი (თელავის რ-ნი). წგ-ში: მაისურაძე ი. ქართული გვარსახელები. – თბ. – 1990. – გვ. 217.
წარჩინებული ფეოდალური საგვარეულო კახეთში. ცნობილია XIV საუკუნიდან. გადმოცემის თანახმად ხევესურეთიდან წარმომავლობენ. საფუძვლად უდევს ფრინველის სახელი ჭავჭვი, იგივე ჭივჭვი.
- 6561.** მარად ცოცხალი ილია. – გაზ. "ახალი საქართველო". – 1990. – 15 ნოემბ.
ი. ჭავჭავაძის დაბადების 153-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი საღამო.
- 6562.** მინაშვილი ლადო. ილიას კაბინეტი უნივერსიტეტში. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1990. – 8 ივნ., №23.
ილიას კაბინეტის მეცნიერ-ხელმძღვანელი ლადო მინაშვილი საუბრობს კაბინეტის დაარსებაზე, იმ გეგმების შესახებ, რის გაკეთებასაც აპირებს კაბინეტი მომავალში.
- 6563.** მინაშვილი ლადო. სულიერი აღდგომისა და ამაღლებისათვის. – ჟურნ. "სკოლა და ცხოვრება". – 1990. - №8. – გვ. 18-19.
ივანე ჯავახიშვილის სახ. თბილისის უნივერსიტეტში ილიას კაბინეტის დაარსების შესახებ.
- 6564.** მოსია ტიტე. ეტიუდები: დავით გურამიშვილისა და ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების ზოგიერთი საკითხები: [სახელმძღ. ფილოლოგ. ფაკ. სტუდენტებისათვის]. – თბ.: განათლება, 1990. – 182გვ.
- 6565.** ნაროშვილი ფრიდონ. თავადი ილია ჭავჭავაძე (პოემიდან). – ჟურნ. "განთიადი". – 1990. - №6. – გვ. 115-116.
- 6566.** ნახუცრიშვილი გრიგოლ. ილია ჭავჭავაძე ქართული სალიტერატურო ენის შესახებ. – ჟურ. "ბალავერი". – 1990. - №1-6. – გვ. 165-169.
ილიას ბრძოლა ახალი სალიტერატურო ენის დამკვიდრებისათვის.
- 6567.** ნოზაძე ვ. ილია და დამოუკიდებლობის საკითხი. – ჟურ. "კრიტიკა". – 1990. - №5. – გვ. 112-120.
- 6568.** ობოლაძე უშანგი. დედათა საქმე, ანუ ქალთა საკითხი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში: ნარკვევი / [რედ.: გ. საყვარელიძე]. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამბა, 1990. – 111გვ.
- 6569.** ობოლაძე უშანგი. დედათა საქმე ანუ ქალთა საკითხი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. – თბ.: თსუ-ს გამბა. – 1990. – 108 გვ.
- 6570.** ჟვანია სერგო. ილია ჭავჭავაძე, ქართული მუსიკა და დღევანდელიობა. – გაზ. "ახალგაზრდა ივერიელი". – 1990. – 12 ივლ., 4 აგვ.
- 6571.** რობაქიძე გრიგოლ. აკაკი და ილია. – ჟურ. "კრიტიკა". – 1990. – №5. – გვ. 21-22
- 6572.** რობაქიძე გრიგოლ. მიხეილ წერეთელი. მოგონებათა ბარდული. – წიგნ.: მიხაკო წერეთელი. ერი და კაცობრიობა. – თბ., 1990. – გვ. გვ. 321-333.
მიხაკო წერეთლის დაბადების 70 წლისთავისადმი მიძღვნილ წერილში ავტორი ეხება ილიას მკვლევლობის ამბავს და მიხაკო წერეთლის სიტყვას, წარმოთქმულს პოეტის დაკრძალვაზე.
- 6573.** სანაძე ლეილა. 1879 წლის მარტის "შინაური მიმოხილვის" ატრიბუციისათვის [ილია ჭავჭავაძე – ავტორი 1879 წ. მარტის თვის გაზეთ

- “ივერიაში” დაბეჭდილი “შინაური მიმოხილვებისა”. – საქ. მეცნ. აკად. მაცნე, ენისა და ლიტერატურის სერია. – 1990. – №3. – გვ. 33-39.
- 6574. სართანია ტარიელ.** ძალა და ღონე ქვეყნისა. ილია ჭავჭავაძე საქართველოს ეკონომიკის შესახებ. _ გაზ. ”სოფლის ცხოვრება”. _ 1990. _ 18 აპრ.
- 6575. სარია ბელა.** ილია ჭავჭავაძე და ქართული ენა. _ ჟურ. “ბალავერი”. _ 1990. _ №1-6. _ გვ. 155-164.
- 6576. უძილაური ზ.** იქნებ, ამიტომაც დამარცხდა განდეგილი?. _ გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. _ 1990. _ 24 აგვ.
ქართლის ბედის სიმბოლურ-წინასწარმეტყველური ასახვა ილია ჭავჭავაძის “განდეგილში”.
- 6577. ღვინჯილია ჯანსუღ.** ”გმირის დამბადი დიდი საგანი”. _ წიგნ.: ღვინჯილია ჯ. წერილები კლასიკურ და თანამედროვე ქართულ ლიტერატურაზე. _ თბ., 1990. _ გვ. 8-18.
- 6578. ღლონტი ალ.** ილიას ქართული. _ გაზ. ”თბილისი”. _ 1990. _ 16 აპრ.
ქართული ენა ილია ჭავჭავაძის მხატვრულ-პუბლიცისტურ თხზულებებში.
- 6579. ყორანაშვილი გურამ.** ილიას სიდიადე. _ გაზ. ”ახალგაზრდა ივერიელი”. _ 1990. _ 31 მაისი.
- 6580. შარაშიძე ლადო.** ილია ჭავჭავაძე და აჭარა. – წიგნ.: შარაშიძე ლ. – ნარკვევები. – მოგონებები. – ბათუმი, 1990. – გვ. 146-153.
- 6581. შარაძე გურამ.** ილია ჭავჭავაძე 1837-1907: ცხოვრება, მოღვაწეობა, შემოქმედება.: ფოტომატიანე ორ წიგნად / მხატვარი ოლღა გორალევიჩი. – თბ.: ხელოვნება, 1987-1990. **წიგნი II.** _ 1990. _ 457გვ.
შინაარსი: ერის დიდი წინასწარმეტყველი _ (7-9გვ.);
თავი I. ”ივერია”. მეორე პერიოდი. _ (10-157გვ.);
თავი II. ”ივერიის” გარშემო. 1902-1907. _ (158-311გვ.);
თავი III. სიკვდილი და დასაფლავება. _ (312-381გვ.);
თავი IV. სიმართლის ძიებაში. _ (382-417გვ.);
თავი V. უკვდავი სახეა. _ (418-434გვ.).
I ტომის საძიებლები _ (439-446გვ.)
II ტომის საძიებლები _ (447-455გვ.).
- 6582. ჩიკვილაძე ნ.** ილია ჭავჭავაძის მხატვრული პროზის თავისებურებანი. _ წიგნ.: ესთეტიკური ძიებანი: კრებული 5. _ თბ.: მეცნიერება, 1990. _ გვ. 69-75.
- 6583. ჩოგოვაძე რამინ.** ილია ჭავჭავაძე და საბანკო პოლიტიკა. – გაზ. “ქუთაისი”. – 1990. – 6 მარტი.
- 6584. ჩხაიძე ო.** წიგნი ილიასა და აკაკის თანამებრძოლებზე. _ ჟურ. ”განთიადი”. _ 1990. _ №1. _ გვ. 134-141.
რეცენზია წიგნზე: ა. ბაქრაძე. ნიკო ნიკოლაძე. თბ.: ნაკადული, 1989.
- 6585. ცაიშვილი ს.** ნარკვევი ილია ჭავჭავაძეზე. _ წიგნ.: ცაიშვილი ს. ქართული მწერლობა. _ თბ., 1990. _ გვ. 270-309.
- 6586. წერეთელი აკაკი. ბ.** ილია ჭავჭავაძის საპასუხოდ. _ წიგნ.: წერეთელი ა. რჩეული ნაწარმოებები ხუთ ტომად. ტომი 4. _ თბ., 1990. _ გვ. 391-394.
წერილი წარმოადგენს ილია ჭავჭავაძის მიერ გაზ “ივერიის” 1886 წ. №120, 121, 122-ში ქუთაისის საადგილმამულო ბანკის შესახებ გამოქვეყნებული მეთაური წერილების გამოხმაურებას.

- 6587.** წერეთელი აკაკი. რამდენიმე სიტყვა ბატონ ილია ჭავჭავაძის საპასუხოდ “ვეფხისტყაოსნის” გამო. – წიგნ.: წერეთელი ა. რჩეული ნაწარმოებები ხუთ ტომად. ტომი 4. – თბ., 1990. – გვ. 414-427.
- 6588.** წერეთელი მ. ილია ჭავჭავაძის მოკვლა. – წიგნ.: წერეთელი მ. ერი და კაცობრიობა. – თბ.: თსუ გამ-ბა, 1990. – გვ. 289-299.
ავტორი მიმოიხილავს ბრძოლას საქართველოში ეროვნული და მარქსისტული იდეოლოგიის მიმდევრებს შორის, რომლის დროსაც მარქსისტებმა ნაციონალისტების დამარცხება მხოლოდ მათი ფიზიკური განადგურებით შეძლეს.
- 6589.** წულეისკირი ნოდარ. ”არა სიკვდილსა მიცემად...” – წიგნ.: წულეისკირი ნ. ბრძოლა სატანასთან. – თბ., 1990. – გვ. 107-123.
სიკვდილით დასჯის საკითხი და ი. ჭავჭავაძე.
- 6590.** წულუკიძე ვახტანგ. ქომაგნი. – გაზ. ”საბჭოთა აჭარა”. – 1990. – 28 თებ. – გვ. 3.
ილია ჭავჭავაძის ღვაწლი აჭარის აღორძინების საქმეში.
- 6591.** ჭეიშვილი ლ. საერო სკოლის საკითხები ილიას პუბლიცისტურ მემკვიდრეობაში. – ჟურ. ”სკოლა და ცხოვრება”. – 1990. – №6. – გვ. 28-35.
- 6592.** ჯავახიშვილი ავთანდილ. ”სასახლე ჩვენი ცხოვრებისა”. – გაზ. ”სოფლის ცხოვრება”. – 1990. – 1 აგვისტო. – გვ. 8.
ილია ჭავჭავაძე და საადგილმამულო ბანკი.
- 6593.** ჯამბურია ვ. საიუბილეო კრებული. – ჟურ. ”ლიტ. და ხელოვნება”. – 1990. – №1. – გვ. 292-296.
ჯ. კაშიას მიერ 1988 წელს პარიზში გამოცემული კრებულ ” ილია ჭავჭავაძე-150-ის” შესახებ.
- 6594.** Безиргани Г. Цицамурская голгота: [Штрихи к портрету И. Чавчавадзе]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1990. - 26 марта.
- 6595.** Гогуадзе Э. Тайная вечеря в селе Бахви /Пер. Н. Бакурадзе. – газ. «Нар. образование». – 1990. - 18 февр. - С.9.; 25 февр. С. 10-12.
ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის მზადების შესახებ.
- 6596.** Григалашвили Н., Нацвлишвили П. Дуэль (1880) /Пер. Н. Бакурадзе. – газ. «Нар. образование». – 1990. - 7 окт. - С.6.
ილია ჭავჭავაძის ცხოვრების ბოლო წლებისა და მწერლის მკვლელობის შესახებ.
- 6597.** Костава М. Илья Чавчавадзе: [Очерк]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1990. - 25 мая.
- 6598.** Мишвеладзе Б. Автор книги – педагог. – газ. «Нар. образование». – 1990. - 1 апр., С. 7.
წერილი ეხება ნ. ხომტარიას წიგნს “ილია ჭავჭავაძის, აკაკი წერეთლისა და ვაჟა-ფშაველას ნაწარმოებთა შესწავლა მე-7 კლასში”.
- 6599.** Не только фотолетопись. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1990. - 20 ноября.
გ. შარაძის წიგნის “ილია ჭავჭავაძე. ცხოვრება, მოღვაწეობა, შემოქმედება” გამოსვლის გამო.
- 6600.** Соселия Г.К. Илья Чавчавадзе об организации местного управления. – Изв. АН ГССР. Серия эконо. и права. - 1990. - № 1. - С. 97-104.
- 6601.** Творческое наследие Ильи Чавчавадзе и литература народов СССР. – Тб.: Мецниереба, 1990. – 396с.

- 6602.** აბაშიძე კიტა. "ჯვარს აცვ, ჯვარს აცვ ეგე": პუბლიცისტური წერილი ილია ჭავჭავაძეზე / გ. აბაშიძის რედაქციით, წინათქმით, კომენტარებითა და შენიშვნებით]. – თბ.: ხელოვნება, 1991. – 112გვ.
- 6603.** აბრამიშვილი ვლ. ვაჟას უცნობი ლექსი და პატარა განმარტებანი მის გარშემო. – გაზ. "ერი". – 1991. – 24 ივლ., №3.
ჭავჭავაძეების გვარტომობისა და მათი თიანეთში დამკვიდრების შესახებ.
- 6604.** ამირეჯიბი შ. ილიას ერთი პოლემიკა. – ჟურ. "ლაშარი". – 1991. – №1. – გვ. 113-117.
ილია ჭავჭავაძის "გამოცანების" შესახებ.
- 6605.** გაბუნია გიორგი. "დიდი ცოდვა-მადლი თანა სდევს არჩევანსა" . – გაზ. "საქართველო". – 1991. – 4-10 სექტ., №35.
საუბარია ილია ჭავჭავაძის ზოგიერთ მოსაზრებაზე საარჩევნო სისტემისა და არჩევნების შესახებ.
- 6606.** გაბუნია გიორგი. ვინ იყო "ი. ლიახვისპირელი?" – გაზ. "ერი". – 1991. – 24 აპრ. ავტორის აზრით, 1893 წლის 4 ივლისს გაზეთ "ივერიის" ფურცლებზე მოთავსებული ფელეტონ "საპოლემიკო საუბრის" ავტორი არის ი. ჭავჭავაძე.
- 6607.** გვაზავა გიორგი. გუშაგი (ილიას ხსოვნას): [ლექსი]. – ჟურნ. "მებრძოლი საქართველო" (პარიზი). – 1991. – №9.
- 6608.** გულდამაშვილი ეთერ. "ზიდჩატეხილობის" სწავლებისათვის. – ჟურ. "ბალავერი". – 1991. – №1-6. – გვ. 97-103.
- 6609.** გურგენიძე ვ. მადლმოსილება სიტყვისა. – გაზ. "თბილისი". – 1991. – 22 ოქტ. წერილში საუბარია ილია ჭავჭავაძის სტატიის (გაზ. "ივერია", 1890 18 თებ.) შესახებ, რომელიც ეხება საღმრთო წერილის წაკითხვასა და ლოცვებს.
- 6610.** გურგენიძე ვახტანგ. ჯვარს ვაცვით ილია / საქ. ჟურნალისტთა კავშირი. – თბ.: კოპ. "მსოფლიოს ქნარები", 1991. – 119გვ.
- 6611.** დევდარიანი რ. რას ელის მყინვარი? – ჟურ. "ბალავერი". – 1991. – №1-6. – გვ. 132-143.
წერილი ეხება პოემა "აჩრდილის" სწავლების საკითხებს.
- 6612.** დიასამიძე გრ. მოგონებები აკაკი წერეთელზე. – ჟურნ. "ლიტერატურა და ხელოვნება" – თბილისი, 1991, №1.
მოგონების ავტორი ადასტურებს, რომ ილია ჭავჭავაძისა და ივანე მაჩაბელს შორის დავაში აკაკი წერეთელი გამოდიოდა არა წამქეზებლის, არამედ შემრიგებლის პოზიციით.
- 6613.** "დღე დიდის განსაცდელისა" [ილ. ჭავჭავაძის ხელმოუწერელი წერილი, რომელიც ეძღვნება კრწანისის ტრაგედიის 100 წლისთავს. – გაზ. "ივერია". – 1895 წ. - №194]. – გაზ. "თბილისი". – 1991. – 11 სექტემბერი. – გვ. 5.
- 6614.** ზნეობრივი სახე ერისა. – გაზ. "ახალი ივერია". – 1991. – 16 მაისი.
ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ილია ჭავჭავაძის კაბინეტის მუშაობის შესახებ.
- 6615.** თაყაიშვილი ექვთიმე. ილია ჭავჭავაძე: [მოგონებები]. – წიგნ.: დაბრუნება: ემიგრანტული ნაშრომები. ტომი 1. – თბ., 1991. – გვ. 391-451.
მოგონებებს ერთვის ოქმი ილია ჭავჭავაძის გასვენებაზე მოსული დელეგატების კრებისა, სადაც დაადგინეს, რომ ილიას პატივისცემისა და უკვდავსაყოფად შეიქმნას ფონდი.

- 6616.** თელია ავთანდილ. საქმე ის არის, კაცს ის არის უყვარდეს... [ილია და აჭარა]. – ჟურ. "კვალი". – 1991. – №6. – გვ. 20-21.
- 6617.** თუთაშვილი ს. ილია ჭავჭავაძე და ხალხური მუსიკა. – გაზ. "ქუთაისი". – 1991. – 10 აგვ.
- 6618.** კვინტრაძე ც. ილია ჭავჭავაძის "განდეგილის" სწავლებისათვის. – ჟურ. "ბალავერი". – 1991. – №1-6. – გვ. 113-121.
- 6619.** კიკაჩიშვილი თენგიზ. ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების მხვატვრული თავისებურებანი / [რედ.: ი. ევგენიძე]. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1991. – 260გვ.
- 6620.** კობახიძე გივი. ილია, ბატონო!: [ლექსი]. – ჟურნ. "რიწა" სოხუმი, 1991, №1. დაიბეჭდა ფსევდონიმით "გივი შაორელი".
- 6621.** კობახიძე ნ. ილიას ძეგლი მაჭარაში. – გაზ. "აფხაზეთის ხმა". – 1991. – 30 აპრ. გულრიფშის რაიონში გახსნილი ილია ჭავჭავაძის ბიუსტის შესახებ.
- 6622.** კოსტავა მ. ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: კოსტავა მ. შეწყვეტილი ფიქრები. – თბ., 1991. – გვ. 174-187
- 6623.** ლორია დ. ილიას ნაწარმოებთა ესთეტიკურ-ემოციურ ფონზე დაკვირვება. – ჟურ. "ბალავერი". – 1991. – №1-6. – გვ. 104-112.
- 6624.** მამულაშვილი ნინო. გვმართებს სმენა მოძღვრისა. – გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". – 1991. – 9 მარტი. – გვ. 4.
ილია ჭავჭავაძის სტუმრობა სოხუმში 1903 წ. მაისში.
- 6625.** მირიანაშვილი თემურ. ილია და არჩილ ჯორჯაძე. – გაზ. "საქართველო". – 1991. – 23 აპრილი. – გვ. 3.
- 6626.** ნიკოშვილი ნიკო. ილია ჭავჭავაძე სოფელ იკოთში. – გაზ. "სოფლის ცხოვრება". – 1991. – 19 თებერვალი. – გვ. 4.
- 6626¹** ნინიძე მაია. იდეალური ქალის სახის ძიებაში. – ჟურ. "მნათობი". – 1991. №7. – გვ. 139-147.
- 6621²** ნინიძე მაია. საბედისწერო სამოსელი. – ჟურ. "სკოლა და ცხოვრება". – 1991. №9-10.
ავტორი მიიჩნევს, რომ ილიას რამდენიმე ნაწარმოების პერსონაჟთა ჩაცმულობაში ნახსენები რუსული ფარაჯა არის ამ გმირთა უკანასკნელი, საბედისწერო სამოსელი – მათი განწირულობის სიმბოლო, რადგან უსული ფარაჯა უკავშირდება რუსულ ჯარს, ეს კი თავის, მხრივ, ქართველი კაცის გონებაში ასოცირდება თავისუფლების დაკარგვასთან და ძალადობასთან.
- 6627.** სალია კალისტრატე. როგორ შეხვდა ქართველი ერი ილიას სიკვდილს? – გაზ. "ლიტ. საქართველო" – თბილისი. – 1991. – №164.
წერილში აღწერილია ილიას გლოვის დღეები.
- 6628.** სართანია ტ. ილია ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობის სწორად გაგების საკითხისათვის. – გაზ. "ახალი ივერია". – 1991. – 25 აპრ.
- 6629.** სიგუა ალექსანდრე. ვინ მოკლა ი. ჭავჭავაძე: [მონოგრაფია] / რედ.: იზოლდა ლეჟავა]. – თბ.: მერანი, 1991. – 72გვ.
- 6630.** ტატიშვილი ნიკო. ილია ჭავჭავაძე და ვაჟა-ფშაველა. – გაზ. "ახალი ივერია". – 1991. – 25 მკათათვე. - №13. – გვ. 2-3.
- 6631.** ქავთარაძე ნ. ილია ჭავჭავაძე და კომპოზიტორული აზროვნების პროცესები (ნ. მამისაშვილის საგუნდო პოემა "და განანათლა კიდენი სოფლისანი"). – ჟურ. "ხელოვნება". – 1991. – №9-10. – გვ. 134-146

- 6632.** ქაჯაია თ. როცა პოლიტიკა არ გვალელებს. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1991. _ 17 მაისი.
ილია ჭავჭავაძის ბიუსტის გახსნა გულრიფშის რაიონის სოფელ მაჭარაში.
- 6633.** ლლონტი ალ. ზოგადი და ქართული ენათმეცნიერების საკითხები ი. ჭავჭავაძის მხატვრულ-ფილოსოფიურ მემკვიდრეობაში. _ წიგნ.: ლლონტი ალ. მრავალკარი. _ თბ., 1991. _ გვ. 5-38.
- 6634.** შალამბერიძე გ. ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა ენაზე დაკვირვება სკოლაში. _ თბ.: განათლება, 1991. _ 119გვ.
- 6635.** შალვაშვილი ლ. "და თეთრი ზოლი შორის მთებისა..." _ ჟურ. "ბალავერი". _ 1991. _ №1-6. _ გვ. 86-96.
წერილში განხილულია ილიას სამი ნაწარმოები: "ელეგია", "მწუხარება" და "უცხოეთში".
- 6636.** შველიძე დ. პოლიტიკური პარტიების წარმოშობა საქართველოში. ეროვნული დემოკრატები. _ გაზ. "ერი". _ 1991. _ 31 ივლ., №31.
საქართველოში ეროვნული დემოკრატიული პარტიის წარმოშობისა და მასთან ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულების შესახებ.
- 6637.** წერეთელი ა. ილია – მზე. _ ჟურ. "განთიადი". _ 1991. _ №11-12. _ გვ. 24-48.
- 6638.** წერეთელი ა. სიტყვა ილია ჭავჭავაძის ცხედარზე; სიტყვა ილია ჭავჭავაძის პანაშვიდზე 1910 წლის 29 აგვისტოს; სიტყვა ილია ჭავჭავაძის ძეგლის გახსნაზე 1913 წ. 5 მაისს. _ წიგნ.: აკაკი წერეთელი. დაცალკავება დასუსტება... ვინც წარსულს ივიწყებს, ის მომავალზეც ხელს იღებს. ყველანი სიკვდილის შვილები ვართ / შეადგინა... გ. ბოჯგუამ. _ თბ., 1991. _ გვ. 139-140.
- 6639.** წიწამურში რომ მოჰკლეს ილია... – გაზ. "განათლება". – 1991. – წ. – 11 სექტემბერი.
ნაწყვეტები ვაჟა-ფშაველას და იაკობ გოგებაშვილის სტატიებიდან, მიძღვნილი ი. ჭავჭავაძის მკვლელობისადმი.
- 6640.** წულუკიძე მიხეილ. ილია და აკაკი. _ ჟურნ. "კრიტიკა" _ 1991, №2 (გ. შარადის პუბლიკაციის მიხედვით).
ავტორის თქმით, ილია და აკაკი სიცოცხლეში ერთმანეთს მეტოქეობას უწევდნენ, მაგრამ ქართველმა ხალხმა ორივეს დაუფასა ღვაწლი და გააერთიანა მათი სახელები.
- 6641.** ჭანკვეტაძე ლია. ილიას ბიოგრაფიის სწავლებისათვის. _ ჟურ. "ბალავერი". _ 1991. _ №1-6. _ გვ. 138-143.
- 6642.** ხალვაში ფ. ილია და აკაკი რუსთაველზე: [ლექსი]. _ გაზ. "აფხაზეთის ხმა". _ 1991. _ 31 დეკ.
- 6643.** ხატიაშვილი ც. სინანულით ჭემმარიტებისაკენ. _ ჟურ. "პირველი სხივი". _ 1991. _ №23. _ გვ. 96-105.
პოემა "განდევლის" იდეურ-მხატვრული ანალიზი.
- 6644.** ხორგუაშვილი გ. ერისკაცთა ნაკვალევი: (ილია ჭავჭავაძე წინარეხში). _ ჟურ. "კრიტიკა". _ 1991. _ №4. _ გვ. 124-131
- 6645.** ხომტარია ნ. ილიას ლირიკულ ნაწარმოებთა სწავლებისათვის. _ ჟურ. "ბალავერი". _ 1991. _ №1-6. _ გვ. 122-134

- 6646. ჯავახიშვილი გიორგი.** ილია ჭავჭავაძის სანადიმო მქვერმეტყველება. _ გაზ. "ახ. ივერიელი". _ 1991. _ 14 ნომბ.
ილია ჭავჭავაძის 7 სანადიმო სიტყვა-სადღეგრძელოს შესახებ, რომლებიც არცერთ კრებულში არ არის შეტანილი.
- 6647. ჯამბურია ვ.** "მკითხველო, ხომ არ მოგწყინდა?" _ ჟურ. "ლიტერატურა და ხელოვნება". _ 1991. _ №2. _ გვ. 95-106.
მკითხველთან დამოკიდებულების საკითხი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში.
- 6648. ჯგუბურია მ.** "ორი პოეტი". _ ჟურ. "კრიტიკა". _ 1991. _ №3. _ გვ. 93-98.
პარალელი ილია ჭავჭავაძისა და აკაკი წერეთლის ერთი და იმავე სახელწოდების ლექსებს შორის.
- 6649. ჯინჯოლია რ.** ქართველი ერის წინამძღოლი. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1991. _ 7 ნომბ.
- 6650. ჯღარკავა ი.** ილია – მერმისის მესიტყვე. _ გაზ. "ქუთაისი". _ 1991. _ 7 ნომბ.

1992

- 6651. ბაქრაძე ა.** ილია ჭავჭავაძე – წიწამური: [დოკუმენტური ნარკვევი]. _ წიგნ.: ბაქრაძე ა. ილია და აკაკი _ თბ., 1992. _ გვ. 5-128.
ნარკვევში ნაჩვენებია ილიას საქმიანობა როგორც საზოგადოებრივ, ისე ლიტერატურულ ასპარეზზე. ავტორი ეხება ქვეყნისათვის ყველა იმ მნიშვნელოვან საკითხს, რომელთანაც უშუალოდ იყო დაკავშირებული ილია. იგი დოკუმენტური სიზუსტით გადმოსცემს ილიას თავგადასავალს.
- 6652. გაბუნია გიორგი.** ერთი უზუსტობის გამო. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1992. _ 25 დეკ., №50
- 6653. გაბუნია გიორგი.** "მზრდელი ყმისა მეორე შემოქმედა". – გაზ. "განათლება". – 1992. – 27 ნომბერი. – გვ. 1.
წმინდა ილია მართლის ზოგიერთი მოსაზრება მასწავლებლის როლისა და დანიშნულების შესახებ.
- 6654. გაბუნია გიორგი.** "მის სიყვარულს ჩვენი გულიდან ვერავინ ვერ ამოშლის..." _ გაზ. "განათლება". _ 1992. _ 2 ოქტ.
თვითმპყრობელობის წინააღმდეგ ქართველი მოსწავლე-ახალგაზრდობის ბრძოლის ეპიზოდები, რომლებიც ილია ჭავჭავაძის სახელთანაა დაკავშირებული.
- 6655. გაბუნია გიორგი.** "ძლიერი ფარ-ხმალია ცოდნა და განათლება". _ გაზ. "განათლება". _ 1992. _ 23 ოქტ., №26.
საუბარია ილია ჭავჭავაძის ნაკლებად ცნობილი იმ პუბლიცისტური წერილების შესახებ, რომლებიც გადმოგვცემენ მის შეხედულებებს განათლებაზე.
- 6656. გაჩეჩილაძე მიხეილ.** მიხეილ გაჩეჩილაძის მოგონება (მცირე შემოკლებით). _ ლიტ. მატინე. _ თბ., 1992. _ გვ. 34-38.
ლევან ასათიანის არქივიდან _ წიგნების ცნობილი გამომცემლის მიხეილ გაჩეჩილაძის მიერ ჩაწერილი პუბლიცისტისა და საზოგადო მოღვაწის, ზაქარია ჭიჭინაძის ნაამბობი იმის შესახებ, რაც მას გადახდა ილია ჭავჭავაძის კეთილად მოხსენიების გამო.

- 6657. გოგოჭური ნ.** მე ვიტყვი სიმართლეს: (პასუხად პროფ. შ. ბადრიძეს). – გაზ. "ერთობა". – 1992. – 30 სექტ.
ავტორი ეხმაურება ისტორიკოს შოთა ბადრიძეს ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის საკითხზე გამოთქმული მოსაზრებების გამო.
- 6658. გოგოჭური ნ.** ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის დოკუმენტები [სუკ-ის არქივიდან ამოღებული]. – გაზ. "ერთობა". – 1992. – 11 აგვ.
- 6659. გრიგალაშვილი ნოდარ.** სიკვდილით განათებული სიცოცხლე. – გაზ. "ლიტ. საქართველო", 1992. – 8 მაისი, №17. – გვ. 4-5.
ილია ჭავჭავაძის "ოთარაანთ ქვრივის" იდეურ-მხატვრული მიზანდასახულების ახლებურად გააზრების ცდა.
- 6660. გურული ვახტანგ.** უარყოფლობა ჩვენში. – გაზ. "ერთობა". – 1992. – ნოემბ. – №18. – გვ. 5-6.
ლევან სანიკიძის წერილის "ილია თუ ნოე" ("ლიტ. საქართველო" 16-10. – 1992) კომენტარი.
- 6661. დაწესდა ილია ჭავჭავაძის სახელობის პრემია.** – გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". – 1992. – 20 ნოემბ.
- 6662. თასოევი გა.** გამარცხეს ილიას სახლ-მუზეუმი. – გაზ. "ლიტ საქართველო". – 1992. – 24 იანვ., №2.
ყვარლის სახლ-მუზეუმის გამარცხის შესახებ.
- 6663. ილია ჭავჭავაძე და საგრამატიკო პაექრობა (1886-1894 წწ.) /** კრებული გამოსაცემად მოამზადეს, გამოკვლევა და ბიბლიოგრაფია დაურთეს ნორა კოტინოვა და ლუბა მეფარიშვილმა; რედ.: ფილოლ. მეცნ. დოქტ. ზ. ჭუმბურიძე; საქ. მეცნ. აკადემია, შოთა რუსთაველის სახ. ქართული ლიტერატურის ინ-ტი. – თბ.: მეცნიერება, 1992. – 184გვ.

შინაარსი:

- 1) ბრძოლა სალიტერატურო ქართულის ნორმალიზაციისათვის 1886-1894 წლებში (გვ. 5-21);
- 2) ილია ჭავჭავაძე – "ჩვენ მოგვივიდა...კორესპონდენცია...", ტფილისი, 17 იანვარს (გვ. 21-22);
- 3) ილია ჭავჭავაძე – უწყება საგრამატიკო საკითხთა განხილვის შესახებ (გვ. 23-24);
- 4) ივანე ხატიაშვილი – "ბატონო რედაქტორო!" (გვ. 24-26);
- 5) ალექსანდრე ჭყონია – "ბატონო რედაქტორო!" (გვ. 26-28);
- 6) პეტრე მირიანაშვილი – "ივერიის" ჭორები (გვ. 29);
- 7) მიხეილ ნასიძე – ორი საგრამატიკო საგანი (გვ. 29-46);
- 8) ზაქარია ჭიჭინაძე – ორი საგრამატიკო შენიშვნის გამო (გვ. 46-48);
- 9) სილოვან ხუნდაძე – გაზეთი "ივერია" და მისი ენა (გვ. 48-67);
- 10) იაკობ გოგებაშვილი – საგრამატიკო შენიშვნა (გვ. 68-73);
- 11) იაკობ გოგებაშვილი – დაბრწყვებული ბრუნვები (გვ. 74-79);
- 12) გრიგოლ ვოლსკი, წერილი ილია ჭავჭავაძისადმი – (გვ. 79-81);
- 13) ილია ჭავჭავაძე – "ივერიის" ფოსტა (გვ. 81-86);
- 14) ილია ჭავჭავაძე – ტფილისი, 10 ოქტომბერი (გვ. 86);
- 15) პეტრე ჭარაია (გიორგიძე) – ენის მკვეცელებს (გვ. 86-89);
- 16) აკაკი წერეთელი – ჭრელი ფიქრები (გვ. 89-90);
- 17) იაკობ გოგებაშვილი – პაწია სამაგიერო (გვ. 91-93);

- 18) სილოვან ხუნდაძე _ გაზეთ "ივერიის" ლინგვისტი (გვ. 93-95);
- 19) აკაკი წერეთელი _ "არცოდნა არცოდვით" (გვ. 95-99);
- 20) პეტრე ჭარაია (გიორგიძე) _ ქართული ენა და სილოვანი (გვ. 99-104);
- 21) სილოვან ხუნდაძე _ ახალი თუ ძველი ენა (გვ. 105-107);
- 22) იაკობ გოგებაშვილი _ პასუხად ბ-ნ აკაკის (გვ. 107-114);
- 23) იაკობ გოგებაშვილი _ პასუხად ბატონ სილოვანს (გვ. 114-125);
- 24) იაკობ გოგებაშვილი _ პასუხი "კვალის" რაზმსა (გვ. 126-135);
- 25) კონსტანტინე დოდაშვილი _ საგრამატიკო კვლევა (გვ. 135-156);
- 26) პეტრე ჭარაია (გიორგიძე) _ ქართული ენა და სილოვანი (გვ. 156-162);
- 27) გიორგი წერეთელი _ მცირე შენიშვნა (გვ. 163-164);
- 28) გიორგი წერეთელი _ "კვალის" ფოსტა (გვ. 165-166);
- 29) იაკობ გოგებაშვილი _ ნაბოლარა (გვ. 166-173);
- 6664. ინასარიძე კარლო.** ილია და ნოე. _ წიგნ: კრებული "პოლიტიკური კულტურა" _ პარიზი, 1992.
- ავტორი ერთმანეთთან მიმართებაში ახასიათებს ორივე მოღვაწეს და თვლის, რომ მათ უფრო მეტი ჰქონდათ საერთო_ორივე საქართველოს კეთილდღეობისათვის ზრუნავდა, თუმცა სხვადასხვა გზებით.
- 6665. კიზირია დოდონა.** ოთარაანთ ქვრივი – ქართველი ქალის ზნეობრივი სახე. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1992. _ 27 ნოემბ., №46. _ გვ. 12-13.
- ავტორი აანალიზებს ილიას თხზულების მთავარი გმირის ფსიქოლოგიურ პორტრეტს და გამოაქვს დასკვნა, რომ ოთარაანთ ქვრივს მამაკაცური თვისება უფრო მეტი აქვს, ვიდრე ქალური. იგი oTaraanT qvriiTan mimarTebaSi იყენებს ტერმინს "გამამლებული ქალი" და მიაჩნია, რომ ასეთი მხატვრული სახის გაიდევლება და მისი წარმოჩენა ქართველი ქალის ზნეობრივ სახედ შეცდომაა.
- 6666. კოტეტიშვილი ფარნაოზ.** ილია ჭავჭავაძის პროზის პოეტიკა: ოთარაანთ ქვრივი. _ თბ.: განათლება, 1992. _ 96გვ.
- 6667. კუჭუხიძე მაყვალა.** ბაირონის ნაწარმოებთა XIX საუკუნის მეორე ნახევრის ქართული თარგმანები. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: კუჭუხიძე მ. ბაირონი და XIX საუკუნის ქართული მწერლობა. _ თბ.: საქართველო, 1992. _ გვ. 48-54.
- წერილში ნაჩვენებია ილიას შეხედულებანი მხატვრული ლიტერატურის თარგმნის აუცილებლობაზე, მისი განსაკუთრებული დამოკიდებულება ბაირონისადმი, გაანალიზებულია ბაირონის ნაწარმოებების ილიასეული თარგმანების იდეური და მხატვრული მხარე.
- 6668. ლობჯანიძე გ.** არჩილ ჯორჯაძე - ილია ჭავჭავაძის სოციალურ-პოლიტიკური შეხედულებების მკვლევარი. – წიგნ.: ლობჯანიძე გ. ნარკვევები არჩილ ჯორჯაძის მსოფლმხედველობრივი ნააზრევადან. – ქუთაისი, 1992. – გვ. 91-135.
- 6669. მაჭავარიანი სოსო.** აღიარებული ცოდვა: [მოგონება. ლევან ასათიანის არქივიდან] / პუბლიკაცია მოამზადა ლალი მარტაშვილმა _ ლიტერატურის მატრიანე, 1992. _ გვ. 31-33
- 6670. მენაბდე ლევან.** რაც ერთხელ ცხოვლად სულს დააჩნდების...: (ი. ჭავჭავაძე, ა. წერეთელი, ი. გოგებაშვილი და ძველი ქართული მწერლობა) / [რედ.: ლ. გრიგოლაშვილი]. _ თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1992. _ 134გვ.

- 6671. მირიანაშვილი თ.** ილიას ცხოვრების დიდებული მატთანე. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1992. _ 18 სექტ., №36. _ გვ. 10.
რეცენზია გურამ შარაძის მიერ გამოცემულ ორტომეულზე "ილია ჭავჭავაძე. ცხოვრება, მოღვაწეობა, შემოქმედება" (თბ.: ხელოვნება, 1987-1990).
- 6672. მურღულია გ.** ილია საქართველოს სკოლებში. _ ჟურ. "სკოლა და ცხოვრება". _ 1992. _ №3. _ გვ. 6-19.
ილია ჭავჭავაძის ზოგიერთი ლექსის სწავლების შესახებ.
- 6673. ნატროშვილი თ.** ბუმბერაზთა გაკვეთილი. _ გაზ. "დრონი". _ 1992. _ 23 მაისი.
ილია ჭავჭავაძის ამავის შესახებ საქართველოს ისტორიის წინაშე.
- 6674. ნინიძე მ.** გულის წვრთნა და სულიერი საზრდო ილია ჭავჭავაძის ეტიუდი "უცნაური ამბავი". _ ჟურ. "სკოლა და ცხოვრება". _ 1992. _ №5. _ გვ. 75-82
- 6675. ჟორდანიას ნ.** ილია. _ გაზ. "ერთობა". _ 1992. _ 20 აგვ.
- 6676. როგორ იწერებოდა ილიას ბიოგრაფია.** _ ლიტერატურის მატთანე, თბ., 1992. _ გვ. 39-44.
ლიტერატურის მუზეუმის არქივში დაცული მიხეილ გედევანიშვილის მიმოწერა გრიგოლ ყიფშიძესთან. პუბლიკაცია მოამზადა ციციწო იმნაძემ.
- 6677. სანიკიძე ლევან.** ილია თუ ნოე?! _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1992. _ 16 ოქტ., №40.
ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობა და ქართველი სოციალ-დემოკრატები.
- 6678. სართანია ტარიელ.** ილია ჭავჭავაძე: (მოღვაწეობა, შემოქმედება, მკვლევლობა). _ თბ.: მარიხი, 1992. _ 289გვ.
- 6679. სინჯარაძე დალი.** ილიას ლოცვა. _ ჟურ. "რელიგია". _ 1992. _ №5. _ გვ. 32-38.
- 6680. სინჯარაძე დალი.** მითოლოგიური ელემენტები ილია ჭავჭავაძის მხატვრულ ნააზრევში. _ ჟურ. "ცისკარი". _ 1992. _ №9-10. _ გვ. 165-171.
- 6681. ტატიშვილი ზ.** ჩემო კარგო ქვეყანავ! წერილი პირველი. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1992. _ 17 აპრ.
რენესანსის სათავეები საქართველოსა და ილია ჭავჭავაძის პოეზიაში.
- 6682. ფირცხალავა ა.** ლელთ ღუნას ძეგლთან სათქმელი; ილიას მსგავსად: [ლექსები]. _ გაზ. "ქართული ქრონიკა". _ 1992. _ 22 მაისი.
- 6683. ქორიძე თ.** ილია ჭავჭავაძე: წმინდანის გზა. _ წიგნ.: დაუნგრეველი ტაძარი. _ თბ., 1992. _ გვ. 3-16.
- 6684. ქორიძე თ.** შვილისად მაყურებელი თვალი. _ წიგნ.: ქორიძე თ. დაუნგრეველი ტაძარი. _ თბ., 1992. _ გვ. 6-16.
"ოთარაანთ ქვრივის" განხილვა.
- 6685. ღვინჯილია ჯ.** საქართველო არ წავიდა ილია ჭავჭავაძის გზით. _ წიგნ.: ღვინჯილია ჯ. ქართველი კაცის სინამდვილე. _ თბ., 1992. _ გვ. 21-27.
საქართველოს სახელმწიფოებრივი განვითარების შესახებ.
- 6686. შუმანაშვილი ალ.** ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობის დოკუმენტები. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1992. _ №35-49.
- 6687. ჩოხელი გ.** მეექვსე მკვლელი. _ გაზ. "საქართველო" (საქ. სახალხო ფრონტი). _ 1992. _ 1 მაისი.
წერილში საუბარია ო. გვასალიას დოკუმენტურ ფილმზე "რამდენიმე სურათი ილიას ცხოვრებიდან".

6688. ცინცაძე იასე. (მოგონება). _ ლიტერატურის მატრიანე. _ თბ., 1992. _ გვ. 7-11.
ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობასთან დაკავშირებით.
6689. ციციშვილი მია. არჩილ ჯორჯაძე ილია ჭავჭავაძის შესახებ / საქ. მეცნ. აკად
შოთა რუსთაველის სახ. ქართული ლიტ-რის ინ-ტი. _ თბ., 1992. _ 32გვ.
პრეპრინტი.
6690. წერეთელი აკაკი. სიტყვა ილია ჭავჭავაძის ცხედარზე. _ გაზ. "ლიტ.
საქართველო". _ 1992. _ 19 ივნ., 23.
6691. ჭურღულია ოთარ. ერის მოჭირნახულე. _ წიგნ.: ჭურღულია ო. სიტყვა
ფიქრის სხეულია: (წერილები და გამოკვლევები). _ თბ., 1992. _ გვ. 13-17.
6692. ჭურღულია ოთარ. ილია ჭავჭავაძე _ ლიტერატურული მკვლევარი. _ წიგნ.:
ჭურღულია ო. სიტყვა ფიქრის სხეულია (წერილები და გამოკვლევები). _
თბ., 1992. _ გვ. 3-12.
6693. ხარშილაძე გ. "მგზავრის წერილები" და ჩვენი დრო. _ ჟურ. "განთიადი". _
1992. _ №1-4. _ გვ. 154-161.
6694. ხვიჩია ნუნუ. ილიას საათისა და ერთი კეთილშობილი ოჯახის ამბავი. _ გაზ.
"ქალთა გაზეთი". _ 1992. _ დეკ., №10.
6695. ხუციშვილი ს. უგულბეღელყოფა არ ეგების. გაზ. "მამული". _ 1992. _ აგვ.
ავტორი საუბრობს ნ. ლორთქიფანიძის ოჯახში აღმოჩენილ ლექსზე
"ძვირფას კოლხიდელთ", რომელიც ამ ოჯახში დარჩენილი გადმოცემით
ილია ჭავჭავაძეს უნდა ეკუთვნოდეს.
6696. ხუციშვილი ს. სენსაციური მკრეხელობა. _ გაზ. "საქართველო" (საქ. სახალხო
ფრონტი). _ 1992. _ 1 მაისი.
ავტორი ეხმაურება ილია ჭავჭავაძის ერთი თარგმანის გამო გაზეთ
"ქართული კულტურის" 1992 წლის 24 აპრილის ნომერში გამოქვეყნებულ ს.
თურნავას წერილს.
6697. Киласония Н. Страницы недавнего прошлого. Вечер Ильи Чавчавадзе в Москве. – газ.
«Свободная Грузия». – 1993. - 9 ноября. С. 1

1993

6698. გაბუნია გიორგი. საქმე კაი დედაკაცობაა. _ გაზ. "განათლება". _ 1993. 21
მაისი, №17.
6699. გვეტაძე ომარ. ილია ჭავჭავაძის სახისმეტყველება. _ წიგნ.: გვეტაძე ო.
ლიტერატურული წერილები. _ ქუთაისი, 1993. _ გვ. 16-23
6700. გურგენიძე ვ. ბერბიჭაშვილის გასამართლება. "დაკარგული საქმეები". _ გაზ.
"სოფლის ცხოვრება". _ 1993. _ №45-46, 19 ივნ.
6701. დევდარიანი როზა. ერის ზნეობრივი კათარზისის ძიებაში (ილია ჭავჭავაძის
"ბაზალეთის ტბა"). _ წიგნ.: დევდარიანი რ. "ვინ არის საღირა?!" _ 1993. _ გვ.
63-69.
6702. დევდარიანი როზა. ტექსტზე მუშაობის ზოგიერთი საკითხი: ვის მიუზღვება
"განკითხვის დღე?". _ წიგნ.: დევდარიანი რ. "ვინ არის საღირა?!" _ თბ., 1993.
_ გვ. 49-63.
მეცნიერის კიდევ ერთი ამპლუა ილია ჭავჭავაძის "განდევლის"
მიხედვით.

- 6703. დევდარიანი როზა.** ტექსტზე მუშაობის ზოგიერთი საკითხი: რას ელის მყინვარი? (სიმბოლური სახის დატვირთვა ილია ჭავჭავაძის "აჩრდილის" მიხედვით). – წიგნ.: დევდარიანი რ. "ვინ არის საღირა?!" – თბ., 1993. – გვ. 41-48.
- 6704. დოიაშვილი თეიმურაზ.** ილია ჭავჭავაძის "იანიჩარი". – გაზ. "სიტყვა ქართული". – 1993. – №2.
- 6705. ზოიძე შოთა.** "გასტებს ქვასაცა მაგარსა..." ანუ ქვრივი ქალბატონი. (წიგნიდან "საქართველოს გოლგოთა). – ჟურ. "ჭოროხი". – 1993. – №3. – გვ. 187-194.
მოთხრობა "ოთარაანთ ქვრივის" შესახებ.
- 6706. თურნავა სერგო.** "ემებეთ ქალი? კიდევ ერთხელ "იზას" ქართულ თარგმანზე. – გაზ. "ქართული კულტურა". – 1993. – 4-10 თებ.
მოგონება მწიგნობრისა და გამომცემლის, ალექსანდრე ჯაბადარის "მემუარებიდან" ილია ჭავჭავაძის მიერ აღ. ბუვიეს "იზას" ქართული თარგმანის გამოცემაზე.
- 6707. კვატაია მანანა.** ტრაგიკული ორთაბრძოლა – ილია ჭავჭავაძე და ივანე მაჩაბელი. – "ლიტერატურა და ხელოვნება". – 1993. – №1. – გვ. 74-101.
XIX საუკუნის II ნახევარში გამართული დაპირისპირება სათავადაზნაურო საადგილმამულო ბანკის თავჯდომარეს ილია ჭავჭავაძესა და ივანე მაჩაბელს შორის.
- 6708. კვატაია მანანა, ჩავლიეშვილი თეიმურაზ.** "ივერიის" ერთი პუბლიკაციის გამო. – საქ. მეცნ. აკად. მაცნე ენისა და ლიტ. სერია. – 1993. – №2. – გვ. 40-44.
გაზეთ "ივერიის" ფურცლებზე ილია ჭავჭავაძის მიერ დ. ჩუბინაშვილის ვრცელი გამოკვლევის "ეტნოგრაფიული განხილვა ძველთა და ახალთა კაპადოკიის ან ჭანეთის მკვიდრთა მოსახლეთა" ქართული თარგმანის გამოქვეყნების შესახებ.
- 6709. კიკაჩიეშვილი თენგიზ.** ერთი ლექსის პოეტიკა (ილიას "სიზმარი"). – თბილ. უნ-ტის შრომები. ლიტერატურათმცოდნეობა, 311. – 1993. – გვ. 5-10.
- 6710. კიკნაძე ვასილ.** "გამამლებული" ოთარაანთ ქვრივი. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1993. – 22 იანვ., №4.
გამოხმაურება დოდონა კიზირიას წერილზე სათაურით "ოთარაანთ ქვრივი – ქართველი ქალის ზნეობრივი იდეალი".
- 6711. მეტრეველი ფ.** "განდეგილის" პრობლემატიკა. – ჟურ. "რელიგია". – 1993. – №2. – გვ. 45-57.
- 6712. მარკოზაშვილი ბ.** სტუმრად კახეთში ილიასთან. – გაზ. "განათლება". – 1993. – 16 აპრ. – გვ. 2.
ყვარლის მკვიდრის მოგონება აკ. წერეთლის, ვაჟა-ფშაველას, აღ. ყაზბეგის სტუმრობაზე ი. ჭავჭავაძესთან.
- 6713. მიშველაძე რევაზ.** ექო! – წიგნ.: მიშველაძე რ. რა გადაარჩენს საქართველოს. – თბ., 1993. – გვ. 142-143.
სიტყვა, რომელიც ავტორს უნდა წარმოეთქვა ილია ჭავჭავაძის დაბადების 150 წლისთავის იუბილეზე.
- 6714. ნავდარაშვილი დავით.** ილია ჭავჭავაძე და საგურამო. – ჟურ. "ცისკარი". – 1993. – №7-8. – გვ. 178-184.
მწერლის საკარმიდამო მამულის შესახებ.

- 6715. ნანეიშვილი ნუგზარ.** ილია და დამოუკიდებლობის საკითხი. – გაზ. "ქართული ქრონიკა". – 1993. – 22 აპრ.; 27 აპრ.
პუბლიკაცია მომზადდა ვიქტორ ნოზაძის მიერ საფრანგეთში დაწერილი ნაშრომის "ილია და დამოუკიდებლობის საკითხი" საფუძველზე.
- 6716. ნინიძე მ.** ილია ჭავჭავაძის ეპიკური ნაწარმოებების კომპოზიციური თავისებურება. – ჟურ. "სკოლა და ცხოვრება". – 1993. – №5-6. – გვ. 70-77
- 6717. ნინიძე მ.** მადლისა წყარო. – ჟურ. "მნათობი". – 1993. – №2. – გვ. 132-137.
"ოთარაანთ ქვრივის" მხატვრული ღირებულება.
- 6718. სართანია ტარიელ.** ერმილე დოლიძე - ილიას მკვლელი. – გაზ. "თბილისი". – 1993. – 3 თებ.
- 6719. სახოკია თედო.** ილია ჭავჭავაძე: [მოგონება] – გაზ. "ქართული ფილმი". – 1993. – 9 სექტ.
- 6720. ქანთარია რ.** დიახ! დღესაც "ოთარაანთ ქვრივი ქართველი ქალის ზნეობრივი იდეალია". – გაზ. "იბერია-სპექტრი". – 1993. – 9-15 მარტი.
პოლემიკა დოდონა კიზირიას მიერ გაზეთ "ლიტერატურულ საქართველოში" (27/10.92) გამოქვეყნებულ სტატიაზე, რომელიც ეხება ოთარაანთ ქვრივის სოციალურ-ფსიქოლოგიურ ასპექტს.
- 6721. ქიტიაშვილი ნანა.** ბედისწერის უცნაური სვლები. – გაზ. "ივერია-ექსპრესი". – 1993. – 11 სექტ.
ილია ჭავჭავაძის გვამიდან ამოღებული ტყვიების ისტორია.
- 6722. შენ საქართველოს უკვდავმოფელო:** [ლექსები ილია ჭავჭავაძეზე / შემდგ.: ანდრო მირიანაშვილი; რედ.: ზურაბ კალანდაძე]. – თბ.: ნობათი; მთაწმინდა. – 1993. – 53გვ. – (ქართველი პოეტები - ქართველ წმინდანებს).
- 6723. შონია აკაკი.** "თანამედროვე უკვდავი სული". – წიგ-ში: მგზნებარე მამულიშვილები I. ბათუმი, 1993. – გვ. 154-193.
ჭავჭავაძის დამოუკიდებულება აჭარასთან. მისი უდიდესი ღვაწლი აჭარლების ეროვნული თვითშეგნების ჩამოყალიბების საქმეში.
- 6724. ხიდაშელი შ.** ილია ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობის საკითხები. – წიგნ.: ხიდაშელი შ. ფიქრები საქართველოზე. – თბ., 1993. – გვ. 105-116.
- 6725. ხუციშვილი სოლომონ.** 1832 წლის შეთქმულება ილია ჭავჭავაძის შეფასებით. – მნათობი. – 1993. – №3. – გვ. 164-169.
- 6726. ჯორბენაძე ბესარიონ.** ზნეობრივი სახე ერისა. – წიგნ.: ქართული მწერლობის საკითხები. – თბ., 1993. – გვ. 51-59.

- 6727.** ასათიანი ი. ილია ჭავჭავაძე და თბილისის ქართული საადგიმამულო ბანკი. – თბ.: მეცნიერება, 1994. – 385გვ.
- 6728.** ბატიაშვილი ე. ილია და საქართველო. მსოფლიოს პრეზიდენტად გამოადგებოდა!. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1994. – 4 თებ.
ილიას შეხედულებები საქართველოს სახელმწიფოებრივი მოწყობის კონსტიტუციური საფუძვლების ძიების შესახებ.
- 6729.** გვერდწითელი გ. სიტყვა დიდ ილიაზე. – წიგნ.: გვერდწითელი გ. თანამედროვენი და თანამედროვეობა. – თბ., 1994. – გვ. 460-463.
ილია ჭავჭავაძის გარდაცვალების 80 წლისთავთან დაკავშირებით.
- 6730.** გურგენიძე ვ. ნოე ჟორდანია და ილიას მკვლელობა. – გაზ. "წიგნის სამყარო". – 1994. – თებ.
- 6731.** გურული ვ. ილიას შემდეგ. – გაზ. "განათლება". – 1994. – №4, გვ. 2.
- 6732.** დიდი ილიას დღე. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1994. – 11-18 ნოემბ., №45.
ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმში მისი დაბადების დღის აღნიშვნის შესახებ.
- 6733.** დოჩია ფ. აკაკი ძიძიგური განმარტავს. – გაზ. "ერთობა". – 1994. – №3.
ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის საკითხებზე ჟურნალისტს ესაუბრება საქართველოს ეროვნული ბიბლიოთეკის დირექტორი აკაკი ძიძიგური.
- 6734.** ვაჟა-ფშაველა. ვერ მოჰკლეს! – წიგნ.: ვაჟა-ფშაველა. თხზულებანი ხუთ ტომად. ტომი 5. – თბ., 1994. – გვ. 294-296.
- 6735.** ვაჟა-ფშაველა. მცირე შენიშვნა. – წიგნ.: ვაჟა-ფშაველა. თხზულებანი ხუთ ტომად. ტომი 5. – თბ., 1994. – გვ. 317-320.
პოეტი ეხმაურება გაზეთ "საქმეში" (1907წ., №84) "ღალღას" ფსევდონიმით დაბეჭდილ წერილს, რომელიც შეეხება ქუთაისში გამართულ ილიას საღამოს და იქ ვაჟა-ფშაველასა და სხვათა მიერ წარმოთქმულ ლექსებს. ღალღას აზრით, ნაციონალისტებმა ილიას სახელი გაიხადეს ექსპლუატაციის საგნად. ვაჟა-ფშაველას თქმით, ისინი, ე.ი. ნაციონალისტები, ამყობენ, რომ ერის ღირსეულ შვილს ღირსეულად აფასებენ.
- 6736.** ვაჟა-ფშაველა. PRO DOMO SUA. – წიგნ.: ვაჟა-ფშაველა. თხზულებანი ხუთ ტომად. ტომი 5. – თბ., 1994. – გვ. 228-231.
წერილში ვაჟა-ფშაველა აღნიშნავს, რომ "მოხუცის ნათქვამის" წერის დროს მასზე გარკვეული გავლენა იქონია ილიას პოემამ "მეფე დიმიტრი თავდადებული".
- 6737.** ვაჟა-ფშაველა. ყვავ-ყორნები ილიას აჩრდილის გარშემო. – ვაჟა-ფშაველა. თხზულებანი ხუთ ტომად. ტომი 5. – თბ., 1994. – გვ. 299-303.
- 6738.** ვარდოშვილი ეკა. ილიას რელიგიური ნააზრევიდან. – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1994. – 16 სექტ.
- 6739.** კოწოწაშვილი შორენა. ილია ჭავჭავაძის "ივერია" და თანამედროვეობა. – გაზ. "ახალი თაობა". – 1994. – 25 მაისი.
- 6740.** კომახიძე თეიმურაზ. ილია ჭავჭავაძე – აჭარის განმანათლებელი. – ჟორჯი. – 1994. – №1-2. – გვ. 205-216.

- 6741.** მარკოზაშვილი შ. ობელისკი წიწამურში [ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობის ადგილზე]. _ გაზ. "ნერგი". _ 1994. _ 7-14 მარტი.
- 6742.** მონიავა დ. ილია ჭავჭავაძის უკომპრომისო ბრძოლა ქართული ენის სიწმინდისათვის / [რედ.: ვაჟა თევდორაძე]. _ ქუთაისი: ქუთაისი, 1994. _ 20 გვ.
- 6743.** ნატროშვილი თ. გიყვარდეთ მტერნი თქვენი. _ გაზ. "თბილისი". _ 1994. _ 1 აპრ.
- საახალწლო მოთხრობა "ნიკოლოზ გოსტაშვილის" ანალიზი.
- 6744.** ტაბლიაშვილი ვ. "ოთარაანთ ქვრივის" ჩემი გააზრება. _ ჟურ. "ხელოვნება". _ 1994. _ №4-6. _ გვ. 80-82
- "ოთარაანთ ქვრივის" სცენაზე ამეტიყვევლების საკითხები.
- 6745.** ყორანაშვილი გურამ. "თითქოს ათასფეროვანი ჩუქურთმა". _ გაზ. "თბილისი". _ 1994. _ 4 მაისი.
- ილიას ქართული ხასიათის შესახებ.
- 6746.** ჭუმბურიძე ზურაბ. ილია ჭავჭავაძის ენა და ტექსტის დადგენის ზოგიერთი საკითხი / [რედ.: გ. აბაშიძე]; საქ. მეცნ. აკად., შოთა რუსთაველის სახ. ქართული ლიტ-რის ინ-ტი. _ თბ.: მეცნიერება, 1994. _ 136გვ.
- 6747.** ხუციშვილი ს. პიროვნება ილია ჭავჭავაძის კონცეფციაში. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1994. _ №1-2. _ გვ. 153-159.
- 6748.** ჯავახიშვილი გ. კახური ღვინო დედისრძიანი. _ გაზ. "უწყებანი". _ 1994. _ 16 მარტი.
- ილია ჭავჭავაძის სიტყვა, რომელიც მან წარმოთქვა 1893 წლის თიბათვის 11-ში კახეთის მევენახეთა და მეღვინეთა თავყრილობაზე.
- 6749.** ჯავახიშვილი ლელა. ილიაობა თელავში. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1994. _ 16 სექტ., №37.
- 6750.** Габуниа Г. Грузинское знамя не раз развевалось рядом с русским. – газ. «Веч. Тбилиси». -1994. – 2 фев., №7 .
- ილია ჭავჭავაძის შეხედულებანი რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობისა შესახებ.

- 6751. არკუნელი მ.** აწმყოში გახმინებული წარსული. – ჟურნ. “ვაზი და ღვინო”. – 1995. – №1-2. – გვ. 79-82.
ჭავჭავაძე “კახეთის სოფლის მეურნეთა კავშირის” შესახებ.
- 6752. გაბუნია გიორგი.** სამართლით ამოთხრილი თვალი არ გეტკინებათ...საქართველოს პარლამენტარებს. – გაზ. “საქართველო”. – 1995. – 3-10 ივნ., №18.
ილიას რჩევები საკანონმდებლო ხელისუფლების მიმართ.
- 6753. გურული ვახტანგ.** ილია ჭავჭავაძის უცნობი პამფლეტი. – გაზ. “Свободная Грузия”. – 1995. – 4 მაისი, №39, გვ. 3.
რუსულ გაზეთში ქართულ ენაზე გამოქვეყნებული ეს წერილი ეხება ილიას პამფლეტს “სიმვლოლო სარწმუნოებისა”.
- 6754. დოიაშვილი თეიმურაზ.** ილია ჭავჭავაძის “იანიჩარი”. – კრებული “ლექსი, მხოლოდ ერთი ლექსი”. – თბ.: მეცნიერება, 1995.
ლექსის ვერსიფიკაციული ანალიზი.
- 6755. ილია და აჭარა.** – ჟურ. “მართლმსაჯულების მაცნე”. – 1995. – №4. – გვ. 3-4.
უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის მინდია უგრეხელიძის სიტყვა, რომელიც წარმოთქვა ბათუმის ილია ჭავჭავაძის სახელობის დრამატულ თეატრში.
- 6756. კანკავა გიორგი.** “ოთარაანთ ქვრივი”, “წყევლა-კრულვანი საკითხავი”. ანუ საკუთარ ისტორიასთან “ჩატეხილი ხიდი”. – ჟურ. “ცისკარი”. – 1995. – №7-8. – გვ. 207-221.
ილია ჭავჭავაძის პროზის მიმოხილვა.
- 6757. კომახიძე თეიმურაზ.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: კომახიძე თ. აჭარის მამაგენი. – ბათუმი: აჭარა, 1995. – გვ. 106-114.
მწერლის ღვაწლი აჭარაში კულტურულ-საგანმანათლებლო მუშაობის აღორძინების საქმეში.
- 6758. მინაშვილი ლადო.** ილია ჭავჭავაძე (ცხოვრება და შემოქმედებითი ასპექტების დახასიათება) / [რედ.: ი. ევგენიძე]. – თბ: თსუ-ს გამ-ბა, 1995. – 414 გვ.
წიგნი მიზნად ისახავს ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებითი ასპექტების დახასიათებას, რაც გულისხმობს ილიას დიდი პიროვნებისა და მისი მხატვრული შემოქმედების მთლიანობაში დანახვას. ამ მიზნით ნაშრომში საუბარია მწერლის პიროვნულ ცხოვრებაზე, მოქალაქეობრივ მრწამსსა და ლიტერატურულ-ესთეტიკურ შეხედულებებზე, ცალ-ცალკეა განხილული ილია ჭავჭავაძის ლირიკა, ეპიკური პოეზია და მხატვრული პროზა.
- 6758¹ ნინიძე მაია.** “ვეტრფი და ვეტრფი სულ ერთ ვარსკვლავსა”. – ჟურ. “მნათობი” – 1995. – №5-6. – გვ. 131-139.
წერილში განხილულია ილიას ორი ლექსი, რომლებიც მწერლის ხელნაწერ რვეულებში ერთნაირ დაქარაგმებულ სათაურს ატარებს – “ს...ს”.
- 6758² ნინიძე მაია.** ილიას ლექსი საყვარელი ს...-სადმი. – გაზ. “კავკასიონი” (ლიტ. გვერდი). – 1995. – 1 ივლ.
- 6758³ ნინიძე მაია.** ქროლა სულისა. – გაზ. “კავკასიონი” (ლიტ. გვერდი). – 1995. – 22 ივლ.

- 6759. რატიანი ირმა.** ავტორი – ესთეტიკური ობიექტის მხატვრული მთლიანობის განმსაზღვრელი (ილია ჭავჭავაძის თხზულებების ”მგზავრის წერილები” და ”სახრჩობელაზედ” მიხედვით). – ჟურ. ”კრიტიკა”. – 1995. – №1-2. – გვ. 238-253.
- 6760. რაჭველიშვილი ქრისტეფორე.** ილია ჭავჭავაძე: [ბიოგრაფიული ნარკვევი / რედ.: სოლომონ ხუციშვილი]. – თბ.: საქართველო, 1995. – 128გვ.
- 6761. სახლთხუციშვილი კ.** ქრისტიანული ასკეტიზმის პრობლემა ილია ჭავჭავაძის ”განდეგილში”. – ჟურნ. ”ნობათი”. – 1995. – №3-4. – გვ. 76-90
- 6762. სინჯარაძე დ.** მიტევების ფენომენი ილია ჭავჭავაძის მხატვრულ შემოქმედებაში. – ჟურნ. ”კრიტიკა”. – 1995. – №3-4. – გვ. 167-181
- 6763. ტაბიძე გალაკტიონ.** ბარათაშვილი, ილია, აკაკი. – წიგნ.: თხზულებანი ხუთ ტომად. ტ. V, თბ, 1995. – გვ. 95
ნიკოლოზ ბარათაშვილზე საუბრისას გალაკტიონი ახსენებს ილია ჭავჭავაძესა და აკაკი წერეთელს, რომლებმაც, მისი აზრით, წარუშლელი კვალი დატოვეს ქართული ინტელიგენციის ისტორიაში. პოეტის თქმით, ”საზოგადოდ, ქართველი ინტელიგენციის ისტორია ამ ორი პიროვნების გამოსვლით იწყება”.
- 6764. ტაბიძე გალაკტიონ.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ტაბიძე გ. თხზულებანი ხუთ ტომად. ტ. V, თბ, 1995. – გვ. 10.
ამ მცირე ჩანახატში პოეტი გამოთქვამს თავის შეხედულებებს ილია ჭავჭავაძის აზროვნების სტილის, მისი ხასიათის უმთავრესი დამახასიათებელი თვისებების შესახებ.
- 6765. ქაჯაია ვარლამ.** ილია ჭავჭავაძე, იაკობ გოგებაშვილი და ნიკო ცხვედაძე. – წიგნ.: ნიკო ცხვედაძე 150. – თბ. – თსუ. – 1995. – გვ. 54-67.
- 6766. ქაჯაია მ.** საყურადღებო მონოგრაფია ილია ჭავჭავაძის ფენომენის შესახებ. – გაზ. ”კავკასიონი”. – 1995. – 7 ოქტ., №177(246).
რეცენზია წიგნზე: მინაშვილი ლადო. ილია ჭავჭავაძე (ცხოვრება და შემოქმედებითი ასპექტების დახასიათება). – თბ: თსუ-ს გამ-ბა, 1995. – 414 გვ.
- 6767. ყორანაშვილი გურამ.** ეროვნული და სოციალური განთავისუფლების საკითხი ილიას ნააზრევსა და პრაქტიკულ ნაღვაწში. – საქართველოს ისტორიის საკითხები. ნაწ. II. – თბ., 1995. – გვ. 65-84.
- 6768. ყორანაშვილი გურამ.** ილიას აზრები პროკრუსტეს სარეცელზე. – წიგნ.: ყორანაშვილი გ. საქართველოს ისტორიის საკითხები. ნაწ. II. – თბ., 1995. – გვ. 296-301.
ილია ჭავჭავაძის პოზიცია და შეხედულებები საქართველოს რუსეთთან შეერთებაზე.
- 6769. შამილაძე ვახტანგ.** ილია ჭავჭავაძე და მომთაბარეობის სამეურნეო-კულტურული პრობლემები საქართველოში. – ბათუმის სახ. უნივერსიტეტის შრომები. – I. – 1995. – გვ. 104-110.
- 6770. ჩადუნელი ელგუჯა.** ილია ჭავჭავაძე და ქართული სათავადაზნაურო საადგილმამულო ბანკი. – ეკონომიკა. – 1995. – №7-9. – გვ. 29-37.
- 6771. ჩიგოგიძე კლარა.** ილია ჭავჭავაძე და აღორძინების ხანის ჰუმანისტი პედაგოგები. – ჟურ. ”მზრდელი ყრმისა”. – 1995. – №3, 4. – გვ. 48-52.

- 6772.** ჩხეიძე რ. მოგვიხვე მშვიდობით. _ წიგნ.: ჩხეიძე რ. როცა შვიდნი ვართ. _ თბ.: მერანი, 1995. _ გვ. 39-47.
უ. სკოტის, რ. ემერსონისა და ილია ჭავჭავაძის ბიოგრაფიული დეტალის მსგავსება.
- 6773.** ხინთიბიძე მ. “ვეტრფი და ვეტრფი სულ ერთ ვარსკვლავს”. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 1995. _ №5-6. _ გვ. 130-139
- 6774.** ჯაფარიძე ს. “განდეგილი” _ ლეგენდა და სინამდვილე. _ საქ. ისტ. და კულტ. ძეგლთა დაცვისა და გამოყენების მთ. ს/ს სამმართველო_სამეცნ. შრომების წელიწადი. _ 1995. _ I. _ გვ. 213-21

1996

- 6775.** აბხაზი ელენე. მოგონებები ილია ჭავჭავაძეზე (ჩაწერილი ისიდორე მანწკავას მიერ). _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 61-63.
ი. ჭავჭავაძის დისშვილის, კონსტანტინე აბხაზის მეუღლის, ელენე აბხაზის მოგონებებში აღწერილია, თუ რა უარყოფითი დამოკიდებულება ჰქონდა ილიას რუსეთთან შეერთების დღესასწაულების მიმართ.
- 6776.** ამირეჯიბი შალვა. ილია ჭავჭავაძე _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 27-32
- 6777.** ამირეჯიბი შალვა. ისტორია საქართველისი და უდარდელი კაცის ისტორია. _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 47-52.
წერილში უარყოფითად არის შეფასებული ნოე ჟორდანას მოღვაწეობა და მისი დამოკიდებულება ილია ჭავჭავაძის მიმართ.
- 6778.** ასათიანი ალ. საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია (1917-1937). _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ. _ 1996. _ გვ. 57-62.
- 6779.** ბენდელიანი ციალა. “აწ იგი თითქო თვის დენაში შეყენებულა”... “გზისა” და მისი სემანტიკური ველის სახე და იდეა ი. ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. _ ჟურ. “განთიადი”. _ 1996. _ №7-8_ გვ. 161-167.
- 6780.** ბერეჟიანი სიმონ. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტ. I თბ., 1996 _ გვ. 7-8.
- 6781.** ბერეჟიანი სიმონ. პაემანი მთაწმინდაზე: (პოემა). _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 68-81.
- 6782.** ბუზუკაშვილი დავით. ეროვნული კოოპერაციის ქომაგი. _ გაზ. ”საქ. რესპუბლიკა”. _ 1996. _ 7 სექტ.
წერილში ნათქვამია, რომ ილია ჭავჭავაძე ზრუნავდა საქართველოში სამომხმარებლო კოოპერაციისათვის. ამის დასტურია თბილისისა და თელავის მომხმარებელთა საზოგადოებების წესდებების პროექტები, რომელთა შედგენასა და დამტკიცებაზეც ზრუნავდა ილია.
- 6783.** გაბაშვილი რევაზ. ილია ჭავჭავაძის ეკონომიურ მოღვაწეობაზე. _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 199-207.
მოხსენება წაკითხულია ილიას საიუბილეო საღამოზე 1957 წელს.
- 6784.** გალსტიანი დემეტრე. ილიას მუზეუმში. _ გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. _ 1996. _ 2-9 აგვ., №31.

ილია ჭავჭავაძის მუზეუმში გამართული რამდენიმე ღონისძიების შესახებ.

- 6785. გამყრელიძე გიორგი.** ილიას დაღუპვის 50 წლისთავზე: [ლექსი]. – წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალით. ტომი I. – თბ., 1996. – გვ. 162-163.
- 6786. გვაზავა გიორგი.** გუშაგი (ილიას ხსოვნას): [ლექსი]. – წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალით. ტომი II. – თბ., 1996. – გვ. 249
- 6787. გოგიაშვილი ომარ, ბატიაშვილი ელბერდ.** რომელია "მაგარი" და რომელია "ფუყე" ქვა? – ილია ჭავჭავაძე და ივანე ჯავახიშვილი ერისა და saxelmwifos შესახებ. – გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". – 1996. – №139. – 1996. – 13 ივლისი. – გვ. 2-3.
- 6788. გოგიაშვილი ომარ., ბატიაშვილი ელბერდ.** შვილმა უნდა იცოდეს, სად და რაზედ გაჩერდა მამა. – გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". – 12 სექტემბერი. – 1996. – გვ. 4.

ივანე ჯავახიშვილის მონოგრაფიის – "ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ისტორია" შესახებ.

- 6789. გურგენიძე ვ.** "თქმა მართლისა" (ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის მასალები). – "ლაშარის გორი". – 1996. – გვ. 16-23.
- 6790. გურული ვახტანგ.** კონსერვატიზმის ბედი საქართველოში. – გაზ. "ჯორჯიან თაიმსი". – 1996. – №6.

ილია და ქართული კონსერვატიზმი; პოლიტიკური აზროვნების მიმდინარეობის, კონსერვატიზმისა და კოსმოპოლიტიზმის ურთიერთჭიდული XIX_XX საუკუნეებში.

- 6791. დიასამიძე გრიგოლ.** მოგონებები აკაკი წერეთელზე. – წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალით. ტომი I. – თბ., 1996. – გვ. 144-145.

მოგონების ავტორი ადასტურებს, რომ ილია ჭავჭავაძესა და ივანე მაჩაბელს შორის დავაში აკაკი წერეთელი გამოდიოდა არა წამქეზებლის, არამედ შემრიგებლის პოზიციით.

- 6792. დიდი ილიას საიუბილეოდ.** – წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალით. ტომი II. – თბ., 1996 – გვ. 133-136.

ილიას დაბადებიდან 150 წლისთავისადმი წერილში ნათქვამია, რომ "ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის ცოდვა არც ერთ ქართულ პოლიტიკურ მიმდინარეობას კისრად არ ადევს, არამედ – მეფის რუსეთის ჟანდარმერიას."

- 6793. ვასაძე თამაზ.** გზაჯვარედინზე (ილია ჭავჭავაძის "მგზავრის წერილები", როგორც ახალი ქართული რეალისტური და ლირიკული პროზის ერთ-ერთი პირველი ნიმუში. დამის სახე ქართულ რომანტიზმში). – წიგნ: ვასაძე თ. ფარული შინასამყარო. – თბ.: მერანი, 1996. – გვ. 15-24.

- 6794. ვასაძე თამაზ.** ორგვარი ცნობიერება. – წიგნ: ვასაძე თამაზ. ფარული შინასამყარო. – თბ.: მერანი, 1996. – გვ. 33-39.

წერილში ნათქვამია, რომ ილიას პროზაში გამოკვეთილია ორგვარი ცხოვრების ყაიდა და ცნობიერების წყობა, რომელთაგან ერთი მთლიანად ეწინააღმდეგება და გამორიცხავს ქვეყნის ევროპეიზაციის გეზით განვითარებას, მეორე კი ამ გეზით სვლის მამოძრავებელია. ავტორის აზრით, რაციონალური, გონებას დანდობილი ცნობიერების ფორმირება რაციონალური და თავისუფალი შრომის საფუძველზე ისახება ილია

- ჭავჭავაძის შემოქმედებაში ქვეყნის აღორძინებისა და განვითარების უმთავრეს პირობად.
- 6795. ვაშაკიძე გიორგი.** მოგონებები ერისკაცზე. _ გაზ. "მოზაიკა". _ 1996. _ 25-31 დეკ., №70.
საგურამოში, ილია ჭავჭავაძის მამულში მომუშავე გლეხების მოგონებები.
- 6796. ვაშაძე დავით.** კნინი რამ აკაკი პაპავაზე _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 259-260.
ავტორის აზრით, სამოციანელთა თაობამ ილია ჭავჭავაძის მეთაურობით მხოლოდ ეროვნული იდეოლოგიის შექმნა შესძლეს, მაგრამ ორგანიზაციული მუშაობა ვერ გაშალეს. "მესამე დასი" კი უფრო მოქმედი ორგანიზაცია იყო, მაგრამ იგი მთლიანად მოსწყდა ეროვნულ ნიადაგს.
- 6797. ვაჩნაძე დავით.** დაუფიწყარი მამულიშვილი. დიდი ილიას ხსოვნას: (მოგონებები). _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ., 1996. _ გვ. 155.
პირველ წერილში ავტორი იხსენებს, თუ XX საუკუნის 30-იან წლებში პარიზის ერთ-ერთ კაფეში როგორ უკითხავდა ახალგაზრდა ალექსანდრე ცომაია თავის ამხანაგებს ილიას პუბლიცისტურ წერილებს. მეორე წერილში გამოხატულია დიდი გულისტკივილი ილიას მოკვლის გამო.
- 6798. ვაჩნაძე დავით.** სამშობლოს სამსახურში (მოგონებანი). _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II _ თბ, 1996. _ გვ. 243.
ავტორი იხსენებს საგურამოდან ილიას ცხედრის ჩამოსვენების დღეს მ. წერეთლის მიერ წარმოთქმულ სიტყვას.
- 6799. ვაჩნაძე დავით.** ქართული ეროვნული ძირები და რუსული ბოლშევიზმი. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 163-165.
წერილში ნაჩვენებია რუსეთის იმპერიის დამოკიდებულება XIX საუკუნის ბოლოსა და XX საუკუნის დასაწყისში საქართველოში წარმოქმნილი პოლიტიკური მიმდინარეობების მიმართ. ნათქვამია, რომ რუსეთის მთავრობამ შეაჩერა ქართულ-ეროვნულ-ხალხოსნური პოლიტიკური მოძრაობა და მისი ლიდერი ი. ჭავჭავაძე მოკლა.
- 6800. ვინ მოკლა ილია ჭავჭავაძე?** _ გაზ. "ახალგაზრდა ივერიელი". _ 1996. _ 22-28 აგვ.
გაზეთი აქვეყნებს დუშეთის მაზრის უფროსის ყარამან ფალავას მოგონებებს.
- 6801. ზურაბიშვილი ივანე.** ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 235-259.
წიგნში განხილულია ილიას შემოქმედება.
- 6802. თარაშვილი მიხეილ.** ილია არ შემცდარა. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 149-151.
ავტორის თქმით, ილია სოციალ-დემოკრატებმა მოჰკლეს იმიტომ, რომ იგი ხელს უშლიდა ერის მთლიანობის დარღვევაში.
- 6803. ილია ემიგრანტთა თვალთ.** [ორ ტომად]: ქართველ ემიგრანტთა წერილები, მოგონებები, ლექსები, მიძღვნილი ილია ჭავჭავაძისადმი / შემდგ. - რედ.: დალი სინჯარაძე, ნათია ბებიაშვილი; მხატვ.: გია ბუღაძე; მხატვრული რედ.: კარლო ფაჩულია; გამომცემელი ალ. ორბელიანის საზ-ბა]; თბილისის ი.

ჭავჭავაძის სახ. ლიტერატურულ-მემორიალური მუზეუმი. _ თბ.: ლომისი, 1996.

ტომი I. _ 287გვ.; შინაარსი:

ბერეჟიანი სიმონ. ილია ჭავჭავაძე;
კედია ს. ილია ჭავჭავაძე (ერთი თვალის გადავლებით);
ამირეჯიბი შალვა. ილია ჭავჭავაძე;
ყიფიანი გიორგი. შეკითხვა ვ. ნ.-ს; ილიას: [ლექსები];
ნოზაძე ვიქტორ. ილია და დამოუკიდებლობის საკითხი;
ამირეჯიბი შალვა. ისტორია საქართველისი და უდარდელი კაცის ისტორია;
მგელაძე ვლასა. ილია ჭავჭავაძის მოკვლა 1907წ;
ნოზაძე ვიქტორ. ილია ჭავჭავაძე (1837-1937);
ასათიანი ალ. საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია (1917-1937);
პაპავა თამარ. ილია ჭავჭავაძე და ქართველი ქალი;
ჟურული გიორგი. ილიასთან შორი-ახლოს დგომით (ფურცლები ჩემი თავგადასავლის რვეულიდან);
უროტაძე გრიგოლ. იდეური და ლიტერატურული აღორძინება;
რობაქიძე გრიგოლ. ივანე ჯავახიშვილი;
რობაქიძე გრიგოლ. მიხეილ წერეთელი, მოგონებათა ფარდული;
რობაქიძე გრიგოლ. საუბარი კარდუსთან;
რობაქიძე გრიგოლ. სათავენი ჩემი შემოქმედებისა;
ჟურული გიორგი. მოგონებიდან;
კერესელიძე გ. ბეთლემის აღმოჩენის შესახებ;
ჟურული გიორგი. მცირე რამ დიდ ილიას შესახებ;
დიასამიძე გრ. მოგონებები აკაკი წერეთელზე;
ჟორდანიას ნოე. ჩემი წარსული (მოგონებანი);
ჟორდანიას ნოე. ორი პოეტი (აკაკი);
ჟორდანიას ნოე. ორი პოეტი;
ვაჩნაძე დავით. დაუვიწყარი მამულიშვილი. დიდი ილიას ხსოვნას: (მოგონებები);
კობახიძე გივი. ილიას ლანდი: [ლექსი];
კობახიძე გივი. ილია, ბატონო!: [ლექსი];
კობახიძე გივი. ილია ჭავჭავაძე;
გამყრელიძე გიორგი. ილიას დაღუპვის 50 წლისთავზე: [ლექსი];
ვაჩნაძე დავით. ქართული ეროვნული ძირები და რუსული ბოლშევიზმი;
წერეთელი მიხეილ. ილია ჭავჭავაძის მოკვლა;
სალია კალისტრატე. როგორ შეხვდა ქართველი ერი ილიას სიკვდილს?
რობაქიძე გრ. სხვადასხვა;
მანველიშვილი ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძის ეროვნული მოძღვრება;
კალანდაძე შ. ილია ჭავჭავაძის რელიგიის ფილოსოფიაზე;
გაბაშვილი რევაზ. ილია ჭავჭავაძის ეკონომიურ მოღვაწეობაზე;
უროტაძე გრიგოლ. ნამდვილი და ყალბი ისტორია;
კუჭუხიძე ილია (მინდია ლაშაური). ილია;
ზურაბიშვილი ივანე. ილია ჭავჭავაძე;

ვაშაძე დავით. კნინი რამ აკაკი პაპავაზე;
ყიფიანი რუბენ. მოგონება (ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის გარშემო);
სარჯველაძე პავლე. ნოე ჟორდანიას ხსოვნისათვის.

6804. ტომი II. _ 302გვ. შინაარსი:

მანველიშვილი ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძე. (ფილოსოფიური და სოციალურ-პოლიტიკური შეხედულებანი. პ. რატიანი. მეორე გამოცემა. თბილისი, 1954);

მგელაძე ვლასა. მოგონებები;

წერეთელი გიორგი. ილია, საქართველოს უკვდავი სული;

წერეთელი გიორგი. თერგის დაღვევა;

manwkava isidore. ilia WavWavaZe;

აბხაზი ელენე. მოგონებები ილია ჭავჭავაძეზე (ჩაწერილი ისიდორე მანწკავას მიერ);

სულხანიშვილი ალ. ჩემი მოგონებანი;

ქავთარაძე მიხეილ. სპირიდონ კედია, ბიოგრაფიული ცნობები და ნაკვეთები მოღვაწისა და კაცის პორტრეტისათვის;

კუჭუხიძე ილია (მინდია ლაშაური). ქართველი ერის დიდი განმანათლებელი;

ბერეჟიანი სიმონ. პაემანი მთაწმინდაზე: (პოემა);

ქავთარაძე მიხეილ. მიხეილ ჯავახიშვილი ილიას კვალზე მავალი და მისი ბედის ზიარი;

ინასარიძე კ. თერგდალეული ილია. ილია ჭავჭავაძე როგორც საზოგადო მოღვაწე;

ქავთარაძე მიხეილ. ჩაგონება თუ მგლის თავზე სახარება?

მანველიშვილი ალ. რუსეთი და საქართველოს დამოუკიდებლობა;

კუჭუხიძე ილია (მინდია ლაშაური). სამაგიდო რვეულიდან;

სულხანიშვილი ალ. რა ხდებოდა მეტეხის ციხეში ქართველებს შორის 1923 და 1924 წლებში და ილიას მკვლელობის სინამდვილე;

დიდი ილიას საიუბილეოდ;

წერეთელი გიორგი. ვინ მოჰკლა ილია?

სულხანიშვილი ალ. ჩემი პასუხი ჟორდანიას მემკვიდრეებს;

თარაშვილი მიხეილ. ილია არ შემცდარა;

ოთხმეზური ირაკლი. მოგონებები ილიას გარშემო;

მელია ილია, დეკანოზი. მოკლედ ახლად დაკანონებულ ილია ჭავჭავაძეზე;

კობახიძე გივი. ილია, ბატონო!: [ლექსი];

კობახიძე გივი. ილიას ლანდი: [ლექსი];

კობახიძე გივი. ბიბლიური წყევლა იმათ მიმართ, ვინც ბატონი ილია მოგვიკლა: [ლექსი];

საღირაშვილი დავით. მოჰკლეს ილია! [ლექსი];

ყიფიანი გიორგი. ორი მეუღლე. აკაკი წერეთლის დაბადებიდან 120 წლის თავზე: [ლექსი];

ოთხმეზური ირაკლი. ილიას, 1937: [ლექსი];

რობაქიძე გრ. ქართული პროზისათვის. პროექტი;

რობაქიძე გრიგოლ. მრგვალ მაგიდასთან: (მიხ. ქავთარაძის სიტყვა ილიას მკვლელობასთან დაკავშირებით);

წერეთელი გიორგი. ნოე ჟორდანას 120 წლისთავი;

ქავთარაძე მიხეილ. ილია_საქართველოა!

კაშია ჯ. წმინდა ილია მართალი ერის დიდი მამა;

კაშია ჯ. ილია ჭავჭავაძის ეროვნული, სოციალური და პოლიტიკური ბრძოლისა და აღმშენებლობის პრინციპები;

მალაყმაძე ვახტანგ (ხაირი ხაირიოღლუ). ბარათი ილია ჭავჭავაძეს თურქეთელ ქართველისაგან;

ტოგონიძე გიორგი. მცირე რამ წარსულიდან;

რობაქიძე გრ. ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ტრაგედია;

ვაჩნაძე დავით. სამშობლოს სამსახურში (მოგონებანი);

წულუკიძე მიხეილ. ილია და აკაკი;

ინასარიძე კ. ილია და ნოე.

- 6805.** ილია II. წმინდა ილია მართალი. _ ჟურ. "საქართველოს მოამბე". _ 1996. _ !. _ გვ. 11-14.

კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის ქადაგება სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარში 1987 წლის 2 აგვისტოს (20 ივლისი) ილია WavWavaZis-ilia მართლის ხსენების დაწესებისას. ილია მართლის ტროპარი და ლოცვა.

- 6806.** ინასარიძე კ. თერგდალეული ილია. ილია ჭავჭავაძე როგორც საზოგადო მოღვაწე. _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 88-112.

ავტორი აცხადებს, რომ ილია, როგორც საზოგადო მოღვაწე, იყო უფრო თეორეტიკოსი, განსხვავებით პოლიტიკური მოღვაწეებისაგან, რომლებმაც ილიას იდეები პრაქტიკულად განახორციელეს ცხოვრებაში.

- 6807.** ინასარიძე კ. ილია და ნოე. _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II _ თბ, 1996. _ გვ. 249-255.

ავტორი ერთმანეთთან მიმართებაში ახასიათებს ორივე მოღვაწეს და თვლის, რომ მათ უფრო მეტი ჰქონდათ საერთო_ორივე საქართველოს კეთილდღეობისათვის ზრუნავდა, თუმცა სხვადასხვა გზებით.

- 6808.** კალანდაძე შ. ილია ჭავჭავაძის რელიგიის ფილოსოფიაზე. _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 195-199.

შ. კალანდაძემ ეს წერილი წაიკითხა ილიას საიუბილეო სხდომაზე 1957 წელს პარიზში. მასში პოემა "განდეგილის" მაგალითზე ახსნილია ილიას რელიგიური შეხედულებები.

- 6809.** კაპანელი კონსტანტინე. გარდატეხის პერიოდი. ილია ჭავჭავაძე: ილია ჭავჭავაძის სოციოლოგია. _ წიგნ.: კაპანელი კ. ქართული სული ესთეტიკურ სახეებში. _ თბ, 1996. _ გვ. 172-202.

- 6810.** კაშია ჯანრი. ილია ჭავჭავაძის ეროვნული, სოციალური და პოლიტიკური ბრძოლისა და აღმშენებლობის პრინციპები. _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 191-233.

- 6811.** კაშია ჯანრი. წმინდა ილია მართალი ერის დიდი მამა. _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 181-191

- 6812.** კედია სპირიდონ. ილია ჭავჭავაძე (ერთი თვალის გადავლებით). _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 9-26.

- იგივე: გაზ. “სამშობლო” _ 1996. _ იანვ.
- 6813.** კერესელიძე გ. ბეთლემის აღმოჩენის შესახებ. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I _ თბ, 1996. _ გვ. 140-142.
მცინვარზე ბეთლემის მონასტრის აღმოჩენისა და ამ მონასტრის თემით ილიას დაინტერესების შესახებ.
- 6814.** კვიციანიშვილი ე. შუაკაცი. _ წიგნ.: ქართული მწერლობა. ტ. 12. _ თბ, 1996. _ გვ. 597-652.
აკაკი წერეთლის ცხოვრებისა და შემოქმედებისადმი მიძღვნილ ვრცელი წერილის ბოლოს ავტორი ეხება ილიასა და აკაკის ურთიერთობას, ქართველი ხალხის სულიერ ცხოვრებაში მათი ადგილისა და მნიშვნელობის საკითხის გარკვევას, მოიშველიებს კიტა აბაშიძის ცნობილ გამონათქვამს, რომ “ილიასა და აკაკის ნიჭის სასწორი ქართველი ერის გულია და ამ ერს მათთვის საუკუნო სანეტარო ადგილი აქვს მიჩნეული მის გულში, და არასოდეს სასწორი არც ერთისაკენ არ გადაიხაროს.” (გვ. 632-643)
- 6815.** კობახიძე გივი. ბიბლიური წყევლა იმათ მიმართ, ვინც ბატონი ილია მოგვიკლა: [ლექსი]. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 157-159.
ლექსი დაიბეჭდა ფსევდონიმით “გივი შაორელი”.
- 6816.** კობახიძე გივი. ილია, ბატონო!: [ლექსი]. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 155-156.
დაიბეჭდა ფსევდონიმით “გივი შაორელი”.
- 6817.** კობახიძე გივი. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 157-162.
ავტორი ილიას მკვლელობაში ადანაშაულებს ბოლშევიკებს. ამავე დროს, აღნიშნავს, რომ ბოლშევიკებმა ილიას მეორედ მოკვლა სცადეს, როცა მისი ნაწერების ახსნა დაიწყეს მარქსისტული იდეოლოგიის პოზიციებიდან.
- 6818.** კობახიძე გივი. ილიას ლანდი: [ლექსი]. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II _ თბ, 1996. _ გვ. 156.
ლექსი დაიბეჭდა ფსევდონიმით “გივი შაორელი”.
- 6819.** კოტეტიშვილი ფარნაოზ. ილია ჭავჭავაძის პროზის პოეტიკა. _ თბ., 1996. _ 388გვ.
- 6820.** კუჭუხიძე ილია (მინდია ლაშაური). სამაგიდო რვეულიდან. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 126.
ავტორი იხსენებს, რომ 1923 წელს-ბათუმში მოსწავლეებმა საშუალება არ მისცეს ვინმე ჭანიშვილს ლექცია წაეკითხა და ელანძლა ილია ჭავჭავაძე.
- 6821.** კუჭუხიძე ილია (მინდია ლაშაური). ქართველი ერის დიდი განმანათლებელი. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 64-68.
რადიოსადგურ “თავისუფლების” (მიუნხენი) 1981 წლის ერთ-ერთი გადაცემის ჩანაწერი, რომელიც ეძღვნება ილიას 140 წლის იუბილეს.
- 6822.** კუჭუხიძე ილია (მინდია ლაშაური). ილია. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 221-235.
განხილულია ილიას შემოქმედება.
- 6823.** ლორთქიფანიძე გურამ. ი. ჭავჭავაძე და ქართული კულტურის ისტორიის საკითხები. – კულტურის ისტორიის საკითხები. – 1996. – II. – გვ. 66-70.

ჭავჭავაძის ღვაწლი ქართული ისტორიოგრაფიის წინაშე.

6824. მალაყმაძე ვახტანგ (ხაირი ხაირიოდლე). ბარათი ილია ჭავჭავაძეს თურქეთელ ქართველისაგან. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 234-236.

თურქეთში მცხოვრები ქართველი გამოხატავს თავის გულისტკივილს იმის გამო, რომ მან გვიან გაიგო ილია ჭავჭავაძის არსებობის შესახებ.

6825. მანველიშვილი ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძე. (ფილოსოფიური და სოციალურ-პოლიტიკური შეხედულებანი. პ. რატიანი. მეორე გამოცემა. თბილისი, 1954) _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 3-24.

რეცენზიაში ავტორი აკრიტიკებს პ. რატიანს იმის გამო, რომ იგი ცდილობს მარქსისტული პოზიციიდან განიხილოს ილიას შემოქმედება.

6826. მანველიშვილი ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძის ეროვნული მოძღვრება. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 185-194.

ავტორი აანალიზებს ილიას მოღვაწეობას და აცხადებს, რომ იგი იყო ქართველი ერის არა რომელიმე ფენის, არამედ მთელი ერის ინტერესების გამომხატველი.

6827. მანველიშვილი ალექსანდრე. რუსეთი და საქართველოს დამოუკიდებლობა. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 115-126.

წერილში ნათქვამია, რომ რუსეთი თავისთვის სასარგებლოდ მიიჩნევდა მარქსისტულ მოძრაობას, რადგან იგი სოციალური თანასწორობის პროპაგანდის დროს უარყოფდა ნაციონალურ იდეებს. ნ. ჟორდანიას და მისი მომხრეები მხოლოდ ხელისუფლების სათავეში მოსვლის შემდეგ მიხვდნენ ილიას აზრების სისწორეს.

6828. მანწავა ისიდორე. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 48-61.

6829. მარკოზაშვილი შ. ოლღა გურამიშვილის ქველმოქმედება. _ გაზ. “დედა”. _ 1996. _ მსტი, №2.

6830. მგელაძე ვლასა. ილია ჭავჭავაძის მოკვლა 1907წ. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ, ტომი I _ თბ., 1996. _ გვ. 52-54.

6831. მგელაძე ვლასა. მოგონებები _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II _ თბ, 1996. _ გვ. 24-40.

მოგონებებში ავტორი იხსენებს გაზეთ “ივერიაში” მუშაობის პერიოდს, ილიას მკვლელობას. აქვია მის მიერ ილიას დასაფლავებაზე წარმოთქმული სიტყვა.

6832. მელია ილია, დეკანოზი. მოკლედ ახლად დაკანონებულ ილია ჭავჭავაძეზე. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 153-155.

ავტორი მოკლედ ჩამოთვლის ილიას დამსახურებებს ქართველი ერის წინაშე.

6833. მინაშვილი ლადო. “ქვეყნის სამსახური ყველგან მსხვერპლია”: (ილია ჭავჭავაძის ლიტერატურულ-ესთეტიკური შეხედულებები). _ მწიგნობარი _ 1995-1996. _ თბ, 1996. _ გვ. 29-51.

6834. მომცემლიძე ნ. ორიოდ სიტყვა ილია ჭავჭავაძის გვარის წარმომავლობაზე. _ ჟურნ. “საბა” _ 1996. _ №1. _ გვ. 3.

6835. მრგვალ მაგიდასთან. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 169-170.

წერილში მოტანილია ფრაგმენტი მიხეილ ქავთარაძის სიტყვიდან, სადაც იგი ამბობს, რომ თავისუფალი ქვეყნის მშენებლობას სჭირდება ილიასეული მზერა, სიდინჯე, წინასწარი გააზრებული ქმედებები და არა რევოლუციური ცუნდრუკობა.

6836. ნადირაძე გ. ილიას სათაურები. _ ჟურნ. "ბურჯი ეროვნებისა". _ 1996. _ №10. _ გვ. 9, 12.

6837. ნინიძე მ. იგავური ენა და სიტყვაკაზმული ლიტერატურა (საღმრთო წერილის იგავები ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში). _ ჟურნ. "მნათობი". _ 1996. _ №3-4 _ გვ. 180-191

6838. ნინიძე მ. რწმენის ტრაგედია. _ ჟურნ. "მნათობი". _ 1996. _ №7-8. _ გვ. 145-154.

წერილში განხილულია პოემა "განდეგილი".

6839. ნოზაძე ვიქტორ. ილია და დამოუკიდებლობის საკითხი. _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 35-47.

6840. ნოზაძე ვიქტორ. ილია ჭავჭავაძე (1837-1937). _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 54-57.

6841. ნუცუბიძე სულიკო. 12 სექტემბერი ილია ჭავჭავაძის გარდაცვალების დღეა. _ გაზ. "სახალხო განათლება". _ 1996. _ 10-16 სექტ.

6842. ოთხმეზური ირაკლი. ილიას, 1937: [ლექსი]. _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 163.

6843. ოთხმეზური ირაკლი. მოგონებები ილიას გარშემო. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996 _ გვ. 151-153.

ავტორი გადმოგვცემს, თუ რა განცდები უჩნდებოდა მას ბავშვობაში ილიას სახელის ხსენებაზე.

6844. პაპავა თამარ. ილია ჭავჭავაძე და ქართველი ქალი. _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 62-71.

6845. ჟორდანია ნოე. ორი პოეტი. _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 147-155.

ავტორი თვლის, რომ ილიამ მშრომელი ხალხისა და სამშობლოს ინტერესებისათვის ბრძოლის წარმმართველ ძალად მიიჩნია თავადაზნაურთა კლასი და ამაში შეცდა.

6846. ჟორდანია ნოე. ორი პოეტი (აკაკი). _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 146-147.

ილიასა და აკაკის შეფასებისას ავტორი ამბობს, რომ ორივე პოეტმა პოეზია ხალხის სამსახურში ჩააყენა, მაგრამ ილია ქმნიდა წინასწარ შემუშავებული გეგმით, აკაკი კი შემთხვევებსა და შთაბეჭდილებებს ეყრდნობოდა.

6847. ჟორდანია ნოე. ჩემი წარსული (მოგონებანი). _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 145-146.

მოგონებაში ნათქვამია, რომ ილიამ ნოე ჟორდანიას შესთავაზა გაზეთ "ივერიის" რედაქტორობა, რაზეც ნ. ჟორდანიამ უარით უპასუხა.

- 6848. ჟურული გიორგი.** ილიასთან შორი-ახლოს დგომით (ფურცლები ჩემი თავგადასავლის რვეულიდან). _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I _ თბ, 1996. _ გვ. 71-120.
- 6849. ჟურული გიორგი.** მცირე რამ დიდ ილიას შესახებ. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 142-143.
 მოგონებაში აღწერილია ორი შემთხვევა, როდესაც ილიას მოუწია იძულებით დათმობაზე წასულიყო რუსეთის ხელისუფლების მიმართ_ერთხელ, როცა გამოაქვეყნა “ივერიაში” იმპერატორ ალექსანდრე მესამის ნეკროლოგი და მეორედ, როცა თავისი მოღვაწეობის 50 წლის იუბილე გადაადო
- 6850. ჟურული გიორგი.** მოგონებიდან _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 137.
 მოგონებაში აღწერილია სოფ. ქურთაში იასონ მაჩაბლის ოჯახში გამართული წვეულება, როდესაც პირდაპირ სუფრაზე წაიკითხეს გაზეთ “ივერიის” ახალი ნომრიდან ილია ჭავჭავაძის ერთ-ერთი პუბლიკაცია.
- 6851. რეზვიაშვილი სპარტაკ.** ილიას მზარეული. _ გაზ. ”რაეო”. _ 1996. _ თებ.
 ვარლამ ქაფიანიძის მოგონებები ილია ჭავჭავაძეზე.
- 6852. რობაქიძე გრიგოლ.** ივანე ჯავახიშვილი. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 136-137.
 werilSi aRwerilia, Tu rogor daeswro ilia WavWavaZe 1907 წელს ივანე ჯავახიშვილის ლექციას თბილისში და საქებარი სიტყვებით შეამკო ახალგაზრდა მეცნიერი.
- 6853. რობაქიძე გრ.** ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ტრაგედია. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 236-242.
 ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულება საქართველოს ისტორიისადმი.
- 6854. რობაქიძე გრიგოლ.** მიხეილ წერეთელი, მოგონებათა ფარდული. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 138.
 წერილი ეხება მ. წერეთლის მიერ ილიას დასაფლავებაზე წარმოთქმულ სიტყვას.
- 6855. რობაქიძე გრიგოლ.** მრგვალ მაგიდასთან: (მიხ. ქავთარაძის სიტყვა ილიას მკვლელობასთან დაკავშირებით). _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ II. _ თბ. _ 1996. _ გვ. 169-170.
- 6856. რობაქიძე გრიგოლ.** სათავენი ჩემი შემოქმედებისა. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 139-140.
 ილიას მიერ ვაჟა-ფშაველას ლექსების პირველი შეფასების შესახებ.
- 6857. რობაქიძე გრიგოლ.** საუბარი კარდუსთან. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 139.
 მწერალი ილიას უწოდებს საქართველოს დიდ მოურავს: “სწორედ იგი: ნამდვილი მოურავი ქართველთა! საქართველო მაშინ ხერხემალგატეხილი ეგონათ_ილიამ ეს ხერხემალი ისე მაგრად გამართა, რომ მას ვერავითარი წელკავი ვეღარ მოგრეხდა.”
- 6858. რობაქიძე გრ.** სხვადასხვა. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 179.
 ავტორი წერს, რომ ილიას პიროვნების შეცნობაში შეიძლება დაგვეხმაროს მისივე დაუმთავრებელი მოთხრობა “უცნაური ამბავის”

- პერსონაჟის, სოლომონის სიტყვები, რომ ყველა სხვა მაღლი მოდის ერთი მაღლიდან_სიბრალოლის გრძნობიდან.
- 6859. რობაქიძე გრ.** ქართული პროზისათვის. პროექტი. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 164-169.
ავტორი საუბრობს ზოგადად პროზასა და პოეზიაზე. იგი თვლის, რომ “მეცხრამეტე საუკუნეში მარტო ილია ჭავჭავაძე იყო დიდი პროზაიკოსი.”
- 6860. საგურამო – ”პატარა კახეთი”.** – ჟურ. ”ვაზი და ღვინო”. – 1996. - №1-4. – გვ. 68-70.
საგურამო-გალავნის მიკროზონის მევენახეობა-მელვინეობის შესახებ. ილია ჭავჭავაძის როლი მიკროზონაში საფერავისა და რქაწითელის ჯიშების დანერგვაში.
- 6861. სალია კალისტრატე.** როგორ შეხვდა ქართველი ერი ილიას სიკვდილს? _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 180-185.
წერილში აღწერილია ილიას გლოვის დღეები.
- 6862. სარჯველაძე პავლე.** ნოე ჟორდანიას ხსოვნისათვის. _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 271-281.
ავტორი საუბრობს, თუ როგორ აფასებდნენ ერთმანეთს ილია ჭავჭავაძე და ნოე ჟორდანია
- 6863. საქართველოს ეკლესიის წმინდა სინოდის განჩინება.** _ ჟურ. ”საქართველოს მოამბე”. _ 1996. _ №1. _ გვ. 10.
ილია ჭავჭავაძის წმინდანად შერაცხვის შესახებ.
- 6864. საღირაშვილი დავით.** მოჰკლეს ილია! [ლექსი]. _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 159-161.
- 6865. სიგუა ალექსანდრე.** ვინ მოკლა ილია ჭავჭავაძე: [მონოგრაფია] / [რედ.: ალ. ლლონტი]. _ თბ.: მეცნიერება, 1996. _ 111გვ.
- 6866. სიჭინავა ნ.** “განდეგილი”_ასკეტიზმის კრიტიკა თუ რწმენის ტრაგედია. _ ჟურნ. “ბედია”. _ 1996. _ №2-3. _ გვ. 32-35.
- 6867. სულხანიშვილი ალ.** რა ხდებოდა მეტეხის ციხეში ქართველებს შორის 1923 და 1924 წლებში და ილიას მკვლელობის სინამდვილე. _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 128-136.
ავტორი ილიას მკვლელობაში ადანაშაულებს მარქსისტებს.
- 6868. სულხანიშვილი ალ.** ჩემი მოგონებანი. _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 64.
წიწამურში, ილიას მკვლელობის ადგილის მონახულების შესახებ.
- 6869. სულხანიშვილი ალ.** ჩემი პასუხი ჟორდანიას მემკვიდრეებს. _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 146-149.
ავტორი ილიას მკვლელობაში ადანაშაულებს სოციალ-დემოკრატებს.
- 6870. ტოგონიძე გიორგი.** მცირე რამ წარსულიდან. _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 233-234.
ილიას მიერ ქართველი ერის მანკიერი მხარეების მხილების შესახებ.
- 6871. უროტაძე გრიგოლ.** იდეური და ლიტერატურული აღორძინება. _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ, ტომი I _ თბ, 1996. _ გვ. 121-135.
- 6872. უროტაძე გრიგოლ.** ნამდვილი და ყალბი ისტორია. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 207-221.

წერილში განხილულია, თუ როგორ იდგა ეროვნული საკითხი ქართულ საზოგადოებაში XIX საუკუნის სხვადასხვა პერიოდში, მათ შორის 60-70-იან წლებში.

6873. ფანჯიკიძე დალი. “კაცია ადამიანი?!” გერმანულ ენაზე (ქართულიდან თარგმნა ქართული ენის მცოდნე ქრისტინე ლიხტენფელდმა. მცირე მიმოხილვა) _ გაზ. “ლიტერატურული საქართველო”. _ 1996. _ 8-15 ნომბერი. _ №45. _ გვ. 16.

6874. ქავთარაძე მიხეილ. ილია_საქართველოა! _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 172-190.

6875. ქავთარაძე მიხეილ. მიხეილ ჯავახიშვილი ილიას კვალზე მავალი და მისი ბედის ზიარი. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 81-88.

წერილში ნათქვამია, რომ მიხეილ ჯავახიშვილი ილიას მკვლელობაში საზოგადოებას ადანაშაულებდა, რომელმაც პასიურობა გამოიჩინა და არ დაიცვა ილია.

6876. ქავთარაძე მიხეილ. სპირიდონ კედია, ბიოგრაფიული ცნობები და ნაკვეთები მოღვაწისა და კაცის პორტრეტისათვის. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 63-64.

სამოციანელთა თაობის პოლიტიკური მემკვიდრეობის საკითხის შესახებ.

6877. ქავთარაძე მიხეილ. ჩაგონება თუ მგლის თავზე სახარება? _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 112-114.

ავტორი უარყოფითად აფასებს კარლო ინასარიძის რადიონარკვევს “თერგდალეული ილია”, რადგან თვლის, რომ კ. ინასარიძემ მესამე დასი და ე. ი. ნ. ჟორდანიას გამოაცხადა ილიას იდეების განმახორციელებლად და ამით შენიღბული ფორმით სცადა ილიას პიროვნების როლის დაკნინება.

6878. ქუცნაშვილი მზია. საგურამოში. _ გაზ. ”დილის გაზეთი”. _ 1996. _ 2 აგვ.

არტურ ლაისტის, მიხეილ ჯავახიშვილისა და სანდრო შანშიაშვილის მოგონებები ილია ჭავჭავაძეზე. აქვე დაბეჭდილია ფოტო ”ილიაობა საგურამოში”

6879. ყიფიანი გიორგი. ორი მეუღლე. აკაკი წერეთლის დაბადებიდან 120 წლის თავზე: [ლექსი]. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი II. _ თბ, 1996. _ გვ. 162.

6880. ყიფიანი გიორგი. შეკითხვა ვ. ნ.-ს; ილიას: [ლექსები]. _ წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I. _ თბ, 1996. _ გვ. 33.

6881. ყიფიანი რუბენ. მოგონება (ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის გარშემო) _ წიგნ.: ილია ემიგრანტთა თვალთ. ტომი I _ თბ, 1996. _ გვ. 262-270.

წერილში აღწერილია, თუ როგორ იძიებდა რუბენ ყიფიანი ილიას მკვლელობის ამბებს.

6882. შანიძე ლ. ცოდვად დაცემის მიზეზი ილია ჭავჭავაძის “განდეგისა” და ტიპოლოგიურად მონათესავე ნაწარმოებებში. _ ჟურნ. “ჭოროხი”. _ 1996. _ №5. _ გვ. 97-101.

6883. შუმანაშვილი ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძის მკვლელობა / [რედ.: გ. გვერდწითელი; მხატვ.: სპარტაკ ცინცაძე]. _ თბ.: მერანი, 1996. _ 272გვ.

- 6884. ჩიკვილაძე დალი.** ნიკო ნიკოლაძე და ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ნიკო ნიკოლაძე. 150: საიუბილეო კრებული. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1996. – გვ. 78-83.
წერილში საუბარია ნიკო ნიკოლაძისა და ილია ჭავჭავაძის ურთიერთობის შესახებ. ნაჩვენებია, თუ როგორ აფასებდა ნ. ნიკოლაძე ილიას შემოქმედებასა და მოღვაწეობას.
- 6885. წერეთელი გიორგი.** ვინ მოჰკლა ილია? – წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალით. ტომი II – თბ, 1996. – გვ. 136-146.
ავტორი ცდილობს დაამტკიცოს, რომ ილია მოკლა რუსეთის საიდუმლო პოლიციამ და შემდეგ მოხერხებულად გადააბრალა სოციალ-დემოკრატებს.
- 6886. წერეთელი გიორგი.** თერგის დაღევა. – წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალით. ტომი II. – თბ, 1996. – გვ. 44-48.
წერილი დაბეჭდილია გიორგი ჯაყელის ფსევდონიმით. მასში საუბარია ტერმინ “თერგდაღეულთა” ეტიმოლოგიის შესახებ.
- 6887. წერეთელი გიორგი.** ილია, საქართველოს უკვდავი სული. – წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალით. ტომი II – თბ, 1996. – გვ. 40-44.
დაბეჭდილია ფსევდონიმით “გიორგი ქართველი”.
- 6888. წერეთელი გიორგი.** ნოე ჟორდანიას 120 წლისთავი. – წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალით. ტომი II – თბ, 1996. – გვ. 170-171.
ავტორი საუბრობს ნოე ჟორდანიასა და ილია ჭავჭავაძის პოლემიკის ხასიათზე და თვლის, რომ ეს პაექრობა ისევე დამთავრდებოდა, როგორც დამთავრდა ილიასა და გრიგოლ ორბელიანის ურთიერთობა.
- 6889. წერეთელი მიხეილ.** ილია ჭავჭავაძის მოკვლა. – წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალით. ტომი I. – თბ, 1996. – გვ. 166-179.
ავტორი მიმოიხილავს ბრძოლას საქართველოში ეროვნული და მარქსისტული იდეოლოგიის მიმდევრებს შორის, რომლის დროსაც მარქსისტებმა ნაციონალისტების დამარცხება მხოლოდ მათი ფიზიკური განადგურებით შეძლეს.
- 6890. ”წინ ვერავი გადაურბენს”.** – გაზ. “თბილისი”. – 1996. – №111, 3 აგვ.
რუბრიკაში “წიგნები” გაზეთი აქვეყნებს მოკლე ინფორმაციას ლადო მინაშვილის ახალი წიგნის – “ილია ჭავჭავაძე”, გამოსვლის შესახებ.
- 6891. წინამორბედი და მემკვიდრე.** დიდი ილია და დიდი ივანე [ილია ჭავჭავაძე. ივანე ჯავახიშვილი]. – გაზ. “თბილისი”. – 1996. – 5 ოქტომბერი. – გვ. 4-5.
- 6892. წულუკიძე მიხეილ.** ილია და აკაკი. – წიგნ: ილია ემიგრანტთა თვალით. ტომი II. – თბ, 1996. – გვ. 243-249.
ავტორის თქმით, ილია და აკაკი სიცოცხლეში ერთმანეთს მეტოქეობას უწევდნენ, მაგრამ ქართველმა ხალხმა ორივეს დაუფასა ღვაწლი და გააერთიანა მათი სახელები.
- 6893. ჭელიძე ოთარ.** ერთი სახელწოდების გასარკვევად. – ”ნაკადულის” სალიტერატურო გაზეთი. – 1996. – აპრილი. – №5 გვ. 13.
თბილისში არსებული “ქოსების დუქანი” სახელწოდების წარმოდგენის შესახებ, რომელსაც ილია ჭავჭავაძეს მიაწერენ.
- 6894. Нуцубидзе Сулико.** 12 сентября – день гибели Ильи Чавчавадзе (история одного портрета). – газ. «Свободная Грузия». – 1996. – 12 сент., С. 1.
გიგო გაბაშვილის მიერ შექმნილი პორტრეტის შესახებ.

- 6895.** აბზიანიძე ზაზა. მახათა, ვითარცა გოლგოთა: ილია-ჩვენი თანამედროვე. – გაზ. ”საქ. რესპუბლიკა”. – 1997. – 27 ნოემბ.
- 6896.** აბზიანიძე ზაზა. მახათა, ვითარცა გოლგოთა (ილიას ჰუმანისტური კონცეფცია). – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1997. – №46, 14-16 ნოემბ.
- 6897.** ამირხანაშვილი ივანე. თანამდევი, უკვდავი ცოდვა. – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1997. – 14-21 ნოემბ., №46.
მწერლის სახლ-მუზეუმი თბილისში.
- 6898.** ანასაშვილი მარადი. მშობლიური მიწის მადლი. – გაზ. ”საქ. რესპუბლიკა”. – 1997. – 8 ნოემბ.
- 6899.** არახამია ნ. ასპექტიზმი ილია ჭავჭავაძის პოემა ”განდეგილის” მიხედვით. – ჟურ. ”რიწა”. – 1997. – №3-4. – გვ. 120-127
- 6900.** ასათიანი ი. ილია ჭავჭავაძე და თბილისის ქართული საადგილმამულო ბანკი. – ჟურ. ”ეკონომიკა”. – 1997. – №11-12. – გვ. 157-167.
- 6901.** ასლანიძე ზ. პერობილი: (იგავი სამი გარდასახვისა – აქლემი, ლომი, ბავშვი). – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1997. – 13-20 ივნ. – გვ. 11.
ი. ჭავჭავაძის მოთხრობის ”ოთარაანთ ქვრივის” მიმოხილვა.
- 6902.** ბაგრატიონი ე. წიწამურის ტრაგედია ღმერთს ცაში შეჰლაღადებს: გვიამბობს ილიას მკვლევლობის სასამართლო პროცესის ცოცხალი მოწმე. მოამზადა მიმოზა კვირკვია. – გაზ. ”ახ. ივერიელი”. – 1997. – 1-7 sept.
- 6903.** ბარნოვი გურამ. გაუსრულებელი წიწამური. – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1997. – (№48, №49, №50).
ილია ჭავჭავაძის მხატვრული შემოქმედების ზოგიერთი საკითხის ახლებურად გაგებისათვის.
- 6904.** ბასილაძე ნ. ”ენა საღმრთო რამ არის”. – ჟურ. ”ჭოროხი” 1997. – EN№5. – გვ. 102-105.
ილია ჭავჭავაძე მშობლიურ ენაზე სწავლების აუცილებლობის შესახებ.
- 6905.** ბასილაძე ნ. ილია ჭავჭავაძის პედაგოგიკური შეხედულებანი / [რედ.: ი. ბიბილეიშვილი]. – ბათუმი: ალიონი, 1997. – 72გვ.
- 6906.** ბასილაძე ნ. ილია ჭავჭავაძე – 160: ილია და აჭარა. – ჟურ. ”ჭოროხი”. – 1997. – №3. – გვ. 129-136.
- 6907.** ბასილაძე ნ. ”სხვა შენთვის და შენ სხვისთვის...” – წიგნ: ილია ჭავჭავაძე და პედაგოგიკის საკითხები: (კრებული). – ბათუმი, 1997. – გვ. 27-36.
ილიას შეხედულებები პიროვნების ფორმირების პროცესში შრომის როლზე, მოზარდში მოვალეობის გრძნობის, მოყვარისადმი თანაგრძნობის ჩანერგვის მნიშვნელობაზე.
- 6908.** ბაღაშვილი ზ. ილია ჭავჭავაძის შემოქმედება სასკოლო პროგრამებსა და სახელმძღვანელოებში. – თბ. სახელმწ. პედ. უნ-ტი, სულხან-საბა ორბელიანის სახ., შრომები. ტ. II. – თბ, 1997. – გვ. 118-124
- 6909.** ბენაშვილი გ. გენიალური წინაპრის სილუეტი. – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1997. – 14-21 ნოემბ., №46
- 6910.** ბენაშვილი გ. ილია. – გაზ. ”კალმასობა”. – 1997. – №9.
მწერლის შემოქმედების მიმოხილვა.

- 6911.** ბეკირიშვილი ი. მემედ აბაშიძე ილიას მკვლევლობის შესახებ. – ჟურნ. “ჭოროხი”. – 1997. – №5. – გვ. 63-69
- 6912.** ბიბილეიშვილი იური. ილია ჭავჭავაძის “მგზავრის წერილები” და თანამედროვეობა. – ჟურნ. “ჭოროხი”. – 1997. – DN№5. – გვ. 31-43
- 6913.** ბიბილეიშვილი ი. მეზაირახტრე. – წიგნ: ბიბილეიშვილი ი. ცხოვრების საზრისი. – ბათუმი, 1997. – გვ. 22-34.
სიმართლის თქმა და სამართლიანობისათვის თავდადება ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში.
- 6914.** ბიბილეიშვილი იური. რწმენის ძალა: (ი. ჭავჭავაძის “განდეგილის” გააზრებისათვის). – წიგნ: ბიბილეიშვილი ი. “ცხოვრების საზრისი”. – ბათუმი, 1997. – გვ. 35-38.
- 6915.** ბუბულაშვილი ელდარ. ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ეკლესიის ზოგიერთი საკითხი. – ჟურნ. “რელიგია”. – 1997. – №10-11-12. – გვ. 45-64.
- 6916.** ბუზუკაშვილი დ. როგორ უყვარდათ – გაზ. “თბილისი”. – 1997. – 15 ნოემბ.
ეკ. გაბაშვილის მოგონების ფრაგმენტი ილ. ჭავჭავაძისა და მისი მეუღლის ოლღას რომანტიული სიყვარულის თაობაზე.
- 6917.** გაბუნია გიორგი. ილია ოჯახის, ხალხის, დროებისა და ცხოვრების შესახებ. – გაზ. “მადლი”. – 1997. – 22 ნოემბ.
- 6918.** გაბუნია გიორგი. როდის დაიბადა ილია ჭავჭავაძე? – გაზ. “დილის გაზეთი” – 1997. – 19 ნოემბ., №247.
ავტორი საუბრობს ილიას ბიოგრაფიაში დაშვებული უზუსტობის შესახებ.
- 6919.** გაბუნია გიორგი. ”სარწმუნოება ჭეშმარიტებაა გულისა...” – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 1997. – 13 აგვ.
წერილში საუბარია ილია ჭავჭავაძის შეხედულებაზე სარწმუნოებისა და მისი არსის შესახებ.
- 6920.** გაბუნია გ., ცეციტიშვილი ე. ”იმედნი მერმისისანი: (ილია ჭავჭავაძე – ახალგაზრდობის ბრძენი მოძღვარი და მოამაგე). – თბ. სულხან-საბა ორბელიანის სახ. სახელმწიფო პედ. უნივერს. შრომები. – ტომი I. – 1997. – გვ. 159-164.
- 6921.** გამყრელიძე თამაზ. ილია ჭავჭავაძე – 160. სიტყვა, წარმოთქმული საიუბილეო საღამოზე. – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1997. – 28 ნოემბ.-5 დეკ., №48
- 6922.** გარსიაშვილი დავით ზაქარიას ძე (დეკანოზი). სიტყვა თქმული ქვაშვეთის წმ. გიორგის ეკლესიაში მე-40 დღეს დღიდან ილიას წამებისა, 1907 წელს. – გაზ. “კალმასობა”. – 1997. – №9. – ნოემბ.
- 6923.** გაფრინდაშვილი რ. ჩვენ... უნებლიე დამნაშავენი: (ილია ჭავჭავაძე და თანამედროვეობა). – გაზ. “ფინანსები”. – 1997. – 17-24 ივლ. – გვ. 15.
მწერლის შემოქმედების მთავარი მოტივის – ადამიანის დანიშნულების შესახებ
- 6924.** გეგეშიძე დავით. ილია ჭავჭავაძე გაბრიელ ქიქოძის ღვაწლის შესახებ: [გაბრიელ ეპისკოპოსი (ქიქოძე) XIX ს.]. – ”რანი ვართ ქართველნი?!” – 1997. – №10. – გვ. 13-14.
- 6925.** გიორგაძე ლაურა. გრიგოლ ვოლსკი და პოემა “მეფე დემეტრე თავდადებული”: (ქართველი მგოსნის გრიგოლ ვოლსკის (უმწიფარიძე)

- /1859-1909/ დამოკიდებულება ი. ჭავჭავაძის პოემის მიმართ) – ჟურ. “ჭოროხი”. – 1997. – №5. – გვ. 113-115.
- 6926.** გიორგაძე ო. ილია ჭავჭავაძის ესთეტიკური შეხედულებანი. – წიგნ: ილია ჭავჭავაძე და პედაგოგიკის საკითხები: (კრებული). – ბათუმი, 1997. – გვ. 43-52.
- 6927.** გობრონიძე ალ. დიდი ილია. წიგნ: ილია ჭავჭავაძე და პედაგოგიკის საკითხები (კრებული). – ბათუმი, 1997. – გვ. 3-10.
 ი. ჭავჭავაძის საგანმანათლებლო მოღვაწეობის შესახებ ზოგადად და, კერძოდ აჭარაში.
- 6928.** გოგიაშვილი ომარ, ბატიაშვილი ელბერდ. ეროვნული სახელმწიფო და ეროვნული იდეოლოგია. – გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. – 1997. – 2 აპრ.
- 6929.** გოგიაშვილი ომარ, ბატიაშვილი ელბერდ. კვლავ არ უნდა დაგვრჩეს უქმ და გამოუყენებელ განმად: ივანე ჯავახიშვილი – ილია ჭავჭავაძის პოლიტოლოგიური მემკვიდრეობის პირველი მკვლევარი. – გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. – 1997. – 5 ნოემბერი. – გვ. 4; 6 ნოემბერი. – გვ. 3.; 7 ნოემბერი. – გვ. 4.
- 6930.** ”დიდი ცოდვა-მადლი თანა სდევს არჩევანსა”: [ილია ჭავჭავაძის შეხედულებანი არჩევნების შესახებ]. – გაზ. ”აწმყო შობილი წარსულისაგან...” – 1997. – აგვისტო.
- 6931.** ”ერის წყლული მაჩნდეს წყლულად”. – გაზ. “რეზონანსი”. – 1997. – 18 აგვ. – გვ. 15.
 ილია ჭავჭავაძის ხელმძღვანელობით ქვემო ქართლში ქოლერის ეპიდემიასთან ბრძოლის აქამდე უცნობი ფაქტები.
- 6932.** ვარდოშვილი ე. “ცის” განსახოვნება ილია ჭავჭავაძის ლირიკაში. – თბილისის უნ-ტი ფილოლოგიის ფაკ. ახალგაზრდა მეცნიერთა შრომები. – თბ, 1997. – გვ. 106-110.
- 6933.** ვასაძე ა. ილიას პიროვნება. (სინამდვილის მოვლენეთა კომპლექსური შესწავლის შუქზე). – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1997. – 14-21 ნოემბ.
- 6934.** ზედელაშვილი ო. “გუთანი, ქართველებო, გუთანი! და ხმალი იყოს ფარი მისი”. ილია და ადგილობრივი თვითმმართველობა. – გაზ. “საქართველო” – 1997. – 30 აგვისტო.
 ილია ჭავჭავაძის ცნობილი ნარკვევის “ცხოვრება და კანონის” მნიშვნელობა დღევანდელი საქართველოს პოლიტიკური ვითარებისათვის.
- 6935.** ზოიძე შოთა. ილია-160. – ჟურ. ”რანი ვართ ქართველნი?!”. – 1997. – №10. – გვ. 17-20.
 ილია ჭავჭავაძის პიროვნული თვისებები.
- 6936.** ზოიძე შოთა. პორტრეტი. (წიგნიდან “საქართველოს გოლგოთა”). – ჟურ. “რანი ვართ ქართველნი?!” – 1997. – №10. – გვ. 17-20.
- 6937.** ზოიძე შოთა. საქართველოს გოლგოთა / რედ.: დავით თედორაძე. – ბათუმი: გამ-ბა აჭარა, 1997. – 259გვ.
 ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ.
- 6938.** თაქთაქიშვილი ლევან. ”შენი სახლები სულ გავაქირავე...”: ილია ჭავჭავაძის მემორიალური კაბინეტის აღდგენისათვის [ჩუბინაშვილის ქუჩაზე]. – გაზ. ”საქ. რესპუბლიკა”. – 1997. – 7 დეკ.

- 6939.** თოდუა გრ. ილია ჭავჭავაძე და ეკონომიკურ მეცნიერებათა სისტემის საკითხები. _ ჟურნ. "ეკონომიკა". _ 1997. _ №11-12. _ გვ. 147-156.
- 6940.** თურნავა სერგო. შორს მიმავალი კვალი: ილია ჭავჭავაძე და საზღვარგარეთის კულტურის მოღვაწენი. – გაზ. "საქ. რესპუბლიკა:.. – 1997. – 16 ნომბერი. – გვ. 5.
- 6941.** ილია_90. _ გაზ. "აწმყო შობილი წარსულისაგან"... _ 1997. _ აგვ.
 მკითხველი გაეცნობა ი. ჭავჭავაძის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით აკაკის, ვაჟა-ფშაველას, მემედ აბაშიძის, ილია ზურაბიშვილის, მიხეილ ჯავახიშვილის, მიხაკო წერეთლისა და არქიმანდრიტ ამბროსის მიერ წარმოთქმულ სიტყვებს.
- 6942.** "ილია ემიგრანტთა თვალთ". _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1997. _ 15-22 აგვ. _ გვ. 13.
 ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტში გამართული განხილვა ორტომეულისა _ "ილია ემიგრანტთა თვალთ" (თბ: ლომისი, 1996).
- 6943.** ილია_ჩვენი მთავარი ორიენტირი. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1997. _ 25 აპრ. _ 2 მაისი.
 საქართველოს მწერალთა კავშირში გამართული ი. ჭავჭავაძის დაბადების 160 წლისთავის აღმნიშვნელი საიუბილეო კომისიის სხდომის შესახებ.
- 6944.** ილია ჭავჭავაძე და პედაგოგიკის საკითხები: (კრებული) / რედ: ნატო შეროზია, ოთარ გიორგაძე. _ ბათუმი: ალიონი, 1997. _ 76 გვ.
 კრებული ეძღვნება ი. ჭავჭავაძის დაბადებიდან 160 წლისთავს. მასში ავტორთა კოლექტივი განიხილავს ილიას პედაგოგიკური მოძღვრების სხვადასხვა საკითხებს.

შინაარსი:

- გობრონიძე ალ. დიდი ილია (გვ. 3-10);
 ჭანტურიშვილი თ. ზოგიერთი პედაგოგიური პრობლემის თანამედროვე წაკითხვა ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში (გვ. 11-17);
 შეროზია ნ. ილია ჭავჭავაძე ეროვნული სკოლის, სახალხო განათლების სისტემის შექმნისა და მისი აგების პრინციპების შესახებ (გვ. 18-26);
 ბასილიძე ნ. "სხვა შენთვის და შენ სხვისთვის" (გვ. 27-36);
 მეგრელიძე ც., მახარაშვილი გ. ილია ჭავჭავაძის რელიგიურ შეხედულებათა ზოგიერთი საკითხი (გვ. 37-42);
 გიორგაძე ო. ილია ჭავჭავაძის ესთეტიკური შეხედულებანი (გვ. 43-52);
 მურვანიძე ნ. "ჟამთა სიავის" პრობლემა ილია ჭავჭავაძის "ოთარაანთ ქვრივის" მიხედვით (გვ. 53-61);
 ურუშაძე ნ. ოქროპირი მჭერმეტყველებისა (გვ. 62-67);
 მჭედლიძე თ. ილია ჭავჭავაძე სასოფლო-სამეურნეო სკოლების და პროფესიული განათლების შესახებ (გვ. 68-70).
- 6945.** ილია ჭავჭავაძე და საქართველო. _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 1997. _ 22 იანვ., №16.
 ილია ჭავჭავაძის დაბადების 160 წლისთავისათვის.
- 6946.** ილია ჭავჭავაძის დაბადებიდან 160 წლისთავისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენცია: მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები /

რედ.: პროფ. გურამ ბენაშვილი; საქ. მეცნ. აკადემია; შოთა რუსთაველის სახ. ქართული ლიტერატურის ინ-ტი. _ თბ., 1997. _ 40გვ.

შინაარსი:

დეკანოზი გიორგი ზვიადაძე _ წმ. ილია მართლის დამოკიდებულება განდევნილობისადმი;

ჯონდო ბარდაველიძე _ ილია – ჩვენი თანამედროვე;

დავით ლაშქარაძე _ გერმანული კლასიკური ლიტერატურა ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში;

ბენო დობორჯგინიძე _ ილია ჭავჭავაძე მითოსინკრეტული და მხატვრულ-მეტაფორული ცნობიერების თვისებრივი დიფერენცირების შესახებ;

თენგიზ სანიკიძე _ ილია ჭავჭავაძის ლექსიკის სიხშირის ლექსიკონის გამო;

აკაკი ვასაძე _ ილიას შემოქმედებითი პიროვნება სინამდვილის მოვლენათა კომპლექსური კვლევის შუქზე;

ლევან ჭრელაშვილი _ ილია ჭავჭავაძის უცნობი მოთხრობები;

სერგო ვარდოსანიძე _ ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის საკითხი;

შოთა ვაშაყმაძე _ ილია ჭავჭავაძის 90-იანი წლების პოლიტიკური ლირიკა;

მერი გუგუშვილი _ ილია ჭავჭავაძე – “ვეფხისტყაოსნის” მკვლევარი;

დალი ინწკირველი _ თავისუფალი ნების გაგებისათვის ქართულ მითოსში;

გივი ახვლედიანი _ ხალხური შემოქმედება ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტურ ნაწერებში;

ივანე ქეშიკაშვილი _ მამათა და შვილთა ბრძოლის ზოგიერთი საკითხის შესახებ;

ზაირა სტურუა _ ილია ჭავჭავაძისა და ჯუზეპე ჯუსტის სატირის ტიპოლოგიისათვის;

მაია ნინიძე _ ილიას მიერ თარგმნილი ნოველის უცნობი ავტორის ძიებაში;

ირინე მოდებაძე _ ტერმინი “ახალი ხანა” ილია ჭავჭავაძის კრიტიკის ესთეტიკურ-მეთოდოლოგიურ კონცეფციაში;

ინეზა გუგულაშვილი _ მხატვრული სიმართლე ილია ჭავჭავაძის პროზაში;

მანანა ჩიტიშვილი _ გზა სიცოცხლიდან უკვდავებაში;

ლევან თაქთაქიშვილი _ ილია ჭავჭავაძის მემორიალური ბიბლიოთეკის აღდგენისათვის;

მარინე ნახუცრიშვილი _ მონოლოგი ილია ჭავჭავაძის პროზაში;

ნანა კიკაბიძე _ ილიას სატირა გაზეთ “ივერიის ფურცლებზე”;

ქეთევან ელიაშვილი _ “ორი დღს” ბიბლიური სიმბოლიკა ი. ჭავჭავაძის მოთხრობის ”სარჩობელაზედ” მიხედვით;

მაია ჯალიაშვილი _ აჩრდილის სიმბოლური ასპექტები / ილია ჭავჭავაძის პოემა “აჩრდილის” მიხედვით/;

გიორგი გოკიელი – დიდაქტიკური დიალოგის ზოგიერთი ნიმუში XIX-XX საუკუნეების ევროპულ პოეზიაში და ილია ჭავჭავაძის “რა ვაკეთეთ, რას ვშვრებოდით”.

მარიკა ჩიქოვანი – ილია ჭავჭავაძის დაუმთავრებელი მოთხრობები “კოლა” და “კაკო”;

ინგა მილორავა – ილია ჭავჭავაძის “გლახის ნაამბობის” მხატვრული დრო-სივრცე;

გურამ შარაძე – ილია ჭავჭავაძე - საქართველოს მთლიანობისა და ერთიანობის იდეოლოგი;

როინ ჭიკაძე – “ერთ-არსი სამება” ილია ჭავჭავაძის ნააზრევში;

ლევან მენაბდე – ილია ჭავჭავაძის რუსთველოლოგიური ნააზრევი;

ზაზა აზნაიანი – ილიას ჰუმანისტური კონცეფცია;

გურამ ბარნოვი – ილია ჭავჭავაძე – ქართული მწერლობის მკვლევარი;

ზურაბ ჭუმბურიძე – ხალხური ანდაზები ილია ჭავჭავაძის ენაში;

გურამ გვერდწითელი – ილია და თანამედროვეობა;

ემზარ კვიციანი – “აჩრდილი” და თანამედროვეობა;

არჩილ სპარსიაშვილი – “გამოვიდა მთესვარი თესვად”;

გიორგი ჯავახიშვილი – ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის თელავური ეპიზოდები.

6947. ირემიძე ი. შენგელია ნ. აფხაზეთის მეცნიერები მსჯელობენ. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1997. – 6-13 ივნ. – გვ. 16.

ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მეცნ. აკადემიის ქართულ-აფხაზური ენებისა და ლიტერატურათმცოდნეობის განყოფილების მიერ ჩატარებული სამეცნიერო კონფერენცია, მიძღვნილი ი. ჭავჭავაძის დაბადების 160-ე წლისადმი.

6948. კაკაბაძე ნ. ილია ჭავჭავაძის სატირიკული გროტესკის გერმანული თარგმანი. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1997. – 21-28 მარტი. – №12. – გვ. 14.

გერმანიაში “შეცვლილი პატარძლის” სათაურით გამოცემული მოთხრობა “კაცია-ადამიანის?!” შესახებ. წიგნის გამომცემელი და ბოლოსიტყვაობის ავტორი ლიტერატორი ლეონარდ (ლეოს) კომუტი: თარგმნა კრისტიანე ლიჰლტენფელდმა.

6949. კანდელაკი ბ. ერის წყლული მაჩნდეს წყლულად... – გაზ. ”ახალი თაობა”. – 1997. – 27 თებ.

ილია ჭავჭავაძე ქოლერის ეპიდემიის წინააღმდეგ.

6950. კანდელაკი ბ. ილიას დუელი. – გაზ. “განათლება”. – 1997. – 18 თებ.

წერილში საუბარია ი. ჭავჭავაძისა და მიხეილ ვეზირიშვილის დუელის შესახებ.

6951. კანკავა გ. “კაცია-ადამიანი?!” დღეს?! – ჟურნ. “ცისკარი”. – 1997. – №1. – იანვ, გვ. 116-125.

6952. კასრაძე ო. ი. ჭავჭავაძე და ქართველ გამომცემელთა ამხანაგობა. – წიგნ.: კასრაძე ო. ნარკვევები ქართული წიგნის ბეჭდვის ისტორიიდან. – თბ., 1997. – გვ. 274-287.

6953. კვარაცხელია მ. ილია ჭავჭავაძის ეკონომიკური შეხედულებანი და საბაზრო ეკონომიკის ფორმირების პრობლემები საქართველოში. – წიგნ.: საბაზრო

- ეკონომიკის ფორმირებისა და ფუნქციონირების პრობლემები საქართველოში. _ თბ., 1997.
- იგივე:** ეკონომიკური და სოციალური პრობლემების სამეცნიერო-კვლევითი ინ-ტის შრომათა კრებული, ტ. II, 1997. გვ. 239-251.
- ნაშრომში ავტორი გვაწვდის ილიას ეკონომიკურ თვალთახედვას და საბაზრო ეკონომიკასთან დაკავშირებულ ილიასეულ შეხედულებებს.
- 6954. კვაჭანტირაძე თ.** "თანამდევნი". _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1997. _ 28 ნომბ.-5 დეკ., №48.
სიტყვა, წარმოთქმული ილიას 160-ე წლისთავისადმი მიძღვნილ საზეიმო სხდომაზე.
- 6955. კვაჭაძე ლ.** ილია და ქართული ენა. _ გაზ. "სიტყვა". _ 1997. _ ნომბერი. _ №1. _ გვ. 2
- 6956. კვიციანი ე.** ამქვეყნიური სიმართლის ძიებაში. _ ჟურნ. "მნათობი". _ 1997. _ №7. _ გვ. 81-84.
ლოცვა ი. ჭავჭავაძის პოეზიაში.
- 6957. კიკნაძე ვასილ.** ილიას თეატრალური სამყარო: [ილია ჭავჭავაძის დაბადების 160 წლისთავის გამო]. _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 1997. _ 15 ნომბერი. _ გვ. 5-6.
- 6958. კომახიძე თ.** ილია – აჭარის მოჭირნახულე: [ილია ჭავჭავაძის როლი აჭარის განთავისუფლებასთან დაკავშირებით]. _ ჟურნ. "ჭოროხი". _ 1997. _ №5. _ გვ. 45-57.
- 6959. კოტეტიშვილი ფ.** ისევ "ოთარაანთ ქვრივის" პრობლემატიკის გამო. _ გაზ. "კალმასობა". _ 1997. _ №9. _ ნომბერი. _ გვ. 9
- 6960. კოტეტიშვილი ფ.** მარადიული მოძღვარი: საგანი დიდი ყურადღების ღირსია. _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 1997. _ 6 ნომბ.
- 6961. კოტეტიშვილი ფ.** "ჩარჩული ფულის" დამღუპველობა. თითქოს დღეს დაიწერა. _ გაზ. "თბილისი". _ 1997. _ 15 ნომბერი. _ გვ. 6.
ილ. ჭავჭავაძის სტატიაში "ჩარჩული ფული" განხილული საკითხების თანადროულობა.
- 6962. კოტორაშვილი დ.** "ღმერთო! გთხოვ, _ხალხს არ დაავიწყო ჩემი ლექსები". _ გაზ. "კალმასობა". _ 1997. _ №9, ნომბ.
ვერსიფიკაციისა და პოეტიკის საკითხები ილიას პოეზიაში.
- 6963. კუხალაშვილი თ.** ილია ჭავჭავაძე _ სანიტარული მეურვე. _ გაზ. "მედიცინა". _ 1997. _ 30 მაისი.
ილიას პატაკი თბილისის გუბერნატორისადმი ქოლერის გავრცელების საშიშროების გამო.
- 6964. ლალიაშვილი გ.** ქართველთა ერთიანობის მედრომე. _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 1997. _ 3 დეკ.
- 6965. ლეზანიძე ე.** ილია ზუგდიდს ჩამობრძანდა...: გაზეთ "საქართველოს" რედაქტორის ნოდარ გრიგალაშვილის მიერ წარმოთქმული სიტყვა ზუგდიდში, ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილ საიუბილეო ზეიმზე. _ გაზ. "საქართველო". _ 1997. _ 8-10 დეკ., №113.
- 6966. ლორთქიფანიძე ანზორ.** მოხევური კილო ი. ჭავჭავაძის "მგზავრის წერილებში". _ ჟურნ. "ჭოროხი". _ 1997. _ №5. _ გვ. 116-122.

- 6967. ლორთქიფანიძე რ.** “ილია ჭავჭავაძის მკვლელობა”. – გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. – 1997. – 2 აგვ. – გვ. 6.
ალექსანდრე შუშანაშვილის ამავე სახელწოდების წიგნის გამოცემის გამო.
- 6968. ”მარად და ყველგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა”.** – გაზ. ”საქ. რესპუბლიკა”. – 1997. – 18 ნოემბ.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 160 წლისთავისადმი მიძღვნილი ღონისძიებები.
- 6969. მარკოზაშვილი შალვა.** დიდებულ ფიქრთა აკვანი. – გაზ. ”იბერია-სპექტრი”. – 1997. – 24-30 აპრ., №218.
ილია ჭავჭავაძის საგურამოს სახლის მშენებლობის ისტორია და მისი მოღვაწეობა ამ სახლში.
- 6970. მარკოზაშვილი შ.** დიმიტრი ჯაში არ ყოფილა ილიას მკვლეელი! – გაზ. “ქართული კულტურა”. – 1997. – 7-13 ნოემბ.
ილიას მოურავის დიმიტრი ჯაშის შესახებ.
- 6971. მარკოზაშვილი შ.** ვინ იყო დიმიტრი ჯაში? – გაზ. “იბერია_სპექტრი”. – 1997. – 12-18 ნოემბ.
- 6972. მარკოზაშვილი შალვა.** იყო თუ არა დიმიტრი ჯაში ილიას მკვლეელი? უცნობი მასალები ილიას საიუბილეოდ. – გაზ. ”საქართველო”. – 1997. – 6-9 ნოემბ., №108.
ილია ჭავჭავაძის უკანასკნელი მოურავის დ. ჯაშის მეუღლის დარია კოპლატაძე-ჯაშის მოგონებები.
- 6973. მარკოზაშვილი შ.** მოგონებების კვალდაკვალ. – გაზ. “იბერია_სპექტრი”. – 1997. – 19-25 ნოემბ.
წერილში საუბარია ფ. მახარაძის დამოკიდებულების შესახებ ილიას მკვლელობასთან.
- 6974. მარკოზაშვილი შალვა.** მწერალი და ქართული უნივერსიტეტი. – გაზ. ”იბერია-სპექტრი”. – 1997. – 19-25 ნოემბ.
- 6975. მარკოზაშვილი შ.** ოლღა გურამიშვილი-ჭავჭავაძე. – გაზ. “იბერია-სპექტრი”. – 1997. – №218, 24-30 აპრ.
- 6976. მარკოზაშვილი შალვა.** საგურამოს ახსოვს. – ”ნაკადულის” სალიტერატურო გაზეთი. – 1997. – ოქტომბერი. - №17. – გვ. 3.
გერმანელი მწერალი და საზოგადო მოღვაწე არტურ ლაისტი საგურამოში სტუმრად ილია ჭავჭავაძესთან.
- 6977. მადრაძე ელგუჯა.** ერთადერთი ილია. – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1997. – 14-21 ნოემბ., №46.
- 6978. მეგრელიძე ც. მახარაშვილი გ.** ილია ჭავჭავაძის რელიგიურ შეხედულებათა ზოგიერთი საკითხი. – წიგნ: ილია ჭავჭავაძე და პედაგოგიკის საკითხები: (კრებული) – ბათუმი, 1997. – გვ. 37-42.
წერილში ნაჩვენებია ილიას შეხედულებები ქრისტიანული რელიგიის მნიშვნელობაზე ადამიანთა ზნეობრივი ფორმირების საქმეში, ილიას შემწყნარებლური დამოკიდებულება სხვა რელიგიების მიმართ
- 6979. მენაბდე ლევან.** დავით გურამიშვილი. – წიგნ.: მენაბდე ლევან. XVII-XVIII საუკუნეების ქართული ლიტერატურა. – თბ., 1997. – გვ. 195-212.

სამოციანელთა (ილ. ჭავჭავაძე, ავ. წერეთელი...) შეხედულებანი გურამიშვილის პოეზიაზე.

6980. მეტრეველი ვალერიან. ილია ჭავჭავაძე – იურისტი. – ჟურ. "სამართალი". – 1997. - №9-10. – გვ. 4-14.

ი. ჭავჭავაძის მოღვაწეობა მომრიგებელ-მოსამართლედ 1864-1873 წლებში და მისი მისაზრებანი სხვადასხვა იურიდიულ პრობლემათა ირგვლივ.

6981. მეტრეველი როინ. ილია ჭავჭავაძის საიუბილეოდ: დიდი მწერალი, დიდი ისტორიკოსი, დიდი მოღვაწე. – გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". – 1997. – 8 ნოემბ.

6982. მინაშვილი ლადო. ილია ჭავჭავაძის ლექსები: [იდეურ-მხატვრული ანალიზი]. – წიგნ.: ჭავჭავაძე ი. ლექსები. – თბ., 1997. – გვ. 15-44.

ნარკვევში იდეურ-მხატვრულად არის გაანალიზებული ილია ჭავჭავაძის ლექსები: "გუთნის დედა", "მესმის, მესმის", "ყვარლის მთებს", ქართველის დედას", "ჩემო კარგო ქვეყანავ", "ბაზალეთის ტბა", "პოეტი", "ჩემო კალამო", "პასუხის პასუხი".

6983. მირიანაშვილი, თემურ. არ დავუშვათ გამოუსწორებელი შეცდომა; რას წერდნენ ილია ჭავჭავაძე და იაკობ გოგებაშვილი მაჰმადიან ქართველთა შესახებ. – გაზ. "საქ. რესპუბლიკა." – 1997. – 27 მარტი. - №70. – გვ. 4.

6984. მოსიძე ს. იბრძოდა ქვეყნისა და ერისათვის: ვინ მოკლა ილია ჭავჭავაძე? – გაზ. "მეომარი". – 1997. – №2. – გვ. 4-7.

ავტორი მსჯელობს ი. ჭავჭავაძის მკვლელობის პოლიტიკურ მიზეზებზე.

6985. მურვანიძე ნ. "ჟამთა სიავის" პრობლემა ილია ჭავჭავაძის "ოთარანთ ქვრივის" მიხედვით. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე და პედაგოგიკის საკითხები: (კრებული). – ბათუმი, 1997. – გვ. 53-61.

6986. მუჯირი ალექსანდრე. ილია და ქართველი სოციალ-დემოკრატები. – ჟურ. "მნათობი". – 1997. - №9-10. – გვ. 94-106.

6987. მჭედლიძე თ. ილია ჭავჭავაძე სასოფლო-სამეურნეო სკოლებისა და პროფესიული განათლების შესახებ. – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე და პედაგოგიკის საკითხები. – ბათუმი, 1997. – გვ. 68-76.

წერილში საუბარია, თუ რა დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდა ილია სასოფლო-სამეურნეო სკოლებს.

6988. ნადარეიშვილი გიორგი. ილია ჭავჭავაძე და კერძო საკუთრების აუცილებლობის პრობლემა. – ჟურ. "სამართალი". – 1997. - №9-10. – გვ. 22-30.

6989. ნადირაძე გიორგი. იდეალური ადამიანის სახე ილია ჭავჭავაძის აზროვნებაში. – წიგნ.: ნადირაძე გ. ლიტერატურული ნარკვევები და დღიურის ჩანაწერები. – თბ., 1997. – გვ. 31-55.

6990. ნადირაძე გიორგი. ილიას სათაურები. – წიგნ.: ნადირაძე გ. ლიტერატურული ნარკვევები და დღიურის ჩანაწერები. – თბ, 1997. – გვ. 27-30.

იგივე: ჟურნ. "ბურჯი ეროვნებისა". – 1996. – №10. – გვ. 9, 12.

6991. ნადირაძე გიორგი. ილია ჭავჭავაძე და ხალხური მუსიკა. – წიგნ.: ნადირაძე გ. ლიტერატურული ნარკვევები და დღიურის ჩანაწერები. – თბ., 1997. – გვ. 56-60.

6992. ნინიძე მაია. "ვაზი ობოლი". – წიგნ.: ზურაბ ჭუმბურიძე. – თბ, 1997. – გვ. 110-115.

ვაზის, ყურძნის საღვთისმეტყველო იგავური მნიშვნელობა “ოთარაანთ ქვრივში”.

- 6993.** ნინიძე მათა. “კვალი განათლებული”. _ ჟურნ. “მნათობი”. _ 1997. _ №7. _ გვ. 69-80.
- 6994.** ნინიძე მათა. მადლის წყარო: (ილია ჭავჭავაძის მრწამსი და შემოქმედება) / რედ.: აკაკი მინდიაშვილი. _ თბ.: ლომისი, 1997. _ 305გვ.
წიგნში ი. ჭავჭავაძის შემოქმედების მეცნიერული ანალიზით და ობიექტური წყაროების მოშველიებით დასაბუთებულია, რომ მწერლის მრწამსი და ლიტერატურული მემკვიდრეობის მსოფლმხედველობრივი საფუძველი არის მართლმადიდებლური ქრისტიანობა.
- 6994¹** ნინიძე მათა. მართლის გზა _ ორი დანაკვი. _ ჟურ. ”მნათობი”. _ 1997. №3-4. _ გვ. 173-185.
წერილი ეხება მოთხრობას “სარჩობელაზედ”.
- 6994²** ნინიძე მათა. “წაგმლიან კვალი, დროო ნეტარო...” (ქვეყნის წარსულის ფურცლები მდინარეთა მხატვრულ სახეებში). _ წიგნ.: მიედღვნა ალექსანდრე ორბელიანის ხსონას (პირველი სამეცნიერო კონფერენცია). _ თბ.: ლომისი, 1997. _ გვ. 103-109.
- 6995.** ნინიძე მათა. ”ჭემმარიტება გულისა”. _ ჟურ. ”მნათობი”. _ 1997. №9-10. _ გვ. 80-93.
ილია ჭავჭავაძის სარწმუნოებრივი მრწამსი.
- 6996.** ორლოვსკაია ნატალია. ორი ეტიუდი. მასალები შექსპირზე ილია ჭავჭავაძის პირად ბიბლიოთეკაში / საქართველოს ლიტერატურათმცოდნეობის აკადემიის შრომები. _ 1997. _ №1. _ გვ. 156-170.
- 6997.** ჟორდანია ო. დოკუმენტი _ ილიას სიმართლის უტყუარი არგუმენტი. _ ჟურ. “რიწა”. _ 1997. _ №3-4. _ გვ. 110-119.
მკვლევარი ისტორიულ დოკუმენტებზე დაყრდნობით ადასტურებს, რომ ილია ჭავჭავაძე ყოველთვის გლეხების ინტერესთა დამცველი იყო.
- 6998.** რატიანი ზურაბ. ფრაგმენტები არქივიდან. _ ჟურ. “სამართალი”. _ 1997. _ №9-10. _ გვ. 34-38.
ავტორის არქივში დაცული აგრონომ-მეაბრეშუმის შალვა ხუნდაძის მოგონება “ჩემი დელეგატობა ილია ჭავჭავაძის დაკრძალვაზე.”
- 6999.** რუხაძე მ. სიცოცხლის საზრისისა და პიროვნების ზნეობრივი ვალდებულების პრობლემა ილია ჭავჭავაძის “განდეგილის” მიხედვით _ ჟურნ. “ნობათი”. _ 1997. _ №1-2. _ გვ. 80-86.
- 7000.** სამეცნიერო კონფერენცია მიძღვნილი ილია ჭავჭავაძის დაბადებიდან 160 წლისთავისადმი. 7-9 ოქტომბერი: მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა მასალები / ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწ. უნ-ტი. ფილოლოგიის კაბინეტი. ახალი ქართული ლიტერატურის ისტორიის kaTedra. ilias kabineti; red.: ლეილა გეგუჩაძე, ლადო მინაშვილი. _ თბ.: თსუ, 1997. _ 23გვ.

შინაარსი:

- 1) ავთანდილ არაბული _ ილიას პოეტური სტილის განმსაზღვრელი რამდენიმე ნიმუშისათვის;
- 2) იუზა ევგენიძე _ აკაკი წერეთელი ილია ჭავჭავაძის თვალთახედვით;
- 3) ეკა ვარდლოშვილი _ ილიას ლირიკის ქრისტიანული საფუძვლებიდან;

- 4) გულნარა კალანდარიშვილი – ოთარაანთ ქვრივის ხასიათის რამდენიმე ასპექტი;
 - 5) თენგიზ კიკაჩიშვილი – ილია ჭავჭავაძის პოემები;
 - 6) ინეზა კიკნაძე – ოთარაანთ ქვრივის პორტრეტისათვის (“რას მიქვიან ტკბილი სიტყვა”);
 - 7) ვალერიან მეტრეველი – ილია ჭავჭავაძის როგორც იურისტი;
 - 8) ლადო მინაშვილი – ილია ჭავჭავაძის მწერლური და მოქალაქეობრივი მრწამსი;
 - 9) ირინა ნაცვლიშვილი – ილია ჭავჭავაძის “მეფე დიმიტრი თავდადებულის” ჟამთააღმწერლის “ასწლოვან მატინესთან” მიმართებისათვის;
 - 10) უშანგ სახლთხუციშვილი – ჭავჭავაძეთა თავდაპირველი საცხოვრისის ლოკალიზაციისათვის;
 - 11) რევაზ სირაძე – “აჩრდილის” სახისმეტყველებისათვის;
 - 12) თედო უთურგაძე – ანტონ პირველისა და ილია ჭავჭავაძის ბრძოლა ერთიანი სალიტერატურო ქართული ენისათვის;
 - 13) ნანა ქავთარაძე – ილია ჭავჭავაძე და კომპოზიტორული აზროვნების პროცესები;
 - 14) მანანა ქაჯაია – ილია ჭავჭავაძის პოეზიის მჭევრმეტყველური ხასიათი;
 - 15) ვაჟა შენგელია – ილიას “ივერია” ჩერქეთა ყოფის შესახებ;
 - 16) ბელა წიფურია – სამოციანელთა და ცისფერყანწელთა მხატვრულ-ესთეტიკური პრინციპების მიმართებისათვის;
 - 17) რევაზ ხვედელიძე – ილია ჭავჭავაძე მე-19 საუკუნის მეორე ნახევრის ქართულ-უკრაინული ლიტერატურული ურთიერთობის კონტექსტში;
- 7001. სანიკიძე თ.** “ენა საღვთო რამ არის”. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1997. – 20-27 ივნ. – გვ. 7.
ილია ჭავჭავაძის შეგონებანი ენის შესახებ.
- 7002. სანიკიძე თენგიზ.** ილია-მომღვარი ერისა: ერის სატკივარი. შეგონებანი ენის ფენომენზე. ილიას “გული”. – თბ.: ინტელექტი, 1997. – 28გვ. – ეძღვნება ილიას დაბადებიდან 160 და გარდაცვალებიდან 90 წლისთავს.
- 7003. სანიკიძე ლ.** 160 წლის ერისუფალი კვლავ ითხოვს ერის მსახურად მოსვლას. – გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. – 1997. – 20 აგვ. – გვ. 4.
ი. ჭავჭავაძის საიუბილეოდ პოლიტოლოგიური ცენტრის დაარსების საკითხის დასმასთან დაკავშირებით.
- 7004. სირაძე რ.** “სული, საქმით მეტყველი” (“აჩრდილის” სახისმეტყველებისათვის). – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1997. – 14-21 ნოემბ.
- 7005. სპარსიაშვილი ა.** ილია ჭავჭავაძის ორი შედევრის ბიბლიური სამოსელი: (“აჩრდილისა” და “პოეტის” მიხედვით). – გაზ. “ათინათი”. – 1997. – მაისი.
- 7006. სულავა ნ.** ემიგრაცია ილიათი ცხოვრობდა. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1997. – 4-11 ივლ.
დ. სინჯარაძისა და ნ. ბებიაშვილის მიერ შედგენილი ორტომეულის “ილია ემიგრანტთა თვალთ” მიმოხილვა.
- 7007. სურმანიძე რ.** ილიას მადლი. – ჟურ. “ქოროხი”. – 1997. – №5. – გვ. 96-100.

- 7008.** ურუშაძე ნ. ოქროპირი მჭერმეტყველებისა. – წიგნ: ილია ჭავჭავაძე და პედაგოგიკის საკითხები: (კრებული). – ბათუმი, 1997. – გვ. 62-67.
საუბარია ილიას ორატორული ხელოვნების შესახებ.
- 7009.** ფაჩუაშვილი მამუკა. ილია! – გაზ. ”საქ. რესპუბლიკა”. – 1997. – 2 დეკ.
- 7010.** ფოცხიშვილი ა. ოთარაანთ ქვრივი_ქართველი ქალის თუ ქართველი მამაკაცის ზნეობრივი იდეალი. – გაზ. ”კალმასობა”. – 1997. – №9. – ნოემბ.
”ოთარაანთ ქვრივის” ქ-ნი დოდონა კიზირიასეული წაკითხვის გამო.
- 7011.** ფუტყარაძე ტ. ბეთლემის მწირის გამარჯვება. – ჟურნ. ”ცისკარი”. – 1997. – №7 – გვ. 102-105.
წერილში საუბარია ”განდევლის” ემილ ზოლას ნაწარმოებთან პარალელებზე.
- 7012.** ქართველი მწერლები ილიას შესახებ: [პავლე ინგოროყვა, ვახტანგ კოტეტიშვილი, კიტა აბაშიძე, ტიცვიან ტაბიძე, კონსტანტინე გამსახურდია, ლეო ქიაჩელი]. – ჟურ. ”რანი ვართ ქართველნი?!” – 1997. – №9. – გვ. 4-5.
- 7012¹** ქარქუსაშვილი ბენიამინ. ილია რელიგიური პლურალიზმის შესახებ. – გაზ. ”მაცნე”. – 1997. – №41, 19-25 ნოემბ.
- 7012²** ქარქუსაშვილი ბენიამინ. იქ უფრო ბნელა, საცა ნათელი გვეგულება”. – გაზ. ”მაცნე”. – 1997. – №45, 17-23 დეკ.
პასუხი იზოლდა ჭილაძის წერილზე – ”ილიას ხელმეორედ მკვლელობა!...” (გაზ. ”მაცნე”, 1997, №44, 10-16 დეკ.), რომელშიც გაკრიტიკებულია ბ. ქარქუსაშვილის პოზიცია.
- 7013.** ქეშევაშვილი ი. ერის ილიასეული გაგებისათვის. – ჟურ. ”ალაზანი”. – 1997. – №3-4. – გვ. 225-230.
- 7014.** ქიქოძე გერონტი. ქართული კულტურის ტრადიციები და ილია ჭავჭავაძე. – ჟურ. ”რანი ვართ ქართველნი?!” – 1997. – №9. – გვ. 16-22.
- 7015.** ქურციკიძე ე. ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის სწავლების საკითხები: (დამხმარე მეთოდური მასალა მასწავლებელთათვის) / [რედ.: მიხ. ჩინჩალაძე]; საქ. განათლების სამინ. სამეცნ. მეთოდური ცენტრი. – თბ., 1997. – 41გვ.
- 7016.** ღვინჯილია ჯანსუღ. მყოობადი: ფრაგმენტი. – გაზ. ”საქ. რესპუბლიკა”. – 1997. – 16 ნოემბ.
- 7017.** ღლონტი ალექსანდრე. ილია და ეროვნული ტერმინოლოგიის საკითხები. – გაზ. ”სიტყვაÁ”. – 1997. – №1. – გვ. 3
- 7018.** ყორანაშვილი გურამ. ილიას ნააზრევი ერის შესახებ. – წიგნ.: ყორანაშვილი გ. ეროვნული საკითხი. – თბ., 1997. – გვ. 196-210
- 7019.** ყორანაშვილი გურამ. ილიას შეხედულებანი ქართულ ეროვნულ ხასიათზე. – წიგნ.: ყორანაშვილი გ. ეროვნული საკითხი. – თბ., 1997. – გვ. 210-218.
- 7020.** ყორანაშვილი გურამ. ”რაც კარგი ექნას რუსისა შტიკსა...” – გაზ. ”თბილისი”. 1997. – 31 ივლ.
ილია ჭავჭავაძის პოზიცია და შეხედულებები საქართველოს რუსეთთან შეერთებაზე
- 7021.** ყორანაშვილი გურამ. სხვას არც ჩვენ დავუვარდებით, დიდი წინაპარი ქართული ხასიათის შესახებ. – გაზ. ”თბილისი”. – 1997. – 2 ოქტ.
- 7022.** შათირიშვილი გიორგი. ილიას იყალთოელი მასპინძელი. – გაზ. ”საქ. რესპუბლიკა”. – 1997. – 2 ნოემბერი. – გვ. 8.

ილია ჭავჭავაძის სტუმრობა იყალთოელ ტიტკო მაცაშვილთან.

- 7023.** შარაშენიძე დ. ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს სოფლის მეურნეობა: (ილიას წერილების მიხედვით). – გაზ. “ჩემი მამული”. – 1997. – №7, 20 ივლ. – გვ. 2.
- 7024.** შარაძე გ. ილია ჭავჭავაძე და იბრაჰიმ აბაშიძე. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1997. – 25 ივლ. – 1 აგვ. 1-8 აგვ. – გვ. 4, 8-9.
მწერლისა და მ. აბაშიძის მამის ურთიერთობებზე.
- 7025.** შარაძე გურამ. წინ, ილიასაკენ! – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1997. – 28 ნოემბ. – 5 დეკ., №48.
სიტყვა, წარმოთქმული ილია ჭავჭავაძის დაბადების 160 წლისთავისადმი მიძღვნილ საზეიმო საღამოზე.
- 7026.** შევარდნაძე ედუარდ. ”სწორედ ილიას მთლიანობამ და განუყოფლობამ შექმნა ჩვენი ქვეყნის მთლიანობისა და განუყოფლობის სულიერი წინამძღვრები”. – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1997. – 14-21 ნოემბ., №46.
საქართველოს პრეზიდენტის სიტყვა ილიას დაბადების 160-ე წლისთავისადმი მიძღვნილ საზეიმო საღამოზე.
- 7027.** შევარდნაძე ედუარდ. ”ყოველი ადამიანის ბედნიერება, აი, ანდერძი ილიასი, რომელიც მან მეოცე საუკუნის ქართველებს დაუტოვა და რომლის აღსრულებისათვის ოცდამეერთე საუკუნეში უნდა ვიღვაწოთ”. – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1997. – 21-28 ნოემბ., №47.
- 7028.** შეროზია ნ. ილია ჭავჭავაძე ეროვნული სკოლის, სახალხო განათლების სისტემის შექმნისა და მისი აგების პრინციპების შესახებ. – წიგნი: ილია ჭავჭავაძე და პედაგოგიკის საკითხები: [კრებული]. – ბათუმი, 1997. – გვ. 18-26.
- 7029.** შუმანაშვილი ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძე-სახელმწიფო საბჭოს წევრი. – ჟურ. “პარლამენტის უწყებანი”. – 1997. – №910. – გვ. 34-36.
- 7030.** შუმანაშვილი ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძე სიკვდილით დასჯის წინააღმდეგ. – ჟურ. “პარლამენტის უწყებანი”. – 1997. – №13-14 (12 აპრ.). – გვ. 50-52.
- 7031.** შუმანაშვილი ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძის მკვლელობა და კობა-სტალინი. – ჟურ. ”პოლიტიკა.” – 1997. – №1-3. – გვ. 33-36.
1992 წელს მიუნხენში დასტამბული საზღვარგარეთ გახიზნული მენშევიკის იოსებ ირემაშვილის წიგნი: “სტალინი და საქართველოს ტრაგედია”. სტალინის დამოკიდებულება ილია ჭავჭავაძის პიროვნებისადმი.
- 7032.** შუმანაშვილი ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძის მკვლელობა და სოციალ-დემოკრატები. – ჟურ. ”სამართალი”. – 1997. – №3-4. – გვ. 59-64
- 7033.** შუმანაშვილი ალექსანდრე. ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის ერთი ცრუ ვერსია. – ჟურნ. “ცისკარი”. – 1997. – №3. – გვ. 135-136.
- 7034.** შუმანაშვილი ალექსანდრე. მარადი სული. – გაზ. ”ახ. ივერიელი”. – 1997. – 8-14 სექტ.; 15-21 სექტ.
საუბარი გენერალური პროკურატურის მუშაკთა სასწავლო ცენტრის უფროსთან ილიას მკვლელობის საქმეებსა და დოკუმენტებზე / ესაუბრა მაია თუნგია.

- 7035.** შუშანაშვილი ალექსანდრე. წიწამურის ტრაგედია: [ილია ჭავჭავაძის მკვლელობა] / რედ.: გ. გვერდწითელი. _ თბ.: მერანი, 1997. _ 39გვ.
- 7036.** შუშანაშვილი ალექსანდრე. წიწამურის ტრაგედია. _ ჟურ. "ადამიანი და კონსტიტუცია". _ 1997. _ №1. _ გვ. 69-72.
ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის 90 წლისთავის გამო.
- 7037.** შუშანა ეთერ. სიტყვა ილიაზე. _ გაზ. "კალმასობა". _ 1997. _ №9. _ ნოემბ., გვ. 4.
ილიას როლი ქვეყნის წინაშე.
- 7038.** ცანავა აპოლონ. ილიას ფოლკლორული ღვაწლი. _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 1997. _ 16 ნოემბერი. _ გვ. 5
- 7039.** ცისკარიშვილი დ. ილია ჭავჭავაძე საგლეხო რეფორმის შესახებ და თანამედროვეობა. _ თბ., 1997.
- 7040.** ძეგლად ქცეული ხატი. _ გაზ. "ქართული კულტურა". _ 1997. _ 26-30 დეკ.
ზუგდიდში ილია ჭავჭავაძის ძეგლის გახსნის შესახებ (ავტორი მოქანდაკე თენგიზ კიკალიშვილი).
- 7041.** ძერია ლ. "მართლა-და ჩვენი ბებერი პეტრე რა შუაში უნდა იყოს": (მოთხრობის "სარჩობელაზედ" მიხედვით). _ ჟურნ. "სკოლა და ცხოვრება". _ 1997. _ №1-6. _ გვ. 75-81.
- 7042.** წერეთელი აკაკი. გახსენება თეატრის შესახებ. _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 1997. _ 15 ნოემბ.
- 7043.** წერეთელი ს. ბაზალეთის ტბის ლეგენდის სულიერი საზრისი ილია ჭავჭავაძის ლექსის მიხედვით. წიგნ.: მიემღვანა ალექსანდრე ორბელიანის ხსოვნას: (პირველი სამეცნიერო კონფერენცია) / რედ.: როსტომ ჩხეიძე]. _ თბ, 1997. _ გვ. 110-116.
- 7044.** წივწივაძე თამაზ. სიტყვა ილიაზე, ილია მართალზე! _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1997. _ 21-28 ნოემბ., №47.
სიტყვა, წარმოთქმული ილია ჭავჭავაძის დაბადების 160 წლისთავისადმი მიძღვნილ საზეიმო საღამოზე ოპერისა და ბალეტის თეატრში.
- 7045.** წივწივაძე თამაზ. საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარის თამაზ წივწივაძის წარმოთქმული სიტყვა ზუგდიდში ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილ საიუბილეო ზეიმზე. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 1997. _ 5-12 დეკ., №49.
- 7046.** ჭანტურიშვილი თ. ზოგიერთი პედაგოგიური პრობლემის თანამედროვე წაკითხვა ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. _ წიგნ: ილია ჭავჭავაძე და პედაგოგიკის საკითხები: [კრებული]. _ ბათუმი, 1997. _ გვ. 11-17.
განხილულია ილიას შეხედულებები ე. წ. სტუდენტურ სწავლა-აღზრდაზე, დედისა და საერთოდ ოჯახის როლზე მოზარდის აღზრდის საქმეში, განათლების მნიშვნელობაზე და ა. შ.
- 7047.** ჭალაიშვილი მ. აჩრდილის სახე (პოემა "აჩრდილის" მიხედვით). _ გაზ. "კალმასობა". _ 1997. _ №9, ნოემბ.
- 7048.** ჭელიძე გიზო. ილია იმერეთში. – გაზ. "კალმასობა". – 1997. – №9. – ნოემბ. – გვ. 10.
ქუთაისის მღვდელ-მთავარ გაბრიელ ეპისკოპოსის დაკრძალვაზე.

- 7049. ჭილაძე თამაზ.** ილია ხვალინდელი საქართველო. – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1997. – 21-28 ნოემბ., №47.
სიტყვა, წარმოთქმული ილია ჭავჭავაძის დაბადების 160 წლისთავისადმი მიძღვნილ საზეიმო საღამოზე.
- 7049¹ ჭილაძე იზოლდა.** ილიას ხელმეორედ მკვლელობა!... – გაზ. “მაცნე”. – 1997. – №44, 10-16 დეკ.
გამოხმაურება ბ. ქარქუსაშვილის წერილზე “ილია პლურალიზმის შესახებ” (გაზ. “მაცნე”, 1997, №41, 19-25 ნოემბ.).
- 7050. ხაბაზი ამირან.** ილიას “ივერიით” ნათლულნი. – ჟურ. “ჭოროხი”. – 1997. – №5. – გვ. 88-91.
მამა-შვილ სულიემან და ხუსეინ ხაბაზ-ქამჯარაძეების პირველ პოეტური ნათლობა “ივერიაში”.
- 7051. ხინთიბიძე ტიტე.** ილია ჭავჭავაძის მთარგმნელობითი მოღვაწეობა. – ჟურ. “ჭოროხი”. – 1997. – №5. – გვ. 123-135.
- 7052. ჯაგოდნიშვილი ივანე.** ილია ჭავჭავაძე ლიტერატურისა და ხელოვნების შესახებ: თანამედროვეთა რეცეფციით / [რედ.: ლადო მინაშვილი]; თსუ, ილიას კაბინეტი. – თბ.: აღმა მატერი, 1997. – 87გვ.
წიგნში თავმოყრილი და შეფასებულია ილია ჭავჭავაძის ის შეხედულებები ლიტერატურისა და ხელოვნების აქტუალურ პრობლემებზე, რომელნიც უშუალოდ მის თხზულებებში არ ასახულა, მაგრამ შემოუნახავთ მის თანამედროვეებს. მოგონებათა ფორმით შემონახული ეს ცნობები ავსებს და ამთლიანებს ილიას ნააზრევს და მისი სრული გათვალისწინების საშუალებას იძლევა.
- 7053. ჯალიაშვილი მაია.** აჩრდილის სახე (ილია ”აჩრდილის” მიხედვით). – გაზ. ”კალმასობა”. – 1997. – №9. – გვ. 12.
- 7054. ჯაფარიძე შოთა.** ილია ჭავჭავაძე და ისტორიული მეცნიერების კვლევის აქტუალური პრობლემები. – ჟურ. “ჭოროხი”. – 1997. – №5. – გვ. 71-86.
- 7055. ჯაყელი ჯემალ.** ილია ჭავჭავაძე და ხალხური საუნჯე. – ჟურ. “ჭოროხი”. – 1997. – №5. – გვ. 106-112.
- 7056. ჯეირანაშვილი ნიაზი.** ილია ჭავჭავაძე 1832 წლის შეთქმულების პოლიტიკური მემკვიდრეობის შესახებ. – ჟურ. “პოლიტიკა”. – 1997. – №7-9. – გვ. 54-58.
- 7057. ჯორბენაძე სანდრო.** ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის მასალები. – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 1997. – 26 ივნისი. – გვ. 10.
ალ. შუმანაშვილის სადისერტაციო ნაშრომის “ილია ჭავჭავაძის მკვლელობა” შესახებ.
- 7058. ჯორბენაძე სერგო.** ილია პრესაში პიროვნების პატივისა და ღირსების დაცვის შესახებ. – ჟურ. “სამართალი”. – 1997. – №9-10. – გვ. 15-21.
- 7059. Абзианидзе Заза.** Бессмертное имя. – жур. «Лит. Грузия». – 1997. – №7-12. – с.5-26.
წერილში ავტორი ეხება ილია ჭავჭავაძის მრავალმხრივი მოღვაწეობის თითქმის ყველა სფეროს. მისი მიზანია, მკითხველს ნათლად დაანახოს, თუ რით არის ილია განსაკუთრებული მოვლენა საქართველოს ისტორიაში.
- 7060. Бенашвили Г.** «Как добрый знак грядущего спасенья»: К 160-летию Ильи Чавчавадзе. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1997. – 15-18 ноября. – С. 4-5

- 7061.** **Брегадзе В.** Илья Чавчавадзе о России и русской культуре: К 160-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе. – газ. «Заря Востока». – 1997. – 29-31 окт. – С. 3-4.; 1-4 ноября, С. 6.
- 7062.** **Кикнадзе Л.** «Пусть я умру – в душе боязни нет»: К 160-летию Ильи Чавчавадзе: [Юбилейная кампания в Грузии]. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1997. – 13-15 ноября., С. 5
- 7063.** **Мечитишвили Нико.** Здесь в четверти звучала лира... – газ. «Веч. Тбилиси». – 1997. – 15-18 ноября. – С. 4-5.
ილია ჭავჭავაძის თბილისის მემორიალური მუზეუმის ექსპონატების შესახებ.
- 7064.** **Навеки** современнй Илья Чавчавадзе: Юбилейный вечер в Тбилиси. – газ. «Свободная Грузия». – 1997. – 19 ноября., С. 1
- 7065.** 160 лет назад 8 ноября Грузия родила Илью Чавчавадзе, 90 лет назад 30 августа Грузия не смогла уберечь его от пули предателя. – газ. «Свободная Грузия». – 1997. – 8 ноября. – С. 1-3.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 160 წლისთავისადმი მიძღვნილი ღონისძიებების შესახებ.
- 7066.** **Творчество** и деятельность Ильи Чавчавадзе должны быть основой укрепления единства и независимости Грузии. – газ. «Свободная Грузия». – 1997. – 18 ноября., С. 1.
ილია ჭავჭავაძის დაბადების 160 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო კომისიის სხდომის შესახებ.
- 7067.** **Хижадзе Лина.** Образ-символ. – жур. «Лит. Грузия». – 1997. – №7-12. – с. 48-56.
ავტორი აანალიზებს მოთხრობა “ოთარაანთ ქვრივს” და მთავარი გმირის, ოთარაანთ ქვრივის სახე-სიმბოლოს. იგი მიიჩნევს, რომ ამ მოთხრობაში დგას არა მარტო კლასობრივი, არამედ, ზოგადად, ადამიანებს შორის “ხიდჩატეხილობის” პრობლემა.
- 7068.** **Хундадзе М.** Как восстанавливалась библиотека. – газ. «Веч. Тбилиси». – 1997. – 15-18 ноября. – С. 4-5.
წერილი ეხება საქართველოს პარლამენტის ეროვნულ ბიბლიოთეკაში მოწყობილ გამოფენას სახელწოდებით “80 წელი ილიას გარეშე”, რომელიც ილია ჭავჭავაძის დაბადების 160 წელს მიეძღვნა.
- 7069.** **Шеварднадзе Э.** «И веду беседу с богом, чтоб вести людей к свободе». – газ. «Свободная Грузия». – 1997. – 11 ноября. – С.1, 3.
საქართველოს პრეზიდენტის ედუარდ შევარდნაძის გამოსვლა ყვარელში მიტინგზე, რომელიც ილია ჭავჭავაძის დაბადების 160 წელს მიეძღვნა.
- 7070.** **Шеварднадзе Э.** «Сегодняшняя и завтрашняя Грузия – это воплощение идей Ильи». – газ. «Свободная Грузия». – 1997. – 21 ноября., С.1, 3.
საქართველოს პრეზიდენტის ედუარდ შევარდნაძის სიტყვა ილია ჭავჭავაძის დაბადების 160 წლისადმი მიძღვნილ საიუბილეო საღამოზე 1997 წლის 18 ნოემბერს.

1998

- 7071.** **აბაშიძე ბ.** ქართული ეროვნული ფენომენი ილია ჭავჭავაძის მხატვრულ ნაწარმოებში “ოთარაანთ ქვრივი” / საზ-ბა “იბერიულ-კავკას. ბიბ-კა”. – თბ., 1998. – 40გვ.
- 7072.** **აბზიანიძე ზ.** ილია ჭავჭავაძე: (ლიტერატურული პორტრეტი). – ჟურნ. “ცისკარი”. – 1998. – №1. – გვ. 120-130.
- 7073.** **ავსაჯანიშვილი ე.** ილია ჭავჭავაძე და რუსი ხალხის კულტურა. – კულტურის ისტორიის საკითხები. – 1998. – V. – გვ. 129-134.

- 7074.** არახამია ნ. ილია ჭავჭავაძის პოემა “განდეგილის” წყაროების საკითხი ლიტერატურათმცოდნეობაში. _ ჟურნ. “ცისკარი”. _ 1998. _ №8. _ გვ. 124-126.
- 7075.** არჯევანიძე ე. ილია და აკაკი ქართული ფოლკლორის მოამაგენი. _ ჟურნ. “ალგეთი”. _ 1998. _ №1-2, გვ. 119-123.
- 7076.** აფციაური ჯემალ. შვილი უკვდავებისა. _ წიგნ: ჯ. აფციაური. იმედი. _ თბ, 1998. _ გვ. 121-126.
ილია ჭავჭავაძის ლიტერატურული სილუეტი.
- 7077.** ბატიაშვილი ელბერდ. ილია და საქართველო: _ “რანი ვიყავით....._ რანი ვართ... _ რად შეიძლება ვიქმნეთ...” / [რედ.: ლევან სანიკიძე]. _ თბ.: ცოდნა, 1998. _ 133გვ.
მონოგრაფიაში გაანალიზებულია ილია ჭავჭავაძის როლი და ადგილი ქართული საზოგადოებრივ-პოლიტიკური აზროვნების განვითარებაში, ნაჩვენებია მისი “საერთო ნიადაგის” თეორიის სამართლებრივი, პოლიტიკური და სოციალურ-ეკონომიკური პრინციპების მნიშვნელობა ახალი ქართული სახელმწიფოებრიობის მშენებლობისათვის.
- 7078.** ბალაშვილი ზურაბ. “განდეგილის” ლიტერატურულ-ესთეტიკური ანალიზისათვის. _ ჟურნ. “კულტურა”. _ 1998. _ №2. _ გვ. 84-94.
- 7079.** ბენაშვილი გურამ. კვალი ნათელი წარუშლელი. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1998. – 11-18 სექტ. - №37. – გვ. 3.
ილია ჭავჭავაძის ღვაწლი აჭარის მიმართ.
- 7080.** ბენაშვილი გურამ. ძვირფასი სილუეტები. ილია ჭავჭავაძე. _ ლიტერატურული ძიებანი. _ 1998. _ XIX. _ გვ. 233-237.
- 7081.** ბიბილეიშვილი იური. ილია ჭავჭავაძის “მგზავრის წერილები” და თანამედროვეობა. _ ჟურნ. “მნათობი”. _ 1998. _ №7-8. _ გვ. 109-117.
- 7082.** ბუბულაშვილი ელდარ. ილია ჭავჭავაძის დაკრძალვა და ქართველი სამღვდელოება. _ გაზ. “კალმასობა”. _ 1998. _ 2 ივნ.
- 7083.** გაბუნია გურამ. თონე თუ თორნე? _ გაზ. ”დილის გაზეთი”. _ 1998. _ 3-16 იანვ., №8.
ავტორი საუბრობს მეტყველებაში დამკვიდრებული ამ სიტყვების მართებულობაზე და თავისი შეხედულების დასტურად მოაქვს ილია ჭავჭავაძის გამონათქვამები
- 7084.** გოგიაშვილი ომარ, ბატიაშვილი ელბერდ. ეროვნულ-სახელმწიფოებრივი იდეოლოგია და ”საერთო ნიადაგის” თეორია. _ გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. _ 1998. _ №31, 31 ივლ.-7 აგვ.; №32, 7-14 აგვ.; №33, 14-21 აგვ.
- 7085.** გოცირიძე ბაგრატ. ილია გორში. – ჟურნ. ”კლდეკარი”. – 1998. – №1. – გვ. 161-164.
1874, 1895 წლებში ილია ჭავჭავაძის ვიზიტი გორში.
- 7086.** დანელია კორნელი. ი. ჭავჭავაძის “ორიოდე სიტყვის...” ენობრივი ფაქტურა. _ წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივმოქმედი სემინარის შრომები, ტ. I. _ თბ., 1998. _ გვ. 314-323
- 7087.** დიდი ილია განათლების შესახებ / მასალა მოამზადა პედ. მეცნ. კანდიდატმა დოცენტმა რუსუდან ლიპარტელიანმა. – ჟურნ. “სკოლამდელი აღზრდა და დაწყებითი განათლება”. –1998. _ №1. – გვ. 5-11.

- 7088.** ევგენიძე იუზა. ილია ჭავჭავაძე როგორც მეცხრამეტე საუკუნის ქართული ლიტერატურის ისტორიკოსი. _ წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივმოქმედი სემინარის შრომები, ტ. I. _ თბ., 1998. _ გვ. 114-292.
- 7089.** ვარდოშვილი ეკა. “სულის” სახისმეტყველება ილია ჭავჭავაძის ლირიკაში. _ წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივმოქმედი სემინარის შრომები, ტ. I. _ თბ., 1998. _ გვ. 377-392.
- 7090.** ზოიძე შოთა. ხასიათი... “გასტებს ქვასაცა მაგარსა”... ანუ ქვრივი ქალბატონი: (ოთარაანთ ქვრივის ეროვნული ხასიათი). _ ჟურ. “რანი ვართ ქართველნი?” _ 1998. _ №1-2 _ გვ. 12-14.
- 7091.** თვალავაძე ვ. უცნობი წერილები. _ ჟურნ. “ისტორია”. _ 1998. _ №1. _ გვ. 61-65.
- ჟურნალი ბეჭდავს XX საუკუნის დასაწყისის ქართულ პერიოდიკაში გამოქვეყნებულ მასალებს ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობასთან დაკავშირებით.
- 7092.** ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივმოქმედი სემინარის შრომები, ტ. I / ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწ. უნ-ტი, ილია ჭავჭავაძის კაბინეტი; სარედ. კოლეგია: იუზა ევგენიძე, თენგიზ კიკაჩიშვილი, ლადო მინაშვილი (რედაქტორი). _ თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1998. _ 437გვ.
- კრებულში გამოქვეყნებული ნაშრომების ავტორები არიან: ლადო მინაშვილი, გრიგოლ კიკნაძე, იუზა ევგენიძე, ბესარიონ ჯირბენაძე, კორნელი დანელია, ინეზა კიკნაძე, ნანა ქავთარაძე, ეკა ვარდოშვილი, თამარ ხვედელიძე.
- 7093.** კალანდია თეა. ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობა და 900-იანი წლების ქართული პრესა. _ ჟურნ. “კრიტიკა”. _ 1998. _ ივლ-აგვ., გვ. 87-97.
- 7094.** კვანჭილაშვილი ტ. ილიას საკაცობრიო თვალსაწიერი. _ გაზ. “ლიტ. საქართველო”. _ 1998. _ 10-17 აპრ.
- 7095.** კვარაცხელია მურმან. ილია და აფხაზეთი: ილია ჭავჭავაძე და რეგიონული ეკონომიკის პრობლემები საქართველოში. – გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. – 1998. – 2 დეკ. – გვ. 3.
- 7096.** კვარაცხელია მ. ილია ჭავჭავაძე საქართველოს საზოგადოებრივ-ეკონომიკური განვითარების თავისებურებათა შესახებ. _ თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1998. _ 88 გვ.
- 7097.** კიკნაძე გრიგოლ. ილია ჭავჭავაძე ლიტერატურათმცოდნეობის და ხელოვნების საკითხების შესახებ: [შესავალი წერილი კრებულისა “ილია ჭავჭავაძე ლიტერატურისა და ხელოვნების შესახებ”. ორ წიგნად. წიგნი I / მთ. რედ.: ლადო მინაშვილი. _ თბ., 1997. _ გვ. 3-20.
- 7098.** კიკნაძე გრიგოლ. ილია ჭავჭავაძე როგორც ხელოვანი (ლიტერატურულ-ფსიქოლოგიური მიმოხილვის ცდა). _ წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივმოქმედი სემინარის შრომები, ტ. I. _ თბ., 1998. _ გვ. 18-114.

ნაშრომი შეიცავს შემდეგ მონაკვეთებს: ილია ჭავჭავაძის, როგორც ხელოვანის, კონცეფცია და გამოსახვის ზოგიერთი ხერხები; ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების ძირითადი მოტივები; ილია ჭავჭავაძის მხატვრული ტიპების შესახებ; ილია ჭავჭავაძის პორტრეტი მისი მხატვრული ნაწარმოების მიხედვით. პროფესორმა გრიგოლ კიკნაძემ ეს

- ნაშრომი 1938 წელს წარადგინა საკანდიდატო დისერტაციად და წარმატებით დაიცვა. იგი პირველად ქვეყნდება “ილიას კრებულში”.
- 7099. კიკნაძე ინესა.** ილია ჭავჭავაძის “ნიკოლოზ გოსტაშაბიშვილი”: (სტილისტიკური ანალიზის ცდა). – წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივმოქმედი სემინარის შრომები, ტ. I. – თბ., 1998. – გვ. 324-342.
- 7100. კინზერი სტეფან.** უმაღლეს კვარცხლბეკზე ყველა ქართველისათვის სამაგალითო კაცი: [ილია ჭავჭავაძის შესახებ]. – New York Times international. – ახალი ქართული გაზეთი. – 1998. – 1 სექტ (34). – გვ. გ-3.
- 7101. კურტანიძე შ.** კაკო ბლაჭიაშვილის პროტოტიპისა და მისი შთამომავლების შესახებ. – გაზ. “სიტყვა”. – 1998. – №1. – გვ. 68-71.
- 7102. კუხალაშვილი თ.** ილია ჭავჭავაძე და ქოლერის ეპიდემია საქართველოში. – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 1998. – 23 ნოემბ.
- 7103. ლაისტი არტური.** ილიას პირადი ცხოვრება. – გაზ. “ახალი ქართული გაზეთი”. – 1998. – 3 აგვ. – №9. – გვ. 4.
გერმანელი მწერალი ილია ჭავჭავაძის პიროვნების შესახებ.
- 7104. ლობჯანიძე გივი.** პოლიტიკური ექსკურსი წარსულსა და აწმყოში. – საქართველოს ბიზნესის მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე. – 1998. – ტ. IV, V. – გვ. 82-86.
ილია ჭავჭავაძის და არჩილ ჯორჯაძის მსოფლმხედველობა ახალი ქართული სახელმწიფოებრიობის ფორმირებაში და მისი მნიშვნელობა ჩვენი სამომავლო განვითარებისათვის.
- 7105. მალაზონია დავით.** ილია ჭავჭავაძე ისტორიაში პიროვნების როლისა და გამოჩენილ ქართველ მოღვაწეთა მნიშვნელობის შესახებ. – ჟურ. “კლიო”. – 1998. – №2. – გვ. 23-32.
- 7106. მალაზონია დავით.** ი. ჭავჭავაძე საქართველოს ისტორიის უძველესი პერიოდის შესახებ. – ჟურ. “ინტელექტი”. სამეცნიერო შრომების კრებული. – 1998. – №2. – გვ. 71-72.
- 7107. მალაზონია დავით.** ილია ჭავჭავაძე საისტორიო მეცნიერების მნიშვნელობის შესახებ. – ჟურ. “კილო”. – 1998. – №3. – გვ. 45-55.
ი. ჭავჭავაძის ღვაწლი ქართული ისტორიოგრაფიის წინაშე.
- 7108. მალაზონია დ.** ილია ჭავჭავაძე ქართული ისტორიოგრაფიის წყაროების შესახებ. – თბილისის სახ. სულხან-საბა ორბელიანის სახ. პედ. უნივერსიტეტი. შრომები. ტ. III. – თბ., 1998. – გვ. 113-122.
- 7109. მარკოზაშვილი შალვა.** ...იმ ბედნიერ დღეს. – გაზ. “ქართული კულტურა”. – 1998. – 21-27 აგვისტო. – №32. – გვ. 10.
ილია და აჭარის შემოერთება.
- 7110. მარკოზაშვილი შალვა.** ილია და ალექსანდრე ყაზბეგი (ალ. ყაზბეგის დაბადების 150 წლისთავისათვის). – “ნაკადულის” სალიტერატურო გაზეთი. – 1998. – მარტი. – 33. – გვ. 13.
- 7111. მარკოზაშვილი შალვა.** 2 აგვისტოს, საგურამოში, ეროვნულ დღესასწაულზე. – გაზ. “ქართული კულტურა”. – 1998. – 31 ივლ.-6 აგვ., №29.
- 7112. მესხია ციალა.** დიდი ილიასეული მორალი. – წიგნ: მესხია ც. მწერალი და სინამდვილე. – თბ., 1998. – გვ. 171-174.

- 7113.** მეფარიშვილი თეა. ზოგიერთი რამ ილიასა და აკაკის შესახებ გრიგოლ რობაქიძის ესეისტიკაში. – ჟურ. “ცისკარი”. – №6. – 1998. – გვ. – 131-134.
- 7114.** მინაშვილი ლადო. ილია ჭავჭავაძე-საქართველოს თანამდევნი უკვდავი სული: (ილია ჭავჭავაძის მწერლური და მოქალაქეობრივი მრწამსი) – წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივმოქმედი სემინარის შრომები, ტ. I. – თბ., 1998. – გვ. 5-17.
- 7115.** მინაშვილი ლადო. ქვეყნის სამსახური ყველგან მსხვერპლია: [ბოლოსიტყვაობა] – წიგნ.: ილია ჭავჭავაძე ლიტერატურისა და ხელოვნების შესახებ. წიგნი II / მთ. რედ.: ლადო მინაშვილი. – თბ., 1998. – გვ. 460-465.
- 7116.** მიქაძე გივი. ილია და “მოლაყბე” (ერთი დაუდგენელი ფსევდონიმის შესახებ). – წიგნ.: მიქაძე გ. ქართულ ფსევდონიმთა სამყაროში. – თბ., 1998. – გვ. 83-88.
მკვლევარის აზრით, ჟურნალ “ცისკარში” “მოლაყბის” ფსევდონიმით გამოქვეყნებული ავტორი იმ სამი სტატიისა, რომლებმაც ილია ჭავჭავაძის ქება დაიმსახურეს, არის მიხეილ თუმანიშვილი.
- 7117.** მიქაძე გივი. ილიას მკვლელობაზე დაწერილი ლექსის ვინაობისათვის. – წიგნ.: მიქაძე გ. ქართულ ფსევდონიმთა სამყაროში. – თბ., 1998. – გვ. 141-144.
ილია ჭავჭავაძის მკვლელობაზე რუსულად დაწერილი ლექსის (Родине – Илье Ч...дзе) ხელმოწერა В.М. ავტორად მიიჩნევს ვლადიმერ სიმონის ძე მიქელაძეს.
- 7118.** მოდებამე ირინა. ილია ჭავჭავაძის კრიტიკული ნააზრევის იდეურ-ესთეტიკური კონცეფციის საკითხისათვის”. – ლიტერატურული ძიებანი. – 1998. – ტ. XIX. – გვ. 254-259.
ანალიზი გაზეთ “ივერიაში” (1892 წ. №39) გამოქვეყნებული ნაშრომისა “წერილები ქართულ ლიტერატურაზე”.
- 7119.** მურმანოვი ე. ილია ჭავჭავაძე და ჟურნალი “საქართველოს მოამბე”. – ჟურ. “მოდღვარი”. – 1998. – №1. – გვ. 24-31.
- 7120.** ნადირაძე გ. ილია ჭავჭავაძის და სულხან ბარათაშვილის “საქართველოს ისტორია” / [რედ.: რ. მეტრეველი]. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1998. – 42გვ.
- 7120¹** ნაკუდაშვილი ნინო. “ვითა მამა ზეცის, იყავ შენც სრული”. – ჟურ. “სიტყვა”. – 1998. – №1. – გვ. 28-29.
ზნეობრივი სრულყოფის პრობლემის შესახებ ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში.
- 7120²** ნინიძე მაია. “იზღერის ბაღი” და “ბუზების ბიზნესი”. – გაზ. “ახალი ქართული გაზეთი” (ლიტ. გვერდი). – 1998. – №9.
- 7121.** ნინიძე მაია. “ილია ემიგრანტთა თვალთ”. – ჟურ. “ლიტერატურა და ხელოვნება”. – 1998. – №3. – გვ. 147-160.
რეცენზია წიგნზე “ილია ემიგრანტთა თვალთ” (შემდგ. - რედ.: დალი სინჯარაძე, ნათია ბეზიაშვილი – თბ.: ლომისი, 1996).
- 7122.** ოთინაშვილი უ. ილია ბანკირ-ფინანსისტი. – გაზ. “ლიტერატურული ცხინვალი”. – 1998. – დეკ., №2. – გვ. 8.
ილია ჭავჭავაძის როლი საბანკო საქმიანობის განვითარებაში.
- 7123.** პავლიაშვილი ქ. ქართული ეკლესიის დამოუკიდებლობისათვის მოღვაწენი – ილია ჭავჭავაძე და ქართველი სამღვდლოება 1905-1907 წლებში. – კულტურის ისტორიის სააკითხები. – 1998. – V. – გვ. 134-140.

ქართული სამღვდლოებისა და მოწინავე საზოგადოების როლი საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის აღდგენის საქმეში.

7123¹ **პაპუაშვილი ნუგზარ.** ბიბლია ილიას ცხოვრებასა და შემოქმედებაში. _ ჟურ. "სიტყვა". _ 1998. _ №1. _ გვ. 28-29.

7124. **პაპუაშვილი ნუგზარ.** ილია ჭავჭავაძისა და იოსებ შალიკაშვილის ხელნაწერები. _ გაზ. "ახალი ქართული გაზეთი". _ 1998. _ 3 აგვ. _ (№9). _ გვ. 7.

ხელნაწერთა ინსტიტუტში დაცული წიგნების შესახებ.

7125. **პროფესორ-მასწავლებელთა სამეცნიერო კონფერენცია. V:** მოხსებათა თეზისები. ეძღვნება ილია ჭავჭავაძის დაბადების 160-ე და ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დაარსების 65-ე წლისთავს / ქუთაისის ა. წერეთლის სახ. სახელმწ. უნ-ტი; რედ.: ო. ლანჩავა. _ ქუთაისი, 1998. _ 182გვ.

ილია ჭავჭავაძის შესახებ წაკითხული მოხსენებები:

თამარ ახვლედიანი _ ილია ჭავჭავაძის ბიოგრაფიიდან;

ოთარ გიორგაძე _ ილია ჭავჭავაძის პოლემიკა ჟურნალ "მოგზაურთან:

ხათუნა ძნელაძე _ ილ. ჭავჭავაძის სოციალური პროგრამის ზოგიერთი საკითხი;

ნანული ჯიქია _ რამდენიმე ეპიზოდი ი. ჭავჭავაძის მკვლევლობასთან დაკავშირებით;

7126. **ჟორდანია ნ.** ილია ჭავჭავაძე თარგმანის შესახებ. _ კლასიკური და თანამედროვე ქართული მწერლობა. _ 1998. _ №2. _ გვ. 89-92.

წერილში ნათქვამია, რომ თარგმნის დროს ილიასათვის დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა გადმოსათარგმნი მასალის ღირებულებას, თარგმანის ზუსტ გადმოცემას, მთარგმნელის კვალიფიკაციას.

7127. **ჟურული გ.** "ილიასთან შორი-ახლოს დგომით": [მოგონებები]. _ გაზ. "ახალი ქართული გაზეთი". _ 1998. _ 3 აგვ., №9

7128. **რუხაძე მაია.** ილია ჭავჭავაძის ეგზისტენციალისტური კონცეფცია. (ირაციონალური განშტოება თანამედროვე დასავლური ფილოსოფიისა). _ წიგნ.: ისტორია-ფილოლოგია. I _ 1998. _ გვ. 390-401.

განხილულია "ქართველის დედა", "ოთარაანთ ქვრივი", "მეფე დიმიტრი თავდადებული."

7129. **სართანია ტარიელ.** ილია ჭავჭავაძე და "ნავთის საქმე კავკასიაში". _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 1998. _ 2-3 აგვ.

7130. **სადირაშვილი ნათელა.** ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: სადირაშვილი ნ. ქართული საბავშვო მწერლობა (XIX ს.). _ თბ., 1998. _ გვ. 38-68.

ავტორი განიხილავს ილია ჭავჭავაძის შეხედულებებს საბავშვო მწერლობის შესახებ, აანალიზებს ბავშვებისათვის განკუთვნილ მის ნაწარმოებებს. იგი თვლის, რომ XIX საუკუნის ქართულ ლიტერატურაში ილია ჭავჭავაძემ პირველმა ჩამოაყალიბა საბავშვო ლიტერატურის თეორიის საფუძვლები.

7131. **სინჯარაძე დ.** "თუ არ ირწმუნე..." ქრისტიანობა ჩვენში ნიშნავდა ქართველობას. _ გაზ. "ახალი ქართული გაზეთი". _ 1998. _ 3 აგვ.

მოქალაქეობრივ-მამულიშვილური მოვალეობების გაშუქება ქრისტიანული მოძღვრების საფუძველზე ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში.

- 7132. ურუშაძე ნატო.** ერის წინამძღოლი. – ნარკვევები ქართული პედაგოგიკის ისტორიიდან. – ბათუმი, 1998. – გვ. 65-69.
ილია ჭავჭავაძის პედაგოგიურ შეხედულებათა ძირითადი ასპექტები.
- 7133. ფალავა კონსტანტინე.** ილია ჭავჭავაძე და სპარსული ლიტერატურა. – ივ. ჯავახიშვილის სახ. სახელმწ. უნ-ტის შრომები. – აღმოსავლეთმცოდნეობა. 327. – 1998. – გვ. 54-58.
გერმანელი მწერლის, პუბლიცისტისა და მთარგმნელის არტურ ლაისტის მოგონებები ილია ჭავჭავაძის შესახებ. ილიას შეხედულებანი სპარსულ ლიტერატურაზე.
- 7134. ფირუაშვილი ვ.** ზოგიერთი მოსაზრება: (“განდეგილის” შესახებ). – გაზ. “ახალი ქართული გაზეთი”. – 1998. – 3 აგვ.
- 7135. ქავთარაძე ნანა.** ილია ჭავჭავაძე და კომპიუტორული აზროვნების პროცესები. – წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივმოქმედი სემინარის შრომები, ტ. I. – თბ., 1998. – გვ. 343-376.
- 7136. ქისტაური შოთა.** ილია ჭავჭავაძე - დიდი ქართველი ბანკირი-ფინანსისტი / [რედ.: ელდარ მამისთვალიშვილი, ბესიკ ჭურაძე]. – თბ.: სამთავისი, 1998. – 72გვ.
- 7137. ქურდაძე შ.** ისევ “განდეგილის” გააზრებისათვის. – გაზ. “კალმასობა”. – 1998. – ივნ.
- 7138. ქურციკიძე ენგურ.** ილია ჭავჭავაძის ერთი პოემის ანალიზი...:...მეთოდური მასალა მასწავლებელთა, მოსწავლეთა და მშობელთა დასახმარებლად) / [რედ.: პროფ. მ. ჩინჩალაძე]; საქ. განათლ. სამინ., სამეცნ.-მეთოდ. ცენტრი. – თბ., 1998. – გვ. 7-26 – (საუბრები ქართული ლიტერატურის სწავლების საკითხებზე).
პოემა “განდეგილის” სწავლების მეთოდოლოგია.
- 7139. შავგულიძე ლამარა.** ილია ჭავჭავაძის “პედაგოგიის საფუძვლების” ერთ-ერთი წყარო [ნ. სტოროჟენკოს “Педагогические теории эпохи возрождения”]. – მწიგნობარი-98. – თბ., 1998. – გვ. 61-66.
- 7140. შათირიშვილი ზაზა.** ილია ჭავჭავაძის აპოლოგია პარალელური ტექსტები. – 1998. – №2, გვ. 36-43.
ტექსტი ქართულ და ინგლისურ ენებზე.
- 7141. შატაიძე ნუგზარ.** ცოლს არ მიცვია კაბაო. – გაზ. “ქართული კულტურა”. – 1998. – 31 ივლ. – 6 აგვ. (№29), გვ. 5.
- 7142. შილაკაძე მ.** ილია ჭავჭავაძე და ქართული მუსიკა. – ჟურ. ”ხელოვნება”. – 1998. – №3-4. – 110-112
- 7143. ჩადუნელი ე.** ილია ჭავჭავაძე და მისი თანამოაზრენი საქართველოს რუსეთთან შეერთების შესახებ. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1998. – 15-21 თებ.
- 7144. ჩადუნელი ე. ი.** ჭავჭავაძე და საბანკო პოლიტიკა [გაზ. “დროების” მიხედვით]. – ჩადუნელი ე. ქართული ეკონომიკური აზრის განვითარების ისტორიიდან. – თბ., 1998. – გვ. 153-172.
- 7145. ჩადუნელი ელგუჯა.** ილია ჭავჭავაძის საბანკო პოლიტიკა ეროვნული ინტერესების სამსახურში. – გაზ. “კომუნისტი”. – 1998. – 3-9 მისი. – გვ. 3-6.
- 7146. ჩუთლაშვილი ნ.** ილიას მისია. – ჟურნ. “პირველი სხივი”. – 1998. – №27. – გვ. 144-146.

- 7147. ცაავა გიორგი.** ილია ჭავჭავაძის საბანკო მოღვაწეობა. – ჟურ. "რიწა". – 1998. – №1-2. – გვ. 131-137.
 ი. ჭავჭავაძის ღვაწლი თბილისის ქართული საადგილმამულო ბანკის დაარსების და ფუნქციონირების საქმეში. მისი საქმიანობა ბანკის გამგეობის თავმჯდომარის პოსტზე (1875-1905 წწ).
- 7148. ცანავა აპოლონი.** "ილიას მოკვლის გამო". – გაზ. "თბილისი". – №86. – 1 აგვ. – 1998. – გვ. 4.
 კურდღელაურის მიძინების ეკლესიის მღვდლის, დიმიტრი დეკანოზოვის მიერ წარმოთქმული სიტყვა ილია ჭავჭავაძის დაკრძალვაზე.
- 7149. წიგწივადე თამაზ.** ახლა უფრო დაფიქრების დროა!... – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1998. – 11-18 დეკ., №50.
 სიტყვა წარმოთქმული ზუგდიდში ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი საიუბილეო საღამოზე.
- 7150. წიგნის განხილვა** – გაზ. "ლიტ. საქართველო". – 1998. – 23-30 იანვ.
 გაზეთში მიმოხილულია ქართული ლიტ-ის ინსტიტუტში ახალგაზრდა მეცნიერთა საბჭოს მიერ მოწყობილი ამავე ინსტიტუტის თანამშრომლის მაია ნინიძის წიგნის "მადლის წყარო" (ილია ჭავჭავაძის მრწამსი და მისი შემოქმედება) განხილვა.
- 7151. ჭარხალაშვილი ზ.** ფაუსტური იდეა ილია ჭავჭავაძის "აჩრდილში". – გაზ. "კალმასობა". – 1998. – იანვ.
- 7152. ჭიკაძე რ.** ეროვნულ თვითმყოფადობის დამკვიდრების სადარაჯოზე.(ილია. ვაჟა, აკაკი): მამულის ცნება ილია ჭავჭავაძის ნააზრევში: "სულის წყურვილი" ილია ჭავჭავაძის ნააზრევში – თელავის სახელმწ. პედ. ინ-ტის შრომები. – 1998. – IX. – გვ. 5-16.
- 7153. ჭილაია ს.** ავტორისეული ლიტერატურულ გმირებში. – წიგნ: ჭილაია ს. პოეტიკური ფრაგმენტები. – თბ, 1998. – გვ. 41-59.
- 7154. ჭილაია ს.** ილია ჭავჭავაძე თავის ლიტერატურულ გმირთა სამყაროში. – წიგნ: ჭილაია ს. პოეტიკური ფრაგმენტები. – თბ, 1998. – გვ. 3-40.
- 7155. ჭილაია ს.** პოეტიკური ფრაგმენტები. – კორპორაცია "ლეგია და კომპანიის" უნ-ტის შრომები. – ტ. II. – 1998 – გვ. 3-12.
 წერილში საუბარია ავტორზე, როგორც ლიტერატურულ გმირზე მოთხრობებში "გლახის ნამბობი" და "მგზავრის წერილები."
- 7156. ჭრელაშვილი ლ.** ილია ჭავჭავაძის უცნობი ლექსები. – გაზ. "ახალი ქართ. გაზეთი". – 1998. – 12 დეკ.
- 7157. ჭუმბურიძე ზ.** მწერლის ნება თუ ტექსტოლოგის თავნებობა?. – ჟურნ. "ცისკარი". – 1998. – №10 – გვ. 125-129.
 პასუხი (1997 წ. №8) ჟურნალ "ცისკარში" გამოქვეყნებულ ს. კუსრაშვილის წერილზე "მწერლის ნება შეუვალია", რომელიც ეხება ი. ჭავჭავაძის თხზულებათა ახალი აკადემიური გამოცემის I ტომს.
- 7158. ხვედელიძე თამარ.** ილია ჭავჭავაძე კონსტანტინე გამსახურდიას თვალთახედვით. – წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივმოქმედი სემინარის შრომები, ტ. I. – თბ., 1998. – გვ. 393-436.
- 7159. ჯაგოდნიშვილი ივანე.** ილია ჭავჭავაძე ლიტერატურისა და ხელოვნების შესახებ მოგონებათა მიხედვით: [დამატება კრებულისა] ილია ჭავჭავაძე

ლიტერატურისა და ხელოვნების შესახებ”. წიგნი II] / მთ. რედ.: ლადო მინაშვილი. _ თბ., 1998. _ გვ. 308-375.

კრებულში შესული მოგონებების ავტორები არიან: კობტა აბხაზი, ილია აგლაძე, ო. აგლაძე, ნატალია აზიანი, ნინო (ნიცა) ზურაბის ასული ახვლედიანი, არტემ ახნაზაროვი, გიორგი ბერძენიშვილი, ლადო ბზვანელი, ეკატერინე გაბაშვილი, ი. გომელაური, იპოლიტე ვართაგავა, ილია ზურაბიშვილი (ელეფთერიძე), ექვთიმე თაყაიშვილი, იოსებ იმედაშვილი, ვასილ კარბელაშვილი, დავით კასრაძე, არტურ ლაისტი, გიორგი ლასხიშვილი, ნიკო ლომოური, იაკობ მანსვეტაშვილი, დანიელ მასლოვი, ბარბარე მაყაშვილი, სოფრომ მგალობლიშვილი, იონა მეუნარგია, ალექსანდრე მიქაბერიძე, ნიკოლოზ ნათიძე (“მელანია”), ნინო ნაკაშიძე, დათა პაპიაშვილი, ნინო ყიფიანი, გრიგოლ ყიფშიძე სანდრო შანშიაშვილი, ანეტა ხახუტაშვილ-ახალშენიშვილისა, გიგო ხეჩუაშვილი, მიხეილ ჯავახიშვილი, ნიკო ჯანდიერი.

- 7160.** **ჯავახიშვილი მიხეილ.** ”ქართველო, ხელი ხმაღს იკარ”: [მოგონება]. _ გაზ. “ახალი ქართული გაზეთი”. _ 1998. _ 3 აგვ., №9.
- 7161.** **ჯალიაშვილი მაია.** საღვთო ვალი (ილია ჭავჭავაძის პოეზიის მიხედვით). _ გაზ. ”მწერლობა” (გაზ. “ახალი ქართული გაზეთი”). _ 1998. _ 3 აგვ. _ გვ. 6.
- 7162.** **ჯორბენაძე ბესარიონ.** ილია ჭავჭავაძე ქართული ენის შესახებ. _ წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივმოქმედი სემინარის შრომები, ტ. I. _ თბ., 1998. _ გვ. 293-313.
- 7163.** **ჯორბენაძე ნინო.** ილია ჭავჭავაძის ენის და სტილის ზოგი თავისებურება პირადი წერილების მიხედვით. _ ქართული სიტყვის კულტურის საკითხები. წიგნი მე-11. _ თბ. _ 1998. _ გვ. 276-289.

1999

- 7164.** **აბდულა აბას.** შუა გზაზე: დრამატული პოემა [ილია ჭავჭავაძის შესახებ]. _ აზერბაიჯანულიდან თარგმნა ავთანდილ წაქაძემ; რედ.: ანზორ ხმაღაძე; საქ. ჟურნალისტთა ფედერაცია. _ თბ.: აზრი, 1999. _ 71გვ.
- 7165.** **ანაშვილი ეთერ.** მწუხარე საქართველოს გოდება: [ლექსი]. _ ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 84.
- 7166.** **არახამია ნ.** “განდევლის” შექმნის ისტორიისათვის. _ ჟურნ. “აფხაზეთის მოამბე”. _ 1999. _ №2-3. _ გვ. 157-160.
- 7167.** **ასათიანი ლადო.** ილიასადმი: [ლექსი]. _ ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 47.
- 7168.** **ბალახაძე სიმონ.** სანამ ამოხსნი...: [ლექსი]. _ ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 86.
- 7169.** **ბარამიძე შოთა.** ილია ჭავჭავაძე თანამედროვეთა მოგონებებში. _ ჟურ. “ცისკარი”. _ 1999. _ №3. _ გვ. 131-133.
- დრამატურგ ნატ. აზიანის, პოეტისა და ილიას ახლო მეგობრის არტ. ახნაზაროვის, მწერალ ვ. ბარნოვის, ნ. ნაკაშიძის, საგურამოელი გლეხების ზ.

- ხეცურიანის, ს. ფრიდონაშვილისა და მ. ფირალიშვილის მოგონებები ილიას ცხოვრების ეპიზოდებზე, მის ინტელექტუალურ საქმიანობაზე.
- 7170. ბარბაქაძე თამარ.** ქართული ლექსმცოდნეობის კვლევის ისტორიიდან. – წიგნ: ბარბაქაძე თ. 10 წერილი ქართულ ლექსზე. – თბ., 1999. – გვ. 72-73.
რევაზ შალვას ძე ერისთავისა და ილია ჭავჭავაძის მიერ სონეტების თარგმნის შესახებ.
- 7171. ბარნოვი ვასილ.** სიტყვა თქმული თელავის სობოროში ილია ჭავჭავაძის პირველ პანაშვიდზე ენკენისთვის 2-ს, 1907წ. – ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. – 1999-2000. – №3-4. – გვ. 37.
- 7172. ბატიაშვილი ე.** ვიცნობთ კი ილიას?!: გამოხმაურება ბატონ ჭაბუა ამირეჯიბის მიმართვაზე – ”ფიქრები ეროვნულ სახელმწიფოებრივი დოქტრინის გარშემო”. – გაზ. ”განახლებული ივერია”. – 1999. – №3. – გვ. 21-22.
ჭავჭავაძის სამართლებრივ, პოლიტიკურ და სოციალურ-ეკონომიკურ პრინციპებზე.
- 7173. ბედუკაძე ანდრო.** “ილიას მენტალიტეტის განთავისუფლება”?! – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 1999. – 15-22 იანვ.
ავტორი ეხმაურება გ. ბოკერას სიტყვებს ილია ჭავჭავაძის შესახებ, რომელიც დაიბეჭდა გაზეთში “ახალი ქართული გაზეთი” (1998, №34, 1 სექტ.).
- 7174. ბედუკაძე ლალი:** [ლექსი]. – ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. – 1999-2000. – №3-4. – გვ. 82.
- 7175. ბენდელიანი ციალა.** ილია ჭავჭავაძე ქართულ რომანში. – ჟურ. ”ცისკარი”. – 1999. – №11. – გვ. 130-132.
განხილულია ო. ჭილაძის რკინის თეატრი”, ”მარტის მამალი” და ნ. გელაშვილის ”დედის ოთახი”.
- 7176. ბერაძე იზოლდა.** ილია ჭავჭავაძისა და ნიკო ლომოურის შემოქმედებითი ნათესაობისათვის. – Межнар. научн. конф. посвящ. 90-летию Тинатин Николаевны Мревлишвили: Доклады и Материалы. – Тб., 1999. – გვ. 3-6.
- 7177. ბუბულაშვილი ელდარ.** ილია ჭავჭავაძე და ქართველი კათოლიკეები. – ისტორიის და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული. – თბ., 1999. – გვ. 190-195.
ურთიერთობა კათოლიკე მოღვაწეებთან.
- 7178. ბუბულაშვილი ელდარ.** ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობის ტრაგედია და ქართული სამღვდლოება. – სამეცნიერო-საღვთისმეტყველო შრომები. – 1999. – გვ. 55-84.
ნაწევრები სასულიერო პირთა მიერ ილიას დაკრძალვასა და პანაშვიდებზე წარმოთქმული სიტყვებიდან.
- 7179. გამსახურდია კონსტანტინე.** PATER PATRIALE. – ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. – 1999-2000. – №3-4. – გვ. 38-44.
- 7180. გამსახურდია ო.** ილია ჭავჭავაძე და ლიტერატურული გაერთიანება ”აკადემიური ასოციაცია”. – წიგნ.: ფილოლოგიის ფაკულტეტისა და თსუ-ს ფილიალების II სამეცნიერო სესია. – თბ., 1999. – გვ. 31-33.

- 7181. გეგეშიძე ბიძინა.** დიდი ილიას ძეგლი და სინანულის დღეები. – გაზ. ”ახალი თაობა”. – 1999. – 24 იანვ.
1908 წელს ილია ჭავჭავაძის ძეგლის დადგმის ირგვლივ ამტყდარი აჟიოტაჟი.
- 7182. გორგაძე ნინო.** ფიქრები თევდორეზე: (ილია ჭავჭავაძის ”ოთარაანთ ქვრივის” მიხედვით) – ჟურ. ”საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. – 1999-2000. – №3-4. – გვ. 85-86.
წერილის ავტორი მსჯელობს თევდორეს, ე.ი. ”ოთარაანთ ქვრივის” იმ პერსონაჟის მხატვრული სახის შესახებ, რომელიც ნაწარმოებში არ მოქმედებს. მის შესახებ მხოლოდ ავტორი საუბრობს მთავარი გმირთან მიმართებაში.
- 7183. გოგებაშვილი ი.აკობ.** საარაკო სინამდვილე და საიუბილეო ოცნება. – ჟურ. ”საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. – 1999-2000. – №3-4. – გვ. 31-32.
მოგონებაში საუბარია აკაკი წერეთლის სიტყვის შესახებ, რომელიც მან წარმოთქვა საკუთარ იუბილეზე და, რომელშიც სინანული გამოხატა, რომ ილია ჭავჭავაძე ვერ ეღირსა საზოგადოების მხრიდან შესაფერის დაფასებას.
- 7184. გოგიაშვილი ომარ, ბატიაშვილი ელბერდ.** ილია ჭავჭავაძე და იოსებ სტალინი. – გაზ. ”საქ. რესპუბლიკა”. – 1999. – 21 დეკემბერი. – გვ. 4; 22 დეკემბერი. – გვ. 4; 23 დეკემბერი. – გვ. 6.
ილია ჭავჭავაძისა და სტალინის იდეოლოგიური პრინციპების პარალელუბი.
- 7185. გოგოლაძე თ.** ილია ჭავჭავაძე – საბავშვო მწერალი. – გაზ. ”ლიტერატურული ცხინვალი”. – 1999. – №10. – ოქტომბერი.
- 7186. გოდება ქართველის დედაკაცისა.** – ჟურ. ”საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. – 1999-2000. – №3-4. – გვ. 29.
- 7187. გოცირიძე გიორგი.** ილია ჭავჭავაძე პირველი მსოფლიო ომის გამომწვევი მიზეზების შესახებ. – ჟურ. ”საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. – 1999-2000. – №3-4. – გვ. 77-78.
- 7188. გორგიშელი გიორგი.** ილია ჭავჭავაძე სახელმწიფოს შესახებ: [მოწყობა და მისი ფუნქციები]. – ი. გოგებაშვილის სახ. თელავის სახ. უნ-ტის შრ. – 1999. – [IX]. – გვ. 121-128.
- 7189. გურამიშვილი-ჭავჭავაძე ოლღა.** ილია ჭავჭავაძის ქვრივის თხოვნა ტფილისის გენერალ-გუბერნატორისადმი. – ჟურ. ”საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. – 1999-2000. – №3-4. – გვ. 48.
- 7190. დოიაშვილი თეიმურაზ.** ილიას ლექსთწყობა: I ლირიკა: (ი. ჭავჭავაძის ლირიკა) ლიტერატურული ძიებანი. – 1999. – XX. – გვ. 345-359
- 7191. დოიაშვილი თეიმურაზ.** ილია ჭავჭავაძის ლექსთწყობა. ლირიკა. პოემები. – წიგნ.: დოიაშვილი თ. ვერსიფიკაციული პორტრეტები. – თბ., 1999. – გვ. 28-63
- 7192. ევდომშვილი იროდიონ.** იროდიონ ევდომშვილის სიტყვა (გაზ. ”ისარი”, 11 სექტ.). – ჟურ. ”საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. – 1999-2000. – №3-4. – გვ. 36.

სიტყვაში გამოხატულია ილიას მოკვლით გამოწვეული გულისტკივილი და აღშფოთება.

- 7193. ვაჟა-ფშაველა.** ილია ჭავჭავაძის სახსოვრად: [ლექსი]. _ ჟურ. "საქართველოს მოამბე" / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 32-33.
- 7194. ვარდოშვილი ეკა.** ილიას ერთი ლექსის ("ოჰ, სად არიან") გაგებისათვის. _ წიგნ: თსუ ფილოლოგიის ფაკულტეტის სამეცნიერო სესია. _ თბ, 1999. _ გვ. 53-55.
- 7195. ვარშალომიძე დიანა.** ახალი სალიტერატურო ქართულის სათავეებთან. _ გაზ. "ლიტერატურული აჭარა". _ 1999. _ №1. _ გვ. 80-82.
ილია ჭავჭავაძე როგორც ახალი სალიტერატურო ენის ფუძემდებელი.
- 7196. ვეშაპიძე შოთა.** ილია ჭავჭავაძის ეკონომიკური კვლევის მეთოდები. _ ჟურ. "ეკონომიკა". _ 1999. _ №10-12. _ გვ. 107-113.
- 7197. ვეშაპიძე შოთა.** ილია ჭავჭავაძის ეკონომიკური კვლევის მეთოდოლოგია და თანამედროვე ეკონომიკური განვითარების აქტუალური საკითხები. _ თბ., 1999. _ 296გვ.
- 7198. თითმერია ჯ.** ილია: "ბედთან ბრძოლა ვით მეშინება?!" (საუბარი მეოთხე) "მგზავრის წერილები". _ წიგნ: თითმერია ჯ. ისევ დრო, ფიქრი, სიტყვა. _ თბ, 1999. _ გვ. 380-390.
- 7199. ილიას კაბინეტის ეგიდით.** _ გაზ. "თბილისი". _ 1999. _ №140, 9 დეკ.
რუბრიკით "წიგნები" გაზეთი აქვეყნებს ინფორმაციას, რომ ილიას კაბინეტმა მოამზადა და გამოსცა მეორე ნაწილი წიგნისა "ილია ჭავჭავაძე ლიტერატურისა და ხელოვნების შესახებ". წერილში საუბარია, როგორც ამ წიგნის ღირსებებზე, ასევე ილიას კაბინეტის მუშაობის შესახებ.
- 7200. [ილია ჭავჭავაძე].** _ ჟურ. "საქართველოს მოამბე" / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 34-35.
კალისტრატე ცინცაძისა და ნიკო ნიკოლაძის გამონათქვამები ილია ჭავჭავაძის შესახებ.
- 7201. კარბელაშვილი მ.** ჰენრიკ ჰრინვესკი და მისი ილუსტრაციები ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა კრებულისათვის. _ მწიგნობარი-99. _ თბ, 1999. _ გვ. 193-206.
- 7202. კვანტალიანი ნინო.** ფიქრები ილია ჭავჭავაძის "ოთარაანთ ქვრივზე". _ ჟურ. "ბურჯი ეროვნებისა". _ 1999. _ №5-6. _ გვ. 16-19.
ნაწარმოების სიღრმე და პერსონაჟთა ხასიათები.
- 7203. კიკნაძე გრიგოლ.** ილია ჭავჭავაძისა და აკაკი წერეთლის მხატვრულ ნაწარმოებთა პედაგოგიური თვალსაზრისით შესწავლისათვის. _ წიგნ.: აკაკის კრებული. _ თბ, 1999. _ გვ. 163-253.
- 7204. კიკნაძე გრიგოლ.** გოგოლისებური ქართულ ლიტერატურაში. _ წიგნ.: კიკნაძე გრ. თხზულებანი ხუთ ტომად. ტომი III / რედ.: ჯ. ჭუმბურიძე. _ თბ., 1999. _ გვ. 200-216.
ნარკვევში გაანალიზებულია სინამდვილისადმი გოგოლისებური მიდგომისა და მისი ასახვის ფაქტები ქართველ მწერალთა, მათ შორის, ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში.

- 7205. კიკნაძე გრიგოლ.** რომანტიკულ და რეალისტურ სტილთა ურთიერთობის ისტორიიდან ქართულ ლიტერატურაში. – წიგნ.: კიკნაძე გრ. თხზულებანი ხუთ ტომად. ტომი III / რედ.: ჯ. ჭუმბურიძე. – თბ., 1999. – გვ. 160-199.
ნარკვევში ნაჩვენებია, თუ როგორი იყო XIX საუკუნის 60-იან წლებში სხვადასხვა მსოფლმხედველობის ქართველ ლიტერატორთა სტილი. განხილულია სალიტერატურო ენის საკითხებზე გამართული დავა, რომელშიც წამყვანი ადგილი ეკავა ილია ჭავჭავაძეს.
- 7206. კობახიძე თ.** ტერმინი “ივერია” ილიას გაგებით. – გაზ. “ახალი ივერია”. – 1999. – №1.
წერილში ნათქვამია, რომ ტერმინი “ივერია” ილიასათვის იყო სამშობლოს გამოსაფხიზლებლად და ახალი ცხოვრების დამკვიდრებისათვის ხალხის დარაზმვა.
- 7207. კოპლატაძე გვანცა.** მხილება და ნუგეშისცემა წმ. ილია მართლის შემოქმედებაში. – გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. – 1999. – 13 მაისი, 14 მაისი
- 7208. კობხრიძე ჯ.** ილია ჭავჭავაძე და ადგილობრივი თვითმმართველობის პრინციპები. – ჟურ. “პოლიტიკა”. – 1999. – №3. – გვ. 57-60
- 7209. კუხალაშვილი თ.** ერის წყლული მაჩნდეს წყლულად: ილია ჭავჭავაძის პატაკი თბილისის გუბერნატორს საქართველოში, კერძოდ დუშეთის მაზრაში ქოლერის პირველი ეპიდემიის მოსპობის შესახებ. – გაზ. “კავკასიონი”. – 1999. – 3-9 მარტი
- 7210. ილია მართალი (ჭავჭავაძე):** [რედაქტორის სვეტი]. – ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. – 1999-2000. – №3-4. გვ. 16.
- 7211. ილია ჭავჭავაძის ლიტერატურულ-ესთეტიკური ნააზრების შესწავლისათვის.** – გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. – 1999. – 2 ნოემბ. – 3 დეკ. – №48. – გვ. 3.
1997-1998 წლებში თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ილიას კაბინეტის მიერ მომზადებული კრებულის ”ილია ჭავჭავაძე ლიტერატურასა და ხელოვნების შესახებ” მთავარი რედაქტორის, პროფესორ ლადო მინაშვილის საუბარი.
- 7212. კოსტავა მერაბ.** ილია ჭავჭავაძე. – ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. – 1999-2000. – №3-4. – გვ. 9-15.
- 7213. კეკელია გოლა.** მაშ რად დაბადა ღვინო ღმერთმა. – გაზ. ”დილის გაზეთი”. – 1999. – 22 აპრ.
ილია ჭავჭავაძის და სხვა გამოჩენილ ადამიანთა აზრი ქართულად ღვინის დაყენების ტექნოლოგიაზე.
- 7214. ლაისტი არტურ.** მოგონებები ილია ჭავჭავაძეზე (წიგნიდან ”საქართველოს გული”). – ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. – 1999-2000. – №3-4. – გვ. 17-28.
- 7215. ლეონიდი, ებისკოპოსი.** სტყვა თქმული ილია ჭავჭავაძის კუბოს შესვენებაზე სიონის ტაძარში. – ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. – 1999-2000. – №3-4. – 34-35.
- 7216. ლეონიძე გიორგი.** ილიას სურათზე: [ლექსი]. – ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. – 1999-2000. – №3-4. – გვ. 46.

- 7217. ლომაშვილი ფ.** ფრთხილად, ეს ილიაა!. _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 1999. _ 24, 26 იანვ.
- ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა ოცტომეულის აკადემიური გამოცემის გამო.
- 7218. ლორთქიფანიძე ნიკო.** წიწამურიდან მთაწმინდამდე (1907-1917) _ ჟურ. "საქართველოს მოამბე" / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 36.
- 7219. მალაზონია დ.** ილია ჭავჭავაძის სოციალურ-ეკონომიკური შეხედულებები. ილია ჭავჭავაძის იდეურ-პოლიტიკური მრწამსი. _ ჟურ. "კლიო". _ 1999. _ №5. _ გვ. 110-12134.
- 7220. მარკოზაშვილი შალვა.** ილიასეული სახლის აღდგენის გამო გოგლა ლეონიძემ ბევრი მწერალი მოიმდურა. _ გაზ. "ახალი თაობა". _ 1999. _ 24 ოქტ.
- გ. ლეონიძის ღვაწლი საგურამოში ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის გახსნაში.
- 7221. მაჭავარიანი მუხრან.** მარად და ყველგან ჩვენი ილია: [ლექსი]. _ ჟურ. "საქართველოს მოამბე" / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 51.
- 7222. მელაძე ლელა.** ილია ჭავჭავაძე_სალიტერატურო კრიტიკის რაობის შესახებ. _ გაზ. "ლიტერატურული ცხინვალი". _ 1999. _ მაისი. _ №5. _ გვ. 4-5.
- 7223. მემანიშვილი ხათუნა.** ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების ადრეული პერიოდის დაუმთავრებელი მოთხრობები. _ ჟურ. "საქართველოს მოამბე" / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 114-120.
- განხილულია მოთხრობები: "დიამბეგობა", "გუბე", "მარგალიტი ლექში" და სხვები.
- 7224. მეტრეველი როინ.** "რანი ვიყავით, რანი ვართ...": ილია ჭავჭავაძე და ისტორია. _ წიგნ: მეტრეველი რ. ისტორიზმი ქართველი მწერლების შემოქმედებაში. _ თბ, 1999. _ გვ. 3-21.
- 7225. მინაშვილი ლადო.** ილია ჭავჭავაძე და აკაკი წერეთელი. _ წიგნ: აკაკის კრებული. _ თბ, 1999. _ გვ. 253-285.
- 7226. მჭედლიშვილი მ.** ავხსნათ ტაბუ ილიას მკვლევლობის ორგანიზატორთა ვინაობას (ილია მეფის ოხრანკის აგენტებს არ მოუკლავთ). _ გაზ. "საქართველო". _ 1999. _ 7, 13 სექტ.
- 7227. მჭედლიძე თემურ.** სწავლა-განათლების და ახალგაზრდობის შრომითი აღზრდის ზოგიერთი პრობლემა ილია ჭავჭავაძის პედაგოგიურ მოძღვრებაში. – ბათუმის შოთა რუსთაველის სახ. სახელმწ. უნივერსიტეტი. – შრომები. III (ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა სერია). – 1999. – გვ. 298-306.
- 7228. მღებრიშვილი ალექსანდრე.** მაჩაბლიანთ ღირსეული სტუმრები. – გაზ. "ლიტერატურული ცხინვალი". – 1999. – ივნისი. - №6. – გვ. 4.
- ილია ჭავჭავაძისა და აკაკი წერეთლის მოგზაურობა სამაჩაბლოში.
- 7229. ნადირაძე კოლაუ.** წიწამურიდან საგურამომდე: [ლექსი]. _ ჟურ. "საქართველოს მოამბე" / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 45.

- 7230. ნატროშვილი ვენერა.** კვლავ მამულისთვის ჯვარცმული დადის. _ ჟურ. "საქართველოს მოამბე" / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 86.
- 7231. ნაცვლიშვილი პაატა.** ერისკაცი: [მხატვრულ-დოკუმენტური ნარკვევი]. _ ჟურ. "საქართველოს მოამბე" / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 87-91.
ნარკვევში აღწერილია ილიას ცხოვრების უმნიშვნელოვანესი მომენტები.
- 7232. ნახუცრიშვილი მ.** მონოლოგი, როგორც სააზროვნო სისტემის გამოვლენის ფორმა ილია ჭავჭავაძის პროზაში. _ ლიტერატურული ძიებანი. _ 1999. _ XX. _ გვ. 229-235
- 7233. ობოლა (კოსტა) გაღმელი.** საინგილო და ილია ჭავჭავაძე. _ ჟურ. "საქართველოს მოამბე" / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 49-50.
- 7234. რაინაული ფარნაოზ.** ილიას აჩრდილი: [ლექსი]. _ ჟურ. "საქართველოს მოამბე" / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 92.
- 7235. რურუა ვ.** სახელმწიფოსა და სამართლის პრობლემები ილია ჭავჭავაძის ნააზრევში. – სოხუმის ი. ვეკუას სახ. ინ-ტის შრომები. – ტ. IV. – სოხუმი. – 1999. – გვ. 169-176.
- 7236. საგინაშვილი ნელი.** ილია ჭავჭავაძე მიხეილ წერეთლის თვალთახედვით. – თსუ ფილოლოგიის ფაკულტეტის სამეცნიერო სესია. – თბ., 1999. – გვ. 107-108.
ქართველი ემიგრანტის მიხეილ წერეთლის მიმართება ილია ჭავჭავაძის პიროვნებისა და შემოქმედებისადმი.
- 7237. სართანია ტ.** ილია ჭავჭავაძე საადგილმამულო ბანკისა და კრედიტის შესახებ. – თსუ-ს შრომები, ეკონომიკა. – 1999. - №329. – გვ. 55-62.
- 7238. სიგუა ალექსანდრე.** ნაპოვნი ფურცლები. _ ჟურ. "მნათობი". _ 1999. _ №9-10. _ გვ. 101-102.
რეჟისორ ალ. მიქელაძის მიერ არქივიდან მოპარული ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის შესახებ სასამართლო მასალების მოპოვებისა და გადარჩენის შესახებ.
- 7239. სინათლე დასავლეთიდან მოდის.** – გაზ. "თბილისი". – 1999. – 18 ნოემბერი. - №131. – გვ. 4.
დიალოგი ჟურნალ "ბურჯი ეროვნებისას" მთავარ რედაქტორ, პროფესორ გიორგი გოგოლაშვილსა და მწერალ თამაზ ხმაღამეს შორის, ილია ჭავჭავაძის სოხუმში ჩასვლის შესახებ 1903 წელს.
- 7240. სპარსიაშვილი არჩილ.** მარტოობა და მისი მოხსნის ილიასეული მოდელიL (ლიტერატურული ესკიზი). _ ჟურ. "საქართველოს მოამბე" / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 93-97.
ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში მარტოობის პრობლემის გასაანალიზებლად ავტორს აღებული აქვს მოთხრობა "ოთარაანთ ქვრივი".
- 7241. სუმბაძე დენიზა.** დედა ქართველისა. მოძღვარი ქართველი ერის (ი. ჭავჭავაძის შემოქმედების მიხედვით). _ წიგნ: სუმბაძე დ. მიდმოგონებანი სამთავროს დედათა მონასტერზე. _ თბ, 1999. _ გვ. 81-88.

- 7242. სუმბაძე დენიზა.** დიმიტრი უზნაძე და თამაზ ბუაჩიძე განდევნილობის შესახებ (ი. ჭავჭავაძის პოემა “განდევნილის” მიხედვით). _ წიგნ: სუმბაძე დ. მიდმოგონებანი სამთავროს დედათა მონასტერზე. _ თბ, 1999. _ გვ. 89-93.
- 7243. სუმბაძე დენიზა.** ილია ჭავჭავაძე და განდევნილობის პრობლემა. _ წიგნ: სუმბაძე დ. მიდმოგონებანი სამთავროს დედათა მონასტერზე. _ თბ, 1999. _ გვ. 66-81.
- 7244. ტაბიძე გალაკტიონ.** წიწამურში რომ მოჰკლეს ილია: [ლექსი]. _ ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 37.
- 7245. ურუშაძე ნათელა.** მხატვრული კითხვა. _ ჟურ. ”მნათობი”. _ 1999. _ №3-4. _ გვ. 142-147.
 მხატვრული კითხვის ტრადიცია საქართველოში და ილია ჭავჭავაძის მოღვაწეობა ამ სფეროში.
- 7246. ფხაკაძე ნარგიზა.** ილია ჭავჭავაძის შეხედულებები საბანკო-საფინანსო საკითხებზე. – გაზ. ”დილის გაზეთი”. – 1999. – 12 აგვისტო. – გვ. 9.
- 7247. ქერქაძე დემურ.** ილია ჭავჭავაძე და ერის პრობლემა. _ თბილისის კულტურის სახელმწ. ინ-ტი. მასალები. _ თბ., 1999. _ გვ. 14-16.
- 7248. ღვინფაძე ნანა.** ბრძენკაცის ამონაფიქრი: ფრაგმენტები ილია ჭავჭავაძის მემკვიდრეობიდან. _ გაზ. ”საქ. რესპუბლიკა”. _ 1999. _ 9 ნოემბ.
 ილიაობის შესახებ.
- 7249. ღვინჯილია ჯანსუღ.** საქართველო არ წავიდა ილიას გზით!.. _ ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 71-73.
- 7250. შალვაშვილი ლეილა.** ილია-სალოცავი ხატი ქართველისა. _ ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 69-70.
- 7251. შარაბიძე თ.** კრებული _ “ილია ჭავჭავაძე ლიტერატურისა და ხელოვნების შესახებ”: [რეცენზია]. _ მწიგნობარი-1999. _ თბ., 1999. _ გვ. 268-272.
- 7252. ჩარკვიანი ჯანსუღ.** პოეტი: [ლექსი]. _ ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 69.
- 7253. ჩიკვაძე ნუგზარ.** ციკლიდან ”ილია მართალი”: [ლექსი]. _ ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 99.
- 7254. ჩხაიძე გ.** სრულქმნილებას მხოლოდ ერთი საზღვარი აქვს. _ ჟურ. “ბურჯი ეროვნებისა”. _ 1999. _ №9. _ გვ. 15-19.
 ილია ჭავჭავაძის “განდევნილის” შესახებ.
- 7255. წერეთელი აკაკი.** სიტყვა ილია ჭავჭავაძის ცხედარზე. _ ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 30.
- 7256. წერეთელი ე.** ობლომოვისა და თათქარიძის სახეების ტიპოლოგიური თავისებურებანი. _ ჟურ. “აფხაზეთის მოამბე”. _ 1999. _ №2-3. _ გვ. 137-139
- 7257. ჭანტურია ტარიელ.** ხარკი: [ლექსი]. _ ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. _ 1999-2000. _ №3-4. _ გვ. 82.

- 7258. ჭარხალაშვილი ზურაბ.** ფაუსტური იდეა ილია ჭავჭავაძის “აჩრდილში”. – საქ. ლიტერატურათმცოდნეობის აკადემია, შრომები. – 1999. – №2. – გვ. 189-200
- 7259. ჭიკაძე როინ.** “სულის წყურვილი” ილია ჭავჭავაძის ნააზრევში. – ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. – 1999-2000. – №3-4. – გვ. 97-98.
ილიას შეხედულება რწმენის შესახებ.
- 7260. ჭილაძე თამაზ.** წინასწარმეტყველი. – ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. – 1999-2000. – №3-4. – გვ. 51-68.
ილიას მსოფლმხედველობის შესახებ.
- 7261. ხორავა ი.** მცირედშიც ერთგული ბევრშიც ერთგულია. – ჟურნ. “საზრისი”. – 1999. – №2. – გვ. 28-34.
გაანალიზებულია გიორგის მხატვრული სახე მოთხრობაში “ოთარაანთ ქვრივი.”
- 7262. ხორავა ი.** ცოდვა-მადლის საკითხი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში (“სარჩობელაზედ” მიხედვით) – პედაგოგიკურ მეცნ. ეროვნ. ინ-ტი. ასპირანტებისა და სამეცნ. ხარისხის მაძიებელთა შრომების კრებული. – 1999. – №1. – გვ. 10-21
- 7263. ჯავახიშვილი გიორგი.** დიდ მამულიშვილთა ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ეპიზოდები ეპისტოლური წყაროების მიხედვით. – ჟურ. “საქართველოს მოამბე” / წმ. ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახ. სალიტ. ჟურნ. – 1999-2000. – №3-4. – გვ. 73-77.
პუბლიკაციაში წარმოდგენილია ილია ჭავჭავაძის, იაკობ გოგებაშვილისა და სხვა მოღვაწეთა მიმოწერა, რომლებშიც მრავალ საინტერესო ცნობასთან ერთად მოცემულია რამდენიმე უცნობი დეტალიც.
- 7264. ჯაფარიძე ლელა.** ილია ჭავჭავაძე აკაკი წერეთლის შეფასება-წარმოდგენით. – ჟურ. “რიწა”. – 1999. – №3-4. – გვ. 149-152.
- 7265. ჯაყელი ჯ.** ორი მწერლის სამი საინტერესო პერსონაჟი: (დინჯა ხულელი, სვიმონ ჩოფიკაშვილი, ლელთ ღუნია). – ჟურნ. “ლიტ. აჭარა”. – 1999. – №9. – გვ. 119-123.
წერილში სხვა საკითხებთან ერთად გამოთქმულია მოსაზრება, რომ “მგზავრის წერილების” ლელთ ღუნია იყო სახალხო მთქმელი, ალ ყაზბეგის მოთხრობების პერსონაჟი და რეალური პიროვნება დინჯა ხულელი.
- 7266. Гиоргадзе Т.** Он любил игру мудрецов: К 162-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе. – газ. «Свободная Грузия». – 1999. – 6 нояб. – С. 9.
ჭადრაკი ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებაში.
- 7267. Abzianidze Zaza.** Literature / transl. by Mariam Kubaneishvili. – In the book: Georgian Culture = ქართული კულტურა / შემდგ.: რ. წურწუმიან, მ. რუხაძე; რედ.: ლ. გაბეჩავა. – Tb.: Kandelaki’s Foundation, 1999. – p. 43-45.
წიგნის მითითებულ გვერდებზე მოკლედ მიმოხილულია ილია ჭავჭავაძის შემოქმედება.

2000

- 7268. ავსაჯანიშვილი ე.** ილია ჭავჭავაძე და ქართული თეატრი. – კულტურის ისტ. და თეორიის საკითხები. – 2000. – VIII. – გვ. 150-156.

- 7269.** არახამია ნ. “კერძო თვისებისა ზოგადი, საკაცობრიო ხდება”. – ჟურნ. “რიწა”. – 2000. – №1-2, გვ. 112-114.
პოემა “განდეგილის” ხალხური წყაროების შესახებ ლიტერატურათმცოდნეობაში არსებული ძირითადი მოსაზრებების ანალიზი.
- 7270.** არსენიძე შ. ილია ჭავჭავაძე ინიციატივისა და თვითმოქმედების აღზრდის შესახებ. – საქ. პედაგოგიურ მეცნ. აკად. მოამბე. – 2000. – №2-3. – გვ. 81-86.
- 7271.** ბაგრატიონი ე. გიგლა ბერბიჭაშვილის უცნობი აღსარება: (ინტერვიუ) / ესაუბრა გიორგი კაკაბაძე – გაზ. “არგო”. – 2000. – 29 აგვ. – 4 სექტ.
გაზეთი აქვეყნებს ი. ჭავჭავაძის მკვლელობის განხილვის უკანასკნელი სასამართლო პროცესის მონაწილის სტენოგრაფისტ ეთერ ბაგრატიონის მოგონებებს.
- 7272.** ბაგრატიონი ე. ილიას მკვლელი თავისი გაუტეხელობით გარკვეულ სიმპათიებს იმსახურებდა. – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 2000. – 8 დეკ.
საუბარი ექიმ ე. ბაგრატიონთან, რომელიც ესწრებოდა ი. ჭავჭავაძის მკვლელობის პროცესს / ესაუბრა მაია ტაკაშვილი.
- 7273.** ბატიაშვილი ელბერდ. წიწამურთან მარტო ილია როდი მოკლეს. – გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. – 2000. – 30 აგვ.
ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის პოლიტოლოგიური გამოკვლევა.
- 7274.** ბარბაქაძე ლალი. კაცთათვის მსახურება მსახურებაა ღვთისა. – ჟურ. “ცისკარი”. – 2000. – №7-8. – გვ. 118-119.
ილია ჭავჭავაძის “გლახის ნაამბობის” კრიტიკის რამდენიმე ნიმუშის განხილვა.
- 7275.** ბენდელიანი ციალა. ილია ჭავჭავაძე და ღვთისმსახურების ენა. – ქუთაისური საუბრები VII. – ქუთაისი, 2000. – გვ. 40-42.
წერილი ეხება ილია ჭავჭავაძის შეხედულებებს მშობლიურ ენაზე ღვთისმსახურების აუცილებლობის შესახებ, წმინდა ტექსტთა კითხვის ხელოვნებაზე.
- 7276.** გოგოლაშვილი თეონა. ენისა და მეტყველების პრობლემები ილია ჭავჭავაძის თეატრალურ რეცენზიებში. – ჟურ. “ბურჯი ეროვნებისა”. – 2000. – №10-11. – გვ. 11-13; №12. – გვ. 18-20.
- 7277.** გუგუშვილი მ. ილია ჭავჭავაძე და “ვეფხისტყაოსანი”. – გაზ. “განახლებული ივერია”. – 2000. – №5. – გვ. 11-12
- 7278.** გურული ზ. ქართველებს ამ საუკუნესა და ათასწლეულში ილია ჭავჭავაძე გვყავდა. – გაზ. “კვირის პალიტრა”. – 2000. – 24-31 დეკ.
ეპიზოდები ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებიდან და მისი როლი საქართველოს ისტორიაში.
- 7279.** დოიაშვილი თეიმურაზ. ილიას ლექსთწყობა: პოემები. – ლიტერატურული ძიებანი. – 2000. – ტ. XXI. – გვ. 390-400.
- 7280.** ერაძე ლ. რატომ იღუპებიან “გლახის ნაამბობის” პერსონაჟები უზიარებლად. – ჟურნ. “მნათობი”. – 2000. – №11-12. – გვ. 84-87.
- 7281.** ვეშაპიძე შ. ილია ჭავჭავაძე საზოგადოებრივი ცხოვრების, მისი ეკონომიკური და სამართლებრივი მხარეების კვლევის შესახებ. – ჟურ. “ადამიანი და კონსტიტუცია”. – 2000. – №1. – გვ. 135-138.
- 7281¹** თაქთაქიშვილი ლევან. ეკატერინე ჭავჭავაძის წერილი დადიანისეულ

სასახლეს უბრუნდება: [ინტერვიუ] / ესაუბრა მიაი ქუსიკაშვილი. _ გაზ. "დილის გაზეთი". _ 2000. _ 5 ივნ. _ გვ. 16.

საქართველოს ეროვნული ბიბლიოთეკის საბიბლიოთეკო რესურსების დეპარტამენტის დირექტორი, "ვეფხისტყაოსნის" გამოცემათა კოლექციონერი, ლევან თაქთაქიშვილი, სხვა საკითხებთან ერთად საუბრობს ილია ჭავჭავაძის პირად ბიბლიოთეკაზე, მწერლის უკანასკნელ ფოტოსურათზე, ეროვნული ბიბლიოთეკისთვის ი. ჭავჭავაძის სახელის მინიჭების შესახებ.

7282. ილია ჭავჭავაძე (1837-1907). _ წიგნ: ნ. ნაზირიშვილი. მასწავლებლის სამახსოვრო: გამოჩენილ პედაგოგთა ბრძნული გამონათქვამები. _ თბ, 2000. _ გვ. 62-79.

7283. ილია ჭავჭავაძის ეკონომიკური მოძღვრება, როგორც ანდერძი _ ჟურნ. "ომეგა". _ 2000. _ №3. _ გვ. 64-69.

სტატიაში განხილულია შოთა ვეშაპიძის მონოგრაფია "ილია ჭავჭავაძის ეკონომიკური კვლევის მეთოდოლოგია და თანამედროვე ეკონომიკური განვითარების აქტუალური საკითხები."

7284. კანდელაკი ბ. ილიას დაკრძალვა მთაწმინდაზე. _ ჟურნ. "ნუგეში". _ 2000. _ №2. _ გვ. 111-112.

1907 წლის საგაზეთო პუბლიკაციის მიხედვით.

7285. კანკავა გურამ. "კაცია-ადამიანის?" "წინასიტყვაობის" ტექსტების მხატვრულ ხატთა სისტემა. _ ჟურნ. "ცისკარი". _ 2000. _ №3. _ გვ. 114-126.

7286. კანკავა გურამ. "მგზავრის წერილების" მხატვრულ ხატთა სისტემა, იდეოლოგია, დათარიღება. _ ლიტერატურული ძიებანი. _ 2000. _ XXI. _ გვ. 232-256.

7287. კანკავა გურამ. შენიშვნა _ გაზ. "კალმასობა". _ 2000. _ №4. _ გვ. 13.

საუბარი ი. ჭავჭავაძის თხზულებათა ტექსტოლოგიურ და საგამომცემლო პრობლემებზე.

7288. კვარაცხელია მ. ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ეროვნული ეკონომიკის ფორმირების საკითხები _ ეკონომიკური და სოციალური პრობლემების სამეცნ. კვლ. ინ-ტის შრომების კრებული /საქ. ეკონომიკის, მრეწველობის და ვაჭრობის სამინისტრო. _ ტ. V. _ 2000. _ გვ. 107-112

7289. კვარაცხელია მ. ილია ჭავჭავაძე ეროვნული ეკონომიკის ფორმირებისა და განვითარების შესახებ. _ წიგნ.: ეკონომისტთა მესამე რესპუბლიკური კონფერენციის მასალები /ი. ჯავახიშვილის სახ. თსუ-ს სოხუმის ფილიალი. _ თბ.: თბილ. სახელმწ. უნ-ტი, 2000. _ გვ. 282-284.

7290. კვინტრაძე ც. ილიას "კაცია-ადამიანის" სწავლებისათვის (ნაწარმოების სწავლება სკოლებში). _ თბილისის სულხან-საბა ორბელიანის სახ. სახელმწ. პედაგოგიური უნივერსიტეტის შრომები. _ ტ. VII. _ 2000. _ გვ. 67-72.

7291. კლიმიაშვილი ქ. სტუმრად ბნელ სარდაფში ოღლა გურამიშვილ-ჭავჭავაძესთან. _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 2000. _ 5 თებ.

შალვა ნუცუბიძის მეუღლის ქ. კლიმიაშვილის მოგონებებიდან.

7292. ლალიაშვილი გიორგი. ილიას სახლ-მუზეუმი გადარჩება. _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 2000. _ 4 ოქტ.

ფონდ "კულტურას" მიერ საგურამოში გამართული შეკრების შედეგები.

- 7293. ლორია დალი.** ილია ჭავჭავაძის “გლახის ნაამბობი”. – ჟურ. ” საზრისი”, იაკობ გოგებაშვილის სახ. პედაგოგიკურ მეცნიერებათა ეროვნული ინ-ტი. სამეცნ. შრომების კრებული. – №4. – 2000. – გვ. 25-34.
მოსწავლეთა ქრისტიანულ-ზნეობრივი აღზრდის საკითხები.
- 7294. მალაზონია დავით.** ილია ჭავჭავაძე ისტორიის აღმზრდელობითი მნიშვნელობის შესახებ. – ჟურ. “სკოლა და ცხოვრება”. – 2000. – №1-6. – გვ. 83-88.
- 7295. მარკოზაშვილი შ.** ერთი საფლავის ქვა რა გაგვიხდა. – გაზ. “ახალი ეპოქა”. – 2000. – №21. – გვ. 13.
ი. ჭავჭავაძის მსახურის იაკობ თარაშვილის ურთიერთობა მწერალთან.
- 7296. მემანიშვილი ხ.** ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებითი მუშაობის ინდივიდუალური მანერა (დაუმთავრებელი მოთხრობების საფუძველზე). – წიგნ.: თსუ-ს ფილოლ. ფაკ-ტის ახალგაზრდა მეცნიერთა შრომები. წიგნი მეოთხე. – თბ, 2000. – გვ. 191-197.
- 7297. მიმინოშვილი ო. გურული ვ.** ილია და აკაკი საუკუნეთა მიჯნაზე. – გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. – 2000. – 8 აპრ., 9 აპრ.
- 7298. ნამორაძე მერი.** ილიას სახლ-მუზეუმი ინგრევა. – გაზ. “ახალი თაობა”. – 2000. – 14 დეკ.
შენობის ავარიული მდგომარეობის შესახებ საუბრობს სახლ-მუზეუმის დირექტორი ანდრო ბედუკაძე.
- 7299. ნარიმანიძე ნ. ფარცხალია ნ.** ილია ჭავჭავაძის მხატვრული ნაწარმოებების აღმზრდელობითი მნიშვნელობა. – ჟურ. “საქ. პედ. აკადემიის მოამბე”. – 2000. – №2-3. – გვ. 87-95.
- 7299¹ ნინიძე მარიამ.** “ბაზარში მეურნეს ვაჭარი აჯობებს”: თანამედროვე “საკრედიტო კავშირები” – ჩვენი წინაპრების გამოცდილებიდან. – გაზ. საქართველოს მეურნე”. – 2000. – №12.
- 7300. ნინიძე მარიამ.** დაცარიელებული ბეთლემი: წმინდა ილია მართლის პოემა “განდეგილის შესახებ” / [რედ.: გიორგი ზვიადაძე]. – თბ.: საქართველოს მეურნე, 2000. – 103გვ.
- 7300¹ ნინიძე მარიამ.** “უმთავრესი წყარო ხალხის სიმდიდრისა”: (სარედაქციო წერილი). – გაზ. “საქართველოს მეურნე”. – 2000. – №13.
ილია ჭავჭავაძისა და მისი თანამოაზრეების შეხედულებანი მეურნეობის მოწყობის საკითხებზე.
- 7301. ომარაშვილი ასრათ.** ილია და საინგილო. – ჟურ. “მნათობი”. – 2000. – №1-2. – გვ. 95-100.
ილ. ჭავჭავაძის ურთიერთობა საინგილოსთან: შემოქმედებითი ურთიერთობები საინგილოში მოღვაწე დიმიტრი და მოსე ჯანაშვილებთან.
- 7302. პატარიძე ნატო.** პირველი მონოგრაფია ილია ჭავჭავაძეზე. – ჟურ. “მნათობი”. – 2000. – №7-8. – გვ. 116-118.
განხილვა მიხეილ ნასიძის ბროშურისა ”თ. ილია ჭავჭავაძე. ბიოგრაფიული და კრიტიკული ეტიუდი”.
- 7303. სართანია ტარიელ.** ილია ჭავჭავაძე: (მოღვაწეობა, შემოქმედება, მკვლელობა). მე-2 შევს. გამოც. – თბ.: დიადემა, 2000. – 320გვ
- 7304. სიჭინავა ნ.** ილია ჭავჭავაძის “განდეგილი” და ქართული სალიტერატურო კრიტიკა. – ჟურნ. “ბედია”. – 2000. – №6-7. – გვ. 196-199

- 7305. ტაგანაშვილი გალაქტიონ.** პირველი ქანდაკებები. _ გაზ. “კვირის პალიტრა”. _ 2000. _ 21-27 თებ.
იაკობ ნიკოლაძის მიერ შექმნილი ილია ჭავჭავაძის საფლავის, აკაკი წერეთლის, ეგნატე ნინოშვილისა და კამოს ძეგლების შესახებ.
- 7306. უმიკაშვილი ნ.** ილია ჭავჭავაძე ოჯახის მნიშვნელობის შესახებ ბავშვის ზნეობრივ-მოქალაქეობრივ აღზრდაში. _ ჟურ. “საქართველოს პედიატრი”. _ 2000. _ №1-4. _ გვ. 99-100.
- 7307. ქირია ც. ი.** ჭავჭავაძის “პოეტის” სწავლება X კლასში. _ წიგნ: ქირია ც. სარია ზ. მეთოდურ-თეორიული ხასიათის წერილები ქართულ ლიტერატურაში. _ თბ, 2000. _ გვ. 8-15.
- 7308. შუმანაშვილი ალექსანდრე.** წიწამურის ტრაგედია: [ილია ჭავჭავაძის მკვლელობა / რედ.: ლევან ალექსიძე; მხატვ.: ზურაბ მამულაშვილი. _ თბ.: ორიონი, 2000. _ 207გვ.
- 7309. ჩხეიძე ელენე.** ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი გადარჩა. _ გაზ. ”მშვიდობა ყოველთა”. _ 2000. _ 1-15 დეკ., №23.
საგურამოში ილიას სახლ-მუზეუმის მძიმე მდგომარეობის შესახებ.
- 7310. ჩხიკვიშვილი გივი.** ნუ ესვრით მწერალს და ერისკაცს. _ გაზ. ”საქ. რესპუბლიკა”. _ 2000. _ 4 მაისი. _ გვ. 3; 5 მაისი, _ გვ. 1, 3.
ილია ჭავჭავაძეზე განხორციელებული ტერორისტული აქტის ორგანიზატორების შესახებ.
- 7311. ცომაია ალექსანდრე.** დიდი ილია: [ვარიანტი პირველი]. _ წიგნ.: ცომაია ალ. რჩეული თხზულებანი. _ თბ, 2000. _ გვ. 65-88.
ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ.
იგივე: ჟურნ. “ახალი ივერია”. _ 1937. _ №7, დეკ. (პარიზი)
- 7312. ცომაია ალექსანდრე.** დიდი ილია: [მეორე ვარიანტი]. _ წიგნ.: ცომაია ალ. რჩეული თხზულებანი. _ თბ, 2000. _ გვ. 121-183.
ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ.
იგივე: “ქართველი ერი”. _ ბერლინი. _ 1944, №5
- 7313. ჭელიძე მ. გაგოიძე ვ.** ჭავჭავაძე ილია გრიგოლის ძე (1837, ყვარელი _ 1907, წიწამური, მთაწმინდის პანთეონი, თბილისი). _ წიგნ: ქართველ ფილოსოფოსთა ლექსიკონი. _ თბ, 2000. _ გვ. 216-222.
- 7314. ჭურღულია ოთარ.** ილია ჭავჭავაძე და აფხაზეთი. – ჟურ. ”მაცნე”. ჰუმანიტ. მეცნ. სერია. აფხაზეთის რეგიონ. მეცნ. აკადემია. - №1. – 2000. – გვ. 25-35.
აფხაზეთი ი. ჭავჭავაძის შემოქმედებასა და პუბლიცისტურ-ეპისტოლურ მემკვიდრეობაში.
- 7315. ხარიტონაშვილი ჯ.** ილია ჭავჭავაძის შეხედულებანი საქართველოს ეკონომიკური განვითარების გზების შესახებ. _ თსუ-ს ახალციხის ფილიალი, შრომების კრებული II. _ ახალციხე, 2000. _ გვ. 153-157.
- 7316. ხორავა ი.** ჩემი არს შურისგება (ილია ჭავჭავაძის “გლახის ნაამბობის” მიხედვით). _ ჟურნ. “საზრისი”. _ 2000. _ №3. _ გვ. 95-99.
- 7317. Эбаноидзе А.** Уроки праведника. – ემიგრანტი, 2000, № 1., С. 109-112.
ილია ჭავჭავაძის როლზე ეროვნული ცნობიერების გაღვივებასა და სამოქალაქო საზოგადოების ჩამოყალიბების საქმეში.

- 7318.** ასათიანი ვ. წარსულის გასააზრებლად და მომავლის განსაჭვრეტად. – ჟურნ. “საზრისი”. – 2001. – №6. – გვ. 68-75.
ეროვნული ცნობიერების გააზრება ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებასა და მოღვაწეობაში.
- 7319.** ასლანიშვილი თ. რელიგიური ლექსიკა ი. ჭავჭავაძის “განდეგილის” მიხედვით – ი. გოგებაშვილის სახ. თელავის სახელმწ. პედაგოგიური ინ-ტის სამეც. შრომების კრებული. ტ. I. – თელავი, 2001. – გვ. 10-18.
- 7320.** ბარამიძე რ. წინ, ილიასაკენ! – თბ.: მერანი-3, 2001. – 119გვ.
წიგნში საუბარია ილია ჭავჭავაძის როლზე ეროვნული ცნობიერების გაღვივების საქმეში, განხილულია თანამედროვეობის ზოგიერთი პრობლემური საკითხი.
- 7321.** ბარბაქაძე ლალი. ილიასეული მოძღვარი – განმანათლებელი: (“გლახის ნაამბობის” სახარებისეული იგავების მიხედვით). – კლასიკური და თანამედროვე ქართული მწერლობა. – 2001. – №4. – გვ. 178-181.
- 7322.** ბედიანიძე დალილა. ილია ჭავჭავაძის “განდეგილი”: (ადამიანის შინაგანი ჭიდილი_სულისა და ხორცის, ცთუნების ძლევა და ბოლომდე სიწმინდის შენარჩუნება_აი, პოემის ძირითადი ლეიტმოტივი). – ლიტერატურული ძიებანი. – 2001. – XXII. – გვ. 230-234.
- 7323.** ბედუკაძე ანდრო. ილიას სახლ-მუზეუმს ცნობილი და ინკოგნიტო გულშემატკივარი არ აკლია. – გაზ. ”დილის გაზეთი”. – 2001. – 4 აგვ.
ინტერვიუ ილია ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმის დირექტორთან / ესაუბრა ნინო კაპანაძე.
- 7324.** ბერაძე იზოლდა. ნიკო ლომოურისა და ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებითი ნათესაობისათვის. – ჟურ. “ლიტერატურული აჭარა”. – 2001. – №5. – გვ. 83-86.
ილია ჭავჭავაძისა და 60-იანელთა შემოქმედებითი გავლენა ნიკო ლომოურის სამწერლო მოღვაწეობაზე.
- 7325.** ბუაჩიძე თამაზ. ილიას “უბედური” განდეგილი და ჰეგელის “უბედური ცნობიერება”. – “სჯანი”, II, ლიტ. თეორიული სამეცნ. კრებული. – 2001. – გვ. 49-58.
უბედურების ჰეგელისეული კონცეფციების შედარება გერმანელი ფილოსოფოსის “გონის ფენომენოლოგიისა” და ილიას პოემა “განდეგილის” მაგალითზე.
- 7326.** გაბუნია გიორგი. “ლახვა სხვის უფლებისა და ღირსებისა შეუწყნარებელია”. – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 2001. – 9 ნოემბერი. – გვ. 15.
ილია ჭავჭავაძის მოსაზრება სახელმწიფო სამსახურში ჩამდგარ მოქალაქეთა ზნეობრივ-ეთიკური ნორმების შესახებ.
- 7327.** გალდავა მერაბ. ილიას სამრეკლოდან. – აღმანახი “ეროვნული ღირსებისათვის”. – 2001. – №2. – გვ. 76-79.
სულიერ-ზნეობრივი პრობლემატიკა ილია ჭავჭავაძის “აჩრდილის” მიხედვით.
- 7328.** გაჩეჩილაძე მ. გაზეთი “კვალი” და “101 ნული”. – ჟურ. “მნათობი”. – 2001. – №7-8. – გვ. 73-81.

გაზეთის ფურცლებიდან დაწყებული სოციალ-დემოკრატთა პარტიის ლიდერების ბრძოლა ილია ჭავჭავაძისა და მისი გაზეთის “ივერიის” წინააღმდეგ; პოლემიკა ილიასა და ნოე ჟორდანიას შორის.

- 7329. გაჩეჩილაძე მაყვალა.** მყინვარის ალეგორიული სახის საკითხისათვის. _ “კალმასობა”. _ 2001. _ №8. _ გვ. 67.
- 7330. გვეტაძე ომარ.** ილია ჭავჭავაძის სახისმეტყველება “ზურჯი ეროვნების”. _ 2001 _ №8-9. _ გვ. 10-12.
- 7331. გიორგაძე ნინო.** “განდეგილი” და ასკეტიზმის კრიტიკა?! (ილია ჭავჭავაძის პოემა “განდეგილი”_ რწმენის ღალატით გამოწვეული ცოდვით დაცემის კლასიკური სიუჟეტი) _ თელავის სახელმწიფო უნ-ტის შრომები. _ 2001. _ ტ. III (XII). _ გვ. 45-49.
- 7332. გოგიაშვილი ო.** ილია ჭავჭავაძე პოლიტიკური იდეოლოგიის შესახებ. _ ჟურ. “პოლიტიკა”. _ 2001. _ №3. _ გვ. 12-18.
- 7333. გოგიაშვილი ომარ.** ილია და ”აღმოსავლეთის საქმე”. – ჟურ. ”ქართული დიპლომატია”. – №8. – 2001. – გვ. 275-304.
- ილიას დამოკიდებულება მსოფლიოში მიმდინარე პოლიტიკური პროცესებისადმი, განსაკუთრებით ”აღმოსავლეთის საქმის” ე.ი. ოსმალეთის იმპერიის მემკვიდრეობისადმი.
- 7334. გოგიაშვილი ო., ნიკოლაძე ზ.** ჰუმანიზმის აღზრდის იდეები ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებებში “ოთარაანთ ქვრივი”. – თბ. – სახ. პედ. უნ-ტის შრ. – 2001. – ტ. IX. – გვ. 3-7.
- 7335. გოგიაშვილი თეონა.** ილია ჭავჭავაძე და ქართული შექსპირიანა. _ ჟურ. “ნუგეში”. _ 2001. _ №1-2. _ გვ. 109-113.
- ილიას ღვაწლი ქართული შექსპიროლოგიის საქმეში; ილიასა და ივანე მაჩაბლის მიერ “მეფე ლირის” თარგმნა.
- 7336. გოკიელი გიორგი.** დიდაქტიკური დიალოგის საკითხისათვის პოეზიაში (რობერტ საუთიდან ილია ჭავჭავაძემდე). _ წიგნ.: XVIII_XIX საუკუნეთა ქართული ლიტერატურის ისტორიის ნარკვევები / მ. ლაღანიძე, რ. ჩხეიძე, გ. გოკიელი. _ თბ., 2001. _ გვ. 90-102.
- 7337. გონჯილაშვილი ნანა.** “ზაზაღეთის ტბის” სიმბოლიკისათვის. _ წიგნ.: ”მწიგნობარი 01”. _ 2001. _ გვ. 213-217.
- 7338. დურგლიშვილი ბ.** ილია ჭავჭავაძის “ოთარაანთ ქვრივის” იგავური სიბრძნე და ძენი ნათლისანი. _ ჟურ. “ზაბილო”. _ 2001. _ №1. _ გვ. 106-120.
- 7339. დოიაშვილი თეიმურაზ.** დევიაცია. _ ჟურ. ”ჩვენი მწერლობა”. _ 2001. _ №43.
- წერილში საუბარია ილიას მკვლევლობაზე, სოციალ-დემოკრატებზე, აკაკის პოზიციებზე ამ ფაქტთან დაკავშირებით.
- 7340. ებანოიძე ალექსანდრე.** გაკვეთილები მართლისა. _ გაზ. ”ლიტ. საქართველო”. _ 2001. _ 23 თებ.-1 მარტი., №8.
- სიტყვა, წარმოთქმული ი. ჭავჭავაძის დაბადების 160 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო საღამოზე მოსკოვში, ლიტერატორთა ცენტრალურ სახლში 1997 წლის 8 დეკემბერს.
- 7341. ეროვნულ ბიბლიოთეკაში ილიასეული ფონდი აღადგინეს:** [ინტერვიუ ლევან თაქთაქიშვილთან ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების ფონდის, მათ შორის ილია ჭავჭავაძის პირადი ბიბლიოთეკის აღდგენაზე]. _ ჟურ. ”გზა”. _ 2001. _ 19-25 აპრ., გვ 20.

- 7342. ვასაძე თამაზ.** ორგვარი ცნობიერება. _ წიგნ.: ვასაძე თ. ორგვარი ცნობიერება. _ თბ., 2001. _ გვ. 12-20.
წერილში ნათქვამია, რომ ილიას პროზაში გამოკვეთილია ორგვარი ცხოვრების ყაიდა და ცნობიერების წყობა, რომელთაგან ერთი მთლიანად ეწინააღმდეგება და გამორიცხავს ქვეყნის ევროპეიზაციის გეზით განვითარებას, მეორე კი ამ გეზით სვლის მამოძრავებელია. ავტორის აზრით, რაციონალური, გონებას დანდობილი ცნობიერების ფორმირება რაციონალური და თავისუფალი შრომის საფუძველზე ისახება ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში ქვეყნის აღორძინებისა და განვითარების უმთავრეს პირობად.
- 7343. ვიქტორიძე გ.** ილია ჭავჭავაძე საქართველოში მიწების გამიჯვნის შესახებ. _ ქუთაისის უნ-ტის შრომები, ტ. 2, ისტორია_ფილოსოფიის სერია №1. _ 2001, გვ. 33-38.
- 7344. თევზაძე მ.** სული, საქმით მეტყველი. _ ჟურნ. "ლიტ. აჭარა". _ 2001. _ №3. _ გვ. 107-110.
საზოგადოება და ადამიანი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში.
- 7345. ილია ჭავჭავაძე:** (ბიოგრაფია). _ წიგნ: ქართველ მწერალთა ბიოგრაფიული ცნობარი (XIX ს.) / (შემდგ: თამარ ბარბაქაძე). _ თბ, 2001. _ გვ. 16-19.
- 7346. ინწკირველი დ.** ილია ჭავჭავაძის "განდეგილი" და ცოდვით დაცემის ევროპული ლიტერატურული მოდიფიკაცია. _ გაზ. "კალმასობა". _ 2001. _ №3.
- 7347. კანკავა გურამ.** ილია ჭავჭავაძის პროზის ქრონოლოგიის შესახებ. _ ლიტერატურული ძიებანი. _ 2001. _ XXII. _ გვ. 191-197.
- 7348. კანკავა გურამ.** ილიას ეროვნული ცნობიერების თავისებურების გამო. _ ჟურნ. "საგურამო". _ 2001. _ №1. _ გვ. 24-33.
- 7349. კვანტალიანი ნ.** სიტყვა და საქმე ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებებში. _ ჟურნ. "ბურჯი ეროვნებისა". _ 2001. _ №6-7. _ გვ. 16-19.
ილიას შემოქმედების მთავარი თემის_სიტყვისა და საქმის ერთიანობის განხილვა მისი "ოთარაანთ ქვრივის" მაგალითზე.
- 7350. კვარაცხელია მ.** ილია ჭავჭავაძე და ეროვნული ეკონომიკა: (ეროვნული და რეგიონული ეკონომიკის ურთიერთმიმართების დიალექტიკა) / [რედ.: ლ. ჩიქავა]. _ თბ.: [თბლისი], 2001. _ 240 გვ.
მონოგრაფიაში გამოკვლეულია ილია ჭავჭავაძის ეკონომიკური მემკვიდრეობის ცალკეული ასპექტები. მისი ნააზრევის უდიდესი მნიშვნელობა დღევანდელი და მომავალი საქართველოსათვის.
- 7351. კვარაცხელია მ.** ი. ჭავჭავაძის "ხუთი ქისის" თეორია ("ოთარაანთ ქვრივის" მიხედვით). _ წიგნ.: გარდამავალი პერიოდის საფინანსო-ეკონომიური პრობლემები. [ტ. 5]. _ თბ, 2001. _ გვ. 570-578
- 7352. კიკნაძე ზ.** განდეგილები. _ წიგნ: კიკნაძე ზ. ავთანდილის ანდერძი. _ თბ., 2001. _ გვ. 38-48.
განდეგილობის ახსნა ილია ჭავჭავაძის "განდეგილსა" და აკაკი წერეთლის "თორნიკე ერისთავში".
- 7353. კიკნაძე ზ.** სალოსი და განდეგილი. _ ჟურნ. "ბაბილო". _ 2001. _ №1. _ გვ. 64-75.

- 7354.** ლებანიძე ე. ორი ბუმბერაზი ისევ შეხვდა ერთმანეთს. _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 2001. _ 11 ოქტ.
ილიას "ხუთშაბათობების" შესახებ საგურამოში.
- 7355.** მარდალეიშვილი ვილენ. "მზე ჩასვლის შემდეგაც რჩება მნათობად". _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 2001. _ 25 მაისი.
ილია ჭავჭავაძის საფლავზე ძეგლის დადგმისა და კურთხევის ისტორია.
- 7356.** "მე ვარო შენი თანამდევნი უკვდავი სული!": სტუდენტური ტელემარათონი ილია ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმის გადასარჩენად: შემოწირულობანი. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 2001. _ 25-31 მაისი.
- 7357.** მემანიშვილი ხათუნა. როგორ მუშაობდა ილია ჭავჭავაძე: (მწერლის თვითდაკვირვებებისა და თანამედროვეთა მოგონებების მიხედვით). _ თსუ, ფილოლოგ. ფაკ-ტის ახალგაზრდა მეცნიერთა შრომები. _ 2001. _ წიგნ. 5. _ გვ. 175-188.
სტატიაში გამოყენებულია ა. ლაისტის, გ. ყიფშიძის, ე. თაყაიშვილისა და ნ. ლომოურის მოგონებები მწერლის შემოქმედებითი მუშაობისათვის დამახასიათებელ თავისებურებებზე.
- 7358.** მიმინოშვილი ოთარ. დიდ წინაპართა ეთნოგრაფიული მემკვიდრეობა: (ილია ჭავჭავაძე და ვაჟა-ფშაველა) / რედ.: ბ. გამყრელიძე. _ თბ: თსუ-ს გამბა, უნივერსალი, 2001. _ 120გვ.
- 7359.** მომცემლიძე გიორგი. მამათა და შვილთა ბრძოლა. – ჟურ. "მნათობი". – 2001. – №5-6. – გვ. 127-129.
XIX საუკუნის 60-70-იან წლებში ძველ და ახალ თაობას შორის პოლიტიკური მოტივით გამართული ბრძოლა: ილია ჭავჭავაძესა და გრიგოლ ორბელიანს შორის გაშლილი პოლემიკა.
- 7360.** მუქთიაშვილი ქ. ი. ჭავჭავაძე და საქართველოს ეკლესიის ზოგიერთი საკითხი. _ თსუ-ს სიღნაღის (კახეთის) ფილიალის შრომები. _ 2001, III. _ გვ. 297-299.
ქრისტიანული სარწმუნოება ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებასა და მოღვაწეობაში. მისი წმინდანად შერაცხვა საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის მიერ 1978 წლის 20 ივლისს.
- 7361.** მშვენიერაძე ნინო. დიმიტრი უზნაძე ილია ჭავჭავაძის "განდეგილის" შესახებ. _ ჟურ. "მნათობი". _ 2001. _ №11-12. _ გვ. 79-80.
ნაწარმოების ფილოსოფიური ანალიზი.
- 7362.** მჭედლიშვილი გ. ილია ჭავჭავაძის მოთხრობის "სარჩობელაზედ" ფსიქოლოგიური ანალიზი. _ თსუ-ს სიღნაღის (კახეთის) ფილიალის შრომები. _ 2001 _ III. _ გვ. 159-164.
- 7363.** ნიკოლაძე ზ., გოგილაშვილი ო. ილია ჭავჭავაძე და ჰუმანური პედაგოგიკა. – თბ. – სახ. პედ. უნ-ტის შრ. – 2001. – ტ. IX. – გვ. 13-17.
ი. ჭავჭავაძის ამაგი პედაგოგიკის მეცნიერების ფორმირებასა და განვითარების საქმეში.
- 7363¹** ნინიძე მაია. "რატოა ღირსად ვიპოვნეთ". _ აღმნახი "ეროვნული ღირსებისათვის". _ თბ., 2001.
- 7364.** ნინიძე მაია. "რამოდენა ღონე ყოფილა შექმნისა... გიორგი...". _ ლიტერატურული ძიებანი. _ 2001. _ XXII. _ გვ. 206-222.

“ოთარაანთ ქვრივის” მთავარი გმირის გიორგის მხატვრული სახის გაანალიზება.

- 7365. ნუცუბიძე სულიკო.** წიწამურში რომ მოკლეს ილია... 12 სექტემბერი (ძვ. სტილით 30 აგვისტო) ილია ჭავჭავაძის გარდაცვალების დღეა”. – გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. – 2001. – 12 სექტ. გვ. 6.
- 7366. რამიშვილი აკაკი.** ნოე რამიშვილის გახსენება / მოამზადა ნინო გედენიძემ. – გაზ. “ქართული წიგნი”. – 2001. – №11. – გვ. 7.
აკაკი რამიშვილის პირადი არქივიდან: ნოე რამიშვილის შეხედულება ილიაზე და მის მკვლელობაზე.
- 7367. რუხაძე ილია.** საგურამოში (ნახული და გაგონილი). 1908-1911 წლები. – ჟურ. “საგურამო”. – 2001. – №1. – გვ. 47-63.
ილია ჭავჭავაძის სახლში გახსნილი სკოლის შესახებ.
- 7368. სანიკიძე ლევან. 285-297.** – წიგნ.: სანიკიძე ლ. 309 ქართული სირცხვილი. 777 ქართული სიქველე. – თბ.: ბაკმი, 2001. – გვ. 116-120.
წიგნის მოცემულ მონაკვეთი ეხება ილია ჭავჭავაძის მკვლელობას და საზოგადოების ერთი ნაწილის დამოკიდებულებას ამ სამარცხვინო ფაქტის მიმართ.
- 7369. სილაგაძე ა., გურული ვ.** “სიმვლო სარწმუნოებისა.” – ილია ჭავჭავაძის უცნობი პამფლეტი. – წიგნ: სილაგაძე ა., გურული ვ. ისტორიულ-პოლიტიკური ნარკვევი. – თბ, 2001. – გვ. 152-166.
წიგნში იბეჭდება პამფლეტის ტექსტი და კომენტარები მის შესახებ.
- 7370. სინჯარაძე დალი.** და ისევ “ორიოდე სიტყვა...” (“შინაური მიმოხილვა...”). – გაზ. “ახალი ეპოქა”. – 2001. – №18(70). – 9-12 მარტი. (ლიტ. ჩანართი “ჩვენი მწერლობა”. – №10(36). – 9-16 მარტი. – გვ. 1.)
ილია ჭავჭავაძის აზრები პრესის დანიშნულებაზე და მისი ღვაწლი პუბლიცისტიკის განვითარებაში.
- 7371. სპარსიაშვილი არჩილ.** ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების ფოლკლორული წყაროები / [რედ.: ივანე ქეშეკაშვილი]; თელავის სახელმწ. უნ-ტი. – თბ.: დედაენა, 2001. – 128გვ.
- 7372. უხურგუნაშვილი გიორგი.** ილია ჭავჭავაძე – ეროვნული ერთობის ბურჯი. – გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. – 2001. – 8 ნოემბ. – გვ. 4.
ილია ჭავჭავაძის შეხედულებები საბანკო-საკრედიტო პოლიტიკაზე.
- 7373. ფირცხალავა სამსონ.** “ილია უმადურობას ხედავდა გარშემო”: [მოგონება]. – გაზ. “ქართული წიგნი”. – 2001. – №4., აპრ. – გვ. 10.
- 7374. შარაბიძე თ.** დამარცხებული ილია. – Yჟურნ. “ამარტა”. – 2001. – №2. – გვ. 113-115.
ილია ჭავჭავაძის სტუდენტობისდროინდელი (პეტერბურგში შექმნილი) სატრფიალო ლექსები, მიძღვნილი ალექსანდრა ჩაიკოვსკაიასადმი.
- 7375. შარაძე გურამ.** ჟურნალი “ახალი ივერია”. “ახალი ივერიელების” პროგრამა და ილია ჭავჭავაძის ფენომენი. – წიგნ.: შარაძე გურამ. ქართული ემიგრანტული ჟურნალისტიკის ისტორია II. – თბ., 2001. – გვ. 569-600.
- 7376. შარაძე გურამ.** ილია. – წიგნ.: შარაძე გ. ქართული ემიგრანტული ჟურნალისტიკის ისტორია II. – თბ., 2001. – გვ. 382-395, 409-414.
ილიას შესახებ გაზ. “დამოუკიდებელ საქართველოში” დაბეჭდილი მასალა.

- 7377. შატაიძე ნუგზარ.** ასე უყვარდათ საქართველოში: ოლლა და ილია. _ ჟურ. "ომეგა". _ 2001. _ №2, გვ. 15-20.
 ი. ჭავჭავაძისა და მისი მეუღლის ოლლა გურამიშვილის პირადი ბარათების მიხედვით მათი გარდასული ცხოვრების ეპიზოდების მხატვრული ინტერპრეტაცია.
- 7378. შევარდნაძე ედუარდ.** საქართველოს სტუდენტთა აქციის _ "გადავარჩინოთ ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი" _ მონაწილეებს: [საქ. პრეზიდენტის მიმართვა]. _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 2001. _ 22 მაისი.
- 7379. შიშინაშვილი ი.** უქმი სათნოების საკითხი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. _ ჟურ. "ზაბილო". _ 2001. _ №1. _ გვ. 95-105
- 7380. შურღაია ი.** გრეგორი ზამზა და ლუარსაბ თათქარიძე. _ ჟურ. "კრიტიკიუმი". _ 2001. _ №4. _ გვ. 78-80.
 პარალელები კაფკას "მეტამორფოზას" გმირსა და ილია ჭავჭავაძის ლუარსაბს შორის.
- 7381. ჩადუნელი ელგუჯა.** ილია ჭავჭავაძის ეროვნული საბანკო პოლიტიკა. – "პროგრესი": საერთაშორისო სამეცნ. ჟურნალი. – 2001. - №1-2. – გვ. 61-64.
 თბილისის სათავადაზნაურო საადგილმამულო ბანკის დაარსება და ფუნქციონირება.
- 7382. ჩიტაური ნ.** კვლავ ილიას "განდეგილის" შესახებ. _ ლიტერატურული ძიებანი. _ 2001. _ XXII. _ გვ. 223-229.
 ი. ჭავჭავაძის "განდეგილისა" და გერმანელი მწერლის ებერსის რომანის ილიასეული თარგმანის შედარება.
- 7383. ჩიქოვანი ლეილა.** ილია ჭავჭავაძის უცნობი წერილი გაზეთ "Кавказ-ში". _ გაზ. "განახლებული ივერია". _ 2001. _ 1 ივლ., №12. _ გვ. 6-7.
 სტატიაში ნაჩვენებია თბილისის სათავადაზნაურო-საადგილმამულო ბანკის დაარსების ისტორია. ილია ჭავჭავაძის წერილი არის პასუხი "ტიფლისკი ვესტნიკის" (1877წ. №252) რედაქტორის ბებუთოვის შენიშვნაზე სათავადაზნაურო ბანკის წარმოების წესებში ვითომდა არსებული ნაკლოვანებების შესახებ.
- 7384. ცანკაშვილი ი.** ილია ჭავჭავაძის "მეფე დიმიტრი თავდადებული" XIX საუკუნის 70-იანი წლების ქართული პრესის შეფასებით. _ თსუ. ფილოლ. ფაკ. ახალგაზრდა მეცნ. შრომები. _ 2001. _ წიგნი 5. _ გვ. 211-217.
- 7385. ჭიჭინაძე ზაქარია.** ივანე გიორგის ძე მაჩაბლის დაკარგვის ამბავი, აღწერილი მომხდარის და ნახულის და გაგონილის ამბებიდამ / პუბლიკაცია მოამზადა ქეთევან გზირიშვილმა. _ გაზ. "ქართული წიგნი". _ 2001. _ №3., მარტი. _ გვ. 5-8.
 ილია ჭავჭავაძისა და ივანე მაჩაბლის ურთიერთობის შესახებ.
- 7386. ხაჩიძე მ.** ილია ჭავჭავაძის არჩილი და მისი ლიტერატურული პარალელები. _ ჟურნ. "საზრისი". _ 2001. _ №5. _ გვ. 74-83.
 "ოთარაანთ ქვრივის" პერსონაჟის ლიტერატურული პარალელი დ. შენგელაიას "სანავარდოს", კ. გამსახურდიას "დიონისეს ლიმილისა" და "მთვარის მოტაცების" პერსონაჟებთან.
- 7387. ხაჩიძე მ. ი.** ჭავჭავაძის მოთხრობის "სარჩობელაზედ" შემოქმედებითი ისტორიისათვის: (საზოგადოების როლი პიროვნების ფორმირებაში). _ თსუ, ფილოლ. ფაკ. ახალგაზრდა მეცნ. შრომები. _ 2001. _ წიგნი 5. _ გვ. 188-200.

- 7388.** ხორავა ი. არჩილისა და კესოს სულიერი კათარზისი. _ ჟურნ. "საზრისი". _ 2001. _ №6. _ გვ. 31-41.
განხილულია "ოთარანთ ქვრივის" სწავლების დროს მისი პერსონაჟების არჩილისა და კესოს ხასიათების გახსნისათვის გამოყენებული სადისკუსიო სქემა.
- 7389.** ჯავახიშვილი გიორგი. დიდ მამულიშვილთა ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ამსახველი ეპიზოდები ეპისტოლური წყაროების მიხედვით. _ წიგნ.: ჯავახიშვილი გ. წერილების ოთხკარედი. _ ბათუმი, 2001. _ გვ. 130-135.
წარმოდგენილი და განხილულია დიმიტრი ყიფიანის, ილია ჭავჭავაძისა და იაკობ გოგებაშვილის წერილები. მათში გადმოცემულია საინტერესო დეტალები დიდ მამულიშვილთა ცხოვრებიდან.
- 7390.** ჯავახიშვილი გიორგი. ილია ჭავჭავაძის სანადიმო მჭევრმეტყველება. _ წიგნ.: წერილების ოთხკარედი. _ ბათუმი, 2001. _ გვ. 54-60.
- 7391.** Вискушенко Лина. Отменят ли экскурсии в Сагурамо?. – газ. «Веч. Тбилиси». - 2001, 6-8 янв., С. 5.
ილია ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმის მდგომარეობის შესახებ.
- 7392.** Церетели Э. «Обломовщина» и «Таткаридзещина» - типологическое сопоставление социально-нравственных явлений. – «აფხაზეთის მოამბე», 2001, № 5., С. 107-109.
წერილში განხილულია ი. გონჩაროვის რომანი "ობლომოვი" და ილია ჭავჭავაძის "კაცია-ადამიანი?!"
- 7393.** Шеварднадзе Э. Участникам акции студентов Грузии «спасём Дом-музей Ильи Чавчавадзе». – газ. «Свободная Грузия». – 2001. - 22 мая., С. 1.
საქართველოს პრეზიდენტის ედუარდ შევარდნაძის მისალმება.
- 7394.** Iaschkaradse Dawit . Goethe in der Rezeption von Iliya Tschawtschawadse. _ wign.: Goethe-250: ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის სამეცნიერო კონფერენციის მასალები. კრებული ეძღვნება გოეთეს დაბადების 250 წლისთავს. _ თბ., 2001. _ გვ. 9-13.
ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულება დიდი გერმანელი მწერლის გოეთეს შემოქმედებისადმი

2002

- 7395.** ავალიშვილი მ. ღირსახსოვარი აგვისტო: აღდგენილია ილია ჭავჭავაძის შვილობილის იაკობ თარაშვილის საფლავი (საგურამოში). _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 2002. _ 7 აგვ.
- 7396.** ასათიანი გურამ. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: ასათიანი გ. თხზულებანი. ტ 2. _ თბ., 2002. _ გვ. 246-316.
- 7397.** მირხანაშვილი ივანე. სად არის შუაგული საქართველო?. _ გაზ. "ლიტ. საქართველო". _ 2002. _ 12-18 აპრ., №15.
ბათუმში ილია ჭავჭავაძის მემორიალური მუზეუმის გახსნის შესახებ.
- 7398.** ანანიაშვილი მარადი. ჩემი არსებობის ბალავარი ყვარელია: ილიაობის კვალზე. _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 2002. _ 13 ნოემბ., №276.
- 7399.** ბატიაშვილი ე. ილიას ბედი "უცხო ბაძით და ძნელბედობით წარხდენილ" ქვეყანაში. _ ჟურ. "საისტორიო ვერტიკალები". 2002. _ №2. _ გვ. 32-36.

- ილია ჭავჭავაძის ქართული სახელმწიფოებრიობის ეროვნულ მემკვიდრეობაზე დაფუძნებული თეორიული სისტემა და დღევანდელი ქართული საზოგადოებრივ-პოლიტიკური აზროვნება.
- 7400. ბატიაშვილი ელბერდ.** “საერთო ნიადაგის” თეორია და “ხოდაბუნები”. – ჟურ. “ლილეო”. – 2002. - №2(11). – გვ. 18.
- ახალი ქართული სახელმწიფოებრიობის შექმნის ილია ჭავჭავაძისეული “საერთო ნიადაგის” თეორიის რაობა და ამ თეორიის ერთ-ერთი პრინციპის, ე.წ. “ხოდაბუნური” ამხანაგობების (ხოდაბუნნი – დაბა-სოფლის შემადგენელი კომლების სასოფლო-სამეურნეო კორპორაცია) მნიშვნელოვანი როლი ეროვნული ეკონომიკის ფორმირებაში.
- 7401. ბაქრაძე აკაკი.** ლექსი ილიასია. _ გაზ. “ახალი განათლება”. _ 2002. _ 31 ოქტომბერი-6 ნოემბერი, №32. _ გვ. 10.
- ლექსის “წუთისოფელი ასეა...” ავტორად ი. ჭავჭავაძის მიჩნევის შესახებ.
- 7402. ბაქრაძე აკაკი.** საქმით მეტყველი სული. _ გაზ. “ახალი განათლება”. _ 2002. _ 19-24 დეკემბერი. _ №39. _ გვ. 10
- ილია ჭავჭავაძის “ოთარაანთ ქვრივის” განხილვა.
- 7403. ბაქრაძე აკაკი.** სიყვარულს უშენებია. _ გაზ. “ახალი განათლება”. _ 2002. _ 17-23 ოქტომბერი., №30. _ გვ. 1, 5.
- აზრისა და საქმის ერთიანობის პრობლემა ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში.
- 7404. ბერიძე აკაკი.** გზა ხსნისა. _ გაზ. “ახალი განათლება”. _ 2002. _ 14-20 ნოემბ., №34; 21-27 ნოემბ., №35.
- 7405. ბაღაშვილი ზურაბ.** ი. ჭავჭავაძის “აჩრდილის” ლიტერატურულ-ესთეტიკური ანალიზი სკოლაში. _ ჟურ. “ინტელექტი”. _ 2002. _ 2 (13), გვ. 90-92.
- 7406. ბაღაშვილი ზურაბ.** ილია ჭავჭავაძის “განდევლის” ლიტერატურულ-ესთეტიკური ანალიზი და სწავლება სკოლაში. _ ჟურნ. “საზრისი”. _ 2002. _ №8. _ გვ. 89-95.
- 7407. ბოჭორიძე ლილი.** ქართველი მოყმე დიდი ილიას საფლავთან: ნამდვილი ამბავი. – გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. – 2002. – 31 მაისი. - №130-131. – გვ. 12.
- მესამე დასელების ბრძოლა ილიას წინააღმდეგ.
- 7408. გაბუნია გ.** თვითმმართველობას ქვეყანაზედ ბევრი მტერი ჰყავს. _ გაზ. “დილის გაზეთი”. _ 2002. _ 22 მარტი, №65.
- წერილში საუბარია ილია ჭავჭავაძის შეხედულებაზე მმართველობისა და თვითმმართველობის შესახებ.
- 7409. გაბუნია გ.** ილია და “ველიკი რუსკი ნაროდ”; დღეს ილიას მკვლელობის დღეა. _ გაზ. “დილის გაზეთი” _ 2002. _ 30 აგვ., №201.
- ილია ჭავჭავაძის აზრი რუსების “ველიკი რუსკი ნაროდად” მონათვლის შესახებ.
- 7410. გვინათე კვლავაც / შემდგ.: გულერი ჩხეიძე; მხატვ.: თ. ჯაყელი].** _ თბ.: საქართველოს მაცნე, 2002. _ 68გვ.
- წიგნში სახალისო და გასართობი მასალის სახით (ვიქტორინა, რებუსი, კრიპტოგრამა) წარმოდგენილია ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და შემოქმედების ძირითადი ეპიზოდები.

- 7411. გოგიაშვილი ომარ.** თქვენ გინდათ კაცი!... (ილია თვითმმართველობისა და არჩევნების შესახებ). – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 2002. – 31 მაისი – 6 ივნ. – №22. – გვ. 4-5.
ილია ჭავჭავაძის მოსაზრებები ადგილობრივ, კერძოდ, საქალაქო არჩევნებთან დაკავშირებით.
- 7412. გოგიაშვილი ომარ, ბატიაშვილი ელბერდ.** ქართული სახელმწიფოს იდეოლოგიები: [ილია ჭავჭავაძე და ივანე ჯავახიშვილი / რედ.: ლევან სანიკიძე]. – თბ.: სახ. უნ-ტის გამ-ბა, 2002. – 100გვ.
- 7413. გოგიაშვილი ომარ, ბატიაშვილი ელბერდ.** ქართული სახელმწიფოს იდეოლოგიები: “საერთო ნიადაგის” თეორია – ილია ჭავჭავაძის უმთავრესი მემკვიდრეობა. – გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. – 2002. – 16 დეკ., №305.
- 7414. გოგოლაძე თამარ., ჩხიკვაძე მზიური.** ჟურნალისტური ეთიკის ისტორიიდან. – ჟურნალისტური ძიებანი. – 2002. – II. – გვ. 87-91.
ილია ჭავჭავაძისა და ანტონ ფურცელაძის აღმფოთება სოფრომ მგალობლიშვილის მიერ პიროვნების შეურაცხმყოფელი, დაუმოწმებელი ინფორმაციის გამოქვეყნების გამო ფელეტონში “რამე-რუმე” (“ივერია”, 1887, №92). გაზეთის ამავე წლის №134-ში დაიბეჭდა მეთაური წერილი რედაქციის ბოდიშით.
- 7415. გოგოჭური ნიკო.** ტექსტოლოგიური პრობლემები ქართულ პროზაში. – გაზ. “ალაზანი”. – 2002. – №5-6. – გვ. 190-206.
ჭავჭავაძის პოემის “რამდენიმე სურათი, ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან” ერთ-ერთი ფრაზის – “სიტყვა ის არის...” (პირველი ვარიანტი) ფილოლოგიური, ლექსიკური და სემანტიკური მნიშვნელობა.
- 7416. გრიშაშვილი იოსებ.** აკაკის და ილიას ურთიერთობისათვის (იოსებ გრიშაშვილის ხელნაწერის პუბლიკაცია. დაცული გრიშაშვილის სახლ-მუზეუმში). – გაზ. “ქართული წიგნი”. – 2002. – №5 (17), მაისი – გვ. 11.
- 7417. ვეშაპიძე ჯულიეტა.** როგორ ვასწავლით ილია ჭავჭავაძის “განდეგილს?”. – გაზ. “ახალი განათლება”. – 2002. – 7-13 ნოემბ. – №33. – გვ. 5.
- 7418. თავბერიძე ელგუჯა.** ვით გასროლილი ისარი. – გაზ. “ახალი ეპოქა”. – 2002. – 23-30 აგვისტო. – ჩვენი მწერლობა (სალიტერატურო ჩანართი №34(112)). – გვ. 3.
აკაკი წერეთლისა და ილია ზურაბიშვილის საუბარი ილია ჭავჭავაძის “განდეგილზე”. აკაკის დამოკიდებულება პოემისადმი. “Tornike erisTavisa” და “განდეგილის” ზოგიერთი ადგილის მიმსგავსება.
- 7419. ივარდავა დილარ.** თქმა მართლისა. (სამი კითხვა ბატონ ვახტანგ გურგენიძეს). – წიგნ: ივარდავა დ. ჟამი მწუხრისა. – თბ, 2002. – გვ. 259-270.
პოლემიკა ილია ჭავჭავაძის სიცოცხლის ბოლო პერიოდის შესახებ.
- 7420. ილია გრიგოლის ძე ჭავჭავაძე:** (ბიოგრაფია). – წიგნ.: ჩიქოვანი ი. თავადი ჭავჭავაძეები. – თბ., 2002. – გვ. 32-34.
- 7421. კაკაურიძე მ., ცერცვაძე ნ.** ილია ჭავჭავაძის “განდეგილი” და ხალხური თქმულება. – ჟურნ. “პირველი სხივი”. – 2002. – №29. – გვ. 171-174.
- 7422. კანკავა გიორგი.** “მგზავრის წერილების” შექმნის ისტორიის რეკონსტრუქცია. – ლიტურატურული ძიებანი. – 2002. – XXIII. – გვ. 258-272.
- 7423. კანკავა გია.** “მგზავრის წერილების” ძირითადი ტენდენციის შესახებ. – ჟურ. “ცისკარი”. – 2002. – №4. – გვ. 117-123; №6-7. – გვ. 134.

ისტორიული და სინანულის მოტივი ილიას მოთხრობაში; გრ. კიკნაძისა და არჩილ ჯორჯაძის შრომების ანალიზი “მგზავრის წერილების” ძირითად შეხედულებებთან მიმართებაში.

- 7424.** კანკავა გია. “ოთარაანთ ქვრივი” – უახლესი ქართული ისტორიის “სცენარი”. – გაზ. ”განახლებული ივერია” – №1. – 2002. – გვ. 5-6.
- 7425.** კანკავა გია. სამი წერილი ილიას პატრიოტული მსოფლმხედველობის ზოგიერთ ასპექტზე. – გაზ. “კალმასობა”. – 2002. – №6(61). – გვ. 8.
ილია ჭავჭავაძის ეროვნული ცნობიერების თავისებურება: მისი ნააზრევის შედარება “მამათა” თაობის პოლიტიკურ მრწამსთან და პატრიოტულ მსოფლმხედველობასთან.
- 7426.** კაციტაძე დ. სილოვან ხუნდაძე და წიწამურის ტრაგედია. – გაზ. “ახალი ეპოქა”. – 2002. – 16-22 აგვ. (ლიტ. ჩანართი “ჩვენი მწერლობა”, №33 (111) გვ. 2.
სტატიაში ნაჩვენებია, რომ ილიას მკვლევლობაში ს. ხუნდაძე ბრალს სდებდა სოციალ-დემოკრატებს, კერძოდ კი ნოე ჟორდანიას.
- 7427.** კვარაცხელია მ. ილია ჭავჭავაძე კორუფციის შესახებ. – საქ. მეცნ. აკად. მაცნე, ეკონომიკის სერია. – 2002. – №1-2. – გვ. 3-12.
- 7428.** კვარაცხელია მ. ილია ჭავჭავაძე საქართველოს სოციალ-ეკონომიკური განვითარების შესახებ. – ჟურ. “მოამბე”. – 2002, ტ. 165, №3, გვ. 16-618. ინგ.
- 7429.** კვარაცხელია მ. მარად თანამედროვე: (ი. ჭავჭავაძის სოციალურ-ეკონომიკური შეხედულებები). – ჟურ. “სოციალური ეკონომიკა”. – 2002. – №5. – სექტ-ოქტ. – გვ. 130-135.
წერილში საუბარია ილია ჭავჭავაძის ეკონომიკურ შეხედულებათა და მათი გამოყენების შესაძლებლობათა შესახებ თანამედროვე პირობებში.
- 7430.** კიკნაძე ზ. სალოსი და განდევილი. – გაზ. ”ახალი განათლება”. – 2002. – 31 ოქტ. – 6 ნომბ.
- 7431.** კობახიძე მაია. კონტექსტიდან ამოვარდნილი რეალობა. – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 2002. – 8 ნომბ.
თბილისში, ჩუბინაშვილის ქუჩაზე მდებარე ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის დაარსების ისტორიისა და დღევანდელი საქმიანობის შესახებ.
- 7432.** კოჭლოშვილი ნინო. შიო არაგვისპირელის უცნობი ნაწერები. – ჟურ. “კრიტიკიუმი”. – 2002. – №7. – გვ. 80-82.
ყვარლის ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმში დაცული შიო არაგვისპირელის ხელნაწერი ნოველები.
- 7433.** მარდალეიშვილი ვ. “ციდან ჩამოსული ადამიანი”. – გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. – 2002. – 29 მარტი.
ეპიზოდი ილია ჭავჭავაძისა და მისი მეუღლის ცხოვრებიდან.
- 7434.** მარკოზაშვილი შალვა. ილიაობა საგურამოში. – გაზ. “სახალხო განათლება”. – 2002. – 25 სექტ., №13.
- 7435.** მარკოზაშვილი შალვა. ილიას მზარეულის – 92 წლის მაქსიმე მეტრეველის მოგონება. – გაზ. “სახალხო განათლება”. – 2002. – 19 დეკემბერი. – №18. – გვ. IV.
- 7436.** მარკოზაშვილი შალვა. მოგონებანი წმინდა ილია მართალზე / რედ.: გვანცა კოპლატაძე. – თბ: საქ. საპატრიარქოს გამ-ბა, 2002. – 144გვ
- 7437.** მარკოზაშვილი შალვა. 50 წელი წარსულის სადარაჯოზე: [ინტერვიუ]. – გაზ. ”ახალი ეპოქა”. – 2002. – 19-21 მარტი, №22 (176).

საუბარი ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმის საქმიანობისა და პრობლემების შესახებ / ესაუბრა ლევან ლორთქიფანიძე.

7438. მარკოზაშვილი შალვა. საგურამოში უყვარდა ყოფნა: არტურ ლაისტი – 150. – გაზ. ”ახალი ეპოქა”. – 2002. – 12-18 ივლისი. – გვ. 11.

ილია ჭავჭავაძე და არტურ ლაისტი.

7439. მახარაძე ნინო. ფილიპე მახარაძეს ილია ჭავჭავაძის მოკვლის ბრძანება არ გაუცია! [ინტერვიუ] / ესაუბრა ნატო ფიცხიშვილი. – გაზ. ”სსავალ-დასავალი”. – 2002. – №16(401), 15-21 აპრილი. – გვ. 8.

გაზეთი აქვეყნებს ინტერვიუს ფილიპე მახარაძის შვილიშვილთან, პროფესორ ნინო მახარაძესთან, რომელსაც მიაჩნია, რომ მის ბაბუას უსაფუძვლოდ დააბრალეს ილია ჭავჭავაძის მკვლელობაში მონაწილეობა.

7440. მგალობლიშვილი მანანა. ილია ჭავჭავაძე – ”მეფე ლირის” მთარგმნელი. – გორის სახელმწ. უნ-ტის სამეცნიერო შრომების კრებული. – 2002. – №2. – გვ. 164-167.

7441. მემანიშვილი მაგდა. ილია და ჟურნალისტის ეთიკური პრინციპები: (სამეცნიერო ნაშრომი ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტიკის მიხედვით). – გაზ. ”დილის გაზეთი”. – 2002. – 6 ივლისი. – გვ. 1,3

7442. მემანიშვილი ხ. ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებითი ინტერესები “გლახის ნაამბობზე” მუშაობისას. – თსუ-ს ფილოლ. ფაკ-ტის ახალგაზრდა მეცნიერთა შრომები. – თბ, 2002. – წიგნი მე-6. – გვ. 85-98.

7443. მინაშვილი ლადო. ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: საქართველოსთვის! საქართველოსთვის! საქართველოსთვის!.. / შემდგ.-რედ. და გამომც.: აკაკი ბრეგაძე; რედ.: ნათელა ჯოლოხავა – თბ.: ციციანათელა, 2002. – გვ. 214-222. – (საკითხავნი ყმაწვილთათვის, 6).

7444. მოსიძე ს. ილია ჭავჭავაძე_ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის მედრომე. – ჟურ. “პოლიტიკა”. – 2002. – №6. – გვ. 15-19.

7445. მჭედლიძე თემურ. სწავლა-განათლებისა და ახალგაზრდობის შრომითი აღზრდის ზოგიერთი პრობლემა ილია ჭავჭავაძის პედაგოგიკურ მოძღვრებაში. – ბათუმის შოთა რუსთაველის სახ. სახელმწიფო უნ-ტის შრომები (ჰუმანიტარულ მეცნ. სერია). – 2002. – IV. – გვ. – 388-394.

7446. ნახუცრიშვილი მ. ილია ჭავჭავაძის “სარჩობელაზედ”. – ჟურნ. “მნათობი”. – 2002. – №9-10. – გვ. 138-143.

7447. ნიკოლეიშვილი ავთანდილ. ერის მამობიდან წიწამურამდე. – წიგნ.: ნიკოლეიშვილი ა. ლიტერატურული ნარკვევები. – ქუთაისი: ქუთაისის უნ-ტის გამ-ბა, 2002. – გვ. 169-174.

მკვლევარი ეხება მწერლობის ეროვნული დანიშნულების ილიასეულ (აკაკი წერეთელთან ერთად) კონცეფციას, რომელშიც პოეტის მოქალაქეობრივ მოვალეობად არის მიჩნეული ერის წინამძღოლობა და ჭირისუფლობა.

7448. ნიკოლეიშვილი ავთანდილ. ილია ჭავჭავაძის წინააღმდეგ იდეოლოგიური ბრძოლის ზოგიერთი ასპექტი. – წიგნ.: ნიკოლეიშვილი ა. ლიტერატურული ნარკვევები. – ქუთაისი: ქუთაისის უნ-ტის გამ-ბა, 2002. – გვ. 175-203.

ფილიპე მახარაძისა და მის თანაპარტიელთა ბრძოლა ილია ჭავჭავაძის მსოფლმხედველობის წინააღმდეგ.

- 7449. ნინიძე მაია.** ილია ჭავჭავაძის მიერ ნათარგმნი ნოველისა და მისი უცნობი ავტორის შესახებ. _ ლიტერატურული ძიებანი. _ 2002 _ XXIII. _ გვ. 273-284.
წერილი ეხება 1878 წელს ჟურ. "ივერიაში" გამოქვეყნებული ნოველას "უბინაო კაცი ნიუ-იორკში".
- 7450. ნინიძე მ.** არა "ყოველი", არამედ "ასე თუ ისე შესაწყნარებელი". _ გაზ. "კალმასობა". _ 2002. _ №1. _ გვ. 19.
წერილში საუბარია ი. ჭავჭავაძის შემოქმედებაში მცინვარის ალეგორიული სახის შესახებ.
- 7451. პატიშვილი ვლადიმერ.** დიდი ილიას ძველი მაგიდის ახალი ისტორია. _ ჟურ. "კვალი". _ 2002. _ №4-5. _ გვ. 49-51.
ინტერვიუ "საქართველოს ბანკის" პრეზიდენტთან ილია ჭავჭავაძის ნაქონი მაგიდის ისტორიისა და შემდგომში ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმისთვის მისი გადაცემის შესახებ.
- 7452. საგურამოდან "თანამედროვე" წიწამურამდე.** საგურამოს ნაკრძალი: ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი. "ხიდჩატეხილობა" ახალი ვარიაციებით: [ისტორია და დღევანდელი]. _ ჟურ. "გუთნისდედა". _ 2002. _ №7. _ გვ. 24-26.
- 7453. სარაჯიშვილი, გ.** მოვლენები მკვლევლობამდე და იცოდა თუ არა ილია ჭავჭავაძემ, რომ ელოდებოდა გოლგოთა. _ "საქართველოს ბიბლიოთეკა". _ 2002. _ №3. _ გვ. 32-41.
ჭავჭავაძის წინააღმდეგ გამოსვლის ფაქტები და პრესაში გამოქვეყნებული მასალის მიმოხილვა.
- 7454. სიგუა სოსო.** XX საუკუნის დასაწყისი. – წიგნ.: სიგუა ს. ქართული მოდერნიზმი. – თბ., 2002. – გვ. 9-19.
წიგნის მოცემულ მონაკვეთში საუბარია თერგდალეულებსა და მათ ლიდერზე, ილია ჭავჭავაძეზე, რომლებმაც თავიანთი საქმიანობით შექმნეს დამოუკიდებელი ქვეყნის ჩანასახი. ცალკე თავი ეხება ილიას მკვლევობას.
- 7455. სოსელია მიმოზა.** ლიტერატურის პრობლემური სწავლების, როგორც მეთოდოლოგიური სისტემის, ძირითადი თავისებურებანი. _ წიგნ.: სოსელია მ. ლიტერატურის სწავლებისას მოსწავლეთა შემეცნებითი აქტივობის განვითარება (ტრადიციული და ინოვაციური მეთოდები). _ თბ.: თსუ-ს გამბა, 2002. _ გვ. 41-114.
წერილში ჩამოყალიბებული თეორიული მოსაზრებების პრაქტიკულად განხორციელებას ავტორი წარმოადგენს ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების სწავლების მაგალითზე ჟანრობრივი თავისებურებების გათვალისწინებით. ნაშრომი შედგება შემდეგი ნაწილებისაგან: 1) ი. ჭავჭავაძის ლირიკის პრობლემური სწავლება. 2) "ყვარლის მთებს". 3) მგზავრის წერილები". 4) "აჩრდილი".
- 7456. სპარსიაშვილი ა.** ბიბლიური "გლახის ნაამბობში". _ ჟურ. "ალაზანი". _ 2002. _ №5-6. _ გვ. 179-189.
- 7457. ქართველთა ერთიანობის მედროშენი.** _ ჟურ. "ახალი ხიდი". _ 2002. _ №2. _ გვ. 13-14.
ილია ჭავჭავაძისა და სხვა მოღვაწეთა შესახებ, რომლებიც საქართველოს ერთიანობისათვის იბრძოდნენ.

- 7458. შარაშენიძე დ. ს.** საქართველოს მეხილეობა-მევენახეობის წარსული და მომავალი. _ თბ, 2002. _ გვ. 65.
წიგნი ეძღვნება ილია ჭავჭავაძის ხსოვნას. მასში მეხილეობა-მევენახეობის სხვა საკითხებთან ერთად საუბარია დიდი მწერლის ღვაწლზე საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარებასა და გლეხების დახმარების საქმეში.
- 7459. ჩიქავა ლ. ჩომახიძე დ. კვარაცხელია მ.** ილია ჭავჭავაძე კორუფციის შესახებ. _ საქ. მეცნ. აკად. მაცნე, ეკონომიკის სერია. _ ტ. 10. _ 2002. _ №1-2 _ გვ. 3-12.
- 7460. ჩიქოვანი ლეილა.** ილია ჭავჭავაძის უცნობი წერილი გაზეთ "Кавказ-ში". _ ჟურ. "ანალები". _ 2002. _ №1. _ გვ. 104-111.
სტატიაში ნაჩვენებია თბილისის სათავადაზნაურო-საადგილმამულო ბანკის დაარსების ისტორია. ილია ჭავჭავაძის წერილი არის პასუხი "ტიფლისკი ვესტნიკის" (1877წ. №252) რედაქტორის ბებუთოვის შენიშვნაზე სათავადაზნაურო ბანკის წარმოების წესებში ვითომდა არსებული ნაკლოვანებების შესახებ.
- 7461. ცანკაშვილი ლია.** მხატვრული თარგმანის პრობლემები XIX საუკუნის 70-იანი წლების ქართულ პრესაში. _ ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწ. უნ-ტი. ფილოლოგიის ფაკულტეტის ახალგაზრდა მეცნიერთა შრომები. წიგნი მეექვსე. ეძღვნება აკად. გ. ახვლედიანის დაბადების 115 წლისთავს. _ 2002. _ გვ. 169-175.
მხატვრული თარგმანის სხვა საკითხებთან ერთად წერილში საუბარია ილია ჭავჭავაძისა და ივანე მაჩაბლის მიერ "მეფე ლირის" თარგმნაზე.
- 7462. წერეთელი აკაკი.** ილიას მოკვლის გამო: [ლექსი]. _ ჟურ. "ახალი ხიდი". _ 2002. _ №2. _ გვ. 14.
- 7463. წერეთელი მარი.** იდეური დაპირისპირება XIX საუკუნის 80-90-იანი წლების ქართულ პუბლიცისტიკაში. – ჟურნალისტური მიეზანი. – 2002. – II. – გვ. 155-161.
დავით კეზელის უარყოფითი დამოკიდებულება სამოციანელებსა და კერძოდ, ილია ჭავჭავაძისადმი.
- 7464. ჭილაია ს.** ავტორისეული მის ლიტერატურულ გმირებში. _ თსუ-ს უნ-ტის შრომები. ლიტერატურათმცოდნეობა. _ 2002. _ №340. _ გვ. 134-143.
- 7465. ჭიჭიაშვილი ე.** "თავისუფალ მიწაზე თავისუფალი შრომის" გოეთესეული პრინციპის პრაქტიკული განხორციელების გზების ძიება ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში. _ ჟურნ. "ალაზანი". _ 2002. _ №5-6. _ გვ. 207-216.
- 7466. ხარიტონაშვილი ჯ.** ილია ჭავჭავაძის შეხედულებები ეკონომიკური ლიბერალიზმისა და სახელმწიფოებრივი პროტექციონიზმის შესახებ და თანამედროვეობა. _ ჟურნ. "ეკონომიკა". _ 2002. _ №10-11. _ გვ. 108-119.
- 7467. ხაჩიძე მ.** "დედაკაცი მხნე ვით ჰპოვოს..." _ ჟურნ. "ცისკარი". _ 2002. _ №3. _ გვ. 131-132.
წერილში შედარებულია ი. ჭავჭავაძისა და ნ. ლორთქიფანიძის ნაწარმოებთა პერსონაჟები_ოთარაანთ ქვრივი და თავსაფრიანი დედაკაცი.
- 7468. ხორავა ი.** "მგზავრის წერილების" იდეური ანალიზი. _ ჟურნ. "საზრისი". _ 2002. _ №7. _ გვ. 23-30.
- 7469. ხორავა ი.** "მგზავრის წერილების" ტექსტზე მუშაობა. _ ჟურნ. "სკოლა და ცხოვრება". _ 2002. _ №7-9. _ გვ. 42-50.

- 7470. ხორავა ი.** მოძღვრის მხატვრული სახის გააზრებისათვის: (“გლახის ნაამბობის” მიხედვით). _ ჟურნ. “საზრისი”. _ 2002. _ №7. _ გვ. 41-46.
- 7471. ხორავა ი.** საყოველთაო ცოდვა-მადლის თემა (ი. ჭავჭავაძის “სარჩობელაზედ” მიხედვით). _ ჟურნ. “საზრისი”. _ 2002. _ №8. _ გვ. 83-89.
- 7472. ხოსიაშვილი მ.** წმიდა ილია მართლის ერთი ლექსის ირგვლივ. _ ჟურნ. “საპატრიარქოს უწყებანი”. _ 2002. _ №30 (183). _ გვ. 6-8.
მოყვასის სიყვარული ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში.
- 7473. ჯავახიშვილი გიორგი.** ქართველი მწერლები და “ხმა კახეთისა”. _ წიგნ.: ჯავახიშვილი გ. გაზეთი “ხმა კახეთისა” (1912-1915) / რედ.: გაიოზ ნადირაშვილი. _ თბ, 2002. _ გვ. 30-31.
მიმოხილულია ილიას ცხოვრებისა და შემოქმედებისადმი მიძღვნილი პუბლიკაციები.
- 7474. ჯორბენაძე ზესარიონ.** ზნეობრივი სახე ერისა. _ ჟურ. ”ბურჯი ეროვნებისა”. _ 2002. _ №7-8. _ გვ. 10-14.
- 7475. Единственный** столп страны нашей: К 160-летию со дня рождения Ильи Чавчавадзе. – газ. «Свободная Грузия». – 2002. – 8 ноября, №240-241., С. 4.
გაზეთში აქვეყნებს ქართველ და უცხოელ მოღვაწეთა გამონათქვამებს ილია ჭავჭავაძის შესახებ.
- 7476. Шатберашвили Л.** «Обвал» Михаила Джавахишвили и «Вдова отаровых» Ильи Чавчавадзе. _ თსუ-ს შრომები, ტ. 340. (ლიტერატურათმცოდნეობა). _ 2002. _ გვ. 53-58.
ნაშრომში მოცემულია ილია ჭავჭავაძისა და მიხეილ ჯავახიშვილის ნაწარმოებთა ანალიზი, გავლებულია პარალელი XIX და XX საუკუნეების გმირებს შორის.
- 7477. წერეთელი აკაკი.** ილიას მოკვლის გამო: [ლექსი / თურქულ ენაზე; თარგმნა ნური მერჯანმა]. _ ჟურ. ”ახალი ხიდი”. _ 2002. _ №2. _ გვ. 14.

2003

- 7478. 1907 წლის 12 სექტემბერს წიწამურის ჩირგვიდან ილიას ესროლეს.** _ გაზ. ”ასავალ-დასავალი”. _ 2003. _ №37, 15-21 სექტ. – გვ. 3.
გაზეთი აქვეყნებს ფრაგმენტებს ცნობილი ადამიანების (აკაკი წერეთელი, ვაჟა-ფშაველა, ეპისკოპოსი ლეონიდი, ნიკ. ცხვედაძე, მემედ-ბეგ აბაშიძე, მიხაკო წერეთელი) სიტყვებიდან, რომლებიც მათ წარმოთქვეს ილიას მკვლელობასთან დაკავშირებით.
- 7479. ალექსანდრია გურამ.** საქართველოს ჯანსაღი შვილები ილია ჭავჭავაძის მხარეზე დგებიან. ”ასავალ-დასავალის” რედაქციას, ბატონ ლაშა ნადარეიშვილს. _ გაზ. ”ასავალ-დასავალი”. _ 2003. _ №33, 18-24 აგვ., გვ. 2.
წერილის ავტორი, გაზეთ ”ახალი ქუთაისის” რედაქტორი, კმაყოფილებას გამოთქვამს, რომ გაზეთი ”ასავალ-დასავალი” ბეჭდავს ილიას წერილს ”ქვათა ღალადი”. მას მიაჩნია, რომ ეს დროული და საჭირო საქმეა.
- 7480. ანანური დ. ჯოხაძე ჯ.** მარიამ ბებურიშვილი _ ილიას დედა. _ გაზ. “ჯორჯიან თაიმსი”. _ 2003. _ მაისი. _ №230.
ცრუ ვარაუდები ი. ჭავჭავაძის დედის მარიამ ბებურიშვილის სომხურ წარმომავლობასთან დაკავშირებით.

- 7481. ბალაშვილი ზ. ი.** ჭავჭავაძის შემოქმედება სასკოლო პროგრამებსა და სახელმძღვანელოებში: (კრიტიკული შეფასება). – ჟურნ. “ინტელექტი”. – 2003. – №3 (17). – გვ. 71-73.
- 7482. ბედუკაძე ანდრო.** ახლა საქმეა საქირო, საქმე! – გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. – 2003. – 8 მარტი. – №62.
ინტერვიუ ჟურნალ “საგურამოს” მთავარ რედაქტორთან ა. ბედუკაძესთან ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის დღევანდელი მდგომარეობის შესახებ / ესაუბრა ვაჟა ბეთანელი.
- 7483. ბედუკაძე ანდრო.** გიხაროდენ!...მარად და ყველგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა... – გაზ. “სახალხო განათლება”. – 2003. – 21 მარტი, №5.
ინტერვიუ ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის დირექტორთან მუზეუმის რესტავრაციისათვის ჩატარებული სამუშაოების შესახებ.
- 7484. ბედუკაძე ანდრო.** “ქართუმ” ილიას მუზეუმი გადაარჩინა. – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 2003. – 4 მარტი.
ინტერვიუ საგურამოში ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის დირექტორთან ილიასეული კარ-მიდამოს აღდგენის შესახებ / ესაუბრა ნინო კაპანაძე.
- 7485. ბრეგვაძე მადონა.** ილია და არტურ ლაისტი ეროვნულისა და ზოგადკაცობრიულის “ბედნიერი მორიგების” თვალთახედვით. – თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი პოლიტიკურ მეცნიერებათა სამეცნიერო-საკვლევო ცენტრი. შრომების კრებული. – თბ., 2003. – გვ. 180-184.
არტურ ლაისტის ცხოვრება და მოღვაწეობა (1852-1927 წწ.) ილია და არტურ ლაისტი.
- 7486. ბუბულაშვილი ელდარ.** ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ეკლესიის საკითხები: [კრებული / რედ.: ალ. ბენდიანიშვილი]; საქ. მეცნ. აკად., ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინ-ტი, თბილ. სასულიერო აკადემია. – თბ.: მემატიანე, 2003. – 116გვ.
- 7487. გაბუნია გიორგი.** “ბედნიერი გახლავართ, რომ ვხედავ ჩვენს საერთო მშვენიერ საქართველოს...” ილია ჭავჭავაძე აფხაზეთში. – გაზ. “განათლებული საქართველო”. – 2003. – 19 მაისი, 5,8 გვ.
- 7488. გაბუნია გიორგი.** თვითმმართველობის დემოკრატიზაციის სათავეებთან. – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 2003. – 1 მაისი, №97.
ავტორი საუბრობს პრესის როლზე დემოკრატიზაციის პროცესში და მაგალითად მოაქვს ილია ჭავჭავაძის შეხედულებები ამ საკითხზე.
- 7489. გაბუნია გიორგი.** “მოვალეობის გარეშე უფლება არ არსებობს” – ბრძანა ილია ჭავჭავაძემ. – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 2003. – 10 დეკ., №290, 18გვ.
ილია ჭავჭავაძის შეხედულებები ადამიანის უფლებების დაცვის შესახებ.
- 7490. გაბუნია გიორგი.** “სიმართლით ამოთხრილი თვალი არ გეტკინებათ...ბრძანებდა ილია ჭავჭავაძე. – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 2003. – 6 ნოემბ., №259.
ილია ჭავჭავაძის მიერ საკანონმდებლო ორგანოების მისამართით გამოთქმული აზრების შესახებ.
- 7491. გაბუნია გიორგი.** “ქრისტიანობამ ქვიტკირსავით შეგვკრა და გაგვამაგრა”. – გაზ. “განათლებული საქართველო”. – 2003. – 16 ივნ., №4.
ილიას შეხედულებები ქრისტიანული სარწმუნოების შესახებ.

- 7492. გაბუნია გიორგი.** "ღმერთმა დასწყევლოს აქაურობა". – გაზ. "დილის გაზეთი". – 2003. – 10 აპრ., №80.
ილია ჭავჭავაძის მეუღლისადმი გამოგზავნილი პირადი წერილები, რომლებიც რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობას ეხება.
- 7493. გამეზარდაშვილი ზურაბ.** ილია ჭავჭავაძის გმირთა ჰეროიკული ხასიათის თავისებურებანი / რედ.: თენგიზ. კიკაჩიშვილი. – თბ, სახ. უნ-ტის გამ-ბა, 2003. – 40გვ.
- 7494. გობრონიძე ალექსანდრე.** ილია და აღზრდის პრობლემები. – წიგნ.: გობრონიძე ალ. ოპტიმიზმი. – ბათუმი, 2003. – გვ. 220-227.
- 7495. გოგიაშვილი ო., ბატიაშვილი ე.** ივანე ჯავახიშვილი-ქართული სახელმწიფოს იდეოლოგი. – გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". – 2003. – №4, 21 აპრ. – გვ. 4,6.
წერილში საუბარია ილია ჭავჭავაძის მიერ ჩამოყალიბებულ "საერთო ნიადაგის" თეორიაზე, რომელიც ი. ჯავახიშვილმა შემდეგ განავითარა და, რომელიც მომავალი საქართველოს სახელმწიფოს იდეოლოგია შეიძლება გამხდარიყო.
- 7496. დვალაძე ლელა.** დღე ხსოვნისა და სინანულისა. – გაზ. "ახალი ეპოქა". – 2003. – 12-18 სექტ.
ცნობილი ადამიანები წინამურის ტრაგედიის თარიღის (12 სექტემბრის) ქართველი ხალხისათვის საყოველთაო პატიების და შენდობის დღედ გამოცხადების თაობაზე.
- 7497. დურგლიშვილი ბ.** ილია ჭავჭავაძის "ოთარაანთ ქვრივის" იგავური სიბრძნე და ძენი ნათლისანი. – გაზ. "ახალი განათლება". – 2003. – №34. – გვ. 11.
გაგრძელება: გაზ. "ახალი განათლების" დამატება. – 2003. – №17. – გვ. 11
- 7498. ევგენიძე იუზა.** ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ქართველი მწერლები ვაჟა-ფშაველას შესახებ / შეადგინეს ი. ევგენიძემ, ლ. მინაშვილმა, ჯ. ჭუმბურიძემ. – თბ.: თსუ-ს გამ-ბა, 2003. – გვ. 11-15.
ნარკვევში საუბარია, თუ რა დამოკიდებულება ჰქონდა ილია ჭავჭავაძეს ვაჟა-ფშაველას მიმართ, როგორ აფასებდა მის პოეზიას და რა როლი ითამაშა მის პოეტად ჩამოყალიბების საქმეში.
- 7499. ევგენიძე იუზა.** ილია ჭავჭავაძე როგორც მეცხრამეტე საუკუნის ქართული ლიტერატურის ისტორიკოსი. – წიგნ.: ევგენიძე იუზა. ნარკვევები ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან. II / რედ.: გ. სალიაშვილი. – თბ., 2003. – გვ. 80-143.
წიგნის მოცემულ მონაკვეთში განხილულია ილია ჭავჭავაძის, როგორც ქართული რეალიზმის წარმომადგენლის, ლიტერატურული მემკვიდრეობის ზოგიერთი მხარე. მოცემულია XIX საუკუნის საქართველოს სხვადასხვა თაობის შემოქმედთა ილიასეული შეფასებები. მონაკვეთი დანაწილებულია შემდეგ საკითხებად:
– საკითხის დასმა და მისი დაყენების საფუძველი;
– ზოგიერთი ცნობა ისტორიკოსის, კერძოდ ლიტერატურის ისტორიკოსის ამოცანის შესახებ;
– ილია ჭავჭავაძე ლიტერატურის ისტორიკოსის ამოცანის შესახებ;
– ილია ჭავჭავაძე ლიტერატურის ისტორიკოსის მიზნის შესახებ;
– "ახალი ქართული ლიტერატურის" ილია ჭავჭავაძისეული გაგება;

- XIX საუკუნის ქართული მწერლობის პერიოდიზაციისა და ლიტერატურულ მიმდინარეობათა საკითხი ილია ჭავჭავაძის ნააზრევში;
 - ქართველი რომანტიკოსები ილია ჭავჭავაძის თვალთახედვით: ალექსანდრე ჭავჭავაძე, გრიგოლ ორბელიანი, ვახტანგ ორბელიანი;
 - 40-50-იანი წლების ლიტერატურა და ჟ. “ცისკარი” ილია ჭავჭავაძის დახასიათებით;
 - XIX საუკუნის 50-იანი წლების მწერლები – გიორგი ერისთავი, ზურაბ ანტონოვი, რაფიელ ერისთავი ილია ჭავჭავაძის შეფასებით;
 - აკაკი წერეთელი ილია ჭავჭავაძის თვალთახედვით;
 - ვაჟა-ფშაველა ილია ჭავჭავაძის წარმოდგენით;
 - დავით ერისთავი და მისი “სამშობლო” ილია ჭავჭავაძის შეფასებით;
 - იოსებ დავითაშვილის პიროვნება და პოეზია ილია ჭავჭავაძის დახასიათებით;
 - ავექსენტი ცაგარელი ილია ჭავჭავაძის ლიტერატურულ-კრიტიკული წერილების მიხედვით.
- 7500. ვარდოშვილი ეკა.** რელიგიური ნაკადი ილია ჭავჭავაძის ლირიკაში / [რედ.: რევაზ სირაძე, ლადო მინაშვილი]; თსუ. – თბ.: სახ. უნ-ტის გამ-ბა, 2003. – 135გვ.
- 7501. ვახანია ზ.** ილია ჭავჭავაძე. პედაგოგიის საფუძვლები. – გაზ. “ახალი განათლება”. – 2003. – №13(80). – გვ. 10. – №25(202). – გვ. 8.
სკოლის როლი ადამიანის პიროვნებად ჩამოყალიბებაში.
- 7502. ზოიძე შოთა.** დემიურგი (წიგნიდან “საქართველოს გოლგოთა”). ილია ჭავჭავაძის მოღვაწეობა. – წიგნ.: ზოიძე შ. ადამიანი, რომელსაც ღმერთმა აკოცა. – ბათუმი, 2003. – გვ. 127-135.
- 7503. თეოდორე გიგნაძე.** ილია ჭავჭავაძის წმინდანად შერაცხვის შესახებ. – ჟურ. “საპატრიარქოს უწყებანი”. – 2003. – №10 (217). – გვ. 8-9.
- 7504. ილია ჭავჭავაძე ვაჟა-ფშაველას შესახებ** (იაკობ მანსვეტაშვილის მოგონებების მიხედვით). – წიგნ.: ქართველი მწერლები ვაჟა-ფშაველას შესახებ / შეადგინეს: იუზა ევგენიძემ, ლადო მინაშვილმა, ჯუმბერ ჭუმბურიძემ; რედ.: ჯ. ჭუმბურიძე. – თბ., 2003. – გვ. 167-170.
- 7505. ილია ჭავჭავაძე ვაჟა-ფშაველას შესახებ** (ექვთიმე თაყაიშვილის მოგონებების მიხედვით). – წიგნ.: ქართველი მწერლები ვაჟა-ფშაველას შესახებ / შეადგინეს: იუზა ევგენიძემ, ლადო მინაშვილმა, ჯუმბერ ჭუმბურიძემ; რედ.: ჯ. ჭუმბურიძე. – თბ., 2003. – გვ. 171-172.
- 7506. ინგოროყვა პავლე.** ილია ჭავჭავაძე და ნიკოლოზ ბარათაშვილი. – წიგნ.: ქრესტომათიული კრიტიკა XIX საუკუნე. – თბ. – 2003. – გვ. 167-170.
ილია ჭავჭავაძის ღვაწლი ნიკოლოზ ბარათაშვილის მემკვიდრეობის უკვდავყოფაში.
- 7507. ის და ილია.** – გაზ. “თბილისი”. – 2003. – 10-11 ნოემბ. – №127. – გვ. 4.
ქართველ მეწარმისა და მეცენატის დავით სარაჯიშვილის და ილია ჭავჭავაძის ურთერთობა.
- 7508. კანკავა გიორგი.** ილიას “მგზავრის წერილები” და ბოკლის “ცივილიზაციის ისტორია ინგლისში”. – ჟურ. “სჯანი”. – 2003. – IV. – გვ. 125-134.

- ინგლისელი ისტორიკოსის და სოციოლოგ-პოზიტივისტის ჰენრი ტომას ბოკლის (1821-1862) ნაშრომის გავლენა ილია ჭავჭავაძის სოციოლოგიური, ისტორიული და პოლიტიკური შეხედულებების ჩამოყალიბებაზე.
- 7509. კანკავა გ.** “კაცია-ადამიანის?!” “რევოლუციები”. – ჟურნ. “ცისკარი”. – 2003. – №7-8. – გვ. 144-152.
“კაცია ადამიანის” შეხედულებათა სისტემის ისტორიული მნიშვნელობა.
- 7510. კანკავა გ.** “კაცია-ადამიანის” “რევოლუციები”. – ლიტერატურული ძიებანი. – 2003. – XXIV. – გვ. 250-259.
გაგრძელება: წერილი მეორე. – ლიტერატურული ძიებანი. – 2004. – XXV. – გვ. 274-286.
- 7511. კარალიძე ჯ. ხაჯიშვილი გ.** ილია ჭავჭავაძე და ეროვნულ-დემოკრატიული მოძრაობა 1900-1907 წლებში. – ჟურნ. “საისტორიო მაცნე”. – 2003. – XII. – გვ. 11-116.
- 7512. კიკნაძე გრიგოლ.** ილია ჭავჭავაძის სატირა. ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტური სატირა. სატირა ილია ჭავჭავაძის მხატვრულ ლიტერატურაში. – წიგნ.: კიკნაძე გრ. თხზულებანი ხუთ ტომად. ტ. II / რედ.: ნ. ბერძენიშვილი. – თბ, 2003. – გვ. 309-345
- 7513. კომახიძე თამარ.** საერთო საქმეზე ზრუნვით. – გაზ. “ლიტ. საქართველო”. – 2003. – 16-22 მაისი, №20.
თბილისში ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმში ტრადიციული ”ხუთშაბათობების” გამართვისა და ილიას ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ამსახველი ექსპოზიციის გახსნის შესახებ.
- 7514. კომახიძე თეიმურაზ, აბაშიძე ნარგიზ.** ილია ჭავჭავაძის მუზეუმი: [“ბათუმს სჭირდება ეს მუზეუმი”] – წიგნ.: კომახიძე თეიმურაზ, აბაშიძე ნარგიზ. ეპიზოდები ჩვენი შემოქმედებითი მოღვაწეობიდან. – ბათუმი. წ. I. – 2003. – გვ. 179-231.
- 7515. კომახიძე თეიმურაზ, აბაშიძე ნარგიზ.** მემორიალური დაფები. – წიგნ.: კომახიძე თეიმურაზ, აბაშიძე ნარგიზ. ეპიზოდები ჩვენი შემოქმედებითი მოღვაწეობიდან. – ბათუმი. წ. I. – 2003. – გვ. 107-110.
ბათუმში 1983 წელს ილია ჭავჭავაძისა და დავით კლდიაშვილის მემორიალური დაფების გახსნის შესახებ.
- 7516. ლომაშვილი ჯიბო.** ილია ჭავჭავაძე და ქართველთა წარმართული რელიგიის საკითხები. – საქართველოს ახალი ისტორიის საკითხები, ტ. VI. – თბ, 2003. – გვ. 187-210.
- 7517. ლორთქიფანიძე რ.** რა გვჭირს, რა გვემართება. – გაზ. “ახალი ეპოქა”. – 2003. – 12-18 სექტ.
წერილში გამოთქმულია მოსაზრება, რომ ილიას მკვლელობის დღე გახდეს ერთმანეთის შენდობისა და პატიების თარიღი.
- 7518. მარკოზაშვილი შალვა.** ილიას კაკლის ხე ერთი ტოტითდა სულდგმულობს. – გაზ. “დილის გაზეთი”. 2003. – 2 აგვ., №177.
ინტერვიუ საგურამოში ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმში მიმდინარე სარესტავრაციო სამუშაოების წარმოებასთან დაკავშირებით / ესაუბრა ეკა ტუკვაძე.
- 7519. მარკოზაშვილი შალვა.** ილიას სახლ-მუზეუმის მემატანე. – გაზ. “სახალხო განათლება”. – 2003. – 21 მარტი, №5.

ინტერვიუ ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის ფონდების მცველთან, მწერალსა და ჟურნალისტთან შალვა მარკოზაშვილთან.

7520. მინაშვილი ხ. “გლახის ნამბობის” სტილის ზოგიერთი თავისებურება. – თსუ-ს ფილოლ. ფაკ-ის ახალგაზრდა მეცნიერთა შრომები. თბ., 2003. – წიგნი მეშვიდე. – გვ. 216-232.

7521. მინაშვილი ლადო. ალექსანდრე ჭავჭავაძე ილია ჭავჭავაძის თვალთახედვით. – მინაშვილი ლ. ლიტერატურული ნარკვევები და წერილები. – თბ., 2003. – გვ. 104-117.

ნაშრომში ნაჩვენებია, თუ როგორ აფასებდა ილია ალექსანდრე ჭავჭავაძეს. ნათქვამია, რომ ილიამ ყველა სხვა კრიტიკოს-შემფასებლისაგან განსხვავებით, რომლებიც ა. ჭავჭავაძის შემოქმედებაში მხოლოდ პიროვნულს ხედავდნენ, დაინახა საერო სატკივარიც.

7522. მინაშვილი ლადო. ილია და აკაკი. – წიგნი: მინაშვილი ლ. ლიტერატურული ნარკვევები და წერილები. თბ., 2003. – გვ. 169-176.

ილიასა და აკაკის ღვაწლი ქართული კულტურის და ლიტერატურის განვითარებაში.

7523. მინაშვილი ლადო. ილია ჭავჭავაძე (1837-1907). – წიგნი: ახალი ქართული ლიტერატურის ისტორია, II / სარედ. კოლეგია: ი. ევგენიძე, ლ. მინაშვილი, ს. ყუბანეიშვილი, ჯ. ჭუმბურიძე; თსუ, ახალი ქართ. ლიტ. ისტორიის კათედრა. – თბ., 2003. – გვ. 25-123.

წიგნში მოცემულია ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და შემოქმედების უმთავრესი საკითხები: ილია ჭავჭავაძის მწერლური და მოქალაქეობრივი მრწამსი, მისი ლიტერატურულ-ესთეტიკური შეხედულებები, მხატვრული შემოქმედება, პუბლიცისტიკა.

7524. მინაშვილი ლადო. ილია ჭავჭავაძის ლექსები. – წიგნი: მინაშვილი ლ. ლიტერატურული ნარკვევები და წერილები. – თბ., 2003. – გვ. 40-73.

ავტორი ანალიზებს ილია ჭავჭავაძის პოეტურ მემკვიდრეობას და ხაზს უსვამს იმ თავისებურებას, რომლითაც ილიას ლექსები განსხვავდება სხვათა პოეზიისაგან. იგი თვლის, რომ ილიამ “ინტერესი შიგნიდან, ღრმად პიროვნულის დახასიათებისაგან, ინტიმურიდან გარეთ, საზოგადოებრივისაკენ შემოაბრუნა და საზოგადოებრივი აქცია ლირიკის ძირითად საგნად... ილია ჭავჭავაძემ პოეტის ამოცანად სწორედ საზოგადოებრივი ტკივილების გამოხატვა მიიჩნია და პოეზიის გამართლებაც მოქალაქეობრივი ინტერესების ასახვაში დაინახა. ამიტომაც ილიას ლირიკა მოქალაქეობრივი ლირიკის ნიმუში”.

7525. მინაშვილი ლადო. ილია ჭავჭავაძისა და ალექსანდრე ყაზბეგის ურთიერთობა (პირადული, საზოგადოებრივი, ლიტერატურული). – წიგნი: მინაშვილი ლ. ლიტერატურული ნარკვევები და წერილები. – თბ., 2003. – გვ. 313-334.

ნაშრომში ნათქვამია, რომ ალექსანდრე ყაზბეგი ჭეშმარიტი გამგრძელებელია სამოციანელთა ტრადიციებისა. მისი პოლიტიკური მრწამსი ილია ჭავჭავაძის თვალსაზრისის გაგრძელებას წარმოადგენს. მიუხედავად მრავალი მსგავსებისა, ამ ორ შემოქმედს შორის მაინც არის გარკვეული განსხვავება აზრის მხატვრული გამოხატვის თვალსაზრისით. მკვლევარის თქმით, “ილიას მძლავრი ტალანტის სტიქიაა განსახიერების

სატირული გზა, ალ. ყაზბეგის ნიჭი დრამატულისა და ტრაგიკულის განსახიერებისას იძენს ძალას. ილია სატირიკოსი შედარებით მშვიდია, ლალი, ალ. ყაზბეგისათვის კი მშფოთვარებაა დამახასიათებელი და სუბიექტური მიმართების მკვეთრი გამომჟღავნება”.

7526. მინაშვილი ლადო. ილია ჭავჭავაძისა და რაფიელ ერისთავის ურთიერთმიმართება (პიროვნული, საზოგადოებრივი, ლიტერატურული). – წიგნ.: მინაშვილი ლ. ლიტერატურული ნარკვევები და წერილები. – თბ., 2003. – გვ. 118-130.

7527. მინაშვილი ლადო. “მარად და ყველგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა”. – წიგნ.: მინაშვილი ლ. ლიტერატურული ნარკვევები და წერილები. – თბ., 2003. – გვ. 5-39.

7528. მინაშვილი ლადო. “ქვეყნის სამსახური ყველგან მსხვერპლია”. – წიგნ.: მინაშვილი ლ. ლიტერატურული ნარკვევები და წერილები. – თბ., 2003. – გვ. 74-103.

ნაშრომი ეხება ჭავჭავაძის ლიტერატურულ-ესთეტიკურ შეხედულებებს. მასში ამ თვალსაზრისით გაანალიზებულია ის ძირითადი საკითხები, რომლებსაც თავისი ცხოვრების მანძილზე ყურადღებას აქცევდა, რასაც თავისი განსჯისა და დაკვირვების ობიექტად ირჩევდა დიდი მწერალი.

7529. მუზაშვილი ნ. ორი მგზავრობა რუსეთიდან საქართველოში. – გაზ. “ლიტერატურა და სხვა”. – 2003. – ივნ, გვ. 29-39.

7530. მჭედლიძე გიორგი. ილია ჭავჭავაძე და “საერთო ნიადაგის” თეორია”. – გელათის მეცნიერებათა აკადემიის ჟურნალი. – 2003. – №2. – გვ. 3-18.

ჭავჭავაძის დამოკიდებულება XIX ს. 70-80-იანი წლების მიჯნაზე პოპულარულ “საერთო ნიადაგის” თეორიასთან, რაც ითვალისწინებდა წოდებათა თანასწორობას ანუ მთელი ქართველი ერის “ერთ კვალში ჩაყენებას და გაურჩევლობას.

7531. მჭედლიძე ვალერიან, მჭედლიძე დავით. საზოგადო წარმოების გამო მრავლდება ერი: ილია ჭავჭავაძე აგრარული კრედიტის როლისა და მნიშვნელობის შესახებ. – გაზ. “სამეფო გვირგვინი”. – 2003. – №4. – გვ. 10.

7532. ნაყოფია ნათია. ლუარსაბობის სინდრომი. – კლასიკური და თანამედროვე ქართული მწერლობა. – 2002-2003. – №5-6. – გვ. 147-150.

ლუარსაბ თათქარიძე და დღევანდელი.

7533. ნიკოლაიშვილი ცირა, თავართქილაძე შალვა. 1. იაფფასიანი სერობა. 2. საიდუმლო სერობა სოფელ ბახვიში თავად ილია გრიგოლის ძე ჭავჭავაძის მოსაკვდინებლად. 3. წიწამურის ტრაგედიის გამოცანები. – წიგნ.: ნიკოლაიშვილი ც., თავართქილაძე შ. სოფელი ბახვი. – თბ., 2003. – გვ. 241-263.

7533¹ ნინიძე მაია. “გიყუარდეთ მტერნი თქუნნი” (ილია ჭავჭავაძის “ნიკოლოზ გოსტაშვილის” სწავლებისათვის). – გაზ. “სკოლა” (ქართული ენა და ლიტერატურა). – 2003. – №2.

7533² ნინიძე მაია. რამდენიმე ლექსის სწავლებისათვის: “ელეგია”, მას აქეთ რაკი”, “სადამო ალაზნის პირას”. – გაზ. “სკოლა” (ქართული ენა და ლიტერატურა). – 2003. – №4

7533³ ნინიძე მაია. სულის ანარეკლი (XIX საუკუნის ქართული მწერლობა). – წიგნ.: ნათელი ქრისტესი საქართველო. წიგნი I. – თბ.: თსუ, 2003.

- 7533* **ნინიძე მია.** ჩამკვდარი სული. _ ჟურ. "ჩვენი მწერლობა". _ 2003. _ №13 (143).-*
7534. **ოვსიანიკოვა ნუნუ, გაბუნია გიორგი.** ილია ჭავჭავაძე სახელმწიფო მოხელეთა ქვევის წესების შესახებ. – ჟურ. "ინტელექტი". – 2003. - №1(15). – გვ. 119-121.
7535. **საგინაშვილი ნელი.** ილია ჭავჭავაძე მიხეილ წერეთლის თვალთახედვით. – წიგნ.: საგინაშვილი ნელი. ძველი ქართული მწერლობის მკვლევარნი და "ვეფხისტყაოსნის" საკითხები. – თბ., 2003. – გვ. 68-79.
ქართველი ემიგრანტის მ. წერეთლის, როგორც პოლიტიკოსის მიერ ი. ჭავჭავაძის მოღვაწეობის შეფასება.
7536. **ტაბიძე ნოდარ.** იდეათა განფენა ჟურნალისტიკაში: [ი. ჭავჭავაძის "საქართველოს მოამბის" (1863 წ. 12 ნომბერი) მაგალითზე]. – ჟურნალისტური ძიებანი. – 2003. – IV. – გვ. 75-79.
7537. **ტარტარაშვილი მართა.** ილია და მე-19 საუკუნის საინგილო. _ ჟურ. "ჯვარი ვაზისა". _ 2003. _ №1. _ გვ. 73-76.
7538. **ტარტარაშვილი ნანა.** ხსოვნის ყვავილები: (რეპორტაჟი წიწამურიდან). _ გაზ. "ახალი ეპოქა". _ 2003. _ 19-25 სექტ.
ილია ჭავჭავაძის ხსოვნის პატივსაცემად გამართული შეკრება წიწამურში.
7539. **ტეხულოვა ირინა.** ლუარსაბი და დარეჯანი: ილია ჭავჭავაძის მოთხრობის "კაცია-ადამიანის?!" ქართ. და ფრანგ. სცენური ვერსიები / ადაპტირებული ირინა ტეხულოვას მიერ. _ თბ: ენა და კულტურა, 2003. _ გვ. 81.
7540. **ტყემალაძე თ. ჯოხაძე ჯ.** ბერბიჭაშვილის ნაშიერთა გასაგონად. _ გაზ. "ჯორჯიან თაიმსი". _ 2003. _ აგვ. _ №242. _ გვ. 10.
ძველ ჟურნალ-გაზეთებში ილია ჭავჭავაძის საწინააღმდეგოდ გამოქვეყნებული პუბლიკაციები და ილიას პასუხი სახელწოდებით "ნუთუ".
7541. **ტყემალაძე თამაზ.** როდის შეხვდნენ საქართველოს სამხედრო გზაზე გრიგოლ ორბელიანი და ილია ჭავჭავაძე? – გაზ. "ჯორჯიან თაიმსი". – 2003. - №232. – მაისი. – გვ. 9-10.
მოსაზრებები ორი მამულიშვილის შეხვედრის დათარიღებისათვის "მლეთის დაშვებაზე".
7542. **ფაილოძე ნ.** თამაშ-თამაშით _ მწერლის სამყაროში. _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 2003. _ 26 ივნ., №163.
წერილი ეხება გ. ჩხეიძის წიგნს "გვინათე კვლავაც", რომელშიც წარმოდგენილია ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ძირითადი ეპიზოდები. წიგნის ავტორი სხვადასხვა გასართობი ხერხით ცდილობს, ბავშვებს შეაყვაროს ეს მწერალი.
7543. **ქათამაძე ლია.** ლიტერატურული თარგმნის საკითხები იოსებ გრიშაშვილის პუბლიცისტიკაში. – ჟურნალისტური ძიებანი. – 2003. – V. – გვ. 101-115.
გრიშაშვილის კრიტიკა ოსკარ უაილდის "სალომეს" გ. რობაქიძისეულ თარგმანზე, მისი აზრი ლერმონტოვის "დემონი"-ს ილია ჭავჭავაძისეულ თარგმანზე.
7544. **ქართული ლიტერატურა ევროპულ მეცნიერებაში / ელგუჯა ხინთიბიძის რედაქციით.** _ თბ.: ქართველოლოგი, ქართველოლოგიური სკოლის ფონდი, 2003. _ 382გვ.

წიგნში წარმოდგენილია ევროპელთა მიერ ქართული სიტყვიერი კულტურის შესწავლის ისტორია, აგრეთვე ქართული ლიტერატურის შესახებ გამოქვეყნებული შრომების და ქართული ლიტერატურული ძეგლების თარგმანების ბიბლიოგრაფია. ნაშრომში დიდი ადგილი ეთმობა ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებას.

7545. ღვინჯილია ჯანსუღ. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: ღვინჯილია ჯ. თხზულებანი 4 ტომად. ტომი III, წიგნი მეორე: კრიტიკა ესე. ნარკვევი. _ თბ.: გამ-ბა "ჯანსუღ ღვინჯილია", 2003. _ გვ. 198-243.

7546. ყორანაშვილი გურამ. როგორ მზადდებოდა ილიას მკვლელობა. _ გაზ. "თბილისი". _ 2003. _ 6 მარტი, №25. _ გვ. 9.

7547. შატაიძე ნუგზარ. ვაზის ღაღადისი. – ჟურ. "ომეგა". – 2003. – №5(43). – გვ. 84-87.

2003 წელს გამოსული თემურ ღლონტის წიგნი "ხმა მღაღადებლისა", სადაც შესულია გამოკვლევა "ილია ჭავჭავაძე და სოფლის მეურნეობა". განხილვა.

7548. ჩხეიძე რ. აპოლოგია ლუარსაბ თათქარიძისა. _ გაზ. "ახალი ეპოქა". _ 2003. _ 21-27 თებ. (ლიტ. ჩანართი "ჩვენი მწერლობა", №7 (137), გვ. 1-3.

7549. ცისკარიძე ანდრო. "საგულისხმიერო სიტყვები". ზუსტად 100 წლის წინათ, 1903 წლის 22 მაისს ილია ჭავჭავაძე სოხუმში ჩავიდა. – გაზ. "თბილისი". – 2003. – 21-22 მაისი. _ №54. – გვ. 5.

1903 წლის გაზ. "ივერიაში" გამოქვეყნებული წერილი. ილიას სიტყვა პოეტის საპატივცემულოდ გამართულ სადილზე.

7550. წმინდა ილია მართალი (ჭავჭავაძე). _ წიგნ.: ქართველ წმინდანთა ცხოვრებანი. _ ათენი-თბილისი, 2003. _ გვ. 166-169.

ბიოგრაფია და მოღვაწეობა (მოკლე ცნობები).

7551. ჭოხონელიძე გურამ. გოეთეს ტექსტი "ზედა მქადაგებლის" ილიასეულ თარგმანში. _ "კრიტერიუმი". _ 2003. _ №9. _ გვ. 130-132.

განხილულია გოეთეს ლექსის "მგზავრის ღამეული სიმღერის" ილიასეული თარგმანი.

7552. ჭუმბურიძე ზ., გაბეჩავა რ. სიტყვის დაბადება. _ წიგნ.: ჭუმბურიძე ზ., გაბეჩავა რ. ქართული ენა. X კლასისი სახელმძღვანელო. _ თბ., 2003. _ გვ. 71.

ილია ჭავჭავაძის ღვაწლი ქართული ენის ლექსიკის გამდიდრების საქმეში.

7553. ჯინჭარაძე გ. ილია და დამოუკიდებლობის საკითხი. _ გაზ. "ჯორჯიან თაიმსი". _ 2003. _ 11-18 სექტ.

7554. Габуня Г. Илья Чавчавадзе: «Порядочными выборы бывают тогда, когда избиратель полностью свободен в своём выборе». – газ. «Свободная Грузия». – 2003. – 1 нояб., №300-301.

ილია ჭავჭავაძის შეხედულებანი არჩევნების შესახებ.

7555. Илья Чавчавадзе, Акакий Церетели и Абхазия. – газ. «Св. Грузия». – 2003. – 3 мая. – №115, С. 4.

ილიასა და აკაკის დამოუკიდებულება აფხაზეთის მიმართ

7556. Шубитидзе В. Продолжение борьбы отцов и детей: (Илья Чавчавадзе и Ное Жордания). – Кавказский реферативный журнал (обществ. и гуман. науки)/ – 2003/ – №2., С. 232.

Статья опубликована в журнале «Сакартвело». – 1999, №1-2. С. 145-152., на груз. яз.

- 7557.** აბაშიძე კ. ილია ჭავჭავაძე (1837-1907). – წიგნ: ქრესტომათიული კრიტიკა. XIX საუკუნე. II / შემდგ: მ. ჯანჯიბუხაშვილი, ლ. მანჯგალაძე. – თბ, 2004. – გვ. 198-265.
იბეჭდება შემოკლებით.
- 7558.** აბრამიძე თ. ილია ჭავჭავაძე, როგორც ეთნოგრაფი. – გაზ. “დილის გაზეთი”. – 2004. – 30 ივნ.
- 7559.** ავსაჯანაშვილი ეთერი. ილია ჭავჭავაძე და ქართული თეატრი. – კულტურის ისტორიისა და თეორიის საკითხები. – 2004. – XX. – გვ. 73-78.
ჭავჭავაძის როლი ქართული თეატრის მუდმივი დასის ჩამოყალიბების საქმეში.
- 7560.** არაბული ა. გარემო და ენის ეკოლოგია (ილია მართალის შემოქმედებითი თვალთახედვით). – წიგნ.: საერთაშორისო კონფერენცია “რელიგია და საზოგადოება”_რწმენა ჩვენს ცხოვრებაში. – თბ, 2004. – გვ. 87-88.
- 7561.** არახამია ნ. “განდევლის” შექმნის ისტორიისათვის. – ჟურნ. “მოამბე - სერია B”, თსუ-ს სოხუმის ფილიალი. – 2004. – №2. – გვ. 52-54.
წერილში გამოთქმულია მოსაზრება, რომ პოეტმა ეს ნაწარმოების პირველი თავი ივანე მაჩაბლის ოჯახში წაიკითხა.
- 7562.** არველაძე ბ. ილია ჭავჭავაძე სომხური “მართლმადიდებლობის” შესახებ – ჟურნ. “რელიგია”. – 2004. – №1-2-3. – გვ. 82-84.
ილიას პასუხი ურარტუს მკვლევარ ვ. გოლმსტრემისადმი, რომელიც ცდილობდა სომხები მართლმადიდებლებად წარმოედგინა.
- 7563.** ბაქრაძე აკაკი. ილია ჭავჭავაძე: არაფრობის უარყოფა. – წიგნ.: აკაკი ბაქრაძე_სკოლას. – თბ, 2004. – გვ. 117-125.
“კაცია-ადამიანის” განხილვა.
- 7564.** ბაქრაძე აკაკი. წიწამური. ილია ჭავჭავაძე: [დოკუმენტური ნარკვევი]. – წიგნ.: ბაქრაძე ა. თხზულებანი. ტომი I /როსტომ ჩხეიძის წინასიტყვაობით და რედაქტორობით. – თბ., 2004. – გვ. 7-170.
- 7565.** ბაქრაძე აკაკი. ილია ჭავჭავაძე: გზა ხსნისა: (“განდევლი”). – წიგნ.: აკაკი ბაქრაძე_სკოლას. – თბ, 2004. – გვ. 135-150.
- 7566.** ბაქრაძე აკაკი. ილია ჭავჭავაძე: (შემოქმედება) – წიგნ.: ქრესტომათიული კრიტიკა. XIX საუკუნე. I II / შემდგ. მ. ჯანჯიბუხაშვილი, ლ. მანჯგალაძე. – თბ, 2004. – გვ. 128-175.
- 7567.** ბაქრაძე აკაკი. ილია ჭავჭავაძე: საქმით მეტყველი სული: (“ოთარაანთ ქვრივი”). – წიგნ.: აკაკი ბაქრაძე_სკოლას. – თბ, 2004. – გვ. 126-134
- 7568.** ბაქრაძე აკაკი. ილია ჭავჭავაძე: სიყვარულს უშენებია: (ილიას ლირიკა). – წიგნ.: აკაკი ბაქრაძე_სკოლას. – თბ, 2004. – გვ. 102-117
- 7569.** ბოკუჩავა თ. “დრამატული მითის” საფუძვლები ილია ჭავჭავაძის წერილში “ორიოდე სიტყვა თავად რევაზ შალვას ძე ერისთავის მიერ კოზლოვის “შემლილის” თარგმნაზედა”. – ჟურნ. “თეატრმცოდნეობითი და კინომცოდნეობითი ძიებანი”. – 2004. – №2 (21). – გვ. 22-38
- 7570.** ბუაჩიძე კ. წმინდა ილია მართალი (ჭავჭავაძე) მცენარეთა დაცვის შესახებ / [რედ.: გ. კოპლატაძე, მ. ლობჯანიძე]. – თბ.: საქ. საპატრიარქოს გამ-ბა, 2004. – 36გვ.

- 7571. ბუბულაშვილი ე.** ეროვნული და სარწმუნოებრივი იდენტობის საკითხები წმ. ილია მართალის (ჭავჭავაძე) ნააზრევში. – “ეროვნული და სარწმუნოებრივი იდენტობა”. საქ. დისციპლინათაშორისი რესპ. კონფერენცია (2004; თბილისი-მანგლისი). – თბ., 2004. – გვ. 17.
- 7572. გამსახურდია კ.** pater patriae. – წიგნ.: ქრესტომათიული კრიტიკა. XIX საუკუნე. II / შემდგ.: მ. ჯანჯიბუხაშვილი, ლ. მანჯგალაძე. – თბ., 2004. – გვ. 374-386.
- 7573. გვახარია ა.** “ვისრამიანის” პირველი გამოცემა და ილია ჭავჭავაძე. – წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. II. – თბ., 2004. – გვ. 122-139.
“ვისრამიანის” გამოცემის ისტორია. ილას როლი ამ საქმეში.
- 7574. გურული ვ.** ეროვნული ღირსების აღდგენის უკვდავი იდეა. – გაზ. “ქართული უნივერსიტეტი”. – 2004. – №25. – გვ. 3, 9.
- 7575. გურული ვ.** ილია ჭავჭავაძე გიგლა ბერბიჭაშვილს არ მოუკლავს: [ინტერვიუ]. – გაზ. “კვირა”. – 2004. – 18-25 სექტ., გვ. 11.
- 7576. გურული ვ.** ილიას უკნიდან ესროლეს: ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის უცნობი დეტალი. – გაზ. “ქართული უნივერსიტეტი”. – 2004. – 2-8 ივნ.
- 7577. დევდარიანი რ.** ილია ჭავჭავაძის შემოქმედება. მე-10 კლასის სახელმძღვ. / რედ.: ლია კუხიანიძე]. – ქუთაისი: ქუთაისის სახ. უნ-ტის გამ-ბა, 2004. – 144გვ.
- 7578. ევგენიძე ი.** ილია ჭავჭავაძე ვაჟა-ფშაველას თვალთახედვით. – თსუ-ს შრომები, ტ. 229. – ილიას კრებული, 2. – ილია ჭავჭავაძის მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. II. – თბ., 2004. – გვ. 264-338.
- 7579. ევგენიძე ი., მინაშვილი ლ., ქაფიაშვილი ი.** ილია ჭავჭავაძე (1837-1907). – წიგნ.: XIX საუკუნის ქართული ლიტერატურა და მისი სწავლების საკითხები / შემდგ.: ი. ქაფიაშვილი; რედ.: ა. გომართელი. ნაკვეთი I. – თბ., 2004. – 70-151, 272-283.
წიგნში ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და შემოქმედების განხილვის გარდა მოცემულია მისი ნაწარმოებების სწავლების მეთოდური მითითებანი.
- 7580. ვაჟა-ფშაველა.** ვერ მოჰკლეს! – წიგნ.: ქრესტომათიული კრიტიკა. XIX საუკუნე. II / შემდგ. მ. ჯანჯიბუხაშვილი, ლ. მანჯგალაძე. – თბ., 2004. – გვ. 357-358.
- 7581. ვაჟა-ფშაველა.** ყვავ-ყორნები ილიას აჩრდილის გარშემო. – წიგნ.: ქრესტომათიული კრიტიკა. XIX საუკუნე II / შემდგ.: მ. ჯანჯიბუხაშვილი, ლ. მანჯგალაძე. – თბ., 2004. – გვ. 360-363.
- 7582. ვაშაკიძე ია.** ქართული სამეცნიერო ტერმინოლოგიის ისტორიიდან. – ქართველოლოგიური კრებული. III. – 2004. – გვ. 38-42.
წერილში სხვა საკითხებთან ერთად საუბარია ილია ჭავჭავაძის წვლილზე ქართული სამეცნიერო ტერმინოლოგიის ჩამოყალიბების საქმეში.
- 7583. ვაჩნაძე მ., გურული ვ.** ბატონყმობის გაუქმება საქართველოში. – წიგნ.: ვაჩნაძე მ., გურული ვ. საქართველოს ისტორია (XIX საუკუნის დამდეგიდან XXI საუკუნის დამდეგამდე). XI კლ. სახელმძღვ. – თბ., 2004. – გვ. 47.
წიგნში ნაჩვენებია ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულება ბატონყმობის მიმართ.

- 7584. ვაჩნაძე მ., გურული ვ.** ეროვნული მოძრაობის პროგრამა და ბრძოლა მისი განხორციელებისათვის. – წიგნ.: ვაჩნაძე მ., გურული ვ. საქართველოს ისტორია (XIX საუკუნის დამდეგიდან XXI საუკუნის დამდეგამდე). XI კლ. სახელმძღვანელო. – თბ., 2004. – გვ. 55-56.
ილია ჭავჭავაძე, როგორც ეროვნული მოძრაობის ლიდერი XIX საუკუნის 60-იან წლებში.
- 7585. ვაჩნაძე მ., გურული ვ.** ეროვნული მოძრაობა XIX საუკუნის 90-იან წლებში. ილია ჭავჭავაძის პოლიტიკური მემკვიდრეობის საკითხი. – წიგნ.: ვაჩნაძე მ., გურული ვ. საქართველოს ისტორია (XIX საუკუნის დამდეგიდან XXI საუკუნის დამდეგამდე). XI კლ. სახელმძღვანელო. – თბ., 2004. – გვ. 73-74.
- 7586. ზანგურაშვილი ვლადიმერ (ლერი).** ილია ჭავჭავაძე იკოთში. – წიგნ.: ზანგურაშვილი ვლ. საქართველოს სოფელი (იკოთის მოკლე ისტორია). – თბ., 2004. – გვ. 57-58.
- 7587. თოფჩიშვილი როლანდ.** ჭავჭავაძეთა და ბებურიშვილთა გვარების ისტორიისათვის. – წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. II. – თბ., 2004. – გვ. 78-87.
- 7588. ილია ჭავჭავაძე:** ბიოგრაფია. – წიგნ.: ქრესტომათიული კრიტიკა. XIX საუკუნე. II / შემდგ.: მ. ჯინჯიბუხაშვილი, ლ. მანჯგალაძე. – თბ., 2004. – გვ. 118-128.
- 7589. ილიას კრებული:** ილია ჭავჭავაძის მუდმივმოქმედი სემინარის შრომები, ტ. II / ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწ. უნ-ტი, ილია ჭავჭავაძის კაბინეტი; სარედ. კოლეგია: იუზა ევგენიძე, თენგიზ კიკაჩიშვილი, ლადო მინაშვილი (რედაქტორი), გოგი სალიაშვილი. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 2004. – 547გვ.
კრებულში წარმოდგენილი შრომების ერთი ნაწილი წაკითხული იყო ილია ჭავჭავაძის მუდმივმოქმედ სემინარში, რომელიც ილიას კაბინეტთან არსებობს. ნაწილი მოხსენდა ილია ჭავჭავაძის დაბადებიდან 160-ე წლისთავისადმი მიძღვნილ სამეცნიერო სესიას, რომელიც გაიმართა თბილისის უნივერსიტეტში 1997 წლის 7-9 ოქტომბერს.
კრებულში შესული ნაშრომების ავტორები არიან: ლევან ჭრელაშვილი, უშანგი სახლთხუციშვილი, როლანდ თოფჩიშვილი, თენგიზ კიკაჩიშვილი, თედო უთურგაძე, რევაზ სირაძე, ალექსანდრე გვახარია, ინესა კიკნაძე, სალომე ყუბანიშვილი, ეკა ვარდოშვილი, ირინა ნაცვლიშვილი, ხათუნა მემანიშვილი, ლადო მინაშვილი, იუზა ევგენიძე, გულნარა კალანდარიშვილი, ლიანა ფერაძე, მზია ძამამია, ბელა წიფურია, გიორგი ჯავახიშვილი, რუსუდან ნიშნიანიძე, რევაზ ხვედელიძე, მედეა კვაჭანტირაძე, რუსუდან კიკნაძე.
- 7590. ინგოროყვა პ.** ნიკოლოზ ბარათაშვილი. – წიგნ.: ქრესტომათიული კრიტიკა. XIX საუკუნე. I / შემდგ.: მ. ჯინჯიბუხაშვილი, ლ. მანჯგალაძე. – თბ., 2004. – გვ. 167-170.
ნ. ბარათაშვილის შემოქმედების მიმოხილვისას მკვლევარი ერთ თავს უთმობს ი. ჭავჭავაძეს (“ი. ჭავჭავაძე და ნიკოლოზ ბარათაშვილი”).
- 7591. კალანდარიშვილი გულნარა.** XIX საუკუნის 70-იან წლებში “მამათა” და “შვილთა” პოლემიკის ზნეობრივ-რელიგიური ასპექტები. – წიგნ.: ილიას

- კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. II. _ თბ., 2004. _ გვ. 339-356.
- 7592. კანკავა გიორგი.** ლიტერატურული გავლენები “კაცია-ადამიანში?!” _ ჟურ. ”კრიტიკიუმი”. _ 2004. _ №11-12. _ გვ. 102-106.
პარალელები ბალზაკის “მამა გორიოსთან”.
- 7593. კვარაცხელია მედეა.** ი. ჭავჭავაძე ბავშვის აღზრდაში დედისა და ოჯახის როლის შესახებ. – თსუ. სოხუმის ფილიალის “მომამბე” (სერია ბ). – 2004. - №2. – გვ. 159-160.
- 7594. კვაჭანტირაძე მედეა, კიკნაძე რუსუდან.** იდიომური თქმები ილია ჭავჭავაძის თხზულებებში. (ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი I და II ტომების მასალების მიხედვით). რედაქტორის წინათქმა – ლადო მინაშვილი. _ წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. II. _ თბ. _ 2004. _ გვ. 460-482.
- 7595. კიკაჩიშვილი თენგიზ.** ლიტერატურის თეორიის ზოგიერთ ასპექტთან ილიას სპეციფიკური მიმართებისათვის. _ წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. II. _ თბ., 2004. _ გვ. 88-96.
- 7596. კიკნაძე ინესა.** ოთარაანთ ქვირვის პორტრეტისათვის. _ წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. II. _ თბ., 2004. _ გვ. 140- 146.
- 7597. კომახიძე თეიმურაზ.** ილია ჭავჭავაძე აჭარის დიდი მოამაგე. _ ბათუმი: გამ-ბა აჭარა., 2004. _ 375გვ.
- 7598. კოპლატაძე გ.** რაც ერის საწუხარო უნდა იყოს. _ გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. _ 2004. _ 4 ივლ., № 153.
წერილში გამოთქმულია შეშფოთება ილია ჭავჭავაძის საგურამოს სახლ-მუზეუმისა და მისი ექსპონატების ბედის გამო.
იგივე: გაზ. “მადლი”. _ 2004. _ №5., ივნ.-ივლ.
- 7599. კუტალია რუსუდან.** ილია ჭავჭავაძის სამართლებრივ-პოლიტიკური შეხედულებები და სამართლის ფილოსოფია: (დემოკრატიის ქართული ნიმუში) / [რედ.: გიორგი გოგიაშვილი]. _ თბ.: სამართალი, 2004. _ 142გვ.
- 7600. მარკოზაშვილი შალვა.** ილია ჭავჭავაძის უკანასკნელი მოურავი: [დიმიტრი ჯაში / რედ.: გრიგოლ რუხაძე]. _ თბ., 2004. _ 87გვ.
- 7601. მემანიშვილი ხათუნა.** ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებითი პროცესის ზოგიერთი ასპექტი. _ წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. II. _ თბ., 2004. _ გვ. 203-240.
- 7602. მემანიშვილი ხათუნა.** “კაცია ადამიანზე?!” ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებითი მუშაობის ინდივიდუალური მანერისა და სტილის ზოგი ასპექტი. _ ფილოლ. ფაკულტეტის ახალგაზრდა მეცნიერთა შრომები [თსუ] / რედ.: ლ. გეგუჩაძე. წიგნი მერვე. _ თბ, 2004. _ გვ. 73-102.
ავტორის მიზანია, დაადგინოს მწერლის შემოქმედებითი მუშაობის ინდივიდუალური მანერა და სტილი. “კაცია-ადამიანის?!” ადრინდელ ვარიანტებზე დაკვირვების გზით იგი მივიდა იმ დასკვნამდე, რომ “თხზულების განმაზოგადებელი შინაარსი, მისი ღირებულება მითითებულია არა პერსონაჟთა მეტყველებით და მოქმედებით, არამედ იგი მოცემულია თვით მთხრობელის ტექსტში.

- 7603. მესხია ნ.** კიდევ ერთხელ ილია ჭავჭავაძის “კაცია-ადამიანის?!” სათაურის შესახებ. _ ჟურ. “ბურჯი ეროვნებისა”. _ 2004. _ №4-6. _ გვ. 11-14
- 7604. მესხია ნ.** მარტოსული ადამიანის პრობლემა ილია ჭავჭავაძის “ოთარაანთ ქვრივის” მიხედვით. _ ჟურნ. “ბურჯი ეროვნებისა”. _ 2004. _ №10-12. _ გვ. 24-28.
- 7605. მინაშვილი ლადო.** ილია ჭავჭავაძე და მეცხრამეტე საუკუნის ქართველი მწერლები. – ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. II. – თბ. – 2004. – გვ. 241-253.
 ალექსანდრე ჭავჭავაძე ილია ჭავჭავაძის თვალთახედვით; ილია ჭავჭავაძისა და რაფიელ ერისთავის ურთიერთმიმართება (პიროვნული, საზოგადოებრივი, ლიტერატურული).
- 7606. მინაშვილი ლადო.** ილია ჭავჭავაძის ლირიკის პათოსი. _ საქ. ლიტერატურათმცოდნეობის აკად. შრომები. _ 2004. _ III. _ გვ. 105-120.
- 7607. მჭავანაძე მ.** სიკვდილის მხატვრული ფუნქცია ილია ჭავჭავაძის პროზაში. _ გაზ. “ლიტერატურული მესხეთი”. _ 2004. _ სექტ. №9
- 7608. მჭედლიძე გიორგი.** სახელმწიფოს შესახებ ილია ჭავჭავაძის კონცეფციის ზოგიერთი საკითხი. – გელათის მეცნ. აკად. ჟურნალი. – 2004. _ №2. – გვ. 7-29.
- 7609. მღებრიშვილი ალექსანდრე.** საუკუნეებით ნაბრძმედი მეგობრობა. – წიგნ.: მღებრიშვილი ალ. XX საუკუნის ცხინვალის ლიტერატურულ-კულტურული ცხოვრების ისტორიიდან. (ნაწ. II). – თბ., 2004. – გვ. 3-5.
 ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულება ქართველ ებრაელებთან.
- 7610. ნავდარაშვილი დავით.** ილიას ეპისტოლარული მემკვიდრეობიდან. _ გაზ. “ნუგეში”. _ 2004. _ №1-2. _ გვ. 84-93.
 ილია ჭავჭავაძის პატრიოტული, მხატვრულ-რეალისტური და ინტიმური სამყარო პირადი წერილების მიხედვით.
- 7611. ნაცვლიშვილი ირინა.** “ვით ძით ყველა, ისე ჩემით ერი ჩემი დაიხსენი”: (ილია ჭავჭავაძის “მეფე დიმიტრი თავდადებულის” ჟამთააღმწერლის “ასწლოვან მატთანესთან” მიმართებისათვის). _ წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. II. _ თბ., 2004. _ გვ. 176-202.
- 7611¹ ნინიძე მათა.** “ბეწვის ხიდი”. _ გაზ. “ეპარქიის ქრონიკა”. _ 2004. _ №7-8.
- 7611² ნინიძე მათა.** “მამული, ენა და სარწმუნოება” _ გაზ. “სკოლა” (ქართული ენა და ლიტერატურა). _ 2004. _ №8 (18)
- 7611³ ნინიძე მათა.** რამდენიმე საკამათო საკითხი “ოთარაანთ ქვრივთან” დაკავშირებით _ გაზ. “სკოლა” (ქართული ენა და ლიტერატურა). _ 2004. _ №8 (18).
- 7612. ნიშნიანიძე რუსუდან.** ფრაგმენტები ქართული ემიგრანტული მწერლობიდან. _ წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. II. _ თბ., 2004. _ გვ. 417-441.
 ემიგრანტული მწერლობა ილია ჭავჭავაძის შესახებ.
- 7613. საქართველოს ისტორია. XIX საუკუნე:** სახელმძღვ. ისტორიის ფაკულტეტის სტუდენტებისათვის / თსუ.; რედ.: ვ. გურული, ბ. კუპატაძე. _ თბ.: არტანუჯი, 2004. _ გვ. 263.
 წიგნის რამდენიმე თავში მოცემული მასალა ეხება ილია ჭავჭავაძის მოღვაწეობას:

გურული ვახტანგ. ეროვნული მოძრაობა XIX საუკუნის 60-8-იან წლებში (131-144).

გურული ვახტანგ. XIX საუკუნის 80-90-იანი წლების პოლიტიკური რეაქცია და ეროვნული მოძრაობა (გვ. 193-206).

ნადირაძე გიორგი. XIX საუკუნის ქართული კულტურა (გვ. 227-261).

ფირანიშვილი პაატა. ბატონყმობის გაუქმება საქართველოში (გვ. 152-156).

ფირანიშვილი პაატა. საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარება ბატონყმობის გაუქმების შემდეგ (XIX საუკუნის 60-90-იანი წლები). კაპიტალისტური ურთიერთობის განვითარება (168-169).

7614. სახლთხუციშვილი უშანგი. ყვარლის ისტორია-ეტიმოლოგიისათვის. _ წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. II. _ თბ., 2004. _ გვ. 51-77.

7615. სირაძე რევაზ. “სული, საქმით მეტყველი”. _ წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. II. _ თბ., 2004. _ გვ. 113-121.

7616. უთურგაძე თედო. ილია ჭავჭავაძე - დიდი რეფორმატორი ქართული ანბანისა. _ წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. II. _ თბ., 2004. _ გვ. 97-112.

7617. ფერაძე ლიანა. მართალი იყო ტიცინი (ილია და მაჩაბელი). წიგნ.: ფერაძე ლიანა. შეწყვეტილი სიცოცხლე: ივანე მაჩაბელი. – თბ. – 2004. – გვ. 24-101.

ილია ჭავჭავაძისა და ივანე მაჩაბლის ცხოვრება და მოღვაწეობა, მათი ურთიერთდამოკიდებულება.

7618. ფერაძე ლიანა. ილია ჭავჭავაძე და ივანე მაჩაბელი. [მათი როლი და ადგილი იმდროინდელ საზოგადოებაში]. _ წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. II. _ თბ., 2004. _ გვ. 357-377.

7619. ღვინეფაძე ნ. სიჭაბუკის სევდა. ლიტერატურული წიაღსვლები. _ გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. _ 2004. _ 5 იანვ., №3. _ გვ. 8.

ილია ჭავჭავაძის სტუდენტობისდროინდელი მთარგმნელობითი საქმიანობი შესახებ.

7620. ყორანაშვილი გურამ. წიწამურის ტრაგედიის საიდუმლო / [რედ.: ივანე ამირხანაშვილი]. _ თბ., 2004: შპს “პდპ”. _ 370გვ.

მკვლევარი სათანადო დოკუმენტებზე დაყრდნობით მივიდა იმ დასკვნამდე, რომ ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის ზურგსუკან იდგნენ იოსებ ჯულაშვილი და მეფის ჟანდარმერია.

7621. ყუბანეიშვილი სალომე. მე-19 საუკუნის ქართული მწერლობის ერთი ნიმუში. _ წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. II. _ თბ., 2004. _ გვ. 147-155.

7622. შავგულიძე ლამარა. ილია ჭავჭავაძის ერთი გამოსვლის შესახებ. – ჟურ. “კრიტიკიუმი”. – 2004. - №10. – გვ. 77-78.

1893 წ. თელავში, მევენახეთა კრებაზე, ი. ჭავჭავაძის არჩევა ღვინით ვაჭრობის ამხანაგობის წესდების შემდგენ კომისიაში; კრებაზე ი. ჭავჭავაძის მიერ წარმოთქმული სიტყვა.

7623. შველიძე დ. კიდევ ერთხელ ილიას მკვლელობაზედ. _ გაზ. “24 საათი”. _ 2004. _ 29 ოქტ., №259, გვ. B6.

- 7624. ჩხაიძე დ.** დაცემა თუ ამაღლება?. _ გაზ. “ლიტ. საქართველო”. _ 2004. _ 17-23 სექტ.
- ურთიერთგაგების, ურთიერთგატანის დეფიციტის პრობლემა ილია ჭავჭავაძის მოთხრობაში “სარჩობელაზედ”.
- 7625. ძაძამია მზია.** უწყვეტი კავშირი (ნიკო ლორთქიფანიძე და ილია ჭავჭავაძე). _ წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. II. _ თბ., 2004. _ გვ. 378-390.
- 7626. წერეთელი აკაკი.** სიტყვა ილია ჭავჭავაძის ცხედარზე. _ წიგნ: ქრესტომათიული კრიტიკა. XIX. II / შემდგ. მ. ჯანჯიბუხაშვილი, ლ. მანჯგალაძე. _ თბ, 2004. _ გვ. 356.
- 7627. წერეთელი ე.** “ობლომოვშიჩინისა” და “თათქარიძეობის” ფსიქოლოგიური და სოციალური საფუძვლები. _ თსუ-ს სოხუმის ფილიალის “მომამბე” (სერია ბ). _ 2004. _ №2. _ გვ. 91-92.
- 7628. წიკლაური გ.** კაცმა კაცისა თქვა, საქმემ-ორივესიო; ანუ რატომ აზუზუნებს თავის ჭკუაზე ზოგიერთი ასი წლის წინათ წიწამურში გავარდნილ ტყვიას. _ გაზ. ‘საქ. რესპუბლიკა’. _ 2004. _ 1 ოქტ., №228. _ გვ. 3,5.
- ავტორი არ ეთანხმება ისტორიკოს გ. ყორანაშვილის იმ მოსაზრებას, რომ ილია ჭავჭავაძის მკვლელობა დაკავშირებულია იოსებ ჯულაშვილთან და ოხრანკასთან.
- 7629. წიფურია ბელა.** ცისფერყანწელთა და სამოციანელთა მხატვრულ-ესთეტიკური პრინციპების მიმართებისათვის. _ წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. II. _ თბ., 2004. _ გვ. 391-399.
- 7630. ჭოხონელიძე გურამი.** ილიას ერთი უცნობი მინაწერი. _ ჟურ. ”კრიტიკურიზმი”. _ 2004. _ №11-12. _ გვ. 161-163.
- ილიას დისწულის, სიმონ (სენო) აფხაზის მიერ დეიდასთან-ელისაბედ ჭავჭავაძესთან გაგზავნილი წერილი, რომელზეც შემონახულია ილიას მინაწერები.
- 7631. ჭურღულია ო.** დიდი მწერალი და მოაზროვნე. _ თსუ-ს სოხუმის ფილიალის “მომამბე” (სერია ბ). _ 2004. _ №2. _ გვ. 93-94.
- 7632. ჭრელაშვილი ლევან.** ილია ჭავჭავაძის უცნობი ნაწერები 1900-იან წლებში. _ წიგნ.: ილიას კრებული ტ. II. – 2004. – გვ. 6-50.
- ნაშრომი შეიცავს შემდეგ მონაკვეთებს: გაზეთ “ივერიის” მეთაურები 1902 წლიდან; ფსევდონიმი “სცენის მოყვარე” 1903 წლის “ივერიაში”; “ქართლ-კახელი”; “ზზიკი”; “ნაიბი”; 1900-იან წლებში “მამათა და შვილთა” ბრძოლა ილიას ახლად გამოვლენილი ნაწერების მიხედვით.
- 7633. ჭუმბურიძე ჯ.** ილია ჭავჭავაძე ქართული პრესის შეფასებით (XIX ს-ის 70-იანი წ.წ.). _ წიგნ.: ჭუმბურიძე ზ. მეცხრამეტე საუკუნე. _ თბ., 2004. _ გვ. 226-250.
- 7634. ხვედელიძე რევაზ.** ილია ჭავჭავაძე მე-19 საუკუნის მეორე ნახევრის ქართულ-უკრაინული ლიტერატურული ურთიერთობის კონტექსტში. – წიგნ.: ილიას კრებული. ტ. II. – თბ. – 2004. – გვ. 442-459.
- 7635. ხორავა ინგა.** ილია: აღზარდე შვილი, მიეც ძალა სულს! / [რედ.: ლადო მინაშვილი, გურამ ხანდამიშვილი]. _ თბ.: უნივერსალი, 2004. _ 170გვ.

ავტორი ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებთა სწავლების მაგალითზე გვთავაზობს მოსწავლეებში ქრისტიანულ-ზნეობრივი მრწამსის ფორმირების გზებსა და ხერხებს ტრადიციულ თუ ინოვაციური მეთოდების გამოყენებით.

- 7636. ჯავახიშვილი გიორგი.** ილია ჭავჭავაძე თელაველ თანამედროვეთა მოგონებებში. – წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. II. – თბ., 2004. – გვ. 400-409.
- 7637. ჯავახიშვილი გიორგი.** გაზეთ “ივერიის” რედაქციის არქივიდან. – წიგნ.: ილიას კრებული: ილია ჭავჭავაძის მუდმივი სემინარის შრომები, ტ. II. – თბ., 2004. – გვ. 410-417.
- 7638. ჯავახიშვილი მ.** ილია ჭავჭავაძე: (მოგონებათა ნაწყვეტი). – წიგნ.: ქრესტომათიული კრიტიკა. XIX საუკუნე II / შემდგ: მ. ჯანჯიბუხაშვილი, ლ. მანჯგალაძე. – თბ, 2004. – გვ. 364-369.
შეხვედრა ილიაობაზე.
- 7639. ჯავახიშვილი მ.** წიწამურა: (მოგონება) – წიგნ: ქრესტომათიული კრიტიკა. XIX საუკუნე II / შემდგ. მ. ჯანჯიბუხაშვილი, ლ. მანჯგალაძე. – თბ, 2004. – გვ. 370-373.
ილიას მოურავის, დ. ჯაშის შესახებ.
- 7640. ჯაფარიძე ლადო.** ი. ჭავჭავაძისა და ალ. ყაზბეგის თხზულებათა თარგმანის ისტორიისათვის. – წიგნ.: ჯაფარიძე ლ. მოგონებები, ჩანაწერები. – თბ. – 2004. – გვ. 92-98.
ალ. ყაზბეგის “ელისოს” და ი. ჭავჭავაძის “გლახის ნამშობის” რუსულ ენაზე თარგმნის შესახებ.
- 7641. ჯობავა ი.** “ღრმა განსჯისა და შთაგონებული ფიქრის პოეტი”. – თსუ-ს ფილოლ. ფაკ-ტის ახალგაზრდა მეცნიერთა შრომები. წიგნი VIII. – თბ., 2004. – გვ. 300-307.
ავტორი განიხილავს სიმონ ჩიქოვანის წერილს “ილია ჭავჭავაძის პოეტური მემკვიდრეობა”.

2005

- 7642. აბაშიძე გიორგი.** ილია ჭავჭავაძე: (ცხოვრება და ღვაწლი) / საქ. მეცნ. აკადემია, შოთა რუსთაველის სახ. ქართ. ლიტ. ინ-ტი. – თბ, 2005. – 286 გვ.
- 7643. ავალიანი ლალი.** მარადი დაბრუნება ანუ ქართული კლასიკური პოეზიის გაკვეთილები. – წიგნ.: ავალიანი ლ. “გიჟი დროის” ქართული მწერლობა. – თბ., 2005. – გვ. 3-17.
ილიას მოღვაწეობა, აკაკის და ვაჟა-ფშაველას პოეზია XX საუკუნის დასაწყისში.
- 7644. არახამია ნანა.** ილია ჭავჭავაძის “განდეგილი” ქართულ ლიტერატურათმცოდნეობაში: [მონოგრაფია / რედ.: მარიამ მირესაშვილი]. – თბ, 2005. – 179 გვ.
- 7645. ახმეტელი ვლადიმერ.** ილია ბრძენის დაბადების 100 წლისთავის გამო: ილია ბრძენის გარშემო (პატარა მოგონება) [“კლდე”, ბერლინი, 1936 №20/21]. – წიგნ.: შარაძე გ. ქართული ემიგრანტული ჟურნალისტიკის ისტორია. ტ. VI. – თბ., 2005. – გვ. 439-441.

- 7646. ბარნოვი გ.** “სმენით გესმოდის და არა გულისხმა ჰყოთ, ხედვით ხედვიდეთ და არა იხილოთ”. _ გაზ. “კალმასობა”. _ 2005. _ №7-8.
წერილი ეხება ილია ჭავჭავაძის წინააღმდეგ მიმართულ კამპანიას, როდესაც საზოგადოების ერთმა ნაწილმა ნოე ჟორდანიას აღიარა ეროვნულ მოღვაწედ, ხოლო პარალელურად, ილია მიიჩნია არმემდგარ მწერლად და პუბლიცისტად.
- 7647. ბატიაშვილი ე.** ილია ჭავჭავაძე და საქართველო _ ეროვნული იდეოლოგია და ეროვნული სახელმწიფო: ”საერთო ნიადაგის თეორია” და ახალი ქართული სახელმწიფოებრიობა. _ გაზ. ”საქ. რესპუბლიკა”. _ 2005. _ 13 დეკ. _ № 335. _ გვ. 5.
ავტორი საუბრობს ილია ჭავჭავაძის მიერ შემუშავებულ ”საერთო ნიადაგის თეორიის” შესახებ, რომელიც წარმოადგენდა მომავალი ქართული სახელმწიფოს იდეოლოგიასა და სტრატეგიულ ხედვას.
- 7648. ბატიაშვილი ე.** მონანიება_გზა სულიერი განწმენდისაკენ; ილია ჭავჭავაძე_ჩვენი ეროვნული იდეოლოგი. _ გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. _ 2005. _ 14 სექტ., №215, 8გვ.
- 7649. ბახტაძე გურამ.** აჭარა XIX საუკუნის ქართულ მწერლობაში / რედ: ი. ევგენიძე. _ ბათუმი: ბათუმის უნ-ტი, 2005. _ 154 გვ.
წიგნში ნაჩვენებია, თუ რა ადგილი ეჭირა აჭარის თემას ილია ჭავჭავაძისა და XIX საუკუნის სხვა ქართველ მწერალთა შემოქმედებაში.
- 7650. ბაღაშვილი ზურაბ.** ილია ჭავჭავაძის პოემა “აჩრდილის” VII-XII თავების კომენტირება ჰუმანიტარული პროფილის X კლასში. _ ჟურ. “პრომეთე”, თბ. სახელმწ. პედ. უნ-ტი. _ 2005. _ №6 (18) გვ. 100-103.
- 7651. ბედინაშვილი მ.** ბაირონის სახე ილია ჭავჭავაძის კრიტიკულ-პუბლიცისტურ წერილებში. _ ჟურ. “კავკასიის მაცნე”. _ 2005. _ №12. _ გვ. 294-296.
- 7652. გელდიაშვილი ნუნუ.** მცენარეთა, ფრინველთა და ცხოველთა სამყაროს ამსახველი ლექსიკა ილია ჭავჭავაძის ენაში. _ წიგნ.: საქართველოს XXV რესპუბლიკური დიალექტოლოგიური სამეცნიერო სესია. _ თბ, 2005. _ გვ. 19-20.
- 7653. გვარჯალაძე კ.** ილია ჭავჭავაძე_მხატვარი და პოლიტიკური მოღვაწე. _ წიგნ: შარაძე გ. ქართული ემიგრანტული ჟურნალისტიკის ისტორია. _ ტ. VI. _ თბ, 2005. _ გვ. 139-147.
- 7654. გვერდწითელი გ.** პოემა სიცოცხლის გამარჯვებისა (“განდეგილის” ლიტერატურული პარალელები). _ წიგნ.: ლიტერატურული ნარკვევები, პორტრეტები, პოლემიკა. _ თბ., 2005. _ გვ. 304-313.
ავტორი არ იზიარებს მკვლევართა ერთი ნაწილის (მაგ. ვ. კოტეტიშვილის) მოსაზრებას, რომ პოემა “განდეგილის” ლიტერატურული პირველწყარო არის ფლობერის “წმინდა ანტონის ცდუნება” და ზოლას “აბე მურეს შეცოდება”. იგი ასაბუთებს, რომ “განდეგილის” შექმნა განპირობებული იყო “XIX საუკუნის საქართველოს სინამდვილით, პოეტის შემოქმედებითი და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის ძირითადი ამოცანის, ქართველი ხალხის თვითშეგნების გამოფხიზლების მიზნით”.
- 7655. გოგიაშვილი გ.** ერიჰაა, მარტო ახირებული კი არა, ყორანაშვილი ტერორისტიც ყოფილა, ანუ ფუცუნია ბებიას “ფასდაუდებელ ცნობას” ახლა

ერთ-ერთი რუსი ამხანაგის “სამხილიც” მიემატა. _ გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. _ 2005. _ 9 თებ., №103. _ გვ 4.

ავტორი არ ეთანხმება ისტორიკოს გ. ყორანაშვილის მოსაზრებას, რომლის მიხედვითაც ილია ჭავჭავაძის მკვლელობა მეფის ოხრანკა-ჟანდარმერიის მიერ იყო მოწყობილი.

7656. გოგოლაშვილი გიორგი. ვინ, როგორ და რატომ ებრძვის. _ გაზ. “თბილისი”. _ 2005. _ 12 აგვ.

ავტორი ეხმაურება გაზეთ “წიგნებში” (2005წ. №6, 29 ივლ.-11 აგვ.) გამოქვეყნებულ გიორგი კაკაბაძის წერილს ”ღმერთთან მისთვის ვლასპარაკობ”, რომელშიც განხილულია მათა ნინიძის წიგნი “მადლის წყარო”. ავტორი აკრიტიკებს რეცენზიას, რადგან მიაჩნია, რომ რეცენზენტს წიგნის განხილვა კი არა, ილია ჭავჭავაძის სახელის დაკნინება სურდა.

7657. დაუშვილი რუსუდან. ქართველ მწერალთა იუბილეები ემიგრაციაში: (XX ს. 20-30-იანი წწ.). _ კულტურის ისტორიისა და თეორიის საკითხები. _ 2005. _ XXII. _ გვ. 85-95.

ქართველი ემიგრანტების მიერ ევროპაში ორგანიზებული ილია ჭავჭავაძის (1928, 1932, 1937 წწ.), აკაკი წერეთლის (1935 წ.), ვაჟა-ფშაველასა (1936 წ.) და შოთა რუსთაველის (1937-38 წწ.) საიუბილეო ღონისძიებები.

7658. დარჩიაშვილი თ. “გლახის ნაამბობი” (მცირე კომენტარი). _ საქ. სსრ მეცნ. აკად., ენისა და ლიტერატურის სერია. _ 2004-2005. _ გვ. 7-12.

ილია ჭავჭავაძის რელიგიური მსოფლმხედველობა.

7659. დვალი თ. ერთი მუზეუმის ისტორია და პრობლემები. _ გაზ. “24 საათი”. _ 2005. _ 19 მაისი, №110, გვ. A4.

ჟურნალისტი ესაუბრება ილია ჭავჭავაძის თბილისის ლიტერატურულ-მემორიალური მუზეუმის დირექტორს მზია ნადირაძეს.

7660. ვარდოშვილი ეკა. ილია ჭავჭავაძის რელიგიური ნააზრევადან. _ ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწ. უნ-ტი. ფილოლოგიის ფაკულტეტის ახალგაზრდა მეცნიერთა შრომები. წიგნი მეცხრე. ეძღვნება...დავით გურამიშვილის დაბადების 300 წლისთავს. _ 2005. _ გვ. 9-15.

წერილში ძირითადად ყურადღება გამახვილებულია იმ შეხედულებებზე, რომლებიც გადმოცემულია ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტურ და სალიტერატურო წერილებში.

7661. ვაშაკიძე ია. ერთიანი სამწერლობო ენისა და ქართველური დიალექტების საკითხისათვის (XIX საუკუნის ბოლოსა და XX საუკუნის დასაწყისში მიმდინარე დისკუსიების მიხედვით). _ ქართველოლოგიური კრებული. IV. _ 2005. _ გვ. 52-57.

წერილში სხვა საკითხებთან ერთად საუბარია ილია ჭავჭავაძის შეხედულებებზე ერთიანი სამწერლობო ენის შესახებ.

7662. ვაშაკიძე ია. ილია ჭავჭავაძე _ ტერმინთ-შემოქმედი. _ თბ: ქართული ენა, 2005. _ 112 გვ.

ნაშრომში გაანალიზებულია ილიას პუბლიცისტურ წერილებში გამოყენებული ტერმინოლოგიური მასალა. მოცემულია მევენახეობა-მეღვინეობისა და ქიმიური ტერმინების ისტორიულ-სემანტური ანალიზი.

- 7663.** კაკაბაძე გიორგი. “ღმერთთან მისთვის ვლაპარაკობ”. – გაზ. “წიგნები” (გაზ. “24 საათის” დამატება). – 2005. – №06. – 29 ივლ.-11 აგვ. – გვ. 3-4.
სტატიაში ავტორი განიხილავს მანია ნინიძის წიგნს “მადლის წყარო” (თბ., 1997). იგი აკრიტიკებს ნაშრომს და არასწორად მიაჩნია, რომ მკვლევარი ილიას ნაწარმოებების ყოველ სიტყვასა და ყოველ მეტაფორაში რელიგიურ საწყისს ხედავს. ამავდროულად, უარყოფითადაა შეფასებული მ. ნინიძის მიერ ილიას ტექსტების ანალიზის მეთოდი, რაც, რეცენზენტის აზრით, მცდარი დასკვნებისკენ უბიძგებს ავტორს.
- 7663¹** კაკაბაძე გიორგი. ისევ ქრისტიანული ლიტერატურის შესახებ. – გაზ. “წიგნები” (გაზ. “24 საათის” დამატება). – 2005. – №12. – 5-12 აგვ. – გვ. 2-3.
წერილში ავტორი აგრძელებს მსჯელობას მ. ნინიძის წიგნის – “მადლის წყაროს” შესახებ. იგი აღნიშნავს, რომ მის მიერ გამოქვეყნებული წერილი – “ღმერთთან მისთვის ვლაპარაკობ” – მიზნად არ ისახავდა ილია ჭავჭავაძის პიროვნებისა და მისი შემოქმედების დაკნინებას. ავტორის მიზანია, დაასაბუთოს თავისი მოსაზრება, თუ რა მიზეზით არ მიაჩნია ილია რელიგიურ მწერლად.
- 7664.** კვარაცხელია მედეა. ილია, აკაკი და იაკობი მომავალი თაობის აღზრდისა და საბავშვო ლიტერატურის შესახებ. – წიგნ.: კვარაცხელია მ. საქართველოს ისტორიული წარსული ქართველ სამოციანელთა საბავშვო ლიტერატურაში. – თბ., 2005. – გვ. 3-27.
- 7665.** კვარაცხელია მ. საქართველოს ისტორიული წარსული ილია ჭავჭავაძის საბავშვო ნაწარმოებებში. – წიგნ.: კვარაცხელია მ. საქართველოს ისტორიული წარსული ქართველ სამოციანელთა საბავშვო ნაწარმოებებში. – თბ, 2005. – გვ. 28-49.
- 7666.** კიკაჩიშვილი თენგიზ. თავისუფლების იდეის გამოვლენა ილიას შემოქმედებაში. – მეოთხე საერთაშორისო სიმპოზიუმის მასალები. – თბ, 2005. – გვ. 116-125
- 7667.** კილანავა ცირა. სახელდების – ”ოთარანთ ქერივი” – გააზრებისათვის: (ი. ჭავჭავაძე). – გელათის მეცნ. აკად. ჟურნალი. – 2005. – №6. – გვ. 40-45
- 7668.** კუჭუხიძე გოჩა. ილია ჭავჭავაძის სულიერი ბიოგრაფიის ერთი დეტალი. – ჟურ. “კლასიკური და თანამედროვე ქართული მწერლობა”. – 2005. – №8. – 125-131.
ილია ჭავჭავაძის და ალექსანდრე პუშკინის სულიერი ნათესაობა.
- 7668¹** ლავრელაშვილი ზურაბ. მეტი პროფესიონალიზმი! ანუ რამდენიმე სიტყვა “თვითმარქვია” პოეტებსა და მათ კრიტიკოსებზე. – გაზ. “წიგნები” (გაზ. “24 საათის” დამატება). – 2005. – №07 (26). – 9-22 სექტ. – გვ. 3.
ავტორი ეხმაურება მ. ნინიძის წიგნის – “მადლის წყაროს” შესახებ გამოქვეყნებულ გ. კაკაბაძის სტატიას “ღმერთთან მისთვის ვლაპარაკობ” (გაზ. “წიგნები”, 2005, №06 (25), 29 ივლ.-11 აგვ.). ავტორი არ ეთანხმება გ. კაკაბაძის მოსაზრებებს და მიიჩნევს, რომ მ. ნინიძეს ბევრი რამ ძალზე მარჯვედ და საფუძვლიანად აქვს მიკვლეული და მისი ნაშრომი მეცნიერულ კვლევას იმსახურებს.
- 7669.** ლობჯანიძე სოფიკო, ბიომი უვე. ქართული პედაგოგიკის ისტორიიდან – გერმანოფილური პერიოდი. – ჟურ. “კილო”. – 2005. – №28. – გვ. 64-74. ილია

- ჭავჭავაძის დამოკიდებულება გერმანული საერო სკოლებისადმი; პესტალოცის გავლენა ქართულ პედაგოგიურ აზროვნებაზე.
- 7670. ლომია შორენა.** მცენარეთა, ფრინველთა და ცხოველთა სამყაროს ამსახველი ლექსიკა ილია ჭავჭავაძის ენაში. – ენათმეცნიერების ინსტიტუტის 64-ე სამეცნიერო სესიის მასალები. – თბ, 2005. – გვ. 25-26.
- 7671. მელაძე ლელა.** ილია ჭავჭავაძე_სალიტერატურო კრიტიკის რაობის შესახებ. – წიგნ.: მელაძე ლ. ლიტერატურულ-კრიტიკული წერილები. – თბ, 2005. – გვ. 15-22
- 7672. მენტეშაშვილი ლია.** ილია ჭავჭავაძის პედაგოგიური შეხედულებების თანამედროვე გააზრება. – “ინტელექტი”. – 2005. - №2(22). – გვ. 213-215.
- 7673. მენტეშაშვილი ლ., ფარცხალია ნ.** მასწავლებლის სახე ილია ჭავჭავაძისა და იაკობ გოგებაშვილის შემოქმედებით მემკვიდრეობაში. – ჟურნ. “კავკასიის მაცნე”. – 2005. – №12. – გვ. 110-112
- 7674. მეფარიშვილი თ.** გრიგოლ რობაქაძის ესეისტიკა. – თბ.: თსუ-ს გამ-ბა, 2005.. – 227 გვ.
წიგნის 49-52 გვერდებზე განხილულია გროგოლ რობაქაძის წერილი “ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ტრაგედია”.
- 7675. მიმინოშვილი ოთარ.** ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს ეთნოლოგიის პრობლემები. – წიგნ.: მიმინოშვილი ოთარ. ქართული მწერლობა და საქართველოს ეთნოლოგია. – თბ, 2005. – გვ. 53-97
- 7676. მონიავა მანანა.** ადამიანის ”განდმრთობის” იდეა ილია ჭავჭავაძის დიდაქტიკურ პუბლიცისტიკაში / [რედ.: ნ. ტაბიძე]. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 2005. – 27გვ.
- 7677. ნარიმანიძე ნ.** სწავლა-აღზრდისადმი დამოკიდებულება ილიას “კაცია-ადამიანის?!” მიხედვით. – თბ. პედ. უნ-ტი. “პრომეთე”. – 2005. – №6 (18). – გვ. 83-85.
- 7677¹ ნინიძე მაია.** ანთებული ლამპარი (“გლახის ნაამბობის” სწავლებისათვის). – გაზ. “სკოლა” (ქართული ენა და ლიტერატურა). – 2005. – №5-6
- 7677² ნინიძე მაია.** არჩილი და კესო. – გაზ. ”ახალი განათლება”. – 2005. – №13.
- 7678. ნინიძე მაია.** გული და ესთეტიკა. – ლიტერატურული ძიებანი. – 2005. – XXVI. – გვ. 273-279.
ორი ელემენტის (გული და ესთეტიკა) თანაბარი სრულყოფილების ჰარმონიული მთლიანობა ილია ჭავჭავაძის ლიტერატურული ქმნილებების მაგალითზე.
- 7678¹ ნინიძე მაია.** ”დრო ჰსჭვრიტე” (“ოთარაანთ ქვრივის” სწავლებისათვის) – გაზ. ”ახალი განათლება”. – 2005. – №12.
- 7679. ნინიძე მაია.** მხატვრულ სახეთა სისტემა და რელიგიური დისკურსი” ოთარაანთ ქვრივში” / [რედ.: ნესტან სულავა]; შოთა რუსთაველის სახ. ქართ. ლიტ. ინ-ტი. – თბ., 2005. – 128 გვ.
- 7679¹ ნინიძე მაია.** ოთარაანთ ქვრივი და თავსაფრიანი დედაკაცი. – გაზ. ”ახალი განათლება”. – 2005. – №15.
- 7679² ნინიძე მაია.** ოთარაანთ გიორგის დახასიათებისათვის. – გაზ. ”ახალი განათლება”. – 2005. – №11.
- 7679³ ნინიძე მაია.** პეტრეს სახე და დედააზრი მოთხრობისა “სარჩობელაზედ”. – გაზ. “სკოლა” (ქართული ენა და ლიტერატურა). – 2005. – №7-8.

- 7679⁴** ნინიძე მაია. რა მიზეზია, რომ ასეთი კრიტიკა გვაქვს? _ გაზ. "წიგნები" (გაზ. "24 საათის" დამატება). _ 2005. _ №08 (27), 23 სექტ. -ოქტ.
 გამოხმაურება გ. კაკაბაძის წერილზე "ღმერთთან მისთვის ვლაპარაკობ", რომელშიც განხილულია მ. ნინიძის წიგნი "მადლის წყარო, ილია ჭავჭავაძის მრწამსი და მისი შემოქმედება" (გაზ. "წიგნები", 2005, №6. _ 29 ივლ.-11 აგვ.).
- 7679⁵** ნინიძე მარიამ. "უძვირესი ქვისა მრავალსასყიდლისა" (ოთარაანთ ქვირვის სულიერი პორტრეტისათვის). _ გაზ. "ახალი განათლება". _ 2005. _ №10.
- 7680.** ნიშნიანიძე, რუსუდან. საქართველო-სამანს აქეთ და სამანს იქით... წიგნი I და წიგნი II. _ თბ.: მერანი, 2005.
 წიგნის ორივე ტომში სხვა საკითხებთან ერთად დიდი ადგილი ეთმობა ქართველი ემიგრანტების დამოკიდებულებას ილია ჭავჭავაძისადმი. ნაჩვენებია, თუ როგორ აისახა ქართულ ემიგრანტულ პრესაში ილიას შემოქმედებასთან, მის მოღვაწეობასა და მკვლევლობასთან დაკავშირებული საკითხები.
- 7681.** პოეტები_წინასწარმეტყველები... _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 2005. _ 13 აგვ., №191-192, 7გვ.
 ილია ჭავჭავაძისა და სხვა პოეტების შესახებ, რომლებმაც იწინასწარმეტყველეს საქართველოს თავისუფლება.
- 7682.** ჟორდანია გ. მარტვილობა მესიისა: ახალი მასალები ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობის შესახებ / [რედ.: რ. მეტრეველი; ხელნაწერი გამოსაცემად მოამზადა ა.გ. ჟორდანიამ]. _ თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 2005. _ 485გვ.
 ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობის საარქივო მასალის გაცნობის შედეგად მკვლევარი მივიდა იმ დასკვნამდე, რომ ეს მკვლევლობა ორგანიზებული იყო სოციალ-დემოკრატთა ექსტრემისტული ფრთის მიერ.
- 7683.** ჟორდანია ნოე. ორი პოეტი: ილია: (მოღვაწეობა). _ წიგნი: შარაძე გ. ქართული ემიგრანტული ჟურნალისტიკის ისტორია. ტ. VI. _ თბ, 2005. _ გვ. 128-130.
- 7684.** სახოკია თედო. ილია ჭავჭავაძე სოხუმში [წიგნიდან: "ჩემი საუკუნის ადამიანები". - თბ., 1969 წ.]. - ჟურ. "რიწა". - 2005. - №2. - გვ. 7-9.
- 7684¹** სინჯარაძე დალი. "პასუხი". _ გაზ. "წიგნები" (გაზ. "24 საათის" დამატება). _ 2005. _ №07 (26). _ 9-22 სექტ. _ გვ. 2.
 ავტორი ეხმაურება მ. ნინიძის წიგნის _ "მადლის წყაროს" შესახებ გამოქვეყნებულ გ. კაკაბაძის სტატიას "ღმერთთან მისთვის ვლაპარაკობ" (გა. "წიგნები", 2005, №06 (25), 29 ივლ.-11 აგვ.) და მიიჩნევს, რომ იგი ილია ჭავჭავაძის ღირსებას შეურაცხჰყოფს.
- 7685.** სიჭინავა ნ. მხატვრული თხზულება, თემა, ეპოქა და ლიტერატურული კრიტიკა (ილია ჭავჭავაძის "განდეგილის" მიხედვით). _ ჟურნ. "კლასიკური და თანამედროვე ქართული მწერლობა". _ 2005. _ №8. _ გვ. 132-140.
- 7686.** სიჭინავა ნ. სახე ქვეყნისა და მადლი ცისა (ილია ჭავჭავაძის "აჩრდილის" მიხედვით). _ ჟურნ. "კლასიკური და თანამედროვე ქართული მწერლობა". _ 2005. _ №9. _ გვ. 96-102.
- 7687.** სოფრომაძე ქ. ი. ჭავჭავაძის როლი ქართული ეკონომიკური ტერმინოლოგიის ჩამოყალიბებაში (მე-19 საუკუნის მეორე ნახევარში). _ თბ. სახელმწ. პედ. უნ-ტი. "პრომეთე". _ 2005. _ №5(17). _ გვ. 130-133.

- 7688. სპარსიაშვილი არჩილ.** ილიას ირმები (ირმები ილიას შემოქმედებაში). – წიგნ: სპარსიაშვილი ა. ქრისტიანობა და ჩვენი მწერლობა (XIX საუკუნე) წ. III. – თბ, 2005. – გვ. 4-10.
ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულება ქრისტიანულ კულტურასთან.
- 7689. ტაბიძე გალაკტიონ.** წიწამურში რომ მოჰკლეს ილია: [ლექსი]. – წიგნ.: ტაბიძე გ. საარქივო გამოცემა ოცდახუთ წიგნად /საქ. კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის სამინისტრო, საქ. გ. ლეონიძის სახ. ქართ. ლიტ-რის სახელმწ. მუზეუმი; შემდგ.-რედაქტორი: იზა ორჯონიკიძე – თბ.: ლიტერატურის მატრიანე, 2005. – გვ. 217.
- 7690. ტაბიძე გალაკტიონ.** ილიას მოტივი: [ლექსი]. – წიგნ.: ტაბიძე გ. საარქივო გამოცემა ოცდახუთ წიგნად /საქ. კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის სამინისტრო, საქ. გ. ლეონიძის სახ. ქართ. ლიტ-რის სახელმწ. მუზეუმი; შემდგ.-რედაქტორი: იზა ორჯონიკიძე – თბ.: ლიტერატურის მატრიანე, 2005. – გვ. 222.
- 7691. ფირცხალაია ნათელა.** ილია ჭავჭავაძე და იაკობ გოგებაშვილი რელიგიური აღზრდის შესახებ. – თბ. სახ. პედ. უნ-ტი: “პრომეთე”. – 2005. - №6(18). – გვ. 48-51.
- 7692. ფარცხალაია ნათელა, მენტეშაშვილი ლია.** საოჯახო აღზრდა – როგორც პრიორიტეტული მიმართულება ილია ჭავჭავაძისა და იაკობ გოგებაშვილის პედაგოგიკურ ნააზრევში. – ჟურ. “საზრისი”. – 2005. - №17. – გვ. 224-227.
- 7693. ქარდავა მ.** დროისა და სივრცის, როგორც არქიტექტურული ელემენტების პრობლემა (ი. ჭავჭავაძის “მგზავრის წერილების” მიხედვით). – კლასიკური და თანამედროვე ქართული მწერლობა. – 2005. – №9. – გვ. 103-108.
- 7694. ქაჯაია მ.** ილია ჭავჭავაძის პოემათა ზოგიერთ სტილურ თავისებურებათა შესახებ. – წიგნ.: ქაჯაია მ. ლიტერატურულ ნარკვევები და წერილები. – თბ, 2005. – გვ. 48-68.
ნაშრომში გაანალიზებულია ილიას საზოგადოებრივი შეხედულებები, ზნეობრივი პოზიციები და სულიერი ინტერესები. ყურადღება გამახვილებულია ილიას, როგორც მჭევრმეტყველის, ოსტატობაზე.
- 7695. ქაჯაია მ.** საყურადღებო მონოგრაფია ილია ჭავჭავაძის ფენომენის შესახებ. – წიგნ: ქაჯაია მ. ლიტერატურული ნარკვევები და წერილები. – თბ, 2005. – გვ. 43-47.
რეცენზია წიგნზე: მინაშვილი ლადო. ილია ჭავჭავაძე (ცხოვრება და შემოქმედებითი ასპექტების დახასიათება). – თბ: თსუ-ს გამ-ბა, 1995. – 414 გვ.
- 7696. ყვარელში ილიაობა აღნიშნეს:** ინფორმაცია / ინტერპრესნიუსი. – გაზ. ”საქ. რესპუბლიკა”. – 2005. – 9 ნოემბ., №260.
- 7697. შავგულიძე ნ.** “თავსაფრიანი დედაკაცი”... ალიბი. – წიგნ: შავგულიძე ნ. ჟამთააღმწერელნი: – თბ, 2005. – გვ. 7-20.
მომავლისათვის ნ. ლორთქიფანიძის “თავსაფრიანი დედაკაცისა” და ი. ჭავჭავაძის “ოთარაანთ ქვრივის” შედარებითი დახასიათება.
- 7698. მენგელია მ.** ი. ჭავჭავაძის “განდგეილი” და “გველისმჭამელი”. – წიგნ.: მენგელია მ. ვაჟა-ფშაველას ერთი პოემა. – თბ, 2005. – გვ. 111-136.

- 7699.** "ჩემო კარგო ქვეყანავ" / [მასალები შეკრიბეს და მოამზადეს: კ. ბოკერიაძე, მ. ონიანმა და ზ. ქართველიშვილმა; რედ.-გამომცემელი: ნინო კანდელაკი]. – თბ.: დიდოსტატი, 2005. – 51 გვ. – (ნორჩი მართლმადიდებლის ბიბ-კა).
ილია ჭავჭავაძეს ეხება წიგნის ორი მონაკვეთი: "მამული, ენა, სარწმუნოება" და "ქართველ საერო მოღვაწეთა სასულიერო პოეზია".
- 7700.** წიკლაური გ. ფუცუნია ბებია და "ისტორიზმის პრინციპი", ანუ იმ ერთი არაკის გომიასი არ იყოს, სპილოს რომ უყეფდა. – გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". – 2005. – 9 თებ., №31. – გვ. 4.
ავტორი არ ეთანხმება ისტორიკოს გ. ყორანაშვილის იმ მოსაზრებას, რომ ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობა დაკავშირებულია იოსებ ჯულაშვილთან და ოხრანკასთან.
- 7701.** წიკლაური თ. "ვინ არის ჭკვიანი ქართველი?". – გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". – 2005. – 5 მარტი, №52. – გვ. 5.
სტატიაში მოტანილია ქართველი ემიგრანტის შალვა ამირეჯიბის სიტყვები ილია ჭავჭავაძეზე, რომელიც მან წარმოთქვა მწერლის გარდაცვალებიდან 25-ე წლისთავზე პარიზში. იგი "ჭკვიანი ქართველის" მაგალითად ასახელებს ილია ჭავჭავაძეს.
- 7702.** წიქარიშვილი ლ. "მადლისმქნელი პიროვნების კონცეფცია" (წმიდა მხედრის სახე-იდებისათვის ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში). – კლასიკური და თანამედროვე ქართული მწერლობა. – 2005. – №9. – გვ. 77-95.
- 7703.** წმინდა ექვთიმე ღვთისკაცი (თაყაიშვილი). ილია: "ილია თავს არ დაზოგავდა და არც უკან დაიხევდა საზოგადო საქმეში". – ჟურ. "საპატრიარქოს უწყებანი". – 2005. – №14(321). – გვ. 20-21.
- 7704.** წმიდა ილია მართალი (ჭავჭავაძე): (ცხოვრება და მოღვაწეობა). – წიგნ.: XX საუკუნის მოღვაწეები. მათ არ უღალატეს ქრისტეს. – თბ., 2005. – გვ. 58-60.
- 7705.** ხორავა ი. "მგზავრის წერილები" – მეორე გაკვეთილი: (მოთხრობის VI-VIII თავების სწავლება). – ჟურნ. "საზრისი". – 2005. – №19. – გვ. 143-149.
- 7706.** ხორავა ი. "მგზავრის წერილების" ტექსტზე მუშაობისათვის. – ჟურნ. "საზრისი". – 2005. – №18. – გვ. 157-164.
- 7707.** ხოფერია ნ. "გრძნობაც ერთი დარგია ცნობადისა..."; 8 ნოემბერს ილია ჭავჭავაძის დაბადების დღე იყო. – გაზ. "საქ. რესპუბლიკა" (ყოველკვირეული ლიტერატურულ-პუბლიცისტური ჩანართი №32). – 2005. – 12 ნოემბ.
- 7708.** ჯავახიშვილი ანზორ, თუშიშვილი გიორგი. ილია ჭავჭავაძე და საგლეხო ბანკი. – ჟურ. "ინტელექტი". – 2005. – №3. – გვ. 112-114.
საქართველოს სოციალურ – ეკონომიკური მდგომარეობა 1864 წლის საგლეხო რეფორმის პერიოდში: ილია ჭავჭავაძის შეხედულებები ქართული საგლეხო ბანკის საქმიანობის შესახებ.
- 7709.** ჯოლოგუა თ. საინტერესო და სასარგებლო წიგნი. – მწიგნობარი-05. – თბ., 2005. – გვ. 196-200.
რეცენზია ლადო მინაშვილის წიგნზე "ლიტერატურული ნარკვევები და წერილები. – თბ., 2003.
რეცენზენტი წერს: "ლ. მინაშვილის წიგნში ცენტრალური ფიგურა ილია ჭავჭავაძეა: მისი ცხოვრებისა და აზროვნების წესი, მხატვრული შემოქმედების ხასიათი, მიმართულებები თუ ცალკეული თავისებურებები,

ილიას ლიტერატურათმცოდნეობითი ნააზრევი, მისი პიროვნული თუ ლიტერატორული მიმართება ქართველ მწერლებთან”.

2006

- 7710. ამირხანაშვილი ი.** ქართული ლიტერატურის საყმაწვილო ისტორია: მხსნელი ილია ჭავჭავაძე (1837-1907). “მამათა” და “შვილთა” ბრძოლა “...მაშინ ეპოქა გათავდა დიდი”. _ გაზ. “ლიტ. საქართველო”. _ 2006. _ №26, 7 ივლ.
- 7711. ახოზაძე თ.** ილიას მკვლევლობის ახალი დეტალები. _ გაზ. “თბილისელები”. _ 2006. _ №28
- 7712. ბატიაშვილი ე.** თანამდევნი სული: ილია და საქართველო. 2007 წელი – “ილიას წელი”. _ გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. _ 2006. _ 7 ნოემბ., №218. _ გვ. 5.
წერილის ავტორი ხაზს უსვამს ილიას განსაკუთრებულ ადგილს საქართველოს ისტორიაში და საჭიროდ მიიჩნევს, დაფუძნდეს სტრატეგიული კვლევის ილია ჭავჭავაძის პოლიტოლოგიური ცენტრი”, სადაც წარმართება მთელი მისი მემკვიდრეობის მიზანმიმართული კვლევა-ძიება.
- 7713. ბატიაშვილი ე.** როგორ მოვუგოთ ომი რუსეთს? რას გვიჩვენებს კაჩინსკი დღეს და რას გვიჩვენებს ილია ადრე... _ გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. _ 2006. _ 4 აგვ., №150.
ავტორი საზოგადოებას შეახსენებს ილიას შეხედულებას რუსეთთან დამოკიდებულების შესახებ, რომელიც გულისხმობდა მშვიდ, გაწონასწორებულ პოლიტიკას.
- 7714. ბაქრაძე ა.** ილია ჭავჭავაძე – წიწამური: [დოკუმენტური ნარკვევი] / რედ.: ლაშა ბაქრაძე. _ თბ.: პეგასი, 2006. _ 228გვ. _ (ილუსტრირებული ბიოგრაფიები, 1).
ნარკვევში ნაჩვენებია ილიას საქმიანობა როგორც საზოგადოებრივ, ისე ლიტერატურულ ასპარეზზე. ავტორი ეხება ქვეყნისათვის ყველა იმ მნიშვნელოვან საკითხს, რომელთანაც უშუალოდ იყო დაკავშირებული ილია. იგი დოკუმენტური სიზუსტით გადმოსცემს ილიას თავგადასავალს.
- 7715. ბაქრაძე ა.** ილია ჭავჭავაძე / რედ.: ლაშა ბაქრაძე. _ [თბ]: პეგასი, 2006. _ 228გვ. _ (ილუსტრირებული ბიოგრაფიები, №1 / გამომც.: ლაშა ბაქრაძე).
- 7716. ბედუკაძე ა.** დღეს და ყოველთვის: [ინტერვიუ] / ესაუბრა ლუკა ჯოხაძე. _ გაზ. “24 საათი”. _ 2006. _ 30 დეკ., №292, - (ლიტერატურული ჩანართი “ილია ჭავჭავაძე_169”, გვ. 4).
საუბარი ილია ჭავჭავაძის საგურამოს სახელმწიფო მუზეუმის დირექტორთან.
- 7717. ბერბიჭაშვილი ქეთევან.** გიგლა ძიას ილიასათვის არ უსვრია, მამას უთხრა, _ თოფი ეტლის “დუგას” ვესროლეო! [ინტერვიუ] / ესაუბრა დიტო ჩუბინიძე. _ გაზ. “ასავალ-დასავალი”. _ 2006. _ №36, 4-10 სექტ. _ გვ. გვ. 37.
გიგოლა ბერბიჭაშვილის ბიძაშვილის შვილი, ქეთევან ბერბიჭაშვილი საუბრობს თავისი ბიძის შესახებ.

- 7718. ბუბუტიევილი ე.** "მაგრამ, რამდენადაც მშვენიერი ხარ...": [ინტერვიუ] / ესაუბრა მამუკა საყვარელიძე. _ გაზ. "24 საათი". _ 2006. _ 30 დეკ., №292, - (ლიტერატურული ჩანართი "ილია ჭავჭავაძე_169", გვ. 4).
საუბარი ბიზნესმენ ელგუჯა ბუბუტიევილთან ილია ჭავჭავაძის იუბილესთან დაკავშირებით.
- 7719. გამოჩენილი ადამიანები და ჭადრაკი.** _ გაზ. "მსოფლიო სპორტი". _ 2006. _ 20 თებ.
გამოჩენილ ადამიანთა შორის, რომლებიც ჭადრაკს კარგად თამაშობდნენ, დასახელებულია ილია ჭავჭავაძეც.
- 7720. განაჩენი:** როგორ დამთავრდა ბერბიჭაშვილის სასამართლო? _ გაზ. "ასავალ-დასავალი". _ 2006. _ №45, 6-12 ნომბ. _ გვ. 18-19.
გაზეთი აქვეყნებს გიგოლა ბერბიჭაშვილის მიმართ გამოტანილ საბოლოო განაჩენის ტექსტს.
- 7721. გელოვანი მირზა.** ილიას ობელისკთან: [ლექსი]. _ წიგნ.: გელოვანი მ. 100 ლექსი. _ თბ., 2006. _ გვ. 58.
- 7722. გოგოჭური ნიკო.** ბერბიჭაშვილმა ეტლის "დუგას" კი არა ილიას ესროლა! [ინტერვიუ] / ესაუბრა დიტო ჩუბინიძე. _ გაზ. "ასავალ-დასავალი". _ 2006. _ №37, 11-17 სექტ. _ გვ. 38.
- 7723. გოგოჭური ნიკო.** ვინ იყო ვალიკო ბაქრაძე, რომელსაც ბერბიჭაშვილმა თავისი ცოლ-შვილის პატრონობა სთხოვა. [ინტერვიუ] / ესაუბრა დიტო ჩუბინიძე. _ გაზ. "ასავალ-დასავალი". _ 2006. _ №34, 21-27 აგვ. _ გვ. 38.
- 7724. გოგოჭური ნიკო.** ილიას მკვლელობა 95 პროცენტით გავხსენი! [ინტერვიუ] / ესაუბრა დიტო ჩუბინიძე. _ გაზ. "ასავალ-დასავალი". _ 2006. _ №46, 13-19 ნომბ. _ გვ. 49.
- 7725. გოგოჭური ნიკო.** რა მოხდა წიწამურთან 99 წლის წინათ? [ინტერვიუ] / ესაუბრა დიტო ჩუბინიძე _ გაზ. "ასავალ-დასავალი". _ 2006. _ №28, 10-16 ივლ.
პროფესორი ნ. გოგოჭური ეხმაურება ილია ჭავჭავაძის მკვლელობასთან დაკავშირებით გაზეთში გამართულ პოლემიკას. იგი რედაქციას სთავაზობს სასამართლოზე გიგლა ბერბიჭაშვილის დაკითხვის ოქმების ასლებს, რომლებიც მას კვბ-ს არქივებიდან დიდი წვალებით მოუპოვებია.
- 7726. გოგოჭური ნიკო.** ფილიპე მახარაძემ და მამია ორახელაშვილმა ნოე ჟორდანიას ბაქოდან დაურეკეს და დაპატიმრებული ბერბიჭაშვილი და ჯაში გაათავისუფლებინეს! [ინტერვიუ] / ესაუბრა დიტო ჩუბინიძე. _ გაზ. "ასავალ-დასავალი". _ 2006. _ №31, 31 ივლ.-6 აგვ. _ გვ. 38.
გაგრძელება: №33, 14-20 აგვ. _ გვ. 38.
- 7727. გოგოჭური ნიკო.** ილია ჭავჭავაძის მკვლელობა (არქივის დოკუმენტები). _ "ოლე". _ 2006. _ №1, გვ. 27-36; №2, გვ. 34-45.
- 7728. გოგოჭური ნიკო.** "მე შაირი არ მეწადა". _ ჟურ. "ოლე". _ 2006. _ №4. _ გვ. 47-53.
ავტორი ეხმაურება გ. ყორანაშვილის წერილს, განმარტავს თავის პოზიციას ილია ჭავჭავაძის მკვლელობასთან დაკავშირებით და მიუთითებს, რომ გ. ყორანაშვილი არაობიექტურად აკრიტიკებს მას.
- 7729. გურული ვახტანგ.** ილიადან ილიამდე. წიგნი პირველი: წმიდა ილია მართალი. / რედ.: მ. ვაჩნაძე. _ თბ: უნივერსალი, 2006. _ 82 გვ.

ნაშრომში განხილულია წმინდა ილია მართლის ზოგიერთი მსოფლმხედველობითი საკითხი. ნაჩვენებია მისი ბრძოლა ეროვნული ცნობიერების აღდგენის, ქვეყნის ეკონომიკური აღორძინებისა და სხვა პრობლემების გადასაწყვეტად.

7730. დამცველი ვერავინ დაიცვა. _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა" (ყოველკვირეული ლიტერატურულ-პუბლიცისტური ჩანართი №60). _ 2006. _ 17 ივნ., №116, 8-9 გვ.

რუსეთის სახელმწიფო სათათბიროს დეპუტატის, ადვოკატ ოსიკო ბარათაშვილისა და ილია ჭავჭავაძის ურთიერთობის შესახებ.

7731. დარჩაშვილი ალიკა. როგორ ვერ მოკლეს ქართველებმა ილია. როგორ მოკლეს ქართველებმა ილია: [ლექსები]. _ წიგნ: დარჩაშვილი ალიკა. პასკვილი საქართველოზე. როგორ მოკლეს ქართველებმა ილია. _ თბ.: თობალისი, 2006, გვ. 108-109.

7732. დახუნდარიძე გულისა. გაზეთ "ასავალ-დასავალის" რედაქციას, ბატონ დიტო ჩუბინიძეს. _ გაზ. "ასავალ-დასავალი". _ 2006. _ №41, 9-15 ოქტ. _ გვ. 40. წერილის ავტორი ადასტურებს ისტორიას ილიას საათის შესახებ, რომელიც თითქოს-და ფილიპე მახარაძეს აღმოაჩნდა.

7733. ევგენიძე ი. ილია და აკაკი. _ გაზ. "24 საათი". _ 2006. _ 30 დეკ., №292, - (ლიტერატურული ჩანართი "ილია ჭავჭავაძე_169", გვ. 6).

7734. ვასაძე თ. ილია ჭავჭავაძე: მგზავრის წერილები. განდევილი. _ წიგნ.: ვასაძე თ. ლიტერატურული ფრაგმენტები: მასწავლებლის მეგზური. თბ.: დიოგენე, 2006. _ გვ. 6-11.

7735. ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: საკითხავი წიგნი ქართულ ლიტერატურაში. X კლასი. წიგნი I / შემდგ.: ნანა კუცია; რედ.: რევაზ მიშველაძე. _ თბ.: მერიდიანი, 2006. _ 223-421.

7736. ილია ჭავჭავაძის ლიტერატურულ-მემორიალური მუზეუმი. საგურამოს ილია ჭავჭავაძის სახელმწიფო მუზეუმი. _ წიგნ.: მუზეუმების შესახებ: კრებული / საქ. კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის სამინისტრო. _ თბ., 2006. _ გვ. 267, 286.

კრებულში მოცემულია მუზეუმების მისამართები და ტელეფონის ნომრები.

7737. ილიას მკვლელობის ახალი დეტალები: ინტერვიუ ისტორიკოს გურამ ყორანაშვილთან / ჩაიწერა თ. ახოზაძემ. _ ჟურ. "თბილისელები". _ 2006. _ №28.

პროფესორი გურამ ყორანაშვილი საარქივო მასალაზე დაყრდნობით მივიდა იმ დასკვნამდე, რომ ილია ჭავჭავაძის მკვლელობა ოხრანკა— ჟანდარმერიის მიერ იყო ორგანიზებული.

7738. იმნაიშვილი ვ. ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება და ილია ჭავჭავაძე. _ წიგნ.: იმნაიშვილი ვ. არდავიწყება მოყვრისა... (ქართველ მეცნიერთა და საზოგადო მოღვაწეთა ეპისტოლური მემკვიდრეობიდან). _ თბ., 2006. _ გვ. 149-166.

7739. კალანდარიშვილი გულნარა. ტრადიცია და თანამედროვეობა ახალ ქართულ ლიტერატურაში / რედ.: ნინო რამიშვილი. _ თბ.: ფონდი "თანამედროვეობა და მემკვიდრეობა", 2006. _ 320გვ.

წიგნის რამდენიმე თავი ეხება ილია ჭავჭავაძეს:

1) ბიბლიის ლიტერატურული ადაპტაცია ქართველ რომანტიკოსთა პოეზიაში. წიგნის ამ მონაკვეთში (გვ. 45-52) მოცემულია ილიას შეხედულებანი ვახტანგ ორბელიანისა და ნიკოლოზ ბარათაშვილის შესახებ.

2) XIX საუკუნის 70-იან წლებში “მამათა” და “შვილთა” პოლემიკის ზნეობრივ-რელიგიური ასპექტები.

3) ქრისტიანული ტრადიციები ილიას შემოქმედებაში.

7740. კოტეტიშვილი დ. არჩვაძე ს. ილია ჭავჭავაძის კულტურულ-საგანმანათლებლო მოღვაწეობა. _ ჟურ. “საქართველოს ბიბლიოთეკა”. _ 2006. _ №1. _ გვ. 30-32.

7741. მანსვეტაშვილი იაკობ. ”ილიას პურადობა”: [მოგონება]. _ გაზ. ”24 საათი”. _ 2006. _ 30 დეკ., №292, - (ლიტერატურული ჩანართი ”ილია ჭავჭავაძე_169”, გვ. 5).

7742. მანსვეტაშვილი იაკობ. მოგონებანი. მოთხრობა. პოემა. ლექსები / [შემდგენელი, წინასიტყ. ავტორი და გამომცემელი: დავით ცერცვაძე; რედ.: ნათელა ჭყობიძე. _ თბ., 2006. _ 284გვ. _ (ქართული მემუარული ლიტერატურა).

მოგონებებში დიდი ადგილი ეთმობა ილია ჭავჭავაძეს.

7743. მონიავა მანანა. ქართული ქრისტიანული კულტურის პარადიგმები ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტიკაში. _ ჟურნალისტური მიგნანი. IX / პროფ. ნოდარ ტაბიძის რედაქციით. _ თბ., 2006. _ გვ. 26-42.

ნაშრომში განხილულია ილიას პუბლიცისტური წერილები: ”ოსმალის საქართველო”, ”აი ისტორია”, ”ლუარსაბ წამებული”, იასე ანდრონიკაშვილი” და სხვები. ავტორი საუბრობს ილიას პუბლიცისტური თხრობის მრავალფეროვნებაზე, აღმზრდელით ხასიათზე, მის ხატოვან ენასა და შეფასების კრიტერიუმებზე.

7744. მჭედლიშვილი მიხეილ. ოთხი ტყუილი ილია ჭავჭავაძესთან დაკავშირებით. _ გაზ. “ასავალ-დასავალი”. _ 2006. _ №25, 19-25 ივნ. _ გვ. 8-9.

წერილის ავტორი აკრიტიკებს ტარიელ სართანიას მიერ გამოთქმულ მოსაზრებებს ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობასთან დაკავშირებით.

7745. ოქროსცვარიძე ნ. “განდევილი” და “რამეთუ კაცი ვარ”. _ ჟურნ. “კრიტერიუმი”. _ 2006. _ №15. _ გვ. 154-156.

ილია ჭავჭავაძის პოემისა და გ. ებერსის რომანის შეპირისპირებითი ანალიზი.

7746. ჟორდანიას რევაზ. ეკონომისტმა ტარიელ სართანიამ მამაჩემის _ პროფესორ გივი ჟორდანიას ნაღვაწი მისიკურთა! _ გაზ. “ასავალ-დასავალი”. _ 2006. _ № 25, 19-25 ივნ. _ გვ. 8.

ავტორი ეხმაურება გაზეთ “ასავალ-დასავალში” (№23-ში) გამოქვეყნებულ ტარიელ სართანიას ინტერვიუს და აცხადებს, რომ ტ. სართანიამ მისი მამის გამოკვლევა მიითვისა.

7747. რაზიკაშვილი ზ. დიდებულია ქართული კლასიკური მწერლობა: ინტერვიუ სამშენებლო კომპანია “ ოლიმპიური ვარსკვლავის” პრეზიდენტთან, ზაზა რაზიკაშვილთან / ჩაიწერა ლ. ბაიდაურმა. _ გაზ. “24 საათი” _ 2006. _ 30 დეკ., №292, - (ლიტერატურული ჩანართი ”ილია ჭავჭავაძე_169”, გვ. 8).

საუბარი ეხება ილიას იუბილესათვის მზადებას.

- 7748. რატინი ირმა.** ქრონოტოპი ილია ჭავჭავაძის პროზაში: (ხუთი თხზულების ანალიზი). _ თბ.: უნივერსალი, 2006.
- ნაშრომის ავტორი მიზნად ისახავს მხატვრული დროისა და სივრცის სტრუქტურულ-ესთეტიკური ფუნქციის განსაზღვრას რეალისტურ პროზაში და მის თავისებურებათა გამოვლენას ი. ჭავჭავაძის, როგორც რეალისტი მწერლის, თხზულებებში.
- 7749. რა ხდებოდა გიგოლა ბერბიჭაშვილის სასამართლო პროცესზე.** _ გაზ. “ასავალ-დასავალი”. _ 2006. _ №37, 11-17 სექტ. _ გვ. 38-39.
- გაზეთი აგრძელებს გიგოლა ბერბიჭაშვილის სასამართლო პროცესზე მოწმეთა და ეჭვმიტანილთა დაკითხვების ოქმების გამოქვეყნებას.
- გაგრძელება: №38, 18-24 სექტ. _ გვ. 38-39.
- №39, 25 სექტ.-1 ოქტ. _ გვ. 38-39.
- №40, 2-8 ოქტ. _ გვ. 38-39.
- №41, 9-15 ოქტ. _ გვ. 40-41.
- №42, 16-22 ოქტ. _ გვ. 42-43.
- №43, 23-29 ოქტ. _ გვ. 42-43.
- №44, 30 ოქტ.-5 ნოემბ. _ გვ. 40-41.
- 7750. როდის შერაცხა წმიდანად ჩვენმა ეკლესიამ ილია (ჭავჭავაძე) მართალი?** _ გაზ. “ასავალ-დასავალი”. _ 2006. _ №31, 31 ივლ.-6 აგვ. _ გვ. 22.
- 7751. სართანია ტარიელ.** 99 წლის შემდეგ პროფესორი სართანია ხსნის ილიას მკვლელობას! ვინ იყო ვიღაც “იმერელი”, რომელიც დღემდე ყველას სერგო ორჯონიკიძე ჰგონია? [ინტერვიუ] / ესაუბრა დიტო ჩუბინიძე. _ გაზ. “ასავალ-დასავალი”. _ 2006. _ №23, 5-11 ივნ. _ გვ. 16-17.
- ტ. სართანიას მტკიცებით, ილია ჭავჭავაძის მკვლელობასთან უშუალოდ დაკავშირებული იყო ფილიპე მახარაძე. ხოლო მისი უშუალო მკვლელი იყო არა გიგოლა ბერბიჭაშვილი, არამედ ერმილე დოლიძე.
- ინტერვიუსთან ერთად გაზეთი ბეჭდავს ფოტოებს, რომლებშიც აღბეჭდილია ილიას მკვლელობაში ეჭვმიტანილები; ეტლი, რომელშიც მოკლეს ილია; ყარამან ფაღავა და სერგო ორჯონიკიძე.
- 7752. სენსაცია ქართული პერიოდიკის ისტორიაში _ ილიას მკვლელის - გიგოლა ბერბიჭაშვილის დაკითხვის ოქმები პირველად “ასავალ-დასავალის” ფურცლებზე!..** _ გაზ. “ასავალ-დასავალი”. _ 2006. _ №28, 10-16 ივლ. _ გვ. 39.
- გაზეთი აქვეყნებს გიგოლა ბერბიჭაშვილის დაკითხვის ოქმებს, მის ჩვენებებს, რომლებიც მან 1940-1941 წლებში საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის უმაღლეს სასამართლოს მისცა. ეს დოკუმენტები გაზეთ “ასავალ-დასავალის” რედაქციას გადასცა პროფესორმა ნიკო გოგოჭურმა.
- გაგრძელება: №29, 17-23 ივლ. _ გვ. 38-39;
- №30, 24-30 ივლ. _ გვ. 38-39;
- №31, 31 ივლ.-6 აგვ. _ გვ. 38-39;
- №32, 7-14 აგვ. _ გვ. 38-39;
- №33, 14-20 აგვ. _ გვ. 38-39;
- №34, 21-27 აგვ. _ გვ. 38-39;
- №35, 28 აგვ.-3 სექტ. _ გვ. 40-41;
- №36, 4-10 სექტ. _ გვ. 38-39.

- 7753. სიმაშვილი თ.** ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობა, სოციალ-დემოკრატები და “ობრანკა”. – ჟურ. “კავკასიის მაცნე”. – 2006. – №15. – გვ. 11-27.
- 7754. ტყემალაძე თ.** რა იქნებოდა... – გაზ. ”24 საათი”. – 2006. – 30 დეკ., №292, – (ლიტერატურული ჩანართი ”ილია ჭავჭავაძე_169”, გვ. 8).
ავტორი გამოთქვამს სურვილს, რომ სოფელ კარდენახში დაიდგას მემორიალური სვეტი, რომელიც მიემდგვნებოდა ილიას ლექსს “ყვარლის მთებს”.
- 7755. ფეიქრიშვილი ჟუჟუნა.** ილია ჭავჭავაძე და ახალი ქართული სალიტერატურო ენა. – წიგნ: ფეიქრიშვილი ჟ. ქართული ენის მოამაგენი. – თბ: ჯანსუღ ღვინჯილია, 2006. – გვ. 7-1.5
- 7756. ფეიქრიშვილი ჟუჟუნა.** სახელთა აფიქსიური წარმოების ზოგიერთი თავისებურება ი. ჭავჭავაძის პუბლიცისტიკაში. – წიგნ: ფეიქრიშვილი ჟ. ქართული ენის მოამაგენი. – თბ.: ჯანსუღ ღვინჯილია, 2006. – გვ. 23-28.
- 7757. ქურდაძე შოთა.** ილია ჭავჭავაძის მოსაზრებანი “ვეფხისტყაოსნის” ტექსტუალური მასალის სწავლების შესახებ. – წიგნ.: ქურდაძე შ. დიდაქტიკურ-მეთოდოლოგიური ეტიუდები. I. – თბ.: ფარნავაზი, 2006. – გვ. 143-149.
ავტორი საუბრობს “ვეფხისტყაოსნის” ტექსტობრივი სწავლების იმ პედაგოგიკურ-მეთოდოლოგიურ სისტემაზე, რომელიც წარმოდგენილია ილიას “გლახის ნაამბობის” მეხუთე თავში.
- 7758. ღვინჯილია ჯ.** “გმირის დამბადი დიდი საგანი”. – გაზ. ”24 საათი”. – 2006. – 30 დეკ., №292, – (ლიტერატურული ჩანართი ”ილია ჭავჭავაძე_169”, გვ. 2-3).
- 7759. ყორანაშვილი გურამ.** ახირებულობის, ტენდენციურობისა და ბოლმიანობის ნაზავი. – ჟურ. “ოლე”. – 2006. – №3. – გვ. 41-44.
წერილში ავტორი არ ეთანხმება ნიკო გოგოჭურის (ჟურ. “ოლე”, 2006, №1, 2) მიერ ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობის გაშუქების საკითხს
- 7760. ყიფიანი მ.** კვლავ ილია ჭავჭავაძის “განდეგილის” შესახებ. – წიგნ.: ყიფიანი მ. ლიტერატურული წერილები. – თბ., 2006. – გვ. 45-54.
- 7761. ყიფიანი ნინო.** სს ”გაერთიანებული ქართული ბანკი და ილია ჭავჭავაძის პერსონალური ენციკლოპედია. – გაზ. ”24 საათი”. – 2006. – 2 აგვ., №172, გვ. A 8.
წერილში ნათქვამია, რომ შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის ახალი ქართული ლიტერატურის განყოფილების მკვლევართა ჯგუფმა მუშაობა დაიწყო ილია ჭავჭავაძის პერსონალური ენციკლოპედიის შექმნაზე (მთ. რედაქტორი გიორგი აბაშიძე). ამ პროექტის გენერალური სპონსორი გახდა სს ”გაერთიანებული ქართული ბანკი.
- 7762. შარაძე გურამ.** ილიას წმიდა სისხლმა გადაარჩინა XX საუკუნის ბოლშევიკურ-ათეისტური საქართველო, ზვიადის წმიდა სისხლი გადაარჩინს XXI საუკუნის მასონურ საქართველოს: [ინტერვიუ] / ესაუბრა დიტო ჩუბინიძე. – გაზ. “ასავალ-დასავალი”. – 2006. – №37, 11-17 სექტ. – გვ. 14-15.
გ. შარაძე საუბრობს ილია ჭავჭავაძისა და აკაკი წერეთლის შესახებ.
- 7763. შარაძე გურამ.** მე გავაცოცხლებ ილიას უკანასკნელ მაჯისცემას! 2007 წელი ილია ჭავჭავაძის წლად უნდა გამოცხადდეს! [ინტერვიუ გურამ შარაძესთან]

/ ესაუბრა დიტო ჩუბინიძე. _ გაზ. "ასავალ-დასავალი". _ 2006. _ №19, 8-14 მაისი. _ გვ. 9.

2007 წელს სრულდება ილია ჭავჭავაძის დაბადებიდან 170 და მისი დალუპვიდან 100 წელი. გ. შარაძე გაზეთის საშუალებით მოუწოდებს ხელისუფლებასა და ქართველ ხალხს, რომ 2007 წელი, გამოცხადდეს ილიას წლად.

7764. შარაძე გურამ. სტალინს მუდამ ახსოვდა ილია ჭავჭავაძე და დიდ პატივს მიაგებდა! [ინტერვიუ გურამ შარაძესთან] / ესაუბრა დიტო ჩუბინიძე. _ გაზ. "ასავალ-დასავალი". _ 2006. _ №23, 5-11 ივნ., _ გვ. 12-13.

გ. შარაძე საუბრობს ილიას ცხოვრების სხვადასხვა საკითხზე, მათ შორის მის ურთიერთობაზე სტალინთან.

7765. ჩუბინიძე დიტო. დადიოდა თუ არა ფილიპე მახარაძე წიწამურთან მოკლული ილიას საათით? _ გაზ. "ასავალ-დასავალი". _ 2006. _ №37, 11-17 სექტ. _ გვ. 37.

წერილის ავტორს ესაუბრა ჟურნალისტი თინათინ სიყმაშვილი, რომელმაც გაიხსენა ბიძის ნაამბობი ფილიპე მახარაძის მიერ ილიას საათის მითვისების შესახებ.

7766. ჩუბინიძე დიტო. ვიცე-გუბერნატორი ბიბიკოვი: სოციალ-დემოკრატებს სიცოცხლეშივე არ გიყვარდათ ილია ჭავჭავაძე და ახლა მის დაკრძალვაზე დელეგაციეს აგზავნით? _ გაზ. "ასავალ-დასავალი". _ 2006. _ №38, 18-24 სექტ. _ გვ. 38.

წერილში საუბარია ილიას მკვლელობის გამოძიების სხვადასხვა დეტალზე.

7767. ჩუბინიძე დიტო. ზეგ, 99 წლის წინათ, წიწამურთან ილიას მოკლავენ!. _ გაზ. "ასავალ-დასავალი". _ 2006. _ №35, 28 აგვ.-3 სექტ. _ გვ. 2.

წერილის ავტორი ილიას მკვლელობის შესახებ ესაუბრება საგურამოს მკვიდრს უმანგი შოთნიაშვილს.

7768. ჩუბინიძე დიტო. ილია ჭავჭავაძისა და ზვიად გამსახურდიას საქართველო ფერმლებმა მოკლეს! _ გაზ. "ასავალ-დასავალი". _ 2006. _ №39, 25 სექტ.-1 ოქტ. _ გვ. 38.

7769. ჩუბინიძე დიტო. კიდევ ერთხელ "ჟელეზას" შესახებ, ანუ როგორ იკვრებოდა სასიკვდილო რკალი ილიას გარშემო. _ გაზ. "ასავალ-დასავალი". _ 2006. _ №35, 28 აგვ.-3 სექტ. _ გვ. 40.

ავტორი ესაუბრა შოთა რუსთაველის სახელობის ლიტერატურის ინსტიტუტის თანამშრომელს, ქალბატონ ზეინაზ ლომჯარიას, რომელმაც განმარტა, თუ ვინ იყო "ჟელეზას" სახელით ცნობილი პიროვნება.

7770. ჩუბინიძე დიტო. რატომ არ დახვრიტა ქაქუცა ჩოლოყაშვილმა გიგოლა ბერბიჭაშვილი? _ გაზ. "ასავალ-დასავალი". _ 2006. _ №36, 4-10 სექტ. _ გვ. 38.

წერილში საუბარია ქაქუცა ჩოლოყაშვილის მიერ გიგოლა ბერბიჭაშვილის დაკითხვისა და გათავისუფლების შესახებ.

7771. ჩხეიძე როსტომ. ეკლიანი და პატარა გზა. _ თბ., 2006.

წიგნში დახატულია XIX საუკუნის მიწურულისა და XX საუკუნის დასაწყისის საქართველოს ტრაგიკული ბედი, ილია ჭავჭავაძის მოწამეობრივი აღსასრული და ამ ფაქტის შესახებ 26 ადამიანის მონათხრობი.

- 7772. ცინცაძე ე.** ილია ჭავჭავაძის ლექსის "ალაზანს" გაგებისათვის. _ გაზ. "24 საათი". _ 2006. _ 30 დეკ., №292, - (ლიტერატურული ჩანართი "ილია ჭავჭავაძე_169", გვ. 7).
- 7773. ცუცქერიძე შოთა.** ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობის გამოძიების მასალები რეჟისორმა საშა მიქელაძემ ბაზარში იპოვა! [ინტერვიუ] / ესაუბრა ქეთევან ხამიცაშვილი _ გაზ. "ასავალ-დასავალი". _ 2006. _ №45, 6-12 ნოემბ. _ გვ. 34.
ინტერვიუში, რომელიც ძირითადად ეხება თეატრის საკითხებს, მოთხრობილია, თუ როგორ იპოვა საშა მიქელაძემ ბაზარში ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობის მასალები.
- 7774. წერეთელი ნათელა.** ილია ჭავჭავაძეს: [ლექსი]. _ წიგნ.: წერეთელი ნ. დედაო ღვთისა (ლექსები, პოემები, რომანი). _ თბ.: საარი, 2006. _ გვ. 41
- 7775. ჯალიაშვილი მათა.** სიცოცხლის საიდუმლო: ლიტერატურული წერილები / რედ.: როსტომ ჩხეიძე. _ თბ.: წყაროსთვალი, 2006. _ 256გვ.
ილია ჭავჭავაძეს ეძღვნება სამი წერილი:
"მარად და ყველგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა..." (ილია ჭავჭავაძის პოემა "ჩრდილის" მიხედვით) _ გვ. 3-7;
ლუარსაბ თათქარიძე _ ტრაგიკომიკური ნილაბი _ გვ. 8-12;
"მე ცა მნიშნავს და ერი მზრდის" (ილია ჭავჭავაძის "პოეტი") _ გვ.13-17.
- 7776. ჯალიაშვილი მათა.** ქრონოტოპი ილია ჭავჭავაძის პროზაში. _ თბ.: უნივერსალი, 2006.
წიგნში გაანალიზებულია ილია ჭავჭავაძის მოთხრობები, მწერლის დრო-სივრცე, როგორც მხატვრული დრო-სივრცის ერთ-ერთი ძირითადი პოზიცია, წარმოჩენილია მხატვრული დროის ზოგადი სტრუქტურა და მისი რეალიზების ფორმები.
- 7777. ჯორჯაძე მიხეილ.** ილია ჭავჭავაძის ბეჭდის განსაცვიფრებელი ისტორია, ანუ რა განაცხადა 1937 წელს იოსებ სტალინის სახელობის პირველ საშუალო სკოლაში გიგოლა ბერბიჭაშვილმა: [ინტერვიუ] / ესაუბრა დიტო ჩუბინიძე. _ გაზ. "ასავალ-დასავალი". _ 2006. _ №41, 9-15 ოქტ. _ გვ. 40.
მოგონებაში საუბარია, თუ როგორ დაიტრაბახა გიგოლა ბერბიჭაშვილმა სკოლის მოსწავლეებთან, რომ მას ხელზე ილიას ბეჭედი ეკეთა.

2007

- 7778. აბაშიძე ირაკლი.** სამოცი წლისთავზე: [ლექსი]. _ ჟურ. "მნათობი". _ 2007. _ №2. _ გვ. 8-9.
- 7779. არახამია ნანა.** ილია ჭავჭავაძის პოემა "განდეგილის" ტიპოლოგიურ-შედარებითი პარალელები მსოფლიო ლიტერატურიდან. _ ჟურ. "კულტურათაშორისი კომუნიკაციები". _ 2007. _ №1. _ გვ. 144-149.
ავტორი მიმოიხილავს ქართულ სამეცნიერო ლიტერატურაში გამოთქმულ მოსაზრებებს პოემა "განდეგილის" პირველწყაროს შესახებ. მისი მიზანია, პოემის უცხოელ მწერალთა თხზულებებთან შედარების საფუძველზე არსებული ძირითადი მოსაზრებების დალაგება და მათი საფუძვლიანობის მეტ-ნაკლებად შემოწმება.
- 7780. ბერიაშვილი ეთერ.** "წიწამურიდან საგურამომდე..." _ ჟურ. "ჩვენი მწერლობა". _ 2007. _ №3. _ გვ. 47-49.

- რეცენზია ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილ წიგნზე: ჩხეიძე როსტომ. ეკლიანი და პატარა გზა. _ თბ., 2006.
- 7781. გამსახურდია კონსტანტინე.** ილია ჭავჭავაძე. _ ჟურ. "ლიტერატურა და ხელოვნება". _ 2007. _ №1. _ გვ. 80-83.
წერილი დათარიღებულია 1922 წლის 10 სექტემბრით.
- 7782. გურული ვახტანგ.** არავინ წინასწარმეტყველი...: (პიესა ორ მოქმედებად) / რედ.: პროფ. ავთანდილ არაბული. _ თბ.: ინტელექტი, 2007. _ 142გვ.
- 7783. გურული ვახტანგ, ვაჩნაძე მერაბ.** გზა მოწამისა. წიგნი პირველი (1861-1907) / გამოსაცემად მოამზადეს, წინასიტყვა, შენიშვნები და კომენტარები დაურთეს პროფ. მერაბ ვაჩნაძემ და პროფ. ვახტანგ გურულმა. _ თბ.: არტანუჯი, 2007. _ 340გვ.
- 7784. გურული ვახტანგ.** არცთუ ისე კარგად დადგმული სპექტაკლი: ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის საქმის გამოძიება და სასამართლო პროცესი (1907-1909 წწ.). _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 2007. _ №147, 2 აგვ. _ გვ.3, 6.
- 7785. გურული ვახტანგ.** ეროვნულ-სახელმწიფოებრივი ცნობიერება: წარსული და თანამედროვეობა. _ წიგნ.: თეოლოგია. საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის საიუბილეო სამეცნიერო კონფერენციის მასალათა კრებული. თეოლოგიის კათედრა ხუთი წლისაა. _ თბ., 2007. _ გვ. 86-103.
- 7786. გურული ვახტანგ.** საუკუნის მკვლელობიდან ასი წლის შემდეგ. _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 2007. _ №142, 25 ივლ. _ გვ. 8-9.
ილიას მკვლელობის თაობაზე არსებული ვერსიების მიმოხილვა.
- 7787. გურული ვახტანგ.** ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის საქმის გამოძიება და სასამართლო პროცესი (1941-1942). _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 2007. _ №163, 23 აგვ. _ გვ. 4-5.
- 7788. გურული ვახტანგ.** "ვარდს გაეფურჩქნა კოკორი" (ილიასთან "ივერიაში"). _ წიგნ.: გურული ვ. იოსებ ჯუღაშვილის არჩევანი. _ თბ., 2007. _ გვ. 11-15.
წიგნის ამ მონაკვეთში საუბარია იოსებ ჯუღაშვილის ცნობილი ლექსის შესახებ. ავტორის მიზანია, ახსნას, თუ რატომ მიიტანა გამოსაქვეყნებლად ახალგაზრდა სტალინმა თავისი პირველი ლექსები სწორედ ილია ჭავჭავაძის "ივერიაში" და, ამავე დროს, რატომ გადაწყვიტა დიდმა მწერალმა თავისი გაზეთის ფურცლები დაეთმო საზოგადოებისათვის სრულიად უცნობი ყმაწვილისთვის.
- 7789. დოიაშვილი თეიმურაზ.** ეს არ არის საქართველო! (ციკლიდან "გალაკტიონი და ილია"). _ ჟურ. "ჩვენი მწერლობა". _ 2007. _ №11 (37), 25 მაისი. _ გვ. 27-29.
წერილში საუბარია ილიასა და გალაკტიონის შემოქმედებით პარალელებზე; გალაკტიონის ამავე სათაურის ლექსის ინტელექტუალური მიმართება ილიას წერილთან "ზოგიერთი რამ".
- 7790. ელბაქიძე თინათინ.** ყვარელი. ილიას საიუბილეო საღამო. _ წიგნ.: ელბაქიძე თ. სხვა და სხვა / რედ.: ანა ფირცხალაიშვილი. _ თბ., 2007. _ გვ. 7-8.
წიგნის ავტორი, საქართველოს რადიოს დიქტორი თინათინ ელბაქიძე, აქვეყნებს ყვარელში, ილიას საიუბილეო საღამოზე გამოსვლის ჩანაწერს, რომელშიც გამოყენებულია ილიასადმი მიძღვნილი აკაკი გაწერელიას ესეი და გიორგი ლეონიძის ლექსი.
- 7791. ვაჟა-ფშაველა.** ილია ჭავჭავაძის სახსოვრად: [ლექსი]. _ ჟურ. "მნათობი". _ 2007. _ №2. _ გვ. 3-4.

- 7792.** კარბელაშვილი ანდრე. ილია ჭავჭავაძე და ძმები კარბელაშვილები / რედ.: მზია ჩხაიძე. _ თბ., 2007. _ 9გვ.
- 7793.** კანკავა ცისანა. სწავლანი ილია ჭავჭავაძის “აჩრდილის” ტექსტის შესამეცნებლად: [საკითხავი ჰუმანიტარული კლასების მოსწავლეთათვის. ელექტრონული ვერსია]. _ www.literatura.iatp.ge
 გრიგოლ ხანძთელის სახელობის №1 ექსპერიმენტული საშუალო სკოლის ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლის გამოცდილებიდან.
- 7794.** კუსრაშვილი რუსუდან. ილიას ტექსტის დათარიღებისათვის. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 2007. _ №2. _ გვ. 90-95.
 ავტორი მსჯელობს ილია ჭავჭავაძის ზოგიერთი იმ პოეტური ნაწარმოების ახლებურად დათარიღების შესახებ, რომელთა თარიღიც დღემდე ცნობილია სამეცნიერო ლიტერატურაში, როგორც კვლევის შედეგად მიღებული თარიღი.
- 7795.** ლეონიძე გიორგი: ილიას სურათზე: [ლექსი]. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 2007. _ №2. _ გვ. 5.
- 7796.** მამარდაშვილი ნინო. ილიას კვლევა გრძელდება. _ ჟურ. ”ლიტერატურა და ხელოვნება”. _ 2007. _ №5. _ გვ. 56-59.
 წერილში საუბარია ”ილია ჭავჭავაძის პერსონალური ენციკლოპედიის” მნიშვნელობასა და მისი შექმნის აუცილებლობაზე. ნათქვამია, რომ ამ ენციკლოპედიის საავტორო უფლება მიენიჭა ”ილია ჭავჭავაძის კვლევის ცენტრს”, ხოლო პროექტის გენერალური სპონსორობა ითავა ბანკმა ”ვი თი ბი ჯორჯიამ”.
- 7797.** მანსვეტაშვილი იაკობ. ილიასადმი: [ლექსი]. _ გაზ. ”იაკობ მანსვეტაშვილი – 150”. დაბადებიდან 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო გამოცემა. _ 13 აპრილი. _ 2007 წელი. _ გვ. 6
- 7798.** მანსვეტაშვილი იაკობ. მოგონებანი. _ გაზ. ”იაკობ მანსვეტაშვილი – 150”. დაბადებიდან 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო გამოცემა. _ 13 აპრილი. _ 2007 წელი. _ გვ. 4-5.
 გაზეთში გამოქვეყნებულია იაკობ მანსვეტაშვილის მოგონებები ილია ჭავჭავაძისა და სხვა მისი თანამედროვე საზოგადო მოღვაწეების შესახებ.
- 7799.** ნიბლაძე ნატა. შეხვედრა ილია ჭავჭავაძესთან...სასწაულებით. _ ჟურ. “ლიტერატურული პალიტრა”. _ 2007. _ №5 (32), მაისი. _ გვ. 139.
 თბილისის 151-ე საჯარო სკოლის მე-4ა კლასის მოსწავლეების მიერ “ლიტერატურულ კაფეში” გამართული ლიტერატურული საღამოს შესახებ, რომელიც ილია ჭავჭავაძის ხსოვნას მიეძღვნა.
- 7799¹** ნინიძე მაია. მხატვრული ნარატივი პუბლიცისტიკაში. _ ჟურ. ”სჯანი”. _ 2007. _ №8.
- 7799²** ნინიძე მაია. წმინდა ილია მართლის ნააზრევიდან. _ ჟურ. ”საპატრიარქოს უწყებანი”. _ 2007. _ №5.
- 7800.** ტაბიძე გალაკტიონ. წიწამურში რომ მოჰკლეს ილია: [ლექსი]. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 2007. _ №2. _ გვ. 4-5.
- 7801.** ჩიქოვანი სიმონ. წიწამური: [ლექსი]. _ ჟურ. “მნათობი”. _ 2007. _ №2. _ გვ. 7.
- 7802.** ცინცაძე დ. ილიას მკვლელობის მთავარი ორგანიზატორები ცარიზმის მოხელეები იყვნენ. _ გაზ. “საქ. რესპუბლიკა”. _ 2007. _ 14 თებ., №28. _ გვ. 14.

წერილის ავტორის აზრით, ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობის მოსურნე და მთავარი ორგანიზატორი მეფის რუსეთის ხელისუფლება იყო, რომელმაც ისარგებლა დაძაბული ურთიერთობით ილიასა და სოციალ-დემოკრატებს შორის და მკვლევლობა ისე მოაწყო, რომ საზოგადოებას ეჭვი მის ნაცვლად ილიას იდეოლოგიურ მტრებზე, სოციალ-დემოკრატებზე მიეტანა.

7803. ცინცაძე დ. წიგნი ერის დიდ შვილზე. _ გაზ. "საქ. რესპუბლიკა". _ 2007. _ 25 იანვ., №14. _ გვ. 14.

რეცენზია გივი ჟორდანიას წიგნზე "მარტვილობა მესიისა", რომელიც ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობას ეხება.

7804. ხელაია ნაზი, ლომთაძე ირაკლი. "გზითა მართლითა" (ანუ ილია ჭავჭავაძის პერსონოლოგიური პორტრეტი). _ თბ.: თბალისი, 2007. _ 600გვ.

ეს წიგნი ქართულ სინამდვილეში პირველი გამოკვლევაა არა მარტო ილია ჭავჭავაძის ცხოვრების, მოღვაწეობისა და შემოქმედების პერსონოლოგიური შესწავლის თვალსაზრისით, არამედ ზოგადად ქართული ლიტერატურის პერსონოლოგიური ანალიზისათვის. ნაშრომში საინტერესოდ წარმოსახება, როგორც ილია ჭავჭავაძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ცალკეული დეტალების პერსონოლოგიური სპეციფიკა, ისე მისი ნაწარმოებების პერსონაჟებისა და ფაქტების პერსონოლოგიური მახასიათებლები, რომლებიც წარმოდგენას გვაძლევს ფსიქოლოგიისა და პერსონოლოგიის თვალსაზრისით თუ რა დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ლიტერატურულ ბაზას.

7805. ხუბუა ჯაბა. "ასავალ-დასავალი" და გურამ შარაძე 2007 წელს ილია ჭავჭავაძის წლად აცხადებენ. _ გაზ. "ასავალ-დასავალი". _ 2007. _ №1, 25 დეკ.-7 იანვ. _ გვ. 9.

7806. ილია ჭავჭავაძე: ბიოგრაფია, შემოქმედება, გალერეა, ხელნაწერები, ამონარიდი, მოგონებები [ელექტრონული ვერსია]. _ www.23scool.caucasus.net